HE PALAIA DIATHEKE KATA TOUS HEBDOMEKONTA. VETUS TESTAMENTUM EX...

Digitized by Google

005666220
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

17. Τὸν Ἰεζεκιὴλ ἐπισκοποιεῖτο τὸν λέγοντα, εἰ ζήσεται τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ ταῦτα;

18. Ὡδὴν μὲν [k] γὰρ" ἣν ἐδίδαξεν Μωϋσῆς οὐκ ἐπελάθετο τὴν [l] διδάσκουσαν καὶ" λέγουσαν, ἐγὼ ἀποκτενῶ, καὶ ζῆν ποιήσω.

μακαριότης 19. Αὕτη ἡ ζωὴ ὑμῶν καὶ ἡ [m] μακρότης" τῶν ἡμερῶν.

20. Ὦ πικρᾶς τῆς τότε ἡμέρας, καὶ ὲ πικρᾶς, ὅτε ὁ πικρὸς Ἑλλήνων τύραννος πῦρ φλέξας λέβησιν ὠμοῖς, καὶ ζέουσι θυμοῖς ἀγαγὼν ἐπὶ τὸν καταπέλτην καὶ πάσας τὰς βασάνους αὐτῇ τὰς ἑπτὰ παῖδας τῆς Ἀβρααμίτιδος.

21. Καὶ τὰς τῶν ὁμμάτων κόρας ἐπήρωσεν, καὶ γλώσσας ἐξέτεμεν, καὶ βασάνοις ποικίλαις ἀπέκτεινεν.

22. Ὑπὲρ ὧν ἡ θεία δίκη μετῆλθεν καὶ μετελεύσεται τὸν ἀλάστορα.

23. Οἱ δὲ Ἀβραμιαῖοι παῖδες σὺν τῇ ἀθλοφόρῳ μητρὶ, εἰς πατέρων χορὸν συναγελάζονται, ψυχὰς ἁγνὰς καὶ ἀθανάτους [n] ἀπειληφότες" παρὰ τῷ Θεοῦ.

24. Ὦ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

k deeſt Ald. l deeſt Ald. m μακαριότης A. n - - φότας Ald.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Δ'.

Digitized by Google

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

Ω Τῶν Ἀβραμιαίων σπερμάτων ἀπόγονοι παῖδες Ἰσραηλῖται, πείθεσθε τῷ νόμῳ τέτῳ, καὶ [u] πάντα" τρόπον εὐσεβεῖτε.

2. Γινώσκοντες ὅτι τῶν παθῶν δεσπότης ἐστὶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός. Καὶ ἐ μόνον τῶν ἔνδοθεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξωθεν πόνων·

3. Ἀνθ' ὧν διὰ τὴν εὐσέβειαν [x] προϊέμενοι" τὰ σώματα τοῖς πόνοις ἐκεῖνοι, ἐ μόνον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐθαυμάσθησαν, ἀλλὰ καὶ θείας μερίδος κατηξιώθησαν.

4. Καὶ δι' [y] αὐτοὺς" εἰρήνευσεν τὸ ἔθνος, καὶ τὴν εὐνομίαν τὴν ἐπὶ τῆς πατρίδος [a] ἀνακτησάμενον," [b] ἐκπεπολιόρσαμενος κηκε" τὲς πολεμίες.

5. Καὶ ὁ τύραννος Ἀντίοχος καὶ ἐπὶ γῆς τετιμώρηται, καὶ ἀποθανὼν κολάζεται· ὡς γὰρ ἐδὲν οὐδαμῶς ἴσχυσεν ἀναγκάσαι τὲς Ἱεροσολυμίτας ἀλλοφυλῆσαι, καὶ τῶν πατρίων ἐθνῶν ἐκδιαιτηθῆναι·

6. Τότε δὴ ἀπάρας ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων ἱστρατοπέδευσεν ἐπὶ Πέρσας. Ἔλεγεν δὲ ἡ μήτηρ τῶν ἑπτὰ [c] παίδων" καὶ ταῦτα ἡ δικαία τοῖς τέκνοις.

7. Ὅτι [d] ἐγὼ" [e] ἐγενήθην" παρθένος ἁγνὴ, καὶ ἐχ ὑπερέβην τὸν πατρικὸν οἶκον· ἐφύλαοσον δὲ τὴν ὡκοδομεμένην πλευράν.

8. Οὐ διέφθειρέν με λυμεὼν τῆς ἐρημίας φθορεὺς ἐν πεδίῳ· οὐδὲ ἐλυμήνατό μου τὰ ἁγνὰ τῆς παρθενίας λυμεὼν ἀπαίτηλὸς ὄφις· ἔμεινα δὲ χρόνον ἀκμῆς σὺν ἀνδρί.

9. Τέτων δὲ ἐνηλίκων γενομένων ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ. μακάριος μὲν ἐκεῖνος· τὸν γὰρ τῆς [f] εὐτεκνίας" βίον ἐπιζήσας, τὸν τῆς εὐτεκνίας οὐκ ἀδυνήθη καιρόν. ἐπιζητήσας

10. Ὃς ἐδίδασκεν ὑμᾶς, ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, τὸν νόμον καὶ τὲς προφήτας.

11. Τὸν ἁναιρεθέντα Ἄβελ ὑπὸ Καΐν ἀνεγίνωσκεν δὲ ἡμῖν, καὶ τὸν ὁλοκαυτεμένον Ἰσαὰκ, καὶ τὸν ἐν φυλακῇ Ἰωσήφ.

12. Ἔλεγεν δὲ ἡμῖν τὸν ζηλωτὴν Φινεές. ἐδίδασκεν δὲ ὑμᾶς τὲς ἐν πυρὶ Ἀνανίαν, καὶ Ἀζαρίαν, καὶ Μισαήλ.

13. Ἐδόξαζεν δὲ καὶ τὸν ἐν λάκκῳ λεόντων Δανιὴλ, ὃν καὶ ἐμακάριζεν.

14. Ὑπεμίμησκεν δὲ [g] ὑμᾶς" τὴν Ἡσαΐου γραφὴν τὴν λέγεσαν, Κᾶν διὰ πυρὸς διέλθῃς, φλὸξ σὲ καταναύσει σε.

15. Τὸν ὑμνογράφον ἐμελῴδει ὑμῖν Δαβὶδ τὸν λέγοντα, πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων, καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτὲς ὁ Κύριος.

16. Τὸν Σαλομῶντα [h] ἐπαρῳμίαζεν" ἡμῖν τὸν λέγοντα, ξύλον ζωῆς [i] ἐστιν" πᾶσιν τοῖς ποιοῦσιν αὐτὲ τὸ θέλημα.

u κατὰ πάντα N. x προέμενοι. y αὐτῇ Ald. a - - σάμενος Λ. b ἐξεπολιόρκησεν Ald. ἐκπεπορθήκασι N. c ἀδελφῶν N. d deest Ald. e ἐγενόμην N. f εὐτεκνίας N. g ἡμᾶς, (uti & in præcedentibus) Ald. h παρῳμίαζεν Ald. Luidus. i deest Ald.

Digitized by Google

τες μητέρα ἑπτὰ τέκνων δι' εὐσέβειαν ποικίλας βασάνους μέχρι θανάτου ὑπομείνασαν.

8. Καὶ [k] γὰρ" ἄξιον ἦν καὶ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ [l] ἐπιταφίου" ἀναγράψαι [m] καὶ" ταῦτα τοῖς ἀπὸ τοῦ ἔθνους εἰς μνείαν λεγόμενα.

9. Ἐνταῦθα γέρων ἱερεὺς, καὶ γυνὴ γηραιὰ, καὶ ἑπτὰ παῖδες [n] ἐγκεκήδευνται" διὰ τυράννου βίαν, τὴν Ἑβραίων πολιτείαν καταλῦσαι θέλοντος.

10. Οἳ καὶ ἐξεδίκησαν τὸ [o] ἔθνος" εἰς Θεὸν ἀφορῶντες, καὶ μέχρι θανάτου τὰς βασάνους ὑπομείναντες.

11. Ἀληθῶς γὰρ ἦν ἀγὼν θεῖος ὁ δι' αὐτῶν [p] γεγενημένος."

ἠθλότει 12. Ἠθλοθέτει γὰρ τότε ἀρετὴ δι' ὑπομονῆς δοκιμάζουσα [q] τὸ νῖκος ἐν ἀφθαρσίᾳ" ἐν ζωῇ πολυχρονίῳ.

13. Ἐλεάζαρ δὲ [r] προηγωνίζετο· [s] ἡ δὲ μήτηρ τῶν ἑπτὰ παίδων ἐνήθλει· οἱ δὲ ἀδελφοὶ ἠγωνίζοντο·"

14. Ὁ τύραννος ἀντηγωνίζετο· ὁ δὲ κόσμος καὶ ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ἐθεώρει.

15. Θεοσέβεια δὲ ἐνίκα, τοὺς ἑαυτῆς ἀθλητὰς στεφανοῦσα.

16. Τίνες οὐκ ἐθαύμασαν τοὺς τῆς θείας νομοθεσίας ἀθλητάς; τίνες οὐκ ἐξεπλάγησαν;

ἀληθείας

17. Αὐτός γέ τοι ὁ τύραννος καὶ ὅλον τὸν συνέδριον αὐτῶν ἐξεθαύμασαν αὐτῶν τὴν ὑπομονήν.

18. Δι' ἣν καὶ τῷ θείῳ νῦν παρεστήκασιν θρόνῳ, καὶ τὸν μακάριον βιοῦσιν αἰῶνα.

19. Καὶ γάρ φησιν ὁ Μωσῆς, καὶ πάντες οἱ ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς χεῖράς σου.

20. Καὶ οὗτοι οὖν οἱ ἁγιασθέντες διὰ Θεὸν τετίμηνται [s] οὐ μόνον οὖν ταύτῃ τῇ τιμῇ, ἀλλὰ καὶ τῷ δι' αὐτοὺς τοῦ ἔθνους ἡμῶν τοὺς πολεμίους μὴ ἐπικρατῆσαι," τὸ ἔθνος ἐπικρατήσας

21. Καὶ τὸν τύραννον τιμωρηθῆναι, καὶ τὴν πατρίδα καθαρισθῆναι,

22. Ὥσπερ ἀντίψυχον γεγονότας τῆς τοῦ ἔθνους ἁμαρτίας, καὶ διὰ τοῦ αἵματος τῶν εὐσεβῶν ἐκείνων, καὶ τοῦ ἱλαστηρίου θανάτου αὐτῶν, ἡ θεία πρόνοια τὸν Ἰσραὴλ προκακωθέντα διέσωσεν.

23. Πρὸς γὰρ τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν τῆς ἀρετῆς, καὶ τὴν ἐπὶ ταῖς βασάνοις αὐτῶν ὑπομονὴν ὁ τύραννος ἀπιδὼν Ἀντίοχος ἀνεκήρυξεν τοῖς στρατιώταις αὐτοῦ [t] εἰς" ὑπόδειγμα τὴν ἐκείνων ὑπομονήν. ἀφιδὼν

24. Ἔσχεν τε αὐτοὺς γενναίους καὶ ἀνδρείους εἰς πεζομαχίαν καὶ πολιορκίαν· καὶ ἐκπορθήσας ἐνίκησεν πάντας τοὺς πολεμίους.

ΚΕΦ.

k δὴ N. l τάφου Ald. m deest N. n - - δευται Ald. o γένος N. p γενόμενος N. q ἡ δὲ νίκη αὐτῆς ἦν ἀφθαρσία N. τὸ νῖκος ἀφθαρσίᾳ Ald. Luidus. r - - νίσατο N. s abhinc ad verba, καὶ διὰ τοῦ αἵματος &c. omnia desiderantur in Ald. t deest Ald.

Digitized by Google

βειαν ἀλγηδόνας, ὑμᾶς δὲ τοὺς νεωτέρους καταπλαγῆναι τὰς βασάνους.

18. Ἀναμνήσθητε, ὅτι διὰ τὸν Θεὸν τοῦ κόσμου μετελάβετε, καὶ τοῦ βίου ἀπελαύσατε:

19. καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλετε πάντα πόνον [p] ὑπομένειν" διὰ τὸν Θεόν.

20. Δι' ὃν καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραὰμ ἔσπευδεν τὸν ἐθνοπάτορα υἱὸν σφαγιάσαι Ἰσαὰκ, καὶ τὴν πατρῴαν χεῖρα ξιφηφόρον καταφερομένην ἐπ' αὐτὸν ὁρῶν [q] ὁ Ἰσαὰκ" οὐκ ἔπληξεν.

21. Καὶ Δανιὴλ ὁ δίκαιος εἰς [r] λέοντας" ἐβλήθη· καὶ Ἀνανίας, καὶ Ἀζαρίας, καὶ Μισαὴλ εἰς κάμινον πυρὸς ἀπεσφενδονήθησαν, καὶ ὑπέμειναν, διὰ τὸν Θεόν.

22. Καὶ ὑμεῖς οὖν τὴν αὐτὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν ἔχοντες, μὴ χαλεπαίνητε.

23. Ἀλόγιστον γὰρ εἰδότας [s] εὐσέβειαν" μὴ [t] ἀντίστασθαι" τοῖς πόνοις.

24. Διὰ τούτων τῶν λόγων ἡ ἑπταμήτωρ ἕνα ἕκαστον τῶν υἱῶν παρακαλοῦσα, ἀποθανεῖν [u] ἔπεισε μᾶλλον, ἢ παραβῆναι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ."

ἰδόντες 25. Ἔτι δὲ καὶ ταῦτα [x] εἰδότες," ὅτι οἱ διὰ τὸν Θεὸν ἀποθανόντες ζῶσιν τῷ Θεῷ, ὥσπερ Ἀβραὰμ [y] καὶ" Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ [z] πάντες" οἱ πατριάρχαι.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

Ἔλεγον δὲ καὶ τῶν δορυφόρων τινὲς, ὡς ὅτε ἔμελλεν καὶ αὐτὴ συλλαμβάνεσθαι πρὸς θάνατον, ἵνα μὴ [a] ψαύσειέν τις" τοῦ σώματος ἑαυτῆς ἑαυτὴν ἔῤῥιψεν κατὰ τῆς πυρᾶς. τι

2. Ὦ μήτηρ σὺν ἑπτὰ παισὶν καταλύσασα τὴν τοῦ τυράννου βίαν, καὶ ἀκυρώσασα τὰς κακὰς ἐπινοίας αὐτοῦ, καὶ ἐπιδείξασα τὴν τῆς πίστεως γενναιότητα.

3. Καθάπερ [b] γὰρ" [c] σὺ" στέγη ἐπὶ [d] τοῦ στύλου τῶν παίδων" γενναίως ἱδρυμένη, ἀκλινὴς ὑπήνεγκας τὸν διὰ τῶν βασάνων σεισμόν. ἀκλινῶς

4. Θάῤῥει τοιγαροῦν, ὦ μήτηρ ἱερόψυχε, τὴν ἐλπίδα τῆς ὑπομονῆς γενναίως ἔχουσα πρὸς Θεόν.

5. Οὐχ οὕτω σελήνη [e] κατ' οὐρανὸν" σὺν ἄστροις σεμνὴ καθέστηκεν, ὡς σὺ τοὺς [f] ἰσαστέρους" ἑπτὰ παῖδας φωταγωγήσασα πρὸς τὴν εὐσέβειαν ἔντιμος καθέστηκας [g] Θεῷ," καὶ ἐστήρισαι ἐν οὐρανῷ σὺν αὐτοῖς. εἰς ἀστέρας

6. Ἦν γὰρ ἡ παιδοποιία σου ἀπὸ Ἀβραὰμ τοῦ [h] πατρός." παιδὸς

7. Εἰ δὲ ἐξὸν ἡμῖν ἦν, ὥσπερ ἐπί τινος πίνακος, ζωγραφῆσαι τὴν [i] τῆς εὐσεβείας ἱστορίαν," οὐκ ἂν ἔφριττον οἱ θεωροῦντες ἱστορίας σου εὐσέβειαν

p ὑπομεῖναι Ald. q deest Ald. A. r λάκκον λεόντων N. s εὐσεβεῖν N. t ἀνθίστασθαι A. N. u deest Ald. x ἰδόντες Ald. y deest Ald. N. z ἅπαντες N. a ψαύσειέ τι A. ψαύσειέν τινες N. b deest Ald. c deest N. d τοῖς ξύλοις, ἅτω καὶ σὺ ἐπὶ παισὶ N. Luidus. e ἐν ἀρανῷ N. f ἀστέρας Ald. g ἐνώπιον τοῦ θεοῦ N. h παιδὸς A. i ἱστορίας σου εὐσέβειαν A. τῆς εὐσεβείας σου ἱστορία N.

Digitized by Google

ΚΕΦ. Ιϛ'. XVI.

Εἰ δὲ τοίνυν καὶ γυνὴ, καὶ γηραιὰ, καὶ ἑπτὰ παίδων μήτηρ ὑπέμεινε τὰς μέχρι θανάτου βασάνους ἐρῶσα τῶν τέκνων· ὁμολογουμένως αὐτοκράτωρ ἐστὶν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός.

2. [h] Ἀπέδειξαν οὖν ὅτι ἃ μόνον τῶν παθῶν ἄνδρες ἐπεκράτησαν, ἀλλὰ καὶ γυνὴ τῶν μεγίστων βασάνων ὑπερεφρόνησεν.

3. Καὶ οὐχ οὕτως οἱ περὶ τὸν Δανιὴλ λέοντες ἦσαν ἄγριοι, ἐδὲ ἡ κατὰ τὸν Μισαὴλ ἐκφλεγομένη κάμινος λαμπρὸν τῷ πυρὶ, ὡς ἡ τῆς Φιλοτεκνίας περιέκαιεν ἐκείνη Φύσις, * ἐρῶσαν αὐτῆς τὰς * ἐκείνην ἑπτὰ υἱὰς βασανιζομένας.

4. Ἀλλὰ τῷ λογισμῷ τῆς εὐσεβείας κατέσβεσε τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα πάθη ἡ μήτηρ.

5. Καὶ γὰρ τοῦτό ἐστιν ἐπιλογίσασθαι, ὅτι εἰ δειλόψυχος ἦν ἡ γυνὴ, καίπερ μήτηρ οὖσα, ὠλοφύρετο ἂν ἐπ' αὐτοῖς· καὶ ἴσως ἂν ταῦτα οὕτως εἶπεν·

6. Ὦ μελέα ἔγωγε, καὶ πολλάκις τρισαθλία, ἥτις ἑπτὰ παῖδας τεκοῦσα, ἑδενὸς μήτηρ γεγένημαι.

7. Ὦ μάταιοι ἑπτὰ κυοφορίαι, καὶ ἀνώνητοι ἑπτὰ δεκάμηνοι, καὶ ἄκαρποι τιθηνίαι, [i] καὶ ταλαίπωροι γαλακτοτροφίαι."

8. Μάτην ἐφ' ὑμῖν, ὦ παῖδες, πολλὰς ὑπέμεινα ὠδῖνας καὶ χαλεπωτέρας φροντίδας ἀνατροφῆς.

9. Ὦ τῶν ἐμῶν παίδων, οἱ μὲν ἄγαμοι, οἱ δὲ [k] γαμήσαντες" ἀνώνυμοι, οὐκ ὄψομαι ὑμῶν τέκνα, ἐδὲ μάμμη κληθεῖσα μακαρισθήσομαι.

10. Ὦ ἡ πολύπαις καὶ καλλίπαις ἐγὼ γυνὴ χήρα καὶ μόνη πολύθρηνος.

11. Οὐδ' ἂν ἀποθάνω, [l] θάψοντα" τῶν υἱῶν ἔξω τινά· ἀλλὰ τέτῳ τῷ Θρήνῳ ἐδένα ὠλοφύρετο ἡ ἱερὰ καὶ θεοσεβὴς μήτηρ· Θάπλοντα

12. ἐδ' ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν ἀπέτρεπεν αὐτῶν τινα, ἐδ' ὡς ἀποθνησκόντων ἐλυπήθη.

13. Ἀλλ' ὥσπερ ἀδαμάντινον ἔχουσα τὸν νοῦν, καὶ εἰς ἀθανασίαν ἀνατείνουσα τὸν υἱῶν ἀριθμὸν, μᾶλλον ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐπὶ τὸν θάνατον αὐτὲς προετρέπετο ἱκετεύουσα.

14. Ὦ * μήτηρ δι' εὐσέβειαν Θεῦ σρατιῶτι, πρεσβύτι καὶ [m] γυνῇ" διὰ καρτερίαν καὶ τύραννον ἐνίκησας, καὶ ἔργοις δυνατωτέρα καὶ λόγοις εὑρέθης ἀνδρός. ἀϊανδρος

15. Καὶ γὰρ ὅτε συνελήφθης μετὰ τῶν [n] παίδων," εἰσῆκεις τὸν Ἐλεάζαρον ἐρῶσα βασανιζόμενον, καὶ ἔλεγες τοῖς παισὶν ἐν τῇ Ἑβραΐδι φωνῇ.

16. Ὦ παῖδες, γενναῖος ὁ ἀγών· ἐφ' ὃν κληθέντες ὑπὲρ τῆς διαμαρτυρίας τῦ [o] ἔθνους," ἐναγωνίσασθε προθύμως ὑπὲρ τῦ πατρίε νόμε.

17. Καὶ γὰρ αἰσχρὸν τὸν μὲν γέροντα τῦτον ὑπομένειν τὰς διὰ τὴν εὐσέ-

βειαν

h ἀπεδειξάμην N. i deeſt Ald. k γήμαντες Ald. N. l θάψοντα A. * πῆς ſive πατήρ. m γυναικὸς Ald. Luidus. n τέκνων N. o ἔθνος ἡμῶν N.

Digitized by Google

νων πειρασθεῖσα, [f] ἤπερ" τῶν ἐπ' αὐτοῖς ὠδίνων.

17. Ὦ μόνη γυνὴ τὴν εὐσέβειαν ὁλόκληρον ἀποκυήσασα.

18. Οὐ [t] μετέτρεψέν" σε πρωτότοκος ἀποπνέων· οὐδὲ δεύτερος εἰς σὲ [u] οἶκτρον" βλέπων ἐν βασάνοις· [x] οὐδὲ" τρίτος ἀποψύχων.

δεύτερον

19. [x] Οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑνὸς ἑκάστου θεωροῦσα ταυρηδὸν ἐπὶ τῶν βασάνων ὁρῶντας τὸν ἑαυτῶν αἰκισμὸν, καὶ τοὺς μυκτῆρας προσημειουμένους αὐτῶν τὸν θάνατον, οὐκ ἔκλαυσας.

αὐτὸν

20. Ἐπὶ [y] σαρξὶν" τέκνων ὁρῶσα σάρκας τέκνων ἀποκαιομένας, καὶ ἐπὶ χερσὶν χεῖρας ἀποτεμνομένας, καὶ ἐπὶ κεφαλαῖς κεφαλὰς ἀποδειροτομουμένας, καὶ ἐπὶ [z] νεκροῖς" νεκροὺς πίπτοντας, καὶ πολυάνδριον ὁρῶσα τῶν τέκνων τὸ χορεῖον διὰ τῶν βασάνων, οὐκ ἐδάκρυσας.

ἀποκεκομμένας

21. Οὐχ οὕτως σειρήνιοι μελῳδίαι, οὐδὲ κύκνειοι πρὸς φιληκοΐαν φωναὶ τοὺς ἀκούοντας ἐφέλκονται, ὡς τέκνων φωναὶ μετὰ βασάνων μητέρα φωνούντων.

ὦ

22. [a] Πηλίκαις καὶ πόσαις τότε ἡ μήτηρ, τῶν υἱῶν βασανιζομένων τροχοῖς τε καὶ [b] καυτηρίοις" ἐβασανίζετο βασάνοις;

23. Ἀλλὰ τὰ σπλάγχνα αὐτῆς ὁ εὐσεβὴς λογισμὸς ἐν αὐτοῖς τοῖς πάθεσιν ἀνδρειώσας ἐπέτεινεν τὴν πρόσκαιρον φιλοτεκνίαν παριδεῖν.

24. Καίπερ ἑπτὰ τέκνων ὁρῶσα ἀπώλειαν· ἃς πάσας ἡ γενναῖα μήτηρ [c] ἐξέδυσεν" διὰ τὴν πρὸς Θεὸν πίστιν.

ἀσπάσασα

25. Καθάπερ γὰρ ἐν βουλευτηρίῳ τῇ ἑαυτῆς ψυχῇ δεινοὺς ὁρῶσα συμβούλους, φύσιν καὶ γένεσιν καὶ φιλοτεκνίαν καὶ τέκνων στρέβλας·

στρέβλαν

26. Δύο ψήφους κρατοῦσα μήτηρ, θανατηφόρον τε καὶ σωτήριον ὑπὲρ τέκνων·

27. Οὐκ [d] ἐπέγνω" τὴν σώζουσαν ἑπτὰ υἱοὺς πρὸς ὀλίγον χρόνον σωτηρίαν.

28. ἀλλὰ τῆς θεοσεβοῦς Ἀβραὰμ καρτερίας ἡ θυγάτηρ ἐμνήσθη.

29. Ὦ μήτηρ ἔθνους, ἔκδικε τοῦ νόμου, [e] καὶ ὑπερασπίστρια τῆς εὐσεβείας, καὶ τοῦ διὰ σπλάγχνων ἀγῶνος ἀθλοφόρε.

ὑπερασπίστρια

30. Ὦ ἀῤῥένων πρὸς καρτερίαν γενναιοτέρα, καὶ ἀνδρῶν πρὸς ὑπομονὴν ἀνδρειοτέρα.

31. Καθάπερ γὰρ ἡ Νῶε κιβωτὸς ἐν τῷ κοσμοπληθεῖ κατακλυσμῷ κοσμοφοροῦσα καρτερῶς ὑπήνεγκεν τοὺς κλύδωνας.

καρτεροὺς

32. Οὕτως σὺ, ἡ νομοφύλαξ, πανταχόθεν ἐν τῷ τῶν παθῶν περιαντλουμένη κατακλυσμῷ, καὶ καρτεροῖς ἀνέμοις ταῖς τῶν [f] υἱῶν" βασάνοις συνεχομένη, γενναίως [g] ὑπέμεινας" τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας χειμῶνας.

ἂν λοιμοῖς

f ὑπὲρ Ald. Luidus. t μετέτρεψε Ald. u οἶκτον Ald. x ἢ Ald. Luidus. y σαρξὶ A. z νεκρῶν Ald. a sectio hæc tota desideratur in Ald. b καυστηρίοις N. c ἐξέλυσε N. d ἔγνω Ald. e ὑπερασπίστεια A. f ἡλῶν Ald. g ὑπέμεινε N.

Digitized by Google

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

Ὦ λογισμὲ τέκνων, παθῶν τύραννε, καὶ εὐσέβεια μητρὶ τέκνων ποθεινοτέρα.

2. Μήτηρ [x] δυοῖν" [y] προκειμένων" εὐσεβείας, καὶ [z] τῆς" τῶν ἑπτὰ υἱῶν σωτηρίας [a] περσκαίρου" κατὰ τὴν τῆ τυραίνου ὑπόσχεσιν·

προκαίρουε

3. Τὴν εὐσέβειαν μᾶλλον ἠγάπησεν τὴν σώζουσαν εἰς αἰώνιον ζωὴν κατὰ Θεόν.

4. Ὦ τίνα τρόπον ἠθολογήσαιμι Φιλότεκνα γονέων παθη, ψυχῆς τε καὶ μορφῆς ὁμοιότητα εἰς μικρὸν παιδὸς χαρακτῆρα θαυμαίσιον [b] ἐνακποφραγίζοντα," μάλιστα διὰ [*] τὸ πάθος τοῖς γεννηθεῖσιν τὰς μητέρας τῶν πατέρων καθεῖναι συμπαθεστέρας.

ἐναπεσφράγιζον

[*] τὸν τῶν παθῶν

5. Ὅσῳ γὰρ καὶ ἀθενόψυχοι καὶ πολυγονώτεραι ὑπάρχουσιν αἱ μητέρες, τοσούτῳ μᾶλλον εἰσιν Φιλοτεκνότεραι.

6. Πασῶν δὲ τῶν μητέρων ἐγένετο ἡ τῶν ἑπτὰ [c] πεπίδων" μήτηρ Φιλοτεκνοτέρα, ἥ τις ἑπτὰ κυοφορίαις τὴν πρὸς αὐτοὺς [d] ἐπιφυλουμένην φιλοστοργίαν,"

ἐπιφυτευομένη φιλοστοργία

7. καὶ διὰ πολλὰς ταὺς καθ' ἕκαστον αὐτῶν αἰδίνας [e] ἠναγκασμένη" τὴν εἰς αὐτὺς ἔχειν συμπάθειαν,

[e] ἠναγκασμένην

8. διὰ τὸν πρὸς τὸν Θεὸν φόβον ὑπερεῖδεν τὴν τῶν τέκνων πρόσκαιρον σωτηρίαν.

9. Οὐ μὴν δὲ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν καλοκἀγαθίαν τῶν υἱῶν, καὶ τὴν πρὸς τὸν νόμον αὐτῶν [f] εὐπειθειαν," μείζω τὴν ἐν αὐτοῖς β ἔχειν" φιλοστοργίαν.

μείζων

10. Δίκαιοί τε γὰρ ἦσαν, καὶ σώφρονες, [h] καὶ ἀνδρεῖοι," καὶ μεγαλόψυχοι, [i] καὶ" φιλαδελφοι, [i] καὶ" φιλομήτορες ἔτως, ὥστε καὶ μέχρι θανάτυ τὰ νόμιμα φυλάσσοντες πείθεσθαι αὐτῇ.

11. Ἀλλ' ὅμως, [k] καίπερ" τοσέτων ὄντων τῶν περὶ φιλοτεκνίαν εἰς συμπάθειαν ἑλκόντων τὴν μητέρα, ἐπ' ἀθενὲς αὐτῶν τὸν λογισμὸν αὐτῆς αἱ παμποίκιλοι [l] βάσανοι" ἴσχυσαν μεταστρέψαι.

καὶ ὑπὲρ

μεταστρέψαι

12. Ἀλλὰ [m] καὶ" καθ' ἕνα παῖδα καὶ ὁμοῦ πάντας ἡ μήτηρ ἐπὶ τὸν [n] ὑπὲρ" τῆς εὐσεβείας προετρέπετο θάνατον.

13. Ὦ Φύσις ἱερά, καὶ φίλτρα γονέων καὶ [o] σύσσιτε" P φιλόστοργε," καὶ τροφεῖα, καὶ μητέρων ἀδάμαστα πάθη.

γονεῦσιν

14. Καθ' ἕνα σφαδλέμενοι καὶ φλεγόμενον ἐρῶσα μήτηρ, [q] ἐ" μετεβάλετο διὰ τὴν εὐσέβειαν.

15. Τὰς σάρκας τῶν τέκνων ἑώρα περὶ τὸ πῦρ τηκομένας, καὶ τὲς τῶν ποδῶν καὶ χειρῶν δακτύλυς ἐπὶ γῆς σπαίροντας, καὶ τὰς τῶν κεφαλῶν μέχρι [r] τῶν" περὶ τὰ γένεια σάρκας, ὥσπερ προσωπεῖα προκειμένας.

16. Ὦ πικροτέρων μὲν νῦν μήτης πόνων

x δυοῖν. y - - μένων Ald. z τοῦς Ald. a προσκαίρως A. b ἐνακποφράγιζον A. N. c deest Ald. A. d ἐπιφυτευομένη φιλοστοργία A. ἐπιφυτευομένην εοργὴν N. e sic A. N. f εὐπείθειαν Ald. g ἔχω A. N. h deest Ald. i deest Ald. k καὶ περὶ Ald. l deest A. m deest Ald. n deest A. N. o γονεῦσιν A. p - - σσιγοι N. q deest N. r deest Ald.

Digitized by Google

5. Ἀλλὰ πάντες, [d] ὥσπερ ἐπ' ἀθανασίας ὁδὸν τρέχοντες, ἐπὶ τὸν διὰ τῶν βασάνων [e] θάνατον" ἔσπευδον.

6. Καθάπερ γὰρ χεῖρες καὶ πόδες συμφώνως τοῖς τῆς ψυχῆς ἀφηγήμασιν κινοῦνται· ἕτως οἱ ἱεροὶ μείρακες ἐκεῖνοι ὡς ὑπὸ ψυχῆς μιᾶς τῆς ἀθανάτου τῆς εὐσεβείας [f] κινούμενοι," πρὸς τὸν ὑπὲρ αὐτῆς συνεφώνησαν θάνατον.

παναγίου ἡ ἑβδομάδος 7. [g] Ὦ παναγίοις συμφώνων ἀδελφῶν * ἑβδομάδι" καθάπερ γὰρ ἑπτὰ τῆς κοσμοποιίας ἡμέραι περὶ τὴν εὐσέβειαν·

8. οὕτως περὶ τὴν ἑβδομάδα χορεύοντες οἱ μείρακες ἐκύκλουν τὸν τῶν βασάνων φόβον καταλύοντες.

9. [h] Νῦν" ἡμεῖς ἀκμάζοντες τὴν θλῖψιν τῶν νεανίων [i] ἐκείνων," φρίττομεν· οἱ δὲ ἐ μόνον ὁρῶντες, [k] ἀλλ' ἐδὲ μόνον ἀκμάζοντες τὸν" παραχρῆμα ἀπειλῆς λόγον, [l] ἀλλὰ καὶ πάσχοντες, ἑκατέρευν" καὶ τοῦτο ταῖς διὰ πυρὸς ὀδύναις.

10. [m] Ὧν τί ἂν γένοιτο ἐπαληγέστερον; ὀξεῖα γὰρ καὶ [m] σύντομος" ἡ τοῦ πυρὸς οὖσα δύναμις, ταχέως διέλυσε τὰ [n] σώματα."

12. Καὶ μὴ θαυμαστὸν ἡγεῖσθε, εἰ ὁ λογισμὸς περισκιάτησεν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐν ταῖς βασάνοις, ὅπου γε καὶ γυναικὸς νῆς πολυτροπωτέρων [o] ὑπερεφρόνησεν" ἀλογηδόνων.

12. Ἡ μήτηρ γὰρ τῶν ἑπτὰ νεανίσκων [p] ἐκείνων" ὑπήνεγκεν τὰς ἐφ' ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν τέκνων τρέβλας.

13. Θεωρεῖτε δὲ πῶς πολύτεκνός ἐστιν ἡ πολύτεκνος τῆς φιλοτεκνίας τοργὴ, ἕλκυσα πάντα πρὸς τὴν τῶν [q] σπλάγχνων" συμπάθειαν.

14. [r] Ὅπου γε καὶ τὰ ἄλογα ζῶα ὁμοίαν τὴν πρὸς τὰ ἐξ αὐτῶν γεινόμενα συμπάθειαν καὶ τοργὴν ἔχει τοῖς ἀνθρώποις.

15. [s] Καὶ γὰρ τῶν πετεινῶν, τὰ μὲν ἡμέρα κατὰ τὰς οἰκίας [t] ὀρνεοτροφοῦντα προασπίζει τῶν νεοττῶν.

16. Τὰ δὲ κατὰ τὰς κορυφὰς ὀρέων καὶ φαράγγων αἰπερρώγας καὶ δένδρων ὄπας καὶ τὰς τέτων ἄκρας νοσσοποιησάμενα ἀποτίκλει, καὶ τὸν προσιόντα κωλύει.

17. Εἰ δὲ καὶ μὴ δύναιντο κωλύειν, περιπλάμενα κυκλόθεν αὐτῶν ἀλγοῦντα τῇ τοργῇ, ἀνακαλέμενα τῇ ἰδίᾳ φωνῇ, καθ' ὃν δύνανται τρόπον βοηθεῖ τοῖς τέκνοις."

18. Καὶ τί δεῖ τὴν διὰ τῶν ἀλόγων ζώων ἐπιδεικνύναι τὴν πρὸς τὰ τέκνα συμπάθειαν.

19. [u] Ὅπου γε καὶ μέλισσαι περὶ τὸν τῆς κηρογονίας [u] καιρὸν" ἐπαμύνονται τὰς προσιόντας, καὶ καθάπερ σιδήρῳ τῷ κέντρῳ πλήσσουσι τὰς προσιόντας τῇ νοσσιᾷ αὐτῶν, καὶ ἐπαμύνονται ἕως θανάτου.

20. Ἀλλ' οὐχὶ τὴν τοῦ Ἀβραὰμ ὁμόψυχον τῶν νεανίων μητέρα μετεκίνησεν [u] συμπάθειαν" τῶν τέκνων. τῆς συμπαθείας

ΚΕΦ.

d ὡς περὶ N. e deest Ald. f deest A. g παναγίοις - - ἑβδομὰς A. N. h νῦν οὖν N. i deest Ald. k τὴν θλῖψιν, ἀλλὰ καὶ ὁρῶντες τὸν N. l ἐμακαρίζοντο, θαυμαζόμενοι, τῶν πάσχοντα ἑκατέρων N. m σύντεμνε Ald. n αὐτῶν addit N. o περιεφρόνησεν N. p deest A. N. q τέκνων Ald. r desunt Ald. s - - τῶντα leg. v. Hesyc. t deest Ald. u τῇ συμπαθείᾳ A.

16. Οὕτως γὰρ [e] παθόντας" ἡμᾶς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ὑποδέξονται εἰς τὰς κόλπας αὐτῶν, καὶ πάντες οἱ πατέρες ἐπαινέσουσιν.

17. Καὶ ἐνὶ ἑκάστῳ τῶν [f] ἀποστα- αὐτῶν μένων" [g] αὐτῷ ἀδελφῷ" ἔλεγον οἱ [h] πε- ἀδελφῶν ριλειπόμενοι," μὴ καταισχύνῃς ἡμᾶς, ἀδελφὲ, μηδὲ ψεύσῃ τὴν προαποθανόντας [i] ἡμῶν ἀδελφούς."

ἀνθρωπό- 18. Οὐκ ἀγνοεῖτε δὲ τὰ τῆς ἀδελφό- τητος τητος φίλτρα, ἅπερ ἡ θεία καὶ [k] πάν- σοφος" πρόνοια διὰ τῶν πατέρων τοῖς [l] γενομένοις" ἐμέρισεν, καὶ διὰ τῆς μητρὸς [m] φυτεύσασα" γαστρός·

19. Ἐν ᾗ τὸν ἴσον ἀδελφοὶ κατοικήσαντες χρόνον, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ πλασθέντες, καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ αἵματος αὐξηθέντες, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ψυχῆς τελεσφορηθέντες,

20 καὶ διὰ τῶν ἴσων ἀπολειχθέντες [n] χρόνων," καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν [o] γα- ᾗ λακτοποτοῦντες πηγῶν, ἐφ' ἓν συν- ἐναγκα- τρέφονται ἐν ἀγκάλαις μητῶν φιλάδελφοι λισμάτων ψυχαί·

21. καὶ αὔξοντες σφοδρότερον διὰ τῆς συντροφίας, καὶ τῆς [p] καθ' ἡμέραν" συνηθείας, καὶ τῆς ἄλλης παιδείας, καὶ τῆς ἡμετέρας ἐν νόμῳ Θεοῦ ἀσκήσεως.

22. Οὕτως δὲ τοίνυν καθεστηκυίας τῆς Φιλαδελφίας [q] συμπαθέσης," οἱ ἑπτὰ ἀδελφοὶ [r] συμπαθέστερον" ἔχον τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν.

23. Νόμῳ γὰρ τῷ αὐτῷ παιδευθέντες, καὶ ταῖς αὐταῖς ἐξασκήσαντες ἀρεταῖς, καὶ τῷ δικαίῳ συνεραφθεῖσι βίῳ, μᾶλλον [s] ἑαυτοὺς ἠγάπων."

ἐπ' αὐ- 24. Ἡ γὰρ ὁμοζηλία τῆς καλοκα- τοὺς ἤ- γαθίας ἐπέτεινεν [t] αὐτῶν" τὴν πρὸς γαγον ἀλλήλους [u] ὁμόνοιαν."

25. Σὺν γὰρ τῇ εὐσεβείᾳ ποθεινοτέραν αὐτοῖς [x] κατεσκεύαζον" τὴν Φιλα- κατεσκευ- δελφίαν. άζεν

26. Ἀλλ' ὅμως καὶ περὶ τῆς Φύσεως ὁμοίως καὶ τῆς συνηθείας καὶ τῶν τῆς ἀρε- καίπερ τῆς ἠθῶν τὰ τῆς ἀδελφότητος αὐτοῖς Φίλτρα συναυξόντων, ἀνίσχυτο διὰ τὴν [y] εὐσέβειαν" τοὺς ἀδελφοὺς οἱ ὑπολελειμμένοι τοὺς κατακιζομένους, ὁρῶντες μέχρι θανάτου βασανιζομένους.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

Προσέτι καὶ ἐπὶ τὸν αἰκισμὸν ἐποτρύνουσιν, ὡς μὴ μόνον τῶν ἀλγηδόνων περιφρονῆσαι αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς τῶν ἀδελφῶν Φιλαδελφίας παθῶν κρατῆσαι.

2. Ὦ βασιλέως λογισμοὶ βασιλικώτεροι καὶ ἐλευθέρων ἐλευθερώτεροι.

3. Ὦ ἱερὰς καὶ [z] ἀειμνήστου" περὶ τῆς ἐναρμό- εὐσεβείας τῶν ἑπτὰ ἀδελφῶν συμφω- σους νίας.

4. Οὐδεὶς [a] ἐκ τῶν ἑπτὰ μειρακίων" ἐδειλίασεν, οὐδὲ [b] πρὸς" τὸν θάνατον [c] ἀκύνησεν."

5. Ἀλλὰ

e ἀποθανόντας N. f - - σπασμένων N. g αὐτῶν ἀδελφῷ A. h ἀδελφοὶ addit N. i deeſt A. ἀδελφὰς N. k πάνσοφος N. l γενομένοις Ald. m ἐφύτευσεν N. n χρόνων A. o γαλακτοποτοῦντες. N. p καθημερινῆς ἀνατροφῆς καὶ N. q συμπαθῶς Ald. r - - τερον N. s ἑαυτὰς ἤγαγον A. t αὐτοῖς Ald. u εὔνοιαν καὶ ὁμόνοιαν N. x - - ζον A. y ἀσέβειαν Ald. z ἐναρμόσει A. a ἐξ αὐτῶν N. b ἐπὶ N. c ἐλθεῖν ἤκνησεν Luidus.

Digitized by Google

Θεὸν, ὅπως ἵλεως γένηται τῷ [h] γένει μου."

19. Σὲ δὲ καὶ ἐν τῷ νῦν βίῳ καὶ θανόντα τιμωρήσεται.

20. Καὶ ταῦτα κατευξάμενος, ἑαυτὸν ἔριψεν κατὰ τῶν τηγάνων· καὶ οὕτως [i] ἀπέδωκεν τὴν ψυχήν."

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΕΙ δὲ τοίνυν τῶν μέχρι θανάτου πόνων ὑπερεφρόνησαν οἱ ἑπτὰ ἀδελφοὶ, [k] συνομολογεῖται" πανταχόθεν, ὅτι αὐτοδέσποτός ἐστιν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός.

2. Ὥσπερ γὰρ εἰ τοῖς πάθεσιν δουλωθέντες ἐμιαροφάγησαν, ἐλέγομεν γὰρ αὐτοὺς τούτοις νενικῆσθαι. ἐμιεροφάγησαν

3. Νυνὶ δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλὰ τῷ ἐπαινουμένῳ λογισμῷ παρὰ Θεῷ περιεγένοντο τῶν παθῶν.

4. Καὶ οὐκ ἐστὶν παριδεῖν τὴν ἡγεμονίαν τῆς διανοίας· ἐπεκράτησεν γὰρ καὶ πάθους καὶ πόνων.

5. Πῶς οὖν οὐκ ἐστὶν τούτοις τὴν τῆς [l] εὐλογιστίας παθοκρατορίαν" ὁμολογεῖν, οἱ [m] τῶν μὲν διὰ" πυρὸς ἀλγηδόνων οὐκ [n] ἐπεστράφησαν"; παθοκράτειαν

6. Καθάπερ γὰρ προβλῆτες λιμένων [o] πύργοι" τὰς τῶν κυμάτων ἀπειλὰς ἀνακόπτοντες, γαληνὸν παρέχουσιν τοῖς [p] ἐμπλέουσιν" τὸν ὅρμον. προπλήταις, [o] πύργοις, εἰσπλέουσιν

7. Οὕτως ἡ ἑπτάπυργος τῶν νεανίσκων [q] εὐλογιστία" τὸν τῆς εὐσεβείας ὀχυρώσασα λιμένα τὴν τῶν παθῶν ἐνίκησεν ἀκολασίαν.

8. Ἱερὸν γὰρ εὐσεβείας [r] στήσαντες" χορὸν παρεθάρσυνον ἀλλήλους, λέγοντες·

9. Ἀδελφικῶς [s] ἀποθάνοιμεν" ἀδελφοὶ περὶ τοῦ νόμου· μιμησώμεθα τοὺς [t] τρεῖς τοὺς" ἐπὶ τῆς Ἀσσυρίας [u] νεανίσκους," οἳ τῆς [x] ἰσοπάλιδος" καμίνου κατεφρόνησαν. ἰσεπόλιδος

10. Μὴ δειλανδρήσωμεν πρὸς τὴν τῆς εὐσεβείας ἀπόδειξιν.

11. Καὶ ὁ μὲν, θάρρει ἀδελφὲ, ἔλεγεν, ὁ δὲ, εὐγενῶς καρτέρησον.

12. Ὁ δὲ, καταμνησθεὶς ἔλεγεν· μνήσθητε πόθεν ἐστὲ, ἢ τίνος πατρὸς χειρὶ σφαγιασθῆναι διὰ τὴν εὐσέβειαν ὑπέμεινεν ὁ Ἰσαάκ.

13. Εἷς δὲ ἕκαστος καὶ [y] ἀλλήλους" ὁμοῦ πάντες ἐφορῶντες φαιδροὶ καὶ μάλα θαρραλέοι, ἑαυτοὺς, ἔλεγον, τῷ Θεῷ [z] ἀφιερώσωμεν" ἐξ ὅλης τῆς καρδίας τῷ δόντι τὰς ψυχὰς, καὶ [a] χρήσωμεν" τῇ περὶ τὸν νόμον φυλακῇ τὰ σώματα. ἐφόρων

14. Μὴ φοβηθῶμεν τὸν δοκοῦντα [b] ἀποκτείνειν" τὸ σῶμα. ἀποκτενεῖν

15. Μέγας γὰρ ψυχῆς [c] ἀγὼν καὶ" κίνδυνος ἐν αἰωνίῳ βασάνῳ κείμενος τοῖς [d] παραβᾶσιν" τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.

15. Καθοπλισώμεθα τοιγαροῦν τῇ τοῦ θείου λογισμοῦ παθοκρατείᾳ.

h ἴθνει ἡμῶν N. i ἀπέθανεν N. k - - γεῖτε Ald. l εὐλογίας παθοκράτειαν N. m διὰ τῶν Ald. n ἀπεστράφησαν Ald. o πύργοις A. p εἰσπλέουσι N. A. q εὐλογία Ald. r σάντες N. s ἀποθάνοιμεν N. t πατρίως N. u νεανίας Ald. x ἰσοπολίτιδος N. y καὶ ἀλλήλας A. z - - σομεν A. a - - ζωμεν Ald. b ἀποκτεῖναι N. c deest N. Ald. d παραβαίνουσι Ald. N.

Digitized by Google

νόμε h προεστήκασιν ἡμῶν" οἱ δορυφόροι· διὰ τοῦτο ἀνίκητον ἔχομεν τὸν λογισμόν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΩΣ δὲ καὶ ἕτος μακαρίως ἐναπέθανεν καταϐληθεὶς εἰς λέϐητα, ὁ ἕϐδομος i παρεγίνετο," πάντων ἰσώτερος.

2. "Ὃν κατοικτειρήσας ὁ τύραννος, καίπερ δεινῶς * ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κακωθεὶς τῇ k κατακωθείσῃ,"

3. ὁρῶν ἤδη τὰ δεσμὰ l περικείμενον," πλησιέστερον m αὐτὸν" μετεπέμψατο, καὶ παρηγορεῖν ἐπειρᾶτο, λέγων·

4. Τῆς μὲν τῶν ἀδελφῶν σου ἀπονοίας τὸ τέλος ὁρᾷς· διὰ γὰρ ἀπείθειαν ϛρεϐλωθέντες τεθνήκασιν, σὺ δὲ, εἰ n μὲν" μὴ πεισθείης, τάλας ο βασανισθεὶς" καὶ αὐτὸς τεθνήξῃ p πρὸ ὥρας."

5. Πεισθεὶς δὲ Φίλος ἔσῃ, καὶ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας ἀφηγήσῃ πραγμάτων.

6. Καὶ ταῦτα q παρακαλῶν," τὴν μητέρα τοῦ παιδὸς μετεπέμψατο, ὅπως αὐτὴν ἑλεήσας τοσούτων υἱῶν ϛερηθεῖσαν παρορμήσειεν ἐπὶ τὴν r σωτηρίαν, εὐπειθῆ ποιῆσαι" τὸν περιλειπόμενον.

7. Ὁ δὲ τῆς μητρὸς τῇ Ἑϐραΐδι Φωνῇ προτρεψαμένης αὐτόν, (ὡς ἐρεῖμεν ſ μετὰ μικρὸν ὕστερον·")

8 t ἀπολύσατέ" με, φησὶν· εἶπα τι τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ φίλοις πᾶσιν.

9. Καὶ ἐπιχαρέντες u ὅ, τε βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ" μᾶλιστα ἐπὶ τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ παιδὸς, ταχέως ἔλυσαν αὐτόν.

10. x Καὶ" δραμὼν ἐπὶ πλησίον y τῶν" τηγάνων, ἔφη·

11. z "Ἀνόσιε," φησὶν, καὶ πάντων τῶν πονηρῶν ἀσεϐέστατε τύραννε, οὐκ ἠδέσθης παρὰ τῷ Θεῷ λαϐὼν τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν βασιλείαν, καὶ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ κατακλεῖσαι, καὶ τοὺς a τῆς εὐσεϐείας" ἀσκητὰς ϛρεϐλῶσαι;

12. Ἀνθ' ὧν ταμιεύεταί σε ἡ b θεία" δίκη c πυκνοτέρῳ" καὶ αἰωνίῳ πυρὶ καὶ βασάνοις, αἳ εἰς ὅλον τὸν αἰῶνα οὐκ ἀνήσουσίν σε.

13. Οὐκ ἠδέσθης ἄνθρωπος ὤν, θηριωδέστατε, τοὺς ὁμοιοπαθεῖς καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν γεγοιότας ϛοιχείων γλωττοτομῆσαι, καὶ τοῦτον καταικίσας τὸν τρόπον βασανίσαι;

14. Ἀλλ' οἱ μὲν εὐγενῶς ἀποθανόντες ἐπλήρωσαν τὴν εἰς τὸν Θεὸν εὐσέϐειαν.

15. Σὺ δὲ d κακὸς" κακῶς οἰμώξεις, τοὺς τῆς ἀρετῆς ἀγωνιστὰς αἰναιτίως ἀποκλείσας.

16. "Οθεν καὶ αὐτὸς ἀποθήσκειν μέλλων, e ἔφη·" ἀποκλεῖναι

17. Οὐκ ἀπαιδομολῶ τῆς τῶν ἀδελφῶν μου f ἀρετείας."

18. g Ἐπικαλοῦμαι δὲ τὸν πατρῷον Θεὸν μαρτυρίας

h προεστήκασιν ἡμῶν Luidus. i παρηγόνετο Ald. k κακωθεὶς A. l περικείμενον N. m αὐτὸν Ald. n deest Ald. N. o deest N. p ἄμωρος N. q - - λέγων M. r σωτήριον ἐλπίδα N. ſ μικρὸν ὕστερον N. t λύσατε Ald. u deest Ald. A. x ὁ δὲ N. y τί τῶν Ald. z ὦ ἀνόσιε N. a εὐσεϐείας N. b deest Ald. c πικροτέρῳ N. d deest N. e deest Ald. f μαρτυρίας Ald. g καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἑαυτὸν ἐξέλυσεν Ald.

* leg. ὑπέρ.

7. [l] Εἴπερ ἠθάνου ἀνθρώπου πόθων, καὶ ἐλπίδα ἔσχες παρὰ Θεῷ σωτηρίου·

8. νῦν ἰδὲ ἀλλότριος ὢν Θεοῦ, πολεμεῖς τοὺς εὐσεβοῦντας εἰς τὸν Θεόν."

9. Τοιαῦτα λέγοντα οἱ δορυφόροι δήσαντες, αὐτὸν [m] εἵλκων" ἐπὶ τὸν καταπέλτην·

10. Ἐφ' ᾧ δήσαντες αὐτὸν ἐπὶ τὰ γόνατα, καὶ ταῦτα ποδάγρεις σιδηρᾶς [n] ἐφαρμόσαντες" τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ ἐφορμάσαντες [o] περὶ τροχαῖον" σφῆνα καλέκαμψαν· πε- [o] ἐπὶ τὸν ρὶ ὃν ὅλος [p] περὶ" τὸν τροχὸν σκορπίου ἰσχιαῖον τρόπον ἀνακλώμενος ἐξεμελίζετο. [p] ἐπὶ

11. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ τὸ πνεῦμα ξενοχωρούμενος, καὶ τὸ σῶμα ἀγχόμενος.

12. Καλαὶς, ἔλεγεν, ἄκναν, ὦ τύραννε, χάριτας ἡμῖν χαρίζῃ διὰ γενναιοτέρων πόνων ἐπιδείκνυσθαι [q] παρέχων" τὴν εἰς τὸν νόμον [r] ἡμῶν" καρτερίαν.

13. [s] Τελευτήσαντος" δὲ καὶ τοῦτο, ὁ ἕκτος ἦγετο μειρακίσκος· ὃς πυνθανομένῳ τῷ τύραννι εἰ βούλοιτο φαγὼν [t] ἀπολύεσθαι," ὁ δὲ ἔφη·

14. Ἐγὼ τῇ μὲν ἡλικίᾳ τῶν ἀδελφῶν [u] μου" εἰμὶ νεώτερος, τῇ δὲ διανοίᾳ ἡλικιώτης.

15. Εἰς τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ γεννηθέντες καὶ τραφέντες, ὑπὲρ τῶν αὐτῶν καὶ ἀποθνήσκειν ὀφείλομεν ὁμοίως.

μιαιρο- 16. Ὥστε εἰ σοὶ δοκεῖ βασανίζειν, μὴ φαγεῖν- [x] μιαροφαγῆντα" βασάνιζε. τας

17. Ταῦτα αὐτὸν εἰπόντα παρῆγον [y] ἐπὶ τὸν τροχόν.

18. Ἐφ' ᾧ καταστενόμενος [z] ἠμε- εὐμελῶς λῶς" καὶ ἐκφονδυλιζόμενος ὑπεκαίετο.

19. Καὶ [a] ὀβελίσκους δὲ ὀξεῖς πυρώσαντες," [c] τοῖς νότοις προσέφερον· καὶ τὰ πλευρὰ διαπειρανλες, ἀπ' αὐτῷ [b] τὰ" σπλάγχνα διέκαιον.

20. Ὁ δὲ βασανιζόμενος, ὦ ἱεροπρεπῆς ἀγῶνος, ἔλεγεν, ἐφ' ὃν διὰ τὴν [c] αἰῶνος εὐσέβειαν" εἰς γυμνασίαν πόνων ἀδελφοὶ τοσοῦτοι κληθέντες ἐνικήθημεν.

21. Ἀνίκητος γάρ ἐστιν, ὦ τύραννε, ἡ εὐσεβὴς ἐπιστήμη.

22. Καλοκἀγαθίᾳ καθωπλισμένος τεθνήξομαι [d] μὲν" κἀγὼ μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου.

23. [e] Σὺ δὲ, ὦ τύραννε, μέγαν σοὶ προ- προστλαβὼν καὶ αὐτὸς τιμωρὸν," καινουργεῖ τῶν βαλλων βασάνων, καὶ πολέμει τῶν ἀληθῶς ἀλάστορα εὐσεβούντων.

24. [a] Ἐξ μειράκια κατελύσαμέν σε τὴν τυραννίδα.

25. Τὸ γὰρ μὴ δυνηθῆναί σε μεταπεῖσαι τὸν λογισμὸν ἡμῶν, [f] μήτε" βιάσασθαι πρὸς τὴν μιαροφαγίαν, ἐ κατάλυσίς ἐστιν σοῦ; μιαιρο- φαγίαν

26. Τὸ πῦρ σου ψυχρὸν ἡμῖν, καὶ [g] ἄπονοι" οἱ καταπέλται, καὶ ἀδύνατος ἡ βία σε.

27. Οὐ γὰρ τυράννου, ἀλλὰ θείᾳ

l deeſt Ald. N. m εἵλκυσαν N. n - - μάσαντες A. o ἐπὶ τὸν τροχαῖον A. p ἐπὶ A. q παρεχόντων Ald. r ὑμῶν Ald. ſ - - τήσας A. t - - λοθῆναι N. u deeſt Ald. x - - γάντας A. y αὐτὸν ἐπὶ Ald. z ἠμελῶς A. a ὀβελίσκους δ' ὀξέσι πειράσαντες Ald. b καὶ τὰ Ald. c αἰσθήσεως Ald. d deeſt Ald. A. e μέγαν μα (σοὶ A.) προσβαλὼν (προσβάλλων A.) καὶ αὐτὸς ἀλάστορα Ald. A. f μηδὲ Ald. g ἄτονοι N.

8. Περὶ ὃν ἐκ [k] σφονδύλων" ἐκμελιζόμενος ἑώρα τὰς [l] ἑαυτοῦ" σάρκας περιλακιζομένας [m] καὶ" κατὰ σπλάγχνων σταγόνας [n] αἵματος" ἀποῤῥεούσας.

9. Μέλλων δὲ ἀποθνήσκειν, ἔφη·

μιαιρώτατε

10. Ἡμεῖς μὲν ὦ μιαρώτατε τύραννε, διὰ παιδείαν καὶ ἀρετὴν Θεοῦ ταῦτα πάσχομεν.

11. Σὺ δὲ διὰ τὴν ἀσέβειαν καὶ μιαιφονίαν, [o] ἀκαταλύτους" καρτερήσεις βασάνους.

12. Καὶ τούτου [p] θανόντος" ἀδελφοπρεπῶς, τὸν τέταρτον ἐπεσπῶντο, λέγοντες·

μανῇς

13. Μὴ [q] συμμανῇς" καὶ σὺ τοῖς ἀδελφοῖς σου [r] τὴν αὐτὴν μανίαν" [s] ἀλλὰ πεισθεὶς τῷ βασιλεῖ, σῶζε σεαυτόν."

14. Ὁ δὲ αὐτοῖς ἔφη· οὐχ οὕτως [t] καυστικώτερον" ἔχετε κατ' ἐμοῦ τὸ πῦρ, ὥστε [u] με" δειλανδρῆσαι.

15. Μὰ τὸν μακάριον τῶν ἀδελφῶν μου θάνατον, καὶ τὸν αἰώνιον τοῦ τυράννου ὄλεθρον, καὶ τὸν [x] ἀοίδιμον" τῶν εὐσεβῶν βίον, οὐκ ἀρνήσομαι τὴν εὐγενῆ ἀδελφότητα.

16. [y] Ἐπινόει," τύραννε, βασάνους· ἵνα καὶ διὰ τούτων μάθῃς, ὅτι ἀδελφός εἰμι τῶν προβασανισθέντων.

προβεβασανισθέντων

17. Ταῦτα ἀκούσας ὁ αἱμοβόρος καὶ φονώδης καὶ * παμμιαρώτατος Ἀντίοχος, ἐκέλευσεν τὴν γλῶτταν αὐτοῦ [z] ἐκτεμεῖν."

* παμμιαιρώτατος

18. Ὁ δὲ ἔφη· κἂν ἀφέλῃς τὸ τῆς φωνῆς ὄργανον, καὶ σιωπώντων [a] ἀκούει" ὁ Θεός.

19. Ἰδοὺ [b] προκεχάλασαι" [c] ἡ" γλῶσσα· τέμνε. οὐ γὰρ παρὰ τοῦτο τὸν λογισμὸν ἡμῶν γλωσσοτομήσεις.

κεχάλασαι

20. Ἡδέως ὑπὲρ [d] τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ" τὰ τοῦ σώματος μέλη ἀκρωτηριαζόμεθα.

21. Σὲ δὲ [e] ταχέως" μετελεύσεται ὁ Θεός· τὴν γὰρ τῶν θείων ὕμνων μελῳδὸν γλῶτταν ἐκτέμνεις.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

Ὡς δὲ καὶ οὗτος ταῖς βασάνοις καταικισθεὶς ἐναπέθανεν, ὁ πέμπτος παρεπήδησεν, λέγων·

2. Οὐ μέλλω, τύραννε, πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς βασανισμὸν [f] παραιτεῖσθαι."

3. Αὐτὸς δ' ἀπ' ἐμαυτοῦ [g] παρῆλθον," ὅπως κἀμὲ κατακτείνας, περὶ πλειόνων ἀδικημάτων [h] ὀφειλήσῃς" τῇ οὐρανίῳ δίκῃ τιμωρίαν.

4. Ὦ μισάρετε καὶ μισάνθρωπε, τὶ [i] δράσαντας" ἡμᾶς τοῦτον πορθεῖς τὸν τρόπον;

5. [k] Ἢ κακόν σοι δοκεῖ," ὅτι τὸν πάντων κτιστὴν εὐσεβοῦμεν, καὶ κατὰ τὸν ἐνάρετον αὐτοῦ ζῶμεν νόμον;

6. Ἀλλὰ ταῦτα τιμῶν, οὐ βασάνων ἐστὶν ἄξια.

7. [l] Εἴπερ

k σπονδύλων N. l ἰδίας N. m καὶ κατὰ N. n αἱμάτων N. o ἀκαταλύπτους Ald. p ἀποθάνοντος N. q μανεῖς Ald. μανῇς A. r τὴν μανίαν Ald. τῶν αὐτῶν μανίαν Luidus. s deest Ald. N. t καυτηρότερον N. u μὴ Ald. x ἀέναον N. y ἐπιγνόει τοιγαρῶν N. z ἐκτμηθῆναι N. a εἰσακούει Ald. b κεχάλασαι A. c τοιγαρῶν ἡ N. d θεοῦ Ald. τοῦ θεοῦ A. e ἐν τάχει N. f deest Ald. N. g ἥκω N. h ὀφελήσεις Ald. i δράσαντος Ald. k deest Ald. N.

Digitized by Google

26. Θαυμασάντων δὲ πάντων τὴν καρτεροψυχίαν αὐτοῦ, ἦγον οἱ δορυφόροι τὸν καθ' ἡλικίαν τοῦ προτέρου δεύτερον, καὶ σιδηρᾶς ἐναρμοσάμενοι χεῖρας ὀξέσιν τοῖς ὄνυξιν, [h] τοῖς ὀργάνοις" καταπέλτῃ προσέδησαν αὐτόν.

27. Ὡς δὲ, εἰ φαγεῖν βούλοιτο πρὶν βασανίζεσθαι πυνθανόμενοι, τὴν εὐγενῆ γνώμην [i] ἤκουσαν·".

28 ἀπὸ τῶν τενόντων ταῖς σιδηραῖς χερσὶν [k] ἐπισπασάμενοι," μέχρι γε τῶν γενείων τὴν σάρκα πᾶσαν καὶ τὴν τῆς κεφαλῆς δορὰν οἱ παρδάλειοι θῆρες ἀπέσυραν· ὁ δὲ [l] ταύτην" βαρέως τὴν ἀλγηδόνα καρτερῶν, ἔλεγεν·

29. Ὡς ἡδὺς πᾶς τρόπος θανάτου, διὰ τὴν πάτριον ἡμῶν εὐσέβειαν· [m] ἔφη τε πρὸς τὸν τύραννον.".

δοκεῖς 30. Οὐ [n] δοκεῖ σοι," πάντων ὠμότατε τύραννε, πλεῖον ἐμοῦ σε νῦν βασανίζεσθαι, [o] ὁρῶντά" σοι [p] νικώμενον" τὸν τῆς τυραννίδος ὑπερήφανον λογισμὸν ὑπὸ τῆς διὰ τὴν εὐσέβειαν ἡμῶν ὑπομονῆς.

ὁρῶν

31. Ἐγὼ μὲν γὰρ ταῖς διὰ τὴν ἀρετὴν ἡδοναῖς [q] τὸν πόνον" ἐπικουφίζομαι.

32. Σὺ δὲ ἐν ταῖς τῆς ἀσεβείας ἀπειλαῖς [r] βασανίζῃ·" οὐς ἐκφεύξῃ [s] δέ," μιαρώτατε τύραννε, τὰς τῆς θείας ὀργῆς δίκας.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ τούτου τὸν [t] ἀοίδιμον" θάνατον [u] καρτερήσαντος," ὁ τρίτος ἤγετο, παρακαλούμενος πολλὰ ὑπὸ πολλῶν, ὅπως ἀπογευσάμενος σώζοιτο.

2. Ὁ δὲ ἀναβοήσας, ἔφη· [x] ἢ" ἀγνοεῖτε, ὅτι ὁ αὐτός με τοῖς ἀποθανοῦσιν ἔσπειρεν πατὴρ, καὶ ἡ αὐτὴ μήτηρ ἐγέννησεν, καὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς [y] ἀνετράφημεν" δόγμασιν;

ἀνετράφην

3. Οὐκ [z] ἐξόμνυμαι" τὴν [a] εὐγενῆ" τῆς ἀδελφότητός [b] μου" συγγένειαν.

4. [c] Πρὸς ταῦτα εἴ τι ἔχετε κολαστήριον προσαγάγετε τῷ σώματί μου· τῆς γὰρ ψυχῆς μου, οὐδ' ἂν θέλητε, ἅψασθαι (δύνασθε.)"

5. Οἱ δὲ πικρῶς [d] ἐνέγκαντες" τὴν παῤῥησίαν τοῦ ἀνδρὸς, ἀρθρεμβόλοις ὀργάνοις τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ τοὺς πόδας ἐξήρθρουν, καὶ ἐξ ἁρμῶν [e] ἀναμοχλεύοντες" ἐξεμέλιζον;

6. * Καὶ" τοὺς δακτύλους, [f] καὶ τοὺς" βραχίονας, [f] καὶ τὰ" σκέλη, καὶ [f] τοὺς" ἀγκῶνας [g] περιέκλων."

περιέλκων

7. Καὶ κατὰ μηδένα τρόπον ἰσχύοντες αὐτὸν ἄγξαι, [h] περισύραντες τὸ δέρμα" σὺν ἄκραις ταῖς τῶν δακτύλων κορυφαῖς ἀπεσκύθιζον, καὶ εὐθέως ἦγον [i] ἐπὶ" τὸν τροχόν.

h ὀργάνων ὑφαῖς N. i εἵλκυσαν N. k ἐπισπαλώμενοι Ald. ἐπισπώμενοι Luidus. l τὴν τοιαύτην N. m deest Ald. N. n δοκεῖς Ald. o ὁρῶν Ald. p νενικημένον N. q τῶν πόνων Ald. r - - νίζων N. s deest N. t ἀνοίδημον Ald. u τῷ δευτέρῳ addit N. x deest Ald. N. y ἀνετράφην A. ἀνετράφημεν N. z ἐξομοῦμαι Ald. a ἀγενῆ Ald. b deest Ald. A. c deest Ald. N. d ἐνέγκοντες N. e - - σοντες A. N. * deest N. f deest Ald. g κατέκλων N. h περιδήσαντες τὰ ὄργανα N. i περὶ Ald.

Digitized by Google

τὰ τῆς ἀρετῆς ἆθλα οἴσομεν, καὶ ἐσόμεθα παρὰ Θεῷ, δι' ὃν καὶ πάσχομεν·

μιαροφονίαν

9. Σὺ δὲ διὰ τὴν ἡμῶν [i] μιαιφονίαν" αὐτάρκη καρτερήσεις περὶ τῆς θείας δίκης αἰώνιον βάσανον διὰ πυρός.

10. [k] Ταῦτα αὐτῶν" εἰπόντων, ὐ μόνον ὡς κατὰ ἀπειθούντων ἐχαλέπαινεν ὁ τύραννος, ἀλλ' ὡς καὶ κατὰ ἀχαρίστων [l] ὠργίσθη."

μαστιταὶ

11. [m] Ὅθεν" τὸν πρεσβύτατον αὐτῶν κελευθέντες παρήγαγον" οἱ [n] ὑπασπισταί," καὶ διαῤῥήξαντες τὸν χιτῶνα διέδησαν τὰς χεῖρας αὐτῦ καὶ τὺς βραχίονας ἱμᾶσιν [o] ἑκατέρωθεν."

12. Ὡς δὲ τύπτοντες ταῖς μάστιξιν ἐκοπίασαν, μηδὲν [p] ἀνύοντες," [q] ἀνέβαλον" αὐτὸν [r] ἐπὶ" τὸν τροχόν.

ἔξαρθος

13. Περὶ ὃν κατατεινόμενος ὁ εὐγενὴς νεανίας, ἔξαρθρος ἐγίνετο.

κατηγόρει

14. Καὶ κατὰ πᾶν μέλος κλώμενος [s] ἐκατηγόρει," λέγων·

*μιαιρώτατε

15. Τύραννε *μιαρώτατε, καὶ τῆς οὐρανίου δίκης ἐχθρὲ, καὶ [t] ὠμόφρον," οὐκ ἀνδροφονήσαντά με τῦτον καταικίζεις τὸν τρόπον, ὐδὲ ἀσεβήσαντα, ἀλλὰ θείυ νόμυ προασπίζοντα.

16. Καὶ τῶν δορυφόρων [u] λεγόντων," ὁμολόγησον φαγεῖν, ὅπως [x] ἀπαλλαγῆς" τῶν βασάνων.

ὁ δὲ τρόπος μιαιροὶ

17. [y] Αὐτὸς εἶπεν αὐτοῖς" οὐχ οὕτως ἰσχυρὸς ὑμῶν ἐστιν ὁ [z] τροχὸς," ὦ μιαροὶ διάκονοι, ὥστε μου τὸν λογισμὸν ἄξαι· τέμνετέ μου μέλη, καὶ πυρῦτε [a] τὰς" σάρκας, καὶ στρεβλῦτε τὰ ἄρθρα.

18. Διὰ πασῶν γὰρ ὑμᾶς πείσω τῶν βασάνων· ὅτι μόνοι παῖδες Ἑβραίων ὑπὲρ ἀρετῆς εἰσιν ἀνίκητοι.

19. Ταῦτα [b] λέγοντι πῦρ ὑπέστρωσαν, καὶ [c] διηρέθισαν," τὸν τροχὸν † προσεπικατατείνοντες.

20. Ἐμολύνετο δὲ πάντοθεν αἵματι ὁ τρόχος, καὶ ὁ [d] σωρὸς" τῆς ἀνθρακιᾶς τοῖς τῶν ἰχώρων ἐσβέννυτο σταλαγμοῖς, καὶ περὶ τὺς * ἄξονας τῦ ὀργάνου περιέῤῥεον αἱ σάρκες.

21. Καὶ [e] περιτετμημένον" ἤδη ἔχων τὸ τῶν ὀστέων πῆγμα ὁ μεγαλόφρων καὶ Ἀβραμιαῖος νεανίας οὐκ ἐστέναξεν.

22. Ἀλλ' ὥσπερ ἐν πυρὶ μεταχηματιζόμενος εἰς ἀφθαρσίαν, ὑπέμεινεν εὐγενῶς τὰς στρέβλας.

23. Μιμήσασθέ με, ἀδελφοὶ, λέγων· μή μυ τὸν αἰῶνα λειποτακτήσητε, μηδ' ἐξομόσησθέ μυ τὴν τῆς εὐψυχίας ἀδελφότητα· ἱερὰν καὶ εὐγενῆ στρατείαν στρατεύσασθε [f] ὑπὲρ" τῆς εὐσεβείας.

24. Δι' ἧς ἵλεως ἡ δικαία καὶ πάτριος ἡμῶν πρόνοια τῷ ἔθνει γενηθεῖσα [g] τιμωρήσῃ" τὸν ἀλάστορα τύραννον.

25. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ ἱεροπρεπὴς νεανίας, ἀπέῤῥηξεν τὴν ψυχήν.

26. Θαυ-

[b] λέγοντες εἰς ἐπέτρωσαν

[c] διερεθίζοντες

† προσεπικατέτεινον

*αὔξονας

περιτετηκμένον

περὶ

τιμωρήσειεν

i μιαροφονίαν A. k τούτων οὕτως Ald. τούτων δὲ ταῦτα N. l deest N. m εὐθὺς οὖν N. n ὑπερασπισταὶ N. μαστισταὶ A. o ἐτέρωθεν Ald. p ἀνύοντες Ald. q ἐνέβαλον N. r περὶ Ald. s κατηγορεῖ A. t ὁμόφρων A. u αὐτῶν addit N. x ἀπαλλαγείης Luidus. y ὁ δὲ εἶπεν Ald. A. z τρόπος A. a μου τὰς N. b λέγοντες, εἰς τὸ πῦρ ἐπέτρωσαν, καὶ διερεθίζοντες τὸν τροχὸν προσεπικατέτεινον A. c τὸ διερεθίζον N. διηρέθησαν Ald. d σωρὸς Ald. e περιτετμημένων Ald. f περὶ Ald. g τιμωρήσεται N. τιμωρήσειεν A.

Digitized by Google

19. Ἐλεήσωμεν τὰς ἑαυτῶν ἡλικίας, καὶ [d] κατοικτειρήσωμεν" τὸ τῆς [e] μητρὸς" γῆρας·

20. καὶ ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι ἀπειθοῦντες τεθνηξόμεθα.

21. [f] Συγγνώσεται" δὲ ἡμῖν [g] καὶ" ἡ θεία δίκη δι' ἀνάγκην τὸν βασιλέα φοβηθεῖσιν.

22. Τί ἐξάγομεν ἑαυτοὺς τοῦ ἡδίστου βίου, καὶ ἐπιστεροῦμεν ἑαυτοὺς τοῦ γλυκέος κόσμου;

23. Μὴ βιαζώμεθα τὴν ἀνάγκην, μηδὲ φιλοδοξήσωμεν ἐπὶ τῇ ἑαυτῶν στρέβλῃ.

κενοδοξήσωμεν

24. Οὐδὲ αὐτὸς ὁ [i] νόμος" [k] ἀκουσίως" ἡμᾶς θανατοῖ [l] φοβηθέντας τὰ βασανιστήρια."

[i] ναὸς ἑκουσίως

25. Πόθεν ἡμῖν ἡ τοσαύτη [m] ἐντέτηκεν" φιλονεικία, καὶ ἡ θανατηφόρος ἀρέσκει καρτερία, παρὸν μετὰ [n] ἀδείας" ζῆν, τῷ βασιλεῖ πεισθέντας;

ἀταραξίας χρὴ

26. Ἀλλὰ τούτων οὐδὲν εἶπον οἱ νεανίαι βασανίζεσθαι μέλλοντες, οὐδὲ ἐνεθυμήθησαν.

27. Ἦσαν γὰρ περίφρονες τῶν παθῶν, καὶ αὐτοκράτορες τῶν ἀλγηδόνων.

28. Ὥστε ἅμα [o] τῷ" παύσασθαι τὸν τύραννον συμβουλεύοντα αὐτοῖς [p] τοῦ" μιαροφαγῆσαι, πάντες διὰ [q] μιᾶς" φωνῆς ὁμοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ψυχῆς εἶπον πρὸς αὐτόν.

μιεροφαγῆσαι

ΚΕΦ. Θ'. IX.

Τί μέλλεις, ὦ τύραννε; ἕτοιμοι γάρ ἐσμεν ἀποθνήσκειν, ἢ παραβαίνειν τὰς πατρίους ἡμῶν ἐντολάς.

2. Καὶ αἰσχυνόμεθα [r] γὰρ" τοὺς προγόνους εἰκότως, εἰ μὴ τῇ τοῦ νόμου εὐπειθείᾳ καὶ συμβούλῳ [s] Μωσῇ" χρησαίμεθα.

καὶ γνώσει

3. μὴ [t] σύμβουλε" τύραννε παρανομίας, μὴ ἡμᾶς μισῶν ὑπὲρ αὐτοὺς ἡμᾶς ἐλέα.

4. Χαλεπώτερον γὰρ αὐτοῦ τοῦ θανάτου νομίζομεν εἶναί σου τὸν ἐπὶ τῇ παρανόμῳ σωτηρίᾳ ἡμῶν ἔλεον.

αὐτοὺς

5. [u] Ἐκφοβεῖς" δὲ ἡμᾶς, τὸν διὰ τῶν βασάνων ἡμῖν θάνατον ἀπειλῶν, ὥσπερ οὐχὶ πρὸ [x] βραχέος" παρὰ Ἐλεαζάρου μαθών.

6. Εἰ δ' οἱ γέροντες τῶν Ἑβραίων διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ [y] βασανισμοὺς" ὑπομείναντες [z] εὐσέβησαν," [a] ἀποθάνοιμεν" [b] ἂν" δικαιότερον ἡμεῖς οἱ νέοι, τὰς βασάνους τῶν σῶν ἀναγκῶν [c] ὑπεριδόντες" ἃς καὶ ὁ παιδευτὴς [d] ἡμῶν" γέρων ἐνίκησεν.

ἀπέθανον

7. Πείραζε γαροῦν τύραννε· καὶ [e] τὰς ἡμῶν ψυχὰς" εἰ θανατώσεις διὰ τὴν εὐσέβειαν, μὴ νομίσῃς ἡμᾶς βλάπτειν βασανίζων.

8. Ἡμεῖς [f] μὲν" γὰρ διὰ [g] τῆσδε τῆς" [h] κακοπαθείας" καὶ ὑπομονῆς, τὰ

d δὲ addit N. e μητρὸς ἡμῶν N. f συγγνῷ Ald. g deest N. i ναὸς A. k ἀκουσίως A. N. l deest N. m ἐνθέτεικε Ald. A. n ἀταραξίας (N.) χρὴ A. o τὸ Ald. p deest N. q deest Ald. r δὲ καὶ N. s γνώσει A. t συμβούλευε Ald. u φοβερίζεις N. x μικροῦ N. y βασανισμοῦ Ald. z ἀπέθανον A. a ἀποθάνομεν Ald. θάνωμεν N. b δὲ N. c ὑπεριδόντας Ald. d deest A. e ταῖς - - ψυχαῖς Ald. f deest Ald. g τῆς Ald. h καλοκἀγαθίας N.

Digitized by Google

προσεμειδίασεν αὐτοῖς, καὶ πλησίον καλέσας, ἔφη.

4. Ὦ νεανίαι φιλοφρόνως ἐγὼ καθ' ἑνὸς ἑκάστου ὑμῶν θαυμάζω τὸ κάλλος· καὶ τὸ πλῆθος τοσούτων ἀδελφῶν ὑπερτιμῶν, οὐ μόνον συμβουλεύω μὴ μανῆναι τὴν αὐτὴν τῷ προβασανισθέντι γέροντι μανίαν·

5. ἀλλὰ καὶ παρακαλῶ συνείξαντάς [g] μου τῇ συμβουλίᾳ" τῆς ἐμῆς ἀπολαῦσαι φιλίας· δυναίμην γὰρ ὥσπερ κολάζειν τοὺς ἀπειθοῦντάς [h] μου τοῖς ἐπιτάγμασιν," οὕτως καὶ εὐεργετεῖν τοὺς εὐπειθοῦντάς μοι.

πιστεύσατε [k] ἡγεμονικὰς * ἡμῶν

6. [i] Πεισθέντες οὖν μοι," καὶ ἀρχὰς, καὶ ἐπὶ τῶν ἐμῶν πραγμάτων [k] ἡγεμονίας" λήψεσθε, ἀρνησάμενοι τὸν πάτριον * ὑμῶν τῆς πολιτείας θεσμὸν·

7. καὶ μεταλαβόντες Ἑλληνικοῦ βίου, καὶ μεταδιαιτηθέντες ἐντρυφήσατε ταῖς νεότησιν ὑμῶν.

8. Ἐπεὶ ἐὰν ὀργίλως με διάθησθε διὰ τῆς ἀπειθείας ὑμῶν, ἀναγκάσετέ με ἐπὶ δειναῖς κολάσεσιν ἕνα ἕκαστον ὑμῶν διὰ τῶν βασάνων [l] ἀπολέσαι."

9. Κατελεήσατε οὖν ἑαυτοὺς, οὓς καὶ ὁ πολέμιος ἔγωγε καὶ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς εὐμορφίας [m] οἰκτείρομαι."

10. [n] Οὐ διαλογιεῖσθε" τοῦτο, ὅτι οὐδὲν ὑμῖν ἀπειθήσασιν πλὴν τοῦ μετὰ στρεβλῶν ἀποθανεῖν ἀπόκειται;

11. [o] Ταῦτα δὲ λέγων," ἐκέλευσεν εἰς [p] τὸ ἔμπροσθεν" προτεθῆναι τὰ βασανιστήρια, ὅπως καὶ διὰ τοῦ φόβου [q] πείσειεν" αὐτοὺς μιαροφαγῆσαι.

μιεροφαγῆσαι [r] ἀρθηβόλους

12. Ὡς δὲ τροχοὺς τε καὶ [r] ἀρθρέμβολα" στρεβλωτήρια, καὶ τροχαντῆρας καὶ καταπέλτας καὶ λέβητας, τήγανά τε καὶ δακτυλήθρας, καὶ χεῖρας σιδηρᾶς καὶ σφῆνας, καὶ τὰ ζώπυρα τοῦ πυρὸς οἱ δορυφόροι προέθησαν, ὑπολαβὼν δὲ ὁ τύραννος, ἔφη·

13. Μειράκια φοβήθητε, καὶ ἣν σέβεσθε δίκην, ἵλεως ὑμῖν ἔσται δι' ἀνάγκην παρανομήσασιν.

14. Οἱ δὲ ἀκούσαντες [s] ἐπαγωγὰ," καὶ ὁρῶντες δεινὰ, οὐ μόνον οὐκ ἐφοβήθησαν, ἀλλὰ καὶ ἀντεφιλοσόφησαν τῷ τυράννῳ, καὶ διὰ τῆς εὐλογιστίας τὴν τυραννίδα αὐτοῦ κατέλυσαν.

15. Καί [t] τοι" λογισώμεθα· [u] εἰ δειλόψυχοί" τινες ἦσαν, [x] καὶ ἄνανδροι" ἐν αὐτοῖς, ποίοις ἂν ἐχρήσαντο λόγοις; οὐχὶ τούτοις;

16. Ὦ τάλανες ἡμεῖς, καὶ λίαν ἀνόητοι· βασιλέως ἡμᾶς παρακαλοῦντος, καὶ ἐπὶ [y] εὐεργεσίᾳ" [z] φωνοῦντος," [a] μὴ" πεισθείημεν αὐτῷ;

17. Τί [b] βουλήμασιν κενοῖς ἑαυτοὺς εὐφραίνομεν, καὶ θανατηφόρον ἀπείθειαν τολμῶμεν;

18. Οὐ φοβησόμεθα, ἄνδρες ἀδελφοὶ, τὰ βασανιστήρια, καὶ λογιούμεθα τὰς τῶν βασάνων ἀπειλὰς, καὶ [c] φευξόμεθα" τὴν κενοδοξίαν ταύτην καὶ ὀλεθροφόρον ἀλαζονείαν;

19. Ἐλεή-

g μοι Ald. A. h deest N. i πιστεύσατε οὖν Ald. A. k deest Ald. l ἀπολαύσω Ald. ἀπολέσω A. m οἰκτίζομαι A. n καὶ διαλογίσασθε N. o καὶ εἰπὼν ταῦτα N. p τὸ μέσον N. q πείσειν A. r ἀρθενβόλους A. s ῥήματα addit N. t τί Ald. τοίνυν N. u εἰδωλόψυχοι Ald. x deest N. y εὐεργεσίαν N. z καλοῦντος Ald. a εἰ N. Ald. b τοῖς βουλεύμασιν ἀφρονοῦμεν, κενοῖς ἑαυτοὺς εὐφραίνοντες βουλήμασιν N. c φευξώμεθα Ald.

Digitized by Google

πόνων περιεχαλασμένων

τῷ σώματος [b] τόνων," καὶ περικεχαλασμένων δὲ τῶν σαρκῶν, κεκμηκότων δὲ [c] καὶ" τῶν νεύρων, ἀνεπέασεν.

14. Τῷ [d] πνεύματι" τῷ λογισμοῦ, [e] καὶ τῷ Ἰσακείῳ λογισμῷ τὴν πολυκέφαλον ῥᾳδίαν ἠκύρωσεν."

15. Ὦ μακαρία [f] γήρως," καὶ σεμνῆς πολιᾶς, καὶ βίᾳ νομίμῳ, ὃν πιστὴ θανάτου σφραγὶς ἐτελείωσεν.

16. [g] Εἰ δὲ" τοίνυν γέρων [h] ἀνὴρ" ἦν τῶν μέχρι θανάτου βασάνων" [k] περιεφρόνησεν" δι' εὐσέβειαν, ὁμολογουμένως ἡγεμών ἐστιν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός.

17. [l] Ἴσως δ' ἂν εἴποιεν τινες, τῶν παθῶν οἱ πάντες [m] περικρατοῦσιν," ὅτι οὐδὲ πάντες φρόνιμον ἔχουσιν τὸν λογισμόν.

18. Ἀλλ' ὅσοι [n] εὐσεβείας προνοοῦσιν ἐξ ὅλης καρδίας, οὗτοι" μόνοι δύνασθαι κρατεῖν τῶν τῆς σαρκὸς παθῶν·

19. [o] οἱ πιστεύοντες, ὅτι Θεῷ οὐκ ἀποθνήσκουσιν, ὥσπερ γὰρ οἱ πατριάρχαι ἡμῶν Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, Ἰακὼβ, ζῶσι τῷ Θεῷ."

20. Οὐδὲν οὖν [p] ἐναντιοῦται τὸ φαίνεσθαί τινας [q] παθοκρατεῖσθαι" διὰ τὸν ἀσθενῆ λογισμόν.

21. Ἐπεὶ τὶς πρὸς ὅλον τὸν τῆς φιλοσοφίας καινόνα [r] εὐσεβῶς" φιλοσοφῶν, καὶ πεπιστευκὼς Θεῷ,

22. καὶ εἰδὼς ὅτι [s] τὸ" διὰ τὴν ἀρετὴν πάντα πόνον ὑπομένειν μακαρίων ἐστιν, οὐκ ἂν περικρατήσειεν τῶν παθῶν διὰ τὴν [t] εὐσέβειαν";

23. Μόνος γὰρ ὁ σοφὸς καὶ [u] σώφρων" ἀνδρεῖός ἐστιν [x] τῶν" παθῶν κύριος.

24. Διὰ τοῦτο γέ τοι καὶ μειρακίσκοι τῷ τῆς εὐσεβείας λογισμῷ [y] φιλοσοφοῦντες" χαλεπωτέρων βασανιστηρίων ἐπεκράτησαν.

25. [z] Ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τὴν πρώτην [*] πεῖραν" ἐνικήθη περιφανὴς ὁ τύραννος, μὴ δυνηθεὶς ἀναγκάσαι γέροντα μιαιροφαγῆσαι.

μιαιροφαγῆσαι

ΚΕΦ. Η'. VIII.

[a] Τότε" δὴ σφόδρα περιπαθὴς ἐγένετο· τὸ δὲ κέλευσεν [b] ἄλλως" ἐκ τῆς ἡλικίας τῶν Ἑβραίων ἀγαγεῖν· καὶ εἰ μὲν [c] μιαροφαγήσαιεν," ἀπολύειν φέροντας· εἰ δὲ ἀντιλέγοιεν, πικρότερον γήσαιεν βασανίζειν.

διαδεξαμένων

2. Ταῦτα διατεθεμένου τῷ τυράννῳ, παρῆσαν ἀγόμενοι μετὰ γηραιᾶς μητρὸς μέν ἑπτὰ ἀδελφοὶ, καλοί τε καὶ εὐειδήμονες καὶ γενναῖοι καὶ [d] ἐν παντὶ χαριέντες."

3. [e] Οὓς ἰδὼν ὁ τύραννος καθάπερ ἐν χορῷ περιέχοντας μέσην τὴν μητέρα," ἤθετο ἐπ' αὐτοῖς, καὶ τῆς εὐπρεπείας ἐκπλαγεὶς [f] καὶ τῆς εὐγενείας,"

b πόνων A. c deest Ald. N. d πατρὶ διὰ Ald. πνεύματι διὰ Luidus. e deest Ald. N. f γήρους Ald. g εἰδὲ Ald. h deest A. i τὸν - - πόνον Ald. k ὑπερεφρόνησε Ald. περιεῖδεν N. l abhinc ad §. 11. omnia desunt Ald. m ἐπικρατοῦσιν N. n εὔχονται τῆς εὐσεβείας τὸν λογισμὸν φρόνιμον ἔχειν, ἐξ ὅλης καρδίας προνοοῦσι καὶ αὐτοί - - o deest N. p ἐναντιοῦται Φαίνεται Luidus. q deest N. r deest N. s deest A. t θεοσεβείαν N. u deest N. x καὶ τῶν N. y φιλοσοφήσαντες N. z ἐπειδὴ γὰρ Ald. * πεῖραν Ald. a τότε οὖν N. b ἄλλως N. c μιαροφαγήσει A. d τὸν θεὸν φοβέμενοι N. e deest Ald. f deest Ald. A.

νικήσαντος, αὐτῷ προσηκόντως τὴν τῆς ἡγεμονίας [t] προσνέμομεν" ἐξουσίαν.

34. Καὶ δίκαιόν ἐστιν ὁμολογεῖν ἡμᾶς, τὸ κράτος εἶναι τοῦ λογισμοῦ, ὅπου γε καὶ τῶν [u] ἔξωθεν" [x] ἀλγηδόνων ἐπικρατεῖ.

35. Ἐπεὶ καὶ γελοῖον· καὶ οὐ μόνον τῶν ἀλγηδόνων ἐπιδείκνυμι κεκρατηκέναι τὸν λογισμὸν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡδονῶν κρατεῖν, μηδὲ αὐταῖς ὑπείκειν.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

Ὥσπερ καὶ ἄριστος κυβερνήτης ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἐλεαζάρου λογισμὸς, πηδαλιουχῶν τὴν τῆς εὐσεβείας ναῦν ἐν τῷ τῶν παθῶν πελάγει,

πηδαλιουχῶν

2. καὶ καταικιζόμενος ταῖς τοῦ τυράννου ἀπειλαῖς, καὶ καταντλούμενος ταῖς τῶν βασάνων τρικυμίαις,

3. κατ' οὐδένα τρόπον [y] μετέτρεψεν" τοὺς τῆς εὐσεβείας οἴακας, ἕως [z] οὗ" ἔπλευσεν ἐπὶ τὸν τῆς ἀθανάτου νίκης λιμένα.

θανάτου

4. Οὐχ οὕτως πόλις πολλοῖς καὶ ποικίλοις μηχανήμασιν ἀντέχει ποτὲ πολιορκουμένη, ὡς ὁ πανάγιος [a] Ἐλεάζαρος" τὴν ἱερὰν ψυχὴν αἰκισμοῖς τε καὶ στρέβλαις πυρπολούμενος, [b] ἐκίνησεν τοὺς πολιορκοῦντας, διὰ τὸν ὑπερασπίζοντα τῆς εὐσεβείας λογισμόν.

ἐκεῖνος

5. Ὥσπερ γὰρ πρόκρημνον ἄκραν, τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν ὁ πατὴρ [c] Ἐλεάζαρος" ἐκτείνας, περιέκλασεν τοὺς μαινομένους" τῶν [d] παθῶν" κλύδωνας.

6. Ὦ ἄξιε τῆς ἱερωσύνης ἱερεῦ, οὐκ ἐμίανας τοὺς [e] ἱεροὺς" ὀδόντας, οὐδὲ τὴν [f] θεοσέβειαν" [g] καὶ καθαρισμὸν νόμιμον" χωρήσασαν γαστέρα ἐκοινώνησας μιαροφαγίᾳ.

7. Ὦ σύμφωνε [h] νόμου" καὶ φιλόσοφε θείου [i] βίου."

8. Τοιούτους [k] δὴ" δεῖ εἶναι [l] τοὺς ἱεραργοῦντας" τὸν νόμον [illegible] αἵματι, καὶ γενναίῳ ἱδρῶτι τοῖς μέχρι θανάτου πάθεσιν ὑπερασπίζοντας.

μιαροφαγίᾳ

δημιουργοῦντας

9. Σὺ πάτερ, τὴν εὐνομίαν [m] ἡμῶν" διὰ τῶν ὑπομονῶν εἰς δόξαν ἐκύρωσας, καὶ τὴν [n] ἁγιστείαν" σεμνολογήσας οὐ κατέλυσας, καὶ διὰ τῶν [o] ἔργων" [p] ἐπιστοποίησας" τοὺς τῆς θείας φιλοσοφίας λόγους.

ἁγιαστίαν

10. Ὦ [q] βασάνων" βιαιότερε γέρων, καὶ πυρὸς [r] εὐτονώτερε" [s] πρεσβύτα," καὶ παθῶν μέγιστε [t] βασιλεῦ" Ἐλεάζαρε.

βιότερε

Ἐλεάζαρ

11. Ὥσπερ [u] γὰρ" ὁ πατὴρ Ἀαρὼν τῷ θυμιατηρίῳ καθωπλισμένος, διὰ τοῦ [x] ἐθνοπλήκτου πυρὸς" ἐπιτρέχων τὸν ἐμπυριστὴν ἐνίκησεν ἄγγελον.

ἐθνοπλήθους

12. Οὕτως ὁ [y] Ἀαρωνίδης Ἐλεάζαρος διὰ τοῦ πυρὸς ὑπερτηκόμενος οὐ μετετράπη τὸν λογισμόν.

13. [z] Καίτοι" τὸ θαυμασιώτατον, γέρων ὢν, λελυμένων [a] μὲν" ἤδη τῶν τοῦ

t ἀπονέμομεν Ald. u ἔκτοσθεν N. x deest Ald. y ἔτρεψε Ald. ἀπέκρυψε N. z deest N. a ἐκεῖνος Ald. b ἐκίνησε Ald. N. c. Ἐλεάζαρ Ald. d ποταμῶν N. e σεμνοὺς N. f θεοσεβῆ N. g deest Ald. A. h νόμῳ N. i λόγῳ Ald. k deest Ald. N. A. l φυλάσσοντας N. m ὑμῶν A. n ἀγχιστείαν N. o ἔργων σου N. p πιστοποιήσας Ald. A. q βάσανε Ald. r συντονώτερε N. s πρέσβυ Ald. t deest Ald. u δὲ N. x ἐθνοπλήθου Ald. y μακάριος N. z καὶ Ald. a deest A. N.

Digitized by Google

15. Ἡμεῖς μέν τοι τῶν ἡψημένων [z] σοι" [a] βρωμάτων" παραθήσομεν· σὺ δὲ ὑποκρινόμενος τῶν ὑείων [b] ἀπογεύσασθαι," σώθητι.

16. [c] Καὶ ὁ Ἐλεάζαρος, ὥσπερ πικρότερον διὰ τῆς συμβουλίας αἰκισθεὶς, ἀνεβόησεν.

17. Μὴ ὅτως κακῶς φρονήσαιμεν οἱ Ἀβραὰμ παῖδες, ὥςε μαλακοψυχήσαντας ἀπρεπὲς ἡμῖν δρᾶμα ὑποκρίνασθαι.

18. Καὶ γὰρ ἀνόγιςον, εἰ πρὸς ἀλήθειαν ζήσαντες τὸν μέχρι γήρως βίον, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ δόξαν νομίμως φυλάξαντες, νῦν μεταβαλοίμεθα,

αὐτῶν φυλάσσοντες

19. καὶ αὐτοὶ μὲν ἡμεῖς γενοίμεθα τοῖς νέοις ἀσεβείας τύπος, ἵνα παράδειγμα [d] γενώμεθα" τῆς μιαροφαγίας.

μιεροφαγίας

20. Αἰσχρὸν γὰρ εἰ ἐπιβιώσωμεν ὀλίγον χρόνον, καὶ τοῦτον καταγελώμενοι [e] πρὸς ἁπάντων" ἐπὶ δειλίᾳ·

21. [f] καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ τυράννου καταφρονηθῶμεν ὡς ἄνανδροι, τὸν δὲ θεῖον ἡμῶν νόμον μέχρι θανάτου μὴ προασπίσαιμεν.

22. Πρὸς ταῦτα ὑμεῖς μὲν, ὦ Ἀβραὰμ παῖδες, εὐγενῶς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας τελευτᾶτε.

23. Οἱ δὲ τοῦ τυράννου δορυφόροι, τί μέλλετε;

24. [g] Πρὸς τὰς ἀνάγκας οὕτως [h] μεγαλοφρονοῦντα" αὐτὸν ἰδόντες, καὶ μηδὲ πρὸς τὸν οἰκτιρμὸν αὐτῶν μεταβαλλόμενον, ἐπὶ τὸ πῦρ αὐτὸν ἤγαγον.

25. Ἔνθα διὰ κακοτέχνων ὀργάνων καταφλέγοντες αὐτὸν [i] ὑπέρρεπτον," καὶ δυσώδεις χυλοὺς εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ κατέχεον.

ὑπερέπτοσαν

26. Ὁ δὲ μέχρι τῶν ὀςέων ἤδη κατακεκαυμένος καὶ μέλλων λιποθυμεῖν, [k] ἀνέτεινεν τὰ ὄμματα πρὸς τὸν θεὸν, καὶ εἶπεν·

27. Σὺ οἶσθα, θεὲ, [l] παρόν" μοι σώζεσθαι, βασάνοις καυςικαῖς [m] ἀποθνήσκω" διὰ τὸν νόμον.

28. Τοιγαροῦν ἵλεως γενοῦ τῷ ἔθνει σου, ἀρκεσθεὶς τῇ ἡμετέρᾳ [n] ὑπὲρ" αὐτῶν δίκῃ.

περὶ

29. Καθάρσιον αὐτῶν ποίησον τὸ ἐμὸν αἷμα, καὶ [o] ἀντίψυχον" αὐτῶν λαβὲ τὴν ἐμὴν ψυχήν.

30. Καὶ [p] ταῦτα [q] εἰπὼν" ὁ ἱερὸς ἀνὴρ εὐγενῶς ταῖς βασάνοις ἐναπέθανεν, [r] καὶ μέχρι τῶν τοῦ θανάτου βασάνων ἀντέςη τῷ λογισμῷ διὰ τὸν νόμον."

31. Ὁμολογουμένως οὖν δεσπότης ἐςιν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός.

32. Εἰ γὰρ τὰ πάθη τοῦ λογισμοῦ ἐκεκρατήκει, τούτοις [s] ἂν ἀπεδόμην" τὴν τῆς ἐπικρατείας μαρτυρίαν.

κεκρατήκει

33. Νυνὶ δὲ τοῦ λογισμοῦ τὰ πάθη

 νική-

exemplar, è quo descriptus est Cod. Coll. Novi : Librarium autem pro παραβαλεῖς, ex errore scripsisse παραποθλεῖς. In Ald. ὑπολαβεῖς· in A. ἀποθλεῖς, utrumque manifestè mendosum. [z] deest Ald. A. [a] κρεῶν Ald. [b] ἀπογεύεσθαι N. [c] ὁ δ' ὡς πικρότερον αἰκισθεὶς διὰ τῆς συμβουλίας, ἴκραξε λέγων· μὴ γένοιτο ἵνα N. καὶ ὁ Ἐλεάζαρος ἔφη· μὴ Ald. [d] γενοίμεθα N. [e] ὑπὸ πάντων N. [f] abhinc ad οὕτω μεγαλοφρονοῦντα omnia desiderantur in Ald. [g] οὕτω, μεγαλοφρονοῦντα αὐτὸν ἰδόντες &c. Ald. [h] μεγαλοφρονούμενον N. [i] ὑπερέπτοσαν A. [k] ἀνατείνας &c. N. [l] ὅτι παρὸν N. [m] ἀποθνήσκειν Ald. [n] περὶ A. [o] ἀντὶ ψυχῶν Ald. N. [p] αὐτὰ Ald. [q] φήσας N. [r] deest Ald. [s] οὖν ἐπεδόμην Ald.

Digitized by Google

34. Οὐ ψεύσομαί σε, παιδευτὰ νόμε, οὐδὲ φεύξομαί σε, οὐδ' ἐξομῶμί σε, Φίλη ἐγκράτεια.

35. Οὐδὲ καταισχυνῶ σε, Φιλόσοφε λόγε, οὐδὲ ἐξαρνήσομαί σε, ἱερωσύνη τιμία, καὶ νομοθεσίας ἐπιστήμη·

36. οὐδὲ [f] μανεῖς" μου τὸ σεμνὸν [t] γήρως" σῶμα, οὐδὲ νομίμου βίου ἡλικίαν.

37. Ἄγνὸν δὲ με οἱ πατέρες [u] προσδέξονται," μὴ φοβηθέντα σε τοὺς μεχρι θανάτου ἀνάγκας.

38. [x] Ἀσεβῶν μὲν γὰρ τυραννήσεις· τῶν δὲ ἐμῶν περὶ τῆς εὐσεβείας λογισμῶν οὔτε διὰ λόγων δεσπόσεις, οὔτε δι' ἔργων.

λόγοις

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΤΟῦτον τὸν τρόπον ἀντιρητορεύσαντα ταῖς τοῦ τυράννου [y] παρρησίαις," παρασάντες οἱ δορυφόροι πικρῶς ἔσυρον ἐπὶ τὰ βασανιστήρια τὸν Ἐλεάζαρον.

2. Καὶ πρῶτον μὲν περιέδυσαν τὸν γηραιὸν [z] ἐκκεκοσμημένον τῇ περὶ τὴν εὐσέβειαν εὐχημοσύνῃ.

εὐχημοσύνην

3. Ἔπειτα περιαγκωνίσαντες ἑκατέρωθεν, μάστιξιν κατήκιζον·

4. [a] πειθηνὶ ταῖς τοῦ βασιλέως ἐντολαῖς, ἑτέρωθεν κήρυκος ἐπιβοῶντος.

5. Ὁ δὲ μεγαλόφρων καὶ εὐγενὴς ὡς ἀληθῶς Ἐλεάζαρος, ὥσπερ ἐν οἰκείῳ βασανιζόμενος κατ' οὐδένα τρόπον μετετρέπετο.

6. Ἀλλὰ ὑψηλὸς ἀναβλείνας εἰς [b] τὸν οὐρανὸν" τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπεξαίνετο ταῖς μάστιξιν τὰς σάρκας ὁ γέρων, καὶ κατερρεῖτο τῷ αἵματι, καὶ τὰ πλευρὰ κατετιτρώσκετο,

7. καὶ πίπλων εἰς [c] τὸ ἔδαφος," ἀπὸ τοῦ [d] μηκέτι" φέρειν τὸ σῶμα τὰς μὴ ἀλγηδόνας, ἐρρθὸν εἶχεν καὶ [e] ἀκλινῆ" τὸν λογισμόν.

8. Λαξ [f] γέ" τοι τῶν πικρῶν τις [g] δορυφόρων," εἰς τὰς κενεῶνας ἐναλλόμενος ἔτυπτεν, ὅπως ἐξανίσαιτο πίπλων.

9. Ὁ δὲ [h] ὑπέμενεν" τοὺς πόνους, καὶ περιεφρόνει τῆς ἀνάγκης, καὶ διεκαρτέρει τοὺς αἰκισμούς,

10. [i] καὶ [k] καθάπερ" γενναῖος ἀθλητὴς τυπτόμενος ἐνίκα τοὺς βασανίζοντας ὁ γέρων.

11. [l] Ἰδρῶν [m] γέ τοι" τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπαθμαίνων [n] σφοδρῶς," καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν * βασανιζόντων" ἐθαυμάζετο ἐπὶ [o] τῇ εὐψυχίᾳ." εὐτυχίᾳ

12. Ὅθεν τοὺς [p] μὲν" ἐλεοῦντες [q] τοὺς" τοῦ γήρως [r] αὐτοῦ."

13. Τοὺς δὲ ἐν συμπαθείᾳ τῆς συνηθείας ὄντες, τοὺς δὲ ἐν θαυμασμῷ τῆς καρτερίας προτιόντες αὐτῷ τινὲς [t] τῶν" τοῦ βασιλέως ἔλεγον. θαυμαστῇ

14. Τί τοῖς κακοῖς τούτοις [u] σεαυτὸν" [x] ἀλογίστως [y] παραβάλλεις, Ἐλεάζαρε; ἀπειλῇ

15. Ἡμεῖς Ἐλεάζαρ

[f] μανεὶς Luidus. [t] γῆρως N. [u] ἀποδέξονται N. [x] desunt ad finem Capitis Ald. A. [y] καταγορίαις N. [z] εὐκεκοσμημένον τὴν - - εὐχημοσύνην A. [a] κατήκιζον· ἄνωθεν δὲ ὁ κῆρυξ ἐβόα, λέγων· πειθηνὶ &c. N. [b] ἀρανὸν Ald. [c] πέδαφος Ald. [d] μὴ Ald. A. [e] ἀκλόητον N. [f] δὲ N. [g] τῶν ἀμῶν δορυφόρων N. [h] ὑπέμενεν A. [i] abhinc ad τυπτόμενος deficit Ald. [k] ὡς N. [l] desunt omnia ad καὶ ὑπ' αὐτῶν Ald. [m] δὲ N. [n] σφέδρα N. * βασανιζομένων Ald. [o] τὴν εὐψυχίαν N. [p] deest Ald. [q] deest Ald. [r] αὐτῷ Ald. [t] deest N. [u] ἑαυτὸν Ald. N. [x] ἀλόγιστος N. [y] sic habet Luidus; & sic omnino legendum censeo. Atque ita in fallor, habebat olim

Digitized by Google

τυράννῳ, λόγον ἤτησιν ὁ [h] Ἐλεάζαρος."

15. Καὶ λαοῦ τῷ λέγειν ἐξουσίαν, ἤρξατο δημηγορεῖν ἔτως·

16. Ἡμεῖς, Ἀντίοχε, θείῳ [i] πεπεισμένοι" νόμῳ πολιτεύεσθαι· ἀδεμίαν ἀνάγκην βεβαιοτέραν εἶναι νομίζομεν τῆς πρὸς τὸν νόμον [k] ἡμῶν" εὐπειθείας.

17. Διὸ δὲ κατ' ἀδέναι τρόπον παρανομεῖν αἱρούμεθα.

18. [l] Καί τοι" εἰ [m] καὶ" κατὰ ἀλήθειαν μὴ ἦν ὁ νόμος ἡμῶν, ὡς [n] σὺ" ὑπολαμβάνεις, θεῖος, (ἄλλως δὲ [o] νομίζομεν" αὐτὸν εἶναι θεῖον) ἀδὲ οὕτως ἔχον ἡμῖν ἦν τὴν ἐπὶ τῇ εὐσεβείᾳ δόξαν ἀκυρῶσαι.

19. Μὴ μικρὰν ἔν ἔσαι νομίσῃς ταύτην, εἰ μικροψυχήσαιμεν, ἁμαρτίαν.

μεροφαγήσεμεν

20. Τὸ γὰρ [p] ἐν μικροῖς καὶ ἐν" μεγάλοις παρανομεῖν ἰσοδύναμόν ἐσιν·

21. δι' ἑκαλέρου γὰρ [q] ὡς ὁμοίως ὁ νόμος" ὑπερηφανεῖται.

22. Χλευάζεις δὲ ἡμῶν τὴν Φιλοσοφίαν, ὥσπερ ἀ μετὰ εὐλογισίας ἐν αὐτῇ [r] βιούντων.".

23 Σωφροσύνην [s] τε" γὰρ ἡμᾶς [t] ἐκδιδάσκει," ὥσε παισῶν τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν κρατεῖν, καὶ ἀνδρείαν [u] ἐξασκεῖν," ὥσε πάντα πόνον ἑκουσίως ὑπομένειν·

24. καὶ δικαιοσύνην [x] παιδεύει," ὥσε [y] διὰ πάντων τῶν ἠθῶν ἰσονομίαν καὶ εὐσέβειαν διδάσκειν, ὥσε" μόνον τὸν ὄντα Θεὸν [z] σέβειν" μεγαλοπρεπῶς.

ἰσονομεῖν

25. Διὸ ἀ μικροψυχῆμεν· πιςεύοντες [a] μεροφαγὰρ" Θεοῦ καθεσᾶναι τὸν νόμον, οὗ γουμεν [b] ὅτι" [c] καὶ" κατὰ Φύσιν ἡμῖν συμπαθεῖ νομοθετῶν ὁ τῆ [d] κόσμου" κλίσης·

μεροφαγοῦμεν

26. [e] καὶ" τὰ μὲν οἰκειοθησόμενα ἡμῶν ταῖς ψυχαῖς ἐπέτρεψεν ἐδίειν, τὰ δὲ ἐραντιωθησόμενα ἐκώλυσεν σαρκοφαγεῖν.

27. Τυραννικὸν [f] δὲ," ἀ μόνον ἀναγκάζειν ἡμᾶς παρανομεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐδίειν, [g] ὅπως τῇ ἐχθίςῃ ἡμῶν μικροψυχίᾳ ταύτῃ ἔτι ἐγγελάσῃς."

ἀναγκάζεις μεροφαγίαν

28. Ἀλλ' ἀ γελάσεις κατ' ἐμοῦ τῆτον τὸν γέλωτα·

29. [h] ἔτε" τὰς [i] ἱερουὺς" τῶν προγόνων περὶ τῆ Φυλαίξαι τὸν νόμον ὅρκους [k] ἀ παρήσω."

30. Οὐδ' ἂν ἐκκόψεις με τὰ ὄμματα, καὶ τὰ σπλάγχνα [l] μὲ τήξεις."

31. Οὐχ ἔτως εἰμὶ γέρων [m] ἐγὼ" καὶ [n] ἀϊανδρος," ὥσε μοι διὰ τὴν εὐσέβειαν μὴ νεάζειν" τὸν λογισμόν.

32. Πρὸς ταῦτα τροχὰς εὐτρέπιζε, καὶ τὸ πῦρ ἐκφύσα σΦοδρότερον.

33. Οὐχ οὕτως [p] οἰκλειρήσω" τὸ ἐμαυτῆ γῆρας, ὥσε με δι' [q] ἐμαυτῆ" [r] τὸν" πάτριον καταλῦσαι νόμον.

h Ἐλεάζαρ Ald. i πεπεισμένοι N. k deest N. l καί τι Ald. m deest N. n deest Ald. N. o ἐνομίζομεν N. p ἐπὶ μικροῖς καὶ Ald. N. q ὡσαύτως ὁ νόμος N. ὡς ὁμοίως ὁ νόμος A. r ὑγιαινόντων Ald. s deest N. t διδάσκει N. u ἐξασκεῖ Luidus. x καὶ παιδεύει N. y deest Ald. καὶ διὰ πάντων &c. N. z σέβειν N. a deest N. b δέ ὅτι N. c deest Ald. N. d κόσμε Ald. e deest Ald. A. f δὲ δεῖν N. g deest Ald. h καὶ N. i ἱερεῖς A. k deest N. l τήξεις Ald. m deest N. n ἀνανδρος ὑπάρχω N. o αἰσχυνεῖς N. p οἰκλείρομαι Ald. οἰκλείω N. q ἐμαυτῆ Ald. r δοκεῖν τὸν N.

26. Ἐπεὶ οὖν τὰ δόγματα αὐτοῦ κατεφρονεῖτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ, αὐτὸς διὰ
τούτου βασάνων ἕνα ἕκαστον [u] τοῦ ἔθνους" ἠνάγκαζεν μικρῶν ἀπογευομένους [x] τροφῶν," ἐξόμνυσθαι τὸν Ἰουδαϊσμόν.

ΚΕΦ. Ε'. V.

Προκαθίσας γέ τοι μετὰ τῶν συνέδρων ὁ τύραννος Ἀντίοχος ἐπί τινος ὑψηλοῦ τόπου, καὶ τῶν
αὐτῶν στρατευμάτων [y] αὐτῷ" ἐνόπλων κυκλόθεν παρεστηκότων παρεκέλευεν [z] τοῖς δορυφόροις" ἕνα ἕκαστον τῶν Ἑβραίων
περισπᾶσθαι [a] ἐπισπᾶσθαι," καὶ κρεῶν ὑείων καὶ εἰδωλοθύτων ἀναγκάζειν [b] ἀπογεύεσθαι."

θέλοιεν 3. Εἰ δέ τινες μὴ [c] θελήσειαν" μιαροφαγῆσαι, τούτους προχισθέντας ἀναιρεθῆναι.

4. [d] Πολλῶν δὲ" [e] συναρπασθέντων" εἷς πρῶτος ἐκ τῆς ἀγέλης [f] Ἑβραῖος" ὀνόματι [g] Ἐλεάζαρος," [h] τὸ γένος ἱερεύς," τὴν ἐπιστήμην νομικὸς; καὶ τὴν ἡλικίαν [i] προήκων," καὶ πολλοῖς τῶν περὶ τὸν τύραννον διὰ τὴν [k] ἡλικίαν" γνώριμος, [l] παρήχθη πλησίον αὐτοῦ.

5. Καὶ αὐτὸν ἰδὼν ὁ Ἀντίοχος, ἔφη·

6. Ἐγὼ πρὶν ἄρξασθαι τῶν κατὰ σοῦ βασάνων, ὦ πρεσβύτα, [m] συμβουλεύσαιμ' ἄν" σοι ταῦτα ὅπως ἀπογευσάμενος [n] τῶν" ὑείων σώζοιο· αἰδοῦμαι γάρ σου [o] τὴν" ἡλικίαν καὶ τὴν πολιὰν, ἣν μετὰ τοσοῦτον [p] ἔχων" χρόνον, οὔ μοι δοκεῖς φιλοσοφεῖν, τῇ Ἰουδαίων χρώμενος θρησκείᾳ.

7. [q] Διατί" γὰρ τῆς φύσεως κεχαρισμένης καλλίστην τὴν [r] τοῦδε" τοῦ ζώου σαρκοφαγίαν [s] βδελύττῃ";

8. Καὶ γὰρ ἀνόητον τοῦτο [t] δοκεῖ το" μὴ ἀπολαύειν τῶν χωρὶς ὀνείδους ἡδέων, καὶ δι' ἄδικον [u] ἀποστρέφεσθαι" τὰς τῆς φύσεως χάριτας.

9. Σὺ δέ μοι καὶ ἀνοητότερον [x] ποιήσειν" δοκεῖς, εἰ κενοδοξῶν περὶ τὸ ἀληθὲς,

10. ἔτι κἀμοῦ [y] καταφρονήσεις" ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ τιμωρίᾳ· οὐκ [z] ἐξυπνώσεις" ἀπὸ [a] τῆς" φλυάρου φιλοσοφίας ὑμῶν;

11. καὶ ἀποσκεδάσεις [b] τῶν λογισμῶν σου τὸν λῆρον," * καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας ἀναλαβὼν νοῦν φιλοσοφήσεις τὴν [c] τοῦ συμφέροντος" ἀλήθειαν;

12. Καὶ προσκυνήσας μου τὴν φιλάνθρωπον παρηγορίαν [d] οἰκτειρήσεις" τὸ σεαυτοῦ γῆρας;

13. Καὶ γὰρ ἐνθυμήθητι, ὡς εἰ καί τίς ἐστιν τῆσδε τῆς ὑμῶν θρησκείας [e] ἐποπτικὴ" δύναμις, συγγνωμονήσει ἄν σοι ἐπὶ πάθῃ [f] τῇ" δι' ἀνάγκην * γινομένῃ παρανομίᾳ.

συγγνωμονήσειεν πᾶσιν * παρανομίᾳ γεινομένῃ

14. [g] Τοῦτον" τὸν τρόπον ἐπὶ τὴν ἔκθεσμον σαρκοφαγίαν ἐποτρύνοντος τοῦ τυράν-

u deest Ald. τούτου ἔθνους A. x ἐδεσμάτων N. y αὐτῶν A. z αὐτοῖς Ald. Luidus. a περισπᾶσθαι A. b ἀπογεύσασθαι N. c θέλοιεν A. θελήσειεν Ald. d deest A. πολλῶν οὖν N. e ἀναρπασθέντων N. f deest Ald. ἀνήρ τις N. g Ἐλεάζαρ Ald. h ἐκ γένους ἱερατικοῦ N. i προβεβηκὼς N. k φιλοσοφίαν N. l προσήχθη τῷ Ἀντιόχῳ· ὁ δὲ ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη· N. m συμβουλεύσω Ald. N. n deest Ald. o καὶ τὴν Ald. p deest Ald. q διατί δὲ Ald. r δὲ Ald. s σὺ βδελύττῃ; N. t deest Ald. u ἀποστρέφειν N. x ποιεῖν N. y καταφρονεῖς N. z ἐξυπνίσεις N. a τῆς τοσαύτης N. b τὸν λογισμὸν σου τὸν λυπηρὸν Ald * deest Ald. c σύμφορον N. d οἰκτείρησαι Ald. e τὸ ἐπιπτικὴ Ald. f deest Ald. A. g τοῦτον οὖν N.

Digitized by Google

ἄγγελοι περιαστράπτοντες τοῖς ὅπλοις, καὶ πολὺν αὐτοῖς φόβον τε καὶ τρόμον [y] ἐνιόντες."

γέ τοι 11. Καταπεσὼν [z] δὲ" ἡμιθανὴς [a] ὁ Ἀπολλώνιος" ἐπὶ τὸν πάμφυλον τοῦ ἱεροῦ περίβολον, τὰς χεῖρας ἐξέτεινεν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ μετὰ δακρύων τοὺς Ἑβραίους παρεκάλει, ὅπως περὶ αὐτοῦ εὐξόμενοι, τὸν ἐπουράνιον ἐξευμενίσωνται στρατόν.

12. [b] Ἔλεγεν γὰρ ἡμαρτηκὼς, ὥστε καὶ ἀποθανεῖν ἄξιος ὑπάρχειν, πᾶσίν τε ἀνθρώποις ὑμνήσειν σωθεὶς τὴν τοῦ ἱεροῦ τόπου μακαριότητα."

13. Τούτοις ἐπαχθεὶς τοῖς λόγοις Ὀνίας ὁ ἀρχιερεὺς, καίπερ ἄλλως εὐλαβηθεὶς, μή ποτε [c] νομίσειεν" ὁ βασιλεὺς Σέλευκος ἐξ ἀνθρωπίνης ἐπιβουλῆς καὶ [d] μὴ" θείας δίκης ἀνηρῆσθαι τὸν Ἀπολλώνιον, ἠύξατο περὶ αὐτοῦ.

ἀνηρήσασθαι

14. Καὶ ὁ μὲν παραδόξως διασωθεὶς ᾤχετο, δηλώσων τῷ βασιλεῖ τὰ συμβάντα αὐτῷ.

15. Τελευτήσαντος δὲ Σελεύκου [e] τοῦ βασιλέως," διαδέχεται τὴν ἀρχὴν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀντίοχος [f] Ἐπιφανὴς," ἀνὴρ [*] ὑπερήφανος καὶ δεινὸς."

16. Ὃς καταλύσας τὸν Ὀνίαν τῆς ἀρχιερωσύνης, Ἰάσονα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ κατέστησεν ἀρχιερέα,

17. συνθέμενον [g] δώσειν, εἰ ἐπιτρέψειεν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν," κατ' ἐνιαυτὸν τριχίλια ἑξακόσια ἑξήκοντα τάλαντα.

18. Ὁ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτῷ καὶ ἀρχιερᾶσθαι καὶ τοῦ ἔθνους ἀφηγεῖσθαι.

19. Ὃς καὶ [h] ἐξεδιήτησεν" [i] τῶν Ἰουδαίων" τὸ ἔθνος, καὶ ἐξεπολίτευσεν ἐπὶ πᾶσαν παρανομίαν.

ἐξεζήτησεν

20. Ὥστε μὴ μόνον ἐπ' αὐτῇ τῇ ἄκρᾳ τῆς πατρίδος ἡμῶν γυμνάσιον κατασκευάσαι, ἀλλὰ καὶ καταλῦσαι τὴν τοῦ ἱεροῦ κηδεμονίαν.

21. Ἐφ' οἷς ἀγανακτήσασα ἡ θεία δίκη αὐτόν τοι τὸν Ἀντίοχον ἐπολέμησεν.

22. Ἐπειδὴ γὰρ πολεμῶν ἦν κατ' Αἴγυπτον Πτολεμαίῳ, ἤκουσέν τε, ὅτι φήμης διαδοθείσης περὶ τοῦ τεθνάναι αὐτὸν, ὡς [k] ἔνι" μάλιστα χαίροιεν οἱ [l] Ἱεροσολυμῖται," ταχέως ἐπ' αὐτοὺς ἀνέζευξεν.

23. Καὶ [m] ὡς" ἐπόρθησεν αὐτοὺς, δόγμα ἔθετο, [n] ὅπως" [o] εἴ τινες" αὐτῶν [p] φάνοιεν" τῷ πατρίῳ πολιτευόμενοι νόμῳ, [q] θάνοιεν."

24. Καὶ [r] ἐπεὶ" [s] κατὰ μηδένα τρόπον ἴσχυεν καταλῦσαι διὰ τῶν δογμάτων τὴν τοῦ ἔθνους εὔνοιαν," ἀλλὰ πάσας τὰς ἑαυτοῦ ἀπειλὰς καὶ τιμωρίας ἑώρα καταλυομένας,

25. [t] ὥστε" καὶ γυναῖκας, ὅτι περιέτεμον τὰ παιδία, μετὰ τῶν βρεφῶν κατακρημνισθῆναι, προειδυίας ὅτι τοῦτο πείσονται·

26. Ἐπεὶ

y ἐνῆκαν N. z γέ τοι A. a deest N. b deest Ald. ὡμολόγει γὰρ ὁ Ἀπολλώνιος ἑαυτὸν ἡμαρτηκέναι, πᾶσί τε ἀνθρώποις ὑμνήσειν σωθεὶς τὴν τοῦ ἱεροῦ τόπου ἀρετὴν ἔλεγεν N. c νομίσει A. d ἢ N. e deest N. f deest Ald. * πάνδεινος καὶ ὑπερήφανος Arg. Luidus. g δώσειν αὐτῷ Ald. h διεζήτησεν Ald. i deest Ald. N. k ἔνιοι Ald. l ἐν Ἱερουσαλὴμ N. m deest Ald. n omittit N. o εἴ τινες Ald. Luidus. p θάνοιεν Ald. q κολασθέντες θάνοιεν N. r ἐπεὶ δὲ N. s τοῦτο οὐκ ἴσχυσεν Ald. t ἐπετήδευσε δογματίσαι ὥστε N.

Digitized by Google

18. καὶ τὰς τῶν σωμάτων ἀλγηδόνας καθ' ὑπερβολὴν οὔσας καταπαλαῖσαι, καὶ τῇ καλοκαγαθίᾳ τοῦ λογισμοῦ [f] ἀποπτῦσαι" πάσας τὰς τῶν παθῶν ἐπικρατείας.

τῆς καλοκαγαθίας

19. Ἤδη δὲ καὶ ὁ καιρὸς ἡμᾶς καλεῖ ἐπὶ τὴν ἀπόδειξιν τῆς [t] θεωρίας" τοῦ σώφρονος λογισμοῦ.

ἱστορίας

20. Ἐπειδὴ γὰρ βαθεῖαν εἰρήνην διὰ τὴν εὐνομίαν οἱ πατέρες ἡμῶν εἶχον, καὶ ἔπραττον καλῶς, ὥστε καὶ τὸν τῆς Ἀσίας βασιλέα Σέλευκον [u] καὶ" τὸν Νικάνορα καὶ [x] χρήματα" εἰς τὴν ἱερουργίαν αὐτοῖς ἀποφορίσαι, καὶ τὴν πολιτείαν αὐτῶν ἀποδέχεσθαι·

21. Τότε δή τινες πρὸς τὴν κοινὴν νεωτερίσαντες ὁμόνοιαν, [y] πολυτρόποις" ἐχρήσαντο συμφοραῖς.

πολυτρόπως

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΣΙΜΩΝ γάρ τις πρὸς Ὀνίαν ἀντιπολιτευόμενος τόν ποτε τὴν ἀρχιερωσύνην ἔχοντα διὰ βίου, καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα, ἐπειδὴ πάντα τρόπον [z] διαβάλλων" [a] ὑπὲρ" τοῦ ἔθνους οὐκ ἴσχυσεν κακῶσαι, φυγὰς ᾤχετο, τὴν πατρίδα προδώσων.

2. Ὅθεν ἥκων [b] πρὸς" Ἀπολλώνιον, τὸν Συρίας [c] τε" καὶ Φοινίκης [d] καὶ Κιλικίας" στρατηγὸν, ἔλεγεν·

3. Εὔνους ὢν τοῖς τοῦ βασιλέως πράγμασιν ἥκω, [e] μηνύσων" πολλὰς ἰδιωτικῶν χρημάτων μυριάδας ἐν τοῖς Ἱεροσολύμων γαζοφυλακίοις τεθησαυρίσθαι, [f] τῷ ἱερῷ" μὴ ἐπικοινωνούσας, [g] καὶ" προσήκειν ταῦτα Σελεύκῳ τῷ βασιλεῖ. [h] ἀλλὰ

μηνύων

τεθησαύρισται

4. Τούτων δὲ ἕκαστα γνοὺς ὁ Ἀπολλώνιος, τὸν μὲν Σίμωνα τῆς εἰς τὸν βασιλέα κηδεμονίας [h] ἐπῄνει," πρὸς δὲ τὸν Σέλευκον ἀναβὰς [i] κατεμήνυε" τὸν τῶν χρημάτων θησαυρόν·

ἐπαινεῖ

5. καὶ λαβὼν τὴν περὶ αὐτῶν ἐξουσίαν, ταχὺ εἰς τὴν [k] πατρίδα ἡμῶν" μετὰ τοῦ καταράτου Σίμωνος καὶ βαρυτάτου στρατοῦ [l] ἀνέβη.

6. καὶ" προσελθὼν, ταῖς τοῦ βασιλέως ἐντολαῖς ἥκειν ἔλεγεν, ὅπως τὰ ἰδιωτικὰ τοῦ γαζοφυλακίου λάβοι χρήματα.

7. Καὶ τοῦ ἔθνους πρὸς τὸν λόγον [m] σχετλιάζοντος", [n] ἀντιλέγοντός τε," πάνδεινον εἶναι νομίσαντες, εἰ οἱ τὰς παρακαταθήκας πιστεύσαντες τῷ ἱερῷ θησαυρῷ [o] στερηθήσονται," ὡς οἷόν τε ἦν, ἐκώλυον.

πιστεύσαντας

8. Μετὰ ἀπειλῆς δὲ ὁ Ἀπολλώνιος ἀπῄει εἰς τὸ ἱερόν.

9. Τῶν δὲ [p] ἱερέων" μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων ἐν τῷ ἱερῷ [q] ἱκετευσάντων" [r] τῷ Θεῷ" ὑπερασπίσαι τοῦ [s] ἱεροῦ" καταφρονουμένου [s] τοῦ" τόπου.

τὸν Θεὸν

10. [t] Ἀνιόντος τε μετὰ καθωπλισμένης τῆς στρατιᾶς τοῦ Ἀπολλωνίου" πρὸς τὴν τῶν χρημάτων ἁρπαγὴν, οὐρανόθεν [u] Ἔφιπποι" [x] προσεφάνησαν" ἄγγε-

προϋφάνησαν

[f] ἀποπτύσαι A. [t] ἱστορίας A. N. [u] deest Ald. [x] χρῆμα Ald. N. [y] πολυτρόπως A. [z] διαβαλὼν Ald. [a] κατὰ N. [b] ὡς Ald. [c] deest Ald. [d] deest Ald. [e] μηνύων A. [f] τοῖς ἱεροῖς N. [g] ἀλλὰ A. [h] ἐπαινεῖ A. [i] κατεμήνυσε Ald. N. [k] Ἱεροσαλὴμ N. [l] deest Ald. A. [m] σχετλιάσαντος A. N. [n] καὶ ἀντιλέγοντος N. [o] ὅτι στερήσονται N. [p] γεραιῶν A. [q] ἱκετευόντων N. [r] τὸν Θεὸν A. N. [s] deest A. [t] ἀνιόντι τῷ Ἀπολλωνίῳ μετὰ &c. N. [u] Ἔφιπποι Ald. A. [x] ἐφάνησαν N.

Digitized by Google

σώφρονά τε, καὶ δικαίαν, καὶ ἀγαθὴν, καὶ ἀνδρείαν.

24. Πῶς οὖν, εἴποι τις ἄν, εἰ τῶν παθῶν * ὁ λογισμὸς κρείττων, λήθης καὶ ἀγνοίας ὁ κρατεῖ;

ΚΕΦ. Γ'. III.

λογισμὸς

ΕΣΤΙ δὲ κομιδῇ γελοῖος ὁ [f] λόγος." ὁ γὰρ τῶν ἑαυτῷ παθῶν ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν φαίνεται, ἀλλὰ τῶν σωματικῶν.

2. Οἷον ἐπιθυμίαν τις ὑμῶν ὁ δύναιτο ἐκκόψαι, ἀλλὰ μὴ δυνατὸν τῇ ἐπιθυμίᾳ δύναται ὁ λογισμὸς παραγγέλλειν.

3. Θυμόν τις ὁ δύναται ἐκκόψαι † ἡμῶν" τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ τῷ θυμῷ δυνατὸν βοηθῆσαι.

4. Κακοήθειάν τις ὑμῶν ὁ δύναται ἐκκόψαι, ἀλλὰ τὸ μὴ [g] καμφθῆναι" τῇ κακοηθείᾳ δύνασθαι ὁ λογισμὸς συμμαχῆσαι.

δυνατὸν

5. Οὐ γὰρ ἐκριζωτὴς τῶν παθῶν ὁ λογισμός ἐστιν, ἀλλ' ἀνταγωνιστής.

6. Ἔστι γὰρ τοῦτο διὰ τῆς Δαυὶδ τοῦ βασιλέως ὕβρεως σαφέστερον ἐπιλογίσασθαι.

7. Ἐπεὶ γὰρ δι' ὅλης ἡμέρας [h] προσκαλῶν τοὺς ἀλλοφύλους ὁ Δαυὶδ, πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκλεινεν μετὰ τῶν τοῦ ἔθνους στρατιωτῶν·

8. Τότε δὲ γενομένης ἑσπέρας, ὑδρῶν καὶ σφόδρα κεκμηκώς, ἐπὶ τὴν βασίλειον σκηνὴν ἦλθεν, περὶ ἣν ὁ πᾶς τῶν προγόνων στρατὸς [i] ἐστρατοπέδευκεν."

9. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες [k] ἐπὶ τὸ" δεῖπνον ἦσαν.

10. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς μάλιστα διψῶν, καίπερ ἀφθόνους ἔχων πηγὰς, οὐκ ἠδύνατο δι' αὐτῶν ἰάσασθαι τὴν δίψαν.

11. ἀλλά τις αὐτὸν ἀλόγιστος ἐπιθυμία τοῦ παρὰ τοῖς πολεμίοις ὕδατος ἐπιτείνασα συνέφλεγεν, καὶ λύσσα κατέφλεγεν.

12. "Ὅθεν τῶν ὑπερασπιστῶν ἐπὶ τῇ τοῦ βασιλέως ἐπιθυμίᾳ χειλιαζόντων, δύο νεανίσκοι [l] στρατιῶται καρτεροὶ" καταιδεσθέντες τὴν τοῦ βασιλέως ἐπιθυμίαν, τὰς πανοπλίας [m] καθοπλίσαντο," καὶ κάλπην λαβόντες ὑπερέβησαν τὰς τῶν πολεμίων χάρακας·

13. καὶ λαθόντες τὰς τῶν πυλῶν ἀκροφύλακας, διεξῆσαν [n] ἀνευρισκόμενοι κατὰ πᾶν τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον. εὑρέμενοι

14. Καὶ [n] ἀνευράμενοι" ταχέως τὴν πηγὴν, ἐξ αὐτῆς ἐγέμισαν τῷ βασιλεῖ [o] τὸ ποτόν."

15. Ὁ δὲ [p] καίπερ τῇ δίψῃ" διαπυρούμενος, ἐλογίσατο πάνδεινον εἶναι κίνδυνον τῇ ψυχῇ λογισθὲν ἰσοδύναμον τὸ ποτὸν αἵματι. περὶ τὴν δίψαν

16. "Ὅθεν ἀντιθεὶς τῇ ἐπιθυμίᾳ τὸν λογισμὸν, [q] ἔσπεισεν" τὸ πόμα τῷ Θεῷ.

17. Δυνατὸς γὰρ ὁ σώφρων, ὡς [r] φησιν", νοῦς νικῆσαι τὰς τῶν παθῶν ἀνάγκας, καὶ σβέσαι τὰς τῶν οἴστρων φλογμούς,

* δεσπόσῃ δὲ ὁ λογ. Luidus. δεσπόζει N. f λογισμοὶ A. † ὑμῶν A. deeſt N. g καθθῆναι N. h πολεμίων τὰς ἀλλοφύλους καὶ ποιεῖ ἐξ αὐτῶν ἀποκτείνας ὁ Δαβὶδ &c. N. i ἐστρατοπέδευσαν N. k περὶ τὸν N. l deeſt Ald. m καθοπλίσαντες N. n ἀνερευνώμενοι Ald. o deeſt Ald. p καὶ ὑπὲρ τὴν δίψαν A. N. q ἔπεισε N. r deeſt A. N.

Digitized by Google

εἴη [c] ἢ", βιάζεται τὸν ἑαυτοῦ τρόπον, τοῖς δεομένοις δανείζων χωρὶς τόκων,
ἐντάσσων [d] καὶ" τὸ δάνειον τῶν ἑβδομάδων ἐντασῶν χρεοκοπέμενος.

9. Κἂν φειδωλός τις ᾖ, ὑπὸ τοῦ νόμου κρατεῖται διὰ τὸν λογισμὸν, μήτε
ἐπικαρπούμενος ἐπικαρπολογέμενος τοὺς ἀμητοὺς, μήτε [e] ἐπιῤῥωγολογέμενος" τοὺς ἀμπελῶνας, καὶ ἐπὶ τῶν [f] ἑτέρων" ἔςιν ἐπιγνῶναι τοῦτο, ὅτι τῶν παθῶν ἐςιν [g] ὁ λογισμὸς κρατῶν."

10. Ὁ γὰρ νόμος καὶ τῆς πρὸς γονεῖς εὐνοίας κρατεῖ, μὴ καταπροδιδοὺς τὴν ἀρετὴν δι' αὐτούς·

προσγαμετῆς 11. καὶ τῆς πρὸς [h] γαμετὴν" φιλίας ἐπικρατεῖ, διὰ παρανομίαν αὐτὴν ἀπελέγχων.

12. Καὶ τῆς τέκνων φιλίας κυριεύει,
αὐτῶν διὰ κακίαν [i] αὐτὰ" κολάζων, καὶ τῆς
πονηρίας φίλων συνηθείας δεσπόζει, διὰ [k] πονηρίαν" αὐτοὺς [l] ἐξελέγχων."

13. Καὶ μὴ νομίσητε παράδοξον εἶναι,
ἔχθραν ὅπου [m] γε" καὶ [n] ἔχθρας" ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν δύναται διὰ τὸν νόμον,

14. μηδὲ [o] δενδροτομῶν" τὰ ἥμερα τῶν πολεμίων φυτὰ, [p] τὰ δὲ" τῶν ἐχθρῶν τοῖς ἀπολέσασιν διασώζων, καὶ τὰ πεπτωκότα συνεγείρων.

βιοτέρων 15. Καὶ * τῶν" βιαιοτέρων δὲ παθῶν
κρατεῖν [q] ἐπικρατεῖν" ὁ λογισμὸς φαίνεται, φιλαρχίας, [r] καὶ" κενοδοξίας, [s] καὶ ἀλαζονείας, καὶ μεγαλαυχίας," καὶ βασκανίας.

16. Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ κακοήθη πάθη ὁ σώφρων νοῦς [t] εἰς ἀγαθὸν προτρέπων" ἀπωθεῖται [u] καὶ βιάζεται," ὥσπερ καὶ τὸν θυμόν· καὶ γὰρ τοῦτο δεσπόζει.

17. [x] Θυμούμενος γέ τοι Μωσῆς κατὰ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν, οὐ θυμῷ τι κατ' αὐτῶν ἐποίησεν, ἀλλὰ λογισμῷ τὸν θυμὸν διήτησεν.

18. Δυνατὸς γὰρ ὁ σώφρων νοῦς, ὡς ἔφην, κατὰ τῶν παθῶν ἀριςεῦσαι, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν μεταθεῖναι, τὰ δὲ καὶ ἀκυρῶσαι.

19. Ἐπεὶ διατί ὁ πάνσοφος ἡμῶν πατὴρ Ἰακὼβ τοὺς περὶ Συμεὼν καὶ Λευὶν αἰτιᾶται, μὴ λογισμῷ τοὺς Σικιμίτας ἐθνηδὸν ἀποσφάξαντας, λέγων, ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν;

20. Εἰ μὴ γὰρ ἐδύνατο [y] τοῦ θυμοῦ" ὁ ἐδύνετο
[z] λογισμὸς" κρατεῖν, οὐκ ἂν [a] εἶπεν" τῶν θυμῶν οὕτως.

21. Ὁπηνίκα γὰρ ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον [b] κατεσκεύαζεν" λόγῳ, [c] τὰ πάθη αὐτῷ καὶ τὰ ἤθη περιεφύτευσεν. αὐτοῦ

22. Καὶ τηνικαῦτα δὲ περὶ πάντων τὸν ἱερὸν ἡγεμόνα νοῦν διὰ τῶν [d] ἔνδον" αἰσθητηρίων ἐνεθρόνισεν·

23. καὶ [e] τούτῳ" νόμον ἔδωκεν, καθ' ὃν πολιτευόμενος βασιλεύσει βασιλείαν σώφρο-

c εἴη A. d deest N. e deest Ald. f ἔργων N. g αὐτοκράτωρ ὁ λογισμὸς N. h γαμετῆς N. i αὐτῶν A. k πονηρίας A. l ἐλέγχων Ald. m deest Ald. A. n ἐχθρὰν A. o δενδροτομοῦνται N. p τάτε Ald. * διὰ τῶν N. A. q κρατεῖν A. N. r deest Ald. s deest Ald. t deest Ald. A. u deest Ald. A. x abhinc ad ἐπεὶ διὰ τί, omnia desiderantur in Ald. y τῶν θυμῶν A. τῶν λογισμῶν Ald. z θυμὸς Ald. a εἶχεν N. b κατεσκεύασε N. A. c in Ald. ita legitur, καὶ αὐτεξουσιότητι κοσμήσας, τηνίκα δὲ τὰ πάθη αὐτῷ, καὶ τὰ ἤθη περιεφύτευσε, καὶ τὸν ἡγεμόνα νοῦν διὰ τῶν ἔνδον αἰσθητηρίων ἐνεθρόνισεν. d deest A. N. e τοῦτον Ald.

Digitized by Google

[t] ἐξημεροῖ" τὰς τῶν ἠθῶν καὶ παθῶν ὕλας.

30. Ὁ [u] γὰρ" λογισμὸς τῶν μὲν ἀρετῶν ἐστιν ἡγεμὼν, τῶν δὲ παθῶν αὐτοκράτωρ. Ἐπιθεώρει [x] γε τοίνυν" [y] πρῶτον" [z] δι' αὐτῶν" κωλυτικῶν τῆς σωφροσύνης ἔργων, ὅτι αὐτοδέσποτός ἐστιν τῶν παθῶν ὁ λογισμός.

31. Σωφροσύνη [a] δὴ τοίνυν" ἐστὶν ἐπικράτεια τῶν ἐπιθυμῶν.

32. Τῶν δὲ ἐπιθυμιῶν αἱ μέν εἰσιν ψυχικαὶ, αἱ δὲ σωματικαί· [b] καὶ τούτων" ἀμφοτέρων ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν φαίνεται.

33. [c] Ἐπεὶ πόθεν κινούμενοι πρὸς τὰς ἀπειρημένας τροφὰς, [d] ἀποτρεπόμεθα" τὰς ἐξ ἑαυτῶν ἡδονάς; οὐχ ὅτι δύναται τῶν ὀρέξεων ἐπικρατεῖν ὁ λογισμός; ἐγὼ μὲν οἶμαι.

34. Τοιγαροῦν ἐνύδρων ἐπιθυμοῦντες καὶ ὀρνέων καὶ τετραπόδων, [e] καὶ" [f] παντοίων" βρωμάτων τῶν ἀπηγορευμένων ἡμῖν κατὰ τὸν νόμον ἀπεχόμεθα διὰ τὴν τοῦ λογισμοῦ ἐπικράτειαν.

35. [g] Ἀντέχεται" γὰρ τὰ τῶν ὀρέξεων πάθη ὑπὸ τοῦ σώφρονος νοὸς ἀνακαμπτόμενα· καὶ [h] φιμοῦται" πάντα τὰ τοῦ σώματος κινήματα ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ.

Φιλοτιμοῦνται

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ τί θαυμαστὸν; εἰ αἱ τῆς ψυχῆς ἐπιθυμίαι πρὸς τὴν τοῦ [i] κάλλους μετουσίαν [k] ἀκυροῦνται".

2. Ταύτῃ γοῦν ὁ σώφρων Ἰωσὴφ ἐπαινεῖται, ὅτι τῷ λογισμῷ, [l] καὶ τῇ διανοίᾳ" περιεκράτησεν τῆς ἡδυπαθείας.

3. Νέος γὰρ [m] ὢν" καὶ ἀκμάζων πρὸς συνουσιασμὸν ἠκύρωσεν τῷ λογισμῷ τὸν τῶν παθῶν οἶστρον.

4. [n] Οὐ" μόνον δὲ τὴν [o] τῆς" ἡδυπαθείας οἰστρηλασίαν [p] ἐπικρατεῖν" ὁ λογισμὸς φαίνεται, ἀλλὰ καὶ πάσης [q] ἐπιθυμίας."

5. Λέγει [r] γοῦν" ὁ νόμος· οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ ὅσα τοῦ πλησίον σου ἐστίν.

6. Καίτοι ὅτε [s] μὴ" ἐπιθυμεῖν ἡμᾶς εἴρηκεν ὁ νόμος, πολὺ πλέον [t] πείσαιμ' ἂν" ὑμᾶς, ὅτι [u] τῶν" ἐπιθυμιῶν κρατεῖν [x] δύναται" ὁ λογισμὸς, ὥσπερ καὶ τῶν κωλυτικῶν τῆς δικαιοσύνης [y] παθῶν."

τῷ εἴρηκεν ἡμᾶς

7. Ἐπεὶ τίνα τρόπον μονοφάγος τις ὢν τὸ ἦθος, καὶ γαστρίμαργος, [z] καὶ μέθυσος", μεταπαιδεύεται, εἰ μὴ δῆλον, ὅτι κύριός ἐστιν τῶν παθῶν ὁ λογισμός;

8. Αὐτίκα γοῦν [a] τῷ" νόμῳ πολιτευόμενος, [b] κἂν" φιλάργυρός τις

[c] ᾖ",

t ἡμεροῖ N. u μὲν γὰρ Ald. x δὲ τί Ald. sed deest N. y πρώτων N. z δι' αὐτὸν Ald. ἐπὶ τῶν N. a δὲ N. δὲ τοι Ald. b τούτων δὲ N. c totum hoc ab ἐπεὶ ad ἐγὼ μὲν οἶμαι, desideratur in Ald. d ἀποτρεφόμεθα N. e deest A. f πάντων N. g ἀνέχεται Ald. ἄρχεται N. h φιμοῦνται N. φιλοτιμοῦνται A. i ἡδέος κάλλους N. k πᾶν τὸ σῶμα addit N. l deest Ald. m deest Ald. n καὶ ἐ N. o ἐπὶ τῆς N. p κρατεῖν N. q. ἐπιθυμίας δυσπόζειν ἀναδείκνυται N. r γὰρ N. s μηδὲ N. t πείσει κἂν Ald. πείσαι N. u deest Ald. x δύναιον' ἂν Ald. y πασῶν A. z deest Ald. a ὁ τῷ Luidus. b καὶ Ald.

Digitized by Google

νους τυραννίδα, νικήσαντες τὸν τύραννον τῇ ὑπομονῇ, ὥστε δι' αὐτῶν [e] καταλῦσαι καὶ καθαρισθῆναι τὴν πατρίδα.

τούτου νῦν. ἀρξαμένων

12. Ἀλλὰ καὶ περὶ [f] τοῦ ζητουμένου αὐτίκα δὴ λέγειν ἐξέσται, ἀρξαμένῳ τῆς ὑποθέσεως, [h] ὥσπερ [i] εἴωθα ποιεῖν, καὶ οὕτως εἰς τὸν περὶ [k] αὐτῶν τρέψομαι λόγον, δόξαν [l] διδοὺς τῷ πανσόφῳ Θεῷ.

13. [m] Ζητοῦμεν δὴ τοίνυν, εἰ [n] αὐτοκράτωρ ἐστιν παθῶν ὁ λογισμός.

14. [o] Διακρίνωμεν δὲ, τί ποτέ ἐστιν λογισμός; καὶ τί πάθος; καὶ πόσαι παθῶν ἰδέαι; καὶ εἰ πάντων ἐπικρατεῖ τούτων ὁ λογισμός;

15. Λογισμὸς μὲν δὴ τοίνυν ἐστιν νοῦς μετὰ ὀρθοῦ [p] λόγου προτιμῶν τὸν σοφίας [q] βίον.

ὀρθοῦς βίου

[q] λόγον

16. Σοφία [r] δὴ τοίνυν ἐστὶν γνῶσις θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ τῶν [s] τούτων αἰτίων.

17. Αὕτη [t] δὴ τοίνυν ἐστὶν ἡ τοῦ νόμου παιδεία· [u] δι' ἧς τὰ θεῖα σεμνῶς, καὶ τὰ ἀνθρώπινα συμφερόντως μανθάνομεν.

18. Τῆς δὲ σοφίας ἰδέαι [x] καθεστᾶσιν [y] τέσσαρες, Φρόνησις * καὶ δικαιοσύνη * καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη.

πάντων

19. Κυριωτάτη [z] πασῶν ἡ Φρόνησις· ἐξ ἧς † δὴ τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖ.

20. Παθῶν δὲ φύσεις εἰσὶν αἱ περιεκτικώταται δύο, ἡδονή τε καὶ πόνος· τούτων δὲ ἑκάτερον [a] καὶ περὶ τὸ σῶμα καὶ περὶ τὴν ψυχὴν πέφυκεν.

21. Πολλαὶ δὲ καὶ περὶ τὴν ἡδονὴν καὶ [b] τὸν πόνον [c] παθῶν εἰσὶν ἀκολουθίαι.

22. Πρὸ μὲν οὖν τῆς ἡδονῆς ἐστιν ἐπιθυμία· μετὰ δὲ τὴν ἡδονὴν, χαρά.

23. Πρὸ δὲ τοῦ πόνου ἐστιν φόβος· μετὰ δὲ τὸν πόνον, λύπη.

24. Θυμὸς δὲ κοινὸν πάθος ἐστιν ἡδονῆς καὶ πόνου, ἐὰν ἐννοηθῇ τις [e] ὅτε αὐτῷ περιέπεσεν.

25. Ἐν δὲ τῇ ἡδονῇ ἐστιν καὶ ἡ κακοήθης διάθεσις, πολυτροπωτάτη πάντων τῶν παθῶν οὖσα.

ψυχῆς

26. Κατὰ μὲν [f] τὴν ψυχὴν ἀλαζονεία, καὶ * φιλαργυρία, [g] καὶ φιλοδοξία, καὶ φιλονεικία, ἀπιστία καὶ βασκανία·

νομοφαγία

27. κατὰ δὲ τὸ σῶμα, παντοφαγία, [h] καὶ [i] λαιμαργία, [k] καὶ μονοφαγία.

παθῶν

28. Καθάπερ [l] οὖν δυοῖν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς [m] φυτῶν ὄντων ἡδονῆς τε καὶ πόνου, πολλαὶ τούτων τῶν [n] φυτῶν εἰσιν [o] παραφυάδες.

ἕκαστος

29. Ὧν [p] ἑκάστην ὁ παντγέωργος λογισμὸς περικαθαίρων τε καὶ ἀποκνίζων, [q] καὶ περιπλέκων, καὶ ἐπάρδων, καὶ πάντα τρόπον [s] μετοχετεύων, [t] ἐξη-

μεταχέων

e deest Ald. A. f τούτου νῦν A. τούτων N. h ὅπερ A. i εἰώμεθα Ald. εἰώθαμεν Luidus. k αὐτὸν Ald. l δὲ N. m. ζητουμένου τοίνυν τούτου N. n. δεσπότης καὶ αὐτοκράτωρ N. o διακρίνωμεν N. καὶ διακρίνωμεν Ald. p βίου A q. λόγον A. r δὲ Ald. s τούτου Ald. t δὲ Ald. u δι' αὐτῆς καὶ N. x κατεστῶσι Ald. y deest Ald. A. * deest Ald. N. z πάντων Ald. A. † deest N. a deest Ald. A. b περὶ τὸν N. c ἀγαθῶν N. d deest Ald. A. e ἑαυτῷ, ὅτε περιέπεσε τῇ ἡδονῇ. ἡδονὴ δὲ ἐστι N. f ψυχῆς A. * φλυαρία N. g deest Ald. h deest Ald. N. i deest Ald. k deest N. l deest Ald. m φυτὸν Ald. n παθῶν A. o παραφυάδαι Ald. p. ἕκαστος A. q deest Ald. s μεταχέων A. Ald.

Digitized by Google

*ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ιλοσοφώτατον [a] λόγον ἐπιδείκνυσθαι μέλλων, εἰ [b] αὐτοδέσποτός ἐστιν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός· συμβουλεύσαιμ' ἂν ὑμῖν ὀρθῶς, ὅπως προθύμως προσέχητε τῇ φιλοσοφίᾳ.

2. Καὶ γὰρ ἀναγκαῖος εἰς ἐπιστήμην παντὶ ὁ λόγος, καὶ ἄλλως [c] τῆς μεγίστης ἀρετῆς, λέγω [d] δὴ φρονήσεως, περιέχει ἔπαινον·

3. εἰ ἄρα τῶν σωφροσύνης κωλυτικῶν παθῶν ὁ λογισμὸς φαίνεται ἐπικρατεῖν, γαστριμαργίας τε καὶ ἐπιθυμίας·

4. ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς δικαιοσύνης ἐμποδιστικῶν παθῶν κυριεύειν [e] ἀναφαίνεται, οἷον [f] κακοηθείας· καὶ τῶν τῆς ἀνδρείας ἐμποδιστικῶν παθῶν, θυμοῦ τε, καὶ πόνου καὶ [g] φόβου.

5. Πῶς οὖν, ἴσως [h] εἴποιεν ἄν τινες, [i] εἰ τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς [k] κρατεῖ, λήθης καὶ ἀγνοίας [l] οὐ δεσπόζει; γελοῖον ἐπιχειροῦντες λέγειν·

6. Οὐ γὰρ τῶν [m] ἑαυτοῦ παθῶν ὁ λογισμὸς κρατεῖ, ἀλλὰ τῶν [n] τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης, [o] καὶ φρονήσεως ἐναντίων· καὶ τούτων, οὐχ ὥστε αὐτὰ καταλῦσαι, ἀλλ' ὥστε αὐτοῖς μὴ εἶξαι.

7. Πολλαχόθεν μὲν οὖν καὶ ἀλλαχόθεν ἔχοιμ' ἂν ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, ὅτι αὐτοκράτωρ ἐστὶν τῶν παθῶν ὁ [p] εὐσεβὴς λογισμός.

8. Πολὺ δὲ πλέον * τοῦτο [q] ἀποδείξαιμι ἀπὸ τῆς ἀνδραγαθείας τῶν ὑπὲρ [r] ἀρετῆς ἀποθανόντων, Ἐλεαζάρου ἀρετὴν τε καὶ [s] ἑπτὰ ἀδελφῶν καὶ τῆς τούτων μητρός.

9. Ἅπαντες γὰρ οὗτοι τῶν [t] ὑπὲρ τῶν Θεοῦ νόμων ἕως θανάτου πόνων ὑπεριδόντες, [u] καὶ ὑπὲρ θεοσεβείας τὸ ζῆν αὐτῶν ὑπεριδόντες, [x] ἐπεδείξαντο ὅτι περικρατεῖ τῶν παθῶν ὁ λογισμός.

10. Τῶν μὲν οὖν ἀρετῶν, [y] ἔπεστί μοι ἐπαινεῖν τοὺς [z] κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὑπὲρ τῆς καλοκαγαθίας ἀποθανόντας μετὰ τῆς μητρὸς ἄνδρας· τῶν δὲ τιμῶν μακαρίσαιμ' ἂν [a] αὐτούς.

11. Θαυμασθέντες γὰρ [b] ἐκεῖνοι οὐ μόνον ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων [c] ἐπὶ τῇ ἀνδρείᾳ καὶ [d] τῇ ὑπομονῇ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν αἰκισαμένων, αἴτιοι κατέστησαν τοῦ καταλυθῆναι τὴν κατὰ τοῦ ἔθ-

* Titulus in Cod. MS. Collegij Νουὶ Ιωσήπου περὶ σώφρονος λογισμοῦ. a deest N. b αὐτοκράτωρ N. c μεγίστης ὢν N. d δὴ ὅτι N. e φαίνεται A. f τε addit N. g φόνου Ald. h εἴποι ἄν τις Ald. i εἰς Ald. k κρατεῖν N. l πῶς οὐ N. m αὐτοῦ A. Ald. n deest N. o deest Ald. N. p deest Ald. N. * ἀπὸ τούτων N. q ἀποδεῖξαι Ald. r ἀρετὴν A. s deest A. N. t deest Ald. A. u deest Ald. A. x ἐπέδειξαν N. y ἔπεισι N. z κατ' ἐκεῖνον Arg. N. a deest Ald. A. b deest. Ald. c ἐπ' Ald. d deest Ald. N.

Digitized by Google

τοῖς ἄδειαν πάντων, ὅπως τὸς παραβεβηκότας τῷ Θεῷ τὸν νόμον ἐξολεθρεύσωσι κατὰ πάντα τὸν ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτῷ τόπον μετὰ παῤῥησίας, ἄνευ πάσης βασιλικῆς ἐξουσίας καὶ ἐπισκέψεως.

τῆς βασιλείας

13. Τότε κατευφημήσαντες αὐτὸν, ὡς πρέπον ἦν, οἱ τέταν ἱερεῖς καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἐπιφωνήσαντες τὸ ἀλληλούια, μετὰ χαρᾶς ἀνέλυσαν.

14. Τότε τὸν ἐμπεσόντα τῶν μεμιαμμένων ὁμοεθνῆ κατὰ τὴν ὁδὸν ἐκολάζοντο, καὶ μετὰ παραδειγματισμῶν ἀνῄρουν.

οὗτοι τε ἀπέκλειστον

15. Ἐκείνῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἀνεῖλον ὑπὲρ τὲς τριακοσίους ἄνδρας, (ἦν) καὶ ἦγον εὐφροσύην μετὰ χαρᾶς τὰς βεβήλες χειρωσάμενοι.

16. Αὐτοὶ δὲ οἱ μέχρι θανάτε τὸν Θεὸν ἐγκότες, παντελῆ σωτηρίας ἀπόλαυσιν εἰληφότες, ἀνέζευξαν ἐκ τῆς πόλεως παντοίοις εὐωδεστάτοις ἄνθεσι καλλεσεμμένοι μετ' εὐφροσύνης καὶ βοῆς, ἐν αἴνοις καὶ παμμέλεσιν ὕμνοις εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν αἰωνίῳ σωτῆρι τῷ Ἰσραήλ.

ἐγκότες ἀπόλαυσιν εἰληφότες ἀγίῳ

17. Παραγενηθέντες δὲ εἰς Πτολεμαΐδα τὴν ὀνομαζομένην διὰ τὴν τῷ τόπε ἰδιότητα ῥοδοφόρον, ἐν ᾗ προσέμειναν αὐτὸς ὁ ὄχλος κατὰ κοινὴν αὐτῶν βεβλὴν ἡμέρας ἑπτὰ,

ῥοδοφόρον

18. ἐκεῖ ἐποίησαν πότον σωτηρίε, τῷ βασιλέως χορηγήσαντος αὐτοῖς εὐψύχως τὰ πρὸς τὴν ἄφιξιν πάντα ἑκάστῳ ἕως εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν.

ἐπὶ

19. Καταχθέντες δὲ μετ' εἰρήνης ἐν ταῖς πρεπούσαις ἐξομολογήσεσιν, ὡσαύτως καὶ ἐκεῖ ἔσηναν καὶ ταύτας ἄγειν τὰς ἡμέρας ἐπὶ τὸν τῆς παροικίας αὐτῶν χρόνον εὐφροσύνους.

20. Ὡς καὶ αἰτιερώσαντες ἐν σήλῃ κατὰ τὸν τῆς συμποσίας τόπον προσευχῆς καθιδρύσαντες, ἀνέλυσαν ἀσινεῖς, ἐλεύθεροι, ὑπερχαρεῖς, διά τε γῆς καὶ θαλάσσης καὶ ποταμοῦ ἀνασωζόμενοι τῇ τῦ βασιλέως ἐπιταγῇ, ἔκαστος εἰς τὴν ἰδίαν,

21. καὶ πλοῖον ἢ ἔμπροσθεν ἐν τοῖς ἐχθροῖς ἐξουσίαν ἐγκότες μετὰ δόξης καὶ φόβε, τὸ σύνολον ὑπὸ μηδενὸς διασειθέντες τῶν ὑπαρχόντων.

22. Καὶ πάντα τὰ ἑαυτῶν πάντες ἐκομίσαντο ἐξ ἀπογραφῆς, ὥστε τὲς ἔχοντάς τι, μᾶλλα φόβε μεγίστου ἀποδεῖναι αὐτοῖς, τὰ μεγαλεῖα τῷ μεγάλῳ Θεῷ ποιήσαντος τελείως ἐπὶ σωτηρίᾳ αὐτῶν.

Φόβῳ τελέως

23. Εὐλογητὸς ὁ ῥύσης Ἰσραὴλ εἰς τὲς αἰεὶ χρόνους. Ἀμήν.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Γ'.

v. 12. τῆς βασιλείας) τὴν βασιλείαν. ibid. καὶ ἐπισκέψεως) ἢ ἐπισκέψεως. v. 14. οὗτοι τε τὸν) τότε τὸν. ibid. μεμιαμμένων) μεμιασμένων. ib. ἀπέκλειστον) ἐκολάζοντο. v. 15. (ἦν) abeſt. ibid. βεβήλες) τὰς βεβήλες. v. 16. ἀπόλαυσιν ἐγκότες) ἀπόλαυσιν εἰληφότες. ibid. αἴνοις) ἐν αἴνοις. ib. ἁγίῳ) αἰωνίῳ. v. 17. ῥοδοφόρον) ῥοδοφόρον. v. 18. σωτηρίου) σωτήριον. ibid. ἐπὶ τὴν ἰδίαν) εἰς τὴν ἰδίαν. v. 20. & 21. εἰς τὴν ἐμπροσθεν) εἰς τὸν ἰδίαν. καὶ πλοῖον ἢ ἔμπροσθεν. v. 22. Φόβῳ) φόβε. ibid. τῷ μεγάλῳ) τῷ μεγίστῳ. ib. τελείως) τελέως. Subſcriptio abeſt ab *Edit. Rom.*

ΜΑΚ-

Digitized by Google

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

Βασιλεὺς Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ τοῖς κατ' Αἴγυπτον στρατηγοῖς, καὶ πᾶσι τοῖς τεταγμένοις ἐπὶ πραγμάτων, χαίρειν καὶ ἐρρῶσθαι.

2. Ἐῤῥώμεθα δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, κατευθύσαντος ἡμῖν τῷ μεγάλου Θεῷ τὰ πράγματα, καθὼς προαιρούμεθα. προσάγματα

3. Τῶν Φίλων τινὲς κατὰ κακοήθειαν πυκνότερον ἡμῖν παρακείμενοι, συνέπεισαν ἡμᾶς εἰς τὸ τοὺς ὑπὸ τὴν βασιλείαν Ἰουδαίους συναθροίσαντας τὰ συστήματα κολάζεσθαι ξενιζόσαις ἀποστάντων ἀποστάντων τιμωρίαις.

4. Προφερόμενοι μηδέποτε εὐσταθήσειν τὰ πράγματα ἡμῶν, διὰ ἣν ἔχουσιν οὗτοι πρὸς πάντα τὰ ἔθνη δυσμένειαν, μέχρι ἂν συντελεσθῇ τοῦτο.

5. Οἱ καὶ δεσμίους καθαγαγόντες αὐτοὺς μετὰ σκυλμῶν ὡς ἀνδραποδώδη, μᾶλλον δὲ ὡς ἐπιβούλους, ἄνευ πάσης ἀνακρίσεως καὶ ἐξετάσεως ἐπεχείρησαν ἀνελεῖν, νόμου Σκυθῶν ἀγριωτέραν ἐμπεπερπημένοι ὠμότητα. ἐνπεπερπημένοι

6. Ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τούτοις σκληρότερον διαπειλησάμενοι, καθ' ἣν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἐπιείκειαν, μόγις τὸ ζῆν αὐτοῖς χαριζόμενοι, καὶ τὸν ἐπουράνιον Θεὸν ἐγνωκότες ἀσφαλῶς ὑπερηπτικόταν τῶν Ἰουδαίων, ὡς πατέρα ὑπὲρ υἱῶν διαπαντὸς ὑπερμαχοῦντα, συμμαχόντα

7. τήν τε τῶν Φίλου (δι') ἣν ἔχουσι βεβαίαν πρὸς ἡμᾶς καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν εὔνοιαν ἀναλογισάμενοι, δικαίως ἀπολελύκαμεν, πάσης καθ' ὁντινοῦν αἰτίας τρόπον.

8. Καὶ προστεταχαμεν ἑκάστῳ πάντας εἰς τὰ ἴδια ἐπιστρέφειν, ἐν παντὶ τόπῳ τρόπῳ μηθὲν μηθενὶ αὐτοὺς τὸ σύνολον καταβλάπτοντος, μήτε ὀνειδίζοντος περὶ τῶν γεγενημένων παρὰ λόγον.

9. Γινώσκετε γὰρ, ὅτι κατὰ τούτων ἐάν τι κακοτεχνήσωμεν ποτὲ, ἢ ἐπιλυπήσωμεν αὐτοὺς τὸ σύνολον, οὐκ ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸν πάσης δεσπόζοντα δυνάμεως Θεὸν ὕψιστον ἀντικείμενον ἡμῖν ἐπ' ἐκδικήσει ἐκδίκησιν τῶν πραγμάτων κατὰ πᾶν ἀφεύκτως διαπαντὸς ἔξομεν· ἐῤῥῶσθε.

10. Λαβόντες δὲ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, οὐκ ἐσπούδασαν εὐθέως περὶ τὴν ἄφεσιν, ἀλλὰ τὸν βασιλέα προσηξίωσαν τοὺς ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἰουδαίων τὸν ἅγιον Θεὸν αὐθαιρέτως παραβεβηκότας καὶ τοῦ Θεοῦ τὸν νόμον, τυχεῖν δι' αὐτῶν τῆς ὀφειλομένης κολάσεως, αὐτὴν

11. προφερόμενοι τὸς γαῤῥὸς ἕνεκεν τοῦ θείου παραβεβηκότας προστάγματα, μηδέποτε εὐνοήσειν μηδὲ τοῖς τοῦ βασιλέως πράγμασιν. προστάγμασιν

12. Ὁ δὲ τ' ἀληθὲς αὐτὸς λέγειν παραδεξάμενος καὶ συνιείσας, ἔδωκεν αὐτοῖς παραιτοῖς νέσας

CAP. VII. v. 2. κατευθύνοντος) κατευθύναντος. ibid. προσάγματα) πράγματα. v. 3. κατὰ κακοήθειαν) κακοηθείᾳ. ibid. τὰ συστήματα κολάζεσθαι ξ. ἀποστάντων) σύστημα κολάπτεσθαι ξενιζούσαις ἀποστατῶν. v. 4. Προφερόμενοι μηδέποτε) προφερόμενοι μήποτε. ibid. πρὸς τὰ ἔθνη) πρὸς πάντα τὰ ἔθνη. ib. μέχρι ἄν) μέχρις ἄν. v. 5. ἐνπεπερπημένοι) ἐμπεπερπημένοι. v. 6. χαριζόμενοι) χαρισάμενοι. ibid. συμμαχόντα) ὑπερμαχόντα. v. 7. (δι') abeſt. ibid. βεβαίαν πρὸς ἡμᾶς) transpoſita. v. 8. τρόπῳ μηθὲν) τόπῳ μηθενὸς. ibid. ὀνειδίζοντος) ὀνειδίζειν. v. 9. ἐκδίκησιν) ἐκδικήσει. v. 10. εὐθέως περὶ) εὐθέως γενέσθαι περί. ibid. τοῦ Θεοῦ) καὶ τοῦ θεοῦ. ib. δι' αὐτὴν) δι' αὐτῶν. v. 11. προστάγμασιν.) πράγμασιν. v. 12. συνιείσας) συνιέντας.

Digitized by Google

γιον σωτῆρα Θεὸν αὐτῶν ηὐλόγουν, ἄρτι τὸν θάνατον ἐκπεφυγότες.

30. Εἶτα ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν πόλιν ἀπαλλαγεὶς, τὸν ἐπὶ τῶν προσόδων προσκαλεσάμενος, ἐκέλευσεν οἴνους τε καὶ τὰ λοιπὰ πρὸς εὐωχίαν ἐπιτήδεια τοῖς Ἰουδαίοις χορηγεῖν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ, κρίνας αὐτοὺς, ἐν ᾧ τόπῳ ἔδοξαν τὸν ὄλεθρον ἀναλαμβάνειν, ἐν τούτῳ ἐν εὐφροσύνῃ πάσῃ σωτήρια ἀγαγεῖν.

31. Τότε οἱ τὸ πρὶν ἐπονείδιστοι καὶ πλησίον τοῦ ᾅδου, μᾶλλον δὲ ἐπ' αὐτῷ βεβηκότες, ἀντὶ πικροῦ καὶ δυσατάκτου μόρου, κώθωνα σωτήριον συστησάμενοι, τὸν εἰς πτῶσιν αὐτοῖς καὶ τάφον ἡτοιμασμένον τόπον κλισίαις κατεμερίσαντο πλήρεις χαρμονῆς.

δυσατάκτου

κλισίας

32. Καταλήξαντες δὲ θρήνων πανόδυρτον μέλος, ἀνέλαβον ᾠδὴν πάτριον, τὸν Ἰσραὴλ σωτῆρα καὶ τερατοποιὸν αἰνοῦντες Θεόν· οἰμωγὴν δὲ πᾶσαν καὶ κωκυτὸν ἀπωσάμενοι, χοροὺς συνίσταντο εὐφροσύνης εἰρηνικῆς σημεῖον.

33. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς περὶ τούτων συμπόσιον βαρὺ συνάγων, ἀδιαλείπτως εἰς οὐρανὸν ἀνθωμολογεῖτο μεγαλομερῶς ἐπὶ τῇ παραδόξῳ γενηθείσῃ αὐτῶν σωτηρίᾳ.

34. Οἵ τε πρὶν εἰς ὄλεθρον, καὶ οἰωνοβρώτους αὐτοὺς ἔσεσθαι τιθέμενοι, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀπογραψάμενοι, κατεστέναξαν αἰσχύνην ἐφ' ἑαυτοῖς περιβαλόμενοι, καὶ πυρόπνουν τόλμαν ἀκλεῶς ἐσβεσμένοι.

ἀκμαίως

35. Οἵ τε Ἰουδαῖοι, καθὼς προειρήκαμεν, συστησάμενοι τὸν προειρημένον χορὸν, μετ' εὐωχίας ἐν ἐξομολογήσεσιν ἱλαραῖς καὶ ψαλμοῖς διῆγον.

χρόνον

36. Καὶ κοινὸν ὁρισάμενοι περὶ τούτων θεσμὸν, ἐπὶ πᾶσαν τὴν παροικίαν αὐτῶν εἰς γενεὰς, τὰς προειρημένας ἡμέρας ἄγειν ἔστησαν εὐφροσύνους, οὐ πότου χάριν καὶ λιχνείας, σωτηρίας δὲ τῆς διὰ Θεὸν γενομένης αὐτοῖς.

37. Ἐνέτυχον δὲ τῷ βασιλεῖ, τὴν ἀπόλυσιν αὐτῶν εἰς τὰ ἴδια αἰτούμενοι.

38. Ἀπογράφονται δὲ αὐτοὺς ἀπὸ πέμπτης καὶ εἰκάδος τοῦ Παχὼν ἕως τῆς τετάρτης τοῦ Ἐπιφὶ, ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα· συνίστανται δὲ αὐτῶν τὴν ἀπώλειαν ἀπὸ πέμπτης τοῦ Ἐπιφὶ ἕως ἑβδόμης, ἡμέραις τρισίν.

39. Ἐν αἷς καὶ μεγαλοδόξως ἐπιφάνας τὸ ἔλεος αὐτοῦ ὁ τῶν πάντων δυνάστης, ἀπταίστους αὐτοὺς ἐῤῥύσατο ὁμοθυμαδόν.

40. Εὐωχοῦντο δὲ πάνθ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως χορηγούμενοι μέχρι τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης, ἐν ᾗ καὶ τὴν ἐντυχίαν ἐποιήσαντο περὶ τῆς ἀπολύσεως αὐτῶν.

41. Συναινέσας δὲ αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, ἔγραψεν αὐτοῖς τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς κατὰ πόλιν στρατηγοὺς μεγαλοψύχως τὴν ἐκτενίαν ἔχουσαν.

ΚΕΦ.

v. 29. ηὐλόγουν) εὐλόγουν. ibid. ἐκπεφυγότες.) ἐκπεφευγότες. v. 30. πόλιν) adjicit ἀπαλλαγεὶς. ib. ἀγαγεῖν.) ἄγειν. v. 31. οἱ τὸ πρὶν) οἱ πρὶν. ibid. δὲ ἐπ' αὐτῷ) δ' ἐπ' αὐτῷ. ib. δυσατάκτου) δυσαιάκτου. ib. κλισίας κατεμερίσαντο) κλισίαις κατεμέρισαν. v. 32. θρήνων) θρήνου. ibid. Ἰσραὴλ) abest. ib. οἰμωγὴν δὲ) οἰμωγήν τε. v. 33. συνάγων) συναγαγὼν. ibid. γενηθείσῃ αὐτῶν) γενηθείσῃ αὐτῷ v. 34. καὶ μετὰ χαρᾶς) καὶ abest. ibid. περιβαλόμενοι, καὶ πυρόπνουν τ. ἀκμαίως) περιβαλλόμενοι, καὶ τὸν πυρίπνουν τόλμαν ἀκλεῶς. v. 35. χρόνον) χορὸν. v. 39. ὁ τῶν πάντων δ.) ὁ τῶν ὅλων δυνάστης. v. 41. Συναινέσας δὲ αὐτοῖς) συναινέσας τε αὐτοῖς.

Digitized by Google

νηπίων καὶ οἱ τούτων γονεῖς μετὰ δακρύων.

15. Δειχθήτω πᾶσιν ἔθνεσιν, ὅτι μεθ' ἡμῶν εἶ, Κύριε, καὶ ἐκ ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου ἀφ' ἡμῶν· ἀλλὰ καθὼς εἶπας, οὐδὲ ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ὄντων ὑπέριδον αὐτοὺς, οὕτως ἐπιτέλεσον, Κύριε.

16. Τοῦ δὲ Ἐλεαζάρου λήγοντος ἄρτι τῆς προσευχῆς, ὁ βασιλεὺς σὺν τοῖς θηρίοις καὶ παντὶ τῷ τῆς δυνάμεως φρυάγματι κατὰ τὸν ἱππόδρομον παρῆγε.

17. Καὶ θεωρήσαντες οἱ Ἰουδαῖοι, μέγα εἰς οὐρανὸν ἀνέκραξαν, ὥστε καὶ τοὺς παρακειμένους αὐλῶνας συνηχήσαντας, ἀκατάσχετον * οἰμωγὴν ποιῆσαι παντὶ τῷ στρατοπέδῳ.

συνεχθήσαντας

* πλοὴν

18. Τότε ὁ μεγαλόδοξος καὶ παντοκράτωρ καὶ ἀληθινὸς Θεὸς, ἐπιφάνας τὸ ἅγιον αὐτοῦ πρόσωπον, ἠνέῳξε τὰς οὐρανίους πύλας, ἐξ ὧν δεδοξασμένοι δύο φοβεροειδεῖς ἄγγελοι κατέβησαν φανεροὶ πᾶσι πλὴν τοῖς Ἰουδαίοις,

19. καὶ ἀντέστησαν, καὶ τὴν δύναμιν τῶν ὑπεναντίων ἐπλήρωσαν ταραχῆς καὶ δειλίας, καὶ ἀκινήτοις ἔδησαν πέδαις.

20. Καὶ ὑπόφρικον καὶ τὸ τοῦ βασιλέως σῶμα ἐγενήθη, καὶ λήθη τὸ θράσος αὐτοῦ τὸ βαρύθυμον ἔλαβε.

21. Καὶ ἀπέστρεψαν τὰ θηρία ἐπὶ τὰς συνεπομένας ἐνόπλους δυνάμεις, καὶ κατεπάτουν αὐτὰς, καὶ ὠλέθρευον.

αὐτοὺς

22. Καὶ μετεστράφη τοῦ βασιλέως ἡ ὀργὴ εἰς οἶκτον καὶ δάκρυα ὑπὲρ τῶν ἔμπροσθεν αὐτῷ μεμηχανευμένων.

23. Ἀκούσας γὰρ τῆς κραυγῆς, καὶ συνιδὼν πρηνεῖς ἅπαντας εἰς τὴν ἀπώλειαν, δακρύσας μετ' ὀργῆς τοῖς φίλοις διηπειλεῖτο, λέγων.

24. Παραβασιλεύετε, καὶ τυράννους ὑπερβεβήκατε ὠμότητι· καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν ὑμῶν εὐεργέτην ἐπιχειρεῖτε τῆς ἀρχῆς ἤδη καὶ τοῦ πνεύματος μεθιστῶν, λάθρα μηχανώμενοι τὰ μὴ συμφέροντα τῇ βασιλείᾳ.

ὑπερβεβηκότες

25. Τίς τοὺς κρατήσαντας ἡμῶν ἐν πίστει τὰ τῆς χώρας ὀχυρώματα τῆς οἰκίας ἀποστήσας, ἕκαστον ἀλόγως ἤθροισεν ἐνθάδε;

26. Τίς τοὺς ἐξαρχῆς εὐνοίᾳ πρὸς ἡμᾶς κατὰ πάντα διαφέροντας πάντων ἐθνῶν, καὶ τοὺς χειρίστους πλεονάκις ἀνθρώπων ἐπιδεδεγμένους κινδύνους, οὕτως * ἀθέσμοις περιέβαλεν αἰκίαις;

ἐπιδεδειγμένους

* ἀθέσμως

27. Λύσατε, ἐκλύσατε ἄδικα δεσμά· εἰς τὰ ἴδια μετ' εἰρήνης ἐξαποστείλατε, τὰ προπεπραγμένα παραιτησάμενοι.

προστεταγμένα

28. Ἀπολύσατε τοὺς υἱοὺς τοῦ παντοκράτορος ἐπουρανίου Θεοῦ ζῶντος, ὃς ἀφ' ἡμετέρων μέχρι τοῦ νῦν προγόνων ἀπαραπόδιστον εὐστάθειαν μετὰ δόξης παρέχει τοῖς ἡμετέροις πράγμασιν.

προφέρει

29. Ὁ μὲν οὖν ταῦτα ἐξέλεξεν· οἱ δὲ ἐν ἀμερεῖ χρόνῳ λυθέντες, τὸν ἅγιον

v. 15. οὐδὲ ἐν τῇ) ὅτι οὐδ' ἐν τῇ. ibid. ὑπέριδον) ὑπερεῖδες. v. 17. συνεχθήσαντας) συνηχήσαντας. ibid. πλοὴν) οἰμωγὴν. v. 21. αὐτὰς, καὶ ὠλέθρευον.) αὐτὰς, καὶ ὠλόθρευον. v. 22. μεμηχανευμένων.) μεμηχανημένων. v. 23. μετ' ὀργῆς) μετὰ ὀργῆς. v. 24. ὑπερβεβηκότες) ὑπερβεβήκατε. v. 26. ἐπιδεδειγμένους) ἐπιδεδεγμένους. ibid. ἀθέσμως) ἀθέσμοις. v. 27. προστεταγμένα) προπεπραγμένα. v. 28. εὐστάθειαν μετὰ δόξης προφέρει) μετὰ δόξης εὐστάθειαν παρέχει. v. 29. ἐξέλεξεν.) ἔλεξεν.

Digitized by Google

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

Ἰουδαίων Ἐλεάζαρος δέ τις ἀνὴρ ἐπίσημος τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἱερέων ἐν πρεσβείῳ τὴν ἡλικίαν ἤδη λελογχὼς, καὶ πάσῃ τῇ κατὰ τὸν βίον ἀρετῇ κεκοσμημένος, τοὺς περὶ αὐτὸν καταστείλας πρεσβυτέρους ἐπικαλεῖσθαι τὸν ἅγιον Θεὸν, καὶ προσηύξατο τάδε.

ὕψιστα 2. Βασιλεῦ μεγαλοκράτωρ, ὕψιστε, παντοκράτωρ Θεὲ, τὴν πᾶσαν διακυβερνῶν ἐν οἰκτιρμοῖς κτίσιν,

3. ἔπιδε ἐπὶ Ἀβραὰμ σπέρμα, ἐπ' ἡγιασμένου τέκνα Ἰακὼβ, μερίδος ἡγιασμένης σου λαὸν ἐν ξένῃ γῇ ξένον ἀδίκως ἀπολλύμενον, πάτερ.

4. Σὺ Φαραὼ πληθύνοντα ἅρμασι τὸν πρὶν Αἰγύπτου ταύτης δυνάστην ἐπαρθέντα ἀνόμῳ θράσει καὶ γλώσσῃ μεγαλορήμονι, σὺν τῇ ὑπερηφάνῳ στρατιᾷ παντοβρόχους ἀπώλεσας, φέγγος ἐπιφάνας ἐλέους Ἰσραὴλ γένει.

5. Σὺ τὸν ἀναριθμήτοις δυνάμεσι γαυρωθέντα Σενναχηρεὶμ βαρὺν Ἀσσυρίων βασιλέα, δόρατι τὴν πᾶσαν ὑποχείριον ἤδη λαβόντα γῆν, καὶ μετεωρισθέντα ἐπὶ τὴν ἁγίαν σου πόλιν, βαρέα λαλοῦντα κόμπῳ καὶ θράσει, (σὺ) δέσποτα, ἔθραυσας, ἔκδηλον δεικνὺς ἔθνεσι πολλοῖς τὸ σὸν κράτος.

6. Σὺ τοὺς κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν τρεῖς ἑταίρους πυρὶ τὴν ψυχὴν αὐθαιρέτως δεδωκότας εἰς τὸ μὴ λατρεῦσαι τοῖς κενοῖς, διάπυρον δροσίσας κάμινον, ἐῤῥύσω μέχρι τριχὸς ἀπημάντους, φλόγα πᾶσιν ἐπιπέμψας τοῖς ὑπεναντίοις.

7. Σὺ τὸν διαβολαῖς φθόνου λέουσι κατὰ γῆς ῥιφέντα θηρσὶ βορὰν Δανιὴλ εἰς φῶς ἀνήγαγες ἀσινῆ.

8. Τόν τε βυθοτρεφοῦς ἐν γαστρὶ κήτους Ἰωνὰν τηκόμενον ἀφειδῶς, ἀπήμαντον πᾶσιν οἰκείοις ἀνέδειξας, πάτερ. ἀφιδὼν ἀναδείξας

9. Καὶ νῦν * μισύβρι, πολυέλεε, τῶν ὅλων † σκεπαστὰ, τὸ τάχος ἐπιφάνηθι τοῖς [a] ἀπὸ Ἰσραὴλ γένους, ὑπὸ ἑβδελυγμένων ἀνόμων ἐθνῶν ὑβριζομένοις. * μισύβρι † δικαστὰ [a] ἁγίοις

10. Εἰ δὲ ἀσεβείαις κατὰ τὴν ἀποικίαν ὁ βίος ἡμῶν ἐνέχηται, ῥυσάμενος ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθρῶν χειρὸς, ὡς προαιρῇ, δέσποτα, ἀπόλεσον ἡμᾶς μόρῳ.

11. Μὴ τοῖς ματαίοις οἱ ματαιόφρονες εὐλογησάτωσαν ἐπὶ τῇ τῶν ἠγαπημένων σου ἀπωλείᾳ λέγοντες, οὐδὲ ὁ Θεὸς αὐτῶν ἐρύσατο αὐτούς.

12. Σὺ δὲ ὁ πᾶσαν ἀλκὴν καὶ δυναστείαν ἔχων ἅπασαν, αἰώνιε, νῦν ἔπιδε· ἐλέησον ἡμᾶς τοὺς καθ' ὕβριν ἀνόμων ἀλόγιστον ἐκ τοῦ ζῆν μεθισταμένους ἐν ἐπιβούλων τρόπῳ.

13. Πτηξάτω δὲ ἔθνη σὴν δύναμιν ἀνίκητον σήμερον, ἔντιμε, δύναμιν ἔχων ἐπὶ σωτηρίᾳ Ἰακὼβ γένους. σωτηρίαν

14. Ἱκετεύει σε τὸ πᾶν πλῆθος τῶν νηπίων

CAP. VI. v. 1. Ἰουδαίων) ἱερέων. ibid. καὶ προσηύξατο) καὶ abest. v. 2. ὕψιστα) ὕψιστε. v. 3. ἐπ' ἡγιασμ.) ἐπὶ ἡγιασμένου. v. 4. τὸν πρὶν) τοπρὶν. ibid. μεγαλορήμονι) μεγαλοῤῥήμονι. v. 5. (σὺ) abest. v. 8. ἀφιδὼν) ἀφειδῶς. ibid. ἀναδείξας) ἀνέδειξας. v. 9. μισύβρι) μισύβρι. ibid. δικαστὰ, τάχος) σκεπαστὰ, τὸ τάχος. ib. τοῖς ἁγίοις Ἰσραὴλ) τοῖς ἀπὸ ἰσραὴλ. ib. ὑπὸ ἑβδελ.) ὑπὸ δὲ ἑβδελ. v. 11. ἐρύσατο) ἐῤῥύσατο. v. 12. μεθισταμένους) μεθιστανομένους. v. 13. ἐπὶ σωτηρίαν) ἐπὶ σωτηρίᾳ.

Digitized by Google

νηπίων καὶ οἱ τούτων γονεῖς μετὰ δακρύων.

15. Δεηχθήτω πᾶσιν ἔθνεσιν, ὅτι μεθ' ἡμῶν εἶ, Κύριε, καὶ ἐκ ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου ἀφ' ἡμῶν· ἀλλὰ καθὼς εἶπας, ἐδὲ ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ὄντων ὑπέριδον αὐτούς, οὕτως ἐπιτέλεσον, Κύριε.

16. Τῶ δὲ Ἐλεαζάρου λήγοντος ἄρτι τῆς προσευχῆς, ὁ βασιλεὺς σὺν τοῖς θηρίοις καὶ παντὶ τῷ τῆς δυνάμεως φρυάγματι κατὰ τὸν ἱππόδρομον παρῆγε.

17. Καὶ θεωρήσαντες οἱ Ἰουδαῖοι, μέγα εἰς οὐρανὸν ἀνέκραξαν, ὥστε καὶ τὰς παρακειμένους αὐλῶνας συνηχῆσαι, συνεχθήσαντας ἀκαταίσχετον * οἰμωγὴν ποιῆσαι παντὶ πλοίῳ τῷ στρατοπέδῳ.

18. Τότε ὁ μεγαλόδοξος καὶ παντοκράτωρ καὶ ἀληθινὸς Θεὸς, ἐπιφάνας τὸ ἅγιον αὐτῦ πρόσωπον, ἠνέῳξε τὰς οὐρανίους πύλας, ἐξ ὧν δεδοξατμένοι δύο φοβερεσθεῖς ἄγγελοι καλέβησαν φανεροὶ πᾶσι πλὴν τοῖς Ἰουδαίοις,

19. καὶ ἀντέστησαν, καὶ τὴν δύναμιν τῶν ὑπεναντίων ἐπλήρωσαν ταραχῆς καὶ δειλίας, καὶ ἀκινήτοις ἔδησαν πέδαις.

20. Καὶ ὑπόφρικον καὶ τὸ τῦ βασιλέως σῶμα ἐγενήθη, καὶ λήθη τὸ θράσος αὐτῦ τὸ βαρύθυμον ἔλαβε.

21. Καὶ ἀπέστρεψαν τὰ θηρία ἐπὶ τὰς συνεπομένας ἐνόπλους δυνάμεις, αὐτὰς καὶ κατεπάτουν αὐτοὺς, καὶ ὠλέθρευον.

22. Καὶ μετεστράφη τῦ βασιλέως ἡ ὀργὴ εἰς οἶκτον καὶ δάκρυα ὑπὲρ τῶν ἔμπροσθεν αὐτῷ μεμηχανευμένων.

23. Ἀκούσας γὰρ τῆς κραυγῆς, καὶ συνιδὼν πρηνεῖς ἅπαντας εἰς τὴν ἀπώλειαν, δακρύσας ἔτ' ὀργῆς τοῖς Φίλοις διηπειλεῖτο, λέγων.

24. Παραβασιλεύετε, καὶ τυράννους ὑπερβεβήκατε ὠμότητι· καὶ ἐμ' αὐτὸν τὸν ὑπερβηκότες ὑμῶν εὐεργέτην ἐπιχειρεῖτε τῆς ἀρχῆς ἤδη καὶ τῦ πνεύματος μεθιστᾶν, λάθρα μηχανώμενοι τὰ μὴ συμφέροντα τῇ βασιλείᾳ.

25. Τίς τὲς κρατήσαντας ἡμῶν ἐν πίστει τὰ τῆς χώρας ὀχυρώματα τῆς οἰκίας ἀποστήσας, ἔκαστον ἀλόγως ἤθροισεν ἐνθάδε;

26. Τίς τὲς ἐξαρχῆς εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς κατὰ πάντα διαφέροντας πάντων ἐθνῶν, καὶ τὲς χειρίστους πλεονάκις ἀνθρώπων ἐπιδεδεγμένους κινδύνους, οὕτως ἐπιδεδεγμένους * ἀθέσμοις περιέβαλεν αἰκίαις;

27. Λύσατε, ἐκλύσατε ἄδικα δεσμά· εἰς τὰ ἴδια μετ' εἰρήνης ἐξαποστείλατε, τὰ προπεπραγμένα παραιτησάμενοι.

28 Ἀπολύσατε τὲς υἱὲς τῦ παντοκράτορος ἐπιφανῆ Θεῦ ζῶντος, ὃς ἀφ' ἡμετέρων μέχρι τῦ νῦν προγόνων ἀπαραπόδιστον εὐσέβειαν μετὰ δόξης παρέχει τοῖς ἡμετέροις πράγμασιν.

29. Ὁ μὲν ἓν ταῦτα ἐξέλεξεν· οἱ δὲ ἐν ἀμερεῖ χρόνῳ λυθέντες, τὸν ἅγιον

v. 15. ἐδὲ ἐν τῇ) ὅτι ἐδ' ἐν τῇ. ibid. ὑπέριδον) ὑπερίδες. v. 17. συνεχήσαντας) συνηχήσαντας. ibid. πλοῖῳ) οἰμωγὴν. v. 21. αὐτὰς, καὶ ὠλέθρευον.) αὐτὰς, καὶ ὠλέθρευον. v. 22. μεμηχανευμένων.) μεμηχανημένων. v. 23. μετ' ὀργῆς) μετὰ ὀργῆς. v. 24. ὑπερβεβήκατε) ὑπερβεβήκατε. v. 26. ἐπιδεδεγμένους) ἐπιδεδεγμένους. ibid. ἀθέσμοις) ἀθέσμους. v. 27. προστεταγμένα) προπεπραγμένα. v. 28. εὐσέβειαν μετὰ δόξης παρέχει) μετὰ δόξης εὐσέβειαν παρέχει. v. 29. ἐξέλεξεν.) ἐλεξεν.

ΚΕΦ. ς'. VI.

Ἰουδαίων

Ἐλεάζαρος δέ τις ἀνὴρ ἐπίσημος τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἤδη ἐν πρεσβείῳ τὴν ἡλικίαν ἤδη λελογχὼς, καὶ πάσῃ τῇ κατὰ τὸν βίον ἀρετῇ κεκοσμημένος, τὸν περὶ αὐτὸν καταξείλας πρεσβυτέρους ἐπικαλεῖσθαι τὸν ἅγιον Θεὸν, καὶ προσηύξατο τάδε.

ὕψιστα

2. Βασιλεῦ μεγαλοκράτωρ, ὕψιστε, παντοκράτωρ Θεὲ, τὴν πᾶσαν διακυβερνῶν ἐν οἰκτιρμοῖς κλίσιν,

3. ἔπιδε ἐπὶ Ἀβραὰμ σπέρμα, ἐπ' ἠγιασμένα τέκνα Ἰακὼβ, μερίδος ἡγιασμένης σου λαὸν ἐν ξένῃ γῇ ξένον ἀδίκως ἀπολλύμενον, πάτερ.

4. Σὺ Φαραὼ πληθύνοντα ἅρμασι τὸν περὶ Δἰγύπτου ταύτης δυνάστην ἐπαρθέντα ἀνόμῳ θράσει καὶ γλώσσῃ μεγαλορήμονι, σὺν τῇ ὑπερηφάνῳ σεσαπιᾷ παντοβρόχῳ ἀπώλεσας, φέγγος ἐπιβάνας ἐλέους Ἰσραὴλ γένει.

5. Σὺ τὸν ἀναριθμήτοις δυνάμεσι γαυρωθέντα Σενναχηρεὶμ ἔκαρὺν Ἀσσυρίων βασιλέα, δόρατι τὴν πᾶσαν ὑποχείριον ἤδη λαβόντα γῆν, καὶ μετωρισθέντα ἐπὶ τὴν ἁγίαν σου πόλιν, βαρέα λαλεῖντα κόμπῳ καὶ θράσει, (σὺ) δέσποτα, ἔθραυσας, ἔκδηλον δεικνὺς ἔθνεσι παλλοῖς τὸ σὸν κράτος.

6. Σὺ τὲς κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν τρεῖς ἑταίρους πυρὶ τὴν ψυχὴν αὐθαιρέτως δεδωκότας εἰς τὸ μὴ λατρεῦσαι τοῖς κτίσμασι, διάπυρον δροσίσας κάμινον, ἐμφύσῳ μέχρι τριχὸς ἀπημάντους, φλόγα πᾶσιν ἐπιπέμψας τοῖς ὑπεναντίοις.

7. Σὺ τὸν διαβολαῖς Φθόνου λέοντι κατὰ γῆς φιφέντα θηρσὶ βορὰν Δανιὴλ εἰς φῶς ἀνήγαγες ἀσινῆ.

8. Τόν τε βυθοτρεφῆς ἐν γαστρὶ κήτους Ἰωνᾶν τηκόμενον ἀφειδῶς, ἀπήμαντον ἀφειδῶν ἀναδώ-
πᾶσιν οἰκείοις ἀπέδειξας, πάτερ.

9. Καὶ νῦν * μισύβῃ, πολυέλεε, τῶν ξαι
ὅλων † σκεπαστὰ, τὸ τάχος ἐπιφάνηθι τοῖς * μισθῷ
[a] ἀπὸ Ἰσραὴλ γένους, ὑπὸ ἑβδελυγμένων † διακεκα-
ἀνόμων ἐθνῶν ὑβριζομένοις. [a] ἁγίοις

10. Εἰ δὲ ἀσεβείαις κατὰ τὴν ἀποικίαν ὁ βίος ἡμῶν διέχηται, ῥυσάμενος ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθρῶν χειρὸς, οἷς πεσεῖν ἢ, δέσποτα, ἀπόλεσον ἡμᾶς μέχρι.

11. Μὴ τοῖς ματαίοις οἱ ματαιόφρονες εὐλογησάτωσαν ἐπὶ τῇ τῶν ἠγαπημένων σου ἀπωλείᾳ λέγοντες, ἐδὲ ὁ Θεὸς αὐτῶν ἐρύσατο αὐτούς.

12. Σὺ δὲ ὁ πᾶσαν ἀλκὴν καὶ δυναστείαν ἔχων ἄπασαν, αἰδέσθητι, νῦν ἔπιδε· ἐλέησον ἡμᾶς τὲς καθ' ὕβριν ἀνόμων ἀλόγιστον ἐκ τᾶ ζῆν μεθισαμένους ἐν ἐπιβουλαῖς τρόπῳ.

13. Πτῆξάτω δὲ ἔθνη σὴν δύναμιν ἀνίκητον σήμερον, ἔντιμε, δύναμιν ἔχων ἐπὶ σωτηρίᾳ Ἰακὼβ γένους. σωτηρίᾳ

14. Ἱκετεύει σε τὸ πᾶν πλῆθος τῶν νηπίων

CAP. VI. v. 1. Ἰαδαίων) Ἰερέων. ibid. καὶ προσηύξατο) καὶ abeſt. v. 2. ὕψιστε) ὕψιστε. v. 3. ἐπ' ἡγιασμ.) ἐπὶ ἡγιασμένα. v. 4. τὸν περὶ) τοπρὸν. ibid. μεγαλορήμονι) μεγαλοῤῥήμονι. v. 5. (σὺ) abeſt. v. 8. ἀφειδῶν) ἀφειδῶς. ibid. ἀνεδείξας) ἀνέδειξας. v. 9. μισύβῃ) μισύβῃ. ibid. διακεκ. τάχος) σκεπαστὰ, τὸ τάχος. ib. τοῖς ἁγίοις Ἰσραὴλ) τοῖς ἀπὸ Ἰσραὴλ. ib. ὑπὸ ἐβδελ.) ὑπὸ δὲ ἐβδελ. v. 11. ἐρύσατο) ἐῤῥύσατο. v. 12. μεθισαμένους) μεθισταμένους. v. 13. ἐπὶ σωτηρίᾳ) ἐπὶ σωτηρίᾳ.

40. Βασιλεῦ, μέχρι τίνος ὡς ἀλόγους ἡμᾶς διαπειράζεις, προστάσσων ἤδη τρίτον αὐτοὺς ἀφανίσαι, καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἐκ μεταβολῆς ἀναλύων τὰ σοὶ δεδογμένα;

41. Ὧν χάριν ἡ πόλις διὰ τὴν προσδοκίαν ὀχλεῖ· καὶ πληθύουσα συστροφαῖς ἤδη καὶ κινδυνεύει πολλάκις διαρπασθῆναι.

42. Ὅθεν ὁ κατὰ πάντα Φάλαρις βασιλεὺς ἐμπληθυνθεὶς ἀλογιστίας, καὶ τὰς γινομένας πρὸς ἐπισκοπὴν τῶν Ἰουδαίων ἐν αὐτῷ μεταβολὰς τῆς ψυχῆς
βεβαίως παρ' οὐδὲν ἡγούμενος, ἀτελέστατον ἐβεβαίωσεν ὅρκον, ὁρισάμενος τούτους μὲν ἀνυπερθέτως πέμψειν εἰς ᾅδην ἐν γόνασι καὶ ποσὶ θηρίων ᾐκισμένους,

43. ἐπιστρατεύσαντα δὲ ἐπὶ τὴν Ἰου-
στήσεσθαι δαίαν, ἰσόπεδον πυρὶ καὶ δόρατι θήσεσθαι διατάχους, καὶ τὸν ἄβατον ἡμῖν
πρὴν αὐτῶν ναὸν πυρὶ πρηνέα ἐν τάχει, καὶ τῶν συντελούντων ἐκεῖ θυσίαν ἔρημον εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον καταστήσειν.

44 Τότε περιχαρεῖς ἀναλύσαντες οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς μετὰ πίστεως, διέτασσον τὰς δυνάμεις ἐπὶ τοὺς εὐκαιροτάτους τόπους τῆς πόλεως πρὸς τὴν τήρησιν.

45. Ὁ δὲ ἐλεφαντάρχης τὰ θηρία
εἶπεν σχεδὸν, ὡς εἰπεῖν, εἰς κατάστημα μανιῶδες ἀγηοχὼς, εὐωδεστάτοις πόμασιν
οἴνῳ λελιβανωμένῳ φοβερῶς κεκοσμημένα κατασκευαῖς,

46. περὶ τὴν ἕω, τῆς πόλεως ἤδη πλήθεσιν ἀναριθμήτοις κατὰ τοῦ ἱπποδρόμου καταμεμεστωμένης, εἰσελθὼν εἰς τὴν αὐλὴν ἐπὶ τὸ προκείμενον ὤτρυνε τὸν βασιλέα.

47. Ὁ δὲ ὀργῇ βαρείᾳ γεμίσας δυσσεβῆ φρένα, παντὶ τῷ βάρει σὺν τοῖς θηρίοις ἐξώρμησε, βουλόμενος ἀτρώτῳ καρδίᾳ καὶ κόραις ὀφθαλμῶν θεάσασθαι τὴν ἐπίπονον καὶ ταλαίπωρον τῶν προσεσημαμμένων καταστροφήν.

48. Ὡς δὲ τῶν ἐλεφάντων ἐξιόντων
περὶ πύλην, καὶ τῆς ἑπομένης ἐνόπλου ἐπὶ δυνάμεως, τῆς τε τοῦ πλήθους πορείας κονιορτὸν ἰδόντες, καὶ βαρυηχῆ θόρυβον ἀκούσαντες οἱ Ἰουδαῖοι,

49. ὑστάτην βίου ῥοπὴν αὐτοῖς ἐκείνην δόξαντες εἶναι τὸ τέλος τῆς ἀθλιωτάτης προσδοκίας, εἰς οἶκτον καὶ γόους τραπέντες, κατεφίλουν ἀλλήλους, περιπλεκόμενοι τοῖς συγγενέσιν, ἐπὶ τοὺς τραχήλους ἐπιπίπτοντες, γονεῖς παισὶ καὶ μητέρες νεάνισιν· ἕτεραι δὲ νεογνὰ πρὸς μαστοὺς ἔχουσαι βρέφη τελευταῖον ἕλκοντα γάλα.

50. Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς ἔμπροσθεν αὐτῶν γεγενημένας ἀντιλήψεις ἐξ οὐρανοῦ συνιδόντες, πρηνεῖς ὁμοθυμαδὸν ῥίψαντες ἑαυτοὺς, καὶ τὰ νήπια χωρίσαντες τῶν μαστῶν,

51. ἀνεβόησαν φωνῇ μεγάλῃ σφόδρα, τὸν τῆς ἁπάσης δυνάστην ἱκετεύοντες, οἰκτεῖραι μετὰ ἐπιφανείας αὐτοὺς ἤδη πρὸς πύλαις ᾅδου καθεστῶτας.

v. 40. ὡς ἡμᾶς) ὡς ἀλόγους ἡμᾶς. v. 42. βεβαίως) ἐβεβαίωσεν. v. 43. στήσεσθαι) θήσεσθαι. ibid. ἡμῖν αὐτῶν) transposita. ib. πρὴν ἐν τ. τῶν) πρηνέα ἐν τάχει. καὶ τῶν. ib. θυσίαν εἰς τὸν) θυσίας ἔρημον τὸν. v. 44. πρὸς τὴν τήρησιν.) absque articulo. v. 45. ὡς εἶπεν) εἰπεῖν. ibid. οἴνῳ λελιβανωμένῳ - - fin.) οἴνῳ λελιβανωμένου φοβεραῖς κατεσκευασμένα σκευαῖς. v. 48. ἐπὶ πύλην) περὶ πύλην. ibid. ἑπομένης) συνεπομένης. v. 51. ἁπάσης δυνάστην) ἁπάσης δυνάμεως δυνάστην.

Digitized by Google

25. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κατὰ τὸν ἀμερῆ ψυχουλκούμενοι χρόνον, πολύδακρυν ἱκετείαν ἐν μέλεσι γοεροῖς τείνοντες τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐδέοντο τοῦ μεγίστου Θεοῦ, πάλιν αὐτοῖς βοηθῆσαι συντόμως.

ὄπου
* κατεπείροντο
† ἐπικαλεῖ

26. Οὔπω δὲ ἡλίου βολαὶ * κατεσπείροντο, καὶ τοῦ βασιλέως τοὺς φίλους ἐκδεχομένου, ὁ Ἕρμων παραστὰς, † ἐκάλει πρὸς τὴν ἔξοδον, ὑποδεικνὺς τὸ πρόθυμον τοῦ βασιλέως ἐν ἑτοίμῳ κεῖσθαι.

ὅτι τὸ διασαφούμενον ἔτι

27. Τοῦ δὲ ἀποδεξαμένου καὶ καταπλαγέντος ἐπὶ τῇ ἀνόμῳ ἐξόδῳ, κατὰ πάντα ἀγνωσίᾳ κεκρατημένος ἐπυνθάνετο, τί τὸ πρᾶγμα ἐφ' οὗ τοῦτο αὐτῷ κατὰ σπουδῆς τετέλεσται.

28. Τοῦτο δὲ ἦν ἐνέργεια τοῦ πάντα δεσποτεύοντος Θεοῦ, τῶν πρὶν αὐτῷ μεμηχανημένων λήθην κατὰ διάνοιαν ἐντεθεικότος.

ὑπεδίκνυεν ὁ Ἕρμων

29. Ὁ δὲ Ἕρμων ὑπεδείκνυε καὶ πάντες οἱ φίλοι, τὰ θηρία καὶ τὰς δυνάμεις ἡτοίμασται, βασιλεῦ, κατὰ τὴν σὴν ἐκλενῆ πρόθεσιν.

διεσκέδασεν

30. Ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσι πληρωθεὶς βαρεῖ χόλῳ, διὰ τὸ περὶ τούτων προνοίᾳ Θεοῦ διεσκεδάσθαι πᾶν αὐτοῦ νόημα, ἐνατενίσας μετὰ ἀπειλῆς εἶπεν.

ὅσοι ἐσκεύασαν

31. Εἴ σοι γονεῖς παρῆσαν ἢ παίδων γόνοι, τήνδε θηρσὶν ἀγρίοις ἐσκεύασαν ἂν δαψιλῆ θοίναν ἀντὶ τῶν ἀνεγκλήτων ἐμοὶ καὶ προγόνοις ἐμοῖς ἀποδεδειγμένων ὁλοχερῆ βεβαίαν πίστιν ἐξόχως Ἰουδαίων.

συστροφίας

32. Καί περ εἰ μὴ διὰ τὴν τῆς συντροφίας στοργὴν καὶ τῆς χρείας, τὸ ζῆν ἀντὶ τούτων ἐστερήθης.

33. Οὕτως ὁ Ἕρμων ἀπροσδόκητον καὶ ἐπικίνδυνον ὑπήνεγκεν ἀπειλήν· καὶ τῇ ὁράσει καὶ τῷ προσώπῳ συνεστάλη.

34. Ὁ καθεὶς δὲ τῶν φίλων σκυθρωπῶς ὑπεκρέων, τοὺς συνηθροισμένους ἀπέλυσαν ἕκαστον ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀσχολίαν.

Κύριον

35. Οἵ τε Ἰουδαῖοι τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀκούσαντες, τὸν ἐπιφανῆ Θεὸν καὶ βασιλέα τῶν βασιλευόντων ἤνουν, καὶ τῆσδε τῆς βοηθείας αὐτοῦ τετευχότες.

πᾶν

36. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς νόμους ὁ βασιλεὺς συστησάμενος πάλιν τὸ συμπόσιον, εἰς εὐφροσύνην, τραπῆναι παρεκάλει.

37. Τὸν δὲ Ἕρμωνα προσκαλεσάμενος μετὰ ἀπειλῆς εἶπε· ποσάκις δὲ δεῖ σοι περὶ τούτων αὐτῶν προστάττειν, ἀθλιώτατε;

38. Τοὺς ἐλέφαντας ἔτι καὶ νῦν καθόπλισον εἰς τὴν αὔριον ἐπὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων ἀφανισμόν.

39. Οἱ δὲ συνανακείμενοι συγγενεῖς τὴν ἀσταθῆ διάνοιαν αὐτοῦ θαυμάζοντες, προεφέροντο τάδε.

40. Βα-

v. 26. ὄπου) οὔπω. ibid. κατεπείροντο) κατεσπείροντο. ib. ἐπικαλεῖ) ἐκάλει. ib. ὑποδεικνὺς) ὑποδεικνύων. v. 27. ἀνόμῳ) παρανόμῳ. ibid. κατὰ πάντα) κατὰ πᾶν. ib. ὅτι τὸ διασαφούμενον ἔτι αὐτῷ κατὰ) τί τὸ πρᾶγμα ἐφ' ᾗ τοῦτο αὐτῷ μετὰ. v. 28. ἐνέργεια) ἡ ἐνεργεία. v. 29. ὑπεδίκνυεν ὁ Ἕρμων) ὁ δὲ ἕρμων ὑπεδείκνυε. ibid. ἡτοίμασται) ἡτοιμάσθαι. v. 30. διεσκέδασεν π. αὐτοῦ ν.) διεσκεδᾶσθαι πᾶν αὐτοῦ τὸ νόημα. v. 31. ὅσοι) εἴ σοι. ibid. γόνοι) γοναί. ibid. ἐσκεύασαν) addit ἄν. v. 32. συστροφίας) συντροφίας. v. 33. ἐπικίνδυνον) præfigit καί. v. 35. Κύριον βασιλέα) καὶ βασιλέα. ibid. βασιλευόντων) βασιλέων. v. 36. τοὺς αὐτοὺς) τούτους τοὺς. ibid. πᾶν) πάλιν. v. 37. δὲ δεῖ σοι) σοι δεῖ. v. 39. ἀσταθῆ) ἄστατον.

Digitized by Google

ϐάνου μεμεϛωμένους, ὄρθριος ἐπὶ τὴν αὐλὴν παρῆν περὶ τούτων προσαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ.

11. Τὸ δὲ ἀπ' αἰῶνος κτίσμα χρόνου καλὸν ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ ἐπιϐαλλόμενον ὑπὸ τοῦ χαριζομένου πᾶσιν, οἷς ἂν αὐτὸς θελήσῃ, ὕπνου μέρος ἀπέϛειλε πρὸς τὸν βασιλέα.

εἰς

12. Καὶ ἡδίϛῳ καὶ βαθεῖ κατηχέθη τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ δεσπότου, τῆς ἀθέσμου μὲν προθέσεως πολὺ διεσφαλμένος, τοῦ δὲ ἀμεταθέτου λογισμοῦ μεγάλως διεψευσμένος.

τε

13. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι τὴν προσημανθεῖσαν ὥραν διαφυγόντες, τὸν ἅγιον ἤνουν Θεὸν αὐτῶν· καὶ πάλιν ἠξίουν τὸν εὐκατάλλακτον, δεῖξαι μεγαλοσθενοῦς ἑαυτοῦ χειρὸς κράτος ἔθνεσιν ὑπερηφάνοις.

14. Μεσούσης δὲ ἤδη δεκάτης ὥρας σχεδὸν, ὁ πρὸς ταῖς κλήσεσι τεταγμένος, ἀθρόους τοὺς κλητοὺς ἰδὼν, ἔνυξε προσελθὼν τὸν βασιλέα.

15. Καὶ μόλις διεγείρας, ὑπέδειξε τὸν τῆς συμποσίας καιρὸν ἤδη παρατρέχοντα, τὸν περὶ τούτων λόγον ποιούμενος.

16. Ὃν ὁ βασιλεὺς λογισάμενος, καὶ τραπεὶς εἰς τὸν πότον, ἐκέλευσε τοὺς παραγεγονότας εἰς τὴν συμποσίαν ἄντικρυς ἀνακλιθῆναι αὐτοῦ.

ἐπὶ ἀνακλῖναι

17. Οὗ καὶ γενομένου, παρῄνει εἰς εὐωχίαν δόντας ἑαυτοὺς, τὸ παρὸν τῆς συμποσίας ἐπιπολὺ γεραιρομένους εἰς εὐφροσύνην καταθέσθαι μέρος.

18. Ἐπιπλεῖον δὲ προκοπτούσης τῆς ὁμιλίας, τὸν Ἕρμωνα μεταπεμψάμενος ὁ βασιλεὺς, μετὰ πικρᾶς ἀπειλῆς ἐπυνθάνετο, τίνος ἕνεκεν αἰτίας [a] εἰάθησαν οἱ Ἰουδαῖοι τὴν [b] παροῦσαν ἡμέραν περιϐεϐιωκότες;

προσκοπτούσης προσκαλεσάμενος [a] ἰάσθησαν [b] περιοῦσαν αὐτῶν

19. Τοῦ δὲ ὑποδείξαντος (ὅτι) νυκτὸς τὸ προϛαγὲν ἐπὶ τέλος ἠγηοχέναι, καὶ τῶν φίλων αὐτῷ προσμαρτυρησάντων·

20. τὴν ὠμότητα χείρονα Φαλάριδος ἐσχηκὼς ἔφη, τῷ τῆς σήμερον ὕπνῳ χάριν ἔχειν αὐτούς· ἀνυπερθέτως δὲ εἰς τὴν ἐπιτέλλουσαν ἡμέραν κατὰ τὸ ὅμοιον ἑτοίμασον τοὺς ἐλέφαντας ἐπὶ τὸν τῶν ἀθεμίτων Ἰουδαίων ἀφανισμόν.

Φαιλάριδος ὑποϛέλλουσαν

21. Εἰπόντος δὲ τοῦ βασιλέως, ἀσμένως πάντες μετὰ χαρᾶς οἱ παρόντες ὁμοῦ συναινέσαντες, εἰς τὸν ἴδιον οἶκον ἕκαϛος ἀνέλυσε.

22. Καὶ οὐχ οὕτως εἰς ὕπνον κατεχρήσαντο τὸν χρόνον τῆς νυκτὸς, ὡς εἰς τὸ παντοίους μηχανᾶσθαι τοῖς ταλαιπώροις δοκοῦσιν ἐμπαιγμούς.

23. Ἄρτι δὲ ἀλεκτρυὼν ἐκέκραγεν ὄρθριος, καὶ τὰ θηρία καθωπλικὼς ὁ Ἕρμων ἐν τῷ μεγάλῳ περιϛύλῳ διεκίνει.

24. Τὰ δὲ κατὰ τὴν πόλιν πλήθη συνήθροιϛο πρὸς τὴν οἰκτροτάτην θεωρίαν, προσδοκῶντα τὴν πρωΐαν μετὰ σπουδῆς.

v. 11. Τὸ δὲ ἀπ' αἰῶνος) τοῦτο δ' ἀπ' αἰῶνος. ibid. κτίσμα χρόνου) transposita. ib. εἰς τὸν βασιλέα.) πρὸς τὸν βασιλέα. v. 12. κατηχέθη) κατεχέθη. v. 13. Οἵτε) οἱ δὲ. ibid. μεγαλοσθενοῦς ἑαυτοῦ) τῆς μεγαλοσθενοῦς αὐτοῦ. v. 14. δεκάτης) τῆς δεκάτης. v. 15. ἐπὶ τὴν συμποσίαν ἄντικρυς ἀνακλῖναι) εἰς τὴν συμποσίαν ἄντικρυς ἀνακλιθῆναι. v. 18. προσκοπτούσης) προβαινούσης. ibid. προσκαλεσάμενος) μεταπεμψάμενος. ib. ἰάθησαν οἱ Ἰουδαῖοι τὴν περιοῦσαν) εἰάθησαν οἱ Ἰουδαῖοι τὴν παροῦσαν. v. 19. (ὅτι) deest. ibid. φίλων αὐτῶν) φίλων αὐτῷ. v. 20. Φαιλάριδος) Φαλάριδος. ibid. ὑποϛέλλουσαν) ἐπιτέλλουσαν. v. 23. ἐκέκραγεν) ἐκεκράγει.

Digitized by Google

προσηνέγκαντο

17. Μετὰ δὲ τὸ προειρημένον τοῦ χρόνου διάστημα προσηνέγκαντο οἱ γραμματεῖς τῷ βασιλεῖ, μηκέτι ἰσχύειν τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπογραφὴν ποιεῖσθαι διὰ τὴν ἀμέτρητον αὐτῶν πληθύν·

18. καί περ ὄντων ἔτι κατὰ τὴν χώραν πλειόνων, τῶν μὲν κατὰ τὰς οἰκίας ἔτι συνεστηκότων, τῶν δὲ καὶ κατὰ τὸν τόπον, ὡς ἀδυνάτου καθεστῶτος πᾶσι τοῖς ἐπ' Αἴγυπτον στρατηγοῖς.

19. Ἀπειλήσαντος δὲ αὐτοῖς σκληρότερον, ὡς δεδωροκοπημένοις εἰς μηχανὴν τῆς ἐκφυγῆς, συνέβη σαφῶς αὐτὸν περὶ τούτου πιστωθῆναι,

20. λεγόντων μετὰ ἀποδείξεως, καὶ τὴν χαρτηρίαν ἤδη καὶ τοὺς γραφικοὺς καλάμους, ἐν οἷς ἐχρῶντο, ἐκλελοιπέναι.

21. Τοῦτο δὲ ἦν ἐνέργεια τῆς τοῦ βοηθοῦντος τοῖς Ἰουδαίοις ἐξ οὐρανοῦ προνοίας ἀνικήτου.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΤΟΤΕ προσκαλεσάμενος Ἕρμωνα τὸν πρὸς τῇ τῶν ἐλεφάντων ἐπιμελείᾳ, βαρείᾳ μεμεστωμένος ὀργῇ καὶ χόλῳ κατὰ πᾶν ἀμετάθετος,

2. ἐκέλευσεν ὑπὸ τὴν ἐρχομένην ἡμέραν δαψιλέσι δράκεσι λιβανωτοῦ καὶ οἴνῳ πλείονι ἀκράτῳ ἅπαντας τοὺς ἐλέφαντας ποτίσαι, ὄντας τὸν ἀριθμὸν πεντακοσίους· καὶ ἀγριωθέντας τῇ τοῦ πόματος ἀφθόνῳ χορηγίᾳ εἰσαγαγεῖν πρὸς συνάντησιν τοῦ μόρου τῶν Ἰουδαίων.

ἀφθόνως

3. Ὁ μὲν τάδε προστάσσων ἐτρέπετο πρὸς τὴν εὐωχίαν, συναγαγὼν τοὺς μάλιστα τῶν φίλων καὶ τῆς στρατιᾶς ἀπεχθῶς ἔχοντας πρὸς τοὺς Ἰουδαίους.

4. Ὁ δὲ ἐλεφαντάρχης τὸ προσταγὲν ἀραρότως Ἕρμων συνετέλει.

5. Οἵτε πρὸς τούτοις λειτουργοὶ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐξιόντες τὰς τῶν ταλαιπωρούντων ἐδέσμευον χεῖρας, τήν τε λοιπὴν ἐμηχανῶντο περὶ αὐτοὺς ἀσφάλειαν, ἔννυχον δόξαντες ὁμοῦ λήψεσθαι τὸ φῦλον πέρας τῆς ὀλεθρίας.

6. Οἱ δὲ πάσης σκέπης ἔρημοι δοκοῦντες εἶναι τοῖς ἔθνεσιν Ἰουδαῖοι, διὰ τὴν πάντοθεν περιέχουσαν αὐτοὺς μετὰ δεσμῶν ἀνάγκην,

7. τὸν παντοκράτορα Κύριον καὶ πάσης δυνάμεως δυνασεύοντα, ἐλεήμονα Θεὸν αὐτῶν καὶ πατέρα, δυσκαταπαύστῳ βοῇ πάντες μετὰ δακρύων ἐπεκαλέσαντο δεόμενοι,

8. τὴν κατ' αὐτῶν μεταστρέψαι βουλὴν ἀνοσίαν, καὶ ῥύσασθαι αὐτοὺς μετὰ μεγαλομεροῦς ἐπιφανείας ἐκ τοῦ παρὰ πόδας ἐν ἑτοίμῳ μόρου.

9. Τούτων μὲν οὖν ἡ λιτανεία ἐκτενῶς ἀνέβαινεν εἰς τὸν οὐρανόν.

10. Ὁ δὲ Ἕρμων τοὺς ἀνηλεεῖς ἐλέφαντας ποτίσας πεπληρωμένους τῆς τοῦ οἴνου πολλῆς χορηγίας καὶ τοῦ λιβάνου

V. 17. προσηνέγκαντο) προσηνέγκαντο. V. 18. ἔτι κατὰ τὴν χώραν) κατὰ τὴν χώραν ἔτι. ibid. πλειόνων) τῶν πλειόνων. ibid. κατὰ τὸν τόπον) absque articulo. V. 19. πιστωθῆναι, πεισθῆναι. CAP. V. V. 2. ἐρχομένην) ἐπερχομένην. ibid. ἀφθόνως) ἀφθόνῳ. V. 5. ταλαιπωρούντων) ταλαιπώρων. V. 9. in Rom. τούτων μὲν ἦν ἐκτενῶς ἡ λιτανεία ἀνέβαινεν εἰς οὐρανόν.

Digitized by Google

κότει τὴν μυροθηκὴν πεφυρμέναι κόμην, ἀκαλύπτως δὲ ἀγόμεναι, θρῆνον ἀνθ' ὑμεναίων ὁμοθυμαδὸν ἐξῆρχον, ὡς σκύμνοις ἐσπαραγμέναι σκυλμοῖς αἰλουροθηρέσι.

δημοσίᾳ 7. Δέσμιαι δὲ δημόσιαι μέχρι τῆς εἰς τὸ πλοῖον ἐμβολῆς εἱλκύοντο μετὰ βίας.

βρόχους 8. Οἱ δὲ τέτων συζυγεῖς βρόχοις ἀντὶ τεφθέων τὰς αὐχένας περιπεπλεγμένοι μετὰ ἀκμαίας καὶ νεανικῆς ἡλικίας, ἀντὶ εὐωχίας καὶ νεωτερικῆς φαθυμίας τὰς ἐπιλοίπους τῶν γάμων ἡμέρας ἐν θρήνοις διῆγον, παρὰ πόδας ἤδη τὸν ἅδην ὁρῶντες κείμενον.

9. Κατήχθησαν δὲ θηρίων τρόπον ἀγόμενοι σιδηροδέσμοις ἀναγκαις· οἱ μὲν τοῖς ζυγοῖς τῶν πλοίων προσηλωμένοι τὰς τραχήλους, οἱ δὲ τὰς πόδας ἀξῄκλεις κατηφαλισμένοι πέδαις,

10. ἔτι καὶ τῷ καθύπερθε πυκνῷ σανιδώματι διακειμένῳ τὸ φίγγος ἀποκλείσαντες, ὅπως πάντοθεν ἐσκοτισμένοι τὰς ὀφθαλμὰς, ἀγωγὴν ἐπιβούλων ἐν παντὶ τῷ καταπλῳ λαμβάνωσι.

11. Τέτων δὲ ἐπὶ τὴν λεγομένην χαλδίαν ἀχθέντων, καὶ τὰ παραπλου περαιωθέντος, καθὼς ἦν δεδογματισμένον τῷ βασιλεῖ, προσέταξεν αὐτοὺς ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως ἱπποδρόμῳ παρεμβαλεῖν ἀπλάτῳ καθεζῶτι περιμέτρῳ, καὶ πρὸς παραδειγματισμὸν ἄγαν εὐκαιροτάτῳ καθεζῶτι πᾶσι τοῖς κατα-

πορευομένοις εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς ἐκ τούτων εἰς τὴν χώραν τελλομένοις πρὸς ἐκδημίαν· πρὸς τὸ μηδὲ ταῖς δυνάμεσιν αὐτῶ κοινωνεῖν, μηδὲ τὸ σύνολον καταξιῶσαι περιβόλων.

περιβόλῳ

12. Ὡς δὲ τῶτο ἐγενήθη, ἀκέσας τὰς ἐκ τῆς πόλεως ὁμοθυμεῖς κρυβῇ ἐκπορευομένας πυκνότερον ἀποδύρεσθαι τὴν ἀκλεῆ τῶν ἀδελφῶν ταλαιπωρίαν,

13. διοργισθεὶς προσέταξε καὶ τέτοις ὁμῶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελῶς ὡς ἐκείνοις ποιῆσαι, μὴ λειπομένοις κατὰ μηδένα τρόπον τῆς ἐκείνων τιμωρίας·

14. ἀπογραφῆναι δὲ πᾶν τὸ φῦλον ἐξ ὀνόματος· σὺν εἰς τὴν ἔμπροσθεν βραχεῖ προδεδηλωμένην τῶν ἔργων καταλερότατον λατρείαν, * τροβλωθέντας δὲ παραγγελμέναις αἰκίαις τὸ τέλος ἀφανίσαι μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας.

καταλερότατον

* τροβλωθέντας

Θέντας

15. Ἐγίνετο μὲν οὖν ἡ τέτων ἀπογραφὴ μετὰ πικρᾶς σπουδῆς καὶ φιλοτίμου προσεδρίας ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν, ἀνήνυτον λαμβάνεσα τὸ τέλος ἐπὶ ἡμέρας τεσσαρακόντα.

16. Μεγάλως δὲ καὶ θεηνεκῶς ὁ βασιλεὺς χαρᾷ πεπληρωμένος, συμπόσια ἐπὶ πάντων τῶν εἰδώλων συνιςάμενος, πεπλησμένῃ πόρρω τῆς ἀληθείας φρενὶ καὶ βεβήλῳ τόματι, κωφὰ καὶ μὴ δυνάμενα αὐτοῖς λαλεῖν ἢ ἀφήγειν, ἐπαινῶν, εἰς δὲ τὸν μέγιστον Θεὸν τὰ μὴ καθήκοντα λαλᾶν.

πεπληρωμένῃ

17. Μετὰ

v. 6. μυροθρεχῆ) μυροθραχῆ. ibid. σκύμνοις) σκυλμοῖς. v. 7. δημοσίᾳ) δημόσιαι. v. 8. Οἱ δὲ) οἵτε. ibid. βρόχοις) βρόχοις. ib. νεανικῆς) καὶ νεκικῆς. v. 10. διακειμένῳ, ὅπως) διακειμένῳ τὸ φίγγος ἀποκλείσαντες, ὅπως. v. 11. ἀπλάτῳ) ἀπλάτῃ. ibid. τὸ σύνολον) μηδὲ τὸ σύνολον. ib. περιβόλων.) περιβόλων. v. 12. ἀκλεῆ) ἀκλεῖ. v. 14. ὀκ εἰς τὴν ἔμπροσθεν) ἡ γὰρ τὴν ἔμπροσθεν. ibid. καταλερότατον - - παραγγελμέναις) κατάπτυστον λατρείαν, τροβλωθέντας δὲ ταῖς παραγγελμέναις. v. 16. πεπλησμένῃ) πεπλησμένῃ. ibid. κωφὰ) τὰ μὲν κωφὰ. ib. εἰς δὲ τὰ μὴ καθήκοντα) εἰς δὲ τὸν μέγιστον Θεὸν τὰ μὴ καθήκοντα.

Digitized by Google

τέκνοις μετὰ ὕβρεως καὶ σκυλμῶν ἀποστεῖλαι πρὸς ἡμᾶς ἐνδεσμοῖς σιδηροῖς πάντοθεν κατακεκλεισμένους, εἰς ἀνήκεστον καὶ δυσκλεῆ πρέποντα δυσμενέσι φόνον.

26. Τούτων γὰρ ὁμοῦ κολασθέντων, διειλήφαμεν εἰς τὸν ἐπίλοιπον χρόνον τελείως ἡμῖν τὰ πράγματα ἐν εὐσταθείᾳ καὶ τῇ βελτίστῃ διαθέσει κατασταθήσεσθαι.

27. Ὃς δ' ἂν σκεπάσῃ τινὰ τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ γεραιοῦ μέχρι νηπίου καὶ μέχρι τῶν ὑπομασταίων, ἐχθίσταις βασάνοις ἀποτυμπανισθήσεται πανοικίᾳ.

28. Μηνύειν δὲ τὸν βουλόμενον, ἐφ' ᾧ τὴν οὐσίαν τοῦ ἐμπίπτοντος ὑπὸ τὴν εὐθύναν λήψεται, καὶ ἐκ τοῦ βασιλείου ἀργυρίου δραχμὰς διχιλίας, καὶ τῆς ἐλευθερίας τεύξεται, καὶ στεφανωθήσεται.

29. Πᾶς δὲ τόπος, οὗ ἐὰν φωραθῇ τὸ σύνολον σκεπαζόμενος Ἰουδαῖος, ἄβατος καὶ περιφλεγὴς γινέσθω, καὶ πάσῃ θνητῇ φύσει καθάπαν ἄχρηστος φανήσεται εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον.

30. Καὶ ὁ μὲν τῆς ἐπιστολῆς τύπος οὕτως ἐγέγραπτο.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

Παντὴ δὲ ὅπου προσέπιπτε τοῦτο τὸ πρόσταγμα, δημοτελὴς συνίστατο τοῖς ἔθνεσιν οὖν εὐωχία μετὰ ἀλαλαγμῶν καὶ χαρᾶς, ὡς ἂν τῆς προκατεσκιῤῥωμένης αὐτοῖς πάλαι κατὰ διάνοιαν, μετὰ παῤῥησίας νῦν ἐκφαινομένης ἀπεχθείας.

2. Τοῖς δὲ Ἰουδαίοις ἄληκτον πένθος ἦν καὶ πανόδυρτος μετὰ δακρύων βοὴ, στεναγμοῖς πεπυρωμένης πάντοθεν αὐτῶν τῆς καρδίας, ὀλοφυρομένων τὴν ἀπροσδόκητον ἐξαίφνης αὐτοῖς ἐπικριθεῖσαν ὀλεθρίαν. πανόδυρτος

3. Τίς νομὸς ἢ πόλις, ἢ τίς τὸ σύνολον οἰκητὸς τόπος, ἢ τίνες ἀγυιαὶ κοπετοῦ καὶ γόων ἐπ' αὐτοῖς οὐκ ἐμεινιλῶντο;

4. Οὕτως γὰρ μετὰ πικρᾶς καὶ ἀνοικτοῦ ψυχῆς ὑπὸ τῶν κατὰ πόλιν στρατηγῶν ὁμοθυμαδὸν ἐξαπεστέλλοντο, ὥστε ἐπὶ ταῖς ἐξάλλοις τιμωρίαις καί τινας τῶν ἐχθρῶν λαμβάνοντας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν κοινὸν ἔλεον, καὶ λογιζομένους τὴν ἄδηλον τοῦ βίου καταστροφὴν δακρύειν αὐτῶν τὴν δυσάθλιον ἐξαποστολήν. πικρίας

5. Ἤγετο γὰρ γεραιῶν πλῆθος πολιᾷ πεπυκασμένων, τὴν ἐκ τοῦ γήρως νωθρότητα ποδῶν ἐπικύφων, ἀνατροπῆς ὁρμῇ βιαίας, ἀπάσης αἰδοῦς ἄνευ πρὸς ὀξείαν καταχρωμένων πορείαν. ἐπίκυφον

6. Αἱ δὲ ἄρτι πρὸς βίου κοινωνίαν γαμικὸν ὑπεληλυθυῖαι παστὸν νεάνιδες ἀντὶ τέρψεως μεταλαβοῦσαι γόους, καὶ κόνει

v. 25. μετὰ ὕβρεως) μετὰ ὕβρεων. v. 26. καὶ τῇ βελτίστῃ) absque articulo. v. 27. καὶ μέχρι τῶν ὑπομασταίων) μέχρι τῶν ὑπομασθίων. ibid. ἐχθίσταις) αἰσχίστοις. ib. πανοικίᾳ.) πανοικί. v. 28. βασιλείου) βασιλικοῦ ἀργυρίου. ibid. ἐλευθερίας) addit τεύξεται καὶ. v. 29. περιφλεγὴς) πυριφλεγὴς. ibid. καθάπαν) κατὰ πάντα. CAP. IV. v. 1. ἂν εὐωχία) ἂν abest. ibid. νῦν ἐκφαινομένης) συνεκφαινομένης. v. 2. ἄληκτον) ἀνήκεστον. ibid. πανόδυρτος) πανόδυρτος. ib. πάντοθεν αὐτῶν τῆς) τῆς αὐτῶν πάντοθεν. ib. αὐτοῖς ἐπικριθεῖσαν) transposita. ib. ὀλεθρίαν.) ὀλετρίαν. v. 3. ἐπ' αὐτοῖς) adjicit ἐκ ἐμπιπλῶντο. v. 4. Οὕτως γὰρ μετὰ πικρίας) οὕτω γὰρ μετὰ πικρᾶς καὶ. ibid. τὴν δυσάθλιον) τρισάθλιον. v. 5. πεπυκασμένων) πεπηκασμένων. ibid. ἐπίκυφον) ἐπικύφων.

Digitized by Google

14. Τῆς εἰς τὴν Ἀσίαν γενομένης ἡμῖν ἐπιστρατείας, ἣς ἴσε καὶ αὐτοὶ, τῇ τῶν θεῶν περὶ ἡμᾶς ἀπροσπλώτῳ συμμαχίᾳ καὶ τῇ ἡμετέρᾳ δὲ ῥώμῃ κατὰ λόγον ἐπὶ ἄριστον τέλος ἀχθείσης,

15. ἡγησάμεθα μὴ βίᾳ ἄρατος, ἐπιεικείᾳ δὲ καὶ πολλῇ φιλανθρωπίᾳ τιθηνήσασθαι κατοικοῦντα Κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην ἔθνη, εὐποιῆσαί τε ἀσμένως.

εὐποιήσαντες

16. Καὶ τοῖς κατὰ πόλεσιν ἱεροῖς ἀποτείμαντες προσόδους πλείστας, προσήχθημεν καὶ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἀναβάντες τιμῆσαι τὸ ἱερὸν τῶν ἁλιτηρίων καὶ μηδέποτε ληγόντων τῆς ἀνοίας.

προσήχθημεν

17. Οἱ δὲ λόγῳ μὲν τὴν ἡμετέραν ἀποδεξάμενοι παρουσίαν, τῷ δὲ πράγματι νόθως, προθυμηθέντων ἡμῶν εὐσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐκπρεπέσι καὶ καλλίστοις ἀναθήμασι τιμῆσαι,

18. τύφοις φερόμενοι παλαιοτέροις, εἶρξαν ἡμᾶς τῆς εἰσόδου, ἀπολειπόμενοι τῆς ἡμετέρας ἀλκῆς, δι' ἣν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους φιλανθρωπίαν.

λειπόμενοι

19. Τὴν δὲ αὐτῶν εἰς ἡμᾶς δυσμένειαν ἔκδηλον καθεστάντες, ὡς μονώτατοι τῶν ἐθνῶν βασιλεῦσι καὶ τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ὑψαυχενοῦντες ἀδέως γνήσιον βάλλονται φέρειν.

20. Ἡμεῖς δὲ τῇ τέτων ἀνοίᾳ συμπεριενεχθέντες, καὶ μετὰ νίκης διακομισθέντες, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον τοῖς πᾶσιν ἔθνεσι φιλανθρώπως ἀπαντήσαντες, καθὼς ἔπρεπεν ἐποιήσαμεν.

21. Ἐν δὲ τέτοις πρὸς τὲς ὁμοφύλες αὐτῶν ἀμνησικακίαν ἅπασι γνωρίζοντες, διά τε τὴν συμμαχίαν καὶ τὰ πεπιστευμένα μετὰ ἁπλέτητος αὐτοῖς ἀρχῆθεν μύρια πράγματα τολμήσαντες ἐξαλλοιῶσαι, ἐβεβουλήθημεν καὶ πολιτείας αὐτοὺς Ἀλεξανδρέων καταξιῶσαι, καὶ μετόχους τῶν ἀεὶ ἱερέων καταστῆσαι.

22. Οἱ δὲ τἐναντίον ἐκδεχόμενοι· καὶ τῇ συμφύτῳ κακοηθείᾳ τὸ καλὸν ἀπασάμενοι, διηνεκῶς δὲ εἰς τὸ φαῦλον ἐκνεύοντες,

23. ὐ μόνον ἀπεστρέψαντο τὴν ἀτίμητον πολιτείαν, ἀλλὰ καὶ βδελύσσονται λόγῳ τε καὶ σιγῇ τὲς ἐν αὐτοῖς ὀλίγους πρὸς ἡμᾶς γνησίως διακειμένους, παρέκαεσα ὑφορώμενοι διὰ τῆς δυσκλεεσάτης ἐμβιώσεως διὰ τάχους ἡμᾶς καταστρέψαι τὰ κατορθώματα.

μετὰ πράγματος

24. Διὸ καὶ τεκμηρίοις καλῶς πεπεισμένοι τούτες κατὰ πάντα δυσνοεῖν ἡμῖν τρόπον, καὶ προνοέμενοι, μήποτε αἰφνιδίου μετέπειτα ταραχῆς ἐνστάσης ἡμῖν τὲς δυσσεβεῖς τούτες κατὰ νώτου προδότας καὶ βαρβάρους ἔχωμεν πολεμίους·

25. Προσετάξαμεν ἅμα τῷ προσπεσεῖν τὴν ἐπιστολὴν τήνδε, αὐθωρὶ τὲς ἐννεμομένες σὺν ταῖς γυναιξὶ καὶ τέκνοις

v. 14. τῆς εἰς τὴν) ἐκ τῆς εἰς τὴν. ibid. θεῶν) addit πρὸς ἡμᾶς. ib. συμμαχίᾳ κατὰ λ. ἐπὶ τέλος) συμμαχίᾳ, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ δὲ ῥώμῃ κατὰ λόγον ἐπ' ἄριστον τέλος. v. 15. κατοικοῦντα) τὰ κατοικοῦντα. ibid. εὐποιήσαντες) εὐποιῆσαί τε. v. 16. προσήχθημεν) προήχθημεν. ibid. ἁλιτηρίων) ἀλλοτρίων. v. 18. λειπόμενοι) ἀπολειπόμενοι. v. 21. πράγματα) addit τολμήσαντες. v. 23. μετὰ τῆς δυσκλ.) διὰ τῆς δυσκλεεστάτης. ibid. πράγματα.) κατορθώματα. v. 25. σὺν ταῖς γυναιξὶ) absque articulo.

Digitized by Google

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ μεταλαμβάιων ὁ δυσεβὴς, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξεχόλησεν, ὥστε ὐ μόνον τοῖς καθ' Ἀλεξάνδρειαν ὀργίζεσθαι διοργίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν τῇ χώρᾳ βαρυτέρως ἐναντιωθῆναι, καὶ προσάξαι σπεύδοντας συναγαγεῖν πάντας ἐπιτοαυτὸ, καὶ χειρίσῳ μόρῳ τὸ ζῆν μεταξῆσαι.

2. Τέτων δὲ οἰκονομαμίνων Φήμη δυσμενὴς * ἐξεχεῖτο κατὰ τὸ γένους ἀνθρώπους συμφρονῆσιν εἰς κακοποίησιν, ἀφορμῆς δεδιδομένης εἰς διαθεσιν, ὡς ἂν ἀπὸ τῶν νομίμων αὐτοὺς κωλυόντων.

3. Οἱ δὲ Ἰεδαῖοι τὴν μὲν πρὸς τὲς βασιλεῖς εὔνοιαν καὶ πίςιν ἀδιάσροφον ἦσαν διαφυλάσσοντες.

4. Σεβόμενοι δὲ τὸν Θεὸν, καὶ τῷ τέτε νόμῳ πολιτεύομενοι, χωρισμὸν ἐποίουν ἐπί τινων καὶ κατασροφάς· δι' ἣν αἰτίαν ἰδίοις ἀπεχθεῖς ἐφαίνοντο.

5. Τῇ δὲ τῶν δικαίων εὐπραξίᾳ κοσμέντες τὴν συναναστροφὴν, ἅπασιν ἀνθρώποις εὐδόκιμοι καθεςήκεισαν.

6. Τὴν μὲν οὖν περὶ τὲ γένους ἐν πᾶσι θρυλεμένην εὐπραξίαν οἱ ἀλλόφυλοι οὐδαμῶς διηνθμήσαντο.

7. Τὴν δὲ περὶ τῶν προσκυνήσεων καὶ τροφῶν διάςασιν ἐθρύλουν, φάσκοντες, μήτε τῷ βασιλεῖ, μήτε ταῖς δυνάμεσιν ὁμοσπόνδους τὲς ἀνθρώπους γεινεσθαι, δυσμενεῖς δὲ εἶναι καὶ μέγα τι τοῖς πράγμασιν ἐναντιεμένους· καὶ ὁ τῷ τυχόντι περιήψαντο ψόγε.

8. Οἱ δὲ κατὰ τὴν πόλιν Ἕλληνες ἐδὲν ἠδικημένοι, ταραχὴν ἀπροσδόκητον περὶ τὲς ἄνδρας θεωρῶντες, καὶ συνδρομὰς ἀπροσκόπους γινομένας, βοηθεῖν μὲν οὐκ ἔθαρσον· τυραννικὴ γὰρ ἦν ἡ διάθεσις· παρεκάλουν δὲ καὶ δυσφόρως εἶχον, καὶ μέλλαπεσεῖσθαι ταῦτα ὑπελάμβανον.

9. Μὴ γὰρ οὕτω παροραθήσεσθαι τηλικῆτο σύσημα μηδὲν ἡγεμονικόν.

10. Ἤδη δὲ καί τινες γείτονές τε καὶ Φίλοι καὶ συμπραγματευόμενοι μυσικῶς τινας ἐπισπώμενοι, πίσεις ἐδίδεν συναρπιεῖν, καὶ πᾶν ἐκλενὲς προσοίσεσθαι πρὸς ἀντίλημψιν.

11. Ἐκεῖνος μὲν οὖν τῇ κατὰ τὸ παρὸν εὐημερίᾳ γεγαυρωμένος, καὶ ὁ καθορῶν τὸ τῆ μεγίσου Θεοῦ κράτος, ὑπολαμβάνων δὲ διηνεκῶς ἐν τῇ αὐτῇ διαμένειν βελῇ, ἔγραψε κατ' αὐτῶν ἐπιςολὴν τήνδε·

12. Βασιλεὺς Πτολεμαῖος Φιλοπάτωρ τοῖς κατ' Αἴγυπλον, καὶ κατὰ τόπον ςρατηγοῖς καὶ ςρατιώταις χαίρειν καὶ ἐῤῥῶσθαι.

13. Ἔῤῥωμαι δὲ καὶ αὐτὸς ἐγὼ καὶ τὰ πράγματα ἡμῶν.

14. Τῆς

ὀργίζεσθαι

οἰκοδομεμένων

* ἐξεχεῖτο

Φυλάσσοντες

τῷ ἔθνει

ψόγε

ἡγεμονικόν

CAP. III. v. 1. Καὶ μεταλαμβάιων) ἃ καὶ μεταλαμβ. ibid. ἐξεχόλησεν) ἐχόλωσεν. ib. κατὰ Ἀλεξ. ὀργίζεσθαι) κατ' ἀλεξ. διοργίζεσθαι. ib. σπεύδοντας) σκεύσαντας. v. 2. οἰκοδομεμένων Φ. δ. ἐξεχεῖτο) οἰκονομεμένων Φήμη δυσμενὴς ἐξεχεῖτο. ibid. δεδιδομένης) διδομένης. v. 3. Φυλάσσοντες) διαφυλάσσοντες. v. 4. ἐπὶ τῷ) ἐπί τινων καὶ. ibid. ἔθνει) ἰδίοις. v. 6. θρυλεμένην) θρυλλεμένην. v. 7. ἐθρύλουν) ἐθρύλλουν. ibid. γείνεσθαι) γενέσθαι. ib. περιήψαντο φόβε.) περιῆψαν φόγε. v. 8. περὶ τὲς ἄνδρας) περὶ τὰς ἀνθρώπους. ibid. ἔθαρσον) ἔθειον. v. 9. οὕτω παροραθήσεσθαι) ἅτως παροραθήσεσθαι. ibid. ἡγεμονικόν.) ἡγεμονικῶς. v. 13. καὶ αὐτὸς ἐγὼ) καὶ ἐγὼ αὐτός.

Digitized by Google

22. ἔνθεν καὶ ἔνθεν κραδάναις αὐτὸν ὡς κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου, ὥστε κατ' ἐδάφους ἀπρακτον ἔτι, καὶ τοῖς μέλεσι παραλελυμένον, μηδὲ φωνῆσαι δύνασθαι πεπληγμένον δικαίᾳ περικεπληγμένον κρίσει.

23. Ὅθεν οἵ τε φίλοι καὶ σωματοφύλακες αὐτῷ ταχέως καὶ ὀξέως ἰδόντες τὴν καταλαβοῦσαν αὐτὸν εὐθύνην, φοβούμενοι μὴ καὶ τὸ ζῆν ἐκλείπῃ, ταχέως αὐτὸν ἐξείλκυσαν ὑπερβάλλοντι καταπεπληγμένοι φόβῳ.

24. Ἐν χρόνῳ δὲ ὕστερον ἀναλεξάμενος αὐτὸν, οὐδαμῶς εἰς μετάμελον ἦλθεν ἐπιτιμηθεὶς, μετὰ ἀπειλῆς δὲ πικρᾶς θέμενος ἀπέλυσε.

25. Διακομισθεὶς δὲ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὰ τῆς κακίας ἐπαύξων, διά τε τῶν προαποδεδεγμένων συμποτῶν καὶ ἑταίρων τῶ παντὸς δικαίου κεχωρισμένων,

26. οὐ μόνον ταῖς ἀναριθμήτοις ἀσελγείαις διηρκέθη, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον θράσους προῆλθεν, ὥστε δυσφημίας ἐν τοῖς τόποις συνίστασθαι, καὶ πολλοὺς τῶν φίλων ἀτενίζοντας εἰς τὴν τῶ βασιλέως πρόθεσιν καὶ αὐτοὺς ἔπεσθαι τῇ ἐκείνου θελήσει.

27. Προέθετο δὲ δημοσίᾳ κατὰ τῶ ἔθνους διαδοῦναι ψόγον· καὶ ἐπὶ τῶ κατὰ τὴν αὐλὴν πύργου σήλην ἀναστήσας, ἐκόλαψε γραφήν·

28. Μηδένα τῶν μὴ θυόντων ἢ τὰ ἐπὶ ἱερὰ αὐτῶν εἰσιέναι, πάντας δὲ τὲς Ἰουδαίους εἰς λαογραφίαν καὶ οἰκετικὴν διάθεσιν ἀχθῆναι, τὲς δὲ ἀντιλέγοντας βίᾳ φερομένους τῶ ζῆν μεταστῆσαι.

29. Τότε τε ἀπογραφομένους * χαρίσεσθαι, καὶ διὰ πυρὸς εἰς τὸ σῶμα παρασήμῳ Διονύσου Κισσοφύλλῳ, οὓς καὶ προκαταχωρίσαι εἰς τὴν πεσουσαλμένην αὐθεντίαν. * τὲς χαράσσεσθαι

30. Ἵνα δὲ μὴ τοῖς πᾶσιν ἀπεχθόμενος φαίνηται, ὑπέγραψεν· ἐὰν δέ τινες ἐξ αὐτῶν προαιρῶνται ἐν τοῖς κατὰ τελετὰς μεμυημένοις ἀναγράφεσθαι, τότε ἰσοπολίτας Ἀλεξανδρέυσιν εἶναι.

31. Ἔνιοι μὲν οὖν ἐπὶ πόλεως τὰς τῆς πόλεως εὐσεβείας ἐπιβάθρας συγχέοντες, εὐχερῶς ἑαυτοὺς ἐδίδοσαν, ὡς μεγάλης τινὸς καινοτήσοντες εὐκλείας ἀπὸ τῆς ἐσομένης τῷ βασιλεῖ συναναστροφῆς.

32. Οἱ δὲ πλεῖστοι γενναίᾳ ψυχῇ ἐνίσχυσαν, καὶ ἐδιέτησαν τῆς εὐσεβείας· τά τε χρήματα περὶ τῶ ζῆν ἀντικαταλλασσόμενοι ἀδεῶς ἐπειρῶντο ἑαυτοὺς ῥύσασθαι ἐκ τῶν ἀπογραφῶν.

33. Εὐέλπιδες δὲ καθειστήκεισαν ἀντιτε λήψεως τεύξεσθαι, καὶ τὲς ἀποχαρουῦντας ἐξ αὐτῶν ἐδεδέλυσσοντο, καὶ ὡς πολεμίους τῶ ἔθνους ἔκρινον, καὶ τῆς κοινῆς συναναστροφῆς καὶ εὐχρηςίας ἐσέρουν.

v. 22. κατ' ἐδάφους) καθ' ἑδάφους. ibid. πεπληγμένον) περικεπληγμένον. v. 23. καὶ σωματοφύλακες ἐξέλκυσαν) καὶ οἱ σωματοφύλακες αὐτῷ ταχέως καὶ ὀξέως. v. 24. αὐτὸν) ἑαυτὸν. ibid. μετὰ ἀπειλῆς) μετ' ἀπειλῆς. ibid. θέμενος) abeſt. v. 25. διά τε τῶν) διὰ δὲ τῶν. v. 27. Προέθετο) addit δὲ. ibid. ἐπὶ τῶ κατὰ) καὶ ἐπὶ τ' κατὰ. ib. ἐκόλαψε) ἐξεκόλαψε. v. 28. ἐπὶ τὰ ἱερὰ) εἰς τὰ ἱερὰ. v. 29. τὲς τε ἀπογρ. χαράσσεσθαι) τότε τε ἀπογραφομένους χαράσσεσθαι. ibid. προκαταχωρίσαι) κατακωρίσαι. v. 30. κατὰ τελετὰς) κατὰ τὰς τελετὰς. v. 31. Ἔνιοι μὲν ἐπὶ) ἔνιοι μὲν οὖν ἐπὶ. ibid. τὰς τῆς εὐσεβείας) τὰς τῆς πόλεως εὐσεβείας. v. 33. Εὐέλπιδες δὲ) εὐέλπιδες δὴ.

Digitized by Google

7. Καὶ ἐπιδιώξαντα αὐτὸν σὺν ἅρμασι καὶ ὄχλων πλήθει, ἐπέκλυσας βάθει θαλάσσης, τοὺς δὲ ἐμπιστεύσαντας ἐπὶ σοὶ τῷ τῆς ἀπάσης κτίσεως δυναστεύοντι, σώους διεκόμισας.

8. Οἱ καὶ συνιδόντες ἔργα σῆς χειρὸς, ἤνεσάν σε τὸν παντοκράτορα.

9. Σὺ βασιλεῦ, κλίσας τὴν ἀπέρατον καὶ ἀμέτρητον γῆν, ἐξελέξω τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ἡγίασας τὸν τόπον τοῦτον εἰς (σὸν) ὄνομά σοι τῶν τῶν ἁπάντων ἀπροσδεεῖ, καὶ παρεδόξασας ἐν ἐπιφανείᾳ μεγαλοπρεπεῖ, σύστασιν ποιησάμενος αὐτῷ πρὸς δόξαν τῷ μεγάλου καὶ ἐντίμου ὀνόματός σου.

10. Καὶ ἀγαπῶν τὸν οἶκον τῷ Ἰσραὴλ, διότι ἐπηγγείλω δὲ, ὅτι ἐὰν γένηται ἡμῶν ἀποστροφὴ, καὶ καταλάβῃ ἡμᾶς τενοχωρία, καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν τόπον τοῦτον δεηθῶμεν, εἰσακούσῃ τῆς δεήσεως ἡμῶν.

11. Καὶ δὴ πιστὸς ἃ καὶ ἀληθινός.

12. Ἐπεὶ δὲ πλεοναάκις (καὶ) θλιβέντων τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐβοήθησας αὐτοῖς ἐν τῇ ταπεινώσει, καὶ ἐῤῥύσω κακῶν αὐτοὺς ἐκ μεγάλων κινδύνων.

δὲ 13. Ἰδὲ δὴ νῦν, ἅγιε Βασιλεῦ, διὰ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἡμῶν ἁμαρτίας καταπονούμεθα, καὶ ὑπετάγημεν ἐχθροῖς ἡμῶν, καὶ παρείμεθα ἐν ἀδυναμίαις.

14. Ἐν δὲ τῇ ἡμετέρᾳ καταπλώσει ὁ Θρασὺς καὶ βέβηλος οὗτος ἐπιτηδείει καθυβρίσαι τὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἀναδεδειγμένον τῷ ὀνόματι τῆς δόξης σου ἅγιον τόπον.

15. Τὸ μὲν γὰρ κατοικητήριόν σου ἐρανὸς τῷ ἐρανοῦ ἀνέφικτος ἀνθρώποις ἐστίν.

16. Ἀλλὰ ἐπεὶ εὐδόκησας τὴν δόξαν σε ἐν τῷ λαῷ σε Ἰσραὴλ, ἡγίασας τὸν τόπον τοῦτον.

17. Μὴ ἐκδικήσῃς ἡμᾶς ἐν τῇ τότου ἀκαθαρσίᾳ, μηδὲ εὐθύνῃς ἡμᾶς ἐν βεβηλώσει, ἵνα μὴ καυχήσωνται οἱ παράνομοι ἐν θυμῷ αὐτῶν, μηδὲ ἀγαλλιάσωνται ἐν ὑπερηφανίᾳ γλώσσης αὐτῶν, λέγοντες·

18. Ἡμεῖς κατεπατήσαμεν τὸν οἶκον τῷ ἁγιασμῷ, ὡς καταπατοῦνται οἱ ὦκοι τῶν προσοχθισμάτων.

19. Ἀπάλειψον τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ διασκέδασον τὰς ἁμπλακίας ἡμῶν, καὶ ἐπίφανον τὸ ἔλεός σου κατὰ τὴν ὥραν ταύτην.

20. Ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοί σου· καὶ δὸς αἰνέσεις ἐν τῷ στόματι τῶν καταπεπλακότων καὶ συντετριμμένων τὰς ψυχάς, ποιήσας ἡμῖν εἰρήνην.

21. Ἐνταῦθα ὁ πάνσοφος ἐπόπτης Θεὸς καὶ πρὸ πάντων ἅγιος ἐν ἁγίοις εἰσακούσας πρεπῶς τῆς ἐνθέσμου λιτανείας, τὸν ὕβρει καὶ τῷ θράσει μεγάλως ἐπηρμένον ἐμάσιξεν αὐτὸν,

22. ἔνθεν

v. 8. συνιδόντες) συνειδότες. v. 9. ἀπέρατον) ἀπέραντον. ibid. ἡγίασας) ἁγιάσας. ib. (σὸν) abest. v. 10. διότι ἐὰν) δὴ, ὅτι ἐὰν. ibid. τόπον ἡμῶν) τόπον τοῦτον. v. 11. πιστὸς καὶ) πιστὸς ἃ καὶ. v. 12. (καὶ) abest. ibid. κακῶν) κινδύνων. v. 13. Ἰδοὺ δὲ) ἰδὲ δὴ. ibid. ἐχθροῖς) τοῖς ἐχθροῖς. v. 15. κατοικητήριόν σε) οἰκητήριόν σε. v. 16. Ἀλλὰ) ἀλλ'. v. 20. καταλαβέτωσαν) addit ἡμᾶς. ibid. ἐν τῷ στόματι) absque articulo. v. 21. προπάντων) πρὸ πάντων.

Digitized by Google

πολιτῶν θρασυνθέντες οὐκ ἠνείχοντο τέλεον αὐτῷ ἐπικειμένου, καὶ τὸ τῆς προθέσεως αὐτῷ ἐκπληροῦν διανουμένῳ.

23. Φωνήσαντες δὲ τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὰ ὅπλα ποιήσασθαι, καὶ θαρρέα- ὑπὸ λέως ὑπὲρ τῶν πατρῴων νόμων τελευτᾶν, ἱκανὴν ἐποίησαν ἐν τῷ τόπῳ τραχύτητα, μόλις δὲ ὑπό τε τῶν γεραιῶν καὶ τῶν πρεσβυτέρων ἀποτραπέντες, ἐπὶ παρῆσαν τὴν αὐτὴν τῆς δεήσεως ἴσησιν ἔσαν.

24. Καὶ τὸ μὲν πλῆθος ὡς ἔμπροσθεν ἐν τούτοις ἀνεστρέφετο δεόμενον.

25. Οἱ δὲ περὶ τὸν βασιλέα πρεσβύτεροι, πολλαχῶς ἐπειρῶντο τὸν ἀγέραρχον αὐτῷ νοῦν ἐξιστάνειν τῆς ἐντεθυμη- ἐπιβολῆς μένης βουλῆς.

26. Θρασυνθεὶς δὲ καὶ πάντας παραπέμψας, ἤδη καὶ πρόσβασιν ἐποιεῖτο, τέλος ἐπιθήσειν δοκῶν τῷ προειρημένῳ.

27. Ταῦτ' οὖν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὄντες θεωρεῖντες ἐτράπησαν εἰς τὸ σὺν τοῖς ἡμετέροις ἐπικαλεῖσθαι τὸν παῖ κράτος ἔχοντα, τοῖς παρεῦσιν ἐπαμῦναι, μὴ παριδόντα τὴν ἄνομον καὶ ὑπερήφανον πρᾶξιν.

28. Ἐκ δὲ τῆς πυκνοτάτης τε καὶ ἐμπόνου τῶν ὄχλων συναγομένης κραυγῆς, ἀνείκαζός τις ἦν βοή.

29. Δοκεῖν γὰρ ἦν μὴ μόνον τὲς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τὰ τείχη καὶ τὸ παῦν ἔδαφος ἠχεῖν, ἅτε δὴ τῶν παν- των τότε θάνατον ἀλλαττομένων αὐτὶ τῆς τῦ τόπου βεβηλώσεως.

ΚΕΦ. Β'. II.

Ὁ μὲν οὖν ἀρχιερεὺς Σίμων ἐξεπατίας τῷ νοῦ κάμψας τὰ γόνατα, καὶ τὰς χεῖρας προτείνας εὐτάκλως, ἐποιήσατο τὴν δέησιν τοιαύτην.

2. Κύριε, Κύριε, βασιλεῦ τῶν ἁπάντων, καὶ δέσποτα πάσης τῆς κλίσεως, ἅγιε ἐν ἁγίοις, μόναρχε, παντοκράτωρ, πρόσχες ἡμῖν καταπονουμένοις ὑπὸ ἀνοσίου καὶ βεβήλου, θράσει καὶ θένει πεφρυαγμένου.

3. Σὺ γὰρ εἶ ὁ κλίσας τὰ πάντα, καὶ τῶν ὅλων ἐπικρατῶν δυνάσης δίκαιος εἶ, καὶ τὲς ὕβρει καὶ ἀγερωχίᾳ τι περάσοντας κρίνεις.

4. Σὺ τὲς ἔμπροσθεν ἀδίκιαν ποιήσαντας, ἐν οἷς καὶ γίγαντες ἦσαν φώμῃ καὶ θράσει πεποιθότες, διέφθειρας, ἐπαγαγὼν αὐτοῖς ἀμέτρητον ὕδωρ. αὐτὲς

5. Σὺ τὲς ὑπερηφανίαν ἐργαζομένους Σοδομίτας διαβόλως ταῖς κακίαις γενο- ἀδήλες μένους, πυρὶ καὶ θείῳ κατέφλεξας, παράδειγμα τοῖς ἐπιγινομένοις καταστήσας.

6. Σὺ τὸν θρασὺν Φαραὼ καταβλωσάμενον τὸν λαόν σου τὸν ἅγιον Ἰσραὴλ, ποικίλαις καὶ πολλαῖς δοκιμάσει ἐδοκίμα- τιμωρίαις, ἐγνώρισας τὴν σὴν * δυνα- σας τείαν· ἐφ' αἷς ἐγνώρισας τὸ μέγα σου * δύναμιν κράτος.

v. 22. προθέσεως) addit αὐτῦ. v. 23. θαρρέαλλως ὑπὸ τῦ) θαρραλέως ὑπὲρ τῦ. ibid. μόλις δὲ) μόλις τε. ib. παρῆσαν) ἔσησαν. v. 24. τέτοις) ἐν τέτοις. v. 25. ἐπιβολῆς) βολῆς. v. 26. πάντας) πάντα. CAP. II. v. 1. in *Edit. Rom.* extat, uti supplementa minoribus litteris expressa habent. v. 2. τῆς κλίσεως) absque articulo. v. 3. Σὺ γαρ ει ὁ) σὺ γαρ ὁ. ibid. τι πράσσοντας) πράσσοντάς τι. v. 4. ἐν οἷς γίγ.) ἐν οἷς καὶ γίγαντες. ibid. ἐπαγαγὼν αὐτοὺς) ἐπαγαγὼν αὐτοῦ. v. 5. ἀδήλους) διαβόλους. v. 6. ἐδοκίμασας) δοκιμάσας. ibid. δύναμιν) δυναστείαν.

Digitized by Google

9. Διακομισθεὶς δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ θύσας τῷ μεγίστῳ Θεῷ, καὶ χάριτας ἀποδιδοὺς, καὶ τῶν ἑξῆς τι τῷ τόπῳ ποιήσας, καὶ δὴ παραγενόμενος εἰς τὸν τόπον, καὶ τῇ σπουδαιότητι καὶ εὐπρεπείᾳ καταπλαγεὶς,

πιστῷ

εὐσεβείᾳ

καταπληγεὶς

10. Θαυμάσας δὲ καὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ εὐταξίαν, ἐνεθυμήθη βουλεύσασθαι εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν.

11. Τῶν δὲ εἰπόντων μὴ καθήκειν γίνεσθαι τοῦτο, διὰ τὸ μηδὲ τοῖς ἐκ τοῦ ἔθνους ἐξεῖναι εἰσιέναι, μηδὲ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν, ἀλλ' ἢ μόνῳ τῷ προηγουμένῳ πάντων ἀρχιερεῖ, καὶ τούτῳ κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ, ὁ δὲ οὐδαμῶς ἐπείθετο.

ἔθνεσιν

παραγνωσθέντος, οὐδ' ὡς

12. Τοῦ τε νόμου παραναγνωσθέντος, οὐδαμῶς ἀπέλιπε προφερόμενος ἑαυτὸν δεῖν εἰσελθεῖν, λέγων, καὶ εἰ ἐκεῖνοι ἐστέρηνται ταύτης τῆς τιμῆς, ἐμὲ δὲ οὐ δεῖ.

13. Καὶ ἐπυνθάνετο, διὰ τίνα αἰτίαν αὐτὸν εἰσερχόμενον εἰς πᾶν τε τέμενος οὐθεὶς ἐκώλυσε τῶν παρόντων;

14. Καί τις ἀπρονοήτως ἔφη κακῶς αὐτὸ τοῦτο τερατεύεσθαι;

15. Γενομένου δὲ, φησὶ, τούτου διά τινα αἰτίαν, οὐχὶ πάντως εἰσελεύσεσθαι, καὶ θελόντων αὐτῶν, καὶ μή;

πάντων

16. Τῶν δὲ ἱερέων ἐν πάσαις ταῖς ἁγίαις ἐσθήσεσι προσπεσόντων, καὶ δεομένων τοῦ μεγίστου Θεοῦ βοηθεῖν τῇ ἐνεστώσῃ ἀνάγκῃ. καὶ τὴν ὁρμὴν τοῦ κακῶς ἐπιβαλλομένου μεταθεῖναι, κραυγῆς τε μετὰ δακρύων τὸ ἱερὸν ἐμπλησάντων,

τοῖς ἐνεστῶσιν

17. οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἀπολειπόμενοι, ταραχθέντες ἐξεπήδησαν, ἄδηλον τιθέμενοι τὸ γινόμενον.

18. Αἵ τε κατάκλειστοι παρθένοι ἐν θαλάμοις σὺν ταῖς τεκούσαις ἐξώρμησαν· καὶ σποδῷ καὶ κόνει τὰς κόμας πασάμεναι, * γόων τε καὶ στεναγμῶν ἐνεμπίπλων τὰς πλατείας.

ἀπέδωκαν

* πόγω

19. Αἱ δὲ καὶ προσαρτίως ἐσταλμέναι, τοὺς πρὸς ἀπάντησιν διατεταγμένους πατοὺς, καὶ τὴν ἁρμόζουσαν αἰδὼ παραλείπουσαι, δρόμον ἄτακτον ἐν τῇ πόλει συνίσταντο.

ἅπαν νῦν διατεταγμένην

20. Τὰ δὲ νεογνὰ τῶν τέκνων, αἵ τε πρὸς τούτοις μητέρες, καὶ τιθηνοὶ παραλείπουσαι ἄλλως καὶ ἄλλως, αἱ μὲν κατ' οἴκους, αἱ δὲ κατὰ τὰς ἀγυιὰς ἀνεπιστρέπτως εἰς τὸ πανυπέρτατον ἱερὸν ἠθροίζοντο.

καὶ

21. Ποικίλη δὲ ἦν τῶν εἰς τοῦτο συλλεγέντων δέησις ἐπὶ τοῖς ἀνοσίως ὑπ' ἐκείνου κατεγχειρουμένοις.

22. Σύν τε τούτοις οἱ (περὶ) τῶν πολι-

v. 9. τῷ πιστῷ) τῷ μεγίστῳ. ibid. εὐσεβείᾳ καταπλαγεὶς) εὐπρεπείᾳ καταπλαγεὶς. v. 10. εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν.) transposita. v. 11. τοῖς ἔθνεσιν εἰσιέναι) τοῖς ἐκ τοῦ ἔθνους ἐξεῖναι εἰσιέναι. ibid. κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ) transposita. ib. ὁ δὲ οὐδαμῶς ἐπείθετο.) οὐδαμῶς ἠβούλετο πείθεσθαι. v. 12. παραγνωσθέντος, οὐδ' ὡς) παραναγνωσθέντος, οὐδαμῶς. ibid. ἐμὲ δὲ οὐ δεῖ.) ἐμὲ οὐ δεῖ. v. 13. αὐτὸν εἰσερχόμενον) transposita. ibid. πᾶν τε τέμενος) πᾶν τέμενος. v. 15. πάντων) πάντως. v. 16. ἐν πάσαις ταῖς ἐσθήσεσι) ἐν ταῖς ἁγίαις ἐσθήσεσι. ibid. προσπεσόντων) προπεσόντων. ib. τοῖς ἐνεστῶσιν) τῇ ἐνεστώσῃ ἀνάγκῃ. v. 17. ἀπολειπόμενοι) ἀπολιπόμενοι. v. 18. καὶ ἀπέδωκαν κόνει) καὶ σποδῷ καὶ κόνει. ibid. κόμας πασ. πόγε καὶ) κεφαλὰς πασάμεναι, γόων τε καὶ. ib. ἐνεμπίπλων τὰς πλατείας.) τὰς πλατείας ἐνεπίμπλων. v. 19. ἅπαν νῦν διατεταγμένην καὶ τὴν) ἀπάντησιν διατεταγμένους πατοὺς καὶ τὴν. ibid. ἄτακτον) adjicit ἐν τῇ πόλει. v. 20. παραλείπουσαι) παραλιποῦσαι. ibid. καὶ μὲν) αἱ μὲν. ib. ἀνεπιστρέπτως) ἀνεπιστρέπτως. v. 21. συλλεγέντων δέησις) συλλεγομένων ἡ δέησις. v. 22. (περὶ) deest.

Digitized by Google

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ
ΛΟΓΟΣ Γ'.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΟΔΕ Φιλοπάτωρ παρὰ τῶν ἀνακομισθέντων μαθὼν τὴν γεινομένην τῶν ὑπ' αὐτοῦ κρατουμένων τόπων ἀφαίρεσιν ὑπὸ Ἀντιόχου, παραγγείλας ταῖς πάσαις δυνάμεσι πεζικαῖς καὶ ἱππικαῖς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀδελφὴν Ἀρσινόην συμπαραλαβὼν, ἐξώρμησε μέχρι τῶν κατὰ Ῥαφίαν τόπων, ὅπου παρεμβεβλήκεισαν οἱ περὶ Ἀντίοχον.

ἐπ'

2. Θεόδοτος δέ τις ἐκπληρῶσαι τὴν ἐπιβουλὴν διανοηθεὶς, παραλαβὼν τῶν προϋποτεταγμένων αὐτῷ ὅπλων Πτολεμαϊκῶν τὰ κράτιστα, διεκομίσθη νύκτωρ ἐπὶ τὴν τοῦ Πτολεμαίου σκηνὴν, ὡς μόνος κτείναι αὐτὸν, καὶ ἐν τούτῳ διαλύσαι τὸν πόλεμον.

3. Τοῦτον δὲ διάγων Δωσίθεος ὁ Δριμύλου λεγόμενος, τὸ γένος Ἰουδαῖος, ὕστερον δὲ μεταβαλὼν τὰ νόμιμα, καὶ τῶν πατρίων δογμάτων ἀπηλλοτριωμένος, ἄσημόν τινα κατέκλινεν ἐν τῇ σκηνῇ, ὃν συνέβη κομίσασθαι τὴν ἐκείνου κόλασιν.

4. Γενομένης δὲ καρτερᾶς μάχης καὶ τῶν πραγμάτων μᾶλλον ἐῤῥωμένων τῷ Ἀντιόχῳ, ἱκανῶς ἡ Ἀρσινόη ἐπιπορευσαμένη τὰς δυνάμεις παρεκάλει, μετὰ οἴκτου καὶ δακρύων τοὺς πλοκάμους πολέμους λελυμένη, βοηθεῖν ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς τέκνοις καὶ ταῖς γυναιξὶ θαῤῥαλέως, ἐπαγγελλομένη δώσειν νικήσασιν ἑκάστῳ δύο μνᾶς χρυσίου.

5. Καὶ τ' οὕτως συνέβη τοὺς ἀντιπάλους ἐν χειρονομίαις διαφθαρῆναι, πολλοὺς δὲ καὶ δοριαλώτους συλληφθῆναι.

6. Κατακρατήσας δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἔκρινε τὰς πλησίον πόλεις ἐπελθὼν παρακαλέσαι.

7. Ποιήσας δὲ τοῦτο, καὶ τοῖς τεμένεσι δωρεὰς ἀπονείμας, εὐθαρσεῖς τοὺς ὑποτεταγμένους κατέστησε.

8. Τῶν δὲ Ἰουδαίων διαπεμψαμένων πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῆς γερουσίας, καὶ τῶν πρεσβυτέρων τοὺς ἀσπασομένους αὐτὸν, καὶ ξένια κομιοῦντας, καὶ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι χαρησομένους, συνέβη μᾶλλον αὐτὸν προθυμηθῆναι, ὡς τάχιστα πρὸς αὐτοὺς παραγενέσθαι.

9. Δια-

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ ΛΟΓΟΣ Γ'.) ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ ΤΡΙΤΟΣ. CAP. I. (In *Edit. Rom.* iste liber in capita distinctus non est. v. 1. παρὰ τῶν ἀνακομισθέντων μαθὼν) transposita. ibid. γεινομένην τῶν ἐπ' αὐτοῦ) γενομένην τῶν ὑπ' αὐτοῦ. ib. πεζικαῖς καὶ ἱππικαῖς) πεζικαῖς τε καὶ ἱππικαῖς αὐτοῦ. v. 3. διάγων) διαγαγὼν. v. 4. πολέμους) πλοκάμους. ibid. καὶ ταῖς γυναιξὶ) absque articulo. v. 5. Καὶ τ' οὕτως) καὶ οὕτω. ibid. δοριαλώτους) δωριαλώτους. v. 8. χαρησομένους) συγχαρησομένους.

Digitized by Google

κυριακῇ δεκάτου μηνὸς, Ἄδαρ λέγεται τῇ Συριακῇ Φωνῇ, πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς Μαρδοχαϊκῆς ἡμέρας.

37. Τῶν οὖν κατὰ Νικάνορα χωρησάντων οὕτως, καὶ ἀπ' ἐκείνων τῶν καιρῶν κρατηθείσης τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Ἑβραίων, καὶ αὐτὸς αὐτόθι τὸν λόγον κατα-

παύσων

38. Καὶ εἰ μὲν καλῶς καὶ εὐθίκλως τῇ συντάξει, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἤθελον· εἰ δὲ εὐτελῶς καὶ μετρίως, τοῦτο ἐφικλὸν ἦν μοι.

39. Καθάπερ γὰρ οἶνον καταμόναις πίνειν, ὡσαύτως δὲ καὶ ὕδωρ πάλιν πολέμιον· ὃν δὲ τρόπον οἶνος ὕδατι συγκεκραθεὶς ἡδὺν, καὶ ἐπιτερπῆ τὴν χάριν ἡδὴ ἀποτελεῖ, οὕτως καὶ τὸ τῆς κατασκευῆς τῷ λόγου τέρπει τοὺς ἀκούειν τῶν ἐντυγχανόντων τῇ συντάξει· ἐνταῦθα δὲ ἔσται ἡ τελευτή.

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΜΑΚΚΑΒΑΙΟΥ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

V. 36. κυριακῇ) συριακῇ. V. 37. οὕτως) ἅτω. ibid. τὸν λόγον κατακαύσων.) κατακαύσω τὸν λόγον. V. 39. Καθάπερ) addit γὰρ. ibid. ἡδὴ) ἡδύν. ib. οὕτως) οὕτω. Subscriptio abest ab Edit. Rom.

ΜΑΚ-

Digitized by Google

22. Ἔλεγε δὲ ἐπικαλέμενος τόιδε τὸν τρόπον· Σὺ δέσποτα, ἀπέστειλας τὸν ἄγγελόν σε ἐπὶ Ἐζεκίου τῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀνεῖλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς Σενναχηρεὶμ εἰς ἑκατὸν ὀγδηκονταπέντε χιλιάδας.

23. Καὶ νῦν, δυνάστα τῶν ἐρανῶν, ἀπόστειλον ἄγγελον ἀγαθὸν ἔμπροσθεν ἡμῶν εἰς δέος καὶ τρόμον.

24. Μεγέθει βραχίονός σου καταπλαγείησαν οἱ μετὰ βλασφημίας παραγενόμενοι ἐπὶ τὸν ἅγιόν σου λαόν· καὶ ἔτος μὲν ἐν τέτοις ἔληξεν.

25. Οἱ δὲ περὶ τὸν Νικάνορα μετὰ σαλπίγγων καὶ παιάνων προσῆγον.

26. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰούδαν μετὰ ἐπικλήσεως καὶ εὐχῶν συνέμιξαν τοῖς πολεμίοις.

27. Καὶ ταῖς μὲν χερσὶν ἀγωνιζόμενοι, ταῖς δὲ καρδίαις πρὸς τὸν Θεὸν εὐχόμενοι, κατέστρωσαν ὐδὲν ἧττον μυριάδων τριῶν καὶ πενταεκχιλίων τῇ τῦ Θεοῦ μεγάλως εὐφρανθέντες ἐπιφανείᾳ. ἐπιμελείᾳ

28. Γενόμενοι δὲ ἀπὸ τῆς χρείας, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀναλύοντες, ἐπέγνωσαν προπεπλωκότα Νικάνορα σὺν τῇ πανοπλίᾳ.

29. Γενομένης δὲ κραυγῆς καὶ ταραχῆς, εὐλόγουν τὸν δυνάστην τῇ πατρίῳ φωνῇ.

30. Καὶ προσέταξεν ὁ καθ' ἅπαν σὺν ματι καὶ ψυχῇ πρωτάγωνιστὴς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν, ὁ τὴν τῆς ἡλικίας εὔνοιαν εἰς ὁμοεθνεῖς διαφυλάξας, τὴν τῦ Νικάνορος κεφαλὴν ἀποτεμόντας, καὶ τὴν χεῖρα σὺν τῷ ὤμῳ, περιφέρειν εἰς Ἱεροσόλυμα.

31. Παραγενόμενος δὲ ἐκεῖ, καὶ συγκαλεσάμενος τὺς ὁμοεθνεῖς, καὶ τὺς ἱερεῖς πρὸ τῦ θυσιαστηρίου ἧσας, μετεπέμψατο τὺς ἐκ τῆς ἄκρας.

32. Καὶ ἐπιδειξάμενος τὴν τῦ μιαροῦ μιαιρῦ Νικάνορος κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα τῦ δυσφήμε, ἣν ἐκτείνας ἐπὶ τὸν ἅγιον τῦ ἐκλετειπαντοκρατόρος οἶκον ἐμεγαλαύχησε. νας

33. καὶ τὴν γλῶσσαν τῦ δυσεβῦς Νικάνορος ἐκλεμὼν, ἔφη μετὰ μέρος δώσειν τοῖς ὀρνέοις, τὰ δ' ἐπίχειρα τῆς ἀνοίας κατέναντι τῦ ναοῦ κρεμάσαι.

34. Οἱ δὲ πάντες εἰς τὸν ἐρανὸν εὐλόγησαν τὸν ἐπιφανῆ Κύριον, λέγοντες· εὐλογητὸς ὁ διατηρήσας τὸν ἑαυτῦ τόπον ἀμίαντον.

35. Ἐξέδησε δὲ τὴν τῦ Νικάνορος κεφαλὴν ἐκ τῆς ἄκρας ἐπίδηλον πᾶσι, πρόλομὴν καὶ φανερὸν τῆς τῦ Κυρίου βοηθείας σημεῖον.

36. Ἐδογμάτισαν δὲ πάντες μετὰ κοινοῦ ψηφίσματος μηδαμῶς ἐᾶσαι ἀπαρασήμαντον τήνδε τὴν ἡμέραν· ἔχειν δὲ ἐπίσημον τὴν τρισκαιδεκάτην τῦ δωδεκά-

v. 22. ἀνεῖλεν) ἀνεῖλε. v. 24. παραγενόμενοι) συμπαραγενόμενοι. v. 26. μετὰ ἐπικλ.) μετ' ἐπικλήσεως. v. 27. ταῖς δὲ πρὸς) ταῖς δὲ καρδίαις πρὸς. ibid. ἐπιμελείᾳ.) ἐπιφανείᾳ. v. 30. πρωτωγωνιστὴς) πρωταγωνιστὴς. ibid. περιφέρειν) φέρειν. v. 31. συγκαλεσάμενος) συγκαλέσας. v. 32. μιαιρῦ) μιαρῦ. ibid. ἐκλετείνας) ἐκλείνας. v. 33. δυσεβῦς) δυσσεβῦς. ibid. μετὰ μέρος τοῦτ.) κατὰ μέρος δώσειν τοῦτ. ib. δ' ἐπίχειρα) δὲ ἐπίχειρα. v. 35. πρότομον) πρόλομὴν. v. 36. Ἐδογμάτισαν δὲ) καὶ ἐδογμάτισαν.

ἐκτετελεκότες, προθυμοτέρους αὐτοὺς κατέστησε.

10. Καὶ τοῖς θυμοῖς διεγείρας αὐτοὺς, παρήγγειλεν ἅμα παρεπιδεικνὺς τὴν τῶν ἐθνῶν ἀθεσίαν καὶ τὴν τῶν ὅρκων παράβασιν.

11. Ἕκαστον δὲ αὐτῶν καθοπλίσας ὐ τὴν ἀσπίδων καὶ λογχῶν ἀσφάλειαν, ὡς τὴν ἐν τοῖς ἀγαθοῖς λόγοις παράκλησιν, καὶ προσεξηγησάμενος ὄνειρον ἀξιόπιστον * ὕπαρ τι πάντας ἤυφρανεν.

προσηγησάμενος

* ὑπὲρ

12. Ἦν δὲ ἡ τούτου θεωρία τοιάδε· Ὀνίαν τὸν γενόμενον ἀρχιερέα ἄνδρα καλὸν καὶ ἀγαθὸν, αἰδήμονα μὲν τὴν ἀπάντησιν, πρᾷον δὲ τὸν τρόπον, καὶ λαλιὰν προϊέμενον πρεπόντως, καὶ ἐκ παιδὸς ἐκμεμελετηκότα πάντα τὰ τῆς ἀρετῆς ἴδια, τοῦτον τὰς χεῖρας προτείναντα κατεύχεσθαι τῷ παντὶ τῶν Ἰουδαίων συστήματι.

13. Εἶθ' οὕτως ἐπιφανῆναι ἄνδρα πολιᾷ καὶ δόξῃ διαφέροντα, θαυμαστὴν δέ τινα καὶ μεγαλοπρεπεστάτην εἶναι τὴν περὶ αὐτὸν ὑπεροχήν.

14. Ἀποκριθέντα δὲ τὸν Ὀνίαν εἰπεῖν· ὁ Φιλάδελφος οὗτος ἐστὶν ὁ πολλὰ προσευχόμενος περὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερεμίας ὁ τοῦ Θεοῦ προφήτης.

15. Προτείναντα δὲ Ἱερεμίαν τὴν δεξιὰν παραδοῦναι τῷ Ἰούδᾳ ῥομφαίαν χρυσῆν, διδόντα δὲ προσφωνῆσαι τάδε.

16. Λάβε τὴν ἁγίαν ῥομφαίαν δῶρον παρὰ τοῦ Θεοῦ, δι' ἧς θραύσεις τοὺς ὑπεναντίους.

17. Παρακληθέντες δὲ τοῖς Ἰούδου λόγοις πάνυ καλοῖς καὶ δυναμένοις ἐπ' ἀρετὴν παρορμῆσαι, καὶ ψυχὰς νέων ἐπανορθῶσαι, διέγνωσαν μὴ στρατεύεσθαι, ἐπαγγενναίως δὲ ἐμφέρεσθαι, καὶ μετὰ πάσης εὐανδρίας ἐμπλακέντες κρῖναι τὰ ὑπαρπράγματα, διὰ τὸ καὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ ἅγια καὶ τὸ ἱερὸν κινδυνεύειν.

ἐπανδρῶσαι

εὐανδρείας

18. Ἦν γὰρ ὁ περὶ γυναικῶν καὶ τέκνων ἔτι δὲ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν ἐν ἥττονι μέρει κείμενος αὐτοῖς ἀγὼν, μέγιστος δὲ καὶ πρῶτος ὁ περὶ τοῦ καθηγιασμένου ναοῦ φόβος.

19. Ἦν δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει κατειλημμένοις ὐ πάρεργος ἀγωνία ταραστομένοις τῆς ἐν ὑπαίθρῳ προσβολῆς.

20. Καὶ πάντων ἤδη προσδοκώντων τὴν ἐσομένην κρίσιν, καὶ ἤδη προσμιξάντων τῶν πολεμίων, καὶ τῆς στρατιᾶς ἐκταγείσης, καὶ τῶν θηρίων ἐπὶ μέρος εὔκαιρον ἀποκατασταθέντων, τῆς τε ἵππου κατὰ κέρας τεταγμένης·

21. Συνιδὼν ὁ Μακκαβαῖος τὴν τῶν πληθῶν παρουσίαν καὶ τῶν ὅπλων τὴν ποικίλην παρασκευὴν, τήν τε τῶν θηρίων (ἐπὶ μέρος εὔκαιρον) ἀγριότητα, ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐπεκαλέσατο τὸν τερατοποιὸν Κύριον τὸν κατόπτην, γινώσκων ὅτι οὐκ ἔστι δι' ὅπλων ἡ νίκη, καθὼς δὲ ἐὰν αὐτῷ κριθῇ, τοῖς ἀξίοις περιποιεῖται τὴν νίκην.

κριθῇ

22. Ἔλε-

v. 11. προσηγησάμενος) προσεξηγησάμενος. ibid. ὑπὲρ τι π. ἤυφρανεν.) ὕπαρ τι πάντας εὔφρανεν. v. 12. ἴδια) οἰκεῖα. v. 15. δὲ Ἱερεμίαν) δὲ τὸν ἱερεμίαν. v. 17. Ἰούδου) ἰούδα. ibid. ἐπανδρῶσαι) ἐπανορθῶσαι. ib. στρατεύεσθαι) στρατοπεδεύεσθαι. ib. εὐανδρείας) εὐανδρίας. v. 18. αὐτοῖς, μέγιστος) αὐτοῖς ἀγὼν, μέγιστος. v. 20. προσμιξάντων) συμμιξάντων. v. 21. (ἐπὶ μέρος εὔκαιρον) non habet. ibid. ἀνατείνας χεῖρας) προτείνας τὰς χεῖρας. ib. Κύριον) addit τὸν κατόπτην. ib. δι' ὅπλων) adjicit ἡ νίκη. ib. ἐὰν αὐτῷ κριθῇ) ἂν αὐτῷ κριθείη.

Digitized by Google

42. Εὐγενῶς θέλων ἀποθανεῖν, ἤπερ τοῖς ἀλιτηρίοις ὑποχείριος γενέσθαι, καὶ τῆς ἰδίας εὐγενείας ἀναξίως ὑβριαθῆναι.

43. Τῇ δὲ πληγῇ μὴ κατευθικλήσας διὰ τὴν τῆ ἀγῶνος σπουδὴν, καὶ τῶν ὄχλων ἔσω τῶν θυρωμάτων εἰσβαλόντων, ἀναδραμὼν γενναίως ἐπὶ τὸ τεῖχος, καλλικρήμνισεν ἑαυτὸν ἀνδρωδῶς εἰς τὲς ὄχλες.

44. Τῶν δὲ ταχέως ἀναποδισάντων γενομένε διαστήματος ἦλθε κατὰ μέσον τὸν κενεῶνα.

45. Ἔλι δὲ ἔμπνους ὑπάρχων καὶ πεπυρωμένος τοῖς θυμοῖς, ἐξαναστὰς φερομένων κρηνηδὸν τῶν αἱμάτων, καὶ δυχερῶν τῶν τραυμάτων ὄντων, δρόμῳ τὲς ὄχλους διελθὼν, καὶ σὰς ἐπί τινος πέτρας ἀποῤῥωγάδος,

ἀποῤῥωγὰς

46. παντελῶς ἔξαιμος ἤδη γενόμενος, πρεβαλὼν τὰ ἔντερα καὶ λαβὼν ἑκατέραις ταῖς χερσὶν, ἐνέσεισε τοῖς ὄχλοις· καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δεσπόζοντα τῆς ζωῆς καὶ τὲ πνεύματος τὰ αὐτὰ τουῦτα αὐτῷ πάλιν ἀποδῶναι, τόνδε τὸν τρόπον μετήλλαξεν.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

Ὁ Δὲ Νικάνωρ μεταλαβὼν τὲς περὶ τὸν Ἰούδαν ὄντας ἐν τοῖς κατὰ Σαμαρείαν τόποις, ἐβουλεύσατο τῇ τῆς καλλιπαύσεως ἡμέρᾳ μετὰ πάσης ἀσφαλείας αὐτοῖς ἐπιβαλεῖν.

2. Τῶν δὲ κατὰ ἀνάγκην συνεπομένων αὐτῷ Ἰουδαίων λεγόντων, μηδαμῶς ἔτως ἀγρίως καὶ βαρβάρως ἀπολέσης, δόξαν δὲ ἀπομέρισον τῇ προτετιμημένῃ ὑπὸ τὲ πάντα ἐφορῶντος μεθ' ἁγιότητος ἡμέρᾳ.

3. Ὁ δὲ τρισαλιτήριος ἐπηρώτησεν, εἰ ἔστιν ἐν οὐρανῷ ὁ δυνάστης ὁ προστάξας ἄγειν τὴν τῶν σαββάτων ἡμέραν.

4. Τῶν δ' ἀποφηναμένων, ἔστιν ὁ Κύριος ζῶν αὐτὸς ἐν οὐρανῷ δυνάστης ὁ κελεύσας ἀσκεῖν τὴν ἑβδομάδα.

5. Ὁ δ' ἕτερος, κἀγώ φησι, δυνάστης ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ προστάσσων αἴρειν τὰ ὅπλα καὶ τὰς βασιλικὰς χρείας ἐπιτελεῖν, ὅμως ἐ κατέσχεν ἐπιτελέσαι τὸ χέτλιον αὐτῆ βέλημα.

6. Καὶ ὁ μὲν Νικάνωρ μετὰ πάσης ἀλαζονείας ὑψαυχενῶν, διεγνώκει κοινὸν ἀσφαλείας τρόπον τῶν περὶ τὸν Ἰούδαν συσήσασθαι τρόπαιον.

7. Ὁ δὲ Μακκαβαῖος ἦν ἀδιαλείπλως πεποιθὼς μετὰ πάσης ἐλπίδος ἀντιλήψεως τεύξασθαι παρὰ τῆ Κυρίου.

8. Καὶ παρεκάλει τὲς σὺν αὐτῷ μὴ δειλιᾷν τὴν τῶν ἐθνῶν ἔφοδον, ἔχοντας ἔχοντες δὲ κατὰ νοῦν τὰ προγεγονότα αὐτοῖς ἀπ' οὐρανῆ βοηθήματα, καὶ τανῦν προσδοκᾷν τὴν παρὰ τῆ παντοκράτορος ἐσομένην αὐτοῖς νίκην καὶ βοήθειαν. εἰσομένην

9. Καὶ παραμυθέμενος αὐτὲς ἐκ τῆ νόμε καὶ τῶν προφητῶν, προσυπομνήσας προσυμδὲ αὐτὲς καὶ τὲς ἀγῶνας, οὓς ἦσαν νήσας

ν. 42. ἀλιτηρίοις) ἀλιτηρίους. v. 43. ἴσω) εἴσω. ibid. εἰσβαλόντων) εἰσβαλόντων. ib. ἀνδρωδῶς) ἀνδρείως. v. 45. τῶν τραυμάτων ὄντων.) transposita. ibid. ἀποῤῥωγάδος) ἀποῤῥωγάδοι. v. 46. τὰ αὐτὰ) ταῦτα. CAP. XV. v. 2. κατὰ ἀνάγκην) κατ' ἀνάγκην. v. 3. ὁ δυνάστης) absque articulo. v. 4. Τῶν δ' ἀποφ.) τῶν δὲ ἀποφ. v. 5. τὰ ὅπλα) absque articulo. v. 6. ἀσφαλείας) ἀλαζονείας. ibid. τρόπαιον.) τρόπαιον. v. 8. ἔχοντες) ἔχοντας. ibid. εἰσομένην αὐτοῖς νίκην.) ἐσομένην αὐτοῖς νίκην καὶ βοήθειαν. v. 9. προσυπομνήσας) προσυπομνήσας.

κελεύων δὲ τὸν Μακκαβαῖον δέσμιον ἐξαποστεῖλαι εἰς Ἀντιόχειαν ταχέως.

28. Προσπεσόντων δὲ τούτων τῷ Νικάνορι, συνεκέχυτο, καὶ δυσφόρως ἔφερεν, εἰ τὰ διεγαλμένα ἀθετήσει μηδὲν τ' ἀνδρὸς ἠδικηκότος.

29. Ἐπεὶ δὲ τῷ βασιλεῖ ἀντιπράττειν οὐκ ἦν, εὔκαιρον ἐτήρει στρατηγήματι τὸν ἐπιτελέσαι.

30. Ὁ δὲ Μακκαβαῖος αὐστηρότερον διεξαγαγόντα συνιδὼν τὸν Νικάνορα τὰ πρὸς αὐτὸν, καὶ τὴν ἠθισμένην ἀπάντησιν ἀγροικότερον ἐχηκότα, νοήσας ἐκ τοῦ βελτίστου τὴν αὐστηρίαν εἶναι, συρρύψας ἐκ ὀλίγους τῶν περὶ αὐτὸν, συνεκρύπτετο τὸν Νικάνορα.

31. Συγγνοὺς δὲ ὁ ἕτερος, ὅτι γενναίως ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἰστρατήγηται, παραγενόμενος ἐπὶ τὸ μέγιστον καὶ ἅγιον ἱερὸν, τῶν ἱερέων τοὺς καθηκούσας θυσίας προσαγόντων, ἐκέλευσε παραδιδόναι τὸν ἄνδρα.

32. Τῶν δὲ μεθ' ὅρκων φασκόντων μὴ γινώσκειν ποῦ ποτ' ἐστὶν ὁ ζητούμενος,

ἐπὶ 33. προτείνας τὴν δεξιὰν εἰς τὸν νεὼ, ὤμοσε ταῦτα· ἐὰν μὴ δέσμιόν μοι τὸν Ἰούδαν παραδῶτε, τόνδε τὸν τοῦ Θεοῦ σηκὸν εἰς πεδίον ποιήσω, καὶ τὸ θυσιαστήριον κατασκάψω, καὶ ἱερὸν ἐνταῦθα Διονύσῳ τῷ Διονύσῳ ἐπιφανὲς ἀναστήσω.

34. Τοσαῦτα δὲ εἰπὼν ἀπῆλθεν· οἱ δὲ ἱερεῖς προτείναντες τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπεκαλοῦντο τὸν διαπαντὸς ὑπέρμαχον τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ταῦτα λέγοντες.

35. Σὺ Κύριε, τῶν ὅλων ἀπροσδεὴς ὑπάρχων, ἠυδόκησας ναὸν τῆς σῆς σκηνώσεως ἐν ἡμῖν γενέσθαι.

36. Καὶ νῦν, ἅγιε παντὸς ἁγιασμοῦ Κύριε, διατήρησον εἰς αἰῶνα ἀμίαντον τόνδε τὸν προσφάτως κεκαθαρισμένον οἶκον.

37. Ῥαζεῖς δέ τις τῶν ἀπὸ Ἱεροσολύμων πρεσβυτέρων, ἐμηνύθη τῷ Νικάνορι, ἀνὴρ φιλοπολίτης καὶ σφόδρα καλῶς ἀκούων, καὶ κατὰ τὴν εὔνοιαν πατὴρ τῶν Ἰουδαίων προσαγορευόμενος.

58. Ἦν γὰρ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις τῆς ἀμιξίας κρίσιν εἰστηνεγμένος κρίσις Ἰουδαϊσμοῦ, καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν ὑπὲρ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ παραβεβλημένος κατὰ πάσης ἐκλείας.

39. Βουλόμενος δὲ Νικάνωρ πρόδηλον ποιῆσαι, ἣν εἶχε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, δυσμένειαν, ἀπέστειλε στρατιώτας ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους συλλαβεῖν αὐτόν.

40. Ἔδοξε γὰρ ἐκεῖνον συλλαβὼν, τούτοις ἐνεργάσασθαι συμφοράν.

41. Τῶν δὲ πληθῶν μελλόντων τὸν πύργον καταλαβέσθαι, καὶ τὴν αὐλαίαν θύραν βιαζομένων, καὶ κελευόντων πῦρ προσάγειν, καὶ τὰς θύρας ὑφάπτειν, περικατάληπτος γενόμενος ὑπέθηκεν ἑαυτῷ τὸ ξίφος·

42. Εὐγε-

v. 27. εἰς Ἀντιόχειαν ταχέως.) transposita. v. 29. τῷ) τῶν'. v. 30. διεξαγαγόντα) διεξάγοντα. ibid. ἠθισμένην) εἰθισμένον. ib. ἀγροικότερον) ἀγριωτέραν. ib. περὶ αὐτὸν) περὶ ἑαυτόν. v. 33. ἐπὶ τὸν νεὼ) εἰς τὸν νεὼ. ibid. ὤμοσε ταῦτα.) ταῦτα ὤμοσε. ib. τόνδε τὸν τῷ) τόνδε τῷ. ib. Διονύσῳ) Δανύσῳ. v. 35. ἠυδόκησας) εὐδόκησας. ibid. σκηνώσεως) κατασκηνώσεως. v. 37. Ῥαζεῖς) ῥιζεῖς. v. 38. κρίσιν) κρίσιν. ibid. κατὰ πάσης) μετὰ πάσης. v. 40. ἐνεργάσασθαι) ἐργάσασθαι. v. 41. τὸ ξίφος) absque articulo.

ἐπιστολὰς 13. Δοὺς ἐντολὰς, αὐτὸν μὲν τὸν Ἰούδαν ἐπανελέσθαι, τοὺς δὲ σὺν αὐτῷ σκορπίσαι, καταστῆσαι δὲ Ἄλκιμον ἀρχιερέα τοῦ μεγίστου ἱεροῦ.

14. Τὰ δὲ ἐκ τῆς Ἰουδαίας πεφυγαδευκότα τὸν Ἰούδαν ἔθνη συνέμισγον ἀγεληδὸν τῷ Νικάνορι, τὰς τῶν Ἰουδαίων ἀτυχίας καὶ συμφορὰς, ἰδίας εὐημερίας δοκοῦντες ἔσεσθαι.

15. Ἀκούσαντες δὲ τὴν τοῦ Νικάνορος ἔφοδον καὶ τὴν ἐπίθεσιν τῶν ἐθνῶν, κατασπασάμενοι γῆν ἐλιτάνευον τὸν ἄχρι αἰῶνος συστήσαντα τὸν * ἑαυτοῦ λαὸν, ἀεὶ δὲ μετ' ἐπιφανείας ἀντιλαμβανόμενον τῆς ἑαυτοῦ μερίδος.

ἐλιτάνευσαν * αὐτοῦ

16. Προστάξαντος δὲ τοῦ ἡγουμένου, ἐκεῖθεν εὐθέως ἀνέζευξαν, καὶ συμμίσγουσιν αὐτοῖς ἐπὶ κώμην Δεσσαούς.

ἀναζεύξας συμμίσσει

17. Σίμων δὲ ὁ ἀδελφὸς Ἰούδα συμβεβληκὼς ἦν τῷ Νικάνορι, βραχέως δὲ διὰ τὴν αἰφνίδιον τῶν ἀντιπάλων ἀφασίαν ἐπταικώς.

βραδέως

18. Ὁμῶς δὲ ἀκούων ὁ Νικάνωρ ἣν εἶχον οἱ περὶ τὸν Ἰούδαν ἀνδραγαθίαν, καὶ ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγῶσιν εὐψυχίαν, ἐπευλαβεῖτο τὴν κρίσιν δι' αἱμάτων ποιήσασθαι.

περὶ ὑπευλαβεῖτο

19. Διόπερ ἔπεμψε Ποσιδώνιον καὶ Θεόδοτον καὶ Ματταθίαν, δοῦναι καὶ λαβεῖν δεξιάς.

20. Πλείονος δὲ γενομένης περὶ τούτων ἐπισκέψεως, καὶ τοῦ ἡγεμόνος τοῖς πλήθεσιν ἀνακοινωσαμένου, καὶ φανείσης ὁμοψήφου γνώμης, ἐπένευσαν ταῖς συνθήκαις.

ἡγουμένου

ὁμοιοψήφου συγνώμης

21. Ἐτάξαντο δὲ ἡμέραν ἐν ᾗ κατ' ἰδίαν ἥξουσιν εἰς τὸ αὐτό· καὶ προσῆλθε, καὶ παρ' ἑκάστου διαφόρους ἔθεσαν δίφρους.

δίφραξ

22. Διέταξεν Ἰούδας ἐνόπλους ἑτοίμους ἐν τοῖς ἐπικαίροις τόποις, μή ποτε ἐκ τῶν πολεμίων αἰφνιδίως κακουργία γένηται, τὴν ἁρμόζουσαν ἐποιήσαντο κοινολογίαν.

23. Διέτριβε δὲ ὁ Νικάνωρ ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ ἔπραττεν οὐθὲν ἄτοπον· τοὺς δὲ συναχθέντας ἀγελαίους ὄχλους ἀπέλυσε.

24. Καὶ εἶχε τὸν Ἰούδαν διαπαντὸς ἐν προσώπῳ, ψυχικῶς τῷ ἀνδρὶ προσεκέκλιτο.

25. Παρεκάλεσεν αὐτὸν γῆμαι καὶ παιδοποιήσασθαι· ἐγάμησεν, εὐστάθησεν, ἐκοινώνησε βίου.

26. Ὁ δὲ Ἄλκιμος συνιδὼν τὴν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιαν καὶ τὰς γενομένας συνθήκας, ἀναλαβὼν ἧκε πρὸς τὸν Δημήτριον, καὶ ἔλεγε τὸν Νικάνορα ἀλλότρια φρονεῖν τῶν πραγμάτων· τὸν γὰρ ἐπίβουλον τῆς βασιλείας αὐτοῦ Ἰούδαν διάδοχον ἀναδέδειχεν.

λαβὼν

ἀπέδειξεν

27. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἔκθυμος γενόμενος, καὶ ταῖς τοῦ παμπονήρου διαβολαῖς ἐρεθισθεὶς, ἔγραψε Νικάνορι, ὑπὲρ μὲν τῶν συνθηκῶν, φάσκων βαρέως φέρειν, κελεύων

v. 13. ἐπιστολὰς) ἐντολὰς. v. 15. ἐλιτάνευσαν) ἐλιτάνευον. ibid. αὐτοῦ) ἑαυτοῦ. v. 16. ἀναζεύξας συμμίσσει) ἀνέζευξαν, καὶ συμμίσγουσι. v. 17. βραδέως) βραχέως. v. 18. περὶ τῆς) ὑπὲρ τῆς. ibid. ὑπευλαβεῖτο) ἐπευλαβεῖτο. v. 20. ἡγουμένου) ἡγεμόνος. ibid. ὁμοιοψήφου συγνώμης) ὁμοψήφου γνώμης. v. 21. παρ' ἑκάστου δίφραξ) καὶ παρ' ἑκάστου διαφόρους. v. 23. Διέτριβε δὲ ὁ. v. 26. λαβὼν) ἀναλαβὼν. ibid. βασιλείας αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. ib. ἀπέδειξεν.) ἀναδέδειχεν ἑαυτοῦ. v. 27. διαβολαῖς ἐρεθισθεὶς) transposita. ibid. ὑπὲρ μὲν τῶν συνθηκῶν, φάσκων βαρέως) φάσκων ὑπὲρ μὲν τῶν συνθηκῶν βαρέως.

Digitized by Google

ἐδειλίαζε γὰρ ὑπὲρ ὧν ἠθέλησαν ἀθετεῖν τὰς διαςάλσεις.

26. Προσῆλθεν ἐπὶ τὸ βῆμα Λυσίας, ἀπελογήσατο ἐνδεχομένως, συνέπεισε, κατεπράϋνεν, εὐμενεῖς ἐποίησεν, ἀνέζευξεν εἰς Ἀντιόχειαν· ὅτω τὰ τῆς ἐφόδου τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἀναζυγῆς ἐχώρησε.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΜΕΤΑ δὲ τριετῆ χρόνον προσέπεσε τοῖς περὶ τὸν Ἰούδαν, Δημήτριον τὸν τοῦ Σελεύκου διὰ τοῦ κατὰ Τρίπολιν λιμένος εἰσπλεύσαντα μετὰ πλήθους ἰσχυροῦ καὶ ςόλου,

2. κεκρατηκέναι τῆς χώρας, ἐπανελόμενον Ἀντίοχον καὶ τὸν τούτου ἐπίτροπον Λυσίαν.

προγεγονὼς ἀμιξίας 3. Ἄλκιμος δέ τις προγενόμενος ἀρχιερεὺς, ἑκουσίως δὲ μεμολυμμένος ἐν τοῖς τῆς ἐπιμιξίας χρόνοις, συννοήσας, ὅτι καθ' ὁντιναοῦν τρόπον οὐκ ἐςὶν αὐτῷ σωτηρία, οὐδὲ πρὸς τὸ ἅγιον θυσιαςήριον ἔτι πρόσοδοι,

ἦλθεν 4. ἧκε πρὸς τὸν βασιλέα Δημήτριον ὡς πρώτῳ καὶ ἑκατοςῷ καὶ πεντηκοςῷ ἔτει, προσάγων αὐτῷ ςέφανον χρυσοῦν καὶ φοίνικα, πρὸς δὲ τούτοις τῶν τοῖς νομιζομένοις νομιζομένων θαλλῶν τοῦ ἱεροῦ· καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡσυχίαν ἔσχε.

5. Καιρὸν δὲ λαβὼν τῆς ἰδίας ἀνοίας συνεργὸν, προσκληθεὶς εἰς συνέδριον ὑπὸ τοῦ Δημητρίου, καὶ ἐπερωτηθεὶς, ἐν τίνι διαθέσει καὶ βουλῇ καθεςήκασιν οἱ Ἰουδαῖοι,

6. πρὸς ταῦτα ἔφη, Οἱ λεγόμενοι τῶν Ἰουδαίων Ἀσιδαῖοι, ὧν ἀφηγεῖται Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος, πολεμοτροφοῦσι καὶ ςασιάζουσιν, οὐκ ἐῶντες τὴν βασιλείαν εὐςαθείας τυχεῖν.

7. Ὅθεν ἀφελόμενος τὴν προγονικὴν δόξαν, λέγω δὴ τὴν ἀρχιερωσύνην, * δεῦρο νῦν ἐλήλυθα, λέγω * δεύτερον

8. πρῶτον μὲν ὑπὲρ τῶν ἀνηκόντων τῷ βασιλεῖ γνησίως φρονῶν, δεύτερον δὲ καὶ τῶν ἰδίων πολιτῶν ςοχαζόμενος· τῇ μὲν γὰρ τῶν προειρημένων ἀλογιςίᾳ τὸ σύμπαν ἡμῶν γένος οὐ μικρῶς ἀκληρεῖ. ςοχασάμενος

9. Ἕκαςα δὲ τούτων ἐπεγνωκὼς, σὺ βασιλεῦ, καὶ τῆς χώρας καὶ τοῦ περιῖςαμένου γένους ἡμῶν προνοήθητι, καθ' ἣν ἔχεις πρὸς ἅπαντας εὐαπάντητον φιλανθρωπίαν. προσνοήθητι

10. Ἄχρι γὰρ Ἰούδας περίεςιν, ἀδύνατον εἰρήνης τυχεῖν τὰ πράγματα.

11. Τοιούτων δὲ ῥηθέντων ὑπὸ τούτου, θᾶττον οἱ λοιποὶ φίλοι δυσμένως ἔχοντες τὰ πρὸς τὸν Ἰούδαν προσεπύρωσαν τὸν Δημήτριον.

12. Προσκαλεσάμενος δὲ εὐθέως τὸν Νικάνορα τὸν γενόμενον ἐλεφαντάρχην, καὶ ςρατηγὸν ἀναδείξας τῆς Ἰουδαίας, ἐξαπέςειλε· προχειρησάμενος

13. Δοὺς

v. 25. ἐδειλίαζε) ἐδείναζον. v. 26. τῆς ἐφόδου τοῦ βασιλέως) transposita. CAP. XIV. v. 3. προγεγονὼς) προγενόμενος. ibid. ἀμιξίας) ἐπιμιξίας. ib. πρὸς τὸ ἅγιον) absque articulo. ib. πρόσοδοι) πρόσοδος. v. 4. ἦλθεν) ἧκε. ibid. ὡς πρ. καὶ ἑκατοςῷ καὶ πεντηκοςῷ) πρώτῳ καὶ πεντηκοςῷ καὶ ἑκατοςῷ. ib. τοῖς νομιζομένοις) τῶν νομιζομένων. v. 7. λέγω δὴ) λέγω δὴ. ibid. δεύτερον) δεῦρο. v. 8. ἀνηκόντων) ἀνηκότων. ibid. ςοχασάμενος) ςοχαζόμενος. v. 9. προσνοήθητι) προνοήθητι. v. 12. προχειρησάμενος) προσκαλεσάμενος. ibid. τὸν Νικάνορα) absque articulo.

Digitized by Google

ἄρτι βραχέως ἀνεψυχότα λαὸν μὴ ἐᾶσαι τοῖς δυσφήμοις ἔθνεσιν ὑποχειρίους γενέσθαι.

12. Πάντων δὲ τὸ αὐτὸ ποιησάντων ὁμοῦ καὶ καταξιωσάντων τὸν ἐλεήμονα Κύριον μετὰ κλαυθμοῦ καὶ νηστειῶν καὶ προπλώσεως ἐφ' ἡμέρας τρεῖς ἀδιαλείπτως, παρακαλέσας αὐτοὺς ὁ Ἰούδας ἐκέλευσε παραγίνεσθαι.

ἐπὶ

13. Καθ' ἑαυτὸν δὲ σὺν τοῖς πρεσβυτέροις γενόμενος, ἐβουλεύσατο πρὶν εἰσβαλεῖν τοῦ βασιλέως τὸ στράτευμα εἰς Ἰουδαίαν, καὶ γενέσθαι τῆς πόλεως ἐγκρατεῖς, ἐξελθόντας κρῖναι τὰ πράγματα τῇ τοῦ Κυρίου βοηθείᾳ.

Θεοῦ

14. Δοὺς δὲ τὴν ἐπιτροπὴν τῷ κτίστῃ τοῦ κόσμου, παρακαλέσας τοὺς σὺν αὐτῷ γενναίως ἀγωνίσασθαι μέχρι θανάτου περὶ νόμων, περὶ ἱεροῦ, πόλεως, πατρίδος, πολιτείας, περὶ δὲ Μωδεὶν ἐποιήσατο τὴν στρατοπεδείαν.

15. Δοὺς δὲ τοῖς περὶ αὐτὸν σύνθημα Θεοῦ νίκης, μετὰ νεανίσκων ἀρίστων κεκριμένων ἐπιβαλὼν νύκτωρ ἐπὶ τὴν βασιλικὴν αὐλὴν, ἐν τῇ παρεμβολῇ ἀνεῖλεν εἰς ἄνδρας * τετρακισχιλίους, καὶ τὸν πρωτεύοντα τῶν ἐλεφάντων σὺν τῷ κατ' οἰκίαν ὄχλῳ συνέθηκε·

νίκην

τὴν παρεμβολὴν

* δισχιλίους

† ὄντι

16. καὶ τὸ τέλος τὴν παρεμβολὴν δέους καὶ ταραχῆς ἐπλήρωσαν, καὶ ἐξέλυσαν εὐημεροῦντες.

17. Ὑποφαινούσης δὲ ἤδη τῆς ἡμέρας τοῦτ' ἐγεγόνει, διὰ τὴν ἐπαρήγουσαν αὐτῷ τοῦ Κυρίου σκέπην.

18. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἰληφὼς γεῦσιν τῆς τῶν Ἰουδαίων εὐτολμίας, κατεπείρασε διὰ μεθόδων τοὺς τόπους.

γεῦμα

19. Καὶ ἐπὶ Βαιθσούρᾳ φρούριον * ὀχυρὸν τῶν Ἰουδαίων προσῆγεν· καὶ ἐτροποῦτο, προσενέκρουσεν, ἠλαττονοῦτο.

Βαισούροις

* ὀλίγον

20. Τοῖς δὲ ἔνδον Ἰούδας τὰ δέοντα εἰσέπεμψε.

21. Προσήγγειλε δὲ τὰ μυστήρια τοῖς πολεμίοις Ῥόδοκος ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς τάξεως· ἀνεζητήθη δὲ, καὶ κατελήφθη, καὶ κατεκλείσθη.

22. Ἐδευτερολόγησεν ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐν Βαιθσούρᾳ, δεξιὰν ἔδωκεν, ἔλαβεν, ἀπῄει,

23. προσέβαλε τοῖς περὶ τὸν Ἰούδαν, ἥττων ἐγένετο, μετέλαβεν ἀπονενοῆσθαι τὸν Φίλιππον ἐν Ἀντιοχείᾳ τὸν ἀπολελειμμένον ἐπὶ τῶν πραγμάτων, συνεχύθη, τοὺς Ἰουδαίους παρεκάλεσεν, ὑπετάγη, καὶ ὤμοσεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις, συνελύθη, καὶ θυσίαν προσήγαγεν, ἐτίμησε τὸν νεὼ, καὶ τὸν τόπον ἐφιλανθρώπησε,

24. καὶ τὸν Μακκαβαῖον ἀπεδέξατο, κατέλιπε στρατηγὸν ἀπὸ Πτολεμαΐδος ἕως τῶν Γεῤῥηνῶν ἡγεμονίδην,

Γεννηρῶν

25. ἦλθεν εἰς Πτολεμαΐδα· ἐδυσφόρουν περὶ τῶν συνθηκῶν οἱ Πτολεμαεῖς, ἐδειλία-

v. 12. ἐπὶ ἡμέρας) ἐφ' ἡμέρας. v. 13. εἰς Ἰουδαίαν) εἰς τὴν ἰουδαίαν. ibid. Θεοῦ) κυρίου. v. 14. ἱεροῦ) περὶ ἱεροῦ. ibid. περὶ δὲ Μωδεὶν ἐποιήσατο) ἐποιήσατο περὶ μωδεὶν. v. 15. σύνθημα Θεοῦ νίκην) σύνθεμα θεοῦ νίκης. ibid. τὴν παρεμβολὴν) ἐν τῇ παρεμβολῇ. ib. δισχιλίους) τετρακισχιλίους. ib. πρωτεύοντα) πρωτεύοντα. ib. κατ' οἰκίαν ὄντι) κατ' οἰκίαν ὄχλῳ. v. 18. γεῦμα) γεῦσιν. v. 19. Βαιθσούροις φρ. ὀλίγον) βαιθσάρᾳ φρ. ὀχυρὸν. ibid. προσενέκρουσεν) προσέκρουσε. v. 24. Γεννηρῶν) γεῤῥηνῶν.

Digitized by Google

μὰς διχιλίας, ἀπέστειλεν εἰς Ἱεροσόλυμα προσαγαγεῖν περὶ ἁμαρτίας θυσίαν, πάνυ καλῶς καὶ ἀστείως πράττων, ὑπὲρ ἀναστάσεως διαλογιζόμενος.

44. (Εἰ γὰρ μὴ τοὺς προπεπτωκότας ἀναστῆναι προσεδόκα, περισσὸν ἂν ἦν, καὶ ληρῶδες ὑπὲρ νεκρῶν προσεύχεσθαι.)

εὔχεσθαι

45. Εἶτ' ἐμβλέπων τοῖς μετ' εὐσεβείας κοιμωμένοις κάλλιστον ἀποκείμενον χαριστήριον.

εὐχαριστήριον

46. Ὁσία καὶ εὐσεβὴς ἡ ἐπίνοια· ὅθεν περὶ τῶν τεθνηκότων τὸν ἐξιλασμὸν ἐποιήσατο τῆς ἁμαρτίας ἀπολυθῆναι.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

τεσσερακοστῷ

ΤΩ δὲ ἐνάτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει προσέπεσε τοῖς περὶ τὸν Ἰούδαν, Ἀντίοχον τὸν Εὐπάτορα παραγενέσθαι σὺν πλήθεσιν ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν,

2. καὶ σὺν αὐτῷ Λυσίαν τὸν ἐπίτροπον καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἕκαστον ἔχοντα δύναμιν Ἑλληνικὴν πεζῶν μυριάδας ἕνδεκα, καὶ ἱππεῖς πεντακισχιλίους τριακοσίους, καὶ ἐλέφαντας εἰκοσιδύο, ἅρματα δὲ δρεπανηφόρα τριακόσια.

3. Συνέμιξε δὲ αὐτοῖς καὶ Μενέλαος, καὶ παρεκάλει μετὰ πολλῆς εἰρωνείας τὸν Ἀντίοχον, οὐκ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πατρίδος, οἰόμενος δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς κατασταθήσεσθαι.

σωτηρίας

4. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν βασιλέων ἐξήγειρε τὸν θυμὸν τοῦ Ἀντιόχου ἐπὶ τὸν ἀλιτήριον, καὶ Λυσίου ὑποδείξαντος τοῦτον αἴτιον εἶναι πάντων τῶν κακῶν προσέταξεν, ὡς ἔθος ἐστὶν ἐν τῷ τόπῳ, προσαπολέσαι, ἀγαγόντας αὐτὸν εἰς Βέροιαν.

5. Ἔστι δὲ ἐν τῷ τόπῳ πύργος πεντήκοντα πηχέων πλήρης σποδοῦ, ὄργανον δὲ εἶχε περιφερὲς πάντοθεν ἀπόκρημνον εἰς τὴν σποδόν.

6. Ἐνταῦθα τὸν ἱεροσυλίας ἔνοχον ὄντα, ἢ καί τινων ἄλλων κακῶν ὑπεροχὴν πεποιημένον, ἅπαντες προσωθοῦσιν εἰς ὄλεθρον.

7. Τοιούτῳ μόρῳ τὸν παράνομον συνέβη θανεῖν, μηδὲ τῆς γῆς τυχόντα Μενέλαον.

τυγχάνοντα

8. Πάνυ δικαίως· ἐπεὶ γὰρ συνετελέσατο πολλὰ περὶ τὸν βωμὸν ἁμαρτήματα, οὗ τὸ πῦρ ἁγνὸν ἦν καὶ ἡ σποδὸς, ἐν σποδῷ τὸν θάνατον ἐκομίσατο.

9. Τοῖς δὲ φρονήμασιν ὁ βασιλεὺς βεβαρβαρωμένος ἤρχετο, τὰ χείριστα τῶν ἐπὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγονότων ἐνδειξόμενος τοῖς Ἰουδαίοις.

βεβαρημένος

10. Μεταλαβὼν δὲ Ἰούδας ταῦτα, παρήγγειλε τῷ πλήθει δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐπικαλεῖσθαι τὸν Κύριον, εἴποτε * ἄλλοτε, καὶ νῦν ἐπιβοηθεῖν·

ἐπικαλέσασθαι

* καὶ ἄλλοτε

11. Τοῖς τοῦ νόμου καὶ πατρίδος καὶ ἱεροῦ ἁγίου στερεῖσθαι μέλλουσι, καὶ τὸν ἄρτι

v. 44. εὔχεσθαι.) προσεύχεσθαι. v. 45. εὐχαριστήριον.) χαριστήριον. CAP. XIII. v. 1. τεσσερακοστῷ) τεσσαρακοστῷ. v. 3. Συνέμιξε δὲ αὐτοῖς καὶ Μενέλαος) καὶ μενέλαος δὲ συνέμιξεν αὐτοῖς. ibid. ἐπὶ σωτηρίας) ἐπὶ σωτηρίᾳ. v. 4. ἀλιτήριον) ἀλητήριον. v. 5. πηχέων) πηχῶν. ibid. ὄργανον δὲ ἄχε ὅτος δὲ ὄργανον ἄχε. v. 6. ἔνοχον) addit ὄντα. v. 7. τυγχάνοντα) τυχόντα. v. 9. βεβαρημένος) βεβαρβαρωμένος. v. 10. ἐπικαλέσασθαι) ἐπικαλεῖσθαι. ibid. εἴποτε καὶ ἄλλοτε) καὶ abest.

Digitized by Google

σαν ἐπὶ Σκυθῶν πόλιν, ἀπέχουσαν ἀπὸ Ἱεροσολύμων σταδίους ἑξακοσίους.

30. Ἀπομαρτυρησάντων δὲ τῶν ἐκεῖ κατοικούντων Ἰουδαίων, ἣν οἱ Σκυθοπολῖται καθεζώτων ἔχειν πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν, καὶ ἐν τοῖς τῆς ἀτυχίας καιροῖς ἥμερον ἀπάντησιν ἐποιοῦντο.

31. Εὐχαριστήσαντες αὐτοῖς, καὶ προσπαρακαλέσαντες καὶ εἰς τὰ λοιπὰ πρὸς τὸ γένος εὐμενεῖς εἶναι, παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, τῆς τῶν ἑβδομάδων ἑορτῆς ἐσῆς ὑποσύσης.

32. Μετὰ δὲ τὴν λεγομένην Πεντηκοστὴν, ὥρμησαν ἐπὶ Γοργίαν τὸν τῆς Ἰδουμαίας στρατηγόν.

33. Ἐξῆλθε δὲ μετὰ πεζῶν τρισχιλίων, ἱππέων δὲ τετρακοσίων.

Παρεξαλαξαμένες δὲ 34. Καὶ παραταξαμένων συνέβη πεσεῖν ὀλίγους τῶν Ἰουδαίων.

35. Δωσίθεος δέ τις τῶν τῷ Βακήνορος, ἔφιππος ἀνὴρ καὶ καρτερὸς, εἶχετο τῷ Γοργίου, καὶ λαβόμενος τῆς χλαμύδος, ἦγεν αὐτὸν εὐρώστως, καὶ βουλόμενος τὸν καταράτων λαβεῖν ζωγρείαν, τῶν ἱππέων Θρᾳκῶν τινος ἐπενεχθέντος αὐτῷ, καὶ τὸν ὦμον καθελόντος, διέφυγεν ὁ Γοργίας εἰς Μαρισά.

36. Τῶν δὲ περὶ τὸν Ἔσδριν ἐπιπλεῖον μαχομένων, καὶ κατακόπων ὄντων, ἐπικαλεσάμενος ὁ Ἰούδας τὸν Κύριον σύμμαχον φανῆναι καὶ προοδηγὸν τῷ πολέμῳ,

37. καταρξάμενος τῇ πατρίῳ φωνῇ τὴν μεθ' ὑμνων κραυγὴν, ἀναβοήσας, καὶ ἐνεισας ἀπροσδοκήτως τοῖς περὶ τὸν Γοργίαν, τροπὴν αὐτῶν ἐποιήσατο.

38. Ἰούδας δὲ ἀναλαβὼν τὸ στράτευμα, ἦγεν εἰς Ὀδολλὰμ πόλιν· τῆς δὲ ἑβδομάδος ἐπιλαμψάσης, καθὰ τὸν ἐθισμὸν ἁγνισθέντες αὐτόθι τὸ σάββατον διήγαγον. ἦκεν διῆγεν

39. Τῇ δὲ ἐχομένῃ ἦλθον οἱ περὶ τὸν Ἰούδαν, καθ' ὃν τρόπον τὸ τῆς χρείας ἐγεγόνει, τὰ σώματα τῶν προπεπτωκότων ἀνακομίσασθαι, καὶ μετὰ τῶν συγγενῶν ἀποκατατῆσαι εἰς τὰς πατρῴους τάφους. χρόνον

40. Εὗρον δὲ ἑκάστου τῶν τεθνηκότων ὑπὸ τὰς χιτῶνας ἱερώματα τῶν ἀπὸ Ἰαμνείας εἰδώλων, ἃ ὁ νόμος ἀπείργει τοὺς Ἰουδαίους· τοῖς δὲ πᾶσι σαφὲς ἐγένετο διὰ τοῦτο τὴν αἰτίαν τέθνηκε πεπτωκέναι.

41. Πάντες οὖν εὐλογήσαντες τὰ τῷ δικαιοκρίτῃ Κυρίῳ τῷ τὰ κεκρυμμένα φανερὰ ποιοῦντος,

42. εἰς ἱκετείαν ἐτράπησαν, ἀξιώσαντες τὸ γεγονὸς ἁμάρτημα τελείως ἐξαλειφθῆναι· ὁ δὲ γενναῖος Ἰούδας παρεκάλεσε τὸ πλῆθος συντηρεῖν ἑαυτὰς ἀναμαρτήτους εἶναι, ὑπ' ὄψιν ἑωρακότας τὰ γεγονότα, διὰ τὴν τῶν προπεπτωκότων ἁμαρτίαν. εἰκεσίαν αὐτὰς

43. Ποιησάμενός τε κατ' ἀνδρολογίαν καὶ ἀνκαλασκευάσματα εἰς ἀργυρίου δραχμὰς γειον καὶ' ἀνδρολό-

v. 30. καθεζώτων) κατοικόντων. ibid. ἦχον) ἶσχυν. v. 34. Παρεταξαμένων δὲ) καὶ παραταξαμένων. v. 35. βελομένος) βουλόμενος ibid. ζωγρείαν) ζωγρίαν. ib. ὁ Γοργίας) ὁ γοργίας. v. 38. ἦκεν) ἦγεν. ibid. διῆγεν.) διήγαγον. v. 39. ὃν χρόνον) ὃν τρόπον. ibid. τὰ σώματα τῶν προπεπτωκότων) τὰ τῶν προπεπτωκότων σώματα. v. 41. τὰ τῷ δικαιοκρίτῃ) τὰ deeſt. v. 42. εἰκεσίαν) ἱκετείαν. ibid. αὐτὰς) ἑαυτοὺς. v. 43. κατ' ἀνδρολόγιαν) κατ' ἀνδρολογίαν.

ὐ κατέλαβον, ἄπρακλον τότε ἐν τῶν τόπων ἐκλελυκότα, καταλελειπότα δὲ Φρουρὰν ἔν τινι τόπῳ καὶ μάλα ὀχυράν.

19. Δωσίθεος δὲ καὶ Σώσιπατρος, τῶν περὶ τὸν Μακκαβαῖον ἡγεμόνων, ἐξοδεύσαντες ἀπώλεσαν τὲς ὑπὸ Τιμοθέου καταλειφθέντας ἐν τῷ ὀχυρώματι πλείους τῶν μυρίων ἀνδρῶν,

20. ὁ δὲ Μακκαβαῖος διατάξας τὴν περὶ αὐτὸν στρατιὰν σπειρηδὸν, κατέστησεν αὐτὲς ἐπὶ τῶν σπειρῶν, καὶ ἐπὶ ὥρμησαν τὸν Τιμόθεον ὥρμηται ἔχοντα περὶ αὐτὸν μυριάδας δώδεκα πεζῶν, ἱππεῖς δὲ τρισχιλίους (καὶ) πρὸς τοῖς πεντακοσίοις. ἐπλακισχιλίοις

21. Τὴν δὲ ἔφοδον μεταλαβὼν Ἰούδας, προεξαπέστειλεν ὁ Τιμόθεος τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα καὶ τὴν ἄλλην ἀποσκευὴν εἰς τὸ λεγόμενον Καρνίον· ἦν γὰρ δυσπολιόρκητον καὶ δυσπρόσιτον τὸ χωρίον διὰ τὴν πάντων τῶν τόπων στενότητα.

22. Ἐπιφανείσης δὲ τῆς Ἰούδα σπείρας πρώτης, καὶ γενομένου δέους ἐπὶ τὲς πολεμίες, φόβος τε ἐκ τῆς τῦ παντὸς ἐφορῶντος ἀποφανείας γενομένης ἐπ' γενομένης αὐτὲς, εἰς * φυγὴν ὥρμησαν ἄλλος ἄλλαχῆ φερόμενος, ὥστε πολλάκις ὑπὸ τῶν * Φυγεῖν ἰδίων βλάπτεσθαι, καὶ ταῖς τῶν ξιφῶν ἀκμαῖς ἀναπείρεσθαι.

23. Ἐποιεῖτο δὲ τὸν διωγμὸν εὐτονώτερον Ἰούδας, συγκεντῶν τὲς αἰτηρίες, διέφθειρε δὲ εἰς μυριάδας τρεῖς ἀνδρῶν.

24. Αὐτὸς δὲ ὁ Τιμόθεος ἐμπεσὼν τοῖς περὶ τὸν Δωσίθεον καὶ Σωσίπατρον, ἠξίου μετὰ πολλῆς γοητείας ἐξαφεῖναι σῶον αὐτόν· διὰ τὸ πλείονων μὲν γονεῖς, ὧν δὲ ἀδελφὲς ἔχειν, καὶ τούτες ἀλογηθῆναι συμβήσεται, ἂν ἀποθάνει.

25. Πιστώσαντος δὲ αὐτῷ διὰ πλειόνων τὸν ὁρισμὸν ἀποκαταξέειν τούτες ἀ- ἀπεπημάντες, ἀπέλυσαν αὐτὸν ἕνεκα τῆς ταχίστης τῶν ἀδελφῶν σωτηρίας.

26. Ἐξελθὼν δὲ ἐπὶ τὸ Καρνίον καὶ τὸ Ἀτεργατεῖον, κατέσφαξε μυριάδας σωμάτων δύο καὶ πεντακισχιλίους.

27. Καὶ μετὰ τὴν τέτων τροπὴν καὶ ἀπώλειαν ἐπεξράτευσεν Ἰούδας καὶ ἐπὶ Ἔφρων, πόλιν ὀχυράν, ἐν ᾗ κατῴκει Λυσίας, καὶ πάμφυλος πλῆθη· νεανίαι δὲ πρὸ τῶν τειχῶν καθεζῶντες ῥωμαλέοι ἀπεμάχοντο εὐρώστως, ἐνθάδε ὀργάνων καὶ βελῶν πολλαὶ παρασθέσεις ὑπῆρχον.

28. Ἐπικαλεσάμενοι δὲ τὸν δυνάστην, τὸν μετὰ κράτες συντρίβοντα τὰς τῶν πολεμίων ἀλκὰς, ἔλαβον τὴν πόλιν ὑπο- ἀλκὰς χείριον, καὶ κατέσφαξαν τῶν ἔνδον εἰς μυ- κατέρριψαν ριάδας δύο καὶ πεντακισχιλίες.

29. Ἀναζεύξαντες δὲ ἐκεῖθεν, ὥρμη- δὲ σαν

v. 18. ἄπρακλον τότε ἐν τῶν) ἄπρακλόν τε ἀπὸ τῶν. v. 20. τὴν περὶ αὐτὸν στρατιὰν) τὴν ἑαυτῦ στρατιάν. ibid. ὥρμησαν) ὥρμηται. ib. τρισχιλίες καὶ πρὸς τοῖς ἑπτακισχιλίοις.) χιλίας πρὸς τοῖς πεντακοσίοις. v. 21. Ἰούδα) Ἰούδα. ibid. προεξαπέστειλεν - - καὶ τὴν ἄλλην) ὁ τιμόθεος προεξαπέστειλεν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα καὶ τὴν ἄλλην. ib. διὰ τὴν πάντων) διὰ τὴν τῶν πάντων. v. 22. Ἰούδα, καὶ γενομένου) Ἰούδα σπείρας πρώτης, καὶ γενομένου. ibid. τῦ παντὸς ἐφ. ἀποφανείας γενομένης) τῦ παντὸς ἐφορῶντος ἐπιφανείας γενομένης. ib. εἰς φυγὴν) εἰς φυγὴν. v. 23. διέφθειρε δὲ) διέφθειρέ τε. v. 24. συμβήσεται) addit εἰ ἀποθάνει. v. 25. ἀποκαταξέειν) ἀποκαταστέσειν. v. 26. Ἀτεργατεῖον) ἀταργατείων. v. 27. καθεζῶντες) κατεζῶντες. v. 28. ἀλκὰς) ἀλκὰς. ibid. κατέσφαξαν δὲ) καὶ κατέσφαξαν. ib. δύο) addit καὶ.

Digitized by Google

γονυῖαν εἰς τὲς ὁμοθνεῖς ἀμότητα, παραγγελίας τοῖς περὶ αὐτὸν ἀνδράσι,

6. καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δίκαιον κριτὴν Θεὸν, παραγενόμενος ἐπὶ τὲς μιαιφόνους τῶν ἀδελφῶν, τὸν μὲν λιμένα νύκλῳ ἐνέπρησε, καὶ τὰ σκάφη κατέφλεξε, τὲς δὲ ἐκεῖ συμφυγόντας ἐξεκέντησε.

7. Τῆ δὲ χωρίου συγκλεισθέντος, ἀνέλυσεν, ὡς πάλιν ἦξαν, καὶ τὸ σύμπαν τῶν Ἰοππιτῶν ἐκριζῶσαι πολίτευμα.

8. Μελαλαβὼν δὲ καὶ τὲς ἐν Ἰαμνείᾳ τὸν αὐτὸν ἐπιτελεῖν βουλομένυς τρόπον τοῖς κατοικεῦσιν Ἰουδαίοις,

9. καὶ τοῖς Ἰαμνίταις νυκλὸς ἐπιβαλὼν, ὑφῆψε τὸν λιμένα σὺν τῷ στόλῳ, ὥστε ἐπιφαίνεθαι τὰς αὐγὰς τῆ φέγγους εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, σταδίων ὄντων διακοσίων τεσσαράκοντα.

ἀποσπάσαντες 10. Ἐκεῖθεν δὲ ἀποσπαθέντων σταδίους ἰννέα, ποιυμένων τὴν πορείαν ἐπὶ τὸν Τιμόθεον, ἐπέβαλον Ἄραβες αὐτῷ ὡς ἐλάττους τῶν πεντακισχιλίων, ἱππεῖς δὲ πεντακόσιοι.

11. Γενομένης δὲ καρτερᾶς μάχης, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰούδαν διὰ τὴν παρὰ τῆ Θεῆ βοήθειαν εὐημερησάντων, ἐλαττωθέντες ἱλασθέντες οἱ Νομάδες Ἄραβες ἠξίυν δοῦναι τὸν Ἰούδαν δεξιὰν αὐτοῖς, ὑπισχνύμενοι καὶ βοσκήματα δώσειν καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ὠφελήσειν αὐτές.

12. Ἰούδας δὲ ὑπολαβὼν ὡς ἀληθῶς ἐν πολλοῖς αὐτὲς χρησίμυς, ὑπεχώρησεν εἰρήνην ἄξειν πρὸς αὐτὲς· καὶ λαβόντες δεξιὰς, εἰς τὰς σκηνὰς αὐτῶν ἐχωρίσθησαν. ὑπεχώρησεν

13. Ἐπέβαλε δὲ καὶ ἐπί τινα πόλιν γεφυρῶν ὀχυρὰν καὶ τείχεσι περιπεφραγμένην καὶ παμμιγέσιν ἔθνεσι κατοικυμένην, ὄνομα δὲ Κάσφειν.

14. Οἱ δὲ ἔνδον πεποιθότες τῆ τῶν τειχέων ἐρυμνότητι, τῆ τε τῶν βρωμάτων παραθέσει, ἀναγωγότερον ἐχρῶντο, τοῖς περὶ τὸν Ἰούδαν λοιδορεῦντες καὶ προσέτι βλασφημοῦντες καὶ λαλεῦντες, ἃ μὴ θέμις. ἐυρυμνότητι

15. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰούδαν ἐπικαλεσάμενοι τὸν μέγαν τῶ κόσμω δυνάστην, τὸν ἄτερ κριῶν καὶ μηχανῶν ὀργανικῶν κατακρημνίσαντα τὴν Ἰεριχὼ κατὰ τὲς Ἰησοῦ χρόνυς, ἐνέσειναν θηριωδῶς τῷ τέχει.

16. Καταλαβόμενοί τε τὴν πόλιν τῆ τοῦ Θεοῦ θελήσει, ἀμυθήτυς ἐποίησαντο σφαγὰς, ὥστε τὴν παρακειμένην λίμνην τὸ πλάτος ἔχουσαν σταδίους δύο, καταῤῥεῖν τὸ αἷμα, πεπληρωμένην φαίνεθαι.

17. Ἐκεῖθεν δὲ ἀποσπάσαντες σταδίυς ἑπτακοσίους πεντήκοντα διήνυσαν εἰς τὸν Χάρακα καὶ πρὸς τὲς λεγομένυς Ταβαίους Ἰουδαίους. Ταβαίους

18. Καὶ Τιμόθεον μὲν ἐπὶ τῶν τόπων

v. 6. παραγενόμενος ἐπὶ τὲς μ.) παραγένετο ἐπὶ τὲς μιαιφόνους. ibid. τὸν μὲν) καὶ τὸν μὲν. v. 7. πάλιν) ὡς πάλιν. v. 8. κατοικεῦσιν) παροικεῦσιν. v. 9. ἐπιφαίνεθαι) φαίνεθαι. v. 10. ἀποσπάσαντες) ἀποσπασθέντων. ibid. ἐπέβαλον) προσέβαλον. v. 11. ἱλασθέντες ὁ Νομ. ἠξίυν) ἱλασθέντες οἱ νομάδες Ἄραβες ἠξίουν. v. 12. ὑπεχώρησεν) ἐπεχώρησεν. ibid. σκηνὰς) addit αὐτῶν. v. 13. Κάσφειν.) κάσφιν. v. 14. δὲ ἔνδον) δ' ἔνδον. ibid. ἐυρυμνότητι) ἐρυμνότητι. v. 15. Οἱ δὲ τὸν Ἰούδαν) οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰούδαν. v. 16. σταδίυς δύο) σταδίων δύο. ibid. καταῤῥεῖν τὸ αἷμα) καταῤῥύντων αἱμάτων. v. 17. καὶ πρὸς τὲς λ. Ταβαίους) πρὸς τὲς λ. ταβαίνας.

τῇ γερουσίᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰουδαίοις χαίρειν.

28. Εἰ ἔῤῥωσθε, εἴη ἂν ὡς βουλόμεθα· καὶ αὐτοὶ δὲ ὑγιαίνομεν.

βουλόμενος 29. Ἐνεφάνισεν ἡμῖν Μενέλαος βούλεσθαι κατελθόντας ὑμᾶς γίνεσθαι πρὸς τοῖς ἰδίοις.

30. Τοῖς οὖν καταπορευομένοις μέχρι τριακάδος Ξανθικοῦ ὑπάρξει δεξιὰ μετὰ τῆς ἀδείας.

31. Χρῆσθαι τοὺς Ἰουδαίους τοῖς ἑαυτῶν δαπανήμασι καὶ νόμοις καθὰ καὶ τὸ πρότερον, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν κατ' οὐδένα τρόπον παρενοχληθήσεται περὶ τῶν ἠγνοημένων.

32. Πέπομφα δὲ καὶ τὸν Μενέλαον παρακαλέσοντα ὑμᾶς.

παρακαλέσαντα 33. Ἔῤῥωσθε. ἔτους ἑκατοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, Ξανθικοῦ πεντεκαιδεκάτῃ.

34. Ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὴν ἔχουσαν οὕτως· Κόϊντος Μάνιος Μέμμιος, Τίτος Μάνλιος πρεσβύται Ῥωμαίων, τῷ δήμῳ τῶν Ἰουδαίων χαίρειν.

35. Ὑπὲρ ὧν Λυσίας ὁ συγγενὴς τοῦ βασιλέως συνεχώρησεν ὑμῖν, καὶ ἡμεῖς συνευδοκοῦμεν.

36. Ἃ δὲ ἔκρινε προσανενηνέχθαι τῷ βασιλεῖ, πέμψατέ τινα παραχρῆμα ἐπισκεψάμενοι περὶ τούτων, ἵνα ἐκθῶμεν, ὡς καθήκει ἡμῖν, ἡμεῖς γὰρ προσάγομεν πρὸς Ἀντιόχειαν.

ἵν' ἔχωμεν

37. Διὸ σπεύσατε, καὶ πέμψατέ τινας, ὅπως καὶ ἡμεῖς ἐπιγνῶμεν ὁποίας ἐστὲ γνώμης.

38. Ὑγιαίνετε· ἔτους ἑκατοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, Ξανθικοῦ πεντεκαιδεκάτῃ.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

Γενομένων δὲ τῶν συνθηκῶν τούτων, ὁ μὲν Λυσίας ἀπῄει πρὸς τὸν βασιλέα, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι περὶ τὴν γεωργίαν ἐγίνοντο.

2. Τῶν δὲ κατὰ τόπον στρατηγῶν Τιμόθεος καὶ Ἀπολλώνιος ὁ τοῦ Γενναίου, ἔτι δὲ Ἱερώνυμος καὶ Δημοφὼν, πρὸς δὲ τούτοις Νικάνωρ ὁ Κυπριάρχης, οὐκ εἴων αὐτοὺς εὐσταθεῖν καὶ τὰ τῆς ἡσυχίας τὰς ἄγειν.

3. Ἰοππῖται δὲ τηλικοῦτο συνετέλεσαν τὸ δυσσέβημα, παρακαλέσαντες τοὺς ἐν ἑαυτοῖς οἰκοῦντας Ἰουδαίους ἐμβῆναι εἰς τὰ παρακατασταθέντα ὑπ' αὐτῶν σκάφη σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ὡς μηδεμιᾶς ἐνεστώσης πρὸς αὐτοὺς δυσμενείας·

4. Κατὰ δὲ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ψήφισμα, καὶ τούτων ἐπιδεξαμένων, ὡς ἂν εἰρηνεύειν θελόντων καὶ μηδὲν ὕποπτον ἐχόντων, ἐπαναχθέντας αὐτοὺς ἐβύθισαν, ὄντας οὐκ ἔλαττον τῶν διακοσίων.

μετὰ ἀχθέντας

5. Μεταλαβὼν δὲ ὁ Ἰούδας τὴν γεγονυῖαν

v. 28. ἔῤῥωσθε) εἰ ἔῤῥωσθε. v. 29. Μενέλαος βουλόμενος) ὁ μενέλαος βούλεσθαι. v. 32. παρακαλέσαντα) παρακαλέσοντα. v. 33. πεντεκαιδεκάτῃ.) πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ. v. 34. Μάνιος) μάνλιος. v. 36. προσανενηνέχθαι) προσανενεχθῆναι. ibid. ἵν' ἔχωμεν) ἵνα ἐκθῶμεν. ib. καθήκει ἡμῖν) καθήκει ὑμῖν. v. 38. πεντεκαιδεκάτῃ.) πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ. CAP. XII. v. 1. Γενομένων δὲ) δὲ abest. v. 2. εὐσταθεῖν καὶ τὰς ἡσυχίας) εὐσταθεῖς, καὶ τὰ τῆς ἡσυχίας. v. 3. ἐν ἑαυτοῖς) σὺν αὐτοῖς. ibid. παρακατασταθέντα) παρασταθέντα. v. 4. μετὰ δὲ τὸ) κατὰ δὲ τὸ. ibid. ἀχθέντας) ἐπαναχθέντας. v. 5. ὁ Ἰούδας) absque articulo.

Digitized by Google

12. Οἱ πλείονες δὲ αὐτῶν τραυματίαι γυμνοὶ διεσώθησαν· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Λυσίας αἰσχρῶς φεύγων διεσώθη.

13. Οὐκ ἄνους δὲ ὑπάρχων, πρὸς ἑαυτὸν ἀντιβάλλων τὸ γεγονὸς περὶ αὐτὸν ἐλάττωμα, καὶ συνοήσας ἀνικήτους εἶναι τοὺς Ἑβραίους, τῷ πάντα δυναμένου Θεῷ συμμαχοῦντος αὐτοῖς προσαποστείλας,

συνλύεσθαι πείσει

14. ἔπεισε συνλύσεσθαι ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις, καὶ διότι καὶ τὸν βασιλέα πείσειν φίλον αὐτοῖς ἀναγκάζειν γενέσθαι.

15. Ἐπένευσε δὲ ὁ Μακκαβαῖος ἐπὶ πᾶσιν οἷς ὁ Λυσίας παρεκάλει τῷ συμφέροντος φροντίζων· ὅσα γὰρ ὁ Μακκαβαῖος ἐπέδωκε τῷ Λυσίᾳ διὰ γραπτῶν περὶ τῶν Ἰουδαίων, συνεχώρησεν ὁ βασιλεύς.

γραμματεύς

16. Ἦσαν γὰρ γεγραμμέναι τοῖς Ἰουδαίοις ἐπιστολαὶ παρὰ μὲν Λυσίου, περιέχουσαι τὸν τρόπον τοῦτον· Λυσίας τῷ πλήθει τῶν Ἰουδαίων χαίρειν.

17. Ἰωάννης καὶ Ἀβεσαλὼμ οἱ πεμφθέντες παρ' ὑμῶν, ἐπιδόντες τὸν ὑπογεγραμμένων χρηματισμὸν, ἠξίουν περὶ τῶν δι' αὐτῶ σημαινομένων.

18. Ὅσα μὲν ἔν ὤδει καὶ τῷ βασιλεῖ προσενεχθῆναι διεστάλησα, ἃ δὲ ἦν ἐνδεχόμενα συνεχώρησεν.

19. Ἐὰν μὲν οὖν συντηρήσητε τὴν εἰς τὰ πράγματα εὔνοιαν, καὶ εἰς τὸ λοιπὸν πειράσομαι παραίτιος ὑμῶν ἀγαθῶν γενέσθαι.

20. Ὑπὲρ δὲ τούτων κατὰ μέρος ἐντέταλμαι τούτοις τε καὶ τοῖς παρ' ἐμοῦ διαλεχθῆναι ὑμῖν.

21. Ἔρρωσθε. ἔτους ἑκατοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, Δυοσκορινθίου τετράδι καὶ εἰκάδι.

22. Ἡ δὲ τοῦ βασιλέως ἐπιστολὴ περιεῖχεν οὕτως· Βασιλεὺς Ἀντίοχος τῷ ἀδελφῷ Λυσίᾳ χαίρειν.

βουλομένου τοὺς Ἰουδαίους

23. Τοῦ πατρὸς ἡμῶν εἰς θεοὺς μεταστάντος, βουλόμενοι τοὺς ἐκ τῆς βασιλείας ἀταράχους ὄντας γενέσθαι πρὸς τὴν τῶν ἰδίων ἐπιμέλειαν,

24. ἀκηκόαμεν τοὺς Ἰουδαίους μὴ συνευδοκοῦντας τῇ τοῦ πατρὸς εἰς τὰ Ἑλληνικὰ μεταθέσει, ἀλλὰ τὴν ἑαυτῶν ἀγωγὴν αἱρετίζοντας, ἀξιοῦν συγχωρηθῆναι αὐτοῖς τὰ νόμιμα αὐτῶν.

25. Λιρούμεθα οὖν καὶ τοῦτο τὸ ἔθνος ἐκλὸς ταραχῆς εἶναι, κρίνομεν τό τε ἱερὸν ἀποκατασταθῆναι αὐτοῖς, καὶ πολιτεύεσθαι κατὰ τὰ ἐπὶ τῶν προγόνων αὐτῶν ἔθη.

26. Εὖ ἂν ποιήσεις διαπεμψάμενος πρὸς αὐτοὺς καὶ δὸς δεξιὰς, ὅπως εἰδότες τὴν ἡμετέραν προαίρεσιν, εὔθυμοί τε ὦσι, καὶ ἡδέως διαγίνωνται πρὸς τῇ τῶν ἰδίων ἀντιλήψει.

27. Πρὸς δὲ τὸ ἔθνος ἡ τοῦ βασιλέως ἐπιστολὴ τοιάδε ἦν· Βασιλεὺς Ἀντίοχος

v. 13. αὐτὸν ἐλάττωμα) ἑαυτὸν ἐλάσσωμα. ibid. τῷ δυναμένου) τοῦ πάντα δυναμένου. v. 14. συνλύεσθαι) συδιύσεσθαι. ibid. πείσειν) πείσειν. v. 15. ὁ γραμματεύς.) ὁ βασιλεύς. v. 16. γεγραμμέναι) αἱ γεγραμμέναι. v. 19. παραίτιος) addit ὑμῖν. v. 20. Ὑπὲρ δὲ τούτων) ὑπὲρ δὲ τῶν. v. 21. τετρακοστοῦ καὶ εἰκοστοῦ) εἰκοστῇ τετάρτῃ. v. 23. βελομένων) βουλόμενοι. ibid. τῶν Ἰουδαίων) τῶν ἰδίων. v. 24. εἰς τὰ Ἑλληνικὰ) ἐπὶ τὰ Ἑλληνικά. ibid. ἀξιοῦν) καὶ διὰ τοῦτο ἀξιοῦντας. ib. νόμιμα) adjicit αὐτῶν. v. 25. ἀποκατασταθῆναι αὐτοῖς) transposita. v. 26. πρὸς τῇ τ. ἰδ. ἀντιλήψει.) πρὸς τὴν τῶν ἰδίων ἀντιλῆψιν. v. 27. τοιάδε ἦν) τοιαύτη ἦν.

εἰσδεξάμενοι δὲ τὴν λοιπὴν τάξιν προκατελάβοντο τὴν πόλιν,

37. καὶ τὸν Τιμόθεον ἀποκερυμμένον ἐν τινι λάκκῳ κατέσφαξαν καὶ τὸν τούτου ἀδελφὸν Χαιρέαν καὶ τὸν Ἀπολλοφάνην.

38. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι, μεθ' ὕμνων καὶ ἐξομολογήσεως εὐλόγουν τῷ Κυρίῳ τῷ μεγάλως εὐεργετοῦντι τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τὸ νῖκος αὐτοῖς διδόντι.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

χρόνισκον

ΜΕΤ' ὀλίγον δὲ παντελῶς χρόνον Λυσίας ἐπίτροπος τοῦ βασιλέως καὶ συγγενὴς καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, λίαν βαρέως φέρων ἐπὶ τοῖς γεγονόσι,

2. Συναθροίσας περὶ τὰς ὀκτὼ μυριάδας καὶ τὴν ἵππον ἅπασαν, παρεγίνετο ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους, λογιζόμενος τὴν μὲν πόλιν Ἕλλησιν οἰκητήριον ποιήσειν,

3. τὸ δὲ ἱερὸν ἀργυρολόγητον, καθὼς τὰ λοιπὰ τῶν ἐθνῶν τεμένη, πρατὴν δὲ κατὰ ἔτος τὴν ἀρχιερωσύνην ποιήσειν.

4. Οὐδαμῶς ἐπιλογιζόμενος τὸ τοῦ Θεοῦ κράτος, πεφρενωμένος δὲ ταῖς μυριάσι τῶν πεζῶν καὶ ταῖς χιλιάσι τῶν ἱππέων καὶ τοῖς ἐλέφασι τοῖς ὀγδοήκοντα.

πεδῶν

5. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ συνεγγίσας τῷ Βαιθσήρᾳ, ὄντι μὲν ἐρυμνῷ χωρίῳ, Ἱεροσολύμων δὲ ἀπέχοντι ὡσεὶ σχοίνους πέντε, τοῦτο ἔθλιβεν.

Βαιθηρὼν

6. Ὡς δὲ μετέλαβον οἱ περὶ τὸν Μακκαβαῖον πολιορκοῦντα αὐτὸν τὰ ὀχυρώματα, μετὰ ὀδυρμῶν καὶ δακρύων ἱκέτευον σὺν τοῖς ὄχλοις τὸν Κύριον ἀγαθὸν ἄγγελον ἀποστεῖλαι πρὸς σωτηρίαν τῷ Ἰσραήλ.

7. Αὐτὸς δὲ ὁ Μακκαβαῖος πρῶτος ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα προετρέψατο τοὺς ἄλλους, ἅμα αὐτῷ διακινδυνεύοντας ἐπιβοηθεῖν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν· ὁμοῦ δὲ καὶ προθύμως ἐξώρμησαν.

8. Αὐτόθι δὲ πρὸς τοῖς Ἱεροσολύμοις ὄντων, ἐφάνη προηγούμενος αὐτῶν ἔφιππος ἐν λευκῇ ἐσθῆτι πανοπλίαν χρυσῆν κραδαίνων.

9. Ὁμοῦ δὲ πάντες εὐλόγησαν τὸν ἐλεήμονα Θεὸν, καὶ ἐπερρώσθησαν ταῖς ψυχαῖς, οὐ μόνον ἀνθρώπους ἀλλὰ καὶ θῆρας (δὲ) τοὺς ἀγριωτάτους καὶ σιδηρᾶ τείχη τιτρώσκειν ὄντες ἕτοιμοι,

10. προῆγον ἐν διασκευῇ τὸν ἀπ' οὐρανοῦ σύμμαχον ἔχοντες ἐλεήσαντος αὐτοὺς τοῦ Κυρίου.

11. Λεοντηδὸν δὲ ἐντινάξαντες εἰς τοὺς πολεμίους, κατέστρωσαν αὐτῶν χιλίους πρὸς τοῖς μυρίοις, ἱππεῖς δὲ ἑξακοσίους πρὸς χιλίοις· τοὺς δὲ πάντας ἠνάγκασαν φεύγειν.

λεόντινον

12. Οἱ

v. 37. Ἀπολλοφάνην.) ἀπολλοφάνη. v. 38. ἐξομολογήσεως) ἐξομολογήσεων. CAP. XI. v. 1. χρόνισκον) χρόνον. v. 2. ἅπασαν) πᾶσαν. ibid. παρεγίνετο) παρεγένετο. v. 8. κατ' ἔτος τὴν ἀρχιερωσύνην) transposita. v. 4. μυριάσι τῶν πεδῶν) μυριάσει τῶν πεζῶν. v. 5. Βαιθηρὼν) τῷ Βαιθσήρᾳ. ibid. Ἱεροσολύμων δὲ) ἀπὸ δὲ Ἱεροσολύμων. ib. σχοίνους) σταδίους. v. 6. μετὰ ὀδυρμῶν) μετ' ὀδυρμῶν. v. 7 ὁ Μακκαβαῖος πρῶτος) transposita. v. 8. Αὐτόθι δὲ πρὸς) αὐτόθι δὲ καὶ πρὸς. v. 9. ἀνθρώπους θῆρας δὲ τοὺς) ἀνθρώπους ἀλλὰ καὶ θῆρας τοὺς. v. 10. προῆγον) προσῆγον. v. 11. λεόντινον δὲ) λεοντηδὸν δὲ. ibid. πρὸς χιλίοις·) πρὸς τοῖς χιλίοις. ib. φεύγειν.) φυγεῖν.

Digitized by Google

23. Τοῖς δὲ ὅπλοις τὰ πάντα ἐν ταῖς χερσὶν εὐοδέμενος, ἀπώλεσεν ἐν τοῖς δυσὶν ὀχυρώμασι πλείους τῶν δισμυρίων.

24. Τιμόθεος δὲ ὁ πρῶτον ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, συναγαγὼν ξένας δυνάμεις παμπληθεῖς, καὶ τοὺς τῆς Ἀσίας γενομένους ἵππους συναθροίσας οὐκ ὀλίγους, παρῆν ὡς δορικάλωτον λη-ψόμενος τὴν Ἰουδαίαν.

25. Οἱ δὲ περὶ τὸν Μακκαβαῖον, συ-εγγίζοντος αὐτῷ, περὶ ἱκεσίαν τῷ Θεοῦ ἱτρώσαν, γῇ τὰς κεφαλὰς καταπάσαντες, καὶ τὰς ὀσφύας σάκκοις ζώ-σαντες,

26. ἐπὶ τὴν ἀπέναντι τῷ Θυσιαστη-ῖλεως ρίου κρηπῖδα προσπεσόντες, ἡξίων ἵλεων αὐτοῖς γενόμενον ἐχθρεῦσαι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν, καὶ ἀντικεῖσθαι τοῖς ἀντικει-μένοις, καθὼς καὶ ὁ νόμος διασαφεῖ.

27. Γενόμενοι δὲ ἀπὸ τῆς δεήσεως, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα, προῆγον ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ πλεῖον· συνεγγίσαντες δὲ τοῖς πολεμίοις, ἐφ' ἑαυτῶν ἦσαν.

28. Ἅρτι δὲ τῆς ἀνατολῆς διαχεο-μένης, περιέβαλλον ἑκάτεροι· οἱ μὲν οὖν ἔγγυον ἔχοντες εὐημερίας καὶ νίκης με-τὰ ἀρετῆς τὴν ἐπὶ τὸν Κύριον κατα-φυγήν, οἱ δὲ καθηγεμόνα τῶν ἀγώνων ταπλόμενοι τὸν θυμόν.

29. Γηομένης δὲ καρτερᾶς μάχης, ἐφάνησαν τοῖς ὑπεναντίοις ἐξ οὐρανοῦ ἐφ' ἵππων χρυσοχαλίνων πέντε ἄνδρες διαπρεπεῖς, καὶ ἀφηγέμενοι τῶν Ἰου-δαίων οἱ δύο.

30. Καὶ τὸν Μακκαβαῖον μέσον λα-βόντες, καὶ σκεπάζοντες ταῖς ἑαυτῶν παναπλίαις, ἄτρωτον διεφύλασσον· εἰς δὲ τοὺς ἐναντίους τοξεύματα καὶ κεραυ-νοὺς ἐξεχέοντο· διὸ συγχυθέντες ἀορασίᾳ, ἐξεπί-διεκόπλοντο ταραχῆς πεπληρωμένοι. πλουν

31. Κατεσφάγησαν δὲ δισμύριοι πρὸς τοῖς πεντακοσίοις, ἱππεῖς δὲ ἑξακόσιοι.

32. Αὐτὸς δὲ ὁ Τιμόθεος συνέφυγεν εἰς Γάζαρα λεγόμενον ὀχύρωμα, εὖ μάλα φρούριον, στρατηγοῦντος ἐκεῖ Χαιρέου.

33. Οἱ δὲ περὶ τὸν Μακκαβαῖον αὐσ-μένως περιεκάθισαν τὸ φρούριον ἡμέρας τέσσαρας. τεσσερά-

34. Οἱ δὲ ἔνδον τῇ ἐρημονότητι τῷ τό-κοντα που πεποιθότες, ὑπερᾴραν ἐβλασφή-μουν, καὶ λόγους ἀθεμίτους προῆντο. προϊέντες

35. Ὑποφανέσης δὲ τῆς πέμπτης ἡ-μέρας, εἴκοσι νεανίαι τῶν περὶ τὸν Μακ- καὶ εἰκο-καβαῖον πυρωθέντες τοῖς θυμοῖς διὰ σῆς τας βλασφημίας, προσβαλόντες τῷ τεί- προσβα-χει, ἀρρενοδῶς καὶ θηριώδει θυμῷ τὸν λόντες ἐμπίπλοντα ἔκοπλον.

36. Ἕτεροι δὲ ὁμοίως προσαναβάντες ἐν τῷ περισπασμῷ πρὸς τὰς ἔνδον, ἐνε-πίμπρων τὰς πύργους, καὶ πυρὰς ἀνα-πλοντες, ζῶντας τοὺς βλασφήμους κατέκαιον· οἱ δὲ τὰς πύλας διέκοπλον, εἰσδε-

v. 24. ὁ πρῶτον) ὁ πρότερον. v. 25. ἱκεσίαν τῷ Θεῷ, γῇ) ἱκετείαν τῷ θεῷ ἱτρώσαν, γῇ. v. 26. ἵλεως) ἵλεον. ibid. καθὼς καὶ ὁ) καθὼς ὁ. v. 28. διαχεομένης) διαδεχομένης. ibid. προσέβαλλον) προσέβαλον. ib. οἱ μὲν οὖν) οὖν abeſt. ib. μετὰ ἀρετῆς) μετ' ἀρετῆς. v. 29. Γηομένης) γενομένης. ibid. πέντε ἄνδρες) transpoſita. v. 30. διεφύλασσον) διεφύλαττον. ibid. ἐναντίους) ὑπεναντίας. ib. ἐξεπίπλουν) ἐξεχέοντο. ib. διεκόπλοντο) κατεκόπλοντο. v. 33. ἄσμενως) ἄσμενος. ibid. τεσσεράκοντα.) τέσσαρας. v. 34. προΐεντες.) προῆντο. v. 35. Ὑποφανούσης) ὑποφαυούσης. ibid. καὶ εἴκοσιν) εἴκοσι. ib. προβαλόντες) προσβαλόντες. v. 36. ἀνάπλοντες) ἀνάψαντες.

Digitized by Google

ὕπατον 10. Νυνὶ δὲ τὰ κατὰ τὸν Εὐπάτορα Ἀντίοχον, υἱὸν δὲ τοῦ ἀσεβοῦς γενόμενον δηλώσομεν, αὐτὰ συντέμνοντες τὰ συν-
πόλεων έχοντα τῶν πολέμων κακά.

11. Οὗτος γὰρ παραλαβὼν τὴν βασιλείαν, ἀνέδειξεν ἐπὶ τῶν πραγμάτων Λυσίαν τινὰ, Κοίλης δὲ Συρίας, καὶ Φοινίκης στρατηγὸν πρώταρχον.

12. Πτολεμαῖος γὰρ ὁ καλούμενος Μάκρων τὸ δίκαιον συντηρεῖν προηγούμενος πρὸς τοὺς Ἰουδαίους διὰ τὴν γεγονυῖαν
πρὸς εἰς αὐτοὺς ἀδικίαν, ἐπειρᾶτο τὰ πρὸς αὐτοὺς εἰρηνικῶς διεξάγειν.

13. Ὅθεν κατηγορούμενος ὑπὸ τῶν φίλων πρὸς τὸν Εὐπάτορα, καὶ προδότης παρέκαστα ἀκούων, διὰ τὸ τὴν Κύπρον ἐμπιστευθέντα ὑπὸ τοῦ Φιλομήτορος ἐκλιπεῖν, καὶ πρὸς Ἀντίοχον τὸν Ἐπιφανῆ ἀναχωρῆσαι, μήτε εὐγενῆ
εὐγεννασίας ἐξουσίαν ἔχων, ὑπ' ἀθυμίας φαρμακεύσας ἑαυτὸν ἐξέλιπε τὸν βίον.

14. Γοργίας δὲ γενόμενος στρατηγὸς τῶν τόπων, ἐξενοτρόφει, καὶ παρέκα-
ἰδίους στα πρὸς τοὺς Ἰουδαίους ἐπολεμοτρόφει.

τούτων 15. Ὁμοῦ δὲ τούτῳ καὶ οἱ Ἰδουμαῖοι ἐγκρατεῖς ἐπικαίρων ὀχυρωμάτων ὄντες, ἐγύ-
φυγαδεύσαντας μναζον τοὺς Ἰουδαίους, καὶ τοὺς φυγαδευθέντας ἀπὸ Ἱεροσολύμων προσλαβόμενοι πολεμοτροφεῖν ἐπεχείρουν.

16. Οἱ δὲ περὶ τὸν Μακκαβαῖον ποιησάμενοι λιτανίαν, καὶ ἀξιώσαντες τὸν Θεὸν σύμμαχον αὐτοῖς γενέσθαι, ἐπὶ τὰ τῶν Ἰδουμαίων ὀχυρώματα ὥρμησαν·

17. εἷς καὶ προσβαλόντες εὐρώστως, ἐγκρατεῖς ἐγένοντο τῶν τόπων, πάντας τε τοὺς ἐπὶ τῷ τείχει μαχομένους ἠμύναντο· κατέσφαζόν τε τοὺς ἐμπίπτοντας, ἀνεῖλον δὲ οὐχ ἧττον τῶν δισμυρίων.

18. Συμφυγόντων δὲ οὐκ ἔλαττον τῶν ἐννακιχιλίων εἰς δύο πύργους ὀχυροὺς εὖ μάλα, καὶ πάντα τὰ πρὸς πολιορκίαν ἔχοντας,

19. ὁ Μακκαβαῖος εἰς ἐπείγοντας τόπους ἀπολιπὼν Σίμωνα καὶ Ἰώσηπον, ἔτι δὲ καὶ Ζακχαῖον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἱκανοὺς πρὸς τὴν τούτων πολιορκίαν, αὐτὸς ἐχωρίσθη.

20. Οἱ δὲ περὶ τὸν Σίμωνα φιλαργυρήσαντες ὑπὸ τινων τῶν ἐν τοῖς πύργοις ἐπείσθησαν ἀργυρίῳ· ἑπτάκις δὲ μυρίας δραχμὰς λαβόντες, εἴασάν τινας διαῤῥυῆναι.

21. Προσαγγελθέντος δὲ τῷ Μακκαβαίῳ περὶ τοῦ γεγονότος, συναγαγὼν τοὺς ἡγουμένους τοῦ λαοῦ, κατηγόρησεν ὡς ἀργυρίου πεπράκασι τοὺς ἀδελ- πέπρακα
φοὺς, τοὺς πολεμίους κατ' αὐτῶν ἀπολύσαντες.

22. Τούτους μὲν οὖν προδότας γενομένους ἀπέκτεινε, καὶ παραχρῆμα τοὺς δύο πύργους κατελάβετο.

23. Τοῖς

v. 10. ὕπατον) εὐπάτορα. ibid. τὰ συνέχοντα τῶν πόλεων κακά.) τὰ τῶν πολέμων κακά. v. 11. Οὗτος) αὐτός. ibid. τὴν βασιλείαν) absque articulo. v. 12. πρὸς τοὺς Ἰουδαίους) εἰς τοὺς ἰουδαίους. ibid. πρὸς αὐτοὺς ἀδικίαν, ἐπειρᾶτο) εἰς αὐτοὺς ἀδικίαν, καὶ ἐπειρᾶτο. v. 13. μήτε εὐγενῆ ἐξουσίαν εὐγεννασίας φαρμ.) μήτ' εὐγενῆ τὴν ἐξουσίαν ἔχων, ὑπ' ἀθυμίας φαρμακεύσας. v. 14. πρὸς τοὺς ἰδίους) πρὸς τοὺς ἰουδαίους. v. 15. τούτων) τούτῳ. ibid. φυγαδεύσαντας) φυγαδευθέντες. v. 17. κατέσφαζόν τε) κατέσφαζον δέ. v. 18. Ἰώσηπον) ἰόσηφον. ibid. ἔτι δὲ Ζακχαῖον) ἔτι δὲ καὶ ζακχαῖον. v. 20. δὲ μυρίας) δὲ μυριάδας. v. 21. πέπρακα) πεπράκασι.

Digitized by Google

δέδειχα τὸν υἱὸν μα Ἀντίοχον βασιλέα, ὃν παιδάκις ἀναστρέφων εἰς τὰς ἐπάνω σατραπείας τοῖς πλείοις ὑμῶν παρεκατεστιθέμην καὶ συνίσων· γέγραφα δὲ πρὸς αὐτὸν τὰ ὑπογεγραμμένα.

26. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς καὶ αἰξιῶ, μεμνημένους τῶν εὐεργεσιῶν κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν, ἕκαστον σηντηρεῖν τὴν ὅσαν εὔνοιαν εἰς ἐμὲ καὶ τὸν υἱόν μου·

27. Πέπεισμαι γὰρ αὐτὸν ἐπιεικῶς συνσα- καὶ φιλανθρώπως παρακολεθοῦντα τῇ ἐμῇ θέντα προαιρέσει συμπεριενεχθήσεσθαι ὑμῖν.

28. Ὁ μὲν οὖν ἀνδροφόνος καὶ βλάσφημος τὰ χείριστα παθὼν, ὡς ἑτέρους διέθηκεν, ἐπὶ ξένης ἐν τοῖς ὄρεσιν οἰκτίστῳ μόρῳ κατέστρεψε τὸν βίον.

29. Παρεκομίζετο δὲ τὸ σῶμα Φίλιππος ὁ σύντροφος αὐτοῦ· ὃς καὶ εὐλαβηθεὶς τὸν υἱὸν Ἀντιόχου πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Φιλομήτορα εἰς Αἴγυπτον διεκομίδη.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΜΑκκαβαῖος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τῷ Κυρίῳ προάγοντος αὐτὸς, τὸ μὲν ἱερὸν ἐκομίσαντο καὶ τὴν πόλιν·

2. τὰς δὲ κατὰ τὴν ἀγορὰν βωμὰς ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων διαπεμπεργμένας, ἔτι δὲ τεμένη καθεῖλον.

ναιῷ 3. Καὶ τὸν νὼν καθαρίσαντες, ἕτερον θυσιαστήριον ἐποίησαν, καὶ πυρώσαντες λίθους, καὶ πῦρ ἐκ τούτων λαβόντες, ἀνήνεγκαν θυσίας μετὰ διετῆ χρόνον, καὶ θυμίαμα καὶ λύχνους, καὶ τῶν ἄρτων τὴν πρόθεσιν ἐποιήσαντο.

4. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ἠξίωσαν τὸν Κύριον πεσόντες ἐπὶ κοιλίαν, μηκέτι παρα- περιπεσεῖν τοιούτοις κακοῖς, ἀλλ' ἐάν ποτε πεσεῖν καὶ ἁμάρτωσιν, ὑπ' αὐτοῦ μετὰ ἐπιει- κείας παιδεύεσθαι, καὶ μὴ βλασφήμοις καὶ βαρβάροις ἔθνεσι παραδίδοσθαι.

5. Ἐν ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ὁ νεὼς ὑπὸ ἀλλοφύλων ἐβεβηλώθη, συνέβη κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὸν καθαρισμὸν γενέσθαι τοῦ ναοῦ, τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, τοῦ Χασελεῦ.

6. Καὶ μετ' εὐφροσύνης ἦγον ἡμέρας ὀκτὼ σκηνωμάτων τρόπον, μνημονεύοντες ὡς πρὸ μικροῦ χρόνου τὴν τῶν σκηνῶν ἑορτὴν ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς σπηλαίοις θηρίων τρόπον ἦσαν νεμόμενοι.

7. Διὸ θύρσους καὶ κλάδους ὡραίους, ἔτι δὲ καὶ φοίνικας ἔχοντες, ἠυχαρίστουν τῷ εὐοδώσαντι καθαρίσαι τὸν ἑαυτοῦ τόπον.

8. Ἐδογμάτισάν τε μετὰ κοινοῦ προσ- ἀγμάτος καὶ ψηφίσματος παντὶ τῷ τῶν Ἰουδαίων ἔθνει κατ' ἐνιαυτὸν ἄγειν ταύτὰς τὰς ἡμέρας. δεκάτας

9. Καὶ τὰ μὲν τῆς Ἀντιόχου τοῦ προσαγορευθέντος Ἐπιφανοῦς τελευτῆς οὕτως εἶχε.

v. 25. τὸν υἱὸν) addit μα. ibid. παρεκατεστιθέμην) παρακατεστιθέμην. v. 26. τὸν υἱὸν) addit μου. v. 27. συνσαθέντα) παρακολεθοῦντα. v. 29. εὐλαβηθεὶς) δεισιλαβηθεὶς. CAP. X. v. 2. καθεῖλαν.) καθεῖλον. v. 3. ναιῷ) νεὼν. ibid. θυσίας) θυσίαν. v. 4. περιπεσεῖν) περιπεσεῖν. ibid. ἐπιεικείας, μὴ) ἐπιεικείας παιδεύεσθαι, καὶ μὴ. v. 5. τοῦ Χασελεῦ.) ὃς ἐστι χασελεῦ. v. 7. ἔτι δὲ καὶ φοίν.) καὶ abest. ibid. εὐχαρίστουν τῷ εὐοδώσαντι καθαρίσαι) ὑμνεῖ ἀνέφερον τῷ εὐοδώσαντι καθαρισθῆναι. v. 8. Ἐδογμάτισάν τε μετὰ) ἐδογμάτισαν δὲ μετὰ. ibid. τὰς δεκάτας ἡμέρας.) τὰς δὲ τὰς ἡμέρας.

12. Καὶ μηδὲ τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ ἀνέχεσθαι δυνάμενος, ταῦτ' ἔφη· δίκαιον ὑποτάσσεσθαι τῷ Θεῷ, καὶ μὴ θνητὸν ὄντα ἰσόθεα φρονεῖν ὑπερηφάνως.

ὑπερήφανα

13. Ἤυχετο δὲ ὁ μιαρὸς πρὸς τὸν οὐκέτι αὐτὸν ἐλεήσοντα δεσπότην, οὕτως λέγων·

14. Τὴν μὲν ἁγίαν πόλιν, ἣν σπεύδων παρεγίνετο ἰσόπεδον ποιῆσαι καὶ πολυάνδριον οἰκοδομῆσαι, ἐλευθέραν ἀναδεῖξαι·

ὡς

15. Τοὺς δὲ Ἰουδαίους, ὃς διεγνώκει μηδὲ ταφῆς ἀξιῶσαι, οἰωνοβρώτους δὲ σὺν τοῖς νηπίοις ἐκρίψειν θηρίοις, πάντας αὐτοὺς ἴσους Ἀθηναίοις ποιήσειν.

ἐκτρίψαι

16. Ὃν δὲ πρότερον ἐσκύλευσεν ἅγιον νεὼν καλλίστοις ἀναθήμασι κοσμήσειν, καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη πολυπλάσια πάντα ἀποδώσειν, τὰς δὲ ἐπιβαλλούσας πρὸς τὰς θυσίας συντάξεις ἐκ τῶν ἰδίων προσόδων χορηγήσειν·

νεὼ

17. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ Ἰουδαῖον ἔσεσθαι, καὶ πάντα τόπον οἰκητὸν ἐπελεύσεσθαι καταγγέλλοντα τὸ τοῦ Θεοῦ κράτος.

Ἰουδαῖος

18. Οὐδαμῶς δὲ ληγόντων τῶν πόνων, ἐπεληλύθει γὰρ ἐπ' αὐτὸν δικαία ἡ τοῦ Θεοῦ κρίσις, τὰ κατ' αὐτὸν ἀπελπίσας, ἔγραψε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιστολὴν, ἔχουσαν ἱκετηρίας τάξιν, περιέχουσαν δὲ οὕτως.

19. Τοῖς χρηστοῖς Ἰουδαίοις τοῖς πολίταις πολλὰ χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν καὶ εὖ πράττειν βασιλεὺς Ἀντίοχος καὶ στρατηγός.

20. Εἰ ἔῤῥωσθε, καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ ἴδια κατὰ γνώμην ἐστὶν ὑμῖν, εὔχομαι μὲν τῷ Θεῷ τὴν μεγίστην χάριν, εἰς οὐρανὸν τὴν ἐλπίδα ἔχων.

ἔσται

21. Κἀγὼ δὲ ἀσθενῶς διεκείμην, ὑμῶν τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὔνοιαν ἂν ἐμνημόνευον φιλοστόργως· ἐπαναγαγὼν ἐκ τῶν περὶ τὴν Περσίδα τόπων, καὶ περιπεσὼν ἀσθενείᾳ δυσχέρειαν ἐχούσῃ, ἀναγκαῖον ἡγησάμην φροντίσαι τῆς κοινῆς πάντων ὑμῶν ἀσφαλείας·

κατὰ

22. Οὐκ ἀπογινώσκων τὰ κατ' ἐμαυτὸν, ἀλλὰ ἔχων πολλὴν ἐλπίδα ἐκφεύξεσθαι τὴν ἀσθένειαν.

23. Θεωρῶν δὲ ὅτι καὶ ὁ πατὴρ, καθ' οὓς καιροὺς εἰς τοὺς ἄνω τόπους ἐστρατοπέδευσεν, ἀνέδειξε τὸν διαδεξόμενον.

διαδεξάμενον

24. Ὅπως ἐάν τι παράδοξον ἀποβαίνῃ, καὶ προσαγγελθῇ τι δυσχερὲς, εἰδότες οἱ κατὰ τὴν χώραν, ᾧ καταλέλειπται τὰ πράγματα, μὴ ἐπιταράσσωνται·

ἀποβαίνῃ προσαπέλθῃ

25. Πρὸς δὲ τούτοις κατανοῶν τοὺς παρακειμένους δυνάστας καὶ γειτνιῶντας τῇ βασιλείᾳ τοῖς καιροῖς ἐπέχοντας καὶ προσδοκῶντας τὸ ἀποβησόμενον, ἀνα-

τῆς βασιλείας

δέδειχα

v. 12. ἀνέχεσθαι δυνάμενος) transposita. ibid. ὄντα φρονεῖν ὑπερήφανα.) ὄντα ἰσόθεα φρονεῖν ὑπερηφάνως. v. 13. οὕτως) οὕτω. v. 15. ὡς) ὃς. ibid. σὺν τοῖς ν. ἐκτρίψαι) δὲ σὺν τοῖς νηπίοις ἐκρίψειν. v. 16. νεὼ) νεών. v. 17. Ἰουδαῖος) ἰουδαῖον. v. 18. ἔχουσαν ἱκετηρίας τάξιν) transposita. v. 19. Ἀντίοχος καὶ στρατηγός.) transposita. v. 20. ἔῤῥωσθε) εἰ ἔῤῥωσθε. ibid. ἔσται ὑμῖν, εἰς οὐρανὸν) ἐστὶν ὑμῖν, εὔχομαι μὲν τῷ Θεῷ τὴν μεγίστην χάριν, εἰς οὐρανὸν. v. 21. ὑμῶν τὴν τιμὴν) præmittit κἀγὼ δὲ ἀσθενῶς διεκείμην. ibid. εὔνοιαν) addit ἂν. ib. ἐπαναγαγὼν ἐκ τῶν κατὰ) ἐπανάγων ἐκ τῶν περὶ. ib. πάντων ὑμῶν) πάντων. v. 23. διαδεξάμενον.) διαδεξόμενον. v. 24. ἀποβαίνῃ) ἀποβαίνῃ. ibid. καὶ προσαπέλθῃ τι) ἢ καὶ προσαγγελθῇ τι. ib. χώραν) χώρην. v. 25. τῆς βασιλείας) τῇ βασιλείᾳ. ibid. καὶ προσδοκῶντας) προσδεχομένους.

Digitized by Google

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΠΕΡΙ δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐτύγχανεν Ἀντίοχος ἀναλελυκὼς ἀκόσμως ἐκ τῶν περὶ τὴν Περσίδα τόπων.

2. Εἰσεληλύθει γὰρ εἰς τὴν λεγομένην Περσέπολιν, καὶ ἐπεχείρησεν ἱερουλεῖν, καὶ τὴν πόλιν συνέχειν· διὸ δὴ τῶν πληθῶν ὁρμησάντων, ἐπὶ τὴν τῶν ὅπλων βοήθειαν ἐτράπησαν· καὶ συνέβη τροπωθέντα τὸν Ἀντίοχον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων αἰσχήμονα τὴν ἀναζυγὴν ποιήσασθαι.

3. Ὄντι δὲ αὐτῷ κατ' Ἐκβάτανα προσέπεσε τὰ κατὰ Νικάνορα καὶ τὸν περὶ Τιμόθεον γεγονότα.

4. Ἐπαρθεὶς δὲ τῷ θυμῷ ᾤετο καὶ τὴν τῶν πεφυγαδευκότων αὐτὸν κακίαν εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἐναπερείσασθαι· διὸ συνέταξε τὸν ἁρματηλάτην ἀδιαλείπτως ἐλαύνοντα κατανύειν τὴν πορείαν, τῆς ἐξ ἑρανοῦ δὴ κρίσεως συνούσης αὐτῷ· ἔτως γὰρ ὑπερηφάνως εἶπε· πολυάνδριον Ἰουδαίων Ἱεροσόλυμα ποιήσω παραγενόμενος ἐκεῖ.

κατα-λύων

5. Ὁ δὲ παντεπόπτης Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ ἐπάταξεν αὐτὸν ἀνιάτῳ καὶ ἀοράτῳ πληγῇ· ἄρτι δὲ αὐτοῦ καταλήξαντος τὸν λόγον, ἔλαβεν αὐτὸν ἀνήκεστος τῶν σπλάγχνων ἀλγηδὼν, καὶ πικραὶ τῶν ἔνδον βάσανοι,

6. πάνυ δικαίως τὸν πολλαῖς καὶ ξενιζούσαις συμφοραῖς ἑτέρων σπλάγχνα βασανίσαντα.

7. Ὁ δ' ὑδαμῶς τῆς ἀγερωχίας ἔληγεν· ἔτι δὲ καὶ τῆς ὑπερηφανίας ἐπεπλήρωτο, πῦρ πνέων τοῖς θυμοῖς ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους, καὶ κελεύων ἐπεξύειν τὴν πορείαν· συνέβη δὲ καὶ πεσεῖν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἅρματος φερομένου ῥοίζῳ, καὶ δυσχερεῖ πλώματι περιπεσόντα πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος ἀποστραβλισθῆναι.

8. Ὁ δ' ἄρτι δικαίως τοῖς τῆς θαλάσσης κύμασιν ἐπιτάσσειν, διὰ τὴν ὑπὲρ ἀνθρώπων ὑπερηφανίαν, καὶ πλάσιγγι τὰ τῶν ὀρέων οἰόμενος ὕψη ζήσειν, κατὰ γῆν γενόμενος ἐν φορείῳ παρεκομίζετο, φανερὰν τοῖς πᾶσι τὴν δύναμιν ἐνδεικνύμενος· ἀντίδοσις κακῶν

9. Ὥστε καὶ ἐκ τοῦ σώματος τοῦ δυσσεβοῦς σκώληκας ἀναζεῖν, καὶ ζῶντος ἐν ὀδύναις καὶ ἀλγηδόσι τὰς σάρκας αὐτοῦ διαπίπτειν, ὑπὸ δὲ τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ πᾶν τὸ στρατόπεδον βαρύνεσθαι τῇ σαπρίᾳ. τὴν σαπρίαν

10. Καὶ τὸν μικρῷ πρότερον τῶν ἀστρων ἅψεσθαι δοκοῦντα, παρακομίζειν ἐδύνατο, διὰ τὸ τῆς ὀσμῆς ἀφόρητον βάρος.

11. Ἐνταῦθα οὖν ἤρξατο τὸ πολὺ τῆς ὑπερηφανίας λήγειν τεθραυσμένος, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἔρχεσθαι θείας μάστιγι καθ' ἡμέραν ἐπιτεινόμενος ταῖς ἀλγηδόσι.

CAP. IX. v. 1. περὶ τὴν) κατὰ τὴν. v. 4. καὶ τῶν πεφυγ.) καὶ τὴν τῶν πεφυγαδ. ibid. κατανύειν) κατανύειν. ib. οὕτω) ἄτω. v. 5. παντεπόπτης) πανεπόπτης. v. 8. Ὁ δ' ἀντιδικῶν) ὁ δ' ἄρτι δικῶν. ibid. κύμασιν, διὰ) κύμασιν ἐπιβάσσειν, διὰ. ib. ὑπὲρ ἀνθρώπων ὑπερηφανίαν) ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀλαζονίαν. ib. τῶν ὀρέων) τὰ τῶν ὀρέων. v. 9. τὴν σαπρίαν.) τῇ σαπρίᾳ. v. 11. τεθραυσμένος) ὑπετθραυσμένος.

25. Τὰ δὲ χρήματα τῶν παραγενομένων ἐπὶ τὸν ἀγορασμὸν αὐτῶν ἔλαβον· συνδιώξαντες δὲ αὐτοὺς ἐφ' ἱκανὸν ἀνέλυσαν ὑπὸ τῆς ὥρας συγκλειόμενοι.

ἀπὸ τῆς χώρας

26. Ἦν γὰρ ἡ πρὸ τοῦ σαββάτου δίκη, δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐμακροτόνησαν κατατρέχοντες αὐτούς.

27. Ὁπλολογήσαντες δὲ αὐτοὺς καὶ τὰ σκῦλα ἐκδύσαντες τῶν πολεμίων περὶ τὸ σάββατον ἐγίνοντο περισσῶς εὐλογοῦντες καὶ ἐξομολογούμενοι τῷ Κυρίῳ τῷ διασώσαντι αὐτοὺς εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην, ἀρχὴν ἐλέους τάξαντος αὐτοῖς.

28. Μετὰ δὲ τὸ σάββατον τοῖς ἠκισμένοις καὶ ταῖς χήραις καὶ τοῖς ὀρφανοῖς μερίσαντες ἀπὸ τῶν σκύλων, τὰ λοιπὰ αὐτοὶ καὶ τὰ παιδία διεμερίσαντο.

29. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι, καὶ κοινὴν ἱκετείαν ποιησάμενοι, τὸν ἐλεήμονα Κύριον ἠξίουν εἰς τέλος καταλλαγῆναι τοῖς αὐτοῦ δούλοις.

30. Καὶ τοῖς περὶ Τιμόθεον καὶ Βακχίδην συνερίσαντες ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους αὐτῶν ἀνεῖλον, καὶ ὀχυρωμάτων ὑψηλῶν εὖ μάλα ἐγκρατεῖς ἐγένοντο, καὶ λάφυρα πλεῖστα ἐμερίσαντο, ἰσομοίρους ἑαυτοὺς καὶ τοῖς ἠκισμένοις καὶ ὀρφανοῖς καὶ χήραις ἔτι δὲ καὶ πρεσβυτέροις ποιήσαντες.

τὸ ὀχύρωμα τῶν πλείονος αὐτοῖς

31. Ὁπλολογήσαντες δὲ αὐτοὺς ἐπιμελῶς πάντα συνέθηκαν εἰς τοὺς ἐπικαίρους τόπους, τὰ δὲ λοιπὰ τῶν σκύλων ἤνεγκαν εἰς Ἱεροσόλυμα.

32. Τὸν δὲ φυλάρχην τῶν περὶ Τιμόθεον ἀνεῖλον ἀνοσιώτατον ἄνδρα καὶ πολλὰ τοὺς Ἰουδαίους ἐπιλελυπηκότα.

33. Ἐπινίκια δὲ ἄγοντες ἐν τῇ πατρίδι, τοὺς ἐμπρήσαντας τοὺς ἱεροὺς πυλῶνας Καλλισθένην καί τινας ἄλλους ὑφῆψαν εἰς ἓν οἰκίδιον πεφευγότας, οἵ τινες ἄξιον τῆς δυσσεβείας * ἐκομίσαντο μισθόν.

ἄγοντας

οἰκεῖον πεφευγότα, καὶ τὸν

34. Ὁ δὲ τρισαλιτήριος Νικάνωρ, ὁ † τοὺς χιλίους ἐμπόρους ἐπὶ τὴν πράσιν τῶν Ἰουδαίων ἀγαγών,

* ἐκομίσατο

† τρισχιλίους

35. ταπεινωθεὶς ὑπὸ τῶν κατ' αὐτὸν νομιζομένων ἐλαχίστων εἶναι, τῇ τοῦ Κυρίου βοηθείᾳ τὴν δοξικὴν ἀποθέμενος ἐσθῆτα, διὰ τῆς μεσογείου δραπέτου τρόπον ἔρημον ἑαυτὸν ποιήσας, ἧκεν εἰς Ἀντιόχειαν ὑπεράγων δυσημερήσας ἐπὶ τῇ τοῦ στρατοῦ διαφθορᾷ.

καθ' αὐτὸν

ὑπὲρ ἅπαν εὐημερηκώς

36. Καὶ ὁ τοῖς Ῥωμαίοις ἀναδεξάμενος φόρον ἀπὸ τῆς τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις αἰχμαλωσίας κατορθώσασθαι, κατήγγελλεν ὑπέρμαχον ἔχειν τὸν θεὸν τοὺς Ἰουδαίους, καὶ διὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἀτρώτους εἶναι τοὺς Ἰουδαίους διὰ τὸ ἀκολουθεῖν τοῖς ἑαυτοῦ προτεταγμένοις νόμοις.

ΚΕΦ.

v. 25. παραγενομένων) παραγεγονότων. ibid. ἀπὸ τῆς χώρας) ὑπὸ τῆς ὥρας. v. 26. δίκη) abest. ibid. ἐμακροτόνησαν) ἐμακροθύμησαν. v. 27. διασώσαντι) addit αὐτοὺς. v. 28. καὶ τοῖς ὀρφάνοις) absque articulo. ibid. διεμερίσαντο) ἐμερίσαντο. v. 30. Καὶ τοῖς περὶ) καὶ τῶν περὶ. ibid. συνερίσαντες) συνεριζόντων. ib. τὸ ὀχύρωμα τῶν ὑψηλῶν) ὀχυρωμάτων ὑψηλῶν. ibid. πλείονος) πλεῖστα. ib. αὐτοῖς) ἑαυτοὺς. v. 33. ἄγοντας) ἄγοντες. ibid. Καλλισθένην) addit καί τινας ἄλλους. ib. οἰκεῖον πεφευγότα, καὶ τὸν ἄξιον) οἰκίδιον πεφευγότας, οἵτινες ἄξιον. ib. ἐκομίσατο) ἐκομίσαντο. v. 34. ὁ τρισχιλίους) ὁ τοὺς χιλίους. v. 35. καθ' αὐτὸν) κατ' αὐτὸν. ibid. ὑπὲρ ἅπαν εὐημερηκὼς) ὑπεράγων δυσημερήσας. v. 36. ἔχειν) addit τὸν θεὸν. ibid. ἑαυτοῦ) ὑπ' αὐτοῦ.

Digitized by Google

13. οἱ δειλανδροῦντες καὶ ἀπιστοῦντες τὴν τοῦ Θεοῦ δίκην διεδίδρασκον (ἑαυτοὺς) καὶ ἐξετόπιζον ἑαυτούς.

14. Οἱ δὲ τὰ περιλελειμμένα πάντα ἀπώλουν, ὁμοῦ δὲ τὸν Κύριον ἠξίουν ῥύσασθαι τοὺς ὑπὸ τοῦ δυσσεβοῦς Νικάνορος πρὶν συντυχεῖν πεπραμένους.

15. Καὶ εἰ μὴ δι' αὐτοὺς, ἀλλὰ διὰ τὰς πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν διαθήκας, καὶ ἕνεκα τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπικλήσεως τοῦ σεμνοῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς ὀνόματος αὐτοῦ.

16. Συναγαγὼν δὲ ὁ Μακκαβαῖος τοὺς περὶ αὐτὸν ὄντας τοὺς ἀριθμοὺς ἑξακισχιλίους παρεκάλει μὴ καταπλαγῆναι τοὺς δεσμίους τοὺς πολεμίους, μηδὲ εὐλαβεῖσθαι τὴν τῶν ἀδίκως παραγενομένων ἐπ' αὐτοὺς ἐθνῶν πολυπληθίαν, ἀγωνίσασθαι δὲ γενναίως,

17. πρὸ ὀφθαλμῶν λαβόντας τὴν ἀνόμως εἰς τὸν ἅγιον τόπον συντετελεσμένην ὑπ' αὐτῶν ὕβριν, καὶ τὸν τῆς ἐμπεπαγμένης πόλεως αἰκισμὸν, ἔτι δὲ τὴν τῆς προγονικῆς πολιτείας κατάλυσιν.

18. Οἱ μὲν γὰρ ὅπλοις πεποίθασιν ἄμα καὶ τόλμαις, * ἔφησεν, ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τῷ παντοκράτορι Θεῷ, δυναμένῳ καὶ τοὺς ἐρχομένους ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὸν ὅλον κόσμον ἐν ἑνὶ νεύματι καταβαλεῖν πεποίθαμεν.

19. Προσαναλεξάμενος δὲ αὐτοῖς καὶ τὰς ἐπὶ τῶν προγόνων γενομένας ἀντιλήψεις, καὶ τὴν ἐπὶ Σενναχηρεὶμ, ἑκατὸν ὀγδοηκονταπέντε χιλιάδες ὡς ἀπώλοντο,

20. καὶ τὴν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ τὴν πρὸς τοὺς Γαλάτας παράταξιν γενομένην, ὡς οἱ πάντες ἐπὶ τὴν χρείαν ἦλθον ὀκτακισχίλιοι σὺν Μακεδόσι τετρακισχιλίοις, τῶν Μακεδόνων ἀπορουμένων, οἱ ὀκτακισχίλιοι τοὺς δώδεκα μυριάδας ἀπώλεσαν διὰ τὴν γινομένην αὐτοῖς ἐξακισχίλιοι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ βοήθειαν, καὶ ὠφέλειαν πολλὴν ἔλαβον.

21. Ἐφ' οἷς εὐθαρσεῖς αὐτοὺς παρεσκεύασε καὶ ἑτοίμους ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τῆς πατρίδος ἀποθνήσκειν τετραμερές τι ἐποίησε τὸ στράτευμα·

22. Τάξας καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ προηγουμένους ἑκατέρας τάξεως Σίμωνα καὶ Ἰώσηπον καὶ Ἰωνάθην, ὑποτάξας ἑκάστῳ χιλίους πρὸς τοῖς πεντακοσίοις,

23. ἔτι δὲ καὶ Ἐλεάζαρον, παραναγνὺς τὴν ἱερὰν βίβλον, καὶ δοὺς σύνθημα Θεοῦ βοηθείας, τῆς πρώτης σπείρας σπείρης αὐτὸς προηγούμενος συνέβαλε τῷ Νικάνορι.

24. Γενομένου δὲ αὐτοῖς τοῦ παντοκράτορος συμμάχου κατέσφαξαν τῶν πολεμίων ὑπὲρ τοὺς ἐννακισχιλίους, τραυματίας δὲ καὶ τοῖς μέλεσιν ἀναπήρους τὸ πλεῖον μέρος τῆς τοῦ Νικάνορος στρατιᾶς ἐποίησαν, πάντας δὲ φεύγειν ἠνάγκασαν.

ν. 13. ἑαυτοὺς καὶ ἐξετόπιζον.) καὶ ἐξετόπιζον ἑαυτούς. v. 15. ἕνεκεν.) ἕνεκεν. v. 16. ἀριθμοὺς) τοὺς ἀριθμούς. ibid. τοῖς δεσμίους) τοὺς πολεμίους. ib. παραγενομένων) παραγινομένων. v. 18. πεποίθασιν) πεποίθασιν. ibid. ἔφησεν) ἴφησεν. ib. ἐνὶ ν. καταλ»βεῖν) ἑνὶ νεύματι καταβαλεῖν. v. 19. ἑκατὸν ὀγδ. χιλιάδες) τῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδων. v. 20. πρὸς τοὺς Γαλάτας) πρὸς αὐτοὺς γαλάτας. ibid. ἑξακισχίλιοι) ἑξακισχίλιοι. ib. γενομένην) γινομένην. v. 21. ἑτοίμους τὸ στράτευμα.) transpofita. v. 22. Τάξας ἀδελφοὺς) τάξας καὶ τοὺς ἀδελφούς. ibid. Ἰώσηπον καὶ Ἰωνάθην) Ἰόσηφον καὶ ἰωνάθαν. v. 23. παραναγνὺς) παραγνοὺς. ibid. σπείρης) σπείρας. v. 24. τὸ πλεῖον) τὸ πλεῖστον. ibid. στρατιᾶς, πάντας δὲ φεύγειν) στρατιᾶς ἐποίησαν, πάντας δὲ φυγεῖν.

Digitized by Google

ΚΕΦ. Η'. VIII.

Ἰούδας δὲ ὁ καὶ Μακκαβαῖος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ παρεισπορευόμενοι λεληθότως εἰς τὰς κώμας προσεκαλοῦντο συγγενεῖς, καὶ τοὺς μεμενηκότας ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ προσλαμβανόμενοι συνήγαγον εἰς ἑξακισχιλίους.

ἐφιδεῖν καταπονούμενον

2. Καὶ ἐπεκαλοῦντο τὸν Κύριον ἐπιδεῖν τὸν ὑπὸ πάντων καταπατήμενον λαὸν, οἰκτεῖραι δὲ καὶ τὸν ναὸν τὸν ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων βεβηλωθέντα.

καταβοούντων

3. Ἐλεῆσαι δὲ καὶ τὴν καταφθειρομένην πόλιν καὶ μέλλουσαν ἰσόπεδον γίνεσθαι, καὶ τῶν καταβοώντων πρὸς αὐτὸν αἱμάτων εἰσακοῦσαι·

4. καὶ μνησθῆναι δὲ καὶ τῆς τῶν ἀναμαρτήτων νηπίων παρανόμου ἀπωλείας· καὶ περὶ τῶν γενομένων εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ βλασφημιῶν, καὶ μισοπονηρῆσαι.

συστέματι

5. Γενόμενος δὲ ὁ Μακκαβαῖος ἐν συστήματι ἀνυπόστατος ἤδη τοῖς ἔθνεσιν ἐγίνετο, τῆς ὀργῆς τοῦ Κυρίου εἰς ἔλεον τραπείσης.

χώρας

6. Πόλεις δὲ καὶ κώμας ἀπροσδοκήτως ἐρχόμενος ἐνεπίμπρα, καὶ τοὺς ἐπικαίρους τόπους ἀπολαμβάνων οὐκ ὀλίγους τῶν πολεμίων ἐνίκα τροπούμενος.

ἐπιβολὰς

7. Μάλιστα τὰς νύκτας πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιβολὰς συνεργοὺς ἐλάμβανε· καὶ λαλιά τις τῆς εὐανδρίας αὐτοῦ διεχεῖτο πανταχῇ.

λαλιὰν διηχεῖτο

8. Συνορῶν δὲ ὁ Φίλιππος κατὰ μικρὸν εἰς προκοπὴν ἐρχόμενον τὸν ἄνδρα, πυκνότερον δὲ ἐν ταῖς εὐημερίαις προβαίνοντα, πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης στρατηγὸν ἔγραψεν ἐπιβοηθεῖν τοῖς τοῦ βασιλέως πράγμασιν.

9. Ὁ δὲ ταχέως προχειρισάμενος Νικάνορα, τὸν τοῦ Πατρόκλου τῶν πρώτων φίλων ἀπέστειλεν, ὑποτάξας παμφύλων ἔθνη οὐκ ἐλάττους τῶν δισμυρίων, τὸ πᾶν τῶν Ἰουδαίων ἐξᾶραι γένος· συνέστησε δὲ αὐτῷ καὶ Γοργίαν ἄνδρα στρατηγὸν καὶ ἐν πολεμικαῖς χρείαις ἔχοντα πείραν.

τῆς Ἰουδαίας

10. Διεστήσατο δὲ ὁ Νικάνωρ τὸν φόρον τῷ βασιλεῖ τοῖς Ῥωμαίοις ὄντα ταλάντων διχιλίων ἐκ τῆς τῶν Ἰουδαίων αἰχμαλωσίας ἐκπληρώσειν.

προκαλούμενος Ἰουδαίων * ὑπιχνούμενος παρακολουθῆσαν

11. Εὐθέως δὲ εἰς τὰς παραθαλασσίους πόλεις ἀπέστειλε προσκαλούμενος ἐπ' ἀγορασμὸν Ἰουδαϊκῶν σωμάτων, * ὑπιχνούμενον ἐνενήκοντα σώματα ταλάντου παραχωρήσειν· οὐ προσδεχόμενος τὴν παρὰ τοῦ παντοκράτορος μέλλουσαν παρακολουθήσειν αὐτῷ δίκην.

12. Τῷ δὲ Ἰούδᾳ προσέπεσε περὶ τῆς τοῦ Νικάνορος ἐφόδου· καὶ μεταδόντος αὐτοῦ τοῖς σὺν αὐτῷ τὴν παρουσίαν τοῦ στρατοπέδου,

13. οἱ δει-

CAP. VIII. v. 1. καὶ Μακκαβαῖος) καὶ abest. ibid. συγγενεῖς) τοὺς συγγενεῖς. ib. προσλαμβανόμενοι) προσλαβόμενοι. v. 2. ἐφιδεῖν τὸν ὑπὸ π. καταπονούμενον) ἐπιδεῖν τὸν ὑπὸ πάντων καταπατήμενον. v. 3. καταβοούντων) καταβοώντων. v. 4. καὶ μνησθῆναι) καὶ abest. v. 5. ὁ Μακκαβαῖος ἐν συστέματι) ἐν συστήματι ὁ μακκαβαῖος. v. 6. χώρας) κώμας. ibid. πολεμίων) addit ἐνίκα. v. 7. ἐπιβολὰς) ἐπιβολάς. ibid. λαλιὰν) λαλιά τις. ib. διηχεῖτο) διεχεῖτο. v. 9. τὸ πᾶν τῆς Ἰουδαίας) τὸ σύμπαν τῶν Ἰουδαίων. ibid. ἔχοντα πείραν) transposita. v. 11. προκαλούμενος) προσκαλούμενος. ibid. Ἰουδαίων σωμάτων, ὑπιχνούμενος) ἰουδαϊκῶν σωμάτων, ὑπιχνούμενον. ib. παρακολουθῆσαν αὐτῷ) παρακολουθήσειν ἐπ' αὐτῷ. v. 12. μεταδόντος) addit αὐτοῦ.

Digitized by Google

ἐν γαστρὶ περιενέγκασάν σε μῆνας ἐννέα, καὶ θηλάσασάν σε ἔτη τρία, καὶ ἐκθρέψασάν σε, καὶ ἀγαγοῦσαν εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, καὶ τροφοφορήσασαν.

28. Ἀξιῶ σε, τέκνον, ἀναβλέψαντα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα ἰδόντα γνῶναι, ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐποίησεν αὐτὰ ὁ Θεὸς, καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος οὕτω γεγένηται.

οὐκ ἐξ γίνεται

29. Μὴ φοβηθῇς τὸν δήμιον τοῦτον, ἀλλὰ τῶν ἀδελφῶν σου ἄξιος γενόμενος ἐπίδεξαι τὸν θάνατον, ἵνα ἐν τῷ ἐλέει σὺν τοῖς ἀδελφοῖς σου κομίσωμαί σε.

κομίσαι με

30. Ἔτι δὲ ταύτης * καταλεγούσης ὁ νεανίας εἶπε· τίνα μένετε; † οὐχ ὑπακούω τοῦ προστάγματος τοῦ βασιλέως· τοῦ δὲ προστάγματος ἀκούω τοῦ νόμου τοῦ δοθέντος τοῖς πατράσιν ἡμῶν διὰ Μωσέως.

* καταλγηγούσης † οὐκ

Μωσῆν

31. Σὺ δὲ πάσης κακίας εὑρετὴς γενόμενος εἰς τοὺς Ἑβραίους οὐ μὴ διαφύγῃς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ.

32. Ἡμεῖς γὰρ διὰ τὰς ἑαυτῶν ἁμαρτίας πάσχομεν.

33. Εἰ δὲ χάριν ἐπιπλήξεως καὶ παιδείας ὁ ζῶν Κύριος ἡμῶν βραχέως ἐπώργισται, καὶ πάλιν καταλλαγήσεται τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις.

34. Σὺ δὲ, ὦ ἀνόσιε καὶ πάντων ἀνθρώπων μιαρώτατε, μὴ μάτην μετεωρίζου φρυαττόμενος ἀδήλοις ἐλπίσιν ἐπὶ τοὺς οὐρανίους παῖδας ἐπαράμενος χεῖρα.

φρυττόμενος

35. Οὔπω γὰρ τὴν τοῦ παντοκράτορος ἐπόπτου Θεοῦ κρίσιν ἐκπέφευγας.

36. Οἱ μὲν γὰρ νῦν ἡμέτεροι ἀδελφοὶ βραχὺν ὑπενέγκαντες πόνον ἀενάου ζωῆς ὑπὸ διαθήκην Θεοῦ πεπτώκασι· σὺ δὲ τῇ τοῦ Θεοῦ κρίσει δίκαια τὰ πρόστιμα τῆς ὑπερηφανίας ἀποίσῃ.

ἐπενέγκαντες

37. Ἐγὼ δὲ καθάπερ οἱ ἀδελφοί μου καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν προδίδωμι περὶ τῶν πατρίων νόμων, ἐπικαλούμενος τὸν Θεὸν * ἵλεων ταχύ τῷ ἔθνει γενέσθαι, καὶ σὲ μετὰ ἐτασμῶν καὶ μαστίγων * ἐξομολογήσασθαι, διότι μόνος αὐτὸς Θεός ἐστιν.

ἐπικαλούμενοι * ἵλεως

38. Ἐν ἐμοὶ δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς μου στῆναι τὴν τοῦ παντοκράτορος ὀργὴν τὴν ἐπὶ τὸ σύμπαν ἡμῶν γένος δικαίως ἐπηγμένην.

στῆσαι

ἐπημμένην

39. Ἔκθυμος δὲ γενόμενος ὁ βασιλεὺς τούτῳ παρὰ τοὺς ἄλλους χειρίστως ἀπήντησε πικρῶς φέρων ἐπὶ τῷ μυκτηρισμῷ.

40. Καὶ οὗτος οὖν καθαρῶς τὸν βίον μετήλλαξε, παντελῶς ἐπὶ τῷ Κυρίῳ πεποιθώς.

41. Ἐσχάτη δὲ τῶν υἱῶν ἡ μήτηρ ἐτελεύτησε.

42. Τὰ μὲν οὖν περὶ τοὺς σπλαγχνισμοὺς καὶ τὰς ὑπερβαλλούσας αἰκίας ἐπὶ τοσοῦτον δεδηλώσθω.

ΚΕΦ.

v. 28. οὐκ ἐξ) ἐξ οὐκ. ibid. ὅτω γίνεται.) οὕτως γεγένηται. v. 29. ἀδελφῶν σου) ἀδελφῶν. ibid. κομίσαι με σε.) κομίσωμαί σε. v. 30. καταλγηγούσης) καταλεγούσης. ibid. οὐκ) οὐχ. ib. διὰ Μωσῆν.) διὰ μωϋσέως. v. 34. φρυττόμενος) φρυαττόμενος. ibid. τοὺς οὐρανίους παῖδας ἐπαράμενος) τοὺς δούλους αὐτοῦ ἐπαιρόμενος. v. 36. ἐπενέγκαντες) ὑπενέγκαντες. ibid. ἀενάου) ἀενάου. v. 37. ἀδελφοὶ) addit μου. ibid. ἐπικαλούμενος τὸν Θ. ἵλεως) ἐπικαλούμενος τὸν Θεὸν ἵλεων. v. 38. στῆσαι) στῆναι. ibid. ἐπημμένην.) ἐπηγμένην. v. 40. καθαρῶς) καθαρὸς τὸν βίον. v. 42. τοὺς σπλαγχνισμοὺς) absque articulo.

Digitized by Google

13. Καὶ τούτου δὲ μεταλλάξαντος τὸν τέταρτον ὡσαύτως ἐβασάνιζον αἰκιζόμενοι.

14. Καὶ γενόμενος πρὸς τῷ τελευτᾷν οὕτως ἔφη· αἱρετὸν μεταλλάσσοντας ἀπὸ ἀνθρώπων τὰς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ προσδοκᾶν ἐλπίδας πάλιν ἀναστήσεσθαι ὑπ' αὐτοῦ· σοὶ μὲν γὰρ ἀνάστασις εἰς ζωὴν οὐκ ἔσται.

15. Ἐχομένως δὲ τὸν πέμπτον προσάγοντες ἠκίζοντο.

16. Ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν εἴδων, εἶπεν· ἐξουσίαν ἐν ἀνθρώποις ἔχων, ὃ θέλεις, ποιεῖς, φθαρτὸς ὤν· μὴ δόκει δὲ τὸ γένος ἡμῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καταλελεῖφθαι.

17. Σὺ δὲ καρτέρει, καὶ θεώρει τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ κράτος, ὡς σὲ καὶ τὸ σπέρμα σου βασανιεῖ.

18. Μετὰ δὲ τοῦτον ἦγον τὸν ἕκτον, καὶ μέλλων ἀποθνήσκειν ἔφη· μὴ πλα-
μᾶλλον νῶ μάτην, ἡμεῖς γὰρ δι' ἑαυτοὺς ταῦτα πάσχομεν ἁμαρτόντες εἰς ἑαυτῶν Θεὸν, διὸ ἄξια θαυμασμοῦ γέγονε·

19. Σὺ δὲ μὴ νομίσῃς ἀθῷος ἔσεσθαι θεομαχεῖν ἐπιχειρήσας.

ἀγαθὴ 20. Ὑπεραγόντως δὲ ἡ μήτηρ θαυμαστὴ καὶ μνήμης ἀγαθῆς ἀξία, ἥτις ἀπολλυμένους υἱοὺς ἑπτὰ συνορῶσα μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας εὐψύχως ἔφερε διὰ τὰς ἐπὶ Κύριον ἐλπίδας.

τῶν ἀνθρώπων 21. Ἕκαστον δὲ αὐτῶν παρεκάλει τῇ πατρίῳ φωνῇ, γενναίῳ πεπληρωμένη φρονήματι, καὶ τὸν θῆλυν λογισμὸν ἄρσενι θυμῷ διεγείρασα, λέγουσα πρὸς αὐτούς.

22. Οὐκ οἶδ' ὅπως εἰς τὴν ἐμὴν ἐφάνητε κοιλίαν, οὐδὲ ἐγὼ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν ἐχαρισάμην, καὶ τὴν ἑκάστου στοιχείωσιν οὐκ ἐγὼ διερύθμισα.

23. Τοιγαροῦν ὁ τοῦ κόσμου κτίστης, ὁ πλάσας ἀνθρώπου γένεσιν καὶ πάντων ἐξευρὼν γένεσιν, καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν πάλιν ἀποδώσει μετ' ἀποδίδω-
ἐλέους, ὡς νῦν ὑπερορᾶτε ἑαυτοὺς διὰ σιν τοὺς αὐτοῦ νόμους.

24. Ὁ δὲ Ἀντίοχος οἰόμενος καταφρονεῖσθαι καὶ τὴν ὀνειδίζουσαν ὑφορώμενος φωνὴν, ἔτι τοῦ νεωτέρου περιόντος, οὐ μόνον διὰ λόγων ἐποιεῖτο τὴν παράκλησιν, ἀλλὰ καὶ δι' ὅρκων ἐπίστου, ἅμα πλουτιεῖν καὶ μακαριστὸν ποιήσειν (καὶ) μεταθέμενον ἀπὸ τῶν πατρίων νόμων, καὶ φίλον ἕξειν, καὶ χρείας ἐμπιστεύσειν.

25. Τοῦ δὲ νεανίου μηδαμῶς προσέχοντος, προσκαλεσάμενος ὁ βασιλεὺς τὴν μητέρα παρῄνει γενέσθαι τοῦ μειρακίου σύμβουλον ἐπὶ σωτηρίῳ.

26. Πολλὰ δὲ αὐτοῦ παραινήσαντος, ἐπεδέξατο πείσειν τὸν υἱόν.

27. Προσκύψασα δὲ αὐτῷ, χλευάσωσα τὸν ὠμὸν τύραννον, οὕτως ἔφησε τῇ πατρίῳ φωνῇ· υἱὲ, ἐλέησόν με τὴν ἐν

v. 14. μεταλλάσσοντας ἀπὸ) μεταλλάσσοντα ὑπ'. v. 16. ὃ θέλεις, ποιεῖς, φθαρτὸς ὤν·) φθαρτὸς ὤν, ὃ θέλεις, ποιεῖς. v. 17. βασανιεῖ.) βασανίσει. v. 18. μᾶλλον) μάτην. ibid. ἁμαρτόντες εἰς ἑαυτῶν Θ. ἄξια) ἁμαρτάνοντες εἰς τὸν ἑαυτῶν θεὸν, διὸ ἄξια. v. 20. ἀγαθὴ) θαυμαστὴ. v. 21. τῶν ἀνθρώπων) αὐτῶν. v. 23. ἀποδίδωσιν) ἀποδώσει. v. 24. (καὶ) abest. ibid. πατρίων) addit νόμων. v. 25. γενέσθαι τοῦ μειρακίου) transposita. v. 26. παραινήσαντος) παραινέσαντος. v. 27. πατρίῳ) πατρῴα.

Digitized by Google

31. Καὶ οὗτος οὖν τοῦτον τὸν τρόπον μετήλλαξεν, οὐ μόνον τοῖς νέοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείστοις τοῦ ἔθνους τὸν ἑαυτοῦ θάνατον ὑπόδειγμα γενναιότητος καὶ μνημόσυνον ἀρετῆς καταλιπών.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

Συνέβη δὲ καὶ ἑπτὰ ἀδελφοὺς μετὰ τῆς μητρὸς συλληφθέντας ἀναγκάζεσθαι ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῶν ἀθεμίτων ὑείων κρεῶν ἐφάπτεσθαι μάστιξι καὶ νευραῖς αἰκιζομένους.

2. Εἷς δὲ αὐτῶν γενόμενος προήγορος εἶπε· τί μέλλεις ἐρωτᾷν καὶ μανθάνειν παρ' ἡμῶν; ἕτοιμοι γὰρ ἀποθνήσκειν ἐσμὲν ἢ πατρῴους νόμους παραβαίνειν.

3. Ἔκθυμος δὲ γενόμενος ὁ βασιλεὺς προσέταξε τήγανα καὶ λέβητας ἐκπυροῦν.

4. Τῶν δὲ παραχρῆμα ἐκπυρωθέντων, τὸν γενόμενον αὐτῶν προήγορον προσέταξε γλωσσοτομεῖν, καὶ περισκυθίσαντας ἀκρωτηριάζειν, τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς μητρὸς συνορώντων.

λοιποῖς 5. Ἄχρηστον δὲ αὐτὸν τοῖς ὅλοις γενόμενον ἐκέλευσε τῇ πυρᾷ προσάγειν ἔμπνουν καὶ τηγανίζειν· τῆς δὲ ἀτμίδος διδούσης ἐφ' ἱκανὸν διαδιδούσης τοῦ τηγάνου ἀλλήλους παρεκάλουν σὺν τῇ μητρὶ γενναίως τελευτᾷν, λέγοντες οὕτως·

6. Ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἐφορᾷ, καὶ ταῖς ἀληθείαις ἐφ' ἡμῖν παρακαλεῖται, καθάπερ διὰ τῆς κατὰ πρόσωπον ἀντιμαρτυρούσης ᾠδῆς διεσάφησε Μωσῆς, λέγων· καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται.

7. Μεταλλάξαντος δὲ τοῦ πρώτου τὸν τρόπον τοῦτον, τὸν δεύτερον ἦγον ἐπὶ τὸν ἐμπαιγμόν· καὶ τὸ τῆς κεφαλῆς δέρμα σὺν ταῖς θριξὶ περισύροντες ἐπηρώτων, εἰ φάγεσαι πρὸ τοῦ τιμωρηθῆναι κατὰ μέλος τὸ σῶμα; ἐπηρώτουν

8. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς τῇ πατρίῳ φωνῇ προσεῖπεν· οὐχί. διόπερ καὶ οὗτος τὴν ἑξῆς ἔλαβε βάσανον, ὡς ὁ πρῶτος.

9. Ἐν ἐσχάτῃ δὲ πνοῇ γενόμενος εἶπε· σὺ μὲν ἀλάστωρ ἐκ τοῦ παρόντος ἡμᾶς ζῆν ἀπολύεις, ὁ δὲ τοῦ κόσμου βασιλεὺς ἀποθανόντας ἡμᾶς ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ νόμων εἰς αἰώνιον ἀναβίωσιν ζωῆς ἡμᾶς ἀναστήσει.

10. Μετὰ δὲ τούτων ὁ τρίτος ἐνεπαίζετο, καὶ τὴν γλῶσσαν αἰτηθεὶς ταχέως προέβαλλε, καὶ τὰς χεῖρας εὐθαρσέως προέτεινε,

11. καὶ γενναίως εἶπεν· ἐξ οὐρανοῦ ταῦτα κέκτημαι, καὶ διὰ τοὺς αὐτοῦ νόμους ὑπερορῶ ταῦτα, καὶ παρ' αὐτοῦ ταῦτα πάλιν ἐλπίζω κομίζεσθαι. κέκληται

12. Ὥστε αὐτὸν τὸν βασιλέα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐκπλήσσεσθαι τὴν τοῦ νεανίσκου ψυχὴν, ὡς ἐν οὐδενὶ τὰς ἀλγηδόνας ἐτίθετο.

CAP. VII. v. 2. εἶπε· μέλλεις) οὕτως ἔφη. τί μέλλεις. ibid. ἡμῶν) παρ' ἡμῶν. ib. πατρῴους νόμους παραβαίνειν.) παραβαίνειν τοὺς πατρίους νόμους. v. 4. παραχρῆμα ἐκπυρωθέντων) transposita. v. 5. τοῖς λοιποῖς) τοῖς ὅλοις. ibid. διδούσης) διαδιδούσης. v. 6. Μωσῆς) μωϋσῆς. v. 7. περισύροντες ἐπηρώτων) περισύραντες ἐπηρώτων. ibid. κατὰ μέλος τὸ σῶμα;) transposita. v. 8. προσεῖπεν) εἶπεν. v. 10. προέβαλλε) προέβαλε. ibid. εὐθαρσέως) εὐθαρσῶς. v. 11. κέκληται) κέκτημαι. ibid. κομίζεσθαι.) κομίσασθαι.

Digitized by Google

19. Ὁ δὲ τὸν μετ' εὐκλείας θάνατον μᾶλλον ἢ τὸν μετὰ μίσους βίον ἀναδεξάμενος αὐθαιρέτως ἐπὶ τὸ τύμπανον προσῆγε.

20. Προσπλύσας δὲ, καθ' ὃν ἔδει τρόπον προσέρχεσθαι τὰς ὑπομενούσας ἀμύνασθαι, ὧν ἡ Θέμις γεύσασθαι διὰ τὴν πρὸς τὸ ζῆν Φιλοσοφίαν.

ἀμύνασθαι

21. Οἱ δὲ πρὸς τῷ παρανόμῳ σπλαγχνισμῷ τεταγμένοι διὰ τὴν ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων πρὸς τὸν ἄνδρα γνῶσιν ἀπολαμβάνοντες αὐτὸν κατιδίαν παρεκάλουν, ἐνεγκόντα κρέα, οἷς καθῆκον αὐτῷ * χρήσασθαι, δι' αὐτῆς παρασκευασθέντα, † ὑποκρῖναι δὲ ὡς ἐθίοντα τοῦ ὑπὸ τῆ βασιλέως τεταγμένα τῶν ἀπὸ τῆς θυσίας κρεῶν.

ἐνεκάλουν * χρᾶσθαι † ὑποκρῖναι

22. ἵνα τοῦτο πράξας ἀπολυθῆ τῆ θανάτῳ, καὶ διὰ τὴν ἀρχαίαν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν τύχη φιλανθρωπίας.

τύχοι

23. Ὁ δὲ λογισμὸν αἰσίων ἀναλαβὼν καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας καὶ τῆς τῆ γήρους ὑπεροχῆς καὶ τῆς ἐπικλήτε καὶ ἐπιφανεῖς πολιτείας καὶ τῆς ἐκ παιδὸς καλλίστης ἀνατροφῆς, μᾶλλον δὲ τῆς ἁγίας καὶ θεοκτίστου νομοθεσίας ἀκολούθως ἀπεφήνατο, ταχέως λέγων προπέμπειν εἰς τὸν ᾅδην.

πολιτείας ἀνατροφῆς

24. Οὐ γὰρ τῆς ἡμετέρας ἡλικίας ἄξιόν ἐστι ὑποκρίνεσθαι, ἵνα πολλοὶ τῶν νέων ὑπολαβόντες Ἐλεάζαρον τὸν ἐνενηκονταετῆ μεταβῆναι εἰς ἀλλοφυλισμὸν,

25. καὶ αὐτοὶ διὰ τὴν ἐμὴν ὑπόκρισιν καὶ διὰ τὸ μικρὸν καὶ ἀκαριαῖον ζῆν πλανηθῶσι δι' ἐμὲ, καὶ μῦσος καὶ κηλίδα τῆ γήρως κατακλήσωμαι.

26. Εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τῆ παρόντος ἐξελοῦμαι τὴν ἐξ ἀνθρώπων τιμωρίαν, ἀλλὰ τὰς τῆ παντοκράτορος χεῖρας οὔτε ζῶν οὔτε ἀποθανὼν ἐκφεύξομαι.

27. Διόπερ ἀνδρείως μὲν νῦν διαλλάξας τὸν βίον τῆ μὲν γήρως ἄξιος φανήσομαι,

28. τοῖς δὲ νέοις ὑπόδειγμα γενναῖον καταλελοιπὼς εἰς τὸ προθύμως καὶ γενναίως ὑπὲρ τῶν σεμνῶν καὶ ἁγίων νόμων ἀπευθανατίζειν· τοσαῦτα δὲ εἰπὼν ἐπὶ τὸ τύμπανον εὐθέως ἦλθε.

εἰπὼς

29. Τῶν δὲ ἀγόντων τὴν μικρῷ πρότερον εὐμένειαν πρὸς αὐτὸν εἰς δυσμένειαν μεταβαλόντων διὰ τῶν προειρημένων λόγων, ἐν αὐτοῖ ὑπελάμβανον ἀπόνοιαν ὡς εἶναι.

30. Μέλλων δὲ ταῖς πληγαῖς τελευτᾶν, ἀναστενάξας εἶπε· Τῷ κυρίῳ τῷ τὴν ἁγίαν γνῶσιν ἔχοντι φανερόν ἐστιν, ὅτι δυνάμενος ἀπολυθῆναι τῆ θανάτῳ σκληραῖς ὑποφέρω κατὰ τὸ σῶμα ἀλγηδόνας μαστιγέμενος, κατὰ ψυχὴν δὲ ἡδέως διὰ τὸν αὐτοῦ φόβον ταῦτα πάσχω.

31. Καὶ

v. 20. ἀμύνασθαι) ἀμύνεσθαι. ibid. πρὸς τὸ ζῆν) διὰ τὴν πρὸς τὸ ζῆν. v. 21. ἀπολαμβάνοντες) ἀπολαβόντες. ibid. ἐνεκάλουν, ἐνεγκόντα) παρεκάλουν, ἐνέγκαντα. ib. χρᾶσθαι) χρήσασθαι. ib. ὑποκρῖναι) ὑποκριθῆναι. ib. τεταγμένα) προστεταγμένα. v. 22. τύχοι) τύχῃ. v. 23. γήρους) γήρως. ibid. πολιτείας) πολιτῖας. ib. ἀνατροφῆς) ἀνατροφῆς. v. 24. μεταβῆναι) μεταβεβηκέναι. v. 25. κατακλήσωμαι.) κατακλήσομαι. v. 28. εἰπὼς) εἰπών. v. 29. δυσμένειαν διὰ τῶν προειρημένων λόγων, ὡς αὐτοὶ ὑπελ.) δυσμένειαν μεταβαλόντων διὰ τὰ τὰς προειρημένους λόγους, ὡς αὐτοὶ διελάμβανον.

Digitized by Google

Θυμούντων μεθ' ἑταιρῶν, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς περιβόλοις γυναιξὶ πλησιαζόντων, ἔτι δὲ τὰ μὴ καθήκοντα ἔνδον εἰσφερόντων.

περιβόλων

5. Τὸ δὲ θυσιαστήριον τοῖς ἀποδιεσταλμένοις ἀπὸ τῶν νόμων ἀθεμίτοις ἐπεπλήρωτο.

6. Ἦν δ' οὔτε σαββατίζειν, οὔτε πατρώους ἑορτὰς διαφυλάττειν, οὔτε ἁπλῶς Ἰουδαῖον ὁμολογεῖν εἶναι.

ἦγον

7. Ἤγοντο δὲ μετὰ πικρᾶς ἀνάγκης εἰς τὴν κατὰ μῆνα τῇ βασιλέως γενέθλιον ἡμέραν ἐπὶ σπλαγχνισμόν· γενομένης δὲ Διονυσίων ἑορτῆς ἠναγκάζοντο κισσοὺς ἔχοντες πομπεύειν τῷ Διονύσῳ.

8. Ψήφισμα δὲ ἐξέπεσεν εἰς τὰς συνγειτονας Ἑλληνίδας πόλεις, Πτολεμαίου ὑποθεμένου τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἄγειν καὶ σπλαγχνίζειν·

9. Τὸς δὲ μὴ προαιρουμένους μεταβαίνειν ἐπὶ τὰ Ἑλληνικὰ κατασφάζειν· παρῆν οὖν ὁρᾶν τὴν ἐνεχθῶσαν ταλαιπωρίαν.

10. Δύο γὰρ γυναῖκες ἀνήχθησαν περιτετμημένοι τὰ τέκνα αὐτῶν· τέκνων δὲ ἐκ τῶν μαστῶν κρεμάσαντες τὰ βρέφη, καὶ δημοσίᾳ περιαγαγόντες αὐτὰς τὴν πόλιν κατὰ τῶν τείχους ἐκρήμνισαν.

11. Ἕτεροι δὲ πλησίον συνδραμόντες εἰς τὰ σπήλαια, λεληθότως ἄγειν τὴν ἑβδομάδα, μηνυθέντες τῷ Φιλίππῳ συνεφλογίσθησαν, διὰ τὸ εὐλαβῶς ἔχειν βοηθῆσαι αὐτοῖς κατὰ δόξαν τῆς σεμνοτάτης ἡμέρας.

12. Παρακαλῶ οὖν τοὺς ἐντυγχάνοντας τῇδε τῇ βίβλῳ μὴ συστέλλεσθαι διὰ τὰς συμφορὰς, λογίζεσθαι δὲ τὰς τιμωρίας μὴ πρὸς ὄλεθρον, ἀλλὰ πρὸς παιδείαν τοῦ γένους ἡμῶν εἶναι.

13. Καὶ γὰρ τὸ μὴ πολὺν χρόνον ἐᾶσθαι τοὺς δυσσεβοῦντας, ἀλλ' εὐθέως περιπίπτειν τοῖς ἐπιτιμίοις, μεγάλης εὐεργεσίας σημεῖόν ἐστιν. ἐπιλήμοις

14. Οὐ γὰρ καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἀναμένει μακροθυμῶν ὁ δεσπότης μέχρι τοῦ καταντήσαντας αὐτοὺς πρὸς ἐκπλήρωσιν ἁμαρτιῶν κολάσῃ ἔτους καὶ ἐφ' ἡμῶν ἔκρινεν εἶναι· μέχρι

15. ἵνα μὴ πρὸς τέλος ἀφικομένων ἡμῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὕστερον ἡμᾶς ἐκδικᾷ.

16. Διόπερ οὐδέ ποτε μὲν τὸν ἔλεον αὐτὸ ἀφ' ἡμῶν ἀφίστησι· παιδεύων δὲ μετὰ συμφορᾶς οὐκ ἐγκαταλείπει τὸν ἑαυτοῦ λαόν.

17. Πλὴν ἕως ὑπομνήσεως ταῦθ' ἡμῖν εἰρήσθω· δι' ὀλίγων δὲ ἐλευσόμεθα ἐπὶ τὴν διήγησιν.

18 Ἐλεάζαρός τις τῶν πρωτευόντων γραμματέων ἀνὴρ ἤδη προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν πρόσοψιν τοῦ προσώπου καλλιστος ἀναχαίνων ἠναγκάζετο φαγεῖν ὕειον κρέας.

v. 4. περιβόλων) περιβόλοις. ibid. εἰσφερόντων.) φερόντων. v. 7. ἦγον) ἤγοντο. ibid. ἠναγκάζοντο) addit οἱ ἰουδαῖοι. v. 8. Ἑλληνίδας πόλεις) transposita. ibid. Πτολεμαίου ὑποθεμένου) πτολεμαίων ὑποτιθεμένων. v. 10. ἀνήχθησαν) ἀνηρέχθησαν. ibid. τέκνα) τέκνα αὐτῶν. v. 11. αὐτοῦ κατὰ δόξαν) ἑαυτοῦ κατὰ τὴν δόξαν. v. 13. Καὶ γὰρ τὸ μὴ) γὰρ abest. ibid. τοῖς ἐπιτιμίοις) ἐπιτιμίους. v. 14. μέχρι) μέχρι. ibid. κολάσῃ, ἔτους) κολάσαι, οὗτω. v. 16. ἔλεον) addit αὐτοῦ. v. 17. δὲ ἐλευσόμεθα) δ' ἐλευσόν. v. 18. καλλιστος ἀναχαίνων) καλλιστος τυγχάνων, ἀναχανών.

20. Διόπερ καὶ αὐτὸς ὁ τόπος συμμεταχὼν τῶν τοῦ ἔθνους δυσπετημάτων γενομένων, ὕστερον εὐεργετημάτων ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἐκοινώνησε, καὶ ὁ καταληφθεὶς ἐν τῇ τοῦ παντοκράτορος ὀργῇ, πάλιν ἐν τῇ τοῦ μεγάλου δεσπότου καταλλαγῇ μετὰ πάσης δόξης ἐπανωρθώθη.

21. Ὁ οὖν Αντίοχος ὀκτακόσια πρὸς τοῖς χιλίοις ἀπενεγκάμενος ἐκ τοῦ ἱεροῦ τάλαντα θᾶττον εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἐχωρίσθη, οἰόμενος ἀπὸ τῆς ὑπερηφανίας τὴν μὲν γῆν πλωτὴν καὶ τὸ πέλαγος πορευτὸν θέσθαι διὰ τὸν μετεωρισμὸν τῆς καρδίας.

22. Κατέλιπε δὲ καὶ ἐπιστάτας τοῦ κακοῦν τὸ γένος, ἐν μὲν Ἱεροσολύμοις Φίλιππον τὸ μὲν γένος Φρύγα, τὸν δὲ τρόπον βαρβαρώτερον ἔχοντα τοῦ καταστήσαντος.

23. Ἐν δὲ Γαριζεὶν Ἀνδρόνικον· πρὸς δὲ τούτοις Μενέλαον, ὃς χείριστα τῶν ἄλλων ὑπερήρετο τοῖς πολίταις, ἀπεχθῆ δὲ πρὸς τοὺς πολίτας Ἰουδαίους ἔχων διάθεσιν.

24. Ἔπεμψε δὲ τὸν μυσάρχην Ἀπολλώνιον μετὰ στρατεύματος δισμυρίων πρὸς τοῖς διχιλίοις, προστάξας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ πάντας κατασφάξαι, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ τοὺς νεωτέρους πωλεῖν. δισμυρίους δὲ

25. Οὗτος δὲ παραγενόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν εἰρηνικὸν ὑποκριθεὶς, ἐπέσχεν ἕως τῆς ἁγίας ἡμέρας τοῦ σαββάτου· καὶ λαβὼν ἀργοῦντας τοὺς Ἰουδαίους τοῖς ὑφ' ἑαυτὸν ἐξοπλησίαν παρήγγειλε.

26. Καὶ τοὺς ἐλθόντας πάντας ἐπὶ τὴν θεωρίαν συνεξεκέντησε, καὶ εἰς τὴν πόλιν σὺν τοῖς ὅπλοις εἰσδραμὼν ἱκανὰ κατέστρωσε πλήθη. κατέστησε

27. Ἰούδας δὲ ὁ καὶ Μακκαβαῖος δέκατός που γενηθεὶς, καὶ ἀναχωρήσας εἰς τὴν ἔρημον ἐν τοῖς ὄρεσιν θηρίων τρόπον διέζη σὺν τοῖς μετ' αὐτοῦ, καὶ τὴν χορτώδη τροφὴν σιτούμενοι διετέλουν, πρὸς τὸ μὴ μεταχεῖν τοῦ μολυσμοῦ. γεννηθεὶς

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΜΕΤ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς γέροντα Ἀθηναῖον, ἀναγκάζειν τοὺς Ἰουδαίους μεταβαίνειν ἀπὸ τῶν πατρίων νόμων, καὶ τοῖς τοῦ Θεοῦ νόμοις μὴ πολιτεύεσθαι. νόμου

2. Μολῦναι δὲ καὶ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεὼν, καὶ προσονομάσαι Διὸς Ὀλυμπίου, καὶ τὸν ἐν Γαριζεὶν, καθὼς ἐτύγχανον οἱ τὸν τόπον οἰκοῦντες, Διὸς ξενίου. Γαριζεὶ Διοξενίου

3. Χαλεπὴ δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις ἦν δυσχερὴς ἡ ἐπίστασις τῆς κακίας. ὅλοις

4. Τὸ μὲν γὰρ ἱερὸν ἀσωτίας καὶ κώμων ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπεπληροῦτο ῥαθυμούν-

v. 20. τοῦ ἔθνους δυσπ.) τῶν τοῦ ἔθνους δυσπετημάτων. ibid. εὐεργετημάτων) adjicit ὑπὸ τοῦ κυρίου. ib. καταληφθεὶς) καταλειφθεὶς. v. 21. Ὁ οὖν) ὁ γοῦν. ibid. εἰς τὴν Ἀντιόχειαν) absque articulo. v. 23. Γαριζεὶν) γαριζεῖν. v. 24. δισμυρίους δὲ) δισμυρίων πρὸς. ibid. τοὺς νεωτέρους) absque articulo. v. 26. ἐλθόντας) ἐξελθόντας. ibid. κατέστησε) κατέστρωσε. v. 27. δὲ ὁ καὶ Μακκαβαῖος) καὶ abest. ibid. γεννηθεὶς) γενηθεὶς. ib. ἀναχωρήσας - - διέζη) ἀναχωρήσας εἰς τὴν ἔρημον, θηρίων τρόπον ἐν τοῖς ὄρεσι διέζη. CAP. VI. v. 1. ἀπὸ τῶν πατρίων) ἐκ τῶν πατρίων. ib. Θεοῦ νόμου) θεοῦ νόμοις. v. 2. ἐν Γαριζεὶ) ἐν γαριζεῖν. ibid. Διοξενίου) διὸς ξενίου. v. 3. τοῖς ὅλοις ἦν δυσχερῆς) τοῖς ὄχλοις ἦν καὶ δυσχερής. v. 4. ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπεπληροῦτο) ἐπεπλήρωτο ὑπὸ τῶν ἐθνῶν.

Digitized by Google

οὐκ λεμίων καὶ οὐχ ὁμοεθνῶν τρόπαια καταβάλλεσθαι,

7. τῆς μὲν ἀρχῆς οὐκ ἐκράτησε, τὸ δὲ τέλος τῆς ἐπιβελῆς αἰσχύνην λαβών, φυγὰς πάλιν εἰς τὴν Ἀμμανίτιν παρῆλθεν.

παλαιτροφῆς 8. Πέρας οὖν κακῆς ἀνατροφῆς ἔτυχεν ἐγκλεισθεὶς πρὸς Ἀρέταν τὸν τῶν Ἀράβων τύραννον, πόλιν ἐκ πόλεως φεύγων, διωκόμενος ὑπὸ πάντων, καὶ συγούμενος ὡς τῶν νόμων ἀποστάτης, καὶ βδελυττόμενος ὡς πατρίδος καὶ πολιτῶν δήμιος, εἰς Λίγυπλον ἐξεβράσθη.

9. Καὶ ὁ συγχυσὺς τῆς πατρίδος ἀποξενώσας ἐπιξένης ἀπώλετο πρὸς Λακεδαιμονίους ἀναχθεὶς, ὡς διὰ τὴν συγγένειαν τευξόμενος σκέπης.

10. Καὶ ὁ πλῆθος ἀταφῶν ἐκρίψας ἀπένθητος ἐγενήθη, καὶ κηδείας οὐ δ' νόμε ἦσινος οὔτε πατρίου τάφου μετέσχε.

11. Προσπεσόντων δὲ τῷ βασιλεῖ περὶ τῶν γεγονότων διέλαβεν ἀποστατεῖν τὴν Ἰουδαίαν· ὅθεν ἀναζεύξας ἐξ Λίγύπλου τεθηριωμένος τῇ ψυχῇ, ἔλαβε τὴν μὲν πόλιν δορυάλωτον.

12. Καὶ ἐκέλευσε τοῖς ςρατιώταις ἐν ταῖς κόπλειν ἀφειδῶς τὲς ἐμπίπλοντας, καὶ οἰκίαις τὲς εἰ τὰις οἰκίας ἀναβαίνοντας κατασφάζειν.

13. Ἐγίνετο δὲ νέων καὶ πρεσβυτέρων ἀνήβων ἀναίρεσις, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ τέκνων ἀφανισμὸς, παρθένων τε καὶ νηπίων σφαγαί.

14. Ὁκλὼ δὲ μυριάδες ἐν ταῖς πάσαις ἡμέραις τρισὶ κατεφθάρησαν· τέσσαρες μὲν ἐν χειρῶν νομαῖς, οὐχ ἧτ- νομοῖς τον δὲ τῶν ἰσφαγμένων ἐπράθησαν.

15. Οὐκ ἀρκεθεὶς δὲ τέτοις, κατετόλμησεν εἰς τὸ πάσης τῆς γῆς ἁγιώτατον ἱερὸν εἰσελθεῖν, ὁδηγὸν ἔχων τὸν Μενέλαον, τὸν καὶ τῶν νόμων καὶ τῆς πατρίδος προδότην γεγονότα.

16. Καὶ ταῖς μιαραῖς χερσὶ τὰ ἱερὰ σκεύη λαμβάνων, καὶ τὰ ὑπ' ἄλλων ὑπὸ πολλῶν βασιλέων * ἀνατεθέντα πρὸς αὔξησιν καὶ δόξαν τῇ τόπου καὶ τιμήν, ταῖς βεβήλοις χερσὶ συσύρων ἐπεδίδε, * ἀνασταθέντα

17. Καὶ ἐμετεωρίζετο τὴν διάνοιαν ὁ Ἀντίοχος, ὡ συνορῶν ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων ἀπώργισαι βραχέως ὁ δεσπότης, διὸ γέγονε περὶ τὸν τόπον παρόρασις.

18. Εἰ δὲ μὴ συνέβη προσενέχεσθαι πολλοῖς ἁμαρτήμασι, καθάπερ ἦν ὁ Ἡλιόδωρος ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ Σελεύκου τῆ βασιλέως ἐπὶ τὴν ἐπίσκεψιν τῆ γαζοφυλακίου, οὕτως προαχθεὶς παραχρῆμα μαςιγωθεὶς ἀνετράπη τῆ θρόσους.

19. Ἀλλ' ὲ διὰ τὸν τόπον τὸ ἔθνος, ἀλλὰ διὰ τὸ ἔθνος τὸν τόπον ὁ Κύριος ἐξελέξατο

v. 6. οὐκ) ἐχ. v. 7. παρῆλθεν.) ἀπῆλθεν. v. 8. κατατροφῆς) ἀνατροφῆς. ibid. συγούμενος) καὶ συγούμενοι. ib. ἐξεβράσθη.) συνεβράσθη. v. 10. οὐ δ' ἧτινος οὔτε πατρίου νόμε) οὐ δ' ἡτινοσοῦν οὔτε πατρῴε τάφου. v. 12. ἐν ταῖς οἰκίαις) εἰς τὰις οἰκίας. v. 13. Ἐγίνετο) ἐγένοντο. ibid. ἀναίρεσις, ἀνήβων τε) ἀναιρέσεις, ἀνδρῶντε. v. 14. νομαῖς) νομαῖς. v. 15. Οὐκ ἀρκ.) καὶ οὐκ ἀρκεθεὶς. v. 16. ὑπὸ πολλῶν β. ἀνατεθέντα) ὑπ' ἄλλων βασιλέων ἀνατεθέντα. ibid. συσύρων) addit ἐπεδίδε. v. 18. συνέβη προσενέχεσθαι) συνέβαινε προσενέχεσθαι. ibid. καθάπερ ἦν ὁ) ἦν deeſt.

43. Περὶ δὲ τούτων ἐνέστη κρίσις ἐπὶ τὸν Μενέλαον.

44. Καταντήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως εἰς Τύρον, ἐπ' αὐτοῦ τὴν δικαιολογίαν ἐποιήσαντο οἱ πεμφθέντες τρεῖς ἄνδρες ὑπὸ τῆς γερουσίας.

εἰλημμένος Δορυμένου

45. Ἤδη δὲ λελειμμένος ὁ Μενέλαος ἐπηγγείλατο χρήματα ἱκανὰ τῷ Πτολεμαίῳ τῷ Δορυμένου πρὸς τὸ πεῖσαι τὸν βασιλέα.

46. Ὅθεν ἀπολαβὼν ὁ Πτολεμαῖος εἴς τι περίστυλον ὡς ἀναψύχοντα τὸν βασιλέα μετέθηκε.

47. Καὶ τὸν μὲν τῆς ὅλης κακίας αἴτιον Μενέλαον ἀπέλυσε τῶν κατηγορημένων, τοῖς δὲ ταλαιπώροις, οἵ τινες εἰ καὶ ἐπὶ Σκυθῶν ἔλεγον ἀπελύθησαν ἂν ἀκατάγνωστοι, τούτοις θάνατον ἐπέκρινε.

περὶ προηγορήσαντες

48. Ταχέως οὖν τὴν ἄδικον ζημίαν ὑπέσχον οἱ ὑπὲρ πόλεως καὶ δήμων καὶ τῶν ἱερῶν σκευῶν προαγορεύσαντες.

49. Δι' ἣν αἰτίαν καὶ Τύριοι μισοπονηρεύσαντες τὰ πρὸς τὴν κηδείαν αὐτῶν μεγαλομερῶς ἐχορήγησαν.

50. Ὁ δὲ Μενέλαος διὰ τὰς τῶν κρατούντων πλεονεξίας, ἔμενεν ἐπὶ τῇ ἀρχῇ, ἐπιφυόμενος τῇ κακίᾳ, μέγας τῶν πολιτῶν ἐπίβουλος καθεστώς.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΠΕΡΙ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον τὴν δευτέραν ἄφοδον ὁ Ἀντίοχος εἰς Αἴγυπτον ἐστείλατο.

2. Συνέβη δὲ καθ' ὅλην τὴν πόλιν σχεδὸν ἐφ' ἡμέρας τεσσαράκοντα φαίνεσθαι διὰ τῶν ἀέρων τρέχοντας ἱππεῖς διαχρύσους στολὰς ἔχοντας, καὶ λόγχας σπειρηδὸν ἐξωπλισμένους,

3. (καὶ μαχαιρῶν σπασμοὺς) καὶ εἴλας ἵππων διατεταγμένας, καὶ προσβολὰς γινομένας, καὶ καταδρομὰς ἑκατέρων, καὶ ἀσπίδων κινήσεις, καὶ καμάκων πλήθη, καὶ μαχαιρῶν σπασμοὺς, καὶ βελῶν βολὰς, καὶ χρυσέων κόσμων ἐκλάμψεις καὶ παντοίους θωρακισμούς.

4. Διὸ πάντες ἠξίουν ἐπ' ἀγαθῷ τὴν ἐπιφάνειαν γεγενῆσθαι.

μετηλλαχόντος

5. Γενομένης δὲ λαλίας ψευδοῦς, ὡς μετηλλαχότος Ἀντιόχου τὸν βίον, παραλαβὼν ὁ Ἰάσων οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων, αἰφνιδίως ἐπὶ τὴν πόλιν συνετελέσατο ἐπίθεσιν· τῶν δὲ ἐπὶ τῷ τείχει συνελασθέντων, καὶ τέλος ἤδη καταλαμβανομένης τῆς πόλεως, ὁ Μενέλαος εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐφυγάδευσεν.

τῆς πόλεως

6. Ὁ δὲ Ἰάσων ἐποιεῖτο σφαγὰς τῶν πολιτῶν τῶν ἰδίων ἀφειδῶς, οὐ συννοῶν τὴν εἰς τοὺς συγγενεῖς εὐημερίαν δυσημερίαν εἶναι τὴν μεγίστην· δοκῶν δὲ πολεμίων

v. 43. ἐπὶ τὸν Μεν.) πρὸς τὸν μενέλαον. v. 44. τρεῖς ἄνδρες) transposita. v. 45. εἰλημμένος) λελειμένος. ibid. Δορυμένου) τῷ δορυμένους. v. 46. ἀναψύχοντα) ἀναψύξοντα. v. 47. κατηγορημένων) κατηγορημάτων. v. 48. περὶ πόλεως) ὑπὲρ πόλεως. ibid. προηγορήσαντες) προαγορεύσαντες. v. 49. μισοπονηρεύσαντες) μισοπονηρήσαντες. ib. μεγαλομερῶς) μεγαλοπρεπῶς. v. 50. ἐπὶ τῇ ἀρχῇ) ἐπὶ τῆς ἀρχῆς. CAP. V. v. 1. ἄφοδον) ἔφοδον. v. 2. διὰ τῶν ἀέρων) διὰ τοῦ ἀέρος. v. 3. (καὶ μαχαιρῶν σπασμοὺς) non habet. ibid. εἴλας) ἴλας. ib. πλήθη) adjicit, καὶ μαχαιρῶν σπασμοὺς. ib. χρυσέων) χρυσῶν. v. 4. γεγενῆσθαι.) γενέσθαι. ibid. μετηλλαχόντος Ἀντ. τὸν βίον) μετηλλαχότος τὸν βίον ἀντιόχου. v. 6. τῆς πόλεως) τῶν πολιτῶν.

Digitized by Google

ναι καιρὸν εὐφυῆ, χρυσώματά τινα τῶν τῷ ἱερῷ νοσφισάμενος ἐχαρίσατο τῷ Ἀνδρονίκῳ, καὶ ἕτερα ἐτύγχανε πεπρακὼς εἰς τὴ Τύρον καὶ τὰς κύκλῳ πόλεις.

33. Ἃ καὶ σαφῶς ἐπεγνωκὼς ὁ Ὀνίας, παρέλογχεν ἀποπεχωρηκὼς εἰς ἄσυλον τόπον, ἐπὶ Δάφνης τῆς πρὸς Ἀντιόχειαν κειμένης.

ἀπήνεγκεν Ἀντιοχείας

34. Ὅθεν ὁ Μενέλαος λαβὼν ἰδίᾳ Ἀνδρόνικον, παρεκάλει χειρώσασθαι τὸν Ὀνίαν· ὁ δὲ παραγενόμενος ἐπὶ τὸν Ὀνίαν, καὶ πεισθεὶς ἐπὶ δόλῳ, καὶ δεξιὰς θεὶς μεθ' ὅρκων, δὺς δεξιάν, καίπερ ἐν ὑποψίᾳ κείμενος, ἔπεισεν ἐκ τῆ ἀσύλου προελθεῖν, ὃν καὶ παραχρῆμα παρέκλεισεν οὐκ αἰδεσθεὶς τὸ δίκαιον.

35. Δι' ἣν αἰτίαν ἠ μόνοι Ἰουδαῖοι, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἐδείναζον καὶ ἐδυσφόρουν ἐπὶ τῷ τῆ ἀνδρὸς ἀδίκῳ φόνῳ.

36. Τῆ δὲ βασιλέως ἀπανελθόντος ἀπὸ τῶν κατὰ Κιλικίαν τόπων, ἐνετύγχανον οἱ κατὰ πόλιν Ἰουδαῖοι, συμμισοπονηρούντων καὶ τῶν Ἑλλήνων, ὑπὲρ τῆ παρὰ λόγον τὸν Ὀνίαν ἀποκλεισθῆναι.

ὑπολυπηθεὶς

37. Ψυχικῶς ἔν ὁ Ἀντίοχος ἐπιλυπηθεὶς καὶ τραπεὶς ἐπὶ ἔλεος, καὶ δακρύσας διὰ τὴν τῆ μετηλλαχότος σωφροσύνην καὶ πολιὴν εὐταξίαν,

38. καὶ πυρωθεὶς τοῖς θυμοῖς παραχρῆμα τὴν τῆ Ἀνδρονίκου πορφύραν περιελόμενος, καὶ τὰς χιτῶνας περιρήξας, περιαγαγὼν καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἐπ' αὐτὸν τὸν τόπον ὕπερ οὗ τὸν Ὀνίαν ἠσέβησεν, ἐκεῖ τὸν μιαιφόνον ἀπεκόσμησε, τῆ Κυρίου τὴν αἰξίαν αὐτῷ κόλασιν ἀποδόντος.

κολάσασιν

39. Γενομένων δὲ πολλῶν ἱεροσυλημάτων κατὰ τὴν πόλιν ὑπὸ τῆ Λυσιμάχου μετὰ τῆς τῆ Μενελάου γνώμης, καὶ διαδοθείσης ἔξω τῆς φήμης, ἐπισυνήχθη τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν Λυσίμαχον, χρυσωμάτων ἤδη πολλῶν διενηνεγμένων.

40. Ἐπεγειρομένων δὲ τῶν ὄχλων καὶ ταῖς ὀργαῖς διεμπιπλαμένων, καθοπλίσας ὁ Λυσίμαχος περὶ τρισχιλίους, κατήρξατο χειρῶν ἀδίκων, προηγησαμένου τινὸς Αὐράνου πρεσβύτου τὴν ἡλικίαν, ἴδὲν δὲ ἦθος καὶ τὴν ἄνοιαν.

41. Συνειδότες δὲ καὶ τὴν ἐπίθεσιν τῆ Λυσιμάχου, συναρπάσαντες οἱ μὲν πέτρους, οἱ δὲ ξύλων πάχη, τινὲς δὲ ἐκ τῆς παρακειμένης σποδῆ δραξάμενοι, φύρδην ἐνετίναττον εἰς τὸν περὶ τὸν Λυσίμαχον.

42. Δι' ἣν αἰτίαν πολλοὺς μὲν αὐτῶν τραυματίας ἐποίησαν, τινὰς δὲ κατέβαλον, πάντας δὲ εἰς φύγην συνέλασαν, αὐτὸν δὲ τὸν ἱερόσυλον παρὰ τὸ γαζοφυλάκιον ἐχειρώσαντο.

43. Περὶ

v. 33. καὶ σαφῶς] ἃ καὶ σαφῶς. ibid. ἀπήνεγκεν] παρέλογχεν. ib. Ἀντιοχείας] ἀντιόχειαν. v. 34. Ἀνδρόνικον] τὸν ἀνδρόνικον. ibid. θεὶς μεθ' ὅρκων, δὺς δεξιὰν, καίπερ] μεθ' ὅρκων δὺς, καὶ περ. v. 36. ἀπανελθόντος] ἐπανελθόντος. ibid. ἀποκλεισθῆναι] ἀποκλεισθῆναι. v. 37. ὑπολυπηθεὶς] ἐπιλυπηθεὶς. ibid. ἐπὶ ἔλεος] εἰς ἔλεον. v. 38. περιρήξας] περιρρήξας. ibid. τὸν Ὀνίαν] εἰς τὸν ὀνίαν. ib. κολάσασιν] κόλασιν. v. 39. ἱεροσυλημάτων] ἱεροσολυμάτων. ibid. μετὰ τῆς τοῦ Μενελάου] τῆ abest. v. 40. διεμπεπλαμένων] διεμπεπλαμένον. ibid. Αὐράνου] τυράνου. v. 41. Συνειδότες] συνειδότες. v. 42. τινὰς δὲ κατέβαλον] τινὰς δὲ καὶ κατέβαλον. ibid. συνέλασαν] συνέλασεν.

Digitized by Google

ἃς καὶ ἠξίωσαν οἱ παρακομίζοντες μὴ χρῆσθαι εἰς θυσίαν, διὰ τὸ μὴ καθήκειν, εἰς ἑτέρων δὲ καταθέσθαι δαπάνην.

20. Ἐπεμψεν οὖν ταῦτα διὰ μὲν τὸν ἀποστείλαντα εἰς τὴν τῆ Ἡρακλέους θυσίαν, ἕνεκα δὲ παρόντων τῶν παρακομιζόντων εἰς τὰς τῶν * τριήρων κατασκευάς.

* τριηρέων

21. Ἀποσταλέντος δὲ εἰς Αἴγυπτον Ἀπολλωνίου τῆ Μενεσθέως διὰ τὰ πρωτοκλίσια Πτολεμαίου τῆ Φιλομήτορος βασιλέως, μεταλαβὼν Ἀντίοχος ἀδύτερον αὐτὸν τῶν αὐτῆ γεγονέναι πραγμάτων, τῆς κατ' αὐτὸν ἀσφαλείας ἐφρόντιζεν. Ἴππην ὅθεν εἰς Ἰόππην παραγενόμενος, κατήντησεν εἰς Ἱεροσόλυμα.

Μενεσθέσεως

γεγονότων

Ἰόππην

22. Μεγαλομερῶς δὲ ὑπὸ τῆ Ἰάσωνος καὶ τῆς πόλεως ἀποδεχθεὶς μετὰ δαδοχίας καὶ βοῶν εἰσεδέχθη· εἶθ' οὕτως εἰς τὴν Φοινίκην κατεστρατοπέδευσε.

23. Μετὰ δὲ τριετῆ χρόνον ἀπέστειλεν Ἰάσων Μενέλαον τὸν τῆ προσημαινομένου Σίμωνος ἀδελφὸν, παρακομίζοντα τὰ χρήματα τῷ βασιλεῖ, καὶ περὶ πραγμάτων ἀναγκαίων ὑπομνηματισμὸς τελέσοντα.

τελέσοντας

24. Ὁ δὲ συναθεὶς τῷ βασιλεῖ καὶ δοξάσας αὐτὸν τῷ προσώπῳ τῆς ἐξουσίας, εἰς ἑαυτὸν κατήντησε τὴν ἀρχιερωσύνην, ὑπερβαλλων τὸν Ἰάσωνα τάλαντα ἀργυρίου τριακόσια.

25. Λαβὼν δὲ τὰς βασιλικὰς ἐντολὰς παρεγίνετο, τῆς μὲν ἀρχιερωσύνης οὐδὲν ἄξιον φέρων, θυμοὺς δὲ ὠμῆ τυράννου καὶ θηρὸς βαρβάρου ὀργὰς ἔχων.

26. Καὶ ὁ μὲν Ἰάσων ὁ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ὑποσυθεύσας, ὑποσυθεὶς ὑφ' ἑτέρου φυγὰς εἰς τὴν Ἀμμανίτιν χώραν συνήλασε.

ὑποσυθεὶς

27. Ὁ δὲ Μενέλαος τῆς μὲν ἀρχῆς ἐκράτει, τῶν δὲ ἐπηγγελμένων τῷ βασιλεῖ χρημάτων οὐδὲν εὐτάκτει.

28. Πεμφθέντος δὲ τὴν ἀπαίτησιν Σωσράτου τῆ τῆς ἀκροπόλεως ἐπάρχου· πρὸς τοῦτον γὰρ ἦν ἡ τῶν διαφόρων πρᾶξις· διʼ ἣν αἰτίαν οἱ δύο ὑπὸ τῆ βασιλέως προσεκλήθησαν.

29. Καὶ ὁ μὲν Μενέλαος ἀπέλειπε τῆς ἀρχιερωσύνης διάδοχον Λυσίμαχον τὸν ἑαυτῆ ἀδελφὸν, Σώστρατος δὲ, Κράτητα τὸν ἐπὶ τῶν Κυπρίων.

30. Τοιούτων δὲ συνεχομένων, συνέβη Ταρσεῖς καὶ Μαλλώτας ἀφίστασθαι, διὰ τὸ Ἀντιοχίδι τῇ παλλακῇ τῆ βασιλέως ἐν δωρεᾷ δεδόσθαι.

δίδοσθαι

31. Θᾶττον οὖν ὁ βασιλεὺς ἦκε καταστείλαι τὰ πράγματα, καταλείπων τὸν διαδεχόμενον Ἀνδρόνικον τῶν ἐν ἀξιώματι κειμένων.

32. Νομίσας δὲ ὁ Μενέλαος εὐληφέναι

v. 19. & 20. οἱ παρακομίζοντες μὴ χρῆσθαι εἰς θυσίαν ἕνεκα δὲ τῶν παρόντων εἰς τὰς τῶν τριήρων κατασκευάς.) οἱ παρακομίσαντες μὴ χρῆσθαι πρὸς θυσίαν διὰ τὸ μὴ καθήκειν, εἰς ἑτέρων δὲ καταθέσθαι δαπάνην. ἔπεμψεν οὖν ταῦτα διὰ μὲν τὸν ἀποστείλαντα εἰς τὴν τῆ ἡρακλέους θυσίαν, ἕνεκα δὲ τῶν παρακομιζόντων εἰς τὰς τῶν τριήρων κατασκευάς. v. 21. Μενεσθέσεως) μενεσθέως. ibid. πρωτοκλίσια) addit π]τολεμαίου. ib. τῶν αὐτῆ γεγονότων) τῶν αὐτῶν γεγονέναι. ib. Ἴππην) Ἰόππην. v. 22. Μεγαλομερῶς) μεγαλοπρεπῶς. ibid. ἀποδεχθεὶς) παραδεχθεὶς. ib. εἰσεδέχθη.) εἰσεπέμφθησαν. v. 24. ἀρχιερωσύνην, ὑπερβάλλων) τὴν ἀρχιερωσύνην, ὑπερβαλων. v. 25. παρεγίνετο) παρεγένετο. v. 26. ὑποσυθεὶς) ὑποσυθεῖς. v. 28. διαφόρων) φόρων. v. 29. ἀπέλειπε) ἀπέλιπε. v. 30. δίδοσθαι.) δεδόσθαι. v. 31. καταλείπων) καταλιπὼν.

6. Ἑώρα γὰρ ἄνευ βασιλικῆς προ-
ἐπὶ νοίας ἀδύνατον εἶναι τυχεῖν εἰρήνης ἔτι
τὰ πράγματα, καὶ τὸν Σίμωνα παῦ-
λαν ὐ ληψόμενον τῆς ἀνοίας.

7. Μεταλλάξαντος δὲ τὸν βίον Σε-
λεύκου, καὶ παραλαβόντος τὴν βασι-
λείαν Ἀντιόχου τοῦ προσαγορευθέντος
Ἐπιφανοῦς, ὑπενόθευσεν Ἰάσων ὁ ἀδελ-
φὸς Ὀνίου τὴν ἀρχιερωσύνην·

8. Ἐπαγγειλάμενος τῷ βασιλεῖ δι'
ἐντεύξεως ἀργυρίου τάλαντα ἑξήκοντα
πρὸς τοῖς τριακοσίοις, καὶ προσόδου τι-
νὸς ἄλλης τάλαντα ὀγδοήκοντα.

9. Πρὸς δὲ τούτοις ὑπισχνεῖτο καὶ ἕτε-
ρα διαγράφειν πεντήκοντα πρὸς τοῖς
ἐπιχορη- ἑκατὸν, ἐὰν συγχωρηθῇ διὰ τῆς ἐξουσίας
γηθῇ αὐτοῦ, γυμνάσιον καὶ ἐφηβίαν αὐτῷ
συστήσασθαι, καὶ τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις
Ἀντιοχεῖς ἀναγράψαι.

10. Ἐπινεύσαντος δὲ τοῦ βασιλέως
καὶ τῆς ἀρχῆς κρατήσας, εὐθέως πρὸς
τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα τοὺς ὁμοφύ-
λους μετέστησε.

11. Καὶ τὰ κείμενα τοῖς Ἰουδαίοις φι-
λάνθρωπα βασιλικὰ διὰ Ἰωάννου τοῦ
πατρὸς Εὐπολέμου, τοῦ ποιησαμένου
τὴν πρεσβείαν ὑπὲρ φιλίας καὶ συμμα-
παρώ- χίας πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, παρώσατο· καὶ
σας τὰς μὲν * νομίμους καταλύων πολιτείας,
*νομίμας παρανόμους ἐθισμοὺς ἐκαίνιζεν.

12. Ἀσμένως γὰρ ὑπ' αὐτὴν τὴν ἀ-
κρόπολιν γυμνάσιον καθίδρυσε, καὶ
τοὺς κρατίστους τῶν ἐφήβων ὑποτάσσων ἐφ' ἡμῶν
ὑπὸ πέτασον ἤγαγεν.

13. Ἦν δ' οὕτως ἀκμή τα τοῦ Ἑλλη-
νισμοῦ, καὶ πρόσβασις ἀλλοφυλισμοῦ
διὰ τὴν τοῦ ἀσεβοῦς καὶ οὐκ ἀρχιερέως
Ἰάσωνος ὑπερβάλλουσαν ἀναγνείαν,

14. ὥστε μηκέτι περὶ τὰς τοῦ θυσια-
στηρίου λειτουργίας προθύμους εἶναι τοὺς
ἱερεῖς, ἀλλὰ τοῦ μὲν ναοῦ καταφρονοῦντες καὶ τοὺς ναιῷ
τῶν θυσιῶν ἀμελοῦντες, ἔσπευδον μετέ- καταφρο-
χειν τῆς ἐν παλαίστρῃ παρανόμου χο- νῶντας
ρηγίας, μετὰ τὴν τοῦ δίσκου πρόκλησιν. πρόσκλη
σιν

15. Καὶ τὰς μὲν πατρῴας τιμὰς ἐν
οὐδενὶ τιθέμενοι, τὰς δὲ Ἑλληνικὰς δόξας τεθειμέ-
καλλίστας ἡγούμενοι. νοι

16. Ὧν καὶ χάριν περιέσχεν αὐτοὺς
χαλεπὴ περίστασις, καὶ ὧν ἐζήλουν
τὰς ἀγωγὰς καὶ καθάπαν ἤθελον ἐξο- καθὸ ἅ-
μοιοῦσθαι, τούτους πολεμίους καὶ τιμωρη- παν
τὰς ἔσχον.

17. Ἀσεβεῖν γὰρ εἰς τοὺς θείους νό-
μους οὐ ῥάδιον· ἀλλὰ ταῦτα ὁ ἀκόλου-
θος καιρὸς δηλώσει.

18. Ἀγομένου δὲ πενταετηρικοῦ ἀ-
γῶνος ἐν Τύρῳ, καὶ τοῦ βασιλέως πα-
ρόντος,

19. ἀπέστειλεν Ἰάσων ὁ μιαρὸς θεω-
ροὺς ὡς ἀπὸ Ἱεροσολύμων Ἀντιοχεῖς ὄντας, Ἀντιο-
παρακομίζοντας ἀργυρίου δραχμὰς * τρια- χίας
κοσίας εἰς τὴν τοῦ Ἡρακλέους θυσίαν, * τρια-
ἃς κοσίους

v. 9. διαγράφειν) διαγράψαι. ibid. ἐπιχορηγηθῇ) συγχωρηθῇ. v. 10. πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν) ἐπὶ τὸν ἑλληνικὸν. ibid. μετέστησε.) μετῆγε. v. 11. παρώσας) παρώσατο. ibid. νομίμας) νομίμους. v. 12. ἀκρόπολιν) τὴν ἀκρόπολιν. ibid. ἐφ' ἡμῶν.) ἐφήβων. ib. ἤγαγεν.) ἦγεν. v. 13. ἀκμὴ τοῦ Ἑλλ.) ἀκμή τις ἑλληνισμοῦ. v. 14. τὰς μὲν ναιῷ καταφρονοῦντας) τοῦ μὲν ναοῦ καταφρονοῦντες. ibid. παλαίστρῃ) παλαίστρᾳ. ib. πρόσκλησιν) πρόκλησιν. v. 15. πατρῴας) πατρῴους. ibid. τεθειμένοι) τιθέμενοι. v. 16. Ὧν καὶ χάριν) καὶ abest. ibid. καθὸ ἅπαν) καθάπαν. ib. πολεμίους) τούτους πολεμίους. v. 19. ὡς ἀπὸ Ἱερ. Ἀντιοχίας) ἀπὸ ἱεροσολύμων ἀντιοχεῖς ὄντας. ibid. τριακοσίους) τριακοσίας.

Digitized by Google

33. Ποιουμένου δὲ τοῦ ἀρχιερέως τὸν ἱλασμὸν, οἱ αὐτοὶ νεανίαι πάλιν ἐφάνησαν τῷ Ἡλιοδώρῳ ἐν ταῖς αὐταῖς ἐσθήσεσιν ἐστολισμένοι, καὶ στάντες εἶπαν· πολλὰς Ὀνίᾳ τῷ ἀρχιερεῖ χάριτας ἔχε, διὰ γὰρ αὐτὸν σοὶ κεχάρισται τὸ ζῆν ὁ Κύριος.

34. Σὺ δὲ ἐξ οὐρανοῦ μεμαστιγωμένος διάγγελλε πᾶσι τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ κράτος· ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀφανεῖς ἐγένοντο.

35. Ὁ δὲ Ἡλιόδωρος θυσίαν ἀνενεγκὼν τῷ Θεῷ, καὶ εὐχὰς μεγίστας εὐξάμενος τὸ ζῆν περιποιήσαντι, καὶ τὸν Ὀνίαν ἀποδεξάμενος, ἀνεστρατοπέδευσε πρὸς τὸν βασιλέα.

36. Ἐξεμαρτύρει δὲ πᾶσιν ἅπερ ἦν ὑπ' ὄψιν τεθεαμένος ἔργα τοῦ μεγίστου Θεοῦ.

37. Τοῦ δὲ βασιλέως ἐπερωτήσαντος τὸν Ἡλιόδωρον, ποῖός τις εἴη ἐπιτήδειος ἔτι ἅπαξ διαπεμφθῆναι εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔφησεν·

38. Εἴ τινα ἔχεις πολέμιον ἢ πραγμάτων ἐπίβουλον, πέμψον αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ μεμαστιγωμένον αὐτὸν προσδέξῃ, ἐάν περ' καὶ διασωθῇ, διὰ τὸ περὶ τὸν τόπον ἀληθῶς εἶναί τινα Θεοῦ δύναμιν.

39. Αὐτὸς γὰρ ὁ τὴν κατοικίαν ἐπουράνιον ἔχων, ἐπόπτης ἐστὶ καὶ βοηθὸς ἐκείνου τοῦ τόπου, καὶ τοὺς παραγινομένους ἐπὶ κακώσει τύπτων ἀπολλύει.

40. Καὶ τὰ μὲν κατ' Ἡλιόδωρον καὶ τὴν τοῦ γαζοφυλακίου τήρησιν οὕτως ἐχώρησεν.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

Ὁ δὲ προειρημένος Σίμων, ὁ τῶν χρημάτων καὶ τῆς πατρίδος ἐνδείκτης γεγονὼς, ἐκακολόγει τὸν Ὀνίαν, ὡς οὗτός τε εἴη τὸν Ἡλιόδωρον ἐπισεσεικὼς, καὶ τῶν κακῶν δημιουργὸς καθεστηκώς.

2. Καὶ τὸν εὐεργέτην τῆς πόλεως καὶ τὸν κηδεμόνα τῶν ὁμοεθνῶν καὶ ζηλωτὴν τῶν νόμων, ἐπίβουλον τῶν πραγμάτων ἐτόλμα λέγειν.

3. Τῆς δὲ ἔχθρας ἐπὶ τοσοῦτον προβαινούσης, ὥστε καὶ διά τινος τῶν ὑπὸ τοῦ Σίμωνος δεδοκιμασμένων φόνους συντελεῖσθαι,

4. συνορῶν Ὀνίας τὸ χαλεπὸν τῆς φιλονεικίας καὶ Ἀπολλώνιον μαίνεσθαι, ὡς τὸν Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης στρατηγὸν, συναύξοντα τὴν κακίαν τοῦ Σίμωνος,

5. πρὸς τὸν βασιλέα διεκομίσθη· ὁ γινόμενος τῶν πολιτῶν κατήγορος, τὸ δὲ σύμφορον κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν παντὶ τῷ πλήθει σκοπῶν. διεκομίσθη

6. Ἑώρα

v. 33. εἶπαν.) εἶπον. ibid. Ὀνίᾳ) τῷ ὀνίᾳ. ib. Κύριος) ὁ κύριος. v. 34. ἐξ οὐρανοῦ) ὑπ' αὐτοῦ. ib. διάγγελλε) διάγγελε. v. 35. ἀνενεγκὼν τῷ Θεῷ) ἀνενέγκας τῷ κυρίῳ. v. 38. διασωθῇ) διασωθείῃ. v. 39. ἀπολλύει.) ἀπόλλυσιν. v. 40. κατ' Ἡλιόδ.) κατὰ ἡλιόδωρον. CAP. IV. v. 1. ὡς οὗτός τε) ὡς αὐτός τε. v. 4. Ὀνίας) ὁ ὀνίας. v. 5. πρὸς τὸν βασ. διεκοσμήθη) ὡς τὸν βασιλέα διεκομίσθη. ibid. σύμφορον κοινῇ καὶ κατ' ἰδ.) συμφέρον κοινῇ κατ' ἰδίαν. v. 6. ἐπὶ τὰ πράγματα) ἔτι τὰ πράγματα.

Digitized by Google

θέναν, αἱ μὲν συνέτρεχον ἐπὶ τὰς πυλῶνας, αἱ δὲ ἐπὶ τὰ τείχη, τινὲς δὲ διὰ τῶν θυρίδων διεξέπιπτον.

διέκπιπτον

20. Πᾶσαι δὲ προτείνουσαι τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐποιοῦντο τὴν λιτανείαν.

21. Ἐλεεῖν δὲ ἦν τὴν τῶ πλήθους παμμιγῆ πρόπλωσιν, τήν τε τῶ μεγάλως ἀγωνιῶντος ἀρχιερέως προσδοκίαν.

22. Οἱ μὲν οὖν ἐπεκαλοῦντο τὸν παγκρατῆ Κύριον τὰ πεπιστευμένα τοῖς πεπιστευκόσι σῶα διαφυλάττειν μετὰ πάσης ἀσφαλείας.

23. Ὁ δὲ Ἡλιόδωρος τὸ διεγνωσμένον ἐπετέλει.

24. Αὐτόθι δὲ αὐτῶ σὺν τοῖς δορυφόροις κατὰ τὸ γαζοφυλάκιον ἤδη παρόντος, ὁ τῶν πατέρων καὶ πάσης ἐξεσίας δυνάστης ἐπιφάνειαν μεγάλην ἐποίησεν, ὥστε πάντας τὰς καλλατολμήσαντας συνελθεῖν, καταπλαγέντας τὴν τῶ Θεοῦ δύναμιν, εἰς ἔκλυσιν καὶ δειλίαν τραπῆναι.

πνευμάτων

25. Ὤφθη γάρ τις ἵππος αὐτοῖς φοβερὸν ἔχων τὸν ἐπιβάτην, καὶ καλλίστη σαγῆ διακεκοσμημένος, φερόμενος δὲ ἐξύβην ἔθεισε τῶ Ἡλιοδώρω τοὺς ἐμπροσθίοις ὁπλαῖς· ὁ δὲ ἐπικαθήμενος ἐφαίνετο χρυσῆν παναπλίαν ἔχων.

ἐμπροσθεσείης

26. Ἕτεροι δὲ δύο ἐφάνησαν αὐτῶ νεανίαι τῆ ῥώμη μὲν ἐκπρεπεῖς, κάλλιστοι δὲ τῆ δόξη, διαπρεπεῖς δὲ τὴν περιβολήν· οἳ καὶ παρισάντες ἐξ ἑκατέρου μέρους, ἐμαστίγων αὐτὸν ἀδιαλείπτως, πολλὰς ἐπιπλοῦντες αὐτῶ πληγάς.

τὴν γλῶσσαν

27. Ἄφνω δὲ πεσόντα πρὸς τὴν γῆν καὶ πολλῆ σκότει περιχυθέντα συναράσαντες καὶ εἰς φορεῖον ἐνθέντες,

28 τὸν ἄρτι μετὰ πολλῆς παραδρομῆς καὶ πάσης δορυφορίας εἰς τὸ προειρημένον εἰσελθόντα γαζοφυλάκιον, ἔφερον ἀβοήθητον ἑαυτῶ τοῖς ὅπλοις αὐτὸν καθεζῶτα, φανερῶς τὴν τῶ Θεῖ δυνασείαν ἐπεγνωκότα.

29. Καὶ ὁ μὲν διὰ τὴν θείαν ἐνέργειαν ἄφωνος καὶ πάσης ἐλπίδος καὶ σωτηρίας ἔρριπτο.

30. Οἱ δὲ τὸν Κύριον εὐλόγουν τὸν παραδοξάζοντα τὸν ἑαυτῶ τόπον· καὶ τὸ μικρῶ πρότερον δέους καὶ ταραχῆς γέμον ἱερὸν, τῶ παντοκράτορος ἐπιφανέντος Κυρίου, χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐπλήρωτο.

31. Ταχὺ δὲ τινες τῶν τῶ Ἡλιοδώρω συνήθων ἠξίουν τὸν Ὀνίαν ἐπικαλέσασθαι τὸν ὕψιστον, καὶ τὸ ζῆν χαρίσασθαι τῶ παντελῶς ἐν ἐσχάτη πνοῆ κειμένω.

32. Ὑποπτος δὲ γενόμενος ὁ ἀρχιερεὺς, μή ποτε διάληψιν ὁ βασιλεὺς ἢ κακουργίαν τινὰ περὶ τὸν Ἡλιόδωρον ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων συντετελέσθαι, προσήγαγε θυσίαν ὑπὲρ τῆς τῶ ἀνδρὸς σωτηρίας.

v. 19. διέκπιπτον.) διεξέκπιπτον. v. 21. Ἐλεεῖν δὲ τὴν.) Ἐλεεῖν δ' ἦν τὴν. ibid. ἀγωνιῶντος.) διαγωνιῶντος. v. 22. παγκρατῆ Κύριον.) παντοκράτορα Θεόν. v. 24. ὁ τῶν πνευμάτων καὶ.) ὁ τῶν πατέρων κύριος καὶ. v. 25. ἔσεισε.) ἐίσεισε. ibid. ἐμπροθεσείης.) ἐμπροθίους. v. 26. ἐφάνησαν.) περιφάνησαν. ibid. τὴν γλῶσσαν.) τῆ δόξη. ib. παρισάντες.) παρεστάντες. ib. ἐπιπλοῦντες.) ἐπιξέπιπλοῦντες. v. 28. ἀβοήθητον τοῖς ὅπλοις αὐτὸν καθεζῶτα.) ἀβοήθητον ἑαυτῶ καθεζῶτα. ibid. τὴν θείαν δυνασείαν ἐπεγνωκότα.) τὴν τῶ Θεοῦ δυνασείαν ἐπεγνωκότα. v. 29. ἔρριπτο.) ἔῤῥιπτο. v. 30. ἐπλήρωτο.) ἐπεπλήρωτο.

των ἀμυθήτων γέμειν τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις γαζοφυλάκιον, ὥστε τὸ πλῆθος τῶν διαφόρων ἀναριθμητον εἶναι, καὶ μὴ προσήκειν αὐτὰ πρὸς τὸν τῶν θυσιῶν λόγον, εἶναι δὲ δυνατὸν ὑπὸ τὴν τοῦ βασιλέως ἐξουσίαν πεσεῖν ἅπαντα ταῦτα.

προσενεγκεῖν

7. Συμμίξας δὲ Ἀπολλώνιος τῷ βασιλεῖ, περὶ τῶν μηνυθέντων αὐτῷ χρημάτων ἐνεφάνισεν· ὁ δὲ προχειρισάμενος Ἡλιόδωρον τὸν ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἀπέστειλε δῆς ἐντολὰς, τὴν τῶν προειρημένων χρημάτων ἐκκομιδὴν ποιήσασθαι.

προχειρισάμενος

8. Εὐθέως δὲ ὁ Ἡλιόδωρος ἐποιεῖτο τὴν πορείαν, τῇ μὲν ἐμφάσει ὡς τὰς κατὰ Κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην πόλεις ἐφοδεύσαι, τῷ πράγματι δὲ τὴν τοῦ βασιλέως πρόθεσιν ἐπιτελεῖν.

9. Παραγενηθεὶς δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ φιλοφρόνως ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως τῆς πόλεως ἀποδεχθεὶς, ἀνέθετο περὶ τοῦ γενομένου ἐμφανισμοῦ, καὶ τίνος ἕνεκεν παρῆκεν, διεσαφήνισεν· ἐπυνθάνετο δὲ εἰ ταῖς ἀληθείαις ταῦτα ἔτως ἔχοντα τυγχάνει.

ὁ ἀρχιερεὺς

10. Τοῦ δὲ ἀρχιερέως ὑποδείξαντος παρακαταθήκας εἶναι χηρῶν τε καὶ ὀρφανῶν·

11. Τινὰ δὲ καὶ Ὑρκανοῦ τοῦ Τωβίου σφόδρα ἀνδρὸς ἐν ὑπεροχῇ κειμένου ἐχ οὕτως ὥσπερ διαβάλλων ὁ δυσσεβὴς Σίμων, τὰ δὲ πάντα ἀργυρίου τετρακόσια τάλαντα, χρυσίου δὲ διακόσια·

12. Ἀνδικηθῆναί τε τοὺς πεπιστευκότας Ἀδικῆσαι τῇ τοῦ τόπου ἁγιωσύνῃ καὶ τῇ τοῦ τετιμημένου κατὰ τὸν σύμπαντα κόσμον ἱεροῦ σεμνότητι καὶ ἀσυλίᾳ, παντελῶς ἀμήχανον εἶναι.

13. Ὁ δὲ Ἡλιόδωρος, διὰ ἃς εἶχε βασιλικὰς ἐντολὰς, πάντως ἔλεγεν εἰς τὸ βασιλικὸν ἀναληφθῆναι ταῦτα εἶναι. δ' Ἔτερος

14. Ταξάμενος δὲ ἡμέραν εἰσήει τὴν περὶ τούτων ἐπίσκεψιν οἰκονομήσων· ἦν δὲ οὐ μικρὰ καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἀγωνία.

15. Οἱ δὲ ἱερεῖς πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν ταῖς ἱερατικαῖς στολαῖς ῥίψαντες ἑαυτοὺς ἐπεκαλοῦντο εἰς οὐρανὸν τὸν περὶ παραθήκης νομοθετήσαντα τοῖς παρακαταθεμένοις ταῦτα σῶα διαφυλάξαι.

16. Ἦν δὲ ὁρᾶσθαι τὴν τοῦ ἀρχιερέως ἰδέαν τιτρώσκεσθαι τὴν διάνοιαν· ἡ γὰρ ὄψις καὶ τὸ τῆς χρόας παρηλλαγμένον ἐνέφαινε τὴν κατὰ ψυχὴν ἀγωνίαν.

17. Περιεκέχυτο γὰρ ἐπὶ τὸν ἄνδρα φόβος τις καὶ φρικασμὸς σώματος, δι' ὧν πρόδηλον ἐγίνετο τοῖς θεωροῦσι τὸ ἧν κατὰ καρδίαν ἐνεστὸς ἄλγος.

18. Οἱ δὲ ἐκ τῶν οἰκιῶν ἀγεληδὸν ἐξεπήδων ἐπὶ πάνδημον ἱκετείαν, διὰ τὸ μὴ μέλλειν εἰς καταφρόνησιν ἔρχεσθαι τὸν τόπον.

19. Ὑπεζωσμέναι δὲ ὑπὸ τὰς μασχὰς αἱ γυναῖκες σάκκοις κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐπλήθυνον· αἱ δὲ καθάπαξ κλεισταὶ τῶν παρθένων,

v. 6. προσενεγκεῖν) προσήκειν. ibid. πεσεῖν ταῦτα.) πεσεῖν ἅπαντα ταῦτα. v. 7. Ἀπολλώνιος) ὁ ἀπολλώνιος. ibid. προχειρισάμενος) προχειρισάμενος. v. 8. ἐφοδεῦσαι) ἐφοδεύσων. ibid. ἐπιτελεῖν.) ἐπιτελέσων. v. 9. ὁ ἀρχιερεὺς) ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως. ibid. ἐμφανισμοῦ) ἐμφανισμοῦ. ib. διεσαφήνισεν.) διεσάφησεν. v. 10. παρακαταθήκας) παρεθήκας. v. 11. οὐχ οὕτως) οὐχ ὥσπερ ἦν. v. 12. ἀδικῆσαι τε) ἀδικηθῆναι δὲ. v. 13. δ' Ἔτερος) ἐλιόδωρος. v. 17. ἐπὶ τὸν ἄνδρα) περὶ τὸν ἄνδρα. ib. δι' ἧν) δι' ὧν. ib. ἐγίνετο) ἐγίνετο. v. 18. διὰ τὸ μὴ μέλλειν) μὴ abeſt. v. 19. ἐπλήθυνον) ἐπλήθυον.

δηλωμένα διὰ πέντε βιβλίων πειρασόμεθα δι' ἑνὸς συντάγματος ἐπιτεμεῖν.

24. Συνορῶντες γὰρ τὸ χῦμα τῶν ἀριθμῶν, καὶ τὴν οὖσαν δυσχέρειαν τοῖς θέλουσιν εἰσκυκλεῖσθαι τοῖς τῆς ἱστορίας διηγήμασι διὰ τὸ πλῆθος τῆς ὕλης,

25. ἐφροντίσαμεν τοῖς μὲν βουλομένοις ἀναγινώσκειν ψυχαγωγίαν, τοῖς δὲ φιλοφρονοῦσιν εἰς τὸ διὰ μνήμης ἀναλαβεῖν εὐκοπίαν, πᾶσι δὲ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὠφέλειαν.

26. Καὶ ἡμῖν μὲν τοῖς τὴν κακοπάθειαν ἐπιδεδεγμένοις τῆς ἐπιτομῆς οὐ ῥᾴδιον, ἱδρῶτος δὲ καὶ ἀγρυπνίας τὸ πρᾶγμα·

27. (καθάπερ τῷ παρασκευάζοντι συμπόσιον, καὶ ζητοῦντι τὴν ἑτέρων λυσιτέλειαν, οὐκ εὐχερές· ὅμως διὰ τὴν τῶν πολλῶν εὐχαριστίαν, ἡδέως τὴν κακοπάθειαν ὑποίσομεν.

28. Τὸ μὲν διακριβοῦν περὶ ἑκάστων τῷ συγγραφεῖ παραχωρήσαντες, τὸ δὲ ἐπιπορεύεσθαι τοῖς ὑπογραμμοῖς τῆς ἐπιτομῆς διαπονοῦντες.

ἀτονοῦντες

29. Καθάπερ γὰρ τῆς καινῆς οἰκίας ἀρχιτέκτονι τῆς ὅλης καταβολῆς φροντιστέον, τῷ δὲ ἐγκαίνειν καὶ ζωγραφεῖν ἐπιχειροῦντι τὰ ἐπιτήδεια πρὸς διακόσμησιν ἐξεταστέον, οὕτως δοκῶ καὶ ἐπὶ ἡμῶν.

ἐνκαινίζειν δοκῶν

30. Τὸ μὲν ἐμβατεύειν καὶ περὶ πάντων ποιεῖσθαι * λόγον, καὶ πολυπραγμονεῖν ἐν τοῖς καταμέρος, τῷ τῆς ἱστορίας ἀρχηγέτῃ καθήκει.

περίπατον * λόγῳ ἀρχηγενήτῃ

31. Τὸ δὲ σύντομον τῆς λέξεως μεταδιώκειν, καὶ τὸ ἐξεργαστικὸν τῆς πραγματείας παραιτεῖσθαι, τῷ τὴν μετάφρασιν ποιουμένῳ συγχωρητέον.

32. Ἐντεῦθεν οὖν ἀρξώμεθα τῆς διηγήσεως, τοῖς προειρημένοις τοσοῦτον ἐπιζεύξαντες· εὔηθες γὰρ τὸ μὲν πρὸ τῆς ἱστορίας πλεονάζειν, τὴν δὲ ἱστορίαν ἐπιτέμνειν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΤΗΣ ἁγίας τοίνυν πόλεως κατοικουμένης μετὰ πάσης εἰρήνης, καὶ τῶν νόμων ἔτι κάλλιστα συντηρουμένων διὰ τὴν Ὀνίου τοῦ ἀρχιερέως εὐσέβειάν τε καὶ μισοπονηρίαν,

ὅτι

2. συνέβαινε καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς τιμᾷν τὸν τόπον, καὶ τὸ ἱερὸν ἀποστολαῖς ταῖς κρατίσταις δοξάζειν,

3. ὥστε καὶ Σέλευκον τὸν τῆς Ἀσίας βασιλέα χορηγεῖν ἐκ τῶν ἰδίων προσόδων πάντα τὰ πρὸς τὰς λειτουργίας τῶν θυσιῶν ἐπιβάλλοντα δαπανήματα.

4. Σίμων δέ τις ἐκ τῆς Βενιαμεὶν φυλῆς προστάτης τοῦ ἱεροῦ καθεσταμένος, διηνέχθη τῷ ἀρχιερεῖ περὶ τῆς κατὰ τὴν πόλιν ἀγορανομίας.

5. Καὶ νικῆσαι τὸν Ὀνίαν μὴ δυνάμενος, ἦλθε πρὸς Ἀπολλώνιον Θρασαίου, τὸν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης στρατηγόν.

6. Καὶ προσήγγειλε περὶ τοῦ χρημάτων

v. 27. εὐχερές·) εὐχερὲς μὲν. v. 28. ἀτονοῦντες) διαπονοῦντες. v. 29. ἐνκαινίζειν) ἐγκαίνειν. ibid. οὕτως δοκῶν) οὕτω δοκῶ. ib. καὶ ἐπὶ ἡμῶν.) καὶ ἐπὶ ἡμῶν. v. 30. καὶ περίπατον ποιεῖσθαι λόγῳ) καὶ περὶ πάντων ποιεῖσθαι λόγον. ibid. ἀρχηγενήτῃ) ἀρχηγέτῃ. v. 32. ἐπιτέμνειν) ἐπιτεμεῖν. CAP. III. v. 1. ἁγίας) addit τοίνυν. ibid. νόμων ὅτι) νόμων ἔτι. v. 4. τῆς κατὰ τ. π. ἀγορανομίας.) περὶ τῆς κατὰ τὴν πόλιν παρανομίας.

Digitized by Google

8. Καὶ τότε ὁ Κύριος ἀναδείξει ταῦτα, καὶ ὀφθήσεται ἡ δόξα τοῦ Κυρίου καὶ ἡ νεφέλη, ὡς ἐπὶ Μωσῆ ἐδηλοῦτο, ὡς καὶ ὁ Σαλωμὼν ἠξίωσεν, ἵνα ὁ τόπος ἁγιασθῇ μεγάλως.

9. Διεσαφεῖτο δὲ καὶ ὡς σοφίαν ἔχων ἀνήνεγκε θυσίαν ἐγκαινισμοῦ καὶ τῆς τελειώσεως τοῦ ἱεροῦ.

10. Καθὼς καὶ Μωσῆς προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰ τῆς θυσίας ἐδαπάνησεν, οὕτως καὶ Σαλωμὼν προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ καταβὰν τὸ πῦρ ἀνήλωσε τὰ ὁλοκαυτώματα.

11. Καὶ εἶπε Μωσῆς, διὰ τὸ μὴ βεβρῶσθαι τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἀνηλάθη.

12. Ὡσαύτως καὶ ὁ Σαλωμὼν τὰς ὀκτὼ ἡμέρας ἤγαγεν.

13. Ἐξηγοῦντο δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς καὶ ἐν τοῖς ὑπομνηματισμοῖς τοῖς κατὰ τὸν Νεεμίαν τὰ αὐτὰ, καὶ ὡς καταβαλλόμενος βιβλιοθήκην ἐπισυνήγαγε τὰ περὶ τῶν βασιλέων καὶ προφητῶν βιβλία, καὶ τὰ τοῦ Δαυὶδ, καὶ ἐπιστολὰς βασιλέων περὶ ἀναθεμάτων.

14. Ὡσαύτως δὲ καὶ Ἰούδας, τὰ διαπεπλακότα διὰ τὸν πόλεμον τὸν γεγονότα ἡμῖν ἐπισυνήγαγε πάντα, καὶ ἔστι παρ' ἡμῖν.

γεγονότα πόλεμον ταῦτα

15. Ὧν οὖν ἐὰν χρείαν ἔχητε, τοὺς ἀποκομιοῦντας ὑμῖν ἀποστέλλετε.

16. Μέλλοντες οὖν ἄγειν τὸν καθαρισμὸν ἐγράψαμεν ὑμῖν· καλῶς οὖν ποιήσετε ἄγοντες τὰς ἡμέρας.

ἄγειν

17. Ὁ δὲ Θεὸς ὁ σώσας τὸν πάντα λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἀποδοὺς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ πᾶσι, καὶ τὸ βασίλειον, καὶ τὸ ἱεράτευμα, καὶ τὸν ἁγιασμὸν,

18. καθὼς ἐπηγγείλατο διὰ τοῦ νόμου· ἐλπίζομεν γὰρ ἐπὶ τῷ Θεῷ, ὅτι ταχέως ἡμᾶς ἐλεήσει, καὶ ἐπισυνάξει ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὸν ἅγιον τόπον· ἐξείλατο γὰρ ἡμᾶς ἐκ μεγάλων κακῶν, καὶ τὸν τόπον ἐκαθάρισε.

19. Τὰ δὲ κατὰ τὸν Ἰούδαν τὸν Μακκαβαῖον καὶ τοὺς τούτου ἀδελφοὺς καὶ τὸν τοῦ ἱεροῦ τοῦ μεγίστου καθαρισμὸν, καὶ τὸν τοῦ βωμοῦ ἐγκαινισμόν.

20. Ἔτι τε τοὺς πρὸς Ἀντίοχον τὸν Ἐπιφανῆ καὶ τὸν τούτου υἱὸν Εὐπάτορα πολέμους.

21. Καὶ τὰς ἐξ οὐρανοῦ γενομένας ἐπιφανείας τοῖς ὑπὲρ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ φιλοτίμως ἀνδραγαθήσασιν, ὥστε τὴν ὅλην ὡς χώραν ὀλίγους ὄντας λεηλατεῖν, καὶ τὰ βάρβαρα πλήθη διώκειν.

22. Καὶ τὸ περιβόητον καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ἱερὸν ἀνακομίσασθαι, καὶ τὴν πόλιν ἐλευθερῶσαι, καὶ τοὺς μέλλοντας καταλύεσθαι νόμους ἐπανορθῶσαι, τοῦ Κυρίου μετὰ πάσης ἐπιεικείας ὅλως γενομένου αὐτοῖς.

ὅλως

23. Τὰ ὑπὸ Ἰάσωνος τοῦ Κηρυναίου δεδηλω-

---

v. 8. ὡς ἐπὶ] ὡς καὶ ἐπὶ μωσῆ. v. 10. Μωσῆς) μωσῆς, passim. ibid. οὕτως Σαλ. προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ) οὕτως καὶ σαλωμὼν προσηύξατο, καὶ. v. 12. ὀκτὼ) τὰς ὀκτώ. v. 13. Βιβλία) abest. v. 14. διὰ τὸν γεγονότα πόλ. ἡμῖν ἐπισυνήγαγε ταῦτα) διὰ τὸν πόλεμον τὸν γεγονότα ἡμῖν ἐπισυνήγαγε πάντα. v. 16. ἄγειν) ἄγοντες. v. 17. αὐτοῦ πᾶσι) αὐτοῦ deest. v. 18. ἐξείλατο) ἐξείλετο. v. 19. μεγίστου) μεγάλου. v. 21. ὡς) ὥστε. v. 22. ὅλως) ὅλεως. v. 23. ὑπὸ Ἰάσ.) τοῦ ὑπὸ ἰάσωνος. ibid. Κηρυναίου) πυρηναίου.

Digitized by Google

27. Ἐπισυνάγαγε τὴν διασποράν ἡμῶν, ἐλευθέρωσον τοὺς δουλεύοντας ἐν τοῖς ἔθνεσι, τοὺς ἐξουθενημένους καὶ βδελυκτοὺς ἔπιδε, καὶ γνώτωσαν τὰ ἔθνη, ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν.

ἔφειδε

28. Βασάνισον τοὺς καταδυναστεύοντας καὶ ἐξυβρίζοντας ἐν ὑπερηφανίᾳ.

29. Καταφύτευσον τὸν λαόν σου εἰς τὸν τόπον τὸν ἅγιόν σου, καθὼς εἶπε Μωσῆς.

30. Οἱ δὲ ἱερεῖς ἐπέψαλλον τοὺς ὕμνους.

31. Καθὼς δὲ ἀνηλώθη τὰ τῆς θυσίας, καὶ τὸ περιλειπόμενον ὕδωρ, ὁ Νεεμίας ἐκέλευσε λίθους μείζονας καταχεῖν.

32. Ὡς δὲ τοῦτο ἐγενήθη, φλὸξ ἀνήφθη· τοῦ δὲ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου ἀντιλάμψαντος φωτὸς ἐδαπανήθη.

33. Ὡς δὲ φαννερὸν ἐγενήθη τὸ πρᾶγμα, καὶ διηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν, ὅτι εἰς τὸν τόπον, οὗ τὸ πῦρ ἔκρυψαν οἱ μεταχθέντες ἱερεῖς, τὸ ὕδωρ ἐφάνη, ἀφ' οὗ καὶ οἱ περὶ τὸν Νεεμίαν ἥγνισαν τὰ τῆς θυσίας,

τὰς

34. περιφράξας δὲ ὁ βασιλεὺς ἱερὸν ἐποίησε, δοκιμάσας τὸ πρᾶγμα.

35. Καὶ οἷς ἐχαρίζετο ὁ βασιλεὺς πολλὰ διάφορα ἐλάμβανε καὶ μετεδίδου.

36. Προσηγόρευσαν δὲ οἱ περὶ τὸν Νεεμίαν τοῦτο Νέφθαρ, ὃ διερμηνεύεται καθαρισμός· καλεῖται δὲ παρὰ τοῖς πολλοῖς Νεφθαεί.

Νεφθάρ

ΚΕΦ. Β'. II.

Εὑρίσκεται δὲ ἐν ταῖς ἀπογραφαῖς Ἱερεμίας ὁ προφήτης, ὅτι ἐκέλευσε τοῦ πυρὸς λαβεῖν τοὺς μεταγενομένους, ὡς σεσήμανται.

2. Καὶ ὡς ἐνετείλατο τοῖς μεταγενομένοις ὁ προφήτης, δοὺς αὐτοῖς τὸν νόμον, ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται τῶν προσταγμάτων τοῦ Κυρίου, καὶ ἵνα μὴ ἀποπλανηθῶσι ταῖς διανοίαις, βλέποντες ἀγάλματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ τὸν περὶ αὐτὰ κόσμον.

3. Καὶ ἕτερα τοιαῦτα λέγων, παρεκάλει μὴ ἀποστῆναι τὸν νόμον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν.

4. Ἦν δὲ ἐν τῇ γραφῇ, ὡς τὴν σκηνὴν καὶ τὴν κιβωτὸν ἐκέλευσεν ὁ προφήτης χρηματισμοῦ γενηθέντος αὐτῷ συνακολουθεῖν, ὡς δὲ ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος οὗ ὁ Μωυσῆς ἀναβὰς ἐθεάσατο τὴν τοῦ Θεοῦ κληρονομίαν,

5. καὶ ἐλθὼν ὁ Ἱερεμίας εὗρεν οἶκον ἀντρώδη, καὶ τὴν σκηνὴν καὶ τὴν κιβωτὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος εἰσήνεγκεν ἐκεῖ, καὶ τὴν θύραν ἐνέφραξε,

6. καὶ προσελθόντες τινὲς τῶν συνακολουθούντων ὥστε ἐπισημήνασθαι τὴν ὁδὸν, καὶ οὐκ ἐδυνήθησαν εὑρεῖν.

ἐπισημάνασθαι

7. Ὡς δὲ ὁ Ἱερεμίας ἔγνω, μεμψάμενος αὐτοῖς εἶπεν· ὅτι καὶ ἄγνωστος ὁ τόπος ἔσται, ἕως ἂν συνάγῃ ὁ Θεὸς ἐπισυναγωγὴν τοῦ λαοῦ, καὶ ἵλεως γένηται.

ἔλεος

8. Καὶ

v. 27. ἔφειδε) ἔπιδε. ibid. ὅτι σὺ ὁ Θ.) ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς. v. 29. Μωσῆς.) μωϋσῆς. v. 33. ἔκρυψαν) ἀπέκρυψαν. ibid. τὰς θυσίας,) τὰ τῆς θυσίας. v. 35. Καὶ οἷς ὁ β.) καὶ οἷς ἐχαρίζετο ὁ βασιλεὺς. v. 36. Νεφθάρ.) νεφθαεί. CAP. II. v. 1. μεταγενομένοις) μεταγινομένους. v. 6. ἐπισημάνασθαι) ἐπισημήνασθαι. ibid. ἐδυνήθησαν) ἠδυνήθησαν. v. 7. συνάγῃ) συναγάγῃ. ibid. ἔλεος) ἵλεως.

Digitized by Google

συνοικῶν 14. Ὡς γὰρ συνοικίσεων αὐτῇ παρεγένετο εἰς τὸν τόπον ὅ, τε Ἀντίοχος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ φίλοι, χάριν τῇ λαβεῖν τὰ χρήματα πλείονα εἰς Φερνῆς λόγον·

15. Καὶ προθέντων αὐτὰ τῶν ἱερέων τῇ Ναναίᾳ, καὶκείνη προσελθόντος μετ' ὀλίγων εἰς τὸν περίβολον τῇ * τεμένει, συγκλείσαντες τὸ ἱερὸν, ὡς εἰσῆλθεν Ἀντίοχος,

* τεμένει

16. ἀνοίξαντες τὴν τῆ Φαλνώματος πρυπλὴν θύραν, βάλλοντες πέτρους συνεκεραύνωσαν τὸν ἡγεμόνα, καὶ μέλη ποιήσαντες καὶ τὰς κεφαλὰς ἀφελόντες τοῖς ἔξω παρεῤῥίφησαν.

παραρίψαντες

17. Κατὰ πάντα εὐλογητὸς ἡμῶν ὁ Θεὸς, ὃς παρέδωκε τὰς ἀσεβήσαντας.

ἔδωκε

18. Μέλλοντες οὖν ἄγειν ἐν τῷ Χασελεῦ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τὸν καθαρισμὸν τῆ ἱεροῦ, δέον ἡγησάμεθα διασαφῆσαι ὑμῖν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἄγητε τῆς σκηνοπηγίας καὶ τῆ πυρὸς, ὅτε Νεεμίας ὁ οἰκοδομήσας τό, τε τὸ ἱερὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον, ἀνήνεγκε θυσίας.

19. Καὶ γὰρ ὅτε εἰς τὴν Περσικὴν ἦγοντο ἡμῶν οἱ πατέρες, οἱ τότε εὐσεβεῖς ἱερεῖς λαβόντες ἀπὸ τῆ πυρὸς τῆ θυσιαστηρίου λαθραίως, καὶἐκρυψαν ἐν κοιλώματι φρέατος τάξιν ἔχοντες ἄυδρον, ἐν ᾧ κατησφαλίσαντο, ὥστε πᾶσιν ἄγνωστον εἶναι τὸν τόπον.

τε

20. Διελθόντων δὲ ἐτῶν ἱκανῶν, ὅτε ἔδοξε τῷ Θεῷ, ἀποσταλεὶς Νεεμίας ὑπὸ τῆ βασιλέως τῆς Περσίδος τὸς ἐκγόνους τῶν ἱερέων τῶν ἀποκρυψάντων ἔπεμψεν ἐπὶ τὸ πῦρ.

ἀπὸ

21. Ὡς δὲ διεσάφησαν ἡμῖν μὴ εὑρηκέναι πῦρ ἀλλὰ ὕδωρ παχὺ, ἐκέλευεν αὐτὸς ἀποβάπτοντας φέρειν· ὡς δὲ ἀνηνέχθη τὰ τῶν Θυσιῶν, ἐκέλευσε τὸς ἱερεῖς Νεεμίας ἐπιρᾶναι τῷ ὕδατι τά τε ξύλα καὶ τὰ ἐπικείμενα.

διεσάφησαν

22. Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦτο, καὶ χρόνος διῆλθεν ὅ, τε ἥλιος ἀνέλαμψε πρότερον ἐπιφὴς ὤν, ἀνήφθη πυρὰ μεγάλη, ὥστε θαυμάσαι πάντας.

23. Προσευχὴν δὲ ἐποιήσαντο οἱ ἱερεῖς δαπανωμένης τῆς Θυσίας, οἵ τε ἱερεῖς καὶ πάντες καταρχομένου Ἰωνάθου, τῶν τε λοιπῶν ἐπιφωνούντων, ὡς Νεεμίᾳ.

24. Ἦν δὲ ἡ προσευχὴ τὸν τρόπον ἔχουσα τοῦτον· Κύριε ὁ Θεὸς ὁ πάντων κτίστης, ὁ φοβερὸς, καὶ ὁ ἰσχυρὸς, καὶ δίκαιος, καὶ ἐλεήμων, ὁ μόνος βασιλεὺς καὶ χρηστὸς,

25. ὁ μόνος χορηγὸς, ὁ μόνος δίκαιος καὶ παντοκράτωρ καὶ αἰώνιος, ὁ διασώζων τὸν Ἰσραὴλ ἐκ παντὸς κακοῦ, ὁ ποιήσας τὸς πατέρας ἐκλεκτὸς, καὶ ἁγιάσας αὐτούς·

26. Πρόσδεξαι τὴν θυσίαν ὑπὲρ παντὸς τῆ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, καὶ διαφύλαξον τὴν μερίδα σου καὶ καθαγίασον.

27. Ἐπι-

V. 14. συνοικῶν) συνοικήσων. ibid. πλείονα) deeſt. V. 15. τοῦ Ναναίου) τῆς ναναίας. ibid. τεμένου) τεμένους. V. 16. κεφαλὰς τοῖς ἔξω παραρίψαντες.) κεφαλὰς ἀφελόντες τοῖς ἔξω παρεῤῥίφησαν. V. 17. ἔδωκε) παρέδωκε. V. 18. Μέλλοντες) addit οὖν. ibid. σκηνοπηγίας) τῆς σκηνοπηγίας. ib. ὁ οἰκοδομήσας τό, τε τὸ ἱερὸν) οἰκοδομήσας τό, τε ἱερὸν. ibid. Θυσίας.) Θυσίαν. V. 19. ἡμῶν οἱ πατέρες, οἱ τε) οἱ πατέρες ἡμῶν, οἱ τότε. ibid. ἔχοντες ἄυδρον) ἔχοντας ἀνύδρου. V. 20. ἀπὸ τοῦ βασ.) ὑπὸ τοῦ βασιλέως. V. 21. Ὡς διεσάφησαν) ὡς δὲ διεσάφησαν. ibid. ἐπιρᾶναι) ἐπιῤῥᾶναι. V. 22. ἐγένετο) addit τοῦτο. ibid. ἀνέλαμψε) adjicit πρότερον. V. 23. τῶν τε) τῶν δὲ. V. 24. Κύριε ὁ Θ.) κύριε κύριε ὁ Θεὸς. ibid. ὁ ἰσχυρὸς) absque articulo.

Digitized by Google

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΤΟΙΣ ἀδελφοῖς τοῖς κατ' Αἴγυπτον Ἰουδαίοις χαίρειν· οἱ ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις Ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Ἰουδαίας εἰρήνην ἀγαθήν.

2. Καὶ ἀγαθοποιήσαι ὑμῖν ὁ Θεὸς, καὶ μνησθείη τῆς διαθήκης αὐτοῦ τῆς πρὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν πιστῶν. μνησθῆναι

3. Καὶ δώη ὑμῖν καρδίαν πᾶσιν εἰς τὸ σέβεσθαι αὐτὸν καὶ ποιεῖν αὐτοῦ τὰ θελήματα καρδίᾳ μεγάλῃ καὶ ψυχῇ βουλομένῃ.

4. Καὶ διανοίξαι τὴν καρδίαν ὑμῶν ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς προστάγμασι, καὶ εἰρήνην ποιήσαι.

5. Καὶ ὑπακούσαι ὑμῶν τῶν δεήσεων, καὶ καταλλαγείη ὑμῖν, καὶ μὴ ὑμᾶς ἐγκαταλίποι ἐν καιρῷ πονηρῷ.

6. Καὶ νῦν ὧδέ ἐσμεν προσευχόμενοι περὶ ὑμῶν.

7. Βασιλεύοντος Δημητρίου ἔτους ἑκατοστοῦ ἑξηκοστοῦ ἑβδόμου, ἡμεῖς οἱ Ἰουδαῖοι γεγράφαμεν ὑμῖν ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ ἀκμῇ τῇ ἐπελθούσῃ ἡμῖν ἐν τοῖς ἔτεσι τούτοις, ἀφ' ἧ ἀπέστη Ἰάσων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἁγίας γῆς καὶ τῆς βασιλείας.

8. Καὶ ἐνεπύρισαν τὸν πυλῶνα, καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῷον· καὶ ἐδεήθημεν τοῦ Κυρίου καὶ εἰσηκούσθημεν, προσηνέγκαμεν θυσίαν καὶ σεμίδαλιν, καὶ ἐξάψαμεν ἐξήγατε λύχνους, καὶ προεθήκαμεν τοὺς γενάρτους.

9. Καὶ νῦν ἵνα ἄγητε τὰς ἡμέρας τῆς σκηνοπηγίας τοῦ Χασελεῦ μηνός.

10. Ἔτους ἑκατοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ καὶ ὀγδόου οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἡ γερουσία καὶ Ἰούδας Ἀριστοβούλῳ διδασκάλῳ Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως, ὄντι δὲ ἀπὸ τοῦ τῶν χριστῶν ἱερέων γένους καὶ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ Ἰουδαίοις, χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν.

11. Ἐκ μεγάλων κινδύνων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ σεσωσμένοι, μεγάλως εὐχαριστοῦμεν αὐτῷ, ὡς ἂν πρὸς βασιλέα παρατασσόμενοι.

12. Αὐτὸς γὰρ ἐξέβρασε τοὺς παρατασσομένους ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει.

13. Εἰς τὴν Περσίδα γενόμενος γὰρ ὁ ἡγεμὼν καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἀνυπόστατος δοκοῦσα εἶναι δύναμις, κατεκόπησαν ἐν τῷ τῆς Ναναίας ἱερῷ, παραλογισμῷ χρησαμένων [τῶν] περὶ τὴν Ναναίαν ἱερέων.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Β'. CAP. I. v. 2. μνησθῆναι) μνησθείη. v. 5. ὑπακοῦσαι) ἐπακοῦσαι. v. 7. ἑβδόου) ἐννάτου. ibid. γεγράφαμεν) γεγραφήκαμεν. v. 8. προσηνέγκαμεν] præfigit καὶ. ibid. ἐξήγαγεν) ἐξάψαμεν. v. 10. Ἔτους ὀγδοηκοστοῦ) ἔτους ἑκατοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ. ibid. ὀγδόου οἱ ἐν. v. 12. παρατασσομένους) παρατεξαμένους. v. 13. Εἰς τὴν π. γεν. γὰρ ὁ) εἰς γὰρ τὴν π. γεν. ὁ.

Digitized by Google

ἑκατοςοῦ ἐν μηνὶ ἑνδεκάτῳ, οὗτος ὁ μὴν Σαβάτ.

15. Καὶ ὑπεδέξατο αὐτοὺς ὁ τοῦ Ἀβούβου εἰς τὸ ὀχυρωμάτιον τὸ καλούμενον Δὼκ κατὰ δόλου ὃ ᾠκοδόμησε, καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς πότον μέγαν, καὶ ἐνέκρυψεν ἐκεῖ ἄνδρας.

μέγα

16. Καὶ ὅτι ἐμεθύσθη Σίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ἐξανέςη Πτολεμαῖος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐλάβοσαν τὰ ὅπλα αὐτῶν, καὶ ἐπεισήλθοσαν τῷ Σίμωνι εἰς τὸ συμπόσιον, καὶ ἀπέκτειναν αὐτὸν καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, καί τινας τῶν παιδαρίων αὐτοῦ.

17. Καὶ ἐποίησεν ἀθεσίαν μεγάλην, καὶ ἀνταπέδωκε κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν.

ἀθεΐαν

18. Καὶ ἔγραψε ταῦτα Πτολεμαῖος, καὶ ἀπέςειλε τῷ βασιλεῖ, ὅπως ἀποςείλῃ αὐτῷ δυνάμεις εἰς βοήθειαν, καὶ παραδῷ αὐτῷ τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ τὰς πόλεις.

19. Καὶ ἀπέςειλεν ἑτέρους εἰς Γάζαρα ἆραι τὸν Ἰωάννην, καὶ τοῖς χιλιάρχοις ἀπέςειλεν ἐπιςολὰς παραγενέσθαι πρὸς αὐτὸν, ὅπως δῷ αὐτοῖς ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ δόματα.

20. Καὶ ἑτέρους ἀπέςειλε καταλαβέσθαι τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸ ὄρος τοῦ ἱεροῦ.

21. Καὶ προδραμών τις ἀπήγγειλεν Ἰωάννῃ εἰς Γάζαρα, ὅτι ἀπώλετο ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἀπέςαλκε καὶ σὲ ἀποκτεῖναι.

22. Καὶ ἀκούσας ἐξέςη σφόδρα, καὶ συνέλαβε τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐλθόντας ἀπολέσαι αὐτὸν, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, ἔγνω γὰρ ὅτι ἐξήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι.

ἐζήτουσαν

23. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάννου καὶ τῶν πολέμων αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνδραγαθιῶν αὐτοῦ ὧν ἠνδραγάθησε, καὶ τῆς * οἰκοδομῆς τῶν τειχέων ὧν ᾠκοδόμησε, καὶ τῶν πράξεων αὐτοῦ,

ἠνδραγάθην ᾠκοδομῆς

24. Ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ, ἀφ' οὗ ἐγενήθη ἀρχιερεὺς μετὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Α'.

v. 15. κατὰ δόλου) μετὰ δόλου. ibid. μέγα) μέγαν. v. 16. οἱ μετ' αὐτοῦ) οἱ παρ' αὐτοῦ. ibid. καὶ τοὺς υἱοὺς) καὶ τοὺς δύο υἱοὺς. v. 17. ἀθεΐαν) ἀθεσίαν. ibid. ἀνταπέδωκε) ἀπέδωκε. v. 18. παραδῷ) adjicit αὐτῷ. v. 21. προδραμών) addit τις. v. 22. ἔγνω γὰρ ὅτι ἐζήτουσαν) ἐπέγνω γὰρ ὅτι ἐζήτουν. v. 23. ἠνδραγάθην) ἠνδραγάθησε. ibid. ᾠκοδομῆς) οἰκοδομῆς. v. 24. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. Subscriptio abest a *Rom. Edit.*

ΜΑΚ-

Digitized by Google

Ἰωδαίας, καθὰ συνέταξεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς.

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

ΚΑΙ ἀνέβη Ἰωάννης ἐκ Γαζάρων, καὶ ἀπήγγειλε Σίμωνι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἃ συνετέλει Κενδεβαῖος.

2. Καὶ ἐκάλεσε Σίμων τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδαν καὶ Ἰωάννην, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου ἐπολεμήσαμεν τοὺς πολέμους Ἰσραὴλ ἀπὸ νεότητος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ εὐοδώθη ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν ῥύσασθαι τὸν Ἰσραὴλ πλεονάκις.

3. Νῦν δὲ γεγήρακα, καὶ ὑμεῖς δὲ ἐν τῷ ἐλέει ἱκανοί ἐστε ἐν τοῖς ἔτεσι· γίνεσθε αὐτ' ἐμοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου, καὶ ἐξελθόντες ὑπερμαχεῖτε ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἡ δὲ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ βοήθεια ἦτω μεθ' ὑμῶν.

4. Καὶ ἐπέλεξεν ἐκ τῆς χώρας εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πολεμιστῶν καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὸν Κενδεβαῖον, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν Μωδεείμ.

5. Καὶ ἀναστάντες τοπρωῒ ἐπορεύοντο εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἰδοὺ δύναμις πολλὴ εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, πεζικοὶ καὶ ἱππεῖς, καὶ χειμάρρους ἦν ἀναμέσον αὐτῶν.

6. Καὶ παρενέβαλε κατὰ πρόσωπον αὐτῶν αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ· καὶ εἶδε τὸν λαὸν δειλιῶντα διαπερᾶσαι τὸν χειμάρρουν, καὶ διεπέρασε πρῶτος, καὶ εἶδον αὐτὸν οἱ ἄνδρες, καὶ διεπέρασαν κατόπισθεν αὐτοῦ.

7. Καὶ διεῖλε τὸν λαὸν καὶ τοὺς ἱππεῖς ἐν μέσῳ τῶν πεζῶν· ἡ δὲ ἵππος τῶν ὑπεναντίων πολλὴ σφόδρα.

8. Καὶ ἐσάλπισαν ταῖς ἁγίαις σάλπιγξι, καὶ ἐτροπώθη Κενδεβαῖος καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν τραυματίαι πολλοί· οἱ δὲ καταλειφθέντες ἔφυγον εἰς τὸ ὀχύρωμα. αὐτοῦ

9. Τότε ἐτραυματίσθη Ἰούδας ὁ ἀδελφὸς Ἰωάννου· Ἰωάννης δὲ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως ἐλθεῖν εἰς Κεδρών, ἣν ᾠκοδόμησε.

10. Καὶ ἔφυγον ἕως εἰς τοὺς πύργους τοὺς ἐν τῷ ἀγρῷ Ἀζώτου, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ ἔπεσαν ἐξ αὐτῶν εἰς ἄνδρας δισχιλίους, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν μετ' εἰρήνης. χιλίους

11. Καὶ Πτολεμαῖος ὁ τοῦ Ἀβούβου ἦν καθεσταμένος στρατηγὸς εἰς τὸ πεδίον Ἰεριχώ, καὶ ἦχεν ἀργύριον καὶ χρυσίον πολύ.

12. Ἦν γὰρ γαμβρὸς τοῦ ἀρχιερέως.

13. Καὶ ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἠθελήθη κατακρατῆσαι τῆς χώρας, καὶ ἐβουλεύετο δόλῳ κατὰ Σίμωνος καὶ κατὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἆραι αὐτούς.

14. Σίμων δὲ ἦν ἐπιθεωρῶν τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ χώρᾳ καὶ φροντίζων τῆς ἐπιμελείας αὐτῶν, καὶ κατέβη εἰς Ἰεριχὼ αὐτὸς καὶ Ματταθίας καὶ Ἰούδας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἔτους ἑβδόμου καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ τὰς

CAP. XVI. v. 2. τοὺς πολέμους) τοὺς πολεμίους. v. 3. ἦτω) ἔστω. v. 4. Μωδεείμ.) μωδεΐν. v. 5. πεζικοὶ) πεζικὸν. ibid. χειμάρρους ἦν) transpositа. v. 8. ταῖς σάλπιγξι) ταῖς ἱεραῖς σάλπιγξι. ibid. ἐξ αὐτῶν) ἐξ αὐτοῦ. v. 9. ἔλθεῖν) ἔλθειν. v. 10. ἔφυγον εἰς) ἔφυγον ἕως εἰς. ibid. ἐν τῷ ἀγρῷ) ἐν ταῖς ἀγραῖς. ib ἔπεσαν) ἔπεσον. ib. χιλίους) δισχιλίους. ib. εἰς τὴν Ἰουδαίαν) εἰς γῆν Ἰούδα. v. 13. καὶ κατὰ τῶν υἱῶν) κατὰ abest. v. 14. τὰς ἐπιμελείας) τῆς ἐπιμελείας. ibid. καὶ οἱ υἱοὶ) καὶ deest.

28. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν Ἀθηνόβιον ἕνα τῶν φίλων αὐτοῦ κοινολογησόμενον αὐτῷ, λέγων· ὑμεῖς κατακρατεῖτε τῆς Ἰόππης καὶ Γαζαρήνων καὶ τῆς ἄκρας τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ πόλεις τῆς βασιλείας μου.

29. Τὰ ὅρια αὐτῶν ἠρημώσατε, καὶ ἐποιήσατε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκυριεύσατε τόπων πολλῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ μου.

30. Νῦν οὖν παράδοτε τὰς πόλεις, ἃς κατελάβεσθε, καὶ τὰς φόρους τῶν τόπων, ὧν κατεκυριεύσατε, ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῶν ἐκ τῆς Ἰουδαίας.

31. Εἰ δὲ μή, δότε ἀντ' αὐτῶν πεντακόσια τάλαντα ἀργυρίου καὶ τῆς καταφθορᾶς, ἧς κατεφθάρκατε, καὶ τῶν φόρων τῶν πόλεων ἄλλα τάλαντα πεντακόσια· εἰ δὲ μή, παραγενόμενοι ἐκπολεμήσωμεν ὑμᾶς.

32. Καὶ ἦλθεν Ἀθηνόβιος φίλος τοῦ βασιλέως εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εἶδε τὴν δόξαν Σίμωνος, καὶ κυλικεῖον μεῖλα χρυσωμάτων καὶ ἀργυρωμάτων, καὶ παρέσχασιν ἱκανὴν, καὶ ἐξίστατο, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τοῦτῳ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως.

33. Καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων ἔπεν αὐτῷ· Οὔτε γῆν ἀλλοτρίαν εἰληφαμεν, οὔτε ἀλλοτρίων κεκρατήκαμεν, ἀλλὰ τῆς κληρονομίας τῶν πατέρων ἡμῶν, ὑπὸ δὲ ἐχθρῶν ἡμῶν ἀκρίτως ἔν τινι καιρῷ κατεκρατήθη.

34. Ἡμεῖς δὲ καιρὸν ἔχοντες ἀντεχόμεθα τῆς κληρονομίας ἡμῶν καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν.

35. Περὶ δὲ Ἰόππης καὶ Γαζάρων, ὧν Γαζαρήνων αἰτεῖς, αὗται ἐποίουν ἐν τῷ λαῷ πληγὴν μεγάλην κατὰ τὴν χώραν ἡμῶν, τούτων δώσομεν τάλαντα ἑκατόν· καὶ ἐκ γῆ ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἀθηνόβιος λόγον.

36. Ἀπέστρεψε δὲ μετὰ θυμοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ τοὺς λόγους τούτους καὶ τὴν δόξαν Σίμωνος καὶ πάντα ὅσα εἶδε, καὶ ὠργίσθη ὁ βασιλεὺς ὀργὴν μεγάλην.

37. Τρύφων δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ἔφυγεν εἰς Ὀρθωσίαν.

38. Καὶ κατέστησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Κενδεβαῖον ἐπικράτησεν τῆς παραλίας, ἐπικράτησεν καὶ δυνάμεις πεζικὰς καὶ ἱππικὰς ἔδωκεν αὐτῷ.

39. Καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ παρεμβάλλειν κατὰ πρόσωπον τῆς Ἰουδαίας· καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ οἰκοδομῆσαι τὴν Κεδρὼν καὶ ὀχυρῶσαι τὰς πόλεις, καὶ ὅπως πολεμῇ τὸν λαόν· ὁ δὲ βασιλεὺς ἐδίωκε τὸν Τρύφωνα.

40. Καὶ παρεγενήθη Κενδεβαῖος εἰς Ἰάμνειαν, καὶ ἤρξατο τοῦ ἐρεθίζειν τὸν λαὸν καὶ ἐμβατεύειν εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ αἰχμαλωτίζειν τὸν λαὸν καὶ φονεύειν.

41. Καὶ οἰκοδόμησε τὴν Κεδρὼν· καὶ Κεδρὼν ἔταξεν ἐκεῖ ἱππεῖς καὶ δυνάμεις ὅπως ἐκπορευόμενοι ἐξοδεύωσι τὰς ὁδὸς τῆς Ἰουδαί-

v. 28. κοινολογησόμενον) κοινολογησάμενον. ibid. Γαζαρήνων καὶ τῆς ἄκρας ἐν) γαζάρων καὶ τῆς ἄκρας τῆς ἐν. v. 30. τῶν ὁρίων τῶν ἐκ τῆς) ἐκτὸς τῶν ορίων τῆς. v. 31. ἐκπολεμήσωμεν) ἐκπολεμήσομεν. v. 32. ἀπήγγειλεν αὐτοῖς) ἀπήγγειλεν αὐτῷ. v. 33. ἀκρίτως ἔν τινι καιρῷ) transpoſita. v. 34. ὑμῶν καὶ τῶν πατέρων) τῶν πατέρων. v. 35. Γαζαρήνων) γαζάρων ὧν. ibid. καὶ τῇ γῇ ἡμῶν) κατὰ τὴν χώραν ἡμῶν. ib. αὐτῷ λόγον.) αὐτῷ ἀθηνόβιος λόγον. v. 37. Ὀρθωσίαν.) ὀρθωσιάδα. v. 38. ἐπικράτησεν) τρατηγὸν. v. 39. παρεμβάλλειν) παρεμβαλεῖν. ibid. τὰς πόλεις) τὰς πόλας. ib. πολεμῇ) πολεμήσῃ. v. 41. τὴν Κεδρὼν) τὴν κεδρών.

Digitized by Google

13. Καὶ παρενέβαλεν Ἀντίοχος ἐπὶ Δωρᾶ, καὶ σὺν αὐτῷ δώδεκα μυριάδες ἀνδρῶν πολεμιστῶν καὶ ὀκλακιχιλίαι ἵπποι.

14. Καὶ ἐκύκλωσε τὴν πόλιν, καὶ τὰ πλοῖα ἀπὸ θαλάσσης συνῆψαν, καὶ συνέθλιβε τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, καὶ οὐκ εἴασεν εἰδέναι ἐκπορεύεσθαι καὶ εἰσπορεύεσθαι.

15. Καὶ ἦλθε Νεμήνιος καὶ οἱ παρ' αὐτῷ ἐκ Ῥώμης ἔχοντες ἐπιστολὰς τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ἐν αἷς ἐγέγραπτο τάδε· Λεύκιος ὕπατος Ῥωμαίων Πτολεμαίῳ βασιλεῖ χαίρειν.

17. Οἱ πρεσβευταὶ τῶν Ἰουδαίων ἦλθαν πρὸς ἡμᾶς φίλοι ἡμῶν καὶ σύμμαχοι, ἀνανεούμενοι τὴν ἐξ ἀρχῆς φιλίαν καὶ συμμαχίαν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Σίμωνος τοῦ ἀρχιερέως καὶ τοῦ δήμου τῶν Ἰουδαίων.

18. Ἤνεγκαν δὲ ἀσπίδα χρυσῆν ἀπὸ μνῶν πεντακισχιλίων.

19. Ἤρεσεν οὖν ἡμῖν γράψαι τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ὅπως μὴ ἐκζητήσωσιν αὐτοῖς κακὸν, καὶ μὴ πολεμήσωσιν αὐτοὺς καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν καὶ τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἵνα μὴ συμμαχήσωσι τοῖς * πολεμοῦσιν αὐτούς.

τὰς χώρας συμμαχῶσιν * πολεμῶσιν

20. Ἔδοξε δὲ ἡμῖν δέξασθαι τὴν ἀσπίδα παρ' αὐτῶν.

21. Εἴ τινες οὖν λοιμοὶ διαπεφεύγασιν ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς, παραδότε αὐτοὺς τῷ Σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ, ὅπως ἐκδικήσῃ αὐτοὺς κατὰ τὸν νόμον αὐτῶν.

22. Καὶ τὰ αὐτὰ ἔγραψε Δημητρίῳ καὶ τοῦτα τῷ βασιλεῖ, καὶ Ἀτταλῷ, καὶ Ἀριαράθῃ Ἀραθῇ καὶ Ἀρσάκῃ,

23. καὶ εἰς πάσας τὰς χώρας, καὶ Σαμψάκῃ, καὶ Σπαρτιάταις, καὶ εἰς Δῆλον, καὶ εἰς Μύνδον, καὶ εἰς Συκιῶνα, καὶ εἰς τὴν Καρίαν, καὶ εἰς Σάμον, καὶ εἰς τὴν Παμφυλίαν, καὶ εἰς τὴν Λυκίαν, καὶ εἰς Ἁλικαρνασσὸν, καὶ εἰς Κῶ, καὶ εἰς Σίδην, καὶ εἰς Ἄραδον, καὶ εἰς Ῥόδον, καὶ εἰς τὴν Φασηλίδα, καὶ εἰς Γόρτυναν, καὶ Κνίδον, καὶ Κύπρον, καὶ Κυρήνην. Καρίδα Βασιλείδαν

24. Τὸ δὲ ἀντίγραφον αὐτῶν ἔγραψεν Σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ.

25. Ἀντίοχος δὲ ὁ βασιλεὺς παρενέβαλεν ἐπὶ Δωρᾶ ἐν τῇ δευτέρᾳ, προσάγων διαπαντὸς αὐτῇ τὰς χεῖρας καὶ μηχανὰς ποιούμενος, καὶ συνέκλεισε τὸν Τρύφωνα τοῦ μὴ εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι.

26. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ Σίμων δισχιλίους ἄνδρας ἐκλεκτοὺς συμμαχῆσαι αὐτῷ καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη ἱκανά.

27. Καὶ οὐκ ἐβούλετο αὐτὰ δέξασθαι, ἀλλὰ ἠθέτησε πάντα ὅσα συνέθετο αὐτῷ τοπρότερον, καὶ ἠλλοτριοῦτο αὐτῷ. ἐσυνέθετο

v. 14. συνέθλιβε) ἔθλιβε. ibid. καὶ ἀπὸ τῆς) καὶ τῆς. v. 17. ἦλθαν) ἦλθον. v. 18. πεντακισχιλίων.) χιλίων. v. 19. τὰς χώρας) τὴν χώραν. ibid. συμμαχῶσι τοῖς πολεμοῦσι) συμμαχήσωσι τοῖς πολεμοῦσιν. v. 21. τῷ Σίμωνι) absque articulo. ibid. ἐκδικήσῃ αὐτούς) ἐκδικήσῃ ἐν αὐτοῖς. v. 22. ταῦτα) τὰ αὐτὰ. ibid. καὶ Ἀριάθῃ) ἀριαράθῃ. v. 23. Σαμψάκῃ) σαμψάμῃ. ibid. Συκιῶνα) σικυῶνα. ibid. Καρίδα) καρίαν. ib. καὶ Λυκίαν) καὶ εἰς τὴν λυκίαν. ib. καὶ εἰς Κῶ - - Γόρτυναν) καὶ εἰς ῥόδον, καὶ εἰς Φασηλίδα, καὶ εἰς κῶ, καὶ εἰς σίδην, καὶ εἰς ἄραδον, καὶ εἰς γόρτυναν. v. 24. ἔγραψεν) ἐγραψαν. v. 25. τοῦ εἰσπορ.) τῷ μὴ εἰσπορεύεσθαι. v. 27. ἐβούλετο) ἐβούλετο. ibid. ἀλλὰ) ἀλλ'. ib. ἐσυνέθετο) συνέθετο. ib. ἠλλοτριοῦτο) ἠλλοτριοῦτο.

Digitized by Google

κησεν ἀρχιερατεῦσαι καὶ εἶναι στρατηγὸς καὶ ἐθναρχης τῶν Ἰουδαίων καὶ ἱερέων καὶ τοῦ προστῆσαι πάντων.

48. Καὶ τὴν γραφὴν ταύτην εἶπαν θῆσαι Θέσθαι ἐν δέλτοις χαλκαῖς, καὶ στῆσαι αὐτὰς ἐν περιβόλῳ τῶν ἁγίων ἐν τόπῳ πιστῷ ἐπιτήμῳ.

49. Τοῦ δὲ ἀντίγραφα αὐτῶν θέσθαι ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, ὅπως ἔχῃ Σίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ ἀπέστειλεν Ἀντίοχος υἱὸς Δημητρίου τοῦ βασιλέως ἐπιστολὰς ἀπὸ τῶν νήσων τῆς Θαλάσσης Σίμωνι ἱερεῖ καὶ ἐθναρχῃ τῶν Ἰουδαίων καὶ παντὶ τῷ ἔθνει.

2. Καὶ ἦσαν περιέχουσαι τὸν τρόπον τοῦτον· Βασιλεὺς Ἀντίοχος Σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ καὶ ἐθναρχῃ καὶ ἔθνει Ἰουδαίων χαίρειν.

3. Ἐπειδή τινες λοιμοὶ κατεκράτησαν τῆς βασιλείας, τῶν πατέρων ἡμῶν, βουλεύομαι δὲ ἀντιποιήσασθαι τῆς βασιλείας, ὅπως ἀποκαταστήσω αὐτὴν ὡς ἦν τὸ πρότερον· ἐξενολόγησα δὲ πλῆθος δυνάμεων καὶ κατεσκεύασα πλοῖα πολεμικά.

4. Βούλομαι δὲ ἐκβῆναι καθ' τὴν χώραν, ὅπως μετέλθω τοὺς κατεφθαρμότας τὴν χώραν ἡμῶν καὶ τοὺς ἠρημωμότας πόλεις πολλὰς ἐν τῇ βασιλείᾳ.

5. Νῦν οὖν ἵστημί σοι πάντα τὰ ἀφιρέματα, ἃ ἀφῆκάν σοι οἱ πρὸ ἐμοῦ βασιλεῖς, καὶ ὅσα ἄλλα δόματα ἀφῆκάν σοι. ἀΦέματα ἀΦαιρέματα

6. Καὶ ἐπιτρέπω σοι ποιῆσαι κόμμα ἴδιον νόμισμα τῆς χώρας σου.

7. Ἰερουσαλὴμ δὲ καὶ τὰ ἅγια ἔστω ἐλεύθερα· καὶ πάντα τὰ ὅπλα, ὅσα κατεσκεύασας, καὶ τὰ ὀχυρώματα, ἃ καθεστεκέασες ᾠκοδόμησας, ὧν κρατεῖς, μενέτω σοι.

8. Καὶ πᾶν ὀφείλημα βασιλικὸν καὶ τὰ ἐσόμενα βασιλικὰ, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀφίεσθω σοι.

9. Ὡς δ' ἂν κατασήσωμεν τὴν βασιλείαν ἡμῶν, δοξάσομέν σε καὶ τὸ ἔθνος σου καὶ τὸ ἱερὸν δόξῃ μεγάλῃ, ὥστε φανερὰν γενέσθαι τὴν δόξαν ὑμῶν ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

10. Ἔτους τεταρτοῦ καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἐξῆλθεν Ἀντίοχος εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις, ὥστε ὀλίγους εἶναι τοὺς καταλειφθέντας σὺν Τρύφωνι.

11. Καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἦλθε φεύγων εἰς Δωρᾶ τὴν εἰς Δωρᾶ Φεύγων ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

12. Ἤδει γὰρ ὅτι ἐπισυνῆκται ἐπ' αὐτὸν κακὰ, καὶ ἀφῆκαν αὐτὸν αἱ δυνάμεις.

13. Καὶ

v. 47. ἀρχιερατεῦσαι) ἀρχιερατεύειν. v. 48. ἅπαν) ἅπαν. ibid. θῆσαι) τῆσαι. ib. πιστῷ.) ἐπιτήμῳ. CAP. XV. v. 1. Ἀντίοχος) ὁ ἀντίοχος. v. 3. Ἐπειδή τινες λοιμοὶ) ἐπειδὴ ἄνδρες λοιμοὶ. ibid. βαλεύσωμαι) βούλομαι. ib. τὸ πρότερον) πρότερον. v. 5. ἀΦίσματα) ἀΦαιρέματα. ibid. ἀφαιρέματα) δόματα. v. 6. ποιῆσαι) καὶ ἐπιτρέπω σοι ποιῆσαι. ibid. τῆς χώρας) τῇ χώρᾳ. v. 7. κατασκεύασας) κατεσκεύασας. v. 9. κατασήσωμεν τὴν βασιλείαν) κρατήσωμεν τῆς βασιλείας. v. 10. τῶν πατέρων) absque articulo. ibid. ἅπαν σὺν Τρύφωνι.) ἅπαν τὰς καταλειφθέντας σὺν τρύφωνι. v. 11. εἰς Δωρᾶ φεύγων τὴν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.) φεύγων εἰς δωρᾶ τὴν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. v. 12. Ἤδει γὰρ - - κακὰ) ἰδὲ γὰρ ὅτι συνῆκται ἐπ' αὐτὸν τὰ κακά.

Digitized by Google

τῇ ἦν πρὸς τὴν τούτων * ἐπανόρθωσιν ἔθετο ἐν αὐτοῖς.

*ἐπανορθώσει † πίστιν

35. Καὶ εἶδεν ὁ λαὸς τὴν † πρᾶξιν τοῦ Σίμωνος, καὶ τὴν δόξαν ἣν ἐβουλεύσατο ποιῆσαι τῷ ἔθνει αὐτοῦ, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἡγούμενον αὐτῶν καὶ ἀρχιερέα, διὰ τὸ πεποιηκέναι αὐτὸν ταῦτα πάντα, καὶ τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὴν πίστιν ἣν συνετήρησε τῷ ἔθνει αὐτοῦ, καὶ ἐξεζήτησε παντὶ τρόπῳ ὑψῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ.

36. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ εὐωδώθη ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, τοῦ ἐξαρθῆναι τὰ ἔθνη ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει Δαυὶδ τοὺς ἐν Ἱερουσαλὴμ, οἱ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἄκραν, ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο, καὶ ἐμίαινον κύκλῳ τῶν ἁγίων, καὶ ἐποίουσαν πληγὴν μεγάλην ἐν τῇ ἁγνείᾳ.

ἄκρας

κατῴκησεν

37. Καὶ κατῴκισεν ἐν αὐτῇ ἄνδρας Ἰουδαίους, καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν πρὸς ἀσφάλειαν τῆς χώρας καὶ τῆς πόλεως, καὶ ὕψωσε τὰ τείχη Ἱερουσαλήμ.

38. Καὶ ὁ βασιλεὺς Δημήτριος ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην κατὰ ταῦτα,

39. καὶ ἐποίησεν αὐτὸν τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ ἐδόξασεν αὐτὸν δόξῃ μεγάλῃ.

ἠκούσθη * προσαγορεύονται

40. ἤκουσε γὰρ ὅτι * προσηγόρευνται Ἰουδαῖοι ὑπὸ Ῥωμαίων φίλοι καὶ σύμμαχοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ, καὶ ὅτι ἀπήντησαν τοῖς πρεσβευταῖς Σίμωνος ἐνδόξως.

41. Καὶ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἱερεῖς εὐδόκησαν τοῦ εἶναι αὐτῶν Σίμωνα ἡγούμενον καὶ ἀρχιερέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἕως τοῦ ἀναστῆναι προφήτην πιστόν.

42. Καὶ τοῦ εἶναι ἐπ' αὐτῶν στρατηγὸν, καὶ ὅπως μέλοι αὐτῷ περὶ τῶν ἁγίων καθιστάναι αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῆς χώρας καὶ ἐπὶ τῶν ὅπλων καὶ ἐπὶ τῶν ὀχυρωμάτων.

μέλῃ δι' αὐτοῦ

43. Καὶ ὅπος μέλοι αὐτῷ περὶ τῶν ἁγίων, καὶ ὅπως ἀκούηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὅπως γράφωνται ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ πᾶσαι συγγραφαὶ ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ ὅπως περιβάλληται πορφύραν καὶ χρυσοφορῆ.

μέλῃ

44. Καὶ οὐκ ἔξεστιν οὐδενὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἱερέων ἀθετῆσαί τι τούτων καὶ ἀντειπεῖν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ῥηθησομένοις, καὶ ἐπισυστρέψαι συστροφὴν ἐν τῇ χώρᾳ ἄνευ αὐτοῦ, καὶ περιβαλέσθαι πορφύραν καὶ ἐμπορποῦσθαι πόρπην χρυσῆν.

45. Ὃς δ' ἂν παρὰ ταῦτα ποιήσῃ ἢ ἀθετήσῃ τι τούτων, ἔνοχος ἔσται.

46. Καὶ εὐδόκησε πᾶς ὁ λαὸς θέσθαι Σίμωνι καὶ ποιῆσαι κατὰ τοὺς λόγους τούτους.

47. Καὶ ἐπεδέξατο Σίμων καὶ εὐδόκησεν

v. 34. πρὸς τῇ τούτων ἐπανορθώσει) ἦν πρὸς τὴν τούτων ἐπανόρθωσιν. v. 35. τὴν πίστιν) τὴν πρᾶξιν. ibid. διὰ τὸ πεπ. αὐτὸν ταῦτα πάντα) διὰ τὸ αὐτὸν πεποικέναι πάντα ταῦτα. ib. ἐξεζήτησε) ἐζήτησε. v. 36. εὐωδώθη) εὐοδώθη. ibid. ἄκρας) ἄκραν. ib. ἐποίησαν) ἐποίουν. v. 37. κατῴκησεν) κατῴκισεν. v. 40. ἠκούσθη γὰρ ὅτι προσαγορεύονται Ἰουδαῖοι) ἤκουσε γὰρ ὅτι προσηγόρευνται οἱ ἰουδαῖοι. ibid. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. v. 41. Καὶ ὅτι οἱ Ἰουδ. καὶ οἱ ἱερεῖς εὐδόκησαν τοῦ εἶναι αὐτῶν Σίμωνα) καὶ ὅτι εὐδόκησαν οἱ ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦ εἶναι σίμωνα. v. 42. μέλῃ) μέλοι. ibid. δι' αὐτοῦ) αὐτοὺς. v. 43. μέλῃ) μέλοι. ibid. περιβάλληται) περιβάληται. v. 44. ἔξεστιν) ἐξέσται. ibid. περιβαλέσθαι) περιβάλλεσθαι. v. 46. ποιῆσαι) καὶ ποιῆσαι.

Digitized by Google

πρὸς ἡμᾶς ἀνανεούμενοι τὴν πρὸς ἡμᾶς φιλίαν.

23. Καὶ ἤρεσε τῷ δήμῳ ἐπιδέξασθαι τοὺς ἄνδρας ἐνδόξως, καὶ τοῦ θέσθαι τὸ ἀντίγραφον τῶν λόγων αὐτῶν ἐν τοῖς ἀποδεδειγμένοις τοῦ δήμου βιβλίοις τοῦ μνημόσυνον ἔχειν τὸν δῆμον τῶν Σπαρτιατῶν· τὸ δὲ ἀντίγραφον τούτων ἐγράψαν Σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ.

τῷ δήμῳ.

24. Μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε Σίμων τὸν Νουμήνιον εἰς Ῥώμην ἔχοντα ἀσπίδα χρυσῆν μεγάλην ὁλκῆς μνῶν χιλίων εἰς τὸ στῆσαι πρὸς αὐτοὺς τὴν συμμαχίαν.

ὁλκὴν

25. Ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ δῆμος τῶν λόγων τούτων, εἶπαν· Τίνα χάριν ἀποδώσωμεν Σίμωνι καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ;

26. Ἐστήρισε γὰρ αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμησαν τοὺς ἐχθροὺς Ἰσραὴλ ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔστησαν αὐτῷ ἐλευθερίαν, καὶ κατέγραψαν ἐν δέλτοις χαλκαῖς, καὶ ἔθεντο ἐν στήλῃ ἐν ὄρει Σιών.

κατέγραψεν

27. Καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς γραφῆς· Ὀκτωκαιδεκάτῃ Ἐλὼλ, ἔτους δευτέρου καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ, καὶ τοῦτο τρίτον ἔτος ἐπὶ Σίμωνος τοῦ ἀρχιερέως,

28. ἐν Σαραμὲλ, ἐπὶ συναγωγῆς μεγάλης τῶν ἱερέων καὶ λαοῦ καὶ ἀρχόντων ἔθνους καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῆς χώρας ἐγνώρισεν ἡμῖν.

29. Ἐπεὶ πολλάκις ἐγενήθησαν πόλεμοι ἐν τῇ χώρᾳ, Σίμων δὲ ὁ υἱὸς Ματτα θίου ὁ υἱὸς τῶν υἱῶν Ἰαρὶβ δύο, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἔδωκαν ἑαυτοῖς τῷ κινδύνῳ, καὶ ἀντέστησαν τοῖς ὑπεναντίοις τοῦ ἔθνους αὐτῶν, ὅπως σταθῇ τὰ ἅγια αὐτῶν καὶ ὁ νόμος, καὶ δόξῃ μεγάλῃ ἐδόξασαν τὸ ἔθνος αὐτῶν·

Ἰωαρὶβ

30. Καὶ ἤθροισεν Ἰωνάθαν τὸ ἔθνος αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς ἀρχιερεὺς, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ·

ἐγένη

31. Καὶ ἐβουλήθησαν οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτῶν τοῦ ἐκτρίψαι (εἰς) τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἐκτεῖναι τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῶν.

32. Τότε ἀνέστη Σίμων, καὶ ἐπολέμησε περὶ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, καὶ ἐδαπάνησε χρήματα πολλὰ τῶν ἑαυτοῦ, καὶ ὡπλοδότησε τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὀψώνια·

33. Καὶ ὠχύρωσε τὰς πόλεις τῆς Ἰουδαίας καὶ τὴν Βεθσούραν τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Ἰουδαίας, οὗ ἦν τὰ ὅπλα τῶν πολεμίων τοπρότερον, καὶ ἔθετο ἐκεῖ φρουρὰν ἄνδρας Ἰουδαίους·

34. Καὶ Ἰόππην ὠχύρωσε τὴν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ τὴν Γάζαραν τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων Ἀζώτου, ἐν ᾗ ᾤκουσαν οἱ πολέμιοι τοπρότερον ἐκεῖ, καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ Ἰουδαίους, καὶ ὅσα ἐπιτήδεια ἦν

v. 23. τῷ δήμῳ βιβλίοις τοῦ μνημ. ἔχειν) τοῦ δήμου βιβλίοις τοῦ ἔχειν μνημόσυνον. ibid. ἐγράψαν) ἐγράψαμεν. v. 24. ὁλκὴν) ὁλκῆς. v. 25. εἶπαν·) εἶπον. ibid. ἀποδώσωμεν) ἀποδώσομεν. v. 26. κατέγραψεν) κατέγραψαν. ibid. στήλῃ) στήλαις. v. 27. δευτέρου) addit καὶ. ibid. τοῦ ἀρχιερέως) absque articulo. v. 28. τῶν ἱερέων) absque articulo. v. 29. Ἰωαρὶβ δύο, καὶ) ἰαρὶβ, καὶ. ibid. ἔδωκαν ἑαυτοῖς) ἔδωκαν ἑαυτοὺς. v. 30. ἐγένη) ἐγενήθη. v. 31. (εἰς) deest. ibid. τὰς χεῖρας) absque articulo. v. 33. Βεθσούραν) βαιθσούραν. v. 34. Γάζαραν) γάζαρα. ibid. ᾤκουσαν) ᾤκουν.

Digitized by Google

5. Καὶ μετὰ πάσης τῆς δόξης αὐτοῦ ἔλαβε τὴν Ἰόππην εἰς λιμένα, καὶ ἐποίησεν εἴσοδον ταῖς νήσοις τῆς Θαλάσσης.

6. Καὶ ἐπλάτυνε τὰ ὅρια τῷ ἔθνει αὐτοῦ, καὶ ἐκράτησε τῆς χώρας.

7. Καὶ συνήγαγεν αἰχμαλωσίαν πολλὴν, καὶ ἐκυρίευσε Γαζαρῶν καὶ Βεθσούρων καὶ τῆς ἄκρας· καὶ ἐξῆρε τὰς ἀκαθαρσίας ἐξ αὐτῆς, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀντικείμενος αὐτῷ.

8. Καὶ ἦσαν γεωργοῦντες τὴν γῆν αὐτῶν μετ' εἰρήνης, καὶ ἡ γῆ ἐδίδου τὰ γενήματα αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων τὸν καρπὸν αὐτῶν.

9. Πρεσβύτεροι ἐν ταῖς πλατείαις ἐκάθηντο, πάντες περὶ ἀγαθῶν ἐκοινολόγουν, καὶ οἱ νεανίσκοι ἐνεδύσαντο δόξας καὶ στολὰς πολέμου.

10. Ταῖς πόλεσιν ἐχορήγησε βρώματα, καὶ ἔταξεν αὐταῖς ἐν σκεύεσιν ὀχυρώσεως, ἕως ὅτου ὠνομάσθη τὸ ὄνομα τῆς δόξης αὐτοῦ ἕως ἄκρου τῆς γῆς.

11. Ἐποίησε τὴν εἰρήνην ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ηὐφράνθη Ἰσραὴλ εὐφροσύνην μεγάλην.

12. Καὶ ἐκάθισεν ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ τὴν συκῆν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς.

13. Καὶ ἐξέλειπε πολεμῶν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν συνετρίβησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις.

14. Καὶ ἐστήρισε πάντας τοὺς ταπεινοὺς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ· τὸν νόμον ἐξεζήτησε, καὶ ἐξῆρε πάντα ἄνομον καὶ πονηρόν.

15. Τὰ ἅγια ἐδόξασε, καὶ ἐπληθύνε τὰ σκεύη τῶν ἁγίων.

16. Καὶ ἠκούσθη ἐν Ῥώμῃ, ὅτι ἀπέθανεν Ἰωνάθαν, καὶ ἕως Σπάρτης, καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα. ἠκούσθη

17. Ὡς δὲ ἤκουσαν, ὅτι Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ γέγονεν ἀντ' αὐτοῦ ἀρχιερεὺς, καὶ ἐπικρατεῖ τῆς χώρας καὶ τῶν πόλεων τῶν ἐν αὐτῇ·

18. Καὶ ἔγραψαν πρὸς αὐτὸν δέλτοις χαλκαῖς τοῦ ἀνανεώσασθαι πρὸς αὐτὸν φιλίαν καὶ τὴν συμμαχίαν, ἣν ἔστησαν πρὸς Ἰούδαν καὶ Ἰωνάθαν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.

19. Καὶ ἀνεγνώσθησαν ἐνώπιον ἐκκλησίας ἐν Ἱερουσαλήμ.

20. Καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἀπέστειλαν οἱ Σπαρτιᾶται· Σπαρτιατῶν ἄρχοντες καὶ ἡ πόλις Σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τῷ λοιπῷ δήμῳ τῶν Ἰουδαίων ἀδελφοῖς χαίρειν.

21. Οἱ πρεσβευταὶ οἱ ἀποσταλέντες πρὸς τὸν δῆμον ἡμῶν ἀπήγγειλαν ἡμῖν περὶ τῆς δόξης ὑμῶν καὶ τιμῆς, καὶ ηὐφράνθημεν ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ αὐτῶν.

22. Καὶ ἀνεγράψαμεν τὰ ὑπ' αὐτῶν εἰρημένα ἐν ταῖς βυβλοις τοῦ δήμου ὕτως· Νεμήνιος Ἀντιόχου καὶ Ἀντίπατρος Ἰάσωνος πρεσβευταὶ Ἰουδαίων ἦλθοσαν ἀναγραψάμενοι

v. 7. Βεθσούρων) βαιθσούρων. v. 8. γενήματα) γεννήματα. v. 9. ἐκοινολόγουν) ἐκοινολογοῦντο. v. 10. ἄκρου γῆς) ἄκρου τῆς γῆς. v. 11. ηὐφράνθη) εὐφράνθη. v. 13. ἐξέλειπε πολεμῶν) ἐξέλιπεν ὁ πολεμῶν. ibid. βασιλεῖς αὐτῶν) αὐτῶν deeſt. ἤκουσεν ἐν) ἠκούσθη ἐν. v. 18. Καὶ ἔγραψαν) καὶ abeſt. v. 19. ἐκκλησίας) τῆς ἐκκλησίας. v. 21. ηὐφράνθημεν) εὐφράνθημεν. v. 22. ἀναγραψάμενοι) ἀνεγράψαμεν.

ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις ἐπὶ τὸ τεῖχος διεβόηχότες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ αἰτιοῦντες Σίμωνα δεξιὰς αὐτοῖς δοῦναι.

ἢ μὴν 46. Καὶ εἶπαν· μὴ ἡμῖν χρήσῃ κατὰ τὰς πονηρίας ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔλεός σου.

47. Καὶ συνελύθη αὐτοῖς Σίμων, καὶ οὐκ ἐπολέμησεν αὐτούς· καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκαθάρισε τὰς οἰκίας, ἐν αἷς ἦν τὰ εἴδωλα, καὶ οὕτως εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν ὑμνῶν καὶ εὐλογῶν.

48. Καὶ ἐξέβαλεν ἐξ αὐτῆς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, καὶ κατῴκισεν ἐν αὐτῇ ἄνδρας οἵ τινες τὸν νόμον ποιοῦσι, καὶ προσωχύρωσεν αὐτὴν, καὶ ᾠκοδόμησεν ἑαυτῷ ἐν αὐτῇ οἴκησιν.

49. Οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄκρας ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐκωλύοντο ἐκπορεύεσθαι καὶ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν, καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν, καὶ ἐπείνασαν σφόδρα, καὶ ἀπώλοντο ἐξ αὐτῶν ἱκανοὶ τῇ λιμῷ.

50. Καὶ ἐβόησαν πρὸς Σίμωνα δεξιὰς λαβεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν, καὶ ἐκαθάρισε τὴν ἄκραν ἀπὸ τῶν μιασμάτων.

51. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν τῇ τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ δευτέρου μηνὸς ἔτους ἑνὸς καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ μετὰ αἰνέσεως καὶ βαΐων καὶ ἐν κινύραις καὶ ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν ναάβλαις καὶ ἐν ὕμνοις καὶ ἐν ᾠδαῖς, ὅτι συνετρίβη ἐχθρὸς μέγας ἐξ Ἰσραήλ.

52. Καὶ ἔστησε κατ' ἐνιαυτὸν τοῦ ἄγειν τὴν ἡμέραν ταύτην μετ' εὐφροσύνης.

53. Καὶ προσωχύρωσε τὸ ὄρος τοῦ ἱεροῦ τὸ παρὰ τὴν ἄκραν, καὶ ᾤκει ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ.

54. Καὶ ἴδε Σίμων τὸν Ἰωάννην τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἐστι, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἡγούμενον τῶν δυνάμεων πασῶν, καὶ ᾤκει ἐν Γαζάροις.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἐν ἔτει δευτέρῳ, καὶ ἑβδομηκοστῷ, καὶ ἑκατοστῷ συνήγαγε Δημήτριος ὁ βασιλεὺς τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Μηδίαν, τοῦ ἐπισπάσθαι βοήθειαν ἑαυτῷ, ὅπως πολεμήσῃ τὸν Τρύφωνα.

2. Καὶ ἤκουσεν Ἀρσάκης ὁ βασιλεὺς τῶν Περσίδος καὶ Μηδίας, ὅτι ἦλθε Δημήτριος εἰς τὰ ὅρια αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλεν ἕνα τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ συλλαβεῖν αὐτὸν ζῶντα.

3. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν Δημητρίου, καὶ συνέλαβεν αὐτὸν, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς Ἀρσάκην, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν φυλακῇ.

4. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ πάσας τὰς ἡμέρας Σίμωνος, καὶ ἐζήτησεν ἀγαθὰ τῷ ἔθνει αὐτοῦ, καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς ἡ ἐξουσία αὐτοῦ καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας.

5. Καὶ

v. 46. ἔπαν· μὴ ἢ μὴν χρ.) ἔπαν. καὶ μὴ ἡμῖν χρήσῃ. v. 47. αὐτοῖς Σίμων) transpofita. v. 48. ἐν αὐτῇ ἄνδρας) ἐκεῖ ἄνδρας. v. 49. ἐκπορεύεσθαι) addit καὶ εἰσπορεύεσθαι. v. 52. ἡμέραν ταύτην) adjicit μετ' εὐφροσύνης. v. 54. τὸν υἱὸν) absque articulo. CAP. XIV. v. 1. Μήδειαν, τοῦ ἐπισπάσθαι) μήδειαν τοῦ ἐπισπάσασθαι. ibid. ἑαυτῷ) αὐτῷ. v. 2. Περσίδος καὶ Μηδίας) ἢ περσίδος, καὶ μηδείας. v. 4. ἡ γῆ πάσας) ἡ γῆ ἰδέα πάσας.

πλίαις πλοία ἐπιγεγλυμμένα εἰς τὸ θεωρεῖσθαι ὑπὸ πάντων τῶν πλεόντων τὴν θάλασσαν.

30. Οὗτος ὁ τάφος ὃν ἐποίησεν ἐν Μωδεὶμ, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

31. Ὁ δὲ Τρύφων ἐπορεύετο δόλῳ μετὰ Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως τοῦ νεωτέρου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν,

32. καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ, καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς Ἀσίας, καὶ ἐποίησε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ τῆς γῆς.

τὸ ὀχύρωμα 33. Καὶ ᾠκοδόμησε Σίμων τὰ ὀχυρώματα τῆς Ἰουδαίας, καὶ περιετείχισε πύργοις ὑψηλοῖς καὶ τείχεσι μεγάλοις (καὶ πύργοις) καὶ πύλαις καὶ μοχλοῖς, καὶ ἔθετο βρώματα τοῖς ὀχυρώμασι.

34. Καὶ ἐπελέξατο Σίμων ἄνδρας, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Δημήτριον τὸν βασιλέα τοῦ ποιῆσαι ἄφεσιν τῇ χώρᾳ, ὅτι πᾶσαι αἱ πράξεις Τρύφωνος ἦσαν ἁρπάσαι ἁρπαγαί.

35. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ Δημήτριος ὁ βασιλεὺς κατὰ τοὺς λόγους τούτους· καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ, καὶ ἔγραψεν αὐτῷ ἐπιστολὴν τοιαύτην.

36. Βασιλεὺς Δημήτριος Σίμωνι ἀρχιερεῖ καὶ φίλῳ βασιλέων καὶ πρεσβυτέροις καὶ ἔθνει Ἰουδαίων χαίρειν.

37. Τὸν στέφανον τὸν χρυσοῦν, καὶ Βαΐν τὴν βαΐνην, ἣν ἀπεστείλατε, κεκομίσμεθα, καὶ ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ποιεῖν ὑμῖν εἰρήνην μεγάλην, καὶ γράφειν τοῖς ἐπὶ τῶν χρειῶν τοῦ ἀφεῖναι ὑμῖν ἀφέματα.

38. Καὶ ὅσα ἐστήσαμεν πρὸς ὑμᾶς ἕστηκε, καὶ τὰ ὀχυρώματα, ἃ ᾠκοδομήσατε, ὑπαρχέτω ὑμῖν.

39. Ἀφίεμεν δὲ ὑμῖν ἀγνοήματα καὶ τὰ ἁμαρτήματα, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ τὸν στέφανον, ὃν ὠφείλετε, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐτελωνεῖτο ἐν Ἱερουσαλὴμ, μηκέτι τελωνείσθω.

40. Καὶ εἴ τινες ἐπιτήδειοι ὑμῶν γραφῆναι εἰς τοὺς περὶ ἡμᾶς, ἐγγραφέσθωσαν, καὶ γινέσθω ἀναμέσον ἡμῶν εἰρήνη.

41. Ἔτους ἑκατοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἤρθη ὁ ζυγὸς τῶν ἐθνῶν ἀπὸ τοῦ Ἰσραήλ.

42. Καὶ ἤρξατο ὁ λαὸς Ἰσραὴλ γράφειν ἐν ταῖς συγγραφαῖς καὶ συναλλάγμασιν, Ἔτους πρώτου ἐπὶ Σίμωνος ἀρχιερέως μεγάλου καὶ στρατηγοῦ καὶ ἡγουμένου Ἰουδαίων.

43. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παρενέβαλε Σίμων ἐπὶ Γάζαν, καὶ ἐκύκλωσεν αὐτὴν παρεμβολαῖς, καὶ ἐποίησεν ἑλεπόλεις, καὶ προσήγαγε τῇ πόλει, καὶ ἐπάταξε πύργον ἕνα, καὶ κατελάβετο.

44. Καὶ ἐξήλλοντο οἱ ἐν τῇ ἑλεπόλει πόλει εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐγένετο κίνημα μέγα ἐν τῇ πόλει.

45. Καὶ ἀνέβησαν οἱ ἐν τῇ πόλει σὺν

v. 30. Μωδεὶμ) μωδεὶν. v. 32. τὸ διάδημα) absque articulo. v. 33. τὸ ὀχύρωμα) τὰ ὀχυρώματα. ibid. (καὶ πύργοις) abest. ib. τοῖς ὀχυρώμασι.) ἐν τοῖς ὀχυρώμασι. v. 34. ἐπελέξατο) ἐπέλεξε. ibid. ἁρπάσαι.) ἁρπαγαί. v. 37. τὴν Βαΐν) τὴν βαΐνην. ibid. ἀφεῖναι) ἀφέναι. v. 38. ἐστήσαμεν) ἐστήκαμεν. ibid. ᾠκοδομήσατε) ᾠκοδομήκατε. v. 39. Ἀφίεμεν δὲ ὑμῖν) ὑμῖν abest. v. 41. ἑκατοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ) ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ. v. 43. παρενέβαλε) addit σίμων. ibid. ἐποίησεν) addit ἑλεπόλεις. v. 44. πόλει) ἑλεπόλει.

Digitized by Google

14. Καὶ ἐπέγνω Τρύφων ὅτι ἀνέστη Σίμων ἀντὶ Ἰωνάθου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ὅτι συναπλεῖν αὐτῷ μέλλει εἰς πόλεμον, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, λέγων·

15. Περὶ ἀργυρίου ᾧ ὤφειλεν Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφός σου εἰς τὸ βασιλικὸν, διὰ ἃς εἶχε χρείας, συνέχομεν αὐτόν.

16. Καὶ νῦν ἀπόστειλον ἀργυρίου ἑκατὸν τάλαντα καὶ δύο τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὁμήρους, ὅπως μὴ ἀφεθεὶς ἀποστατήσῃ ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἀφήσομεν αὐτόν.

17. Καὶ ἔγνω Σίμων ὅτι δόλῳ λαλοῦσι πρὸς αὐτὸν, καὶ πέμπει τὸ ἀργύριον καὶ τὰ παιδάρια, καὶ μήποτε ἐχθραν ἄρῃ μεγάλην πρὸς τὸν λαὸν,

λέγοντες 18. λέγων· ὅτι οὐκ ἀπέστειλα αὐτῷ τὸ ἀργύριον καὶ τὰ παιδάρια, ἀπώλετο.

19. Καὶ ἀπέστειλε τὰ παιδάρια καὶ τὰ ἑκατὸν τάλαντα, καὶ διεψεύσαλο, καὶ οὐκ ἀφῆκε τὸν Ἰωνάθαν.

20. Καὶ μετὰ ταῦτα ἦλθε Τρύφων

πόλιν τοῦ ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν, καὶ ἐκλεῖψαι αὐτὴν, καὶ ἐκύκλωσεν ὁδὸν τὴν εἰς Ἄδωρα· καὶ Σίμων καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ἀντιπαρῆγεν αὐτῷ εἰς πάντα τόπον ὃ ἂν ἐπορεύετο.

21. Οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄκρας ἀπέστειλον πρὸς Τρύφωνα πρεσβευτὰς καὶ καλέσαι πεύ-

αὐτὸν δοντας αὐτὸν τοῦ ἐλθεῖν πρὸς αὐτοὺς διὰ τῆς ἐρήμου, καὶ ἀποστεῖλαι αὐτοῖς τροφάς.

22. Καὶ ἡτοίμασε Τρύφων πᾶσαν τὴν ἵππον αὐτοῦ ἐλθεῖν· καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν χιὼν πολλὴ σφόδρα, καὶ οὐκ ἦλθε διὰ τὴν χιόνα· καὶ ἀπῆρε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Γαλααδίτιν.

23. Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ Βασκαμᾷ, ἀπέκτεινε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ.

24. Καὶ ἐπέστρεψε Τρύφων καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

25. Καὶ ἀπέστειλε Σίμων, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ἔθαψεν αὐτὰ ἐν Μωδεείμ πόλει τῶν αὐτῶν πατέρων αὐτοῦ.

26. Καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ κοπετὸν μέγαν, καὶ ἐπένθησαν αὐτὸν ἡμέρας πολλάς.

27. Καὶ ᾠκοδόμησε Σίμων ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν τῇ ὁράσει λίθῳ ξυστῷ ἐκ τῶν ὄπισθεν καὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν.

28. Καὶ ἔστησεν ἐπ' αὐτὰ ἑπτὰ πυραμίδας, μίαν κατέναντι τῆς μιᾶς τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ τοῖς τέσσαρσιν ἀδελφοῖς.

29. Καὶ ταύταις ἐποίησε μηχανήματα περιθεῖς σύλους μεγάλους, καὶ ἐποίησεν ἐπὶ τοῖς σύλοις παντοπλίας εἰς ὄνομα αἰώνιον, καὶ παρὰ ταῖς παντοπλίαις

v. 14. Ἰωνάθου) ἰωνάθαν. ibid. εἰς πόλεμον) πόλεμον. v. 15. ἀδελφὸς) ὁ ἀδελφός. v. 16. ἑκατὸν τάλαντα) transpoſita. v. 17. καὶ μήποτε) καὶ deeſt. v. 18. λέγοντες.) λέγων. ibid. ἀπώλετο) καὶ ἀπώλετο. v. 20. εἰς τὴν πόλιν) εἰς τὴν χώραν. ibid. ὃ ἂν ἐπορ.) ὃ ἂν ἐπορεύετο. v. 21. ἀπέστειλον πρεσβ. καὶ καλέσαι.) ἀπέστειλον πρὸς τρύφωνα πρεσβευτὰς καὶ καλεσαι πεύδοντας. ibid. πρὸς αὐτὸν) πρὸς αὐτούς. v. 22. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκ. ἦν) ἐν τῇ νυκτῇ ἐκείνῃ καὶ ἦν. v. 23. τῇ Βασκαμᾷ) τῇ βασκαμῷ. v. 25. ἔθαψεν αὐτὸν ἐν Μωδεείμ) ἔθαψεν αὐτὰ ἐν μωδεὶθ. v. 27. ξυτῷ) ξυστῷ. ibid. ὄπισθεν) ἔμπροσθεν. v. 28. ἔστησεν ἐπὶ) ἔστεσεν ἐπ' αὐτά. ibid. καὶ τέσσαρσιν) καὶ τοῖς τέσσαρσιν.

τῆ, καὶ παρεκάλεσαν ἑαυτὸς, καὶ συνεχεμμένοι ἐπορεύοντο συνεστραμμένοι ἕτοιμοι εἰς πόλεμον.

51. Καὶ ἴδον οἱ διώκοντες ὅτι περὶ ψυχῆς αὐτοῖς ἐστὶ· καὶ ἐπέστρεψαν.

52. Καὶ ἦλθον πάντες μετ' εἰρήνης εἰς γῆν Ἰούδα, καὶ ἐπένθησαν τὸν Ἰωνάθαν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ ἐπένθησαν πᾶς Ἰσραὴλ πένθος μέγα.

53. Καὶ ἐζήτησαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῶν ἐκτρίψαι αὐτούς· εἶπαν γάρ· ἐκ ἔχουσιν ἄνδρα ἄρχοντα καὶ βοηθοῦντα· νῦν οὖν πολεμήσωμεν αὐτοὺς, καὶ ἐξαρῶμεν ἐξάρωμεν τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ ἤκουσε Σίμων, ὅτι συνήγαγε Τρύφων δύναμιν πολλὴν τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα τοῦ ἐκτρίψαι αὐτήν.

2. Καὶ εἶδε τὸν λαὸν ὅτι ἐστὶν ἔντρομος καὶ ἔκφοβος, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἤθροισε τὸν λαὸν,

3. καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς, καὶ εἶπεν ὄπον αὐτοῖς· αὐτοὶ οἴδατε ὅσα ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου ἐποιήσαμεν περὶ τῶν νόμων καὶ τῶν ἁγίων, καὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς στενοχωρίας ἃς εἴδομεν.

4. Τέτε χάριν ἀπώλοντο οἱ ἀδελφοί μου πάντες χάριν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ κατελείφθην ἐγὼ μόνος.

5. Καὶ νῦν μὴ μοι γένοιτο φείσασθαί μου τῆς ψυχῆς ἐν παντὶ καιρῷ θλίψεως· ἢ γάρ εἰμι κρείσσων τῶν ἀδελφῶν μου.

6. Πλὴν ἐκδικήσω περὶ τοῦ ἔθνους μου καὶ περὶ τῶν ἁγίων καὶ περὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων ἡμῶν, ὅτι συνήχθησαν πάντα τὰ ἔθνη ἐκτρίψαι ἡμᾶς ἔχθρας χάριν.

7. Καὶ ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ ἅμα τῷ ἀκοῦσαι τῶν λόγων τούτων· αὐτοῦ

8. καὶ ἀπεκρίθησαν φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες· σὺ εἶ ἡμῶν ἡγούμενος ἀντὶ Ἰούδα καὶ Ἰωνάθου τοῦ ἀδελφοῦ σε. Ἰούδα

9. Πολέμησον τὸν πόλεμον ἡμῶν, καὶ πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃς ἡμῖν ποιήσομεν.

10. Καὶ συνήγαγε πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς πολεμιστὰς, καὶ ἐτάχυνε τοῦ τελέσαι τὰ τείχη Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν κυκλόθεν.

11. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωνάθαν τὸν τοῦ Ἀβεσσαλώμου καὶ μετ' αὐτοῦ δύναμιν ἱκανὴν εἰς Ἰόππην, καὶ ἐξέβαλε τοὺς ἐν Ἀψαλώμου αὐτῇ ὄντας, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἐν αὐτῇ.

12. Καὶ ἀπῆρε Τρύφων ἀπὸ Πτολεμαΐδος μετὰ δυνάμεως πολλῆς εἰσελθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα, καὶ Ἰωνάθαν μετ' αὐτοῦ ἐν φυλακῇ.

13. Σίμων δὲ παρενέβαλεν ἐν Ἀδίδοις κατὰ πρόσωπον τοῦ πεδίου.

14. Καὶ

v. 50. συνεστραμμένοι) συνεστρωμένοι. v. 52. ἐπένθησαν Ἰσρ.) ἐκόπησαν πᾶς Ἰσραὴλ. v. 53. ἄνδρα ἄρχοντα) ἄρχοντα. ibid. ἐξαρῶμεν) ἐξάρωμεν. CAP. XIII. v. 1. τοῦ ἐκθλίψαι) καὶ ἐκθλίψαι. v. 2. ἔκφοβος) ἔμφοβος. v. 3. ὄπον) ὅπερ. ibid. καὶ οἶκος) καὶ ὁ οἶκος. ib. στοχωρίας) addit ἃς εἴδομεν. v. 7. ἀνεζωπύρησε) ἀνεζωπύησε. ibid. λαοῦ αὐτοῦ ἀκοῦσαι) λαοῦ ἅμα τῷ ἀκοῦσαι. v. 8. Ἰούδου καὶ Ἰωνάθου) Ἰούδα καὶ Ἰωνάθαν. v. 9. ἐὰν) ἂν. v. 11. Ἀψαλώμου) Ἀβεσσαλώμου. ibid. ἐν αὐτῇ ὄντας) transpofita. v. 13. Ἀδίδοις) Ἀδιδά.

36. καὶ προσυψῶσαι τὰ τείχη Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὑψῶσαι ὕψος μέγα ἀναμέσον τῆς ἄκρας καὶ τῆς πόλεως εἰς τὸ διαχωρίσαι αὐτὴν τῆς πόλεως, ἵνα ᾖ αὕτη κατὰ μόνας, ὅπως μήτε ἀγοράζωσι μήτε πωλῶσι.

ἔπεσεν ἐπεσκεύασεν

37. Καὶ συνήχθησαν τῇ οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἔγγιστα τῆ τείχους τῆ χειμαρρίῳ τῆ ἐξ ἀπηλιώτου, καὶ ἐπεσκεύασαν τὸ καλούμενον Καφεναθά.

38. Καὶ Σίμων ᾠκοδόμησε τὴν Ἀδιδὰ ἐν τῇ Σεφήλᾳ, καὶ ὠχύρωσεν θύρας καὶ μοχλές.

39. Καὶ ἐζήτησε Τρύφων βατιλεῦσαι τῆς Ἀσίας, καὶ περιθεῖναι τὸ διάδημα καὶ ἐκλεῖναι χεῖρας ἐπὶ Ἀντίοχον τὸν βατιλέα.

40. Καὶ ἠυλαβήθη μή ποτε οὐκ ἐάσῃ αὐτὸν Ἰωνάθαν, καὶ μή ποτε πολεμήσῃ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐζήτει πόρον τῆ συλλαβεῖν αὐτὸν τῆ ἀποκλεῖναι· καὶ ἀπάρας ἦλθεν εἰς Βεθσάν.

41. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ ἐν τεσσαρακόντα χιλιάσιν ἀνδρῶν ἐπιλελεγμένοις εἰς παράταξιν, καὶ ἦλθεν εἰς Βεθσάν.

42. Καὶ εἶδε Τρύφων ὅτι πάρεστιν Ἰωνάθαν μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ ἐκλεῖναι χεῖρας ἐπ' αὐτὸν ἠυλαβήθη.

43. Καὶ ἐπεδέξατο αὐτὸν ἐνδόξως, καὶ συνέστησεν αὐτὸν πᾶσι τοῖς φίλοις αὐτῆ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόματα, καὶ ἐπέταξε τοῖς φίλοις αὐτῆ καὶ ταῖς δυνάμεσιν αὐτῆ ὑπακούειν αὐτῷ ὡς ἑαυτῷ.

44. Καὶ εἶπε τῷ Ἰωνάθαν· ἵνατί ἔκοψας πάντα τὸν λαὸν τῆτον πολέμῳ μὴ ἐνεστηκότος ἡμῖν;

45. Καὶ νῦν ἀπόστειλον αὐτοὺς εἰς τὰς οἴκους αὐτῶν, ἐπίλεξον δὲ σεαυτῷ ἀνδρας ὀλίγους, οἵτινες ἔστονται μετὰ σοῦ, καὶ δεῦρο μετ' ἐμῆ εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ παραδώσω σοι αὐτὴν καὶ τὰ λοιπὰ ὀχυρώματα καὶ τὰς δυνάμεις τὰς λοιπὰς καὶ πάντας τὺς ἐπὶ τῶν χρειῶν, καὶ ἐπιστρέψας ἀπελεύσομαι· τῆτο γὰρ χάριν πάρειμι.

46. Καὶ ἐμπιστεύσας αὐτῷ ἐποίησε καθὼς εἶπε, καὶ ἐξαπέστειλε τὰς δυνάμεις, καὶ ἀπῆλθον εἰς γῆν Ἰούδα.

47 Κατέλιπε δὲ μεθ' ἑαυτῆ ἄνδρας τρισχιλίους, ὧν δισχιλίους ἀφῆκεν ἐν τῇ εἰς Γαλιλαίαν, χίλιοι δὲ συνῆλθον αὐτῷ.

48. Ὡς δὲ εἰσῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς Πτολεμαΐδα, ἀπέκλεισαν οἱ Πτολεμαῖται τὰς πύλας, καὶ συνέλαβον αὐτὸν, καὶ πάντας τὺς συνελθόντας μετ' αὐτῆ ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ.

49. Καὶ ἀπέστειλε Τρύφων δυνάμεις καὶ ἵππον εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐν τῷ πεδίῳ τῷ μέγα, τῆ ἀπολέσαι πάντας τὺς παρὰ Ἰωνάθη.

50. Καὶ ἐπέγνωσαν, ὅτι συνελήφθη Ἰωνάθαν, καὶ ἀπώλωλε, καὶ οἱ μετ' αὐτῆ,

v. 36. διαχωρίσαι) διαχωρίζειν. v. 37. οἰκοδομεῖν καὶ ἔπεσεν) οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἔγγιστα. ibid. ἐπεσκεύασαν) ἐπεσκεύασεν. ib. Καφεναθά.) χαφεναθά. v. 39. χεῖρας) χεῖρα. v. 40. ἠυλαβήθη) ἐφοβήθη. ibid. αὐτὸν τῆ ἀποκλεῖναι·) τὸν Ἰωνάθαν τῆ ἀπολέσαι αὐτόν. ib. Βεθσάν.) βαιθσάν, passim. v. 42. πάρεστιν) addit Ἰωνάθαν. ibid. ἠυλαβήθη) εὐλαβήθη. v. 43. τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ) posteriore loco deest. v. 45. ἐπίλεξον) ἐπίλεξαι. ibid. παῖδας) λοιπὰς. v. 47. οἱ) ὧν. v. 48. Πτολεμαΐται) πτολεμαεῖς. ibid. συνελθόντας) εἰσελθόντας. v. 49. εἰς Γαλιλ. εἰς τὸ π.) εἰς τὴν γαλιλαίαν, καὶ τὸ πεδίον. ibid. Ἰωνάθαν.) ὠνάθαν. v. 50. συνελήφθη) addit ὠνάθαν.

Digitized by Google

ἀπέστειλαν 19. Καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῶν ἐξέβαλε προφύλακας κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς.
ἐπιστολῶν ὧν ἀπέστειλεν.

Ὀνιάρης 20. Ὀνίᾳ· Ἄρειος βασιλεὺς Σπαρτιατῶν Ὀνίᾳ ἱερεῖ μεγάλῳ * χαίρειν.
* χαίρων

21. Εὑρέθη ἐν γραφῇ περί τε τῶν Σπαρτιατῶν καὶ Ἰουδαίων, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, καὶ ὅτι εἰσὶν ἐκ γένους Ἀβραάμ.

22. Καὶ νῦν ἀφ' ὧν ἔγνωμεν ταῦτα, καλῶς ποιήσετε γράφοντες ἡμῖν περὶ τῆς εἰρήνης ὑμῶν.

23. Καὶ ἡμεῖς δὲ ἀντιγράφομεν ὑμῖν, τὰ κτήνη ὑμῶν καὶ ἡ ὕπαρξις ὑμῶν ἡμῖν ἐστι, καὶ τὰ ἡμῶν ὑμῖν ἐστιν· ἐντελλόμεθα οὖν ὅπως ἀπαγγείλασιν ὑμῖν κατὰ τὰ αὐτὰ ταῦτα.

24. Καὶ ἤκουσεν Ἰωνάθαν ὅτι ἐπέστρεψαν οἱ ἄρχοντες Δημητρίου μετὰ δυνάμεως πολλῆς ὑπὲρ τοπρότερον τοῦ πολεμῆσαι πρὸς αὐτόν.

25. Καὶ ἀπῆρεν ἐξ Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἀπήντησεν αὐτοῖς εἰς τὴν Ἀμαθῖτιν χώραν· οὐ γὰρ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀνοχὴν τοῦ ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ.

26. Καὶ ἀπέστειλε κατασκόπους εἰς αὐτοῦ τὴν παρεμβολὴν αὐτῶν, καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ, ὅτι οὕτως τάσσονται ἐπιπεσεῖν ἐπ' αὐτοὺς τὴν νύκτα.

27. Ὡς δὲ ἔδυ ὁ ἥλιος, ἐπέταξεν Ἰωνάθαν τοῖς παρ' αὐτοῦ γρηγορεῖν καὶ εἶναι ἐπὶ τοῖς ὅπλοις, καὶ ἑτοιμάζεσθαι εἰς πόλεμον δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, καὶ ἐξέβαλε προφύλακας κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς.

28. Καὶ ἤκουσαν οἱ ὑπεναντίοι, ὅτι ἡτοίμασται Ἰωνάθαν καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον, καὶ ἐφοβήθησαν καὶ ἔπληξαν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἀνέκαυσαν πυρὰς τὴν καρδίαν ἐν τῇ παρεμβολῇ αὐτῶν.

29. Καὶ ἀνεχώρησαν· Ἰωνάθαν δὲ καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν ἕως πρωΐ· ἔβλεπον γὰρ τὰ φῶτα καιόμενα.

30. Καὶ κατεδίωξεν Ἰωνάθαν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ * ὁ κατέλαβεν αὐτούς, διέβησαν γὰρ τὸν Ἐλεύθερον ποταμόν. κατεδίωξαν * ὃν ἐκατέλαβεν

31. Καὶ ἐξέκλινεν Ἰωνάθαν ἐπὶ τοὺς Ἄραβας τοὺς καλουμένους Ζαβαδαίους, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν.

32. Καὶ ἀναζεύξας ἦλθεν εἰς Δαμασκὸν, καὶ διώδευσεν ἐν πάσῃ τῇ χώρᾳ.

33. Καὶ Σίμων ἐξῆλθε, καὶ διώδευσεν ἕως Ἀσκάλωνος, καὶ τῶν πλησίον τὰ ὀχυρώματα, καὶ ἐξέκλινεν εἰς Ἰόππην, καὶ προκατελάβετο αὐτήν. ὀχυρώματα

34. Ἤκουσε γὰρ ὅτι βέλονται τὸ ὀχύρωμα παραδοῦναι τοῖς παρὰ Δημητρίου, καὶ ἔθετο ἐκεῖ φρουρὰν, ὅπως φυλάσσωσιν αὐτήν.

35. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν, καὶ ἐξεκλησίασε τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ, καὶ ἐβουλεύσατο μετ' αὐτῶν τοῦ οἰκοδομῆσαι ὀχυρώματα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ,

36. καὶ

v. 19. ἀπέστειλεν) ὧν ἀπέστειλεν. v. 20. Ὀνιάρης) ὀνιαρῆ. ibid. χαίρων) χαίρειν. v. 21. ἀδελφοί εἰσι) transpositа. v. 23. κατὰ τὰ αὐτά.) κατὰ ταῦτα. v. 25. τοῦ ἐμβατεῦσαι) τὴν abeſt. v. 26. αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν) αὐτῶν, καὶ ἀπέστρεψαν. ibid. οὕτως) οὗτω. v. 27. ἑτοιμάζεσθαι) præfigit καὶ. v. 28. τὴν καρδίαν) τῇ καρδίᾳ. v. 30. κατεδίωξεν ὀπίσω) κατεδίωξεν Ἰωνάθαν ὀπίσω. ibid. ὃν ἐκατέλαβεν) οὐ κατέλαβεν. v. 31. Ζαβαδαίους) ζαβεδαίους. v. 33. τὰ πλ. ὀχυρώματα) τῶν πλησίον ὀχυρωμάτων.

Digitized by Google

πους ἑτέρους ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς κατὰ ταῦτα.

3. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς Ῥώμην, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον, καὶ εἶπαν· Ἰωνάθαν ὁ ἀρχιερεὺς καὶ τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων ἀπέστειλαν ἡμᾶς ἀνανεώσασθαι τὴν φιλίαν αὐτοῖς καὶ τὴν συμμαχίαν κατὰ τοπρότερον.

ἐπορεύθησαν

4. Καὶ ἔδωκαν ἐπιστολὰς αὐτοῖς πρὸς αὐτοὺς κατὰ τόπον, ὅπως προπέμπωσιν αὐτοὺς εἰς γῆν Ἰούδα μετ' εἰρήνης.

5. Καὶ τοῦτο ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἔγραψεν Ἰωνάθαν τοῖς Σπαρτιάταις.

6. Ἰωνάθαν ἀρχιερεὺς (τοῦ ἔθνους) καὶ ἡ γερουσία τοῦ ἔθνους, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ ὁ λοιπὸς δῆμος τῶν Ἰουδαίων Σπαρτιάταις τοῖς ἀδελφοῖς χαίρειν.

7. Ἔτι πρότερον ἐπεστάλησαν ἐπιστολαὶ πρὸς Ὀνίαν τὸν ἀρχιερέα παρὰ Δαρείου τοῦ βασιλεύοντος ἐν ὑμῖν, ὅτι ἐστὶ ἀδελφοὶ ἡμῶν, ὡς τὸ ἀντίγραφον ὑπόκειται.

8. Καὶ ἐπεδέξατο Ὀνίας τὸν ἄνδρα τὸν ἀπεσταλμένον ἐνδόξως, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπιστολὰς, ἐν αἷς διεσαφεῖτο περὶ συμμαχίας καὶ φιλίας.

9. Καὶ ἡμεῖς οὖν ἀπροσδεεῖς τούτων ὄντες, παράκλησιν ἔχοντες τὰ βιβλία τὰ ἅγια τὰ ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν,

10. ἐπειράθημεν ἀποστεῖλαι τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀδελφότητα, καὶ φιλίαν ἀνανεώσασθαι πρὸς τὸ μὴ ἐξαλλοτριωθῆναι ὑμῶν· πολλοὶ γὰρ καιροὶ διῆλθον ἀφ' οὗ ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς.

11. Ἡμεῖς οὖν ἐν παντὶ καιρῷ ἀδιαλείπτως ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς καθηκούσαις ἡμέραις μιμνησκόμεθα ὑμῶν, ἐφ' ὧν προσφέρομεν θυσιῶν, καὶ ἐν ταῖς προσευχαῖς, ὡς δέον ἐστὶ καὶ πρέπον μνημονεύειν ἀδελφῶν.

12. Εὐφραινόμεθα δὲ ἐπὶ τῇ δόξῃ ὑμῶν.

13. Ἡμᾶς δὲ ἐκύκλωσαν πολλαὶ θλίψεις καὶ πόλεμοι πολλοὶ, καὶ ἐπολέμησαν ἡμᾶς οἱ βασιλεῖς οἱ κύκλῳ ἡμῶν.

14. Οὐκ ἠβουλόμεθα οὖν παρενοχλεῖν ὑμῖν καὶ τοῖς λοιποῖς συμμάχοις καὶ * φίλοις ἡμῶν ἐν τοῖς πολέμοις τούτοις.

τοὺς λοιποὺς συμμάχους

* φίλους

15. Ἔχομεν γὰρ τὴν ἐξ οὐρανῶν βοήθειαν βοηθοῦσαν ἡμῖν, καὶ ἐρύσθημεν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐταπεινώθησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν.

16. Ἐπελέξαμεν οὖν Νουμήνιον Ἀντιόχου καὶ Ἀντίπατρον Ἰάσωνος, καὶ ἀπεστάλκαμεν πρὸς Ῥωμαίους ἀνανεώσασθαι τὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν καὶ συμμαχίαν τὴν προτέραν.

Ἀντιμάχου

πρότερον

17. Ἐνετειλάμεθα οὖν αὐτοῖς καὶ πρὸς ὑμᾶς πορευθῆναι, καὶ ἀσπάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ἀποδοῦναι ὑμῖν τὰς παρ' ἡμῶν ἐπιστολὰς περὶ τῆς ἀνανεώσεως καὶ τῆς ἀδελφότητος ἡμῶν.

18. Καὶ νῦν καλῶς ποιήσετε ἀντιφωνήσαντες ἡμῖν πρὸς ταῦτα.

ἐποιήσατε

19. Καὶ

v. 2. κατὰ ταῦτα.) κατὰ τὰ αὐτά. v. 3. ἐπορεύθησαν εἰς τὸ) εἰσῆλθον εἰς τὸ. ibid. εἶπαν·) εἶπον. ib. ἀπέστειλαν) ἀπέστειλεν. v. 5. ἀντίγραφον) τὸ ἀντίγραφον. v. 6. τοῦ ἔθνους καὶ ἡ γερουσία) transposita. v. 7. ἐπεστάλησαν) ἀπεστάλησαν. v. 10. πρὸς ἡμᾶς) πρὸς ὑμᾶς. v. 11. ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς) ἔντε ταῖς ἑορταῖς καὶ ταῖς λοιπᾶς. v. 14. Οὐκ ἠβουλ.) καὶ οὐκ ἠβουλόμεθα. ibid. τοὺς λοιποὺς συμμάχους καὶ φίλους) τοῖς λοιποῖς συμμάχοις καὶ φίλοις. v. 15. ἐξ οὐρανῶν) ἐξ οὐρανοῦ. ibid. ἐρύσθημεν) ἐῤῥύσθημεν. v. 16. Ἀντιμάχου) ἀντιόχου. ibid. πρότερον) προτέραν. v. 18. ἐποιήσατε) ποιήσετε. ibid. ἀντιφωνήσαντες) ἀντιφωνήσοντες.

Digitized by Google

61. Καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς Γάζαν καὶ ἀπέκλειταν οἱ ἀπὸ Γάζης, καὶ περιεκάθισε περὶ αὐτὴν, καὶ ἐνεπύρισε τὰ περιπόλια αὐτῆς ἐν πυρὶ, καὶ ἐσκύλευσεν αὐτά· αὐτὰς

62. Καὶ ἠξίωσαν οἱ ἀπὸ Γάζης τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς δεξιάς, καὶ ἔλαβε τοὺς υἱοὺς τῶν ἀρχόντων αὐτῶν εἰς ὁμήρους, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ διῆλθε τὴν χώραν ἕως Δαμασκοῦ.

63. Καὶ ἤκουσεν Ἰωνάθαν ὅτι παρῆσαν οἱ ἄρχοντες Δημητρίου εἰς Κάδης τὴν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ μετὰ δυνάμεως πολλῆς, βουλόμενοι μεταστῆσαι αὐτὸν τῆς χώ- τῆς χρείας.
ρας

64. Καὶ συνήντησεν αὐτοῖς, τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ Σίμωνα κατέλιπεν ἐν τῇ χώρᾳ.

ἐν

65. Καὶ παρενέβαλε Σίμων ἐπὶ Βαιθσώρα, καὶ ἐπολέμει αὐτὴν ἡμέρας πολλὰς, καὶ συνέκλεισεν αὐτήν.

66. Καὶ ἠξίωσαν αὐτὸν τοῦ δεξιὰς λαβεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν, καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν, καὶ ἔθετο ἐπ' αὐτὴν φρουράν.

67. Καὶ Ἰωνάθαν καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ τοῦ Γεννησὰρ, καὶ ὤρθρισαν τοπρωῒ εἰς τὸ πεδίον Νασώρ.

68. Καὶ ἰδοὺ παρεμβολὴ ἀλλοφύλων ἀπήντα αὐτῷ ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐξέβαλον ἔνεδρον ἐπ' αὐτὸν ἐν τοῖς ὄρεσιν, αὐτοὶ δὲ ἀπήντησαν ἐξεναντίας.

69. Τὰ δὲ ἔνεδρα ἐξανέστησαν ἐκ τῶν τόπων ἑαυτῶν, καὶ συνῆψαν πόλεμον· καὶ ἔφυγον οἱ παρὰ Ἰωνάθαι πάντες.

70. Οὐδὲ εἷς κατελείφθη ἀπ' αὐτῶν, πλὴν Ματταθίας ὁ τοῦ Ἀβεσσαλώμε Ἀψαλώμε καὶ Ἰούδας ὁ τοῦ Χαλφεὶ ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς τῶν δυνάμεων.

71. Καὶ διέρρηξεν Ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐπέθετο γῆν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ προσηύξατο.

72. Καὶ ἐπέστρεψε πρὸς αὐτοὺς πολέμῳ, καὶ ἐτροπώσατο αὐτοὺς, καὶ ἔφυγον.

73. Καὶ ἴδον οἱ φυγόντες οἱ παρ' αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίωκον μετ' αὐτοῦ ἕως Κάδης ἕως τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν, καὶ παρενέβαλον ἐκεῖ.

74. Καὶ ἔπεσον ἐκ τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς ἄνδρας τρισχιλίους· καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν εἰς Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἰδὼν Ἰωνάθαν ὅτι ὁ καιρὸς αὐτῷ συνεργεῖ, καὶ ἐπέλεξεν ἄνδρας, καὶ ἀπέστειλεν εἰς Ῥώμην στῆσαι καὶ ἀνανεῶσαι τὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν.

2. Καὶ πρὸς Σπαρτιάτας, καὶ τόπους

v. 61. ἐν πυρὶ) πυρὶ. ibid. αὐτὰς) αὐτά. v. 62. Ἰωνάθαν) τὸν Ἰωνάθαν. ibid. τῶν ἀρχόντων) absque articulo. v. 63. Κάδης) κάδης. ibid. τῆς χώρας) τῆς χρείας. v. 65. ἐν Βαιθσώρᾳ) ἐπὶ βαιθσώρᾳ. v. 66. ἐπ' αὐτὴν) ἐπ' αὐτῆ. v. 67. τοῦ Γεννησὰρ) absque articulo. v. 69. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. Ἰωνάθαν) Ἰωνάθαν. v. 70. Ἀψαλώμου) Ἀβεσσαλώμου. ibid. Χαλφεὶ) χαλφί. v. 71. ἐπέθετο) ἐπέθηκε. v. 72. ἐπέστρεψε) ὑπέστρεψε. v. 73. φυγόντες παρ') φεύγοντες οἱ παρ'. CAP. XII. v. 1. ἀνανεῶσαι) ἀνανεώσασθαι.

ἀνδρας πόλεως εἰς μέσον τῆς πόλεως ἐκ ἀνδρῶν δώδεκα μυριάδας, καὶ ἠθέλοντο ἀνελεῖν τὸν Βασιλέα.

46. Καὶ ἔφυγεν ὁ Βασιλεὺς εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ κατελαίβοντο οἱ ἐκ τῆς πόλεως τὰς διόδους τῆς πόλεως, καὶ ἤρξαντο ἐκπολεμεῖν.

47. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Βασιλεὺς τὲς Ἰουδαίους ἐπὶ βοήθειαν, καὶ ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πάντες ἅμα· καὶ διεσπάρησαν ἐν τῇ πόλει πάντες ἅμα· καὶ ἀπέκλεισαν ἐν τῇ πόλει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς μυριάδας δέκα.

48. Καὶ ἐνεπύρισαν τὴν πόλιν, καὶ ἐλάβοσαν σκῦλα πολλὰ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἔσωσαν τὸν Βασιλέα.

49. Καὶ ἴδον οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως ὅτι κατεκράτησαν οἱ Ἰεδαῖοι τῆς πόλεως ὡς ἠθέλοντο, καὶ ἠθέτησαν ταῖς διανοίκις αὐτῶν, καὶ ἐκέκραξαν πρὸς τὸν Βασιλέα μετὰ δεήσεως, λέγοντες·

50. Δὸς ἡμῖν δεξιὰς, καὶ παυσάθωσαν οἱ Ἰεδαῖοι πολεμῶντες ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν.

51. Καὶ ἔριψαν τὰ ὅπλα, καὶ ἐποίησαν εἰρήνην, καὶ ἐδοξάσθησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐναντίον τῦ Βασιλέως καὶ ἐνώπιον πάντων τῶν ἐν τῇ Βασιλείᾳ αὐτῦ, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἔχοντες σκῦλα πολλά.

52. Καὶ ἐκάθισεν ὁ Βασιλεὺς Δημήτριος ἐπὶ θρόνε τῆς Βασιλείας αὐτῦ, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ.

53. Καὶ ἐψεύσατο πάντα ὅσα εἶπε, καὶ ἠλλοτριώθη τῷ Ἰωνάθαν, καὶ οὐκ ἀνταπέδωκε τὰς εὐνοίας ἃς ἀνταπέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἔθλιψεν αὐτὸν σφόδρα.

54. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέστρεψε Τρύφων καὶ Ἀντίοχος μετ' αὐτῦ παιδάριον νεώτερον· καὶ ἐβασίλευσε, καὶ ἐπέθετο διάδημα.

55. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις ἃς ἀπέστρεψε Δημήτριος, καὶ ἐπολέμησαν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔφυγε καὶ ἐτροπώθη.

56. Καὶ ἔλαβε Τρύφων τὰ θηρία, καὶ κατεκράτησεν Ἀντιοχείας.

57. Καὶ ἔγραψεν Ἀντίοχος ὁ νεώτερος Ἰωνάθαν, λέγων· ἵστημί σοι τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ καθίστημί σε ἐπὶ τῶν τεσσάρων νομῶν, καὶ ἔσαι σε τῶν φίλων τῦ Βασιλέως.

58. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ χρυσώματα καὶ διακονίαν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν πίνειν ἐν χρυσώμασι, καὶ εἶναι ἐν πορφύρᾳ, καὶ ἔχειν πόρπην χρυσῆν.

59. Καὶ Σίμων τὸν ἀδελφὸν αὐτῦ κατέστησε στρατηγὸν ἀπὸ τῆς κλίμακος τῦ κλίματος Τύρε ἕως τῶν ὁρίων Αἰγύπτε.

60. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν, καὶ διεπορεύετο πέραν τῦ ποταμῦ καὶ ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ ἠθροίσθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις Συρίας εἰς συμμαχίαν, καὶ ἦλθεν εἰς Ἀσκάλωνα, καὶ ἀπήντησαν αὐτῷ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐνδόξως.

61. Καὶ

v. 45. ἄνδρας) ἐκ ἀνδρῶν. ibid. μυριάδας) addit ἀνδρῶν. v. 46. ἐκπολεμεῖν.) πολεμῶν. v. 47. ἐν τῇ πόλει) addit πάντες ἅμα. v. 51. ἔρριψαν) ἔρρυψαν. v. 52. ὁ Βασιλεὺς Δημήτριος) transpolita. v. 53. ἠθλοτριώθη) ἀθλοτριώθη. ibid. τῶν εὐνοίας) κατὰ τὰς εὐνοίας. ibid. ἔθλιψεν) ἔθλιβεν. v. 55. ἀπεστρεψε) ἀπεστρέψατο. v. 57. Ἰωνάθαν) τῷ ἰωνάθαν. v. 59. ἀπὸ τῦ κλίματος) ἀπὸ τῆς κλίμακος.

34. Ἐςάκαμεν οὖν αὐτοῖς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας καὶ τοὺς τρεῖς νομοὺς Ἀφαίρεμα, καὶ Λύδδα, καὶ Ῥαθαμεῖν, αἵτινες προσετέθησαν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀπὸ τῆς Σαμαρείτιδος, καὶ πάντα τὰ συγκυροῦντα αὐτοῖς πᾶσι τοῖς θυσιάζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀντὶ τῶν βασιλικῶν, ὧν ἐλάμβανεν ὁ βασιλεὺς παρ' αὐτῶν τοπρότερον κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν γεννημάτων τῆς γῆς καὶ τῶν ἀκροδρύων.

35. Καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀνήκοντα ἡμῖν ἀπὸ τοῦ νῦν τῶν δεκατῶν καὶ τῶν τελῶν τῶν ἀνηκόντων ἡμῖν, καὶ τὰς τοῦ ἁλὸς λίμνας, καὶ τοὺς ἀνήκοντας ἡμῖν ςεφάνους, πάντα ἐπαρκῶς παρίεμεν αὐτοῖς. ἐπαρκέσομεν

36. Καὶ οὐκ ἀθετηθήσεται οὐδὲν τούτων ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἐπὶ τὸν ἅπαντα χρόνον.

37. Νῦν οὖν ἐπιμελεῖσθε τοῦ ποιῆσαι τούτων ἀντίγραφον, καὶ δοθήτω Ἰωνάθαν, καὶ τεθήτω ἐν ὄρει τῷ ἁγίῳ ἐν τόπῳ ἐπιτηδείῳ ἐπισήμῳ.

38. Καὶ ἴδε Δημήτριος ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐθὲν αὐτῷ ἀνθειςήκει, καὶ ἀπέλυσε πάσας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ ἕκαςον εἰς τὸν ἴδιον τόπον, πλὴν τῶν ξένων δυνάμεων, ὧν ἐξενολόγησεν ἀπὸ τῶν νήσων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἤχθραναν αὐτῷ πᾶσαι αἱ δυνάμεις αἱ ἀπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ. ἤχθρασαν αὐτῶν

39. Τρύφων δὲ ἦν τῶν παρὰ Ἀλέξανδρου τοπρότερον, καὶ ἴδεν ὅτι πᾶσαι αἱ δυνάμεις καταγογγύζουσι κατὰ τοῦ Δημητρίου, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Εἰμαλκουαὶ τὸν Ἄραβα, ὃς ἔτρεφε τὸν Ἀντίοχον τὸ παιδάριον τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου. Σιμαλκουὴ

40. Καὶ προσήδρευεν αὐτῷ, ὅπως παραδοῖ αὐτὸν αὐτῷ, ὅπως βασιλεύσῃ ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὅσα συνετέλεσε Δημήτριος, καὶ τὴν ἔχθραν, ἣν ἐχθραίνουσιν αὐτῷ αἱ δυνάμεις αὐτοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς. ἀπήγγειλαν

41. Καὶ ἀπέςειλεν Ἰωνάθαν πρὸς Δημήτριον τὸν βασιλέα, ἵνα ἐκβάλῃ τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν· ἦσαν γὰρ πολεμοῦντες τὸν Ἰσραήλ.

42. Καὶ ἀπέςειλε Δημήτριος πρὸς Ἰωνάθαν, λέγων· οὐ μόνον ταῦτα ποίησω σοι καὶ τῷ ἔθνει σου, ἀλλ' ἢ δόξῃ δοξάσω σε καὶ τὸ ἔθνος σου, ἐὰν εὐκαιρίας τύχω.

43. Νῦν οὖν ὀρθῶς ποιήσεις ἀποςείλας μοι ἄνδρας οἳ συμμαχήσουσίν μοι, ὅτι ἀπέςησαν πᾶσαι αἱ δυνάμεις μου. ἡμῖν

44. Καὶ ἀπέςειλεν Ἰωνάθαν ἄνδρας τριχιλίους δυνατοὺς ἰσχύϊ αὐτῷ εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ ἤλθοσαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ηὐφράνθη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ αὐτῶν. αὐτῶν

45. Καὶ ἐπισυνήχθησαν οἱ ἐκ τῆς πόλεως

v. 34. τὰ ὅρια) τάτε ὅρια. ibid. Λύδδα, καὶ Ῥαθαμεῖν προσετ.) λύδδαν καὶ ῥαμαθέμ, αἵτινες προσετέθησαν. ib. καὶ τῶν ἀκροδρύων.) καὶ ἀπὸ τῶν ἀκροδρύων. v. 35. ἐπαρκέσομεν) ἐπαρκῶς παρίεμεν. v. 36. οὐδὲν τούτων) οὐδὲ ἓν τούτων. ibid. νῦν ἐπὶ τὸν) νῦν καὶ εἰς τὸν. v. 37. ἐπιμελεῖσθε) ἐπιμέλεσθε. ibid. ἐν ὄρει) ἐν τῷ ὄρει. ib. ἐπιτηδείῳ) abest. v. 38. οὐθὲν) οὐδὲν. ibid. ἕκαςον ἴδιον) ἕκαςον εἰς τὸν ἴδιον. ib. ἤχθρασαν αὐτῶν) ἤχθραναν αὐτῷ. ib. αἱ ἀπὸ τῶν πατέρων) τῶν πατέρων αὐτοῦ. v. 39. κατὰ τοῦ Δημητρίου) κατὰ abest. ibid. Σιμαλκουὴ) εἰμαλκουαί. v. 40. ἀπήγγειλαν) ἀπήγγειλεν. v. 42. ἀλλ' ἢ δόξῃ) ἀλλὰ δόξῃ. v. 43. ἀποςε. ὑμῖν.) ἀποςείλας μοι. ibid. μοι,) deest. v. 44. ἰσχύϊ αὐτῶν) ἰσχύϊ αὐτῷ. ibid. ηὐφράνθη) εὐφράνθη.

Digitized by Google

Ἀραβίαν, τῦ σκεπασθῆναι αὐτὸν ἐκεῖ· ὁ δὲ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ὑψώθη.

17. Καὶ ἀφεῖλε Ζαβδιὴλ ὁ Ἄραψ τὴν κεφαλὴν Ἀλεξάνδρε, καὶ ἀπέστειλε τῷ Πτολεμαίῳ.

18. Καὶ ὁ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ἀπέθανεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ οἱ ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν αὐτῦ ἀπώλοντο ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι.

19. Καὶ ἐβασίλευσε Δημήτριος ἔτους ἑβδόμου καὶ ἑξηκοστῦ καὶ ἑκατοστοῦ.

20. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συνήγαγεν Ἰωνάθαν τοὺς ἐκ τῆς Ἰουδαίας, τῦ ἐκπολεμῆσαι τὴν ἄκραν τὴν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐποίησαν ἐπ' αὐτὴν μηχανὰς πολλάς.

21. Καὶ ἐπορεύθησάν τινες μισοῦντες τὸ ἔθνος αὐτῶν ἄνδρες παράνομοι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ, ὅτι Ἰωνάθαν περικάθηται τὴν ἄκραν.

22. Καὶ ἀκέσας ὠργίσθη, ὡς δὲ ἤκουσεν, εὐθέως ἀναζεύξας ἦλθεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἔγραψεν Ἰωνάθαν, τῦ μὴ περικαθῆσθαι τῇ ἄκρᾳ, καὶ τῦ ἀπαντῆσαι αὐτῷ συμμίσγειν εἰς Πτολεμαΐδα τὴν ταχίστην.

23. Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθαν, ἐκέλευσε περικαθῆσθαι, καὶ ἐπέλεξε τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ καὶ τῶν ἱερέων, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ κινδύνῳ.

24. Καὶ λαβὼν ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ ἱματισμὸν καὶ ἕτερα ξένια πλείονα, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ εὗρε χάριν ἐναντίον αὐτοῦ.

25. Καὶ ἐνετύγχανον κατ' αὐτοῦ τινὲς ἄνομοι τῶν ἐκ τῦ ἔθνους.

26. Καὶ ἐποίησεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς καθὼς ἐποίησαν αὐτῷ οἱ πρὸ αὐτῦ, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν ἐναντίον πάντων τῶν φίλων αὐτῦ.

27. Καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ ὅσα ἄλλα εἶχε τίμια τοπρότερον, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν τῶν πρώτων φίλων ἡγεῖσθαι.

28. Καὶ ἠξίωσεν Ἰωνάθαν τὸν βασιλέα ποιῆσαι τὴν Ἰουδαίαν ἀφορολόγητον καὶ τὰς τρεῖς τοπαρχίας, καὶ τὴν Σαμαρεῖτιν, καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ ἐπηγγείλαντο τάλαντα τριακόσια.

29. Καὶ εὐδόκησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔγραψε τῷ Ἰωνάθαν ἐπιστολὰς περὶ πάντων τούτων ἐχθύσας τὸν τρόπον τῦτον.

30. Βασιλεὺς Δημήτριος Ἰωνάθαν τῷ ἀδελφῷ χαίρειν, καὶ ἔθνει Ἰουδαίων.

31. Τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς, ἣς ἐγράψαμεν Λασθένει τῷ συγγενεῖ ἡμῶν περὶ ὑμῶν, γεγράφαμεν καὶ πρὸς ὑμᾶς, ὅπως ἴδητε. ἴδητε

32. Βασιλεὺς Δημήτριος Λασθένει τῷ πατρὶ χαίρειν.

33. Τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων φίλοις ἡμῶν καὶ συντηροῦσι τὰ πρὸς ἡμᾶς δίκαια ἐκρίναμεν ἀγαθοποιῆσαι, χάριν τῆς εἰς αὐτῶν εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς. ἑαυτῶν

34. Ἐστά-

v. 18. ὀχυρώμασιν αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. v. 20. ἐποίησαν) ἐποίουν. v. 22. περικαθῆσθαι) addit τῇ ἄκρᾳ. v. 23. αὐτὸν) ἑαυτὸν. v. 24. καὶ ἐπορεύθη) καὶ abest. ibid. ἐναντίον) ἐνώπιον. v. 25. τῶν ἐκ τῦ) τῆς ἐκ τῆς. v. 28. ἐπηγγείλατο) ἐπηγγείλαντο. v. 31. ἴδητε) εἰδῆτε. v. 33. ἑαυτῶν) εἰς αὐτῶν.

Digitized by Google

σης, καὶ πλοῖα πολλά· καὶ ἐζήτησε κατακρατῆσαι τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου δόλῳ, καὶ προσθεῖναι αὐτὴν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

2. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς Συρίαν λόγοις εἰρηνικοῖς, καὶ ἤνοιγον αὐτῷ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων, καὶ συνήντων αὐτῷ, ὅτι ἐντολὴ ἦν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως συναντᾷν αὐτῷ διὰ τὸ πενθερὸν αὐτοῦ εἶναι.

3. Ὡς δὲ εἰσεπορεύετο εἰς τὰς πόλεις ὁ Πτολεμαῖος, ἀπέτασσε τὰς δυνάμεις φρουρὰν ἐν ἑκάστῃ πόλει.

Πτολεμαΐδος

4. Ὡς δὲ ἤγγισεν Ἀζώτου, ἔδειξαν αὐτῷ τὸ ἱερὸν Δαγὼν ἐμπεπυρισμένον, καὶ Ἄζωτον καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς καθῃρημένα, καὶ τὰ σώματα ἐῤῥιμμένα, καὶ τοὺς ἐμπεπυρισμένους, οὓς ἐνεπύρισεν ἐν τῷ πολέμῳ, ἐποίησαν γὰρ θημωνίας αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ.

ἐνεπυρισμένον

5. Καὶ διηγήσαντο τῷ βασιλεῖ ἃ ἐποίησεν Ἰωνάθαν εἰς τὸ ψογῆσαι αὐτόν· καὶ ἐσίγησεν ὁ βασιλεύς.

ψογίσαι

6. Καὶ συνήντησεν Ἰωνάθαν τῷ βασιλεῖ εἰς Ἰόππην μετὰ δόξης, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐκεῖ.

7. Καὶ ἐπορεύθη Ἰωνάθαν μετὰ τοῦ βασιλέως ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ καλουμένου Ἐλευθέρου, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ.

8. Ὁ δὲ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ἐκυρίευσε τῶν πόλεων τῆς παραλίας ἕως Σελευκείας τῆς παραθαλασσίας, καὶ διελογίζετο περὶ Ἀλεξάνδρου λογισμοὺς πονηρούς.

9. Καὶ ἀπέστειλε πρέσβεις πρὸς Δημήτριον βασιλέα, λέγων· Δεῦρο συνθώμεθα πρὸς ἑαυτοὺς διαθήκην, καὶ δώσω σοι τὴν θυγατέρα μου ἣν ἔχει Ἀλέξανδρος, καὶ βασιλεύσεις τῆς βασιλείας τοῦ πατρός σου.

10. Μεταμεμέλημαι γὰρ δοὺς αὐτῷ τὴν θυγατέρα μου, ἐζήτησε γὰρ ἀποκτεῖναί με.

11. Καὶ ἐψόγισεν αὐτὸν χάριν τοῦ ἐπιθυμῆσαι αὐτὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

12. Καὶ ἀφελόμενος αὐτοῦ τὴν θυγατέρα, ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Δημητρίῳ, καὶ ἠλλοιώθη τὸ πρόσωπον Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐφάνη ἔχθρα αὐτῶν.

13. Καὶ εἰσῆλθε Πτολεμαῖος εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς Ἀσίης, καὶ περιέθετο δύο διαδήματα περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, τὸ τῆς Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου.

14. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ βασιλεὺς ἦν εἰς Κιλικίαν κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους, ὅτι ἀπεστάτουν οἱ ἀπὸ τῶν τόπων ἐκείνων.

15. Καὶ ἤκουσεν Ἀλέξανδρος, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν ἐν πολέμῳ. Καὶ ἐξήγαγε Πτολεμαῖος τὴν δύναμιν, καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν χειρὶ ἰσχυρᾷ, καὶ ἐτροπώσατο αὐτόν.

16. Καὶ ἔφυγεν Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Ἀρα-

v. 3. Πτολεμαΐδος) ὁ πτολεμαῖος. v. 4. ἐνεπυρισμένον) ἐμπεπυρισμένον. v. 5. ψογίσαι) ψογῆσαι. v. 9. βασιλέα) τὸν βασιλέα. v. 11. ἐψόγισεν) ἐψόγησεν. v. 12. τὸ πρόσωπον Ἀλέξανδρου) τοῦ ἀλέξανδρου. ibid. ἔχθρα) ἡ ἔχθρα. v. 13. καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς Ἀσίης) non habet. v. 14. εἰς Κιλικίαν) ἐν κιλικίᾳ. v. 15. ἐν πολέμῳ) πολέμῳ. ibid. Πτολεμαῖος) addit τὴν δύναμιν.

Digitized by Google

αὐτῷ Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐπὶ βοήθειαν αὐτοῦ.

75. Καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ Ἰόππην, καὶ ἀπέκλεισαν αὐτὸν οἱ ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι Φρουρὰ Ἀπολλωνίου ἐν Ἰόππῃ, καὶ ἐπολέμησαν αὐτήν.

76. Καὶ φοβηθέντες ἤνοιξαν οἱ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκυρίευσεν Ἰωνάθαν Ἰόππης.

77. Καὶ ἤκουσεν Ἀπολλώνιος, καὶ παρενέβαλε τρισχιλίαν ἵππον καὶ δύναμιν πολλὴν, καὶ ἐπορεύθη εἰς Ἄζωτον ὡς προσῆγεν διὰ δεύων, καὶ ἅμα προῆγεν εἰς τὸ πεδίον, καὶ διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν πλῆθος ἵππου αὐτὴν καὶ πεποιθέναι ἐπ' αὐτῇ.

78. Καὶ κατεδίωξεν Ἰωνάθαν ὀπίσω αὐτοῦ εἰς Ἄζωτον, καὶ συνῆψαν αἱ παρεμβολαὶ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς πόλεμον.

79. Καὶ ἀπέλιπεν Ἀπολλώνιος χιλίαν ἵππον ἐν κρυπτῷ κατόπισθεν αὐτῶν. κρυπτῶς

80. Καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν ὅτι ἔξιν ἔνεδρον κατόπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἐκύκλωσαν αὐτοῦ τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἐξετίναξαν τὰς χίζας εἰς τὸν λαὸν ἐκ πρωΐθεν ἕως δείλης.

81. Ὁ δὲ λαὸς εἰσήκει καθὼς ἐπέταξεν Ἰωνάθαν, καὶ ἐκοπίασαν οἱ ἵπποι αὐτῶν.

82. Καὶ εἵλκυσε Σίμων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ συνῆψε πρὸς τὴν Φάραγγα· ἡ γὰρ ἵππος ἐξελύθη καὶ συνετρίβησαν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγαν. ἀπ'

83. Καὶ ἡ ἵππος ἐσκορπίσθη ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἔφυγον εἰς Ἄζωτον, καὶ εἰσῆλθον εἰς Βηθδαγὼν τὸ εἰδωλεῖον αὐτοῦ σωθῆναι.

84. Καὶ ἐνεπύρισεν Ἰωνάθαν τὴν Ἄζωτον καὶ τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ αὐτῆς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ τὸ ἱερὸν Δαγὼν καὶ τὸ ἱερὸν αὐτῆς καὶ τὰς συμφυγόντας εἰς αὐτὸ ἐνεπύρισεν ἐν πυρί.

85. Καὶ ἐγένοντο οἱ πεπλακότες μαχαίρᾳ σὺν τοῖς ἐμπυρισθεῖσιν εἰς ἄνδρας ὀκτακισχιλίους.

86. Καὶ ἀπῆρεν ἐκεῖθεν Ἰωνάθαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ Ἀσκάλωνα, καὶ εἰς ἐξῆλθον οἱ ἐκ τῆς πόλεως εἰς συνάντησιν αὐτῷ ἐν δόξῃ μεγάλῃ.

87. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν εἰς Ἱερουσαλὴμ σὺν τοῖς παρ' αὐτοῦ ἔχουσι σκῦλα πολλά.

88. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, καὶ προσέθετο δοξάσαι τὸν Ἰωνάθαν.

89. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ πόρπην χρυσῆν, ὡς ἔθος ἐστὶ δίδοσθαι τοῖς συγγενεῦσι τῶν βασιλέων· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ συγγενεῖσι καὶ τὴν Ἀκκαρὼν καὶ πάντα τὰ ὅρια αὐτῆς εἰς κληροδοσίαν.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἠθροίσε δυνάμεις πολλὰς ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης,

---

V. 75. οἱ ἐκ τῆς πόλεως) ἐκ τῆς πόλεως. V. 77. προσῆγεν εἰς τὸ π. καὶ διὰ) προῆγεν εἰς τὸ πεδίον, διὰ. ibid. ἐπ' αὐτήν.) ἐπ' αὐτῷ. V. 76. κατεδίωξεν) addit Ἰωνάθαν. ibid. ὀπίσω αὐτοῦ) posteriore loco deest. V. 79. κρυπτῶς) ἐν κρυπτῷ. V. 80. δείλης.) ἑσπέρας. V. 82. ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγαν.) ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον. V. 83. αὐτοῦ σωθῆναι) αὐτῶν τοῦ σωθῆναι. V. 84. Δαγὼν καὶ τὸ - - fin.) δαγὼν, καὶ τὰς συμφυγόντας εἰς αὐτὸ ἐνεπύρισε πυρί. V. 86. εἰς Ἀσκάλωνα) ἐπὶ Ἀσκάλωνα. V. 87. Ἰωνάθαν) addit εἰς Ἱερουσαλήμ. V. 89. συγγενεῦσι) συγγενέσι. CAP. XI. V. 1. ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ) ὡς τὴν ἄμμον τὴν περὶ τὸ.

60. Καὶ ἐπορεύθη μετὰ δόξης εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀπήντησε τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ τοῖς φίλοις αὐτῶν καὶ δόματα πολλά, καὶ εὗρε χάριν ἐναντίον αὐτῶν.

61. Καὶ συνήχθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ ἐξ Ἰσραὴλ, ἄνδρες παράνομοι ἐντυχεῖν κατ' αὐτοῦ, καὶ ὁ προσέσχεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς.

62. Καὶ προσέταξεν αὐτοῖς ὁ βασι- ἐξέδυσεν λεὺς, καὶ ἐξέδυσαν Ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια ἐνέδυσεν αὐτοῦ, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν πορφύραν, καὶ ἐποίησαν οὕτως.

63. Καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπε τοῖς ἄρχουσιν αὐτοῦ· ἐξέλθατε μετ' αὐτοῦ εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ κηρύξατε τῷ μηδένα κατὰ τοῦ ἐντυγχάνειν κατ' αὐτῷ περὶ μηδενὸς πράγ- σθ ματος, καὶ μηδεὶς αὐτῷ ἐνοχλείτω περὶ παντὸς λόγου.

64. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἐντυγ- ἐκήρυξεν χάνοντες τὴν δόξαν αὐτοῦ καθὼς ἐκή- σανδόνα ρυξεν, καὶ περιβεβλημένον αὐτὸν πορφύραν, καὶ ἔφυγον πάντες.

65. Καὶ ἐδόξασεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔγραψεν αὐτὸν τῶν πρώτων φίλων, καὶ ἔθετο αὐτὸν στρατηγὸν καὶ μεριδάρχην.

66. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν εἰς Ἰερουσαλὴμ μετ' εἰρήνης καὶ εὐφροσύνης.

67. Καὶ ἐν ἔτει πέμπτῳ καὶ ἑξηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἦλθε Δημήτριος ὁ υἱὸς Δημητρίου ἐκ Κρήτης εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων αὐτοῦ.

68. Καὶ ἤκουσεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐλυπήθη σφόδρα, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν.

69. Καὶ κατέστησε Δημήτριος Ἀπολλώνιον τὸν ὄντα ἐπὶ Κοίλης Συρίας, καὶ συνήγαγε δύναμιν μεγάλην, καὶ παρενέβαλεν ἐν Ἰαμνείᾳ· καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰωνάθαν τὸν ἀρχιερέα, λέγων·

70. Σὺ μονώτατος ἐπαίρῃ ἐφ' ἡμᾶς, ἐγὼ δὲ ἐγενήθην εἰς καταγέλωτα καὶ εἰς ὀνειδισμὸν διὰ σέ· καὶ διατί σὺ ἐξουσιάζῃ ἐφ' ἡμᾶς ἐν τοῖς ὄρεσι;

71. Νῦν οὖν εἰ πέποιθας ἐπὶ ταῖς δυνάμεσί σου, καταβήθι πρὸς ἡμᾶς εἰς τὸ πεδίον, καὶ συγκριθῶμεν ἑαυτοῖς ἐκεῖ, ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐστι δύναμις τῶν πόλεων.

72. Ἐρώτησον καὶ μάθε τίς εἰμι καὶ οἱ λοιποὶ οἱ βοηθοῦντες ἡμῖν· καὶ λέγουσιν, οὐκ ἔστιν ὑμῖν στάσις ποδὸς κατὰ πρόσωπον ἡμῶν, ὅτι δὶς ἐτροπώθησαν οἱ πατέρες σου ἐν τῇ γῇ αὐτῶν.

73. Καὶ νῦν σὺ δυνήσῃ ὑποστῆναι τὴν ἵππον καὶ δύναμιν τοιαύτην ἐν τῷ πεδίῳ, ὅπου οὐκ ἔστι λίθος οὐδὲ κόγχλαξ οὐδὲ τόπος τοῦ φυγεῖν. πῦ

74. Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθαν τῶν λόγων Ἀπολλωνίου, ἐκινήθη τῇ διανοίᾳ, καὶ ἐπέλεξε δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἐξῆλθεν ἐξ Ἰερουσαλὴμ, καὶ συνήντησεν αὐτῷ

v. 61. συνήχθησαν ἐπ' αὐτὸν) ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν. v. 62. προσέταξεν αὐτοῖς) αὐτοῖς abeſt. ibid. ἐξέδυσεν) ἐξέδυσαν. ib. ἐνέδυσεν) ἐνέδυσαν. v. 63. ἐξέλθατε) ἐξέλθετε. ibid. κατὰ τοῦ σοῦ) κατ' αὐτοῦ. ib. ἐνοχλείτω) παρενοχλείτω. v. 64. ἐκήρυξεν) ἐκήρυξαν. ibid. σανδόνα) πορφύραν. v. 67. ὁ υἱὸς) absque articulo. v. 70. καὶ ὀνειδισμὸν) καὶ εἰς ὀνειδισμὸν. ibid. διατί) addit σὺ. v. 73. πῦ φυγεῖν.) τοῦ φυγεῖν.

44. Καὶ τῷ οἰκοδομηθῆναι καὶ τῷ ἐπικαινισθῆναι τὰ ἔργα τῶν ἁγίων, καὶ ἡ δαπάνη δοθήσεται ἐκ τοῦ λόγου τοῦ βασιλέως.

οἰκοδομηθῆναι

45. Καὶ τῷ οἰκοδομῆσαι τὰ τείχη Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὀχυρῶσαι κυκλόθεν, καὶ ἡ δαπάνη δοθήσεται ἐκ τοῦ λόγου τοῦ βασιλέως, καὶ τῷ οἰκοδομήσαι τὰ τείχη τὰ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ.

ἐπίστευσεν

46. Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθαν καὶ ὁ λαὸς τοὺς λόγους τούτους, οὐκ ἐπίστευσαν αὐτοῖς, οὐδὲ ἐπεδέξαντο, ὅτι ἐπεμνήσθησαν τῆς κακίας τῆς μεγάλης, ἧς ἐποίησεν ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἔθλιψεν αὐτοὺς σφόδρα.

47. Καὶ εὐδόκησαν ἐν Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι αὐτὸς ἐγένετο αὐτοῖς ἀρχηγὸς λόγων εἰρηνικῶν, καὶ συνεμάχουν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας.

48. Καὶ συνήγαγεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς δυνάμεις μεγάλας, καὶ παρενέβαλεν ἐξεναντίας Δημητρίου.

49. Καὶ συνῆψαν πόλεμον οἱ δύο βασιλεῖς, καὶ ἔφυγεν ἡ παρεμβολὴ Δημητρίου, καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἴσχυσεν ἐπ' αὐτούς.

50. Καὶ ἐστερέωσε πόλεμον σφόδρα ἕως ἐδύ ὁ ἥλιος, καὶ ἔπεσεν ὁ Δημήτριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

51. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀλέξανδρος πρὸς Πτολεμαῖον βασιλέα Αἰγύπτου πρέσβεις κατὰ τοὺς λόγους τούτους, λέγων·

τὴν βασιλείαν

52. Ἐπεὶ ἀνέστρεψα εἰς γῆν βασιλείας μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ θρόνου πατέρων μου, καὶ ἐκράτησα τῆς ἀρχῆς, καὶ συνέτριψα τὸν Δημήτριον· καὶ ἐκράτησα τῆς χώρας ἡμῶν.

53. Καὶ συνῆψα πρὸς αὐτὸν μάχην, καὶ συνετρίβη αὐτὸς, καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ὑφ' ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν ἐπὶ θρόνου βασιλείας αὐτοῦ.

συστήσωμεν

54. Καὶ νῦν στήσωμεν πρὸς * ἑαυτὸν φιλίαν, καὶ νῦν δός μοι τὴν θυγατέρα σου εἰς γυναῖκα, καὶ ἐπιγαμβρεύσω * αὐτῷ σοι, καὶ δώσω σοι δόματα, καὶ αὐτῇ ἄξιά σου.

55. Καὶ ἀπεκρίθη Πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς, λέγων· ἀγαθὴ ἡμέρα, ἐν ᾗ ἀνέστρεψας εἰς γῆν πατέρων σου, καὶ ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου βασιλείας αὐτῶν.

56. Καὶ νῦν ποιήσω σοι, ἃ ἔγραψας, ἀλλὰ ἀπάντησον εἰς Πτολεμαΐδα, ὅπως ἴδωμεν ἀλλήλους, καὶ ἐπιγαμβρεύσω σοι καθὼς εἴρηκας.

57. Καὶ ἐξῆλθε Πτολεμαῖος ἐξ Αἰγύπτου αὐτὸς καὶ Κλεοπάτρα ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς Πτολεμαΐδα ἔτους δευτέρου καὶ ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ.

58. Καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐξέδοτο αὐτῷ Κλεοπάτραν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε τὸν γάμον αὐτῆς ἐν Πτολεμαΐδι, καθὼς οἱ βασιλεῖς ἐν δόξῃ μεγάλῃ.

59. Καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τῷ Ἰωνάθῃ ἐλθεῖν εἰς συνάντησιν αὐτῷ. Ἰωνάθη

60. Καὶ

V. 45. οἰκοδομῆσαι τὰ τείχη ἐν) οἰκοδομηθῆναι τὰ τείχη τὰ ἐν. **V.** 46. ἐπίστευσαν) ἐπίστευσαν. **V.** 49. ὁ Ἀλέξανδρος) absque articulo. **V.** 50. πόλεμον) τὸν πόλεμον. **V.** 52. εἰς τὴν βασιλείαν μου) εἰς γῆν βασιλείας μου. **V.** 54. συστήσωμεν πρὸς αὐτὸν) νῦν στήσωμεν πρὸς ἑαυτούς. **V.** 56. ἀλλὰ) ἀλλ'. **V.** 57. ἦλθεν) εἰσῆλθεν. **V.** 59. ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος) transpolita. ibid. Ἰωνάθῃ) τῷ Ἰωνάθαν.

31. Καὶ Ἱερουσαλὴμ ἦτω ἁγία καὶ ἀφιεμένη ἀφιεμένη καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς, αἱ δεκάται καὶ τὰ τέλη.

32. Ἀφίημι καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἄκρας τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ δίδωμι τῷ ἀρχιερεῖ, ὅπως ἂν καταστῇ ἐν αὐτῇ ἄνδρας, οὓς ἂν ἐκλέξηται αὐτὸς τὲ Φυλάσσειν αὐτήν.

33. Καὶ πᾶσαν ψυχὴν Ἰουδαίων τὴν αἰχμαλωτισθεῖσαν ἀπὸ γῆς Ἰούδα εἰς πᾶσαν βασιλείαν μου ἀφίημι ἐλευθέραν δωρεάν· καὶ πάντες ἀφιέτωσαν τὲς φόρους καὶ κλήνας αὐτῶν.

34. Καὶ πᾶσαι αἱ ἑορταὶ καὶ τὰ σάββατα καὶ νεμηνίαι, καὶ ἡμέραι ἀποδεδειγμέναι, καὶ τρεῖς ἡμέραι πρὸ ἑορτῆς καὶ τρεῖς ἡμέραι μετὰ ἑορτὴν ἔσωσαν πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἀτελείας καὶ ἀφέσεως πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς οὖσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ μου.

35. Καὶ οὐχ ἕξει ἐξουσίαν οὐδεὶς πράσσειν καὶ παρενοχλεῖν τινα αὐτῶν περὶ παντὸς πράγματος.

36. Καὶ προγραφήτωσαν τῶν Ἰουδαίων εἰς τὰς δυνάμεις τῆ βασιλέως εἰς τριάκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ δοθήσεται αὐτοῖς ξένια, ὡς καθήκει πάσαις ταῖς δυνάμεσι τῆ βασιλέως.

37. Καὶ κατασταθήσεται ἐξ αὐτῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι τῆ βασιλέως τοῖς μεγάλοις, καὶ ἐκ τούτων κατασταθήσεται ἐπὶ χρειῶν τῆς βασιλείας τῶν ἐσῶν εἰς πίστιν· καὶ οἱ ἐπ' αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ἐξ αὐτῶν ἔσωσαν, καὶ πορευέσθωσαν τοῖς νόμοις αὐτῶν, καθὰ καὶ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς ἐν γῇ Ἰούδα.

38. Καὶ τὲς τρεῖς νομὲς τὲς προστεθέντας τῇ Ἰουδαίᾳ ἀπὸ τῆς χώρας Σαμαρείας προστεθήτω τῇ Ἰουδαίᾳ πρὸς τὸ λογισθῆναι τὲ γνέσθαι ὑφ' ἕνα, τὲ μὴ ὑπακοῦσαι ἄλλης ἐξουσίας ἀλλ' ἢ τὲ ἀρχιερέως.

39. Πτολεμαΐδα καὶ τὴν προσκυρῶσαν αὐτῇ δίδωκα δῶμα τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν προκαθήκουσαν δαπάνην τοῖς ἁγίοις.

40. Κἀγὼ δίδωμι κατ' ἐνιαυτὸν δεκαπέντε χιλιάδας σίκλων ἀργυρίου ἀπὸ τῶν λόγων τὲ βασιλέως ἀπὸ τῶν τόπων τῶν ἀνηκόντων.

41. Καὶ πᾶν τὸ πλεονάζον, ὃ οὐκ ἀπεδίδοσαν οἱ ἀπὸ τῶν χρειῶν, ὡς ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν, ἀπὸ τὲ νῦν δώσουσιν εἰς τὰ ἔργα τὲ οἴκε.

42. Καὶ ἐπὶ τούτοις πεντακισχιλίους σίκλες ἀργυρίε, οὓς ἐλάμβανον ἀπὸ τῶν χρειῶν, ὡς ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν τὲ ἁγίου ἀπὸ τὲ λόγου καθ' ἑνιαυτὸν, καὶ ταῦτα ἀφίεται, διὰ τὸ ἀνήκειν αὐτὰ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσι.

43. Καὶ ὅσοι ἐὰν φύγωσιν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ, ὀφείλοντες βασιλικὰ καὶ ὀφείλων πᾶν πρᾶγμα, ἀπολελύσθωσαν, καὶ πάντα ὅσα ἐὰν αὐτοῖς ἐν τῇ βασιλείᾳ μου.

v. 31. ἀφιεμένη) ἀφειμένη. v. 32. καταστῇ) καταστήσῃ. v. 33. καὶ κλήνας) καὶ τῶν κλινῶν. v. 34. ἐν πάσῃ τῇ βασ.) ἐν τῇ βασιλείᾳ. v. 37. ἐξ αὐτῶν ἔσωσαν) transposita. v. 39. προκαθήκουσαν) προσήκουσαν. v. 41. ἀπεδίδοσαν ἀπὸ) ἀπεδίδοσαν οἱ ἀπὸ. ibid. δώσουσιν εἰς) δώσουσι εἰς. v. 42. ὡς ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν) non habet. v. 43. ὀφείλων) ὀφείλοντες.

Digitized by Google

13. Καὶ κατέλιπεν ἕκαστος τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

Βαιθσύροις 14. Πλὴν ἐν Βαιθσύρᾳ ὑπελείφθησάν τινες τῶν καταλιπόντων τὸν νόμον καὶ τὰ προστάγματα· ἦν γὰρ αὐτοῖς φυγαδευτήριον.

15. Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τὰς ἐπαγγελίας, ὅσας ἀπέστειλε Δημήτριος τῷ Ἰωνάθαν, καὶ διηγήσαντο αὐτῷ τὰς πολέμους καὶ τὰς ἀνδραγαθίας, ἃς ἐποίησεν αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ τοὺς κόπους οὓς ἔσχοσαν.

16. Καὶ εἶπε· μὴ εὑρήσομεν ἄνδρα τοιοῦτον ἔναι; καὶ νῦν ποιήσωμεν αὐτὸν φίλον καὶ σύμμαχον ἡμῶν.

17. Καὶ ἔγραψεν ἐπιστολὰς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ κατὰ τοὺς λόγους τούτους, λέγων·

18. Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τῷ ἀδελφῷ Ἰωνάθαν χαίρειν.

19. Ἀκηκόαμεν περὶ σοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἀγαθὸς δυνατὸς ἰσχύι καὶ ἐπιτήδειος εἶ τοῦ ἔναι ἡμῶν φίλος.

20. Καὶ νῦν καθεσταμέν σε σήμερον ἀρχιερέα τοῦ ἔθνους σου, καὶ φίλον βασιλέως καλεῖσθαι, (καὶ ἀπέστειλαν ἀπέστειλαν αὐτῷ πορφύραν καὶ στέφανον χρυσοῦν,) καὶ φρονεῖν τὰ ἡμῶν καὶ συντηρεῖν φιλίαν πρὸς ἡμᾶς.

21. Καὶ ἐνεδύσατο Ἰωνάθαν τὴν ἁγίαν στολὴν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἔτους ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἐν ἑορτῇ σκηνοπηγίας, καὶ συνήγαγε δυνάμεις, καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολλά.

22. Καὶ ἤκουσε Δημήτριος τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐλυπήθη, καὶ ἔπε·

23. Τί τοῦτο ἐποιήσαμεν, ὅτι προέφθακεν ἡμᾶς ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ φιλίαν κατασθῆναι τοῖς Ἰουδαίοις εἰς στήριγμα; καταλ-

24. Γράψω καὶγὼ αὐτοῖς λόγους βῆναι παρακλήσεως καὶ τιμὰς καὶ δόματα, ὅπως ὦσι σὺν ἐμοὶ εἰς βοήθειαν.

25. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοῖς κατὰ τοὺς λόγους τούτους· Βασιλεὺς Δημήτριος τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων χαίρειν.

26. Ἐπεὶ συνετηρήσατε τὰς πρὸς ἡμᾶς συνθήκας, καὶ ἐνεμείνατε τῇ φιλίᾳ ἡμῶν, καὶ οὐ προσεχωρήσατε τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἠκούσαμεν καὶ ἐχάρημεν.

27. Καὶ νῦν ἐμμείνατε ἔτι τοῦ συντηρῆσαι πρὸς ἡμᾶς πίστιν, καὶ ἀνταποδώσομεν ὑμῖν ἀγαθὰ, ἀνθ' ὧν ποιεῖτε μεθ' ἡμῶν.

28. Καὶ ἀφήσομεν ὑμῖν ἀφέματα πολλὰ, καὶ δώσομεν ὑμῖν δόματα.

29. Καὶ νῦν ἀπολύω ὑμᾶς, καὶ ἀφίημι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῶν φόρων καὶ τῆς τιμῆς τοῦ ἁλὸς, καὶ ἀπὸ τῶν στεφάνων.

30. Καὶ ἀντὶ τοῦ τρίτου τῆς σπορᾶς, καὶ ἀντὶ τοῦ ἡμίσους τοῦ καρποῦ τοῦ ξυλίνου τοῦ ἐπιβάλλοντός μοι λαβεῖν, ἀφίημι ἀπὸ τῆς σήμερον καὶ ἐπέκεινα τοῦ λαβεῖν ἀπὸ τῆς γῆς Ἰούδα, καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν νομῶν τῶν προστεθέντων αὐτῇ ἀπὸ τῆς Σαμαρείτιδος καὶ Γαλιλαίας, ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον.

31. Καὶ

v. 14. Βαιθσύροις) βαιθσήροις. v. 15. ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος) transposita. ibid. ἤκουσαν·) ἤκουσε. v. 16. ποιήσωμεν) ποιήσομεν. v. 19. ἀγαθὸς) δυνατός. ibid. ἡμῶν φίλος.) ἡμῖν φίλος. v. τῶν ἀπέστειλαν) ἀπέστειλεν. v. 23. καταλαβέσθαι) καταθέσθαι. v. 24. κἀγὼ αὐτοῖς) transposita. v. 30. ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμ. καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον.) καὶ ἀπὸ τῆς σήμ. ἡμ. καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον.

Digitized by Google

69. Καὶ ὠργίσθησαν θυμῷ τοῖς αἰδρασι τοῖς αἰώμοις τοῖς συμβελεύσασιν αὐτῷ ἐλθεῖν εἰς τὴν χώραν, καὶ ἀπέκλεισαν ἐξ αὐτῶν πολλὰς, καὶ ἐβελεύσατο τῷ ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

70. Καὶ ἐπέγνω Ἰωνάθαν, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, τὰ συνθέσθαι πρὸς αὐτὸν εἰρήνην, καὶ ἀποδοῦναι αὐτοῖς τὴν αἰχμαλωσίαν.

71. Καὶ ἀπεδέξατο, καὶ ἐποίησε κατὰ τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ ὤμοσεν αὐτῷ μὴ ἐκζητῆσαι αὐτῷ κακὸν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

72. Καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ἠχμαλώτευσε τοπρότερον ἐκ γῆς Ἰούδα· καὶ ἀποστρέψας ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ ὁ προσέθετο ἔτι ἐλθεῖν εἰς τὰ ὅρια αὐτῶν.

73. Καὶ κατέπαυσε βομφαίαν ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ ὤκησεν Ἰωνάθαν ἐν Μαχμαΐς· καὶ ἤρξατο Ἰωνάθαν κρίνειν τὸν λαὸν, καὶ ἠφάνισε τοὺς ἀσεβεῖς ἐξ Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἐν ἔτει ἑξηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ αἰνίδη Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Ἀντιόχου ὁ Ἐπιφανὴς, καὶ κατελάβετο Πτολεμαΐδα, καὶ ἐπεδέξατο αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ·

2. Καὶ ἤκουσε Δημήτριος ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε δυνάμεις πολλὰς σφόδρα, καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ εἰς πόλεμον.

3. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰωνάθαν ἐπιστολὰς Δημήτριος λόγοις εἰρηνικοῖς, ὥστε μεγαλῦναι αὐτὸν.

4. Εἶπε γὰρ· προφθάσωμεν τοῦ εἰρήνην θεῖναι μετ' αὐτοῦ, πρὶν θεῖναι αὐτὸν μετὰ Ἀλεξάνδρου καθ' ἡμῶν. αὐτῷ

5. Μνησθήσεται γὰρ πάντων τῶν κακῶν, ὧν συνετελέσαμεν πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ.

6. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν συναγαγεῖν δυνάμεις, καὶ κατασκευάζειν ὅπλα, καὶ εἶναι αὐτὸν σύμμαχον αὐτοῦ, καὶ τοὺς ὁμήρους τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ εἶπε παραδοῦναι αὐτῷ.

7. Καὶ ἦλθεν Ἰωνάθαν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀνέγνω τοὺς ἐπιστολὰς εἰς τὰ ὦτα παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐκ τῆς ἄκρας.

8. Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν ὅτε ἤκουσαν, ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς ἐξουσίαν συναγαγεῖν δυνάμεις.

9. Καὶ παρέδωκαν οἱ ἐκ τῆς ἄκρας Ἰωνάθαν τοὺς ὁμήρους, καὶ ἀπέδωκεν αὐτοὺς ἀπέδωκαν τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν.

10. Καὶ ὤκησεν Ἰωνάθαν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ καινίζειν τὴν πόλιν.

11. Καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα οἰκοδομεῖν τὰ τείχη καὶ τὸ ὄρος Σιὼν κυκλόθεν ἐκ λίθων τετραγώνων εἰς ἰσχύρωσιν, καὶ ἐποίησαν οὕτως.

12. Καὶ ἔφυγον οἱ ἀλλογενεῖς οἱ ὄντες ἐν τοῖς ἐχυρώμασιν, οἷς ᾠκοδόμησεν ὁ Βακχίδης.

v. 69. ὠργίσθησαν) ὠργίδη. CAP. X. v. 1. ἐπεδέξατο) ἐπεδέξαντο. v. 3. πρὸς Ἰων. ἐπιστολὰς Δημήτριος) δημήτριος πρὸς ἰωνάθαν ἐπιστολὰς. v. 4. μετ' αὐτοῦ) μετ' αὐτοῦ. v. 7. ἐν Ἱερουσαλὴμ) εἰς ἱερουσαλήμ. v. 8. ἔδωκεν αὐτοῦ) ὔδωκεν αὐτῷ. v. 9. ἀπέδωκεν) ἀπέδωκαν. v. 12. ὁ Βακχίδης) absque articulo.

53. Καὶ ἔλαβον τὰς υἱοὺς τῶν ἡγουμένων τῆς χώρας ὅμηρα, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν φυλακῇ.

54. Καὶ ἐν ἔτει τρίτῳ καὶ πεντηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐπέταξεν Ἄλκιμος καθαιρεῖν τὸ τεῖχος τῆς αὐλῆς τῶν ἁγίων τῆς ἐσωτέρας, καὶ καθεῖλε τὰ ἔργα τῶν προφητῶν, καὶ ἐνήρξατο τοῦ καθαιρεῖν.

55. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπλήγη Ἄλκιμος, καὶ ἐνεποδίσθη τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ ἀπεφράγη τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ παρελύθη, καὶ οὐκ ἐδύνατο ἔτι λαλῆσαι λόγον καὶ ἐντείλασθαι περὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ.

56. Καὶ ἀπέθανεν Ἄλκιμος ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ μετὰ βασάνου μεγάλης.

57. Καὶ εἶδε Βακχίδης ὅτι ἀπέθανεν Ἄλκιμος, καὶ ἀπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰούδα ἔτη δύο.

58. Καὶ ἐβουλεύσαντο οἱ ἄνομοι πάντες, λέγοντες· Ἰδοὺ Ἰωνάθαν καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ ἐν ἡσυχίᾳ κατοικοῦσι πεποιθότες, νῦν οὖν ἄξομεν τὸν Βακχίδην, καὶ συλλήψεται αὐτοὺς πάντας ἐν νυκτὶ μιᾷ.

59. Καὶ πορευθέντες συνεβουλεύσαντο αὐτῷ.

60. Καὶ ἀπῆρε τοῦ ἐλθεῖν μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς λάθρα πᾶσι τοῖς συμμάχοις αὐτοῦ τοῖς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ὅπως συλλάβωσι τὸν Ἰωνάθαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ οὐκ ἠδύναντο, ὅτι ἐγνώσθη αὐτοῖς ἡ βουλὴ αὐτῶν.

61. Καὶ συνέλαβον ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῆς χώρας τῶν ἀρχηγῶν τῆς κακίας εἰς πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς.

62. Καὶ ἐξεχώρησεν Ἰωνάθαν καὶ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς Βαιθβασὶ τὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ᾠκοδόμησε τὰ καθῃρημένα αὐτῆς, καὶ ἐτειχίσασεν αὐτήν.

63. Καὶ ἔγνω Βακχίδης καὶ συνήγαγε πᾶν τὸ πλῆθος, αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἰουδαίας παρήγγειλε.

64. Καὶ ἐλθὼν παρενέβαλεν ἐπὶ Βαιθβασὶ, καὶ ἐπολέμησεν αὐτὴν ἡμέρας πολλὰς, καὶ ἐποίησε μηχανάς.

65. Καὶ ἀπέλιπεν Ἰωνάθαν Σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν χώραν, καὶ ἦλθεν ἐν ἀριθμῷ.

66. Καὶ ἐπάταξεν Ὀδομαρὰν καὶ τοὺς Ὀδομαρὰ ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς Φασιρὼν ἐν τῷ σκηνώματι αὐτῶν, καὶ ἐξήρξατο τύπτειν καὶ ἀναβαίνειν ἐν ταῖς δυνάμεσι.

67. Καὶ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐνεπύρισαν τὰς μηχανάς.

68. Καὶ ἐπολέμησαν πρὸς τὸν Βακχίδην, καὶ συνετρίβη ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἐθλίβων αὐτὸν σφόδρα, ὅτι ἦν ἡ βουλὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ἔφοδος αὐτοῦ κενή.

69. Καὶ

v. 53. ἔλαβον) ἔλαβε. ibid. ἔθεντο) ἔθετο. v. 54. τῷ μηνὶ) μηνὶ. v. 58. οἱ ἄνομοι πάντες) transposita. v. 60. σὺν αὐτῷ, καὶ ἐκ ἠδύναντο) μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐκ ἐδύναντο. v. 61. συνέλαβον) συνελάβοντο. ibid. ἀπέκτεινεν) ἀπέκτειναν. v. 62. ἐτειχίσασεν) ἐτείχισαν. v. 65. ἦλθεν ἐν ἀριθμῷ·) ἦλθεν ἐν ἀριθμῷ. v. 66. Ὀδομαρά) ὀδομαρήν. ibid. ταῖς δυνάμεσι.) absque articulo. v. 68. ἐπολέμησαν) ἐπολέμησεν.

Digitized by Google

Φην ἀπὸ Ναβαλὰθ θυγατέρα ἑνὸς τῶν μεγάλων μεγιστάνων Χαναὰν μετὰ παρεμπομπῆς μεγάλης.

38. Καὶ ἐμνήσθησαν Ἰωάνου τῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν καὶ ἐκρύβησαν ὑπὸ τὴν σκέπην τῦ ὄρους.

39. Καὶ ἦραν τὰς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ ἴδαν, καὶ ἰδὲ θροῦς καὶ ἀποσκευὴ πολλή, καὶ ὁ νυμφίος ἐξῆλθε καὶ οἱ φίλοι αὐτῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ εἰς συνάντησιν αὐτῶν μετὰ τυμπάνων καὶ μουσικῶν καὶ ὅπλων πολλῶν.

40. Καὶ ἐξανέστησαν ἐπ' αὐτὰς ἀπὸ τῦ ἐνέδρου οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἀπέκλεισαν αὐτὰς, καὶ ἔπεσαν τραυματίαι πολλοὶ, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἔφυγον εἰς τὸ σκεύη ὄρος, καὶ ἔλαβον πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν.

41. Καὶ μετεστράφη ὁ γάμος εἰς πένθος, καὶ ἡ φωνὴ μουσικῶν αὐτῶν εἰς θρῆνον.

42. Καὶ ἐξεδίκησαν τὴν ἐκδίκησιν αἵματος ἀδελφοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέστρεψαν ὄρος εἰς τὸ ἕλος τῦ Ἰορδάνου.

43. Καὶ ἦκουσε Βακχίδης, καὶ ἦλθε τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἕως τῶν κρηπίδων τῦ Ἰορδάνου ἐν δυνάμει πολλῇ.

44. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῦ· ἀναστῶμεν νῦν καὶ πολεμήσωμεν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν· ἢ γὰρ ἐστὶ σήμερον ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν.

45. Ἰδὲ γὰρ ὁ πόλεμος ἐξεναντίας ἡμῶν καὶ ἐξόπισθεν ἡμῶν· τὸ δὲ ὕδωρ τῦ Ἰορδάνου ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ἕλος καὶ δρυμὸς, καὶ οὐκ ἔστι τόπος τῦ ἐκκλῖναι.

46. Νῦν οὖν κεκράξατε εἰς οὐρανὸν, ὅπως διασωθῆτε ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ὑμῶν.

47. Καὶ συνῆψεν ὁ πόλεμος· καὶ ἐξέτεινεν Ἰωνάθαν τὴν χεῖρα αὐτῦ παταξαι τὸν Βακχίδην, καὶ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῦ εἰς τὰ ὀπίσω.

48. Καὶ ἐνεπήδησεν Ἰωνάθαν καὶ οἱ μετ' αὐτῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην, καὶ διεκολύμβησαν εἰς τὸ πέραν, καὶ οὐ διέβησαν ἐπ' αὐτὰς τὸν Ἰορδάνην.

49. Καὶ διέπεσον παρὰ * Βακχίδῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς χιλίους ἄνδρας. διέβησαν * Βακχίδα

50. Καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ᾠκοδόμησαν πόλεις ὀχυρὰς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, τὸ ὀχύρωμα τὸ ἐν Ἰεριχὼ, καὶ τὴν Ἐμμαοὺμ, καὶ τὴν Βαιθωρὼν, καὶ τὴν Βαιθὴλ, καὶ τὴν Θαμναθὰ Φαραθωὶ, καὶ τὴν Τεφὼν ἐν τείχεσιν ὑψηλοῖς καὶ πύλαις καὶ μοχλοῖς. Φαραθών

51. Καὶ ἔθεντο φρουρὰν ἐν αὐτοῖς τῦ ἐχθραίνειν τῷ Ἰσραήλ.

52. Καὶ ὠχύρωσαν τὴν πόλιν τὴν ἐν Βαιτσούρᾳ, καὶ Γαζάραν, καὶ τὴν ἄκραν, καὶ ἔθεντο ἐν αὐταῖς δυνάμεις καὶ παρασκευὰς βρωμάτων. καὶ Βηθσούραν

v. 37. μεγάλων μεγιστ. Χαναὰν) μεγιστάνων μεγάλων τῶν χαναὰν. v. 39. ἴδαν) ἴδον. v. 40. ἐνέδρα) adjicit, οἱ περὶ τὸν ἰωνάθαν. ibid. ἔπεσαν) ἔπεσον. ib. σκεύη) σκῦλα. v. 41. καὶ φωνὴ) καὶ ἡ φωνὴ. v. 42. ὄρος) ἕλος. v. 44. τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.) τῶν περὶ αὐτοῦ. v. 45. καὶ ἐν δεῖ) καὶ abest. v. 48. ἐνεπήδησεν) ἐνεπήδησαν. v. 49. διέπεσαν) διέπεσον. ibid. Βακχίδα) βακχίδου. v. 50. ἀπέστρεψεν) ἐπέστρεψαν. ibid. ᾠκοδόμησαν) ᾠκοδόμησε. ib. Φαραθὼν) Φαραθωὶ. v. 51. ἔθεντο) ἔθετο. v. 52. ὠχύρωσαν τὴν π. καὶ Βηθσούραν καὶ Γαζάραν) ὠχύρωσε τὴν πόλιν τὴν ἐν βαιθσούρᾳ, καὶ τὴν γάζαρα. ibid. ἔθεντο) ἔθετο.

ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ κοπετὸν μέγαν, καὶ ἐπένθουν ἡμέρας πολλὰς, καὶ εἶπαν·

21. Πῶς ἔπεσε δυνατὸς σώζων τὸν Ἰσραήλ;

22. Καὶ τὰ περισσὰ τῶν λόγων Ἰούδου καὶ τῶν πολέμων καὶ τῶν ἀνδραγαθιῶν ὧν ἐποίησε, καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ οὐ κατεγράφη· πολλὰ γὰρ ἦν σφόδρα.

23. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰούδου, ἐξέκυψαν οἱ ἄνομοι ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέτειλαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀδικίαν.

24. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐγενήθη λιμὸς μεγάλη σφόδρα, καὶ ἠυτομόλησεν ἡ χώρα μετ' αὐτῶν.

αὐτομόλησεν

25. Καὶ ἐξέλεξε Βακχίδης τοὺς ἀσεβεῖς ἄνδρας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς κυρίους τῆς χώρας.

26. Καὶ ἐξεζήτουν καὶ ἐξηρεύνων τοὺς φίλους Ἰούδου, καὶ ἦγον αὐτοὺς πρὸς Βακχίδην· καὶ ἐξεδίκει αὐτοὺς, καὶ * ἐνέπαιζεν αὐτοῖς.

ἐξεδίκα

* ἐνέπαιζον

27. Καὶ ἐγένετο θλίψις μεγάλη ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ἥτις οὐκ ἐγένετο ἀφ' ἧς ἡμέρας οὐκ ὤφθη προφήτης ἐν αὐτοῖς.

28. Καὶ ἠθροίσθησαν πάντες οἱ φίλοι Ἰούδου, καὶ εἶπον τῷ Ἰωνάθαν.

29. Ἀφ' οὗ ὁ ἀδελφός σου Ἰούδας τετελεύτηκε, καὶ ἀνὴρ ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἔστιν ἐξελθεῖν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς καὶ Βακχίδην, καὶ ἐν τοῖς ἐχθραίνουσι τοῦ ἔθνους ἡμῶν.

30. Νῦν οὖν σε ἠρετισάμεθα σήμερον, τοῦ εἶναι ἀντ' αὐτοῦ ἡμῖν εἰς ἄρχοντα καὶ ἡγούμενον, τοῦ πολεμῆσαι τὸν πόλεμον ἡμῶν.

31. Καὶ ἐπεδέξατο Ἰωνάθαν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τὴν ἥγησιν· καὶ ἀνέστη ἀντὶ Ἰούδου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

ἥτησιν

32. Καὶ ἔγνω Βακχίδης, καὶ ἐζήτει αὐτὸν ἀποκτεῖναι.

33. Καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν καὶ Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον Θεκωὲ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ λάκκου Ἀσφάρ.

Ἀσφάδ

34. Καὶ ἔγνω Βακχίδης τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ ἦλθεν αὐτὸς καὶ πᾶν τὸ στράτευμα αὐτοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Ἰορδάνῃ

35. Καὶ ἀπέστειλε Ἰωνάθαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἡγούμενον τοῦ ὄχλου· καὶ παρεκάλεσε τοὺς Ναβαταίους φίλους αὐτοῦ παραθέσθαι αὐτοῖς τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν τὴν πολλήν.

36. Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰαμβρεὶν ἐκ Μηδαβὰ, καὶ συνέλαβον Ἰωάννην καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀπῆλθον ἔχοντες.

37. Μετὰ δὲ τοὺς λόγους τούτους ἀπήγγειλαν τῷ Ἰωνάθαν καὶ Σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ὅτι οἱ υἱοὶ Ἰαμβρὶν ποιοῦσι γάμον μεγαν, καὶ ἄγουσιν τὴν νύμφην

v. 20. εἶπαν·) εἶπον. v. 22. Ἰούδου) ἰούδα, ita & seq. versu. ibid. μεγαλωσύνης αὐτοῦ) μεγαλωσύνης αὐτῶν. v. 24. μεγάλη σφ. καὶ αὐτομόλησεν) μέγας σφόδρα, καὶ ηὐτομόλησεν. v. 26. Ἰούδου) ἰούδα, passim. ibid. ἐξεδίκει αὐτοὺς, καὶ ἐνέπαιζον) ἐξεδίκει ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνέπαιζεν. v. 27. αὐτοῖς) ἐν αὐτοῖς. v. 31. ἥτησιν) ἥγησιν. v. 33. Ἀσφάδ) ἀσφάρ. v. 34. Ἰορδάνῃ.) ἰορδάνου. v. 35. ἀπέστειλε) addit ἰωνάθαν. ibid. Ναβατέους) ναυαταίας. v. 36. οἱ υἱοὶ Ἰαμβρεὶν) υἱοὶ ἰαμβρί. v. 37. Ἰωνάθαν) τῷ ἰωνάθαν. ibid. υἱοὶ Ἰαμβρὶν) οἱ υἱοὶ ἰαμβρί.

Digitized by Google

5. Καὶ Ἰούδας ἦν παρεμβεβληκὼς ἐν Ἀλασὰ Ἐλασά, καὶ τρισχίλιοι ἄνδρες ἐκλεκτοὶ μετ' αὐτοῦ.

6. Καὶ ἴδον τὸ πλῆθος τῶν δυνάμεων, ὅτι πολλοί εἰσι, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα· καὶ ἐξεύρησαν πολλοὶ ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς, ὥστε καταλειφθῆναι ἐξ αὐτῶν ἀλλ' ἢ ἑκακόσιοι ἄνδρες.

7. Καὶ ἴδεν Ἰούδας, ὅτι ἀπερρύη ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ὁ πόλεμος ἔθλιβεν αὐτόν· καὶ συνετρίβη τῇ καρδίᾳ, ὅτι οὐκ εἶχε καιρὸν συναγαγεῖν αὐτούς.

8. Καὶ ἐξελύθη, καὶ εἶπε τοῖς καταλειφθεῖσιν· ἀναστῶμεν καὶ ἀναβῶμεν ἡμῶν ἐπὶ τοὺς ὑπεναντίους ἡμῶν, ἐὰν ἄρα δυνώμεθα πολεμῆσαι αὐτούς.

9. Καὶ ἀπέτρεψαν αὐτὸν, λέγοντες· οὐ μὴ δυνησώμεθα, ἀλλ' ἢ σώζωμεν τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς τὸ νῦν, καὶ ἐπιστρέψωμεν μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ πολεμήσωμεν πρὸς αὐτούς· ἡμεῖς δὲ ὀλίγοι.

10. Καὶ εἶπεν Ἰούδας· μή μοι γένοιτο ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο, φυγεῖν ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἀ ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν, καὶ ἀποθάνωμεν ἐν ἀνδρείᾳ χάριν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ μὴ καταλίπωμεν αἰτίαν τῇ δόξῃ ἡμῶν.

11. Καὶ ἀπῆρεν ἡ δύναμις ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἔστησαν εἰς συναίτησιν αὐτοῖς, καὶ ἐμερίθη ἡ ἵππος εἰς δύο μέρη, καὶ οἱ σφενδονηταὶ καὶ οἱ τοξόται προεπορεύοντο τῆς δυνάμεως, καὶ οἱ πρωταγωνισταὶ πάντες οἱ δυνατοί.

12. Βακχίδης δὲ ἦν ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι, καὶ ἤγγισεν ἡ φάλαγξ ἐκ τῶν δύο μερῶν, καὶ ἐφώνευν ταῖς σάλπιγξι· καὶ ἐσάλπισαν καὶ οἱ παρὰ Ἰούδᾳ καὶ Ἰούδα αὐτοὶ ταῖς σάλπιγξι·

13. καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν παρεμβολῶν αὐτῶν· καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος συνημμένος ἀπὸ πρωΐθεν ἕως συνηγμένος ἑσπέρας.

14. Καὶ ἴδεν Ἰούδας, ὅτι Βακχίδης καὶ τὸ στρέωμα τῆς παρεμβολῆς ἐν τοῖς δεξιοῖς, καὶ συνῆλθον αὐτῷ πάντες οἱ εὔψυχοι τῇ καρδίᾳ.

15. Καὶ συνετρίβη τὸ δεξιὸν κέρας ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἐδίωκεν ὀπίσω αὐτῶν ἕως Ἀζώτου ἐδιώκειν ὄρους.

16. Καὶ οἱ εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρας ἴδον ὅτι συνετρίβη τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ ἐπέστρεψαν κατὰ πόδας Ἰούδα καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκ τῶν ὄπισθεν.

17. Καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος, καὶ ἔπεσαν τραυματίαι πολλοὶ ἐκ τούτων καὶ ἐκ τούτων.

18. Καὶ Ἰούδας ἔπεσε· καὶ οἱ λοιποὶ ἔφυγον.

19. Καὶ ἦραν Ἰωνάθαν καὶ Σίμων Ἰούδαν τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν καὶ ἔθαψαν αὐτοῦ αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν Μωδεεΐμ.

20. Καὶ ἔκλαυσαν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ ἐκόψαν-

---

v. 5. Ἀλασὰ) Ἐλασά. v. 6. ἐξεύρησαν) ἐξερρύησαν. v. 8. ἡμῶν) ἡμῖν. v. 9. δυνησώμεθα) δυνώμεθα. ibid. νῦν, ἐπιστρέψωμεν) νῦν, καὶ ἐπιστρέψωμεν. v. 10. καὶ ἤγγικεν) καὶ εἰ ἤγγικεν. ibid. ἀνδρείᾳ) ἐν ἀνδρείᾳ. v. 12. καὶ οἱ παρὰ Ἰούδου) οἱ παρὰ Ἰούδα. v. 13. ἐσείσθη) ἐσαλεύθη. ibid. ἀπὸ τῶν παρεμβ. αὐτῶν·) ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν παρεμβολῶν. ib. συνημμένος) συνημμένος. v. 15. ἐδίωκεν) ἐδίωκον. v. 16. Καὶ οἱ εἰς τὸ) καὶ εἰς τὸ. v. 17. ἔπεσαν) ἔπεσον. v. 19. ἀδελφὸν αὐτοῦ) ἀδελφ' αὐτῶν. v. 20. ἐκεῖ) abeſt.

22. Καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἀνέγραψαν ἐπὶ δέλτοις χαλκέοις καὶς· καὶ ἀπέστειλαν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἶναι παρ' αὐτοῖς ἐκεῖ μνημόσυνον εἰρήνης καὶ συμμαχίας.

23. Καλῶς γέγοντο Ῥωμαίοις καὶ τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ῥομφαία καὶ ἐχθρὸς μακρυνθείη ἀπ' αὐτῶν.

24. Ἐὰν δὲ ἐνστῇ πόλεμος ἐν Ῥώμῃ πρωτέροις ἢ πᾶσι τοῖς συμμάχοις αὐτῶν ἐν πάσῃ κυρείᾳ αὐτῶν·

25. Συμμαχήσει τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων, ὡς ἂν ὁ καιρὸς ὑπογραφῇ αὐτοῖς καρδίᾳ πλήρει.

26. Καὶ τοῖς πολεμοῦσιν ἢ δώσουσιν εἴδη ἐπαρκέσουσι σῖτον, ὅπλα, ἀργύριον, πλοῖα, ὡς ἔδοξε Ῥώμῃ· καὶ Φυλάξονται τὰ φυλάγματα αὐτῶν οὐδὲν λαβόντες.

27. Κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ, ἐὰν ἔθνει Ἰουδαίων συμβῇ πρότερος πόλεμος, συμμαχήσουσιν οἱ Ῥωμαῖοι ἐκ ψυχῆς, ὡς ἂν αὐτοῖς ὁ καιρὸς ὑπογραφῇ.

28. Καὶ τοῖς συμμαχοῦσιν ἢ δοθήσεται σῖτος, ὅπλα, ἀργύριον, πλοῖα, ὡς ἔδοξε Ῥώμῃ· καὶ Φυλάξονται τὰ φυλάγματα αὐτῶν, καὶ ἢ μετὰ δόλου.

29. Κατὰ τοὺς λόγους τούτους ἔστησαν Ῥωμαῖοι τῷ δήμῳ τῶν Ἰουδαίων.

30. Ἐὰν δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους βουλεύσωνται ἔτι καὶ ἔτι προσθεῖναι ἢ ἀφελεῖν, ποιήσονται ἐξ αἱρέσεως αὐτῶν, καὶ ὃ ἐὰν προσθῶσιν ἢ ἀφέλωσιν ἔσται κύριον.

31. Καὶ περὶ τῶν κακῶν, ὧν ὁ βασιλεὺς Δημήτριος συντελεῖται εἰς αὐτοὺς, ἐγράψαμεν αὐτῷ λέγοντες· διατί ἐβάρυνας τὸν ζυγόν σου ἐπὶ τοὺς φίλους ἡμῶν τοὺς συμμάχους Ἰουδαίους;

32. Ἐὰν οὖν ἔτι ἐντύχωσι κατὰ σοῦ, ποιήσομεν αὐτοῖς τὴν κρῖσιν, καὶ πολεμήσομέν σε διὰ τῆς θαλάσσης καὶ διὰ τῆς ξηρᾶς.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἤκουσε Δημήτριος, ὅτι ἔπεσε ἐποίησεν Νικάνωρ καὶ αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐν πολέμῳ, καὶ προσέθετο τὸν Βακχίδην καὶ τὸν Ἀλκίμον ἐκ δευτέρου ἀποστεῖλαι εἰς γῆν Ἰούδα, καὶ τὸ δεξιὸν κέρας μετ' αὐτῶν. πόλεμον

2. Καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τὴν εἰς Γάλγαλα, καὶ παρενεβάλοσαν ἐπὶ Μεσσαλὼθ τὴν ἐν Ἀρβήλοις, καὶ προκατελάβοντο αὐτὴν, καὶ ἀπώλεσαν ψυχὰς ἀνθρώπων πολλάς. ἀπέκτειναν

3. Καὶ τῷ μηνὸς τῷ πρώτῳ ἔτους δευτέρου καὶ πεντηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ παρενέβαλον ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. εἰς

4. Καὶ ἀπῆραν καὶ ἐπορεύθησαν εἰς Βερέαν ἐν εἴκοσι χιλιάσιν ἀνδρῶν καὶ δισχιλιάσιν ἵππων.

5. Καὶ

Ν. 22. γραφῆς, ἧς ἀντίγραψαν ἐπὶ δέλτοις) ἐπιστολῆς ἧς ἀντέγραψεν ἐπὶ δέλτοις. ibid. ἀπέστειλαν) ἀπέστειλεν. v. 23. τῶν Ἰουδαίων) absque articulis. v. 24. Ῥώμῃ) ἐν ῥώμῃ. v. 26. Ῥώμῃ.) ῥωμαίοις. ibid. ἔθνει) ἔθνη. v. 28. ἀργύριον) addit πλοῖα. ibid. ταῦτα) αὐτῶν. v. 29. ἔτους) deeſt: CAP. IX. v. 1. ἐκούσεν) ἤκουσε. ibid. πόλεμον) ἐν πολέμῳ. v. 2. παρενεβάλοσαν ἐπὶ Μεσσαλὼθ) παρενέβαλον ἐπὶ μασσαλὼθ. ibid. ἀπώλεσαν) ἀπέκτειναν. v. 3. δευτέρου) τῷ δευτέρῳ. ibid. εἰς Ἱερουσαλήμ) ἐπὶ ἱερουσαλήμ. v. 4. δισχιλίασιν ἵππων.) διχιλίαις ἵπποις.

Digitized by Google

λίστων χωρῶν αὐτῶν, καὶ λαβόντες αὐτὰς παρ' αὐτῦ ἔδωκαν αὐτὰς Εὐμένει τῷ βασιλεῖ.

9. Καὶ ὅτι οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐβουλεύσαντο ἐλθεῖν καὶ ἐξᾶραι αὐτοὺς.

10. Καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος αὐτοῖς, καὶ ἀπέστειλαν ἐπ' αὐτοὺς στρατηγὸν ἕνα, καὶ ἐπολέμησαν πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἔπεσαν ἐξ αὐτῶν τραυματίαι πολλοὶ, καὶ ἠχμαλώτισαν τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτοὺς, καὶ κατεκράτησαν τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ καθεῖλον τὰ ὀχυρώματα αὐτῶν, καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτοὺς, καὶ κατεδουλώσαντο αὐτοὺς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

11. Καὶ τὰς ἐπιλοίπους βασιλείας, καὶ τὰς νήσους, ὅσοι ποτὲ ἀντέστησαν αὐτοῖς, κατέφθειραν καὶ ἐδούλωσαν αὐτούς.

ἀνέστησαν αὐτοῖς

12. Μετὰ δὲ τῶν φίλων αὐτῶν καὶ τῶν ἐπαναπαυομένων αὐτοῖς συνετήρησαν αὐτοῖς φιλίαν, καὶ κατεκράτησαν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐγγὺς καὶ τῶν μακρὰν, καὶ ὅσοι ἤκουσαν τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐφοβοῦντο ἀπ' αὐτῶν.

13. Οἷς δ' ἂν βούλωνται βοηθεῖν καὶ βασιλεύειν, βασιλεύουσιν· οὓς δ' ἂν βούλωνται, μεθιστῶσι· καὶ ὑψώθησαν σφόδρα.

βασιλεύσουσιν

14. Καὶ ἐν ἅπασι τούτοις οὐκ ἐπέθεντο οὐδεὶς αὐτῶν διάθημα, καὶ οὐ περιεβάλοντο πορφύραν, ὥστε ἀδρυνθῆναι ἐν αὐτῇ.

15. Καὶ βουλευτήριον ἐποίησαν ἑαυτοῖς, καὶ καθ' ἡμέραν ἐβουλεύοντο τριακόσιοι καὶ εἴκοσι βουλευόμενοι διαπαντὸς περὶ τοῦ πλήθους, τοῦ εὐκοσμεῖν ἑαυτούς.

16. Καὶ πιστεύουσιν ἑνὶ ἀνθρώπῳ ἄρχειν αὐτῶν κατ' ἐνιαυτὸν, καὶ κυριεύειν πάσης τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ πάντες ἀκούουσι τοῦ ἑνὸς, καὶ οὐκ ἔστι φθόνος οὔτε ζῆλος ἐν αὐτοῖς.

17. Καὶ ἐπέλεξε Ἰούδας τὸν Εὐπόλεμον υἱὸν Ἰωάννου τοῦ Ἀκκὼς καὶ Ἰάσονα υἱὸν Ἐλεαζάρου, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς Ῥώμην, στῆσαι αὐτοῖς φιλίαν καὶ συμμαχίαν,

Ἀκχὼς

18. καὶ τοῦ ἆραι τὸν ζυγὸν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι ἴδον τὴν βασιλείαν τῶν Ἑλλήνων καταδουλουμένους τὸν Ἰσραὴλ δουλείαν.

19. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς Ῥώμην, καὶ ἡ ὁδὸς πολλὴ σφόδρα, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον, καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον·

20. Ἰούδας ὁ καὶ Μακκαβαῖος καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἀπέστειλαν ἡμᾶς πρὸς ὑμᾶς, στῆσαι μεθ' ὑμῶν συμμαχίαν καὶ εἰρήνην, καὶ γραφῆναι ἡμᾶς συμμάχους καὶ φίλους ὑμῶν.

21. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον αὐτῶν.

v. 10. ἔπεσαν) ἔπεσον. ibid. ἠχμαλώτισαν) ἠχμαλώτευσαν. ib. ἐπρονόμευσαν) προενόμευσαν. ib. καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτοὺς) non habet. v. 11. ἀνέστησαν) ἀντέστησαν. ibid. ἐδούλ. αὐτοῖς) ἐδούλωσαν αὐτούς. v. 12. αὐτοῖς φιλίαν) φιλίαν. ibid. ἤκουσαν) ἤκουον. v. 13. Οἷς δ' ἂν) ὅσοις δ' ἂν. ib. βασιλεύουσιν) βασιλεύουσιν. v. 14. ἅπασι) πᾶσι. ibid. ἐπέθεντο) ἐπέθετο. v. 15. ἑαυτούς.) αὐτούς. v. 16. ἄρχειν) τὴν ἀρχὴν. ibid. ὅτε) οὐδὲ. v. 17. Ἀκχὼς) ἀκκώς. v. 18. ζυγὸν αὐτῶν) ζυγὸν ἀπ' αὐτῶν. v. 19. ἀπεκρίθησαν) addit καὶ εἶπον. v. 20. ὁ καὶ Μακκαβαῖος) καὶ deest.

Digitized by Google

45. Καὶ κατεδίωκον αὐτὲς ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἀπὸ Ἀδασὰ ἕως τῆ ἐλθεῖν εἰς Γάζηρα, καὶ ἐσάλπισαν ὀπίσω αὐτῶν ταῖς σάλπιγξι τῶν σημασιῶν.

46. Καὶ ἐξῆλθον ἐκ πασῶν τῶν κωμῶν τῆς Ἰεδαίας κυκλόθεν, καὶ ὑπερεκέρων αὐτὲς, καὶ ἀνέστρεφον ἔτοι πρὸς τούτους, καὶ ἔπεσαν πάντες ῥομφαίᾳ, καὶ ὐ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν ὐδὲ εἷς.

47. Καὶ ἔλαβον τὰ σκῦλα καὶ τὴν προνομὴν, καὶ τὴν κεφαλὴν Νικάνορος ἀφεῖλαν, καὶ τὴν δεξιὰν αὐτῆ, ἣν ἐξέτειεν ὑπερηφάνως, καὶ ἤνεγκαν, καὶ ἐξέτειναν παρὰ τὴν Ἱερυσαλήμ.

48. Καὶ ἠυφράνθη ὁ λαὸς σφόδρα, καὶ ἤγαγον τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡμέραν μεγάλην εὐφροσύνης μεγάλης.

49. Καὶ ἔσηταν τῆ ἀγαγεῖν κατ' ἐνιαυτὸν τὴν ἡμέραν ταύτην τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῆ Ἀδαρ.

50. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰέδα ἡμέρας ὀλίγας.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἤκουσεν Ἰούδας τὸ ὄνομα τῶν Ῥωμαίων, ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ ἐν ἰσχύι, καὶ αὐτοὶ εὐδοκοῦσιν ἐν πᾶσι τοῖς προσεθειμένοις αὐτοῖς, καὶ ὅσοι ἐὰν προσεθῶσιν αὐτοῖς, καὶ ὅσοι ἐὰν προσέλθωσιν αὐτοῖς, ἴσῶσιν αὐτοῖς φιλίαν·

2. Καὶ ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ ἰσχύι· καὶ διηγήσαντο αὐτῷ τὲς πολέμους αὐτῶν καὶ τὰς ἀνδραγαθίας ἃς ποιῶσιν ἐν τοῖς Γαλάταις, καὶ ὅτι καλεκράτησαν αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτὲς ὑπὸ φόρον·

3. Καὶ ὅσα ἐποίησαν ἐν χώρᾳ Ἱσπανίας, τῆ κατακρατῆσαι τῶν μετάλλων τῆ ἀργυρίου καὶ τῆ χρυσίου τῆ ἐκεῖ.

4. Καὶ καλεκράτησαν τῆ τόπου παντὸς τῇ βυλῇ αὐτῶν καὶ τῇ μακροθυμίᾳ, καὶ ὁ τόπος ἦν μακρὰν ἀπέχων ἀπ' αὐτῶν σφόδρα· καὶ τῶν βασιλέων τῶν ἐπελθόντων ἐπ' αὐτοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς, ἕως συνέτριψαν αὐτοὺς, καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην, καὶ ἐπάτα οἱ ἐπίλοιποι διδόασιν αὐτοῖς φόρον κατ' ἔτος ἐνιαυτόν·

5. Καὶ τὸν Φίλιππον καὶ τὸν Περσέα Κιτιέων βασιλέα, καὶ τὲς ἐπηρμένες ἐπ' αὐτοὺς συνέτριψαν αὐτὲς ἐν πολέμῳ, καὶ κατεκράτησαν αὐτῶν·

6. Καὶ Ἀντίοχον τὸν μέγαν βασιλέα τῆς Ἀσίας τὸν πορευθέντα ἐπ' αὐτὲς εἰς πόλεμον ἔχοντα ἑκατὸν εἴκοσι ἐλέφαντας καὶ ἵππον καὶ ἅρματα καὶ δύναμιν πολλὴν σφόδρα, καὶ συνετρίβη ἀπ' αὐτῶν.

7. Καὶ ἔλαβον αὐτὸν ζῶντα, καὶ ἔσηταν, αὐτοῖς διδέναι αὐτόν τε καὶ τὲς βασιλεύοντας μετ' αὐτὸν φόρον μέγαν, καὶ διδόναι ὅμηρα καὶ διαταξὴν,

8. καὶ χώραν τὴν Ἰνδικὴν, καὶ Μήδειαν, καὶ Λυδίαν, καὶ ἀπὸ τῶν καλλίστων

v. 46. πρὸς τέτους, καὶ ἔπεσαν) πρὸς τέτους, καὶ ἔπεσον. v. 47. ἀφεῖλαν) ἀφεῖλον. v. 48. ἠυφράνθη) εὐφράνθη. ibid. μεγάλην.) μεγάλης. v. 49. in Rom. καὶ ἔσηταν τῆ ἄγειν κατὰ ἐνιαυτὸν τὴν ἡμέραν ταύτην τὴν τρισκαιδεκάτην τῆ ἄδαρ. CAP. VIII. v. 1. ἐν ἰσχύι) ἰσχύι. ibid. προσεθειμένοις) προσθεμένοις. ib. καὶ ὅσοι ἐὰν προσεθῶσιν αὐτοῖς) non habet. ib. ἐὰν) ἂν. v. 3. Σπανίας) Ἱσπανίας. v. 4. ἐπάταξεν) ἐπάτεξαν. v. 5. πολέμῳ) ἐν πολέμῳ. v. 7. καὶ διδόναι) καὶ deest.

Digitized by Google

σαντο αὐτῷ λόγους εἰρηνικοὺς· καὶ οἱ πολέμιοι ἦσαν ἕτοιμοι ἐξαρπάσαι τὸν Ἰούδαν.

30. Καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος τῷ Ἰούδᾳ, ὅτι μετὰ δόλου ἦλθεν ἐπ' αὐτόν· καὶ ἐπλοήθη ἀπ' αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐβουλήθη ἔτι ἰδεῖν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

31. Καὶ ἔγνω Νικάνωρ, ὅτι ἀπεκαλύφθη ἡ βουλὴ αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰούδᾳ ἐν πολέμῳ κατὰ Χαφαρσαλαμά.

32. καὶ ἔπεσαν τῶν παρὰ Νικάνορος ὡς πεντακισχίλιοι ἄνδρες, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν πόλιν Δαυίδ.

33. Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀνέβη Νικάνωρ εἰς τὸ ὄρος Σιών· καὶ ἐξῆλθον ἀπὸ τῶν ἱερέων ἐκ τῶν ἁγίων καὶ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ ἀσπάσασθαι αὐτὸν εἰρηνικῶς, καὶ δεῖξαι αὐτῷ τὴν ὁλοκαύτωσιν τὴν προσφερομένην ὑπὲρ τοῦ βασιλέως.

34. Καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτοὺς, καὶ κατεγέλασεν αὐτῶν, καὶ ἐμίανεν αὐτοὺς, καὶ ἐλάλησεν ὑπερηφάνως.

35. Καὶ ὤμοσε μετὰ θυμοῦ, λέγων· ἐὰν μὴ παραδοθῇ Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ τὸ νῦν εἰς χεῖράς μου, καὶ ἔσται ἐὰν ἐπιστρέψω ἐν εἰρήνῃ, ἐμπυριῶ τὸν οἶκον τοῦτον· καὶ ἐξῆλθε μετὰ θυμοῦ μεγάλου.

36. Καὶ εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς, καὶ ἔστησαν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ ναοῦ, καὶ ἔκλαυσαν καὶ εἶπαν·

37. Σὺ, Κύριε, ἐξελέξω τὸν οἶκον τοῦτον ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐπ' αὐτὸν, εἶναι οἶκον προσευχῆς καὶ δεήσεως τῷ λαῷ σου.

38. Ποίησον ἐκδίκησιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ καὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ αὐτοῦ, καὶ πεσάτωσαν ἐν ῥομφαίᾳ· μνήσθητι τῶν βλασφημιῶν αὐτῶν· καὶ μὴ δῷς αὐτοῖς μονήν.

39. Καὶ ἐξῆλθε Νικάνωρ ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρενέβαλεν ἐν Βαιθωρὼν, καὶ συνήντησεν αὐτῷ δύναμις Συρίας. παρενέβαλεν

40. Καὶ Ἰούδας παρενέβαλεν ἐν Ἀδασὰ ἐν τρισχιλίοις ἀνδράσι· καὶ προσηύξατο Ἰούδας καὶ εἶπεν·

41. Οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως Ἀσσυρίων ὅτε ἐβλασφήμησαν, ἐξῆλθεν ἄγγελός σου, Κύριε, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑκατὸν ἐνενηκονταπέντε χιλιάδας.

42. Οὕτως σύντριψον τὴν παρεμβολὴν ταύτην ἐνώπιον ἡμῶν σήμερον, καὶ γνώτωσαν οἱ ἐπίλοιποι, ὅτι κακῶς ἐλάλησεν ἐπὶ τὰ ἅγιά σου, καὶ κρῖνον αὐτὸν κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ.

43. Καὶ συνῆψαν αἱ παρεμβολαὶ εἰς πόλεμον τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς Ἀδαρ, καὶ συνετρίβη ἡ παρεμβολὴ Νικάνορος, καὶ ἔπεσεν αὐτὸς πρῶτος ἐν τῷ πολέμῳ.

44. Ὡς δὲ εἶδεν ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὅτι ἔπεσε Νικάνωρ, ῥίψαντες τὰ ὅπλα αὐτῶν ἔφυγον.

Z z z 2 45. Καὶ

v. 31. Ἰούδᾳ κατὰ Χαφαρσαλαμά.) Ἰούδᾳ ἐν πολέμῳ κατὰ χαφαρσαλαμά. v. 32. ἔπεσαν) ἔπεσον. ibid. ὡς) ὡσεὶ. v. 33. ἐξῆλθαν) ἐξῆλθον. v. 35. τὸ νῦν εἰς χεῖράς μα) transpositа. ibid. θυμοῦ) addit μεγάλα. v. 36. ἔπαυν) ἔπον. v. 37. Σὺ) addit κύριε. ibid. ἐπ' αὐτὸν) ἐπ' αὐτῷ. v. 38. πεσάτωσαν) πεσέτωσαν. v. 39. παρενέβαλεν) παρενέβαλε. v. 41. βασιλέως) addit ἀσσυρίων. ibid. σου, καὶ) σου, κύριε, καὶ. v. 42. Οὕτως) ὅτω. ibid. ἐλάλησεν) ἐλάλησαν.

13 Καὶ πρῶτοι οἱ Ἀσιδαῖοι ἦσαν ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπεζήτουν παρ' αὐτῶν εἰρήνην.

14. Εἶπαν γὰρ· ἀναθρωπος ἱερεὺς ἐκ τοῦ σπέρματος Ἀαρὼν ἦλθεν ἐν ταῖς δυνάμεσι, καὶ ἐκ ἀδικήσει ἡμᾶς.

15. Καὶ ἐλάλησε μεθ' αὐτῶν εἰρηνικοὺς λόγους, καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς, λέγων· οὐκ ἐκζητήσομεν ὑμῶν κακὸν, καὶ τοῖς φίλοις ὑμῶν.

16. Καὶ ἐνεπίστευσαν αὐτῷ, καὶ συνέλαβεν ἐξ αὐτῶν ἑξήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ κατὰ τοὺς λόγους ἃς ἔγραψε.

17. Σάρκας ὁσίων σου καὶ αἷματα αὐτῶν ἐξέχεαν κύκλῳ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκ ἦν αὐτοῖς ὁ θάπτων.

18. Καὶ ἐπέπεσεν αὐτῶν ὁ φόβος καὶ εἰς ὁ τρόμος ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν, ὅτι εἶπαν· ἐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια καὶ κρίσις· παρέβησαν γὰρ τὴν ῥῆσιν καὶ τὸν ὅρκον, ὃν ὤμοσαν.

19. Καὶ ἀπῆρε Βακχίδης ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρενέβαλεν ἐν Βηζηθ, καὶ ἀπέστειλε καὶ συνέλαβε πολλοὺς ἀπὸ μετ' τῶν ἀπ' αὐτοῦ αὐτομολησάντων ἀνδρῶν, καὶ τινας τοῦ λαοῦ, καὶ ἔθυσεν αὐτοὺς εἰς τὸ φρέαρ τὸ μέγα.

20. Καὶ κατέστησε τὴν χώραν τῷ Ἀλκίμῳ, καὶ ἀφῆκε μετ' αὐτοῦ δύναμιν τοῦ βοηθεῖν αὐτῷ· καὶ ἀπῆλθε Βακχίδης πρὸς τὸν βασιλέα.

21. Καὶ ἠγωνίσατο Ἄλκιμος περὶ τῆς ἀρχιερωσύνης.

22. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ ταραίσσοντες τὸν λαὸν αὐτῶν, καὶ καλεκράτησαν γῆν Ἰούδα, καὶ ἐποίησαν πληγὴν μεγάλην ἐν Ἰσραήλ.

23. Καὶ ἴδεν Ἰούδας πᾶσαν τὴν κακίαν, ἣν ἐποίησεν Ἄλκιμος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν Ἄλλοις υἱοῖς Ἰσραὴλ ὑπὲρ τὰ ἔθνη.

24. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς πάντα τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας κυκλόθεν, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἀνδράσι (καὶ) τοῖς αὐτομολήσασι, καὶ ἀνεκάλησαν τοῦ πορευθῆναι εἰς χώραν.

25. Ὡς δὲ εἶδεν Ἄλκιμος, ὅτι ἐνίσχυσεν Ἰούδας καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔγνω ὅτι ἐ δύναται ὑποστῆναι αὐτούς, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα καὶ κατηγόρησεν αὐτῶν πονηρά.

26. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Νικάνορα ἕνα τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ τῶν ἐνδόξων, καὶ μισοῦντα καὶ ἐχθραίοντα τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ ἐξᾶραι τὸν λαόν.

27. Καὶ ἦλθε Νικάνωρ εἰς Ἱερουσαλὴμ δυνάμει πολλῇ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ μετὰ δόλου λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων.

28. Μὴ ἔστω μάχη ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν· ἥξω ἐν ἀνδράσιν ὀλίγοις, ἵνα ἴδω ὑμῶν τὰ πρόσωπα μετ' εἰρήνης.

29. Καὶ ἦλθε πρὸς Ἰούδαν, καὶ ἠσπάσαν-

V. 13. Καὶ πρῶτοι) καὶ abeſt. ibid. παρ' αὐτῶν) παρὰ αὐτῶν. **V. 15.** εἰρηνικοὺς λόγους) transpoſita. **V. 16.** κατὰ τοὺς λόγους οὓς) κατὰ τὸν λόγον ὃν. **V. 18.** εἰς πάντα) ἐπὶ πάντα. **V. 19.** μετ' αὐτοῦ) ἀπ' αὐτοῦ. **V. 23.** Ἄλκιμος) ἄλκιμος. **V. 24.** καὶ κυκλόθεν) καὶ abeſt. ibid. (καὶ) abeſt. ib. τοῦ πορευθῆναι εἰς χώραν.) τοῦ πορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν. **V. 25.** ὅτι δύναται) ὅτι ἐ δύναται. **V. 28.** ὑμῶν ὑμῶν) transpoſita.

61. Καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς
ἐξῆλθεν καὶ οἱ ἄρχοντες· ἐπὶ τούτοις ἐξῆλθον ἐκ
τοῦ ὀχυρώματος,

62. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ
ὄρος Σιὼν, καὶ ἴδε τὸ ὀχύρωμα τοῦ τό-
που· καὶ ἠθέτησε τὸν ὁρκισμὸν ὃν ὤμο-
σε, καὶ ἐνετείλατο καὶ καθεῖλεν τὸ
τεῖχος κυκλόθεν.

ἀπῆραν 63. Καὶ ἀπῆρε κατὰ σπουδὴν καὶ ἀ-
πέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ εὗρε Φί-
λιππον κυριεύοντα τῆς πόλεως, καὶ
ἐπολέμησε πρὸς αὐτὸν, καὶ κατελάβε-
το τὴν πόλιν βίᾳ.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΕΤΟΥΣ ἑνὸς καὶ πεντηκοστοῦ καὶ
ἑκατοστοῦ ἐξῆλθε Δημήτριος ὁ τοῦ
Σελεύκου ἐκ Ῥώμης, καὶ ἀνέ-
βη σὺν ἀνδράσιν ὀλίγοις εἰς πόλιν πα-
ραθαλασσίαν, καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ.

2. Καὶ ἐγένετο ὡς εἰσεπορεύετο εἰς οἶ-
κον βασιλείας πατέρων αὐτοῦ, συνέλα-
βον αἱ δυνάμεις τὸν Ἀντίοχον καὶ τὸν
Λυσίαν ἀγαγεῖν αὐτοὺς αὐτῷ.

3. Καὶ ἐγνώσθη αὐτῷ τὸ πρᾶγμα
καὶ εἶπε· μή μοι δείξητε τὰ πρόσωπα
αὐτῶν.

4. Καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς αἱ δυνάμεις,
καὶ ἐκάθισε Δημήτριος ἐπὶ θρόνου βα-
σιλείας αὐτοῦ.

5. Καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν πάντες
ἄνδρες ἄνομοι καὶ ἀσεβεῖς ἐξ Ἰσραὴλ,
καὶ Ἄλκιμος ἡγεῖτο αὐτῶν βουλόμενος Ἄλκινος
ἱερατεύειν.

6. Καὶ κατηγόρησαν τοῦ λαοῦ πρὸς
τὸν βασιλέα, λέγοντες· ἀπώλεσεν Ἰού-
δας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πάντας τοὺς
φίλους σου, καὶ ἡμᾶς ἐσκόρπισεν ἀπὸ
τῆς γῆς ἡμῶν.

7. Νῦν οὖν ἀπόστειλον ἄνδρα ᾧ πιστεύ-
εις, καὶ πορευθεὶς ἰδέτω τὴν ἐξολέ-
θρευσιν ἅπασαν, ἣν ἐποίησεν ἡμῖν καὶ
τῇ χώρᾳ τοῦ βασιλέως, καὶ κολασάτω ἐκολά-
αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς ἐπιβοηθοῦντας σατο
αὐτοῖς.

8. Καὶ ἐπέλεξεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βα-
ρακχίδην τῶν φίλων τοῦ βασιλέως κυ-
ριεύοντα ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ
μέγαν ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ πιστὸν τῷ
βασιλεῖ.

9. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν καὶ Ἄλκι-
μον τὸν ἀσεβῆ, καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἱε- ἔστησαν
ροσύνην, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ ποιῆσαι
τὴν ἐκδίκησιν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

10. Καὶ ἀπῆραν, καὶ * ἦλθον μετὰ δυ- ἀπῆλθεν
νάμεως πολλῆς εἰς γῆν Ἰούδα· καὶ ἀπέ- * ἦλθεν
στειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἰούδαν καὶ τοὺς
ἀδελφοὺς αὐτοῦ λόγοις εἰρηνικοῖς μετὰ
δόλου.

11. Καὶ οὐ προσεῖχον τοῖς λόγοις αὐ-
τῶν· ἴδον γὰρ, ὅτι ἦλθον μετὰ δυνά-
μεως πολλῆς.

12. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πρὸς Ἄλκιμον Ἄλκινον
καὶ Βακχίδην συναγωγὴ γραμματατέων
ἐκζητῆσαι δίκαια.

13. Καὶ

v. 61. ἐξῆλθεν) ἐξῆλθον. v. 62. καθεῖλεν) καθελεῖν. v. 63. ἀπῆραν) ἀπῆρε. CAP. VII. v. 1. πεντηκοστοῦ) addit καὶ ἑκατοστοῦ. v. 2. ἀγαγεῖν) ἄγειν. v. 5. Ἄλκινος) ἄλκιμος. v. 6. πάντας) deest. ibid. ἐσκόρπισεν) ἐσκόρπισαν. v. 7. ἅπασαν) πᾶσαν. ibid. ἐκολάσατο) κολασάτω. v. 8. Βαρακχίδην) βακχίδην. v. 9. ἔστησαν) ἔστησεν. ibid. ἱεροσύνην) ἱερωσύνην. v. 10. ἀπῆλθεν καὶ ἦλθεν) ἀπῆραν, καὶ ἦλθον. v. 11. προσεῖχον) προσέσχον. v. 12. Ἄλκινον) ἄλκιμον.

Digitized by Google

46. Καὶ εἰσέδυ ὑπὸ τὸν ἐλέφαντα, καὶ ὑπέθηκεν αὐτῷ, καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ἐπάνω αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

47. Καὶ εἶδον τὴν ἰσχὺν τῆς βασιλείας καὶ τὰ ὁρμήματα τῶν δυνάμεων, καὶ ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν.

48. Καὶ ἐκ τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως ἀνέβαινον εἰς συνάντησιν αὐτῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ παρενέβαλεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ εἰς τὸ ὄρος Σιών·

49. Καὶ ἐποίησεν εἰρήνην μετὰ τῶν ἐξῆλθεν ἐκ Βαιθσούρων· καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι οὐκ ἦν αὐτοῖς ἐκεῖ διατροφὴ τοῦ συγκεκλεῖσθαι ἐν αὐτῇ, ὅτι σάββατον ἦν τῇ γῇ.

50. Καὶ κατελάβετο ὁ βασιλεὺς τὴν Βαιθσούραν, καὶ ἀπέταξεν ἐκεῖ φρουρὰν τηρεῖν αὐτήν.

51. Καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὸ ἁγίασμα ἡμέρας πολλὰς, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ βελοστάσεις καὶ μηχανὰς καὶ πυρόβολα καὶ λιθόβολα καὶ σκορπίδια εἰς τὸ βάλλεσθαι βέλη καὶ σφενδόνας.

52. Καὶ ἐποίησαν καὶ αὐτοὶ μηχανὰς πρὸς τὰς μηχανὰς αὐτῶν, καὶ ἐπολέμησαν ἡμέρας πολλάς.

53. Βρώματα δὲ οὐκ ἦν ἐν τοῖς ἀγγείοις ἁγίοις, διὰ τὸ ἕβδομον ἔτος εἶναι, καὶ οἱ ἀνασωζόμενοι εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἀπὸ τῶν ἐθνῶν κατέφαγον τὸ ὑπόλειμμα τῆς παραθέσεως.

54. Καὶ ὑπελείφθησαν ἐν τοῖς ἁγίοις ἄνδρες ὀλίγοι, ὅτι κατεκράτησεν αὐτῶν ὁ λιμός· καὶ ἐσκορπίσθησαν ἕκαστος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

55. Καὶ ἤκουσε Λυσίας, ὅτι Φίλιππος ὃν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος ἔτι ζῶντος αὐτοῦ ἐκθρέψαι Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸ βασιλεῦσαι αὐτὸν,

56. ἀπέστρεψεν ἀπὸ τῆς Περσίδος καὶ Μηδείας, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ πορευθεῖσαι τοῦ βασιλέως μετ' αὐτοῦ, καὶ ὅτι ζητεῖ παραλαβεῖν τὰ πράγματα. τῶν πραγμάτων

57. Καὶ κατέσπευδον καὶ ἐπενύσσοντο τοῦ ἀπελθεῖν, καὶ εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ τοὺς ἄνδρας· ἐκλείπομεν καθ' ἡμέραν, καὶ ἡ τροφὴ ἡμῖν ὀλίγη, καὶ ὁ τόπος, οὗ παρεμβάλλομεν, ἐστὶν ὀχυρὸς, καὶ ἐπίκειται ἡμῖν τὰ τῆς βασιλείας.

58. Νῦν οὖν δῶμεν δεξιὰν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, καὶ ποιήσωμεν μετ' αὐτῶν εἰρήνην, καὶ μετὰ παντὸς ἔθνους αὐτῶν·

59. καὶ στήσωμεν αὐτοῖς τοῦ πορεύσθαι τοῖς νομίμοις αὐτῶν, ὡς τοπρότερον· χάριν γὰρ τῶν νομίμων αὐτῶν, ὧν διεσκεδάσαμεν, ὠργίσθησαν καὶ ἐποίησαν ταῦτα πάντα.

60. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς εἰρηνεῦσαι, καὶ ἐπεδέξαντο.

61. Καὶ ἐπεδέξατο

v. 47. τὰ ὁρμήματα) τὸ ὅρμημα. v. 48. Καὶ ἐκ τῆς) οἱ δὲ ἐκ τῆς. v. 49. ἐποίησεν μετὰ) ἐποίησεν εἰρήνην μετά. ibid. ἐξῆλθεν) ἐξῆλθον. v. 50. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. v. 53. ἐν τοῖς ἁγίοις) ἐν τοῖς ἀγγείοις. v. 55. ἔτι ζῶντος αὐτοῦ) ἔτι ζῶν. v. 56. τὰ τῶν πραγμάτων.) τὰ πράγματα. v. 57. κατέσπευδον καὶ ἐπενύσσοντο τοῦ ἀπ. καὶ εἶπεν) κατέσπευσεν τοῦ ἀπελθεῖν καὶ εἰσεῖν. v. 60. ἐπεδέξατο) ἐπεδέξαντο.

Digitized by Google

32. Καὶ ἀπῆρεν Ἰούδας ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ παρενέβαλεν εἰς Βαιθζαχαρίαν ἀπέναντι τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως.

33. Καὶ ὤρθρισεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρωΐ, καὶ ἀπῆρε τὴν παρεμβολὴν ἐν ὁρμήματι αὐτῆς κατὰ τὴν ὁδὸν Βαιθζαχαρίας, καὶ διεσκευάσθησαν αἱ δυνάμεις εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι.

ἐλέφασιν 34. Καὶ τοῖς Ἐλέφασιν ἔδειξαν αἷμα σταφυλῆς καὶ μόρων, τοῦ παρασῆσαι αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον.

35. Καὶ διεῖλον τὰ θηρία εἰς τὰς Φάραγγας, καὶ παρέστησαν ἐφ' ἑκάστῳ ἐλέφαντι χιλίους ἄνδρας τεθωρακισμένους ἐν ἀλυσιδωτοῖς, καὶ περικεφαλαίαι χαλκαῖ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν, καὶ πεντακοσία ἵππος διατεταγμένη ἑκάστῳ θηρίῳ ἐκλελεγμένη.

Φάραγγας
* τεθωρακισμένοις

36. Οὗτοι πρὸ καιροῦ, ἓ ἂν ἦ τὸ θηρίον, ἦσαν, καὶ ἓ ἂν ἐπορεύετο, ἐπορεύοντο ἅμα, οὐκ ἀφίστατο ἀπ' αὐτοῦ.

ἐπ'

37. Καὶ πύργοι ξύλινοι ἐπ' αὐτοὺς ὀχυροὶ σκεπαζόμενοι ἐφ' ἑκάστου θηρίου ἐζωσμένοι ἐπ' αὐτῷ μηχαναῖς, καὶ ἐφ' ἑκάστου ἄνδρες δυνάμεως δύο καὶ τριάκοντα οἱ πολεμοῦντες ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ὁ Ἰνδὸς αὐτοῦ.

αὐτοὺς
αὐτοὺς

38. Καὶ τὴν ἐπίλοιπον ἵππον ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔστησεν ἐπὶ τὰ δύο μέρη τῆς παρεμβολῆς καταπελοῦντες καὶ καταφρασσόμενοι ἐν ταῖς φάλαγξιν.

ἔστησεν

39. Ὡς δὲ ἔσιλβεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὰς χρυσᾶς καὶ χαλκᾶς ἀσπίδας, ἔσιλβεν ἐπ' αὐτῶν, καὶ κατηύγαζεν, ὡς λαμπάδες πυρός.

40. Καὶ ἐξετάθη μέρος τι τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ὄρη, καὶ τινες ἐπὶ τὰ ταπεινά· καὶ ἤρχοντο ἀσφαλῶς καὶ τεταγμένως.

41. Καὶ ἐσαλεύοντο πάντες οἱ ἀκούοντες φωνῆς πλήθους αὐτῶν καὶ ἐδοιπορίας τοῦ πλήθους καὶ συγκρουσμοῦ τῶν συγκρουσόπλων· ἦν γὰρ ἡ παρεμβολὴ μεγάλη μὲς σφόδρα καὶ ἰσχυρά.

συγκρουσμοῦ

42. Καὶ ἤγγισεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ εἰς παράταξιν, καὶ ἔπεσαν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως ἑξακόσιοι ἄνδρες.

43. Καὶ εἶδεν Ἐλεάζαρ ὁ Σαυαρὰν ἓν τῶν θηρίων τεθωρακισμένον θώραξι βασιλικοῖς, καὶ ἦν ὑπεράγων πάντα τὰ θηρία, καὶ ἔφθη ὅτι ἐν αὐτῷ ἐστιν ὁ βασιλεύς.

44. Καὶ ἔδωκεν ἑαυτὸν τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ περιποιῆσαι αὐτῷ ὄνομα αἰώνιον.

45. Καὶ ἐπέδραμεν αὐτῷ θράσει εἰς μέσον τῆς φάλαγγος, καὶ ἐθανάτου δεξιὰ καὶ εὐώνυμα, καὶ ἐχίζοντο ἀπ' αὐτοῦ ἔνθα καὶ ἔνθα.

Φάραγγος

46. Καὶ

v. 34. ἐλέφασιν) Ἐλέφασιν. v. 35. εἰς τὰς Φάραγγας καὶ) εἰς τὰς Φάλαγγας καὶ. ibid. ἐφ' ἑκάστῳ) ἑκάστῳ. ib. τεθωρακισμένους) τεθωρακιτμένους. ib. πεντακόσια - - fin.) πεντακόσιοι ἵπποι διατεταγμένοι ἑκάστῳ θηρίῳ ἐκλελεγμένοι. v. 36. ἓ ἂν ἦ τὸ) οὗ ἐὰν ἦν τὸ. ibid. καὶ οὗ ἂν) καὶ οὗ ἐὰν. ib. ἐπ' αὐτῶ.) ἀπ' αὐτοῦ. v. 37. ἐπ' αὐτοὺς) ἐπ' αὐτοῦ. ibid. ἄνδρες δύο) ἄνδρες δυνάμεως δύο. ib. ἐπ' αὐτοῦ) ἐπ' αὐτοῦ. v. 38. ἔστησεν) ἔστησεν. ibid. φάλαγξιν.) φάραγξιν. v. 39. χρυσᾶς) addit καὶ χαλκᾶς. ibid. ἔσιλβεν ἐπ' αὐτῶν) ἔσιλβε τὰ ὄρη ἀπ' αὐτῶν. v. 40. τὰ ταπεινά) absque articulo. v. 41. συγκρουσμοῦ) συγκρασεως. v. 42. ἔπεσαν) ἔκεσον. v. 43. θώραξι βασιλικοῖς) θώραξι βασιλικῷ. v. 44. αὐτῷ) ἑαυτῷ. v. 45. φάραγγος) φάλαγγος.

βασιλεὺς ἔτους ἐνάτου καὶ τεσσαρακοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ.

17. Καὶ ἐπέγνω Λυσίας ὅτι τέθνηκεν ὁ βασιλεὺς, καὶ κατέστησε βασιλεύειν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, ὃν ἐξέθρεψε νεώτερον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εὐπάτωρ.

18. Καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄκρας ἦσαν συγκλείοντες τὸν Ἰσραὴλ κύκλῳ τῶν ἁγίων, καὶ ζητοῦντες κακὰ δι' ὅλου καὶ στήρισμα τοῖς ἔθνεσι. στήρισμα

19. Καὶ ἐλογίσατο Ἰούδας ἐξᾶραι αὐτούς· καὶ ἐξεκκλησίασε πάντα τὸν λαὸν τοῦ περικαθίσαι ἐπ' αὐτούς.

20. Καὶ συνήχθησαν ἅμα, καὶ περικάθισαν ἐπ' αὐτοὺς ἔτους πεντηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ, καὶ ἐποίησεν ἐπ' αὐτοὺς βελοστασίας καὶ μηχανάς.

21. Καὶ ἐξῆλθον ἐξ αὐτῶν ἐκ τοῦ συγκλεισμοῦ, καὶ ἐκολλήθησαν αὐτοῖς τινὲς τῶν ἀσεβῶν ἐξ Ἰσραήλ. αὐτοῦ

22. καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν· ἕως πότε οὐ ποιήσεις κρίσιν, καὶ ἐκδικήσεις τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν;

23. Ἡμεῖς εὐδοκοῦμεν δουλεύειν τῷ πατρί σου, καὶ πορεύεσθαι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις, καὶ κατακολουθεῖν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ·

24. καὶ περικάθηνται εἰς τὴν ἄκραν, ὅτι οὐ τοῦ λαοῦ ἡμῶν χάριν τούτου ἠλλοτριοῦντο ἀφ' ἡμῶν· πλὴν ὅσοι εὑρίσκοντο ἀφ' ἡμῶν ἐθανατοῦντο καὶ αἱ κληρονομίαι ἡμῶν διηρπάζοντο.

25. Καὶ οὐκ ἐφ' ἡμᾶς μόνον ἐξέτειναν χεῖρα; ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὅρια αὐτῶν.

26. Καὶ ἰδοὺ παρεμβεβλήκασι σήμερον ἐπὶ τὴν ἄκραν ἐν Ἱερουσαλὴμ, τοῦ καταλαβέσθαι αὐτὴν καὶ τὸ ἁγίασμα, καὶ τὴν Βαιθσούραν ὠχύρωσαν.

27. Καὶ ἐὰν μὴ προκαταλάβῃ αὐτοὺς διατάχους, μείζονα τούτων ποιήσουσι, καὶ οὐ δυνήσῃ τοῦ κατασχεῖν αὐτῶν.

28. Καὶ ὠργίσθη ὁ βασιλεὺς, ὅτε ἤκουσε, καὶ συνήγαγε πάντας τοὺς φίλους αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἄρχοντας δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ἡνιῶν. μηνιῶν

29. Καὶ ἀπὸ βασιλειῶν ἑτέρων καὶ ἀπὸ νήσων θαλασσῶν ἦλθον πρὸς αὐτὸν δυνάμεις μισθωταί. βασιλέων

30. Καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνάμεων αὐτοῦ ἑκατὸν χιλιάδες πεζῶν, καὶ εἴκοσι χιλιάδες τῶν ἵππων, καὶ ἐλέφαντες δύο καὶ τριάκοντα εἰδότες πόλεμον.

31. Καὶ ἤλθοσαν διὰ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ παρενεβάλοσαν ἐπὶ Βαιθσούρᾳ, καὶ ἐπολέμησαν ἐπὶ ἡμέρας πολλὰς, καὶ ἐποίησαν μηχανὰς, καὶ ἐξῆλθον, καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὰς ἐν πυρὶ, καὶ ἐπολέμησαν ἀνδρωδῶς. αὐτοὺς

32. Καὶ

v. 17. Εὐπάτωρ.) εὐπάτορα. v. 18. κακὰ) τὰ κακὰ. ibid. στήρισμα) στήριγμα. v. 20. Supplementa minoribus literis expressa habet *Edit. Rom.* ibid. βελοστασίας) βελοστάσεις. v. 21. ἐξ αὐτοῦ) ἐξ αὐτῶν. v. 22. εἶπαν· ἕως π. οὐ ποιήσεις) εἶπον· ἕως πότε οὐ ποιήσῃ. v. 24. ὅτι οὐ τοῦ λαοῦ - - πλὴν) καὶ περικάθηνται εἰς τὴν ἄκραν υἱοὶ τοῦ λαοῦ ἡμῶν. χάριν τούτου καὶ ἀλλοτριοῦνται ἀφ' ἡμῶν. πλὴν. v. 28. αὐτοῦ, ἄρχοντας δυνάμεως) αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως. ibid. μηνιῶν) ἡνιῶν. v. 29. ἀπὸ βασιλέων) ἀπὸ βασιλειῶν. v. 30. πεζῶν) τῶν πεζῶν. ibid. τῶν ἵππων) absque articulo. v. 31. ἐπὶ Βαιθσούρᾳ) ἐπὶ βαιθσούραν. ibid. ἐπὶ ἡμέρας) ἡμέρας. ib. ἐνεπύρισαν αὐτοὺς) ἐνεπύρισαν αὐτάς.

Digitized by Google

2. Καὶ τὸ ἱερὸν τὸ ἐν αὐτῇ πλήσιον σφόδρα, καὶ ἐκεῖ καλύμματα χρυσᾶ, καὶ θώρακες καὶ ὅπλα, ἃ κατέλιπεν ἐκεῖ Ἀλέξανδρος ὁ τῦ Φιλίππε ὁ βασιλεὺς ὁ Μακεδών, ὃ ἐβασίλευσεν ἐν τοῖς Ἕλλησι πρῶτος.

3. Καὶ ἦλθε καὶ ἐζήτει καταλαβεῖν τὴν πόλιν καὶ προνομεῦσαι αὐτὴν, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη, ὅτι ἐγνώσθη ὁ λόγος τοῖς ἐκ τῆς πόλεως.

4. Καὶ ἀνέστησαν αὐτῷ εἰς πόλεμον, καὶ ἔφυγε, καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν μετὰ λύπης μεγάλης ἀποστρέψαι εἰς Βαβυλῶνα.

5. Καὶ ἦλθεν ἀπαγγέλλων τις αὐτῷ εἰς τὴν Περσίδα, ὅτι τετρόπωνται αἱ παρεμβολαὶ αἱ πορευθεῖσαι εἰς γῆν Ἰούδα.

6. Καὶ ἐπορεύθη Λυσίας δυνάμει ἰσχυρᾷ ἐν πρώτοις, καὶ ἀνετράπη ἐπὶ προσώπε αὐτῶν, καὶ ἐπίχυσαν ὅπλοις καὶ δυνάμει καὶ σκύλοις πολλοῖ, οἷς ἔλαβεν ἀπὸ τῶν παρεμβολῶν ἃν ἐξέκοψαν.

7. Καὶ καθεῖλαν τὸ βδέλυγμα, ὃ ᾠκοδόμησεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸ ἁγίασμα καθὼς τὸ πρότερον ἐκύκλωσαν τείχεσιν ὑψηλοῖς, καὶ τὴν Βαιθσούρα πόλιν αὐτῦ.

8. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τὰς λόγους τούτες, ἐθαμβήθη καὶ ἐσαλεύθη σφόδρα· καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κοίτην, καὶ ἐνέπεσεν εἰς ἀῤῥωστίαν ἀπὸ τῆς λύπης, ὅτι οὐκ ἐγένετο αὐτῷ κατὰ θὼς ἐνεθυμεῖτο.

9. Καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας πλείους, ὅτι ἀνεκαινίσθη ἐπ' αὐτὸν λύπη μεγάλη, καὶ ἐλογίσατο ὅτι ἀποθνήσκει.

10. Καὶ ἐκάλεσε πάντας τὰς φίλες αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτές· ἀφίσταται ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν με ὁ ὕπνος, καὶ συμπέπλωκα τῇ καρδίᾳ ἀπὸ τῆς μερίμνης.

11. Καὶ εἶπα τῇ καρδίᾳ με· ἕως τίνος θλίψεως ἦλθον καὶ κλύδωνος μεγάλε, ἐν ᾧ νῦν εἰμι; ὅτι χρηστὸς καὶ ἀγαπώμενος ἤμην ἐν τῇ ἐξεσίᾳ μου.

12. Νῦν δὲ μεμνήσκομαι τῶν κακῶν ὧν ἐποίησα ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔλαβον πάντα τὰ σκεύη τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξαπέστειλα τῦ ἐξᾶραι τοὺς κατοικοῦντας Ἰούδα διακεινῆς. μνήσκομαι

13. Ἔγνων οὖν ὅτι χάριν τούτων εὑρόν με τὰ κακὰ ταῦτα· καὶ ἰδὲ ἀπόλλυμαι λύπῃ μεγάλῃ ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ.

14. Καὶ ἐκάλεσε Φίλιππον ἕνα τῶν φίλων αὐτῦ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης τῆς βασιλείας αὐτῦ.

15. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ διάδημα καὶ τὴν στολὴν αὐτῦ καὶ τὸν δακτύλιον, τῦ ἀπαγαγεῖν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτῦ, καὶ ἐκθρέψαι αὐτὸν τῦ (μὴ) βασιλεύειν.

16. Καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ Ἀντίοχος ὁ

v. 2. ὁ τῦ Φιλίππου ὁ βασιλεὺς) ὁ Φιλίππου βασιλεύς. ib. ἐν τοῖς Ἕλλησι πρῶτος.) transpositа. v. 3. καταλαβεῖν) καταλαβέσθαι. v. 4. ἀπῆλθεν) ὑπῆρξεν. v. 6. ἐπὶ προσώπου) ἀπὸ προσώπου. ibid. ὅπλοις, οἷς ἔλαβεν) ὅπλοις καὶ δυνάμει καὶ σκύλοις πολλοῖς οἷς ἔλαβον. v. 7. καθεῖλαν) καθεῖλον. ibid. βαιθσηρὰ) βαιθσηρών. v. 10. ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν με ὁ ὕπνος) transpositа. v. 11. τῇ καρδίᾳ) τῇ καρδίᾳ με. v. 12. δὲ μνήσκομαι) δὲ μεμνήσκεμαι. ibid. τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρυσᾶ) transpositа. ib. τὰ ἐξᾶραι) ἐξᾶραι. v. 13. Ἔγνων) addit ὃν. v. 15. (μὴ) abeſt.

αὐτῶν ἀθῆναι ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι ἐν εἰρήνῃ.

55. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἦν Ἰούδας καὶ Ἰωνάθαν ἐν τῇ Γαλααδῖτιδι, καὶ Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ κατὰ πρόσωπον Πτολεμαΐδος,

Ζαχαρίαν * Ζαχαρίας † ἀνδραγαθέσεων

56. ἤκουσεν Ἰωσὴφ ὁ τοῦ Ζαχαρίου καὶ * Ἀζαρίου ἄρχοντες τῶν δυνάμεων τῶν † ἀνδραγαθιῶν καὶ τοῦ πολέμου οἷα ἐποίησαν,

† ἀνδραγαθέσεων

57. καὶ εἶπαν· ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς ἑαυτοῖς ὄνομα, καὶ πορευθῶμεν πολεμῆσαι πρὸς τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν.

58. Καὶ παρήγγειλαν τοῖς ἀπὸ τῆς δυνάμεως τῆς μετ' αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν ἐπὶ Ἰάμνειαν.

59. Καὶ ἐξῆλθε Γοργίας ἐκ τῆς πόλεως, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς συνάντησιν αὐτοῖς εἰς πόλεμον.

Σιώσηφος

60. Καὶ ἐτροπώθη Ἰώσηφος καὶ Ἀζαρίας, καὶ ἐδιώχθησαν ἕως τῶν ὁρίων τῆς Ἰουδαίας· καὶ ἔπεσον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ εἰς δισχιλίους ἄνδρας,

61. καὶ ἐγενήθη τροπὴ μεγάλη ἐν τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐκ ἤκουσαν Ἰούδᾳ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, οἰόμενοι ἀνδραγαθῆσαι.

62. Αὐτοὶ δὲ οὐκ ἦσαν ἐκ τοῦ σπέρματος τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἷς ἐδόθη σωτηρία Ἰσραὴλ διὰ χειρὸς αὐτῶν.

63. Καὶ ὁ ἀνὴρ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐδοξάσθησαν σφόδρα ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ καὶ τῶν ἐθνῶν πάντων, ὃ ἠκούετο τὸ ὄνομα αὐτῶν.

64. Καὶ ἐπισυνήγοντο πρὸς αὐτὸς εὐφημοῦντες.

65. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τοὺς υἱοὺς Ἡσαῦ ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς νότον, καὶ ἐπάταξε τὴν Χεβρὼν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς· καὶ καθεῖλε τὸ ὀχύρωμα αὐτῆς, καὶ τοὺς πύργους αὐτῆς ἐνεπύρισε κυκλόθεν.

66. Καὶ ἀπῆρε τοῦ πορευθῆναι εἰς γῆν ἀλλοφύλων, καὶ διεπορεύετο τὴν Σαμαρείαν.

67. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔπεσαν ἱερεῖς ἐν πολέμῳ βελόμενοι ἀνδραγαθῆσαι, βελομένων ἐν τῷ * αὐτοὺς ἐξελθεῖν εἰς τὸν πόλεμον ἀβουλεύτως.

* αὐτοῖς

68. Καὶ ἐξέκλινεν Ἰούδας εἰς Ἄζωτον γῆν ἀλλοφύλων, καὶ καθεῖλε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατέκαυσε πυρί, καὶ ἐσκύλευσε σκῦλα τῶν πόλεων, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΚΑΙ ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος διεπορεύετο τὰς ἐπάνω χώρας, καὶ ἤκουσεν, ὅτι ἐστὶν Ἐλυμαΐδι ἐν τῇ ἐν Ἐλυμαΐδι Περσίδι πόλις ἔνδοξος πλούτῳ ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ.

2. Καὶ

v. 56. Ζαχαρία καὶ Ζαχαρίας ἄρχ. τῶν δυνάμων τῶν ἀνδραγαθέσεων) Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίας ἄρχοντες τῆς δυνάμεως τῶν ἀνδραγαθιῶν. v. 57. εἶπαν·) εἶπεν. v. 58. Ἰάμνειαν) Ἰάμνειαν. v. 60. Σιώσηφος) Ἰώσηφος. v. 61. λαῷ, ὅτι) λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι. ibid. Ἰούδου) Ἰούδα. v. 65. γῇ τῇ πρὸς) τῇ πρὸς. ibid. ἐνεπύρισε) ἐνέπρησε. v. 67. ἔπεσαν ἱερεῖς βολ. βελομένου αὐτοῦ) ἔπεσον ἱερεῖς ἐν πολέμῳ βουλόμενοι. ibid. ἐν τῷ αὐτὸν) ἐν τῷ αὐτοὺς. ib. εἰς τὸν πόλεμον) absque articulo. v. 68. κατέκαυσε) addit πυρί. ibid. σκῦλα) τὰ σκῦλα. ib. εἰς τὴν Ἰουδαίαν.) εἰς τὴν γῆν Ἰούδα. CAP. VI. v. 1. ἐν Ἐλυμαΐδι) Ἐλυμαΐδ τε. ibid. ἀργυρίῳ) ἀργυρίῳ τε.

Digitized by Google

41. Ἐὰν δὲ διελωθῇ καὶ παρεμβάλῃ πέραν τοῦ ποταμοῦ, διαπεράσομεν πρὸς αὐτὸν, καὶ δυνησόμεθα κρὸς αὐτόν.

42. Ὡς δὲ ἤγγισεν Ἰούδας ἐπὶ τὸν χειμάῤῥουν τοῦ ὕδατος, ἔστησε τοὺς γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπὶ τοῦ χειμάῤῥου, καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· μὴ ἀφῆτε πάντα ἄνθρωπον παρεμβαλεῖν, ἀλλὰ ἐρχέσθωσαν πάντες εἰς τὸν πόλεμον.

43. Καὶ διεπέρασε πρὸς αὐτοὺς πρότερον, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ ὄπισθεν αὐτοῦ· καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπου αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἔῤῥιψαν πάντα τὰ ὅπλα αὐτῶν, καὶ ἔφυγον εἰς τὸ τέμενος ἐν Καρναΐν. ἔμπροσθεν

44. Καὶ προκατελάβοντο τὴν πόλιν, καὶ τὸ τέμενος ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐτροπώθη ἡ Καρναΐν, καὶ οὐκ ἐδύναντο ἔτι ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον Ἰούδα.

45. Καὶ συνήγαγεν Ἰούδας πάντα Ἰσραὴλ τοὺς ἐν τῇ Γαλαασδίτιδι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν, παρεμβολὴν μεγάλην σφόδρα, ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα.

46. Καὶ ἦλθον ἕως Ἐφρών, καὶ αὕτη ἡ πόλις μεγάλη ἐπὶ τῆς εἰσόδου ἰσχυρὰ σφόδρα· οὐκ ἦν ἐκκλῖναι ἀπ' αὐτῆς δεξιὰν ἢ ἀριστερὰν, ἀλλ' ἢ διὰ μέσου αὐτῆς πορεύεσθαι. αἱ

47. Καὶ ἀπέκλεισαν αὐτοὺς οἱ ἐν τῆς πόλεως, καὶ ἐνέφραξαν τὰς πύλας λίθοις.

48. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς Ἰούδας λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων· διελεύσομαι εἰς τὴν γῆν σου, τοῦ ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν ἡμῶν, καὶ ὑδεὶς κακοποιήσει ὑμᾶς, πλὴν τοῖς ποσὶ παρελευσόμεθα· καὶ οὐκ ἠβούλοντο ἀνοῖξαι αὐτῷ.

49. Καὶ ἐπέταξεν Ἰούδας κηρύξαι ἐν τῇ παρεμβολῇ τοῦ παρεμβαλεῖν ἕκαστον ἐν ᾧ ἐστι τόπῳ.

50. Καὶ παρενέβαλον οἱ ἄνδρες τῆς δυνάμεως, καὶ ἐπολέμησαν τὴν πόλιν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ παρεδόθη ἡ πόλις ἐν χερσὶν αὐτοῦ. πόλεως

51. Καὶ ἀπώλεσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἐξεῤῥίζωσεν αὐτὴν, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα τῆς πόλεως, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πόλεως ἐπάνω τῶν ἀπεκλαμμένων.

52. Καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην εἰς τὸ πεδίον τὸ μέγα κατὰ πρόσωπον Βαιθσάν.

53. Καὶ ἦν Ἰούδας ἐπισυνάγων τοὺς ἐσχατιζοντας, καὶ παρακαλῶν τὸν λαὸν κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν, ἕως οὗ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰούδα.

54. Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρος Σιὼν ἐν εὐφροσύνῃ καὶ χαρᾷ· καὶ προσήγαγον ὁλοκαυτώματα, ὅτι οὐκ ἔπεσεν ἐξ

ℳ. 41. πρὸς αὐτὸν) adjicit καὶ διαπεράσωμεν πρὸς αὐτόν. v. 42. ἄφῆτε ἄνθρ.) ἄφῆτε πάντα ἄνθρωπον. ibid. ἀλλὰ) ἀλλ'. v. 43. τοὺς αὐτοῦ πρότερον) ἐν αὐτοῖς πρότερος: ibid. αὐτοῦ ὄπισθεν αὐτοῦ·) ὄπισθεν αὐτοῦ. ib. πάντα τὰ ὅπλα) τὰ ὅπλα. v. 44. τοῦ ἦσαν ἐν) τοῦ ἐν. ibid. ἐδύναντο) ἐδύνατο. v. 46. αἱ τῆς εἰσόδου ἰσχυραὶ) ἐπὶ τῆς εἰσόδου ἰσχυρά. v. 48. διελεύσομαι εἰς τὴν γῆν σε) διελευσόμεθα διὰ τῆς γῆς σε. v. 50. ἄνδρες τῆς πόλεως) ἄνδρες τῆς δυνάμεως. v. 51. ἐξερίζωσεν) ἐξεῤῥίζωσεν. ibid. σκῦλα τῆς πόλεως) σκῦλα αὐτῆς. v. 53. ἕως ἦλθεν) ἕως οὗ ἦλθεν.

εἰς εὔριον τάσσονται παρεμβαλεῖν ἐπὶ τὰ ὀχυρώματα, καὶ καταλαβέσθαι καὶ ἐξᾶραι πάντας αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.

28. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῷ ὁδὸν εἰς τὴν ἔρημον εἰς Βοσορ ἄφνω· καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν, καὶ ἀπέκλεινε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἔλαβε πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν πυρί.

29. Καὶ ἀπῆρεν ἐκεῖθεν νυκτὸς, καὶ ἐπορεύετο ἕως ἐπὶ τὸ ὀχύρωμα.

30. Καὶ ἐγένετο ἑωθινὴ, καὶ ἦραν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ λαοὶ πολὺς ἕως οὐκ ἦν ἀριθμὸς, αἴροντες κλίμακας καὶ μηχανὰς καταλαβέσθαι τὸ ὀχύρωμα, καὶ ἐπολέμουν αὐτούς.

31. Καὶ ἴδεν Ἰούδας ὅτι ἦρξαι ὁ πόλεμος, καὶ ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως ἀνέβη ἕως τοῦ οὐρανοῦ σάλπιγξι καὶ κραυγῇ μεγάλῃ·

32. Καὶ εἶπε τοῖς ἀνδράσι τῆς δυνάμεως· πολεμήσατε σήμερον ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν.

33. Καὶ ἐξῆλθεν ἐν τρισὶν ἀρχαῖς ἐξόπισθεν αὐτῶν· καὶ ἐσάλπισαν σάλπιγξι, καὶ ἐβόησαν ἐν προσευχῇ.

34. Καὶ ἐπέγνω ἡ παρεμβολὴ Τιμοθέου, ὅτι ὁ Μακκαβαῖός ἐστιν, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς πληγῇ μεγάλῃ, καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς ὀκτακισχιλίους ἄνδρας.

35. Καὶ ἀπέκλινεν εἰς Μασφὰ, καὶ ἐπολέμησεν αὐτὴν, καὶ κατελάβετο αὐτὴν, καὶ ἀπέκτεινε πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρί.

36. Ἐκεῖθεν ἀπῆρε, καὶ προσῆλθε τὴν Χασφὼθ, Μακηδ, Βοσορ, καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς Γαλααδίτιδος.

37. Μετὰ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα συνήγαγε Τιμόθεος παρεμβολὴν ἄλλην, καὶ παρενέβαλε κατὰ πρόσωπον Ῥαφὼν ἐκ πέραν τοῦ χειμάῤῥου.

38. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰούδας κατασκοπῆσαι τὴν παρεμβολήν· καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες· ἐπισυνηγμένοι εἰσὶ πρὸς αὐτοὺς πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ὑμῶν, δύναμις πολλὴ σφόδρα.

39. Καὶ Ἄραβες μεμίσθωνται εἰς βοήθειαν αὐτοῖς, καὶ παρενέβαλον πέραν τοῦ χειμάῤῥου ἕτοιμοι τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ σὲ εἰς ἔδαφος πόλεμον· καὶ ἐπορεύθη Ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῶν.

40. Καὶ εἶπε Τιμόθεος τοῖς ἄρχουσι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, ἐν τῷ ἐγγίζειν Ἰούδαν καὶ τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν χειμάῤῥουν τοῦ ὕδατος· Ἐὰν διαβῇ πρὸς ἡμᾶς πρότερος, οὐ δυνησόμεθα ὑποστῆναι αὐτὸν, ὅτι δυνάμει δυνήσεται πρὸς ἡμᾶς.

41. Ἐὰν

v. 27. εἰς αὔριον) καὶ εἰς αὔριον. ibid. παρεμβαλεῖν) παρεμβάλλειν. ib. πάντας αὐτοὺς) πάντας τοὺτους. v. 30. ὃς οὐκ ἦν) οὗ οὐκ ἦν. v. 31. ἕως τοῦ οὐρανοῦ) εἰς τὸν οὐρανὸν. ibid. καὶ κραυγῇ) καὶ φωνῇ. v. 33. ἐσάλπισεν) ἐσάλπισαν. v. 34. ὁ Μακκαβαῖος) absque articulo. ibid. πληγῇ μεγάλῃ) πληγὴν μεγάλην. v. 35. Μασφὰ) μασφὰ. ibid. κατελάβετο) προκατελάβετο. ib. ἐν πυρί.) πυρί. v. 36. Χασφὼθ) χασφών. v. 38. κατασκοπῆσαι) κατασκοπεῦσαι. ibid. ἐπισυνηγμένοι) ἐπισυνηγμένα. ib. κύκλῳ ὑμῶν) κύκλῳ ἡμῶν. v. 39. Ἄραβες μεμίσθωνται) ἄραβας μεμίσθωται. ibid. παρεμβάλλουσιν) παρενέβαλον.

τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν, καὶ ἀπώλεσαν ἐκεῖ ὡς μίαν * χιλιαρχίαν ἀνδρῶν.

χιλιάδαν

14. Ἔτι αἱ ἐπιστολαὶ ἀναγινώσκοντο, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι ἕτεροι παρεγένοντο ἐκ τῆς Γαλιλαίας διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια, ἀπαγγέλλοντες κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα,

15. λέγοντες· ἐπισυνῆχθαι ἐπ' αὐτοὺς ἐκ Πτολεμαΐδος καὶ Τύρου καὶ Σιδῶνος καὶ πάσης Γαλιλαίας ἀλλοφύλων, τοῦ ἐξαναλῶσαι ἡμᾶς.

ἐπισυνήχθη πᾶσαν Γαλιλαίαν

16. Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰούδας καὶ οἱ λαοὶ τοὺς λόγους τούτους, ἐπισυνήχθη ἐκκλησία μεγάλη βουλεύεσθαι τί ποιήσωσι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς οὖσιν ἐν θλίψει καὶ πολεμουμένοις ὑπ' αὐτῶν.

αὐτῷ

17. Καὶ εἶπεν Ἰούδας Σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ἐπίλεξον σεαυτῷ ἄνδρας, καὶ πορεύθητι, καὶ ῥῦσαι τοὺς ἀδελφούς σου τοὺς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· ἐγὼ δὲ καὶ Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφός μου πορευσόμεθα εἰς τὴν Γαλααδῖτιν.

18. Καὶ κατέλιπεν Ἰώσηφον τὸν τοῦ Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίαν ἡγουμένους τοῦ λαοῦ μετὰ τῶν ἐπιλοίπων τῆς δυνάμεως ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ εἰς τήρησιν.

ἡγέμενον

19. Καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· προέσχετε τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ μὴ συνάψητε πόλεμον πρὸς τὰ ἔθνη ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι ἡμᾶς.

20. Καὶ ἐμερίσθησαν Σίμωνι ἄνδρες τρισχίλιοι τοῦ πορευθῆναι εἰς τὴν Γαλιλαίαν, Ἰούδᾳ δὲ ἄνδρες ὀκτακισχίλιοι εἰς τὴν Γαλααδῖτιν.

21. Καὶ ἐπορεύθη Σίμων εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ συνῆψε πολέμους πολλοὺς πρὸς τὰ ἔθνη, καὶ συνετρίβη τὰ ἔθνη ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.

22. καὶ ἐδίωξεν αὐτοὺς ἕως τῆς πύλης τῶν πόλεων Πτολεμαΐδος· καὶ ἔπεσον ἐκ τῶν ἐθνῶν εἰς τρισχιλίους ἄνδρας, καὶ ἔλαβεν τὰ σκῦλα αὐτῶν.

παρέλαβεν αὐτοὺς ἐκ τῆς Γαλιλαίας

23. Καὶ παρέλαβεν τοὺς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ καὶ ἐν * Ἀρβάτοις σὺν ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτοῖς, καὶ ἤγαγον εἰς τὴν Ἰουδαίαν μετ' εὐφροσύνης μεγάλης.

* Ἀρβαΐλοις

24. Καὶ Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος καὶ Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

25. Καὶ συνήντησαν τοῖς Ναβαταίοις, καὶ ἀπήντησαν αὐτοῖς εἰρηνικῶς, καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς ἅπαντα τὰ συμβεβηκότα τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν ἐν τῇ Γαλααδίτιδι.

26. Καὶ ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν συνειλημμένοι εἰσὶν εἰς Βόστορα, καὶ Βοσόρ, ἐν Ἀλάμοις, Χασφώ, Μακεδ, καὶ Καρναΐμ· πᾶσαι αἱ πόλεις αὗται ἰσχυραὶ καὶ μεγάλαι.

Μακεδ Καρνεΐν

27. Καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς πόλεσι τῆς Γαλααδίτιδος εἰσὶ συνειλημμένοι, καὶ

V. 13. χιλιάδαν) χιλιαρχίαν. V. 15. ἐπισυνήχθη) ἐπισυνῆχθαι. ibid. πάσης Γαλιλαίας) πάσης γαλιλαίας. v. 16. βουλεύεσθαι) βουλεύσασθαι. ibid. ὑπ' αὐτοῦ) ὑπ' αὐτῶν. V. 17. σε ἐν τῇ) σε τὲν ἐν τῇ. V. 18. ἡγούμενον) ἡγουμένους. V. 22. τῶν πόλεων) τῆς πύλης. V. 23. αὐτοὺς ἐκ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐν Ἀρβάτοις) τοὺς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ καὶ ἐν ἀρβάτοις. ibid. ἤγαγον) ἤγαγεν. V. 25. συνβεβηκότα) συμβάντα. V. 26. Βοσόρ, ἐν Ἀλάμοις) βοσὸρ, ἐν ἀλάμοις. ibid. Μακεδ καὶ Καρναΐμ) μακεδ, καὶ καρναΐμ.

Digitized by Google

ἰσχυροὺς ὑψηλὰ καὶ πύργους ὀχυρὰς, μή ποτε παραγενηθέντα τὰ ἔθνη καταπατήσωσιν αὐτὰ, ὡς ἐποίησαν τοπρότερον.

61. Καὶ ἀπέταξαν ἐκεῖ δύναμιν τηρεῖν αὐτὸ, καὶ ὠχύρωσαν αὐτὸ τηρεῖν τὴν Βαιθσούρα, τοῦ ἔχειν τὸν λαὸν ὀχύρωμα κατὰ πρόσωπον τῆς Ἰδουμαίας.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἐγένετο, ὅτε ἤκουσαν τὰ ἔθνη κυκλόθεν, ὅτι ᾠκοδομήθη τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐνεκαινίσθη τὸ ὠργίσθη ἁγίασμα ὡς τοπρότερον, καὶ ὠργίσθησαν σφόδρα.

2. Καὶ ἐβουλεύσαντο τοῦ ἆραι τὸ γένος Ἰακὼβ τοὺς ὄντας ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἤρξαντο τοῦ θανατοῦν ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐξαίρειν,

3. Καὶ ἐπολέμει Ἰούδας πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰουδαίᾳ Ἡσαῦ ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ τὴν Ἀκραβαττήνην, ὅτι περιεκάθηντο τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς πληγὴν μεγάλην, καὶ ἀγκύλα συνέστειλεν αὐτοὺς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν.

4. Καὶ ἐμνήσθη τῆς κακίας υἱῶν Βαιὰν, οἳ ἦσαν τῷ λαῷ εἰς παγίδα καὶ εἰς σκάνδαλον ἐν τῷ ἐνεδρεύειν αὐτοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς.

διεκλείσθησαν 5. Καὶ συνεκλείσθησαν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς πύργους, καὶ * παρενέβαλεν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἀνεθεμάτισεν αὐτοὺς, καὶ ἐνεπύρισε τοὺς πύργους αὐτῆς ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐνοῦσι.

* παρέβαλεν

6. Καὶ διεπέρασεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ εὗρε χεῖρα κραταιὰν καὶ λαὸν πολὺν, καὶ Τιμόθεον ἡγούμενον αὐτῶν.

7. Καὶ συνῆψε πρὸς αὐτοὺς πολέμους πολλοὺς, καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτούς.

8. Καὶ προκατέλαβε τὴν Ἰαζὴρ, καὶ Ἰαζὴν τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ ἀνέστρεψεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

9. Καὶ ἐπισυνήχθησαν τὰ ἔθνη τὰ ἐν τῇ Γαλααδίτι ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοὺς ὄντας ἐπὶ τοῖς ὁρίοις αὐτῶν τοῦ ἐξᾶραι αὐτούς· καὶ ἔφυγον εἰς Δάθεμα τὸ ὀχύρωμα.

10. Καὶ ἀπέστειλαν γράμματα πρὸς Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, λέγοντες· ἐπισυνηγμένα ἐστὶν ἐφ' ἡμᾶς τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν τοῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς,

11. καὶ ἑτοιμάζονται ἐλθεῖν καὶ προκαταλαβέσθαι τὸ ὀχύρωμα, εἰς ὃ κατεφύγομεν, καὶ Τιμόθεος ἡγεῖται τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν.

12. Νῦν οὖν ἐλθὼν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν, ὅτι πέπτωκεν ἐξ ἡμῶν πλῆθος.

13. Καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν οἱ ὄντες ἐν τοῖς Τοβίου τεθανάτωνται, καὶ ἠχμαλωτίκασι τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ αἰχμαλωτίκασι τὰ

V. 60. ἰσχυροὺς) ὀχυροὺς. V. 61. ἀπέταξαν) ἐπέταξαν. ibid. Βαιθσούρα) βαιθσάραν. CAP. V. V. 2. ὠργίσθη) ὠργίσθησαν. V. 3. ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ) ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ. ibid. ἀγκύλα) σκῦλα. V. 5. διεκλείσθησαν) συνεκλείσθησαν. ibid. εἰς τὰς πύργους, καὶ παρέβαλεν) ἐν τοῖς πύργοις, καὶ παρενέβαλεν. V. 8. προκατέλαβε τὴν Ἰαζὴν) προκατελάβετο τὴν ἰαζήρ. V. 9. Γαλααδίτι) γαλααδ. ibid. Δάθεμα) διάθεμα. V. 11. τῆς παρεμβολῆς) τῆς δυνάμεως. V. 13. Τοβίου) τωβίου. ibid. αἰχμαλωτίκασι) ἠχμαλωτίκασι.

Digitized by Google

45. Καὶ ἔπεσεν αὐτοῖς βουλὴ ἀγαθὴ, καθελεῖν αὐτὸ, μή ποτε γένηται αὐτοῖς εἰς ὄνειδος, ὅτι ἐμίαναν τὰ ἔθνη αὐτὸ, καὶ καθεῖλον τὸ θυσιαστήριον.

46. Καὶ ἀπέθεντο τοὺς λίθους ἐν τῷ ὄρει τοῦ οἴκου ἐν τόπῳ ἐπιτηδείῳ μέχρι τοῦ παραγενηθῆναι προφήτην τοῦ ἀποκριθῆναι περὶ αὐτῶν.

ἔλαβεν ἀκολόμησεν

47. Καὶ ἔλαβον λίθους ὁλοκλήρους κατὰ τὸν νόμον, καὶ ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστήριον καινὸν κατὰ τὸ πρότερον.

48. Καὶ ᾠκοδόμησαν τὰ ἅγια καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ οἴκου, καὶ τὰς αὐλὰς ἡγίασεν ἡγίασαν.

49. Καὶ ἐποίησαν τὰ σκεύη τὰ ἅγια καινὰ, καὶ εἰσήνεγκαν τὴν λυχνίαν καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυμιαμάτων καὶ τὴν τράπεζαν εἰς τὸν ναόν.

50. Καὶ ἐθυμίασαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξῆψαν τοὺς λύχνους τοὺς ἐπὶ τῆς λυχνίας, καὶ ἐφαύσκουσαν ἐν τῷ ναῷ.

51. Καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἄρτους, καὶ ἐξεπέτασαν τὰ καταπετάσματα· καὶ ἐτέλεσαν πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησαν.

52. Καὶ ὠρθρίσαν τοπρωὶ τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἐνάτου· ἔτους ὁ μὴν Χασελεῦ τοῦ ὀγδόου καὶ τεσσαρακοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἔτους.

53. Καὶ ἀνήνεγκαν θυσίαν κατὰ τὸν νόμον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων τὸ καινὸν ὃ ἐποίησαν,

54. Κατὰ τὸν καιρὸν καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἐβεβήλωσαν αὐτὸ τὰ ἔθνη, ἐν ἐκείνῃ ἐνεκαινίσθη ἐν ᾠδαῖς καὶ κιθάραις καὶ κινύραις καὶ ἐν κυμβάλοις.

55. Καὶ ἔπεσον πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πρόσωπον, καὶ προσεκύνησαν καὶ ηὐλόγησαν εἰς οὐρανὸν τὸν εὐοδώσαντα αὐτοῖς

ἐγκαινισμὸν ἐνεκαίνισεν

56. Καὶ ἐποίησαν τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου ἡμέρας ὀκτὼ, καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα μετ' εὐφροσύνης, καὶ ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίου καὶ αἰνέσεως.

57. Καὶ κατεκόσμησαν τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ λαοῦ στεφάνοις χρυσοῖς καὶ ἀσπιδίσκαις, καὶ ἐνεκαίνισαν τὰς πύλας καὶ τὰ παστοφόρια, καὶ ἐθύρωσαν αὐτά.

58. Καὶ ἐγενήθη εὐφροσύνη μεγάλη ἐν τῷ λαῷ σφόδρα, καὶ ἀπεστράφη ὄνειδος ἐθνῶν.

59. Καὶ ἔστησεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἐκκλησία Ἰσραὴλ, ἵνα ἄγωνται αἱ ἡμέραι ἐγκαινισμοῦ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν ἡμέρας ὀκτὼ, ἀπὸ τῆς πέμπτης καὶ εἰκάδος τοῦ μηνὸς Χασελεῦ μετ' εὐφροσύνης καὶ χαρᾶς.

60. Καὶ ᾠκοδόμησαν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τὸ ὄρος Σιὼν, κυκλόθεν τείχη ὑψη-

v. 45. ἔπεσεν αὐτοῖς) ἐπέπεσεν αὐτῇ. v. 47. ἔλαβεν) ἔλαβον. ibid. ᾠκοδόμησεν θυσ.) ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστ. v. 48. ἡγίασεν.) ἡγίασαν. v. 49. τὰ σκεύη τὰ ἅγια) absque articulis. ibid. ὁλοκαυτωμάτων καὶ) non habet. v. 51. χασελεῦ) χασελεῦ. v. 54. καιρὸν καὶ) καιρὸν καὶ καὶ. v. 55. ηὐλόγησαν) εὐλόγησαν. ibid. αὐτοῖς.) αὐτοῦ. v. 56. ἐγκαινισμὸν) ἐγκαινισμόν. v. 57. τοῦ λαοῦ) τῷ ναῷ. ibid. ἐνεκαίνισαν) ἐνεκαίνισεν. v. 59. ἐκκλησία) ἡ ἐκκλησία. ibid. ἡμέραι) αἱ ἡμέραι.

29. Καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ παρετάξαλον ἐν Βαιθσούροις, καὶ συνήντησεν αὐτοῖς Ἰούδας ἐν δέκα χιλιάσιν ἀνδρῶν.

30. Καὶ εἶδε τὴν παρεμβολὴν ἰσχυρὰν, καὶ προσήυξατο, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς εἶ ὁ σωτὴρ τοῦ Ἰσραὴλ ὁ συντρίψας τὸ ὅρμημα τοῦ δυνατοῦ ἐν χειρὶ τοῦ δέλου σου Δαυὶδ, καὶ παρέδωκας τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων εἰς χεῖρας Ἰωνάθου υἱοῦ Σαὰλ καὶ τοῦ αἴροντος τὰ σκεύη αὐτοῦ.

31. Σύγκλεισον τὴν παρεμβολὴν ταύτην εἰς χεῖρας λαοῦ σου Ἰσραὴλ, καὶ αἰσχυνθήτωσαν ἐπὶ τῇ δυνάμει καὶ τῇ ἵππῳ αὐτῶν.

32. Δὸς αὐτοῖς δειλίαν, καὶ πῆξον θράσος ἰσχύος αὐτῶν, καὶ σαλευθήτωσαν τῇ συντριβῇ αὐτῶν.

33. Καταβαλε αὐτοὺς ῥομφαίᾳ ἀγαπώντων σε, καὶ αἰνεσάτωσάν σε πάντες οἱ εἰδότες τὸ ὄναμά σου ἐν ὕμνοις.

34. Καὶ συνέβαλον ἀλλήλοις, καὶ ἔπεσον ἐκ τῆς παρεμβολῆς Λυσίᾳ εἰς πεντακισχιλίους ἄνδρας, καὶ ἔπεσαν ἐξ ἐναντίας αὐτῶν.

35. Ἰδὼν δὲ Λυσίας τὴν γενομένην τροπὴν τῆς αὐτοῦ συντάξεως, τῆς δὲ Ἰούδα τὸ γεγενημένον θάρσος, καὶ ὡς ἕτοιμοί εἰσιν ἢ ζῆν ἢ τεθνηκέναι γενναίως, ἀπῆρεν εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ ἐξενολόγει πλείονας καὶ πλουτίσας τὸν πάλιν γενηθέντα στρατὸν ἐλογίζετο πάλιν παραγενέσθαι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

36. Εἶπε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· ἰδοὺ συνετρίβησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, ἀναβῶμεν καθαρίσαι τὰ ἅγια καὶ ἐγκαινίσαι.

37. Καὶ συνήχθη ἡ παρεμβολὴ πᾶσα, καὶ ἀνέβησαν εἰς ὄρος Σιών.

38. Καὶ εἶδον τὸ ἁγίασμα ἠμῶν ἠρημωμένον, καὶ τὸ θυσιαστήριον βεβηλωμένον, καὶ τὰς πύλας κατακεκαυμένας, καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς φυτὰ πεφυκότα, ὡς ἐν δρυμῷ ἢ ὡς ἐν ἑνὶ τῶν ὀρέων, καὶ τὰ παστοφόρια καθῃρημένα.

39. Καὶ διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκόψαντο κοπετὸν μέγαν, καὶ ἐπέθεντο σποδὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν.

40. Καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι τῶν σημασιῶν, καὶ ἐβόησαν εἰς οὐρανόν.

41. Τότε ἐπέταξεν Ἰούδας ἀνδράσιν πολεμεῖν τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ, ἕως οὗ καθαρίσῃ τὰ ἅγια.

42. Καὶ ἐπέλεξεν ἱερεῖς ἀμώμους θελητὰς νόμου.

43. Καὶ ἐκαθάρισαν τὰ ἅγια, καὶ ἦραν τοὺς λίθους τοῦ μιασμοῦ εἰς τόπον ἀκάθαρτον.

44. Καὶ ἐβουλεύσαντο περὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῆς ὁλοκαυτώσεως τοῦ βεβηλωμένου, τί αὐτῷ ποιήσωσι.

45. Καὶ

v. 30. Ἰσραὴλ) τοῦ Ἰσραὴλ. ibid. Ἰωνάθου) Ἰωνάθαν. v. 31. εἰς χεῖρας) ἐν χειρὶ. v. 33. εἰδότες) εἰδότες. v. 34. ἔπεσαν) ἔπεσον. v. 35. τεθνηκέναι) τεθνάναι. ibid. πλείονας τὸν πάλιν γενηθέντα παρεμβολὴν) πλειονάσας τὸν γενηθέντα στρατὸν, ἐλογίζετο πάλιν παραγενέσθαι. v. 38. ἁγίασμα ἠμῶν) ἡμῶν deest. v. 40. εἰς οὐρανόν.) εἰς τὸν οὐρανόν. v. 41. ἀνδράσι) ἄνδρας. ibid. ἕως καθαρίσῃ) ἕως ἂν καθαρίσῃ.

ὅτι ἐςὶν ὁ λυτρούμενος καὶ σώζων τὸν Ἰσραήλ.

12. Καὶ ἦραν οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἴδαν αὐτοὺς ἐχομένους ἐξεναντίας,

13. Καὶ ἐξῆλθαν ἐκ τῆς παρεμβολῆς εἰς πόλεμον, καὶ ἐσάλπισαν οἱ παρὰ Ἰούδα.

14. Καὶ συνῆψαν, καὶ συνετρίβησαν τὰ ἔθνη, καὶ ἔφυγον εἰς τὸ πεδίον.

15. Οἱ δὲ ἔσχατοι πάντες ἔπεσαν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐδίωξαν αὐτοὺς ἕως Γασηρὼν καὶ ἕως τῶν πεδίων τῆς Ἰδουμαίας καὶ Ἀζώτου καὶ Ἰαννείας, καὶ ἔπεσαν ἐξ αὐτῶν εἰς ἄνδρας τρισχιλίους.

16. Καὶ ἐπέςρεψεν Ἰούδας καὶ ἡ δύναμις ἀπὸ τοῦ διώκειν ὄπισθεν αὐτῶν,

17. καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαόν· μὴ ἐπιθυμήσητε τῶν σκύλων, ὅτι πόλεμος ἐξεναντίας ἡμῶν·

18. καὶ Γοργίας καὶ ἡ δύναμις ἐν τῷ ὄρει ἐγγὺς ἡμῶν· ἀλλὰ ςῆτε νῦν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ πολεμήσατε αὐτοὺς, καὶ μετὰ ταῦτα λάβετε σκῦλα καὶ μετὰ παῤῥησίας.

19. Ἔτι πληροῦντος Ἰούδου ταῦτα, ὤφθη μέρος τι ἐκκύπτον ἐκ τοῦ ὄρους.

20. Καὶ ἴδεν ὅτι τετρόπωται, καὶ ἐμπυρίζουσι τὴν παρεμβολὴν, ὁ γὰρ καπνὸς ὁ θεωρούμενος ἐνεφάνιζε τὸ γεγονός.

21. Οἱ δὲ ταῦτα συνιδόντες ἐδειλώθη σφόδρα· συνιδόντες δὲ καὶ Ἰούδα παρεμβολὴν ἐν τῷ πεδίῳ ἑτοίμην εἰς παράταξιν,

22. ἔφυγον πάντες εἰς γῆν ἀλλοφύλων.

23. Καὶ Ἰούδας ἀνέςρεψεν ἐπὶ τὴν σκυλείαν τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἔλαβεν χρυσίον καὶ ἀργύριον πολὺ καὶ ὑάκινθον καὶ πορφύραν καὶ θαλασσίαν καὶ πλοῦτον μέγαν.

24. Καὶ ἐπιςραφέντες ὕμνουν καὶ ηὐλόγουν εἰς οὐρανὸν τὸν Κύριον, ὅτι καλὸν εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

25. Καὶ ἐγενήθη σωτηρία μεγάλη τῷ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

26. Ὅσοι δὲ τῶν ἀλλοφύλων διεσώθησαν, παραγενηθέντες ἀπήγγειλαν τῷ Λυσίᾳ πάντα τὰ συμβεβηκότα.

27. Ὁ δὲ ἀκούσας πάντα συνεχύθη καὶ ἠθύμει, ὅτι οὐχ οἷα ἤθελε, τοιαῦτα γέγονε τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐχ οἷα ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, τοιαῦτα ἐξέβη.

28. Καὶ ἐν τῷ ἐχομένῳ ἐνιαυτῷ συνελόχησεν ὁ Λυσίας ἀνδρῶν ἐπιλέκτων ἑξήκοντα χιλιάδας καὶ πεντακισχιλίαν ἵππον, ὥςε ἐκπολεμῆσαι αὐτούς.

v. 12. ἴδαν αὐτοὺς ἐχομένους) ἴδον αὐτοὺς ἐρχομένους. v. 13. ἐξῆλθαν) ἐξῆλθον. ibid. παρὰ Ἰούδα.) μετὰ ἰούδα. v. 15. ἔπεσαν) ἔπεσον, utroque loco. ibid. Γασηρὼν) γαζηρὼν. ib. Ἰουδαίας) ἰδουμαίας. ib. Ἰαννείας) ἰαμνίας. v. 18. λάβετε σκῦλα καὶ μετὰ) λήψετε τὰ σκῦλα μετὰ. v. 19. πληροῦντος Ἰούδου) λαλοῦντος ἰούδα. v. 20. τετρόπωται) τετρόπωται. ibid. ὁ θεωρούμενος) absque articulo. v. 21. συνιδόντες) συνιδόντες. ibid. καὶ Ἰούδα) καὶ τὴν ἰούδα. v. 23. Ἰούδας ἀνέςρεψεν) transposita. ibid. ἔλαβεν χρ. καὶ ἀργ. πολὺν) ἔλαβον χρυσίον πολὺ καὶ ἀργύριον. ib. καὶ θαλασσίαν) καὶ abest. v. 24. ἐπιςρέψαντες) ἐπιςραφέντες. ibid. ηὐλόγουν εἰς οὐρ. ὅτι καλὸν εἰς τὸν) εὐλόγουν εἰς οὐρανὸν τὸν κύριον, ὅτι καλὸν, ὅτι εἰς τὸν. v. 25. ἐγενήθη) ἐγένετο. v. 27. πάντα) abest. ibid. γέγονε) γεγόνει. ib. ἐξέβη.) τοιαῦτα ἐξέβη. v. 28. ἐρχομένῳ) ἐχομένῳ. ibid. συνελόχησεν) addit ὁ λυσίας.

Digitized by Google

πρόσωπον αὐτῶν, ἐὰν μὴ σὺ βοηθήσῃς ἡμῖν;

54. Καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ.

55. Καὶ μετὰ τοῦτο κατέστησεν Ἰούδας ἡγουμένους τοῦ λαοῦ χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δεκαδάρχους.

οἰκίαν 56. Καὶ εἶπε τοῖς οἰκοδομοῦσιν οἰκίας, καὶ μνηστευομένοις γυναῖκας, καὶ φυτεύουσιν ἀμπελῶνας, καὶ δειλοῖς, ἀποστρέφειν ἕκαστον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ κατὰ τὸν νόμον.

57. Καὶ ἀπῆρεν ἡ παρεμβολὴ, καὶ παρενεβάλοσαν κατὰ νότον Ἐμμαούμ.

58. Καὶ εἶπεν Ἰούδας· περιζώσασθε, γενέσθε καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνατοὺς, καὶ γίνεσθε ἕτοιμοι εἰς τὸ πρωῒ τοῦ πολεμῆσαι ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις τοῖς ἐπισυνηγμένοις ἐφ' ἡμᾶς ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ τὰ ἅγια ἡμῶν.

59. Ὅτι κρεῖσσον ἡμᾶς ἀποθανεῖν ἐν ἐφιδεῖν πολέμῳ, ἢ ἰδεῖν ἐπὶ τὰ κακὰ τοῦ ἔθνους ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων.

60. Ὡς δ' ἂν ᾖ τὸ θέλημα ἐν οὐρανῷ, οὕτως ποιήσει.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ παρέλαβε Γοργίας πενταχιλίους ἄνδρας καὶ χιλίαν ἵππον ἐκλεκτὴν, καὶ ἀπῆρεν ἡ παρεμβολὴ νυκτὸς,

2. ὥστε ἐπιβαλεῖν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ πατάξαι αὐτοὺς ἄφνω, καὶ οἱ υἱοὶ τῆς ἄκρας ἦσαν αὐτῷ ὁδηγοί.

3. Καὶ ἤκουσεν Ἰούδας, καὶ ἀπῆρεν αὐτὸς καὶ οἱ δυνατοὶ πατάξαι τὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως τὴν ἐν Ἐμμαοὺμ,

4. ἕως ἔτι αἱ δυνάμεις ἐσκορπισμέναι ἦσαν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς.

5. Καὶ ἦλθε Γοργίας εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰούδα νυκτὸς, καὶ οὐδένα εὗρε· καὶ ἐζήτει αὐτὸς ἐν τοῖς ὄρεσιν, ὅτι εἶπε, Φεύγουσιν οὗτοι ἀφ' ἡμῶν.

6. Καὶ ἅμα ἡμέρᾳ, ὤφθη Ἰούδας ἐν τῷ πεδίῳ ἐν τριχιλίοις ἀνδράσι· πλὴν καλύμματα καὶ μαχαίρας ἐκ εἶχον καμαχαιραν θὼς ἠθέλοντο.

7. Καὶ ἴδον παρεμβολὴν ἐθνῶν ἰσχυρὰν τεθωρακισμένην, καὶ ἵππον κυκλοῦσαν αὐτὴν, καὶ οὗτοι διδάσκαλοι πολέμου.

8. Καὶ εἶπεν Ἰούδας τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ· μὴ φοβεῖσθε τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὸ ὅρμημα αὐτῶν μὴ δειλωθῆτε. δειθῆται

9. Μνήσθητε ὡς ἐσώθησαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν Θαλάσσῃ ἐρυθρᾷ, ὅτε ἐδίωξεν αὐτοὺς Φαραὼ ἐν δυνάμει.

10. Καὶ νῦν βοήσωμεν εἰς οὐρανὸν, εἰ θελήσει ἡμᾶς, καὶ μνησθήσεται διαθήκης πατέρων ἡμῶν, καὶ συντρίψει τὴν παρεμβολὴν ταύτην κατὰ πρόσωπον ἡμῶν σήμερον.

11. Καὶ γνώσονται πάντα τὰ ἔθνη, ὅτι

Ν. 55. δεκαδάρχους) δεκάρχους. Ν. 56. ἄπτε) ἅπτου. | ibid. οἰκίαν) οἰκίας. Ν. 57. παρενεβάλοσαν κατὰ νότου Ἐμμαούμ.) παρενέβαλε κατὰ νότον Ἐμμαούμ. Ν. 58. γενέσθε) γίνεσθε. Ν. 59. ἐν πολέμῳ, ἢ ἰδεῖν) ἐν τῷ πολέμῳ, ἢ ἰδεῖν. Ν. 60. ὅτως) οὕτω. CAP. IV. Ν. 6. ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ. ibid. μαχαιραν) μαχαίρας. Ν. 8. δειλωθῆται) δειλωθῆτε. Ν. 9. ὡς) πῶς. Ν. 10. εἰς οὐρανὸν) εἰς τὸν οὐρανὸν. ibid. εἰ θελήσει) εἴ πως ἐλεήσει. ib. πατέρων, καὶ) πατέρων ἡμῶν, καὶ. Ν. 11. γνώσονται) γνώσεται.

38. Καὶ ἐπέλεξε Λυσίας Πτολεμαῖον τὸν Δορυμένους καὶ Νικάνορα καὶ Γοργίαν ἄνδρας δυνατὲς τῶν Φίλων τῦ βασιλέως.

39. Καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτῶν τεσσαράκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ ἑπτακισχιλίων ἵππον, τῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα καὶ καταφθεῖραι αὐτὴν κατὰ τὸν λόγον τῦ βασιλέως.

40. Καὶ ἀπῆραν σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει αὐτῶν καὶ ἦλθον· καὶ παρεμβαλον πλησίον * Ἀμμαοὺμ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδιῇ.

παρέβαλον

* Ἀμμαοὺμ ἐν

41. Καὶ ἤκουσαν οἱ ἔμποροι τῆς χώρας τὸ ὄνομα αὐτῶν, καὶ ἔλαβον ἀργύριον καὶ χρυσίον πολὺν σφόδρα καὶ πέδας· καὶ ἦλθον εἰς τὴν παρεμβολὴν τῦ λαβεῖν τὲς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς παῖδας· καὶ προσεγενήθησαν πρὸς αὐτὲς δυνάμεις Συρίας καὶ γῆς ἀλλοφύλων.

παῖδας

42. Καὶ ἴδεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὅτι ἐπληθύνθη τὰ κακὰ, καὶ αἱ δυνάμεις παρεμβάλλουσιν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν· καὶ ἐπέγνωσαν τὲς λόγους τῦ βασιλέως οὓς ἐνετείλατο ποιῆσαι τῷ λαῷ εἰς ἀπώλειαν καὶ συντέλειαν.

τῆς Βασιλείας

43. Καὶ εἶπαν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτῦ· ἀναστήσωμεν τὴν καθαίρεσιν τῦ λαοῦ ἡμῶν, καὶ πολεμήσωμεν περὶ τῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων.

44. Καὶ ἠθροίσθησαν ἡ συναγωγὴ τῦ εἶναι ἑτοίμους εἰς πόλεμον, καὶ τῦ προσεύξασθαι καὶ αἰτῆσαι ἔλεον καὶ οἰκτιρμές.

45. Καὶ Ἰερουσαλὴμ ἦν ἀοίκητος ὡς ἔρημος· οὐκ ἦν ὁ εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ἐκ τῶν γεννημάτων αὐτῆς· καὶ τὸ ἁγίασμα καταπατούμενον, καὶ υἱοὶ ἀλλογενῶν ἐν τῇ ἄκρᾳ κατάλυμα ἐν τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐξήρθη τέρψις ἐξ Ἰακὼβ, καὶ ἐξέλιπεν αὐλὲς καὶ κινύρα.

46. Καὶ συνήχθησαν καὶ ἦλθοσαν εἰς Μασπηφὰ κατέναντι Ἰερουσαλὴμ, ὅτι τόπος προσευχῆς εἰς Μασπηφὰ τὸ πρότερον τῷ Ἰσραήλ.

47. Καὶ ἐνήστευσαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ περιεβάλοντο σάκκους καὶ σποδὸν ἐπὶ τας κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.

48. Καὶ ἐξεπέτασαν τὸ βιβλίον τῦ νόμου περὶ ὧν ἐξηρεύνων τὰ ἔθνη τὰ ὁμοιώματα τῶν εἰδώλων αὐτῶν.

49. Καὶ ἤνεγκαν τὰ ἱμάτια τῆς ἱερωσύνης, καὶ τὰ πρωτογενήματα καὶ τὰς δεκάτας· καὶ ἤγειραν τὲς Ναζιραίους, οἳ ἐπλήρωσαν τὰς ἡμέρας,

50. καὶ ἐβόησαν φωνῇ εἰς τὸν ὐρανὸν, λέγοντες· τί ποιήσωμεν τούτοις, καὶ ποῦ αὐτὲς ἀπαγάγωμεν;

51. Καὶ τὰ ἅγιά σου καταπεπάτηται, καὶ βεβήλωται· καὶ οἱ ἱερεῖς σου ἐν πένθει καὶ ταπεινώσει.

52. Καὶ ἰδὲ τὰ ἔθνη συνῆκται ἐφ' ἡμᾶς τῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς· σὺ οἶδας ἃ λογίζονται ἐφ' ἡμᾶς.

53. Πῶς δυνησόμεθα ὑποστῆναι κατὰ

v. 38. Νικάνορα) καὶ νικάνορα. v. 39. ἑπτακισχιλίων) ἑπτακισχιλίας. v. 40. παρέβαλον) παρενέβαλον. ibid. Ἀμμαοὺμ) Ἐμμαοὺμ. v. 41. πολὺν) πολὺ. ibid. προσεγενήθησαν) προσετέθησαν. ib. δυνάμεις) δύναμις. v. 42. τῆς βασιλείας) τῦ βασιλέως. v. 43. ἄνθρωπον) ἄνθρ. ibid. τῷ λαῷ ἡμῶν) adjicit, καὶ πολεμήσωμεν περὶ τῦ λαοῦ ἡμῶν. v. 44. ἠθροίσθησαν) συνηθροίσθη. v. 45. κατάλυμα ἐν τοῖς ἔθνεσι) κατάλυμμα τοῖς ἔθνεσι. v. 49. ἱερωσύνης) ἱερατείας.

24. Καὶ ἐδίωκεν αὐτὲς ἐν τῇ καταβάσει Βαιθωρῶν ἕως τῦ πεδίυ· καὶ ἔπεσον ἀπ' αὐτῶν εἰς ἄνδρας ὀκτακοσίους· οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυγον εἰς γῆν Φυλιστιείμ.

25. Καὶ ἤρξατο ὁ Φόβος Ἰούδα καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῦ καὶ ἡ πλόη ἐπιπίπτειν ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῶν.

26. Καὶ ἤγγισεν ἕως τῦ βασιλέως τὸ ὄνομα αὐτῦ, καὶ ὑπὲρ τῶν παραταξεων Ἰούδα ἐξηγεῖτο πᾶν ἔθνος.

27. Ὡς δὲ ἤκυσεν Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς τὲς λόγυς τύτυς, ὠργίσθη θυμῷ· καὶ ἀπέστειλε καὶ συνήγαγε τὰς δυνάμεις πάσας τῆς βασιλείας αὐτῦ, παρεμβολὴν ἰσχυρὰν σφόδρα,

28. καὶ ἤνοιξε τὸ γαζοφυλάκιον αὐτῦ, καὶ ἔδωκεν ὀψώνια ταῖς δυνάμεσιν αὐτῦ εἰς τὸν ἐνιαυτόν· καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς εἶναι ἑτοίμες εἰς πᾶσαν χρείαν.

29. Καὶ εἶδεν ὅτι ἐξέλειπε τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῶν θησαυρῶν· καὶ οἱ φόροι τῆς χώρας ὀλίγοι, χάριν τῆς διχοστασίας καὶ πληγῆς ἧς κατεσκεύασεν ἐν τῇ γῇ, τῦ ἆραι τὰ νόμιμα ἃ ἦσαν ἀφ' ἡμερῶν τῶν πρώτων.

30. Καὶ ἐυλαβήθη μὴ οὐκ ἔχῃ ὡς ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὰς δαπάνας καὶ τὰ δόματα ἃ ἐδίδυ ἔμπροσθεν δαψιλῇ χειρὶ, καὶ ἐπερίσσευεν ὑπὲρ τὰς βασιλεῖς τὰς ἔμπροσθεν.

31. Καὶ ἠπορεῖτο τῇ ψυχῇ αὐτῦ σφόδρα, καὶ ἐβουλεύσατο τῦ πορευθῆναι εἰς τὴν Περσίδα, καὶ λαβεῖν τὲς φόρους τῶν χωρῶν, καὶ συναγαγεῖν ἀργύριον πολύ.

32. Καὶ κατέλειπε Λυσίαν ἄνθρωπον ἔνδοξον καὶ ἀπὸ γένους τῆς βασιλείας ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῦ βασιλέως ἀπὸ τῦ ποταμῦ Εὐφράτυ, ἕως τῶν ὁρίων Αἰγύπτου.

33. Καὶ τρέφειν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτῦ ἕως τῦ ἐπιστρέψαι αὐτόν.

34. Καὶ παρέδωκεν αὐτῷ τὰς ἡμίσεις τῶν δυνάμεων καὶ τὲς ἐλέφαντας, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ περὶ πάντων ὧν ἐβέλετο, καὶ περὶ πάντων τῶν κατοικύντων τὴν Ἰουδαίαν καὶ Ἱερυσαλήμ,

35. ἀποστεῖλαι ἐπ' αὐτοὺς δύναμιν, τῦ ἐκκρίψαι καὶ ἐξᾶραι τὴν ἰσχὺν Ἰσραὴλ καὶ τὸ κατάλειμμα Ἱερυσαλὴμ, καὶ ἆραι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἀπὸ τῦ τόπυ, ἐκρίψαι αὐτῦ

36. καὶ κατοικίσαι υἱοὺς ἀλλοτρίους ἐν κατεπᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν, καὶ κατακληρονομῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν.

37. Καὶ ὁ βασιλεὺς παρέλαβε τὰς ἡμίσεις τῶν δυνάμεων τὰς καταλειφθείσας· καὶ ἀπῆρεν ἀπὸ Ἀντιοχείας ἀπὸ πόλεως βασιλείας αὐτῦ, ἔτυς ἑβδόμυ καὶ τεσσαρακοστῦ καὶ ἑκατοστῦ· καὶ διεπέρασε τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ διεπορεύετο τὰς ἐπάνω χώρας.

38. Καὶ

v. 24. ἐδίωκεν αὐτὸὺς) ἐδίωκεν αὐτόν. v. 25. ἡ πλόη ἔπιπλεν) ἡ πλόησις ἐπιπίπτειν. v. 28. εἰς τὸν ἐνιαυτὸν) absque articulo. ibid. αὐτοῖς εἰς ἐνιαυτὸν εἶναι) εἶναι αὐτὲς. v. 29. ἐξέλιπε) ἐξέλειπε. ibid. οἱ φόροι) οἱ φορολόγοι. v. 30. δαψιλῇ χειρὶ) δαψιλεῖ χειρὶ, adjicit praterea καὶ ἐπερίσσευεν ὑπὲρ τὰς βασιλεῖς τὰς ἔμπροσθεν. v. 31. ἐβουλεύσατο) ἐβουλεύσαντο. ibid. πολύ.) πολύ. v. 32. κατέλιπε) κατέλειπε, passim. v. 34. καὶ περὶ πάντων τῶν) καὶ περὶ τῶν. v. 35. τῦ ἐκρίψαι) τῦ ἐκκρίψαι. ibid. μνημόσυνον αὐτοῦ) μνημόσυνον αὐτῶν. v. 36. ἀλλοτρίους) ἀλλογενεῖς. ibid. κατακληρονομῆσαι) κατακληροδοτῆσαι. v. 37. καταλειφθείσας) καταλειφθήσας.

ἐπίκρα-
ναν

7. Καὶ ἐπίκρανε βασιλεῖς πολλοὺς, καὶ ἤυφρανε τὸν Ἰακὼβ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν.

8. Καὶ διῆλθεν ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐξωλέθρευσεν ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς, καὶ ἀπέστρεψεν ὀργὴν ἀπὸ Ἰσραήλ.

ἐπ'

9. Καὶ ὠνομάσθη ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς, καὶ συνήγαγεν ἀπολλυμένους.

10. Καὶ συνήγαγεν Ἀπολλώνιος ἔθνη, καὶ ἀπὸ Σαμαρείας δύναμιν μεγάλην τοῦ πολεμῆσαι πρὸς Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἔγνω Ἰούδας, καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἀπέκτεινε· καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοὶ, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἔφυγον.

12. Καὶ ἔλαβον τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ τὴν μάχαιραν Ἀπολλωνίου ἔλαβεν Ἰούδας, καὶ ἦν πολεμῶν ἐν αὐτῇ πάσας τὰς ἡμέρας.

13. Καὶ ἤκουσε Σήρων ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως Συρίας, ὅτι ἤθροισεν Ἰούδας ἄθροισμα, καὶ ἐκκλησίαν πιστῶν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐκπορευομένων εἰς πόλεμον.

14. Καὶ εἶπε· ποήσω ἐμαυτῷ ὄνομα, καὶ δοξασθήσομαι ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ πολεμήσω τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ τοὺς ἐξουδενοῦντας τὸν λόγον τοῦ βασιλέως.

15. Καὶ προσέθετο τοῦ ἀναβῆναι· καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ παρεμβολὴ ἀσεβῶν ἰσχυρὰ βοηθῆσαι αὐτῷ, καὶ ποιῆσαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν υἱοῖς Ἰσραήλ.

16. Καὶ ἤγγισεν ἕως ἀναβάσεως Βαιθωρῶν· καὶ ἐξῆλθεν Ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῷ ὀλιγοστός. Μετωρῶν

17. Ὡς δὲ ἴδον τὴν παρεμβολὴν ἐρχομένην εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, εἶπαν τῷ Ἰούδᾳ· τί δυνησόμεθα ὀλιγοστοὶ ὄντες πολεμῆσαι πρὸς πλῆθος τοσοῦτο ἰσχυρόν; καὶ ἡμεῖς ἐκλελύμεθα ἀσιτοῦντες σήμερον. αὐτῷ

18. Καὶ εἶπεν Ἰούδας εὔκοπόν ἐστι συγκλεισθῆναι πολλοὺς ἐν χερσὶν ὀλίγων· καὶ οὐκ ἔστι διαφορὰ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις.

19. Ὅτι οὐκ ἐν πλήθει δυνάμεως νίκη πολέμου ἐστὶν, ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἰσχύς.

20. Αὐτοὶ ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς ἐν πλήθει ὕβρεως καὶ ἀνομίας, τοῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ τὰς γυναῖκας ἡμῶν καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, τοῦ σκυλεῦσαι ἡμᾶς.

21. Ἡμεῖς δὲ πολεμοῦμεν περὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ τῶν νομίμων ἡμῶν.

22. Καὶ αὐτὸς συντρίψει αὐτοὺς πρὸ προσώπου ἡμῶν· ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε ἀπ' αὐτῶν.

23. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, ἐνήλατο ἐπ' αὐτοὺς ἄφνω, καὶ συνετρίβη Σήρων καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ.

v. 7. ἐπίκρανεν) ἐπίκρανε. ibid. ἤυφρανε) εὔφρανε. v. 8. ἐξωλέθρευσεν ἀσ. ἐπ' αὐτῆς) ἐξολόθρευσεν ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς. v. 11. ἀπέκτεινεν) addit αὐτόν. v. 12. ἔλαβον τὰ σκεύη) ἔλαβε τὰ σκῦλα. v. 13. καὶ ἐκπορευομένων) καὶ deest. v. 14. σὺν αὐτῷ, καὶ τοὺς) καὶ abest. v. 15. προσέθετο) adjicit τοῦ ἀναβῆναι. ibid. ποιῆσαι) καὶ ποιῆσαι. v. 16. ἤγγισεν) ἤγγισαν. ibid. Μετωρῶν) βαιθωρῶν. ib. αὐτῷ ὀλιγοστός.) αὐτῶν ὀλιγοστός. v. 17. αὐτῷ, εἶπαν) αὐτοῖς, εἶπον. ibid. τί) πῶς. ib. τοσοῦτο) addit ἰσχυρόν. v. 18. τοῦ οὐρανοῦ) τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ. v. 19. ἰσχύς.) ἡ ἰσχύς. v. 20. ἡμᾶς πλήθει) ἡμᾶς ἐν πλήθει. v. 23. ἐπ' αὐτοὺς) εἰς αὐτοὺς.

Digitized by Google

59. Ἀνανίας, Ἀζαρίας, Μισαὴλ, πιστεύσαντες ἐσώθησαν ἐκ φλογός.

60. Δανιὴλ ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτοῦ ἐρύσθη ἐκ στόματος λεόντων.

61. Καὶ οὕτως ἐννοήθητε καθ' γενεὰν καὶ γενεάν, ὅτι πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτὸν οὐκ ἀσθενήσουσιν.

62. Καὶ ἀπὸ λόγων ἀνδρὸς ἁμαρτωλοῦ μὴ φοβηθῆτε, ὅτι ἡ δόξα αὐτοῦ εἰς κόπρια καὶ εἰς σκώληκας.

63. Σήμερον ἐπαρθήσεται, καὶ αὔριον οὐ μὴ εὑρεθῇ, ὅτι ἐπέστρεψεν εἰς τὸν χοῦν αὐτοῦ, καὶ ὁ διαλογισμὸς αὐτοῦ ἀπώλετο.

64. Καὶ ὑμεῖς τέκνα ἰσχύετε καὶ ἀνδρίζεσθε ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ὅμι ἐν αὐτῷ δοξασθήσεσθε.

65. Καὶ ἰδοὺ Συμεὼν ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, οἶδα ὅτι ἀνὴρ βουλῆς ἐστιν, αὐτοῦ ἀκούετε πάσας τὰς ἡμέρας, αὐτὸς ὑμῖν ἔσται εἰς πατέρα.

66. Καὶ Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος αὐτὸς ἰσχυρὸς ἐν δυνάμει ἐκ νεότητος αὐτοῦ, οὗτος ὑμῖν ἔσται εἰς ἄρχοντα στρατιᾶς, καὶ πολεμήσετε πόλεμον λαῶν.

προσάξετε

67. Καὶ ὑμεῖς προσάξατε πρὸς ὑμᾶς πάντας τοὺς ποιητὰς τοῦ νόμου, καὶ ἐκδικήσατε ἐκδίκησιν τοῦ λαοῦ ὑμῶν.

68. Ἀνταποδίδοτε ἀνταπόδομα τοῖς ἔθνεσιν, καὶ προσέχετε εἰς προσάγματα τοῦ νόμου.

69. Καὶ ηὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ.

70. Καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ ἕκτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τάφοις πατέρων αὐτοῦ ἐν Μωδεεὶν, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ κοπετὸν μέγαν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἀνέστη Ἰούδας ὁ καλούμενος Μακκαβαῖος υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

2. Καὶ ἐβοήθουν αὐτῷ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες ὅσοι ἐκολλήθησαν τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τὸν πόλεμον Ἰσραὴλ μετ' εὐφροσύνης.

3. Καὶ ἐπλάτυνεν δόξαν τῷ λαῷ αὐτοῦ· καὶ ἐνεδύσατο θώρακα ὡς γίγας, καὶ συνεζώσατο τὰ σκεύη τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ, καὶ πολέμους συνεστήσατο σκεπάζων παρεμβολὴν ἐν ῥομφαίᾳ.

4. Καὶ ὡμοιώθη λέοντι ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ὡς σκύμνος ἠρευγόμενος εἰς θήραν.

5. Καὶ ἐδίωξεν ἀνόμους ἐξερευνῶν, καὶ τοὺς ταράσσοντας τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐφλόγισε, καὶ συνεσάλησαν οἱ ἄνομοι ἀπὸ τοῦ φόβου αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας συνεταράχθησαν, καὶ εὐοδώθη σωτηρία ἐν χειρὶ αὐτοῦ.

7. Καὶ

V. 60. ἐρύσθη) ἐῤῥύσθη. **V. 61.** κατὰ γενεὰν) addit καὶ γενεάν. **V. 62.** εἰς κόπρια) εἰς κοπρίαν. **V. 63.** καὶ οὐ μὴ) καὶ αὔριον ἀ μὴ. ibid. ἐπέστρεψεν) ἐστρεψεν. **V. 64.** ἰσχύετε) ἰσχύσατε. ibid. νόμῳ ὑμῶν) ὑμῶν deest. **V. 66.** ὁ Μακκαβαῖος αὐτὸς ἰσχυρὸς ἐν δυνάμει) μακκαβαῖος ἰσχυρὸς δυνάμει. ibid. εἰς ἄρχοντα) ἄρχων. ib. πολεμήσετε πόλεμον) πολεμήσει πόλεμοι. **V. 67.** προσάξατε) προσάξετε. **V. 68.** Ἀνταποδίδοτε) ἀνταπόδοτε. ibid. εἰς προσάγματα) εἰς τὰ προσάγματα. **V. 69.** ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. **V. 70.** πατέρων αὐτοῦ ἐν Μωδεεὶν) πατέρων αὐτῶν ἐν μωδεὶν.

CAP. III. **V. 3.** σκεύη τὰ πολ. αὐτοῦ, πολ. συνεστήσατο) σκεύη τὰ πολεμικὰ. καὶ συνεστήσατο πολέμους. **V. 5.** τὸν αὐτοῦ) τῶν λαῶν αὐτοῦ. ibid. εὐοδώθη) εὐοδώθη.

Digitized by Google

οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐποίησαν, καὶ μὴ πολεμήσωμεν εἰς τὰ ἔθνη ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων ἡμῶν, νῦν τάχιον ἡμᾶς ὀλεθρεύσουσιν ἀπὸ τῆς γῆς,

41. καὶ ἐβουλεύσαντο τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγοντες· πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς εἰς πόλεμον τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, πολεμήσωμεν κατέναντι αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωμεν πάντες καθὼς ἀπέθανον οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τοῖς κρύφοις.

42. Τότε συνήχθησαν πρὸς αὐτοὺς
ἰσχυραὶ συναγωγὴ Ἀσιδαίων, ἰσχυροὶ δυνάμει ἀπὸ Ἰσραὴλ, πᾶς ὁ ἑκουσιαζόμενος τῷ νόμῳ.

43. Καὶ πάντες οἱ φυγαδεύοντες ἀπὸ τῶν κακῶν προσετέθησαν αὐτοῖς, καὶ ἐγένοντο αὐτοῖς εἰς στήριγμα.

44. Καὶ συνεστήσαντο δύναμιν, καὶ ἐπάταξαν ἁμαρτωλοὺς ἐν ὀργῇ αὐτῶν, καὶ ἄνδρας ἀνόμους ἐν θυμῷ αὐτῶν· καὶ οἱ λοιποὶ ἔφυγον εἰς τὰ ἔθνη σωθῆναι.

45. Καὶ ἐκύκλωσεν Ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ καθεῖλον τοὺς βωμοὺς αὐτῶν,

46. καὶ περιέτεμον τὰ παιδάρια τὰ
εὗρεν ἀπερίτμητα ὅσα εὗρον ἐν ὁρίοις Ἰσραὴλ ἐν ἰσχύϊ.

47. Καὶ ἐδίωξαν τοὺς υἱοὺς τῆς ὑπερηφανίας, καὶ κατευωδώθη τὸ ἔργον ἐν χειρὶ αὐτῶν.

48. Καὶ ἀντελάβοντο τοῦ νόμου ἐκ χειρὸς τῶν ἐθνῶν καὶ ἐκ χειρὸς τῶν βασιλέων, καὶ οὐκ ἔδωκαν κέρας τῷ ἁμαρτωλῷ.

49. Καὶ ἤγγισαν αἱ ἡμέραι τοῦ Ματταθίου ἀποθανεῖν, καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· νῦν ἐστηρίχθη ὑπερηφανία καὶ ἐλεγμὸς καὶ καιρὸς καταστροφῆς καὶ ὀργὴ θυμοῦ.

50. Καὶ νῦν τέκνα ζηλώσατε τῷ νόμῳ, καὶ δότε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ὑπὲρ διαθήκης πατέρων ἡμῶν.

51. Μνήσθητε τῶν πατέρων ἡμῶν τὰ ἔργα ἃ ἐποίησαν ἐν ταῖς γενεαῖς αὐτῶν, καὶ δέξασθε δόξαν μεγάλην καὶ ὄνομα αἰώνιον. δόξαν

52. Ἀβραὰμ οὐχὶ ἐν πειρασμῷ εὑρέθη πιστὸς, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην; οὐκ δικαιοσύνη

53. Ἰωσὴφ ἐν καιρῷ στενοχωρίας αὐτοῦ ἐφύλαξεν ἐντολὴν, καὶ ἐγένετο κύριος Αἰγύπτου.

54. Φινεὲς ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐν τῷ ζηλῶσαι ζῆλον, ἔλαβεν διαθήκην ἱερωσύνης αἰωνίας. ἁγίας

55. Ἰησοῦς ἐν τῷ πληρῶσαι λόγον, ἐγένετο κριτὴς ἐν Ἰσραήλ.

56. Χάλεβ ἐν τῷ ἐπιμαρτύρασθαι τῇ ἐκκλησίᾳ, ἔλαβεν γῆς κληρονομίαν.

57. Δαυὶδ ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ ἐκληρονόμησεν θρόνον βασιλείας εἰς αἰῶνα αἰῶνος. αἰωνίας

58. Ἡλίας ἐν τῷ ζηλῶσαι ζῆλον νόμου ἀνελήφθη ἕως εἰς τὸν οὐρανὸν. ὡς

59. Ἀνα-

v. 40. εἰς τὰ ἔθνη ὑπὲρ τῆς ψυχῆς) πρὸς τὰ ἔθνη ὑπὲρ τῶν ψυχῶν. ibid. ὀλεθρεύσουσιν) ἐξολοθρεύσουσιν. v. 42. Ἀσιδαίων, ἰσχυραὶ) ἰσδαίων, ἰσχυροί. v. 44. ἄνδρας) καὶ ἄνδρας. v. 45. καὶ οἱ υἱοὶ) καὶ οἱ φίλοι. ibid. βωμοὺς αὐτῶν) αὐτῶν deest. v. 46. εὗρεν) εὗρον. v. 47. κατευωδώθη) κατευοδώθη. v. 51. ταῖς γενεαῖς) ἐν ταῖς γενεαῖς. ibid. δόξαν αἰώνιον.) ὄνομα αἰώνιον. v. 52. οὐκ ἐν) οὐχὶ ἐν. ibid. δικαιοσύνη) εἰς δικαιοσύνην. v. 54. ἁγίας) αἰωνίας. v. 56. τῇ ἐκκλησίᾳ) ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. v. 57. ἐλέει) ἐλέῳ. ibid. αἰωνίας) εἰς αἰῶνα αἰῶνος. v. 58. ὡς εἰς) ἕως εἰς.

Digitized by Google

23. Καὶ ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τὰς λόγους τούτους, προσῆλθεν ἀνὴρ Ἰουδαῖος ἐν ὀφθαλμοῖς πάντων, θυμούμενος ἐπὶ τῷ βωμοῦ τῷ ἐν Μωδεείμ κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως.

Μωδεείμ

24. Καὶ ἰδὼν Ματταθίας καὶ ἐζήλωσεν, καὶ ἐτρόμησαν οἱ νεφροὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν θυμὸν κατὰ τὸ κρῖμα, καὶ δραμὼν ἔσφαξεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν βωμόν.

τὴν ἰδίαν

25. Καὶ τὸν ἄνδρα τοῦ βασιλέως τὸν ἀναγκάζοντα θύειν ἀπέκτεινεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ τὸν βωμὸν καθεῖλεν,

26. καὶ ἐζήλωσε τῷ νόμῳ καθὼς ἐποίησε Φινεὲς τῷ Ζαμβρὶ υἱῷ Σαλώμ.

Φινεὲς

27. Καὶ ἀνεκραξε Ματταθίας ἐν τῇ πόλει Φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· πᾶς ὁ ζηλῶν τῷ νόμῳ καὶ ἱστῶν διαθήκην, ἐξελθέτω ὀπίσω μου.

28. Καὶ ἔφυγον αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἐγκατέλιπον ὅσα εἶχον ἐν τῇ πόλει.

29. Τότε κατέβησαν πολλοὶ ζητοῦντες δικαιοσύνην καὶ κρῖμα εἰς τὴν ἔρημον καθῆσαι ἐκεῖ,

30. αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ κλήνη αὐτῶν, ὅτι ἐσκληρύνθη ἐπ' αὐτοὺς τὰ κακά.

31. Καὶ ἀνηγγέλη τοῖς ἀνδράσιν τοῦ βασιλέως καὶ ταῖς δυνάμεσιν, αἳ ἦσαν ἐν Ἱερουσαλὴμ πόλει Δαυὶδ, ὅτι κατέβησαν ἄνδρες, οἵτινες διεσκέδασαν τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως, εἰς τοὺς κρύφους ἐν τῇ ἐρήμῳ.

32. Καὶ ἔδραμον ὀπίσω αὐτῶν πολλοὶ, καὶ καταλαβόντες αὐτοὺς παρενέβαλον ἐπ' αὐτοὺς, καὶ συνετήσαντο πρὸς αὐτοὺς πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων,

συνεστήλαντο

33. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς· ἕως τοῦ νῦν ἱκανόν· ἐξελθόντες ποιήσατε κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως, καὶ ζήσεσθε,

34. καὶ εἶπαν· οὐκ ἐξελευσόμεθα, οὐδὲ ποιήσομεν τὸν λόγον τοῦ βασιλέως τοῦ βεβηλῶσαι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων.

35. Καὶ ἐτάχυναν ἐπ' αὐτοὺς πόλεμον.

36. Καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς, οὐδὲ λίθον ἐνετίναξαν αὐτοῖς, οὐδὲ ἐνέφραξαν τοὺς κρύφους,

37. λέγοντες· ἀποθάνωμεν οἱ πάντες ἐν τῇ ἁπλότητι ἡμῶν· μαρτυρεῖ ἐφ' ἡμᾶς ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ὅτι ἀκρίτως ἀπόλλυτε ἡμᾶς.

38. Καὶ ἀνέστησαν ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τοῖς σάββασιν, καὶ ἀπέθανον αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ τὰ κλήνη αὐτῶν ἕως χιλίων ψυχῶν ἀνθρώπων.

39. Καὶ ἔγνω Ματταθίας καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ, καὶ ἐπέθησαν ἐπ' αὐτοὺς ἕως σφόδρα.

40. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· ἐὰν πάντες ποιήσωμεν ὡς οἱ

v. 23. θυμούσαι) θυσιάσαι. ibid. ἐν Μωδεείμ) τῷ ἐν μωδεὶ. v. 24. κατὰ τὴν ἰδίαν) κατὰ τὸ κρῖμα. v. 26. Φινεὲς) Φινεὲ. v. 26. ἱστῶν) καὶ ἱστῶν. v. 30. ἐσκληρύνθη) ἐκληθύνθη. v. 32. συνετήσαντο) συνεστήσαντο. v. 33. ἅπαξ) ἅπαν. ibid. ἕως τοῦ νῦν· ἐξελθόντες) ἕως τὲ νῦν ἱκανὸν ἐξέλθητε καὶ. v. 34. ἅπαν) ἅπαν. ibid. βεβηλῶσαι) τὰ βεβηλῶσαι. v. 37. οἱ πάντες) absque articulo. v. 40. πρὸς τὸν πλησίον) τῷ πλησίον.

Digitized by Google

5. Ἐλεάζαρ ὁ καλούμενος Αὐαραὶν, Ἰωνάθαις ὁ καλούμενος ΣαΦΦῆς.

6. Καὶ ἴδε τὰς βλασφημίας τὰς γιγομένας ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ·

7. καὶ εἶπεν οἴμοι, ἱνατί τοῦτο ἐγενήθην ἰδεῖν τὰ συντρίμματα τοῦ λαοῦ μου, καὶ τὸ σύντριμμα τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ καθίσαι ἐκεῖ ἐν τῷ δοθῆναι αὐτὴν ἐν χειρὶ ἐχθρῶν, καὶ τὸ ἁγίασμα ἐν χειρὶ ἀλλοτρίων;

8. Ἐγένετο ὁ ναὸς αὐτῆς ὡς ἀνὴρ ἔνδοξος ἄδοξος,

9. τὰ σκεύη τῆς δόξης αὐτῆς αἰχμάλωτα ἀπήχθη· ἀπεκλάνθη τὰ νήπια αὐτῆς ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς, οἱ νεανίσκοι αὐτῆς ἐν ῥομφαίᾳ ἐχθροῦ.

10. Ποῖον ἔθνος οὐκ ἐκληρονόμησε βασιλείαν αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐκράτησε τῶν σκύλων αὐτῆς; βασιλείας

11. Πᾶς ὁ κόσμος αὐτῆς ἀφῃρέθη, ἀντὶ ἐλευθέρας ἐγενήθη εἰς δέλην.

12. Καὶ ἰδὲ τὰ ἅγια ἡμῶν καὶ ἡ καλλονὴ ἡμῶν καὶ ἡ δόξα ἡμῶν ἠρημώθη, καὶ ἐβεβήλωσαν αὐτὰ τὰ ἔθνη.

13. Ἱνατί ἡμῖν ἔτι ζῆν;

14. Καὶ διέῤῥηξε Ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιεβάλοντο σάκκους, καὶ ἐπένθησαν σφόδρα.

15. Καὶ ἦλθον οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως οἱ καταναγκάζοντες τὴν ἀποστασίαν εἰς Μωδεὶν τὴν πόλιν, ἵνα θυσιάσωσι.

16. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ πρὸς αὐτοὺς προσῆλθαν· καὶ Ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ συνήχθησαν.

17. Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπαν τῷ Ματταθίᾳ, λέγοντες· ἄρχων καὶ ἔνδοξος καὶ μέγας εἶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ἐστηριγμένος ἐν υἱοῖς καὶ ἀδελφοῖς.

18. Νῦν οὖν πρόσελθε πρῶτος, καὶ ποίησον τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, ὡς ἐποίησαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ ἄνδρες Ἰούδα, καὶ οἱ καταλειφθέντες ἐν ἄρχοντες Ἰερουσαλὴμ· καὶ ἔσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου τῶν φίλων τοῦ βασιλέως· καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου δοξασθήσεσθε ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, καὶ ἀποστολαῖς πολλαῖς.

19. Καὶ ἀπεκρίθη Ματταθίας, καὶ εἶπεν φωνῇ μεγάλῃ· εἰ πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐν οἴκῳ τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέως ἀκούουσιν αὐτοῦ, ἀποστῆναι ἕκαστος ἀπὸ λατρείας πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἠρετίσαντο ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ,

20. ἀλλ' ἐγὼ καὶ οἱ υἱοί μου καὶ οἱ ἀ- καίγε δελφοί μου πορευσόμεθα ἐν διαθήκῃ πατέρων ἡμῶν.

21. Ἵλεως ἡμῖν καταλιπεῖν νόμον καὶ δικαιώματα.

22. Τῶν λόγων τοῦ βασιλέως οὐκ ἀκού- τὸν νόμον σόμεθα, τοῦ παρελθεῖν ἀπὸ τὴν λατρείαν ἡμῶν δεξιὰν ἢ ἀριστεράν.

V. 5. καλέμενος) ἐκκαλούμενος, utroque loco. ibid. Ἰωνάθαις) ἰωνάθαν. ib. ΣαΦΦῆς) ΦαΦῆς. v. 7. ἐγενήθην) ἐγενήθη. ibid. τὰ συντρίμματα) τὸ σύντριμμα. ibid. τὸ ἁγίασμα) præfigit καὶ. v. 8. ἔνδοξος) ἄδοξος. v. 9. δόξης) addit αὐτῆς. ibid. πλατείαις αὐτῆς) αὐτῆς abeſt. v. 10. βασιλεία) βασιλείαν αὐτῆς. v. 11. ἐγενήθη) ἐγένετο. v. 12. ἔθνη.) τὰ ἔθνη. v. 14. καὶ οἱ υἱοί) absque articulo. v. 15. Μωδεὶν) μωδεῖ. v. 16. προσῆλθαν) προσῆλθον. v. 17. ἄρχων) ἄρτον. v. 18. Νῦν πρόσελθε) νῦν οὖν πρόσελθε. ibid. ἄρχοντες) ἄνδρες. v. 20. καίγε καὶ) ἀλλ' ἐγὼ καὶ. v. 22. τὸν νόμον) τῶν λόγων. ibid. παρελθεῖν) τοῦ παρελθεῖν.

49. ὥστε ἐπιλαθέσθαι τοῦ νόμου, καὶ ἀλλάξαι πάντα τὰ δικαιώματα.

50. Καὶ ὃς ἂν μὴ ποιήσῃ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἀποθανεῖται.

51. Κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους ἔγραψε πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν ἐπισκόπους ἐπὶ πάντα τὸν λαόν· καὶ ἐνετείλατο ταῖς πόλεσιν Ἰούδα θυσιάζειν κατὰ πόλιν καὶ πόλιν.

52. Καὶ συνηθροίσθησαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ πρὸς αὐτοὺς πολλοί· πᾶς ὁ ἐγκαταλείπων τὸν νόμον· καὶ ἐποίησαν κακὰ ἐν τῇ γῇ,

53. καὶ ἔθεντο τὸν Ἰσραὴλ ἐν κρυφίοις ἐν παντὶ φυγαδευτηρίῳ αὐτῶν.

54. Καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ Χασελεῦ τῷ πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει ᾠκοδόμησαν βδέλυγμα ἐρημώσεως ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἐν πόλεσιν Ἰούδα κύκλῳ ᾠκοδόμησαν βωμούς.

55. Καὶ ἐπὶ τῶν θυρίδων τῶν οἰκιῶν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἐθυμίων.

56. Καὶ τὰ βιβλία τοῦ νόμου, ἃ εὗρον, ἐνεπύρισαν πυρὶ καταχίσαντες.

57. Καὶ ὅπου εὑρίσκετο παρά τινι βιβλίον διαθήκης, καὶ εἴ τις συνευδόκει τῷ νόμῳ, τὸ σύγκριμα τοῦ βασιλέως ἐθανάτου αὐτόν.

58. Ἐν ἰσχύϊ αὐτῶν ἐποίουν οὕτω τῷ Ἰσραὴλ, τοῖς εὑρισκομένοις ἐν παντὶ μηνὶ καὶ μηνὶ ἐν ταῖς πόλεσι.

59. Καὶ τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς θυσιάζοντες ἐπὶ τὸν βωμὸν, ὃς ἦν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

60. Καὶ τὰς γυναῖκας τὰς περιτετμηκυίας τὰ τέκνα αὐτῶν ἐθανάτωσαν κατὰ τὸ πρόσταγμα.

61. Καὶ ἐκρέμασαν τὰ βρέφη ἐκ τῶν τραχήλων αὐτῶν, καὶ τοὺς οἰκείους αὐτῶν προενόμευσαν, καὶ τοὺς περιτετμηκότας αὐτοὺς ἐθανάτωσαν.

62. Καὶ πολλοὶ ἐν Ἰσραὴλ ἐκραταιώθησαν, καὶ ὠχυρώθησαν ἐν αὐτοῖς τοῦ μὴ φαγεῖν κοινά. ἐκρεμάσθησαν

63. Καὶ ἐπελέξαντο ἀποθανεῖν, ἵνα μὴ μιανθῶσι τοῖς βρώμασι, καὶ μὴ *βεβηλώσωσι διαθήκην ἁγίαν, καὶ ἀπέθανον. ἐπεδέξαντο *βεβηλώσουσιν

64. Καὶ ἐγένετο ὀργὴ μεγάλη ἐπὶ Ἰσραὴλ σφόδρα.

ΚΕΦ. Β'. ΙΙ.

ΕΝ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἀνέστη Ματταθίας Ἰωάννου τοῦ Συμεὼν ἱερεὺς τῶν υἱῶν Ἰωαρεὶμ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκάθισεν ἐν Μωδεείν.

2. Καὶ αὐτῷ υἱοὶ πέντε Ἰωάννης ὁ ἐπικαλούμενος Γαδδίς,

3. Σίμων ὁ καλούμενος Θασσὶς,

4. Ἰούδας ὁ καλούμενος Μακκαβαῖος,

5. Ἐλεά-

v. 51. ἔγραψε τῇ) ἔγραψε πάσῃ τῇ. v. 52. ἐγκαταλείπων) ἐγκαταλιπὼν. v. 53. ἐν κρυφίοις) ἐν κρύφοις. v. 54. Καὶ πεντεκαιδ.) καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ. ibid. τεσσαρακοστῷ) addit καὶ ἑκατοστῷ. v. 55. θυρίδων) θυρῶν. v. 58. οὕτω) ὅτως. v. 59. Καὶ πέμπτῃ) καὶ τῇ πέμπτῃ. v. 61. οἰκείους αὐτῶν, καὶ τοὺς περιτετ. αὐτοὺς) οἴκους αὐτῶν προενόμευσαν, καὶ τοὺς περιτετμηκότας αὐτοὺς ἐθανάτωσαν. v. 62. ἐκρεμάσθησαν) ἐκραταιώθησαν. ibid. ἐν αὐτοῖς) ἐν ἑαυτοῖς. v. 63. ἐπεδέξαντο) ἐπελέξαντο. ibid. βεβηλώσουσι) βεβηλώσωσι. CAP. II. v. 1. Ἰωαρεὶμ) ἰωαρίβ. ibid. Μωδεείν.) μωδεΐν. v. 2. Ἰωάννης ὁ ἐπικ. Γαδδίς) ἰωαννὰν ὁ διακαλούμενος καδδίς. v. 3. Θασσὶς) θασσί. v. 4. καλούμενος) ἐπικαλούμενος.

Digitized by Google

λην, καὶ ἀπώλεσε λαὸν πολὺν ἐξ Ἰσραήλ.

31. Καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα τῆς πόλεως, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν πυρὶ, καὶ καθεῖλε τὰς οἴκους αὐτῆς καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κύκλῳ·

ἠχμαλώτευσεν

32. Καὶ ἠχμαλώτευσαν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα, καὶ τὰ κλήνη ἐκληρονόμησαν.

33. Καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πόλιν Δαυὶδ τείχει μεγάλῳ καὶ ὀχυρῷ, πύργοις ὀχυροῖς, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄκραν.

34. Καὶ ἔθηκαν ἐκεῖ ἔθνος ἁμαρτωλὸν, ἄνδρας παρανόμους, καὶ ἐνίσχυσαν ἐν αὐτῇ.

35. Καὶ παρέθεντο ὅπλα καὶ τροφὴν, καὶ συναγαγόντες τὰ σκῦλα Ἱερουσαλὴμ ἀπέθεντο ἐκεῖ. Καὶ ἐγένετο εἰς μεγάλην παγίδα,

36. καὶ ἐγένετο εἰς ἔνεδρον τῷ ἁγιάσματι, καὶ εἰς διάβολον πονηρὸν τῷ Ἰσραὴλ διαπαντός.

37. Καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῷον κύκλῳ τοῦ ἁγιάσματος, καὶ ἐμόλυναν τὸ ἁγίασμα.

38. Καὶ ἔφυγον οἱ κάτοικοι Ἱερουσαλὴμ δι' αὐτὰς, καὶ ἐγένετο κατοικία ἀλλοτρίων· καὶ ἐγένετο ἀλλοτρία τοῖς γεννήμασιν αὐτῆς, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἐγκατέλιπον αὐτήν.

39. Τὸ ἁγίασμα αὐτῆς ἠρημώθη ὡς ἔρημος· αἱ ἑορταὶ αὐτῆς ἐστράφησαν εἰς πένθος, σάββατα αὐτῆς εἰς ὀνειδισμὸν, ἡ τιμὴ αὐτῆς εἰς ἐξουθένωσιν,

40. κατὰ τὴν δόξαν αὐτῆς ἐπληθύνθη ἀτιμασμὸς αὐτῆς, καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἐστράφη εἰς πένθος.

41. Καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ εἶναι πάντας εἰς λαὸν ἕνα,

42. καὶ ἐγκαταλιπεῖν ἕκαστον τὰ νόμιμα αὐτοῦ· καὶ ἐπεδέξαντο πάντα τὰ ἔθνη κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως.

43. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ ἠυδόκησαν τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἔθυσαν τοῖς εἰδώλοις, καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ σάββατον.

ἁγίασμα

44. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς βιβλία ἐν χειρὶ ἀγγέλων εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα, πορευθῆναι ὀπίσω νομίμων ἀλλοτρίων τῆς γῆς.

45. Καὶ κωλύσαι ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας καὶ σπονδὴν ἐκ τοῦ ἁγιάσματος, καὶ βεβηλῶσαι σάββατα καὶ ἑορτὰς,

46. καὶ μιᾶναι ἁγίασμα καὶ ἁγίους,

47. οἰκοδομῆσαι βωμοὺς καὶ τεμένη, καὶ εἰδωλεῖα, καὶ θύειν ὕεια, καὶ κλῆνη εἰδώλων κοινά.

48. Καὶ ἀφιέναι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἀπεριτμήτους, βδελύξαι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν παντὶ ἀκαθάρτῳ καὶ βεβηλῶσαι,

βεβηλῶσαι

v. 32. ἠχμαλώτευσεν) ἠχμαλώτισαν. v. 33. ὀχυρῷ) ὀχυρᾷ. v. 35. τροφὴν) τροφὰς. ibid. ἐγένετο) ἐγένοντο. v. 39. τιμὴ) ἡ τιμὴ. ibid. ἐξουθένωσιν) ἐξουδένωσιν. v. 40. ἀτιμασμὸς) ἡ ἀτιμία. v. 41. βασιλεὺς) addit ἀντίοχος. ibid. εἰς λαὸν) λαὸν. v. 42. ἐπεδέξαντο) ἐπεδέξατο. v. 43. ἠυδόκησαν) εὐδόκησαν. ibid. τὸ σάββατον) τὸ σάββατα. v. 45. θυσίας) θυσίαν. v. 47. εἰδωλεῖα) εἰδώλια. v. 48. βεβηλῶσαι) βεβηλώσει.

ἀκροβυστίαν ἐζευγίσθησαν

15. Καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἀκροβυστίας, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ διαθήκης ἁγίας· καὶ ἐζεύχθησαν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐπράθησαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρόν.

16. Καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία ἐνώπιον Ἀντιόχου· καὶ ὑπέλαβε βασιλεῦσαι γῆς Αἰγύπτου, ὅπως βασιλεύσῃ ἐπὶ τὰς δύο βασιλείας.

17. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Αἰγύπτον ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, ἐν ἅρμασι, καὶ ἐν ἐλέφασιν, καὶ ἐν ἱππεῦσι, καὶ ἐν στόλῳ μεγάλῳ.

18. Καὶ συνεχήσατο πόλεμον πρὸς Πτολεμαῖον τὸν βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ ἐντραπὴ Πτολεμαῖος ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε· καὶ ἔπεσαν τραυματίαι πολλοί.

19. Καὶ κατελάβοντο τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς ἐν γῇ Αἰγύπτῳ· καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα γῆς Αἰγύπτου.

20. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἀντίοχος μετὰ τὸ παταξαι Αἴγυπτον ἐν τῷ ἑκατοστῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ τριτῳ ἔτει· καὶ ἀνέβη ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐν ὄχλῳ βαρεῖ.

21. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἁγίασμα ἐν ὑπερηφανείᾳ, καὶ ἔλαβε τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν λυχνίαν τῆς φωτὸς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς,

22. καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως, καὶ τὰ σπονδεῖα, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυίσκας τὰς χρυσᾶς, καὶ τὸ καταπέτασμα, καὶ τοὺς στεφάνους, καὶ τὸν κόσμον τὸν χρυσοῦν τὸν κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐλέπισε πάντα,

23. καὶ ἔλαβε τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητά· καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἀποκρύφους οὓς εὗρε,

24. καὶ λαβὼν πάντα ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. Καὶ ἐποίησε φονοκλονίαν, καὶ ἐλάλησεν ὑπερηφανείαν μεγάλην. ἐποίησαν ἐλάλησαν

25. Καὶ ἐγένετο πένθος μέγα ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν,

26. καὶ ἐξέναξαν ἄρχοντες καὶ πρεσβύτεροι, παρθένοι καὶ νεανίσκοι ἠθένησαν, καὶ τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν ἠλλοιώθη.

27. Πᾶς νυμφίος ἀνέλαβε θρῆνον, καὶ καθημένη ἐν παστῷ ἐγένετο ἐν πένθει.

28. Καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν· καὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰακὼβ ἐνεδύσατο αἰσχύνην.

29. Καὶ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄρχοντα Φορολογίας εἰς τὰς πόλεις Ἰούδα· καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ.

30. Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς λόγους εἰρηνικὰς ἐν δόλῳ, καὶ ἐπίστευσαν αὐτῷ, καὶ ἐπέπεσεν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐξάπινα, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν πληγὴν μεγάλην,

v. 15. ἀκροβυστίαν) ἀκροβυσίας. ibid. ἐζεύγισθησαν) ἐζεύχθησαν. ib. ποιῆσαι) τοῦ ποιῆσαι. v. 16. ἐνώπιον) ἐναντίον. ibid. γῆς Αἰγύπτου) τῆς αἰγύπτου. v. 17. ὄχλῳ) ἐν ὄχλῳ. ibid. καὶ ἐλέφασιν) καὶ ἐν ἐλέφασι. v. 18. συνεχήσατο) συνεχήσαντο, *Edit. Franeq.* emendate ut *Alex.* ibid. τὸν βασιλέα) absque articulo. ib. ἔπεσαν) ἔπεσον. v. 20. καὶ Ἱεροσόλυμα) καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερουσαλήμ. v. 21. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον, *Edit. Franeq.* perinde ut *Alex.* v. 24. ἐποίησεν) ἐποίησε. ibid. ἐλάλησεν) ἐλάλησε. v. 27. καθημένη) καὶ καθημένη. v. 29. μετὰ δύο) καὶ μετὰ δύο. v. 30. ἐπίστευσαν) ἐπείσθησαν.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὸ πατάξαι Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου τὸν Μακεδόνα, ὃς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς γῆς Χεττιεὶμ, καὶ ἐπάταξε τὸν Δαρεῖον βασιλέα Περσῶν καὶ Μήδων, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.

2. Καὶ συνεστήσατο πολέμους πολλοὺς, καὶ ἐκράτησεν ὀχυρωμάτων πολλῶν, καὶ ἔσφαξε βασιλεῖς τῆς γῆς.

3. Καὶ διῆλθεν ἕως ἄκρων τῆς γῆς, καὶ ἔλαβε σκῦλα πλήθους ἐθνῶν· καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ὑψώθη, καὶ ἐπήρθη ἡ καρδία αὐτοῦ.

4. Καὶ συνῆξε δυνάμιν ἰσχυρὰν σφόδρα, καὶ ἦρξε χωρῶν, καὶ ἐθνῶν, καὶ τυραννιῶν, καὶ ἐγένοντο αὐτῷ εἰς φόρον.

5. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κοίτην, καὶ ἔγνω ὅτι ἀποθνήσκει.

6. Καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς ἐνδόξους τοὺς συνεκτρόφους αὐτοῦ ἀπὸ νεότητος, καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἔτι ζῶντος αὐτοῦ.

7. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ἔτη δώδεκα, καὶ ἀπέθανε.

8. Καὶ ἐπεκράτησαν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἕκαστος ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ.

9. Καὶ ἐπέθεντο πάντες διαδήματα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αὐτὸν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ὀπίσω αὐτῶν ἔτη πολλὰ, καὶ ἐπλήθυναν κακὰ ἐν τῇ γῇ.

10. Καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῶν ῥίζα ἁμαρτωλὸς Ἀντίοχος Ἐπιφανὴς, υἱὸς Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως, ὃς ἦν ὅμηρα ἐν τῇ Ῥώμῃ· καὶ ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει ἑκατοστῷ καὶ ἑβδόμῳ καὶ τριακοστῷ βασιλείας Ἑλλήνων.

11. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθον ἐξ Ἰσραὴλ υἱοὶ παράνομοι, καὶ ἀνέπεισαν πολλοὺς, λέγοντες· πορευθῶμεν, καὶ διαθώμεθα διαθήκην μετὰ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν, ὅτι ἀφ' ἧς ἐχωρίσθημεν ἀπ' αὐτῶν, εὗρεν ἡμᾶς κακὰ πολλά. ὑπ'

12. Καὶ ἠγαθύνθη ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν.

13. Καὶ προεθυμήθησάν τινες ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν ποιῆσαι τὰ δικαιώματα τῶν ἐθνῶν. ἔδωκαν

14. Καὶ ᾠκοδόμησαν γυμνάσιον ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Α'. CAP. I. v. 1. Χεττιεὶμ) χεττιειμ. ibid. πρότερον) πρότερος. v. 2. ὀχυρωμάτων) addit πολλῶν. ibid. βασιλεῖς) adjicit τῆς γῆς. v. 4. συνῆξε) συνήγαγε. ibid. τυραννιῶν) τυράννων. v. 6. συνεκτρόφους) συντρόφους. v. 10. τοῦ βασιλέως) absque articulo. ibid. ἔτει) ἐν ἔτει. ib. καὶ ἑβδόμῳ καὶ τριακοστῷ) transposita. v. 11. ὑπ' αὐτῶν) ἀπ' αὐτῶν. v. 13. ἔδωκαν) ἔδωκεν.

Digitized by Google

Digitized by Google

τῶ ἱερέως τῶ μεγάλου νυμφίου τῶ Σαναβαλλὰτ τῶ Οὐρωνίτα, καὶ ἐξέβρασα αὐτὸν ἀπ' ἐμοῦ.

29. Μνήσθητι αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀγχιστείᾳ τῆς ἱερατείας καὶ διαθήκης τῆς ἱερατείας, καὶ τὰς Λευίτας.

30. Καὶ ἐκαθάρισα αὐτὰς ἀπὸ πάσης ἀλλοτριώσεως, καὶ ἔστησα ἐφημερίας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις, ἀνὴρ ὡς τὸ ἔργον αὐτῶ.

31. Καὶ τὸ δῶρον τῶν ξυλοφόρων ἐν καιροῖς ἀπὸ χρόνων, καὶ ἐν τοῖς βαχυρίοις. μνήσθητί μου ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰς ἀγαθωσύνην.

ΕΖΡΑΣ Β'.

v. 28. Σαναβαλλὰτ) adjicit τῶ οὐρωνίτου. v. 29. καὶ διαθήκης) καὶ διαθήκη. Subscriptio deest in Edit. Rom.

MAK-

16. καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐτῇ Φέροντες ἰχθὺν, καὶ πᾶσαν πρᾶσιν πωλοῦντες τῷ σαββάτῳ τοῖς υἱοῖς Ἰούδα καὶ ἐν Ἰερουσαλήμ.

17. Καὶ ἐμαχεσάμην τοῖς υἱοῖς Ἰούδα τοῖς ἐλευθέροις, καὶ εἶπα αὐτοῖς· τίς ὁ λόγος ἕτος ὁ πονηρὸς, ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε, καὶ βεβηλεῖτε τὴν ἡμέραν τῷ σαββάτῳ;

18. Οὐχὶ ἕτως ἐποίησαν οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ἤνεγκεν ἐπ' αὐτὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην; καὶ ὑμεῖς προσίθετε ὀργὴν ἐπὶ Ἰσραὴλ βεβηλῶσαι τὸ σάββατον;

19. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα κατέσησαν πύλαι ἐν Ἰερουσαλὴμ πρὸ τῷ σαββάτῳ, καὶ εἶπα· καὶ ἔκλεισαν τὰς πύλας. καὶ εἶπα, ὥστε μὴ ἀνοιγῆναι αὐτὰς ἕως ὀπίσω τῷ σαββάτῳ. καὶ ἐν τῶν παιδαρίων μου ἔστησα ἐπὶ τὰς πύλας, ὥστε μὴ αἴρειν βαστάγματα ἐν ἡμέρᾳ τῷ σαββάτῳ.

20. Καὶ ἠυλίσθησαν πάντες, καὶ ἐποίησαν πρᾶσιν ἔξω Ἰερουσαλὴμ ἅπαξ καὶ δὶς·

21. καὶ διεμαρτυράμην ἐν αὐτοῖς, καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς· διὰ τί ὑμεῖς αὐλίζεσθε ἀπέναντι τῷ τείχους; ἐὰν δευτερώσητε, ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐν ὑμῖν. ἀπὸ τῷ καιρῷ ἐκείνου οὐκ ἤλθοσαν ἐν σαββάτῳ.

22. Καὶ εἶπα τοῖς Λευίταις, οἱ ἦσαν καθαριζόμενοι, καὶ ἐρχόμενοι, φυλάσσοντες τὰς πύλας, ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τῷ σαββάτῳ. πρὸς ταῦτα μνήθητί μου ὁ Θεὸς, καὶ φείσαί μου κατὰ τὸ πλῆθος τῷ ἐλέους σου·

23. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶδον τὰς Ἰουδαίους οἱ ἐκάθισαν γυναῖκας Ἀζωτίας, Ἀμμανίτιδας, Μωαβίτιδας,

24. καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἥμισυ λαλοῦντα λαλεῖτα Ἀζωτιστὶ, καὶ οὐκ εἰσὶν ἐπιγινώσκοντες λαλεῖν Ἰουδαϊστί.

25. Καὶ ἐμαχεσάμην μετ' αὐτῶν, καὶ κατηρασάμην αὐτές. καὶ ἐπάταξα ἐν αὐτοῖς ἄνδρας, καὶ ἐμαδάρωσα αὐτὰς, ἐνώρκισα αὐτὰς ἐν τῷ Θεῷ, ἂν δῶτε τὰς θυγατέρας ὑμῶν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐὰν λάβητε ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν.

26. Οὐχ ἕτως ἥμαρτε Σαλωμὼν βασιλεὺς Ἰσραὴλ; καὶ ἐν ἔθνεσι πολλοῖς οὐχ ἦν βασιλεὺς ὅμοιος αὐτῷ, καὶ ἀγαπώμενος τῷ Θεῷ ἦν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ Θεὸς εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ, καὶ τοῦτον ἐξέκλιναν αἱ γυναῖκες αἱ ἀλλότριαι.

27. Καὶ ὑμῶν μὴ ἀκουσόμεθα ποιῆσαι τὴν πᾶσαν πονηρίαν ταύτην, ἀσυνθετῆσαι ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν, καθίσαι γυναῖκας ἀλλοτρίας.

28. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἰωιαδὲ τῷ Ἐλισὲβ τῷ

---

v. 19. ὀπίσω) ἕως ὀπίσω. ibid. καὶ ἔστησα) καὶ ἐν τῶν παιδαρίων μου ἔστησα. v. 21. διεμαρτυράμην) ἐπεμαρτυράμην. ibid. τὴν χεῖρά μου) absque articulo. v. 24. λαλοῦσιν) λαλοῦντες. v. 25. ἄνδρας) ἀνδρας, καὶ ἐμαδάρωσα αὐτούς, καὶ ὥρκισα. ibid. ἂν δῶτε) ἐὰν δῶτε. v. 26. Θεῷ ἦν) τῷ θεῷ ἦν. v. 27. ἀκουσόμεθα) ἀκουσώμεθα. ibid. τὴν πᾶσαν) absque articulo. v. 28. Ἰωιαδὲ) ἰωαδὲ.

Digitized by Google

ταραίσασθαι· καὶ ἐπέστρεψεν ὁ Θεὸς ἡμῶν τὴν κατάραν εἰς εὐλογίαν.

3. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν τὸν νόμον, καὶ ἐχωρίσθησαν πᾶς ἐπίμικτος ἐν Ἰσραήλ.

4. Καὶ πρὸ τούτου Ἐλιασεὶβ ὁ ἱερεὺς οἰκῶν ἐν γαζοφυλακίῳ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐγγιῶν Τωβίας·

5. καὶ ἐποίησεν αὐτῷ γαζοφυλάκιον μέγα· καὶ ἐκεῖ ἦσαν πρότερον διδόντες τὴν Μαναὰν, καὶ τὸν λίβανον, καὶ τὰ σκεύη, καὶ τὴν δεκάτην τοῦ σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἐντολὴν τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, καὶ ἀπαρχὰς τῶν ἱερέων.

6. Καὶ ἐν παντὶ τούτῳ οὐκ ἦμην ἐν Ἰερουσαλὴμ, ὅτι ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ Ἀρθασασθὰ βασιλέως Βαβυλῶνος ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν ἠτησάμην παρὰ τοῦ βασιλέως,

7. καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ συνῆκα ἐν τῇ πονηρίᾳ ᾗ ἐποίησεν Ἐλιασεὶβ τῷ Τωβίᾳ, ποιῆσαι αὐτῷ γαζοφυλάκιον ἐν αὐλῇ οἴκου τοῦ Θεοῦ.

8. Καὶ πονηρόν μοι ἐφάνη σφόδρα· καὶ ἐξέρριψα πάντα τὰ σκεύη οἴκου Τωβίας ἔξω ἀπὸ τοῦ γαζοφυλακίου.

9. Καὶ εἶπα, καὶ ἐκαθάρισαν τὰ γαζοφυλάκια· καὶ ἐπέστρεψα ἐκεῖ σκεύη οἴκου τοῦ Θεοῦ, τὴν Μαναὰν καὶ τὸν λίβανον.

10. Καὶ ἔγνων ὅτι μερίδες τῶν Λευιτῶν οὐκ ἐδόθησαν. καὶ ἐφύγοσαν ἀνὴρ εἰς ἀγρὸν αὐτοῦ, οἱ Λευῖται καὶ οἱ ᾄδοντες, ποιοῦντες τὸ ἔργον.

11. Καὶ ἐμαχεσάμην τοῖς στρατηγοῖς, καὶ εἶπον· διὰ τί ἐγκατελείφθη ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ; καὶ συνήγαγον αὐτοὺς, καὶ ἔστησα αὐτοὺς ἐπὶ τάσει αὐτῶν.

12. Καὶ πᾶς Ἰούδα ἤνεγκαν δεκάτην τοῦ πυροῦ καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου εἰς τοὺς θησαυρούς

13. ἐπὶ χεῖρα Σελεμίου τοῦ ἱερέως, καὶ Σαδὼκ τοῦ γραμματέως, καὶ Φαδαίου ἀπὸ τῶν Λευιτῶν. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν Ἀνὰν υἱὸς Ζακχὲρ, υἱὸς Μαθθανίου, ὅτι πιστοὶ ἐλογίσθησαν ἐπ' αὐτοὺς μερίζειν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν.

14. Μνήσθητί μου ὁ Θεὸς ἐν ταύτῃ, καὶ μὴ ἐξαλειφθήτω ἔλεός μου ὃ ἐποίησα ἐν οἴκῳ Κυρίου Θεοῦ. ὅτι

15. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶδον ἐν Ἰούδα πατοῦντας ληνοὺς ἐν σαββάτῳ, καὶ φέροντας δράγματα, καὶ ἐπιγεμίζοντας ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ οἶνον καὶ σταφυλὴν καὶ σῦκα καὶ πᾶν βάσαγμα, καὶ φέροντας εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου· καὶ ἐπεμαρτυράμην ἐν ἡμέρᾳ πράσεως αὐτῶν·

v. 4. τῷ Θεῷ) θεῷ. v. 5. ἐποίησεν αὐτῷ) ἐποίησεν ἑαυτῷ. ibid. Μαναὰν) μαναὰ. v. 7. Τωβίᾳ) τῷ τωβίᾳ. v. 9. Μαναὰν) μαίνα. v. 11. ἐμαχεσάμην, καὶ εἶπον) ἐμαχεσάμην τοῖς στρατηγοῖς, καὶ εἶπα. ibid. ἐπὶ τάσει) ἐπὶ τῇ τάσει. v. 12. πυροῦ) τοῦ πυροῦ. v. 13. Μαθθανίου) ματθανίου. v. 14. ὅτι ἐποίησα) ὃ ἐποίησα. ibid. Θεοῦ) τῷ θεῷ. v. 15. ἐν σαββάτῳ) ἐν τῇ σαββάτῳ.

33. καὶ Ἀζαρίας, καὶ Ἔζρα, καὶ Μοσολλαμ,

Σαμμαίας

34. Ἰούδα, καὶ Βενιαμεὶν, καὶ Σαμμαΐας, καὶ Ἱερεμίας,

35. καὶ ἀπὸ υἱῶν τῶν ἱερέων ἐν σάλπιγξι, Ζαχαρίας υἱὸς Ἰωναθὰν, υἱὸς Σαμμαίας, υἱὸς Ματθανίας, (ὁ) υἱὸς Μιχαίας, υἱὸς Ζακχὲρ, υἱὸς Ἀσάφ.

36. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῷ, Σαμμαΐας, καὶ Ὀζιὴλ, Γελωὶ, Ἰαμαὶ, Ἀλὰ, Ναθαναὴλ, καὶ Ἰούδα, Ἀνανὶ, τῷ αἰνεῖν ἐν ᾠδαῖς Δαυὶδ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ. καὶ Ἔζρας ὁ γραμματεὺς ἔμπροσθεν αὐτῶν

37. ἐπὶ πύλης, τῷ αἰνεῖν κατέναντι αὐτῶν. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ κλίμακας πόλεως Δαυὶδ ἐν ἀναβάσει τοῦ τείχους ἐπάνωθεν τοῦ οἴκου Δαυὶδ καὶ ἕως πύλης τοῦ ὕδατος

*39. Ἐφραὶμ, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην ἐχθυηρὰν, καὶ πύργου Ἀναμεὴλ, καὶ ἕως πύλης τῆς προβατικῆς.

*42. Καὶ ἠκούσθησαν οἱ ᾄδοντες, καὶ ἐπεσκέπησαν·

43. καὶ ἔθυσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θυσιάσματα μεγάλα, καὶ ηὐφράνθησαν, ὅτι ὁ Θεὸς ηὐφρανεν αὐτοὺς μεγάλως. καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ηὐφράνθησαν, καὶ ἠκούσθη εὐφροσύνη ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ μακρόθεν.

44. Καὶ κατέστησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄνδρας ἐπὶ τῶν γαζοφυλακίων, τοῖς θησαυροῖς, ταῖς ἀπαρχαῖς, καὶ ταῖς δεκάταις, καὶ τοῖς συνηγμένοις ἐν αὐτοῖς ἀρχηγοὶ τῶν πόλεων μερίδας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις, ὅτι εὐφροσύνη ἦν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐπὶ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἐπὶ τοὺς Λευίτας τοὺς ἑστῶτας.

45. Καὶ ἐφύλαξαν φυλακὰς Θεοῦ ἑαυτῶν, καὶ φυλακὰς τοῦ καθαρισμοῦ, καὶ τοὺς ᾄδοντας, καὶ τοὺς πυλωροὺς, ὡς ἐντολαὶ Δαυὶδ, καὶ Σαλωμὼν υἱοῦ αὐτοῦ.

46. Ὅτι ἐν ἡμέραις Δαυὶδ Ἀσὰφ ἀπ' ἀρχῆς πρῶτος τῶν ᾀδόντων καὶ ὕμνου καὶ αἴνεσιν τῷ Θεῷ.

47. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις Ζοροβάβελ καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Νεεμίου, διδόντες μερίδας τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ, καὶ ἁγιάζοντες τοῖς Λευίταις, καὶ οἱ Λευῖται ἁγιάζοντες τοῖς υἱοῖς Ἀαρών.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΕΝ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεγνώσθη ἐν βιβλίῳ Μωϋσῆ ἐν ὠσὶ τοῦ λαοῦ. καὶ εὑρέθη γεγραμμένον ἐν αὐτῷ, ὅπως μὴ εἰσέλθωσιν Ἀμμανῖται καὶ Μωαβῖται ἐν ἐκκλησίᾳ Θεοῦ ἕως αἰῶνος,

2. ὅτι οὐ συνήντησαν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν ἄρτῳ καὶ ἐν ὕδατι, καὶ ἐμισθώσαντο ἐπ' αὐτὸν τὸν Βαλαὰμ κατα-

ράσ-

V. 33. Ἔζρα, καὶ Μοσολλαμ) καὶ Ἔσδρας, καὶ μοσολλὰμ. V. 34. in Rom. καὶ Ἰούδα, καὶ Βενιαμὶν, καὶ σαμαΐου, καὶ Ἱερεμίου. V. 35. ἀπὸ υἱῶν) ἀπὸ τῶν υἱῶν. ibid. σάλπιγξι) ἐν σαλπίγγι. ib. Ματθανίου, ὁ υἱὸς) ματθανία, υἱοῦ. V. 36. Ὀζιὴλ αὐτοῦ) ὀζιὴλ, γελωὶλ, ἰαμαὶ, ἀλὰ, ναθαναὴλ καὶ Ἰούδα, ἀνανὶ, τοῦ αἰνεῖν. V. 37. καὶ πύλης) καὶ ἕως τῆς πύλης. V. 39. ἐχθυηρὰν, καὶ πύργου) ἐχθυρὰν, καὶ πύργου. V. 43. εὐφροσύνη) ἡ εὐφροσύνη. V. 44. ἦν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐπὶ) ἐν Ἰούδᾳ ἐπὶ. V. 45. ἑαυτῶν, φυλακὰς) αὐτῶν, καὶ φυλακὰς. CAP. XIII. V. 2. καὶ ἐν ὕδατι) ἐν abeſt.

καὶ Ἰωακεὶμ ἐγέννησε τὸν Ἐλιασεὶϐ, καὶ Ἐλιασεὶϐ τὸν Ἰωαδὰ,

11. καὶ Ἰωαδὰ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ Ἰωνάθαν ἐγέννησε τὸν Ἰαδȣ́.

12. Καὶ ἐν ἡμέραις Ἰωακεὶμ ἀδελφοὶ αὐτȣ̃ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν, τῷ Σαραΐα, Ἀμαρία. τῷ Ἰερμίᾳ, Ἀνανία.

13. τῷ Ἔζρᾳ, Μεσουλάμ. τῷ Ἀμαρίᾳ, Ἰωανάν.

14. τῷ Μαλȣ̀χ, Ἰωνάθαν. τῷ Σεχενία, Ἰωσήφ.

15. τῷ Ἀρὲ, Μαννάς. τῷ Μαραὼθ, Ἑλκαΐ.

16. τῷ Ἀδαδαΐ, Ζαχαρία. τῷ Γαναθὼθ, Μεσολάμ.

17. τῷ Ἀϐιὰ, Ζεχρί. τῷ Μιαμὶν, Μααδαί. τῷ Φελετὶ,

18. τῷ Βαλγὰς, Σαμȣὲ. τῷ Σεμίᾳ, Ἰωνάθαν.

19. τῷ Ἰωαρὶϐ, Ματθαναὶ. τῷ Ἐδίῳ, Ὀζί.

20. τῷ Σαλαΐ, Καλλαΐ. τῷ Ἀμὲκ, Ἀϐεδ.

21. τῷ Ἑλκίᾳ, Ἀσαϐίας. τῷ Ἰεδεϊȣ̀, Ναθαναήλ.

22. Οἱ Λευῖται ἐν ἡμέραις Ἐλιασεὶϐ, Ἰωαδὰ, καὶ Ἰωὰ, καὶ Ἰωανὰν, καὶ Ἰδȣ́α, γεγραμμένοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν. καὶ οἱ ἱερεῖς ἐν Βασιλείᾳ Δαρείου τȣ̃ Πέρσου.

23. Υἱοὶ Λευὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν γεγραμμένοι ἐπὶ βιϐλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν, καὶ ἕως ἡμερῶν Ἰωανὰν υἱοῦ Ἐλισȣέ.

24. Καὶ ἄρχοντες τῶν Λευιτῶν Ἀσαϐία, καὶ Σαραϐία, καὶ Ἰησοῦ. καὶ υἱοὶ Καδμιὴλ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατεναντίον αὐτῶν εἰς αἰνεῖν καὶ ὑμνεῖν ἐν ἐντολῇ Δαυὶδ ἀνθρώπȣ τȣ̃ Θεȣ̃ ἐφημερίαν πρὸς ἐφημερίαν ἐφημερίαν.

25. Ἐν τῷ συναγαγεῖν με τȣ̀ς πυλωρȣ̀ς,

26. ἐν ἡμέραις Ἰωακεὶμ υἱȣ̃ Ἰησȣ̃, υἱȣ̃ Ἰωσεδέκ. καὶ ἐν ἡμέραις Νεεμία, καὶ Ἔζρα, ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ γραμματεύς.

27. Καὶ ἐν ἐγκαινίοις τείχους Ἱερȣσαλὴμ ἐζήτησαν τȣ̀ς Λευίτας ἐν τοῖς τόποις αὐτῶν τȣ̃ ἐνέγκαι αὐτȣ̀ς εἰς Ἱερȣσαλὴμ, ποιῆσαι ἐγκαίνια καὶ εὐφροσύνην ἐν Θωδαθὰ, καὶ ἐν ᾠδαῖς κυμϐαλίζοντες, καὶ ψαλτήρια, καὶ κινύραι.

28. Καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ τῶν ᾀδόντων καὶ ἀπὸ τῆς περιχώρου κυκλόθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπὸ ἐπαύλεων,

29. καὶ ἀπὸ ἀγρῶν, ὅτι ἐπαύλεις ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς οἱ ᾄδοντες ἐν Ἱερουσαλήμ.

30. Καὶ ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ ἐκαθάρισαν τὸν λαὸν καὶ τȣ̀ς πυλωρȣ̀ς καὶ τὸ τεῖχος.

31. Καὶ ἀνήνεγκα τȣ̀ς ἄρχοντας Ἰȣ́δα ἐπάνω τȣ̃ τείχους, καὶ ἔστησα δύο περὶ αἰνέσεως μεγάλας, καὶ διῆλθον ἐκ δεξιῶν ἐπάνω τȣ̃ τείχους τῆς κοπρίας. ἀνήνεγκαν

32. Καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῶν Ὠσαΐα καὶ ἥμισυ ἀρχόντων Ἰȣ́δα,

v. 10. Ἰωαδὰ) ἰωδαὲ, ita quoque versu seq. v. 12. Ἰερμία) ἱερεμία. v. 14. τῷ Μαλȣ̀χ) τῷ ἀμαλούχ; ab his verbis usque ad v. 22. supplementa Alexandrini Codicis minoribus literis expressa ex *Edit. Rom.* repetita sunt. v. 22. καὶ ἱερεῖς) καὶ οἱ ἱερεῖς. v. 23. Υἱοὶ Λευὶ) υἱοὶ δὲ Λευὶ. v. 24. ἄρχοντες) οἱ ἄρχοντες. ibid. εἰς αἰνεῖν καὶ ὑμνεῖν ἐντολῇ) εἰς ὕμνον αἰνεῖν ἐν ἐντολῇ. ib. ἐφημερία) ἐφημερίαν. v. 25. καὶ Ἔζρα, ὁ ἱερ. καὶ ὁ γρ.) καὶ ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γρ. v. 27. ψαλτήρια) addit καὶ κινύραι. v. 31. τȣ̃ τείχους) addita supplementa habet *Edit. Rom.* v. 32. ἐπορεύθη) ἐπορεύθησαν.

Digitized by Google

λαὰμ, υἱὸς Σαδδοὺκ, υἱὸς Μαριὼθ, υἱὸς Αἰτὼβ ἀπέναντι οἴκου τοῦ Θεοῦ.

12. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ποιοῦντες τὸ ἔργον τῆ οἴκῳ, ἑξακόσιοι εἰκοσιδύο. καὶ Ἀδαΐα υἱὸς Ἱεροὰμ υἱῆ Φαλαλίαι, υἱῆ Ἀμασὶ, υἱὸς Ζαχαρίας, υἱὸς Φασεὲρ, υἱὸς Μελχίας,

13. καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ ἄρχοντες πατριῶν, διακόσιοι τεσσαρακοντατρεῖς. καὶ Ἀμεσαὶ υἱὸς Ἐσριὴλ, υἱοῦ Μεσαμιὲ, υἱοῦ Ἐμμὲρ,

14. καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δυνατοὶ παρατάξεως, ἑκατὸν εἰκοσιεπτά· καὶ ἐπίσκοπος ἐπ' αὐτῶν Σοχριὴλ υἱὸς τῶν μεγάλων.

15. Καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν Σαμαΐα υἱὸς Ἐζρὶ υἱὸς Ἀσουὲ υἱῆ Ἑρμαὰ,

*17. καὶ Μαθθανίας υἱὸς Μιχὰ, καὶ Ἰωδὴὲ υἱὸς Σαμεὶ,

18. διακόσιοι ἐγδοηκονταπέντε.

19. Καὶ οἱ πυλωροὶ, Ἀκοὺὲ, Τελαμεὶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο.

*22. Καὶ ἐπίσκοποι Λευιτῶν υἱὸς Βανὶ, υἱὸς Ὀζὶ, υἱὸς Ἀσαβίας, υἱὸς Μιχά. ἀπὸ υἱῶν Ἀσαὴφ τῶν ᾀδόντων ἀπέναντι ἔργου οἴκου τοῦ Θεοῦ·

23. ὅτι ἐντολὴ τῆ βασιλέως ἐπ' αὐτούς.

24. Καὶ Φαθαΐα υἱὸς Βασηζὰ πρὸς χεῖρα τῆ βασιλέως εἰς πᾶν ῥῆμα τῷ λαῷ,

25. καὶ πρὸς τὰς ἐπαύλεις ἐν ἀγρῷ αὐτῶν. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἰούδα ἐκάθισαν ἐν Καριαθαρβὸ,

26. καὶ ἐν Ἰησοῦ,

27. καὶ ἐν Βερσαβεὲ, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν.

*30. Λαχεὶς καὶ οἱ ἀγροὶ αὐτῆς. καὶ παῳκεβάλοσαν ἐν Βερσαβεέ.

31. Καὶ υἱοὶ Βενιαμεὶν ἀπὸ Γαβαὰ Μαχαμάς.

*36. Καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν μερίδες Ἰούδα τῷ Βενιαμείν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἕτοι οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται οἱ ἀναβάντες μετὰ Ζοροβάβελ υἱῆ Σαλαθιὴλ, καὶ Ἰησοῦ, Σαραΐα, Ἱερμία, Ἔζρα,

2. Ἀμαρία, Μαλὶχ,

3. Σεχενία.

*7. Οὗτοι ἄρχοντες τῶν ἱερέων, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐν ἡμέραις Ἰησοῦ.

8. καὶ οἱ Λευῖται, Ἰησοῦ, Βανεὶ, Καδμιὴλ, Σαραβία, Ἰωδαὲ, Μαθανία, ἐπὶ τῶν χειρῶν αὐτὸς, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς τὰς ἐφημερίας.

*10. Καὶ Ἰησοῦς ἐγέννησε τὸν Ἰωακεὶμ, καὶ

v. 11. Αἰτὼβ) αἰτωὺ. v. 12. Καὶ ἀδελφοὶ) καὶ οἱ ἀδελφοὶ. ibid. Ἀμασὶ) υἱοῦ ἀμασὶ. ib. Φασεὲρ, Μελχίας) Φασσοὺρ, υἱὸς μελχία. v. 13. in *Rom.* καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἄρχοντες πατριῶν, διακόσιοι τεσσεράκοντα δύο. καὶ ἀμασία υἱὸς ἐσδριὴλ, υἱοῦ μεσαμιὲ, υἱῆ ἐμμὲρ. v. 14. ἐπ' αὐτῶν Σοχριὴλ) βαδαὴλ υἱὸς τῶν μεγάλων. v. 15. Ἀσουὲ) υἱὸς Ἐζρὶ) υἱὸς ἑρμαὰ. v. 17. καὶ Μαθθανίας) ματθανίας. v. 19. Τελαμεὶν) τελαμὶν. v. 22. Ὀζὶ) υἱὸς ὀζὶ. v. 23. ἐπ' αὐτούς.) τὰς αὐτούς. v. 25. Καριαθαρβὸ) καριαθερβὸκ. v. 27. Βερσαβεὲ) βηρσαβεὲ, passim. v. 30. Λαχεὶς καὶ οἱ ἀγροὶ) λαχὶς καὶ ἀγροὶ. v. 31. Καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοὶ. ibid. Μαχαμάς) μαχμὰς. CAP. XII. v. 1. Ἱερμία, Ἔζρα) ἱερμία, ἔσδρα. v. 7. ἄρχοντες) οἱ ἄρχοντες. ibid. Ἰησοῦ) ἰησοῦ. v. 8. Μαθανία) ματθανία. v. 10. Ἰωακεὶμ) ἰωακὶμ, passim, ita hoc versu *Rom.* habet ἰλιασίβ.

Digitized by Google

Θεῦ ἡμῶν, τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσιν ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἡμῶν.

37. Καὶ τὴν ἀπαρχὴν σίτων ἡμῶν, καὶ τὸν καρπὸν παντὸς ξύλου, οἴνου καὶ ἐλαίου, εἰσομεν τοῖς ἱερεῦσιν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον οἴκου τοῦ Θεοῦ, καὶ δεκάτην γῆς ἡμῶν τοῖς Λευίταις. καὶ αὐτοὶ οἱ Λευῖται δεκατοῦντες ἐν πάσαις πόλεσι δουλείας ἡμῶν.

38. Καὶ ἔσται ὁ ἱερεὺς υἱὸς Ἀαρὼν μετὰ τοῦ Λευίτου ἐν τῇ δεκάτῃ τοῦ Λευίτου, καὶ οἱ Λευῖται ἀνοίσουσι τὴν δεκάτην τῆς δεκάτης εἰς οἶκον Θεοῦ ἡμῶν, εἰς τὰ γαζοφυλάκια, εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ.

39. Ὅτι εἰς τὰς θησαυροὺς εἰσοίσουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Λευὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου, καὶ τοῦ οἴνου, καὶ τοῦ ἐλαίου, καὶ ἐκεῖ σκεύη τὰ ἅγια, καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοὶ, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψομεν τὸν οἶκον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ἐκάθισαν οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ ἔβαλον κλήρους ἑνέγκαι ἕνα ἀπὸ τῶν δέκα καθίσαι ἐν Ἰερουσαλὴμ πόλει τῇ ἁγίᾳ, καὶ ἐννέα μέρη ἐν ταῖς πόλεσι.

2. Καὶ εὐλόγησεν ὁ λαὸς τοὺς πάντας ἄνδρας τοὺς ἑκουσιαζομένους καθίσαι ἐν Ἰερουσαλήμ.

3. Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῆς χώρας οἳ ἐκάθισαν ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν πόλεσιν Ἰούδα. ἐκάθισαν ἀνὴρ ἐν καταχήσει αὐτοῦ, ἐν πόλεσιν αὐτῶν Ἰσραὴλ, οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ Ναθινταῖοι, καὶ οἱ υἱοὶ δούλων Σαλωμών.

4. Καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐκάθισαν ἀπὸ υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἀπὸ υἱῶν Βενιαμείν· ἀπὸ υἱῶν Ἰούδα, Ἀθαΐα υἱὸς Ὀζία, υἱὸς Ζαχαρίας, υἱὸς Σαμαρίας, υἱὸς Σαφατίας, υἱὸς Μαλελεήλ. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φαρὲς, Ἀθαΐας

5. καὶ Μαασία υἱὸς Βαρὲχ, υἱὸς Χαλαζὰ, υἱὸς Ὀζία, υἱὸς Ἀδαΐα, υἱὸς Ἀχαΐα Ἰωιαρὶβ, υἱὸς Ζαχαρίου, υἱὸς τοῦ Σηλωνί.

6. Πάντες υἱοὶ Φαρὲς οἱ καθήμενοι ἐν Ἰερουσαλὴμ, τετρακόσιοι ἑξηκονταεπτὰ ἄνδρες δυνάμεως.

7. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Βενιαμείν, Σηλὼ υἱὸς Μεσουλὰμ, υἱὸς Ἰωαδὰ, υἱὸς Φαδαΐας, υἱὸς Καλαΐας, υἱὸς Μαασίου, υἱὸς Ἠθιὴλ, υἱὸς Ἰεσαΐας,

8. καὶ ὀπίσω αὐτοῦ Γηβεὶ, Σηλεὶ, ἐννακόσιοι εἰκοσιοκτώ.

9. Καὶ Ἰωὴλ υἱὸς Ζεχρὶ ἐπίσκοπος ἐπ' αὐτούς. καὶ Ἰούδας υἱὸς Ἀσανὰ ἀπὸ τῆς πόλεως, δεύτερος

10. ἀπὸ τῶν ἱερέων. καὶ Ἰαδαΐα υἱὸς Ἰωαρὶβ, Ἰαχεὶν,

11. Σαραΐα υἱὸς Ἑλχία, υἱὸς Μεσου- Ἰωαρὶβ

v. 37. ἱερεῦσιν εἰς τὸ ἡμῶν τοῦ Λευίται.) ἱερεῦσιν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον οἴκου τοῦ Θεοῦ, καὶ δεκάτην γῆς ἡμῶν τοῖς λευίταις. v. 38. τῆς δεκάτης) τῆς δέκατος. v. 39. οἱ λειτουργοὶ) καὶ οἱ λειτουργοί. ibid. Κυρίε Θεῦ) τοῦ Θεοῦ. CAP. XI. v. 1. ἔβαλον) ἐβάλοσαν. v. 4. Ἀθαΐα) υἱὸς Ὀζία) ἀθαΐα υἱὸς ἀζία. ibid. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φαρὲς,) καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Φαρὲς. v. 5. Ἀχαΐα) ἀδαΐα. ibid. Ἰωαρὶβ) ἰωαρὶβ. ib. Ἠλωνί) σηλωνί. v. 7. Ἠθιὴλ, υἱὸς Ἰεσαΐα) Ἰθιὴλ, υἱὸς ἰσαΐα. v. 8. Γηβεὶ, Σηλεὶ) γηβὶ, σηλὶ. v. 9. Ἰούδας Ἀσανὰ) ἰούδα υἱὸς ἀσανά. v. 10. Ἰωαρὶβ, Ἰαχεὶν) ἰωαρὶβ, ἰαχὶν.

17. Ἀτὴρ, Ἐζεκία, Ἀζοὺρ,
18. Ὠδοΐα, Ἠσὰμ, Βησεὶ,
19. Ἀρὶφ, Ἀναθὼθ, Νωβαΐ,
20. Μαγαφὴς, Μεσουλὰμ, Ἠζεὶρ,
Ἰεδδοὺκ 21. Μεσωζεβὴλ, Σαδοὺκ, Ἰεδδόα,
22. Φαλτία, Ἀνὰν, Ἀναΐα,
23. Ὠσηὲ, Ἀνανία, Ἀσοὺβ,
Ἀδὼ 24. Ἀλωὴς, Φαλαεὶ, Σωβὴκ,
Ῥαοὺμ 25. Ῥεὰμ, Ἐσαβανὰ, * Μαασία,
*Μααλσία 26. καὶ Ἀΐα, Αἰνὰν, Ἠνὰν,
27. Μαλοὺχ, Ἠρὰμ, Βαανὰ,
Ῥεοὺμ 28. καὶ οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ, οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, οἱ πυλωροὶ, οἱ ᾄδοντες, οἱ Ναθινεὶμ, καὶ πᾶς ὁ προσ-
τοῦ λαοῦ πορευόμενος ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς πρὸς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, γυναῖκες αὐτῶν, υἱοὶ αὐτῶν, θυγατέρες αὐτῶν. πᾶς ὁ
εἴδων ἀδὼς καὶ συνιὼν,

29. ἐνίσχυον ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἑαυτῶν, καὶ κατηράσαντο αὐτοὺς, καὶ εἰσήλθοσαν ἐν ἀρᾷ καὶ ἐν ὅρκῳ τοῦ πορεύεσθαι ἐν νόμῳ τοῦ Θεοῦ, ὃς ἐδόθη ἐν χειρὶ Μωϋσῆ δούλου τοῦ Θεοῦ, φυλάσσεσθαι καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς Κυρίου, καὶ κρίματα αὐτοῦ, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ,

30. καὶ τοῦ μὴ δοῦναι θυγατέρας ἡμῶν τοῖς λαοῖς τῆς γῆς, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν οὐ ληψόμεθα τοῖς υἱοῖς ἡμῶν.

31. Καὶ λαοὶ τῆς γῆς οἱ φέροντες τοὺς ἀγορασμοὺς καὶ πᾶσαν πρᾶσιν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου ἀποδόσθαι, οὐκ ἀγορῶμεν παρ' αὐτῶν ἐν σαββάτῳ καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἁγίᾳ. καὶ ἀνήσομεν τὸ ἔτος τὸ ἕβδομον, καὶ ἀπαίτησιν πάσης χειρός.

32. Καὶ στήσομεν ἐφ' ἡμᾶς ἐντολὰς δοῦναι ἐφ' ἡμᾶς τρίτον τοῦ διδράχμου κατ' ἐνιαυτὸν εἰς δουλείαν οἴκου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,

33. εἰς ἄρτους τοῦ προσώπου, καὶ θυσίαν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ, καὶ εἰς ὁλοκαύτωμα τοῦ ἐνδελεχισμοῦ τῶν σαββάτων, τῶν νουμηνιῶν, εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὰ ἅγια, καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς ἔργα οἴκου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

34. Καὶ κλήρους ἐβάλομεν περὶ κλήρου ξυλοφορίας, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καὶ ὁ λαὸς, ἐνέγκαι εἰς οἶκον Θεοῦ ἡμῶν, εἰς οἶκον πατριῶν ἡμῶν, εἰς καιροὺς ἀπὸ χρόνων, ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν, ἐκκαῦσαι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ. οἴκους

35. καὶ ἐνέγκαι τὰ πρωτογενήματα τῆς γῆς ἡμῶν, καὶ πρωτογενήματα καρποῦ παντὸς ξύλου ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν εἰς οἶκον Κυρίου,

36. καὶ τὰ πρωτότοκα υἱῶν ἡμῶν καὶ κτηνῶν ἡμῶν, ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν ἡμῶν καὶ ποιμνίων ἡμῶν ἐνέγκαι εἰς οἶκον Θεοῦ ποιμνημίων

v. 18. Βησεὶ) Βησί. v. 20. in Rom. μεγαφὴς, μεσουλὰμ, ἠζὶρ. v. 21. Ἰεδδοὺκ) ἰεδδόα. v. 24. Ἀδὼ, Φαλαεὶ) ἀλωὴς, Φαλαΐ. v. 25. in Rom. ῥεοὺμ, ἐσσαβανὰ, μαασία. v. 26. Ἠνὰν) ἠνὰμ. v. 27. Ῥεὰμ) ἠρὰμ. v. 28. καὶ οἱ Λευῖται) καὶ deest. ibid. ἀπὸ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς πρὸς τὸν νόμον) ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς πρὸς νόμον. ib. πᾶς ὁ εἴδων) πᾶς ὁ εἰδὼς. v. 29. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. καὶ κρίματα αὐτοῦ) καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ, adjicit præterea, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ. v. 30. τῆς γῆς) τοῖς γῆς. v. 33. ἐνδελεχισμοῦ) τοῦ ἐνδελεχισμοῦ. v. 34. εἰς οἴκους πατρ.) εἰς οἶκον πατριῶν. v. 36. ποιμνημίων) ποιμνίων.

Digitized by Google

λεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἡμῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς προφήτας ἡμῶν, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ σου ἀπὸ ἡμερῶν βασιλέων Ἀσσυρ καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

33. Καὶ σὺ δίκαιος ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐρχομένοις ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι ἀλήθειαν ἐποίησας. καὶ ἡμεῖς ἐξημάρτομεν·

34. καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς ἡμῶν, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν οὐκ ἐποίησαν τὸν νόμον σου, καὶ οὐ προσέσχον τῶν ἐντολῶν σου, καὶ τὰ μαρτύριά σου ἃ διεμαρτύρω αὐτοῖς.

35. Καὶ αὐτοὶ ἐν βασιλείᾳ σου καὶ ἐν ἀγαθωσύνῃ σου τῇ πολλῇ ἣ ἔδωκας αὐτοῖς, καὶ ἐν τῇ γῇ τῇ πλατείᾳ καὶ λιπαρᾷ ἣ ἔδωκας ἐνώπιον αὐτῶν, οὐκ ἐδούλευσάν σοι, καὶ οὐκ ἀπέστρεψαν ἀπὸ ἐπιηδευμάτων αὐτῶν τῶν πονηρῶν.

36. Ἰδοὺ ἐσμὲν σήμερον δοῦλοι, καὶ ἡ γῆ ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν φαγεῖν τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, ἰδοὺ ἐσμὲν δοῦλοι ἐν αὐτῇ·

37. καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς πολλοὶ τοῖς βασιλεῦσιν οἷς ἔδωκας ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὰ σώματα ἡμῶν ἐξουσιάζουσι, καὶ ἐν κλήσεσιν ἡμῶν, ὡς ἀρεσὸν αὐτοῖς· καὶ ἐν θλίψει μεγάλῃ ἐσμέν.

38. Καὶ ἐν πᾶσι τούτοις ἡμεῖς διατιθέμεθα πίστιν, καὶ γράφομεν, καὶ ἐπισφραγίζουσι πάντες ἄρχοντες ἡμῶν, Λευῖται ἡμῶν, ἱερεῖς ἡμῶν.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἐπὶ τῶν σφραγιζόντων Νεεμίας Ἀρταξαθὰ υἱὸς Ἀχαλίου, καὶ Σεδεκίας

2. υἱὸς Σαραΐου, καὶ Ἀζαρίου, καὶ Ἱερμίου,

3. Φασὲρ, Ἀμαρίου, Μελχίου,

4. Ἀτλὰς, Σεβανὶ, Μαλὺχ,

5. Ἱρὰμ, Μερεμὼθ, Ἀβδίου,

6. Δανιὴλ, Γαννωθὼν, Βαρὺχ, Γαεννα-

7. Μεσυλὰμ, Ἀβίου, Μιαμεὶν, Θὼν

8. Μαασίου, Βελγαΐ, Σαμαΐου, ἕτοι ἱερεῖς.

9. Καὶ οἱ Λευῖται, Ἰησοῦς υἱὸς Ἀζανίου, Βαναΐου ἀπὸ υἱῶν Ἰηδαὰδ, Καδμιὴλ,

10. καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Σεβανίου, Ὠδαΐου, Καλιτὰν, Φελαΐου, Ἀνὰν,

11. Μιχὰ, Ῥωὰβ, Ἀσεβίου, Ἐσεβίας

12. Ζακχὼρ, Σαραβίου, Σεβανίου,

13. Ὠδαΐου, υἱοὶ Βανουὶ, Βανεαι-

14. ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, Φόρος Φααὰθ, Μωαὰβ, Ἠλὰμ, Ζαθθουΐου. υἱοὶ Βανὶ, αἱ

15. Ἀσγαὰδ, Βηβαΐ,

16. Ἀδωνία, Βαγγοεὶ, Ἠδεὶν, Ἀσανὰδ

17. Ἀτὴρ,

ν. 33. δίκαιος ἃ ἐπὶ) δίκαιος ἐπὶ. ν. 35. γῇ πλατείᾳ) γῇ τῇ πλατείᾳ. ibid. ἐστηδευμάτων) addit αὐτῶν. ν. 36. ἰσμὲν σήμερον) transpolita. ibid. & v. 37. quæ minoribus literis suppleta leguntur exhibet *Edit. Rom.* ν. 38. πάντες ἄρχοντες) ἄρχοντες. CAP. X. v. 1. Νεεμίας) addit ἀρταξαθὰ. ν. 2. Σαραΐα) ἀραΐα. ibid. Ἱερμία) Ἱερμίου. ν. 3. Μελχία) μελχίου. ν. 6. Γαννωθὼν) γαννωθὼν. ν. 7. Μιαμεὶν) μιαμὶν. ν. 9. Ἠδαὰδ) ἠνωδὰδ. ν. 10. Σεβανία) σαβανίου. ibid. Φελαία) Φελαΐου. ν. 11. Ἐσεβίας) ἀσεβίου. ν. 13. in *Rom.* ὠδάμ. υἱοὶ βανουὶ. ν. 14. Ζαθθουΐου) ζωθαΐου. ν. 16. in *Rom.* ἀδωνία, βαγοὶ, ἠδὶν.

καὶ λαοὺς διεμέρισας αὐτοῖς. καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν Σηὼν βασιλέως Ἐσεβὼν, καὶ τὴν γῆν Ὼγ βασιλέως τῆ Βασάν.

23. Καὶ τὰς υἱοὺς αὐτῶν ἐπλήθυνας ὡς τὰς ἀστέρας τῦ οὐρανῦ, καὶ εἰσήγαγες αὐτὰς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ ἐκληρονόμησαν αὐτήν.

24. Καὶ ἐξέτριψας ἐνώπιον αὐτῶν τὰς κατοικοῦντας τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ ἔδωκας αὐτὰς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ τὰς βασιλεῖς αὐτῶν καὶ τὰς λαὰς τῆς γῆς, ποιῆσαι αὐτοῖς ὡς ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτῶν.

25. Καὶ κατελάβοσαν πόλεις ὑψηλὰς, καὶ ἐκληρονόμησαν οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν, λάκκυς λελατομημένυς, ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας, καὶ παῦν ξύλον βρώσιμον εἰς πλῆθος· καὶ ἐφάγοσαν, καὶ ἐνεπλήσθησαν, καὶ ἐλιπάνθησαν καὶ ἐντρύφησαν ἐν ἀγαθωσύνῃ σε τῇ μεγάλῃ.

26. Καὶ ἠπείθησαν, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔῤῥιψαν τὸν νόμον σε ὀπίσω σώματος αὐτῶν· καὶ τὰς προφήτας σε ἀπέκτειναν, οἳ διεμαρτυροῦντο ἐν αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτὰς πρὸς σέ· καὶ ἐποίησαν παροργισμὰς μεγάλας.

27. Καὶ ἔδωκας αὐτὰς ἐν χειρὶ θλιβόντων αὐτάς, καὶ ἔθλιψαν αὐτάς· καὶ ἀνεβόησαν πρὸς σὲ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν, καὶ σὺ ἐξ ὐρανῦ ἤκυσας, καὶ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς μεγάλοις ἔδωκας αὐτοῖς σωτῆρας, καὶ ἔσωσας αὐτὰς σωτηρίαν ἐκ χειρὸς θλιβόντων αὐτάς.

28. Καὶ ὡς ἀνεπαύσαντο, ἐπέστρεψαν ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σε· καὶ ἐγκατέλιπες αὐτὰς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ κατῆρξαν ἐν αὐτοῖς. καὶ πάλιν ἀνεβόησαν πρὸς σὲ, καὶ σὺ ἐξ ὐρανῦ εἰσήκουσας, καὶ ἐῤῥύσω αὐτὰς ἐν οἰκτιρμοῖς σου πολλοῖς,

29. καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτὰς εἰς τὸν νόμον σου· καὶ οὐκ ἤκυσαν, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐντολαῖς σε καὶ τοῖς κρίμασί σε ἡμάρτοσαν, ἃ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς· καὶ ἔδωκαν νῶτον ἀπειθοῦντα, καὶ τράχηλον ἑαυτῶν ἐσκλήρυναν, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

30. Καὶ ἤλκυσας ἐπ' αὐτὰς ἔτη πολλὰ, καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐν πνεύματί σε ἐν χειρὶ προφητῶν σε, καὶ ἐκ ἐνωτίσαντο, καὶ ἔδωκας αὐτὰς ἐν χειρὶ λαῶν τῆς γῆς.

31. Καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς σε τοῖς πολλοῖς ἐκ ἐποίησας αὐτὰς συντέλειαν, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτὰς, ὅτι ἰσχυρὸς εἶ, καὶ ἐλεήμων, καὶ οἰκτίρμων.

32. Καὶ νῦν ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ ἰσχυρὸς, ὁ μέγας, ὁ κραταιὸς, καὶ ὁ φοβερὸς, φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεός σε, μὴ ὀλιγωθήτω ἐνώπιόν σε πᾶς ὁ μόχθος ὃς εὗρεν ἡμᾶς, καὶ τὰς βασιλεῖς

v. 22. διεμέρισας) ἐμέρισας. ibid. ἐκληρονόμησαν γῆν Σηὼν) ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν σηών. v. 25. ἐντρύφησαν) ἐτρύφησαν. v. 26. διεμαρτυροῦντο) διεμαρτύραντο. v. 27. σὺ ἐξ ὐρανῦ) σὺ ἐξ οὐρανοῦ σε. ibid. σωτῆρας) σωτῆρας. v. 29. καὶ τοῖς κρίμασί σε) absque articulo. ibid. ζήσεται) addit ἐν αὐτοῖς. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 30. ἤλκυσας) εἵλκυσας. v. 31. συντέλειαν) εἰς συντέλειαν, v. 32. φοβερὸς) ὁ φοβερὸς. ibid. διαθήκην καὶ) διαθήκην σου καὶ.

Digitized by Google

9. καὶ ἴδες τὴν ταπείνωσιν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τὴν κραυγὴν αὐτῶν ἤκουσας ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθράν.

ἔδωκες 10. Καὶ ἴδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Φαραὼ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔγνως ὅτι ὑπερηφάνησαν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

11. Καὶ τὴν θάλασσαν ἐῤῥήξας ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ παρῆλθοσαν ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης ἐν ξηρασίᾳ, καὶ τοὺς καταδιώκοντας αὐτοὺς ἔῤῥιψας εἰς βυθὸν, ὡσεὶ λίθον ἐν ὕδατι σφοδρῷ.

12. Καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης ὡδήγησας αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα, τοῦ φωτίσαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ.

13. Καὶ ἐπὶ ὄρος Σινὰ κατέβης, καὶ ἐλάλησας πρὸς αὐτοὺς ἐξ οὐρανοῦ, καὶ εὐθεῖα ἔδωκας αὐτοῖς κρίματα εὐθῆ, καὶ νόμους ἀληθείας, προστάγματα καὶ ἐντολὰς ἀγαθάς.

14. Καὶ τὸ σάββατόν σου τὸ ἅγιον ἐγνώρισας αὐτοῖς, ἐντολὰς καὶ προστάγματα καὶ νόμον ἐνετείλω αὐτοῖς ἐν χειρὶ Μωϋσῆ τοῦ δούλου σου.

15. Καὶ ἄρτον ἐξ οὐρανοῦ ἔδωκας αὐτοῖς εἰς σιτοδείαν αὐτῶν, καὶ ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξήνεγκας αὐτοῖς εἰς δίψαν αὐτῶν. καὶ εἶπας αὐτοῖς εἰσελθεῖν κληρονομῆσαι τὴν γῆν εἰς ἣν ἐξέτεινας τὴν χεῖρά σου, δοῦναι αὐτοῖς.

16. καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ὑπερηφανεύσαντο, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤκουσαν τῶν ἐντολῶν σου.

17. Καὶ ἀπείθησαν τοῦ εἰσακοῦσαι καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῶν θαυμασίων σου ὧν ἐποίησας μετ' αὐτῶν. καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον ἑαυτῶν, καὶ ἔδωκαν ἀρχὴν ἐπιστρέψαι εἰς δουλείαν αὐτῶν ἐν Αἰγύπτῳ. καὶ σὺ Θεὸς ἑλεήμων καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς.

18. Ἔτι δὲ καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς μόχον χωνευτὸν, καὶ εἶπαν· οὗτοι οἱ θεοὶ οἱ ἐξαγαγόντες ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου. καὶ ἐποίησαν παροργισμοὺς μεγάλους.

19. Καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς μεγάλοις οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸν στύλον τῆς νεφέλης οὐκ ἐξέκλινας ἀπ' αὐτῶν ἡμέρας, ὁδηγῆσαι αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ τὸν στύλον τοῦ πυρὸς τὴν νύκτα, φωτίζειν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ.

20. Καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ἔδωκας συνετίσαι αὐτούς· καὶ τὸ μάννα σου οὐκ ἀφυσέρησας ἀπὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ὕδωρ ἔδωκας αὐτοῖς ἐν τῷ δίψει αὐτῶν.

21. καὶ τεσσαράκοντα ἔτη διέθρεψας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐχ ὑστέρησαν· ἱμάτια αὐτῶν οὐκ ἐπαλαιώθησαν καὶ ὑποδήματα αὐτῶν οὐ διερῥάγησαν.

22. Καὶ ἔδωκας αὐτοῖς βασιλείας,

v. 10. ἴδωκες σημεῖα ἐν) ἔδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν. v. 11. καταδιώκοντας) καταδιώξοντας. v. 13. εὐθεῖα) εὐθέα. v. 14. τοῦ δούλου σου.) absque articulo. v. 15. σιτοδείαν) σιτοδοτίαν. ibid. εἰσελθεῖν) εἰσῆλθον. v. 17. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. σὺ Θεὸς) σὺ ὁ Θεὸς. v. 19. τοῖς μεγάλοις σου) τοῖς πολλοῖς σου. v. 20. τῷ δίψει) ἐν τῷ δίψει. v. 21. οὐχ ὑστέρησαν.) οὐχ ὑστέρησαν αὐτοῖς ἀδεῖν. ibid. ὑποδήματα) πόδες.

καν, καὶ ἐποίησαν σκηνὰς αὐτοῖς ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ δώματος αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν, καὶ ἐν αὐλαῖς οἴκου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν πλατείαις τῆς πόλεως, οἴκου καὶ ἕως πύλης Ἐφραίμ.

17. Καὶ ἐποίησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία, οἱ ἐπιστρέψαντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας, σκηνάς, καὶ ἐκάθισαν ἐν σκηναῖς, ὅτι οὐκ ἐποίησαν ἀπὸ ἡμερῶν Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη μεγάλη.

18. Καὶ ἀνέγνω ἐν βιβλίῳ νόμου τοῦ Θεοῦ ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἐσχάτης. καὶ ἐποίησαν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον κατὰ τὸ κρίμα.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἐν ἡμέρᾳ εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς τούτου συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν νηστείᾳ, καὶ ἐν σάκκοις, καὶ σποδῷ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν.

2. Καὶ ἐχωρίσθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου, καὶ ἔστησαν καὶ ἐξηγόρευσαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν.

3. Καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν, καὶ ἀνέγνωσαν ἐν βιβλίῳ νόμου Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἦσαν ἐξαγορεύοντες τῷ Κυρίῳ, καὶ προσκυνοῦντες τῷ Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν.

4. Καὶ ἔστη ἐπὶ ἀναβάσει τῶν Λευιτῶν Ἰησοῦς, καὶ υἱοὶ Καδμιὴλ, Σαχανία υἱὸς Σαραβαία, υἱοὶ Χανανί· καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν.

5. Καὶ εἶπαν οἱ Λευῖται, Ἰησοῦς καὶ Καδμιήλ· ἀνάστητε, εὐλογεῖτε τὸν Κύριον Θεὸν ὑμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ εὐλογήσουσιν ὄνομα δόξης σου, καὶ ὑψώσουσιν ἐπὶ πάσῃ εὐλογίᾳ καὶ αἰνέσει.

6. Καὶ εἶπεν Ἔζρας· σὺ εἶ αὐτὸς Κύριος μόνος, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν στάσιν αὐτῶν, τὴν γῆν καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ, τὰς θαλάσσας καὶ πάντα τὰ ἐν αὐταῖς· καὶ σὺ ζωοποιεῖς τὰ πάντα, καὶ σοὶ προσκυνοῦσιν αἱ στρατιαὶ τῶν οὐρανῶν.

7. σὺ εἶ Κύριος ὁ Θεὸς, σὺ ἐξελέξω ἐν Ἄβραμ, καὶ ἐξήγαγες αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων, καὶ ἐπέθηκας αὐτῷ ὄνομα Ἀβραάμ.

8. Καὶ εὗρες τὴν καρδίαν αὐτοῦ πιστὴν ἐνώπιόν σου, καὶ διέθου πρὸς αὐτὸν διαθήκην δοῦναι αὐτῷ τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· καὶ ἔστησας τοὺς λόγους σου ὅτι δίκαιος σὺ,

9. καὶ

v. 16. σκηνὰς αὐτοῖς) ἑαυτοῖς σκηνάς. ibid. καὶ ἐν αὐλαῖς) καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς. ib. ἕως οἴκου Ἐφραίμ.) ἕως πύλης ἐφραίμ. CAP. IX. v. 1. ἐν σάκκοις) adjicit καὶ σποδῷ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν. v. 3. νόμου Θεοῦ) νόμου κυρίου Θεοῦ. v. 4. καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοὶ. ibid. Σαχανία υἱὸς Σαραβαία, υἱοὶ Χανανί·) σεχενία υἱὸς σαραβία, υἱοὶ χωνενί. ib. φωνῇ) addit μεγάλῃ. v. 5. εἶπαν) εἴπασαν. ibid. τὸν Κύριον Θεὸν ὑμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος) κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. v. 6. τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ) τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ.

Digitized by Google

Ματθαθίας μενος αὐτῷ Μαθθαθίας, καὶ Σαμαΐας, καὶ Ἀνανίας, καὶ Οὐρία, καὶ Χελκία, καὶ Μαασία ἐκ δεξιῶν αὐτῷ, καὶ ἐξ εὐωνύμων Φαδαΐας, καὶ Μισαὴλ, καὶ Μελχίας, καὶ Ἀσὼμ, καὶ * Ἀσαβδαμὰ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Μοσολλάμ.

Ὠσὰμ * Ἀσαβασαμὰ

5. Καὶ ἤνοιξεν Ἔζρας τὸ βιβλίον ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅτι αὐτὸς ἦν ἐπάνω τοῦ λαοῦ. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤνοιξεν αὐτὸ, ἔστη πᾶς ὁ λαός.

6. Καὶ ἠυλόγησεν Ἔζρας Κύριον τὸν Θεὸν τὸν μέγαν. Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπαν, ἀμὴν, ἐπάραντες χεῖρας αὐτῶν· καὶ ἔκυψαν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Κυρίῳ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.

7. Καὶ Ἰησοῦς, καὶ Βαναίας, καὶ Σαραβίας ἦσαν συνετίζοντες τὸν λαὸν εἰς τὸν νόμον· καὶ ὁ λαὸς ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ.

8. Καὶ ἀνέγνωσαν ἐν τῷ βιβλίῳ νόμου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐδίδασκεν Ἔζρας, καὶ διέσειλεν ἐν ἐπιστήμῃ Κυρίου, καὶ συνῆκεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἀναγνώσει.

9. Καὶ εἶπε Νεεμίας, καὶ Ἔζρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ συνετίζοντες τὸν λαὸν, καὶ εἶπαν παντὶ τῷ λαῷ· ἡμέρα ἁγία ἐστὶ τῷ Κυρίῳ Θεῷ ἡμῶν, μὴ πενθεῖτε, μηδὲ κλαίετε. ὅτι ἔκλαιε πᾶς ὁ λαὸς, ὡς ἤκουσεν τοὺς λόγους τοῦ νόμου.

10. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορεύεσθε, φάγετε λιπάσματα, καὶ πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀποστείλατε μερίδας τοῖς μὴ ἔχουσιν, ὅτι ἁγία ἡ ἡμέρα ἐστὶ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, καὶ μὴ διαπέσητε, ὅτι ἐστὶν ἰσχὺς ἡμῶν.

11. Καὶ οἱ Λευῖται κατεσιώπων πάντα τὸν λαὸν, λέγοντες· σιωπᾶτε, ὅτι ἡμέρα ἁγία, καὶ μὴ καταπίπλετε.

12. Καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀποστέλλειν μερίδας, καὶ ποιῆσαι εὐφροσύνην μεγάλην, ὅτι συνῆκαν ἐν τοῖς λόγοις οἷς ἐγνώρισεν αὐτοῖς.

13. Καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῷ παντὶ λαῷ, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται πρὸς Ἔζραν τὸν γραμματέα, ἐπιστῆσαι πρὸς πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου.

14. Καὶ εὗρον γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ, ᾧ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῇ, ὅπως κατοικήσωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν σκηναῖς ἐν ἑορτῇ ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ,

15. καὶ ὅπως σημάνωσι σάλπιγξιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ εἶπεν Ἔζρας· ἐξέλθατε εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐνέγκατε φύλλα ἐλαίας, καὶ φύλλα ξύλων κυπαρισσίνων, καὶ φύλλα μυρσίνης, καὶ φύλλα φοινίκων, καὶ φύλλα ξύλου δασέος, ποιῆσαι σκηνὰς αὐτοῖς κατὰ τὸ γεγραμμένον.

16. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς, καὶ ἤνεγκαν,

v. 4. Ματθαθίας) μαθθαΐας. ibid. Οὐρία) ὀρίας. ib. ἐξ εὐωνύμων) ἐξ ἀριστερῶν. ib. Ὠσὰμ, καὶ Ἀσαβασαμὰ) ὡσὰμ καὶ ἀσαβδαμά. ib. Μοσολλάμ.) μεσολλάμ. v. 6. χεῖρας αὐτῶν) τὰς χεῖρας αὐτῶν. v. 7. Σαραβία) σαραβίας. v. 8. ἐν τῷ βιβλίῳ) ἐν βιβλίῳ. ibid. ἐπιστήμῃ) ἐν ἐπιστήμῃ. v. 9. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) τῷ κυρίῳ θεῷ. ibid. ἤκουεν) ἤκουσαν. v. 10. ἡ ἡμέρα ἁγία) ἁγία ἡ ἡμέρα. ibid. ἐστὶν ἰσχὺς) ἐστὶ κύριος ἰσχύς. v. 13. τῷ παντὶ λαῷ) σὺν τῷ παντὶ λαῷ. v. 15. ἐξέλθατε) ἐξέλθετε. ibid. σκηνὰς αὐτοῖς) αὐτοῖς abest.

γυναῖκας δῦτε γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῶν.

64. Οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν ἑαυτῶν τῆς συνοδίας, καὶ οὐχ ηὑρέθη, καὶ ἠγχιστεύθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας.

65. Καὶ ἔπεν Ἀθερσαθὰ αὐτοῖς, ἵνα μὴ φάγωσιν ἀπὸ τῶν ἁγίων τῶν ἁγίων, ἕως ἀνέστη ὁ ἱερεὺς Φωτίσων.

66. Καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐκκλησία εἰς τέσσαρας μυριάδας δισχιλίους τριακοσίους ἑξήκοντα,

67. πάρεξ δέλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν· οὗτοι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ ᾄδοντες καὶ ᾄδουσαι, διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

68. Ἵπποι ἑπτακόσιοι τριακονταὲξ, ἡμίονοι διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε,

69. κάμηλοι τετρακόσιοι τριακονταπέντε, ὄνοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκοσι.

70. Καὶ ἀπὸ μέρους ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν ἔδωκαν εἰς τὸ ἔργον τῷ Ἀθερσαθὰ, ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν χρυσοῦς χιλίους, φιάλας πεντήκοντα, καὶ χοθωνὼθ τῶν ἱερέων τριάκοντα.

71. Καὶ ἀπὸ ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν ἔδωκαν εἰς θησαυρὸς τῷ ἔργῳ * χρυσίῳ δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίῳ μυρίας μνᾶς δισχιλίας διακοσίας, καὶ χοθωνὼθ τῶν ἱερέων ἑξηκονταεπτά.

72. Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ οἱ Ναθινὶμ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν· καὶ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν ἑαυτῶν.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ συνήχθησαν πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς τὸ πλάτος τὸ ἔμπροσθεν πύλης τοῦ ὕδατος· καὶ εἶπον τῷ Ἔζρᾳ τῷ γραμματεῖ, ἐνέγκαι τὸ βιβλίον νόμου Μωϋσῆ ὃν ἐνετείλατο Κύριος τῷ Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἤνεγκεν Ἔζρας ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, καὶ πᾶς ὁ συνιὼν, ἀκούειν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου.

3. Καὶ ἀνέγνω ἐν αὐτῷ ἀπὸ τῆς ὥρας τοῦ διαφωτίσαι τὸν ἥλιον ἕως μέσου τῆς ἡμέρας, ἀπέναντι τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, καὶ αὐτοὶ συνιέντες. καὶ ὦτα παντὸς τοῦ λαοῦ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ νόμου.

4. Καὶ ἔστη Ἔζρας ὁ γραμματεὺς ἐπὶ βήματος ξυλίνου, καὶ ἔστησαν ἐχόμενος

v. 63. ἐκλήθη τῷ ὀνόματι) ἐκλήθησαν ἐπ' ὀνόματι. v. 64. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. ηὑρέθη) εὑρέθη. v. 65. Ἀθερσαθὰ αὐτοῖς) ὁ Θερσαθὰ. ibid. ἀνέστη ὁ ἱερεὺς) ἀνεστῆ ἱερεὺς. v. 66. εἰς τέσσαρας μυριάδας δισχιλίους τριακοσίας.) ὡσεὶ τέσσαρες μυριάδες δισχίλιοι τριακόσιοι. v. 68. in *Edit. Rom.* non habetur. v. 69. in *Rom.* ita habet: ὄνοι δισχίλιοι ἑπτακόσιοι. v. 70. τῷ Ἀθερσαθὰ, ἔδωκαν εἰς θησ.) τῇ νεμιᾷ εἰς θησαυρὸν. ibid. χοθωνὼθ) χωθωνὼθ, passim. v. 71. τῷ ἔργου * χρυσίῳ δύο μυριάδας) τὸ ἔργον χρυσᾶ νομίσματος δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς, δισχιλίας, τριακοσίας, καὶ ἔδωκαν οἱ καταλοιποὶ τοῦ λαοῦ χρυσίου δύο μυριάδας. ibid. ἀργυρίου μυρίας μνᾶς δισχιλίας) ἀργυρίου μνᾶς δισχιλίας. v. 72. καὶ οἱ Λευῖται) absque articulo. ibid. καὶ ἔφθασεν) ab his verbis *Edit. Rom.* incipit novum Caput. CAP. VIII. v. 1. ἅπαν τῷ Ἔζρᾳ) ἅπαν τῷ ἔσδρα. ibid. ὃ ἐνετείλατο) ὃν ἐνετείλατο. v. 2. ὁ ἱερεὺς ἐνώπιον) ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον. ibid. ἀνδρὸς καὶ ἕως) καὶ abest. v. 3. ἕως μέσου) ἕως ἡμίσους.

Digitized by Google

38. Υἱοὶ Σαναιὰ, τρισχίλιοι ἐννακόσιοι τριάκοντα.

39. Οἱ ἱερεῖς, υἱοὶ Ἰωδαὲ εἰς οἶκον Ἰησοῦ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντατρεῖς.

40. Υἱοὶ Ἐμμὴρ, χίλιοι πεντηκονταδύο.

41. Υἱοὶ Φασεσὺρ, χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακονταεπτά.

42. Υἱοὶ Ἠρὰμ, χίλιοι δεκαεπτά. Οἱ Λευῖται,

43. Υἱοὶ Ἰησοῦ τῷ Καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς τῦ Ὠδουΐα, ἑβδομηκοντέτταρες.

44. Οἱ ᾄδοντες, Υἱοὶ Ἀσὰφ, ἑκατὸν τεσσαρακονταοκτώ.

45. Οἱ πυλωροὶ, υἱοὶ Σελλὴμ, υἱοὶ Ἀτὴρ, υἱοὶ Τελμὼν, υἱοὶ Ἀκκὼμ, υἱοὶ Ἀτιτὰ, υἱοὶ Σαβαΐ, ἑκατὸν τριακονταοκτώ.

46. Οἱ Ναθινεὶμ, υἱοὶ Σιαὰ, υἱοὶ Ἀσιφὰ, υἱοὶ Ταββαὼθ,

47. υἱοὶ Κειρὰς, υἱοὶ Σιαὰ, υἱοὶ Φαδὼν,

48. υἱοὶ Λαβανὰ, υἱοὶ Ἀγγαβὰ, (υἱοὶ Ἀκκὼδ, υἱοὶ Οὐτὰ, υἱοὶ Κητὰρ, υἱοὶ Ἀγγαβ,) υἱοὶ Σελμεΐ,

49. υἱοὶ Ἀναὰν, υἱοὶ Σαδὴλ, υἱοὶ Γαλὴρ,

50. υἱοὶ Ῥαιὰϊα, υἱοὶ Ῥασὼν, υἱοὶ Νεκωδὰ,

51. υἱοὶ Γηζὰμ, υἱοὶ Ὀζὶ, υἱοὶ Φασὴ,

52. υἱοὶ Βησεὶ, υἱοὶ Μεεινὼμ, υἱοὶ Νεφωσεσείμ,

53. υἱοὶ Βακβοὺκ, υἱοὶ Ἀχιφὰ, υἱοὶ Ἀρεὲρ,

54. υἱοὶ Βασαλωὶθ, υἱοὶ Μεειδὰ, υἱοὶ Ἀδασὰν,

55. υἱοὶ Βαρκεὲ, υἱοὶ Σισαραὰθ, υἱοὶ Θημὰ,

56. υἱοὶ Νισιὰ, υἱοὶ Ἀτειφά.

57. Υἱοὶ δέλων Σαλωμεὼν, υἱοὶ Σωτεΐ, υἱοὶ Σαφαραὰθ, υἱοὶ Φαρεϊδὰ,

58. υἱοὶ Ἰεελὴ, υἱοὶ Δορκὼν, υἱοὶ Γαδδὴλ,

59. υἱοὶ Σαφατίαι, υἱοὶ Ἐτλὴλ, υἱοὶ Φαχαραὰθ, υἱοὶ Σαβαείμ, υἱοὶ Ἠμείμ.

60. Πάντες οἱ Ναθαινεὶμ, καὶ υἱοὶ δέλων Σαλωμεὼν, τριακόσιοι ἐνενηκονταδύο.

61. Καὶ ἔτοι ἀνέβησαν ἀπὸ Θελμελὲχ, Θελαρσὰ, Χερὼβ, Ἠρὼν, Ἰεμμὴρ, καὶ οὐκ ἐδυνάσθησαν ἀπαγγεῖλαι οἴκους πατριῶν αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν, εἰ ἀπὸ Ἰσραὴλ εἰσὶν·

62. υἱοὶ Δαλαΐα, υἱοὶ Βωὰ, υἱοὶ Τωβΐα, υἱοὶ Νεκωδὰ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταδύο.

63. Καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, υἱοὶ Ἐβεΐα, υἱοὶ Ἀκκὼς, υἱοὶ Βερζελλαΐ, ὅτι ἔλαβεν ἔλαβον ἀπὸ θυγατέρων Βερζελλαΐ τῦ Γαλααδίτου

ν. 43. τῷ Καδμιὴλ) τοῦ καδμιὴλ. ν. 45. Σελλούμ) σελλούμ. ibid. Ἀκκὼμ) ακκούβ. ib. Σαβαΐ) σαβι. v. 46. in *Rom.* οἱ ναθινιμ, υἱοὶ σηα, υἱοὶ ασφὰ, υἱοὶ ταβαωθ. v. 47. Κειρὰς, υἱοὶ Σιαιὰ) ιαμὰς, υἱοὶ ασουθ. v. 48. Ἀγγαβὰ) αγαβὰ. ibid. (υἱοὶ Ἀκκὼδ, υἱοὶ Οὐτὰ, υἱοὶ Κητὰρ, υἱοὶ Ἀγγαβ) desunt. v. 49. Σαδὴλ) γαδὴλ. v. 50. Ῥασὼν) ῥασσὼν. v. 51. Φασὴ) φησὶ. v. 52. in *Rom.* υἱοὶ βησεὶ, υἱοὶ μεϊνὼν, υἱοὶ νεφωσεσὶ. v. 54. Μεειδὰ) μεδὰ. v. 56. in *Rom.* υἱοὶ νισιὰ, υἱοὶ ατιφὰ. v. 57. Σαφαραὰθ, υἱοὶ Φαρεϊδὰ) σαφαρὰτ, υἱοὶ φαρεδὰ. v. 58. Ἰεελὴ) ἰελὴλ. ibid. Γαδδὴλ) γαδελὴλ. v. 59. Φαχαραὰθ) φακαραὰθ. ibid. Σαβαείμ, υἱοὶ Ἠμείμ.) σαβαΐμ, υἱοὶ ἠμείμ. v. 60. Ναθαινεὶμ) ναθηλιν. v. 61. Θελμελὲχ, Θελαρσὰ, Χερούβ) θελμελιὰ, θελαρσὰ, χαρουβ. ibid. Ἰεμμὴρ) ιεμὴρ. v. 62. υἱοὶ Βωὰ) abest. v. 63. Ἐβεΐα - - ἔλαβον) ἐβία, υἱοὶ ἀκκὼς, υἱοὶ βερζελλὶ, ὅτι ἔλαβον. ibid. Βερζελλαΐ) βερζελλὰ.

7. μετὰ Ζοροβάβελ, καὶ Ἰησοῦ, καὶ Νεεμία, Ἀζαρέα, Ῥεελμὰ, Ναεμανὶ, Βαασὰν Μαρδοχέου, Βαλσὰν, Μαασφαρὰθ, Ἔζρα, Βαγουΐαι, Ναοὺμ, Βαανὰ, Μασφάρ, ἄνδρες λαοῦ Ἰσραήλ.

8. Υἱοὶ Φόρος, διχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο.

9. Υἱοὶ Σαφατία τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

10. Υἱοὶ Ἠρὰ ἑξακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

11. Υἱοὶ Φαὰθ Μωὰβ τοῖς υἱοῖς Ἰησοῦ καὶ Ἰωὰβ, διχίλιοι δεκαοκτώ.

12. Υἱοὶ Αἰλὰμ, χίλιοι διακόσιοι πέντηκοντατέσσαρες.

13. Υἱοὶ Ζαθθούα, ὀκτακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

14. Υἱοὶ Ζακχοῦ, ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα.

15. Υἱοὶ Βανουΐ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταοκτώ.

16. Υἱοὶ Βηβεὶ, ἑξακόσιοι εἰκοσιοκτώ.

Ἀγετὰδ 17. Υἱοὶ Ἀσγὰδ, διχίλιοι τριακόσιοι εἰκοσιδύο.

18. Υἱοὶ Ἀδωνικὰμ, ἑξακόσιοι ἑξηκονταεπτά.

19. Υἱοὶ Βαγουεῖ, διχίλιοι ἑξηκονταεπτά.

20. Υἱοὶ Ἠδὶν, ἑξακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

21. Υἱοὶ Ἀτὴρ τῷ Ἐζεκίᾳ, ἐνενηκονταοκτώ.

22. Υἱοὶ Ἠσαμὶ, τριακόσιοι εἰκοσιοκτώ.

23. Υἱοὶ Βασὶ, τριακόσιοι εἰκοσιτέσσαρες.

24. Υἱοὶ Ἀρεὶμ, ἑκατὸν δεκαδύο.

25. Υἱοὶ Γαβαὼν, ἐνενηκονταπέντε.

26. Υἱοὶ Βαισαλεὲμ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. Υἱοὶ Ἀνετωφὰ πεντηκονταέξ.

27. Υἱοὶ Ναθὼθ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ.

28. Ἄνδρες Βὴθ τεσσαρακονταδύο.

29. Ἄνδρες Καριαθιαρεὶμ, Χαφερὰ, καὶ Βηρὼθ, ἑπτακόσιοι τεσσαρακοντατρεῖς.

30. Ἄνδρες Ἀραμὰ, καὶ Γαβαὰ, ἑξακόσιοι εἰκοσιεῖς.

31. Ἄνδρες Μαχεμὰς, ἑκατὸν εἰκοσιδύο.

32. Ἄνδρες Βαιθὴλ, καὶ Ἀΐ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. Ἄνδρες Ναβία, ἑκατὸν πεντηκονταδύο.

33. Υἱοὶ Μαγεβὼς, ἑκατὸν πεντηκονταέξ.

34. Ἄνδρες Ἠλαμαὰρ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

35. Υἱοὶ Ἠρὰμ, τριακόσιοι εἴκοσι.

36. Υἱοὶ Ἰερειχὼ, τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

37. Υἱοὶ Λοδαδὶδ, καὶ Ὠνὼν, ἑπτακόσιοι εἰκοσιεῖς.

38. Υἱοὶ

v. 7. Ἀζαρέα, Ῥεελμὰ) ἀζαρία καὶ ῥεελμά. ibid. Μαρδοχέου - - Ναὰμ) μαρδοχαῖος, βαλσὰν, μασφαρὰθ, ἔσδρα, βογυΐα, ἰναὰμ. v. 10. ἑβδομήκονταδύο) πεντήκονταδύο. v. 11. διχίλιοι δεκαοκτώ.) διχίλιοι ἑξακόσιοι δεκαοκτώ. v. 13. Ζαθθὰκ) ζαθουΐα. v. 16. Βηβεὶ) βηβί. v. 17. Ἀγετὰδ) ἀσγὰδ. v. 19. Βαγουεῖ) βαγοΐ. v. 20. πεντηκοντατέσσαρες) πεντηκονταπέντε. v. 22. Ἠσαμὶ) ἠσὰμ. v. 23. Βασὶ) βεσεῖ. v. 24. Ἀρεὶμ) ἀρέφ. ibid. δεκαδύο.) δώδεκα, præterea adjicit, υἱοὶ ἀσὰν, διακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. v. 26. Βαισαλεὲμ) βαιθαλὲμ. ibid. Ἀνετωφὰ) ἀτωφά. v. 27. Ναθὼθ) ἀναθὼθ. v. 28. Βὴθ) βηθασμὼθ. v. 29. Καριαθιαρεὶμ, Χαφερὰ) καριαθαρὶμ, καφερά. v. 30. εἰκοσιεῖς.) εἴκοσι. v. 33. in *Edit. Rom.* deficit. v. 34. πεντηκοντατέσσαρες.) πεντηκονταδύο. v. 36. Ἰερειχὼ) ἱερεχώ. v. 37. Ὠνὼν) ὠνώ.

Digitized by Google

γος κατ' ἐμοῦ. καὶ Τωβίας καὶ Σαναβαλλὰτ ἐμισθώσαντο

13. ἐπ' ἐμὲ ὄχλον, ὅπως φοβηθῶ, καὶ ποιήσω ἔτως, καὶ ἁμάρτω, καὶ γένωμαι αὐτοῖς εἰς ὄνομα πονηρὸν, ὅπως ὀνειδίσωσί με.

14. Μνήσθητι ὁ Θεός μου τῷ Τωβίᾳ καὶ τῷ Σαναβαλλὰτ, ὡς τὰ ποιήματα αὐτοῦ ταῦτα, καὶ τῷ Νωαδίᾳ τῷ προφήτῃ, καὶ τοῖς καταλοίποις τῶν προφητῶν, οἱ ἦσαν φοβερίζοντές με.

15. Καὶ ἐτελέσθη τὸ τεῖχος πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ Ἐλουλ, εἰς πεντήκοντα καὶ δύο ἡμέρας.

16. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσαν πάντες οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, καὶ ἐφοβήθησαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν, καὶ ἔπεσε φόβος σφόδρα ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, καὶ ἔγνωσαν ὅτι παρὰ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐγενήθη τελειωθῆναι τὸ ἔργον τοῦτο.

17. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπὸ πολλῶν ἐντίμων Ἰούδα ἐπιστολαὶ ἐπορεύοντο πρὸς Τωβίαν, καὶ αἱ Τωβίου ἤρχοντο πρὸς αὐτούς·

18. ὅτι πολλοὶ ἐν Ἰούδᾳ ἔνορκοι ἦσαν αὐτῷ, ὅτι γαμβρὸς ἦν τοῦ Σεχενίου υἱοῦ Ἠραέ· καὶ Ἰωανάθαν υἱὸς αὐτοῦ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Μεσουλὰμ υἱοῦ Βαραχίου εἰς γυναῖκα.

19. καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ ἦσαν λέγοντες πρὸς μὲ, καὶ λόγους μου ἦσαν ἐκφέροντες αὐτῷ. καὶ ἐπιστολὰς ἀπέστειλε Τωβίας φοβερίσαι με.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ ἐγένετο ἡνίκα ᾠκοδομήθη τὸ τεῖχος, καὶ ἔστησα τὰς θύρας, καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ Λευῖται.

2. Καὶ ἐνετειλάμην τῷ Ἀνανίᾳ ἀδελφῷ μου, καὶ τῷ Ἀνανίᾳ ἄρχοντι τῆς Βειρὰ ἐν Ἰερουσαλὴμ, ὅτι αὐτὸς ἦν ὡς ἀνὴρ ἀληθὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν παρὰ πολλούς·

3. καὶ εἶπον αὐτοῖς, οὐκ ἀνοιγήσονται πύλαι Ἰερουσαλὴμ ἕως ἅμα τῷ ἡλίῳ· καὶ ὅτι αὐτῶν ἔτι γρηγορούντων, κλεισθήσαν αἱ θύραι, καὶ σφηνώθωσαν· καὶ στῆσον προφύλακας οἰκούντων ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἀνὴρ ἐν προφυλακῇ ἑαυτοῦ, καὶ ἀνὴρ ἀπέναντι οἰκίας ἑαυτοῦ.

4. Καὶ ἡ πόλις πλατεῖα καὶ μεγάλη, καὶ ὁ λαὸς ὀλίγος ἐν αὐτῇ, καὶ οὐκ ἦσαν οἰκίαι ᾠκοδομημέναι.

5. Καὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ συνῆξα τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἰς συνοδίας. καὶ εὗρον βιβλίον τῆς συνοδίας οἳ ἀνέβησαν ἐν πρώτοις· καὶ εὗρον γεγραμμένον ἐν αὐτῷ,

6. καὶ ἔτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνοντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας ἧς ἀπῴκισε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ εἰς Ἰούδα ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν ἑαυτοῦ

7. μετὰ

v. 14. τῷ Σαναβαλλὰτ) absque articulo. ibid. τῶν καταλοίπων) absque articulo. v. 15. Ἐλὰλ εἰς πεντήκ. δύο) Ἐλὰλ μηνὸς εἰς πεντήκοντα καὶ δύο. v. 16. ἔπεσε) ἐπέπεσε. v. 18. Ἰωανάθαν) Ἰωνὰν. CAP. VII. v. 2. Βειρὰ) βιρὰ. ibid. ἦν ἀνὴρ) ὡς ἀνὴρ. v. 3. ἕως) ἕπω. ibid. καὶ ὅτι αὐτῶν ἔτι) καὶ ἔτι αὐτῶν. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 6. οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. τῆς αἰχμαλωσίας) deeft articulus. ib. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς. ib. ἐπέστρεψαν) ἐπέστρεψεν. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ.

18. Καὶ ἦν γιγνόμενον εἰς ἡμέραν μίαν μόχος εἷς, καὶ πρόβατα ἓξ ἐκλεκτὰ καὶ χίμαρος ἐγίνοντό μοι. καὶ ἀναμέσον τῶν δέκα ἡμερῶν ἐν πᾶσιν οἶνος τῷ πλήθει. καὶ σὺν τούτοις ἄρτους τῆς βίας οὐκ ἐζήτησα, ὅτι βαρεῖα ἡ δουλεία ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον.

19. Μνήσθητί μου ὁ Θεὸς εἰς ἀγαθὸν πάντα ὅσα ἐποίησα τῷ λαῷ τούτῳ.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΚΑΙ ἐγένετο καθὼς ἠκούσθη τῷ Σαναβαλλὰτ, καὶ Τωβίᾳ, καὶ τῷ Γησὰμ τῷ Ἄραβι, καὶ τοῖς καταλοίποις τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι ᾠκοδόμησα τὸ τεῖχος, καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτοῖς πνοή· καίγε ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου θύρας οὐκ ἐπέστησα ἐν ταῖς πύλαις.

2. Καὶ ἀπέστειλε Σαναβαλλὰτ καὶ Γησὰμ πρὸς μὲ, λέγων· δεῦρο, καὶ συναχθῶμεν ἐπιτοαυτὸ ἐν ταῖς κώμαις ἐν πεδίῳ Ὠνώ. καὶ αὐτοὶ λογιζόμενοί μοι ποιῆσαι πονηρίαν.

3. Καὶ ἀπέστειλα ἐπ' αὐτοὺς ἀγγέλους, λέγων· ἔργον μέγα ἐγὼ ποιῶ, καὶ οὐ δυνήσομαι καταβῆναι, μή ποτε καταπαύσῃ τὸ ἔργον· ὡς ἂν τελειώσω αὐτὸ, καταβήσομαι πρὸς ὑμᾶς.

4. Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς μὲ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ ἀπέστειλα αὐτοῖς κατὰ ταῦτα.

5. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς μὲ Σαναβαλλὰτ τὸν παῖδα ἑαυτοῦ, καὶ ἐπιστολὴν ἀνεῳγμένην ἐν χειρὶ αὐτοῦ.

6. Καὶ ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ· ἐν ἔθνεσιν ἠκούσθη ὅτι σὺ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι λογίζεσθε ἀποστατῆσαι, διὰ τοῦτο σὺ οἰκοδομεῖς τὸ τεῖχος, καὶ σὺ γίγνῃ αὐτοῖς εἰς βασιλέα. τί

7. Καὶ πρὸς τούτοις προφήτας ἔστησας σεαυτῷ, ἵνα καθίσῃς ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς βασιλέα ἐν Ἰούδᾳ· καὶ νῦν ἀπαγγελήσονται τῷ βασιλεῖ οἱ λόγοι οὗτοι· καὶ νῦν δεῦρο βουλευσώμεθα ἐπιτοαυτό.

8. Καὶ ἀπέστειλα πρὸς αὐτὸν, λέγων· οὐκ ἐγενήθη ὡς οἱ λόγοι οὗτοι ὡς σὺ λέγεις, ὅτι ἀπὸ καρδίας σου σὺ ψεύδῃ αὐτούς.

9. Ὅτι πάντες φοβερίζουσιν ἡμᾶς, λέγοντες· ἐκλυθήσονται αἱ χεῖρες αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου, καὶ οὐ ποιηθήσεται· καὶ νῦν ἐκραταίωσα τὰς χεῖράς μου.

10. Κἀγὼ εἰσῆλθον εἰς οἶκον Σεμεὶ υἱοῦ Δαλαΐα, υἱοῦ Μεηταβεὴλ, καὶ αὐτὸς συνεχόμενος, καὶ εἶπε· συναχθῶμεν εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ κλείσωμεν τὰς θύρας αὐτοῦ, ὅτι ἔρχονται νυκτὸς φονεῦσαί σε.

11. Καὶ εἶπον· τίς ἐστιν ὁ ἀνὴρ οἷος ἐγὼ, φεύξεται; ἢ τις οἷος ἐγὼ, ὃς εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκον, καὶ ζήσεται; ἀνὴρ

12. Καὶ ἐπέγνων, καὶ ἰδοὺ ὁ Θεὸς οὐκ ἀπέστειλεν αὐτὸν, ὅτι ἡ προφητεία λόγος

v. 18. γιγνόμενον) γινόμενον. ibid. τῶν δέκα) δέκα. CAP. VI. v. 1. τῶν ἐχθρῶν) absque articulo. ibid. κατελείφθη αὐτοῖς) κατελείφθη ἐν αὐτοῖς. ibid. καίγε) abest. v. 2. μοι ποιῆσαι) transposita. v. 4. *Edit. Rom.* habet supplementa min. charact. expressa. v. 5. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 6. ἠκούσθη καὶ) ἠκούσθη ὅτι σὺ καὶ. ibid. διὰ τί σὺ) διὰ τοῦτο σὺ. ib. καὶ σὺ γίγνῃ) καὶ σὺ ἔσῃ. v. 7. ἐν Ἰούδᾳ·) ἐπὶ Ἰούδᾳ. v. 9. αἱ χεῖρες) absque articulo. v. 10. Μεηταβεὴλ) μεταβεὴλ. v. 11. εἶπον) εἶπα. ibid. οἷος ἐγὼ, φεύξεται; ἢ τις οἷος ἀνὴρ) desunt.

Digitized by Google

εἰς δέλους, καὶ εἰσὶν ἀπὸ θυγατέρων ἡμῶν καταδυναστευόμεναι, καὶ ἐκ ἔστι δύναμις χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν τοῖς ἐντίμοις.

6. Καὶ ἐλυπήθην σφόδρα καθὼς ἤκουσα τὴν κραυγὴν αὐτῶν καὶ τοὺς λόγους τούτους·

7. καὶ ἐβουλεύσατο καρδία μου ἐπ' ἐμέ· καὶ ἐμαχεσάμην πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ εἶπον αὐτοῖς· ἀπαιτήσει ἀνὴρ τὸν ἀδελφὸν ἑαυτοῦ ὑμεῖς ἀπαιτεῖτε; καὶ ἔδωκα ἐπ' αὐτοὺς ἐκκλησίαν μεγάλην,

8. καὶ εἶπον αὐτοῖς· ἡμεῖς κεκλήμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰουδαίους τοὺς πωλουμένους τοῖς ἔθνεσιν ἐν ἐκουσίῳ ἡμῶν· καὶ ὑμεῖς πωλεῖτε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, καὶ παραδοθήσονται ἡμῖν; καὶ ἡσύχασαν, καὶ οὐχ εὗρόσαν λόγον.

9. Καὶ εἶπα· ἐκ ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε· ἐχ ἔστως ἐν φόβῳ Θεοῦ ἡμῶν ἀπελεύσεσθε ἀπὸ ὀνειδισμοῦ τῶν ἐθνῶν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.

10. Καὶ οἱ ἀδελφοί μου, καὶ οἱ γνωστοί μου, καὶ ἐγὼ, ἐδήκαμεν ἑαυτοῖς ἀργύριον καὶ σῖτον· ἐγκατελίπομεν δὴ τὴν ἀπαίτησιν ταύτην.

11. Ἐπιστρέψατε δὴ αὐτοῖς ὡς σήμερον ἀγροὺς αὐτῶν καὶ ἀμπελῶνας αὐτῶν, ἐλαιῶνας αὐτῶν καὶ οἰκίας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον ἐξενέγκατε ἑαυτοῖς.

12. Καὶ εἶπαν· ἀποδώσομεν, καὶ παρ' αὐτῶν οὐ ζητήσομεν, οὕτως ποιήσομεν καθὼς σὺ λέγεις. καὶ ἐκάλεσα τοὺς ἱερεῖς, καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ποιῆσαι ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο.

13. Καὶ τὴν ἀναβολήν μου ἐξετίναξα, καὶ εἶπον· οὕτως ἐκτινάξαι ὁ Θεὸς πάντα ἄνδρα ὃς οὐ στήσει τὸν λόγον τοῦτον, ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐκ κόπου αὐτοῦ, καὶ ἔσαι οὕτως ἐκτετιναγμένος καὶ κενός. καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία, ἀμήν· καὶ ἤνεσαν τὸν Κύριον. καὶ ἐποίησεν ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο.

14. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐνετείλατό μοι εἶναι εἰς ἄρχοντα αὐτῶν ἐν γῇ Ἰούδα, ἀπὸ ἔτους εἰκοστοῦ καὶ ἕως ἔτους τριακοστοῦ καὶ δευτέρου τῷ Ἀρθασασθὰ, ἔτη δώδεκα, ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου βίαν αὐτῶν οὐκ ἔφαγον.

15. Καὶ τὰς βίας τὰς πρώτας ἃς πρὸ ἐμοῦ ἐβάρυναν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάβοσαν παρ' αὐτῶν ἐν ἄρτοις καὶ ἐν οἴνῳ ἔχατον ἀργύριον, διδραχμα τεσσαράκοντα· καὶ οἱ ἐκτετιναγμένοι αὐτῶν ἐξουσιάζονται ἐπὶ τὸν λαόν. κἀγὼ οὐκ ἐποίησα ἕτως ἀπὸ προσώπου φόβου Θεοῦ.

16. Καὶ ἐν ἔργῳ τοῦ τείχους τούτων οὐκ ἐκράτησα, ἀγρὸν οὐκ ἐκτησάμην· καὶ πάντες οἱ συνηγμένοι ἐκεῖ ἐπὶ τὸ ἔργον.

17. Καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ ἐρχόμενοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν ἐπὶ τραπέζαν μου.

v. 7. ἄπαξ) ἅπαξ. ibid. ἑαυτοῦ ὑμεῖς) αὐτῷ ἃ ὑμεῖς. v. 8. ἄπαξ) ἅπαξ. ibid. πωλεῖτε τοὺς ἀδ. ὑμῶν) adjicit καὶ παραδοθήσονται ἡμῖν. v. 9. ὀνειδισμοῦ) adjicit τῶν ἐθνῶν. v. 11. ἐλαιῶνας) καὶ ἐλαιῶνας. v. 13. ἄπαξ) ἅπαξ. v. 14. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας) absque articulo. v. 15. διδραχμα) διδραγμα. v. 17. πεντήκοντα) καὶ πεντήκοντα.

αὐτῶν, μὴ φοβηθῆτε τὸ Θεοῦ ἡμῶν τὸ μεγάλον καὶ φοβερόν, καὶ παρατάξασθε περὶ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, υἱῶν ὑμῶν καὶ θυγατέρων ὑμῶν, γυναικῶν ὑμῶν, καὶ οἴκων ὑμῶν.

ἔγνωσαν 15. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ὅτι ἐγνώσθη ἡμῖν, καὶ διεσκέδασεν ὁ Θεὸς τὴν βουλὴν αὐτῶν. καὶ ἐπεστρέψαμεν πάντες ἡμεῖς εἰς τὸ τεῖχος, ἀνὴρ εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ.

ἐκλεταγμένων 16. Καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἥμισυ τῶν ἐκλελεγμένων ἐποίουν τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ αὐτῶν αἰτείχοντο, καὶ λόγχαι καὶ θυρεοὶ καὶ τὰ τόξα καὶ οἱ θώρακες καὶ οἱ ἄρχοντες ὀπίσω παντὸς οἴκου Ἰούδα,

17. τῶν οἰκοδομούντων ἐν τῷ τείχει. καὶ οἱ αἴροντες ἐν τοῖς αἰρτῆρσιν ἐν ὅπλοις· ἐν μιᾷ χειρὶ ἐποίει ἑαυτῷ τὸ ἔργον, καὶ ἐν μιᾷ ἐκράτει τὴν βολίδα.

18. Καὶ οἱ οἰκοδόμοι, ἀνὴρ ῥομφαίαν ἑαυτῷ ἐζωσμένος ἐπὶ τὴν ὀσφὺν ἑαυτῷ, καὶ ᾠκοδόμησαν. καὶ ὁ σαλπίζων ἐν τῇ κερατίνῃ ἐχόμενος αὐτῷ.

19. Καὶ εἶπα πρὸς τοὺς ἐντίμους, καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας, καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ· τὸ ἔργον πλατὺ καὶ πολύ, καὶ ἡμεῖς σκορπιζόμεθα ἐπὶ τοῦ τείχους μακρὰν ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

20. Ἐν τόπῳ ᾧ ἐὰν ἀκούσητε τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, ἐκεῖ συναχθήσεσθε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν πολεμήσει περὶ ἡμῶν.

21. Καὶ ἡμεῖς ποιοῦντες τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ ἡμῶν αὐτῶν κρατοῦντες τὰς λόγχας ἀπὸ ἀναβάσεως τοῦ ὄρθρου ἕως ἐξόδου τῶν ἄστρων.

22. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπα τῷ λαῷ· ἕκαστος μετὰ τοῦ νεανίσκου αὐτοῦ αὐλισθήτω ἐν μέσῳ Ἰερουσαλήμ· καὶ ἔσται ὑμῖν ἡ νὺξ προφυλακὴ, καὶ ἡ ἡμέρα ἔργον.

23. Καὶ ἤμην ἐγὼ, καὶ οἱ ἄνδρες τῆς προφυλακῆς ὀπίσω μου, καὶ οὐκ ἦν ἐξ ἡμῶν ἐκδυσκόμενος ἀνὴρ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἦν κραυγὴ τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν αὐτῶν μεγάλη πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἑαυτῶν τοὺς Ἰουδαίους.

2. Καὶ ἦσάν τινες λέγοντες· ἐν υἱοῖς ἡμῶν καὶ ἐν θυγατράσιν ἡμῶν ἡμεῖς πολλοὶ, καὶ ληψόμεθα σῖτον, καὶ φαγόμεθα καὶ ζησόμεθα.

3. Καὶ εἰσί τινες λέγοντες· ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν, ἡμεῖς διεγγυώμεν, καὶ ληψόμεθα σῖτον καὶ φαγόμεθα.

4. Καὶ εἰσί τινες λέγοντες· ἐδανεισάμεθα ἀργύριον εἰς φόρους τοῦ βασιλέως, ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν.

5. Καὶ νῦν ὡς σὰρξ ἀδελφῶν ἡμῶν, σὰρξ ἡμῶν· ὡς υἱοὶ αὐτῶν, υἱοὶ ἡμῶν· καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς καταδυναστεύομεν τοὺς υἱοὺς ἡμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν εἰς

v. 14. καὶ θυγατέρων) καὶ abeſt. v. 15. ἔγνωσαν) ἤκουσαν. v. 16. ἐκλεταγμένων) ἐκλελεγμένων. ibid. καὶ τὰ τόξα καὶ οἱ θώρακες) articulus utroque loco deeſt. v. 17. ἑαυτῷ) αὐτοῦ, ita quoque v. 18. bis. v. 21. Καὶ ἡμεῖς ποιοῦντες) καὶ ἡμεῖς ποιοῦντες. v. 22. ἕκαστος τῷ λαῷ) adjicit ἕκαστος μετὰ τοῦ νεανίσκου αὐτοῦ. v. 23. ἑαυτῶν.) αὐτοῦ. CAP. V. v. 1. ἦν κραυγὴ) ἡ κραυγὴ. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν.

Digitized by Google

υἱὸς τοῦ Σαρεφὶ ἕως Βηθανναθινὶμ, καὶ οἱ ῥοποπῶλαι ἀπέναντι πύλης τοῦ Μαφηκὰδ καὶ ἕως ἀναβάσεως τῆς καμπῆς.

32. Καὶ ἀναμέσον τῆς πύλης τῆς προβατικῆς ἐκράτησαν οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ ῥοποπῶλαι.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσε Σαναβαλλὰτ, ὅτι ἡμεῖς οἰκοδομοῦμεν τὸ τεῖχος, καὶ πονηρὸν ἦν αὐτῷ, καὶ ὠργίσθη ἐπὶ πολὺ, καὶ ἐξεγέλα ἐπὶ τοῖς Ἰουδαίοις.

2. Καὶ εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ· αὕτη ἡ δύναμις Σομόρων, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι οὗτοι οἰκοδομοῦσι τὴν ἑαυτῶν πόλιν; ἄρα θυσιάζουσιν; ἄρα δυνήσονται; καὶ σήμερον ἰάσονται τοὺς λίθους, μετὰ τὸ χῶμα γενέσθαι γῆς καυθέντας.

3. Καὶ Τωβίας ὁ Ἀμμανίτης ἐχόμενα αὐτοῦ ἦλθε, καὶ εἶπε πρὸς * αὐτούς· μὴ † θυσιάζουσιν ἢ φάγονται ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτῶν; οὐχὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ, καὶ καθελεῖ τὸ τεῖχος λίθων αὐτῶν;

εἶπαν
* ἑαυτούς
† θυσιάσουσιν

4. Ἄκουσον ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐγενήθημεν εἰς μυκτηρισμὸν,

5. καὶ ἐπίστρεψον ὀνειδισμὸν αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ δὸς αὐτοὺς εἰς μυκτηρισμὸν ἐν γῇ αἰχμαλωσίας,

αὐτοῖς

6. καὶ μὴ καλύψῃς ἐπὶ ἀνομίαν.

7. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε Σαναβαλλὰτ καὶ Τωβία καὶ οἱ Ἄραβες καὶ οἱ Ἀμμανῖται, ὅτι ἀνέβη ἡ φυὴ τοῖς τείχεσιν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι ἤρξαντο αἱ διασφαγαὶ ἀναφράσσεσθαι, καὶ πονηρὸν αὐτοῖς ἐφάνη σφόδρα.

8. Καὶ συνήχθησαν πάντες ἐπιτοαυτὸ, ἐλθεῖν καὶ παρατάξασθαι ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ποιῆσαι αὐτὴν ἀφανῆ.

9. Καὶ προσηυξάμεθα πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ ἐστήσαμεν προφύλακας ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

10. Καὶ εἶπεν Ἰούδας· συνετρίβη ἡ ἰσχὺς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὁ χοῦς πολὺς, καὶ ἡμεῖς οὐ δυνησόμεθα οἰκοδομεῖν ἐν τῷ τείχει.

11. Καὶ εἶπαν οἱ θλίβοντες ἡμᾶς· οὐ γνώσονται, καὶ οὐκ ὄψονται, ἕως ὅτου ἔλθωμεν εἰς μέσον αὐτῶν, καὶ φονεύσωμεν αὐτοὺς, καὶ καταπαύσωμεν τὸ ἔργον.

12. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤλθοσαν οἱ Ἰουδαῖοι οἱ οἰκοῦντες ἐχόμενα αὐτῶν, καὶ εἶπον ἡμῖν· ἀναβαίνουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ἐφ' ἡμᾶς.

13. Καὶ ἔστησα εἰς τὰ κατώτατα τοῦ τόπου κατόπισθεν τοῦ τείχους ἐν τοῖς σκεπεινοῖς, καὶ ἔστησα τὸν λαὸν κατὰ δήμους μετὰ ῥομφαιῶν ἑαυτῶν, λόγχας αὐτῶν καὶ τόξα ἑαυτῶν.

14. Καὶ ἴδον, καὶ ἀνέστην, καὶ εἶπον πρὸς τοὺς ἐντίμους, καὶ πρὸς τοὺς στρατηγοὺς, καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ· μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου αὐτῶν,

v. 31. Μαφηκὰδ) μαφεκὰδ. CAP. IV. v. 1. ἦν αὐτῷ) αὐτῷ ἐφάνη. v. 2. Supplementa minoribus literis expressa habet *Edit. Rom.* v. 3. εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· μὴ θυσιάσουσιν) εἶπε πρὸς αὐτούς· μὴ θυσιάζουσιν. v. 4. δὸς αὐτοῖς εἰς) δὸς αὐτοὺς εἰς. v. 8. καὶ παρατάξασθαι ἐν Ἱερ.) παρατάξασθαι ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ποιῆσαι αὐτὴν ἀφανῆ. v. 11. φονεύσωμεν) φωνεύσωμεν. v. 12. εἶπον) οἴποσαν. v. 13. ἑαυτῶν) αὐτῶν, bis. v. 14. εἶπον) εἶπα.

Digitized by Google

16. Ὀπίσω αὐτȣ̃ ἐκράτησεν Νεεμίας
Ἀζβȣ̀χ υἱὸς Ἀζβȣ̀κ, ἄρχων ἡμίσȣς περιχώρου
Βηθσȣ̀ρ ἕως κήπου τάφου Δαυὶδ, καὶ
ἕως τῆς κολυμβήθρας τῆς γεγονυίας
Βηθθα- καὶ ἕως Βηθθαγαβαρείμ.
γααρεὶμ 17. Ὀπίσω αὐτȣ̃ ἐκράτησαν οἱ Λευῖ-
ται, Ῥαȣ̀μ υἱὸς Βανεί· ἐπὶ χεῖρα αὐ-
τȣ̃ ἐκράτησεν Ἀσαβία, ἄρχων ἡμίσȣς
περιχώρου Κεειλὰ τῷ περιχώρῳ αὐτȣ̃.

18. Μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν ἀδελφοὶ
αὐτῶν, Βενεὶ υἱὸς Ἠναδὰδ, ἄρχων ἡμί-
σους περιχώρου Κεειλά·

19. καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ χεῖρα αὐτȣ̃
Ἀζὲρ υἱὸς Ἰησȣ̃, ἄρχων τȣ̃ Μασφὲ,
μέτρον δεύτερον πύργȣ ἀναβάσεως τῆς
συναπτȣ́σης τῆς γωνίας.

20. Καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Βαρȣ̀χ
υἱὸς Ζαβοῦ, μέτρον δεύτερον ἀπὸ τῆς
γωνίας ἕως θύρας Βηθελιασȣ̀β τȣ̃ ἱε-
ρέως τȣ̃ μεγάλου.

21. Μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Μεραμὼθ
Βηθελη- υἱὸς Οὐρία υἱȣ̃ Ἀκκὼς, μέτρον δεύτερον
σȣβὰθ ἀπὸ θύρας Βηθελιασὰβ ἕως * ἐκλείψεως Βη-
* ἐκθλί- θελιασȣ́β·
ψεως 22. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ ἱε-
Ἀχχεχ- ρεῖς ἄνδρες Ἐχχεχάρ.
ζάρ 23. Καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Βενια-
μεὶν καὶ Ἀσοὺβ κατέναντι οἴκου αὐτῶν·
μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν Ἀζαρία υἱὸς
Μαασίου υἱοῦ Ἀνανία, ἐχόμενα οἴκου
αὐτȣ̃·

24. μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Βανεὶ υἱὸς
Ἠναδὰδ, μέτρον δεύτερον ἀπὸ Βηθα-
ζαρία ἕως τῆς γωνίας καὶ ἕως τῆς
καμπῆς.

25. Φαλὰξ υἱȣ̃ Εὐζαὶ ἐξεναντίας
τῆς γωνίας, καὶ ὁ πύργος ὁ ἐξέχων ἐκ
τȣ̃ οἴκου τȣ̃ βασιλέως ὁ ἀνώτερος, ὁ
τῆς αὐλῆς τῆς φυλακῆς. καὶ μετ' αὐ-
τὸν Φαδαΐα υἱὸς Φόρος.

26. Καὶ οἱ Ναθινεὶμ ἦσαν οἰκȣ̃ντες
ἐν τῷ Ὠφὰλ, ἕως κήπου πύλης τȣ̃ ὕ-
δατος εἰς ἀνατολὰς, καὶ ὁ πύργος ὁ
ἐξέχων·

27. μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ Θε-
κωεὶμ, μέτρον δεύτερον ἐξεναντίας τȣ̃
πύργȣ τȣ̃ μεγάλȣ τȣ̃ ἐξέχοντος, καὶ
ἕως τȣ̃ τείχους τȣ̃ Ὀφλά. Σεφλά

28. Ἀνώτερον πύλης τῶν ἵππων
ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἐξεναντίας
οἴκȣ (μετ') αὐτοῦ.

29. Καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Σαδ-
δοὺκ υἱὸς Ἐμμὴρ ἐξεναντίας οἴκου ἑαυ-
τοῦ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Σαμαΐα
υἱὸς Σεχενία, φύλαξ τῆς πύλης τῆς
ἀνατολῆς.

30. Μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν Ἀνανία
υἱὸς Σελεμία, καὶ Ἀνὼμ υἱὸς Σελὲφ ὁ Σεεμία
ἕκτος, μέτρον δεύτερον· μετ' αὐτὸν ἐκρά-
τησε Μεσȣλὰμ υἱὸς Βαραχία ἐξεναντίας Βαρία
γαζοφυλακίȣ αὐτοῦ.

31. Μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Μελχία
υἱὸς

v. 16. Ἀζβὲχ) ἀζαβὲχ. ibid. Βηθθαγαβαρείμ) βηθαγγαρίμ. v. 17. Βανεὶ) βανί. ibid. Κεειλὰ) κειλὰ, ita & seq. vers. v. 18. Μετ' αὐτὸν) καὶ μετ' αὐτὸν. v. 19. Ἀζὲρ) ἀζοὺρ. ibid. Μασφὲ) μασφαί. ib. γωνίας) τῆς γωνίας. v. 20. Καὶ μετ' αὐτὸν) καὶ deest. v. 21. Βηθελησεβὰθ ἕως ἐκθλίψεως) βηθελιασὰβ ἕως ἐκκλείψεως. v. 22. Ἀχχεχζάρ.) ἐκχεχάρ. v. 23. μετ' αὐτὸν ἐκρ. Ἀζαρία) καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν ἀζαρίας. v. 24. Βανεὶ υἱὸς Ἠναδὰδ) βανὶ υἱὸς ἀδὰδ. v. 25. Φαλὰξ) Φαλὰχ. v. 26. Ναθινεὶμ) ναθινίμ. v. 27. μετ' αὐτὸν) præfigit καὶ. ibid. Θεκωεὶμ) θεκωΐμ. ib. Σεφλὰ) ὀφλὰ. v. 28. μετ' αὐτοῦ.) ἑαυτοῦ. v. 29. μετ' αὐτὸν) καὶ μετ' αὐτὸν. v. 30. Σεεμία) σελεμία. ibid. Βαρία) βαραχία.

Digitized by Google

3. Καὶ τὴν πύλην τὴν ἰχθυηρὰν ᾠκοδόμησαν υἱοὶ Ἀσανά· αὐτοὶ ἐστέγασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς.

χεῖρας 4. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχεν ἀπὸ Ῥαμὼθ υἱοῦ Οὐρία, υἱοῦ Ἀκκώς· καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχε Μοσολλὰμ υἱὸς Βαραχίου, υἱοῦ Μασεζειήλ· καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχεν Σαδὼκ υἱὸς Βαανά.

5. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχον οἱ Θεκωεὶμ καὶ Ἀδωρὶμ, οὐκ εἰσήνεγκαν τράχηλον ἑαυτῶν εἰς δουλείαν αὐτῶν. Ἀδωρὴν

6. Καὶ τὴν πύλην τοῦ Αἰσανὰ ἐκράτησαν Ἰωειδὰ υἱὸς Φασὲκ, καὶ Μεσουλὰμ υἱὸς Βασωδία· αὐτοὶ ἐστέγασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς.

7. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησαν Μαλτίας ὁ Γαβαωνίτης, καὶ Ἐδάρων ὁ Μηρωνωθίτης, ἄνδρες τῆς Γαβαὼν καὶ τῆς Μασφὰ, ἕως θρόνου τοῦ ἄρχοντος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ,

8. καὶ παρ' αὐτὸν παρησφαλίσατο Ὀζιὴλ υἱὸς Ἀραχίου πυρωτῶν. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν Ἀνανίας υἱὸς τοῦ Ῥωκεεὶμ, καὶ κατέλιπον Ἱερουσαλὴμ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέος.

9. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησε Ῥαφαία υἱὸς Σοὺρ, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου Ἱερουσαλήμ.

10. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν Ἰεδαΐα υἱὸς Ἐρωμὰφ, καὶ κατέναντι οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησεν Ἀττοὺς υἱὸς Ἀσβανία. Αὐτοὺς

11. καὶ δεύτερος ἐκράτησε Μελχίας υἱὸς Ἡρὰμ, καὶ Ἀσοὺβ υἱὸς Φαὰθ Μωὰβ, καὶ ἕως πύργου τῶν Θαννουρείμ· Ἡρμὰ

12. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησε Σαλλοὺμ υἱὸς Ἀλλωῆς, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου Ἱερουσαλὴμ, αὐτὸς καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ.

13. Τὴν πύλην τῆς Φάραγγος ἐκράτησαν Ἀνοὺν καὶ οἱ κατοικοῦντες Ζανὼ, αὐτοὶ ᾠκοδόμησαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ χιλίους πήχεις ἐν τῷ τείχει ἕως τῆς πύλης τῆς κοπρίας.

14. Καὶ τὴν πύλην τῆς κοπρίας ἐκράτησε Μελχία υἱὸς Ῥηχὰβ, ἄρχων περιχώρου Βηθακχαρὶμ, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. καὶ ἐσκέπασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς. Βηθαχχαρμὰ

15. Τὴν δὲ πύλην τῆς πηγῆς ἠσφαλίσατο Σαλωμὼν υἱὸς Χολεζὲ, ἄρχων μέρους τῆς Μασφὰ, αὐτὸς ἐξῳκοδόμησεν αὐτὴν, καὶ ἐστέγασεν αὐτὴν, καὶ ἔστησε τὰς θύρας αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ τὸ τεῖχος κολυμβήθρας τῶν κωδίων τῇ κουρᾷ τοῦ βασιλέως, καὶ ἕως τῶν κλιμάκων τῶν καταβαινουσῶν ἀπὸ πόλεως Δαυίδ.

v. 3. ἔστησαν) ἐστέγασαν. v. 4. ἐπὶ χεῖρας) ἐπὶ χεῖρα. ibid. ἀπὸ Ῥαμὼθ) ἐπὶ ῥαμὼθ. ib. Μασεζειήλ.) μαζεβήλ. ib. & v. 5. ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχον οἱ Θεκωεὶμ καὶ Ἀδωρὴν) ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχε σαδὼκ υἱὸς βαανά. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχοσαν οἱ θεκωὶμ καὶ ἀδωρὶμ. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 6. τοῦ Αἰσανὰ) ἰασανά. ibid. Ἰωειδὰ) ἰωϊδὰ. ib. κλεῖθρα αὐτῆς) quæ his minoribus typis subjiciuntur supplementa usque ad v. 8. verba ἐκράτησεν Ἀνανίας &c. omnia habet *Edit. Rom.* v. 8. Ῥωκεείμ) ῥωκεὶμ. v. 9. Ῥαφαΐα) addit υἱὸς Σοὺρ. v. 10. Αὐτοὺς υἱὸς Ἀσβανία) ἀττοὺθ υἱὸς ἀσαβανία. v. 11. Ἡρμὰ) ἡρὰμ. ibid. Φαὰθ) φαὰτ. ib. Θαννουρείμ) θανουρὶμ. v. 14. Βηθαχχαρμὰ) βηθακχαρὶμ. ibid. καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ) absque articulo. v. 15. Quæ minoribus literis distincta leguntur, omnia exhibet *Edit. Rom.*

Digitized by Google

πονηρὸν αὐτοῖς ἐγίνετο, ὅτι ἥκει ἄνθρωπος ζητῆσαι ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἦμην ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς.

12. Καὶ ἀνέστην νυκτὸς, ἐγὼ καὶ ἄνδρες ὀλίγοι μετ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἀπήγγειλα ἀνθρώπῳ τί ὁ Θεὸς δίδωσιν εἰς καρδίαν μου τοῦ ποιῆσαι μετὰ τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ κῆνος οὐκ ἦσι μετ' ἐμοῦ, εἰ μὴ τὸ κῆνος ᾧ ἐγὼ ἐπιβαίνω ἐπ' αὐτῷ.

13. Καὶ ἐξῆλθον ἐν πύλῃ τῇ Γωληλὰ, καὶ πρὸς στόμα πηγῆς τῶν συκῶν, καὶ εἰς πύλην τῆς κοπρίας. καὶ ἦμην συντρίβων ἐν τῷ τείχει Ἰερουσαλὴμ ὃ αὐτοὶ καθαιροῦσι, καὶ πύλαι αὐτῆς κατεβρώθησαν ἐν πυρί.

14. Καὶ παρῆλθον ἐπὶ πύλην τῆ Ἀὶν καὶ εἰς κολυμβήθραν τῆ βασιλέως, καὶ οὐκ ἦν τόπος τῷ κῆνει παρελθεῖν ὑποκάτω μου.

15. Καὶ ἦμην ἀναβαίνων ἐν τῷ τείχει χειμαῤῥῳ νυκτὸς· καὶ ἦμην συντρίβων ἐν τῷ τείχει, καὶ ἦμην ἐν πύλῃ τῆς Φάραγγος, καὶ ἐπέστρεψα.

16. Καὶ οἱ Φυλάσσοντες οὐκ ἔγνωσαν τί ἐπορεύθην, καὶ τί ἐγὼ ποιῶ· καὶ τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τοῖς ἐντίμοις, καὶ τοῖς στρατηγοῖς, καὶ τοῖς καταλοίποις τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα, ἕως τότε οὐκ ἀπήγγειλα.

17. Καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς βλέπετε τὴν πονηρίαν, ἐν ᾗ ἐσμὲν ἐν αὐτῇ, πῶς Ἰερουσαλὴμ ἔρημος, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς ἐδόθησαν πυρί· δεῦτε, καὶ διοικοδομήσωμεν τὸ τεῖχος Ἰερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἐσόμεθα ἔτι ὄνειδος.

18. Καὶ ἀπήγγειλα αὐτοῖς τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ ἣ ἐστιν ἀγαθὴ ἐπ' ἐμὲ, καὶ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως οὓς εἶπέ μοι· καὶ εἶπα, ἀναστᾶμεν, καὶ οἰκοδομήσωμεν· καὶ ἐκραταιώθησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν εἰς ἀγαθόν.

19. Καὶ ἤκουσε Σαναβαλλὰτ ὁ Ἀρωνὶ, καὶ Τωβίας ὁ δοῦλος ὁ Ἀμμανὶ, καὶ Γησαὶμ ὁ Ἀραβὶ, καὶ ἐξεγέλασαν ἡμᾶς, καὶ ἦλθον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ εἶπον· τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ὑμεῖς ποιεῖτε; ἢ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμεῖς ἀποστατεῖτε;

20. Καὶ ἐπέστρεψα αὐτοῖς λόγον, καὶ εἶπα αὐτοῖς· ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸς εὐοδώσει ἡμῖν, καὶ ἡμεῖς δοῦλοι αὐτοῦ καθαροὶ, καὶ οἰκοδομήσομεν. καὶ ὑμῖν οὐκ ἔστι μερὶς, καὶ δικαιοσύνη, καὶ μνημόσυνον ἐν Ἰερουσαλήμ.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἀνέστη Ἐλισοὺβ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πύλην τὴν προβατικήν· αὐτοὶ ἡγίασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ ἕως πύργου τῶν ἑκατὸν ἡγίασαν, ἕως πύργου Ἀναμεήλ.

2. Καὶ ἐπὶ χεῖρας υἱῶν ἀνδρῶν Ἰεριχὼ, καὶ ἐπὶ χεῖρας υἱῶν Ζακχοὺρ υἱοῦ Ἀμμαρί.

Μαρὶ

3. Καὶ

v. 10. ἄνθρωπος) ὁ ἄνθρωπος. v. 12. ἐγὼ) ᾧ ἐγώ. v. 13. ἐν πυρὶ) πυρί. v. 17. πονηρίαν, ἣν) πονηρίαν ταύτην, ἣν. v. 18. καὶ τοὺς λόγους) καὶ περὶ τῶν λόγων. ibid. εἰς ἀγαθόν.) εἰς τὸ ἀγαθόν.
CAP. III. v. 1. Ἐλισοὺβ) Ἐλιασοὺβ. v. 2. υἱῶν ἀνδρῶν Ἰεριχὼ) ἀνδρῶν υἱῶν Ἰεριχώ. ibid. Μαρὶ) ἀμαρί.

Digitized by Google

τὸν τόπον, οὗ ἐξελεξάμην κατασκηνῶσαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

10. Καὶ αὐτοὶ παῖδές σου καὶ λαός σου, οὓς ἐλυτρώσω ἐν δυνάμει σου τῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν τῇ χειρί σου τῇ κραταιᾷ.

11. Μὴ δὴ, Κύριε· ἀλλ' ἔστω τὸ οὖς σου προσέχον εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου, καὶ εἰς τὴν προσευχὴν παίδων σου τῶν θελόντων φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. καὶ εὐόδωσον δὴ τῷ παιδί σου σήμερον, καὶ δὸς αὐτὸν εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον τοῦ ἀνδρὸς τούτου. Κἀγὼ ἤμην οἰνοχόος τοῦ βασιλέως.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν μηνὶ Νεισὰν ἔτους εἰκοστοῦ Ἀρθασασθὰ βασιλεῖ, καὶ ἦν ὁ οἶνος ἐνώπιον ἐμοῦ· καὶ ἔλαβον τὸν οἶνον, καὶ ἔδωκα τῷ βασιλεῖ. καὶ οὐκ ἦν ἕτερος ἐνώπιον αὐτοῦ.

2. Καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεύς· διὰ τί τὸ πρόσωπόν σου πονηρὸν, καὶ οὐκ εἶ μετριάζων; οὐκ ἔστι τοῦτο, εἰ μὴ πονηρία καρδίας. καὶ ἐφοβήθην πολὺ σφόδρα,

3. καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ· ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα ζήτω. διὰ τί οὐ μὴ γένηται πονηρὸν τὸ πρόσωπόν μου, διότι ἡ πόλις, οἶκος μνημείων πατέρων μου, ἠρημώθη, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς κατεβρώθησαν ἐν πυρί;

4. Καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεύς· περὶ τίνος τοῦτο σὺ ζητεῖς; καὶ προσευξάμην πρὸς τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ,

5. καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ· εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθὸν, καὶ εἰ ἀγαθυνθήσεται ὁ παῖς σου ἐνώπιόν σου, ὥστε πέμψαι αὐτὸν εἰς Ἰούδαν εἰς πόλιν μνημείων πατέρων μου, καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτήν.

6. Καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ παλλακὴ ἡ καθημένη ἐχόμενα αὐτοῦ· ἕως πότε ἔσται ἡ πορεία σου, καὶ πότε παρουσίαν ἐπιστρέψεις; καὶ ἠγαθύνθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλέ με, καὶ ἔδωκα αὐτῷ ὅρον.

7. Καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ· εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθὸν, δότω μοι ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ, ὥστε παραγαγεῖν με ἕως ἔλθω ἐπὶ Ἰούδαν,

8. καὶ ἐπιστολὴν ἐπὶ Ἀσὰφ φύλακα τοῦ παραδείσου ὃς ἐστι τῷ βασιλεῖ, ὥστε δοῦναί μοι ξύλα στεγάσαι τὰς πύλας, καὶ εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως, καὶ εἰς οἶκον ὃν εἰσελεύσομαι εἰς αὐτόν. Καὶ ἔδωκέ μοι ὁ βασιλεὺς, ὡς χεὶρ Θεοῦ ἡ ἀγαθή.

9. Καὶ ἦλθον πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ βασιλέως· καὶ ἀπέστειλε μετ' ἐμοῦ ὁ βασιλεὺς ἀρχηγοὺς τῆς δυνάμεως καὶ ἱππεῖς.

10. Καὶ ἤκουσε Σαναβαλλὰτ ὁ Ἀρωνὶ, καὶ Τωβίας ὁ δοῦλος ὁ Ἀμμανὶ, καὶ πονη-

προσευξάμην

διὰ τί

v. 10. ἐν δυνάμει) ἐν τῇ δυνάμει. v. 11. δὴ ἀλλ' ἔστω) δὴ κύριε. ἀλλὰ ἔστω. ibid. ἀνδρός. Κἀγὼ) ἀνδρὸς τούτου. καὶ ἐγώ. CAP. II. v. 1. Νεισὰν) νισὰν. v. 2. οὐκ ἔστι τοῦτο) καὶ οὐκ ἔστι τοῦτο. v. 3. διὰ τί ἡ πόλις) διότι ἡ πόλις. v. 4. συνζητεῖς; καὶ προσευξάμην) σὺ ζητεῖς; καὶ προσηυξάμην. v. 5. εἰς Ἰούδαν) ἐν Ἰούδᾳ. v. 6. ἡ παρουσία) ἡ πορεία. v. 9. τῆς δυνάμεως) absque articulo. v. 10. ὁ Ἀμμανὶ) absque articulo.

ΛΟΓΟΙ ΝΕΕΜΙΑ
ΥΙΟΥ ΑΧΑΛΙΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Χασεηλοῦ

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν μηνὶ Χασελεῦ ἔτους εἰκοστοῦ, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν Σουσὰν Ἀββειῤῥά.

2. Καὶ ἦλθεν Ἀνανὶ εἷς ἀπὸ ἀδελφῶν μου, αὐτὸς καὶ ἄνδρες Ἰούδα, καὶ ἠρώτησα αὐτοὺς περὶ τῶν σωθέντων, οἳ κατελείφθησαν ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ περὶ Ἱερουσαλήμ.

3. Καὶ εἶπον πρὸς μὲ, οἱ καταλειπόμενοι οἳ καταλειφθέντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκεῖ ἐν τῇ χώρᾳ ἐν πονηρίᾳ μεγάλῃ καὶ ἐν ὀνειδισμῷ, καὶ τείχη Ἱερουσαλὴμ καθῃρημένα, καὶ πύλαι αὐτῆς ἐνεπρήσθησαν ἐν πυρί.

4. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαί με τοὺς λόγους τούτους, ἐκάθισα, καὶ ἔκλαυσα, καὶ ἐπένθησα ἡμέρας, καὶ ἤμην νηστεύων καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ.

5. Καὶ εἶπα· μὴ δὴ, Κύριε ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, ὁ ἰσχυρὸς, ὁ μέγας, καὶ ὁ Φοβερὸς, φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ·

6. Ἔστω δὴ τὸ οὖς σου προσέχον, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳγμένοι, τοῦ ἀκοῦσαι προσευχὴν δούλου σου, ἣν ἐγὼ προσεύχομαι ἐνώπιόν σου σήμερον, ἡμέραν καὶ νύκτα, περὶ υἱῶν Ἰσραὴλ δούλων σου· καὶ ἐξαγορεύω ἐπὶ ἁμαρτίαις υἱῶν Ἰσραὴλ ἃς ἡμάρτομέν σοι. καὶ ἐγὼ καὶ ὁ οἶκος πατρός μου ἡμάρτομεν. ἁμαρτίας

7. Διαλύσει διελύσαμεν πρὸς σὲ, καὶ οὐκ ἐφυλάξαμεν τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνετείλω τῷ Μωϋσῇ παιδί σου.

8. Μνήσθητι δὴ τὸν λόγον ὃν ἐνετείλω τῷ παιδί σου Μωϋσῇ, λέγων· ὑμεῖς ἐὰν ἀσυνθετήσητε, ἐγὼ διασκορπιῶ ὑμᾶς ἐν τοῖς λαοῖς.

9. Καὶ ἐὰν ἐπιστρέψητε πρὸς μὲ, καὶ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου, καὶ ποιήσητε αὐτὰς, ἐὰν ᾖ ἡ διασπορὰ ὑμῶν ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, ἐκεῖθεν συνάξω αὐτοὺς, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸν

ΛΟΓΟΙ ΝΕΕΜΙΑ ΤΙΟΥ ΑΧΑΛΙΑ) ΛΟΓΟΙ νεεμία υἱοῦ χελκία. CAP. I. v. 1. Χασεηλοῦ) χασελεῦ. ibid. Ἀββειῤῥά) ἀβιρά. v. 3. εἶπον) εἴποσαν. ibid. οἱ καταλειπόμενοι) adjicit οἱ καταλειφθέντες. ib. καὶ πύλαι) καὶ αἱ πύλαι. v. 4. ἐνώπιον Θεοῦ) ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. v. 5. ὁ Φοβερὸς) absque articulo. ibid. ἔλεος τοῖς) ἔλεός σου τοῖς. v. 6. δούλου) τοῦ δούλου. ibid. ἐπὶ ἁμαρτίαις) ἐπὶ ἁμαρτίαις. ib. ἃς) αἷς. v. 8. τῷ παιδί σου Μωϋσῇ) τῷ μωυσῇ παιδί σου. v. 9. διασπορὰ ὑμῶν) διασπορὰ ἡμῶν.

Digitized by Google

37. Μαθθανίας, Μαθθαναΐ. Καὶ ἐποίησαν.

38. οἱ υἱοὶ Βανεὶ, καὶ οἱ υἱοὶ Σεμεΐ,

Σελεμίας 39. καὶ Σελεμία, καὶ Νάθαν, καὶ

Ἀδαΐας Ἀδαΐα,

Ἀροὺ 40. Μαχναδεβαιοὺ, Σεσεΐ, Σαρουὲ,

Σελεμίας 41. Ἐζριὴλ, καὶ Σελεμία, καὶ * Σα-

* Σαμαρείας μαρία,

42. Σελλούμ, Ἀμαρία, Ἰωσήφ· Ἀμαρίας

43. ἀπὸ υἱῶν Ναβοὺ, Ἰεειὴλ, Μαθθαθίας, Ζαβὰδ, Ζεβεννὰς, Ἰαδοὺ, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Βαναΐα.

44. Πάντες οὗτοι ἐλάβοσαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, καὶ ἐγέννησαν ἐξ αὐτῶν υἱούς.

ΟΙΕΡΕΙΣ Β'.

v. 37. Μαθθανίας, Μαθθαναΐ) ματθανίας, ματθαναΐ. v. 39. Σελεμίας) σελεμία. ibid. Ἀδαΐας) ἀδαΐα. v. 40. Μαχναδεβαιοὺ) μαχναβαδί. ibid. Ἀρού) σαρουὲ. v. 41. & 42. in *Edit. Rom.* Ἐζριὴλ, καὶ σελεμία, καὶ σαμαρία, καὶ σελλὰμ, ἀμαρία, ἰωσήφ. v. 43. Ἰεειὴλ) ἰωὴλ. ibid. Μαθθαθίας, Ἰαδαὶ) ματθανίας, ζαβὰδ, ζεβεννὰς, ἰαδαΐ. Subscriptio abest ab *Edit. Rom.*

ΛΟΓΟΙ

Digitized by Google

17. Καὶ ἐτέλεσαν ἐν πᾶσιν ἀνδράσιν, οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἕως ἡμέρας μιᾶς τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου·

18. καὶ εὑρέθησαν ἀπὸ υἱῶν τῶν ἱερέων οἱ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἀπὸ υἱῶν Ἰησοῦ υἱοῦ Ἰωσεδέκ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μαασία, καὶ Ἐλιέζερ, καὶ Ἰαρίβ, καὶ Γαδαλία.

Μαασηία

19. Καὶ ἔδωκαν χεῖρα αὐτῶν τοῦ ἐξενέγκαι γυναῖκας ἑαυτῶν καὶ πλημμελείας κριὸν ἐκ προβάτων περὶ πλημμελήσεως αὐτῶν.

Ἀνανία

20. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἐμμὴρ, Ἀνανὶ, καὶ Ζαβδία·

Μασείας

21. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠρὰμ, Μαασίας, καὶ Ἐλία, καὶ Σαμαία, καὶ Ἰειὴλ, καὶ Ὀζία·

22. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φασοῦρ, Ἐλιωηναΐ, Μαασία, καὶ Ἰσμαὴλ, καὶ Ναθαναὴλ, καὶ Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἠλασά·

23. καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν Ἰωζαβὰδ, καὶ Σαμοὺ, καὶ Κωλία, αὐτὸς Κωλίτας, καὶ Φεθεΐα, καὶ Ἰούδας, καὶ Ἐλιέζερ·

Κωλαὰ

24. καὶ ἀπὸ τῶν ᾀδόντων, Ἐλισάβ· καὶ ἀπὸ τῶν πυλωρῶν, Σολλὴμ, καὶ Τελλὴμ, καὶ Ὠδουέ.

25. Καὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ ἀπὸ υἱῶν Φόρος, Ῥαμία, καὶ Ἀζία, καὶ Μελχία, καὶ Μεαμὶν, καὶ * Ἐλεάζαρ, καὶ Ἀσαβία, καὶ Βαναία·

Μεαμὶμ

* Ἐλεάζα

26. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠλὰμ, Μαθθανία, καὶ Ζαχαρία, καὶ Ἰαϊὴλ, καὶ Ἀβδία, καὶ Ἱεριμὼθ, καὶ Ἠλία·

Αἰειὴλ

27. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ζαθθούα, Ἐλιωηναΐ, Ἐλισοὺβ, Μαθθαναΐ, καὶ Ἰαρμὼθ, καὶ Ζαβὰδ, καὶ Ὀζιζά·

28. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βαβεΐ, Ἰωανὰν, Ανανία καὶ Ζαβοὺ, Ὀθαλί·

29. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βανεὶ, Μοσολλὰμ, Μαλοὺχ, Ἀδαΐας, Ἰασοὺβ, καὶ Σάαλ, καὶ Ῥημώθ·

30. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φαὰθ Μωὰβ, Ἐδνὲ, καὶ Χαλὴλ, καὶ Βαναία, Μαασηὰ, Μαθθανία, Βεσελεὴλ, καὶ Βανοῦΐ, καὶ Μανασσῆ·

Βεσελὴλ

31. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠρὰμ, Ἐλιέζερ, Ἰεσσία, Μελχεία, Σαμαΐας, Σεμεὼν,

32. Βενιαμεὶν, Μαλοὺχ, Σαμαρία·

33. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀσὴμ, Μαθθαναΐ, Μαθθαθὰ, Ζαβὰδ, Ἐλιφαλὲτ, Ἱερεμὶ, Μανασσῆ, Σεμεΐ·

34. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βανεὶ, Μοοδία, Ἀμρὰμ, καὶ Οὐὴλ,

Ἀμβρὰμ

35. Βαναία, Βαδαΐα, Χελία,

36. Οὐουνία, Μαριμὼθ, Ἐλιασεὶβ,

37. Μαθ-

v. 18. Μαασηία) μαασία. v. 20. Ἀνανία) ἀνανὶ. v. 21. Μασείας) μασαὴλ. ibid. Ἰειὴλ) ἰεὴλ. v. 22. Ἐλιωηναΐ) ἐλιωναΐ. v. 23. Κωλαὰ) κωλία. v. 24. Σολλὴμ, καὶ Τελλὴμ, καὶ Ὠδουέ.) σολμὴν, καὶ τελμὴν, καὶ ὠδούθ. v. 25. Μεαμὶμ, καὶ Ἐλεάζαρ) μεαμὶν, καὶ ἐλεάζαρ. v. 26. Μαθθανία) ματθανία. ibid. Αἰειὴλ) ἰαϊὴλ. ib. Ἱεριμὼθ) ἱαριμὼθ. v. 27. Ζαθθούα, Ἐλιωηναΐ) ζαθούα, ἐλιωναΐ. ibid. Μαθθαναΐ, καὶ Ἰαρμὼθ) ματθαναΐ καὶ ἀρμὼθ. v. 28. Ὀθαλί) καὶ θαλί. v. 29. Βανεὶ) βανουὶ. ibid. Σάαλ) σαλαΐα. v. 30. Μαασηὰ, Μαθθανία, Βεσελὴλ) μαασία, ματθανία, βεσελεὴλ. v. 31. Ἰεσσία) ἰεσία. ibid. Μελχεία) μελχία. v. 32. Μαλοὺχ) βαλοὺχ. v. 33. Μαθθαναΐ, Μαθθαθὰ, Ζαβὰδ) μετθανία, ματθαθὰ, ζαδάβ. ibid. Ἱερεμὶ) ἱεραμι. v. 34. Βανεὶ) βανὶ. ibid. Ἀμβρὰμ καὶ Οὐὴλ) ἀμρὰμ, οὐὴλ. v. 35. Χελία) χελαία. v. 36. Οὐουνία) ἀουνία. ibid. Ἐλιασεὶβ) ἐλιασὶφ.

Digitized by Google

4. ἀνάςηθι, ὅτι ἐπὶ σὲ τὸ ῥῆμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ σοῦ· κραταιοῦ καὶ ποίησον.

5. Καὶ ἀνέςη Ἔζρας, καὶ ὥρκισε τοὺς ἄρχοντας, τοὺς ἱερεῖς καὶ Λευίτας καὶ πάντα Ἰσραὴλ, τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ ὤμοσαν.

6. Καὶ ἀνέςη Ἔζρας ἀπὸ προσώπου οἴκου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γαζοφυλάκιον Ἰωανὰν υἱοῦ Ἐλισὲβ, καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖ· ἄρτον οὐκ ἔφαγε, καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν, ὅτι ἐπένθει ἐπὶ τῇ ἀσυνθεσίᾳ τῆς ἀποικεσίας.

7. Καὶ παρήγγειλαν φωνὴν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς ἀποικίας, τοῦ συναθροισθῆναι εἰς Ἰερουσαλήμ.

8. Πᾶς ὃς ἂν μὴ ἔλθῃ εἰς τρεῖς ἡμέρας, ὡς ἂν ἡ βουλὴ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀναθεματισθήσεται πᾶσα ἡ ὑπαρξις αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς διαςαλήσεται ἀπὸ ἐκκλησίας τῆς ἀποικίας.

9. Καὶ συνήχθησαν πάντες ἄνδρες Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν εἰς Ἰερουσαλὴμ εἰς τὰς τρεῖς ἡμέρας. οὗτος ὁ μὴν ὁ ἔνατος· ἐν εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἐκάθισε πᾶς ὁ λαὸς ἐν πλατείᾳ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοῦ θορύβου αὐτῶν περὶ τοῦ ῥήματος καὶ ἀπὸ τοῦ χειμῶνος.

10. Καὶ ἀνέςη Ἔζρας ὁ ἱερεὺς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἠσυνθετήκατε, καὶ ἐκαθίσατε γυναῖκας ἀλλοτρίας τοῦ προσθεῖναι ἐπὶ πλημμέλειαν Ἰσραήλ.

11 Καὶ νῦν δότε αἴνεσιν τῷ Κυρίῳ Θεῷ τῶν πατέρων ὑμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ διαςάλητε ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἀλλοτρίων.

12. Καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία, καὶ εἶπαν· μέγα τοῦτο τὸ ῥῆμά σου ἐφ' ἡμᾶς ποιῆσαι·

13. ἀλλὰ ὁ λαὸς πολὺς, καὶ ὁ καιρὸς χειμερινὸς, καὶ οὐκ ἔςι δύναμις στῆναι ἔξω· καὶ τὸ ἔργον οὐκ εἰς ἡμέραν μίαν καὶ οὐκ εἰς δύο, ὅτι ἐπληθύναμεν τοῦ ἀδικῆσαι ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ.

14. Στήτωσαν δὴ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν πόλεσιν ἡμῶν, ὃς ἐκάθισεν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἐλθέτωσαν εἰς καιροὺς ἀπὸ συντεταγῶν· καὶ μετ' αὐτῶν πρεσβύτεροι πόλεως καὶ πόλεως, καὶ κριταὶ, τοῦ ἀποστρέψαι ὀργὴν θυμοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν, περὶτοῦ ῥήματος τούτου,

15. Πλὴν Ἰωνάθαν υἱὸς Ἀσαὴλ, καὶ Ἰαζίας υἱὸς Θεκουὲ μετ' ἐμοῦ περὶ τούτου, καὶ Μεσολλὰμ, καὶ Σαββαθαὶ ὁ Λευίτης βοηθῶν αὐτοῖς. Μεσολλὰμ Καββαθαὶ

16. Καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικίας. καὶ διεςάλησαν Ἔζρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν τῷ τῶν οἴκων οἴκῳ, καὶ πάντες ἐν ὀνόμασιν, ὅτι ἐπέςρεψαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου ἐκζητῆσαι τὸ ῥῆμα.

17. Καὶ

v. 4. ἀνάςηθι, ἐπὶ σὲ) ἀνάςητε, ὅτι ἐπὶ σέ. v. 6. ἀποικείας·) ἀποικίας. v. 7. minoribus typis expressa supplementa habet *Edit. Rom.* v. 8. ὡς ἂν ἡ βουλὴ) ὡς ἡ βουλὴ· v. 9. ἔνατος) ἕνατος. ibid. ἀπὸ τοῦ θορύβου) absque articulo. v. 11. τῷ Κυρίῳ) absque articulo. v. 14. οἱ ἄρχοντες) absque articulo. ibid. τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ) non habet. ib. ὀργὴν Θεοῦ) ὀργὴν θυμοῦ Θεοῦ. v. 15. Θεκουὲ) Θεκωέ. ibid. Μεσολλὰμ Καββαθαὶ) μεσολλὰμ καὶ σαββαθαὶ. v. 16. οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. τῶν οἴκων, καὶ π. ἐπ') τῷ οἴκῳ, καὶ πάντες ἐπ.

σωτηρίαν, καὶ δοῦναι ἡμῖν στήριγμα ἐν τόπῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ, τοῦ φωτίσαι ὀφθαλμοὺς ἡμῶν καὶ δοῦναι ζωοποίησιν μικρὰν ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν.

9. ὅτι δοῦλοι ἐσμὲν, καὶ ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν οὐκ ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν· καὶ ἔκλινεν ἐφ' ἡμᾶς ἔλεος ἐνώπιον βασιλέων Περσῶν, δοῦναι ἡμῖν ζωοποίησιν τοῦ ὑψῶσαι αὐτοὺς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἀναστῆσαι τὰ ἔρημα αὐτῆς, καὶ τοῦ δοῦναι ἡμῖν φραγμὸν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἰερουσαλήμ.

10. Τί εἴπωμεν ὁ Θεὸς ἡμῶν μετὰ τοῦτο; ὅτι ἐγκατελίπομεν ἐντολάς σου,

11. ἃς ἔδωκας ἡμῖν ἐν χειρὶ δούλων σου τῶν προφητῶν, λέγων· ἡ γῆ, εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε κληρονομῆσαι αὐτὴν, γῆ μετακινουμένη ἐστὶν ἐν μετακινήσει λαῶν τῶν ἐθνῶν ἐν μακρύμμασιν αὐτῶν, ὧν ἔπλησαν αὐτὴν ἀπὸ στόματος ἐπὶ στόμα ἐν ἀκαθαρσίαις αὐτῶν.

12. καὶ νῦν τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δότε τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν μὴ λάβητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐκζητήσετε εἰρήνην αὐτῶν καὶ ἀγαθὸν αὐτῶν ἕως αἰῶνος, ὅπως ἐνισχύσητε καὶ φάγητε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ κληρονομήσητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν ἕως αἰῶνος.

13. Καὶ μετὰ πᾶν τὸ ἐρχόμενον ἐφ' ἡμᾶς ἐν ποιήμασιν ἡμῶν τοῖς πονηροῖς καὶ ἐν πλημμελείᾳ ἡμῶν τῇ μεγάλῃ, ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐκλέφισας ἡμῶν τὰς ἀνομίας, καὶ ἔδωκας ἡμῖν σωτηρίαν·

14. ὅτι ἀπεστρέψαμεν διασκεδάσαι ἐντολάς σου, καὶ ἐπιγαμβρεῦσαι τοῖς λαοῖς τῶν γαιῶν· μὴ παροξυνθῇς ἐν ἡμῖν ἕως συντελείας, τοῦ μὴ εἶναι ἐγκατάλειμμα καὶ διασῳζόμενον.

15. Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δίκαιος εἶ, ὅτι καταλελείφθημεν διασῳζόμενοι, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· ἰδοὺ ἡμεῖς ἐναντίον σου ἐν πλημμελείαις ἡμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι στῆναι ἐνώπιόν σου ἐπὶ τούτῳ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ὡς προσηύξατο Ἔζρας, καὶ ὡς ἐξηγόρευσε κλαίων καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον οἴκου τοῦ Θεοῦ, συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανίσκοι, ὅτι ἔκλαυσεν ὁ ἔκλαυσεν λαὸς, καὶ ὕψωσε κλαίων.

2. Καὶ ἀπεκρίθη Σεχενίας υἱὸς Ἰεειὴλ ἀπὸ υἱῶν Ἠλὰμ, καὶ εἶπε τῷ Ἔζρᾳ· ἡμεῖς ἠσυθετήσαμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν γυναῖκας ἀλλοτρίας ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς· καὶ νῦν ἔστιν ὑπομονὴ τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ τούτῳ·

3. καὶ νῦν διαθώμεθα διαθήκην τῷ Θεῷ ἡμῶν ἐκβαλεῖν πάσας τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ γενόμενα ἐξ αὐτῶν, ὡς ἂν βάλῃ. ἀνάσηθι, καὶ φόβερισον αὐτοὺς ἐν ἐντολαῖς Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ὁ νόμος, γενηθήτω·

4. ἀνά-

v. 9. καὶ ἐν Ἰερουσαλήμ.) καὶ Ἰερουσαλήμ. v. 11. μακρύμμασιν) addit αὐτῶν. v. 12. κληρονομήσητε) κληροδοτήσητε. v. 14. ἀπεστρέψαμεν) ἐπεστρέψαμεν. ibid. & v. 15. quæ minori charactere suppleta leguntur habet *Edit. Rom.* CAP. X. v. 1. ἔκλαυσεν) ἐκλαυσαν. v. [2. Ἰεειὴλ) ἰηλ. ibid. ἀπὸ λαῶν) ἀπὸ τῶν λαῶν.

Digitized by Google

χεῖρα Μαρμὼθ υἱοῦ Οὐρία τοῦ ἱερέως, καὶ μετ' αὐτοῦ Ἐλεάζαρ υἱὸς Φινεὲς, καὶ μετ' αὐτοῦ Ἰωζαβὰδ υἱὸς Ἰησοῦ, καὶ
Νωαδὰ Νωαδία υἱὸς Βαναΐα οἱ Λευῖται,

34. ἐν ἀριθμῷ καὶ ἐν σταθμῷ τὰ πάντα, καὶ ἐγράφη πᾶς ὁ σταθμός. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ,

35. οἱ ἐλθόντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας υἱοὶ τῆς παροικίας προσήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις τῷ Θεῷ Ἰσραὴλ, μόσχους δώδεκα περὶ παντὸς Ἰσραὴλ, κριοὺς ἐνενηκονταὲξ, ἀμνοὺς ἑβδομηκονταεπτὰ, χιμάρους περὶ ἁμαρτίας δώδεκα, τὰ πάντα ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ.

ἔδωκα 36. Καὶ ἔδωκαν τὸ νόμισμα τοῦ βασιλέως τοῖς διοικηταῖς τοῦ βασιλέως καὶ ἐπάρχοις πέραν τοῦ ποταμοῦ· καὶ ἐδόξασαν τὸν λαὸν καὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ὡς ἐτελέσθη ταῦτα, ἤγγισαν πρὸς μὲ οἱ ἄρχοντες, λέγοντες· οὐκ ἐχωρίσθη ὁ λαὸς Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἀπὸ λαῶν τῶν γαιῶν ἐν μακρύμμασιν αὐτῶν, τῷ Χανανὶ ὁ Ἐθθὶ, ὁ Φερεζὶ,
Μωαβ ὁ Ἰεβουσὶ, ὁ Ἀμμωνὶ, ὁ Μωαβὶ, ὁ Μωσρὶ, καὶ ὁ Ἀμορὶ,

2. ὅτι ἐλάβοσαν ἀπὸ θυγατέρων αὐτῶν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς ἑαυτῶν· καὶ παρήχθη σπέρμα τὸ ἅγιον ἐν λαοῖς τῶν γαιῶν, καὶ χεὶρ τῶν ἀρχόντων ἐν τῇ ἀσυνθεσίᾳ ταύτῃ ἐν ἀρχῇ.

3. Καὶ ὡς ἤκουσα τὸν λόγον τοῦτον, διέῤῥηξα τὰ ἱμάτιά μου, καὶ ἐπαλλόμην, καὶ ἔτιλλον ἀπὸ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἀπὸ τοῦ πώγωνός μου, καὶ ἐκαθήμην ἠρεμάζων. ἐρεμάζων

4. Καὶ συνήχθησαν πρὸς μὲ πᾶς ὁ διώκων λόγον Θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ ἀσυνθεσίᾳ τῆς ἀποικεσίας· κἀγὼ καθήμενος ἠρεμάζων ἕως τῆς θυσίας τῆς ἑσπερινῆς.

5. Καὶ ἐν θυσίᾳ τῇ ἑσπερινῇ ἀνέστην ἀπὸ τῆς ταπεινώσεώς μου· καὶ ἐν τῷ διαῤῥῆξαί με τὰ ἱμάτιά μου, καὶ ἐπαλλόμην, καὶ κλίνω ἐπὶ τὰ γόνατά μου, καὶ ἐκπετάζω τὰς χεῖρας μου πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν,

6. καὶ εἶπα· Κύριε ἠσχύνθην καὶ ἐνετράπην τοῦ ὑψῶσαι, θεέ μου, τὸ πρόσωπόν μου πρὸς σὲ, ὅτι αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν, καὶ αἱ πλημμέλειαι ἡμῶν ἐμεγαλύνθησαν ἕως εἰς οὐρανόν.

7. Ἀπὸ ἡμερῶν πατέρων ἡμῶν ἐσμὲν ἐν πλημμελείᾳ μεγάλῃ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν παρεδόθημεν ἡμεῖς καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ υἱοὶ ἡμῶν ἐν χειρὶ βασιλέων τῶν ἐθνῶν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ ἐν διαρπαγῇ, καὶ ἐν αἰσχύνῃ προσώπου ἡμῶν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη·

8. Καὶ νῦν ἐπιεικεύσατο ἡμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τοῦ καταλιπεῖν ἡμῖν εἰς σωτη-

v. 33. Μαρμὼθ) μεριμὼθ. ib. καὶ Νωαδὰ) καὶ νωαδία. v. 35. ἀπὸ τῆς αἰχμ.) ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας. v. 36. ἔδωκα) ἔδωκαν. CAP. IX. v. 1. Ἐθθὶ) ἰθὶ. ibid. Μωαβ, ὁ Μωσρὶ, καὶ ὁ Ἀμορὶ) μωαβὶ, καὶ ὁ μοσερὶ, καὶ ὁ ἀμοῤῥὶ. v. 2. υἱοῖς ἑαυτῶν) υἱοῖς αὐτῶν. v. 3. ἐρεμάζων.) ἠρεμάζων. v. 4. ἀποικεσίας.) ἀποικίας. v. 5. ἀπὸ τῆς ταπεινώσεως) absque articulo. v. 6. ἕως εἰς οὐρανόν.) ἕως εἰς τὸν οὐρανόν. v. 8. Κύριος ὁ Θεὸς) ὁ θεός. ibid. καταλιπεῖν ἡμῖν) καταλιπεῖν ἡμᾶς.

Digitized by Google

19. καὶ τὸν Ἀσεβίαν, καὶ τὸν Ἰσαΐαν ἀπὸ υἱῶν Μεραρὶ, ἀδελφοὶ αὐτῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν εἴκοσι.

20. Καὶ ἀπὸ τῶν Ναθινεὶμ, ὧν ἔδωκε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄρχοντες εἰς δουλείαν τῶν Λευιτῶν, Ναθινεὶμ διακόσιοι εἴκοσι, πάντες συνήχθησαν ἐν ὀνόμασι.

21. Καὶ ἐκάλεσα ἐκεῖ νηστείαν ἐπὶ τὸν ποταμὸν Ἀαὲ, τῦ ταπεινωθῆναι ἐνώπιον Θεῦ ἡμῶν, ζητῆσαι παρ' αὐτῦ ὁδὸν εὐθείαν ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν καὶ πάσῃ τῇ κλήσει ἡμῶν.

22. Ὅτι ᾐσχύνθην αἰτήσασθαι παρὰ τῦ βασιλέως δύναμιν καὶ ἱππεῖς σῶσαι ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθρῦ ἐν τῇ ὁδῷ, ὅτι εἴπομεν τῷ βασιλεῖ, λέγοντες· χεὶρ τῦ Θεῦ ἡμῶν ἐπὶ πάντας τὺς ζητοῦντας αὐτὸν εἰς ἀγαθὸν καὶ κρείττος αὐτῦ, καὶ θυμὸς αὐτῦ ἐπὶ πάντας ἐγκαταλείποντας αὐτόν.

23. Καὶ ἐνηστεύσαμεν καὶ ἐζητήσαμεν παρὰ Θεῦ ἡμῶν περὶ τούτυ, καὶ ἐπήκυσεν ἡμῖν.

24. Καὶ διέστειλα ἀπὸ ἀρχόντων τῶν Σαβίας ἱερέων δώδεκα τῷ Σαραΐᾳ, τῷ Ἀσεβίᾳ, καὶ μετ' αὐτῶν ἀπὸ ἀδελφῶν αὐτῶν δέκα.

25. Καὶ ἔστησα αὐτοῖς τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἀπ' ἀρχῆς οἴκυ Θεῦ ἡμῶν, ἃ ὕψωσεν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῦ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ εὑρισκόμενοι.

26. Καὶ ἔστησα ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν ἀργυρίυ τάλαντα ἑξακόσια πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ἑκατὸν, καὶ τάλαντα χρυσίυ ἑκατόν.

27. Καὶ χαφουρῆ χρύσει εἴκοσι εἰς τὴν ὁδὸν δραχμῶν χίλιοι, καὶ σκεύη χαλκῆ σίλβοντος ἀγαθῆ διάφορα ἐπιθυμητὰ ἐν χρυσίῳ.

28. Καὶ εἶπα πρὸς αὐτές· ὑμεῖς ἅγιοι τῷ Κυρίῳ Θεῷ, καὶ τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἑκούσια τῷ Κυρίῳ Θεῷ πατέρων ὑμῶν,

29. ἀγρυπνεῖτε καὶ τηρεῖτε, ἕως στῆτε ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ εἰς σκηνὰς οἴκυ Κυρίυ.

30. Καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται σταθμὸν τῦ ἀργυρίυ καὶ τῦ χρυσίυ καὶ τῶν σκευῶν, ἐνεγκεῖν εἰς Ἰερουσαλὴμ εἰς οἶκον Θεῦ ἡμῶν.

31. Καὶ ἐξήραμεν ἀπὸ τῦ ποταμῦ τῦ Ἀαὲ ἐν δωδεκάτῃ τῦ μηνὸς τῦ πρώτυ τῦ ἐλθεῖν εἰς Ἰερουσαλὴμ· καὶ χεὶρ Θεῦ ἡμῶν ἦν ἐφ' ἡμῖν, καὶ ἐξέσατο ἡμᾶς ἀπὸ χειρὸς ἐχθρῦ καὶ πολεμίυ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐρύσατο

32. καὶ ἤλθομεν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐκαθίσαμεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς.

33. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐστήσαμεν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἐν οἴκῳ Θεῦ ἡμῶν ἐπὶ

χεῖρας

v. 19. ἀπὸ υἱῶν) ἀπὸ τῶν υἱῶν. ibid. καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν εἴκοσι.) καὶ υἱοὶ αὐτῶ εἴκοσι. v. 20. Ναθινεὶμ) ναθινίμ, bis. v. 21. Θεοῦ) τῦ Θεῦ. v. 22. εἴπομεν) εἴπαμεν. ibid. ἐγκαταλείποντας) præfigit artic. τὸν. v. 23. παρὰ Θεῦ) παρὰ τῦ Θεοῦ. v. 24. Σαβίας) ἀσαβίᾳ. v. 27. χρύσει) χρυσοῦ. ibid. δραχμῶν) deeſt. v. 28. Κυρίῳ Θεῷ, καὶ) κυρίῳ, καὶ. v. 29. ἡγούμενοι τῶν ἀρχόντων) absque articulo. v. 31. ἐν δωδεκάτῃ) ἐν τῇ δωδεκάτῃ. ibid. ἐρύσατο) ἐξέσατο.

2. Ἀπὸ υἱῶν Φινεὲς, Γηρσών, ἀπὸ υἱῶν Ἰθάμαρ, Δανιὴλ, ἀπὸ υἱῶν Δαυὶδ, Ἀτλοὺς,

3. ἀπὸ υἱῶν Σαχανίας, ἀπὸ υἱῶν Φόρος, Ζαχαρίας, καὶ μετ' αὐτοῦ τὸ σύγκριμα ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα·

4. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φααὲθ Μωὰβ, Ἐλιοεναὶ υἱὸς Ζαραΐα, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιοι τὰ ἀρσενικά·

5. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ζαθόης Σεχονίας υἱὸς Ἀζιὴλ, καὶ μετ' αὐτοῦ τριακόσιοι τὰ ἀρσενικά·

Ὠβὴν 6. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀδὶν, Ὠβὴθ υἱὸς Ἰωναθὰν, καὶ μετ' αὐτοῦ πεντήκοντα τὰ ἀρσενικά·

7. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠλὰμ, Ἡσαΐα υἱὸς Ἀθλία Ἀθωλία, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά·

8. καὶ ἀπὸ υἱῶν Σαφατίας, Ζαβδίας Μαχαηλ υἱὸς Μιχαὴλ, καὶ μετ' αὐτοῦ ὀγδοήκοντα τὰ ἀρσενικά·

9. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἰωαὰβ, Ἀβεδία υἱὸς Ἰεειὴλ, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιοι δεκαοκτὼ τὰ ἀρσενικά·

10. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βανὶ, Σελιμὼθ υἱὸς Ἰωσεφία, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά·

11. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βαβεὶ, Ζαχαρίας υἱὸς Βαβεὶ, καὶ μετ' αὐτοῦ εἰκοσιοκτὼ τὰ ἀρσενικά·

12. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀζγαὰδ, Ἰωανὰν υἱὸς Ἀκκατὰν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν δέκα τὰ ἀρσενικά·

13. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀδωνικὰμ ἔσχατοι, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Ἐλιφελὰτ, Ἰεὶὴλ, καὶ Σαμαΐα, καὶ μετ' αὐτῶν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά· Ἐλιφαλὰθ Ἰεὶὴλ

14. καὶ ἀπὸ υἱῶν * Βαγουὶ. Οὐθαὶ καὶ Ζαβοὺδ, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά· Γαββαεὶ

15. καὶ συνῆξα αὐτοὺς πρὸς τὸν ποταμὸν τὸν ἐρχόμενον πρὸς τὸν Εὐεὶ, καὶ παρενεβάλομεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. καὶ συνῆκα ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἀπὸ υἱῶν Λευεὶ οὐχ εὗρον ἐκεῖ.

16. Καὶ ἀπέστειλα τῷ Ἐλεαΐζαρ, τῷ Ἀριὴλ, τῷ Σεμεΐα, καὶ τῷ Ἀλωναὶμ, καὶ τῷ Ἰαριὸβ, καὶ τῷ Ἐλναθαμ, καὶ τῷ Νάθαν, καὶ τῷ Ζαχαρίᾳ, καὶ τῷ Μεσολλαὶμ, καὶ τῷ Ἰωαρεὶμ, καὶ τῷ Ἐλναθὰν συνιέντας.

17. Καὶ ἐξήνεγκα αὐτοὺς ἐπὶ ἄρχοντας ἐν ἀργυρίῳ τῷ τόπῳ, καὶ ἔθηκα ἐν στόμασι αὐτῶν λόγους λαλῆσαι πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν τοῦ Ἀθανεὶμ ἐν ἀργυρίῳ τῷ τόπῳ, τοῦ ἐνέγκαι ἡμῖν ᾄδοντας εἰς οἶκον Θεοῦ ἡμῶν.

18. Καὶ ἦλθοσαν ἡμῖν, ὡς χεὶρ Θεοῦ ἡμῶν ἀγαθὴ ἐφ' ἡμᾶς, ἀνὴρ Σαχὼν ἀπὸ υἱῶν Μοολὶ, υἱοῦ Λευὶ, υἱοῦ Ἰσραήλ. καὶ ἀρχὴν ἦλθον οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκαοκτὼ,

19. καὶ

v. 3. ἀπὸ υἱῶν Φόρος) præfigit καὶ. v. 4. καὶ ἀπὸ) καὶ deficit.' ibid. Ἐλιοεναὶ υἱὸς Ζαραΐα) Ἐλιοεναὶ υἱὸς σαραΐα. v. 5. ἀπὸ υἱῶν Ζαθόης) præfigit καὶ. ibid. τριακόσιοι) τριακόσια. v. 6. ἀπὸ υἱῶν Ἀδὶν, Ὠβὴν) ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐὶν, αβὴθ. v. 7. Ἡσαΐα υἱὸς Ἀθλία) ἰσαΐας υἱὸς αθελία. v. 8. Ζαβδίας υἱὸς Μαχαὴλ) ζαβδίας υἱὸς μιχαὴλ. v. 9. Ἰεειὴλ) ἰεειὴλ. v. 10. ἀπὸ υἱῶν Βανὶ) ἀπὸ τῶν υἱῶν βανοὶ. v. 11. Βαβεὶ) βαβὶ, bis. v. 12. Ἀζγαὰδ) ἀσγαὰδ. v. 13. Ἐλιφαλὰθ, Εἰὴλ, καὶ Σαμαΐα) Ἐλιφαλὰτ, ἰεὶὴλ, καὶ σαμαΐα. v. 14. Γαββαεὶ) γαβοναὶ. v. 15. Εὐεὶ) εὶὶ. ibid. Λευεὶ) λευὶ. v. 17. Ἀθανεὶμ) ἀθανεὶμ.

ἑτοίμως ἔνταξον ἐν βιβλίῳ τούτῳ, μόχους, κριὲς, ἀμνὲς, καὶ θυσίας αὐτῶν, καὶ σπονδὰς αὐτῶν· καὶ προσοίσεις αὐτὰ ἐπὶ θυσιαστηρίου τῆ οἴκου τῆ Θεοῦ ὑμῶν τῆ ἐν Ἱερουσαλήμ·

18. καὶ εἴτι ἐπὶ σὲ καὶ τὲς ἀδελφές σου ἀγαθυνθῇ ἐν καταλοίπῳ τῆ ἀργυρίου καὶ χρυσίου ποιῆσαι, ὡς ἀρεστὸν τῷ Θεῷ ὑμῶν ποιήσατε·

19. καὶ τὰ σκεύη τὰ διδόμενά σοι εἰς λειτουργίαν οἴκου Θεῦ παράδος ἐνώπιον τῆ Θεῦ ἐν Ἱερουσαλήμ.

20. Καὶ τὸ καταλοιπον χρείας οἴκου Θεῦ σου, ὃ ἂν φανῇ σοι δοῦναι, δώσεις ἀπὸ οἴκων γάζης Βασιλέως,

21. καὶ ἀπ' ἐμοῦ· ἐγὼ Ἀρθασασθὰ Βασιλεὺς ἔθηκα γνώμην πάσαις ταῖς γάζαις ταῖς ἐν πέρα τῆ ποταμῆ, ὅτι πᾶν ὃ ἐὰν αἰτήσει ὑμᾶς Ἔσρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς τῆ νόμε τῆ Θεῦ τῆ ἠρανῆ, ἑτοίμως γινέσθω,

22. ἕως ἀργυρίε ταλάντων ἑκατὸν, καὶ ἕως πυρῆ κόρων ἑκατὸν, καὶ ἕως βαθῶν οἴνε βατῶν ἑκατὸν, καὶ ἕως ἐλαίε * βατῶν βαθῶν ἑκατὸν, καὶ ἅλας ἒ οὐκ ἔστι γραφή.

23. Πᾶν ὃ ἐὰν ἐν γνώμῃ τῆ Θεῦ τῆ πρόσεχε ἠρανῆ, γινέσθω· προσέχετε μήτις ἐπιχειρήσῃ εἰς οἶκον τῆ Θεῦ τῆ ἠρανῆ, μή ποτε γένηται ὀργὴ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῆ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτῆ.

24. Καὶ ὑμῖν ἐγνώρισται ἐν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τοῖς Λευίταις, ᾄδουσι, πυλωροῖς, Ναθινεὶμ, καὶ λειτουργοῖς οἴκου Θεῦ τούτου, φόρος μὴ ἔστω σοι, οὐκ ἐξουσιάσεις καταδυναστεῦσαι αὐτούς.

25. Καὶ σὺ Ἔζρα, ὡς ἡ σοφία τῆ Θεῦ ἡ ἐν χειρί σου, κατάστησον γραμματεῖς καὶ κριτὰς, ἵνα ὦσι κρίνοντες παντὶ τῷ λαῷ τῷ ἐν πέρα τῆ ποταμῆ πᾶσι τοῖς εἰδόσι νόμον τῆ Θεῦ σου, καὶ τῷ μὴ εἰδότι γνωριεῖτε.

26. Καὶ πᾶς ὃς ἂν μὴ ᾖ ποιῶν τὸν νόμον τῆ Θεῦ καὶ νόμον τῆ βασιλέως ἑτοίμως, τὸ κρίμα ἔσται γινόμενον ἐξ αὐτῆ, ἐάν τε εἰς θάνατον, ἐάν τε εἰς παιδείαν, ἐάν τε εἰς ζημίαν τῆ βίε, ἐάν τε εἰς δεσμά.

27. Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἔδωκεν οὕτως ἐν καρδίᾳ τῆ βασιλέως, τῆ δοξάσαι τὸν οἶκον Κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ,

28. καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔκλινεν ἔλεος ἐν ὀφθαλμοῖς τῆ βασιλέως καὶ τῶν συμβούλων αὐτῆ, καὶ πάντων τῶν ἀρχόντων τῆ βασιλέως, τῶν ἐπηρμένων. καὶ ἐγὼ ἐκραταιώθην ὡς χεὶρ Κυρίου ἡ ἀγαθὴ ἐπ' ἐμὲ, καὶ συνῆξα ἀπὸ Ἰσραὴλ ἄρχοντας ἀναβῆναι μετ' ἐμοῦ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἦσαν ἄρχοντες πατριῶν αὐτῶν οἱ ὁδηγοὶ ἀναβαίνοντες μετ' ἐμὲ ἐν βασιλείᾳ Ἀρθασασθὰ τῆ βασιλέως Βαβυλῶνος.

2. Ἀπὸ

---

v. 17. ἐπὶ θυσιαστηρίε) ἐπὶ τῶ θυσιαστηρίου. v. 18. καὶ χρυσίου) καὶ τῶ χρυσίου. v. 20. τὸ καταλοιπον) absque articulo. v. 21. ὃ ἐὰν αἰτήσει ὑμᾶς Ἔσρας) ὃ ἂν αἰτήσῃ ὑμᾶς Ἔσδρας. ibid. τῆ νόμου) non habet. ib. γινέσθω.) γινέσθω, passim. v. 22. βαθῶν ἑκατὸν, καὶ ἐλαίου βαθῶν) βατῶν ἑκατὸν, καὶ ἔλαιον βατῶν. v. 23. τῆ Θεοῦ) absque articulo. ibid. πρόσεχε) προσέχετε. ib. εἰς οἶκον τῆ Θεῆ) εἰς τὸν οἶκον Θεοῦ. v. 25. ἡ ἐν χειρί σε) ἡ deest. v. 26. τὸν νόμον) absque articulo. ibid. εἰς δεσμά) εἰς παιδεύσεις. v. 27. οὕτως ἐν καρδίᾳ τοῦ β.) ἐν καρδίᾳ τῆ βασ. ἐστιν. v. 28. Κυρίου) Θεοῦ. CAP. VIII. v. 1. ἄρχοντες) οἱ ἄρχοντες.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν βασιλείᾳ Ἀρθασασθὰ βασιλέως Περσῶν, ἀνέβη Ἔζρας υἱὸς Σαραίου υἱοῦ Ἀζαρίου, υἱοῦ Χελκεία,

2. υἱοῦ Σελλὲμ, υἱοῦ Σαδδὺκ, υἱοῦ Ἀχιτὼβ,

3. υἱοῦ Σαμαρεία, υἱοῦ Ἐσριὰ, υἱοῦ Μαραιὼθ,

Ὀζιοὶ 4. υἱοῦ Ζαραΐα, υἱοῦ Ὀζίου, υἱοῦ Βοκκὶ,

5. υἱοῦ Ἀβισουὲ, υἱοῦ Φινεὲς, υἱοῦ Ἐλεάζαρ, υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως τοῦ πρώτου.

6. Αὐτὸς Ἔζρας ἀνέβη ἐκ Βαβυλῶνος, καὶ αὐτὸς γραμματεὺς ταχὺς ἐν νόμῳ Μωϋσῆ, ὃν ἔδωκε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, ὅτι χεὶρ Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐζήτει αὐτός.

7. Καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ Ναθινεὶμ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ἔτει ἑβδόμῳ τῷ Ἀρθασασθὰ τῷ βασιλεῖ·

8. καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ· τοῦτο ἔτος ἕβδομον τῷ βασιλεῖ·

9. ὅτι ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου αὐτὸς ἐθεμελίωσε τὴν ἀνάβασιν τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος· ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πέμπτου ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ, ὅτι χεὶρ Θεοῦ αὐτοῦ ἦν ἀγαθὴ ἐπ' αὐτόν.

10. Ὅτι Ἔζρας ἔδωκεν καρδίαν ἑαυτοῦ ζητῆσαι τὸν νόμον, καὶ ποιεῖν καὶ διδάσκειν ἐν Ἰσραὴλ προστάγματα καὶ κρίματα.

11. Καὶ αὕτη ἡ διασάφησις τοῦ διατάγματος, οὗ ἔδωκεν Ἀρθασασθὰ τῷ Ἔζρᾳ τῷ ἱερεῖ τῷ γραμματεῖ βιβλίου λόγων ἐντολῶν Κυρίου καὶ προσταγμάτων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

12. Ἀρθασασθὰ βασιλεὺς βασιλέων Ἔζρᾳ γραμματεῖ νόμου Κυρίου Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ· τετελέσθω ὁ λόγος καὶ ἡ ἀπόκρισις· τετέλεσται

13. ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ὁ ἑκουσιαζόμενος ἐν βασιλείᾳ μου ἀπὸ λαοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἱερέων καὶ Λευιτῶν πορευθῆναι εἰς Ἱερουσαλὴμ, μετὰ σοῦ πορευθῆναι.

14. Ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἑπτὰ συμβούλων ἀπεστάλη ἐπισκέψασθαι ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν καὶ εἰς Ἱερουσαλὴμ νόμῳ Θεοῦ αὐτῶν τῷ ἐν χειρί σου.

15. Καὶ εἰς οἶκον Κυρίου ἀργύριον καὶ χρυσίον, ὃ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι ἑκουσιάσθησαν τῷ Θεῷ τοῦ Ἰσραὴλ τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατασκηνοῦντι.

16. Καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον, ὅ, τι ἂν εὕρῃς ἐν πάσῃ χώρᾳ Βαβυλῶνος μετὰ ἑκουσιασμοῦ τοῦ λαοῦ, καὶ ἱερέων τῶν ἑκουσιαζομένων εἰς οἶκον Θεοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

17. Καὶ πᾶν προσπορευόμενον τοῦτο

 ἑτοί-

CAP. VII. v. 1. Ἔζρας) ἔσδρας, passim. ibid. Χελκεία) χελκία. v. 2. Σελλοὺμ) σελὴμ. v. 3. Σαμαρεία) σαμαρία. ibid. Μαραιὼθ) μαρεὼθ. v. 4. Ὀζιοὶ) ὀζίου. v. 7. ἀπὸ υἱῶν) ἀπὸ τῶν υἱῶν. ibid. Ναθινεὶμ) ναθινίμ. v. 8. ἦλθον) ἤλθοσαν. ibid. τοῦτο ἔτος) τοῦτο τὸ ἔτος. v. 9. μιᾷ τοῦ μηνὸς) Edit. Rom. habet supplementa minori charactere expressa. ibid. ἦλθον) ἤλθοσαν. v. 10. ἔδωκεν καρδίαν ἑαυτοῦ) ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ. ibid. Ἰσραὴλ) ἐν ἰσραήλ. v. 12. Θεοῦ) τοῦ θεοῦ. ibid. τετέλεσται ὁ λόγος) τετέλεστο λόγος. v. 15. ὁ βασιλεὺς) ὃ ὁ βασιλεὺς. v. 16. ὅ, τι ἂν) ὅ, τι ἐὰν. v. 17. πᾶν προσπ. τοῦτο) πάντα προσπ. τοῦτον.

Digitized by Google

κίας αὐτῦ, καὶ ὀρθωμένος παγήσεται ἐπ' αὐτῦ, καὶ ὁ οἶκος αὐτῦ τὸ κατ' ἐμὲ ποιηθήσεται.

12. Καὶ ὁ Θεὸς ὃ καταστήσαι τὸ ὄνομα ἐκεῖ, καταστρέψαι πάντα βασιλέα καὶ λαὸν ὃς ἐκλινεῖ τὴν χεῖρα ἑαυτῦ ἀδικάζειν ἢ ἀφανίσαι τὸν οἶκον τῦ Θεῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἰερουσαλήμ. ἐγὼ Δαρεῖος ἔθηκα γνώμην, ἐπιμελῶς ἔχασι.

13. Τότε Θαθθαναὶ ἔπαρχος πέραν τῦ ποταμῦ, Σαθαρβυζαναὶ, καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῦ, πρὸς ὃ ἀπέστειλε Δαρεῖος ὁ βασιλεύς, οὕτως ἐποίησαν ἐπιμελῶς.

14. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων ᾠκοδόμησαν καὶ οἱ Λευῖται ἐν προφητείᾳ Ἀγγαίε τῦ προφήτε, καὶ Ζαχαρίε υἱῦ Ἀδδώ. Καὶ ᾠκοδόμησαν καὶ κατηρτίσαντο ἀπὸ γνώμης Θεῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ γνώμης Κύρε καὶ Δαρεῖε καὶ Ἀρθασασθὰ βασιλέως Περσῶν.

15. Καὶ ἐτέλεσαν τὸν οἶκον τοῦτον ἕως ἡμέρας τρίτης μηνὸς Ἀδὰρ, ὅ ἐστιν ἔτος ἕκτον τῆς βασιλείας Δαρείου τῦ βασιλέως.

16. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ καταλοιποι υἱῶν ἀποικεσίας ἐγκαίνια τῦ οἴκε τῦ Θεῦ ἐν εὐφροσύνῃ.

17. Καὶ προσήνεγκαν εἰς τὰ ἐγκαίνια τῦ οἴκε τῦ Θεῦ μόσχους ἑκατὸν, κριοὺς διακοσίους, ἀμνοὺς τετρακοσίους, χιμάῤῥους αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας ὑπὲρ παντὸς Ἰσραὴλ δώδεκα εἰς ἀριθμὸν φυλῶν Ἰσραήλ.

18. Καὶ ἔστησαν τὰς ἱερεῖς ἐν διαιρέσεσιν αὐτῶν, καὶ τὰς Λευίτας ἐν μερισμοῖς αὐτῶν, ἐπὶ δουλείᾳ Θεῦ τῦ ἐν Ἰερουσαλήμ, κατὰ τὴν γραφὴν βιβλίου Μωσῆ.

19. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικεσίας τὸ Πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῦ μηνὸς τῦ πρώτε.

20. Ὅτι ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἕως εἷς πάντες καθαροί. Καὶ ἔσφαξαν τὸ Πάσχα τοῖς πᾶσιν υἱοῖς τῆς ἀποικεσίας καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἑαυτοῖς.

21. Καὶ ἔφαγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ Πάσχα, οἱ ἀπὸ τῆς ἀποικεσίας, καὶ πᾶς ὁ χωριζόμενος τῆς ἀκαθαρσίας ἐθνῶν τῆς γῆς πρὸς αὐτὰς, τῦ ἐκζητῆσαι Κύριον τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.

22. Καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ, ὅτι εὔφρανεν αὐτὰς Κύριος, καὶ Κύριος ἐπέστρεψε καρδίαν βασιλέως Ἀσσυρ ἐπ' αὐτὰς κραταιῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν ἔργοις οἴκε τῦ Θεῦ Ἰσραήλ.

ΚΕΦ.

v. 11. παγήσεται) πληγήσεται. ibid. κατ' ἐμὲ) καθ' ἐμέ. v. 12. ἑαυτῦ) αὐτῦ. ibid. ἐκεῖνον) abeſt. v. 13. Θαθθαναὶ ὕπαρχος) Θαθθαναὶ ὁ ὕπαρχος. ibid. ὁ βασιλεύς) absque articulo. v. 14. ᾠκοδόμησαν) ᾠκοδόμησεν, ibid. βασιλέως) βασιλέως. v. 17. ἐγκαίνια) addit τῦ οἴκου. ibid. χιμάῤῥους αἰγῶν περὶ) χιμαῤῥόους αἰγῶν ὑπέρ. v. 18. ἐπὶ δουλείᾳ Θεῦ τῦ ἐν) ἐπὶ δουλείας Θεοῦ ἐν. ibid. βιβλίου Μωσῆ.) βίβλου μωσῆ. v. 20. καὶ οἱ Λευῖται) absque articulo. v. 21. οἱ υἱοὶ) abeſt articulus. ibid. Κύριον τὸν Θεὸν) κύριον θεόν. v. 22. καὶ Κύριος ἐπέστρεψε) καὶ ἐπέστρεψε.

Digitized by Google

ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπὸ τότε ἕως νῦν ᾠκοδομήθη, καὶ ἐκ ἐτελέθη.

17. Καὶ νῦν εἰ ἐπὶ τὸν Βασιλέα ἀγαθὸν, ἐπισκεπήτω ἐν τῷ οἴκῳ τῆς Γάζης τῇ Βασιλέως Βαβυλῶνος, ὅπως γνῷς ὅτι ἀπὸ τῆ Βασιλέως Κύρου ἐτέθη γνώμη οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τῆ Θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ γνὼς ὁ Βασιλεὺς περὶ τούτε, πεμψάτω πρὸς ἡμᾶς.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΤΟΤΕ Δαρεῖος ὁ Βασιλεὺς ἔθηκε γνώμην, καὶ ἐπεσκέψατο ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις ὅπου ἡ Γάζα κεῖται ἐν Βαβυλῶνι.

2. Καὶ εὑρέθη ἐν Ἀμαθὰ ἐν πόλει ἐν τῇ βάρει κεφαλὶς μία, καὶ τοῦτο ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ ὑπόμνημα.

3. Ἐν ἔτει πρώτῳ Κύρου Βασιλέως. Κῦρος ὁ Βασιλεὺς ἔθηκε γνώμην περὶ οἴκου τῆ Θεῆ τῆ ἐν Ἱερουσαλὴμ· οἶκος οἰκοδομηθήτω, καὶ τόπος ἔ θυσιάζουσι τὰ θυσιάσματα· καὶ ἔθηκεν ἔπαεμα ὕψος πήχεις ἑξήκοντα, πλάτος αὐτῆ πήχεων ἑξήκοντα.

4. Καὶ δόμοι λίθινοι κραταιοὶ τρεῖς, καὶ δόμος ξύλινος εἷς, καὶ ἡ δαπάνη ἐξ οἴκου τῆ Βασιλέως δοθήσεται.

5. Καὶ τὰ σκεύη οἴκου τῆ Θεῆ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρύσεα, ἃ Ναβυχοδονόσορ ἐξήνεγκεν ἀπὸ οἴκου τῆ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐκόμισεν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ δοθήτω καὶ ἀπελθάτω εἰς τὸν λαὸν τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τόπου ἔ ἐτέθη ἐν τῇ οἴκῳ τῆ Θεοῦ.

6. Νῦν δώσετε ἔπαρχοι πέραν τῆ ποταμοῦ Σαθαρβουζανὶ, καὶ οἱ σύνδικοι Σαθαραὐτῶν Ἀφαρσαχαῖοι οἱ ἐν τῷ πέραν ζουσανὲ τῆ ποταμοῦ μακρὰν ὄντες ἐκεῖθεν.

7. Καὶ νῦν ἄφετε τὸ ἔργον οἴκου τῆ Θεοῦ· οἱ ἀφηγούμενοι τῶν Ἰουδαίων καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων οἶκον τῆ Θεῆ ἐκεῖνον οἰκοδομείτωσαν ἐπὶ τῆ τόπου αὐτῆ.

8. Καὶ ἀπ' ἐμῆ γνώμη ἐτέθη, μή ποτε τί ποιήσητε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν Ἰουδαίων τῆ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῆ Θεῆ ἐκεῖνον. καὶ ἀπὸ ὑπαρχόντων βασιλέως τῶν Φόρων πέραν τῆ ποταμοῦ ἐπιμελῶς δαπάνη ἔσω διδόμενον τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις τὸ μὴ καταεργηθῆναι,

9. καὶ ὃ ἂν ὑστέρημα, καὶ υἱὲς βοῶν καὶ κριῶν καὶ ἀμνὸς εἰς ὁλοκαυτώσεις τῷ Θεῷ τῆ οὐρανῆ, πυρούς, ἅλας, οἶνον, ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἔσω διδόμενον αὐτοῖς, ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ὃ ἐὰν αἰτήσωσιν,

10. ἵνα ὦσιν προσφέροντες εὐωδίας τῷ Θεῷ τῆ ἐρανῆ, καὶ προσεύχωνται εἰς ζωὴν τῆ Βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτῆ.

11. Καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἀλλάξει τὸ ῥῆμα τῆτο, καθαιρεθήσεται ξύλον ἐκ τῆς οἰ-

v. 6. ἕως νῦν) ἕως τᾶ νῦν. v. 17. ἀπὸ τῆ βασιλέως Κύρου) abest articulus. CAP. VI. v. 2. ἐν Ἀμαθὰ) deest. ibid. τοῦτο ἦν) ἦν abest. v. 3. οἶκου τῆ Θεῆ) οἶκος Ἰεροῦ Θεοῦ. v. 5. σκεύεα) χρυσᾶ. ibid. ἀπὸ οἴκου) ἀπὸ τᾶ οἴκου. ib. ἀπελθάτω) ἀπελθέτω. ib. τόπου τῆ) τόπου ἃ ἐτέθη. v. 6. Σαθαρβουζανὶ) σαθαρβουζανεῖ. v. 7. Καὶ νῦν) νῦν. ibid. ἔργον τᾶ) ἔργον οἴκου τᾶ. v. 8. οἰκοδομῆσαι) οἰκοδομηθῆναι. v. 9 οἶνον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων) οἶνον, ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων. v. 10. προσφέροντες εὐωδίας) transpósita. ibid. τῶν υἱῶν) absque articulo.

τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι;

4. Τότε ταῦτα εἶπον αὐτοῖς· τίνά ἐστι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν οἰκοδομούντων τὴν πόλιν ταύτην;

5. Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰούδα, καὶ οὐ κατήργησαν αὐτοὺς ἕως γνώμη τῷ Δαρείῳ ἀπηνέχθη. καὶ τότε ἀπεστάλη τῷ φορολόγῳ ὑπὲρ τούτου.

6. Διασάφησις ἐπιστολῆς ἧς ἀπέστειλε Θαθθαναῒς ὁ ἔπαρχος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ· καὶ Σαθαρβουζαναῒ, καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν Ἀφαρσαχαῖοι, οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ, Δαρείῳ τῷ βασιλεῖ,

Σαθαρβουζάνης

7. ῥῆσιν ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν. καὶ τάδε γέγραπται ἐν αὐτῇ· Δαρείῳ τῷ βασιλεῖ εἰρήνη πᾶσα·

8. Γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐπορεύθημεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν χώραν εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ τοῦ μεγάλου, καὶ αὐτὸς οἰκοδομεῖται λίθοις ἐκλεκτοῖς, καὶ ξύλα ἐντίθεται ἐν τοῖς τοίχοις, καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἐπιδέξιον γίγνεται, καὶ εὐοδοῦται ἐν χερσὶν αὐτῶν.

9. Τότε ἠρωτήσαμεν τοὺς πρεσβυτέρους ἐκείνους, καὶ οὕτως εἴπομεν αὐτοῖς· τίς ἔθηκεν ὑμῖν γνώμην τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομῆσαι, καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι;

10. Καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἠρωτήσαμεν αὐτοὺς γνωρίσαι σοι, ὥστε γράψαι σοι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρχόντων αὐτῶν.

11. Καὶ τοιοῦτο ῥῆμα ἀπεκρίθησαν ἡμῖν, λέγοντες, ἡμεῖς ἐσμὲν δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ οἰκοδομοῦμεν τὸν οἶκον, ὃς ἦν ᾠκοδομημένος πρὸ τούτου ἔτη πολλὰ, καὶ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ μέγας ᾠκοδόμησεν αὐτὸν, καὶ κατηρτίσατο αὐτὸν αὐτοῖς.

αὐτοῖς

12. Ἀφότε δὲ παρώργισαν οἱ πατέρες ἡμῶν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ, ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος τοῦ Χαλδαίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον κατέλυσε, καὶ τὸν λαὸν ἀπῴκισεν εἰς Βαβυλῶνα.

Ἀπότε

13. Ἀλλ' ἐν ἔτει πρώτῳ Κύρου τοῦ βασιλέως, Κύριος ὁ βασιλεὺς ἔθετο γνώμην τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ τοῦτον οἰκοδομηθῆναι.

14. Καὶ τὰ σκεύη τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ τὰ χρύσεα καὶ τὰ ἀργυρᾶ, ἃ Ναβουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν ἀπὸ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς ναὸν τοῦ βασιλέως, ἐξήνεγκεν αὐτὰ Κύρος ὁ βασιλεὺς ἀπὸ ναοῦ τοῦ βασιλέως καὶ ἔδωκε τῷ Σασαβασσάρῳ τῷ θησαυροφύλακι, τῷ ἐπὶ τοῦ θησαυροῦ,

15. καὶ εἶπεν αὐτῷ· πάντα τὰ σκεύη λάβε καὶ πορεύου, θὲς αὐτὰ ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸν τόπον αὐτῶν.

16. Τότε Σασαβασσὰρ ἐκεῖνος ἦλθε, καὶ ἔδωκε θεμελίους τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἐν

v. 4. εἶπον) εἴποσαν. v. 6. Θαθθαναῒς) θανθαναῒ. ibid. Σαθαρβουζάνης) σαθαρβουζαναῒ. v. 7. ῥῆσιν) ῥήμασιν. ibid. ἐν αὐτῇ·) ἐν αὐτῷ. v. 8. γίγνεται) γίνεται. ibid. ἐν χερσὶν) ἐν ταῖς χερσὶν. v. 9. εἴπομεν) εἴπαμεν. v. 11. ῥῆμα ἀπεκρ. αὐτοῖς) τὸ ῥῆμα ἀπεκρ. ἡμῖν. v. 12. Ἀπότε) ἀφότε. v. 14. χρύσεα) χρυσᾶ. ibid. ἀπὸ οἴκου) ἀπὸ τοῦ οἴκου. ib. εἰς ναὸν) εἰς τὸν ναὸν. ib. ἀπὸ ναοῦ) ἀπὸ τοῦ ναοῦ. ib. Σασαβασσάρῳ) σαβανασσάρ. v. 16. Σασαβασσὰρ) σαβανασσάρ.

Digitized by Google

15. ἵνα ἐπισκέψηται ἐν βιβλίῳ ὑπομνηματισμοῦ τῶν πατέρων σου, καὶ εὑρήσεις, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη πόλις ἀποστάτις, καὶ κακοποιοῦσα βασιλεῖς καὶ χώρας, καὶ φυγαδεῖαι δέλων γίγνονται ἐν μέσῳ αὐτῆς ἀπὸ χρόνων αἰῶνος, διὰ ταῦτα ἡ πόλις αὕτη ἠρημώθη. Φυγαδεῖα

16. Γνωρίζομεν ἓν ἡμεῖς τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκείνη οἰκοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῇ, ἓκ ἔστι σοι εἰρήνη.

17. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ῥεοὺμ Βααλτὰμ καὶ Σαμψαὶ γραμματέα καὶ τοὺς καταλοίπους συνδέλους αὐτῶν τοὺς οἰκοῦντας ἐν Σαμαρείᾳ καὶ τοὺς καταλοίπους πέραν τοῦ ποταμοῦ εἰρήνην· καὶ φασίν. Φασὶν

18. ὁ Φορολόγος, ὃν ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς, ἐκλήθη ἔμπροσθεν ἐμοῦ·

19. καὶ παρ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, καὶ ἐπεσκεψάμεθα, καὶ εὕραμεν, ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀφ' ἡμερῶν αἰῶνος ἐπὶ βασιλεῖς ἐπαίρεται, καὶ ἀποστάσεις καὶ φυγαδεῖαι γίγνονται ἐν αὐτῇ.

20. Καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ γίγνονται ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπικρατοῦντες ὅλης τῆς πέραν τοῦ ποταμοῦ· καὶ φόροι πλήρεις καὶ μέρος δίδοται αὐτοῖς. ἔσπέρας

21. Καὶ νῦν θέτε γνώμην, καταργῆσαι τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, καὶ ἡ πόλις ἐκείνη ἓκ οἰκοδομηθήσεται ἔτι.

22. Ὅπως ἀπὸ τῆς γνώμης πεφυλαγμένοι (ἦτε) ἄνεσιν ποιῆσαι περὶ τούτου, μή ποτε πληθυνθῇ ἀφανισμὸς εἰς κακοποίησιν βασιλεῦσι.

23. Τότε ὁ Φορολόγος τοῦ Ἀρθασασθὰ βασιλέως ἀνέγνω ἐνώπιον Ῥεοὺμ καὶ Σαμψαὶ γραμματέως καὶ συνδέλων ἑαυτοῦ· καὶ ἐπορεύθησαν σπουδῇ εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν Ἰούδᾳ, καὶ κατήργησαν αὐτοὺς ἐν ἵπποις καὶ δυνάμει.

24. Τότε ἤργησε τὸ ἔργον οἴκου τοῦ Θεοῦ τὸ ἐν Ἱερουσαλὴμ. καὶ ἦν ἀργοῦν ἀργῶν ἕως δευτέρου ἔτους τῆς βασιλείας Δαρείου τοῦ βασιλέως Περσῶν.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἐπροφήτευσεν Ἀγγαῖος ὁ προφήτης καὶ Ζαχαρίας ὁ τοῦ Ἀδδὼ προφητείαν ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ἐν Ἰούδᾳ καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτούς.

2. Τότε ἀνέστησαν Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Ἰωσεδὲκ, καὶ ἤρξαντο οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ μετ' αὐτῶν οἱ προφῆται τοῦ Θεοῦ βοηθοῦντες αὐτοῖς.

3. Ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς Θαθθαναὶ ἔπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ Σαθαρβουζαναὶ, καὶ οἱ σύνδυλοι αὐτῶν, καὶ τοῖς εἶπον αὐτοῖς· τίς ἔθηκεν ὑμῖν γνώμην τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν

v. 15. ἐν βιβλίῳ) ἐν βίβλῳ. ibid. Φυγαδεῖαι δ. γίγνονται) Φυγαδεῖαι δέλων γίνονται. ib. ἀπὸ χρόνων) ἀπὸ ἡμερῶν. v. 16. ὅτι ἐὰν) ὅτι ἄν. v. 17. Βαλτὰμ καὶ Σαμψαὶ) βαλτὰμ καὶ σαμψὰ. ibid. καὶ φασὶν.) καὶ φησὶν. v. 20. γίγνονται ἐπὶ) ἐγένοντο ἐν. ibid. τῆς ἐσπέρας) τῆς πέραν. ib. δίδονται) δίδοται. v. 23. Ῥεὺμ καὶ Σαμψαὶ γρ. συνδ. ἑαυτοῦ·) ῥεὺμ βαλτὰμ καὶ σαμψὰ γραμματέως καὶ συνδέλων αὐτοῦ. v. 24. ἔργον τοῦ Θεοῦ) ἔργον οἴκου τοῦ Θεοῦ. ibid. ἀργῶν) ἀργόν. ib. Δαρείου τοῦ βασιλέως) abest articulus. CAP. V. v. 1. ἐπροφήτευσεν) προεφήτευσεν. ibid. Κυρίου) abest. v. 2. οἰκοδομεῖν) οἰκοδομῆσαι. v. 3. Θαθθαναὶ) Θαυθθαναὶ. ibid. τοῖς εἶπον) τοιάδε εἶπον.

καὶ αὐτῷ ἡμεῖς θυσιάζομεν ἀπὸ ἡμε-
Ἀσὲρ ρῶν Ἀσαραδδὼν βασιλέως Ἀσσὲρ τῷ ἐ-
νεγκαντος ἡμᾶς ὧδε.

3. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ζοροβάβελ καὶ Ἰησοῦς καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τῷ Ἰσραὴλ, οὐχ ἡμῖν καὶ ὑμῖν τῷ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ Θεῷ ὑμῶν, ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ ἐπὶ τοσοῦτο οἰκοδομήσομεν τῷ Κυρίῳ Θεῷ ἡμῶν, ὡς ἐνετείλατο ἡμῖν Κύρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν.

4. Καὶ ἦν ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐκλύων τὰς χεῖρας τῷ λαῷ Ἰούδα, καὶ ἐνεπό-
αὐτοῖς διζον αὐτοὶ τῷ οἰκοδομεῖν,

5. καὶ μισθούμενοι ἐπ' αὐτοὺς βουλευόμενοι τῷ διασκεδάσαι βουλὴν αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ ἕως βασιλείας Δαρείου βασιλέως Περσῶν.

6. Καὶ ἐν βασιλείᾳ Ἀσουήρου (Περσῶν) καὶ ἐν ἀρχῇ βασιλείας αὐτῷ
ἔγραψεν ἔγραψαν ἐπιστολὴν ἐπὶ οἰκοῦντας Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ.

ἔγρα- 7. Καὶ ἐν ἡμέραις Ἀρθασασθὰ ἔγρα-
ψαν ψεν ἐν εἰρήνῃ Μιθραδάτης Ταβεὴλ σὺν καὶ τοῖς λοιποῖς συνδύλοις αὐτῷ, πρὸς Ἀρθασασθὰ βασιλέα Περσῶν ἔγραψεν ὁ Φορολόγος γραφὴν Συριστὶ καὶ ἡρμηνευμένην.

8. Ῥεὲμ Βααλταὲμ καὶ Σαμψαὶ ὁ
ἔγραψεν γραμματεὺς ἔγραψαν ἐπιστολὴν μίαν κα-
τὰ Ἰερουσαλὴμ τῷ Ἀρθασασθὰ βασιλεῖ.

9. Τάδε ἔκρινε Ῥεὲμ Βααλταὲμ καὶ Σαμψαὶ ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ κατάλοιποι σύνδουλοι ἡμῶν, Δειναῖοι, Ἀφαρσαθαχαῖοι, Ταρφαλαῖοι, Ἀφαρσαῖοι, Ἀρχυαῖοι, Βαβυλώνιοι, Σουσαγχαῖοι, Δαυαῖοι,

10. καὶ οἱ κατάλοιποι ἐθνῶν ὧν ἀπῴκισεν Ἀσενναφὲρ ὁ μέγας καὶ ὁ τί- Ναφὲρ
μιος, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν πόλεσι τῆς Σομόρων καὶ τὸ κατάλοιπον πέραν τοῦ ποταμοῦ.

11. Αὕτη ἡ διαταγὴ τῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν. πρὸς Ἀρθασασθὰ βασιλέα οἱ παῖδες σου ἄνδρες πέραν τοῦ ποταμοῦ.

12. Γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ σοῦ πρὸς ἡμᾶς ἦλθοσαν εἰς Ἰερουσαλὴμ τὴν πόλην τὴν ἀποστάτιν καὶ πονηρὰν, ἣν οἰκοδομοῦσι· καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κατηρτισμένα εἰσὶ, καὶ θεμελίους αὐτῆς ἀνύψωσαν.

13. Νῦν οὖν γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκείνη οἰκοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῶσι, φόρου οὐκ ἔσονταί σοι, οὐδὲ δώσουσι· καὶ τοῦτο βασιλεῖς κακοποιεῖ,

14. καὶ ἀχρημοσύνην βασιλέως οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν ἰδεῖν· διὰ τοῦτο ἐπέμψαμεν καὶ ἐγνωρίσαμεν τῷ βασιλεῖ,

15. ἵνα

v. 2. Ἀσαραδδὼν β. Ἀσὲρ) ἀσαραδὼν βασ. ἀσσὲρ. v. 3. Θεῷ ὑμῶν) Θεῷ ἡμῶν. v. 4. αὐτοῖς τῷ οἰκοδομεῖν.) αὐτοὶς οἰκοδομεῖν. v. 5. Δαρείου βασιλέως) addit περσῶν. v. 6. Ἀσουήρου) præfigit καί. ibid. (Περσῶν) abeſt. ib. ἔγραψεν) ἔγραψαν. v. 7. ἔγραψαν) ἐγράψεν. ibid. Μιθραδάτης Ταβ. σὺν καὶ τοῖς λ. συνδ. αὐτῷ) μιθραδάτη ταβεὴλ καὶ τοῖς λοιποῖς συνδύλοις. ib. Συριστὶ) συριστί. v. 8. Βααλταὲμ - - ἔγραψεν) βαλτὰμ καὶ σαμψὰ ὁ γραμματεὺς ἔγραψαν. v. 9. Βααλταὲμ καὶ Σαμψαὶ) βαλτὰμ καὶ σαμψά. ibid. Ταρφαλαῖοι) τερφαλαῖοι. v. 10. Ναφὲρ) ἀσσεναφὲρ. ibid. κατάλοιποι) κατάλοιπον. v. 11. Ἀρθασασθὰ β. οἱ παῖδες) ἀρθασασθὰ βασ. παῖδες. v. 12. ἀναβάντες) οἱ ἀναβάντες.

πάσας ἑορτὰς Κυρίῳ τὰς ἡγιασμένας, καὶ παντὶ ἐκθυσιαζομένῳ ἐκθύσιον τῷ Κυρίῳ.

6. Ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου ἤρξαντο ἀναφέρειν ὁλοκαυτώσεις τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ οἶκος Κυρίου οὐκ ἐθεμελιώθη.

7. Καὶ ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λατόμοις καὶ τοῖς τέκτοσι, καὶ βρώματα καὶ ποτὰ, καὶ ἔλαιον τοῖς Σιδωνίοις καὶ καὶ τοῖς Τυρίοις, τοῦ ἐνέγκαι ξύλα Κέδρινα ἀπὸ τοῦ Λιβάνου πρὸς θάλασσαν Ἰόππης, κατ' ἐπιχώρησιν Κύρου βασιλέως Περσῶν ἐπ' αὐτές.

8. Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τοῦ ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ εἰς Ἰερουσαλὴμ, ἐν μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἤρξατο Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ οἱ καταλοιποὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πάντες οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς Ἰερουσαλήμ. καὶ ἔστησαν τοὺς Λευίτας ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω τοῦ νικησαιν ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα Θεοῦ ἐν οἴκῳ Κυρίου.

9. Καὶ ἔστη Ἰησοῦς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ Καδμιὴλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ οἱ υἱοὶ Ἰούδα ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ· υἱοὶ Ἡναδὰδ, υἱοὶ αὐτῶν καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται.

10. Καὶ ἐθεμελίωσαν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίου. καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐστολισμένοι ἐν σάλπιγξι, καὶ οἱ Λευῖται υἱοὶ Ἀσαὶφ ἐν κυμβάλοις τοῦ αἰνεῖν τὸν Κύριον ἐπὶ χεῖρας Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἀπεκρίθησαν ἐν αἴνῳ καὶ ἀνθομολογήσει τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐσήμαινε φωνῇ μεγάλῃ αἰνεῖν τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τῇ θεμελιώσει οἴκου Κυρίου.

12. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν καὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν οἱ πρεσβύτεροι, οἱ εἶδοσαν τὸν οἶκον τὸν πρῶτον ἐν θεμελιώσει αὐτοῦ, καὶ τοῦτον τὸν οἶκον ἐν ὀφθαλμοῖς ἑαυτῶν, ἔκλαιον φωνῇ μεγάλῃ, καὶ οἱ ὄχλος ἐν σημασίᾳ μετ' εὐφροσύνης τοῦ ὑψῶσαι φωνήν.

13. Καὶ οὐκ ἦν ὁ λαὸς ἐπιγινώσκων τὴν φωνὴν σημασίας τῆς εὐφροσύνης ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ τοῦ λαοῦ, ὅτι ὁ λαὸς ἐκραύγασε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἡ φωνὴ ἠκούετο ἕως ἀπὸ μακρόθεν.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἤκουσαν οἱ θλίβοντες Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, ὅτι υἱοὶ τῆς ἀποικίας οἰκοδομοῦσιν οἶκον τῷ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ,

2. καὶ ἤγγισαν πρὸς Ζοροβάβελ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν πατριῶν, καὶ εἶπον αὐτοῖς· οἰκοδομήσομεν μεθ' ὑμῶν, ὅτι ὡς ὑμεῖς ἐκζητοῦμεν τῷ Θεῷ ὑμῶν, καὶ

v. 5. ἑορτὰς Κυρίῳ) ἑορτὰς τῷ κυρίῳ. v. 6. Κυρίε) τοῦ Κυρίου. v. 7. καὶ ἐνέγκαι) ἐνέγκαι. v. 8. εἰς Ἰερουσ.) ἐν Ἰερουσαλήμ. ibid. Θεοῦ οἴκῳ Κυρίου.) ἐν οἴκῳ κυρίε. v. 9. καὶ Καδμιὴλ) καὶ abest. ibid. οἱ υἱοὶ Ἰούδα) absque articulo. ib. καὶ ἀδελφοὶ) καὶ οἱ ἀδελφοὶ. v. 11. ἐσήμανε) ἐσήμαινε. ibid. οἴκου) τοῦ οἴκου. v. 12. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 13. ἐκ ἦν) ἐχ ἦν. ibid. τὴν φωνὴν) absque articulo. ib. ὅτι λαὸς) ὅτι ὁ λαὸς. CAP. IV. v. 2. Θεῷ ὑμῶν) θεῷ ἡμῶν.

61. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων υἱοὶ Ὀβδίου, υἱοὶ Ἀνκουὶ, υἱοὶ Βερζελλαΐ, ὃς ἔλαβεν ἀπὸ Θυγατέρων Βερζελλαΐ τῆ Γαλααδίτου γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῶν.

62. Οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν αὐτῶν οἱ Μεθωσεὶμ, καὶ ὐχ εὑρέθησαν, καὶ ἠγχιστεύθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας.

63. Καὶ εἶπεν Ἀθερσαθὰ αὐτοῖς τῆ μὴ φαγεῖν ἀπὸ τῆ ἁγίε τῶν ἁγίων, ἕως ἀναστῆ ἱερεὺς τοῖς Φωτίζουσιν καὶ τοῖς τελείοις.

64. Πᾶσα δὲ ἡ ἐκκλησία ὁμῆ αἱσεὶ τέσσαρες μυριάδες διχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα,

65. χωρὶς δέλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν, ἔτοι ἑπλακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ ἔτοι ᾄδοντες καὶ ᾄδουσαι διακόσιοι·

66. ἵπποι αὐτῶν, ἑπλακόσιοι τριακονταέξ· ἡμίονοι αὐτῶν διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε·

67. κάμηλοι αὐτῶν, τετρακόσιοι τριακονταπέντε· ὄνοι αὐτῶν, ἑξακισχίλιοι ἑπλακόσιοι εἴκοσι.

68. Καὶ ἀπὸ ἀρχόντων πατριῶν ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὲς εἰς οἶκον Κυρίου τὸν ἐν Ἰερουσαλὴμ ἠκουσιάσαντο εἰς οἶκον τῦ Θεῦ, τῦ στῆσαι αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτῦ,

69. ὡς ἡ δύναμις αὐτῶν, ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν τῦ ἔργυ, χρυσίον δραχμὰς ἐξ μυριάδας καὶ χιλίας, καὶ ἀργύριον μνᾶς πεντακισχιλίας, καὶ * χαθωνὶθ τῶν ἱερέων ἑκατόν.

70. Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ἀπὸ τῆ λαῆ, καὶ οἱ * χιτῶνες ᾄδοντες, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ Ναθινεὶμ ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ συνήχθη ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς Ἰερουσαλήμ.

2. Καὶ ἀνέστη Ἰησοῦς ὁ τῦ Ἰωσεδὲκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ ἱερεῖς, καὶ Ζοροβάβελ ὁ τῦ Σαλαθιὴλ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ, καὶ ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστήριον Θεῦ Ἰσραὴλ, τῦ ἀνενέγκαι ἐπ' αὐτῷ ὁλοκαυτώσεις κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν νόμῳ Μωϋσέως ἀνθρώπυ τῦ Θεῦ. αὐτῶν

3. Καὶ ἡτοίμασαν τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτῦ, ὅτι ἐν καταπλήξει ἐπ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λαῶν τῶν γαιῶν· καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸ ὁλοκαύτωσις τῷ Κυρίῳ τοπρωὶ καὶ εἰς ἑσπέραν.

4. Καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν σκηνῶν καθὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ ὁλοκαυτώσεις ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἐν ἀριθμῷ ὡς ἡ κρίσις, λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτῦ·

5. καὶ μετὰ τῦτο ὁλοκαυτώσεις ἐνδελεχισμοῦ, καὶ εἰς τὰς νεμηνίας καὶ εἰς πάσας

v. 61. Ὀβαΐα) Χαβαΐα. ibid. ἀπὸ Θυγατέρων) ἀπὸ τῶν Θυγατέρων. ib. ἐκλήθη) ἐκαλέθη. v. 63. Ἀθερσαθὰ) Ἀθερσαθί. v. 67. ἐν τῷ ἐλθεῖν) ἐν τῷ εἰσελθεῖν. ibid. οἶκον Θεῦ) οἶκον τῦ Θεῦ. v. 69. χρυσίου δραχμὰς - - Χιτῶνας) χρυσίου καθαροῦ μνᾶς ἓξ μυριάδες καὶ χίλιαι, καὶ ἀργυρίου μνᾶς πεντακισχιλίας, καὶ κόθωνας. v. 70. οἱ ᾄδοντες) καὶ οἱ ᾄδοντες. CAP. III. v. 1. καὶ ὁ Ἰσραὴλ) καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. v. 2. ἀδελφοὶ αὐτῶν) ἀδελφοὶ αὐτῦ. ibid. ἐν αὐτῷ) ἐπ' αὐτὸ. ib. Μωσέως) μωσῆ.

Digitized by Google

31. Υἱοὶ Ἠλαμὰρ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

32. Υἱοὶ Ἠρὰμ, τριακόσιοι εἴκοσι.

33. Υἱοὶ Λυδδὼν Λοδαδὶδ καὶ Ὠνὼ, ἑπτακόσιοι εἰκοσιπέντε.

34. Υἱοὶ Ἰεριχὼ, τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

35. Υἱοὶ Σενναὰ, τριχίλιοι ἑξακόσιοι τριάκοντα.

36. Καὶ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ Ἰεδδουὰ τῷ οἴκῳ Ἰησοῦ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντατρεῖς.

37. Υἱοὶ Ἐμμὴρ, χίλιοι πεντηκονταδύο.

Φασὺρ 38. Υἱοὶ Φασσὴρ, χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακονταεπτά.

39. Υἱοὶ Ἠρὲμ, χίλιοι ἑπτά.

40. Καὶ οἱ Λευῖται υἱοὶ Ἰησοῦ καὶ Καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς Ὠδουΐα ἑβδομηκοντατέσσαρες.

41. Οἱ ᾄδοντες υἱοὶ Ἀσὰφ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ.

42. Υἱοὶ τῶν πυλωρῶν, υἱοὶ Σελλοὺμ, Ἀκοὺμ υἱοὶ Ἀτὴρ, υἱοὶ Τελμὼν, υἱοὶ Ἀκοὺβ, υἱοὶ Ἀτιτὰ, υἱοὶ Σωβαΐ, οἱ πάντες ἑκατὸν τριακονταεννέα.

43. Οἱ Ναθιναῖοι· υἱοὶ Σουαὰ υἱοῦ Ἀσουφὰ, υἱοὶ Ταββαὼθ,

Ἀσαὰ 44. υἱοὶ Κηραὸς, υἱοὶ Σιαὰ, υἱοὶ Φαδὼν,

45. υἱοὶ Λαβανὼ, υἱοὶ Ἀγαβὰ, υἱοὶ Ἀκοὺβ,

46. υἱοὶ Ἀγὰβ, υἱοὶ Σελαμεὶ, υἱοὶ Ἀνὰν,

47. υἱοὶ Γεδδὴλ, υἱοὶ Γαὰρ, υἱοὶ Ῥαιὰ,

48. υἱοὶ Ῥασὼν, υἱοὶ Νεκωδὰ, υἱοὶ Γαζὲμ, Νεκωδὰν

49. υἱοὶ Ἀζὰ, υἱοὶ Φασὴ, υἱοὶ Βασὶ,

50. υἱοὶ Ἀσενὰ, υἱοὶ Μοουνεὶμ, υἱοὶ Νεφουσεὶμ,

51. υἱοὶ Βακβοὺκ, υἱοὶ Ἀκουφὰ, υἱοὶ Ἀρούρ,

52. υἱοὶ Βασαλὼθ, υἱοὶ Μειδὰ, υἱοὶ Ἀρσὰ,

53. υἱοὶ Βαρκὸς, υἱοὶ Σισάρα, υἱοὶ Θεμὰ, Σισαραὰ

54. υἱοὶ Ναθιὲ, υἱοὶ Ἀτιφὰν, Νεθιὲ

55. υἱοὶ δούλων Σαλωμὼν, υἱοὶ Σωταΐ, υἱοὶ Ἀσεφορὰθ, υἱοὶ Φαδουρὰ,

56. υἱοὶ Ἰεηλὰ, υἱοὶ Δερκὼν, υἱοὶ Γεδδὴλ, Ἰελὰ

57. υἱοὶ Σαφατία, υἱοὶ Ἀτὶλ, υἱοὶ Φαχερὰθ, Ἀσεβωεὶμ, υἱοὶ Ἡμεΐ Φακερὰθ

58. Πάντες οἱ Ναθανεὶμ, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀβδησελμὰ, τριακόσιοι ἐνενηκονταδύο.

59. Καὶ οὗτοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ Θελμελὲχ, Θελαρησὰ, Χερούβ, Ἡδὰν, Ἐμμὴρ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν τοῦ ἀναγγεῖλαι οἶκον πατριᾶς αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν εἰ ἐξ Ἰσραὴλ εἰσίν. Θελμεχὲλ

60. Υἱοὶ Δαλαΐα, υἱοὶ Τωβίου, υἱοὶ Νεκωδὰ, ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο.

v. 32. Ἠρὰμ) ἠλὰμ. v. 33. Λυδδὼν Λοδαδὶδ) λοδαδί. v. 35. Σενναὰ) σεναὰ. v. 36. Ἰεδδουὰ) ἰεδουὰ. ibid. Ἰησοῦ) ἰησοῦ. v. 38. Φασὴρ) Φασσούρ. v. 42. Ἀτὴρ) ἀτήρ. ibid. Ἀκοὺμ) ἀκοὺβ. v. 43. in Rom. οἱ ναθινίμ. υἱοὶ σουθία, υἱοὶ ἀσουφὰ, υἱοὶ ταβαὼθ. v. 44. Κηραὸς) κάδης. ibid. Ἀσαὰ) σιαὰ. v. 46. Σελαμεὶ) σελαμὶ. v. 48. Νεκωδὰν) νεκωδὰ. v. 49. Ἀζὰ) ἀζὼ. v. 50. Μοουνεὶμ, υἱοὶ Νεφουσεὶμ) μοουνὶμ, υἱοὶ νεφουσὶμ. v. 52. Μειδὰ) μαουδὰ. v. 53. Σισαραὰ) σισάρα. v. 54. in Rom. υἱοὶ ναθιὲ, υἱοὶ ἀτουφὰ. v. 55. Ἀσεφορὰθ) σεφηρὰ. v. 56. in Rom. υἱοὶ ἰεηλὰ, υἱοὶ δαρκὼν, υἱοὶ γεδὴλ. v. 57. Ἀτὶλ, υἱοὶ Φακερὰθ, Ἀσεβωεὶμ) ἀτὶλ, υἱοὶ φαχερὰθ, υἱοὶ ἀσεβωεὶμ. v. 58. Ναθανεὶμ, καὶ οἱ υἱοὶ) ναθανὶμ καὶ υἱοὶ. v. 59. Θελμεχὲλ) θελμελὲχ. ibid. ἠδυνήθησαν) ἐδυνάσθησαν. v. 60. Δαλαΐα) addit υἱοὶ βουὰ.

Digitized by Google

ἀργυροῖ διπλοῖ τετρακόσια δέκα, σκεύη ἕτερα χίλια.

11. Πάντα τὰ σκεύη τῷ χρυσῷ καὶ τῷ ἀργυρῷ πεντακισχίλια τετρακόσια, τὰ πάντα τὰ ἀναβαίνοντα μετὰ Σασαβασσὰρ ἀπὸ τῆς ἀποικίας ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνοντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας, ἧς ἀπῴκισε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Βαβυλῶνα. καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ Ἰούδα ἀνὴρ εἰς πόλιν αὐτοῦ,

2. οἳ ἦλθον μετὰ Ζοροβάβελ, Ἰησοῦς, Νεεμίας, Σαραΐας, Ῥεελίας, Μαρδοχαῖος, Βαλασὰν, Μασφὰρ, Βαγουαὶ, Ῥεοὺμ, Βαανά· ἀνδρῶν ἀριθμὸς λαοῦ Ἰσραήλ.

3. Υἱοὶ Φαρὲς, δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο.

4. Υἱοὶ Σαφατία, τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

5. Υἱοὶ Ἄρες, ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε.

6. Υἱοὶ Φαὰθ Μωὰβ τοῖς υἱοῖς Ἰησουὲ Ἰωὰβ, δισχίλιοι ὀκτακόσιοι δεκαδύο.

7. Υἱοὶ Ἀϊλὰμ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

8. Υἱοὶ Ζαθθουὰ, ἐννακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

Ζακχὰν 9. Υἱοὶ Ζακχοὺ, ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα.

10. Υἱοὶ Βανουὶ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταδύο.

11. Υἱοὶ Βαβαΐ, ἑξακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.

12. Υἱοὶ Ἀσγὰδ, χίλιοι διακόσιοι εἰκοσιδύο. Ἀβγὰδ

13. Υἱοὶ Ἀδωνικὰμ, ἑξακόσιοι ἑξηκονταέξ.

14. Υἱοὶ Βαγουὶ, δισχίλιοι πεντηκονταέξ. Βαγουὰ

15. Υἱοὶ Ἀδὶν, τετρακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

16. Υἱοὶ Ἀτὴρ τῷ Ἐζεκίᾳ ἐνενηκονταοκτώ.

17. Υἱοὶ Βασσοῦ, τριακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.

18. Υἱοὶ Ἰωρὰ, ἑκατὸν δεκαδύο.

19. Υἱοὶ Ἀσὺμ, διακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.

20. Υἱοὶ Γαβὲρ, ἐννενηκονταπέντε.

21 Υἱοὶ Βεθλαὲμ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς.

22. Υἱοὶ Νετωφὰ, πεντηκονταέξ. Νεφωτὰ

23. Υἱοὶ Ἀναθὼθ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ.

24. Υἱοὶ Ἀζμὼθ, τεσσαρακονταδύο.

25. Υἱοὶ Καριαθιαρεὶμ, Καφιρὰ καὶ Βηρὼθ, ἑπτακόσιοι τεσσαρακοντατρεῖς.

26. Υἱοὶ τῆς Ῥαμὰ καὶ Γαβαὰ, ἑξακόσιοι εἰκοσιεῖς.

27. Ἄνδρες Μαχμὰς, ἑκατὸν εἰκοσιδύο. Χαμμὰς

28. Ἄνδρες Βαιθὴλ καὶ Ἀϊὰ, τετρακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.

29. Υἱοὶ Ναβὼ, πεντηκονταδύο.

30. Υἱοὶ Μαγεβὶς, ἑκατὸν πεντηκονταέξ.

31. Υἱοὶ

v. 10. ἀργυροῖ) adjicit διπλοῖ τετρακόσια δέκα, καὶ. v. 11. τὰ ἀναβαίνοντα) absque articulo. ibid. Σασαβασσὰρ, σασαβασὰρ. CAP. II. v. 8. Ζαθθουὰ) ζατθουὰ v. 9. Ζακχὰν) ζακχοὺ. v. 12. Ἀβγὰδ) ἀσγὰδ. v. 14. Βαγουὰ) βαγουὶ. v. 19. ἐννενηκονταπ.) ἐνενηκονταπέντε. v. 22. Νεφωτὰ) νετωφὰ. v. 24. τεσσαρακονταδύο.) τεσσαρακοντατρεῖς. v. 25. Καριαθιαρεὶμ, Καφιρὰ) καριαθιαρὶμ, χαφιρὰ. v. 27. Χαμμὰς) μαχμὰς. v. 29. Ναβὼ) ναβοὺ.

Digitized by Google

Ο ΙΕΡΕΥΣ Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει Κύρου τοῦ βασιλέως Περσῶν, τοῦ τελεσθῆναι λόγον Κυρίου ἀπὸ στόματος Ἱερεμίου, ἐξήγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ παρήγγειλε φωνὴν ἐν πάσῃ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ γε ἐν γραπτῷ, λέγων·

2. Οὕτως εἶπε Κῦρος βασιλεὺς Περσῶν· πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκέ μοι Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐπεσκέψατο ἐπ' ἐμὲ τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ.

3. Τίς ἐν ὑμῖν ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ; καὶ ἔσται ὁ Θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβήσεται εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἣ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ οἰκοδομησάτω τὸν οἶκον Θεοῦ Ἰσραὴλ, αὐτὸς ὁ Θεὸς ὁ ἐν Ἱερουσαλήμ.

4. Καὶ πᾶς ὁ καταλειπόμενος ἀπὸ πάντων τῶν τόπων ὃ αὐτὸς παροικεῖ ἐκεῖ, καὶ λήψονται αὐτὸν ἄνδρες τοῦ τόπου αὐτοῦ ἐν ἀργυρίῳ, καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ ἐν ἀποσκευῇ, καὶ κλήσεσι μετὰ τοῦ ἐκουσίου εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

5. Καὶ ἀνέστησαν ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, πάντων ὧν ἐξήγειρεν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα αὐτῶν τοῦ ἀναβῆναι οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. πάντες

6. Καὶ πάντες οἱ κυκλόθεν ἴσχυσαν ἐν χερσὶν ἑαυτῶν ἐν σκεύεσιν ἀργυρίου, ἐν χρυσῷ, καὶ ἐν ἀποσκευῇ, καὶ ἐν κλήνεσι, καὶ ἐν ξενίοις, πάρεξ τῶν ἐν ἑκουσίοις.

7. Καὶ ὁ βασιλεὺς Κῦρος ἐξήνεγκε τὰ σκεύη οἴκου Κυρίου, ἃ ἔλαβε Ναβουχοδονόσορ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ἐν οἴκῳ Θεοῦ αὐτοῦ.

8. Καὶ ἐξήνεγκεν αὐτὰ Κῦρος βασιλεὺς Περσῶν ἐπὶ χεῖρα Μιθριδάτου Γαζαβαρηνοῦ, καὶ ἠρίθμησεν αὐτὰ τῷ Σαναβασσάρῳ τῷ ἄρχοντι τοῦ Ἰούδα. Γαζβαρηνοῦ

9. Καὶ ἔτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν· ψυκτῆρες χρυσοῖ τριάκοντα, καὶ ψυκτῆρες ἀργυροῖ χίλιοι, παρηλλαγμένα ἐννέα καὶ εἴκοσι,

10. Κιφωτοὶ χρύσεοι τριάκοντα, καὶ Χεφωτοὶ ἀργυ-

Ο. ΙΕΡΕΥΣ. Β'.) ΕΣΔΡΑΣ Β'. CAP. I. v. 2. αὐτῷ οἶκον) transposita. v. 3. ἣ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ) τὸν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. v. 4. καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ ἐν ἀποσκ.) præpositio utroque loco deest. v. 5. Βενιαμεὶν, καὶ οἱ Λευῖται πάντες) βενιαμεὶν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, πάντων. v. 6. ἴσχυσαν) ἐνίσχυσαν. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ib. καὶ ἐν ἀποσκευῇ) καὶ deest. ib. τῶν ἐν ἑκουσίοις) τῶν ἑκουσίων. v. 8. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς. ibid. Μιθριδάτου Γαζβαρηνοῦ) μιθραδάτου γαζβαρηνοῦ. ib. τῷ Σαναβασσάρῳ) τῷ σαναβασσάρ. v. 10. Χεφωτοὶ χρύσεοι) κεφωτοὶ χρυσοῖ.

Digitized by Google

41. Καὶ ἀνεγίγνωσκεν ἐν τῷ πρὸ τȣ̃ ἱεροῦ πυλῶνος εὐρυχώρῳ, ἐξ ὄρθρου ἕως μέσου ἡμέρας, ἐνώπιον ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, καὶ ἐπέδωκαν πᾶν τὸ πλῆθος τὸν νȣ̃ν εἰς τὸν νόμον.

42. Καὶ ἔςη Ἔζρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἀναγνώςης τȣ̃ νόμȣ ἐπὶ τȣ̃ ξυλίνου βήματος τȣ̃ κατασκευασθέντος.

43. Καὶ ἔςησαν παρ' αὐτῷ Ματταθίας, Σαμμοὺς, καὶ Ἀνανίας, Ἀζαρίας, Οὐρίας, Ἐζεκίας, Βαάλσαμος ἐκ δεξιῶν.

44. Καὶ ἐξ εὐωνύμων Φαλδαῖος, Μισαὴλ, Μελχίας, Λωθάσουβος, Ναβαρίας, Ζαχαρίας.

45. Καὶ ἀναλαβὼν Ἔζρας τὸ βιβλίον τȣ̃ νόμου ἐνώπιον τȣ̃ πλήθους, προεκάθητο γὰρ ἐπιδόξως ἐνώπιον πάντων,

46. καὶ ἐν τῷ λῦσαι τὸν νόμον, πάν-
ὀρθροὶ τες ὀρθοὶ ἔςησαν. Καὶ ηὐλόγησεν Ἔζρας τῷ Κυρίῳ Θεῷ τῷ ὑψίςῳ, Θεῷ Σαβαὼθ παντοκράτορι,

47. καὶ ἐπεφώνησε πᾶν τὸ πλῆθος, ἀμήν. καὶ ἄραντες ἄνω τὰς χεῖρας, προσπεσόντες ἐπὶ τὴν γῆν, προσεκύνησαν τῷ Κυρίῳ,

48. Ἰησοῦς, καὶ Ἀννοὺς, καὶ Σαραβίας, Ἰαδινὸς, Ἰάκουβος, Σαββαταίας, Αὐταίας, Μαιάννας, καὶ Καλείτας, Ἀζαρίας, καὶ Ἰώζαβδος, καὶ Ἀνανίας, Φιαθὰς, οἱ Λευῖται, ἐδίδασκον τὸν νόμον Κυρίου, καὶ πρὸς τὸ πλῆθος ἀνεγίνωσκον τὸν νόμον τȣ̃ Κυρίου, ἐμφυσιοῦντες ἅμα τὴν ἀνάγνωσιν.

49. Καὶ εἶπεν Ἀτθαράτης Ἔζρᾳ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ ἀναγνώςῃ καὶ τοῖς Λευίταις τοῖς διδάσκȣσι τὸ πλῆθος ἐπὶ πάντας.

50. Ἡ ἡμέρα αὕτη ἐςὶν ἁγία τῷ Κυρίῳ, καὶ πάντες ἔκλαιον ἐν τῷ ἀκοῦσαι τȣ̃ νόμου.

51. Βαδίσαντες οὖν φάγετε λιπάσματα, καὶ πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀποςείλατε ἀποςολὰς τοῖς μὴ ἔχȣσιν.

52. Ἁγία γὰρ ἡ ἡμέρα τῷ Κυρίῳ, μὴ λυπεῖσθε. ὁ γὰρ Θεὸς Κύριος δοξάσει ὑμᾶς.

53. Καὶ οἱ Λευῖται ἐκέλευον παντὶ τῷ τὰ πάν-
δήμῳ, λέγοντες. ἡ ἡμέρα αὕτη ἁγία, τα
μὴ λυπεῖσθε.

54. Καὶ ᾤχοντο πάντες φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ εὐφραίνεσθαι, καὶ δοῦναι ἀποςολὰς τοῖς μὴ ἔχȣσι, καὶ εὐφρανθῆναι μεγάλως,

55. ὅτι ἐνεφυσιώθησαν ἐν τοῖς ῥήμασιν οἷς ἐδιδάχθησαν, καὶ ἐπισυνήχθησαν.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

v. 41. ἀνεγίγνωσκεν) ἀνεγίνωσκεν. ibid. μέσου) μέσης. v. 43. καὶ Ἀνανίας) καὶ deest.. v. 44. Μισαὴλ) καὶ μισαὴλ. v. 45. τȣ̃ νόμου) deest. ibid. γὰρ) deficit. v. 46. ὀρθροὶ) ὀρθοὶ. ibid. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. ib. τῷ ὑψίςῳ) absque articulo. v. 48. Ἀννοὺς) ἀννιὰθ. ibid. Ἰαδινὸς) καὶ ἰαδινὸς, καὶ. ib. Σαββαταίας) σαβαταῖος. ib. Καλείτας) καλίτας. ib. Φιαθὰς) φαλίας. ib. νόμον Κυρίου, ἐμφυσιοῦντες) νόμον τȣ̃ κυρίȣ, καὶ πρὸς τὸ πλῆθος ἀνεγίνωσκον τὸν νόμον τοῦ κυρίου, ἐμφυσιοῦντες. v. 52. μὴ λυπ.) καὶ μὴ λυπεῖσθε. ibid. Θεὸς) abest. v. 53. τὰ πάντα) παντὶ: v. 53. ὅτι ἐνεφυσ.) ὅτι γὰρ ἐνεφυσιώθησαν. Subscript. non habet. *Edit. Rom.*

Ο ΙΕ-

Digitized by Google

26. Ἐκ τῦ Ἰσραὴλ ἐκ τῶν υἱῶν Φόρος, Ἰερμὰς, καὶ Ἰεδδίας, καὶ Μαλχίας, καὶ Μαῆλος, καὶ Ἐλεάζαρος, καὶ Ἀσιβίας, καὶ Βανναίας.

27. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἠλὰ, (καὶ) Ματθανίας, Ζαχαρίας, Ἰεζριῆλος, καὶ Ἰωαβδίος, καὶ Ἰερεμὼθ, καὶ Ἀηδίας.

Ὠαβδίος

28. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ζαμὸθ, Ἐλιαδὰς, Ἐλιάσιμος, Ὀθονίας, Ἰαριμὼθ, καὶ Σάβαθος, καὶ Ζαρλίας.

Ζαρδαίας

29. Ἐκ τῶν υἱῶν Βηβαΐ, Ἰωάννης, καὶ Ἀνανίας, καὶ Ὠζάβαδος, καὶ Ἐμαθείς.

30. Ἐκ τῶν υἱῶν Μανὶ, Ὀλαμὸς, Μαμοῦχος, Ἰεδαῖος, Ἰασῦβος, καὶ Ἰασαῆλος, καὶ Ἰερεμώθ.

Ἀσαῆλος

31 Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀδδὶ, Νάαθος, καὶ Μοοσσίας, Λακκοῦνος, καὶ Νάειδος, καὶ Ματθανίας, καὶ Σεσθὴλ, καὶ Βαλνῦος, καὶ Μανασσῆας.

32. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀννὰς, Ἐλιωνὰς, καὶ Ἀσαΐας, καὶ Μελχίας, καὶ Σαββαῖος, καὶ Σίμων, Χοσαμαῖος.

33. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσὸμ, Ἀλτανναῖος, καὶ Ματταθίας, καὶ Βανναιὺς, καὶ Ἐλιφαλὰτ, καὶ Μανασσῆς, καὶ Σεμεΐ.

34. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βαανὶ, Ἰερεμίας, Μομδεὶς, Ἰσμαῆρος, Ἰεὴλ, Μανδαΐ, καὶ Παιδείας, καὶ Ἄνως, Καραβασίων, καὶ Ἐνάσιβος, καὶ Μαμνιτάναιμος, Ἐλιάσεις, Βαννοὺς, Ἐλιαλεὶ, Σομεὶς, Σελεμίας, Ναθανίας. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐζωρὰ, Σεσσεὶς, Ἐζρὶλ, Ἀζαὴλ, Σαματὸς, Ζαμβρὶς, Ἰώσηφος.

35. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Νοομὰ, Μαζιτίας, Ζαβαδαίας, Ἠδαὶς, Ἰουὴλ, Βαναίας.

36. Πάντες οὗτοι συνῴκισαν γυναῖκας ἀλλογενεῖς, καὶ ἀπέλυσαν αὐτὰς σὺν τέκνοις.

37. Καὶ κατῴκησαν οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ἐκ τῦ Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῇ χώρᾳ, τῇ νουμηνίᾳ τῦ μηνὸς τῦ ἑβδόμου, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν ταῖς κατοικίαις αὐτῶν.

38. Καὶ συνήχθη πᾶν τὸ πλῆθος ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ εὐρύχωρον τῦ πρὸς ἀνατολὰς τῦ ἱερῦ πυλῶνος.

39. Καὶ εἶπεν Ἔζρᾳ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ ἀναγνώστῃ· κόμισαι τὸν νόμον Μωϋσῆ, τὸν παραδοθέντα ὑπὸ τῦ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

40. Καὶ ἐκόμισεν Ἔζρας ὁ ἀρχιερεὺς τὸν νόμον παντὶ τῷ πλήθει ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως γυναικὸς, καὶ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν ἀκοῦσαι τῦ νόμου, νουμηνίᾳ τῦ ἑβδόμου μηνός.

v. 26. Ἰεδδίας, καὶ Μαλχίας) ἰεζίας καὶ μελχίας. ibid. Ἀτιβίας καὶ Βανναίας.) ἀσεβίας, καὶ βαναίας. v. 27. (καὶ) abest. ibid. Ἰεζριῆλος, καὶ Ὠαβδίος) καὶ ἰεζριῆλος, καὶ ἰωαβδίος. ib. Ἀηδίας) αἰδίας. v. 28. Ζαμὸθ) ζαμὰθ. ibid. Ζαρδαίας) ζεραλίας. v. 29. Ἐκ τῶν υἱῶν) καὶ ἐκ τῶν υἱῶν. ibid. Ὠζάβαδος, καὶ Ἐμαθεὶς) ἰωζάβαδος, καὶ ἀμαθίας. v. 30. Ὀλαμὸς) ὠλαμὸς. ibid. Ἀσαῆλος) ἰασαῆλος. v. 31. ἐκ τῶν υἱῶν) ἐξ υἱῶν. ibid. Μοοσσίας) μοσσίας. ib. Νάειδος, καὶ) ναΐδος. ib. Μανασσῆας.) μανασσίας. v. 32. Ἀννὰς) ἀνὰν. v. 33. Ἀλτανναῖος) ἀλταναῖος. ibid. Βανναίους) σαβανναῖος. v. 34. Μομδεὶς) μομδίος. ibid. Μανδαΐ, καὶ Παιδείας) μαβδαΐ, καὶ πεδίας. ib. Καραβασίων) ῥαβασίων. ib. Ἐλιάσεις) ἐλίασις. ib. Ἐλιαλεὶ) ἐλιαλί. ib. Σεσσεὶς, Ἐζριὴλ, Ἀζαὴλ) σεσὶς, ἐσρὶλ, ἀζαῆλος. ib. Ζαμβρὶς) ζαμβρί. v. 35. Νοομὰ) ἐθμὰ. v. 39. Ἔζρᾳ τῷ ἀρχιερεῖ) ἔσδρα τῷ ἱερεῖ. ibid. ὑπὸ τῦ Κυρίου) absque articulo.

Digitized by Google

8. Καὶ νῦν δότε ὁμολογίαν δόξαν τῷ Κυρίῳ Θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν,

9. καὶ ποιήσατε τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ χωρίσθητε ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἀλλογενῶν.

10. Καὶ ἐφώνησαν ἅπαν τὸ πλῆθος, καὶ εἶπαν μεγάλῃ τῇ φωνῇ· οὕτως ὡς εἴρηκας, ποιήσομεν.

11. Ἀλλὰ τὸ πλῆθος πολὺ, καὶ ἡ ὥρα χειμερινὴ, καὶ οὐκ ἰσχύομεν στῆναι αἴθριοι. καὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡμέρας μιᾶς οὐδὲ δύο. ἐπὶ πλεῖον γὰρ ἡμάρτομεν ἐν τούτοις.

12. Στήτωσαν δὲ οἱ προηγούμενοι τοῦ κατοίκων πλήθους, καὶ πάντες οἱ ἐκ τῶν κατοικιῶν ἡμῶν ὅσοι ἔχουσι γυναῖκας ἀλλογενεῖς, παραγενηθήτωσαν λαβόντες χρόνον,

13. καὶ ἑκάστου δὲ τόπου τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς κριτὰς, ἕως τοῦ λῦσαι τὴν ὀργὴν τοῦ Κυρίου ἀφ' ἡμῶν τοῦ πράγματος τούτου.

14. Ἰωνάθας Ἀζαήλου, καὶ Ἐζεκίας Θωκανοῦ ἐπεδέξαντο κατὰ ταῦτα. καὶ Μοσόλλαμος, καὶ Λευὶς, καὶ Σαββαταῖος συνεβράβευσαν αὐτοῖς.

15. Καὶ ἐποίησαν κατὰ πάντα ταῦτα οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας.

16. Καὶ ἐπελέξατο ἑαυτῷ Ἔζρας ὁ ἱερεὺς ἄνδρας ἡγουμένους τῶν πατριῶν συνεκάθησαν τῇ νουμηνίᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου, ἐτάσαι τὸ πρᾶγμα.

17. Καὶ ἤχθη ἐπὶ πέρας τὰ κατὰ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐπισυνέχοντας γυναῖκας ἀλλογενεῖς, ἕως τῆς νουμηνίας τοῦ πρώτου μηνός.

18. Καὶ εὑρέθησαν τῶν ἱερέων οἱ ἐπισυναχθέντες ἀλλογενεῖς γυναῖκας ἔχοντες,

19. ἐκ τῶν υἱῶν Ἰησοῦ τοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Μαθήλας, καὶ Ἐλεάζαρος, καὶ Ἰώριβος, καὶ Ἰωαδάνος.

20. Καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐκβαλεῖν τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καὶ εἰς ἐξιλασμὸν κριοὺς ὑπὲρ τῆς ἀγνοίας αὐτῶν.

21. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐμμὴρ, Ἀνανίας, καὶ Ζαβδαῖος, καὶ Μάνης, καὶ Σαμαῖος, καὶ Ἰερεὴλ, καὶ Ἀζαρίας.

22. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Φαισοὺ, Ἐλιωνὰς, Μασσίας, Ἰσμαῆλος, καὶ Ναθαναῆλος, καὶ Ὠκείδηλος, καὶ Σαλόας.

23. Καὶ ἐκ τῶν Λευιτῶν, Ἰωζαβάδος, καὶ Σεμεὶς, καὶ Κώλιος, (οὗτός ἐστι Καλιτὰς,) καὶ Φαθαῖος, καὶ Ὠούδας, καὶ Ἰωνάς.

24. Ἐκ τῶν ἱεροψαλτῶν, Ἐλιάσιβος, Βακχοῦρος.

25. Ἐκ τῶν θυρωρῶν, Σαλλοῦμος, καὶ Τολβάνης.

26. Ἐκ

v. 10. ἐφώνησαν) ἐφώνησεν. ibid. εἶπαν) εἶπον. v. 11. ἡ ὥρα) absque articulo. v. 12. Στήτωσαν) στήτωσαν. ibid. κατοίκων) κατοικιῶν. v. 13. καὶ ἑκάστου δὲ) καὶ abest. ibid. τοῦ Κυρίου) absque articulo. v. 14. Θωκανοῦ) θεωκανοῦ. v. 16. ἑαυτῷ Ἔζρας) αὐτῷ ἔσδρας. ibid. κατ' ὄνομα πάντας) transposita. ib. συνεκάθισαν) συνεκλείσθησαν. v. 19. ἀδελφῶν) addit αὐτοῦ. v. 20. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 22. Φαισοὺ, Ἐλιωνὰς) Φαισεὺρ, Ἐλιωναΐς. ibid. Ἰσμαῆλος, καὶ Ὠκείδηλος) ἰσμαῆλος, καὶ ναθαναῆλος, καὶ ὠκόδηλος. v. 23. Κώλιος) κώϊος. ibid. Φαθαῖος, καὶ Ὠούδας) παθαῖος, καὶ ἰούδας. v. 24. Ἐλιάσιβος) ἐλιάσεβος. v. 25. Σαλλοῦμος) σαλοῦμος.

Digitized by Google

84. καὶ ἔδωκας ἡμῖν τοιαύτην ῥίζαν, πάλιν ἀνεκάμψαμεν παραβῆναι τὸν νόμον σου εἰς τὸ ἐπιμιγῆναι τῇ ἀκαθαρσίᾳ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς.

85. Οὐχὶ ὠργίσθης ἡμῖν ἀπολέσαι ἡμᾶς, ἕως τοῦ μὴ καταλιπεῖν ῥίζαν καὶ σπέρμα καὶ ὄνομα ἡμῶν;

86. Κύριε τοῦ Ἰσραὴλ, ἀληθινὸς εἶ· κατελείφθημεν γὰρ ῥίζα ἐν τῇ σήμερον.

87. Ἰδοὺ οὖν ἐσμὲν ἐνώπιόν σου ἐν ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν. οὐ γὰρ ἔστι στῆναι ἔτι ἔμπροσθέν σου ἐπὶ τούτοις.

88. Καὶ ὅτε προσευχόμενος Ἔζρας ἐξομολογεῖτο κλαίων καὶ πίπτων ἔμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ, ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐξ Ἰερουσαλὴμ ὄχλος πολὺς σφόδρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ νεανίαι, κλαυθμὸς γὰρ ἦν μέγας ἐν τῷ πλήθει.

Ἰεηὶλ 89. Καὶ φωνήσας Ἰεχονίας Ἰεήλου ὁ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, εἶπεν· Ἔζρας, ἡμεῖς ἡμάρτομεν εἰς τὸν Κύριον Θεὸν, καὶ συνῳκίσαμεν γυναῖκας ἀλλογενεῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς. καὶ νῦν ἔστιν ἐπάνω πᾶς Ἰσραήλ.

90. Ἐν τούτῳ γινέσθω ἡμῖν ὁρκωμοσία πρὸς τὸν Κύριον, ἐκβαλεῖν πάσας τὰς γυναῖκας ἡμῶν ταὶς ἐκ τῶν ἀλλογενῶν σὺν τοῖς τέκνοις αὐτῶν, ὡς ἐκρίθη σοι. καὶ ὅσοι πειθαρχοῦσι τῷ νόμῳ Κυρίου.

91. Ἀναστὰς ἐπιτέλει, πρὸς σὲ γὰρ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ σοῦ ἰσχὺν ποιεῖν.

92. Καὶ ἀναστὰς Ἔζρας ὥρκισε τοὺς Φυλάρχους τῶν ἱερέων καὶ Λευιτῶν παντὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ποιῆσαι κατὰ ταῦτα. καὶ ὤμοσαν.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἀναστὰς Ἔζρας ἀπὸ τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ, ἐπορεύθη εἰς τὸ παστοφόριον Ἰωανὰν τοῦ Ἐλιασίβου,

2. καὶ αὐλισθεὶς ἐκεῖ, ἄρτου οὐκ ἐγεύσατο, οὐδὲ ὕδωρ ἔπιε, πενθῶν ἐπὶ τῶν ἀνομιῶν τῶν μεγάλων τοῦ πλήθους.

3. Καὶ ἐγένετο κήρυγμα ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἰερουσαλὴμ πᾶσι τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, συναχθῆναι εἰς Ἰερουσαλήμ,

4. καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ ἀπαντήσωσιν ἐν δυσὶν ἢ τρισὶν ἡμέραις κατὰ τὸ κρίμα τῶν προκαθημένων πρεσβυτέρων, ἀνιερωθήσονται τὰ κλῆνη αὐτῶν, καὶ αὐτὸς ἀλλοτριωθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους τῆς αἰχμαλωσίας.

5. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πάντες οἱ ἐκ τῆς Φυλῆς Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν ἐν τρισὶν ἡμέραις εἰς Ἰερουσαλήμ. οὗτος ὁ μὴν ἔνατος τῇ εἰκάδι τοῦ μηνός.

6. Καὶ συνεκάθισεν πᾶν τὸ πλῆθος ἐν τῷ εὐρυχώρῳ τοῦ ἱεροῦ, τρέμοντες διὰ τὸν ἐνεστῶτα χειμῶνα.

7. Καὶ ἀναστὰς Ἔζρας εἶπεν αὐτοῖς. ὑμεῖς ἠνομήσατε καὶ συνῳκίσατε γυναῖκας ἀλλογενεῖς, τοῦ προσθεῖναι ἁμαρτίας τῷ Ἰσραήλ.

8. Καὶ

v. 84. καὶ ἔδωκας) καὶ abeft. v. 88. ἐξ Ἰερουσαλὴμ) ἀπὸ Ἰερουσαλήμ. v. 89. Ἰεηὶλ ὁ τῶν) Ἰεήλου τῶν. ibid. Θεὸν, καὶ) non habet. ib. ἀπὸ τῶν ἐθνῶν) ἐκ τῶν ἐθνῶν. v. 90. τῷ νόμῳ) τοῦ νόμου. CAP. IX. v. 1. Ἔζρας) Ἔσδρας, paſſim. ibid. Ἰωανὰν) Ἰωανὸν. v. 4. ὅσοι ἐὰν μὴ) ὅσοι δὲ μὴ. v. 5. ἕνατος) δέκατος. v. 6. συνεκάθισε) συνεκάθισαν. v. 7. γυναῖκας ἀλλογενεῖς) γυναῖξὶν ἀλλογενέσι.

νοῦντο ἐπὶ τῷ ῥήματι Κυρίε Θεὲ Ἰσραὴλ, ἐμοῦ πενθοῦντος ἐπὶ τῇ ἀνομίᾳ· καὶ ἐκαθήμην περίλυπος ἕως τῆς δείλινης θυσίας.

70. Καὶ ἐξεγερθεὶς ἐκ τῆς νηστείας, διεῤῥηγμένα ἔχων τὰ ἱμάτια καὶ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα, κάμψας τὰ γόνατα, καὶ ἐκλείνας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Κύριον, ἔλεγον·

71. Κύριε, ἤκουσμαι καὶ ἐντέτραμμαι κατὰ πρόσωπόν σου.

72. Αἱ γὰρ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἐπλεόνασαν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, καὶ αἱ ἄγνοιαι ἡμῶν ὑπερήνεγκαν ἕως τῆ οὐρανοῦ,

73. ἔτι ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ἐσμὲν ἐν μεγάλῃ ἁμαρτίᾳ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

74. Καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν παρεδόθημεν σὺν τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν, καὶ σὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν, καὶ σὺν τοῖς ἱερεῦσιν ἡμῶν, (καὶ) τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς, εἰς ῥομφαίαν καὶ αἰχμαλωσίαν καὶ πρεσνομὴν μετὰ αἰσχύνης μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας.

75. Καὶ νῦν κατὰ πόσον τι ἐγενήθη ἡμῖν ἔλεος παρὰ σοῦ, Κύριε, καταλειφθῆναι ἡμῖν ῥίζαν καὶ ὄνομα ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ἁγιάσματός σου;

76. Καὶ τοῦ ἀναψῦξαι φωστῆρα ἡμῶν τε Κυ- ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου τῷ Θεοῦ ἡμῶν, δοῦναι ρίου

ἡμῖν τροφὴν ἐν τῷ καιρῷ τῆς δουλείας ἡμῶν, καὶ ἐν τῷ δουλεύειν ἡμᾶς οὐκ ἐγκατελείφθημεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν·

77. ἀλλ' ἐποίησεν ἡμᾶς ἐν χάριτι ἐνώπιον τῶν βασιλέων Περσῶν, δοῦναι ἡμῖν τροφὴν,

78. καὶ δοξάσαι τὸ ἱερὸν τοῦ Κυρίε ἡμῶν, καὶ ἐγεῖραι τὴν ἔρημον Σιὼν, δοῦναι ἡμῖν στερέωμα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἰερουσαλήμ.

79. Καὶ νῦν τι ἐροῦμεν, Κύριε, ἔχοντες ταῦτα; παρέβημεν γὰρ τὰ προστάγματά σου, ἃ ἔδωκας ἐν χειρὶ τῶν παίδων σου τῶν προφητῶν λέγων,

80. ὅτι ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσέρχεσθε κληρονομῆσαι, ἔστι γῆ μεμολυσμένη μολυσμῷ μεμο-
τῶν ἀλλογενῶν τῆς γῆς, καὶ τῆς ἀκα- λυμμένη
θαρσίαις αὐτῶν ἐνέπλησαν αὐτήν.

81. Καὶ νῦν τὰς θυγατέρας αὐτῶν μὴ συνοικήσητε τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δῶτε τοῖς υἱοῖς αὐτῶν·

82. καὶ ὲ ζητήσετε εἰρηνεῦσαι τὰ πρὸς αὐτὲς τὸν ἅπαντα χρόνον, ἵνα ἰσχύσαντες φάγητε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ κατακληρονομήσητε τοῖς τέκνοις ὑμῶν ἕως τοῦ αἰῶνος.

83. Καὶ τὰ συμβαίνοντα πάντα ἡμῖν γίγνεται διὰ τὰ ἔργα ἡμῶν τὰ πονηρὰ, καὶ τὰς μεγάλας ἁμαρτίας ἡμῶν· σὺ γὰρ, Κύριε, ἐκύφισας τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν,

84. καὶ

v. 69. Θεοῦ Ἰσραὴλ) Θεοῦ τῶ Ἰσραὴλ. v. 71. ἤκουσμαι) addit καὶ. v. 74. (καὶ) abeſt. v. 75. παρὰ σοῦ, Κύριε) παρὰ τῶ κυρίου κυρίου. ibid. τῷ ἁγιάσματος) absque articulo. v. 76. ἀναψῦξαι Φ. ἡμῶν) ἀνακαλύψαι Φ. ἡμῶν. ibid. τῷ Κυρίου Θεοῦ) κυρίου τοῦ Θεοῦ. ib. ἀπὸ τῷ Κυρίε) ὑπὸ τῷ Κυρίου. v. 77. ἀλλ') ἀλλὰ. v. 8. μεμολυσμένη) μεμολισμένη. v. 81. θυγατέρας αὐτῶν) θυγατέρας ὑμῶν. ibid. τοῖς τέκνοις ὑμῶν) τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. ib. θυγατέρας ὑμῶν μὴ δῶτε τοῖς υἱοῖς αὐτῶν) θυγατέρας αὐτῶν μὴ λάβητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν. v. 82. ἕως τοῦ αἰῶνος) absque articulo. v. 83. γίγνεται) γίνεται. ibid. ἐκύφισας) ὲ παφίεσις.

Digitized by Google

58. Ἀγρυπνεῖτε, καὶ φυλάσσετε ἕως τῆ παραδοῦναι αὐτὰ ὑμᾶς τοῖς φυλάρχοις τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν, ἡγεμόνοις καὶ τοῖς ἡγουμένοις τῶν πατριῶν τῆ Ἰσραὴλ ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἐν τοῖς παστοφορίοις τῆ οἴκῳ τῆ Κυρίου ἡμῶν.

59. Καὶ οἱ παραλαβόντες οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ σκεύη τὰ ἐν Ἰερουσαλὴμ, εἰσήνεγκαν εἰς τὸ ἱερὸν τῆ Κυρίου.

60. Καὶ ἀναζεύξαντες ἀπὸ τῆ ποταμοῦ Θερὰ τῆ δωδεκάτῃ τῆ πρώτῃ μηνὸς ἕως εἰσήλθομεν εἰς Ἰερουσαλὴμ κατὰ τὴν κραταιὰν χεῖρα τῆ Κυρίου ἡμῶν τὴν ἐφ' ἡμῶν. καὶ ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἀπὸ τῆς εἰσόδου Κύριος ἀπὸ παντὸς ἐχθρῆ, καὶ ἤλθομεν εἰς Ἰερουσαλήμ.

61. Καὶ γενομένης αὐτόθι ἡμέρας τρίτης, τῇ (δὲ) ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐσταθὲν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον παρεδόθη ἐν τῷ οἴκῳ τῆ Κυρίου ἡμῶν Μαρμωθὶ Οὐρὶ ἱερεῖ·

62. καὶ μετ' αὐτῆ Ἐλεάζαρ ὁ τῆ Φινεὲς, καὶ ἦσαν μετ' αὐτῶν Ἰωσαβδὸς Ἰησοῦ, καὶ Μωὴθ Σαβάνου, οἱ Λευῖται· πρὸς ἀριθμὸν καὶ ὁλκὴν ἅπαντα. καὶ ἐγράφη πᾶσα ἡ ὁλκὴ αὐτῶν αὐτῆ τῇ ὥρᾳ.

63. Οἱ δὲ παραγενόμενοι ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας προσήνεγκαν θυσίας τῷ Θεῷ τῆ Ἰσραὴλ Κυρίῳ, ταύρους δώδεκα ὑπὲρ παντὸς Ἰσραὴλ, κριοὺς ἐνενηκονταεξ, ἄρνας ἑβδομηκονταδύο, τράγους ὑπὲρ σωτηρίου δώδεκα, ἅπαντα θυσίαν τῷ Κυρίῳ.

64. Καὶ ἀπέδωκαν τὰ προστάγματα τῆ βασιλέως τοῖς βασιλικοῖς οἰκονόμοις, καὶ τοῖς ἐπάρχοις κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ ἐδόξασαν τὸ ἔθνος καὶ τὸ ἱερὸν τῆ Κυρίῳ.

65. Καὶ τέτων τελεσθέντων, προσῆλθόν μοι οἱ ἡγέμενοι, λέγοντες·

66. ἐκ ἐχώρισαν τὸ ἔθνος τῆ Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται τὰ ἀλλογενῆ ἔθνη τῆς γῆς καὶ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Μωαβιτῶν, καὶ Αἰγυπτίων, καὶ Ἰδουμαίων.

67. Συνήκησαν γὰρ μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτῶν αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ ἐπεμίγη τὸ σπέρμα τὸ ἅγιον εἰς τὰ ἀλλογενῆ ἔθνη τῆς γῆς, καὶ μετεῖχον οἱ προηγέμενοι καὶ οἱ μεγιστᾶνες τῆς ἀνομίας ταύτης ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆ πράγματος. συνήκησαν

68. Καὶ ἐγένετο ἅμα τῷ ἀκῦσαί με ταῦτα, διέῤῥηξα τὰ ἱμάτια καὶ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα, καὶ κατέτιλα τῆ τριχώματος τῆς κεφαλῆς καὶ τῆ πώγωνος, καὶ ἐκάθισα σύννυς καὶ περίλυπος.

69. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πρὸς με ὅσοι ἦσαν ζηλωταὶ, καὶ ὅσοι ποτε ἐπεκινοῦντο

v. 58. αὐτὰ ὑμᾶς) transpòsita. ibid. ἡγεμόσιν) ἡγουμένοις. ib. τῷ Κυρίου) τῷ Θεῷ. v. 60. τῷ μηνὸς) τοῦ πρώτου μηνός. ibid. εἰσόδου Κύριος ἀπὸ) εἰσόδου ἀπό. v. 61. (δὲ) abeſt. ibid. οἴκῳ τῷ Κυρίου) absque articulo. ib. Οὐρὶ) οὐρία. v. 62. μετ' αὐτῶν) μετ' αὐτοῦ. ibid. οἱ Λευῖται·) οἱ δὲ λευῖται. v. 65. προσῆλθόν μοι) προσῆλθόσάν μοι. v. 66. ἐκ) ἐχ. ibid. ἀκαθαρσίας) addit αὐτῶν. v. 67. συνήκησαν) συνήκεσαν. ibid. αὐτῶν αὐτοὶ) αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ. v. 68. Καὶ ἐγένετο ἅμα) καὶ ἅμα. v. 69. ὅσοι ὅσοι ζηλωταὶ, καὶ) desunt.

καὶ Σαμαίαν, καὶ Ἰώριβον, Νάθαν, Ἐννατὰν, Ζαχαρίαν, καὶ Μοσόλλαμον, τοὺς ἡγουμένους καὶ ἐπιστήμονας,

44. καὶ εἶπα αὐτοῖς ἐλθεῖν πρὸς Δολδαῖον τὸν ἡγούμενον τὸν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ γαζοφυλακίου,

45. ἐντειλάμενος αὐτοῖς διαλεχθῆναι Δολδαίῳ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἐν τῷ τόπῳ γαζοφύλαξιν, ἀποστεῖλαι ἡμῖν τοὺς ἱερατεύσοντας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

ἱερατεύσαντας τόπῳ

46. Καὶ * ἤγαγον ἡμῖν κατὰ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἄνδρας ἐπιστήμονας τῶν υἱῶν Μοολὶ τοῦ Λευὶ, τοῦ Ἰσραὴλ, Ἀσεβηβίαν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, ὄντας δεκαοκτὼ,

* ἤγαγεν

47. καὶ Ἀσεβίαν, καὶ Ἄννουνον, καὶ Ὡσαίαν ἀδελφὸν ἐκ τῶν υἱῶν Χανουναίου· καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἄνδρες εἴκοσι·

48. Καὶ ἐκ τῶν ἱεροδούλων ὧν ἔδωκε Δαυὶδ, καὶ οἱ ἡγούμενοι εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν Λευιτῶν, ἱεροδούλους διακοσίους καὶ εἴκοσι. πάντων ἐσημάνθη ἡ ὀνοματογραφία.

ὀνομάσθη

49. Καὶ ἠυξάμην ἐκεῖ τοῖς νεανίσκοις νηστείαν ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,

50. ζητῆσαι παρ' αὐτοῦ εὐοδίαν ἡμῖν τε καὶ τοῖς συνοῦσιν ἡμῖν, τέκνοις ἡμῶν, καὶ κτήνεσιν.

51. Ἐνετράπην γὰρ αἰτῆσαι τὸν βασιλέα πεζούς τε καὶ ἱππεῖς καὶ προπομπὴν ἕνεκεν ἀσφαλείας τῆς πρὸς τοὺς ἐναντιουμένους ἡμῖν.

52. Εἴπαμεν γὰρ τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἰσχὺς τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἔσται μετὰ τῶν ἐπιζητούντων αὐτὸν εἰς πᾶσαν ἐπανόρθωσιν.

53. Καὶ πάλιν ἐδεήθημεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν κατὰ ταῦτα, καὶ εὐιλάτου ἐτύχομεν.

ἱλαστοῦ

54. Καὶ ἐχώρισα τῶν φυλάρχων τῶν ἱερέων ἄνδρας δώδεκα, καὶ Ἐσερεβίαν καὶ Ἀσαμίαν, καὶ μετ' αὐτῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἄνδρας δέκα.

55. Καὶ ἔστησα αὐτοῖς τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἃ ἐδωρήσατο ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ πᾶς Ἰσραήλ.

οὕτως

56. Καὶ στήσας παρέδωκα αὐτοῖς ἀργυρίου τάλαντα ἑξακόσια καὶ πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργύρεα ταλάντων ἑκατὸν, καὶ χρυσίου τάλαντα ἑκατὸν, καὶ χρυσώματα εἴκοσι, καὶ σκεύη χάλκεα ἀπὸ χρηστοῦ χαλκοῦ στίλβοντα, χρυσοειδῆ σκεύη δώδεκα.

57. Καὶ εἶπα αὐτοῖς· καὶ ὑμεῖς ἅγιοι ἐστὲ τῷ Κυρίῳ (Κύριος) καὶ τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον εὐχὴ τῷ Κυρίῳ, Κυρίῳ τῶν πατέρων ἡμῶν.

58. Ἀγρυ-

v. 44. Δολδαῖον) λοδδαῖον. v. 45. Δολδαίῳ) λοδδαίῳ. ibid. ἱερατεύσαντας ἐν τόπῳ τοῦ) ἱερατεύσοντας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ. v. 46. ἤγαγεν) ἤγαγον. ibid. δεκαοκτὼ) δέκα καὶ ὀκτώ. v. 47. Ἀννουνὸν) ἄννουον. ibid. ἄνδρες εἴκοσι.) transposita. v. 48. ὀνομάσθη) ἐσημάνθη. v. 49. in Rom. καὶ εὐξάμην ἐκεῖ νηστείαν τοῖς νεανίσκοις ἔναντι κυρίου ἡμῶν. v. 52. ὅτι ἰσχὺς) ὅτι ἡ ἰσχύς. v. 53. κατὰ ταῦτα, καὶ ἱλαστοῦ ἐτύχομεν.) πάντα ταῦτα, καὶ ἐτύχομεν εὐιλάτου. v. 54. δώδεκα) δεκαδύο. ibid. Ἀσαμίαν) σαμίαν. ib. δέκα) δώδεκα. v. 55. οὕτως) ἃ. v. 56. καὶ πεντήκοντα) καὶ deest. ibid. ἀργύρεα) ἀργυρᾶ. ib. ταλ. ἑκατὸν) adjicit καὶ χρυσίου τάλαντα ἑκατὸν. v. 57. (Κύριος) abest. ibid. ἅγια) τὰ ἅγια.

Digitized by Google

μου, ὁ δοὺς ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ βασιλέως, δοξάσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

26. Καὶ ἐμὲ ἐτίμησεν ἐναντίον τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν συμβουλευόντων, καὶ πάντων τῶν φίλων, καὶ μεγιστάνων αὐτοῦ.

συμβασιλευόντων

27. Κἀγὼ εὐθαρσὴς ἐγενόμην κατὰ τὴν ἀντίληψιν Κυρίου τοῦ Θεοῦ μου, καὶ συνήγαγον ἐκ τοῦ Ἰσραὴλ ἄνδρας, ὥστε συναναβῆναί μοι.

28. Καὶ οὗτοι οἱ προηγούμενοι κατὰ τὰς πατριὰς αὐτῶν καὶ τὰς μεριδαρχίας, οἱ ἀναβάντες μετ' ἐμοῦ ἐκ Βαβυλῶνος ἐν τῇ βασιλείᾳ * Ἀρταξέρξου τοῦ βασιλέως.

ἀναβαίνοντες

* Ἀρταρξέρξου

29. Ἐκ τῶν υἱῶν Φινεὲς, Γηρσών· ἐκ τῶν υἱῶν Ἰθάμαρ, Γαμαλιήλ· ἐκ τῶν υἱῶν Δαυὶδ, Λαττὰς ὁ Σεχενίου.

Γαμαὴλ

Ἀττοὺς

30. Ἐκ τῶν υἱῶν Φόρος, Ζαχαρίας, καὶ μετ' αὐτοῦ ἀπεγράφησαν ἄνδρες ἑκατὸν πεντήκοντα.

ἀπὸ γραφῆς

31. Ἐκ τῶν υἱῶν Φαὰθ Μωὰβ, Ἐλιαωνίας Ζαραίου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες διακόσιοι.

32. Ἐκ τῶν υἱῶν Ζαθόης, Σεχενίας Ἰεζήλου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες τριακόσιοι· ἐκ τῶν υἱῶν Ἀδὶν, Ὠβὴθ Ἰωνάθου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες διακόσιοι πεντήκοντα.

33. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἠλὰμ, Ἰεσίας Γοθολίου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἑβδομήκοντα.

Ἐλὰμ

34. Ἐκ τῶν υἱῶν Σαφατίου, Ζαραΐας Μιχαήλου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἑβδομήκοντα.

35. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἰωὰβ, Ἀβαδίας Ἰεζήλου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες διακόσιοι δώδεκα.

36. Ἐκ τῶν υἱῶν Βανὶ, Ἀσσαλιμὼθ Ἰωσαφίου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἑξήκοντα καὶ ἑκατόν.

37. Ἐκ τῶν υἱῶν Βαβὶ, Ζαχαρίας Βηβαΐ, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες εἰκοσιοκτώ.

38. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἀστὰθ, Ἰωάννης Ἀκατὰν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἑκατὸν δέκα.

39. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἀδωνικὰμ, οἱ ἔσχατοι· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Ἐλιφάλατος, Γεουὴλ, καὶ Σαμαίας, καὶ μετ' αὐτῶν ἄνδρες ἑβδομήκοντα.

Ἰεουὴλ

40. Ἐκ τῶν υἱῶν Βαγὼ, Οὐθὶ ὁ τοῦ Ἰσταλκούρου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἑβδομήκοντα.

41. Καὶ συνήγαγον αὐτοὺς ἐπὶ τὸν λεγόμενον Θερὰν ποταμὸν, καὶ παρενεβάλομεν αὐτόθι ἡμέρας τρεῖς, καὶ κατέμαθον αὐτούς.

42. Ἐκ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων καὶ ἐκ τῶν Λευιτῶν οὐχ εὑρὼν ἐκεῖ,

43. ἀπέστειλα πρὸς Ἐλεάζαρον, καὶ Ἰδουῆλον, καὶ Μαασμὰν, καὶ Ἐλιαθὰν, καὶ

v. 26. συμβασιλευόντων) συμβουλευόντων. v. 27. Κἀγὼ) καὶ ἐγὼ. ibid. ἐκ τοῦ Ἰσρ. ἄνδρας) transposita. v. 28. ἀναβαίνοντες) ἀναβάντες. ibid. Ἀρταρξέρξου) ἀρταξέρξου. v. 29. Ἰθάμαρ, Γαμαὴλ) ἰαθαμάρου, γαμαλιὴλ ibid. Ἀττοὺς) λαττοὺς. v. 30. τῶν υἱῶν Φ. καὶ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ γραφῆς) ἐκ τῶν υἱῶν Φόρος, ζαχαρίας, καὶ μετ' αὐτοῦ ἀπεγράφησαν. v. 33. Ἐλὰμ) ἠλάμ. v. 34. in *Edit. Rom.* habetur. v. 35. δώδεκα) δεκαδύο. v. 36. Βανὶ, Ἀσσαλιμὼθ) βανίας, σαλιμὼθ. v. 39. Ἐλιφάλατος, Ἰεουὴλ) ἐλιφαλὰ τοῦ γεουὴλ. v. 41. αὐτόθι ἡμέρας τρεῖς) transposita. v. 42. Ἐκ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων) καὶ ἐκ τῶν ἱερέων. v. 43. καὶ Μαασμὰν, καὶ Ἐλιαθὰν) καὶ μαία καὶ μασμὰν, καὶ ἀλιαθὰν.

Digitized by Google

12. ὅπως ἐπισκέψωνται τὰ καλὰ τὴν Ἰεδαίαν καὶ Ιερουσαλὴμ, ακολέθως ὡς ἔχει ἐν τῷ νόμῳ τῦ Κυρίε·

13. καὶ ἀπενεγκεῖν δῶρα τῷ Κυρίῳ τῦ Ἰσραὴλ, ἃ ἠυξάμην ἐγώ τε καὶ οἱ Φίλοι εἰς Ἰερυσαλήμ· καὶ πᾶν χρυσίον καὶ ἀργύριον ὃ ἐὰν εὑρεθῇ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Βαβυλωνίας τῷ Κυρίῳ εἰς Ἰερυσαλὴμ, σὺν τῷ δεδωρημένῳ ὑπὸ τῦ ἔθνες εἰς τὸ ἱερὸν τῦ Κυρίε Θεοῦ αὐτῶν τὸ ἐν Ἰερυσαλήμ,

14. συναχθῆναι τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον εἰς ταύρες καὶ κριὲς καὶ ἄρνας, καὶ τὰ τούτοις ακόλυθα·

15. ὥςε προσενεγκεῖν θυσίας τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον τῦ Θεῦ αὐτῶν τὸ ἐν Ἰερυσαλήμ.

16. Καὶ πάντα ὅσα ἐὰν βέλῃ μετὰ τῶν ἀδελφῶν σου ποιῆσαι χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ, ἐπιτέλει καθὰ τὸ θέλημα τῦ Θεῦ σε.

17. Καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τῦ Κυρίε τὰ δεδόμενά σοι εἰς τὴν χρείαν τῦ ἱερῦ τῦ Θεῦ σε τῦ ἐν Ἰερυσαλήμ·

18. καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἐὰν ὑποπίπλῃ σοι εἰς τὴν χρείαν τῦ ἱερῦ τῦ Θεῦ σε, δώσεις ἐκ τῦ βασιλικῦ γαζοφυλακίε.

Ἀρταξέρξης

19. Κἀγὼ δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης προσέταξα τοῖς γαζοφύλαξι Συρίας καὶ Φοινίκης, ἵνα ὅσα ἐὰν ἀποςείλῃ Ἔζρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἀναγνώςης τῦ νόμε τῦ Θεῦ τῦ ὑψίςε, ἐπιμελῶς δοθῶσιν αὐτῷ ἕως ἀργυρίε ταλάντων ἑκατὸν,

20. ὁμοίως δὲ καὶ ἕως πυρῦ κόρων ἑκατὸν, καὶ οἴνε μετρητῶν ἑκατόν·

21. καὶ ἄλλα ἐκ πλήθους πάντα κατὰ τὸν τῦ Θεοῦ νόμον ἐπιτελεσθήτω ἐπιμελῶς τῷ Θεῷ τῷ ὑψίςῳ, ἵνεκεν τῦ μὴ γενέσθαι ὀργὴν ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

22. Καὶ ὑμῖν δὲ λέγεται, ὅπως πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τοῖς Λευίταις, καὶ τοῖς ἱεροψάλταις, καὶ θυρωροῖς, καὶ ἱεροδούλοις, καὶ πραγματικοῖς τῦ ἱεροῦ τούτε μηδεμίαν Φορολογίαν, μηδὲ ἄλλα ἐπιβολὴ γίγνηται, καὶ ἐξουσίαν μηδένα ἔχειν ἐπιβαλεῖν τι τούτοις.

23. Καὶ σὺ, Ἔζρα, κατὰ τὴν σοφίαν τῦ Θεῦ, ἀνάδειξον κριτὰς καὶ δικαςὰς, ὅπως δικάζωσιν ἐν ὅλῃ Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ, πάντας τὺς ἐπισταμένους τὸν νόμον τῦ Θεῦ σου, καὶ τὺς μὴ ἐπισταμένους δὲ διδάξεις.

24. Καὶ πάντες ὅσοι ἐὰν παραβαίνωσι τὸν νόμον τῦ Θεῦ σου καὶ τὸν βασιλικὸν, ἐπιμελῶς κολασθήσονται, ἐάν τε καὶ θανάτῳ, ἐάν τε καὶ τιμωρίᾳ, ἢ ἀργυρικῇ ζημίᾳ, ἢ ἀπαγωγῇ. παραβαίνωσι

25. Καὶ εἶπεν Ἔζρας ὁ γραμματεὺς· εὐλογητὸς μόνος ὁ Κύριος τῶν πατέρων με,

v. 12. ὡς ἔχει) ᾗ ἔχει. ibid. τῦ Κυρίου) κυρίου. v. 13. Βαβυλωνίας) addit τῷ κυρίῳ. v. 14. τὸ χρυσίον) τέτε χρυσίον. v. 15. τῦ Θεοῦ) τοῦ κυρίου Θεῦ. v. 17. τῦ ἐν Ἰερυσαλήμ·) non habet. v. 18. καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἐὰν ὑποπίπλῃ σοι εἰς τὴν χρείαν τῦ ἱερῦ τῦ Θεῦ σου) omnia defiderantur. ibid. ἐκ τῦ ἱερῦ) ἐκ τοῦ βασιλικοῦ. v. 19. Κἀγὼ δὲ ὁ βασιλ. Ἀρταςέρ.) κἀγὼ ἰδοὺ ἀρταξέρξης βασιλεὺς. ibid. Ἔζρας) ἔσδρας, passim. v. 21. ἐκ τὴν βασιλείαν) εἰς τὴν βασιλείαν. v. 22. τοῖς ἱεροψάλταις) absque articulo. ibid. ἄλλα βαλὴ γίγνηται, καὶ ἐξουσίαν μηδένα ἔχειν) ἄλλα ἐπιβολὴ γίνηται, καὶ μηδένα ἔχειν ἐξουσίαν. v. 23. ἐπισταμένους δὲ) δὲ abeſt. v. 24. ἐὰν παραβαίνωσι) ἂν παραβαίνωσι. v. 25. ὁ Κύριος) κύριος ὁ Θεὸς.

σιλέως Ἀσσυρίων ἐπ' αὐτὸς, κατισχύσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἔργα Κυρίε Θεῦ Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ μεταγενέστερος τούτων ἦσὶ, βασιλεύοντος Ἀρταξέρξε τῦ Περσῶν βασιλέως, προσέβη Ἔζρας Σαραίε τῦ Ἐζρίε, τῦ Χελκίε, τῦ Σαλήμε,

2. τῦ Σαδδόκε, τῦ Ἀχιτώβ, τῦ Ἀμαρίε, τῦ Ἐζίε, τῦ Μαρεμώθ, τῦ Ζαραίε, τῦ Σαυΐε, τῦ Βοκκὰ, τῦ Ἀβισσαΐ, τῦ Φινεὲς, τῦ Ἐλεάζαρ, τῦ Ἀαρὼν τῦ ἱερέως τῦ πρώτυ.

3. Οὗτος Ἔζρας ἀνέβη ἐκ Βαβυλῶνος ὡς γραμματεὺς εὐφυὴς ὢν ἐν τῷ νόμῳ Μωυσέως τῷ ἐκδεδομένῳ ὑπὸ τῦ Θεῦ τῦ Ἰσραήλ.

4. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς δόξαν, εὑρόντος χάριν ἐνώπιον αὐτῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἀξιώματα αὐτῦ.

5. Καὶ συνανέβησαν ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τῶν ἱερέων, καὶ Λευιτῶν, καὶ ἱεροψαλτῶν, καὶ θυρωρῶν, καὶ ἱεροδούλων εἰς Ἱεροσόλυμα,

Ἀρταξ- 6. ἔτυς ἑβδόμυ βασιλεύοντος Ἀρταξέρξυ ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί. ἔτος ὁ ἐνιαυτὸς ξέρξυ τὸς ἑβδόμυς τῷ βασιλεῖ. ἐξελθόντες γὰρ ἐκ Βαβυλῶνος τῇ νουμηνίᾳ τῦ πρώτυ μηνὸς, ἐν τῇ νουμηνίᾳ τῦ πέμπτυ μηνὸς παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς εὐοδίαν παρὰ τῦ Κυρίυ ἐπ' αὐτῇ.

7. Ὁ γὰρ Ἔζρας πολλὴν ἐπιςήμην περιεῖχεν εἰς τὸ μηδὲν παραλιπεῖν τῶν ἐκ τῦ νόμυ Κυρίυ καὶ τῶν ἐντολῶν, διδάξαι τὸν πάντα Ἰσραὴλ πάντα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα.

8. Προσπεσόντος δὲ τῦ γραφέντος προσάγματος παρὰ Ἀρταξέρξυ τῦ βασι- Ἀρταξ-
λέως πρὸς Ἔζραν τὸν ἱερέα καὶ ἀνα- ξέρξ
γνώσην τῦ νόμυ Κυρίυ, ἔ ἐστιν ἀντίγραφον τὸ ὑποκείμενον.

9. Βασιλεὺς Ἀρταξέρξης Ἔζρα τῷ ἱε- Ἀρταρ-
ρεῖ καὶ ἀναγνώσῃ τῦ νόμυ Κυρίυ χαί- ξέρξης
ρειν.

10. Καὶ τὰ Φιλάνθρωπα ἐγὼ κρίνας, προσέταξα τὲς βελομένυς ἐκ τῦ ἔθνυς τῶν Ἰουδαίων αἱρετίζοντας, καὶ τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, τῶνδε ἐν ὄντων δὲ
τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ συμπορεύεσθαί αὐτῶν
σοι εἰς Ἱερουσαλήμ.

11. Ὅσοι οὖν ἐνθυμῶνται, συνεξορμίσθω- συνεξορ-
σαν, καθάπερ δέδοκται ἐμοί τε καὶ τοῖς μάτω-
ἑπτὰ φίλοις συμβουλευταῖς· σαν

12. ὅπως

CAP. VIII. v. 1. Ἔζρας Σαραίου τῦ Ἐζρίου) ἔσδρας ἀζαριάου, τῦ ζαχρίου. v. 2. Ἔζρου) ἐζίου, ibid. τῦ Μαρεμώθ, τῦ Ζαραΐε, τῦ Σαυΐε) non habet. ib. Ἀβισσαΐ) ἀβισυέ. v. 3. Ἔζρας) ἐσδρας. ibid. νόμῳ Μωυσέως) transposita. v. 5. Ἱεροσόλυμα) ἱερουσαλήμ. v. 6. Ἀρταξέρξε) ἀρταξέρξου. ibid. ὁ ἐνιαυτὸς) absque articulo. ib. ἐν τῇ νουμηνίᾳ τῦ πέμπτε μηνὸς) desiderantur. ib. εἰς Ἱεροσόλυμα) εἰς ἱερουσαλήμ. ib. παρὰ τῦ Κυρίε) adjicit ἐπ' αὐτῷ. v. 5. Ἔζρας) ἔσδρας, passim. ibid. καὶ τῶν ἐντολῶν) καὶ ἐκ τῶν ἐντολῶν. ib. τὸν πάντα Ἰσραὴλ πάντα τὰ δικ. καὶ τὰ κρ.) πάντα τὸν ἰσραὴλ δικαιώματα καὶ κρίματα. v. 8. Ἀρταξέρξου τῦ βασ.) ἀρταξέρξου βασιλέως. ibid. Ἔζραν) ἔσδραν. v. 9. Ἀρταξέρξης Ἔζρᾳ) ἀρταξέρξης ἐσδρᾳ. v. 10. ὄντων δὲ αὐτῶν ἐν) καὶ τῶν δὲ ἐν. v. 11. συνεξορμίσθωσαν) συνεξορμισθῆναι.

Digitized by Google

καὶ ἐπὶ τούτῳ κρεμασθῆναι, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆ εἶναι βασιλικά.

32. Διὰ ταῦτα καὶ ὁ Κύριος, ἧ τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐπικέκληται ἐκεῖ, ἀφανίσαι πάντα βασιλέα καὶ ἔθνος, ὃς ἐκλινεῖ τὴν χεῖρα αὐτῆ καλῦσαι ἢ κακοποιῆσαι τὸν οἶκον τῆ Κυρίου ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἰερουσαλήμ.

33. Ἐγὼ βασιλεὺς Δαρεῖος δεδογμάτικα ἐπιμελῶς κατὰ ταῦτα γίνεσθαι.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΤΟΤΕ Σισίννης ὁ ἔπαρχος κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ Σαθραβαζάνης, καὶ οἱ συνεταῖροι κατακολιθήσαντες τοῖς ὑπὸ τῆ Βασιλέως Δαρείῳ προσαγεῖσιν,

2. ἐπεξάτην τῶν ἱερῶν ἔργων, ἐπιμελέστερον συνεργοῦντες τοῖς πρεσβυτέροις τῶν Ἰουδαίων καὶ ἱερεῦσι. ἱερέων

3. Καὶ εὔοδα ἐγίνετο τὰ ἱερὰ ἔργα, προφητευόντων Ἀγγαίε καὶ Ζαχαρίε τῶν προφητῶν.

4. Καὶ συνετέλεσαν ταῦτα διὰ προστάγματος τῆ Κυρίε Θεῆ Ἰσραὴλ, καὶ μετὰ τῆς γνώμης Κύρου καὶ Δαρείε καὶ Ἀρταξέρξε βασιλέων Περσῶν, ἕως τῆ ἕκτε ἔτες Δαρείε βασιλέως Περσῶν.

5. Συνετελέθη ὁ οἶκος ὁ ἅγιος ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος μηνὸς Ἀδαρ τῆ ἕκτε ἔτες βασιλέως Δαρείε.

6. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, οἱ προσθέντες, ἀκολούθως τοῖς ἐν τῇ Μωσέως βίβλῳ.

7. Καὶ προσήνεγκαν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῆ ἱερῆ τῆ Κυρίε ταύρες ἑκατὸν, κριοὶ διακόσιοι, ἄρνας τετρακόσιοι,

8. χιμαίρες ὑπὲρ ἁμαρτίας παντὸς τῆ Ἰσραὴλ δώδεκα πρὸς ἀριθμὸν, ἐκ τῶν φυλάρχων τῆ Ἰσραὴλ δώδεκα.

9. Καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται κατὰ φυλὰς ἐσολισμένοι ἐπὶ τῶν ἔργων Κυρίε τῆ Θεῆ Ἰσραὴλ ἀκολούθως τῇ Μωσέως βίβλῳ, καὶ οἱ θυρωροὶ ἐφ' ἑκάστου πυλῶνος.

10. Καὶ ἠγάγοσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῶν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τὸ πάσχα ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῆ πρώτε μηνὸς, ὅτε ἠγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἅμα,

11. καὶ πάντες οἱ υἱοὶ τῆς αἰχμαλωσίας, ὅτι ἠγνίσθησαν· ὅτι οἱ Λευῖται ἅμα πάντες ἠγνίσθησαν.

12. Καὶ ἔθυσαν τὸ πάσχα πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἑαυτοῖς.

13. Καὶ ἐφάγοσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, πάντες οἱ χωρισθέντες ἀπὸ τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, ζητοῦντες τὸν Κύριον.

14. Καὶ ἠγάγοσαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας εὐφραινόμενοι ἔναντι τῆ Κυρίε·

15. ὅτι μετέστρεψε τὴν βουλὴν τῆ βασιλέως

v. 31. ἐπὶ τούτῳ) ἐν αὐτῇ. v. 32. τῆ Κυρίου) absque articulo. CAP. VII. v. 1. ὁ ἔπαρχος) absque articulo. v. 2. τῶν ἱερέων) τῶν Ἰουδαίων. v. 4. τῆ Κυρίου) absque articulo. ibid. Κύρου) τοῦ κύρου. ib. ἕως τῆ ἕκτε ἔτους Δαρείου βασιλέως Περσῶν) non habet. v. 6. Μωσέως) μωσέως. v. 9. τῆ Θεῆ) θεᾶ. ibid. Μωσέως) μωσέως. v. 14. τῆ Κυρίου.) absque articulo.

Digitized by Google

σαλὴμ, καὶ ἀπ' ἐκείνε μέχρι τῦ νῦν οἰκοδομέμενος οὐκ ἔλαβε συντέλειαν.

20. Νῦν οὖν εἰ κρίνεται, βασιλεῦ, ἐπισκεπήτω ἐν τοῖς βασιλικοῖς βιβλιοφυλακίοις τῦ Κύρε·

21. καὶ ἐὰν εὑρίσκητε μετὰ τῆς γνώμης Κύρε τῦ βασιλέως γενομένην τὴν οἰκοδομὴν τῦ οἴκου Κυρίου τῦ ἐν Ἱερεσαλὴμ, καὶ κρίνηται τῷ κυρίῳ βασιλεῖ ἡμῶν, προσφωνησάτω ἡμῖν περὶ τούτων.

22. Τότε ὁ βασιλεὺς Δαρεῖος προσέταξεν ἐπισκέψασθαι ἐν τοῖς βασιλικοῖς βιβλιοφυλακίοις τοῖς κειμένοις ἐν Βαβυλῶνι, καὶ εὑρέθη ἐν Ἐκβατάνοις, τῇ βάρει τῇ ἐν Μηδείᾳ χώρᾳ, τόμος εἷς, ἐν ᾧ ὑπεμνημάτιτο τάδε.

23. Ἔτες πρώτε βασιλεύοντος Κύρε, βασιλεὺς Κῦρος προσέταξε τὸν οἶκον τῦ Κυρίε τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἰκοδομῆσαι, ὅπε ἐπιθύσι διὰ πυρὸς ἐνδελεχοῦς·

24. ὃ τὸ ὕψος πηχῶν ἑξήκοντα, πλάτος πηχῶν ἑξήκοντα, διὰ δόμων λιθίνων ξυσῶν τριῶν, καὶ δόμε ξυλίνε ἐγχωρίε καινῦ ἑνός, καὶ τὸ δαπάνημα δοθῆναι ἐκ τῦ οἴκε Κύρε τῦ βασιλέως.

25. Καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τῦ οἴκε Κυρίου, τὰ χρύσεα καὶ τὰ ἀργύρεα, ἃ ἐξήνεγκε Ναβεχοδονόσορ ἐκ τῦ οἴκε τῦ ἐν Ἱερεσαλὴμ καὶ ἀπήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα, ἀποκατασταθῆναι εἰς τὸν οἶκον τὸν ἐν Ἱερεσαλὴμ, ἃ ἦν κείμενα, ὅπως τεθῇ ἐκεῖ.

26. Προσέταξε δὲ ἐπιμεληθῆναι Σισίννη ἐπάρχῳ Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ Σαθραβυζάνῃ, καὶ τοῖς συνεταίροις, καὶ τοῖς ἀποτεταγμένοις ἐν Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ ἡγεμόσιν ἀπέχεσθαι τῦ τόπου, ἐᾶσαι δὲ τὸν παῖδα τῦ Κυρίε Ζοροβάβελ, ἔπαρχον δὲ τῆς Ἰεδαίας, καὶ τὲς πρεσβυτέρες τῶν Ἰεδαίων, τὸν οἶκον Κυρίε ἐκεῖνον οἰκοδομεῖν ἐπὶ τῦ τόπου.

27. Καὶ ἐγὼ ἐπέταξα ἐλοχερῶς οἰκοδομῆσαι καὶ αὐτενίσαι, ἵνα συμποιῶσι τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Ἰεδαίων, μέχρις τῦ ἐπιτελεσθῆναι τὸν οἶκον τῦ Κυρίε.

28. Καὶ ἀπὸ τῆς Φορολογίας κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης ἐπιμελῶς σύνταξιν δίδεσθαι τούτοις τοῖς ἀνθρώποις εἰς θυσίας τῷ Κυρίῳ, Ζοροβάβελ ἐπάρχῳ εἰς ταύρους, καὶ κριοὺς, καὶ ἄρνας,

29. ὁμοίως δὲ καὶ πυρὸν, καὶ ἅλας, καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον ἰσδελεχῶς καθ' ἐνιαυτὸν, καθὼς ἂν οἱ ἱερεῖς οἱ ἐν Ἱερεσαλὴμ ὑπαγορεύσωσιν ἀναλίσκεσθαι καθ' ἡμέραν ἀναμφισβητήτως· ἀναμφισβήτητος

30. ὅπως προσφέρωνται σπονδαὶ τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ ὑπὲρ τῦ βασιλέως καὶ τῶν παίδων, καὶ προσεύχωνται περὶ τῆς αὐτῶν ζωῆς.

31. Καὶ προστέταξεν ἵνα ὅσοι ἂν παραβῶσιν τί τῶν προειρημένων καὶ τῶν προσγεγραμμένων, ἢ καὶ ἀκυρώσωσιν, ληφθῆναι ξύλον ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῦ, καὶ

v. 22. βασιλικοῖς) non habet. ibid. τόμος εἷς, ἐν ᾧ ὑπεμνημάτιτο) τόπος εἷς, ἐν ᾧ ὑπομνηματίτο. v. 25. τὰ χρύσεα, καὶ τὰ ἀργύρεα) τά τε χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἃ. v. 26. ἐᾶσαι τὸν π. τῦ Κυρ.) ἐᾶσαι δὲ τὸν παῖδα κυρίου. ibid. Κυρίου) τοῦ κυρίου. v. 27. Καὶ ἐγὼ) addit δὲ. ibid. τῶν Ἰουδαίων) τῆς Ἰουδαίας. ib. μέχρις) μέχρι. v. 28. εἰς θυσίας) εἰς θυσίαν. v. 29. ἀναμφισβήτητος) ἀναμφισβητήτως. v. 31. προσέταξεν - - ληφθῆναι) προσέθεμεν ἵνα ὅσοι ἐὰν παραβῶσι τί τῶν γεγραμμένων καὶ ἀκυρώσωσι, ληφθῆναι.

7. ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΗΣ ΕΓΡΑΨΕ ΔΑΡΕΙΩ, ΚΑΙ ΑΠΕΣΤΕΙΛΕΝ, Σισίννης ὁ ἔπαρχος Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ Σαθραβουζάνης, καὶ οἱ συνταῖροι οἱ ἐν Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ ἡγεμόνες, βασιλεῖ Δαρείῳ χαίρειν.

8. Πάντα γνωστὰ ἔστω τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ, ὅτι παραγενόμενοι εἰς τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἐλθόντες εἰς Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν, κατελάβομεν τῆς αἰχμαλωσίας τοὺς πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει οἰκοδομοῦντας οἶκον τῷ Κυρίῳ μέγαν, καινὸν διὰ λίθων ξυτῶν καὶ πολυτελῶν, ξύλων τιθεμένων ἐν τοῖς τοίχοις,

σπουδὴν 9. καὶ τὰ ἔργα ἐκεῖνα ἐπὶ σπουδῆς γινόμενα, καὶ εὐοδούμενον τὸ ἔργον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ ἐν παίσῃ δόξῃ συντελέ- καὶ ἐπιμελείᾳ συντελούμενον.

μενα 10. Τότε ἐπυθανόμεθα τῶν πρεσβυτέρων τούτων, λέγοντες· τίνος ὑμῖν προστάξαντος, οἰκοδομεῖτε τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ τὰ ἔργα ταῦτα θεμελιοῦτε;

11. Ἐπερωτήσαμεν οὖν αὐτοὺς, ἵνακεν τοῦ γνωρίσαι σοι, καὶ γράψαι σοι τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀφηγουμένους, καὶ τὴν ὀνοματογραφίαν ἠτοῦμεν αὐτοὺς τῶν προκαθηγουμένων.

πρεσκα- θημένων 12. Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν ἡμῖν, λέγοντες· ἡμεῖς ἐσμὲν παῖδες τοῦ Κυρίου τοῦ κίσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

13. Καὶ ᾠκοδόμητο οἶκος ἔμπροσθεν ἐτῶν πλειόνων διὰ βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ μεγάλου καὶ ἰσχυροῦ, καὶ ἐπετελέσθη.

14. Καὶ ἐπεὶ οἱ πατέρες ἡμῶν παραπικράναντες ἥμαρτον εἰς τὸν Κύριον τὸν Ἰσραὴλ τὸν ἐράνιον, παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας Ναβουχοδονόσορ βασιλέως τῆς Βαβυλωνίας, βασιλέως τῶν Χαλδαίων.

15. Τόν τε οἶκον καθελόντες ἐνεπύρισαν, καὶ τὸν λαὸν ᾐχμαλώτευσαν εἰς Βαβυλῶνα.

16. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ ἔτει βασιλεύοντος Κύρου χώρας Βαβυλωνίας, ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς Κῦρος τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομηθῆναι,

17. καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργύρεα, ἃ ἐξήνεγκε Ναβουχοδονόσορ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπηρείσατο αὐτὰ ἐν τῷ ἑαυτοῦ ναῷ, πάλιν ἐξήνεγκεν αὐτὰ Κῦρος ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι, καὶ παρεδόθη Ζοροβάβελ καὶ Σαναβασσάρῳ τῷ ἐπάρχῳ·

18. καὶ ἐπετάγη αὐτῷ ἀπενέγκαντι πάντα ταῦτα τὰ σκεύη ἀποθεῖναι ἐν τῷ ναῷ τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου τοῦτον οἰκοδομηθῆναι ἐπὶ τοῦ τόπου.

19. Τότε ὁ Σαναβάσσαρος ἐκεῖνος παραγενόμενος ἐνεβάλετο τοὺς θεμελίους τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ,

v. 7. ΑΠΕΣΤΕΙΛΕΝ) ΑΠΕΣΤΕΙΛΑΝ. v. 8. ξυτῶν καὶ πολυτ.) καὶ deeft. v. 9. σπουδὴν) σπουδῆς. ibid. συντελέμενα) συντελέμενον. v. 11. ἵνακεν) ἵνεκεν. ibid. προκαθημένων) προκαθηγημένων. v. 12. ἡμεῖς ἐσμὲν) ἐσμὲν. v. 14. τῆς Βαβυλωνίας) βαβυλῶνος. v. 15. οἰκοδομηθῆναι) οἰκοδομῆσαι. v. 17. ἀργύρεα) ἀργυρᾶ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ib. Βαβυλῶνι) βαβυλωνίᾳ. ib. Ζοροβάβελ καὶ Σαναβασσάρῳ) σαβανασσάρῳ ζοροβάβελ. v. 18. ἀπενέγκαντι ταῦτα τὰ σκ.) καὶ ἀπήνεγκε πάντα τὰ σκεύη ταῦτα. ibid. Κυρίου τοῦτον) τοῦτον abeft. v. 19. Σαναβάσσαρος ἐκεῖνος) σαβανάσσαρος. ibid. τοῦ Κυρίου) κυρίου.

Digitized by Google

σαλπίγγων διὰ τὸν κλαυθμὸν τοῦ λαοῦ. ὁ γὰρ ὄχλος ἦν ὁ σαλπίζων μεγάλως, ὥστε μακρόθεν ἀκούεσθαι.

63. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἐχθροὶ τῆς Φυλῆς Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, ἦλθοσαν ἐπιγνῶναι τίς ἡ φωνὴ τῶν σαλπίγγων.

64. Καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας οἰκοδομοῦσι τὸν λαὸν τῷ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ.

65. Καὶ προσελθόντες τῷ Ζοροβάβελ, καὶ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς ἡγουμένοις τῶν πατριῶν, λέγουσιν αὐτοῖς· συνοικοδομήσομεν ὑμῖν.

66. Ὁμοίως γὰρ ὑμῖν ἀκούομεν τῷ Κυρίῳ ὑμῶν, καὶ αὐτῷ ἐπιθύομεν ἀπὸ ἡμερῶν Ἀσβασαρὲθ βασιλέως Ἀσσυρίων, ἐντεῦθα ὃς μετήγαγεν ἡμᾶς ἐντεῦθεν.

67. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς Ζοροβάβελ καὶ Ἰησοῦς, καὶ οἱ ἡγέμενοι τῶν πατριῶν τῆ Ἰσραήλ. οὐχ ἡμῖν καὶ ὑμῖν τῆ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν.

68. Ἡμεῖς γὰρ μόνοι οἰκοδομήσομεν τῷ Κυρίῳ τῆ Ἰσραὴλ ἀκολούθως οἷς προσέταξεν ἡμῖν Κῦρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν.

69. Τὰ δὲ ἔθνη τῆς γῆς ἐπικοιμώμενα τοῖς ἐν τῆ Ἰουδαίᾳ, καὶ πολιορκοῦντες, εἶργον τὸ οἰκοδομεῖν.

70. Καὶ ἐπιβουλὰς καὶ δημαγωγίας καὶ ἐπισυστάσεις ποιούμενοι, ἀπεκώλυσαν τῆ ἐπιλελεσθῆναι τὴν οἰκοδομὴν πάντα τὸν χρόνον τῆς ζωῆς τοῦ βασιλέως Κύρου. καὶ εἴρχθησαν τῆς οἰκοδομῆς ἔτη δύο, ἕως τῆς βασιλείας Δαρείου.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΕΝ δὲ τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς τοῦ Δαρείου βασιλείας, ἐπροφήτευσεν Ἀγγαῖος, καὶ Ζαχαρίας ὁ τοῦ Ἀδδὼ, οἱ προφῆται, ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἰερουσαλὴμ, ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτούς.

2. Τότε ἀνὰς Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ, καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ, ἤρξαντο οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου τὸν ἐν Ἰερουσαλὴμ, συντόντων τῶν προφητῶν τοῦ Κυρίου, βοηθόντων αὐτοῖς.

3. Ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ παρῆν πρὸς αὐτοὺς Σισίννης ὁ ἔπαρχος Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ Σαθραβουζάνης, καὶ οἱ συνεταῖροι αὐτοῦ, καὶ εἶπαν αὐτοῖς.

4. Τίνος ὑμῖν συντάξαντος, τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομεῖτε, καὶ τὴν στέγην ταύτην καὶ τ' ἄλλα πάντα ἐπιτελεῖτε; καὶ τίνες εἰσὶν οἱ οἰκοδόμοι οἱ ταῦτα ἐπιτελοῦντες;

5. Καὶ ἔσχοσαν χάριν, ἐπισκοπῆς γενομένης ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν, παρὰ τοῦ Κυρίου οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων.

6. καὶ οὐκ ἐκωλύθησαν τῆς οἰκοδομῆς, μέχρι τοῦ ὑποσημανθῆναι Δαρείῳ περὶ αὐτῶν, καὶ προσφωνηθῆναι.

v. 65. συνοικοδομήσομεν) συνοικοδομήσωμεν. v. 66. ἀπὸ ἡμερῶν Ἀσβασαρὲθ) ἀφ' ἡμερῶν ἀσβακαφὰς, ibid. ἐντεῦθα.) ἐνταῦθα. v. 67. ἔπαν) ἔπειν. ibid. τῷ Θεῷ) absque articulo. v. 70. Καὶ ἐπιβουλὰς καὶ δημαγωγίας καὶ ἐπισυστάσεις) καὶ βαλὰς καὶ δημαγωγοῦντες, καὶ συστάσεις. ibid. ἐπιτελεσθῆναι) ἀποτελεσθῆναι. CAP. VI. v. 1. τῷ Δαρείῳ) δαρείου. v. 3. συνεταῖροι αὐτοῦ) αὐτοῦ deeſt. v. 4. τ' ἄλλα) τὰ ἄλλα. ibid. τίνες εἰσὶν οἱ οἰκοδόμοι) καὶ τίνες εἰσὶν οἰκοδόμοι. v. 6. μέχρι τοῦ ὑποσημανθῆναι) μέχρις οὗ ἀποσημανθῆναι.

50. Καὶ ἠγάγοσαν τὸν τῆς σκηνοπηγίας ἑορτὴν, ὡς ἐπιτέτακται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ θυσίας καθ' ἡμέραν, ὡς προσῆκον ἦν.

51. Καὶ μετὰ ταῦτα προσφορὰς ἐνδελεχισμοῦ, καὶ θυσίας σαββάτων καὶ νεμηνιῶν καὶ ἑορτῶν πασῶν ἡγιασμένων.

52. Καὶ ὅσοι ἠύξαντο εὐχὴν τῷ Θεῷ, ἀπὸ τῆς νεμηνίας τοῦ ἑβδόμου μηνὸς ἤρξαντο προσφέρειν θυσίας τῷ Θεῷ, καὶ ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἔπω ᾠκοδόμητο.

53. Καὶ ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λατόμοις καὶ τέκτοσι, καὶ βρωτὰ, καὶ ποτὰ, καὶ κάρρα τοῖς Σιδωνίοις καὶ Τυρίοις εἰς τὸ παράγειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ Λιβάνου ξύλα κέδρινα, διαφέρειν σχεδίας εἰς τὸν Ἰόππης λιμένα, κατὰ τὸ πρόσταγμα τὸ γραφὲν αὐτοῖς παρὰ Κύρου τοῦ Περσῶν βασιλέως.

54. Καὶ τῷ δευτέρῳ ἔτει παραγενόμενος εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ μηνὸς δευτέρου, ἤρξατο Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ, καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται, καὶ πάντες οἱ παραγενόμενοι ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς Ἱερουσαλὴμ.

55. καὶ ἐθεμελίωσαν τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ τῇ νεμηνίᾳ τοῦ δευτέρου μηνὸς, τοῦ δευτέρου ἔτους, ἐν τῷ ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ Ἱερουσαλήμ.

56. Καὶ ἔστησαν τοὺς Λευῖτας ἀπὸ εἰκοσαετοῦς ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ Κυρίου. καὶ ἔστη Ἰησοῦς, καὶ οἱ υἱοὶ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ, καὶ Καδμιὴλ ὁ ἀδελφὸς, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰησοῦ Ἡμαδαβοὺν, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰωδὰ τοῦ Ἰλιαδοὺ σὺν τοῖς υἱοῖς καὶ ἀδελφοῖς, πάντες οἱ Λευῖται ὁμοθυμαδὸν ἐργοδιῶκται, ποιοῦντες εἰς τὰ ἔργα ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ᾠκοδόμησαν οἱ οἰκοδόμοι τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. Καδωὴλ Ἠλιασδὴν

57. Καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐξολισμένοι μετὰ μουσικῶν καὶ σαλπίγγων, καὶ οἱ Λευῖται οἱ υἱοὶ Ἀσὰφ ἔχοντες τὰ κύμβαλα, ὑμνοῦντες τῷ Κυρίῳ, καὶ εὐλογοῦντες κατὰ Δαυὶδ βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ.

58. Καὶ ἐφώνησαν δι' ὕμνων ὁμολογοῦντες τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἡ χρηστότης αὐτοῦ καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἐν παντὶ Ἰσραήλ.

59. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐσάλπισαν καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ, ὑμνοῦντες τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τῇ ἐγέρσει τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου.

60. Καὶ ἦλθοσαν ἐκ τῶν ἱερέων τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν προκαθημένων κατὰ τὰς πατρίας αὐτῶν, οἱ πρεσβύτεροι οἱ πρεσωρακότες τὸν πρὸ τούτου οἶκον πρὸς τὴν τούτου οἰκοδομὴν μετὰ κραυγῆς καὶ κλαυθμοῦ μεγάλου·

61. καὶ πολλοὶ διὰ σαλπίγγων καὶ χαρᾶς μεγάλης φωνῇ·

62. ὥστε τὸν λαὸν μὴ δύνεσθαι τῶν σαλ-

v. 50. ἠγάγοσαν τῷ) ἠγάγοσαν τὸν τῷ. v. 53. καὶ βρωτὰ, καὶ ποτὰ) transposita. ibid. κάρρα) χάρρα. ib. Κύρα Περσῶν) κύρα τῶ περσῶν. v. 55. τὸν οἶκον) τὸν ναὸν. v. 56. Καδωὴλ) καδμιὴλ. ibid. Ἰησοῦ) abest. ib. Ἠλιασδὴν) ἠλιαδὰδ. ib. τοῦ Θεοῦ.) τοῦ κυρίου. v. 57. οἱ υἱοὶ Ἀσὰφ) absque articulo. v. 58. ὁμολογοῦντες) εὐλογοῦντες. v. 59. οἶκον τοῦ Κυρίου) οἶκον κυρίε. v. 60. οἱ προωρακότες) οἱ ἑωρακότες. ibid. κραυγῆς καὶ κλαυθμοῦ μεγάλου.) κλαυθμοῦ καὶ κραυγῆς μεγάλης. v. 61. φωνῇ) τῇ φωνῇ.

Digitized by Google

38. Καὶ ἐκ τῶν ἱερέων οἱ ἐμποιούμενοι ἱερωσύνης, καὶ οὐχ εὑρέθησαν. υἱοὶ Ὀβδία, υἱοὶ Ἀκκὼς, υἱοὶ Ἰοδδοὺς τοῦ λαβόντος Αὐγίαν γυναῖκα τῶν θυγατέρων Ζορζελλαίου, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

39. Καὶ τούτων ζητηθείσης τῆς γενικῆς γραφῆς ἐν τῷ καταλοχισμῷ, καὶ μὴ εὑρεθείσης, ἐχωρίσθησαν τοῦ ἱερατεύειν.

40. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Νεεμίας καὶ Ἀτθαρίας, μὴ μετέχειν τῶν ἁγίων αὐτοὺς, ἕως οὗ ἀναστῇ ἀρχιερεὺς ἐνδεδυμένος τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν.

41. Οἱ δὲ πάντες ἦσαν Ἰσραὴλ ἀπὸ δωδεκαετοῦς καὶ ἐπάνω χωρὶς παίδων καὶ παιδισκῶν, μυριάδες τέσσαρες δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα. παῖδες τάτων καὶ παιδίσκαι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. ψάλται καὶ ψαλτῳδοὶ, διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

42. Καὶ κάμηλοι τετρακόσιοι τριακονταπέντε, καὶ ἵπποι ἑπτακισχίλιοι τριακονταὲξ, ἡμίονοι διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε, ὑποζύγια πεντακισχίλια πεντακόσια εἰκοσιπέντε.

43. Καὶ ἐκ τῶν ἡγουμένων κατὰ τὰς πατριὰς, ἐν τῷ παραγίνεσθαι αὐτοὺς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ, τὸ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἤυξαντο ἐγεῖραι τὸν οἶκον ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ κατὰ τὴν αὐτῶν δύναμιν,

44. καὶ δοῦναι εἰς τὸ ἱερὸν γαζοφυλάκιον τῶν ἔργων, χρυσίου μνᾶς χιλίας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς πεντακισχιλίας, καὶ στολὰς ἱερατικὰς ἑκατόν.

45. Καὶ κατῳκίσθησαν οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ἐκ τοῦ λαοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ τῇ χώρᾳ, οἵτε ἱεροψάλται, καὶ οἱ θυρωροὶ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν.

46. Ἐνστάντος δὲ τοῦ ἑβδόμου μηνὸς, καὶ ὄντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἑκάστου ἐν τοῖς ἰδίοις, συνήχθησαν ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ εὐρύχωρον τοῦ πρώτου πυλῶνος τοῦ πρὸς τὴν ἀνατολήν.

47. Καὶ καταστὰς Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ καὶ οἱ τούτου ἀδελφοὶ, ἡτοίμασαν τὸ θυσιαστήριον τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραὴλ,

48. προσενέγκαι ἐπ' αὐτὸ ὁλοκαυτώσεις ἀκολούθως τοῖς ἐν τῇ Μωϋσέως βίβλῳ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ διηγορευμένοις.

49. Καὶ ἐπισυνήχθησαν αὐτοῖς ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ κατώρθωσαν τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἔχθρᾳ ἦσαν αὐτοῖς, καὶ κατίσχυσαν αὐτοὺς πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἀνέφερον θυσίας κατὰ τὸν καιρὸν, καὶ ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ, τὸ πρωϊνὸν καὶ τὸ δειλινόν.

v. 38. Ἀκκὼς, υἱοὶ Ἰοδδοὺς) ἀκβὼς, υἱοὶ ἰαδδοὺ. ibid. Ζορζελλαίου) Φακηζελδαίου. v. 39. μὴ εὑρεθείσης) præfigit καὶ. v. 40. ἁγίων αὐτοὺς, ἕως οὗ ἀναστῇ) ἁγίων ἕως ἀναστῇ. v. 41. ἦσαν Ἰσραὴλ ἀπὸ δωδ. χωρὶς) ἰσραὴλ ἦσαν ἀπὸ δωδεκαετοῦς καὶ ἐπάνω χωρὶς. ibid. τριακόσιοι τριακονταεπτά.) τριακόσιοι ἑξήκοντα. παῖδες τάτων καὶ παιδίσκαι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. v. 42. Καὶ κάμηλοι) καὶ deest. v. 45. ἐκ τοῦ λαοῦ ἐν) ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἐν. v. 46. πρὸς τὴν ἀνατολήν.) πρὸς τῇ ἀνατολῇ. v. 47. τοῦ Ἰσραὴλ) absque articulo. v. 48. ἐπ' αὐτὸ) ἐπ' αὐτοῦ. v. 49. τόπου αὐτοῦ) τόπου αὐτῶν. ibid. τῷ Κυρίῳ) absque articulo.

Digitized by Google

22. Υἱοὶ Καλαμωλάλȣ, καὶ Ὠνοὺς, ἑπτακόσιοι εἰκοσιπέντε. υἱοὶ Ἱερεχοὺ, τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

23. Υἱοὶ Σανάας, τριχίλιοι τριακόσιοι τριάκοντα.

24. Οἱ ἱερεῖς υἱοὶ Ἰεδδȣ̀ τȣ̃ Ἰησȣ̃ εἰς τȣ̀ς υἱοὺς Ἀνασεὶβ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ Ἐμμηρȣ̀θ χίλιοι πεντηκονταδύο.

25. Υἱοὶ Φασσούρȣ, χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακονταεπτά. υἱοὶ Χαρμῆ, χίλιοι δεκαεπτά.

26. Οἱ δὲ Λευῖται υἱοὶ Ἰησουὲ, καὶ Καδμιήλου, καὶ Βάννȣ, καὶ Σȣδίȣ, ἑβδομηκοντατέσσαρες.

υἱοὶ 27. Οἱ ἱεροψάλται υἱοὶ Ἀσὰφ, ἑκατὸν τεσσαρακονταοκτώ.

28. Οἱ θυρωροὶ υἱοὶ Σαλοὺμ, υἱοὶ Ἀτὰρ, υἱοὶ Τολμὰν, υἱοὶ Δακȣβὶ, υἱοὶ Ἀτητὰ, υἱοὶ Σαβεὶ, οἱ πάντες ἑκατὸν τριακονταεννέα.

29. Οἱ ἱερόδȣλοι, υἱοὶ Ἠσαὺ, υἱοὶ Ἀσιφὰ, υἱοὶ Ταβὼθ υἱοὶ Κηρὰς, υἱοὶ Σȣσὰ, υἱοὶ Φαλαίȣ, υἱοὶ Λαβανὰ, υἱοὶ Ἀγγαβὰ,

30. υἱοὶ Ἀκȣ̀δ, υἱοὶ Οὐτὰ, υἱοὶ Κητάβ, υἱοὶ Γαβὰ, υἱοὶ Συβαΐ, υἱοὶ Ἀννὰν, υἱοὶ Καθουὰ, υἱοὶ Γεδδȣ̀ρ,

31. υἱοὶ Ἰαΐρου, υἱοὶ Δεσὰν, υἱοὶ Νοεβὰ, υἱοὶ Χασεβὰ, υἱοὶ Γαζηρὰ, υἱοὶ Ὀζίου, υἱοὶ Φινοὲ, υἱοὶ Ἀσαρὰ, υἱοὶ Βασθαΐ, υἱοὶ Ἀσανὰ, υἱοὶ Μαανὶ, υἱοὶ Ναφισὶ, υἱοὶ Ἀκȣ̀μ, υἱοὶ Ἀχιφὰ, υἱοὶ Ἀσοὺρ, υἱοὶ Φαρακεὶμ, υἱοὶ Βααλὼθ,

32. υἱοὶ Μεεδδὰ, υἱοὶ Κȣθὰ, υἱοὶ Χαρέα, υἱοὶ Βαρχȣὲ, υἱοὶ Σερὰρ, υἱοὶ Θομοΐ, υἱοὶ Νασὶθ, υἱοὶ Ἀτεφά.

33. Υἱοὶ παίδων Σαλωμὼν, υἱοὶ Ἀσσαφφιὼθ, υἱοὶ Φαριδὰ, υἱοὶ Ἰεηλὶ, υἱοὶ Λοζὼν, υἱοὶ Ἰσδαὴλ, υἱοὶ Σαφυθὶ,

34. υἱοὶ Ἀγιὰ, υἱοὶ Φαχαρὲθ, υἱοὶ Σαβιὴ, υἱοὶ Σαρωθιὲ, υἱοὶ Μασίας, υἱοὶ Γὰς, υἱοὶ Ἀδδȣ̀ς, υἱοὶ Σȣβὰς, υἱοὶ Ἀφερρὰ, υἱοὶ Βαρωδεὶς, υἱοὶ Σαφὰτ, υἱοὶ Ἀδλὼν. Ἀδλὼν

35. Πάντες οἱ ἱερόδȣλοι, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν παίδων Σαλωμὼν τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

36. Οὗτοι ἀναβάντες ἀπὸ Θερμελὲθ, καὶ Θελερσὰς, ἡγούμενος αὐτῶν Χαρααθαλὰρ, καὶ Ἀαλάρ. Θελσὰς Ἀλὰρ

37. Καὶ ȣ̀κ ἠδύναντο ἀπαγγεῖλαι τὰς πατριὰς αὐτῶν καὶ γενεὰς, ὡς ἐκ τȣ̃ Ἰσραὴλ εἰσίν. υἱοὶ Δαλὰν τȣ̃ υἱοῦ τȣ̃ Βαενὰν, υἱοὶ Νεκωδὰν ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο. Βὰν

38. Καὶ

v. 22. τριακόσιοι) διακόσιοι. v. 23. τριάκοντα) εἷς. v. 24. υἱοὶ Ἰεδδὰ) οἱ υἱοὶ Ἰεδδοὺ. ibid. Ἀνασεὶβ) σανασὶβ. ib. ἐννακόσιοι) ὀκτακόσιοι. ib. χίλιοι) διακόσιοι. v. 25. διακόσιοι) deest. ibid. Χαρμῆ) χαρμὶ. ib. χίλιοι) διακόσιοι. v. 26. Οἱ δὲ Λευῖται υἱοὶ Ἰησουὲ, καὶ Καδμιήλȣ) οἱ λευῖται οἱ υἱοὶ ἰησὰ, καὶ καδμήλου. v. 27. υἱοὶ ἱεροψ.) οἱ ἱεροψάλται. ibid. τεσσαρακονταοκτώ.) εἰκοσιοκτώ. v. 28. Δακȣβὶ) δακȣ̀β. ibid. Σαβεὶ, οἱ πάντες) ταβὶς, πάντες. v. 29. Ταβὼθ) ταβαὼθ. ibid. Σȣσὰ) σουδὰ. ibid. Ἀγγαβὰ) ἀγραβὰ. v. 30. Γαβὰ) ἀκκαβὰ. ibid. Ἀννὰν) ἀνὰν. v. 31. Δεσὰν) δαισὰν. ibid. Γαζηρὰ) καζηρὰ. ib. Ἀσανὰ, υἱοὶ Μαανὶ) ἀσσανὰ, υἱοὶ μανὶ. ib. Ἀκȣ̀μ - - fin.) ἀκȣ̀φ, υἱοὶ ἀχιβὰ, υἱοὶ ἀσὰβ, υἱοὶ Φαρακὲμ, υἱοὶ βασαλὲμ. v. 32. Νασὶθ) νασὶ. v. 33. Ἀσσαφφιὼθ, υἱοὶ Φαριδὰ, υἱοὶ Ἰεηλὶ) ἀσσαπφιὼθ, υἱοὶ φαριρὰ, υἱοὶ ἰεηλὶ. ibid. Σαφυθὶ) σαφυὶ. v. 34. Σαρωθιὲ, υἱοὶ Μασίας) σαρωθὶ, υἱοὶ μισαίας. ibid. Σȣβὰς) σουβὰ. ib. Βαρωδεὶς - - fin.) βαρωδὶς, υἱοὶ σαφὰγ, υἱοὶ ἀλλὼμ. v. 36. Θελσὰς) θελερσὰς. ibid. Χαρααθαλὰρ, καὶ Ἀλάρ.) χαρααθαλὰν, καὶ ἀαλάρ. v. 37. Βὰν) βαενὰν.

Digitized by Google

6. ὃς ἐλάλησεν ἐπὶ Δαρείου τοῦ βασιλέως Περσῶν λόγους σοφοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ μηνὶ Νισὰν, τοῦ πρώτου μηνός.

7. Εἰσὶ δὲ ἔτοι ἐκ τῆς Ἰουδαίας οἱ ἀναβάντες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς παροικίας, οὓς μετῴκισε Ναβυχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Βαβυλῶνα.

8. Καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν λοιπὴν Ἰουδαίαν, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν, οἱ ἐλθόντες μετὰ Ζοροβάβελ, καὶ Ἰησοῦ, Νεεμίου, Ζαραίου, Ῥησαίου, Ἐνηνίου, Μαρδοχαίου, Βεελσάρου, Ἀσφαρασίου, Ῥεελίου, Ῥομελίου, Βαανᾶ, τῶν ἡγουμένων αὐτῶν. Ιησοῦ

9. Ἀριθμὸς τῶν ἀπὸ τοῦ ἔθνους καὶ οἱ ἡγούμενοι αὐτῶν. υἱοὶ Φόρος, δύο χιλιάδες καὶ ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ Σαφάτ, τετρακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

10. Υἱοὶ Ἀρὲς, ἑπλακόσιοι πεντηκονταέξ.

11. Υἱοὶ Φωὰθ Μωὰβ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἰησοῦ καὶ Ἰωὰβ, δισχίλιοι ὀκλακόσιοι δεκαδύο.

12. Υἱοὶ Ἠλὰμ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκονταπέντε. υἱοὶ Ζαθουὶ, ἐννεακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ Χορβὲ, ἑπλακόσιοι πέντε. υἱοὶ Βανεὶ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταοκτώ.

13. Υἱοὶ Βηβαὶ, ἑξακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ Ἀσγαὰ, τρισχίλιοι ἑξακόσιοι εἰκοσιδύο.

14. Υἱοὶ Ἀδωνικὰμ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταεπτά. υἱοὶ Βαγοΐ, δισχίλιοι ἑξήκοντα ἕξ. υἱοὶ Ἀδινοὺ, τετρακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

15. Υἱοὶ Ἀτὴρ Ἐζεκίου, ἐνενηκονταδύο. υἱοὶ Κιλὰν καὶ Ἀζητὰς, ἑξηκονταεπτά. υἱοὶ Ἀζουρού, τετρακόσιοι τριακονταδύο.

16. Υἱοὶ Ἀννὶς, ἑκατὸν εἷς. υἱοὶ Ἀρὼμ, τριακονταδύο. υἱοὶ Βασσαὶ, τριακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ Ἀρσιφερεὶθ, ἑκατὸν δεκαδύο. Αννίας

17. Υἱοὶ Βαιτηρὲς, τρισχίλιοι πέντε. υἱοὶ ἐκ Βαιθλωμαῶν, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς.

18. Οἱ ἐκ Νετωφαὶ, πεντηκονταπέντε. οἱ ἐξ Ἀναθωὺθ, ἑκατὸν πεντηκονταοκτώ. οἱ ἐκ Βαιθασμωὺθ, τεσσαρακονταδύο.

19. Οἱ ἐκ Καριαθιαρεὶς εἰκοσιπέντε. Οἱ ἐκ Καφίρας, καὶ Βηρωὺθ, ἑπλακόσιοι τεσσαρακονταεπτὰ εἷς.

20. Οἱ Χαδιασαὶ, καὶ Ἀμμιδαῖοι, τετρακόσιοι εἰκοσιδύο. οἱ ἐκ Κιραμᾶ, καὶ Γαββῆς, ἑξακόσιοι εἴκοσι εἷς.

21. Οἱ ἐκ Μακαλὼν, ἑκατὸν εἰκοσιδύο. οἱ ἐκ Βητολίω, πεντηκονταδύο. υἱοὶ Ναφὶς, ἑκατὸν πεντηκονταέξ. Φινεὲς

v. 7. ἐκ τῆς Ἰουδαίας οἱ ἀναβ.) οἱ ἐκ τῆς ἰουδαίας ἀνεβαίνετε· v. 8. Ἰησοῦ) ἰησοῦ. ibid. Ἐνηνίου) ἐνηνίου. ib. Ῥομελίου) ῥεήμου. v. 11. Φωὰθ) Φωὰθ. v. 12. ἑνακόσιοι τεσσαρακονταπέντε) ἐνακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε. ibid. Βανεὶ) βανὶ. v. 13. εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ Ἀσγαὰ, τρισχίλιοι ἑξακόσιοι) τριακοντατρεῖς. υἱοὶ ἀργυὶ, χίλιοι τριακόσιοι. v. 14. Ἀδωνικὰμ) ἀδωνικὰν. ibid. τεσσαρακονταεπτὰ.) τριακονταεπτά. ib. ἑξήκοντα) ἑξακόσιοι. v. 15. Ἀζητὰς) ἀζηνὸν. ibid. Ἀζουρὰ) ἀζμουὶ. v. 16. Ἀννὶς) ἀννὶ. ibid. Ἀρὼμ) adjicit τριάκοντα δύο. ib. Βασσαὶ) βασσαὶ. ib. Ἀρσιφερεὶθ ἑκατὸν δεκαδύο.) ἀρσιφερεὶθ, ἑκατὸν δύο. v. 18. Νετωφαὶ) νετωφὰ. ibid. Βαιθασμωὺθ) βαιθασμὼν. v. 19. ἐκ Καριαθιαρεὶς) ἐκκαριαθιαρὶ. ibid. Καφίρας καὶ Βηρωὺθ) καφίρα καὶ βηρὼν. v. 20. Χαδιασαὶ) οἱ χαδιασαὶ. ibid. Ἀμμιδαῖοι) ἀμμίδιοι. ib. Κιραμᾶ) πιραμᾶς. v. 21. Βητολίω) Βετολία. ibid. Φινεὲς) νᾶφις.

Digitized by Google

παέρχειν τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἐκγόνοις αὐτῶν, καὶ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι τοῖς προσβαίνουσιν.

54. Ἔγραψε δὲ καὶ τὴν χορηγίαν καὶ τὴν ἱερατικὴν στολὴν, ἐν τίνι λατρεύουσιν ἐν αὐτῇ.

55. Καὶ τοῖς Λευίταις ἔγραψε δοῦναι τὴν χορηγίαν, ἕως ἡμέρας ἧς ἐπιτελεσθῇ ὁ οἶκος, καὶ Ἱερουσαλὴμ οἰκοδομηθῆναι.

56. Καὶ πᾶσι τοῖς Φρουρεῦσιν τὴν πόλιν ἔγραψε δῶναι αὐτοῖς κλήρους καὶ ὀψώνια.

57. Καὶ ἐξαπέστειλε πάντα τὰ σκεύη ἃ ἐξεχώρισε Κῦρος ἀπὸ Βαβυλῶνος, καὶ πάντα ὅσα εἶπε Κῦρος ποιῆσαι, καὶ αὐτὸς ἐπέταξε ποιῆσαι, καὶ ἐξαποστεῖλαι εἰς Ἱερουσαλήμ.

58. Καὶ ὅτε ἐξῆλθεν ὁ νεανίσκος, ἆρας τὸ πρόσωπον εἰς τὸν οὐρανὸν ἐναντίον Ἱερουσαλὴμ, ἠυλόγησε τῷ βασιλεῖ τῷ οὐρανοῦ, λέγων.

59. Παρὰ σοῦ ἡ νίκη, καὶ παρὰ σοῦ ἡ σοφία, καὶ σοῦ ἡ δόξα, καὶ ἐγὼ σὸς οἰκέτης.

60. Εὐλογητὸς εἶ, ὃς ἔδωκάς μοι σοφίαν, καὶ σοὶ ὁμολογῶ, δέσποτα τῶν πατέρων.

61. Καὶ ἔλαβε τὰς ἐπιστολὰς, καὶ ἐξῆλθεν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἀπήγγειλε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ πᾶσι.

62. Καὶ ἠυλόγησαν τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, ὅτι ἔδωκεν αὐτοῖς ἄνεσιν καὶ ἄφεσιν,

63. ἀναβῆναι καὶ οἰκοδομῆσαι τὸν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸ ἱερὸν, ἐφ' ᾧ ἐπικέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἐκωθωνίζοντο μετὰ μουσικῶν καὶ χαρᾶς ἡμέρας ἑπτά.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ἐξελέγησαν ἀναβῆναι ἀρχηγοὶ οἴκων πατριῶν κατὰ φυλὰς αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν, καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν, καὶ αἱ παιδίσκαι αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν.

2. Καὶ Δαρεῖος συναπέστειλε μετ' αὐτῶν ἱππεῖς χιλίους ἕως τοῦ ἀποκαταστῆσαι αὐτοὺς εἰς Ἱερουσαλὴμ μετ' εἰρήνης, καὶ μετὰ μουσικῶν, τυμπάνων καὶ αὐλῶν.

3. Καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν παίζοντες· καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς συναναβῆναι μετ' ἐκείνων.

4. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀναβαινόντων κατὰ πατριὰς αὐτῶν εἰς τὰς φυλὰς, ἐπὶ τὴν μεριδαρχίαν αὐτῶν.

5. Οἱ ἱερεῖς, οἱ υἱοὶ Φινεὲς, υἱοὶ Ἀαρὼν, Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ τοῦ Σαραΐου, καὶ Ἰωακεὶμ ὁ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Δαυὶδ, ἐκ τῆς γενεᾶς Φαρὲς, φυλῆς δὲ Ἰούδα,

6. ὃς

v. 55. ἕως ἡμέρας ἐπιτελ.) ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἐπιτελεσθῇ. v. 56. Φρουροῦσι) Φρουροῦσι. v. 57. ἐξεχώρισε) ἐχώρισε. v. 58. ἠυλόγησε) εὐλόγησε. v. 59. ἡ νίκη) absque articulo. ibid. σοῦ ἡ δόξα) σὴ ἡ δόξα. v. 61. ἐξῆλθεν οὖν) ἐξῆλθε, καὶ ἦλθεν οὖν. v. 63. Ἱερουσαλὴμ) τὸν ἱερουσαλήμ. CAP. V. v. 1. οἴκων) οἴκου. ibid. οἱ υἱοὶ καὶ) οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ. ib. θυγατέρες αὐτῶν) αὐτῶν deeſt. ib. παιδίσκαι αὐτῶν) αὐτῶν abeſt. v. 3. ἐποίησεν αὐτοὺς) ἐποίησεν αὐτοῦς. v. 5. οἱ υἱοὶ) absque articulo.

καὶ πονηρῶν ἀπέχεται· καὶ πάντες εὐδοκοῦσι τοῖς ἔργοις αὐτῆς.

40. Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ κρίσει αὐτῆς οὐδὲν ἄδικον· καὶ αὕτη, ἡ ἰσχὺς, καὶ τὸ βασίλειον, καὶ ἡ ἐξουσία, καὶ ἡ μεγαλειότης τῶν πάντων αἰώνων. εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας.

41. Καὶ ἐσιώπησε τοῦ λαλεῖν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς τότε ἐφώνησε· καὶ τότε εἶπε· μεγάλη ἡ ἀλήθεια, καὶ ὑπερισχύει.

42. Τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν αὐτῷ· αἴτησαι ὃ θέλεις, πλείω τῶν γεγραμμένων, καὶ δώσομέν σοι, ἀνθ' ὧν εὑρέθης σοφώτερος, καὶ ἐχόμενός μου καθήσῃ, καὶ συγγενής μου κληθήσῃ.

43. Τότε εἶπε τῷ βασιλεῖ· μνήσθητι τὴν εὐχὴν, ἣν ἤυξω, οἰκοδομῆσαι τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ τὸ βασίλειόν σου παρέλαβες,

44. καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ληφθέντα ἐξ Ἱερουσαλὴμ ἐκπέμψαι, ἃ ἐξεχώρησε Κῦρος, ὅτε ἤυξατο ἐκκόψαι Βαβυλῶνα, καὶ ἤυξατο ἐξαποστεῖλαι ἐκεῖ.

45. Καὶ σὺ ἤυξω οἰκοδομῆσαι τὸν λαὸν ὃν ἐνεπύρισαν οἱ Ἰδουμαῖοι, ὅτε ἠρημώθη ἡ Ἰουδαία ὑπὸ τῶν Χαλδαίων.

46. Καὶ νῦν τοῦτό ἐστιν ὅ σε ἀξιῶ, κύριε βασιλεῦ, καὶ ὃ αἰτοῦμαί σε, καὶ αὕτη ἔστιν μεγαλωσύνη ἡ παρὰ σοῦ. δέομαι οὖν ἵνα ποιήσῃς τὴν εὐχὴν, ἣν ἤυξω τῷ βασιλεῖ τοῦ οὐρανοῦ, ποιῆσαι ἐκ στόματός σου.

47. Τότε ἀναστὰς Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς κατεφίλησεν αὐτὸν, καὶ ἔγραψεν αὐτῷ τὰς ἐπιστολὰς πρὸς πάντας τοὺς οἰκονόμους, καὶ τοπάρχας, καὶ στρατηγοὺς, καὶ σατράπας, ἵνα προπέμψωσιν αὐτὸν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ πάντας ἀναβαίνοντας οἰκοδομῆσαι τὴν Ἱερουσαλήμ.

48. Καὶ πᾶσι τοῖς τοπάρχαις ἐν κοίλῃ Συρίᾳ, καὶ Φοινίκῃ, καὶ τοῖς ἐν τῷ Λιβάνῳ ἔγραψεν ἐπιστολὰς, μεταφέρειν ξύλα κέδρινα ἀπὸ τοῦ Λιβάνου εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὅπως οἰκοδομήσωσι μετ' αὐτοῦ τὴν πόλιν.

49. Καὶ ἔγραψε πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς ἀναβαίνουσιν ἀπὸ τῆς βασιλείας εἰς τὴν Ἰουδαίαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, πάντα δυνατὸν, καὶ σατράπην, καὶ τοπάρχην, καὶ οἰκονόμον μὴ ἐπελεύσεσθαι ἐπὶ τὰς θύρας αὐτῶν,

50. καὶ πᾶσαν τὴν χώραν, ἣν κρατοῦσιν, ἀφορολόγητον αὐτοῖς ὑπάρχειν. καὶ οἱ Ἰδουμαῖοι ἀφιῶσι τὰς κώμας, ἃς διακρατοῦσι, τῶν Ἰουδαίων.

51. Καὶ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἱεροῦ δοθῆναι κατ' ἐνιαυτὸν τάλαντα εἴκοσι μέχρι τοῦ οἰκοδομηθῆναι.

52. Καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὁλοκαυτώματα καρποῦσθαι καθ' ἡμέραν, καθὰ ἔχουσιν ἐντολὴν, ἑπτακαίδεκα προσφέρειν ἀλλὰ τάλαντα, δέκα κατ' ἐνιαυτόν.

53. Καὶ πᾶσι τοῖς προσβαίνουσιν ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίας κτίσαι τὴν πόλιν, ὑπάρ-

v. 39. πονηρῶν) καὶ πονηρῶν. v. 41. ἄπε·) ἄπον. v. 42. ἀνθ' ὧν) ὃν τρόπον. v. 44. ἐκπέμψαι, ἃ ἐξεχώρησε) καὶ ἐκπέμψαι ἃ ἐχώρισε. v. 46. μεγαλωσύνη) ἡ μεγαλωσύνη. v. 49. καὶ σατράπην, καὶ τοπάρχην) transposita. v. 50. καὶ οἱ Ἰδουμαῖοι) καὶ ἵνα οἱ ἰδουμαῖοι.

Digitized by Google

23. Καὶ λαμβάνει ἄνθρωπος τὴν ὁμοφαίαν ἑαυτοῦ, καὶ ἐκπορεύεται εἰς ἐξοδίαν ληϊεύειν καὶ κλέπτειν, καὶ εἰς τὴν θάλασσαν πλεῖ καὶ ποταμούς,

24. καὶ τὸν λέοντα θεωρεῖ, καὶ ἐν σκότει βαδίζει. καὶ ὅταν κλέψῃ καὶ ἁρπάσῃ καὶ λωποδυτήσῃ, τῇ ἐρωμένῃ ἀποφέρει.

25. Καὶ πλεῖον ἀγαπᾷ ἄνθρωπος τὴν ἰδίαν γυναῖκα μᾶλλον ἢ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα.

26. Καὶ πολλοὶ ἀπενοήθησαν ταῖς ἰδίαις διανοίαις διὰ τὰς γυναῖκας, καὶ δοῦλοι ἐγένοντο δι' αὐτάς.

27. Καὶ πολλοὶ ἀπώλοντο, καὶ ἐσφάλησαν, καὶ ἡμάρτοσαν διὰ τὰς γυναῖκας.

28. Καὶ νῦν ἐ πιστεύτέ μοι; ἐχὶ μέγας ὁ βασιλεὺς τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ; ἐχὶ πᾶσαι αἱ χῶραι εὐλαβοῦνται αὐτὸν ἅψασθαι αὐτοῦ;

29. Ἐθεώρουν αὐτὸν καὶ Ἀπάμην τὴν θυγατέρα Βαρτάκου τοῦ θαυμαστοῦ, τὴν παλλακὴν τοῦ βασιλέως, καθημένην ἐν δεξιᾷ τοῦ βασιλέως,

30. καὶ αἱρουμένην τὸ διάδημα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπιτιθοῦσαν ἑαυτῇ· καὶ ἐῤῥάπιζε τὸν βασιλέα τῇ ἀριστερᾷ.

31. Καὶ πρὸς τούτοις ὁ βασιλεὺς χάσκων τὸ στόμα ἐθεώρει αὐτήν· καὶ ἐὰν προσγελάσῃ αὐτῷ, γελᾷ. ἐὰν δὲ πικραν θῇ ἐπ' αὐτὸν, κολακεύει αὐτὴν, ὅπως διαλλαγῇ αὐτῷ.

32. Ὦ ἄνδρες, πῶς ἐχὶ ἰσχυραὶ αἱ γυναῖκες, ὅτι οὕτως ποιοῦσι;

33. Καὶ τότε ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ μεγιστᾶνες ἐνέβλεπον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον. καὶ ἤρξατο λαλεῖν περὶ τῆς ἀληθείας.

34. Ἄνδρες, οὐχ ἰσχυραὶ αἱ γυναῖκες; μεγάλη ἡ γῆ, καὶ ὑψηλὸς ὁ οὐρανὸς, καὶ ταχὺς τῷ δρόμῳ ὁ ἥλιος, ὅτι στρέφεται ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ ἡραιοῦ, καὶ πάλιν ἀποτρέχει εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ.

35. Οὐχὶ μέγας ὃς ταῦτα ποιεῖ; καὶ ἡ ἀλήθεια μεγάλη καὶ ἰσχυροτέρα παρὰ πάντα.

36. Πᾶσα ἡ γῆ τὴν ἀλήθειαν καλεῖ, καὶ ὁ οὐρανὸς αὐτὴν εὐλογεῖ, καὶ πάντα τὰ ἔργα σείεται καὶ τρέμει, καὶ οὐκ ἔστι μετ' αὐτῆς ἄδικον οὐδέν. αὐτῇ

37. Ἄδικος ὁ εἷς, ἄδικος ὁ βασιλεὺς, ἄδικοι αἱ γυναῖκες, ἄδικοι πάντες οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἄδικα πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια, καὶ ἐν τῇ ἀδικίᾳ ἑαυτῶν ἀπολοῦνται.

38. Ἡ δὲ ἀλήθεια μένει καὶ ἰσχύει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζῇ καὶ κρατεῖ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. ἰσχύει

39. Καὶ οὐκ ἔστι παρ' αὐτῇ λαμβάνειν πρόσωπα, οὐδὲ διάφορα, ἀλλὰ τὰ δίκαια ποιεῖ, ἀπὸ πάντων τῶν ἀδίκων διαφθορά

καὶ

v. 23. ἄνθρωπος τὴν ὁ. ἑαυτοῦ) ὁ ἄνθρωπος τὴν ὁ. αὐτοῦ. ibid. εἰς ἐξοδίαν λῃστεύειν) ἐξοδεύειν καὶ λῃστεύειν. ib. κλοῦ) κλοῦν. v. 28. εὐλαβῶνται αὐτὸν) αὐτὸν deeſt. v. 33. ἐνέβλεπον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον.) ἔβλεπον εἷς τὸν ἕτερον. v. 34. οὐχ) ἐχὶ. v. 36. μετ' αὐτῆς) μετ' αὐτῇ. v. 37. αὐτῶν πάντα τὰ) πάντα deeſt. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 38. Ἡ δὲ ἀλήθεια) καὶ ἡ ἀλήθεια. ibid. ἰσχύει) ἰσχύει. v. 39. παρ' αὐτῇ) παρ' αὐτήν. ibid. οὐδὲ διαφθορά) ἐδὲ διάφθορα.

Digitized by Google

ὃ ἐὰν λιν ὅταν σπείρωσι θερίσαντες ἀναφέρουσι τῷ βασιλεῖ. καὶ ἕτερος τὸν ἕτερον ἀναγκάζοντες, ἀναφέρουσι τὰς φόρους τῷ βασιλεῖ.

7. Καὶ αὐτὸς εἷς μόνος ἐστὶν· ἐὰν εἴπῃ ἀποκλεῖναι, ἀποκλείουσιν· ἐὰν εἴπῃ ἀφιέναι, ἀφιοῦσιν·

8. εἶπεν πατάξαι, τύπτουσιν· εἶπεν ἐρημῶσαι, ἐρημοῦσιν· εἶπεν οἰκοδομῆσαι οἰκοδομοῦσιν·

9. εἶπεν ἐκκόψαι, ἐκκόπτουσιν· εἶπεν φυτεῦσαι, φυτεύουσι.

10. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ καὶ αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἑτοιμάζουσι, πρὸς δὲ τούτοις, αὐτὸς ἀνάκειται, ἐσθίει, καὶ πίνει, καὶ καθεύδει·

11. ἕτοι δὲ τηροῦσιν περὶ αὐτὸν κύκλῳ, καὶ ἐὰν δύναται ἕκαστος ἀπελθεῖν, καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ, οὐδὲ παρασκεύουσιν αὐτῷ.

12. Ὦ ἄνδρες, πῶς οὐχ ὑπερισχύει ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἕτως ἐπάκουός ἐστι; καὶ ἐσίγησεν.

13. Ὁ δὲ τρίτος ὁ εἰπὼν περὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῆς ἀληθείας, οὗτός ἐστι Ζοροβάβελ, ἤρξατο λαλεῖν.

14. Ὦ ἄνδρες, ἐ μέγας ὁ βασιλεὺς, καὶ πολλοὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὁ οἶνος ἰσχύει; τίς οὖν ὁ δεσπόζων αὐτῶν, ἢ τίς ὁ κυριεύων αὐτῶν; οὐχ αἱ γυναῖκες;

15. Αἱ γυναῖκες ἐγέννησαν τὸν βασιλέα καὶ πάντα τὸν λαὸν ὃς κυριεύει τῆς θαλάσσης καὶ τῆς γῆς.

16. καὶ ἐξ αὐτῶν ἐγένοντο, καὶ αὗται ἐξέθρεψαν αὐτοὺς τὰς φυτεύοντας τὰς ἀμπελῶνας ἐξ ὧν ὁ οἶνος γίνεται·

17. καὶ αὗται ποιοῦσι τὰς στολὰς τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὗται ποιοῦσι δόξαν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐ δύνανται οἱ ἄνθρωποι χωρὶς τῶν γυναικῶν εἶναι. τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων

18. Ἐὰν δὲ συναγάγωσι χρυσίον καὶ ἀργύριον καὶ πᾶν πρᾶγμα ὡραῖον, καὶ ἴδωσι γυναῖκα μίαν καλὴν τῷ εἴδει καὶ τῷ κάλλει, ἀχὶ ἀγαπῶσι

19. (καὶ) ταῦτα πάντα ἀφέντες, εἰς αὐτὴν ἐγκέχηναν, καὶ χάσκοντες τὸ στόμα θεωροῦσιν αὐτὴν, καὶ πάντες αὐτὴν αἱρετίζουσιν μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πᾶν πρᾶγμα ὡραῖον.

20. Ἄνθρωπος τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἐγκαταλείπει ὃς ἐξέθρεψεν αὐτὸν, καὶ τὴν ἰδίαν χώραν, καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν γυναῖκα κολλᾶται,

21. καὶ μετὰ τῆς γυναικὸς ἀφίησι τὴν ψυχὴν, καὶ οὔτε τὸν πατέρα μέμνηται, οὔτε τὴν μητέρα, οὔτε τὴν χώραν.

22. Καὶ ἐντεῦθεν δεῖ ὑμᾶς γιγνώσκειν, ὅτι αἱ γυναῖκες κυριεύουσιν ὑμῶν. οὐχὶ πονεῖτε, καὶ μοχθεῖτε, καὶ παίζοντες ταῖς γυναιξὶ δίδοτε καὶ φέρετε;

V. 6. ὃ ἐὰν σπείρωσι) ὅταν σπείρωσι. V. 7. ἀποκλείουσιν·) ἀποκλέπτουσιν. ibid. ἀφίουσι) ἀφιᾶσι. V. 8. τύπτουσιν·) adjicit ἄπαν ἐρημῶσαι, ἐρημοῦσιν. V. 11. ἕτοι δὲ τ. περὶ αὐτὸν κύκλῳ) αὐτοὶ δὲ τηροῦσι κύκλῳ περὶ αὐτόν. ibid. δύναται) δύνανται. V. 13. ὁ εἷς) ὃ εἷς. V. 14. Ὦ ἄνδρες) ἄνδρες. V. 16. φυτεύουσι) φυτεύσαντας. V. 17. τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων) δόξαν τοῖς ἀνθρώποις. V. 18. ἀργύριον ἀχὶ ἀγαπῶσι γυναῖκα) ἀργύριον καὶ πᾶν πρᾶγμα ὡραῖον, καὶ ἴδωσι γυναῖκα. V. 19. (καὶ) abest. ibid. ἐγκέχηναν) ἐκκέχυνται.

13. Καὶ ὅτε ἐξηγέρθη ὁ βασιλεὺς, λαβόντες τὸ γράμμα ἐπέδωκαν αὐτῷ, καὶ ἀνέγνω.

14. Καὶ ἐξαποστείλας ἐκάλεσε πάντας τοὺς μεγιστᾶνας τῆς Περσίδος καὶ τῆς Μηδίας, καὶ σατράπας καὶ στρατηγούς, καὶ τοπάρχας καὶ ὑπάτους, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ, καὶ ἀνεγνώσθη τὸ γράμμα ἐνώπιον αὐτῶν.

15. Καὶ εἶπε· καλέσατε τοὺς νεανίσκους, καὶ αὐτοὶ δηλώσουσι τοὺς λόγους ἑαυτῶν. καὶ ἐκλήθησαν, καὶ εἰσήλθοσαν.

16. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς· ἀπαγγείλατε ἡμῖν περὶ τῶν γεγραμμένων· καὶ ἤρξατο ὁ πρῶτος ὁ εἰπὰς περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ οἴνου, καὶ ἔφη οὕτως.

17. Ἄνδρες, πῶς ὑπερισχύει ὁ οἶνος; πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς πίνοντας αὐτὸν πλανᾷ τὴν διανοίαν·

18. τοῦ τε βασιλέως καὶ τοῦ ὀρφανοῦ ποιεῖ τὴν διάνοιαν μίαν, τήν τε τοῦ οἰκέτου καὶ τὴν τοῦ ἐλευθέρου, τήν τε τοῦ πένητος καὶ τὴν τοῦ πλουσίου·

19. καὶ πᾶσαν διάνοιαν μεταστρέφει εἰς εὐωχίαν καὶ εὐφροσύνην, καὶ οὐ μέμνηται πᾶσαν λύπην καὶ πᾶν ὀφείλημα·

20. καὶ πάσας τὰς καρδίας ποιεῖ πλουσίας, καὶ οὐ μέμνηται βασιλέα, οὐδὲ σατράπην. καὶ πάντα διὰ ταλάντων ποιεῖ λαλεῖν.

21. Καὶ οὐ μέμνηται ὅταν πίνωσιν, φιλάζειν φίλοις καὶ ἀδελφοῖς, καὶ μετ' ὀλίγον σπῶνται τὰς μαχαίρας.

22. Καὶ ὅταν ἀπὸ τοῦ οἴνου ἐγερθῶσιν, γενηθῶσιν οὐ μέμνηνται ἃ ἔπραξαν.

23. Ὦ ἄνδρες· οὐχ ὑπερισχύει ὁ οἶνος, ὅτι οὕτως ἀναγκάζει ποιεῖν; καὶ ἐσίγησεν οὕτως εἰπών.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἤρξατο ὁ δεύτερος λαλεῖν, ὁ εἰπὼν περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ βασιλέως.

2. Ὦ ἄνδρες, οὐχ ὑπερισχύουσιν οἱ ἄνθρωποι, τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν κατακρατοῦντες καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς;

3. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπερισχύει καὶ κυριεύει πάντων, καὶ δεσπόζει αὐτῶν, καὶ πᾶν ὃ ἂν εἴπῃ αὐτοῖς, ποιήσουσιν.

4. Ἐὰν εἴπῃ αὐτοῖς ποιῆσαι πόλεμον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον, ποιοῦσι· ἐὰν δὲ ἐξαποστείλῃ αὐτοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους, βαδίζουσι καὶ κατεργάζονται τὰ ὄρη καὶ τὰ τείχη καὶ τοὺς πύργους, ποιήσουσιν

5. φονεύουσι καὶ φονεύονται, καὶ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως οὐ παραβαίνουσιν· ἐὰν δὲ νικήσωσι, τῷ βασιλεῖ κομίζουσι πάντα, καὶ ὅσα ἐὰν προνομεύσωσι, καὶ τὰ ἄλλα πάντα.

6. Καὶ ὅσοι οὐ στρατεύονται οὐδὲ πολεμοῦσιν, ἀλλὰ γεωργοῦσι τὴν γῆν, πάλιν

v. 13. ἐπέδωκαν) ἔδωκαν. v. 14. Μηδίας, καὶ σατράπας) μηδείας, καὶ τοὺς σατράπας. v. 17. τοὺς πίνοντας) τοὺς πιόντας. ibid. τῇ διανοίᾳ) τὴν διάνοιαν. v. 20. πάσας τὰς καρδίας) abest articulus. v. 21. Καὶ οὐ μέμνηνται ὅταν) καὶ οὐ μέμνηται ὅταν. v. 22. γενηθῶσιν) ἐγερθῶσιν. v. 23. οἶνος, οὕτως) οἶνος, ὅτι οὕτως. ibid. εἰπών.) εἶπεν. CAP. IV. v. 1. ὁ εἰπὼν) ὁ εἶπας. v. 3. κυριεύει πάντων) κυριεύει αὐτῶν. ibid. ὃ ἂν) ὅ ἐὰν. ib. ποιήσουσιν) ἐποίησεν. v. 4. ποιῆσαι) ποιοῦσιν. v. 5. καὶ ὅσα ἐὰν) καὶ ἐὰν.

Digitized by Google

τὴν πόλιν, καὶ περιοικοδομῆσαι ὅπως μηδὲν παρὰ ταῦτα γένηται, καὶ μὴ προσῃ ἐπὶ πλεῖον τὰ τῆς κακίας ἐπὶ τῷ βασιλεῖ ἐνοχλεῖσθαι.

25. Τότε ἀναγνωσθέντων τῶν παρὰ τῆ βασιλέως Ἀρταξέρξου γεγραφέντων, ὁ Ῥάθυμος, καὶ Σαμέλλιος ὁ γραμματεὺς, καὶ οἱ τέτοις συνταξόμενοι, ἀναζεύξαντες εἰς Ἱερουσαλὴμ καθ' σπουδὴν μεθ' ἵππου καὶ ὄχλου παρατάξεως, ἤρξαντο κωλύειν τὲς οἰκοδομῆντας. καὶ ἤργει ἡ οἰκοδομὴ τῆ ἱεροῦ τῆ ἐν Ἱερουσαλὴμ μέχρι τῆ δευτέρου ἔτους τῆς βασιλείας Δαρείε τῆ Περσῶν βασιλέως.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ βασιλεὺς Δαρεῖος ἐποίησε δοχὴν μεγάλην πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτὸν, καὶ πᾶσι τοῖς οἰκογενέσιν αὐτῆ, καὶ πᾶσι τοῖς μεγιστᾶσι τῆς Μηδίας καὶ τῆς Περσίδος,

2. καὶ πᾶσι τοῖς σατραπαις καὶ στρατηγοῖς καὶ τοπάρχαις τοῖς ὑπ' αὐτὸν, ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς μέχρι τῆς Αἰθιοπίας ἐν ταῖς ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ σατραπείαις.

μετ' αὐτῶν

3. Καὶ ὅτε ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ ἐμπλησθέντες ἀνέλυσαν, τότε Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἀνέλυσεν εἰς τὸν κοιτῶνα ἑαυτῆ, καὶ ἐκοιμήθη, καὶ ἔξυπνος ἐγένετο.

4. Τότε οἱ τρεῖς νεανίσκοι οἱ σωματοφύλακες οἱ φυλάσσοντες τὸ σῶμα τῆ βασιλέως, εἶπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ·

5. εἴπωμεν ἕκαστος ἡμῶν ἕνα λόγον, ὃς ὑπερισχύσει, καὶ ἐὰν φανῇ τὸ ῥῆμα αὐτῆ σοφώτερον τῆ ἑτέρου, δώσει αὐτῷ Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς δωρεὰς μεγάλας, καὶ ἐπινίκια μεγάλα,

6. καὶ πορφύραν περιβαλέσθαι, καὶ ἐν χρυσώμασι πίνειν, καὶ ἐπὶ χρυσῷ καθεύδειν, καὶ ἅρμα χρυσοχάλινον, καὶ κίδαριν βυσσίνην, καὶ μανιάκην περὶ τὸν τράχηλον αὐτῆ,

7. καὶ δεύτερος καθιεῖται Δαρείε διὰ τὴν σοφίαν ἑαυτῆ, καὶ συγγενὴς Δαρείε κληθήσεται.

8. Καὶ τότε γράψαντες ἕκαστος τὸν ἑαυτῆ λόγον, ἐσφραγίσαντο καὶ ἔθηκαν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον Δαρείου τῆ βασιλέως, καὶ εἶπαν·

9. ὅταν ἐγερθῇ ὁ βασιλεὺς, δώσουσιν αὐτῷ τὸ γράμμα. καὶ ὃν κρίνῃ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ τρεῖς μεγιστᾶνες τῆς Περσίδος, ὅτι ὁ λόγος αὐτῆ σοφώτερος, αὐτῷ δοθήσεται τὸ νίκημα καθὼς γέγραπται.

10. Ὁ εἷς ἔγραψεν, ὑπερισχύει ὁ οἶνος.

11. Ὁ ἕτερος ἔγραψεν, ὑπερισχύει ὁ βασιλεύς.

12. Ὁ τρίτος ἔγραψεν, ὑπερισχύουσιν αἱ γυναῖκες, ὑπὲρ δὲ πάντα νικᾷ ἡ ἀλήθεια.

ἄλλος

V. 24. ἐπὶ τῷ βασιλεῖ ἐνοχλεῖσθαι.) εἰς τὸ βασιλεῖ ἐνοχλῆσαι. V. 25. ὁ Ῥαθύμος) absque articulo. CAP. III. V. 2. τοῖς μετ' αὐτῶν) τοῖς ὑπ' αὐτὸν. ibid. μέχρι τῆς Αἰθιοπίας) μέχρις αἰθιοπίας. V. 3. Καὶ ὅτε ἔφαγον καὶ ἔπιον) καὶ ἐφάγοσαν καὶ ἐπίοσαν. ibid. τότε) ὁ δὲ. ib. κοιτῶνα) addit ἑαυτοῦ. V. 4. τῷ ἑτέρῳ.) πρὸς τὸν ἕτερον. V. 6. τράχηλον αὐτοῦ) αὐτῆ deest. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. V. 9. καὶ ὃν κρίνῃ) καὶ ὃν ἂν κρίνῃ. ibid. ὅτι ὁ λόγος) ὅτι οὗ ὁ λόγος. ib. τὸ νίκημα) τὸ νίκος. V. 12. Ὁ ἄλλος) ὁ τρίτος.

15. Ἐν δὲ τοῖς ἐπὶ Ἀρταξέρξου τοῦ Περσῶν βασιλέως χρόνοις κατέγραψεν αὐτῷ κατὰ τῶν κατοικούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἱερουσαλὴμ Βήλεμος, καὶ Μιθριδάτης, καὶ Ταβέηλιος, καὶ Ῥάθυμος, καὶ Βεέλτεθμος, καὶ Σεμέλιος ὁ γραμματεὺς, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ τούτοις συνταττόμενοι, οἱ οἰκοῦντες δὲ ἐν Σαμαρείᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις τόποις, τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιστολήν.

16. Βασιλεῖ Ἀρταξέρξῃ κυρίῳ οἱ παῖδες σου, Ῥάθυμος ὁ τὰ προσπίπτοντα, Σεβέηλιος καὶ Σεμέλιος ὁ γραμματεὺς, καὶ οἱ ἐπίκρατοι λοιποὶ τῆς Βηλῆς αὐτῶν, καὶ κριταὶ οἱ ἐν κοίλῃ Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ.

17. καὶ νῦν γνωστὸν ἔστω τῷ κυρίῳ μου βασιλεῖ, διότι οἱ Ἰουδαῖοι ἀναβάντες παρ' ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς ἐλθόντες εἰς Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν τὴν ἀποστάτιν καὶ τὴν πονηρὰν, οἰκοδομοῦσι τὰς τε ἀγορὰς αὐτῆς, καὶ τὰ τείχη θεραπεύουσι, καὶ ναὸν ὑποβάλλονται.

18. Ἐὰν οὖν ἡ πόλις αὕτη οἰκοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη συντελεσθῇ, φορολογίαν δὲ μὴ ὑπομείνωσι δοῦναι, ἀλλὰ καὶ βασιλεῦσιν ἀντιστήσονται· καὶ ἐπεὶ ἐνεργεῖται τὰ κατὰ τὸν ναὸν, καλῶς ἔχειν ὑπολαμβάνομεν μὴ ὑπεριδεῖν τὸ τοιοῦτο, ἀλλὰ προσφωνῆσαι τῷ κυρίῳ βασιλεῖ, ὅπως ἐὰν φαίνηταί σοι, ἐπισκεφθῇ ἐν τοῖς ἀπὸ τῶν πατέρων σου βιβλίοις.

19. Καὶ εὑρήσεις ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τὰ γεγραμμένα περὶ τούτων, καὶ γνώσῃ ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἦν ἀποστάτις, ἣν ἐκείνη καὶ βασιλεῖς καὶ πόλεις ἐνοχλοῦσα, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἀποστάται καὶ πολιορκίας συνιστάμενοι ἐν αὐτῇ ἔτι ἐξ αἰῶνος, δι' ἣν αἰτίαν καὶ ἡ πόλις αὕτη ἠρημώθη.

20. Νῦν οὖν ὑποδείκνυμέν σοι, κύριε βασιλεῦ, διότι ἐὰν ἡ πόλις αὕτη οἰκοδομηθῇ, καὶ τὰ ταύτης τείχη ἀνασταθῇ, κάθοδος ἐκ ἔτι σοι ἔσται εἰς κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην.

21. Τότε ἀντέγραψεν ὁ βασιλεὺς Ῥαθύμῳ τῷ γραφοντι τὰ προσπίπτοντα, καὶ Βεελτέθμῃ, καὶ Σαμελλίῳ γραμματεῖ, καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς συνταττομένοις καὶ οἰκοῦσιν ἐν τῇ Σαμαρείᾳ, καὶ Συρίᾳ, καὶ Φοινίκῃ, τὰ ὑπογεγραμμένα. Βεελτεμοὺθ

22. Ἀνέγνων τὴν ἐπιστολὴν ἣν πεπέμφατε πρὸς μέ· ἐπέταξα οὖν ἐπισκέψασθαι· καὶ ηὑρέθη ὅτι ἐστὶν ἡ πόλις ἐκείνη ἐξ αἰῶνος βασιλεῦσιν ἀντιπαρατάσσουσα.

23. Καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀποστάσεις καὶ πολέμους ἐν αὐτῇ συντελοῦντες, καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ καὶ σκληροὶ ἦσαν ἐν Ἱερουσαλὴμ κυριεύοντες καὶ φορολογοῦντες κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην.

24. Νῦν οὖν ἐπέταξα ἀποκωλύσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν

---

v. 15. τῶν Περσῶν) τῶν περσῶν. ibid. κατέγραψεν) κατέγραψαν. ib. Μιθριδάτης) μιθραδάτης. ib. Σεβέηλιος) σαμέλιος. ib. οἱ οἰκοῦντες) absque articulo. v. 16. Σεβέηλιος) σαμέλιος. ibid. κριταὶ) κριταί. v. 17. Κυρίῳ μου) μου abeſt. ibid. διότι) ὅτι. ib. καὶ τὴν πονηρὰν) absque articulo. v. 18. τοιοῦτο) τὸ τοιοῦτο. ibid. ἐὰν φαίνηταί σοι) ἂν φαίνηταί σοι. v. 19. ὑπομνήμασι τὰ γεγρ.) ὑπομνηματισμοῖς γεγραμμένα. ibid. ἦν ἐκείνη) transpoſita. v. 20. ὑποδείκνυμεν) ὑποδεικνύομεν. ibid. διότι ἐὰν) ὅτι ἐὰν. v. 21. Βεελτεμοὺθ) βεελτέθμῃ. ibid. Σαμαρείᾳ) adjicit καὶ Συρίᾳ. v. 22. ἠυρέθη ὅτι ἐστὶν ἡ π. ἐκ.) εὑρέθη ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἐστὶν. v. 24. Νῦν) νῦν οὖν.

Digitized by Google

55. ἕως τῦ εὐδοκῆσαι τὴν γῆν τὰ σάββατα αὐτῆς, πάντα τὸν χρόνον τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς σαββατιεῖ εἰς συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδομήκοντα.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΒΑσιλεύοντος Κύρου Περσῶν ἔτους πρώτου, εἰς συντέλειαν ῥήματος Κυρίου ἐν στόματι Ἱερεμίου,

2. ἤγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ ἐκήρυξεν ἐν ὅλῃ τῇ βασιλείᾳ ἑαυτῦ, καὶ ἅμα διὰ γραπτῶν, λέγων·

3. τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς Περσῶν Κῦρος· ἐμὲ ἀνέδειξε βασιλέα τῆς οἰκουμένης ὁ Κύριος τῦ Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ ὕψιστος.

4. Καὶ ἐπήμηνέ μοι οἰκοδομῆσαι ἑαυτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλὴμ, τῇ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ.

5. Εἴτις ἐστὶν οὖν ὑμῶν ἐκ τῦ ἔθνους αὐτῦ, ἔστω ὁ Κύριος Κύριος αὐτῦ μετ' αὐτῦ, καὶ ἀναβὰς εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τὴν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, οἰκοδομείτω τὸν οἶκον Κυρίου τῦ Ἰσραὴλ· ἔτος ὁ Κύριος, ὁ κατασκηνώσας ἐν Ἱερουσαλήμ.

6. Ὅσοι οὖν κατὰ τόπους οἰκῦσι, βοηθείτωσαν αὐτῷ οἱ ἐν τῷ τόπῳ αὐτῦ, ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν ἀργυρίῳ, ἐν δόσεσι μεθ' ἵππων καὶ κτηνῶν σὺν τοῖς ἄλλοις τοῖς κατ' εὐχὰς προσκεθειμένοις εἰς τὸ ἱερὸν τῦ Κυρίου τὸ ἐν Ἱερουσαλήμ.

7. Καὶ κατασάντες οἱ ἀρχίφυλοι τῶν πατριῶν τῆς Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν φυλῆς, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πάντων ὧν ἤγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα, ἀναβῆναι οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ Κυρίῳ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

8. Καὶ οἱ περὶ κύκλῳ αὐτῶν ἐβοήθησαν ἐν πᾶσιν, ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, ἵπποις καὶ κτήνεσι, καὶ εὐχαῖς ὥστε πλείσαις πολλῶν, ὧν ὁ νεὼς ἠγέρθη.

9. Καὶ ὁ βασιλεὺς Κῦρος ἐξήνεγκε τὰ ἱερὰ σκεύη τῦ Κυρίου, ἃ μετήνεγκε Ναβυχοδονόσορ ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπηρείσατο αὐτὰ ἐν τῷ ἑαυτῦ εἰδωλείῳ.

10. Ἐξενέγκας δὲ αὐτὰ Κῦρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν παρέδωκεν αὐτὰ Μιθριδάτῃ τῷ ἑαυτῦ γαζοφύλακι.

11. διὰ δὲ τέτου παρεδόθησαν Σαναβασσάρῳ τῷ προστάτῃ τῆς Ἰουδαίας. Σαναβασσάρου

12. Ὁ δὲ τούτων ἀριθμὸς ἦν, σπονδεῖα χρυσᾶ χίλια, καὶ σπονδεῖα ἀργυρᾶ χίλια, θυίσκαι ἀργυραῖ εἰκοσιεννέα, φιάλαι χρύσεαι τριάκοντα, ἀργυραῖ διχίλιαι τετρακόσιαι δέκα, καὶ ἄλλα σκεύη χίλια.

13. Τὰ δὲ πάντα σκεύη διεκομίσθη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ πεντακισχίλια τετρακόσια ἑξηκονταεννέα·

14. ἀνηνέχθη δὲ ὑπὸ Σαναβασσάρου ἅμα τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἱερουσάλυμα. Σαναβασσάρου

CAP. II. v. 2. ἑαυτοῦ) αὐτῦ. v. 4. ἑαυτῷ) αὐτῷ. v. 5. Κύριος Κύριος) κύριος. ibid. οἶκον Κυρίου) οἶκον τῦ κυρίου. v. 6. κατὰ τόπους) κατὰ τὸς τόπους. v. 7. κατασάντες) κατασήσαντες. v. 8. ἀργυρίῳ) ἐν ἀργυρίῳ. ibid. καὶ κτήνεσι) καὶ deeſt. ib. ὥστε) ὡς. v. 9. ἑαυτοῦ εἰδωλίῳ.) εἰδωλίῳ αὐτῦ. v. 10. Μιθριδάτῃ) μιθριδάτῃ. v. 11. Σαναβασσάρῳ τῷ προστάτῃ) σαμαναασσάρῳ προστάτῃ. v. 12. χίλια, καὶ σπονδεῖα) καὶ deeſt. ibid. χρύσεαι) χρυσαῖ. v. 13. διεκομίσθη) ἐκομίσθη. v. 14. Σαναβασσάρου) σαμαναασσάρου. ibid. Ἱεροσόλυμα.) ἱερουσαλήμ.

κειμ υἱὸς αὐτῦ, ὅτε γὰρ αἰνεθείχθη, ἦν ἐτῶν (δέκα) ὀκτώ.

42. Βασιλεύει δὲ μῆνας τρεῖς καὶ ἡμέρας δέκα ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐποίησε τὸ ποιηρὸν ἔναντι Κυρίε.

43. Καὶ μετ' ἐνιαυτὸν ἀποστείλας Ναβεχοδονόσορ μετήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα ἅμα τοῖς ἱεροῖς σκεύεσι τῦ Κυρίου·

44. καὶ αἰνέδειξε Σεδεκίαν βασιλέα τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ, (Σεδεκίαν) ὄντα ἐτῶν εἴκοσι ἑνός. ἐβασίλευσε δὲ ἔτη ἕνδεκα,

45. καὶ ἐποίησε τὸ ποιηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐκ ἐντεράπη ἀπὸ τῶν ῥηθέντων λόγων ὑπὸ Ἱερεμίου τῦ προφήτου ἐκ στόματος τῦ Κυρίου.

46. Καὶ ὁρκισθεὶς ἀπὸ τῦ βασιλέως Ναβυχοδονόσορ τῷ ὀνόματι τῦ Κυρίε, ἐπιορκήσας ἀπέστη, καὶ σκληρύνας ἑαυτῦ τὸν τράχηλον καὶ τὴν καρδίαν ἑαυτῦ, παρέβη τὰ νόμιμα Κυρίε Θεοῦ Ἰσραήλ.

47. Καὶ οἱ ἡγύμενοι δὲ τῦ λαοῦ καὶ τῶν ἱερέων πολλὰ ἠνόμησαν καὶ παρέβησαν ὑπὲρ πάσας τὰς ἀκαθαρσίας πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐμίαναν τὸ ἱερὸν τῦ Κυρίε τὸ ἁγιασθὲν ἐν Ἱεροσολύμοις.

48. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν διὰ τῦ ἀγγέλε ἑαυτῦ μετακαλέσαι αὐτὸς, καθότι ἐφείδετο αὐτῶν καὶ τῦ σκηνώματος ἑαυτῦ.

49. Αὐτοὶ δὲ ἐξεμυκτήριζον ἐν τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· καὶ ἦ ἡμέρᾳ ἐλάλησε Κύριος, ἦσαν ἐκπαίζοντες τὸς προφήτας αὐτῦ, ἕως τῦ θυμωθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τῷ ἔθνει ἑαυτοῦ διὰ τὰ δυσσεβήματα, προσάξαι ἀναβιβάσαι ἐπ' αὐτὸς τὸς βασιλεῖς τῶν Χαλδαίων.

50. Οὗτοι ἀπέκλεισαν τὸς νεανίσκους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ, περικύκλῳ τῦ ἁγίε αὐτῶν ἱεροῦ· καὶ οὐκ ἐφείσαντο νεανίσκου καὶ παρθένου καὶ πρεσβύτου καὶ νεωτέρου αὐτῶν. Ἅλλα πάντα παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν.

51. Καὶ πάντα τὰ ἱερὰ σκεύη τῦ Κυρίου τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ, καὶ τὰ σκεύη κιβωτῦ τῦ Κυρίου καὶ τὰς βασιλικὰς ἀποθήκας ἀναλαβόντες ἀπήνεγκαν εἰς Βαβυλῶνα.

52. Καὶ ἐνεπύρισαν τὸν οἶκον Κυρίε, καὶ ἔλυσαν τὰ τείχη Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸς πύργους αὐτῦ ἐνεπύρισαν ἐν πυρί· αὐτῶ

53. καὶ συνετέλεσαν πάντα τὰ ἔνδοξα αὐτῆς ἀχρειῶσαι, καὶ τὸς ἐπιλοίπους ἀπήγαγεν ἀπὸ ῥομφαίας εἰς Βαβυλῶνα.

54. Καὶ ἦσαν παῖδες αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῦ, μέχρι τῦ βασιλεῦσαι Πέρσας, εἰς ἀναπλήρωσιν λόγου Κυρίε ἐν στόματι Ἱερεμίου·

55. ἕως

v. 41. υἱὸς) ὁ υἱὸς. ibid. (δέκα) abeſt. v. 44. (Σεδεκίαν) non habet. ibid. ἐβασίλευσε δὲ) βασιλεύει δὲ. v. 46. τῦ Κυρίου) abſque articulo. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 47. ἠνόμησαν καὶ παρέβησαν) ἠσέβησαν καὶ. ibid. ἁγιασθὲν ἐν Ἱεροσολύμοις.) ἁγιαζόμενον ἐν Ἱερουσαλὴμ. v. 48. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 49. ἐξεμυκτήριζον) ἐμυκτήριζον. ibid. τοῦ θυμωθῆναι) οὗ θυμῶσαι. ibi. ἑαυτῦ) αὐτῦ. v. 50. νεωτέρου αὐτῶν. Ἅλλα πάντα παρέδωκεν) νεωτέρου, ἀλλὰ πάντας παρέδωκαν. v. 51. καὶ τὰ σκεύη κιβωτῦ) καὶ τὰς κιβωτὸς. v. 52. Κυρίου) τῦ κυρίου. ibid. πύργους αὐτῦ) πύργους αὐτῆς. v. 53. ἀπὸ ῥομφαίας) μετὰ ῥομφαίας. v. 54. μέχρι τῦ) μέχρις οὗ. ibid. λόγου Κυρίου) ῥήματος τῦ κυρίου.

Digitized by Google

Μεταεδδαὺς

27. ἀλλὰ συνεςήσατο πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐν τῷ πεδίῳ Μαγεδδώ· καὶ κατέβησαν οἱ ἄρχοντες πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωσίαν.

28. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παισὶν ἑαυτοῦ· ἀποςήσατέ με ἀπὸ τῆς μάχης, ἠσθένησα γὰρ λίαν. καὶ εὐθέως ἀπέςησαν αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀπὸ τῆς παρατάξεως.

29. Καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δευτέριον ἑαυτοῦ, καὶ ἀποκατασταθεὶς εἰς Ἱερουσαλὴμ, μετήλλαξε τὸν βίον ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ πατρικῷ τάφῳ.

30. Καὶ ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ (καὶ) ἐπένθησαν τὸν Ἰωσίαν, καὶ ἐθρήνησεν Ἱερεμίας ὁ προφήτης ὑπὲρ Ἰωσίου, καὶ οἱ προκαθήμενοι σὺν γυναιξὶν ἐθρήνουν αὐτὸν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἐξεδόθη τοῦτο γίνεσθαι ἀεὶ εἰς ἅπαν τὸ γένος Ἰσραήλ.

31. Ταῦτα δὲ ἀναγέγραπται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν ἱςορουμένων περὶ τῶν βασιλέων τῆς Ἰουδαίας, καὶ τὸ καθ' ἓν πραχθὲν τῆς πράξεως Ἰωσίου, καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ ἐν τῷ νόμῳ τοῦ Κυρίου. τά τε προπραχθέντα ὑπ' αὐτοῦ καὶ τὰ νῦν, ἱςόρηται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα.

προσπροάχθέντα

32. Καὶ ἀναλαβόντες οἱ ἐκ τοῦ ἔθνους τὸν Ἰωάχαζ υἱὸν Ἰωσίου, ἀνέδειξαν βασιλέα ἀντὶ Ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὄντα ἐτῶν εἴκοσι τριῶν.

Ἰώχαζ

33. Καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλὴμ μῆνας τρεῖς· καὶ ἀπέςησεν αὐτὸν βασιλεὺς Αἰγύπτου τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐν Ἱερουσαλὴμ,

34. καὶ ἐζημίωσε τὸ ἔθνος ἀργυρίου ταλάντοις ἑκατὸν, καὶ χρυσίου ταλάντῳ ἑνί.

35. Καὶ ἀνέδειξε βασιλεὺς Αἰγύπτου βασιλέα Ἰωακεὶμ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βασιλέα τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ.

36. Καὶ ἔδησεν Ἰωακεὶμ καὶ τοὺς μεγιςᾶνας, Ζαράκην δὲ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ συλλαβὼν ἀνήγαγεν ἐξ Αἰγύπτου.

37. Ἐτῶν δὲ ἦν εἰκοσιπέντε Ἰωακεὶμ, ὅτε ἐβασίλευσε τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίου.

38. Ἐπ' αὐτὸν δὲ ἀνέβη Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ δήσας αὐτὸν ἐν χαλκείῳ δεσμῷ, ἀπήγαγεν εἰς Βαβυλῶνα.

39. καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν σκευῶν τοῦ Κυρίου λαβὼν Ναβουχοδονόσορ καὶ ἀπενέγκας, ἀπηρείσατο ἐν τῷ ναῷ ἑαυτοῦ ἐν Βαβυλῶνι.

40. Τὰ δὲ ἱςορηθέντα περὶ αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτοῦ καὶ δυσσεβείας, ἀναγέγραπται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν χρόνων τῶν βασιλέων.

41. Καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωακεὶμ

v. 27. Μεταεδδαὺς) μαγεδδώ. v. 29. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 30. (καὶ) abest. ibid. ἐθρήνουν) ἐθρηνοῦσαν. v. 31. τοῦ Κυρίου. τά τε προσπροαχθέντα) κυρίου. τά τε προπραχθέντα. ibid. ἐν τῇ βίβλῳ) τῷ ἐν βιβλίῳ. v. 32. ἰώχαζ) ἰεχονίαν. v. 33. ἐν Ἰούδᾳ) ἐν ἰσραήλ. ibid. ἀπέςησεν αὐτὸν) ἀπέςησεν αὐτὸς. v. 35. Ἰωακεὶμ) ἰωακίμ, passim. v. 37. ἔναντι) ἐνώπιον. v. 38. Ἐπ' αὐτὸν) μετ' αὐτὸν. ibid. βασιλεὺς) ὁ βασιλεύς. ib. δήσας) ἔδησεν. ib. ἀπήγαγεν) καὶ ἀπήγαγεν. v. 39. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ.

Digitized by Google

χαλκείοις καὶ λέβησι μετ' εὐωδίας, καὶ ἀπήνεγκαν πᾶσι τοῖς ἐκ τῆ λαοῦ.

12. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀδελφοῖς ἑαυτῶν, υἱοῖς Ἀαρών.

13. Οἱ γὰρ ἱερεῖς ἀνέφερον τὰ στέατα ἕως ἀωρίας· καὶ οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀδελφοῖς αὐτῶν, υἱοῖς Ἀαρών.

14. καὶ οἱ ἱεροψάλται υἱοὶ Ἀσὰφ ἦσαν ἐπὶ τῆς τάξεως ἑαυτῶν, κατὰ τὰ ὑπὸ Δαυὶδ τεταγμένα, καὶ Ἀσὰφ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἐδδινὲς ὁ παρὰ τῆ βασιλέως.

15. καὶ οἱ θυρωροὶ ἐφ' ἑκάστου πυλῶνος· οὐκ ἔστι παραβῆναι ἕκαστον τὴν ἑαυτῆ ἐφημερίαν. οἱ γὰρ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν αὐτοῖς.

16. καὶ συνετελέθη τὰ τῆς θυσίας τῷ Κυρίῳ τῆ Κυρίῳ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀχθῆναι τὸ Πάσχα, καὶ προσενεχθῆναι τὰς θυσίας ἐπὶ τὸ τῆ Κυρίου θυσιαστήριον, κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τῆ βασιλέως Ἰωσίᾳ.

17. Καὶ ἤγαγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν τῷ καιρῷ τότε τὸ Πάσχα καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἡμέρας ἑπτά.

18. Καὶ οὐκ ἤχθη τὸ Πάσχα τοιῆτο ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν χρόνων Σαμουὴλ τῆ προφήτου.

19. Καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆ Ἰσραὴλ οὐκ ἠγάγοσαν Πάσχα τοιῆτο, οἷον ἤγαγεν Ἰωσίας, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν τῇ κατοικήσει αὐτῶν ἐν Ἰερουσαλήμ.

20. Ὀκλωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος Ἰωσίου ἤχθη τὸ Πάσχα τοῦτο.

21. Καὶ ὠρθώθη τὰ ἔργα Ἰωσίου ἐνώπιον τῆ Κυρίου αὐτῆ ἐν καρδίᾳ πλήρει εὐσεβείας.

22. καὶ τὰ κατ' αὐτὸν δὲ ἀναγέγραπται ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, περὶ τῶν ἡμαρτηκότων καὶ ἠσεβηκότων εἰς τὸν Κύριον παρὰ πᾶν ἔθνος καὶ βασιλείαν, καὶ ἃ ἐλύπησαν αὐτὸν ἐν αἰθήσει· καὶ οἱ λόγοι τῆ Κυρίου ἀνέστησαν ἐπὶ Ἰσραήλ.

23. Καὶ μετὰ πᾶσαν τὴν πρᾶξιν ταύτην Ἰωσίου, συνέβη Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου ἐλθόντα πόλεμον ἐγεῖραι ἐν Καρχαμὺς ἐπὶ τῆ Εὐφράτου· καὶ Καλχαμὺς ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ Ἰωσίας.

24. καὶ διεπέμψαλο πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς Αἰγύπλου, λέγων· τί ἐμοὶ καὶ σοὶ ἔστι, βασιλεῦ τῆς Ἰουδαίας;

25. ἐχὶ πρὸς σὲ ἐξαπέσταλμαι ὑπὸ Κυρίου τῆ Θεοῦ· ἐπὶ γὰρ τῆ Εὐφράτου ὁ πόλεμός μου ἐστί· καὶ νῦν Κύριος μετ' ἐμοῦ ἐστι, καὶ Κύριος μετ' ἐμοῦ ἐπισπεύδων ἐστὶν· ἀπόστηθι, καὶ μὴ ἐναντιοῦ τῷ Κυρίῳ.

26. Καὶ οὐκ ἀπέστρεψεν ἑαυτὸν Ἰωσίας ἐπὶ τὸ ἅρμα αὐτοῦ, ἀλλὰ πολεμεῖν αὐτὸν ἐπεχείρει, ὁ προσέχων ῥήμασιν Ἰερεμίου προφήτου ἐκ στόματος Κυρίου·

27. ἀλλὰ

v. 12. & 14. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 16. τῷ Κυρίῳ) τῆ κυρίου. ibid. προσενεχθῆναι) προσαχθῆναι. v. 17. ἤγαγον) ἠγάγοσαν. v. 18. τοιῆτο) τοιοῦτον. v. 19. τοιῆτο) τοιοῦτον. ibid. οἱ εὑρεθέντες) ὁ εὑρεθείς. v. 22. καὶ ἐλύπησαν αὐτὸν ἐν αἰθήσει·) καὶ ἃ ἐλύπησαν αὐτὸν ἐν. v. 23. Χαλχαμὺς) χαρχαμύς.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἤγαγεν Ἰωσίας τὸ Πάσχα ἐν Ἰερουσαλὴμ τῷ Κυρίῳ ἑαυτοῦ, καὶ ἔθυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ Πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου,

2. στήσας τοὺς ἱερεῖς κατ' ἐφημερίας ἐσολισμένους ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Κυρίου.

3. Καὶ εἶπε τοῖς Λευίταις ἱεροδούλοις τοῦ Ἰσραὴλ, ἁγιάσαι ἑαυτοὺς τῷ Κυρίῳ ἐν τῇ θέσει τῆς ἁγίας κιβωτοῦ τοῦ Κυρίου ἐν τῷ οἴκῳ, ᾧ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν ὁ υἱὸς τοῦ Δαυὶδ ὁ βασιλεύς.

4. Οὐκ ἔσται ὑμῖν ἄφεσις ἐπ' ὤμων αὐ- Κυρίῳ τῷ τὴν, καὶ νῦν λατρεύετε τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ θεραπεύετε τὸ ἔθνος αὐτοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἑτοιμάσατε κατὰ τὰς πατριὰς καὶ τὰς φυλὰς ὑμῶν, κατὰ τὴν γραφὴν Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ κατὰ τὴν μεγαλειότητα Σαλωμὼν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

ἱερῳ 5. Καὶ στάντες ἐν τῷ ἁγίῳ κατὰ τὴν μεριδαρχίαν τὴν πατρικὴν ὑμῶν τῶν Λευιτῶν, τῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,

6. ἐν τάξει θύσατε τὸ Πάσχα, καὶ τὰς θυσίας ἑτοιμάσατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ Πάσχα κατὰ τὸ πρόσταγμα Κυρίου τὸ δοθὲν τῷ Μωϋσῇ.

7. Καὶ ἐδωρήσατο Ἰωσίας τῷ λαῷ τῷ εὑρεθέντι ἀρνῶν καὶ ἐρίφων τριάκοντα χιλιάδας, μόχους τρισχιλίους. ταῦτα ἐκ τῶν βασιλικῶν ἐδόθη κατ' ἐπαγγελίαν τῷ λαῷ, καὶ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ Λευίταις.

8. Καὶ ἔδωκε Χελκίας, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἠσυῆλος, οἱ ἐπισάται τοῦ ἱεροῦ, τοῖς ἱερεῦσιν εἰς Πάσχα πρόβατα δισχίλια ἑξακόσια, μόχους τριακοσίους.

9. Καὶ Ἰεχονίας, καὶ Σαμαίας, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀδελφὸς, καὶ Ἀσαβίας, καὶ Ὀχιῆλος, καὶ Ἰωραὰμ χιλίαρχοι ἔδωκαν τοῖς Λευίταις εἰς Πάσχα πρόβατα πεντακισχίλια, μόχους ἑπτακοσίους. Σαβίας Ὀζιῆλος

10. καὶ τούτων γενομένων, εὐπρεπῶς ἔστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, ἔχοντες τὰ ἄζυμα κατὰ τὰς φυλὰς καὶ κατὰ τὰς μεριδαρχίας τῶν πατέρων ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ, προσενεγκεῖν τῷ Κυρίῳ κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ Μωυσῆ, καὶ οὕτως τὸ πρωϊνόν.

11. Καὶ ὤπτησαν τὸ Πάσχα πυρὶ ὡς καθήκει, καὶ τὰς θυσίας ἕψησαν ἐν τοῖς ὤπτησαν

Ο ΙΕΡΕΥΣ) ΕΣΔΡΑΣ. CAP. I. v. 1. ἑαυτοῦ, καὶ ἔθυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ Πάσχα) αὐτὰ. καὶ ἔθυσε τὸ πάσχα. v. 3. ὁ υἱὸς τᾶ Δαυὶδ) ὁ τᾶ Δαυὶδ. v. 4. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) τῷ κυρίῳ θεῷ. ib. καὶ φυλαὶ) καὶ τὰς φυλὰς. v. 5. ἐν τῷ ἱερῷ) ἐν τῷ ἁγίῳ. v. 6. πρόσταγμα Κυρίου) πρόσταγμα τᾶ κυρίου. v. 8. καὶ Ἠσυῆλος) καὶ συῆλος. v. 9. Σαβίας, καὶ Ὀζιῆλος) ἀσαβίας, καὶ ὀχιῆλος. v. 10. καὶ τούτων γενομένων) καὶ ταῦτα τὰ γενόμενα. v. 11. ὤπτησαν) ἔψησαν.

Digitized by Google

13. Ὑμνήσω τῷ Κυρίῳ ὕμνον καινόν. Κύριε, μέγας εἶ, καὶ ἔνδοξος, θαυμαστὸς ἐν ἰσχύϊ, ἀνυπέρβλητος.

14. Σοὶ δουλευσάτω πᾶσα ἡ κλίσις σου· ὅτι εἶπας, καὶ ἐγενήθησαν· ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου, καὶ ᾠκοδόμησε· καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεται τῇ φωνῇ σου.

15. Ὄρη γὰρ ἐκ θεμελίων σὺν ὕδασι σαλευθήσεται, πέτραι δὲ ἀπὸ προσώπου σου ὡς κηρὸς τακήσεται· ἐπὶ δὲ τοῖς Φοβουμένοις σε σὺ εὐλατεύσεις αὐτοῖς. ἔτι εὐιλατεύσεις

16. Ὅτι μικρὸν πᾶσα θυσία εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, καὶ ἐλάχιστον πᾶν ζῷον εἰς ὁλοκαύτωμά σοι. ὁ δὲ Φοβούμενος τὸν Κύριον, μέγας διαπαντός.

17. Οὐαὶ ἔθνεσιν ἐπανιστανομένοις τῷ γένει μου, Κύριος παντοκράτωρ ἐκδικήσει αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, δοῦναι πῦρ καὶ σκώληκας εἰς σάρκας αὐτῶν, καὶ κλαύσονται ἐν αἰσθήσει ἕως αἰῶνος.

18. Ὡς δὲ ἦλθοσαν εἰς Ἱερουσαλήμ, προσεκύνησαν τῷ Θεῷ. καὶ ἡνίκα ἐκαθαρίσθη ὁ λαὸς, ἀνήνεγκαν τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν, καὶ τὰ ἑκούσια αὐτῶν, καὶ τὰ δόματα αὐτῶν.

19. Καὶ ἀνέθηκεν Ἰουδὶθ πάντα τὰ σκεύη Ὀλοφέρνου, ὅσα ἔδωκεν ὁ λαὸς ἑαυτῇ, καὶ τὸ καυχησεῖον ὃ ἔλαβεν αὐτὴ ἑαυτῇ ἐκ τῆς κοιτῶνος αὐτοῦ, εἰς ἀνάθημα τῷ Κυρίῳ ἔδωκε.

20. Καὶ ἦν ὁ λαὸς εὐφραινόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον τῶν ἁγίων ἐπὶ μῆνας τρεῖς, καὶ Ἰουδὶθ μετ' αὐτῶν κατέμενε.

21. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας ἀνέζευξεν ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν ἑαυτοῦ. καὶ Ἰουδὶθ ἀπῆλθεν εἰς Βετυλούα, καὶ κατέμεινεν ἐπὶ τῆς ὑπαρξέως αὐτῆς, καὶ ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν αὐτῆς ἔνδοξος ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

22. Καὶ πολλοὶ ἐπεθύμησαν αὐτὴν, καὶ οὐκ ἔγνω ἀνὴρ αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῆς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀπέθανε Μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ προστέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Μανασσῆ

23 Καὶ προβαίνουσα ἦν μεγάλη σφόδρα, καὶ ἐγήρασεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἑκατὸν πέντε ἔτη, καὶ ἀφῆκε τὴν παιδίσκην αὐτῆς ἐλευθέραν, καὶ ἀπέθανεν εἰς Βετυλούα, καὶ ἔθαψαν αὐτὴν ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Μανασσῆ·

24. καὶ ἐπένθησεν αὐτὴν οἶκος Ἰσραὴλ ἡμέρας ἑπτά. καὶ διεῖλε τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἐγγίσασι Μανασσῇ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, καὶ τοῖς ἐγγίσασι τῷ γένους αὐτῆς. ἐπένθησαν

25. Καὶ οὐκ ἦν ἔτι ὁ ἐκφοβῶν τὸν υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰουδὶθ, καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αὐτὴν, ἡμέρας πολλάς.

ΙΟΥΔΕΙΘ.

v. 13. τῷ Κυρίῳ) τῷ Θεῷ μου. **v. 15.** τακήσονται. ἔτι δὲ) τακήσονται ἐπὶ δὲ. ibid. εὐιλατεύσεις) εὐιλατεύσει. **v. 17.** ἐπανισταμένοις) ἐπανισταμένοις. **v. 18.** δόματα αὐτῶν.) αὐτῶν deeſt. **v. 19.** ἑαυτῇ ἐκ τῆς κ. ἑαυτοῦ) αὐτῇ ἐκ τῆς κοιτῶνος αὐτοῦ. ib. τῷ Κυρίῳ) τῷ Θεῷ. **v. 20.** εἰς Ἱερουσ.) ἐν Ἱερουσαλὴμ. **v. 21.** τὰς ἡμέρας) transpoſita. ibid. ἀνέζευξεν) addit ἕκαστος. ib. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. **v. 22.** Μανασσῆ) μανασσεῖ. **v. 23.** προβαίνουσα ἦν) transpoſita. ibid. τῷ οἴκῳ) ἐν τῷ οἴκῳ. ib. ἑκατὸν πέντε ἔτη) ἔτη ἑκατὸν πέντε. **v. 24.** ἐπένθησεν) ἐπένθησαν. Subſcript. Ἰουδείθ.) τέλος τῆς Ἰουδίθ.

Ο ΙΕ-

ραηλ τῷ ἰδεῖν αὐτὴν, καὶ εὐλόγησαν αὐτὴν· καὶ ἐποίησαν αὐτῇ χορὸν ἐξ αὐτῶν· καὶ ἔλαβε Θύρσους ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, καὶ ἔδωκε ταῖς γυναιξὶ ταῖς μεθ' αὐτῆς,

13. καὶ ἐστεφανώσατο τὴν ἐλαίαν αὐτῆ καὶ αἱ μετ' αὐτῆς. καὶ προῆλθεν παντὸς τοῦ λαοῦ ἐν χορείᾳ ἡγουμένη πασῶν τῶν γυναικῶν, καὶ ἠκολούθει πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ, ἐνωπλισμένοι μετὰ στεφάνων καὶ ὕμνων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν.

οἱ

14. Καὶ ἐξῆρχεν Ἰουδὶθ τὴν ἐξομολόγησιν ταύτην ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, καὶ ὑπερεφώνει πᾶς ὁ λαὸς τὴν αἴνεσιν ταύτην.

ὑπερεφώνει

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

ΚΑΙ εἶπεν Ἰουδὶθ· ἐξάρχετε τῷ Θεῷ μου ἐν τυμπάνοις, ἄσατε τῷ Κυρίῳ μου ἐν κυμβάλοις, ἐναρμόσασθε αὐτῷ ψαλμὸν καινόν, ὑψοῦτε καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ·

2. ὅτι ὁ Θεὸς συντρίβων πολέμους Κύριος, ὅτι εἰς παρεμβολὰς αὐτοῦ ἐν μέσῳ λαοῦ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς καταδιωκόντων με.

3. Ἦλθεν Ἀσσοὺρ ἐξ ὀρέων ἀπὸ βορρᾶ, ἦλθεν ἐν μυριάσι δυνάμεως αὐτοῦ, ὧν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐνέφραξε χειμάρρους, καὶ ἡ ἵππος αὐτῶν ἐκάλυψε βουνούς.

4. Εἶπεν ἐμπρήσειν τὰ ὅριά μου, καὶ τοὺς νεανίσκους μου ἀνελεῖν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὰ θηλάζοντά μου θῆσειν εἰς ἕδαφος, καὶ τὰ νήπιά μου δώσειν εἰς προνομὴν, καὶ τὰς παρθένους μου σκυλεῦσαι.

δώσει

5. Κύριος παντοκράτωρ ἠθέτησεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ θηλείας.

6. Οὐ γὰρ ὑπέπεσεν ὁ δυνατὸς αὐτῶν ὑπὸ νεανίσκων, οὐδὲ υἱοὶ Τιτάνων ἐπάταξαν αὐτὸν, οὐδὲ ὑψηλοὶ γίγαντες ἐπέθεντο αὐτῷ, ἀλλὰ Ἰουδὶθ θυγάτηρ Μεραρὶ ἐν κάλλει προσώπου αὐτῆς παρέλυσεν αὐτόν.

7. Ἐξεδύσατο γὰρ στολὴν χηρεύσεως αὐτῆς εἰς ὕψος τῶν πονούντων ἐν Ἰσραὴλ, ἠλείψατο τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐν μυρισμῷ,

8. καὶ ἐδήσατο τὰς τρίχας αὐτῆς ἐν μίτρᾳ, καὶ ἔλαβε στολὴν λινῆν εἰς ἀπάτην αὐτοῦ.

9. Τὸ σανδάλιον αὐτῆς ἥρπασεν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ, καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς ἠχμαλώτισε ψυχὴν αὐτοῦ. διῆλθεν ἀκινάκης τὸν τράχηλον αὐτοῦ.

10. Ἔφριξαν Πέρσαι τὴν τόλμαν αὐτῆς, καὶ Μῆδοι τὸ θράσος αὐτῆς ἐξέστησαν.

ἐταράχθησαν

11. Τότε ἠλάλαξαν οἱ ταπεινοί μου, καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἀθετοῦντές μου, καὶ ἐπλήσθησαν· ὕψωσαν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἐνετράπησαν.

12. Υἱοὶ κοράσια κατεκέντησαν αὐτοὺς, καὶ ὡς παῖδες αὐτομολοῦντων ἐτίτρωσκον αὐτούς. ἀπώλοντο ἐκ παρατάξεως Κυρίου μου.

παῖδες

Kk k 2 13. Ὑμνή-

V. 12. εὐλόγησαν αὐτῇ χορὸν) εὐλόγησαν αὐτὸν· καὶ ἐποίησαν αὐτῇ χορὸν. ibid. μετ' αὐτοῦ) μετ' αὐτῆς. v. 13. ἐστεφανώσατο) ἐστεφανώσαντο. ibid. καὶ αἱ μετ') καὶ αἱ μετ'. v. 14. ὑπερεφώνει) ὑπερεφώνει. CAP. XVI. v. 1. ἐπικαλεῖσθε) ἐπικαλέσασθε. v. 2. ὅτι ὁ Θεὸς) absque articulo. ibid. καταδιωκόντων) τῶν καταδιωκόντων. v. 4. δώσει) δώσειν. v. 10. τόλμαν) τόλμαν. ibid. ἐταράχθησαν) ἐξέστησαν. v. 12. παῖδες) παῖδας.

τρόμος, καὶ ἐκ ἦν ἄνθρωπος μείναν κατὰ πρόσωπον τῶ πλησίον ἔτι, αἰχ. ἐκχυθέντες ὁμοθυμαδὸν ἔφευγον ἐπὶ πᾶσαν ὁδὸν τῆ πεδίω καὶ τῆς ὀρεινῆς.

3. Καὶ οἱ παρεμβεβληκότες ἐν τῆ ὀρεινῆ κύκλω Βετυλύα ἐτράπησαν εἰς φυγήν. καὶ τότε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶς ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐξ αὐτῶν ἐξεχύθησαν ἐπ' αὐτές.

4. Καὶ ἀπέστειλεν Ὀζίας εἰς Βαιτομαθαίμ, καὶ Βηβαὶ, καὶ Χωβαὶ, καὶ Χωλαὶ, καὶ εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ, τὲς ἀπαγγέλλοντας ὑπὲρ τῶν συντετελεσμένων, καὶ ἵνα πάντες * ἐπεκχυθῶσι τοῖς πολεμίοις εἰς τὴν ἀναίρεσιν αὐτῶν.

συντελεσμένων

* ἀπεκχυθῶσιν

5. Ὡς δὲ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, πάντες ὁμοθυμαδὸν ἐπέπεσον ἐπ' αὐτὲς, καὶ ἐκόπλου αὐτὲς ἕως Χωβά. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐξ Ἰερουσαλὴμ παρεγενήθησαν, καὶ ἐκ πάσης τῆς ὀρεινῆς· ἀπήγγειλαν γὰρ αὐτοῖς τὰ γεγονότα τῆ παρεμβολῆ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. καὶ οἱ ἐν τῆ Γαλααδῖ καὶ οἱ ἐν τῆ Γαλιλαίᾳ ὑπερεκέρασαν αὐτὲς πληγῆ μεγάλη, ἕως ἔ παρῆλθον Δαμασκὸν, καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς.

ἐκόπλου

6. Οἱ δὲ λοιποὶ οἱ κατοικοῦντες Βετυλύα, ἐπέπεσον τῆ παρεμβολῆ Ἀσσουρ, καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτὲς, καὶ ἐπλέτησαν σφόδρα.

7. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀναστρέψαντες ἀπὸ τῆς κοπῆς, ἐκυρίευσαν τῶν λοιπῶν, καὶ αἱ κῶμαι καὶ ἐπαύλεις ἐν τῆ ὀρεινῆ καὶ πεδιάδι ἐκράτησαν πολλῶν λαφύρων· ἦν γὰρ πλῆθος πολὺ σφόδρα. αἱ πολεις

8. Καὶ Ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ ἡ γερουσία τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ ἦλθον τῦ θεάσασθαι τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐποίησε Κύριος τῷ Ἰσραὴλ, καὶ τῦ ἰδεῖν τὴν Ἰουδίθ, καὶ λαλῆσαι μετ' αὐτῆς εἰρήνην.

9. Ὡς δὲ εἰσῆλθαν πρὸς αὐτὴν, εὐλόγησαν αὐτὴν πάντες ὁμοθυμαδὸν, καὶ ἔπαν πρὸς αὐτήν· σὺ ὕψωμα Ἰερουσαλὴμ, σὺ γαυρίαμα μέγα τῦ Ἰσραὴλ, σὺ καύχημα μέγα τῦ γένους ἡμῶν. Ἰερουσαλὴμ

10. Ἐποίησας ταῦτα πάντα ἐν χειρί σου, εὐποίησας τὰ ἀγαθὰ μετὰ Ἰσραὴλ· καὶ εὐδόκησε ἐπ' αὐτοῖς ὁ Θεός. εὐδόκησεν εὐλογημένη γίνου παρὰ τῷ παντοκράτορι Κυρίῳ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. καὶ ἔπε πᾶς ὁ λαός· γένοιτο.

11. Καὶ ἐλαφύρευσεν ὁ λαὸς τὴν παρεμβολὴν ἐφ' ἡμέρας τριάκοντα, καὶ ἔδωκαν τῆ Ἰουδὶθ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου, καὶ πάντα τὰ ἀργυρώματα, καὶ τὰς κλίνας, καὶ τὰ ὁλκεῖα, καὶ πάντα τὰ κατασκευάσματα αὐτοῦ. καὶ λαβοῦσα αὐτὴ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτῆς, καὶ ἔζευξε τὰς ἁμάξας αὐτῆς, καὶ ἐσώρευσεν αὐτὰ ἐπ' αὐτῶν. μετ'

12. Καὶ συνέδραμε πᾶσα γυνὴ Ἰσραὴλ

v. 3. ἐτράπησαν) καὶ ἐτράπησαν. v. 4. καὶ Βηβαὶ) non habet. ibid. συντελεσμένων) συντετελεσμένων. ib. ἀπεκχυθῶσιν) ἐπεκχυθῶσι. v. 5. ἐκόπλου) ἔκοπλον. ibid. ἐν τῆ Γαλααδῖ) absque articulo. v. 6. ἐπέπεσον) ἐπέπεσαν. v. 7. καὶ αἱ κῶμαι) καὶ ἐπαύλεις. v. 8. ἰδεῖν Ἰουδὶθ) ἰδεῖν τὴν Ἰουδίθ. v. 9. εἰσῆλθαν) εἰσῆλθον. ibid. Ἰερουσαλὴμ) Ἰσραὴλ. v. 10. ταῦτα πάντα) transposita. ibid. εὐποίησας) ἐποίησας. ib. εὐδόκησεν) εὐδόκησαν. v. 11. ὁ λαὸς) πᾶς ὁ λαός. ibid. ὁλκεῖα) ὁλκία. ib. κατασκευάσματα) σκευάσματα. ib. μετ' αὐτῶν·) ἐπ' αὐτῶν.

Digitized by Google

8. Καὶ νῦν ἀνάγγειλόν μοι ὅσα ἐποίησας ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰουδὶθ ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ πάντα ὅσα ἦν πεποιηκυῖα, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξῆλθεν ἕως οὗ ἐλάλει αὐτοῖς.

9. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλοῦσα, ἠλάλαξεν ὁ λαὸς φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἔδωκεν φωνὴν εὐφροσύνης ἐν τῇ πόλει αὐτῶν.

10. Ἰδὼν δὲ Ἀχιὼρ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ἐπίστευσε τῷ Θεῷ σφόδρα, καὶ περιετέμετο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

11. Ἡνίκα δὲ ὁ ὄρθρος ἀνέβη, ἐκρέμασαν τὴν κεφαλὴν Ὀλοφέρνου ἐκ τοῦ τείχους. καὶ ἀνέλαβε πᾶς ἀνὴρ τὰ ὅπλα αὐτοῦ, καὶ ἐξήλθοσαν κατὰ σπείραν ἐπὶ τὰς ἀναβάσεις τοῦ ὄρους.

12. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἀσσοὺρ, ὡς εἶδον αὐτοὺς, διέπεμψαν ἐπὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν· οἱ δὲ ἦλθον ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς καὶ χιλιάρχους καὶ ἐπὶ πάντα ἄρχοντα αὐτῶν,

13. καὶ παρεγένοντο ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου, καὶ εἶπαν τῷ ὄντι ἐπὶ πάντων τῶν αὐτοῦ· ἔγειρον δὴ τὸν κύριον ἡμῶν, ὅτι ἐτόλμησαν οἱ δοῦλοι καταβαίνειν ἐφ' ἡμᾶς εἰς πόλεμον, ἵνα ἐξολεθρευθῶσιν εἰς τέλος.

14. Καὶ εἰσῆλθε Βαγώας, καὶ ἔκρουσε τὴν αὐλὴν τῆς σκηνῆς, ὑπενόει γὰρ καθεύδειν αὐτὸν μετὰ Ἰουδίθ.

15. Ὡς δὲ οὐδεὶς ὑπήκουσε, διαστείλας εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ εὗρεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς χελωνίδος ἐῤῥιμμένον νεκρὸν, καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἀφῄρητο ἀπ' αὐτοῦ.

16. Καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ μετὰ κλαυθμοῦ καὶ στεναγμοῦ καὶ βοῆς ἰσχυρᾶς, καὶ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

17. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν οὗ ἦν Ἰουδὶθ καταλύουσα, καὶ οὐχ εὗρεν αὐτὴν, καὶ ἐξεπήδησεν εἰς τὸν λαὸν, καὶ ἐβόησεν·

18. ἠθέτησαν οἱ δοῦλοι, ἐποίησεν αἰσχύνην μία γυνὴ τῶν Ἑβραίων εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως Ναβουχοδονόσορ, ὅτι ἰδοὺ Ὀλοφέρνης χαμαὶ, καὶ ἡ κεφαλὴ οὐκ ἔστιν ἐπ' αὐτῷ.

19. Ὡς δὲ ἤκουσαν ταῦτα τὰ ῥήματα οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως Ἀσσοὺρ, διέῤῥηξαν τοὺς χιτῶνας αὐτῶν, καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτῶν σφόδρα, καὶ ἐγένετο αὐτῶν κραυγὴ καὶ βοὴ μεγάλη σφόδρα ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ ὡς ἤκουσαν οἱ ἐν τοῖς σκηνώμασιν ὄντες, ἐξέστησαν ἐπὶ τὸ γεγονός·

2. καὶ ἔπεσεν ἐπ' αὐτοὺς φόβος καὶ τρό-

v. 9. εὐφροσύνης) εὐφρόσυνον. v. 10. προσετέθη εἰς τὸν) προσετέθη πρὸς τὸν. v. 11. ὄρθρος) ὁ ὄρθρος. ibid. ἐκρέμασαν) καὶ ἐκρέμασαν. ib. πᾶς ἀνὴρ τὰ) πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ τὰ. ib. κατὰ σπείραν) κατὰ σπείρας. v. 12. ἐπὶ τὰς στρατηγὰς) absque articulo. v. 14. τὴν αὐλὴν) τὴν αὐλαίαν. ibid. ὑπενόει) ὑπενοεῖτο. v. 15. ὑπήκουσε, διεστείλας) ἐπήκουσε, διαστείλας. v. 17. καὶ ἐβόησεν·) κράζων. v. 19. διέῤῥηξαν τὰς χιτῶνας αὐτῶν) τὰς χιτῶνας αὐτῶν διέῤῥηξαν. CAP. XV. v. 2. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν.

λειαν αὐτȣ̃, καὶ οὐκ ἐποίησεν ἁμάρτημα μετ' ἐμοῦ εἰς μίασμα καὶ αἰσχύνην.

17. Καὶ ἐξέστη πᾶς ὁ λαὸς σφόδρα, καὶ κύψαντες προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, καὶ εἶπαν ὁμοθυμαδόν· εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐξȣδενώσας ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον τȣ̀ς ἐχθροὺς τȣ̃ λαοῦ σου.

18. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ὀζίας· εὐλογημένη εἶ σὺ θυγάτηρ τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ παρὰ πάσας τὰς γυναῖκας τὰς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εὐλογημένος Κύριος ὁ Θεὸς, ὃς ἔκτισε τȣ̀ς ȣ̀ρανοὺς καὶ τὴν γῆν, ὃς κατεύθυνέ σε εἰς τραῦμα κεφαλῆς ἄρχοντος ἐχθρῶν ἡμῶν,

19. ὅτι οὐκ ἀποστήσεται ἡ ἐλπίς σου ἀπὸ καρδίας ἀνθρώπων μνημονευόντων ἰσχὺν Θεοῦ ἕως αἰῶνος.

20. Καὶ ποιήσαι σοι αὐτὰ ὁ Θεὸς εἰς ὕψος αἰώνιον, τȣ̃ ἐπισκέψασθαί σε ἐν ἀγαθοῖς, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐφείσω τῆς ψυχῆς σου διὰ τὴν ταπείνωσιν τȣ̃ γένȣς ἡμῶν, ἀλλ' ἐπεξῆλθες τῷ πτώματι ἡμῶν, ἐπ' εὐθεῖαν πορευθεῖσα ἐνώπιον τȣ̃ Θεοῦ ἡμῶν. καὶ εἶπαν πᾶς ὁ λαός. γένοιτο, γένοιτο.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ἰȣδίθ· ἀκȣ́σατε δή μου, ἀδελφοὶ, καὶ λαβόντες τὴν κεφαλὴν ταύτην, κρεμάσατε αὐτὴν ἐπὶ τῆς ἐπάλξεως τȣ̃ τείχους ὑμῶν.

2. Καὶ ἔσται ἡνίκα ἐὰν διαφαύσῃ ὁ ὄρθρος, καὶ ἐξέλθῃ ὁ ἥλιος ἐπὶ τὴν γῆν, ἀναλήψεσθε ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πολεμικὰ ὑμῶν, καὶ ἐξελεύσεσθε πᾶς ἀνὴρ ἰσχύων ἔξω τῆς πόλεως, καὶ δώσετε ἀρχηγὸν εἰς αὐτοὺς, ὡς καταβαίνοντες ἐπὶ τὸ πεδίον εἰς τὴν προφυλακὴν υἱῶν Ἀσσοὺρ, καὶ ȣ̀ καταβήσεσθε. ἐξελεύσεται

3. Καὶ ἀναλαβόντες ȣ̃τοι τὰς πανοπλίας αὐτῶν, πορεύσονται εἰς τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν, καὶ ἐγεροῦσι τȣ̀ς στρατηγοὺς τῆς δυνάμεως Ἀσσοὺρ, καὶ συνδραμȣ̃νται ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου, καὶ ȣ̀χ εὑρήσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐπιπεσεῖται ἐπ' αὐτοὺς φόβος, καὶ φεύξονται ἀπὸ προσώπου ὑμῶν.

4. Καὶ ἐπακολουθήσαντες ὑμεῖς, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ, καταστρώσετε αὐτȣ̀ς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.

5. Πρὸ δὲ τȣ̃ ποιῆσαι ταῦτα, καλέσατέ μοι Ἀχιὼρ τὸν Ἀμμανίτην, ἵνα ἰδὼν ἐπιγνῷ τὸν ἐκφαυλίσαντα τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ αὐτὸν ὡς εἰς θάνατον ἀποστείλαντα εἰς ἡμᾶς.

6. Καὶ ἐκάλεσαν τὸν Ἀχιὼρ ἐκ τȣ̃ οἴκȣ Ὀζία. ὡς δὲ ἦλθε, καὶ εἶδε τὴν κεφαλὴν Ὀλοφέρνου ἐν χειρὶ ἀνδρὸς ἑνὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τȣ̃ λαȣ̃, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ ἐξελύθη τὸ πνεῦμα αὐτȣ̃.

7. Ὡς δὲ ἀνέλαβον αὐτὸν, προσέπεσε τοῖς ποσὶν Ἰȣδίθ, καὶ προσεκύνησε τῷ προσώπῳ αὐτῆς, καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν παντὶ σκηνώματι Ἰȣ́δα, καὶ ἐν παντὶ ἔθνει, οἵτινες ἀκȣ́σαντες τὸ ὄνομά σου ταραχθήσονται. ἀνέλαβεν

8. Καὶ

v. 18. εὐλογημένη εἶ σὺ) εὐλογητὴ σύ. ibid. ἐχθρῶν) addit ἡμῶν. v. 20. τῷ πτώματι) absque articulo. ibid. γένοιτο.) γένοιτο, γένοιτο. CAP. XIV. v. 2. ἡνίκα ἐὰν) ἡνίκα ἄν. ibid. ἐξελεύσεται) ἐξελεύσεσθε. v. 3. εἰς τὰς παρεμβολὰς) εἰς τὴν παρεμβολήν. v. 4. καταστρώσετε) καταστρώσατε. v. 5. οἶκον Ἰσραὴλ) οἶκον τȣ̃ Ἰσραὴλ. v. 7. ἀνέλαβεν) ἀνέλαβον.

Digitized by Google

τῇ, εἶπεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς· Κύριε, ὁ Θεὸς παίσης δυνάμεως, ἐπίβλεψον ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μου, εἰς ὕψωμα Ἱερουσαλήμ·

5. ὅτι νῦν καιρὸς ἀντιλαβέσθαι τῆς κληρονομίας σου, καὶ ποιῆσαι τὸ ἐπιτήδευμά μου, εἰς θραῦσμα ἐχθρῶν οἳ ἐπανέστησαν ἡμῖν.

6. Καὶ προσελθοῦσα τῷ καινόνι τῆς κλίνης ὃς ἦν πρὸς κεφαλῆς Ὀλοφέρνου, καθεῖλε τὸν ἀκινάκην αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ.

7. Καὶ ἐγγίσασα τῆς κλίνης, ἐδράξατο τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εἶπε· κραταίωσόν με, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

8. Καὶ ἐπάταξεν εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ δὶς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτῆς, καὶ ἀφεῖλε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ,

9. καὶ ἀπεκύλισε τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐρωμνῆς, καὶ ἀφεῖλε τὸ κωνωπεῖον ἀπὸ τῶν στύλων· καὶ μετ' ὀλίγον ἐξῆλθε, καὶ παρέδωκε τῇ ἄβρᾳ αὐτῆς τὴν κεφαλὴν Ὀλοφέρνου.

10. Καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν πήραν τῶν βρωμάτων αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθον αἱ δύο ἅμα κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν ἐπὶ τὴν προσευχήν· καὶ διελθοῦσαι τὴν παρεμβολὴν, ἐκύκλωσαν τὴν φάραγγα ἐκείνην, καὶ προσανέβησαν τὸ ὄρος Βετυλούα, καὶ ἦλθοσαν πρὸς τὰς πύλας αὐτῆς.

11. Καὶ εἶπεν Ἰουδὶθ μακρόθεν τοῖς φυλάσσουσιν ἐπὶ τῶν πυλῶν· ἀνοίξατε δὴ, ἀνοίξατε τὴν πύλην, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ποιῆσαι ἔτι ἰσχὺν ἐν Ἰσραὴλ καὶ κράτος κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καθὰ καὶ σήμερον ἐποίησε.

12. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς τὴν φωνὴν αὐτῆς, ἐσπούδασαν τοῦ καταβῆναι ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ συνεκάλεσαν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως.

13. Καὶ συνέδραμον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, ὅτι παραάδοξον ἦν αὐτοῖς τὸ ἐλθεῖν αὐτὴν, καὶ ἤνοιξαν τὴν πύλην, καὶ ὑπεδέξαντο αὐτάς· καὶ ἅψαντες πῦρ εἰς φαῦσιν, περιεκύκλωσαν αὐτάς.

14. Ἡ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς φωνῇ μεγάλῃ· αἰνεῖτε τὸν Κύριον, αἰνεῖτε, αἰνεῖτε τὸν Κύριον, ὅτι οὐκ ἀπέστησε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἔθραυσε τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, διὰ χειρός μου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ.

15. Καὶ προελθοῦσα τὴν κεφαλὴν ἐκ τῆς πήρας ἔδειξε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ Ὀλοφέρνου ἀρχιστρατήγου δυνάμεως Ἀσσούρ, καὶ ἰδοὺ τὸ κωνωπεῖον αὐτοῦ ἐν ᾧ κατέκειτο ἐν ταῖς μέθαις αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν χειρὶ θηλείας.

16. Καὶ ζῇ ὁ Κύριος ὃς διεφύλαξέ με ἐν τῇ ὁδῷ μου ᾗ ἐπορεύθην, ὅτι ἠπάτησεν αὐτὸν τὸ πρόσωπόν μου εἰς ἀπώλειαν

τῶν

v. 4. τῇ ὥρᾳ) ἐν τῇ ὥρᾳ. v. 5. θραῦσμα) θραῦμα. v. 7. Κύριε ὁ Θεὸς) ὁ Θεὸς. v. 9. τὸν κωνωπεῖον) τὸ κωνωπεῖον. v. 10. ἐπὶ τὴν προσευχήν.) non habet. v. 11. δὴ ἀνοίξατε) transpolita. v. 12. ἐπὶ τὴν πύλην) εἰς τὴν πύλην. v. 14. τὸν Κύριον) τὸν Θεὸν, utroque loco. ibid. ὅτι οὐκ ἀπέστησε) ὃς οὐκ ἀπέστησε. v. 15. κωνωπεῖον αὐτοῦ ἐν) κωνωπεῖόν ἐν. v. 16. ὁ Κύριος) absque articulo.

πτε Ὀλοφέρνου, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, καὶ εἶπε· μὴ ὀκνησάτω δὴ ἡ παιδίσκη ἡ καλὴ αὕτη ἐλθοῦσα πρὸς τὸν κύριόν μου, δοξασθῆναι κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ πιεῖν μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην οἶνον, καὶ γενηθῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὡς θυγάτηρ μία τῶν υἱῶν Ἀσσὺρ, αἳ παρεστήκασιν ἐν οἴκῳ Ναβουχοδονόσορ.

14. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰουδίθ· καὶ τίς εἰμι ἐγὼ ἀντεροῦσα τῷ κυρίῳ μου; ὅτι πᾶν ὃ ἔσαι ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ αἱρεῖσθαι, σπεύσασα ποιήσω, καὶ ἔσαι μοι τοῦτο ἀγαλλίαμα ἕως ἡμέρας θανάτου μου.

15. Καὶ ἀναστᾶσα ἐκοσμήθη τῷ ἱματισμῷ καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ τῷ γυναικείῳ. καὶ προσῆλθεν ἡ δέλη αὐτῆς, καὶ ἔστρωσεν αὐτῇ ἐναντίον Ὀλοφέρνου χαμαὶ τὰ κώδια, ἃ ἔλαβε παρὰ Βαγώου εἰς τὴν καθημερινὴν διαταγὴν αὐτῆς, εἰς τὸ ἐσθίειν κατακλινομένην ἐπ' αὐτῶν.

16. Καὶ εἰσελθοῦσα ἀνέπεσεν Ἰουδίθ, καὶ ἐξέστη ἡ καρδία Ὀλοφέρνου ἐπ' αὐτὴν, καὶ ἐσαλεύθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· καὶ ἦν κατεπίθυμος σφόδρα τοῦ συγγενέσθαι μετ' αὐτῆς, καὶ ἐτήρει καιρὸν τοῦ ἀπατῆσαι αὐτὴν, ἀφ' ἧς ἡμέρας εἶδεν αὐτήν.

17. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀλοφέρνης· πίε δὴ, καὶ γενήθητι μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην.

18. Καὶ εἶπεν Ἰουδίθ· πίομαι δὴ, κύριε, ὅτι ἐμεγαλύνθη τὸ ζῆν μου ἐν ἐμοὶ σήμερον παρὰ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γενέσεώς μου.

19. Καὶ λαβοῦσα ἔπιε καὶ ἔφαγε κατέναντι αὐτοῦ ἃ ἡτοίμασεν ἡ δέλη αὐτῆς.

20. Καὶ ἠυφράνθη Ὀλοφέρνης ἐπ' αὐτῇ, καὶ ἔπιεν οἶνον πολὺν σφόδρα, ὅσον οὐκ ἔπιε πώποτε ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀφ' ἧς ἐγενήθη.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, ἐσπούδασαν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀναλύειν, καὶ Βαγώας συνέκλεισε τὴν σκηνὴν ἔξωθεν, καὶ ἀπέκλεισε τοὺς παρεστῶτας ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ἀπῆρχοντο εἰς τὰς κοίτας αὐτῶν· ἦσαν γὰρ πάντες κεκοπωμένοι, διὰ τὸ ἐπὶ πλεῖον γεγονέναι τὸν πότον.

2. Ὑπελείφθη δὲ Ἰουδίθ μόνη ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ Ὀλοφέρνης προσπεπλωκὼς ἐπὶ τὴν κλίνην ἐαυτοῦ· ἦν γὰρ πεπικχυμένος αὐτῷ ὁ οἶνος.

3. Καὶ εἶπεν Ἰουδίθ τῇ δέλῃ αὐτῆς στῆναι ἔξω τοῦ κοιτῶνος αὐτῆς, καὶ ἐπιτηρεῖν τὴν ἔξοδον αὐτῆς καθάπερ καθ' ἡμέραν· ἐξελεύσεσθαι γὰρ ἔφη ἐπὶ τὴν προσευχὴν αὐτῆς· καὶ τῷ Βαγώᾳ ἐλάλησε κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

4. Καὶ ἀπῆλθοσαν πάντες ἐκ προσώπου αὐτῆς, καὶ οὐδεὶς κατελείφθη ἐν τῷ κοιτῶνι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. καὶ στᾶσα Ἰουδίθ παρὰ τὴν κλίνην αὐτοῦ,

ἔλαβον

v. 13. πιεῖν) πίομαι. v. 14. καὶ ἔσαι μοι τοῦτο) mox deeſt. ibid. θανάτου addit μου. v. 15. ἀναστᾶσα) διαναστᾶσα. ibid. ἱματισμῷ) adjicit καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ. ib. ἐναντίον) κατέναντι. ib. ἃ ἔλαβον) ἃ ἔλαβεν. v. 19. ἔπιε καὶ ἔφαγε) transpŏlita. v. 20. ἀφ' ἧς ἐγενήθη) ἐν ἧ ἐπιε πώποτε ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀφ' ἧς. CAP. XIII. v. 2. Ἰουδὶθ μόνη) adjicit ἐν τῇ σκηνῇ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 4. προσώπου αὐτῆς) αὐτῆς deeſt.

23. Καὶ νῦν ἀςεῖα εἶ σὺ ἐν τῷ εἴδει σȣ, καὶ ἀγαθὴ ἐν τοῖς λόγοις σȣ. ὅτι ἐὰν ποιήσῃς καθὰ ἐλάλησας, ὁ Θεός σȣ ἔςαι μȣ Θεὸς, καὶ σὺ ἐν οἴκῳ βασιλέως Ναβȣχοδονόσορ καθήσῃ, καὶ ἔσῃ ὀνομαςὴ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν αὐτὴν ȣ̓ ἐτίθετο τὰ ἀργυρώματα αὐτȣ̃, καὶ συνέταξε καταςρῶσαι αὐτὴν αὐτῇ ἀπὸ τῶν ὀψοποιημάτων αὐτȣ̃, καὶ τȣ̃ οἴνȣ αὐτȣ̃ πιεῖν.

2. Καὶ εἶπεν Ἰȣδίθ· ȣ̓ φάγομαι ἐξ αὐτῶν, ἵνα μὴ γένηται σκάνδαλον, ἀλλὰ ἐκ τῶν ἠκολȣθηκότων μοι χορηγηθήσεται.

3. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀλοφέρνης· ἐὰν δὲ ἐκλίπῃ τὰ ὄντα μετὰ σοῦ, πόθεν ἕξομέν σοι δȣ̃ναι τὰ ὅμοια αὐτοῖς; οὐ γάρ ἐςι μεθ' ἡμῶν ἐκ τȣ̃ γένους σȣ.

4. Καὶ εἶπεν Ἰουδὶθ πρὸς αὐτόν. ζῇ ἡ ψυχή σου, κύριέ μου, ὅτι ȣ̓ δαπανήσει ἡ δȣ́λη σου τὰ ὄντα μετ' ἐμοῦ, ἕως ἂν ποιήσῃ Κύριος ἐν χειρί μου ἃ ἐβȣλεύσατο.

5. Καὶ ἠγάγοσαν αὐτὴν οἱ θεράποντες Ὀλοφέρνου εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ ὕπνωσε μέχρι μεσȣ́σης νυκτός· καὶ ἀνέ-περὶ ςη πρὸς τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν,

6. καὶ ἀπέςειλε πρὸς Ὀλοφέρνην, λέγουσα· ἐπιταξάτω δὴ ὁ κύριός μȣ, ἐᾶσαι τὴν δούλην σου ἐξελθεῖν ἐπὶ προσευχήν.

7. Καὶ προσέταξεν Ὀλοφέρνης τοῖς σωματοφύλαξι μὴ διακωλύειν αὐτήν. καὶ παρέμεινεν ἐν τῇ παρεμβολῇ ἡμέρας τρεῖς, καὶ ἐξεπορεύετο κατὰ νύκτα εἰς τὴν φάραγγα Βετυλούα, καὶ ἐβαπτίζετο ἐν τῇ παρεμβολῇ ἐπὶ τῆς πηγῆς τȣ̃ ὕδατος.

8. Καὶ ὡς ἀνέβη, ἐδέετο Κυρίου Θεȣ̃ ἕως Ἰσραὴλ κατευθύναι τὴν ὁδὸν αὐτῆς εἰς ἀνάςημα τῶν υἱῶν τȣ̃ λαȣ̃ αὐτȣ̃.

9. Καὶ εἰσπορευομένη καθαρὰ παρέμενεν ἐν τῇ σκηνῇ, μέχρι ȣ̓ προσηνέγκατο τὴν τροφὴν αὐτῆς πρὸς ἑσπέραν. καθὰ τρυφὴν

10. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, ἐποίησεν Ὀλοφέρνης πότον τοῖς δούλοις αὐτȣ̃ μόνοις, καὶ οὐκ ἐκάλεσεν εἰς τὴν χρῆσιν οὐδένα τῶν πρὸς ταῖς χρείαις. κλῆσιν

11. Καὶ εἶπε Βαγώᾳ τῷ εὐνȣ́χῳ, ὃς ἦν ἐφεςηκὼς ἐπὶ πάντων τῶν αὐτοῦ. πεῖσον δὴ πορευθεὶς τὴν γυναῖκα τὴν Ἑβραίαν ἥ ἐςι παρὰ σοὶ, τȣ̃ ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς, καὶ φαγεῖν καὶ πιεῖν μεθ' ἡμῶν.

12. Ἰδȣ̀ γὰρ αἰσχρὸν τῷ προσώπῳ ἡμῶν, εἰ γυναῖκα τοιαύτην παρήσομεν οὐχ ὁμιλήσαντες αὐτῇ, ὅτι ἐὰν ταύτην μὴ ἐπισπασώμεθα, καταγελάσεται ἡμῶν.

13. Καὶ ἐξῆλθε Βαγώας ἀπὸ προσώ-

CAP. XII. v. 1. αὐτȣ̃, καὶ συνέταξε) καὶ αὐτȣ̃ συνέταξε, per errorem, quem editio Franeq. quoque expressit. ibid. αὐτὴν ἀπὸ) αὐτῇ ἀπὸ. ibid. πιεῖν) πίνειν. v. 2. ἀλλὰ ἐκ) ἀλλ' ἐκ. v. 3. ἐὰν ἐκλίπῃ) ἐὰν δὲ ἐκλίπῃ. ibid. πόθεν ἕξομέν σοι δ. τὰ ὅμοια) πόθεν ἐξοίσομεν σοι δοῦναι ὅμοια. ib. ἐκ τȣ̃ γένους σου.) ἐκ τȣ̃ ἔθνους σου. v. 5. μεσȣ́σης νυκτός· καὶ ἀνέςη περὶ) μεσȣ́σης τῆς νυκτός. καὶ ἀνέςη πρὸς. v. 6. ἐξελθεῖν ἐπὶ προσευχήν.) transposita. v. 8. Καὶ ἕως ἀνέβη) καὶ ὡς ἀνέβη. ibid. Κυρίου) τȣ̃ κυρίου. ib. ἀνάςημα) ἀνάςεμα. v. 9. καθὰ παρέμενεν ἐν τῇ σκηνῇ) καθαρὰ παρέμενε τῇ σκηνῇ. ibid. μέχρι) μέχρις. ib. τρυφὴν) τροφὴν. v. 10. κλῆσιν) χρῆσιν.

Digitized by Google

11. Καὶ νῦν ἵνα μὴ γένηται ὁ κύριός μου ἔκβολος καὶ ἄπρακτος, καὶ ἐπιπεπροσώπηται Θάνατος ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ καταλαίβοι αὐτὸς ἁμάρτημα ἐν ᾧ παροργίσθησι τὸν Θεὸν αὐτῶν, ὁπηνίκα ἐὰν ποιήσωσιν ἀτοπίαν.

παρεξέλειπεν

12. Ἐπεὶ γὰρ ἐξέλιπεν αὐτὸς τὰ βρώματα αὐτῶν, καὶ ἐσπανίσθη πᾶν ὕδωρ, ἐβουλεύσαντο ἐπιβαλεῖν τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν, καὶ πάντα ὅσα διεστείλατο αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς νόμοις αὐτοῦ μὴ φαγεῖν, διέγνωσαν δαπανῆσαι.

13. Καὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου, καὶ τὰς δεκάτας τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἃ διεφύλαξαν ἁγιάσαντες τοῖς ἱερεῦσι τοῖς παρεστηκόσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀπέναντι τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, κεκρίκασιν ἐξαναλῶσαι, ἃν οὐδὲν ταῖς χερσὶν καθῆκεν ἅψασθαι οὐδένα τῶν ἐκ τοῦ λαοῦ.

14. Καὶ ἀπεστάλκασιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ὅτι καὶ οἱ ἐκεῖ κατοικοῦντες ἐποίησαν ταῦτα, τοὺς μετοικίσαντας αὐτοῖς τὴν ἄφεσιν παρὰ τῆς γερουσίας.

15. Καὶ ἔσαι ὡς ἐὰν ἀναγγείλῃ αὐτοῖς καὶ ποιήσωσι, δοθήσονταί σοι εἰς ὅλεθρον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

16. Ὅθεν ἐγὼ ἡ δέλη σου ἐπιγνοῦσα ταῦτα παῖδα, ἀπέδρων ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ ἀπέστειλέ με ὁ Θεὸς ποιῆσαι μετὰ σοῦ πράγματα, ἐφ' οἷς ἐκτήσεται πᾶσα ἡ γῆ, ὅσοι ἐὰν ἀκούσωσιν αὐτά.

17. Ὅτι ἡ δέλη σου Θεοσεβὴς ἐστι, καὶ θεραπεύουσα νυκτὸς καὶ ἡμέρας τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ· καὶ νῦν μενῶ παρά σοι, Κύριέ μου, καὶ ἐξελεύσεται ἡ δέλη σου κατὰ νύκτα εἰς τὴν φάραγγα, καὶ προσεύξομαι πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ἀναγγελεῖ μοι πότε ἐποίησαν τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν·

18. καὶ ἐλθοῦσα προσανοίσω σοι, καὶ ἐξελεύσῃ σὺν παίσῃ τῇ δυνάμει σε, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεταί σοι ἐξ αὐτῶν.

19. Καὶ ἄξω σε διὰ μέσου τῆς Ἰουδαίας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἀπέναντι Ἱερουσαλὴμ· καὶ θήσω τὸν θρόνον σε ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἄξεις αὐτοὺς ὡς πρόβατα οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν. καὶ ὁ γρύξει κύων τῇ γλώσῃ αὐτοῦ ἀπέναντί σε, ὅτι μοι ταῦτα ἐλαλήθη κατὰ πρόγνωσίν μου, καὶ ἀπηγγέλη μοι, καὶ ἀπεστάλην ἀναγγεῖλαί σοι.

20. Καὶ ἦρεσαν οἱ λόγοι αὐτῆς ἐναντίον Ὀλοφέρνου, καὶ ἐναντίον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ἐπὶ τῇ σοφίᾳ αὐτῆς, καὶ εἶπαν.

21. Οὐκ ἔστι τοιαύτη γυνὴ ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου τῆς γῆς ἐν καλῷ προσώπῳ καὶ συνέσει λόγων.

22. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀλοφέρνης· εὖ ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἀποστείλας σε ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ, τοῦ γενηθῆναι ἐν χερσὶν ἡμῶν κράτος, ἐν δὲ τοῖς φαυλίσασι τὸν κύριόν μου, ἀπώλειαν. ἀπώλεια

23. Καὶ

---

v. 11. ἐπὶ προσώπα αὐτῶν, καὶ καταλαίβοι) ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ καταλάβοιτο. ibid. ἐὰν ποιήσωσιν) ἂν ποιήσωσι. v. 12. παρεξέλειπεν) γὰρ ἐξέλιπεν. ibid. βρώματα αὐτῶν) αὐτῶν deeft. ib. Θεὸς τοῖς νόμοις) Θεὸς ἐν τοῖς νόμοις. v. 13. διεφύλαξαν) ἃ διεφύλαξαν. ibid. ἃν οὐδὲν) ἵν' οὐδὲ. v. 15. ὡς ἐὰν) ὡς ἄν. v. 17. καὶ ἀναγγελεῖ μοι) καὶ ἐρεῖ μοι. v. 18. καὶ ἐξελεύσῃ) καὶ deeft. v. 19. ὅτι μοι ταῦτα ἐλαλήθη) ὅτι ταῦτα ἐλαλήθη μοι. ibid. ἀπηγγέλη) ἀπηγγέλθη. v. 21. γῆς ἐν καλῷ) γῆς καλῷ. v. 22. ἀπώλειαν.) ἀπώλειαν.

22. Καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ προσκήνιον, καὶ λαμπάδες ἀργυραῖ προάγουσαι αὐτοῦ.

23. Ὡς δὲ ἦλθε κατὰ πρόσωπον αὐτῆ Ἰουδὶθ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτῆ, ἐθαύμασαν πάντες ἐπὶ τῷ κάλλει τῆ προσώπῃ αὐτῆς. καὶ πεσοῦσα ἐπὶ πρόσωπον προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ ἤγειραν αὐτὴν οἱ δοῦλοι αὐτῆ.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀλοφέρνης· Θάρσησον, γύναι, μὴ φοβηθῇς τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἐγὼ οὐκ ἐκέκωσα ἄνθρωπον ὅστις ἠρέτικε δουλεύειν βασιλεῖ Ναβουχοδονόσορ πάσης τῆς γῆς.

2. Καὶ νῦν ὁ λαός σε ὁ κατοικῶν τὴν ὀρεινὴν, εἰ μὴ ἐφαύλισέ με, οὐκ ἂν ἦρα τὸ δόρυ μου ἐπ' αὐτούς, ἀλλὰ αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἐποίησαν ταῦτα.

3. Καὶ νῦν λέγε μοι τίνος ἕνεκα ἀπέδρας ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἦλθες πρὸς ἡμᾶς· ἦκεις γὰρ εἰς σωτηρίαν. θάρσει, ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ζήσῃ, καὶ εἰς τὸ λοιπόν.

4. Οὐ γάρ ἐστιν ὃς ἀδικήσει σε, ἀλλ' εὖ σε ποιήσει καθὰ γίνεται τοῖς δούλοις τῆ κυρίου μου βασιλέως Ναβουχοδονόσορ.

5. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰουδὶθ· δέξαι τὰ ῥήματα τῆς δούλης σου, καὶ λαλησάτω ἡ παιδίσκη σου καλὰ πρόσωπόν σου, καὶ οὐκ ἀναγγελῶ ψεῦδος τῷ κυρίῳ μου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ.

6. Καὶ ἐὰν κατακολουθήσῃς τοῖς λόγοις τῆς παιδίσκης σου, τελείως πραχθήσεται πρᾶγμα ποιήσει μετά σου ὁ Θεὸς, καὶ οὐκ ἀποπεσεῖται ὁ κύριός μου τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῆ.

7. Ζῇ γὰρ ὁ βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς Ναβουχοδονόσορ, καὶ ζῇ τὸ κράτος αὐτῆ, ὃς ἀπέστειλέ σε εἰς κατόρθωσιν πάσης ψυχῆς, ὅτι οὐ μόνον ἄνθρωποι διὰ σὲ δουλεύσουσιν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὰ θηρία τῆ ἀγροῦ, καὶ τὰ κτήνη, καὶ τὰ πετεινὰ τῆ οὐρανοῦ διὰ τῆς ἰσχύος σου ζήσονται ἐπὶ Ναβουχοδονόσορ, καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτῆ.

8. Ἠκούσαμεν γὰρ τὴν σοφίαν σου, καὶ τὰ πανουργεύματα τῆς ψυχῆς σου, ἃ καὶ ἀνηγγέλη πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι σὺ μόνος ἀγαθὸς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, καὶ δυνατὸς ἐν ἐπιστήμῃ, καὶ θαυμαστὸς ἐν στρατεύμασι πολέμου.

9. Καὶ νῦν ὁ λόγος ὃν ἐλάλησεν Ἀχιὰρ ἐν τῇ συνεδρείᾳ σου, ἠκέσαμεν τὰ ῥήματα αὐτῆ, ὅτι περιεποιήσαντο αὐτὸν οἱ ἄνδρες Βετυλούα, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς πάντα ὅσα ἐξελάλησε πρὸς σοί.

10. Διὸ, δέσποτα κύριε, μὴ παρέλθῃς τὸν λόγον αὐτῆ, ἀλλὰ κατάθου αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἔστιν ἀληθής. ἡ γὰρ ἐκδικᾶται τὸ γένος ἡμῶν, ἐ κατισχύει ῥομφαία ἐπ' αὐτὸς, ἐὰν ὦς μὴ ἁμάρτωσιν εἰς τὸν Θεὸν αὐτῶν.

CAP. XI. v. 2. ἐφαύλισέ με) ἐφαύλισάν με. ibid. ἀλλὰ αὐτοὶ) ἀλλ' αὐτοὶ. v. 3. ἦκεις) ἥκεις. v. 7. ὁ βασιλεὺς πάσης τ. γ. Ναβουχ.) βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ πάσης τῆς γῆς. v. 8. σου, ἃ καὶ ἀνηγγέλη) σε, καὶ ἀνηγγέλη. ibid. πάσῃ τῇ βασιλείᾳ) absque articulo. v. 10. διὸ δέσποτα) δὲ δέσποτα. ibid. ἔστιν ἀληθής.) transpoſita. ib. ὃς κατισχύει) ἐ κατισχύει.

καὶ ἐξελεύσομαι εἰς τελείωσιν τῶν λόγων, ὧν ἐλαλήσατε μετ' ἐμοῦ· καὶ συνέταξαν τοῖς νεανίσκοις αἰνοῖζαι αὐτῇ καθότι ἐλάλησε.

10. Καὶ ἐποίησαν ἕτως. καὶ ἐξῆλθεν Ἰουδίθ, αὐτὴ καὶ ἡ παιδίσκη αὐτῆς μετ' αὐτῆς. ἀπεσκόπευον δὲ αὐτὴν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἕως ἧ κατέβη τὸ ὄρος, ἕως ἧ διῆλθε τὸν αὐλῶνα, καὶ ἐκ ἔτι ἐθεωροῦσαν αὐτήν.

11. Καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῷ αὐλῶνι εἰς εὐθεῖαν, καὶ συνήντησεν αὐτῇ προφυλακὴ τῶν Ἀσσυρίων.

12. Καὶ συνέλαβον αὐτὴν, καὶ ἐπηρώτησαν, τίνων εἶ; καὶ πόθεν ἔρχῃ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπε· Θυγάτηρ εἰμὶ τῶν Ἑβραίων, καὶ ἀποδιδράσκω ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι μέλλουσι δίδοσθαι ὑμῖν εἰς καταβρῶσιν.

13. Κἀγὼ ἔρχομαι εἰς τὸ πρόσωπον Ὀλοφέρνου ἀρχιστρατήγου δυνάμεως ὑμῶν, τοῦ ἀπαγγεῖλαι ῥήματα ἀληθείας· καὶ δείξω πρὸ προσώπου αὐτοῦ ὁδὸν, καθ' ἣν πορεύσεται, καὶ κυριεύσει πάσης τῆς ὀρεινῆς, καὶ οὐ διαφωνήσει τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ σαὲξ μία, οὐδὲ πνεῦμα ζωῆς.

14. Ὡς δὲ ἤκουσαν οἱ ἄνδρες τὰ ῥήματα αὐτῆς, καὶ κατενόησαν τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ ἦν ἐναντίον αὐτῶν θαυμασία τῷ κάλλει σφόδρα, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτήν.

15. Σέσωκας τὴν ψυχήν σου, σπεύσασα καταβῆναι εἰς πρόσωπον τοῦ κυρίου ἡμῶν· καὶ νῦν πρόσελθε ἐπὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀφ' ἡμῶν προπέμψουσί σε ἕως παραδώσουσί σε εἰς χεῖρας αὐτοῦ.

16. Ἐὰν δὲ στῇς ἐναντίον αὐτοῦ, μὴ φοβηθῇς τὴ καρδίᾳ σου, ἀλλὰ ἀνάγγειλον κατὰ τὰ ῥήματά σου, καὶ εὖ σε εὐθῆ ποιήσει.

17. καὶ ἐπέλεξαν ἐξ αὐτῶν ἄνδρας ἑκατὸν, καὶ παρέζευξαν αὐτῇ καὶ τῇ ἅβρᾳ αὐτῆς, καὶ ἤγαγον αὐτὰς ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου.

18. Καὶ ἐγένετο συνδρομὴ ἐν παίσῃ τῇ παρεμβολῇ· διεβοήθη γὰρ εἰς τὰ σκηνώματα ἡ παρουσία αὐτῆς. καὶ ἐλθόντες ἐκύκλουν αὐτὴν ὡς εἰστήκει ἔξω τῆς σκηνῆς Ὀλοφέρνου, ἕως προσήγγειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.

19. Καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς, καὶ ἐθαύμαζον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ αὐτῆς· καὶ εἶπαν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· τίς καταφρονήσει τοῦ λαοῦ τούτου, ὃς ἔχει ἐν ἑαυτῷ γυναῖκας τοιαύτας; ὅτι οὐ καλόν ἐστιν ἐξ αὐτῶν ὑπολειπεσθαι ἄνδρα ἕνα, οἳ ἀφεθέντες δυνήσονται καταισοφίσασθαι πᾶσαν τὴν γῆν.

20. Καὶ ἐξῆλθον οἱ παρακαθεύδοντες Ὀλοφέρνῃ καὶ πάντες οἱ θεραπεύοντες αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς τὴν σκηνήν.

21. Καὶ ἦν Ὀλοφέρνης ἀναπαυόμενος ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κωνωπείῳ, ὃ ἦν ἐκ πορφύρας καὶ χρυσίου καὶ σμαράγδου καὶ λίθων πολυτελῶν καθυφασμένων.

22. Καὶ

v. 9. διάλεκτον.) διάλεκτον. v. 10. παιδίσκη αὐτῆς) addit μετ' αὐτῆς. ibid. ἕως ἧ διῆλθε) ἕως διῆλθε. ib. ἐθεωροῦσαν) ἐθεώρουν. v. 13. ἀπαγγεῖλαι) ἀπαγγεῖλαι. v. 14. θαυμασία) θαυμάσιον. v. 15. εἰς χεῖρας) εἰς τὰς χεῖρας. v. 16. καὶ εὖθῆ σε) καὶ εὖ σε. v. 19. ἀπὸ αὐτῆς· καὶ εἶπαν) ἀπ' αὐτῆς. καὶ εἶπεν. ibid. ἐξ αὐτῶν ὑπολείπεσθαι) transpositа.

βασιλεὺς ὑδάτων, βασιλεῦ πάσης κτίσεώς σου, σὺ εἰσάκουσον τῆς δεήσεώς μου,

13. καὶ δὸς λόγον μου καὶ ἀπάτην εἰς τραῦμα καὶ μώλωπα αὐτῶν, οἳ κατὰ τῆς διαθήκης σου, καὶ οἴκου ἡ-
κορυφὴν γιασμένου σου, καὶ κορυφῆς Σιὼν, καὶ οἴκου καταοχέσεως υἱῶν σου ἐβουλεύσαντο σκληρά.

14. Καὶ ποίησον ἐπὶ παντὸς ἔθνους σου καὶ πάσης φυλῆς ἐπίγνωσιν, τοῦ εἰδῆσαι ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς Θεὸς πάσης δυνάμεως καὶ κράτους, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος ὑπερασπίζων τοῦ γένους Ἰσραὴλ, εἰ μὴ σύ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο βοῶσα πρὸς τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ συνετέλεσε πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα,

2. καὶ ἀνέστη ἀπὸ τῆς πτώσεως, καὶ ἐκάλεσε τὴν ἅβραν αὐτῆς, καὶ κατέβη εἰς τὸν οἶκον ἐν ᾧ διέτριβεν ἐν αὐτῷ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν σαββάτων καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς αὐτῆς,

3. καὶ περιείλατο τὸν σάκκον ὃν ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως αὐτῆς, καὶ περιεκλύσατο τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἐχρίσατο μύρῳ παχεῖ, καὶ διέταξε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ ἐπέθετο μίτραν ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἐνεδύσατο τὰ
αἷς ἱμάτια τῆς εὐφροσύνης αὐτῆς, ἐν οἷς ἐστολίζετο ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Μανασσῆ.

4. Καὶ ἔλαβε σανδάλια εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς, καὶ περιέθετο τοὺς χλιδῶνας καὶ τὰ ψέλια, καὶ τοὺς δακτυ- ψέλια
λίους, καὶ τὰ ἐνώτια, καὶ πάντα τὸν κόσμον αὐτῆς, καὶ ἐκαλλωπίσατο σφόδρα εἰς ἀπάτησιν ὀφθαλμῶν ἀνδρῶν, ὅσοι ἂν ἴδωσιν αὐτήν.

5. Καὶ ἔδωκε τῇ ἅβρᾳ αὐτῆς ἀσκοπυτίνην οἴνου, καὶ καψάκην ἐλαίου, καὶ πήραν ἐπλήρωσεν ἀλφίτων καὶ παλάθης καὶ ἄρτων καθαρῶν, καὶ περιεδίπλωσεν πάντα τὰ ἀγγεῖα αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ.

6. Καὶ ἐξήλθοσαν ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πόλεως Βετυλούα, καὶ εὕροσαν ἐφεστῶτα αὐτῇ Ὀζίαν, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως, Χαβρεὶν καὶ Χαρμείν.

7. Ὡς δὲ εἶδον αὐτὴν, καὶ ἦν ἠλλοιωμένον τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ τὴν στολὴν μεταβεβληκυῖαν αὐτῆς, ἐθαύμασαν ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς ἐπὶ πολὺ σφόδρα, καὶ εἶπαν αὐτῇ·

8. Ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν δῴη σε εἰς χάριν, καὶ τελειώσαι τὰ ἐπιτηδεύματά σου εἰς γαυρίαμα υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ὕψωμα Ἱερουσαλήμ. καὶ προσεκύνησε τῷ Θεῷ,

9. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐπιτάξατε ἀνοῖξαί μοι τὴν πύλην τῆς πόλεως,

καὶ

v. 12. βασιλεὺς πάσης) βασιλεῦ πάσης. v. 13. κορυφὴν) κορυφῆς. v. 14. ἐπὶ παντὸς ἔθνους) ἐπὶ πᾶν τὸ ἔθνος. ibid. ὁ Θεὸς Θεὸς πάσης) ὁ Θεὸς πάσης. CAP. X. v. 3. ἐνεδιδύσκετο) ἐνεδεδύκει. ibid. ἐν αἷς ἐστολίζετο) ἐν οἷς ἐστολίζετο. v. 5. καψάκην) καμψάκην. ibid. ἐπέθηκεν αὐτῇ) ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτῇ. v. 6. ἐφεστῶτα αὐτῇ) ἐφεστῶτας ἐπ' αὐτῆς. ibid. Χαβρεὶν καὶ Χαρμείν.) χαβρὶν καὶ χαρμίν. v. 7. ἐθαύμασαν) καὶ ἐθαύμασαν. v. 8. Ὁ Θεὸς τῶν) ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς τῶν.

Digitized by Google

Φωνὴν μεγάλην νης· καὶ ἐβόησε Φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδὶθ πρὸς Κύριον, καὶ εἶπε·

2. Κύριε ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Συμεὼν, ᾧ ἔδωκας ἐν χειρὶ ῥομφαίαν εἰς ἐκδίκησιν ἀλλογενῶν, οἳ ἔλυσαν μήτραν παρθένου εἰς μίασμα, καὶ ἐγύμνωσαν μηρὸν εἰς αἰσχύνην, καὶ ἐβεβήλωσαν μήτραν εἰς ὄνειδος· εἶπας γὰρ, οὐχ οὕτως ἔσται, καὶ ἐποίησαν·

3. ἀνθ' ὧν ἔδωκας ἄρχοντας αὐτῶν εἰς φόνον, καὶ τὴν στρωμνὴν αὐτῶν ἣ ἠδέσατο τὴν ἀπατηθεῖσαν, εἰς αἷμα· καὶ δυνάστας ἐπάταξας δούλους ἐπὶ δυνάσταις, καὶ δυνάστας ἐπὶ θρόνους αὐτῶν.

4. Καὶ ἔδωκας γυναῖκας αὐτῶν εἰς προνομὴν, καὶ θυγατέρας αὐτῶν εἰς αἰχμαλωσίαν, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν εἰς διαίρεσιν υἱῶν ἠγαπημένων ὑπὸ σοῦ, οἳ καὶ ἐζήλωσαν τὸν ζῆλόν σου, καὶ ἐβδελύξαντο μίασμα αἵματος αὐτῶν, καὶ ἐπεκαλέσαντό σε εἰς βοηθόν. ὁ Θεὸς Θεὸς ἐμὸς, εἰσάκουσόν μου τῆς χήρας.

5. Σὺ γὰρ ἐποίησας τὰ πρότερα ἐκείνων, καὶ ἐκεῖνα, καὶ τὰ μετέπειτα, καὶ τὰ νῦν, καὶ τὰ ἐπερχόμενα διενοήθης, καὶ ἐγενήθησαν ἃ ἐνενοήθης,

6. καὶ παρέστησαν ἃ ἐβουλεύσω, καὶ εἶπαν· ἰδοὺ πάρεσμεν. πᾶσαι γὰρ αἱ ὁδοί σου ἕτοιμοι, καὶ ἡ κρίσις σου ἐν προγνώσει.

7. Ἰδοὺ γὰρ Ἀσσύριοι ἐπληθύνθησαν ἐν δυνάμει αὐτῶν, ὑψώθησαν ἐφ' ἵππῳ καὶ ἀναβάτῃ, ἐγαυρίασαν ἐν βραχίονι πεζῶν, ἤλπισαν ἐν ἀσπίδι καὶ ἐν γαισῷ καὶ τόξῳ καὶ σφενδόνῃ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι σὺ εἶ Κύριος συντρίβων πολέμους.

8. Κύριος ὄνομά σοι, σὺ ῥῆξον αὐτῶν τὴν ἰσχὺν ἐν δυνάμει σου, καὶ κάταξον τὸ κράτος αὐτῶν ἐν τῷ θυμῷ σου. ἐβουλεύσαντο γὰρ βεβηλῶσαι τὰ ἅγιά σου, μιᾶναι τὸ σκήνωμα τῆς καταπαύσεως τοῦ ὀνόματος τῆς δόξης σου, καὶ καταβαλεῖν σιδήρῳ κέρας θυσιαστηρίου σου.

9. Βλέψον εἰς ὑπερηφανίαν αὐτῶν, ἀπόστειλον τὴν ὀργήν σου εἰς κεφαλὰς αὐτῶν, δὸς ἐν χειρί μου τῆς χήρας ὃ διενοήθην κράτος,

10. πάταξον δοῦλον ἐκ χειλέων ἀπάτης μου ἐπ' ἄρχοντι, καὶ ἄρχοντα ἐπὶ θεράποντι αὐτοῦ, θραῦσον αὐτῶν τὸ ἀνάστημα ἐν χειρὶ θηλείας.

11. Οὐ γὰρ ἐν πλήθει τὸ κράτος σου, οὐδὲ ἡ δυναστεία σου ἐν ἰσχύουσιν, ἀλλὰ ταπεινῶν εἶ Θεὸς, ἐλαττόνων εἶ Κύριος βοηθὸς, ἀντιλήπτωρ ἀσθενούντων, ἀπεγνωσμένων σκεπαστὴς, ἀπηλπισμένων σωτήρ.

12. Ναὶ ναὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου, καὶ Θεὸς κληρονομίας Ἰσραὴλ, δέσποτα τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς, κτίστα τῶν ὑδά-

v. 1. Φωνὴν μεγάλην) Φωνῇ μεγάλῃ. v. 3. στρωμνὴν) addit αὐτῶν. ibid. τὴν ἀπατηθεῖσαν εἰς) τὴν ἀπάτην αὐτῶν εἰς. ib. ἐπὶ δυνάστας, ἐπὶ) ἐπὶ δυνάσταις, καὶ δυνάστας ἐπί. v. 4. θυγατέρας αὐτῶν εἰς) θυγατέρας εἰς. ibid. σκῦλα αὐτῶν εἰς) αὐτῶν abest. ib. καὶ ἐζήλωσαν) οἳ καὶ ἐζήλωσαν. ib. ὁ Θεὸς Θεὸς ἐμὸς εἰσακ. μου) ὁ θεὸς ὁ θεὸς ὁ ἐμὸς, καὶ εἰσάκουσον ἐμοῦ. v. 5. καὶ μετέπειτα) καὶ τὰ μετέπειτα. v. 6. εἶπαν) εἶπα, per errorem. v. 7. ἐν ἀσπίδι) addit καὶ ἐν γαισῷ. v. 8. ῥῆξον) ῥάξον. ibid. καταβαλεῖν) præfigit καί. v. 10. ἀνάστημα) ἀνάστεμα. v. 11. ἡ δυναστεία) οὐ δὲ ἡ δυναστεία. ibid. εἶ Κύριος) εἶ θεός. v. 12. ναὶ Θεὸς) ναὶ ὁ θεός.

Digitized by Google

24. Καὶ νῦν, ἀδελφοὶ, ἐπιδειξώμεθα τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν, ὅτι ἐξ ἡμῶν κρέμαται ἡ ψυχὴ αὐτῶν, καὶ τὰ ἅγια καὶ ὁ οἶκος καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπιστήρικται ἐφ' ἡμῖν.

ἐπιστηρίσαι

25. Παρὰ ταῦτα πάντα εὐχαριστήσωμεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὃς πειράζει ἡμᾶς καθὰ καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν.

26. Μνήσθητε ὅσα ἐποίησε μετὰ Ἀβραὰμ, καὶ ὅσα ἐπείρασε τὸν Ἰσαὰκ, καὶ ὅσα ἐγένετο τῷ Ἰακὼβ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας, ποιμαίνοντος αὐτῷ τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

27. ὅτι ὃ καθὼς ἐκείνους ἐπύρωσεν εἰς ἑτασμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, καὶ ἡμᾶς οὐκ ἐξεδίκησεν, ἀλλ' εἰς νουθέτησιν μαιγοῖ Κύριος τοὺς ἐγγίζοντας αὐτῷ.

28. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀζίας· πάντα ὅσα εἶπας, ἐν ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐλάλησας, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεται τοῖς λόγοις σου.

29. Ὅτι οὐκ ἐν τῇ σήμερον ἡ σοφία σου πρόδηλός ἐστιν, ἀλλὰ ἀπ' ἀρχῆς ἡμερῶν σου ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς τὴν σύνεσίν σου, καθότι ἀγαθόν ἐστι τὸ πλάσμα τῆς καρδίας σου.

30. Ἀλλὰ ὁ λαὸς δεδίψηκε σφόδρα, καὶ ἠνάγκασεν ἡμᾶς ποιῆσαι καθὰ ἐλαλήσαμεν αὐτοῖς, καὶ ἐπήγαγεν ἐφ' ἡμᾶς ὅρκον, ὃν οὐ παραβησόμεθα.

31. Καὶ νῦν δεήθητι περὶ ἡμῶν, ὅτι γυνὴ εὐσεβὴς εἶ, καὶ ἀποστελεῖ Κύριος τὸν ὑετὸν εἰς πλήρωσιν τῶν λάκκων ἡμῶν, καὶ οὐκ ἐκλείψομεν ἔτι.

32. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰουδίθ· ἀκούσατέ μου, καὶ ποιήσω πρᾶγμα ὃ ἀφίξεται εἰς γενεὰς γενεῶν υἱοῖς τοῦ γένους ἡμῶν.

33. Ὑμεῖς στήσεσθε ἐπὶ τῆς πύλης τὴν νύκτα ταύτην, καὶ ἐξελεύσομαι ἐγὼ μετὰ τῆς παιδίσκης μου, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μεθ' ἃς εἴπατε παραδώσειν τὴν πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἐπισκέψεται Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐν χειρί μου.

34. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξερευνήσετε τὴν πρᾶξίν μου, ἃ γὰρ ἀναγγελῶ ὑμῖν, ἕως τοῦ τελεσθῆναι ἃ ἐγὼ ποιῶ.

ἐξερευνήσατε

35. Καὶ εἶπεν Ὀζίας καὶ οἱ ἄρχοντες πρὸς αὐτήν· πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς ἔμπροσθέν σου εἰς ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.

36. Καὶ ἀποστρέψαντες ἐκ τῆς σκηνῆς, ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὰς διατάξεις αὐτῶν.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΙΟΥΔΙΘ δὲ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ ἐπέθετο σποδὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ ἐγύμνωσεν ὃν ἐνεδιδύσκετο σάκκον. καὶ ἦν ἄρτι προσφερόμενον ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου τὸ θυμίαμα τῆς ἑσπέρας ἐκείνης· τοῦ θυμιάματος

V. 24. ἐπιστηρίσαι) ἐπιστήριξαι. V. 25. παρὰ ταῦτα) addit πάντα. V. 26. ποιμαίνοντος αὐτοῦ τὰ) ποιμαίνοντι τὰ. V. 28. ἐν ἀγαθῇ) ἀγαθῇ. V. 30. Ἀλλὰ ὁ λαὸς δεδίψηκε σφ. καὶ ἠνάγκασεν ἡμᾶς ποιῆσαι) ἀλλ' ὁ λαὸς διψήσας σφόδρα, καὶ ἠνάγκασαν ποιῆσαι ἡμᾶς. ibid. ἐπήγαγεν ἐφ' ἡμᾶς ὅρκον) ἐπαγαγεῖν ὅρκον ἐφ' ἡμᾶς. V. 34. ἐξερευνήσετε) ἐξερευνήσατε. ibid. ἃ γὰρ ἀναγγελῶ ὑμῖν) ἃ γὰρ ἐρῶ ὑμῖν. CAP. IX. V. 1. τῆ Κυρίου τῆ θυμιάματος) τῆ θεᾶ τὸ θυμίαμα.

11. Καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὴν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἀκήκοατε δή μου ἀρχοντες τῶν κατοικούντων ἐν Βαιτυλέᾳ· ὅτι ἐκ εὐθὺς ὁ λόγος ὑμῶν ὃν ἐλαλήσατε ἐναντίον τοῦ λαοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ ἐστήσατε τὸν ὅρκον τοῦτον ὃν ἐλαλήσατε ἀναμέσον τοῦ Θεοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ εἴπατε ἐκδώσειν τὴν πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἐὰν μὴ ἐν αὐταῖς ἐπιστρέψῃ Κύριος βοηθῆσαι ἡμῖν.

12. Καὶ νῦν τίνες ἐστὲ ὑμεῖς οἳ ἐπειράσατε τὸν Θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον, καὶ ἵστασθε ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων;

13. Καὶ νῦν Κύριον παντοκράτορα ἐξετάζετε, καὶ οὐθὲν ἐπιγινώσκεσθε ἕως τοῦ αἰῶνος·

14. ὅτι βάθος καρδίας ἀνθρώπου ἐχ εὑρήσετε, καὶ λόγους τῆς διανοίας αὐτοῦ οὐ διαλήψεσθε· καὶ πῶς τὸν Θεὸν ὃς ἐποίησε πάντα ταῦτα ἐρευνήσετε, καὶ τὸν νοῦν αὐτοῦ ἐπιγνώσεσθε, καὶ τὸν λογισμὸν αὐτοῦ καταλήψεσθε; μηδαμῶς, ἀδελφοὶ, μὴ παροργίζετε Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν,

15. ὅτι ἐὰν μὴ βούληται ἐν ταῖς πέντε ἡμέραις βοηθῆσαι ἡμῖν, αὐτὸς ἔχει τὴν ἐξουσίαν ἐν αἷς θέλει σκεπάσαι ἡμέρας, ἢ καὶ ὀλεθρεῦσαι ἡμᾶς πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.

16. Ὑμεῖς δὲ μὴ ἐνεχυράζετε τὰς βουλὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὅτι ἐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ Θεὸς ἀπειληθῆναι, οὐδὲ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου διαιτηθῆναι.

17. Διόπερ ἀναμείνωμεν τὴν παρ' αὐτοῦ σωτηρίαν, ἐπικαλεσώμεθα αὐτὸν εἰς βοήθειαν ἡμῶν, καὶ εἰσακούσεται τῆς φωνῆς ἡμῶν, ἐὰν ᾖ αὐτῷ ἀρεστόν.

18. Ὅτι ἐκ ἀνέστη ἐν ταῖς γενεαῖς ἡμῶν, οὐδὲ ἔστιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον ἔστε φυλὴ, ἔστε πατριὰ, ἔστε δῆμος, οὐδὲ ἔστε πόλις ἐξ ἡμῶν, οἳ προσκυνῆσαι θεοῖς χειροποιήτοις, καθάπερ ἐγένετο ἐν ταῖς πρότερον ἡμέραις,

19. ὧν χάριν ἐδόθησαν εἰς ῥομφαίαν καὶ εἰς διαρπαγὴν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἔπεσον πλῆθος μέγα ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.

20. Ἡμεῖς δὲ ἕτερον Θεὸν οὐκ ἐγνωμεν πλὴν αὐτοῦ· ὅθεν ἐλπίζομεν ὅτι οὐχ ὑπερόψεται ἡμᾶς, οὐδ' ἀπὸ τοῦ ἔθνους ἡμῶν.

21. Ὅτι ἐν τῷ ληφθῆναι ἡμᾶς, οὕτως καθήσεται πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ προνομευθήσεται τὰ ἅγια ἡμῶν, καὶ ἐκζητήσει τὴν βεβήλωσιν αὐτῶν ἐκ τοῦ αἵματος ἡμῶν,

22. καὶ τὸν φόνον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς γῆς, καὶ τὴν ἐρήμωσιν τῆς κληρονομίας ἡμῶν ἐπιστρέψει εἰς κεφαλὴν ἡμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ ἐὰν δουλεύσωμεν ἐκεῖ, καὶ ἐσόμεθα εἰς πρόσκομμα καὶ εἰς ὄνειδος ἐναντίον τῶν κλωμένων ἡμᾶς.

23. Ὅτι ἐ κατευθυνθήσεται ἡ βουλεία ἡμῶν εἰς χάριν, ἀλλ' εἰς ἀτιμίαν θήσει αὐτὴν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.

24. Καὶ

v. 11. Βαιτυλούᾳ) ἐν βαιτυλοίᾳ. ibid. ὅρκον τοῦτον ὃν) ὅρκον ὃν. ib. Κύριος βοηθῆσαι ὑμῖν) ὁ κύριος βοηθῆσαι ἡμῖν. v. 12. ἵστασθε) ἵστασθε. v. 14. διαλήψεσθε) λήψεσθε. ibid. πάντα τ. ἐρευνήσατε) τὰ πάντα ταῦτα ἐρευνήσετε. v. 15. καὶ πάσαις ἡμέραις) σκεπάσαι ἡμέρας. v. 18. οὐδὲ δῆμος) ἔστε δῆμος. v. 20. ἐγνωμεν) ἐπέγνωμεν. ibid. ἔθνους ἡμῶν) οὐδ' ἀπὸ τοῦ. v. 21. ἐκζητήσει) ζητήσει. ibid. αἵματος ἡμῶν) σώματος ἡμῶν.

32. Καὶ ἐσκόρπισε τὸν λαὸν εἰς τὴν ἑαυτοῦ παρεμβολήν· καὶ ἐπὶ τὰ τείχη καὶ ἐπὶ τοὺς πύργους τῆς πόλεως αὐτῶν ἀπῆλθον, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀπέστειλαν· καὶ ἦσαν ἐν ταπεινώσει πολλῇ ἐν τῇ πόλει.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἤκουσεν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις Ἰουδὶθ θυγάτηρ Μεραρεὶ, υἱοῦ Ὦξ, υἱοῦ Ἰωσὴφ, υἱοῦ Ὀζιὴλ, υἱοῦ Ἑλκία, υἱοῦ Ἀνανίου, υἱοῦ Γεδεὼν, υἱοῦ Ῥαφαΐν, υἱοῦ Ἀκιθὼν, υἱοῦ Ἠλιοὺ, υἱοῦ Ἐλιάβ, υἱοῦ Ναθαναὴλ, υἱοῦ Σαλαμιὴλ, υἱοῦ Σαλασαδαΐ, υἱοῦ Ἰεήλ.

2. Καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς Μανασσῆς, τῆς φυλῆς αὐτῆς, καὶ τῆς πατριᾶς αὐτῆς, καὶ ἀπέθανεν ἐν ἡμέραις κριθῶν θερισμοῦ.

3. Ἐπέστη γὰρ ἐπὶ τοὺς δεσμεύοντας τὰ δράγματα ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ὁ καύσων ἦλθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ, καὶ ἐτελεύτησεν ἐν Βετυλούᾳ τῇ πόλει αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ ἀγρῷ τῷ ἀναμέσον Δωθαεὶμ καὶ Βαλαμών.

4. Καὶ ἦν Ἰουδὶθ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς τέσσαρες χηρεύουσα ἔτη τρία καὶ μῆνας τέσσαρας.

5. Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῇ σκηνὴν ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ὀσφῦν αὐτῆς σάκκον· καὶ ἦν ἐπ' αὐτῆς τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως αὐτῆς.

6. Καὶ ἐνήστευσε πάσας τὰς ἡμέρας τῆς χηρεύσεως αὐτῆς χωρὶς προσαββάτων, καὶ σαββάτων, καὶ προνουμηνιῶν, καὶ νουμηνιῶν, καὶ ἑορτῶν, καὶ χαρμοσυνῶν οἴκου Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἦν καλὴ τῷ εἴδει, καὶ ὡραία τῇ ὄψει σφόδρα. καὶ ὑπελείπετο αὐτῇ Μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ κτήνη καὶ ἀγροὺς, καὶ ἔμενεν ἐπ' αὐτῶν.

8. Καὶ οὐκ ἦν ὃς ἐπήνεγκεν αὐτῇ ῥῆμα πονηρὸν, ὅτι ἐφοβεῖτο τὸν Θεὸν σφόδρα.

9. Καὶ ἤκουσε τὰ ῥήματα τοῦ λαοῦ τὰ πονηρὰ ἐπὶ τὸν ἄρχοντα, ὅτι ὠλιγοψύχησαν ἐπὶ τῇ σπάνει τῶν ὑδάτων. καὶ ἤκουσε πάντας τοὺς λόγους Ἰουδὶθ οὓς ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς Ὀζίας, ὡς ὤμοσεν αὐτοῖς παραδώσειν τὴν πόλιν μετὰ ἡμέρας πέντε τοῖς Ἀσσυρίοις.

ὠλιγοψύχησεν ἐν

10. Καὶ ἀποστείλασα τὴν ἅβραν αὐτῆς τὴν ἐφεστῶσαν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῆς, ἐκάλεσεν Ὀζίαν καὶ Χαβρεὶμ καὶ Χαρμὶν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως αὐτῆς·

v. 32. καὶ ἐπὶ τοὺς πύργους) καὶ τοὺς πύργους. ibid. ἀπέστειλαν.) ἐξαπέστειλε. CAP. VIII. v. 1. Μεραρεὶ) μεραρί. ibid. υἱοῦ Ἀνανίου, υἱοῦ Γεδεὼν, υἱοῦ Ῥαφαΐν, υἱοῦ Ἀκιθὼν) hæc omnia desiderantur. ib. Ἠλιοὺ, υἱοῦ) ἠλιοὺ, υἱοῦ χελκίου, υἱοῦ. ib. Σαλασαδαΐ, υἱοῦ Ἰεήλ.) σαρασαδαΐ, υἱοῦ ἰσραήλ. v. 2. κριθῶν θερισμοῦ) transposita. v. 3. τοὺς δεσμεύοντας τὰ δράγματα) τοῦ δεσμεύοντος τὸ δρᾶγμα. ibid. κλίνην αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. ib. Δωθαεὶμ καὶ Βαλαμών.) δωθαὶμ καὶ βελαμών. v. 4. τέσσαρες) τέσσαρας. v. 6. ἐνήστευσε) ἐνήστευε. ibid. τῆς χηρεύσεως) absque articulo. ib. προνουμηνιῶν) adjicit καὶ νουμηνιῶν. v. 9. ὠλιγοψύχησεν ἐν) ὠλιγοψύχησαν ἐπί. v. 10. ἐκάλεσεν Χαβρεὶμ) ἐκάλεσεν ὀζίαν καὶ χαβρίν.

Digitized by Google

χησε τὸ πνεῦμα αὐτῶν, ὅτι ἐκύκλωσαν αὐτὲς πάντες οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἦν διαφυγεῖν ἐκ μέσου αὐτῶν.

20. Καὶ ἔμεσον κύκλῳ αὐτῶν πᾶσα παρεμβολὴ Ἀσσούρ, οἱ πεζοὶ καὶ τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἱππεῖς αὐτῶν, ἡμέρας τριακοσιοστὸ τεσσαρες. καὶ ἐξέλειπαν πάντας τὲς κατοικοῦντας Βαιτυλέθ πάντα τὰ ἐγγεῖα αὐτῶν τῶν ὑδάτων.

21. Καὶ οἱ λάσκοι ἐξεκενοῦτο, καὶ ἐκ εἶχον πιεῖν εἰς πλησμονὴν ὕδωρ ἡμέραν μίαν, ὅτι ἐν μέτρῳ ἐδίδοσαν αὐτοῖς πιεῖν.

ἠθύμησεν 22. Καὶ ἠθύμησαν τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ νεανίσκοι ἐξέλειπον ἀπὸ τῆς ὄψης, καὶ ἔπιπλον ἐν ταῖς πλατείαις τῆς πόλεως, καὶ ἐν ταῖς διόδοις τῶν πυλῶν, καὶ οὐκ ἦν κρεατοίωσις ἔτι ἐν αὐτοῖς.

23. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ Ὀζίαν καὶ τὲς ἄρχοντας τῆς πόλεως, οἱ νεανίσκοι καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία, καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπαν ἐναντίον πάντων τῶν πρεσβυτέρων·

24. Κρίναι ὁ Θεὸς ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ὑμῶν, ὅτι ἐποιήσατε ἐν ἡμῖν ἀδικίαν μεγάλην, ὃ λαλήσαντες εἰρηνικὰ μετὰ υἱῶν Ἀσσούρ.

25. Καὶ νῦν οὐκ ἔστι βοηθὸς ἡμῶν, ἀλλὰ πέπρακεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, τῦ καταςρωθῆναι ἐναντίον αὐτῶν ἐν δίψῃ καὶ ἀπωλείᾳ μεγάλῃ.

26. Καὶ νῦν ἐπικαλέσασθε αὐτὲς, καὶ ἐκδοῦθε τὴν πόλιν πᾶσαν εἰς προνομὴν τῷ λαῷ Ὀλοφέρνε, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει αὐτῦ.

27. Κρεῖσσον γὰρ ἡμᾶς γενηθῆναι αὐτοῖς εἰς διαρπαγήν. ἐσόμεθα γὰρ εἰς δέλους, καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ἡμῶν, καὶ οὐκ ὀψόμεθα τὸν θάνατον τῶν νηπίων οὐχ ἡμῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν ἐκλειπούσας τὰς ψυχὰς αὐτῶν.

28. Μαρτυρόμεθα ὑμῖν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ Κύριον τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐκδικεῖ ἡμᾶς κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ κατὰ τὰ ἁμαρτήματα τῶν πατέρων ἡμῶν, ἵνα μὴ ποιήσῃ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον.

29. Καὶ ἐγένετο κλαυθμὸς μέγας ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας πάντων ὁμοθυμαδὸν, καὶ ἐβόησαν πρὸς Κύριον Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ.

30. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὲς Ὀζίας· θαρσεῖτε, ἀδελφοὶ, διακαρτερήσωμεν ἔτι πέντε ἡμέρας, ἐν αἷς * ἐπιστρέψει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν τὸ ἔλεος αὐτῦ ἐφ' * ἐπιστρέφει ἡμᾶς· ἢ γὰρ ἐγκαταλείψει ἡμᾶς εἰς τέλος. ἐπὶ

31. Ἐὰν δὲ διέλθωσιν αὗται, καὶ μὴ ἔλθῃ ἐφ' ἡμᾶς βοήθεια, ποιήσω κατὰ τὰ ῥήματα ὑμῶν.

32. Καὶ

v. 19. ἐκύκλωσαν αὐτὸν πάντες) αὐτὸν deest. v. 20. ἔμεσον) ἔμεινε. ibid. ἐξέλειπον. ib. Βαιτυλέα) βαιτυλέα. v. 22. ἠθύμησεν) ἠθύμησαν. ibid. γυναῖκες) addit αὐτῶν. ib. ἐξέλειπον) ἐξέλιπον. v. 23. ἐβόησαν) ἀνεβόησαν. v. 24. μετὰ υἱῶν) μετὰ τῶν υἱῶν. v. 27. ἡμᾶς γενηθῆναι) ἡμᾶς γενηθῆναι. ibid. οὐχ ὀψόμεθα) οὐκ ὀψόμεθα. ib. νηπίων ἡμῶν, καὶ) νηπίων ἡμῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, καὶ. v. 29. πρὸς Κύριον Θεὸν) πρὸς κύριον τὸν θεὸν. v. 30. ἐπὶ πέντε) ἔτι πέντε. ibid. ἐπιστρέψει κ. ὁ Θ. ὑμῶν) ἐπιστρέψαι κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. v. 31. Ἐὰν διέλθωσιν) ἐὰν δὲ διέλθωσιν.

8. Καὶ προσελθόντες αὐτῷ πάντες ἄρχοντες υἱῶν Ἡσαῦ, καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι τῷ λαῷ Μωάβ, καὶ οἱ στρατηγοὶ τῆς παραλίας, εἶπαν.

9. Ἀκουσάτω δὴ λόγον ὁ δεσπότης ἡμῶν, ἵνα μὴ γένηται θραῦσμα ἐν τῇ δυνάμει σου.

10. Ὁ γὰρ λαὸς οὗτος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐ πέποιθεν ἐπὶ τοῖς δόρασιν αὐτῶν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ὕψεσι τῶν ὀρέων αὐτῶν, ἐν οἷς αὐτοὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐτοῖς. ἐ γὰρ ἔστιν εὐχερὲς προσβῆναι ταῖς κορυφαῖς τῶν ὀρέων αὐτῶν. ὕψεσι

11. Καὶ νῦν, δέσποτα, μὴ πολέμει πρὸς αὐτοὺς, καθὼς γίνεται πόλεμος παρατάξεως, καὶ ἐ πεσεῖται ἐκ τοῦ λαοῦ σε ἀνὴρ εἷς.

12. Ἀναμένων ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς σου, διαφυλάσσων πάντα ἄνδρα ἐκ τῆς δυνάμεώς σου, καὶ ἐπικρατησάτωσαν οἱ παῖδές σου τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος, ἢ ἐκπορεύεται ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ ὄρους·

13. διότι ἐκεῖθεν ὑδρεύονται πάντες οἱ καθοικοῦντες Βετυλέα, καὶ ἀνελεῖ αὐτοὺς ἡ δίψα, καὶ ἐκδώσουσι πόλιν αὐτῶν, καὶ ἡμεῖς καὶ ὁ λαὸς ἡμῶν ἀναβησόμεθα ἐπὶ τὰς πλησίον κορυφὰς τῶν ὀρέων, καὶ παρεμβαλοῦμεν ἐπ' αὐταῖς εἰς προφυλακὴν, τοῦ μὴ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως ἄνδρα ἕνα.

14. Καὶ τακήσονται ἐν τῷ λιμῷ αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν· καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὴν ῥομφαίαν ἐπ' αὐτοὺς, καταστρωθήσονται ἐν ταῖς πλατείαις τῆς οἰκήσεως αὐτῶν·

15. καὶ ἀνταποδώσεις αὐτοῖς ἀνταπόδομα πονηρὸν, ἀνθ' ὧν ἐστασίασαν, καὶ οὐχ ὑπήντησαν τῷ προσώπῳ σου ἐν εἰρήνῃ.

16. Καὶ ἦρεσαν οἱ λόγοι αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ Ὀλοφέρνου, καὶ ἐνώπιον πάντων τῶν Θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ συνέταξε ποιεῖν καθὰ ἐλάλησαν.

17. Καὶ ἀπῆραν παρεμβολὴν υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ μετ' αὐτῶν χιλιάδες πέντε υἱῶν Ἀσσούρ· καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν τῷ αὐλῶνι, καὶ προκατελάβοντο τὰ ὕδατα, καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

18. Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἡσαῦ, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν τῇ ὀρεινῇ ἀπέναντι Δωθαείμ, καὶ ἀπέστειλαν ἐξ αὐτῶν πρὸς νότον καὶ ἀπηλιώτην ἀπέναντι Ἐκρεβὴλ ἥ ἐστι πλησίον Χουσεὶ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χειμάῤῥου Μοχμὼρ, καὶ ἡ λοιπὴ στρατιὰ τῶν Ἀσσυρίων παρενέβαλον ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐκάλυψαν πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς· καὶ αἱ σκηναὶ καὶ αἱ ἀποσκευαὶ αὐτῶν κατεστρατοπέδευσαν ἐν ὄχλῳ πολλῷ, καὶ ἦσαν εἰς πλῆθος πολὺ σφόδρα. ἐκάλυψεν

19. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀνεβόησαν πρὸς Κύριον Θεὸν αὐτῶν, ὅτι ἀλλογυψύ-

v. 8. πάντες ἄρχοντες υἱῶν) πάντες οἱ ἄρχοντες τῶν υἱῶν. v. 10. ἐπὶ τοῖς ὕψεσι) ἐπὶ τοῖς ὄψεσι. ibid. ὀρέων) adjicit αὐτῶν. ib. κατοικοῦσιν) διοικοῦσιν. v. 13. πόλιν αὐτῶν) τὴν πόλιν ἑαυτῶν. v. 15. ἐχ ὑπέντησαν) οὐκ ἀπήντησαν. v. 16. λόγοι αὐτῦ ἐνώπιον) λόγοι αὐτῶν ἐνώπιον. ibid. συνέταξε ποιεῖν καθὰ) συνέταξεν ποιεῖν καθώς. v. 17. ἀπῆραν παρεμβολὴν) ἀπῆρε παρεμβολή. v. 18. οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. Χουσεὶ) χοὶ. ib. χειμάῤῥου) χειμάῤῥου μοχμὼρ. ib. ἐκάλυψαν) ἐκάλυψε.

17. Καὶ ἀποκριθεὶς ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς συνεδρίας Ὀλοφέρνου, καὶ πάντα τὰ ῥήματα ὅσα ἐλάλησεν ἐν μέσῳ τῶν ἀρχόντων υἱῶν Ἀσσὲρ, καὶ ὅσα ἐμεγαλορημόνησεν Ὀλοφέρνης εἰς τὸν οἶκον Ἰσραήλ. ἐλάλησαν

18. Καὶ πεσόντες ὁ λαὸς προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, καὶ ἐβόησαν, λέγοντες·

19. Κύριε ὁ Θεὸς τῶ ἐραννοῦ, κάτειδε ἐπὶ τὰς ὑπερηφανείας αὐτῶν, καὶ ἐλέησον τὴν ταπείωσιν τῶ γένους ἡμῶν, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸ πρόσωπον τῶν ἡγιασμένων σοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

20. Καὶ παρεκάλεσαν τὸν Ἀχιὼρ, καὶ ἐπήνεσαν αὐτὸν σφόδρα.

21. Καὶ παρέλαβεν αὐτὸν Ὀζίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας εἰς οἶκον αὐτῶ, καὶ ἐποίησε πότον τοῖς πρεσβυτέροις. καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ εἰς βοήθειαν, ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΤΗ δὲ ἐπαύριον παρήγγειλεν Ὀλοφέρνης πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτῶ, καὶ παντὶ λαῷ αὐτῶ, οἳ παρεγένοντο ἐπὶ τὴν συμμαχίαν αὐτῶ, ἀναζευγνύειν ἐπὶ Βετυλέα, καὶ τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς προκαταλαμβάνεσθαι, καὶ ποιεῖν πόλεμον πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἀνέζευξεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς αὐτῶν, καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν, ἀνδρῶν πολεμιστῶν χιλιάδες, πεζῶν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα, καὶ ἱππέων χιλιάδες δεκαδύο, χωρὶς τῆς ἀποσκευῆς, καὶ τῶν ἀνδρῶν, οἳ ἦσαν πεζοὶ ἐν αὐτοῖς, πλῆθος πολὺ σφόδρα.

3. Καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ αὐλῶνι πλησίον Βετυλέα ἐπὶ τῆς πηγῆς, καὶ παρέτειναν εἰς εὖρος ἐπὶ Δωθαεὶμ ἕως Βελβαὶμ, καὶ εἰς μῆκος ἀπὸ Βετυλέα ἕως Κυαμῶνος, ἥ ἐστιν ἀπέναντι Ἐσδρηλώμ.

4. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ὡς εἶδον αὐτῶν τὸ πλῆθος, ἐταράχθησαν σφόδρα· καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτῦ· νῦν ἐκλείξουσιν ἔτι τὸ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ οὔτε τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ, οὔτε αἱ φάραγγες, οὔτε οἱ βουνοὶ ὑποστήσονται τὸ βάρος αὐτῶν.

5. Καὶ ἀναλαβόντες ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πολεμικὰ αὐτῶν, καὶ ἀνακαύσαντες πυρὰς ἐπὶ τῶν πύργους αὐτῶν, ἔμενον φυλάσσοντες ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην.

6. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ ἐξήγαγεν Ὀλοφέρνης πᾶσαν τὴν ἵππον αὐτῦ κατὰ πρόσωπον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, οἳ ἦσαν ἐν Βαιτυλέᾳ,

7. καὶ ἐπεσκέψατο τὰς ἀναβάσεις τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων αὐτῶν ἐφώδευσεν, καὶ προκατελάβετο αὐτὰς, καὶ ἐπέῤῥησεν αὐταῖς παρεμβολὰς ἀνδρῶν πολεμιστῶν, καὶ αὐτὸς ἀνέζευξεν εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

8. Καὶ

v. 17. ἐλάλησαν) ἐλάλησεν. ibid. ἐμεγαλορημόνησεν) ἐμεγαλολόγησεν. v. 19. κάτειδε) κάτιδε.
CAP. VII. v. 1. Τῇ δὲ ἐπαύριον) τῇ δ' ἐπαύριον. ibid. παντὶ λαῷ) παντὶ τῷ λαῷ. v. 2. πεζῶν) ἀνδρῶν πεζῶν. v. 3. Δωθαεὶμ ἕως Βελβαὶμ) δωθαΐμ καὶ ἕως βελθαΐμ. v. 4. ὡς εἶδον τὸ) ὡς εἶδον αὐτῶν τὸ. ibid. πάσης τῆς γῆς) τῆς γῆς πάσης. v. 6. Βαιτυλέᾳ) ἐν βετυλέᾳ.

Digitized by Google

αὐτῶν· καὶ οὐκ ἀντιςήσεται τὸ ἴχνος τῶν ποδῶν αὐτῶν κατὰ πρόσωπον (τῶν ποδῶν) ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπωλείᾳ ἀπολοῦνται, λέγει ὁ βασιλεὺς Ναβυχοδονόσορ ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς. ἔσπε γὰρ, ἢ ματαιωθήσεται τὰ ῥήματα τῶν λόγων αὐτοῦ.

5. Σὺ δὲ Ἀχιὼρ μισθωτὲ τῶ Ἀμμὼν, ὃς ἐλάλησας τοὺς λόγους τούτους ἐν ἡμέρᾳ ἀδικίας σου, οὐκ ὄψει ἔτι τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, ἕως ἂ ἐκδικήσω τὸ γένος τῶν ἐξ Αἰγύπτου.

6. Καὶ τότε διελεύσεται ὁ σίδηρος τῆς στρατιᾶς μὲ, καὶ ὁ λαὸς τῶν Θεραπόντων μὲ, τοὺς πλευρούς σου, καὶ πεσῆ ἐν τοῖς τραυματίαις αὐτῶν, ὅταν ἐπιστρέψω.

7. Καὶ ἀποκατασήσουσί σε οἱ ἀδελφοί μου εἰς τὴν ὀρεινὴν, καὶ Θήσουσί σε ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῶν ἀναβάσεων,

8. καὶ οὐκ ἀπολῆ ἕως ἂ ἐξολεθρευθῆς μετ' αὐτῶν.

9. Καὶ εἶπερ ἐλπίζεις τῇ καρδίᾳ σε ὅτι ἀ συμπληρθήσονται, μὴ συμπεσάτω σε τὸ πρόσωπον· ἐλάλησα, καὶ οὐδὲν διαπεσεῖται τῶν ῥημάτων μου.

10. Καὶ προσέταξεν Ὀλοφέρνης τοῖς ἀδέλφοις αὐτοῦ, οἳ ἦσαν παρεσηκότες ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ, συλλαβεῖν τὸν Ἀχιὼρ, καὶ ἀποκατασῆσαι αὐτὸν εἰς Βετυλύαν, καὶ παραδοῦναι εἰς χεῖρας υἱῶν Ἰσραήλ.

11. Καὶ συνέλαβον αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἀπῆραν ἐκ μέσου τῆς πεδινῆς εἰς τὴν ὀρεινὴν, καὶ παρεγένοντο ἐπὶ τὰς πηγὰς αἳ ἦσαν ὑποκάτω Βετυλούας.

12. Καὶ ὡς εἶδαν αὐτοὺς οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ἀνέλαβον τὰ ὅπλα αὐτῶν, καὶ ἀπῆλθον ἔξω τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους· καὶ πᾶς ἀνὴρ σφενδονητὴς διεκρούσησαν τὴν ἀνάβασιν αὐτῶν, καὶ ἔβαλλον ἐν λίθοις ἐπ' αὐτούς. ἔβαλλον

13. Καὶ ὑποδύσαντες ὑποκάτω τοῦ ὄρους, ἔδησαν τὸν Ἀχιὼρ, καὶ ἀφῆκαν ἐρριμμένον ὑπὸ τὴν ῥίζαν τοῦ ὄρους, καὶ ἀπῆλθοντο πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν. ἐρριμμένον

14. Καταβάντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ τῆς πόλεως αὐτῶν ἐπέςησαν ἐπ' αὐτὸν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἐπήγαγον εἰς τὴν Βετυλύαν, καὶ κατέςησαν αὐτὸν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως αὐτῶν, εἰς

15. οἳ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, Ὀζίας ὁ τοῦ Μιχὰ ἐκ τῆς Φυλῆς Συμεών, καὶ Χαβρεὶς ὁ τοῦ Γοθονιὴλ, καὶ Χαρμὶς υἱὸς Μελχιήλ. Χειμαὶ Χαλμεὶς

16. Καὶ συνεκάλεσαν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως, καὶ συνέδραμον πᾶς νεανίσκος αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἔςησαν τὸν Ἀχιὼρ ἐν μέσῳ πάντων τοῦ λαοῦ αὐτῶν. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν Ὀζίας τὸ συμβεβηκός.

v. 4. (τῶν ποδῶν) non habet. v. 5. Ἀμμὼν) ἀμμαὼμ. v. 9. συμπληρθήσονται, μὴ συμπεσάτω) πληρθήσονται, μὴ συμπεσέτω. v. 12. ἔβαλλον) ἔβαλον. v. 12. ῥιμμένον) ἐῤῥιμμένον. v. 14. δὲ οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. ἐπέςησαν ἐπ' αὐτὸν) ἐπέςησαν αὐτῷ. ib. ἐπήγαγον) ἀπήγαγον. ib. εἰς τὰς ἄρχ.) ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας. v. 15. ὁ τῶ Χειμὶ) ὁ τῶ μιχὶ. ibid. Χαβρεὶς) ἀβρεὶς. ib. Χαλμεὶς) χαρμὶς.

Digitized by Google

ἧς διέθετο αὐτοῖς, ἐξωλεθρεύθησαν ἐν πολλοῖς πολέμοις ἐπὶ πολὺ σφόδρα, καὶ ἠχμαλωτεύθησαν εἰς γῆν ἐκ ἰδίαν, καὶ ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ αὐτῶν ἐγενήθη εἰς ἔδαφος, καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν ἐκρατήθησαν ὑπὸ τῶν ὑπεναντίων.

19. Καὶ νῦν ἐπιστρέψαντες ἐπὶ τὸν Θεὸν αὐτῶν, ἀνέβησαν ἐκ τῆς διασπορᾶς οὗ διεσπάρησαν ἐκεῖ, καὶ κατέσχον τὴν Ἱερουσαλὴμ, οὗ τὸ ἁγίασμα αὐτῶν, καὶ κατῳκίθησαν ἐν τῇ ἐρημῇ, ὅτι ἦν ἔρημος.

20. Καὶ νῦν, δέσποτα κύριε, εἰ μέν ἐστιν ἀγνόημα ἐν τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ ἁμαρτάνουσιν εἰς τὸν Θεὸν αὐτῶν, καὶ ἐπισκεψόμεθα ὅ, τι ἐστὶν ἐν αὐτοῖς σκάνδαλον τοῦτο, καὶ ἀναβησόμεθα, καὶ ἐκπολεμήσομεν αὐτούς.

ἰδὲ 21. Εἰ δὲ οὐκ ἔστιν ἀνομία ἐν τῷ ἔθνει αὐτῶν, παρελθάτω δὴ ὁ κύριός μου, μή ποτε ὑπερασπίσῃ ὁ Κύριος αὐτῶν περὶ καὶ ὁ Θεὸς αὐτῶν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ἐσόμεθα εἰς ὀνειδος ἐναντίον πάσης τῆς γῆς.

22. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο λαλῶν Ἀχιὼρ τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐγόγγυσε πᾶς ὁ λαὸς ὁ κύκλῳ τῆς σκηνῆς περιεῶς. καὶ ἔπαν οἱ μεγισᾶνες Ὀλοφέρνου, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν παραλίαν καὶ τὴν Μωάβ, συγκόψαι αὐτὸν,

23. ὅ γὰρ φοβηθησόμεθα ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ· ἰδὲ γὰρ λαὸς ἐν ᾧ οὐκ ἔστι δύναμις, οὐδὲ κράτος εἰς παράταξιν ἰσχυρόν.

24. Διὸ δὴ ἀναβησόμεθα, καὶ ἔσονται εἰς καταβρωσιν πάσης τῆς γαλιᾶς σου, δέσποτα Ὀλοφέρνη.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΚΑΙ ὡς κατέπαυσεν ὁ θόρυβος τῶν ἀνδρῶν τῶν κύκλῳ τῆς συνεδρίας, καὶ ἔπεν Ὀλοφέρνης ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως Ἀσσὲρ πρὸς Ἀχιὼρ ἐναντίον παντὸς τοῦ δήμου τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς Μωάβ.

2. Καὶ τίς εἶ σὺ, Ἀχιὼρ, καὶ οἱ μισθωτοὶ τοῦ Ἐφραὶμ, ὅτι ἐπροφήτευσας ἐν ἡμῖν καθὼς σήμερον, καὶ ἔπαυε τὸ γένος Ἰσραὴλ μὴ πολεμῆσαι, ὅτι ὁ Θεὸς αὐτῶν ὑπερασπιεῖ αὐτῶν; καὶ τίς ὁ Θεὸς εἰ μὴ Ναβεχοδονόσορ; ἔτος ἀποστελεῖ τὸ κράτος αὐτοῦ, καὶ ἐξολεθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ οὐ ῥύσεται αὐτοὺς ὁ Θεὸς αὐτῶν.

3. Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ δοῦλοι αὐτοῦ πατάξομεν ἐξολεμεν αὐτοὺς ὡς ἄνθρωπον ἕνα, καὶ οὐχ θρύσουσιν ὑποστήσονται τὸ κράτος τῶν ἵππων μου ἡμῶν.

4. Κατακαύσομεν γὰρ αὐτοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ ὄρη αὐτῶν μεθυσθήσονται ἐν τῷ αἵματι αὐτῶν, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν πληρωθήσεται τῶν νεκρῶν αὐτῶν

v. 21. ἰδοὺ ἐκ ἔστι) εἰ δὲ ἐκ ἔστιν. ibid. παρελθάτω ὁ κύριός) παρελθέτω δὴ ὁ κύριός μου. ib. περὶ αὐτῶν, καὶ ἐσόμεθα εἰς ὄνειδος) ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ἐσόμεθα εἰς ὀνειδισμὸν. v. 22. λαλῶν Ἀχιὼρ) transpofita. ibid. ὁ κύκλῳ τῆς σκηνῆς περιεῶς.) ὁ κυκλῶ τὴν σκηνὴν καὶ περιεῶς. v. 24. καταβρωσιν) καταβρωμα. CAP. VI. v. 1. συνεδρίας) συνεδρίας. ibid. τῆς δυνάμεως) absque articulo. ib. τῶν ἀλλοφύλων) absque articulo. ib. τοὺς υἱοὺς) absque articulo. v. 2. ἐπροφήτευσας) προεφήτευσας. ibid. ὅτι ὁ Θεὸς) adjicit αὐτῶν. v. 3. ἐξολεθρεύσουσιν) κατάξομεν. v. 4. μεθυσθήσονται) μεθυσθέντα. ibid. τὰ πεδία) τὰ paulla, veſtigium priſcæ MS. Vaticani ſcripturæ. ib. τῶν νεκρῶν) absque articulo.

ἀνέςηκεν ἐπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς ἡγέμονος ςρατείας αὐτῶν;

4. Καὶ διὰ τί κεκλεωτίσαντο τῷ μὴ ἐλθεῖν εἰς ἀπάντησίν μοι παρὰ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν δυσμαῖς;

5. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀχιὼρ ὁ ἡγούμενος πάντων υἱῶν Ἀμμών· ἀκουσάτω δὴ λόγον ὁ κύριός μου ἐκ ςόματος τοῦ δέλου σου, καὶ ἀναγγελῶ σοι τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ λαοῦ τούτου, ὃς κατοικεῖ τὴν ὀρεινὴν ταύτην, πλησίον σου οἰκοῦντος, καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ψεῦδος ἐκ τοῦ ςόματος τοῦ δέλου σου.

6. Ὁ λαὸς ἔτός εἰσιν ἀπόγονοι Χαλδαίων,

7. καὶ παῳκήσαν τὸ πρότερον ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, ὅτι οὐκ ἐβουλήθησαν ἀκολουθῆσαι τοῖς θεοῖς πατέρων αὐτῶν, οἳ ἐγένοντο ἐν γῇ Χαλδαίων·

8. καὶ ἐξέβησαν ἐξ ὁδοῦ τῶν γονέων αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, Θεῷ ᾧ ἐπέγνωσαν· καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου τῶν θεῶν αὐτῶν, καὶ ἔφυγον εἰς Μεσοποταμίαν, καὶ παῳκήσαν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς αὐτῶν ἐξελθεῖν ἐκ τῆς παροικίας αὐτῶν, καὶ πορευθῆναι εἰς γῆν Χαναάν· καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ, καὶ ἐπληθύνθησαν χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ καὶ ἐν κτήνεσι πολλοῖς σφόδρα.

10. καὶ κατέβησαν εἰς Αἴγυπτον, ἐκάλυψε γὰρ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς Χαναὰν λιμὸς, καὶ παῳάκησαν ἐκεῖ μέχρι ἓξ διετεφήσαν· καὶ ἐγένετο ἐκεῖ μέχρι εἰς πλῆθος πολὺ, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τοῦ γένους αὐτῶν.

11. Καὶ ἐπανέςη αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου, καὶ κατεσοφίσατο αὐτοὺς, καὶ ἐν πόνῳ καὶ πλίνθῳ, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτοὺς, καὶ ἔθετο αὐτοὺς εἰς δούλους.

12. Καὶ ἀνεβόησαν πρὸς τὸν Θεὸν αὐτῶν, καὶ ἐπάταξε πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου πληγαῖς, ἐν αἷς οὐκ ἦν ἴασις· καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

13. Καὶ κατεξήρανεν ὁ Θεὸς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἔμπροσθεν αὐτῶν,

14. καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς ὁδὸν τοῦ Σινᾶ, καὶ Καδὴς Βαρνὴ, καὶ ἐξέβαλον πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ ἐρήμῳ,

15. καὶ ᾤκησαν ἐν γῇ Ἀμορῥαίων, καὶ πάντας τοὺς Ἐσεβὼν ἐξωλέθρευσαν ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτῶν· καὶ διαβάντες τὸν Ἰορδάνην ἐκληρονόμησαν πᾶσαν τὴν ὀρεινήν·

16. καὶ ἐξέβαλον ἐκ προσώπου αὐτῶν τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν Συχὲμ, καὶ πάντας τοὺς Γεργεσαίους, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ ἡμέρας πολλάς.

17. Καὶ ἕως οὐχ ἥμαρτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ αὐτῶν, ἦν μετ' αὐτῶν τὰ ἀγαθὰ, ὅτι Θεὸς μισῶν ἀδικίαν μετ' αὐτῶν ἐςίν.

18. Ὅτε δὲ ἀπέςησαν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἧς

v. 3. ὁ βασιλεὺς ἓξ. τρατείας) βασιλεὺς ἡγούμενος τρατηγίας. v. 5. λόγον ὁ Κύριός μου) ὁ κύριός μου λόγον. ibid. λαοῦ τότε, ὃς) λαοῦ ὃς. v. 10. μέχρι) μέχρις. v. 11. κατεσοφίσατο - - fin.) κατεσοφίσαντο αὐτὸς ἐν πόνῳ καὶ ἐν πλίνθῳ, καὶ ἐταπείνωσαν αὐτοὺς, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς εἰς δούλους. v. 15. τοὺς Ἐσεβὼν) τὰς ἐσεβωνίτας. v. 17. ἦν μετ' αὐτῶν τὰ ἀγαθὰ) ἦν τὰ ἀγαθὰ μετ' αὐτῶν.

ρῶς διακωλύσαι αὐτοὺς προσβαίνοντας, ϛενῆς τῆς διαβάσεως οὔσης, ἐπ' ἄνδρας τοὺς πάντας δύο.

8. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθὰ συνέταξεν αὐτοῖς Ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ ἡ γερουσία παντὸς λαοῦ Ἰσραὴλ, οἳ ἐκάθηντο ἐν Ἱερουσαλήμ.

9. Καὶ ἀνεβόησαν πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ πρὸς τὸν Θεὸν ἐν ἐκτενίᾳ μεγάλῃ, καὶ ἐταπεινοῦσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἐκτενίᾳ μεγάλῃ,

10. αὐτοὶ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ πᾶς πάροικος, καὶ μισθωτὸς, καὶ ἀργυρώνητος αὐτῶν, ἐπέθεντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν.

11. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ καὶ γυνὴ, καὶ τὰ παιδία, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ ἔπεσον κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐσποδώσαντο τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐξέτειναν τοὺς σάκκους αὐτῶν κατὰ πρόσωπον Κυρίου.

ἐπέθεντο

12. Καὶ τὸ θυσιαϛήριον σάκκῳ περιέβαλον, καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ ὁμοθυμαδὸν ἐκτενῶς, τοῦ μὴ δοῦναι εἰς διαρπαγὴν τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖκας εἰς προνομὴν, καὶ τὰς πόλεις τῆς κληρονομίας αὐτῶν εἰς ἀφανισμὸν, καὶ τὰ ἅγια εἰς βεβήλωσιν καὶ ὀνειδισμὸν, ἐπίχαρμα τοῖς ἔθνεσι.

13. Καὶ εἰσήκουσε Κύριος τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ εἰσεῖδεν τὴν θλίψιν αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς νηϛεύων ἡμέρας πλείους ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἱερουσαλὴμ, κατὰ πρόσωπον τῶν ἁγίων Κυρίου τοῦ παντοκράτορος.

14. Καὶ Ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ πάντες οἱ παρεϛηκότες ἐνώπιον Κυρίου, ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες Κυρίῳ, σάκκους περιεζωσμένοι τὰς ὀσφύας αὐτῶν, προσέφερον τὴν ὁλοκαύτωσιν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ, καὶ τὰς εὐχὰς, καὶ τὰ ἑκούσια δόματα τοῦ λαοῦ.

15. Καὶ ἦν σποδὸς ἐπὶ τὰς κιδάρεις αὐτῶν· καὶ ἐβόων πρὸς Κύριον ἐκ πάσης δυνάμεως εἰς ἀγαθὸν, ἐπισκέψασθαι πάντα οἶκον Ἰσραήλ.

πᾶν

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἀνηγγέλη Ὀλοφέρνῃ ἀρχιϛρατήγῳ δυνάμεως Ἀσσοὺρ, διότι υἱοὶ Ἰσραὴλ παρεσκευάσαντο εἰς πόλεμον, καὶ τὰς διόδους τῆς ὀρεινῆς συνέκλεισαν, καὶ ἐτείχισαν πᾶσαν κορυφὴν ὄρους ὑψηλοῦ, καὶ ἔθηκαν ἐν τοῖς πεδίοις σκάνδαλα.

2. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ σφόδρα, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἄρχοντας Μωὰβ, καὶ τοὺς ϛρατηγοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ πάντας σατράπας τῆς παραλίας,

3. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἀναγγείλατε δή μοι, υἱοὶ Χαναὰν, τίς ὁ λαὸς ἔτος ὁ καθήμενος ἐν τῇ ὀρεινῇ, καὶ τίνες ἃς κατοικοῦσι πόλεις, καὶ τὸ πλῆθος τῆς δυνάμεως αὐτῶν, καὶ ἐν τίνι τὸ κράτος αὐτῶν, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν, καὶ τίς ἀνέ-

V. 7. διαβάσεως) προσβάσεως. V. 8. παντὸς λαοῦ) παντὸς δήμου. V. 10. καὶ μισθωτὸς) ἢ μισθωτὸς. V. 11. καὶ τὰ παιδία) καὶ deest. ibid. ἐπέθεντο) ἔπεσον. V. 13. τοῦ παντοκράτορος) absque articulo. V. 14. ἱερεῖς οἱ) ἱερεῖς καὶ οἱ. V. 15. πᾶν οἶκον) πάντα οἶκον. CAP. V. V. 1. διότι υἱοὶ) διότι οἱ υἱοί. V. 2. υἱοὺς Ἀμμὼν) ἀμμὼν.

Digitized by Google

Ὀλοφέρνην, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

ἐπαρχίαν 6. Καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν παραλίαν αὐτὸς καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ, καὶ ἐφρύρησε τὰς πόλεις τὰς ὑψηλάς, καὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτῶν εἰς συμμαχίαν ἄνδρας ἐπιλέκτους.

7. Καὶ ἐδέξαντο αὐτὸν αὐτοὶ, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος αὐτῶν, μετὰ στεφάνων καὶ χορῶν καὶ τυμπάνων.

8. Καὶ κατέσκαψε πάντα τὰ ἕρια αὐτῶν, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐξέκοψε. δεδομένον καὶ ἦν δεδογμένον αὐτῷ ἐξολεθρεῦσαι πάντας τοὺς θεοὺς τῆς γῆς, ὅπως αὐτῷ μόνῳ τῷ Ναβουχοδονόσορ λατρεύσῃ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πᾶσαι αἱ γλῶσσαι καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ αὐτῶν ἐπικαλέσωνται αὐτὸν εἰς Θεόν.

9. Καὶ ἦλθε κατὰ πρόσωπον Ἐσδρηλὼν πλησίον τῆς Δωταείας, ἥ ἐστιν ἀπέναντι τοῦ πρίονος τοῦ μεγάλου τῆς Ἰουδαίας·

καλεσραστοπέδουσαν 10. καὶ καλεσρατοπέδευσαν ἀναμέσον *Γεβαὶ καὶ Σκυθῶν πόλεως, καὶ ἦν ἐκεῖ μῆνα ἡμερῶν εἰς τὸ συλλέξαι πᾶσαν *Ταιβαὶν τὴν ἀποσκευὴν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ὀλοφέρνης τοῖς ἔθνεσιν, ὁ ἀρχιστράτηγος Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Ἀσσυρίων, καὶ ὃν τρόπον ἐστύλωσε πάντα τὰ * ἱερὰ αὐτῶν, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ εἰς ἀφανισμόν· βασιλεὺς * ἕρια

2. καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα σφόδρα ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ περὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ τοῦ ναοῦ Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν ἐταράχθησαν.

3. Ὅτι προσφάτως ἦσαν ἀναβεβηκότες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ νεωστὶ πᾶς ὁ λαὸς συνελέλεκτο τῆς Ἰουδαίας, καὶ τὰ σκεύη, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ὁ οἶκος, ἐκ τῆς βεβηλώσεως ἡγιασμένα ἦν.

4. Καὶ ἀπέστειλαν εἰς πᾶν ὅριον Σαμαρείας, καὶ Κωνὰ, καὶ * Βαιθωρὼν, καὶ κώμας * Βεθωρὼν Βελμαὶν, καὶ Ἰεριχὼ, καὶ εἰς Χωβὲ, καὶ Αἰσωρὰ, καὶ τὸν αὐλῶνα Σαλήμ,

5. καὶ προκατελάβοντο πάσας τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐτείχισαν τὰς ἐν αὐτοῖς κώμας, καὶ παρέθεντο εἰς ἐπισιτισμὸν εἰς παρασκευὴν πολέμου, ὅτι προσφάτως ἦν τὰ πεδία αὐτῶν τεθερισμένα.

6. Καὶ ἔγραψεν Ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐν Ἰερουσαλὴμ, τοῖς κατοικοῦσι Βετυλούα, καὶ Βετομεσθαὶμ, ἥ ἐστιν ἀπέναντι Ἐσδρηλὼν, κατὰ πρόσωπον τοῦ πεδίου τοῦ πλησίον Δωθαείμ, Ἐσερηχὼν

7. λέγων· διακατασχεῖν τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς, ὅτι δι' αὐτῶν ἦν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Ἰουδαίαν. καὶ ἦν εὐχε-

V. 6. ἐκὶ τὴν ἐπαρχίαν) ἐκὶ τὴν παραλίαν. V. 8. δεδομένον) δεδογμένον. ibid. λατρεύσῃ) λατρεύσωσι. ib. καὶ αἱ φυλαὶ) καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ. V. 10. κατεστρατοπέδευσαν) κατεστρατοπέδευσεν. ibid. ἀναμέσον Ταιβαὶν) ἀναμέσον Γαιβαί. CAP. IV. V. 1. βασιλεὺς) βασιλέως. ibid. ἕρια) ἱερὰ. V. 2. σφόδρα) σφόδρα σφόδρα. V. 4. καὶ κώμας καὶ Βεθωρὼν) καὶ κωνὰς, καὶ Βαιθωρών. ibid. Βελμαὶν) βελμὲν. V. 5. ἐτείχισαν) ἐτειχίσωντο. ibid. ἐπισιτισμὸν) εἰς ἐπισιτισμὸν. V. 6. ἡμέραις ἐκείναις ἐν) ἡμέραις ἐκείναις ἐν. ibid. Ἐσερηχὼν) Ἐσδρηλών.

τῆς γῆς· ἡ γὰρ ἦν ἀριθμὸς ἀπὸ πλήθους αὐτῶν.

ἐξῆλθεν Παικλαλαὶ

21. Καὶ ἐξῆλθεν ἐκ Νινευὴ ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἐπὶ πρόσωπον τῆ πεδίου Βεκλελὲθ, καὶ ἐπεξεστοπέδευσαν ἀπὸ Βεκελὲθ, πλησίον τῆ ὄρους τῆ ἐπ' ἀριστερᾷ τῆς ἄνω Κιλικίας.

22. Καὶ ἔλαβε πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῆ, τὴς πεζοὺς, καὶ τὴς ἱππεῖς, καὶ τὰ ἅρματα αὐτῆ, καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν ὀρεινήν.

23. Καὶ διέκοψε τὴς Φοὺδ καὶ Λοὺδ, καὶ ἐπρονόμευσε πάντας υἱὲς Ῥασεὶς καὶ υἱὲς Ἰσμαὴλ τὴς κατὰ πρόσωπον τῆς ἐρήμε πρὸς νότον τῆς Χελεών.

υἱὲς πάντας

24. Καὶ παρῆλθε τὸν Εὐφράτην, καὶ ἦλθε τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ κατέσκαψε πάσας τὰς πόλεις τὰς ὑψηλὰς τὰς ἐπὶ τῆ χειμάῤῥου Ἀβρωνᾶ ἕως τῆ ἐλθεῖν ἐπὶ Θάλασσαν.

25. Καὶ κατελάβετο τὰ ὄρια τῆς Κιλικίας, καὶ κατέκοψε πάντας τὴς ἀντιτάντας αὐτῶ· καὶ ἦλθεν ἕως ὁρίων Ἰάφεθ, τὰ πρὸς νότον κατὰ πρόσωπον τῆς Ἀραβίας.

26. Καὶ ἐκύκλωσε πάντας τὴς υἱὲς Μαδιὰμ, καὶ ἐνέπρησε τὰ σκηνώματα αὐτῶν, καὶ ἐπρονόμευσε τὰς μάνδρας αὐτῶν.

27. Καὶ κατέβη εἰς πεδίον Δαμασκοῦ ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν, καὶ ἐνέπρησε πάντας τὴς ἀγροὺς αὐτῶν· καὶ τὰ ποίμνια καὶ τὰ βουκόλια ἔδωκεν εἰς ἀφανισμὸν, καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν ἐσκύλευσε, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν ἐξελίκμησε, καὶ ἐπάταξε πάντας τὴς νεανίσκους αὐτῶν ἐν στόματι ῥομφαίας.

28. Καὶ ἔπεσεν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος αὐτοῦ ἐπὶ τὴς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν, τὴς ὄντας ἐν Σιδῶνι καὶ ἐν Τύρῳ, καὶ τὴς κατοικοῦντας Σὴρ, καὶ Ὀκιναὶ, καὶ πάντας τὴς κατοικοῦντας Ἰεμναεὶν. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἀζώτῳ καὶ Ἀσκάλωνι ἐφοβήθησαν αὐτὸν σφόδρα.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν ἀγγέλους λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγοντες·

2. Ἰδοὺ ἡμεῖς οἱ παῖδες Ναβυχοδονόσορ βασιλέως μεγάλου παρακείμεθα ἐνώπιόν σου, χρῆσαι ἡμῶν καθὼς ἀρεστόν ἐστι τῷ προσώπῳ σου.

3. Ἰδοὺ αἱ ἐπαύλεις ἡμῶν, καὶ πᾶς τόπος ἡμῶν, καὶ πᾶν πεδίον πυρῶν, καὶ τὰ ποίμνια καὶ τὰ βουκόλια, καὶ πᾶσαι αἱ μάνδραι τῶν σκηνῶν ἡμῶν παράκεινται πρὸ προσώπε σε, χρῆσαι καθ' ὃ ἂν ἀρέσκη σοι.

4. Ἰδοὺ καὶ αἱ πόλεις ἡμῶν καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐταῖς δοῦλοί σε εἰσίν· ἐλθὼν ἀπάντησον αὐταῖς ὡς ἔξιν ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

5. Καὶ παρεγένοντο οἱ ἄνδρες πρὸς Ὀλο-

v. 21. ἐξῆλθεν) ἀπῆλθον. ibid. Βεκλελὲθ, καὶ ἐπεξεστοπέδευσαν ἀπὸ βακελαλαὶ) βακελαλεὶθ, καὶ ἐπεξεστοπέδευσαν ἀπὸ βακελαλεὶθ. v. 23. τὴς Φοὺδ) τὸ Φοὺδ. ibid. ἐπρονόμευσαν υἱὲς πάντας Ῥασσεὶς) ἐπρονόμευσαν πάντας υἱὲς ῥασσεὶς. ib. Χελεών.) χελβωνίων. v. 24. κατέσκαψε) ἐδέσκαψε. v. 26. Μαδιὰμ) μαδιὰν. v. 28. ἔπεσεν) ἐπέσεσεν. ibid. καὶ ἐν Τύρῳ) καὶ τύρῳ. ib. Ὀκιναὶ) ἐκναὶ. CAP. III. v. 3. καὶ πᾶς τόπος ἡμῶν) desunt.

Digitized by Google

τερον ὄντα μετ' αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

5. Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς· ἰδὲ σὺ ἐξελεύσῃ ἐκ τῆ προσώπου μου, καὶ λήψῃ μετὰ σεαυτῆ ἄνδρας πεποιθότας ἐν ἰσχύι αὐτῶν, πεζῶν εἰς χιλιάδας ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ πλῆθος ἵππων σὺν ἀναβάταις χιλιάδας δεκαδύο,

6. καὶ ἐξελεύσῃ εἰς συνάντησιν παίσῃ τῇ γῇ ἐπὶ δυσμὰς, ὅτι ἠπειθήσαν τῷ ῥήματι τῆ στόματός μου.

7. Καὶ ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς ἑτοιμάζειν γῆν καὶ ὕδωρ, ὅτι ἐξελεύσομαι ἐν θυμῷ μου ἐπ' αὐτοὺς, καὶ καλύψω πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἐν τοῖς ποσὶ τῆς δυνάμεώς μου, καὶ δώσω αὐτὰς εἰς διαρπαγὴν αὐτοῖς·

8. καὶ οἱ τραυματίαι αὐτῶν πληρώσουσι τὰς φάραγγας αὐτῶν καὶ τὰς χειμάῤῥους, καὶ ποταμὸς ἐπικλύζων τοῖς νεκροῖς αὐτῶν πληρωθήσεται.

9. Καὶ ἄξω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἄκρα πάσης τῆς γῆς.

προσκαταλήψῃ 10. Σὺ δὲ ἐξελθὼν προκαταλήψῃ μοι πᾶν ὅριον αὐτῶν, καὶ ἐκδώσουσί σοι ἑαυτὰς, καὶ διατηρήσεις μοὶ αὐτὰς εἰς ἡμέραν ἐλεγμοῦ αὐτῶν.

11. Ἐπὶ δὲ τὰς ἀπειθοῦντας ἐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου, τῆ δοῦναι αὐτὰς εἰς φόνον καὶ ἁρπαγὴν ἐν πάσῃ τῇ γῇ σου.

12. Ὅτι ζῶν ἐγὼ, καὶ τὸ κράτος τῆς βασιλείας μὲ, λελάληκα, καὶ ποιήσω ταῦτα ἐν χειρί μὲ.

13. Καὶ σὺ δὲ ἐ παραβήσῃ ἓν τι τῶν ῥημάτων τῆ κυρίε σε, ἀλλ' ἐπιτελῶν ἐπιτελέσεις, καθότι προσέταχά σοι, καὶ ἐ μακρυνεῖς τῆ ποιῆσαι αὐτά.

14. Καὶ ἐξῆλθεν Ὀλοφέρνης ἀπὸ προσώπε τῆ κυρίε αὐτῆ, καὶ ἐκάλεσε πάντας τὲς δυνάστας, καὶ τὲς στρατηγοὺς καὶ ἐπισάτας τῆς δυνάμεως Ἀσσούρ,

15. καὶ ἠρίθμησεν ἐκλεκτοὺς ἄνδρας εἰς παράταξιν, καθότι προσέταξεν αὐτῶ ὁ κύριος αὐτῆ, εἰς μυριάδας δεκαδύο, καὶ ἱππεῖς τοξότας μυρίας δισχιλίας,

16. καὶ διέταξεν αὐτὲς ὃν τρόπον πολέμε πλῆθος συντάσσεται.

17. Καὶ ἔλαβε καμήλους, καὶ ὄνους καὶ ἡμιόνους εἰς τὴν ἀπαρτίαν αὐτῶν, πλῆθος πολὺ σφόδρα, καὶ πρόβατα καὶ βόας καὶ αἶγας εἰς τὴν παρασκευὴν αὐτῶν, ὧν οὐκ ἦν ἀριθμὸς,

18. καὶ ἐπισιτισμὸν παντὶ ἀνδρὶ εἰς πλῆθος, καὶ χρυσίον καὶ ἀργύριον ἐξ οἴκου βασιλέως πολὺ σφόδρα.

19. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῆ εἰς πορείαν τῆ προελθεῖν Βασιλέως Ναβυχοδονόσορ, καὶ καλύψαι πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς πρὸς δυσμαῖς ἐν ἅρμασι καὶ ἵπποις, καὶ πεζοῖς ἐπιλέκτοις αὐτῶν.

20. Καὶ πολὺς ὁ ἐπίμικτος ὡς ἀκρὶς συνεξῆλθον αὐτοῖς, καὶ ὡς ἡ ἄμμος

V. 5. χιλιάδας δεκαδύο) μυριάδων δεκαδύο. V. 8. αὐτῶν καὶ τὰς χειμάῤῥους) καὶ τὰς χειμάῤῥους αὐτῶν. V. 10. προσκαταλήψῃ) προκαταλήψῃ. ibid. μοὶ αὐτοὺς) ἑαυτοὺς. V. 11. τῆ δοῦναι) δοῦναι. V. 15. προσέταξεν) ἐκέλευσεν. V. 19. καλύψαι) καὶ καλύψαι.

10. ἕως τῆ ἐλθεῖν ἐπάνω Ταὰνεως καὶ Μέμφεως, καὶ πάντας τὲς κατοικοῦντας τὴν Λίγυπλον ἕως τῆ ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὅρια τῆς Αἰθιοπίας.

11. Καὶ ἐφαύλισαν πάντες οἱ κατοικῆντες πᾶσαν τὴν γῆν τὸ ῥῆμα Ναβεχοδονόσορ βασιλέως Ἀσσυρίων, καὶ ἐ συνῆλθον αὐτῷ εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι οὐκ ἐφοβήθησαν αὐτὸν, ἀλλ' ἦν ἐναντίον αὐτῶν ὡς ἀνὴρ εἷς· καὶ ἀπέστειλαν τὲς ἀγγέλους αὐτοῦ κενοὺς ἐν ἀτιμίᾳ ἀπὸ προσώπε αὐτῶν.

12. Καὶ ἐθυμώθη Ναβεχοδονόσορ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην σφόδρα, καὶ ὤμοσε κατὰ τῆ θρόνου καὶ τῆς βασιλείας αὐτῆ, εἰ μὴν ἐκδικήσειν πάντα τὰ ὄρη τῆς Κιλικίας, καὶ Δαμασκηνῆς καὶ Συρίας, ἀνελεῖν τῆ ῥομφαίᾳ αὐτῆ, καὶ πάντας τὲς κατοικῆντας ἐν γῆ Μωαβ, καὶ τὲς υἱὲς Ἀμμὼν, καὶ πᾶσαν τὴν Ἰεδαίαν, καὶ πάντας τὲς ἐν Λίγύπλῳ ἕως τῆ ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὅρια τῶν δύο θαλασσῶν.

13. Καὶ παρεταξατο ἐν τῇ δυνάμει αὐτῆ πρὲς Ἀρφαξαὰδ βασιλέα ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑπλακαιδεκάτῳ, καὶ ἐκραταιώθη ἐν τῷ πολέμῳ αὐτῆ, καὶ ἀνέστρεψε πᾶσαν τὴν δύναμιν Ἀρφαξαὰδ, καὶ πᾶσαν τὴν ἵππον αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτῆ,

14. καὶ ἐκυρίευσε τῶν πόλεων αὐτῆ, καὶ ἀφίκετο ἕως Ἐκβατάνων, καὶ ἐκραύπησε τῶν πύργων, καὶ ἐπρονόμευσε τὰς πλατείας αὐτῆς, καὶ τὸν κόσμον αὐτῆς ἔθηκεν εἰς ὄνειδος αὐτῆς.

15. Καὶ ἔλαβε τὸν Ἀρφαξαὰδ ἐν τοῖς ὄρεσι Ῥαγαῦ, καὶ κατηκόντισεν αὐτὸν ἐν ταῖς ζιβύναις αὐτῆ, καὶ ἐξωλέθρευσεν αὐτὸν ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

16. Καὶ ἀνέστρεψε μετ' αὐτῶν εἰς Νινευὴ αὐτὸς, καὶ πᾶς ὁ σύμμικτος αὐτῆ, πλῆθος ἀνδρῶν πολεμιςῶν πολὺ σφόδρα· καὶ ἦν ἐκεῖ ῥαθυμῶν καὶ εὐωχέμενος, αὐτὸς, καὶ ἡ δύναμις αὐτῆ ἐφ' ἡμέρας ἑκατὸν εἴκοσι.

ΚΕΦ. Β'. 11.

ΚΑΙ ἐν τῷ ἔτει τῷ ὀκλωκαιδεκάτῳ, δευτέρᾳ καὶ εἰκάδι τῆ πρώτε μηνὸς, ἐγένετο λόγος ἐν οἴκῳ Ναβεχοδονόσορ βασιλέως Ἀσσυρίων, ἐκδικῆσαι πᾶσαν τὴν γῆν καθὼς ἐλάλησε. βασιλεὺς

2. Καὶ συνεκάλεσε πάντας τὲς θεραπόντας αὐτῆ, καὶ πάντας τὲς μεγισᾶνας αὐτοῦ, καὶ ἔθετο μετ' αὐτῶν τὸ μυςήριον τῆς βελῆς αὐτοῦ, καὶ συνετέλεσε πᾶσαν τὴν κακίαν τῆς γῆς ἐκ τῆ ςόματος αὐτῆ.

3. Καὶ αὐτοὶ ἔκριναν ὀλεθρεῦσαι πᾶσαν σάρκα, οἳ οὐκ ἠκολέθησαν τῷ λόγῳ τῆ ςόματος αὐτῆ.

4. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε τὴν βελὴν αὐτῆ, ἐκάλεσε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὸν Ὀλοφέρνην ἀρχιςράτηγον τῆς δυνάμεως αὐτῆ, δεύτερον

υἱῶν

V. 11. βασιλέως) τῆ βασιλέως. ibid. ὡς ἀνὴρ εἷς) ὡς ἀνὴρ ἷσος. ib. ἀπέστειλαν) ἀνέστρεψαν. ib. ὑπὸ προσώπε) πρὸ προσώπε. V. 12. γῆν σφόδρα) γῆν ταύτην σφόδρα. ibid. πάντα τὰ ὄρη) πάντα τὰ ὄρεα. ib. υἱῶν Ἀμμὼν) υἱοὺς ἀμμὼν. V. 16. μετ' αὐτῶν εἰς Νινευὴ αὐτὸς, καὶ πᾶς) μετ' αὐτῶν αὐτὸς καὶ πᾶς. CAP. II. v. 1. βασιλεὺς Ἀσσυρίων) βασιλέως ἀσσυρίων.

Digitized by Google

ΙΟΥΔΕΙΘ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΕΤΟΣ δωδεκάτῳ τῆς βασιλείας Ναβυχοδονόσορ, ὃς ἐβασίλευσεν Ἀσσυρίων ἐν Νινευῇ τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ, ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀρφαξαὰδ, ὃς ἐβασίλευσε Μήδων ἐν Ἐκβατάνοις,

2. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐπ' Ἐκβατάναν κύκλῳ τείχη ἐκ λίθων λελαξευμένων, εἰς πλάτος πηχῶν τριῶν, καὶ εἰς μῆκος πηχῶν ἓξ· καὶ ἐποίησε τὸ ὕψος τοῦ τείχους πηχῶν ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ πλάτος αὐτοῦ πηχῶν πεντήκοντα. μῆκος ἑβδομήκοντα

3. Καὶ τὰς πύργους αὐτοῦ ἔστησεν ἐπὶ ταῖς πύλαις αὐτῆς πηχῶν ἑκατὸν, καὶ τὸ πλάτος αὐτῆς ἐθεμελίωσεν εἰς πήχεις ἑξήκοντα.

4. Καὶ ἐποίησε τὰς πύλας αὐτῆς πύλας διεγειρομένας εἰς ὕψος πηχῶν ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ πλάτος αὐτῶν πήχεις τεσσαράκοντα, εἰς ἐξόδους δυναμέων δυνατῶν αὐτοῦ, καὶ διατάξεις τῶν πεζῶν αὐτοῦ.

5. Καὶ ἐποίησε πόλεμον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ὁ βασιλεὺς Ναβυχοδονόσορ πρὸς βασιλέα Ἀρφαξαὰδ ἐν τῷ πεδίῳ τῷ μεγάλῳ, τοῦτ' ἔστιν πεδίον ἐν τοῖς ὁρίοις Ῥαγαῦ.

6. Καὶ συνήντησαν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν ὀρεινὴν, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὸν Εὐφράτην, καὶ τὸν Τίγριν, καὶ τὸν Ὑδάσπην, καὶ πεδία Ἀριὼχ ὁ βασιλεὺς Ἐλυμαίων. καὶ συνῆλθαν ἔθνη πολλὰ σφόδρα εἰς παράταξιν υἱῶν Χελεούδ.

7. Καὶ ἀπέστειλε Ναβυχοδονόσορ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας Περσίδα, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας πρὸς δυσμαῖς, τοὺς κατοικοῦντας Κιλικίαν καὶ Δαμασκὸν, καὶ Λίβανον καὶ Ἀντιλίβανον, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας κατὰ πρόσωπον τῆς παραλίας,

8. καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῦ Καρμήλου, καὶ Γαλαὰδ, καὶ τὴν ἄνω Γαλιλαίαν, καὶ τὸ μέγα πεδίον Ἐσδρηλώμ, Ἐσδρὴμ

9. καὶ πάντας τοὺς ἐν Σαμαρείᾳ καὶ ταῖς πόλεσιν αὐτῆς, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἕως Ἱερουσαλὴμ, καὶ Βετάνη, καὶ Χελὲς, καὶ Κάδης, καὶ τοῦ ποταμοῦ Αἰγύπτου, καὶ Ταφνὰς, καὶ Ῥαμεσσῆ, καὶ πᾶσαν γῆν Γεσὲμ,

ΙΟΥΔΕΙΘ.) in *Rom.* Ἰουδὶθ. CAP. I. v. 2. κύκλῳ) καὶ κύκλῳ. ibid. ἐποίησε τὸ μῆκος) ἐποίησε τὸ ὕψος. ib. τὸ πλάτος αὐτοῦ π. ἑβδομήκοντα) τὸ πλάτος αὐτοῦ πηχῶν πεντήκοντα. v. 4. πλάτος αὐτῆς) πλάτος αὐτῶν. v. 5. τοῦτ' ἔστι πεδίον ἐν) τοῦτό ἐστιν ἐν. v. 6. καὶ πεδία Ἀριὼχ) καὶ πεδίῳ εἰρωὰχ. ibid. συνῆλθαν ἔθνη π. εἰς) συνῆλθον ἔθνη πολλὰ σφόδρα εἰς. ib. Χελεούδ.) χελεὴλ. v. 7. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς. ibid. Περσίδα) τὴν περσίδα. ib. καὶ Λίβανον) τὸν λίβανον. ib. τῆς παραλίας,) absque articulo. v. 8. Ἐσδρὴμ) ἐσδρηλώμ. v. 9. Χελὲς) χελοὺς.

Digitized by Google

11. Καὶ νῦν, παιδίον, ἴδετε τί ἐλεημοσύνη ποιεῖ, καὶ τί δικαιοσύνη ῥύεται. καὶ ταῦτα αὐτῷ λέγοντος, ἐξέλειπεν αὐτῷ ἡ ψυχὴ ἐπὶ τῆς κλίνης· ἦν δὲ ἐτῶν ἑκατὸν πεντηκονταεπτά· καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐνδόξως.

12. Καὶ ὅτε ἀπέθανεν Ἄννα, ἔθαψεν αὐτὴν μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· ἀπῆλθε δὲ Τωβίας μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἰς Ἐκβάτανα πρὸς Ῥαγουὴλ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ·

13. καὶ ἐγήρασεν ἐντίμως, καὶ ἔθαψε τοὺς πενθεροὺς αὐτοῦ ἐνδόξως, καὶ ἐκληρονόμησε τὴν οὐσίαν αὐτῶν, καὶ Τωβὶτ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

14. Καὶ ἀπέθανεν ἐτῶν ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ ἐν Ἐκβατάνοις τῆς Μηδίας.

15. Καὶ ἤκουσε περὶ ἀποθανεῖν αὐτὸν, τὴν ἀπώλειαν Νινευή, ἣν ᾐχμαλώτευσε Ναβουχοδονόσορ, καὶ Ἀσύηρος· καὶ ἐχάρη πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν ἐπὶ Νινευή.

ΤΩΒΕΙΤ.

v. 11. καὶ τί δικαιοσύνη) καὶ δικαιοσύνη. ibid. ἐξέλιπεν αὐτῷ ἡ ψυχὴ) ἐξέλιπεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. ib. ἔθαψεν) ἔθαψαν. v. 12. τῶν υἱῶν εἰς) τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἰς. v. 15. ᾐχμαλώτευσε) ᾐχμαλώτευεν. ibid. Ἀσύηρος) Ἀσσύριος. Subscript. Τωβείτ.) in *Rom.* deest.

ΙΟΥ-

Digitized by Google

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἐπαύσατο ἐξομολογούμενος Τωβίτ.

2. Καὶ ἦν ἐτῶν ὀγδοηκοντακλὼ, ὅτε ἀπάλεσε τὰς ὄψεις, καὶ μετὰ ἔτη ὀκλὼ ἀνέβλεψε. καὶ ἐποίει ἐλεημοσύνας, καὶ προσέθετο φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν, καὶ ἐξομολογεῖσθαι αὐτῷ.

3. Μεγάλως δὲ ἐγήρασε, καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἓξ υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, λαβὲ τοὺς υἱούς σου, ἰδὲ γεγήρακα, καὶ πρὸς τὸ ἀποτρέχειν ἀπὸ τοῦ ζῆν εἰμί.

4. Ἄπελθε εἰς τὴν Μηδίαν, τέκνον, ὅτι πέπεισμαι ὅσα ἐλάλησεν Ἰωνὰς ὁ προφήτης περὶ Νινευὴ, ὅτι καταστραφήσεται. ἐν δὲ τῇ Μηδίᾳ ἔσαι εἰρήνη μᾶλλον ἕως καιροῦ· καὶ ὅτι οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τῇ γῇ σκορπισθήσονται ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς γῆς· καὶ Ἱερουσόλυμα ἔσαι ἔρημος, καὶ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῇ κατακαήσεται, καὶ ἔρημος ἔσαι μέχρι χρόνου.

5. Καὶ πάλιν ἐλεήσει αὐτοὺς ὁ Θεὸς, καὶ ἐπιστρέψει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν, καὶ οἰκοδομήσουσι τὸν οἶκον, ἐχ οἷος ὁ πρότε-
ως τος, ἕως πληρωθῶσι καιροὶ τοῦ αἰῶνος. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψουσιν ἐκ τῶν αἰχμαλωσιῶν, καὶ οἰκοδομήσουσιν Ἱερουσαλὴμ ἐντίμως· καὶ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῇ οἰκοδομηθήσεται εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος οἰκοδομῇ ἐνδόξῳ, καθὼς ἐλάλησαν περὶ αὐτῆς οἱ προφῆται.

6. Καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐπιστρέψουσιν ἀληθινῶς φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν, καὶ κατορύξουσι τὰ εἴδωλα αὐτῶν, κατορύ-
ξουσιν

7. καὶ εὐλογήσουσι πάντα τὰ ἔθνη τὸν Κύριον· καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ· καὶ ὑψώσει Κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ χαρήσονται πάντες οἱ ἀγαπῶντες Κύριον τὸν Θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, ποιοῦντες ἔλεος τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν.

8. Καὶ νῦν, τέκνον, ἄπελθε ἀπὸ Νινευὴ, ὅτι πάντως ἔσαι ἃ ἐλάλησεν ὁ προφήτης Ἰωνάς.

9. Σὺ δὲ τήρησον τὸν νόμον καὶ τὰ προστάγματα, καὶ γίνου φιλελεήμων καὶ δίκαιος, ἵνα σοι καλῶς ᾖ.

10. Καὶ θάψον με καλῶς, καὶ τὴν μητέρα σου μετ' ἐμοῦ, καὶ μηκέτι αὐλισθῆτε ἐν Νινευὴ. τέκνον, ἴδε τί ἐποίησεν Ἀμὰν Ἀχιαχάρῳ τῷ θρέψαντι αὐτὸν, ὡς ἐκ τοῦ φωτὸς ἤγαγεν αὐτὸν εἰς σκότος, καὶ ὅσα ἀνταπέδωκεν αὐτῷ. καὶ Ἀχιάχαρος μὲν ἐσώθη, ἐκείνῳ δὲ τὸ ἀνταπόδομα ἀπεδόθη, καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς τὸ σκότος. Μανασσῆς ἐποίησεν ἐλεημοσύνην, καὶ ἐσώθη ἐκ παγίδος θανάτου ἧς ἔπηξεν αὐτῷ. Ἀμὰν δὲ ἐνέπεσεν εἰς τὴν παγίδα, καὶ ἀπώλετο.

11. Καὶ

CAP. XIV. v. 2. ὀγδοηκοντακλὼ) κεντηκοντακλῶ. ibid. ἐξομολογεῖσθαι) ἐξωμολογεῖτο. v. 3. τοὺς ἓξ υἱοὺς) τοὺς υἱοὺς. ibid. ἀπὸ τοῦ ζῆν) ἐκ τοῦ ζῆν. v. 4. καταστραφήσεται) καταστροφήσεται. v. 5. ὡς πληρ.) ἕως πληρωθῶσι. ibid. εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος οἰκοδομῇ) defiderantur. ibid. ἐνδόξῳ) ἐνδόξως. v. 6. κατορύξουσι) κατορύξουσι. v. 7. τὸν Κύριον) absque articulo. v. 9. γίνου) γενοῦ. v. 10. ἐν Νινευῆ.) εἰς νινευῆ. ibid. εἰς σκότος) εἰς τὸ σκότος. ib. Ἀχιάχαρος μὲν ἐσώθη) ἀχιάχαρος μὲν ἔσωσε.

κρύψῃ καὶ οὐ μὴ κρύψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν. καὶ θεάσασθε ἃ ποίησει μεθ' ὑμῶν, καὶ ἐξομολογήσασθε αὐτῷ ἐν ὅλῳ τῷ στόματι ὑμῶν, καὶ εὐλογεῖτε τὸν Κύριον τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑψώσατε τὸν βασιλέα τῶν αἰώνων. ἐγὼ ἐν τῇ γῇ τῆς αἰχμαλωσίας μου ἐξομολογοῦμαι αὐτῷ, καὶ δεικνύω τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ ἔθνει ἁμαρτωλῶν. ἐπιστρέψατε, ἁμαρτωλοὶ, καὶ ποιήσατε δικαιοσύνην ἐνώπιον αὐτοῦ. τίς γιγνώσκει εἰ θελήσει ὑμᾶς, καὶ ποιήσει ἐλεημοσύνην εἰς ὑμᾶς;

7. Τὸν Θεόν μου ὑψῶ, καὶ ἡ ψυχή μου τὸν βασιλέα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀγαλλιάσεται τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ.

8. Λεγέτωσαν πάντες, καὶ ἐξομολογείσθωσαν αὐτῷ ἐν Ἱεροσολύμοις.

9. Ἱεροσόλυμα πόλις ἁγία, μαστιγώσει ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν υἱῶν σου, καὶ πάλιν ἐλεήσει τοὺς υἱοὺς τῶν δικαίων.

ἀγαθῷ 10. Ἐξομολογοῦ τῷ Κυρίῳ ἀγαθῶς, καὶ εὐλόγει τὸν βασιλέα τῶν αἰώνων, ἵνα πάλιν ἡ σκηνὴ αὐτοῦ οἰκοδομηθῇ ἐν σοὶ μετὰ χαρᾶς, καὶ εὐφρανῇ ἐν σοὶ τοὺς ἐκεῖ αἰχμαλώτους, καὶ ἀγαπήσαι ἐν σοὶ τοὺς ταλαιπώρους εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος.

11. Ἔθνη πολλὰ μακρόθεν ἥξει πρὸς τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ, δῶρα ἐν χερσὶν ἔχοντες, δῶρα τῷ βασιλεῖ τοῦ οὐρανοῦ, γενεαὶ γενεῶν αἰνέσουσί σοι, καὶ γενεὰ δώσουσιν ἀγαλλίασιν.

12. Ἐπικατάρατοι πάντες οἱ μισοῦντές σε, εὐλογημένοι ἔσονται πάντες οἱ ἀγαπῶντές σε εἰς τὸν αἰῶνα.

13. Χάρηθι καὶ ἀγαλλίασαι ἐπὶ τοῖς χάρητι υἱοῖς τῶν δικαίων, ὅτι συναχθήσονται καὶ εὐλογήσουσι τὸν Κύριον τῶν δικαίων.

14. Ὦ μακάριοι οἱ ἀγαπῶντές σε, χαρήσονται ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ σου· μακάριοι ὅσοι ἐλυπήθησαν ἐπὶ πάσαις ταῖς μάστιξί σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ χαρήσονται θεασάμενοι πᾶσαν τὴν δόξαν σου, καὶ εὐφρανθήσονται εἰς τὸν αἰῶνα.

15. Ἡ ψυχή μου εὐλογείτω τὸν Θεὸν τὸν βασιλέα τὸν μέγαν·

16. ὅτι οἰκοδομηθήσεται Ἱερουσαλὴμ σαπφείρῳ καὶ σμαράγδῳ, καὶ λίθῳ ἐπιτίμῳ, τὰ τείχη σου, καὶ οἱ πύργοι, καὶ οἱ προμαχῶνες ἐν χρυσίῳ καθαρῷ,

17. καὶ αἱ πλατεῖαι Ἱερουσαλὴμ ἐν βηρύλλῳ καὶ ἄνθρακι καὶ λίθῳ ἐκ Σουφεὶρ ψηφολογηθήσονται.

18. Καὶ ἐροῦσι πᾶσαι αἱ ῥύμαι αὐτῆς, Ἀλληλούϊα· καὶ αἰνέσουσιν, λέγοντες· εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὃς ὕψωσεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ΚΕΦ.

v. 6. κρύψῃ) κρύψει. ibid. εὐλογεῖτε) εὐλογήσατε. ib. γιγνώσκει) γινώσκει. ib. ἐλεημοσύνην εἰς ὑμᾶς;) ἐλεημοσύνην ὑμῖν. v. 7. τὸν βασιλέα) τῷ βασιλεῖ. v. 9. πόλις ἁγία) πόλις ἁγίου. v. 10. τῷ ἀγαθῷ, καὶ) τῷ κυρίῳ ἀγαθῶς, καὶ. ibid. σκηνὴ) ἡ σκηνὴ. ib. εὐφρανῇ ἐν σοὶ τοὺς ἐκεῖ αἰχμ.) εὐφράνει ἐν σοὶ τοὺς αἰχμαλώτους. v. 11. ἔχοντες, δῶρα) ἔχοντες, καὶ δῶρα. ibid. γενεὰ γενεῶν - - fin.) γενεαὶ γενεῶν δώσουσί σοι ἀγαλλίαμα. v. 13. Χάρητι) χάρηθι. v. 16. ἐπιτίμῳ) ἐντίμῳ. v. 17. Βηρύλλῳ) ἐν βηρύλλῳ. v. 18. καὶ αἰνέσουσιν) καὶ αἴνεσεν. ibid. εἰς πάντας) πάντας.

Digitized by Google

11. Οὐ μὴ κρύψω ἀφ' ὑμῶν πᾶν ῥῆμα· εἴρηκα δὲ μυστήριον βασιλέως κρύψαι καλὸν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἀναπαλύπτειν ἐνδόξως.

12. Καὶ νῦν ὅτε προσηύξω σὺ καὶ ἡ νύμφη σου Σάῤῥα, ἐγὼ προσήγαγον τὸ μνημόσυνον τῆς προσευχῆς ὑμῶν ἐνώπιον τοῦ ἁγίου· καὶ ὅτε ἔθαπτες τοὺς νεκρούς, ὡσαύτως συμπαρήγμην σοι.

13. Καὶ ὅτε ἐκ ὄκνησας ἀναστῆναι καὶ καταλιπεῖν τὸ ἄριστόν σου, ὅπως ἀπελθὼν περιτείλῃς τὸν νεκρὸν, οὐκ ἀγαθὸν ἔλαθές με ἀγαθοποιῶν, ἀλλὰ σὺν σοὶ ἦμην.

14. Καὶ νῦν ἀπέστειλέ με ὁ Θεὸς ἰάσασθαί σε καὶ τὴν νύμφην σου Σάῤῥαν.

15. Ἐγώ εἰμι Ραφαὴλ, εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἁγίων ἀγγέλων οἱ προσαναφέρουσι τὰς προσευχὰς τῶν ἁγίων, καὶ εἰσπορεύονται ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ ἁγίου.

16. Καὶ ἐταράχθησαν οἱ δύο, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον, ὅτι ἐφοβήθησαν.

17. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ φοβεῖσθε, ὅτι εἰρήνη ἔσαι ὑμῖν· τὸν δὲ Θεὸν εὐλογεῖτε εἰς τὸν αἰῶνα.

18. ὅτι οὐ τῇ ἐμαυτοῦ χάριτι, ἀλλὰ τῇ θελήσει τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἦλθον· ὅθεν εὐλογεῖτε αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα.

19. Πάσας τὰς ἡμέρας ὠπτανόμην ὑμῖν, καὶ ἐκ ἔφαγον οὐδὲ ἔπιον, ἀλλὰ ὄραστν ὑμεῖς ἐθεωρεῖτε·

20. καὶ νῦν ἐξομολογεῖσθε τῷ Θεῷ, διότι ἀναβαίνω πρὸς τὸν ἀποστείλαντά με, καὶ γράψατε πάντα τὰ συντελεσθέντα εἰς βιβλίον.

21. Καὶ ἀνέστησαν, καὶ ἐκ ἔτι εἶδον αὐτόν.

22. Καὶ ἐξωμολογοῦντο τὰ ἔργα τὰ μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡς ὤφθη αὐτοῖς ὁ ἄγγελος Κυρίου.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ Τωβὶτ ἔγραψε προσευχὴν εἰς ἀγαλλίασιν, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ζῶν εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ·

2. ὅτι αὐτὸς μαστιγοῖ καὶ ἐλεᾷ, καταγει εἰς ᾅδην καὶ ἀνάγει, καὶ ἐκ ἔστιν ὃς ἐκφεύξεται τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

3. Ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὅτι αὐτὸς διεσπειρεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς.

4. Ἐκεῖ ὑποδείξατε τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ, ὑψοῦτε αὐτὸν ἐνώπιον παντὸς ζῶντος, καθότι αὐτὸς Κύριος ἡμῶν, καὶ ὁ Θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

5. Καὶ μαστιγώσει ἡμᾶς ἐν ταῖς ἀδικίαις ἡμῶν, καὶ πάλιν ἐλεήσει καὶ συναξει ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅ ἐὰν ἐσκορπίσθητε ἐν αὐτοῖς.

6. Ἐὰν ἐπιστρέψητε πρὸς αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ὑμῶν, ποιῆσαι ἐνώπιον αὐτοῦ ἀλήθειαν, τότε ἐπιστρέψει πρὸς ὑμᾶς,

v. 11. εἴρηκα δὲ) εἴρηκα δὴ. v. 13. ἀγαθὸν ποιῶν) ἀγαθοποιῶν. v. 16. ἔπεσαν) ἔπεσον. v. 17. ὅτι εἰρήνη ἔσαι ὑμῖν·) εἰρήνη ὑμῖν ἔστω. v. 22. θαυμαστὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡς) θαυμαστὰ αὐτοῦ, ὡς.
CAP. XIII. v. 2. Πλὴν) Πλεῖ. v. 4. καὶ ὁ Θεὸς ὁ πατὴρ) καὶ θεὸς αὐτὸς πατὴρ. v. 5. ἐσκορπίσθητε) σκορπισθῆτε.

Digitized by Google

ἰδοὺ βλέπω Τωβ῀αν τὸν υἱόν μου. καὶ εἰσῆλθεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ χαίρων, καὶ ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὰ μεγαλεῖα τὰ γενόμενα αὐτῷ ἐν τῇ Μηδίᾳ.

15. Καὶ ἐξῆλθε Τωβῖτ εἰς συνάντησιν τῇ νύμφῃ αὐτοῦ χαίρων καὶ εὐλογῶν τὸν Θεὸν πρὸς τῇ πύλῃ Νινευή. καὶ ἐθαύμαζον οἱ θεωροῦντες αὐτὸν πορευόμενον, ὅτι ἔβλεψε. τὴν πύλην

16. Καὶ Τωβῖτ ἐξωμολογεῖτο ἐναντίον αὐτῶν, ὅτι ἠλέησεν αὐτὸν ὁ Θεός. Καὶ ὡς ἤγγισε Τωβῖτ Σάῤῥᾳ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ, κατευλόγησεν αὐτὴν, λέγων· ἔλθοις ὑγιαίνουσα, θύγατερ. εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὃς ἤγαγέ σε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ πατήρ σου καὶ ἡ μήτηρ σου. καὶ ἐγένετο χαρὰ πᾶσι τοῖς ἐν Νινευῇ ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

17. Καὶ παρεγένετο Ἀχιάχαρος, καὶ Νασβὰς ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ,

18. καὶ ἦχθη ὁ γάμος Τωβίου μετ' εὐφροσύνης ἑπτὰ ἡμέρας.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἐκάλεσε Τωβῖτ Τωβίαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅρα, τέκνον, μισθὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ συνελθόντι σοι. καὶ προσθεῖναι αὐτῷ δεῖ.

2. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· πάτερ, οὐ βλάπλομαι δὲς αὐτῷ τὸ ἥμισυ ὧν ἐνήνοχα,

3. ὅτι με ἀγήοχέ σοι ὑγιῆ, καὶ τὴν γυναῖκά μου ἐθεράπευσε, καὶ τὸ ἀργύριόν μου ἤνεγκε, καὶ σὲ ὁμοίως ἐθεράπευσε.

4. Καὶ εἶπεν ὁ πρεσβύτης· δικαιοῦται αὐτῷ.

5. Καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄγγελον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· λαβὲ τὸ ἥμισυ πάντων ὧν ἐνήνοχατε, καὶ ὑπαγε ὑγιαίνων. ἐνήνοχας

6. Τότε καλέσας τὸς δύο κρυπτῶς, εἶπεν αὐτοῖς· εὐλογεῖτε τὸν Θεὸν, καὶ αὐτῷ ἐξομολογεῖσθε, καὶ μεγαλωσύνην δίδοτε αὐτῷ, καὶ ἐξομολογεῖσθε ἐναντίον πάντων τῶν ζώντων περὶ ὧν ἐποίησε μεθ' ὑμῶν. ἀγαθὸν τὸ εὐλογεῖν τὸν Θεὸν, καὶ ὑψοῦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τὸς λόγους τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ ἐντίμως ὑποδεικνύοντες· καὶ μὴ ὀκνεῖτε ἐξομολογεῖσθαι αὐτῷ.

7. Μυστήριον βασιλέως καλὸν κρύπτειν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἀνακαλύπτειν ἐνδόξως. ἀγαθὸν ποιήσατε, καὶ κακὸν οὐχ εὑρήσει ὑμᾶς.

8. Ἀγαθὸν προσευχὴ μετὰ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης καὶ δικαιοσύνης. ἀγαθὸν τὸ ὀλίγον μετὰ δικαιοσύνης, ἢ πολὺ μετὰ ἀδικίας. καλὸν τὸ ποιῆσαι ἐλεημοσύνην, ἢ θησαυρίσαι χρυσίον.

9. Ἐλεημοσύνη γὰρ ἐκ θανάτου ῥύεται, καὶ αὕτη ἀποκαθαριεῖ πᾶσαν ἁμαρτίαν. οἱ ποιοῦντες ἐλεημοσύνας καὶ δικαιοσύνας, πλησθήσονται ζωῆς.

10. Οἱ δὲ ἁμαρτάνοντες, πολέμιοι εἰσὶ τῆς ἑαυτῶν ζωῆς.

11. Οὐ

V. 15. πρὸς τὴν πύλην) πρὸς τῇ πύλῃ. V. 16. ἐναντίον αὐτῶν) ἐναντίον αὐτοῦ. ibid. ἔβλεψεν αὐτὸν) ἔβλεπεν αὐτοῦ. v. 18. ἑπτὰ ἡμέρας.) transpoſita. CAP. XII. v. 2. ἔφην αὐτῷ·) αὐτῷ deeſt. v. 5. ὧν ἐνήνοχας) ὧν ἐνηνόχατε, καὶ ὑπαγε ὑγιαίνων. v. 6. ἐξομολογεῖσθε) adjicit, καὶ μεγαλωσύνην δίδετε αὐτῷ, καὶ ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ. v. 7. κρύπτειν) κρύβειν. ibid. ἐνδόξως.) ſuppleo ἀγαθὸν ποιήσατε, καὶ κακὸν οὐχ εὑρήσει ὑμᾶς. v. 8. τὸ ποιῆσαι) ποιῆσαι. v. 10. ἑαυτῶν) ἑαυτὰ.

Digitized by Google

εὐλογήσει

11. καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς ἐξαπέστειλε, λέγων· εὐοδώσει ὑμᾶς ὁ Θεὸς τῷ οὐρανῷ, τέκνα, πρὸ τοῦ με ἀποθανεῖν.

12. Καὶ εἶπε τῇ Θυγατρὶ αὐτοῦ· τίμα τοὺς πενθερούς σου, αὐτοὶ νῦν γονεῖς σου εἰσὶν, ἀκέσαιμί σου ἀκοὴν καλήν· καὶ ἐφίλησεν αὐτήν. καὶ Ἔδναι εἶπε πρὸς Τωβίαν· ἀδελφὲ ἀγαπητὲ, ἀποκαταστήσαι σε ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ, καὶ δώη μοι ἰδεῖν σου παιδία ἐκ Σάρρας τῆς Θυγατρός μου, ἵνα εὐφρανθῶ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. καὶ ἰδοὺ παρατίθεμαί σοι τὴν Θυγατέρα μου ἐν παρακαταθήκῃ, μὴ λυπήσῃς αὐτήν.

13. Μετὰ ταῦτα ἐπορεύετο, καὶ Τωβίας εὐλογῶν τὸν Θεὸν, ὅτι εὐώδωσε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ· καὶ καλευλόγει Ῥαγουὴλ καὶ Ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύετο μέχρις οὗ ἐγγίσαι αὐτοὺς εἰς Νινευή.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ εἶπε Ῥαφαὴλ πρὸς Τωβίαν· οὐ γινώσκεις, ἀδελφὲ, πῶς ἀφῆκας τὸν πατέρα σου;

2. Προδράμωμεν ἔμπροσθεν τῆς γυναικός σου, καὶ ἑτοιμάσωμεν τὴν οἰκίαν·

3. λαβὲ δὲ παρὰ χεῖρα τὴν χολὴν τοῦ ἰχθύος. καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ συνῆλθεν ὁ κύων ὄπισθεν αὐτῶν.

4. Καὶ Ἄννα ἐκάθητο περιβλεπομένη εἰς τὴν ὁδὸν τὸν παῖδα αὐτῆς,

5. καὶ προσενόησεν αὐτὸν ἐρχόμενον, καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτοῦ· ἰδοὺ ὁ υἱός σου ἔρχεται, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ πορευθεὶς μετ' αὐτοῦ.

6. Καὶ Ῥαφαὴλ εἶπεν· ἐπίσταμαι ἐγὼ, Τωβίας, ὅτι ἀνοίξει τὰς ὀφθαλμὰς ἀνοίγει ὁ πατήρ σου.

7. Σὺ οὖν ἔγχρισον τὴν χολὴν εἰς τὰς ὀφθαλμὰς αὐτοῦ, καὶ διηθεὶς διατρίψει, καὶ ἀποβαλεῖ τὰ λευκώματα, καὶ ὄψεταί σε.

8. Καὶ προσδραμοῦσα Ἄννα ἔπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἰδόν σε, παιδίον, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀποθανοῦμαι. καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι.

9. Καὶ Τωβὶτ ἐξήρχετο πρὸς τὴν θύραν, καὶ προσέκοπτεν. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ προσέδραμεν αὐτῷ,

10. καὶ ἐπελάβετο τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ προσέπαστε τὴν χολὴν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, λέγων· θάρσει, πάτερ.

11. Ὡς δὲ συνεθήχθησαν, διέτριψε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,

12. καὶ ἐλεπίσθη ἀπὸ τῶν κάνθων τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὰ λευκώματα. καὶ ἰδὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἔπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ,

13. καὶ ἔκλαυσε, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ εὐλογημένοι πάντες οἱ ἅγιοί σου ἄγγελοι,

14. ὅτι ἐμαστίγωσας καὶ ἠλέησάς με.

V. 11. εὐλογήσει ὑμᾶς ὁ Θεὸς τῷ ἀρανοῦ, τέκνα) εὐοδώσει ὑμῖν τέκνα ὁ θεὸς τῷ ἀρανῷ. V. 12. μὴ λυπήσῃς) καὶ μὴ λυπήσῃς. V. 13. Ἔδναι) καὶ ἔδναν. CAP. XI. v. 5. ὁ υἱός σε) ὁ υἱός με. V. 6. Τωβίας, ὅτι ἀνοίγει) ὅτι ἀνοίξει. v. 7. Σὺ οὖν) ἢν abest. ibid. ἀποβαλεῖ) ἀποβαλεῖται. V. 8. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν. V. 9. ὁ δὲ υἱὸς) supplet αὐτοῦ. V. 10. χολὴν τοὺς) χολὴν ἐπὶ τοὺς. V. 12. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν.

ὑπαρχόντων αὐτῷ πορεύεσθαι μετὰ ὑγείας πρὸς τὸν πατέρα, καὶ τὰ λοιπὰ, ὅταν ἀποθάνω, καὶ ἡ γυνή μου.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἐκάλεσε Τωβίας τὸν Ῥαφαὴλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ.

2. Ἀζαρία ἀδελφὲ, λαβὲ μετὰ σεαυτὸν παῖδα καὶ δύο καμήλους, καὶ πορεύθητι ἐν Ῥαγοις τῆς Μηδίας παρὰ Γαβαὴλ, καὶ κόμισαί μοι τὸ ἀργύριον, καὶ αὐτὸν ἄγε μοι εἰς τὸν γάμον,

3. διότι ὀμώμοκε Ῥαγουὴλ, μὴ ἐξελθεῖν με.

4. Καὶ ὁ πατήρ μου ἀριθμεῖ τὰς ἡμέρας, καὶ ἐὰν χρονίσω μέγα, ὀδυνηθήσεται λίαν.

5. Καὶ ἐπορεύθη Ῥαφαὴλ, καὶ ηὐλίσθη παρὰ Γαβαήλῳ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χειρόγραφον· ὃς δὲ προήνεγκε τὰ θυλάκια ἐν ταῖς σφραγίσιν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ.

6. Καὶ ὤρθρισαν κοινῶς, καὶ ἦλθον εἰς τὸν γάμον· καὶ ηὐλόγησε Τωβίας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Ι'. X.

ΚΑΙ Τωβὶτ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐλογίζετο ἑκάστης ἡμέρας. καὶ ὡς ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τῆς πορείας, καὶ ἦκ ἤρχοντο,

Τωβίας 2. εἶπεν Τωβὶτ· μήποτε κατήχυνται; ἢ μήποτε ἀπέθανε Γαβαὴλ, καὶ οὐδεὶς δίδωσιν αὐτῷ τὸ ἀργύριον;

3. Καὶ ἐλυπεῖτο λίαν.

4. Εἶπε δὲ αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· ἀπώλετο τὸ παιδίον, διότι κεχρόνικε. καὶ ἤρξατο θρηνεῖν αὐτὸν, καὶ εἶπεν·

5. ὲ μέλει μοι, τέκνον, ὅτι ἀφῆκά σε τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου.

6. Καὶ Τωβὶτ λέγει αὐτῇ· σίγα, μὴ λόγον ἔχε, ὑγιαίνει.

7. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· σίγα, μὴ πλάνα με, ἀπώλετο τὸ παιδίον μου. καὶ ἐπορεύετο καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ὁδὸν ἔξω, οὗας ἀπῆλθαν· ἡμέρας τε ἄρτον οὐκ ἤσθιε, τὰς δὲ νύκτας ὅλας ὲ διελίμπανε θρηνοῦσα Τωβίαν τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἕως ὲ συνετελέσθησαν αἱ δεκατέσσαρες ἡμέραι τοῦ γάμου, ἃς ὤμοσε Ῥαγουὴλ ποιῆσαι αὐτὸν ἐκεῖ. εἶπε δὲ Τωβίας τῷ Ῥαγουήλ· ἐξαπόστειλόν με, ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτης μου ὲκέτι ἐλπίζουσιν ὄψεσθαί με.

8. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ πενθερὸς αὐτοῦ· μεῖνον παρ' ἐμοὶ, κἀγὼ ἐξαποστελῶ πρὸς τὸν πατέρα σου, καὶ δηλώσουσιν αὐτῷ τὰ κατά σε.

9. Καὶ Τωβίας λέγει· ὐχὶ, ἀλλὰ ἐξαπόστειλόν με πρὸς τὸν πατέρα μου.

10. Ἀναστὰς δὲ Ῥαγουὴλ, ἔδωκεν αὐτῷ Σάῤῥαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὸ ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων, σώματα καὶ κλίνην καὶ ἀργύριον·

11. καὶ

CAP. IX. v. 2. ἄγε εἰς) ἄγε μοι εἰς. v. 5. παρὰ Γαβαήλῳ) παρὰ γαβαὴλ. v. 6. ὤρθρισαν) ὠρθρευσαν. CAP. X. v. 1. ἐλογίζετο) ἐλογίσατο. ibid. ἤρχοντο,) ἤρχετο. v. 2. ὅτε Τωβίας) τωβίας deeſt. ibid. δίδωσιν αὐτῷ) transpoſita. v. 4. ἡ γυνὴ αὐτοῦ.) αὐτοῦ deeſt. v. 7. ἀπῆλθον·) ἀπῆλθεν. ibid. νύκτας ὅλας ἐ) νύκτας οὐ. v. 8. πενθερὸς αὐτῷ·) αὐτοῦ deeſt. v. 9. ὐχὶ, ἀλλὰ) non habet. v. 10. τὸ ἥμισυ) τὰ ἥμισυ.

3. Ὅτε δὲ ὠσφράνθη τὸ δαιμόνιον τῆς ὀσμῆς, ἔφυγεν ἕως εἰς τὰ ἀνώτατα Αἰγύπτου, καὶ ἔδησεν αὐτὸ ὁ ἄγγελος.

4. Ὡς δὲ συνεκλείσθησαν ἀμφότεροι, ἀνέστη Τωβίας ἀπὸ τῆς κλίνης, καὶ εἶπεν· ἀνάστηθι, ἀδελφὴ, καὶ προσευξώμεθα, ἵνα ἐλεήσῃ ὁ Κύριος ἡμᾶς.

5. Καὶ ἤρξατο Τωβίας λέγειν· εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον καὶ ἔνδοξον εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογησάτωσάν σε οἱ οὐρανοὶ, καὶ πᾶσαι αἱ κτίσεις σου.

6. Σὺ ἐποίησας Ἀδὰμ, καὶ ἔδωκας αὐτῷ βοηθὸν Εὔαν στήριγμα τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. ἐκ τούτων ἐγενήθη τὸ ἀνθρώπων σπέρμα. σὺ εἶπας, οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν βοηθὸν ὅμοιον αὐτῷ.

7. Καὶ νῦν, Κύριε, οὐ διὰ πορνείαν ἐγὼ λαμβάνω τὴν ἀδελφήν μου ταύτην, ἀλλὰ ἐπ' ἀληθείας· ἐπίταξον ἐλεῆσαί με, καὶ ταύτῃ συγκαταγηρᾶσαι.

συνκαταγηράσομαι

8. Καὶ εἶπε μετ' αὐτοῦ, ἀμήν.

9. Καὶ ἐκοιμήθησαν ἀμφότεροι τὴν νύκτα. καὶ ἀναστὰς Ῥαγουὴλ ἐπορεύθη, καὶ ὤρυξε τάφον,

10. λέγων· μὴ καὶ αὐτὸς ἀποθάνῃ;

11. Καὶ ἦλθε Ῥαγουὴλ εἰς τὴν οἰκίαν ἑαυτοῦ,

12. καὶ εἶπεν Ἔδνᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· ἀπόστειλον μίαν τῶν παιδισκῶν, καὶ ἰδέτωσαν εἰ ζῇ· εἰ δὲ μὴ, ἵνα θάψωμεν αὐτὸν, καὶ μηδεὶς γνώτω.

13. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ παιδίσκη ἀνοίξασα τὴν θύραν, καὶ εὗρε τοὺς δύο καθεύδοντας.

14. Καὶ ἐξελθοῦσα ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, ὅτι ζῇ.

15. Καὶ ηὐλόγησε Ῥαγουὴλ τὸν Θεὸν, λέγων· εὐλογητὸς εἶ σὺ ὁ Θεὸς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ καθαρᾷ καὶ ἁγίᾳ· καὶ εὐλογείτωσάν σε οἱ ἅγιοί σου, καὶ πᾶσαι αἱ κτίσεις σου, καὶ πάντες οἱ ἄγγελοί σου, καὶ οἱ ἐκλεκτοί σου· εὐλογείτωσάν σε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

16. Εὐλογητὸς εἶ, ὅτι ηὔφρανάς με, καὶ οὐκ ἐγένετό μοι καθὼς ὑπενόουν, ἀλλὰ κατὰ τὸ πολὺ ἔλεός σου ἐποίησας μεθ' ἡμῶν.

17. Εὐλογητὸς εἶ, ὅτι ἠλέησας δύο μονογενεῖς· ποίησον αὐτοῖς, δέσποτα, ἔλεος, συντέλεσον τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν ὑγείᾳ μετ' εὐφροσύνης καὶ ἐλέους.

18. Ἐκέλευσε δὲ τοῖς οἰκέταις χῶσαι τὸν τάφον·

19. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς γάμον ἡμερῶν δεκατεσσάρων.

20. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ῥαγουὴλ, πρινὴ συντελεσθῆναι τὰς ἡμέρας τοῦ γάμου, ἐνόρκως, μὴ ἐξελθεῖν αὐτὸν ἐὰν μὴ πληρωθῶσιν αἱ δεκατέσσαρες ἡμέραι τοῦ γάμου.

αὐτοῖς

21. Καὶ τότε λαβόντα τὸ ἥμισυ τῶν ὑπαρ-

v. 3. ἔφυγεν ἕως εἰς) ἔφυγεν εἰς. v. 4. ὁ Κύριος ἡμᾶς.) transposita. v. 6. ποιήσωμεν βοηθὸν) ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν. v. 7. ταύτῃ συγκαταγηράσομαι) αὐτῇ συγκαταγηρᾶσαι. v. 10. μὴ καὶ αὐτὸς) μὴ καὶ ἔτος. v. 12. γνώτω.) γνῷ. v. 15. εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.) εἰς τοὺς αἰῶνας. v. 17. ἐν ὑγείᾳ) ἐν ὑγιείᾳ. v. 20. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς) καὶ εἶπεν αὐτῷ.

Digitized by Google

6. Καὶ ἀνεπήδησε Ῥαγουὴλ, καὶ κατεφίλησεν αὐτὸν, καὶ ἔκλαυσε,

7. καὶ ἠυλόγησεν αὐτὸν, καὶ ἔπεν αὐτῷ· ὁ τῆ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἀνθρώπε υἱός· καὶ ἀκούσας ὅτι Τωβὶτ ἀπώλεσε τὰς ὀφθαλμὰς ἑαυτοῦ, ἐλυπήθη καὶ ἔκλαυσε.

8. Καὶ Ἔδνα ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ Σάῤῥα ἡ θυγάτηρ αὐτῆ ἔκλαυσαν, καὶ ὑπεδέξαντο αὐτοὺς προθύμως.

9. Καὶ ἔθυσαν κριὸν προβάτων, καὶ παρέθηκαν ἔψα πλείονα. εἶπε δὲ Τωβίας τῷ Ῥαφαὴλ· Ἀζαρία ἀδελφὲ, λάλησον ὑπὲρ ὧν ἔλεγες ἐν τῆ πορείᾳ, καὶ τελεσθήτω τὸ πρᾶγμα. ἐμπορίᾳ στήτω

10. Καὶ μετέδωκε τὸν λόγον τῷ Ῥαγουὴλ. καὶ εἶπε Ῥαγουὴλ πρὸς Τωβίαν· Φάγε καὶ πίε, καὶ ἡδέως γίνου, σοὶ γὰρ καθήκει τὸ παιδίον μου λαβεῖν, πλὴν ὑποδείξω σοι τὴν ἀληθειαν.

11. Ἔδωκα τὸ παιδίον μι ἑπτὰ ἀνδράσι, καὶ ὁπότε ἂν εἰσεπορεύοιλο πρὸς αὐτὴν, ἀπεθνήσκοσαν ὑπὸ τὴν νύκλα· ἀλλὰ τὸ νῦν ἔχον, ἡδέως γίνε. καὶ ἔπε Τωβίας· ἐ γεύσομαι οὐδὲν ὧδε, ἕως ἂν ςήσητε καὶ ϛαθῆτε πρὸς μέ. καὶ ἔπε Ῥαγουὴλ· κομίζου αὐτὴν ἀπὸ τῆ νῦν κατὰ τὴν κρίσιν. σὺ ἀδελφὸς ἔ αὐτῆς, καὶ αὐτή σου ἐςίν. ὁ δὲ ἐλεήμων Θεὸς εὐοδώσει ὑμῖν τὰ κάλλιϛα.

12. Καὶ ἐκάλεσε Σάῤῥαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, καὶ λαβὼν τῆς χειρὸς αὐτῆς, παρέδωκεν αὐτὴν τῷ Τωβίᾳ γυναῖκα, καὶ εἶπεν· ἰδὲ κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως κομίζου αὐτὴν, καὶ ἄπαγε πρὸς τὸν πατέρα σου. καὶ ἠυλόγησεν αὐτούς. Σάῤῥαν

13. Καὶ ἐκάλεσεν Ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτῆ, καὶ λαβὼν βιβλίον, ἔγραψε συγγραφὴν, καὶ ἐσφραγίσατο.

14. Καὶ ἤρξαντο ἐσθίειν.

15. Καὶ ἐκάλεσε Ῥαγουὴλ Ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῆ· ἀδελφὴ, ἑτοίμασον τὸ ἕτερον ταμεῖον, καὶ εἰσάγαγε αὐτήν.

16. Καὶ ἐποίησεν ὡς εἶπε· καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν ἐκεῖ, καὶ ἔκλαυσεν, καὶ ἀπεδέξατο τὰ δάκρυα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, καὶ εἶπεν αὐτῆ· εἰσήγαγον

17. Θαῤῥεῖ τέκνον, ὁ Κύριος τῆ ἐρανοῦ καὶ τῆς γῆς δώη σοι χαρὰν ἀντὶ τῆς λύπης σε ταύτης· θαῤῥεῖ, θύγατερ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΟΤΕ δὲ συνετέλεσαν δειπνοῦντες, εἰσήγαγον Τωβίαν πρὸς αὐτήν.

2. Ὁ δὲ πορευόμενος ἐμνήσθη τῶν λόγων Ῥαφαὴλ, καὶ ἔλαβε τὴν τέφραν τῶν θυμιαμάτων, καὶ ἐπέθηκε τὴν καρδίαν τῆ ἰχθύος καὶ τὸ ἧπαρ, καὶ ἐκάπνισεν.

3. Ὅτε

v. 7. ἀνθρώπου· καὶ) ἀνδρώπου υἱός· καὶ. ibid. ὀφθαλμοὺς) supplet ἑαυτοῦ. v. 9. ἐν τῆ πορείᾳ, καὶ στήτω) ἐν τῆ πορείᾳ, καὶ τελεσθήτω. v. 10. καὶ πίε) πίε. v. 11. τὸ παιδίον) adjicit μου. ibid. ὁπότε ἂν) ὁπότε ἐὰν. ib. ἀπεθνήσκοσαν) ἀπέθνησκον. ib. γεύσομαι) γεύομαι. ib. σὺ ἀδελφὸς ἔ) σὺ δὲ ἀδελφὸς ἄ. v. 12. Σάῤῥαν) σάῤῥαν. ibid. τῆ Τωβίᾳ) absque articulo. v. 15. ἐκάλεσε) supplet ῥαγουὴλ. v. 16. εἰσήγαγεν) εἰσήγαγον. CAP. VIII. v. 2. ἐκάπνισεν) καὶ ἐκάπνισεν.

Digitized by Google

αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ κατὰ τὸν νόμον Μωϋσῆ, ἢ ὀφειλήσει θάνατον, ὅτι τὴν κληρονομίαν σοι καθήκει λαβεῖν, ἢ πάντα ἄνθρωπον.

14. Τότε εἶπε τὸ παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ· Ἀζαρία ἀδελφὲ, ἀκήκοα ἐγὼ τὸ κοράσιον δεδόσθαι ἑπτὰ ἀνδράσι, καὶ πάντας ἐν τῷ νυμφῶνι ἀπολωλότας.

15. Καὶ νῦν μόνος ἐγώ εἰμι τῷ πατρὶ, καὶ φοβοῦμαι μὴ εἰσελθὼν ἀποθάνω καθὼς καὶ οἱ πρότεροι, διότι δαιμόνιον φιλεῖ αὐτὴν, ὃ οὐκ ἀδικεῖ οὐδένα πλὴν τῶν προσαγόντων αὐτῇ. καὶ νῦν ἐγὼ φοβοῦμαι μὴ ἀποθάνω, καὶ κατάξω τὴν ζωὴν τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου μετ' ὀδύνης ἐπ' ἐμοὶ εἰς τὸν τάφον αὐτῶν, καὶ υἱὸς ἕτερος οὐκ ὑπάρχει αὐτοῖς ὃς θάψει αὐτούς.

16. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄγγελος· οὐ μέμνησαι τῶν λόγων, ὧν ἐνετείλατό σοι ὁ πατήρ σου ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου, τοῦ λαβεῖν σε γυναῖκα ἐκ τοῦ γένους σου; καὶ νῦν ἄκουσόν μου, ἀδελφὲ, διότι σοι ἔσται εἰς γυναῖκα, καὶ τοῦ δαιμονίου μηδένα λόγον ἔχε, ὅτι τὴν νύκτα ταύτην δοθήσεταί σοι αὕτη εἰς γυναῖκα.

17. Καὶ ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τὸν νυμφῶνα, λήψῃ τέφραν θυμιαμάτων, καὶ ἐπιθήσεις ἀπὸ τῆς καρδίας καὶ τοῦ ἥπατος τοῦ ἰχθύος, καὶ καπνίσεις·

18. καὶ ὀσφρανθήσεται τὸ δαιμόνιον, καὶ φεύξεται, καὶ οὐκ ἐπανελεύσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. ὅταν δὲ προσπορεύσῃ αὐτῇ, ἐγέρθητε ἀμφότεροι, καὶ βοήσατε πρὸς τὸν ἐλεήμονα Θεὸν, καὶ σώσει ὑμᾶς, καὶ ἐλεήσει. μὴ φοβοῦ, ὅτι σοὶ αὕτη ἡτοιμασμένη ἦν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ σὺ αὐτὴν σώσεις, καὶ πορεύσεται μετὰ σοῦ, καὶ ὑπολαμβάνω ὅτι σοὶ ἔσται ἐξ αὐτῆς παιδία. καὶ ὡς ἤκουσε Τωβίας ταῦτα, ἐφίλησεν αὐτὴν, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ κεκόλλητο σφόδρα αὐτῇ. Καὶ ἦλθον εἰς Ἐκβάτανα.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ παρεγένοντο εἰς τὴν οἰκίαν Ῥαγουήλ· Σάῤῥα δὲ ὑπήντησεν αὐτοῖς, καὶ ἐχαιρέτισεν αὐτοὺς, καὶ αὐτοὶ αὐτήν· καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν.

2. Καὶ εἶπε Ῥαγουὴλ Ἔδνᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· ὡς ὅμοιος ὁ νεανίσκος τῷ Τωβὶτ τῷ ἀνεψιῷ μου;

3. Καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς Ῥαγουήλ· πόθεν ἐστὲ, ἀδελφοί; καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐκ εἶπεν τῶν υἱῶν Νεφθαλεὶμ τῶν αἰχμαλώτων τῶν ἐν Νινευῇ.

4. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· γιγνώσκετε Τωβὶτ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν; οἱ δὲ εἶπαν· γινώσκομεν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑγιαίνει;

5. Οἱ δὲ εἶπαν· καὶ ζῇ, καὶ ὑγιαίνει. καὶ εἶπε Τωβίας· πατήρ μου ἐστί.

6. Καὶ

v. 15. μόνος ἐγὼ) transposita. ibid. διότι δαιμόνιον) ὅτι δαιμόνιον. ib. οὐκ ὑπάρχει) ἐχ ὑπάρχει. v. 16. ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου, τοῦ) ὑπὲρ τοῦ. ibid. σοι εἰς) σοι αὕτη εἰς. v. 18. προσπορεύσῃ) προσπορεύῃ. ibid. κεκόλλητο σφόδρα. Καὶ ἦλθον) ἐκολλήθη σφόδρα αὐτῇ. καὶ ἦλθεν. CAP. VII. v. 1. παρεγένοντο) παρεγένετο. ibid. Σάῤῥα δὲ ὑπ. αὐτοῖς) καὶ σάῤῥα δὲ ὑπήντ. αὐτῷ. ib. αὐτοὺς, καὶ αὐτοὶ αὐτήν·) αὐτὸν, καὶ αὐτὸς αὐτούς. v. 2. εἶπεν Ἔδνᾳ) εἶπε ῥαγουὴλ Ἔδνᾳ. ibid. τῷ Τωβὶτ) absque articulo. v. 3. καὶ εἶπεν αὐτῷ) καὶ εἶπον αὐτῷ. ibid. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλὶ. ib. τῶν ἐν Νινευῇ.) ἐκ νινευῇ. v. 4. εἶπαν·) εἶπον.

Digitized by Google

18. Ἐλάκυσε δὲ Ἄννα ἡ μήτηρ αὐτῆ, καὶ εἶπε πρὸς Τωβῖτ· τί ἐξαπέστειλας τὸ παιδίον ἡμῶν; ἡ οὐχὶ ἡ ῥάβδος τῆς χειρὸς ἡμῶν ἦςιν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν καὶ ἐκπορεύεσθαι ἐνώπιον ἡμῶν;

19. Ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ μὴ φθάσαι, ἀλλὰ περίψημα τῆ παιδίου ἡμῶν γένοιτο.

20. Ὡς γὰρ δέδοται ἡμῖν ζῆν παρὰ τῆ Κυρίου, τῆτο ἱκανὸν ἡμῖν ὑπάρχει.

21. Καὶ εἶπεν αὐτῆ Τωβῖτ· μὴ λόγον ἔχε, ἀδελφὴ, ὑγιαίνων ἐλεύσεται, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σε ὄψονται αὐτόν.

συμπορεύεται σοι αὐτῷ

22. Ἄγγελος γὰρ ἀγαθὸς συμπορεύεται αὐτῷ, καὶ εὐοδωθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψει ὑγιαίνων.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΚΑΙ ἐπαύσατο κλαίυσα.

2. Οἱ δὲ πορευόμενοι τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἑσπέρας ἐπὶ τὸν Τίγρη ποταμὸν, καὶ ηὐλίζοντο ἐκεῖ.

3. Τὸ δὲ παιδάριον κατέβη περικλύσασθαι, καὶ ἀνεπήδησεν ἰχθὺς ἀπὸ τῆ ποταμοῦ, καὶ ἐβουλήθη καταπιεῖν τὸ παιδάριον.

4. Ὁ δὲ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· ἐπιλαβοῦ τῆ ἰχθύος. καὶ ἐκράτησε τὸν ἰχθῦν τὸ παιδάριον, καὶ ἀνέβαλεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν.

5. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος· ἀνάτεμε τὸν ἰχθῦν, καὶ λαβὼν τὴν καρδίαν καὶ τὸ ἧπαρ καὶ τὴν χολὴν, θὲς ἀσφαλῶς.

6. Καὶ ἐποίησε τὸ παιδάριον ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος· τὸν δὲ ἰχθῦν ὀπλήσαντες, ἔφαγον· καὶ ὦδευον ἀμφότεροι, ἕως ἃ ἤγγισαν ἐν Ἐκβατάνοις.

7. Καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ· Ἀζαρία ἀδελφὲ, τί ἐςι τὸ ἧπαρ καὶ ἡ καρδία καὶ ἡ χολὴ τῆ ἰχθύος;

8. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἡ καρδία καὶ τὸ ἧπαρ, ἐάν τινα ὀχλῇ δαιμόνιον ἢ πνεῦμα πονηρὸν, ταῦτα δεῖ καπνίσαι ἐνώπιον ἀνθρώπε, ἢ γυναικὸς, καὶ οὐκέτι ἐ μὴ ὀχληθῇ.

ἔδει

9. Ἡ δὲ χολὴ ἐγχρίσαι ἀνθρώπον, ὃς ἔχει λεύκωμα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἰαθήσεται.

10. Ὡς δὲ προσήγγισαν τῇ Ῥάγῃ,

11. εἶπεν ὁ ἄγγελος τῷ παιδαρίῳ· ἀδελφὲ, σήμερον αὐλισθησόμεθα παρὰ Ῥαγουὴλ, καὶ αὐτὸς συγγενὴς σου ἐςὶν, καὶ ἐςιν αὐτῷ θυγάτηρ μονογενὴς ὀνόματι Σαῤῥᾶ.

12. Λαλήσω περὶ αὐτῆς, τῆ δοθῆναί σοι αὐτὴν εἰς γυναῖκα, ὅτι σοι ἐπιβάλλει ἡ κληρονομία αὐτῆς, καὶ σὺ μόνος εἶ ἐκ τῆ γένους αὐτῆς· καὶ τὸ κοράσιον καλὸν καὶ Φρόνιμόν ἐςι.

13. Καὶ νῦν ἄκουσόν με, καὶ λαλήσω τῷ πατρὶ αὐτῆς, καὶ ὅταν ὑποστρέψωμεν ἐκ Ῥαγῶν, ποιήσομεν τὸν γάμον. διότι ἐπίσαμαι Ῥαγουὴλ ὅτι ἐ μὴ δῷ αὐτὴν

---

v. 18. ἡ μήτηρ) ἄννα ἡ μήτηρ. v. 22. συμπορεύεται) συμπορεύσεται. CAP. VI. v. 6. ὃν ἤγγισαν) ὧν οὐ ἤγγισαν. v. 7. τὸ ἧπαρ καὶ ἡ καρδία) transpoſita. v. 8. ταῦτα δεῖ) ταῦτα δεῖ. ibid. καὶ οὐκέτι οὐ μὴ) καὶ μηκέτι. v. 9. λεύκωμα) λευκώματα. v. 11. μονογενὴς) deeſt. v. 12. ὅτι σοι ἐπιβάλλει) præfigit καὶ.

Digitized by Google

3. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χειρόγραφον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ζήτησον σεαυτῷ ἄνθρωπον ὃς συμπορεύσεταί σοι, καὶ δώσω αὐτῷ μισθὸν ἕως ζῶ, καὶ λαβὲ πορευθεὶς τὸ ἀργύριον.

4. Καὶ ἐπορεύθη ζητῆσαι ἄνθρωπον, καὶ εὗρε τὸν Ῥαφαὴλ ὃς ἦν ἄγγελος, καὶ οὐκ ἤδει.

5. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ δύναμαι πορευθῆναι μετὰ σοῦ ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδίας, καὶ εἰ ἔμπειρος εἶ τῶν τόπων;

6. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος· πορεύσομαι μετὰ σοῦ, καὶ τῆς ὁδοῦ ἐμπειρῶ, καὶ παρὰ Γαβαὴλ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ηὐλίσθην.

7. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Τωβίας· ὑπόμενέ με, καὶ ἐρῶ τῷ πατρί μου.

8. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· πορεύου, καὶ μὴ χρονίσῃς.

9. Καὶ εἰσελθὼν, εἶπε τῷ πατρί· ἰδοὺ εὕρηκα ὃς συμπορεύσεταί μοι. ὁ δὲ εἶπε· φώνησον αὐτὸν πρὸς μέ, ἵνα ἐπιγνῶ ποίας φυλῆς ἐστι, καὶ εἰ πιστός ἐστι τῷ πορευθῆναι μετὰ σοῦ.

10. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν, καὶ εἰσῆλθε, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους.

11. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Τωβίτ· ἀδελφὲ, ἐκ ποίας φυλῆς καὶ ἐκ ποίας πατριᾶς σὺ εἶ; ὑποδειξόν μοι.

12. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· φυλὴν καὶ πατριὰν σὺ ζητεῖς; ἢ μίσθιον ὃς συμπορεύσεταί μετὰ τοῦ υἱοῦ σου; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Τωβίτ· βούλομαι, ἀδελφὲ, ἐπιγιῶναι τὸ γένος σου, καὶ τὸ ὄνομα.

13. Καὶ εἶπεν· Ἀζαρίας Ἀνανίου τοῦ μεγάλου, τῶν ἀδελφῶν σου.

14. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὑγιαίνων ἐλθοις, ἀδελφὲ, καὶ μή μοι ὀργισθῇς, ὅτι ἐζήτησα τὴν φυλήν σου, καὶ τὴν πατριάν σου ἐπιγνῶναι, καὶ σὺ τυγχάνεις ἀδελφός μου ἐκ τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γενεᾶς. ἐγίνωσκον γὰρ ἐγὼ Ἀνανίαν καὶ Ἰωνάθαν τοὺς υἱοὺς Σεμείου Ἰάθαν τοῦ μεγάλου, ὡς ἐπορευόμεθα κοινῶς εἰς Ἱεροσόλυμα προσκυνεῖν, καὶ ἀναφέροντες τὰ πρωτότοκα, καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων, καὶ οὐκ ἐπλανήθησαν τὴν πλάνην τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. ἐκ ῥίζης μεγάλης εἶ, ἀδελφέ.

15. ἀλλὰ εἰπόν μοι τίνα σοι ἔσομαι μισθὸν διδόναι; δραχμὴν τῆς ἡμέρας, καὶ τὰ δέοντά σοι ὡς καὶ τῷ υἱῷ μου,

16. καὶ ἔτι προσθήσω σοι ἐπὶ τὸν μισθόν, ἐὰν ὑγιαίνοντες ἐπιστρέψητε.

17. Καὶ εὐδόκησεν αὐτῷ. καὶ εἶπε πρὸς Τωβίαν· ἕτοιμος γίνου πρὸς τὴν ὁδόν, καὶ εὐοδωθείητε. καὶ ἡτοίμασεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ τὰ πρὸς τὴν ὁδόν· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πορεύου μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου· ὁ δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ κατοικῶν Θεὸς εὐοδώσει τὴν ὁδὸν ὑμῶν, καὶ ὁ ἄγγελος αὐτοῦ συμπορευθήτω ὑμῖν. καὶ ἐξῆλθον ἀμφότεροι ἀπελθεῖν, καὶ ὁ κύων τοῦ παιδαρίου μετ' αὐτῶν.

CAP. V. v. 4. τὸν Ῥαφαὴλ) absque articulo. v. 7. τῷ πατρί μου) *mu* abeſt. v. 9. πιστός ἐστι τῷ) πιστὸς τῷ. v. 11. σὺ εἶ;) εἶ σύ; v. 13. Καὶ εἶπεν· Ἀζαρίας) ὃς δὲ εἶπεν· ἐγὼ Ἀζαρίας. v. 14. πατριὰν ἐπιγν.) πατρικὰν σε ἐπιγνῶναι. ibid. ἐγίνωσκον) ἐπεγίνωσκον. ib. Ἰάθαν) Ἰωνάθαν. ib. Σεμείου) σεμεῖ. ib. τὸν πλάνον) ἐν τῇ πλάνῃ. ib. ἐκ ῥίζης μεγάλης) ἐκ ῥίζης καλῆς. v. 17. μετὰ τοῦ ἀνθρώπου) ſupplet τούτου. ibid. κατοικῶν) οἰκῶν. ib. ἐξῆλθον) ἐξῆλθαν.

ἢ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς Φυλῆς τοῦ πατέρος σου, διότι υἱοὶ προφητῶν ἐσμέν. Νῶε, Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ, οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος. μνήσθητι, παιδίον, ὅτι ἅπαντες ἔλαβον γυναῖκας ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ ηὐλογήθησαν ἐν τοῖς τέκνοις αὐτῶν, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν κληρονομήσει γῆν.

13. Καὶ νῦν, παιδίον, ἀγάπα τὸν ἀδελφόν σου, καὶ μὴ ὑπερηφανεύου τῇ καρδίᾳ σου ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ τῶν υἱῶν καὶ θυγατέρων τοῦ λαοῦ σου, λαβεῖν σεαυτῷ ἐξ αὐτῶν γυναῖκα· διότι ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ ἀπώλεια καὶ ἀκαταστασία πολλὴ, καὶ ἐν τῇ ἀχρειότητι ἐλάττωσις καὶ ἔνδεια μεγάλη· ἡ γὰρ ἀχρειότης μήτηρ ἐστὶ τοῦ λιμοῦ.

14. Μισθὸς παντὸς ἀνθρώπου ὃς ἐὰν ἐργάσηται, παρὰ σοὶ μὴ αὐλισθήτω, ἀλλὰ ἀπόδος αὐτῷ παραυτίκα. Καὶ ἐὰν δουλεύσῃς τῷ Θεῷ, ἀποδοθήσεταί σοι. πρόσεχε σεαυτῷ, παιδίον, ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, καὶ ἴσθι πεπαιδευμένος ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ σου.

15. Καὶ ὃ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσῃς. οἶνον εἰς μέθην μὴ πίῃς, καὶ μὴ πορευθήτω μετὰ σοῦ μέθη ἐν τῇ ὁδῷ σου.

16. Ἐκ τοῦ ἄρτου σου δίδου πεινῶντι, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου τοῖς γυμνοῖς. πᾶν ὃ ἐὰν περισσεύῃ σοι, ποίει ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ φθονησάτω σου ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην.

17. Ἔκχεον τοὺς ἄρτους σου ἐπὶ τὸν τάφον τῶν δικαίων, καὶ μὴ δῷς τοῖς ἁμαρτωλοῖς.

18. Συμβουλίαν παρὰ παντὸς φρονίμου ζήτησον, καὶ μὴ μεταφρονήσῃς ἐπὶ πάσης συμβουλίας χρησίμης.

19. Καὶ ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει Κύριον τὸν Θεὸν, καὶ παρ' αὐτοῦ αἴτησον, ὅπως αἱ ὁδοί σου εὐθεῖαι γένωνται, καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι καὶ αἱ βουλαί σου εὐοδωθῶσι· διότι πᾶν ἔθνος οὐκ ἔχει βουλὴν, ἀλλὰ αὐτὸς ὁ Κύριος δώσει πάντα τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὃν ἐὰν θέλῃ, ταπεινοῖ καθὼς βούλεται. καὶ νῦν, παιδίον, μνημόνευε τῶν ἐντολῶν μου, καὶ μὴ ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ τῆς καρδίας σου.

20. Καὶ νῦν ὑποδείκνυό σοι τὰ δέκα τάλαντα τοῦ ἀργυρίου, ἃ παρεθέμην Γαβαήλῳ τῷ τοῦ Γαβρίου ἐν Ῥάγοις τῆς Γαμαήλῳ Μηδίας.

21. Καὶ μὴ φοβοῦ, παιδίον, ὅτι ἐπλουτήσαμεν. ὑπάρχει σοι πολλὰ, ἐὰν φοβηθῇς τὸν Κύριον, καὶ ἀποστῇς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, καὶ ποιήσῃς τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἀποκριθεὶς Τωβίας, εἶπεν αὐτῷ· πάτερ, ποιήσω πάντα ὅσα ἐντέταλσαί μοι.

2. Ἀλλὰ πῶς δυνήσομαι λαβεῖν τὸ ἀργύριον, καὶ οὐ γινώσκω αὐτόν;

3. Καὶ

V. 12. καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ) ἰσαὰκ, ἰακὼβ. ibid. ἔτοι πάντες) αὐτοὶ πάντες. V. 14. ἀλλὰ ἀπόδος παραυτίκα.) ἀλλ' ἀπόδος αὐτῷ παρ' αὐτίκα. ibid. Καὶ ἐὰν) ἐὰν. V. 16. δωδίδου) δίδου. ibid. περισσεύῃ) περισσεύσῃ. ib. ἐν τῷ ποιεῖν) addit σε. V. 18. μεταφρονήσῃς) καταφρονήσῃς. V. 19. καὶ αἱ βουλαί) καὶ βουλαί σε. ibid. ἀλλὰ αὐτὸς) ἀλλ' αὐτὸς. V. 20. Γαμαήλῳ) γαβαήλῳ. V. 21. τὸν Κύριον) τὸν Θεὸν.

Digitized by Google

16. Καὶ εἰσήκουσε Κύριος τῆς προσευχῆς ἀμφοτέρων ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Ῥαφαὴλ,

17. καὶ ἀπεστάλη ἰάσασθαι τοὺς δύο, τοῦ Τωβὶτ λεπίσαι τὰ λευκώματα, καὶ Σάῤῥαν τὴν τοῦ Ῥαγουὴλ δοῦναι Τωβίᾳ τῷ υἱῷ τοῦ Τωβὶτ γυναῖκα, καὶ δῆσαι Ἀσμοδαῖον τὸ πονηρὸν δαιμόνιον, διότι Τωβίᾳ ἐπιβάλλει κληρονομῆσαι αὐτήν. ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἐπιστρέψας Τωβὶτ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ Σάῤῥα ἡ τοῦ Ῥαγουὴλ κατέβη ἐκ τοῦ ὑπερῴου αὐτῆς.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΕΝ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐμνήσθη Τωβὶτ περὶ τοῦ ἀργυρίου, ὃ παρέθετο Γαβαὴλ ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδίας.

2. Καὶ εἶπεν ἐν αὐτῷ· ἐγὼ ἠτησάμην θάνατον, τί ὁ καλῶς Τωβίας τὸν υἱόν μου, ἵνα αὐτῷ ὑποδείξω περὶ ἀποθανεῖν με;

3. Καὶ καλέσας αὐτὸν, εἶπε· παιδίον, ἐὰν ἀποθάνω, θάψον με, καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν μητέρα σου· τίμα αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, καὶ ποίει τὸ ἀρεστὸν αὐτῇ, καὶ μὴ λυπήσῃς αὐτήν.

4. Μνήσθητι, παιδίον, ὅτι πολλοὺς κινδύνους εἶδεν ἐπὶ σοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ. ὅταν ἀποθάνῃ, θάψον αὐτὴν παρ' ἐμοὶ ἐν ἑνὶ τάφῳ.

5. Πάσας τὰς ἡμέρας, παιδίον, Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν μνημόνευε, καὶ μὴ θελήσῃς ἁμαρτάνειν καὶ παραβῆναι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· καὶ δικαιοσύνην ποίει πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, καὶ μὴ πορευθῇς ταῖς ὁδοῖς τῆς ἀδικίας.

6. Διότι ποιοῦντές σου τὴν ἀλήθειαν, εὐοδίαι ἔσονται ἐν τοῖς ἔργοις σου καὶ πᾶσι τοῖς ποιοῦσι τὴν δικαιοσύνην.

7. Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σου ποίει ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ φθονησάτω σου ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ παντὸς πλουσίου, καὶ ἀπὸ σοῦ ἐὰν μὴ ἀποστραφῇ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ.

8. Ὡς σοὶ ὑπάρχει κατὰ τὸ πλῆθος, ποίησον ἐξ αὐτῶν ἐλεημοσύνην. ἐὰν ὀλίγον σοι ὑπάρχῃ, κατὰ τὸ ὀλίγον ὑπάρχει μὴ φοβοῦ ποιεῖν ἐλεημοσύνην.

9. Θέμα γὰρ ἀγαθὸν θησαυρίζεις σεαυτῷ εἰς ἡμέραν ἀνάγκης.

10. Διότι ἐλεημοσύνη ἐκ θανάτου ῥύεται, καὶ οὐκ ἐᾷ εἰσελθεῖν εἰς τὸ σκότος.

11. Δῶρον ἀγαθόν ἐστιν ἐλεημοσύνη πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ ὑψίστου.

12. Πρόσεχε σεαυτῷ, παιδίον, ἀπὸ πάσης πορνείας, καὶ γυναῖκα πρῶτον λαβοῦ ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῶν πατέρων σου· καὶ μὴ λάβῃς γυναῖκα ἀλλοτρίαν,

v. 16. εἰσήκουσε Κύριος τῆς προσευχῆς) εἰσηκούσθη προσευχή. v. 17. υἱῷ τοῦ τωβὶτ) υἱῷ τωβὶτ. CAP. IV. v. 2. εἶπεν αὐτῷ) εἶπεν ἐν ἑαυτῷ. ibid. ὃ καλῶς) addit τωβίας. v. 5. καὶ δικαιοσύνην) καὶ deest. v. 7. ὑπαρχόντων σου) ὑπαρχόντων σοι. ibid. ἐν τῷ ποιεῖν) adjicit σου v. 8. ὑπάρχει) ὑπάρχοι. ibid. ὑπάρχει, κατὰ τὸ ὀλίγον) ὑπάρχῃ, κατὰ τὸν ὀλίγον. v. 11. Δῶρον) addit γάρ. v. 12. καὶ μὴ λάβῃς) καὶ deest.

καὶ ἔδωκας ἡμᾶς εἰς αἰχμαλωσίαν καὶ εἰς διασκορπισμὸν καὶ θάνατον καὶ παραβολὴν ὀνειδισμοῦ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἐν οἷς ἐσκορπίσμεθα.

5. Καὶ νῦν πολλαὶ αἱ κρίσεις σου εἰσὶ καὶ ἀληθιναί· ἐξ ἐμοῦ ποίησαι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν μου καὶ τῶν πατέρων μου, ὅτι οὐκ ἐποιήσαμεν τὰς ἐντολάς σου, ἐν γὰρ ἐπορεύθημεν ἐν ἀληθείᾳ ἐνώπιόν σου.

6. Καὶ νῦν κατὰ τὸ ἀρεσὸν ἐνώπιόν σου ποίησον μετ' ἐμοῦ· ἐπίταξον ἀναλαβεῖν τὸ πνεῦμά μου, ὅπως ἀπολυθῶ, καὶ γένωμαι γῆ, διότι λυσιτελεῖ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ ζῆν· ὅτι ὀνειδισμὸς ψευδεῖς ἤκουσα, καὶ λύπη ἐστὶ πολλὴ ἐν ἐμοί. ἐπίταξον ἀπολυθῆναί με τῆς ἀνάγκης ἤδη εἰς τὸν αἰώνιον τόπον, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ.

7. Ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ συνέβη τῇ θυγατρὶ Ῥαγουὴλ Σαῤῥᾶ ἐν Ἐκβατάνοις τῆς Μηδίας, καὶ ταύτην ὀνειδίζηται ἀπὸ παιδισκῶν τοῦ πατρὸς αὐτῆς,

8. ὅτι ἦν δεδομένη ἀνδράσιν ἑπτὰ, καὶ Ἀσμοδαῖος τὸ πονηρὸν δαιμόνιον ἀπέκλεινεν αὐτούς, πρὶν γενέσθαι αὐτοὺς ἔσπευ μετ' αὐτῆς ὡς ἐν γυναιξί. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· ἢ συνιεῖς ἀποπνίγουσά σου τοὺς ἄνδρας; ἤδη ἑπτὰ ἔσχες, καὶ ἑνὸς αὐτῶν ὠνόμασθης οὐκ ὠνομάσθη.

9. Τί ἡμᾶς μαστιγοῖς; εἰ ἀπέθανεν, βάδιζε μετ' αὐτῶν, μὴ ἴδοιμέν σε υἱὸν ἢ θυγατέρα εἰς τὸν αἰῶνα.

10. Ταῦτα ἀκούσασα ἐλυπήθη σφόδρα, ὥστε ἀπάγξασθαι. καὶ εἶπε· μίαν μέν εἰμι τῷ πατρί μου, ἐὰν ποιήσω τοῦτο, ὄνειδος αὐτῷ ἔσομαι, καὶ τὸ γῆρας αὐτοῦ καταξω μετ' ὀδύνης εἰς ᾅδου.

11. καὶ ἐδεήθη πρὸς τὴν θυρίδα, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ Θεός μου, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σε τὸ ἅγιον καὶ ἔντιμον εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογήσαισάν σε πάντα τὰ ἔργα σου εἰς τὸν αἰῶνα.

12. Καὶ νῦν, Κύριε, τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ τὸ πρόσωπόν μου εἰς σὲ δέδωκα.

13. Εἶπον, ἀπολῦσαί με ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ μὴ ἀκοῦσαί με μηκέτι ὀνειδισμόν.

14. Σὺ γινώσκεις, Κύριε, ὅτι καθαρά εἰμι ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας ἀνδρός,

15. καὶ οὐκ ἐμόλυνα τὸ ὄνομά μου οὐδὲ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός μου ἐν τῇ γῇ αἰχμαλωσίας μου· μονογενὴς εἰμὶ τῷ πατρί μου, καὶ οὐκ ὑπάρχει αὐτῷ παιδίον ὃ κληρονομήσει αὐτόν, οὐδὲ ἀδελφὸς ἐγγὺς, οὐδὲ ὑπάρχων αὐτῷ υἱὸς, ἵνα συντηρήσω ἐμαυτὴν αὐτῷ γυναῖκα, ἤδη ἀπώλοντό μοι ἑπτά. ἵνατί μοι ζῆν; καὶ εἰ μὴ δοκεῖ σοι ἀποκτεῖναί με, ἐπίταξον ἐπιβλέψαι ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἐλεῆσαί με, καὶ μηκέτι ἀκοῦσαί με ὀνειδισμόν.

16. Καὶ

v. 4. ἁρπαγὴν) διαρπαγὴν. v. 5. ἀληθιναί.) καὶ ἀληθιναί. v. 6. μᾶλλον) abeſt. v. 7. θυγατρὶ) τῇ θυγατρὶ. ibid. ἀπὸ παιδισκῶν τοῦ πατρ.) ὑπὸ παιδισκῶν πατρός. v. 8. Καὶ ἔσκεν) καὶ ἔσκον. ibid. ὠνόμασθης.) ὠνομάσθης. v. 9. Τί ἡμᾶς) τί ὑμᾶς. v. 10. αὐτῷ ἔσομαι) αὐτῷ ἔσται. v. 15. αἰχμαλωσίας) τῆς αἰχμαλωσίας. ibid. καὶ ἐλεῆσαί με, καὶ μηκέτι) καὶ μηκέτι ἐλεῆσαί με, καὶ.

2. Καὶ ἐθεασάμην ὄψια πολλὰ, καὶ εἶπα τῷ υἱῷ μου· βάδισον, καὶ ἄγαγε ὃν ἐὰν εὕρῃς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἐνδεῆ, ὃς μέμνηται τῆ Κυρίου, καὶ ἰδὲ μένω σε.

3. Καὶ ἐλθὼν, εἶπε· πάτερ, εἷς ἐκ τῆ γένους ἡμῶν ἐστραγγαλημένος ἔῤῥιπται ἐν τῇ ἀγορᾷ.

4. Καὐτὸ πρὶν γεύσασθαί με, ἀναπηδήσας ἀνειλόμην αὐτὸν εἰς τι οἴκημα ἕως οὗ ἔδυ ὁ ἥλιος.

5. Καὶ ἐπιστρέψας ἐλουσάμην, καὶ ἤσθιον τὸν ἄρτον μὲ ἐν λύπῃ.

6. Καὶ ἐμνήσθην τῆς προφητείας Ἀμὼς, καθὼς εἶπε. στραφήσονται αἱ ἑορταὶ ὑμῶν εἰς πένθος, καὶ πᾶσαι αἱ εὐφροσύναι ὑμῶν εἰς θρῆνον.

7. Καὶ ἔκλαυσα, καὶ ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ᾠχόμην, καὶ ὀρύξας ἔθαψα αὐτόν.

8. Καὶ οἱ πλησίον ἐπεγέλων, λέγοντες· οὐκ ἔτι φοβεῖται ἵνα φονευθῇναι περὶ τῆ πράγματος τούτε, καὶ ἀποδρᾷ, καὶ ἰδὲ πάλιν θάπτει τὲς νεκρές.

9. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἀνέλυσα θάψας, καὶ ἐκοιμήθην μεμιαμμένος παρὰ τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς· καὶ τὸ πρόσωπόν μὲ ἀκάλυπτον ἦν·

10. καὶ ἐκ ἤδειν ὅτι στρουθία ἐν τῷ τοίχῳ ἐσί. καὶ τῶν ὀφθαλμῶν μὲ ἀνεωγότων, ἀφώδευσαν τὰ στρουθία θερμὸν εἰς τὲς ὀφθαλμές μου, καὶ ἐγενήθη λευκώματα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μὲ, καὶ ἐπορεύθην πρὸς ἰατρὲς, καὶ οὐκ ὠφέλησάν με. Ἀχιάχαρος δὲ ἔτρεφέ με ἕως ἐπορεύθην εἰς τὴν Ἐλυμαΐδα.

11. Καὶ ἡ γυνή μου Ἄννα ἠριθεύετο ἐν τοῖς γυναικείοις,

12. καὶ ἀπέστειλε τοῖς κυρίοις. καὶ ἀπέδωκαν αὐτῇ καὶ αὐτοὶ τὸν μισθὸν, προσδόντες καὶ ἔριφον.

13. Ὅτε δὲ ἦλθε πρὸς μὲ, ἤρξατο κράζειν· καὶ εἶπον αὐτῇ· πόθεν τὸ ἐριφιον; μὴ κλεψίμαιόν ἐστιν; ἀπόδος αὐτὸ τοῖς κυρίοις· ἐ γὰρ θεμιτόν ἐστι φαγεῖν κλεψίμαιον. κραυάζειν

14. Ἡ δὲ εἶπε· δῶρον δέδοται μοι ἐπὶ τῷ μισθῷ. καὶ ἐκ ἐπίστευον αὐτῇ· καὶ ἔλεγον ἀποδιδόναι αὐτὸ τοῖς κυρίοις, καὶ ἠρυθρίων πρὸς αὐτήν. ἡ δὲ ἀποκριθεῖσα εἶπέ μοι· ποῦ εἰσὶν αἱ ἐλεημοσύναι σε, καὶ αἱ δικαιοσύναι σε; ἰδὲ γνωσὰ πάντα μετὰ σοῦ.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ λυπηθεὶς ἔκλαυσα, καὶ προσηυξάμην μετ' ὀδύνης, λέγων·

2. δίκαιος εἶ, Κύριε, καὶ πάντα τὰ ἔργα σε καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σε ἐλεημοσύναι καὶ ἀλήθεια, καὶ κρίσις ἀληθινὴ καὶ δικαίαν σὺ κρίνεις εἰς τὸν αἰῶνα.

3. Μνήσθητί μου, καὶ ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμέ· μή με ἐκδικήσῃς ταῖς ἁμαρτίαις μου καὶ τοῖς ἀγνοήμασί μου καὶ τῶν πατέρων μου, οἳ ἥμαρτον ἐνώπιόν σου.

4. Παρήκουσαν γὰρ τῶν ἐντολῶν σου,

v. 2. ὃν ἐὰν) ὃν ἂν. ibid. ἡμῶν, τοῦ Κυρίου) ἡμῶν ἐνδεῆ, ὃς μέμνηται τῆ κυρίου. v. 3. ἐστραγγαλημένος) ἐστραγγαλωμένος. v. 4. πρὶν) πρινὴ. v. 7. ὀρύξας) ὠρύξας. v. 8. ἀποδρᾷ) ἀπέδρα. v. 10. τὲς ὀφθαλμοὺς μου) supplet καὶ ἐγενήθη λευκώματα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. v. 13. κραυάζειν· καὶ ἄπιν) κράζειν. καὶ ἄπια. CAP. III. v. 2. προσηυξάμην) περσευξάμην. v. 3. ἐκδικήσῃς) ἐκδικῆς. ibid. οἳ ἥμαρτον) ἃ ἥμαρτον.

τȣ̃ γένους μου ἤσθιον ἐκ τῶν ἄρτων τῶν ἐθνῶν,

11. ἐγὼ δὲ συνετήρησα τὴν ψυχήν μȣ μὴ φαγεῖν,

12. καθότι ἐμεμνήμην τȣ̃ Θεοῦ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ μου.

13. Καὶ ἔδωκεν ὁ ὕψιστος χάριν καὶ μορφὴν ἐνώπιον Ἐνεμεσσάρου, καὶ ἤμην αὐτȣ̃ ἀγοραστὴς,

14. καὶ ἐπορευόμην εἰς τὴν Μηδίαν, καὶ παρεθέμην Γαβαήλῳ τῷ ἀδελφῷ Γαβρία ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδίας ἀργυρίȣ τάλαντα δέκα.

15. Καὶ ὅτε ἀπέθανεν Ἐνεμέσσαρος, ἐβασίλευσε Σενναχηρεὶμ ὁ υἱὸς αὐτȣ̃ ἀντ' αὐτȣ̃, καὶ αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἠκατασάθησαν, καὶ οὐκ ἔτι ἠδυνάσθην πορευθῆναι εἰς τὴν Μηδίαν.

κατέστησαν

16. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἐνεμεσσάρȣ ἐλεημοσύνας πολλὰς ἐποίȣν τοῖς ἀδελφοῖς μȣ.

17. Τȣ̀ς ἄρτους μȣ ἐδίδουν τοῖς πεινῶσι, καὶ τὰ ἱμάτιά μου τοῖς γυμνοῖς· καὶ εἴ τινα ἐκ τȣ̃ γένους μȣ ἐθεώρουν τεθνηκότα καὶ ἐῤῥιμμένον ἐπὶ τȣ̃ τείχους εἰς Νινευῆ, ἔθαπτον αὐτόν.

18. Καὶ εἴτινα ἀπέκτεινε Σενναχηρεὶμ ὁ βασιλεὺς, ὅτε ἦλθε φεύγων ἐκ τῆς Ἰȣδαίας, ἔθαψα αὐτοὺς κλέπτων. πολλȣ̀ς γὰρ ἀπέκτεινεν ἐν τῷ θυμῷ αὐτȣ̃, καὶ ἐζητήθη ὑπὸ τȣ̃ βασιλέως τὰ σώματα, καὶ ȣ̓χ εὑρέθη.

19. Πορευθεὶς δὲ εἷς τῶν Νινευιτῶν ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ἔθαπτον αὐτȣ̀ς, καὶ ἐκρύβην. ἐπιγνȣ̀ς δὲ ὅτι ζητȣ̃μαι ἀποθανεῖν, φοβηθεὶς ἀνεχώρησα.

20. Καὶ διηρπάγη πάντα τὰ ὑπάρχοντά μȣ, καὶ ȣ̓ κατελείφθη μοι οὐδὲν, πλὴν Ἄννας τῆς γυναικός μȣ, καὶ Τωβίȣ τȣ̃ υἱȣ̃ μȣ.

21. Καὶ ȣ̓ διῆλθον ἡμέραι πεντήκοντα, ἕως οὗ ἀπέκτειναν αὐτὸν οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ· καὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη Ἀραρὰτ, καὶ ἐβασίλευσε Σαχερδὰν ὁ υἱὸς αὐτȣ̃ ἀντ' αὐτȣ̃, καὶ ἔταξεν Ἀχιάχαρον τὸν Ἀναὴλ τὸν υἱὸν τȣ̃ ἀδελφȣ̃ μȣ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἐκλογιστίαν τῆς βασιλείας αὐτȣ̃, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν διοίκησιν.

22. Καὶ ἠξίωσεν Ἀχιάχαρος περὶ ἐμȣ̃, καὶ ἦλθον εἰς Νινευῆ. Ἀχιάχαρος δὲ ἦν ὁ οἰνοχόος, καὶ ἐπὶ τȣ̃ δακτυλίȣ, καὶ διοικητὴς, καὶ ἐκλογιστὴς, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὁ Σαχερδονοσὸς ἐκ δευτέρας· ἦν δὲ ἐξάδελφός μȣ.

οἰνοδόχος

ΚΕΦ. Β'. ΙΙ.

ΟΤΕ δὲ κατῆλθον εἰς τὸν οἶκόν μȣ, καὶ ἀπεδόθη μοι Ἄννα ἡ γυνή μου, καὶ Τωβίας ὁ υἱός μȣ, ἐν τῇ πεντηκοστῇ τῇ ἑορτῇ, ἥ ἐστιν ἁγία ἑπτὰ ἑβδομάδων, ἐγενήθη ἄριστον καλόν μοι, καὶ ἀνέπεσα τȣ̃ φαγεῖν.

ἀνεπαυσάμην

2. Καὶ

v. 15. Ἐνεμέσσαρος) ἐνεμεσσάρ. ibid. Σενναχηρεὶμ) σενναχηρίμ. ibid. κατέστησαν) ἠκατασάθησαν. v. 17. καὶ τὰ ἱμάτιά μȣ τοῖς) καὶ ἱμάτια τοῖς. ibid. ἐπὶ τȣ̃ τείχους εἰς Νιν.) ὀπίσω τȣ̃ τείχους νινευῆ. v. 18. ἀπέκτεινε) ἀπέκτεινε. v. 19. τῶν Νινευιτῶν) τῶν ἐν νινευῆ. ibid. ὅτι ἔθαπτον) ὅτι θάπτω. v. 21. ἡμέραι πεντήκ.) ἡμέρας πεντήκοντα. ibid. Ἀραρὰτ) ἀραρὰθ. ib. Σαχερδὰν ὁ υἱὸς) σαχερδονὸς υἱός. ib. Ἀναὴλ τὸν υἱὸν) τὸν abest. v. 22. οἰνοδόχος) οἰνοχόος. ibid. Σαχερδονοσὸς) σαχερδονός. CAP. II. v. 1. Ὅτε) addit δὲ. ibid. τῇ ἑορτῇ) absque articulo. ib. ἀνεπαυσάμην) ἀνέπεσα.

Digitized by Google

ΤΩΒΙΤ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΒΙΒΛΟΣ λόγων Τωβὶτ, τοῦ Τωβιὴλ, τοῦ Ἀνανιὴλ, τοῦ Ἀδουὴλ, τοῦ Γαβαὴλ, ἐκ τοῦ σπέρματος Ἀσιὴλ, ἐκ τῆς Φυλῆς Νεφθαλείμ,

Ναυὴ Γαμαὴλ

2. ὃς ἠχμαλωτεύθη ἐν ἡμέραις Ἐνεμεσσάρου τοῦ βασιλέως Ἀσσυρίων ἐκ Θίσβης, ἣ ἐστιν ἐκ δεξιῶν * κυρίου τῆς Νεφθαλείμ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ὑπεράνω Ἀσήρ. Ἐγὼ Τωβὶτ ὁδοῖς ἀληθείας ἐπορευόμην καὶ δικαιοσύνης πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου.

Θίσβης * Κυδίων

3. Καὶ ἐλεημοσύνας πολλὰς ἐποίησα τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ τῷ ἔθνει μου, τοῖς συμπορευομένοις μετ' ἐμοῦ εἰς χώραν Ἀσσυρίων εἰς Νινευῆ.

4. Καὶ ὅτε ἦμην ἐν τῇ χώρᾳ μου ἐν τῇ γῇ Ἰσραὴλ, νεωτέρου μου ὄντος, πᾶσα Φυλὴ τοῦ Νεφθαλεὶμ τοῦ πατρός μου ἀπέστη ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἱεροσολύμων, τῆς ἐκλεγείσης ἀπὸ πασῶν τῶν Φυλῶν Ἰσραὴλ, εἰς τὸ θυσιάζειν πάσας τὰς Φυλὰς· καὶ ἡγιάσθη ὁ ναὸς τῆς κατασκηνώσεως τοῦ ὑψίστου, καὶ ᾠκοδομήθη εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος.

5. Καὶ πᾶσαι αἱ Φυλαὶ αἱ συναποστᾶσαι ἔθυον τῇ Βάαλ τῇ δαμάλει, καὶ ὁ οἶκος τοῦ Νεφθαλεὶμ τοῦ πατρός μου.

6. Καὶ ἐγὼ μόνος ἐπορευόμην πλειστάκις εἰς Ἱεροσόλυμα ἐν ταῖς ἑορταῖς, καθὼς γέγραπται πᾶντι τῷ Ἰσραὴλ ἐν προστάγματι αἰωνίῳ, τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων, καὶ τὰς πρωτοκουρίας ἔχων,

πρωτοκουρίας

7. καὶ ἐδίδουν αὐτὰ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν πρὸς τὸ θυσιαστήριον· πάντων τῶν γενημάτων τὴν δεκάτην ἐδίδουν τοῖς υἱοῖς Λευὶ τοῖς θεραπεύουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὴν δευτέραν δεκάτην ἀπεπρατιζόμην, καὶ ἐπορευόμην καὶ ἐδαπάνων αὐτὰ ἐν Ἱεροσολύμοις καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν,

8. καὶ τὴν τρίτην ἐδίδουν οἷς καθῆκει, καθὼς ἐνετείλατο Δεββωρὰ ἡ μήτηρ τοῦ πατρός μου, διότι ὀρφανὸς κατελείφθην ὑπὸ τοῦ πατρός μου.

Δεββωρᾶ

9. Καὶ ὅτε ἐγενόμην ἀνὴρ, ἔλαβον Ἄνναν γυναῖκα ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς πατριᾶς ἡμῶν· καὶ ἐγέννησα ἐξ αὐτῆς Τωβίαν.

10. Καὶ ὅτε ἠχμαλωτίσθην εἰς Νινευῆ, πάντες οἱ ἀδελφοί μου καὶ οἱ ἐκ τοῦ

ΤΩΒΙΤ. CAP. I. v. 1. τοῦ Ναυὴ, τοῦ Γαμαὴλ) τοῦ Ἀδουὴλ, τοῦ γαβαὴλ. ibid. Νεφθαλείμ) νεφθαλί, passim. v. 2. ἐκ Θίσβης) ἐκ Θίσβυς. ibid. Κυδίων) κυδίως. v. 3. τῷ ἔθνει μου) μου deest. ibid. συμπορευομένοις) προπαρευθεῖσι. v. 5. ὁ οἶκος τοῦ Νεφθαλείμ) ὁ οἶκος νεφθαλὶ. v. 6. Καὶ ἐγὼ) κἀγὼ. ibid. πρωτοκουρίας) πρωτοκουρίαις. v. 7. ἐδίδουν αὐτὰ) ἐδίδουν αὐταῖς. ibid. Ἱερουσαλὴμ) εἰς ἱερουσαλὴμ. ib. ἐν Ἱεροσολύμοις) εἰς ἱεροσολύμοις. v. 8. Δεββωρὰ) δεββωρὶ. v. 10. ἠχμαλωτίσθην) ἠχμαλωτίσθημεν.

Digitized by Google

15. τὰ συναχθέντα ἀπολέσαι τὸ ἔνομα τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ· καὶ ἔσονται
τῶν Ἰουδαίων. τὸ δὲ ἔθνος τὸ ἐμὸν, ὅτός αὐτοῖς αἱ ἡμέραι αὗται, ἐν μηνὶ Ἀδὰρ 30.
ἐστιν ὁ Ἰσραὴλ, οἱ βοήσαντες πρὸς τὸν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, καὶ τῇ πεντε-
Θεὸν, καὶ σωθέντες· καὶ ἔσωσε Κύριος καιδεκάτῃ τῇ αὐτῇ μηνὸς, μετὰ συνα-
τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ γωγῆς καὶ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐνώ-
20. πάντων τῶν κακῶν τούτων· καὶ ἐποίη- πιον τοῦ Θεοῦ, κατὰ γενεὰν εἰς τὸν αἰ-
σεν ὁ Θεὸς τὰ σημεῖα, καὶ τὰ τέρα- ῶνα ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ Ἰσραήλ. ἔτους 35.
τα τὰ μεγάλα, ἃ οὐ γέγονεν ἐν τοῖς τετάρτου βασιλεύοντος Πτολεμαίου καὶ
ἔθνεσι. διὰ τοῦτο ἐποίησε κλήρους δύο, ἕνα τῷ Κλεοπάτρας, εἰσήνεγκε Δοσίθεος, ὃς
λαῷ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἕνα πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἔφη εἶναι ἱερεὺς καὶ Λευίτης, καὶ Πτο-
κλῆρον ἦλθον οἱ δύο κλῆροι εἰς ὥραν καὶ καιρὸν, λεμαῖος υἱὸς αὐτοῦ, τὴν προκειμένην ἐπι-
26. καὶ εἰς ἡμέραν κρίσεως, ἐνώπιον τοῦ στολὴν τῶν Φρουραί, ἣν ἔφασαν εἶναι καὶ Φρου-
Θεοῦ καὶ πᾶσιν ἔθνεσι· καὶ ἐμνήσθη ὁ ἑρμηνευκέναι Λυσίμαχον Πτολεμαίου, ραῖοι
Κύριος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐδικαίωσε τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. τῶν

ΕΣΘΗΡ.

Ibid. lin. 15. συναχθέντα) ἐκσυναχθέντα. ib. lin. 16. ὅτός ἐστιν ὁ Ἰσραὴλ) αὐτός ἐστιν Ἰσραὴλ. ib. lin. 18. ἔσωσε τὸν) ἔσωσε κύριος τὸν. ib. lin. 19. ἐρύσατο ἡμᾶς) ἐῤῥύσατο κύριος ἡμᾶς. ib. lin. 22. γέγονεν τοῖς ἔθνεσι. καὶ ἦλθον) γέγονεν ἐν τοῖς ἔθνεσι. διὰ τοῦτο ἐποίησε κλήρους δύο, ἕνα τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἕνα πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἦλθον. ib. lin. 25. κλῆροι εἰς ὥραν καὶ κλῆρον) κλῆροι ἔτοι εἰς ὥραν καὶ καιρὸν. ib. lin. 27. καὶ πᾶσιν ἔθνεσι·) καὶ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. ibid. ἐμνήσθη ὁ Κύριος τῆ) ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῆ. ib. lin. 32. τῆ αὐτοῦ μηνὸς) τῆ μηνὸς. ib. lin. 38. Πτολεμαῖος υἱὸς) Πτολεμαῖος ὁ υἱὸς. ib. lin. 40. τῶν Φραραῖα) τῶν Φρουραῖ. ib. lin. 42. τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.) τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

ΤΩΒΙΤ.

Digitized by Google

25. καὶ ὡς εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα λέγων κρεμάσαι τὸν Μαρδοχαῖον· ὅσα δὲ ἐπεχείρησεν ἐπάξαι τοῖς Ἰουδαίοις κακὰ, ἐπ' αὐτὸν ἐγένετο, καὶ ἐκρεμάσθη αὐτὸς, καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ξύλων.

26. Διὰ τοῦτο ἐπεκλήθησαν αἱ ἡμέραι αὗται Φρουραὶ διὰ τὰς κλήρους, ὅτι καλοῦνται τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν Φρουραὶ, διὰ τὰς λόγους τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, καὶ ὅσα πεπόνθασι διὰ ταῦτα, καὶ ὅσα αὐτοῖς ἐγένετο,

27. καὶ ἔστησεν· καὶ ὡς προσεδέχοντο οἱ Ἰουδαῖοι ἐφ' ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τῷ προλεθεισπέρματι αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τοῖς προτεθειμένοις ἐφ' ἑαυτῶν, οὐδὲ μὴν ἄπρακτοι χρήσονται. αἱ δὲ ἡμέραι αὗται μνημόσυναι ἐπιτελούμεναι κατὰ γενεὰν καὶ γενεὰν, καὶ πατριὰν, καὶ πόλιν, καὶ χώραν.

τῇ 28. Αἱ δὲ ἡμέραι αὗται τῶν Φρουραὶ, οὐχθήσονται τὸν ἅπαντα χρόνον, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐ μὴ ἐκλίπῃ ἐκ τῶν γενεῶν.

29. Καὶ ἔγραψεν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα θυγάτηρ Ἀμιναδάβ, καὶ Μαρδοχαῖος ὁ Ἰουδαῖος, ὅσα ἐποίησαν, τό, τε τερέωΦρουραῖα μα τῆς ἐπιστολῆς τῶν Φρουραί.

30. Καὶ Μαρδοχαῖος καὶ Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα ἔστησαν ἑαυτοῖς καθ' ἑαυτῶν, καὶ τότε ἐήσαντες κατὰ τῆς ὑγιείας ἑαυτῶν καὶ τὴν βουλὴν ἑαυτῶν.

31. Καὶ Ἐσθὴρ λόγῳ ἔστησεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐγράφη εἰς μνημόσυνον.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΕΓραψε δὲ ὁ βασιλεὺς τέλη ἐπὶ γᾶς τὴν βασιλείαν τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης,

2. καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῆ καὶ ἀνδραγαθίαν, πλῆτόν τε καὶ δόξαν τῆς βασιλείας αὐτῆ. Καὶ ἰδὲ γέγραπται ἐν τῷ βιβλίῳ βασιλέων Περσῶν, καὶ Μήδων, εἰς μνημόσυνον.

3. Ὁ γὰρ Μαρδοχαῖος διεδέχετο τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην, καὶ μέγας ἦν ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ δεδοξασμένος ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ Φιλούμενος, διηγεῖτο τὴν ἠγεῖτο ἀγωγὴν παντὶ τῷ ἔθνει αὐτῆ. Καὶ 5. εἶπε Μαρδοχαῖος· παρὰ τῆ Θεῷ ἐγένετο ταῦτα· ἐμνήσθην γὰρ περὶ τῆ ἐνυπνίε ἓ εἶδον περὶ τῶν λόγων τούτων. οὐδὲ γὰρ οὐδὲν παρῆλθεν ἀπ' αὐτῶν λόγος· ἡ μικρὰ πηγὴ ἐγένετο ποταμὸς, καὶ ἦν Φῶς, 10. καὶ ἥλιος, καὶ ὕδωρ πολύ. Ἐσθὴρ ἔστιν ὁ ποταμὸς, ὃν ἐγάμησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐποίησε βασίλισσαν· οἱ δὲ δύο δράκοντες, ἐγώ εἰμι καὶ Ἀμάν· τὰ δὲ ἔθνη

v. 25. ὅσα) addit δὲ. ibid. ἐπεῖξαι τοῦ Ἰουδαίους) ἐπεῖξαι ἐπὶ τὰς Ἰουδαίους. ib. ἐγένετο, ἐκρεμάσθη) ἐγένοντο, καὶ ἐκρεμάσθη. ib. ἐπὶ τῶν ξύλων.) non habet. v. 26. ἐπεκλήθησαν Φρουραὶ) ἐπεκλήθησαν αἱ ἡμέραι αὗται Φρουραὶ. ibid. καλοῦνται τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν) transposita. v. 27. καὶ ὡς προσεδέχοντο) ὡς deest. ibid. ἐπὶ τοῖς προτεθειμένοις ἐφ' ἑαυτῶν) καὶ ἐπὶ τοῖς προτεθειμένοις ἐπ' αὐτῶν. ibid. μνημόσυνοι ἐπιτελούμεναι - - fin.) μνημόσυνον ἐπιτελούμενον κατὰ γενεὰν καὶ γενεὰν, καὶ πόλιν, καὶ πατριὰν, καὶ χώραν. v. 28. τοῦ Φρουραὶ) τῶν Φρουραὶ. ibid. τὸν ἅπαντα) εἰς τὸν ἅπαντα. v. 29. τὸ τερέωμα) τό, τε τερέωμα. ibid. τῶν Φρουραῖα.) τῶν Φρουραί. v. 30. βουλὴν ἑαυτῶν.) βελὴν αὐτῶν. v. 31. Ἐσθὴρ) καὶ Ἐσθὴρ. CAP. X. v. 1. Ἔγραψε γὰρ) Ἔγραψε δὲ. ibid. τέλη) abeſt. v. 2. Καὶ ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῷ βιβλίῳ) ἰδοὺ γέγραπται ἐν βιβλίῳ. v. 3. Ὁ γὰρ Μαρδοχαῖος) ὁ δὲ μαρδοχαῖος. ibid. lin. 4. ἠγεῖτο) διηγεῖτο. ib. lin. 7. ἐμνήσθην) addit γὰρ. ib. lin. 8. οὐδὲν παρῆλθεν αὐτῶν) οὐδὲ γὰρ παρῆλθεν ἀπ' αὐτῶν. ib. lin. 10. πηγὴ ἐγένετο) πηγὴ ἡ ἐγένετο. ib. lin. 13. οἱ δὲ δράκοντες) οἱ δὲ δύο δράκοντες.

13. Καὶ εἶπεν Ἐσθὴρ τῷ βασιλεῖ· δοθήτω τοῖς Ἰουδαίοις χρῆσθαι ὡσαύτως τὴν αὔριον, ὥστε τὸν δέκα υἱοὺς Ἀμὰν κρεμασθῆναι.

κρεμασθῆναι

14. Καὶ ἐπέτρεψεν οὕτως γενέσθαι, καὶ ἐξέδοθη τοῖς Ἰουδαίοις τῆς πόλεως τὰ σώματα τῶν υἱῶν Ἀμὰν κρεμάσαι.

15. Καὶ συνήχθησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῇ Ἀδὰρ, καὶ ἀπέκτειναν ἄνδρας τριακοσίους, καὶ οὐθὲν διήρπασαν.

16. Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐν τῇ βασιλείᾳ συναχθέντες ἑαυτοῖς ἐβοήθουν, καὶ ἀνεπαύσαντο ἀπὸ τῶν πολεμίων· ἀπώλεσαν γὰρ αὐτῶν μυρίους πεντακισχιλίους τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῇ Ἀδὰρ, καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῇ αὐτῇ μηνὸς, καὶ οὐδὲν διήρπασαν.

17. Καὶ ἀνεπαύσαντο τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῇ αὐτοῦ μηνὸς, καὶ ἦγον αὐτὴν ἡμέραν ἀναπαύσεως μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης.

18. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐν Σέσοις τῇ πόλει συνήχθησαν καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, καὶ ἀνεπαύσαντο· ἦγον δὲ καὶ τὴν πενταικαιδεκάτην μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης.

19. Διὰ γὰρ τοῦτο οἱ Ἰουδαῖοι διασπαρέντες ἐν τῇ χώρᾳ τῇ ἔξω, ἄγουσι καὶ τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην τῆ Ἀδὰρ ἡμέραν ἀγαθὴν μετὰ εὐφροσύνης, ἀποστέλλοντες μερίδας ἕκαστοι τῷ πλησίον· τοῖς δὲ κατοικοῦντες ἐν ταῖς μητροπόλεσιν καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην τῆ Ἀδὰρ ἡμέραν εὐφροσύνης ἀγαθὴν ἄγουσι, ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς πλησίον.

20. Ἔγραψε δὲ Μαρδοχαῖος τοὺς λόγους τούτους εἰς βιβλίον, καὶ ἀπέστειλε τοῖς Ἰουδαίοις, οἳ ἦσαν ἐν τῇ Ἀρταξέρξου εἰσὶν βασιλείᾳ τοῖς ἐγγὺς καὶ τοῖς μακρὰν,

21. στῆσαι τὰς ἡμέρας ταύτας ἀγαθὰς, ἄγειν τε τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην καὶ τὴν πενταικαιδεκάτην τῆ Ἀδὰρ.

22. Ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἀνεπαύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ τὸν μῆνα, ἐν ᾧ μετέπεσεν αὐτοῖς, ἀπὸ ἐγράφη ὀδύνης εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ πένθους εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν αὐτὰς ἡμέρας γάμων καὶ εὐφροσύνης, ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς φίλοις καὶ τοῖς πτωχοῖς.

23. Καὶ προσεδέξαντο οἱ Ἰουδαῖοι, καθὼς ἔγραψεν αὐτοῖς Μαρδοχαῖος.

24. Ὅπως Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ ὁ Μακεδὼν ἐπολέμει τοὺς Ἰουδαίους, καὶ ὡς ἔβαλε ψῆφισμα καὶ κλῆρον ἀπολέσαι αὐτούς, Ἀμαθαδῆ

25. καὶ

---

v. 13. τὸν υἱοὺν Ἀμὰν κρεμασθῆναι) τὸν δέκα υἱοὺς ἀμὰν κρεμῆσαι. v. 14. καὶ ἐξέδηκε) καὶ ἐκέτρεψεν οὕτως γενέσθαι, καὶ ἐξέδηκε. v. 15. οὐθὲν) ἀλλὰ v. 16. συναχθέντες ἑαυτοῖς) συνήχθησαν, καὶ ἐαυτοῖς. ibid. καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῆ αὐτοῦ μηνὸς) hæc desunt. v. 18. ἀνεπαύσαντο) καὶ ἀνεπαύσαντο. v. 19. Διὰ γὰρ τοῦτο) διὰ τοῦτο οὖν. ibid. διασπαρέντες ἐν τῇ χώρᾳ) οἱ διασπαρέντες ἐν πάσῃ χώρᾳ. ib. ἄγουσι καὶ τὴν) ἄγουσι τὴν. ib. μετὰ εὐφροσύνης) μετ' εὐφροσύνης. ib. μερίδας τοῖς πλησίον·) περίδας ἕκαστος τῷ πλησίον. ib. οἱ δὲ κατοικοῦντες - - fin.) omnia defiderantur. v. 20. ἀπέστειλε) ἐξαπέστειλε. ibid. οἳ ἦσαν ἐν) ὅσοι ἦσαν ἐν. v. 21. ἄγειν τὴν) ἄγειν τε τὴν. ibid. πενταικαιδεκάτην) addit τῆ ἀδὰρ. v. 22. Ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς) ἐν γὰρ ταύταις ταῖς ἡμέραις. ibid. ἐγράφη) ἐτράφη. ibid. ἀπὸ ὀδύνης εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ πένθους εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν αὐτὰς ἡμέρας γάμων) ὅτι ἦν ἀδὰρ, ἀπὸ πένθους εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ ὀδύνης εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν ἄλλο ἀγαθὰς ἡμέρας γάμων. v. 23. Μαρδοχαῖος) ὁ μαρδοχαῖος. v. 24. Ὅπως Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ Μακεδὼν) πῶς ἀμὰν ἀμαδαθοῦ ὁ μακεδών. ibid. τοὺς Ἰουδαίους, καὶ ὡς) αὐτοὺς, καθὼς. ib. ἀπολέσαι) ἀφανίσαι.

Digitized by Google

92. καὶ πετεινοῖς εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον αἴσχιστος κατασταθήσεται. τὰ δὲ ἀντίγραφα ἐκτεθείσθω ※ τῆς γραφῆς ἐκτιθέσθω ὀφθαλμοφανῶς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, ἑτοίμους δὲ εἶναι πάντας τοὺς Ἰουδαίους εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν, πολεμῆσαι αὐτῶν τοὺς ὑπεναντίους.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

Οἱ μὲν οὖν ἱππεῖς ἐξῆλθον σπεύδοντες τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως λεγόμενα ἐπιτελεῖν· ἐξετέθη δὲ τὸ ἔκθεμα καὶ ἐν Σούσοις.

15. Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐξῆλθεν ἐστολισμένος τὴν βασιλικὴν στολὴν, καὶ στέφανον ἔχων χρυσοῦν, καὶ διάδημα βύσσινον πορφυροῦν· ἰδόντες δὲ οἱ ἐν Σούσοις ἐχάρησαν,

16. ὅτι τοῖς Ἰουδαίοις ἐγένετο φῶς καὶ εὐφροσύνη,

17. κατὰ πόλιν καὶ χώραν, οὗ ἐὰν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα χαρὰ καὶ εὐφροσύνη τοῖς Ἰουδαίοις, κώθων καὶ εὐφροσύνη· καὶ πολλοὶ τῶν ἐθνῶν περιετέμνοντο, καὶ Ἰουδαΐζον διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

*1. Ἐν γὰρ τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς, ὅς ἐστιν Ἀδὰρ, παρῆν τὰ γράμματα τὰ γραφέντα ὑπὸ τοῦ βασιλέως·

2. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἀπώλοντο οἱ ἀντικείμενοι τοῖς Ἰουδαίοις· οὐδεὶς γὰρ ἀντέστη, φοβούμενος αὐτούς.

3. Οἱ γὰρ ἄρχοντες τῶν σατραπῶν, καὶ οἱ τύραννοι, καὶ οἱ βασιλικοὶ γραμματεῖς, ἐτίμων τοὺς Ἰουδαίους· ὁ γὰρ φόβος Μαρδοχαίου ἐνέκειτο αὐτοῖς.

4. Προσέπεσε γὰρ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως ὀνομασθῆναι ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ.

*6. Καὶ ἐν Σούσοις τῇ πόλει ἀπέκτειναν οἱ Ἰουδαῖοι ἄνδρας πεντακοσίους.

7. τόν τε Φαρσανεστὰν καὶ Δελφὼν, καὶ Φασγὰ, Φαγὰ

8. καὶ Βαρδαθὰ, καὶ Βαρὲλ, καὶ Σαρβαχὰ,

9. καὶ Μαρμασιμνὰ, καὶ Ῥουφανὸν, καὶ Ἀρσαῖον, καὶ Ζαβουγαθὰ,

10. τοὺς δέκα υἱοὺς Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ τοῦ Βουγαίου τοῦ ἐχθροῦ τῶν Ἰουδαίων ἀπέκτειναν, καὶ διήρπασαν Ἀμαθαδοῦ

11. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ· ἐπεδόθη ἀριθμὸς τῷ βασιλεῖ τῶν ἀπολωλότων ἐν Σούσοις.

12. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς Ἐσθήρ· ἀπώλεσαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ πόλει ἄνδρας πεντακοσίους, ἐν δὲ τῇ περιχώρῳ πῶς οἴει κέχρηνται; καὶ τί ἀξιοῖς ἔτι, καὶ ἔσται σοι; χώρᾳ

Ibid. lin. 91. πετεινοῖς αἴσχιστος) πετεινοῖς εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἔχεισος. ib. lin. 93. ἐκτεθείσθω) ἐκτιθέσθωσαν. ib. lin. 94. ἑτοίμους δὲ) ἑτοίμους τε. CAP. IX. v. 14. ἔκθεμα καὶ ἐν Σούσοις) πρόσταγμα καὶ ἐκ σούσοις. v. 16. ὅτι τοῖς) τοῖς δὲ. v. 17. οὗ ἐὰν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα χαρὰ) οὗ ἂν ἐξετέθη τὸ πρόσταγμα, οὗ ἂν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα. χαρὰ. ibid. περιετέμνοντο) περιετέμοντο. * v. 1. μηνὶ τρισκ.) μηνὶ τῇ τρισκαιδ. v. 7. Φαρσανεστὰν) Φαρσαννὲς. ibid. Φαγὰ) Φασγὰ. v. 8. in Rom. καὶ Φαραδαθὰ, καὶ βαρεὰ, καὶ σαρβακὰ. v. 9. in Rom. καὶ μαρμασιμὰ, καὶ ῥουφαῖον, καὶ ἀρσαῖον, καὶ ζαβουθαῖον. v. 10. υἱοὺς Ἀμὰν Ἀμαθαδοῦ τοῦ Βουγαίου) υἱὸς ἀμαδαθοῦ βουγαίου. ibid. ἀπέκτειναν) deest. ib. ἐπεδόθη ἀριθμὸς) ἐπεδόθη τε ὁ ἀριθμὸς. v. 12. βασιλεὺς Ἐσθὴρ) βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ. ibid. ἐν δὲ τῇ χώρᾳ) ἐν δὲ τῇ περιχώρῳ. ib. κέχρηνται; καὶ τί ἀξιοῖς) ἐχρήσαντο; τί οὖν ἀξιοῖς.

Digitized by Google

λοιμότητι, καὶ πρόσεχειν εἰς τὰ μετὰ ταῦτα, εἰς τὸ τὴν βασιλείαν ἀταράχων τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις μετ' εἰρήνης παρεξόμεθα, ὃ χρώμενοι ταῖς
35. μεταβολαῖς, τὰ δὲ ὑπὸ τὴν ὄψιν ἐρχόμενα διακρίνοντες ἀεὶ μᾶλλον ἐπιεικέστερας
Ἀμαθῖ ἀπαντήσεως. Ὡς γὰρ Ἀμὰν Ἀμαθοῦ Μακεδὼν τοῖς ἀληθείαις ἀλλότριος τῶν Περσῶν αἵματος, καὶ πολὺ διεστηκὼς τῆς ἡμετέρας χρηστότητος, ἐπιξενωθεὶς ἡμῖν, ἔτυχεν ἧς ἔχομεν πρὸς
40. πάν ἔθνος φιλανθρωπίας ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἀναγορεύεσθαι ἡμῶν πατέρα, καὶ προσκυνούμενος ὑπὸ πάντων, τὸ δεύτερον τῆ βασιλικοῦ θρόνου πρόσωπον διατελεῖν· οὐκ ἐνέγκας δὲ τὴν ὑπερηφανίαν, ἐπιτήδευσεν ἐκτείνειν τῆς ἀρχῆς ἡμᾶς στερῆσαι, καὶ τῷ πνεύματος, τόν τε ἡμέτερον σωτῆρα, καὶ διαπαντὸς εὐεργέ-
50. την Μαρδοχαῖον, καὶ τὴν ἄμεμπτον τῆς βασιλείας κανονῶν Ἐσθὴρ σὺν παντὶ τῷ τούτων ἔθνει, πολυπλόκοις μεθόδων παραλογισμοῖς αἰτησάμενος εἰς ἀπώλειαν· διὰ γὰρ τῶν τρόπων τούτων ὠήθη λαβεῖν ἡμᾶς ἐρήμους, τήν τε Περ-
56. σῶν ἐπικράτησιν εἰς τοὺς Μακεδόνας μεταξαι. ἡμεῖς δὲ τὸν ὑπὸ τῷ τρισαλτηρίου παραδεδομένους εἰς ἀφανισμὸν Ἰουδαίους, εὑρίσκομεν κακούργους οὐκ
60. ὄντας δικαιοτάτοις δὲ πολιτευομένους νόμοις, ὄντας δὲ υἱοὺς ὑψίστου μεγίστου ζῶντος Θεοῦ, τῷ κατευθύνοντος ἡμῶν τε καὶ τοῖς προγόνοις ἡμῶν τὴν βασιλείαν ἐν τῇ καλλίστῃ διαθέσει. καλῶς οὖν ποιήσετε μὴ προχρησαίμενοι τοῖς ὑπὸ ποιήσαι
Ἀμὰν Ἀμαθῖ ἀποσταλεῖσι γράμμασι. Ἀμαθαδιὰ τὸ αὐτὸν ταῦτα ἐξεργασαίμενον δῆ
πρὸς ταῖς Σούσων πύλαις ἐξαυρῶσθαι σὺν τῇ παυοικίᾳ, τὴν καταξίαν τῷ τὰ πάντα ἐπικρατοῦντος Θεοῦ διατάξους 70.
ἀποδώσοντος αὐτῷ κρίσιν. τὸ δὲ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐκθέντες ἐν παντὶ τόπῳ μετὰ παῤῥησίας, ἐᾶν τὲς Ἰουδαίους χρῆσθαι τοῖς ἑαυτῶν νόμοις, καὶ συνεπιχύειν αὐτοῖς, ὅπως 75.
τὲς ἐν καιρῷ θλίψεως ἐπιθεμένους αὐτοῖς, ἀμύνωνται τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῇ δωδεκάτου μηνὸς Ἀδὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. ταύτην γὰρ ὁ ἐπὶ πάντα δυναστεύων Θεὸς ταύτη
ἀντ' ἐλευθερίας τῷ ἐκλεκτῷ γένους, ἐποίησεν αὐτοῖς εὐφροσύνην. καὶ ὑμεῖς δὴ ἐν 80.
ταῖς ἐπωνύμοις ὑμῶν ἑορταῖς, ἐπίσημον ἡμέραν μετὰ παίσης εὐωχίας ἄγετε, ὅπως καὶ νῦν καὶ μετὰ ταῦτα σωτηρία μὲν ὑμῖν, καὶ τῶν εὐνοούντων τοῖς 85.
Πέρσαις, τῶν δὲ ὑμῖν ἐπιβελευσάντων τούτοις μνημόσυνον τῆς ἀπωλείας. πᾶσα δὲ πόλις ἢ χώρα τὸ σύνολον, ἥτις κατὰ ταῦτα μὴ ποιήσῃ, δόρατι καὶ πυρὶ καταναλωθήσεται μετ' ὀργῆς. ἃ μόνον 90.
ἀνθρώποις ἄβατος, ἀλλὰ καὶ θηρίοις καὶ

Ibid. lin. 34. ἃ χρώμενοι) ἃ abeſt. ib. lin. 36. μετὰ ἐπιεικεστέρας) μετ' ἐπιεικεστέρας. ib. lin. 37. Ἀμαθοῦ) ἀμαθῆ. ib. lin. 43. ὡς ἀναγορ. ἡμῶν πατέρα καὶ προσκυνούμενος) ὥστε ἀναγορεύεσθαι ἡμῶν πατέρα, καὶ προσκυνούμενος. ib. lin. 47. ἐπιτήδευσεν) ἐπιτήδευσε. ibid. ἡμᾶς στερῆσαι, τῷ) στερῆσαι ἡμᾶς, καὶ τῷ. ib. lin. 54. τρόπων φήθη λαβεῖν τοὺς ἐρήμους τήν τε) τρόπων τούτων φήθη λαβεῖν ἡμᾶς ἐρήμους, τήν τῶν. ib. lin. 59. κακούργους οὐκ ὄντας) οὐ κακούργους ὄντας. ib. lin. 61. υἱοὺς ὑψίστα) υἱοὺς τῷ ὑψίστου. ib. lin. 64. ποιήσατε) ποιήσετε. ib. lin. 65. Ἀμαθαδοῦ) ἀμαθαδοῦ. ib. lin. 66. διὰ τὸ αὐτὸν ταῦτα) διὰ τὸ αὐτὸν τὸν ταῦτα. ib. lin. 72. ἐκθέντες) ἐκθέντες. ib. lin. 74. νόμοις) νομίμοις. ib. lin. 79. ταύτη γὰρ ἐπὶ πάντα) ταύτην γὰρ ὁ τὰ πάντα. ib. lin. 81. ἐπωνύμοις) addit ὑμῶν ἑορταῖς. ib. lin. 84. σωτηρία μὲν ὑμῖν, καὶ τῶν εὐνοούντων τοῖς Πέρσαις, τῶν δὲ τούτοις ἐπιβουλευσάντων) σωτηρία ἡ ἡμῖν, καὶ τοῖς εὐνοῦσι πέρσαις, τοῖς δὲ ἡμῖν ἐπιβαλεύσασι.

Digitized by Google

σοι, καὶ αὐτὸν ἐκρέμασα ἐπὶ τῷ ξύλου, ὅτι τὰς χεῖρας ἐπήνεγκε τοῖς Ἰουδαίοις, τί ἔτι ἐπιζητεῖς;

8. Γράφετε καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ ὀνόματός μου, ὡς δοκεῖ ὑμῖν, καὶ σφραγίσατε τῷ δακτυλίῳ μου· ὅσα γὰρ γράφεται τῷ βασιλέως ἐπιτάξαντος, καὶ σφραγισθῇ τῷ δακτυλίῳ μου, ἐκ ἔξιν αὐτοῖς ἀντειπεῖν.

9. Ἐκλήθησαν δὲ οἱ γραμματεῖς ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ, ὅς ἐστι Νισὰ, τρίτῃ καὶ εἰκάδι τῷ αὐτῷ μηνὸς, καὶ ἐγράφη τοῖς Ἰουδαίοις, ὅσα ἐνετείλατο τοῖς οἰκονόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν σατραπῶν, ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας, ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ σατραπείαις κατὰ χώραν καὶ χώραν, καὶ τὴν αὐτῶν λέξιν.

10. Καὶ ἐγράφη διὰ τῶ βασιλέως, καὶ ἐσφραγίσθη τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ· καὶ ἐξαπέστειλε τὰ γράμματα διὰ βιβλιαφόρων,

11. ὡς ἐπέταξεν αὐτοῖς χρήσασθαι τοῖς νόμοις αὐτῶν ἐν πάσῃ τῇ πόλει, βοηθῆσαί τε αὐτοῖς, καὶ χρῆσθαι τοῖς ἀντιδίκοις αὐτῶν καὶ τοῖς ἀντικειμένοις αὐτῶν, ὡς βέλονται,

12. ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ Ἀρταξέρξε, τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῷ δωδεκάτου μηνός, ὅς ἐστιν Ἀδάρ.

13. Ὧν ἐστιν ἀντιγεγραμμένον τῆς ἐπιστολῆς τὸ ὑπογεγραμμένον· Βασιλεὺς μέγας Ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ σατραπείαις χωρῶν ἄρχουσι, καὶ σατράπαις τοῖς τὰ ἡμέτερα φρονοῦσι, χαίρειν. Πολλοὶ τῇ πλείστῃ τῶν εὐεργετούντων χρηστότητι πυκνότερον τιμώμενοι μείζον ἐφρόνησαν, καὶ οὐ μόνον τοὺς ὑποτεταγμένους ἡμῖν ζητοῦσι κακοποιεῖν, τόν τε κόρον οὐ δυνάμενοι φέρειν, καὶ τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ἐπιχειροῦσι μηχανᾶσθαι· καὶ (κατὰ) τὴν εὐχαριστίαν οὐ μόνον ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀνταναιροῦντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῶν ἀπειραγάθων κόμποις ἐπαρθέντες, τὸ τὰ πάντα κατοπτεύοντος ἀεὶ Θεοῦ μισοπόνηρον διαλαμβάνουσιν ἐκφεύξεσθαι δίκην. Πολλάκις δὲ καὶ πολλοὺς τῶν ἐπ' ἐξουσίαις τεταγμένων τῶν πίστευθέντων χειρίζειν φίλων τὰ πράγματα, παραμυθίᾳ [a] μετατιθέντες αἱμάτων ἀθῴων [b] καταστήσαντες περιέβαλε συμφορᾶς ἀνηκέστους, [c] τῇ τῆς [d] κακοηθείας ψευδεῖ [e] παραλογισμῷ παραλογισαμένων τὴν τῶν ἐπικρατούντων ἀκέραιον [f] εὐγνωμοσύνην. Σκοπεῖν θείας δὲ ἔξεστιν, ὃ τοσοῦτον ἐκ τῶν παλαιστέρων ὡς παρεδώκαμεν ἱστοριῶν, ὅσα ἐστὶ παρὰ πόδας ὑμᾶς ἐκζητοῦντας ἀνοσίους συνπεπλεσμένα τὴν τῶν [*] ἀνικῆς δυναστυόντων

[a] μεταξὺ τῶν μετὰ τῶν
[b] καταστήσας
[c] τῶν
[d] ἀλλοτρίου
[e] παραλογισμῷ
[f] εὐγνωμοσύνην
[*] ἀξιοδυναστευόντων

λοιμό-

v. 7. ἐκὶ τῷ ξύλου) absque articulo. ibid. τί ἐπιζητεῖς;) τί ἔτι ἐπιζητεῖς; v. 8. Γράφετε) γράψατε. v. 9. Νισὰ) νισὰν. ibid. τῷ αὐτοῦ μηνὸς) τῷ αὐτοῦ ἔτους. ib. εἴκοσι καὶ ἑπτὰ σατραπείαις) εἰκοσιεπτὰ σατράπαις. v. 10. Καὶ ἐγράφη) ἐγράφη δὲ. ibid. ἐξαπέστειλε) ἐξαπέστειλαν. ib. βιβλιαφόρων) βιβλιοφόρων. v. 11. χρήσασθαι) χρῆσθαι. ib. ἐν τῇ πόλει, βοηθῆσαι) ἐν πάσῃ πόλει, βοηθῆσαί τε. ib. τοῖς ἀντικειμένοις) τοῖς ἐντιδίποις αὐτῶν, καὶ τοῖς ἀντικειμένοις. v. 12. τοῦ μηνὸς) τῷ δωδεκάτου μηνός. v. 13. lin. 4. εἴκοσι καὶ ἑπτὰ) εἰκοσιεπτὰ. ib. lin. 6. καὶ σατράπαις τοῖς ἡ καὶ τοῖς. ib. lin. 13. (κατὰ) deeſt. ib. lin. 18. διαλαμβάνουσιν) ὑπολαμβάνουσιν. ib. lin. 21. παραμυθίᾳ - - Σκοπεῖν) παραμυθίᾳ μετόχους αἱμάτων ἀθώων καταστήσασα περιέβαλε συμφορὰς ἀνηκέστους, τῷ τῆς κακοηθείας ψευδεῖ παραλογισμῷ παραλογισαμένων τὴν τῶν ἐπικρατούντων ἀκέραιον εὐγνωμοσύνην. σκοπεῖν. ib. lin. 30. ἀξιοδυναστευόντων) ἀνάξιοι δυναστεύοντων.

ὃς τις ἐτόλμησε ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο;

6. Εἶπε δὲ Ἐσθήρ· ἄνθρωπος ἐχθρὸς Ἀμὰν ὁ πονηρὸς οὗτος. Ἀμὰν δὲ ἐταράχθη ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης.

7. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξανέστη ἐκ τοῦ συμποσίου εἰς τὸν κῆπον· ὁ δὲ Ἀμὰν παρεστήκει τὴν βασίλισσαν· ἑώρα γὰρ αὐτὸν ἐν κακοῖς ὄντα.

8. Ἐπέστρεψε δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ κήπου. Ἀμὰν δὲ ἐπιπεπλάκει (καὶ ἔπεσεν) ἐπὶ τὴν κλίνην, αἰτῶν αὐτήν· εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· ὥστε καὶ τὴν γυναῖκα ἐκβιάζῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου; Ἀμὰν δὲ ἀκούσας, διετράπη τῷ προσώπῳ.

9. Εἶπε δὲ Βουγαθὰν εἷς τῶν εὐνούχων πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδοὺ καὶ τὸ ξύλον ὃ ἡτοίμασεν Ἀμὰν Μαρδοχαίῳ τῷ λαλήσαντι περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἕστηται ἐν τοῖς Ἀμὰν πηχῶν πεντήκοντα. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· σαυρωθήτω ἐπ' αὐτοῦ. τοῦ βασιλέως

10. Καὶ ἐκρεμάθη Ἀμὰν ἐπὶ τοῦ ξύλου ὃ ἡτοίμασε Μαρδοχαίῳ· καὶ τότε ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἐδωρήσατο Ἐσθὴρ ὅσα ὑπῆρχεν Ἀμὰν τῷ διαβόλῳ, καὶ Μαρδοχαῖος δὲ προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ὑπέδειξε γὰρ Ἐσθὴρ, ὅτι ἐνοικειώται αὐτῇ. ἐνοικειώτο

2. Ἔλαβε δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον ὃν ἀφείλατο τοῦ Ἀμὰν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν Μαρδοχαίῳ, καὶ κατέστησεν Ἐσθὴρ Μαρδοχαῖον ἐπὶ πάντων τῶν Ἀμάν.

3. Καὶ προσθεῖσα ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἠξίου ἀφελεῖν τὴν Ἀμὰν κακίαν, καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς Ἰουδαίοις.

4. Καὶ ἐξέτεινεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τὴν ῥάβδον τὴν χρυσῆν· ἐξηγέρθη δὲ Ἐσθὴρ παρεστηκέναι τῷ βασιλεῖ.

5. Καὶ εἶπεν Ἐσθήρ· εἰ δοκεῖ σοι, καὶ εὗρον χάριν ἐνώπιόν σου, πεμφθήτω ἀποστρέψαι τὰ γράμματα τὰ ἐξαπεσταλμένα ὑπὸ Ἀμὰν, τὰ γραφέντα ἀπολέσαι τοὺς Ἰουδαίους, ὅσοι εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ἀπολέσαι

6. πῶς γὰρ δυνήσομαι ἐπιδεῖν τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου, καὶ πῶς δυνήσομαι σωθῆναι ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς πατρίδος μου;

7. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ ✻ τῇ βασιλίσσῃ, καὶ Μαρδοχαίῳ τῷ Ἰουδαίῳ· εἰ πάντα τὰ ὑπάρχοντα Ἀμὰν ἐχαρισάμην σοι,

---

v. 7. ἐκ τοῦ συμποσίου) ἀπὸ τοῦ συμποσίου. ibid. ἑώρα γὰρ αὐτὸν) ἑώρα γὰρ ἑαυτόν. v. 8. ἀπὸ τοῦ κήπου.) ἐκ τοῦ κήπου. ibid. (καὶ ἔπεσεν) abeſt. ib. αἰτῶν αὐτήν.) αἰτῶν τὴν βασίλισσαν. ib. ἐκβιάζῃ) βιάζῃ. v. 9 τοῦ βασιλέως· ἰδοὺ καὶ τὸ ξύλον ὃ ἡτοίμασεν) περὶ τοῦ βασιλέα. ἰδοὺ καὶ ξύλον ἡτοίμασεν. ibid. Ἀμὰν πηχῶν) ἀμὰν ξύλον πηχῶν. v. 10. ὃ ἡτοίμασε) ὃ ἡτοιμάσθη. ibid. ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς) transpoſita. CAP. VIII. v. 1. Μαρδοχαίῳ δὲ) δὲ abeſt. ibid. ἐνοικειώτο) ἐνοικείται. v. 2. τοῦ Ἀμὰν, καὶ ἔδωκεν) ἀμὰν, καὶ ἔδωκεν αὐτόν. v. 4. Καὶ ἐξέτεινεν) ἐξέτεινε δὲ. v. 5. ἐνώπιόν σου) non habet. ibid. ἀποστρέψαι τὰ γρ. τὰ ἐξαπεσταλμένα) ἀποστραφῆναι τὰ γράμματα, τὰ ἀπεσταλμένα. ib. ἀπολέσαι τοὺς Ἰουδ. ὅσοι εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ.) ἀπολέσθαι τοὺς ἰουδαίους, οἳ εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ib. ἰδεῖν) ἰδεῖν. v. 7. Ἐσθὴρ τῇ βασιλίσσῃ) πρὸς Ἐσθήρ. ibid. Ἀμὰν ἐχαρισάμην) ἀμὰν ἔδωκα καὶ ἐχαρισάμην.

Digitized by Google

ξάσαι; εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ Ἀμάν· τίνα θέλει ὁ βασιλεὺς δοξάσαι εἰ μὴ ἐμέ;

τῷ βασιλεῖ

7. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν βασιλέα· ἄνθρωπον ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι,

ἐνεγκάτω

8. ἐνεγκάτωσαν οἱ παῖδες τὰ βασιλέως στολὴν βυσσίνην ἣν ὁ βασιλεὺς περιβάλλεται, καὶ ἵππον ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπιβαίνει,

9. καὶ δότω ἑνὶ τῶν φίλων τῷ βασιλέως τῶν ἐνδόξων, καὶ στολισάτω τὸν ἄνθρωπον ὃν ὁ βασιλεὺς ἀγαπᾷ· καὶ ἀναβιβασάτω αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ κηρυσσέτω διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, λέγων· οὕτως ἔσται παντὶ ἀνθρώπῳ, ὃν ὁ βασιλεὺς δοξάζει.

ποιήσομεν

10. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμάν· καλῶς ἐλάλησας· οὕτως ποίησον τῷ Μαρδοχαίῳ τῷ Ἰουδαίῳ, τῷ θεραπεύοντι ἐν τῇ αὐλῇ, ὃν εἶπεν ὁ βασιλεύς, καὶ μὴ παραπεσάτω σε λόγος ὧν ἐλάλησας.

11. Ἔλαβε δὲ Ἀμὰν τὴν στολὴν καὶ τὸν ἵππον, καὶ ἐστόλισε τὸν Μαρδοχαῖον, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, καὶ ἐκήρυσσε λέγων· οὕτως ἔσται παντὶ ἀνθρώπῳ ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι.

12. Ἐπέστρεψε δὲ ὁ Μαρδοχαῖος εἰς τὴν αὐλήν· Ἀμὰν δὲ ὑπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια λυπούμενος κατὰ κεφαλῆς.

13. Καὶ διηγήσατο Ἀμὰν τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ Σωσάρᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ τοῖς φίλοις. καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ φίλοι, καὶ ἡ γυνή· εἰ ἐκ γένους Ἰουδαίων Μαρδοχαῖος, ἤρξαι ταπεινοῦσθαι ἐνώπιον αὐτοῦ, πεσὼν πεσῇ, καὶ μὴ δύνῃ αὐτὸν ἀμύνασθαι, ὅτι ὁ Θεὸς ὁ ζῶν μετ' αὐτοῦ.

14. Ἔτι αὐτῶν λαλούντων, παραγίνονται οἱ εὐνοῦχοι, ἐπισπεύδοντες τὸν Ἀμὰν ἐπὶ τὸν πότον ὃν ἡτοίμασεν Ἐσθήρ.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

Εἰσῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμάν, συμπιεῖν τῇ βασιλίσσῃ.

2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐν τῷ πότῳ· τί ἐστιν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα; καὶ τί τὸ αἴτημά σε; καὶ τί τὸ αἴτημά σου; καὶ ἔσται σοι ἕως τοῦ ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.

3. Καὶ ἀποκριθεῖσα, εἶπεν· εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, δοθήτω ἡ ψυχὴ τῷ αἰτήματί μου, καὶ ὁ λαὸς λόγος μου τῷ ἀξιώματί μου.

4. Ἐπράθημεν γὰρ ἐγώ τε καὶ ὁ λαός μου εἰς ἀπώλειαν, καὶ διαφθοράν, καὶ δουλείαν, ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ παρήκουσα· ὁ γὰρ ἄξιος ὁ διάβολος τῆς αὐλῆς τοῦ βασιλέως.

5. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· τίς ἔστος, ὃς

---

v. 7. τῷ βασιλεῖ.) πρὸς τὸν βασιλέα. v. 8. ἐνεγκάτω στολήν) ἐνεγκάτωσαν οἱ παῖδες τῷ βασιλέως στολήν. v. 10. ποιήσομεν Μαρδοχαίῳ) ποίησον τῷ μαρδοχαίῳ. ibid. θεραπεύοντι, ὃν εἶπεν ὁ βασιλεύς, καὶ μή) θεραπεύοντι ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ μή. v. 11. ἵππον) adjicit, καὶ ἐστόλισε τὸν μαρδοχαῖον, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον. v. 13. Σωσάρᾳ) ζωσάρᾳ. ibid. εἶπον) εἶπαν. ib. ἐὰν μὴ δύνῃ) καὶ ἐὰν μὴ δύνῃ. ib. ὁ Θεὸς ὁ ζῶν) Θεὸς ζῶν. CAP. VII. v. 2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῇ δευτέρᾳ) εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τῇ δευτέρᾳ. ibid. ἡ βασίλισσα) absque articulo. ib. ἕως σου ἕως τοῦ ἡμ.) ἕως σου ἕως ἡμίσους. v. 3. καὶ ὁ λόγος τῷ ἀξιώματι) καὶ ὁ λαός μου τῷ ἀξιώματι. v. 4. ἀπώλειαν) addit καὶ διαφθοράν.

8. εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον τοῦ βασιλέως, ἐλθάτω ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν ÷ ἐπὶ τὴν αὔριον εἰς τὴν δοχὴν, ἣν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ αὔριον γὰρ ποιήσω τὰ αὐτά.

9. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀμὰν ἀπὸ τοῦ βασιλέως ὑπερχαρὴς εὐφραινόμενος· ἐν δὲ τῷ ἰδεῖν Μαρδοχαῖον τὸν Ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ, ἐθυμώθη Ἀμὰν σφόδρα.

10. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐκάλεσε τοὺς φίλους, καὶ Σωσάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,

11. καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν ἣν ὁ βασιλεὺς περιέθηκεν αὐτῷ, καὶ ὡς ἐποίησεν αὐτὸν πρῶτον ἡγεῖσθαι τῆς βασιλείας.

12. Καὶ εἶπεν Ἀμάν· ἡ κέκληκεν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα μετὰ τοῦ βασιλέως οὐθένα εἰς τὴν δοχὴν, ἀλλ' ἢ ἐμὲ, καὶ εἰς τὴν κέκληκεν αὔριον κέκλημαι.

13. Καὶ ταῦτά μοι οὐκ ἀρέσκει, ὅταν ἴδω Μαρδοχαῖον τὸν Ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ.

14. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Σωσάρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ φίλοι· κοπήτω σοι ξύλον πηχῶν πεντήκοντα, ὄρθρου δὲ εἶπον τῷ βασιλεῖ, καὶ κρεμασθήτω Μαρδοχαῖος ἐπὶ τοῦ ξύλου· σὺ δὲ εἴσελθε εἰς τὴν δοχὴν σὺν τῷ βασιλεῖ, καὶ εὐφραίνου. Καὶ ἤρεσε τὸ ῥῆμα τῷ Ἀμὰν, καὶ ἡτοιμάσθη τὸ ξύλον.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

Ὁ δὲ Κύριος ἀπέστησε τὸν ὕπνον ἀπὸ τοῦ βασιλέως τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ εἶπε τῷ διακόνῳ αὐτοῦ * εἰσφέρειν γράμματα μνημόσυνα τῶν ἡμερῶν ἀναγιγνώσκειν αὐτῷ· διδασκάλῳ * εἰσφέρων

2. εὗρε δὲ τὰ γράμματα τὰ γραφέντα περὶ Μαρδοχαίου, ὡς ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ περὶ τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βασιλέως ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτοὺς, καὶ αὐτοῦ ζητῆσαι ἐν τῷ ἐπιβαλεῖν αὐτοὺς τὰς χεῖρας Ἀρταξέρξῃ.

3. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· τίνα δόξαν ἢ χάριν ἐποιήσαμεν τῷ Μαρδοχαίῳ; καὶ εἶπον τὰ παιδάρια τῷ βασιλεῖ οἱ ἐκ τῆς διακονίας· οὐκ ἐποίησας αὐτῷ οὐθέν·

4. ἐν δὲ τῷ πυνθάνεσθαι τὸν βασιλέα περὶ τῆς εὐνοίας Μαρδοχαίου, ἰδοὺ Ἀμὰν ἐν τῇ αὐλῇ. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· τίς ἐν τῇ αὐλῇ; ὁ δὲ Ἀμὰν εἰσῆλθεν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ, κρεμάσαι τὸν Μαρδοχαῖον ἐπὶ τῷ ξύλῳ, ᾧ ἡτοίμασε.

5. Καὶ εἶπον οἱ ἐκ τῆς διακονίας τοῦ βασιλέως· ἰδοὺ Ἀμὰν ἕστηκεν ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καλέσατε αὐτόν.

6. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμάν· τί ποιήσω τῷ ἀνθρώπῳ, ὃν ἐγὼ θέλω δοξάσαι; ᾧ

v. 8. ἐναντίον) ἐνώπιον. ibid. ἐπὶ τὴν αὔριον) ἔτι τὴν αὔριον. ib. καὶ αὔριον γὰρ) γὰρ abest. v. 9. Ἀμὰν) ὁ ἀμὰν. ibid. ἰδεῖν Μαρδοχαῖον) ἰδεῖν ἀμὰν μαρδοχαῖον. ib. ἐθυμώθη Ἀμὰν) Ἀμὰν deest. v. 10. εἰσῆλθεν) εἰσελθὼν. ibid. καὶ ἐκάλεσε) καὶ deest. ib. Σωσάραν) ζωσάραν. v. 11. περιέθηκεν αὐτῷ) transposita. ibid. πρῶτον ἡγεῖσθαι) πρωτεύειν καὶ ἡγεῖσθαι. v. 12. Καὶ Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα) καὶ εἶπεν ἀμάν, οὐ κέκληκεν ἡ βασίλισσα. ibid. ἀθένα) οὐδένα. ib. κέκληκεν.) κέκλημαι. v. 14. Σωσάρα) ζωσάρα. ibid. κοπήτω) addit σοι. CAP. VI. v. 1. τῷ διδασκάλῳ αὐτοῦ εἰσφέρων) τῷ διακόνῳ αὐτοῦ εἰσφέρειν. ibid. ἀναγιγνώσκειν) ἀναγινώσκειν. v. 2. εὐνοῦχων αὐτοῦ) εὐνοῦχων τοῦ βασιλέως. ibid. ἐν τῷ ἐπιβαλεῖν αὐτοὺς τὰς) καὶ ζητῆσαι ἐπιβαλεῖν τὰς. v. 3. εἶπον οἱ ἐκ τῆς διακονίας·) εἶπαν οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως. ibid. οὐθέν.) ἀδέν. v. 5. εἶπον οἱ ἐκ τῆς διακονίας) εἶπαν οἱ διάκονοι. v. 6. ᾧ ἐγὼ θέλω) ὃν ἐγὼ θέλω.

Digitized by Google

καὶ σωτῆρα, παρέλαβε τὰς δύο ἄβρας. ἐπερείδετο καὶ τῇ μὲν μιᾷ ἐπερείδετο ὡς τρυφερευομένη, ἡ δὲ ἑτέρα ἐπηκολούθει καυφίζουσα τὴν ἔνδυσιν αὐτῆς. καὶ αὐτὴ ἐρυθριῶσα ἀκμῇ κάλλους αὐτῆς. καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἱλαρὸν, ὡς προσφιλές. ἡ δὲ καρδία αὐτῆς ἀπεσκυμμένη ἀπὸ τοῦ φόβου. καὶ εἰσελθοῦσα πάσας τὰς θύρας, ἔστη ἐναντίον τοῦ βασιλέως. καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ τὴν στολὴν τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ ἐνεδέδυκει, ὅλος διὰ χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτελῶν, καὶ ἦν φοβερὸς σφόδρα. καὶ ἦρε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πεπυρωμένον δόξῃ, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ· καὶ ἔπεσεν ἡ βασίλισσα, καὶ μετέβαλε τὸ χρῶμα αὐτῆς ἐν ἐκλύσει, καὶ ἐπέκυψεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς ἄβρας τῆς προπορευομένης αὐτῆς, καὶ μετέβαλεν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ βασιλέως εἰς πραΰτητα, καὶ ἀγωνιάσας ἀνεπήδησεν ἀπὸ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ μέχρις οὗ κατέστη. καὶ παρεκάλει αὐτὴν λόγοις εἰρηνικοῖς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· τί ἐστιν Ἐσθήρ; ἐγὼ ὁ ἀδελφός σου, θάρσει, οὐ μὴ ἀποθάνῃς· ὅτι κοινὸν τὸ πρόσταγμα ἡμῶν ἐστι· πρόσελθε.

2. Καὶ ἄρας τὴν χρυσῆν ῥάβδον, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐσθήρ, καὶ εἶπε· λάλησόν μοι· καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἶδόν σε Κύριε ὡς ἄγγελον Θεοῦ, καὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου ἀπὸ φόβου τῆς δόξης σου, ὅτι θαυμαστὸς εἶ Κύριε, καὶ τὸ πρόσωπόν σου χαρίτων μεστόν· ἐν δὲ τῷ διαλέγεσθαι αὐτὴν ἔπεσεν ἀπὸ ἐκλύσεως αὐτῆς. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐταράσσετο, καὶ πᾶσα ἡ θεραπεία αὐτοῦ παρεκάλει αὐτήν.

3. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς· τί θέλεις Ἐσθήρ; καὶ τί σου ἐστὶ τὸ αἴτημα; ἕως τοῦ ἡμίσους τῆς βασιλείας μου, καὶ ἔσται σοι.

4. Εἶπε δὲ Ἐσθήρ· ἡμέρα μοι σήμερον ἐπίσημός ἐστι· εἰ οὖν δοκεῖ τῷ βασιλεῖ, ἐλθέτω ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν εἰς τὴν δοχὴν, ἣν ποιήσω σήμερον.

5. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· κατασκεύασατε Ἀμὰν, ποιῆσαι τὸν λόγον Ἐσθήρ. Καὶ παρεγένοντο ἀμφότεροι ἐπὶ τὴν δοχὴν, ἣν εἶπεν Ἐσθήρ.

6. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐσθὴρ ἐν τῷ πότῳ ✻ τί οἶνου· τί ἐστιν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα; καὶ ἔσται σοι ὅσα αἰτήσῃ.

7. Καὶ εἶπεν Ἐσθήρ· τὸ αἴτημά μου, καὶ τὸ αἴτημά μου·

ψ. 1. lin. 7. παρέλαβε δύο) παρέλαβε τὰς δύο. ib. lin. 8. ἐπερείδετο) ἐπηρείδετο. ib. lin. 15. ἔστη) κατέστη. ib. lin. 17. καὶ τὴν στολὴν) καὶ πᾶσαν στολὴν. ib. lin. 20. καὶ ἦρε) καὶ ἦρται. ib. lin. 21. πεπυρωμένον, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ·) πεπυρωμένον δόξῃ, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ ἐβλέφει. ib. lin. 24. ἐπέκυψεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς) κατεπέκυψεν ἐπὶ τὴν κεφαλήν. ib. lin. 25. προπορευομένης αὐτῆς) αὐτῆς abeſt. ib. lin. 28. θρόνου, καὶ) θρόνου αὐτοῦ, καὶ. v. 2. τὴν Ἐσθὴρ) αὐτὴν. ibid. ἀπὸ τῆς δόξης) ἀπὸ φόβου τῆς δόξης. ib. ἐκλύσεως αὐτῆς.) αὐτῆς deeſt. v. 3. αἴτημά σου ἐστὶ) ἔστω σοι. v. 4. ἡμέρα μοι σήμερον ἐπίσημος·) ἡμέρα μου ἐπίσημος σήμερόν ἐστι. ibid. ἐλθέτω ὁ βασιλεὺς καὶ) ἐλθάτω καὶ αὐτὸς καὶ. v. 5. κατασκεύασατε Ἀμὰν ποιῆσαι τὸν) κατασκεύασατε ἀμὰν, ὅπως ποιήσωμεν τὸν. ibid. παρεγένοντο ἀμφ. ἐπὶ τὴν) παραγίνονται ἀμφότεροι εἰς τὴν. v. 6. in Rom. ἐν δὲ τῷ πότῳ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐσθήρ· τί ἐστι βασίλισσα Ἐσθήρ; καὶ ἔστω σοι αἰτοῦ. v. 7. Ἐσθήρ.) abeſt. ibid. αἴτημά μου) μοι deeſt.

μὴ ἐχούσῃ βοηθὸν εἰ μὴ σὲ, ὅτι κίνδυνός μου ἐν τῇ χειρί μου. ἐγὼ ἤκουον
50. Κύριε, τῶ πατρός μου, ὅτι σὺ Κύριε ἔλαβες τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰς πατέρας ἡμῶν ἐκ πάντων τῶν προγόνων αὐτῶν εἰς κληρονομίαν αἰώνιον, καὶ ἐποίησας αὐτοῖς ὅσα
55. Ὅτι ἐλάλησας αὐτοῖς. Καὶ νῦν ἡμαρτήκαμεν ἐνώπιόν σου, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ἀνθ' ὧν ἐδοξάσαμεν τὰς θεὰς αὐτῶν· δίκαιος εἶ Κύριε, καὶ νῦν οὐχ ἱκανώθησαν ἐν τῷ
60. πικρασμῷ δεήσεως ἡμῶν, ἀλλὰ ἔθηκαν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν εἰδώλων αὐτῶν, ἐξάραι ὁρισμὸν στόματός σε, καὶ ἀφανίσαι κληρονομίαν
ἐνφράξῃ σε, καὶ ἐμφράξαι στόμα ὑμνούντων σοι,
θυσιαστή- καὶ σβέσαι δόξαν οἴκου σου, καὶ θυσιαριον σοι στηρίου σου, καὶ ἀνοῖξαι στόμα ἐθνῶν εἰς ἀρεταὶς ματαίαις, καὶ θαυμασθῆναι βασιλέα σάρκινον εἰς αἰῶνα. μὴ παραδῷς Κύριε τὸ σκῆπτρόν σου τοῖς μὴ οὖσι,
70. καὶ μὴ γελασάτωσαν ἐν τῇ πτώσει ἡμῶν, ἀλλὰ στρέψον τὴν βουλὴν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς. τὸν δὲ ἀρξάμενον ἐφ' ἡμᾶς παραδειγμάτισον· μνήσθητι Κύριε, γνώσθητι ἐν καιρῷ θλίψεως ἡμῶν, καὶ
75. ἐμὲ θάρσυνον βασιλεῦ τῶν θεῶν, καὶ πάσης ἀρχῆς ἐπικρατῶν. δὸς λόγον εὔρυθμον εἰς τὸ στόμα μου ἐνώπιον τοῦ λέοντος, καὶ μεταθὲς τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἰς μῖσος τοῦ πολεμοῦντος ἡμᾶς, εἰς συντέλειαν αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμοιούντων 80.
αὐτῷ. ἡμᾶς δὲ ῥῦσαι ἐν χειρί σου, καὶ βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ, καὶ μὴ ἐχούσῃ βοηθὸν εἰ μὴ σὲ Κύριε· πάντων γνῶσιν ἔχεις, καὶ οἶδας ὅτι ἐμίσησα δόξαν ἀνόμων, καὶ βδελύσσομαι κοίτην 85.
ἀπεριτμήτων, καὶ παντὸς ἀλλοτρίου. σὺ οἶδας τὴν ἀνάγκην μου, ὅτι βδελύσσομαι τὸ σημεῖον τῆς ὑπερηφανείας μου, ὃ ἔστιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου ἐν ἡμέραις ὀπτασίας μου. βδελύσσομαι αὐτὸ ὡς ῥάκος καταμηνίων, 90.
καὶ οὐ φορῶ αὐτὸ ἐν ἡμέραις ἡσυχίας μου. καὶ οὐκ ἔφαγεν ἡ δούλη σου τραπέζαν Ἀμάν, καὶ οὐκ ἐδόξασα συμπόσιον βασιλέως, οὐδὲ ἔπιον οἶνον σπονδῶν. καὶ
οὐκ ἠὐφράνθη ἡ δούλη σου ἀφ' ἡμέρας 95.
μεταβολῆς μου μέχρι νῦν, πλὴν ἐπὶ σοὶ Κύριε ὁ Θεὸς Ἀβραάμ. ὁ Θεὸς ὁ ἰσχύων ἐπὶ πάντας, εἰσάκουσον φωνῆς ἀπηλπισμένων, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν πονηρευομένων, καὶ ῥῦσαι με ἐκ τοῦ φόβου μου.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς ἐπαύσατο προσευχομένη, ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς θεραπείας, καὶ περιεβάλετο τὴν δόξαν αὐτῆς. καὶ γενηθεῖσα ἐπιφανὴς, ἐπι- 5.
καλεσαμένη τὸν πάντων ἐπόπτην Θεὸν καὶ

ibid. lin. 49. ἐν τῇ χειρί μου.) ἐν χειρί μκ. ibid. ἐγὼ ἤκουον Κύριε, τῶ πατρός μκ, ὅτι) ἐγὼ ἤκουον ἐκ γενετῆς μου ἐν φυλῇ πατριᾶς μου, ὅτι. ib. lin. 55. ἐλάλησας αὐτοῖς. Ὅτι ἡμαρτήκαμεν) ἐλάλησας. καὶ νῦν ἡμάρτομεν. ib. lin. 59. τῷ πικρασμῷ) ἐν πικρασμῷ. ib. lin. 60. ἀλλὰ ἔθηκαν) ἀλλ' ἔθηκαν. ib. lin. 64. ἐνφράξῃ τόμα ὑμνούντων) ἐμφράξαι τόμα αἰνούντων. ib. lin. 65. καὶ θυσιαστήριόν σοι.) καὶ θυσιαστηρίᾳ σε. ib. lin. 70. γελασάτωσαν) κατηγελασάτωσαν. ib. lin. 82. ἰσχύσῃ βοηθὸν εἰ μὴ) βοηθὸν deeſt. ib. lin. 85. καὶ βδελύσσομαι) adjicit κοίτην ἀπεριτμήτων, καὶ παντὸς ἀλλοτρίου. σὺ οἶδας τὴν ἀνάγκην μου, ὅτι βδελύσσομαι. ib. lin. 88. κεφαλῆς ἐν ἡμέρᾳ) κεφαλῆς μκ ἐν ἡμέραις. ib. lin. 98. εἰσάκουσον φωνῆς) εἰσάκουσον φωνήν. CAP. V. v. 1. lin. 4. περιεβάλετο) περιεβάλετο.

λεῖθε· καὶ τίς οἶδεν, εἰ εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἐβασίλευσας;

15. Καὶ εἶπεν Ἐσθὴρ ἐξαποστεῖλαι τὸν ἥκοντα, πρὸς Μαρδοχαῖον, λέγουσα πάλιν·

16. Βαδίσας ἐκκλησίασον τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ἐν Σούσοις, καὶ νηστεύσατε ἐπ' ἐμοὶ, καὶ μὴ φάγητε, μηδὲ πίητε ἐφ' ἡμέρας τρεῖς νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ ἐγὼ δὲ καὶ αἱ ἄβραι μου αὐτὸ ποιήσομεν· καὶ τότε εἰσελεύσομαι πρὸς τὸν βασιλέα παρὰ τὸν νόμον, ἐὰν καὶ ἀπολέσθαι με δέῃ.

17. Καὶ βαδίσας Μαρδοχαῖος ἐποίησεν ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Ἐσθήρ. Καὶ Μαρδοχαῖος ἐδεήθη Κυρίου, μνημονεύων πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, καὶ εἶπε· Κύριε
5. Θεὲ Κύριε βασιλεῦ πάντων κρατῶν, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ σου τὸ πᾶν ἔστι, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀντιδοξῶν σοι ἐν τῷ θέλειν σε σῶσαι τὸν Ἰσραήλ· ὅτι σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶν θαυμαζόμε-
10. νον ἐν τῇ ὑπ' οὐρανόν· Κύριος εἶ πάντων, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιτάξεταί σοι τῷ Κυρίῳ· σὺ πάντα γινγνώσκεις· σὺ οἶδας Κύριε, ὅτι οὐκ ἐν ὕβρει, οὐδὲ ἐν ὑπερηφανείᾳ, οὐδὲ ἐν φιλοδοξίᾳ ἐποίη-
15. σα τοῦτο, τὸ μὴ προσκυνεῖν τὸν ὑπερήφανον Ἀμάν. ὅτι ἡδόκουν φιλεῖν πέλματα ποδῶν αὐτοῦ πρὸς σωτηρίαν Ἰσραὴλ. ἀλλὰ ἐποίησα τοῦτο, ἵνα μὴ θῶ δόξαν ἀνθρώπου ὑπεράνω δόξης Θεοῦ μου, καὶ οὐ προσκυνήσω οὐθένα, πλὴν σοῦ τοῦ Κυρίου μου, καὶ οὐ ποιήσω αὐτὰ ἐν ὑπερηφανείᾳ. καὶ νῦν Κύριε βασιλεῦ ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, φεῖσαι τοῦ λαοῦ σου, ὅτι ἐπιβλέπουσιν ἡμῖν εἰς καταφθοράν, καὶ ἐπεθύμησαν ἀπολέσαι τὴν ἐξ ἀρχῆς κληρονομίαν σου. τὴ ὑπερίδης τὴν μερίδα σου, ἣν σεαυτῷ ἐλυτρώσω ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ἐπάκουσον τῆς δεήσεώς μου, καὶ ἱλάσθητι τῷ κλήρῳ σου, καὶ στρέψον τὸ πένθος ἡμῶν εἰς εὐωχίαν, ἵνα ζῶντες ὑμνῶμεν τὸ ὄνομά σου Κύριε, καὶ μὴ ἀφανίσῃς τὸ στόμα αἰνούντων σε. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐκέκραξεν ἐξ ἰσχύος αὐτῶν, ὅτι ὁ θάνατος αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν. καὶ Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα κατέφυγεν ἐπὶ τὸν Κύριον ἐν ἀγῶνι θανάτου καλειλημμένη, καὶ ἀφελομένη τὰ ἱμάτια τῆς δόξης αὐτῆς ἐνεδύσατο ἱμάτια στενοχωρίας καὶ πένθους, καὶ ἀντὶ τῶν ὑπερηφάνων ἡδυσμάτων, σποδοῦ καὶ κοπρίων ἔπλησε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς ἐταπείνωσε σφόδρα, καὶ πάντα τόπον ἀγαλλιάματος αὐτῆς κόσμου ἐπλήρωσε τριχῶν ἀρχῶν αὐτῆς. καὶ ἐδέετο Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεός μου ὁ βασιλεὺς ἡμῶν σὺ εἷ μόνος, βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ, καὶ μὴ

v. 14. οἶδεν, εἰς τὸν) ἆδεν, εἰ εἰὰ τὸν. v. 15. in Rom. καὶ ἐξαπέστειλεν ἐδήθ τὸν ἥκοντα πρὸς αὐτὸν, πρὸς μαρδοχαῖον, λέγουσα. v. 16. ἐφ' ἡμέρας) ἐπὶ ἡμέρας. ibid. καὶ ἐγὼ) κἀγὼ. ib. ἀπολέσθαι) addit με. v. 17. Καὶ Μαρδοχαῖος ἐδεήθη) καὶ ἐδέήθη. ibid. lin. 4. Κύριε Θεὲ Κύριε) κύριε κύριε. ib. lin. 10. Κύριος ἃ πάντων) κύριος ἃ πάντων. ib. lin. 12. γινγνώσκεις·) γινώσκεις. ib. lin. 18. ἀλλὰ ἐποίησα) ἀλλ' ἐποίησα. ib. lin. 19. Θεοῦ μου) μου abest. ib. lin. 20. ἐθνῶν) οὐδένα. ib. lin. 22. Κύριε βασιλεῦ ὁ Θεὸς) κύριε ὁ θεὸς ὁ βασιλεὺς ὁ θεὸς. ib. lin. 25. ἀπολέσθαι) ἀπολέσαι. ib. lin. 30. ὑμνῶμεν τὸ ὄνομά σε) ὑμνῶμέν σε τὸ ὄνομα. ib. lin. 32. τὸ στόμα αἰνούντων σοι.) στόμα αἰνούντων σε. ib. lin. 33. ὅτι ὁ θάνατος) absque articulo. ib. lin. 41. ἐπλησε) ἐνέπλησε. ib. lin. 43. τόπον ἀγαλλ. αὐτῆς κόσμου ἐπλήρωσε) τόπον κοσμου ἀγαλλιάματος αὐτῆς ἐπλησε· ib. lin. 45. ἐδέετο) ἐδεῖτο. ib. lin. 46. Κύριε ὁ Θεὸς μου ὁ βασιλεὺς) κύριέ μου βασιλεῦ.

ελθεῖν εἰς τὴν αὐλὴν, σάκκον ἔχοντα καὶ σποδόν.

3. Καὶ ἐν πάσῃ χώρᾳ ἔ ἐξετίθετο τὰ γράμματα, κραυγὴ καὶ κοπετὸς ἦν καὶ πένθος μέγα τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ σάκκον καὶ σποδὸν ἔστρωσαν ἑαυτοῖς.

4. Καὶ εἰσῆλθον αἱ ἄδρεαι καὶ οἱ εὐνοῦχοι τῆς βασιλίσσης, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῇ· καὶ ἐταράχθη ἀκούσασα τὸ γεγονὸς· καὶ ἀπέστειλε στολίσαι τὸν Μαρδοχαῖον, καὶ ἀφελέσθαι αὐτοῦ τὸν σάκκον. ὁ δὲ οὐκ ἐπείθη.

ἐπείθη

5. Ἡ δὲ Ἐσθὴρ προσεκαλέσατο Ἀχραθαῖον τὸν εὐνοῦχον αὐτῆς, ὃς παρειστήκει αὐτῇ, καὶ ἀπέστειλε μαθεῖν αὐτὸν παρὰ τοῦ Μαρδοχαίου τὸ αἴτιον. (ἐπὶ τὴν πλατείαν πρὸς τὰ βασιλέα.)

*7. Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸ γεγονὸς, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἣν ἐπηγγείλατο Ἀμὰν τῷ βασιλεῖ εἰς γάζαν ταλάντων μυρίων, ἵνα ἀπολέσῃ τοὺς Ἰουδαίους.

8. Καὶ τὸ ἀντίγραφον τὸ ἐν Σούσοις ἐκτεθὲν ὑπὲρ τοῦ ἀπολέσθαι αὐτοὺς ἔδωκεν αὐτῷ δεῖξαι τῇ Ἐσθήρ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐντείλασθαι αὐτῇ εἰσελθοῦσαν παραιτήσασθαι τὸν βασιλέα, καὶ αἰτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ λαοῦ ✠ καὶ τῆς πατρίδος, μνησθεῖσα ἡμερῶν ταπεινώσεώς σου, ὡς ἐτράφης ἐν χειρί μου, * διότι

ἐτράφης

* διὰ

τι Ἀμὰν ὁ δευτερεύων τῷ βασιλεῖ ἐλάλησε καθ' ἡμῶν εἰς θάνατον· ἐπικάλεσαι τὸν Κύριον, καὶ λάλησον τῷ βασιλεῖ περὶ ἡμῶν, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ θανάτου.

9. Εἰσελθὼν δὲ ὁ Ἀχραθαῖος ἐλάλησεν Ἐσθὴρ πάντας τοὺς λόγους τούτους. Ἀχραθαῖος

10. Εἶπε δὲ Ἐσθὴρ πρὸς Ἀχραθαῖον πορεύθητι πρὸς Μαρδοχαῖον, καὶ εἶπον,

11. ὅτι πάντα τὰ ἔθνη τῆς βασιλείας γινώσκει, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος καὶ γυνὴ ὃς εἰσελεύσεται πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν ἄκλητος, οὐκ ἔστιν αὐτῷ σωτηρία. πλὴν ᾧ ἐκείνῳ ὁ βασιλεὺς τὴν χρυσῆν ῥάβδον, αὐτὸς σωθήσεται· καὶ ἐγὼ οὐκ ἐκλήθην εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, εἰσὶν αὗται ἡμέραι τριάκοντα. ἐντοτέρων ἐκληρώθην

12. Καὶ ἀπήγγειλεν Ἀχραθαῖος Μαρδοχαίῳ πάντας τοὺς λόγους Ἐσθήρ. Ἀρχαθαῖος

13. Καὶ εἶπε Μαρδοχαῖος ✠ πρὸς Ἀχραθαῖον· πορεύθητι, καὶ εἶπον αὐτῇ, Ἐσθὴρ, μὴ εἴπῃς σεαυτῇ, ὅτι σωθήσομαι μόνη ἐν τῇ βασιλείᾳ παρὰ πάντας τοὺς Ἰουδαίους. ὑπὲρ

14. Ὅτι ἐὰν * παρακούσασα παρασκήσῃς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, ἄλλοθεν (δὲ) βοήθεια καὶ σκέπη ἔσται τοῖς Ἰουδαίοις· σὺ δὲ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου ἀπολεῖσθε·

v. 3. κοπετὸς ἦν) ἦν abest. ibid. καὶ σάκκον) καὶ deest. v. 4. Μαρδοχαῖον) τὸν μαρδοχαῖον. ibid. ἐτέθη.) ἐκεῖθη. v. 5. μαθεῖν αὐτὸν) μαθεῖν αὕτη. ibid. Μαρδοχαίου) addit τὸ αἴτιον ἔστι. ib. (ἐπὶ τὴν πλατείαν πρὸς τὰ βασιλέα.) non habet. v. 6. εἰς γάζαν) εἰς τὴν γάζαν. v. 8. ἐν Σούσοις) τὸ ἐν σούσοις. ibid. εἰσελθοῦσαν) εἰσελθέσθαι. ib. καὶ τῆς πατρίδος) abest. ib. ἐτράφης ἐν χ. μου, ἢ τάχ) ἐτράφης ἐν χειρί μου, διότι. ib. Κύριον) τὸν κύριον. ib. καὶ ῥῦσαι) ῥῦσαι. v. 9. Ἀχραθαῖος) ὁ ἀχραθαῖος. ibid. Ἐσθὴρ) αὐτῇ. v. 11. πάντα τὰ ἔθνη) τὰ ἔθνη πάντα. ibid. γινώσκει) γινώσκει. ib. καὶ γυνὴ) ἢ γυνὴ. ib. ἐντοτέρων) ἐσωτέρων. ib. αὐτὸν σωθήσεται· καὶ ἐγὼ οὐκ ἐκληρώθην) ἔστι σωθήσεται, καθὼ οὐ κέκλημαι. v. 12. Ἀρχαθαῖος) ἀχραθαῖος. v. 13. Μαρδοχαῖος) addit πρὸς ἀχραθαῖον. ibid. σωθήσομαι) σωθήσῃ. ib. ὑπὲρ πάντας) παρὰ πάντας. v. 14. Ὅτι ἐὰν) ἂν ὅτι ἐὰν. ibid. (δὲ) abest.

Digitized by Google

12. κρατήσας τῆς οἰκουμένης, ἐβουλήθην μὴ τῷ θράσει τῆς ἐξουσίας ἐπαιρόμενος, ἐπιεικέστερον ἐπαιρόμενος ἐπιεικέστερον δὲ καὶ μετὰ * ἡπιότητος αἰεὶ διεξάγων τὰς τῶν ὑποτεταγμένων † ἀκυμάντους διαπαντὸς καταστῆσαι βίους, τήν τε βασιλείαν ἤρεμον καὶ πορευτὴν ἄχρι περάτων παρεξόμενος, ἀνανεώσασθαί τε τὴν ποθουμένην παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰρήνην. πυνθανομένου δέ μου τῶν συμβούλων, πῶς ἂν ἀχθεῖη τοῦτο ἐπὶ πέρας, ὁ σωφροσύνη παρ' ἡμῖν διενέγκας, καὶ ἐν τῇ εὐνοίᾳ ἀπαραλλάκτως, καὶ βεβαίᾳ πίστει ἀποδεδειγμένος, καὶ δεύτερον τῶν βασιλέων γέρας ἀπενεγκάμενος Ἀμάν, ὑπέδειξεν ἡμῖν ἐν πάσαις ταῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην Φυλαῖς ἀναμεμίχθαι δυσμενῆ λαόν τινα, τοῖς νόμοις ἀντίθετον πρὸς πᾶν ἔθνος, τά τε τῶν βασιλέων παραπέμποντας διηνεκῶς διατάγματα, πρὸς τὸ μὴ κατατίθεσθαι τὴν ὑφ' ἡμῶν κατευθυνομένην ἀμέμπτως συναρχίαν. διειληφότες οὖν τόδε ἔθνος μονώτατον ἐν ἀντιπαραγωγῇ παντὶ διαπαντὸς ἀνθρώπῳ κείμενον, διαγωγὴν νόμων ξενίζουσαν παραλλάσσον, καὶ * δυσνοῦν τοῖς ἡμετέροις πράγμασι τὰ χείριστα συντελοῦν κακά, καὶ πρὸς τὸ μὴ τὴν βασιλείαν εὐσταθείας τυγχάνειν· προσετάξαμεν οὖν τὰς σημαινομένους ὑμῖν ἐν τοῖς γεγραμμένοις ὑπὸ Ἀμὰν τῷ τεταγμένῳ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, καὶ δευτέρου πατρὸς ἡμῶν, πάντας σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀπολέσαι ὁλοριζεί, ταῖς τῶν ἐχθρῶν μαχαίραις ἄνευ παντὸς οἴκτου καὶ φειδοῦς, τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς Ἀδὰρ, τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ὅπως οἱ πάλαι καὶ νῦν δυσμενεῖς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βιαίως εἰς τὸν ᾅδην κατελθόντες, εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον εὐσταθῆ καὶ ἀτάραχα παρέχωσιν ἡμῖν διὰ τέλους τὰ * πράγματα.

14. Τὰ δὲ ἀντίγραφα τῶν ἐπιστολῶν * προσετέξετίθετο κατὰ χώραν· καὶ προσετάχη τοῖς ἔθνεσι πᾶσιν ἑτοίμους εἶναι, εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην.

15. Ἐσπεύδετο δὲ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐν Σούσοις· ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν ἐκωθωνίζοντο· ἐταράττετο δὲ ἡ πόλις.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐπιγνοὺς τὸ συντελέμενον, διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐνεδύσατο σάκκον, καὶ κατεπάσατο σποδόν· καὶ ἐκπηδήσας διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, ἐβόα φωνῇ μεγάλῃ· αἴρεται ἔθνος μηδὲν ἠδικηκός.

2. Καὶ ἦλθεν ἕως τῆς πύλης τοῦ βασιλέως, καὶ ἔστη· ἐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἐξὸν εἰσ-

44. ἔθνων μάχαις

50. παρέχωσιν

προσετάγματος

αὐλῆς

ν. 13. lin. 12. τῆς οἰκουμένης) absque articulo. ibid. lin 13. ἐπιεικέστερον, ἐπιεικόμενος καὶ μετὰ ἡπιότητος) ἐπαιρόμενος, ἐπιεικέστερον δὲ καὶ μετὰ ἡπιότητος. ib. lin. 15. ἀκυμάντους) ἀκυμάντους. ib. lin. 17. ἤρεμον καὶ π. ἄχρι) ἤμερον καὶ πορευτὴν μέχρι. ib. lin. 19. παρὰ πᾶσιν) τοῖς πᾶσιν. ib. lin. 20. πυνθανομένου) πυθομένου. ib. lin. 22. ὁ σωφροσύνης) ὁ σωφροσύνῃ. ib. lin. 25. βασιλέων γέρας ἀπενεγκάμενος) βασιλεῖον γέρας ἀπενεγκάμενος. ib. lin. 26. ὑπέδειξεν) ἐπέδειξεν. ib. lin. 29. ἀντίθετον) ἀντίθετον. ib. lin. 34. τόδε ἔθνος) τόδε τὸ ἔθνος. ib. lin. 36. παραπέμποντας καὶ δυσνοῦν) παραπέμπουσι καὶ δυσνοῦν. ib. lin. 45. ἐχθρῶν μάχαις) ἐχθρῶν μαχαίραις. ib. lin. 50. τὸν ᾅδην) εἰς τὸν ᾅδην. ib. lin. 52. παρέχωσιν) παρέχωσι. ib. lin. 53. προστάγματα) πράγματα. v. 14. προσετάχη τοῖς ἔθνεσι πᾶσιν) προσετάγη πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. v. 15. ἐν Σούσοις) εἰς Σοῦσα. CAP. IV. v. 2. ἱμάτια αὐτοῦ) ἱμάτια ἑαυτοῦ. v. 2. αὐλῆς) πύλης.

Digitized by Google

3. Καὶ ἐλάλησαν οἱ ἐν τῇ αὐλῇ τῇ βασιλέως τῷ Μαρδοχαίῳ· Μαρδοχαῖε, τί παρακύεις τὰ ὑπὸ τῆ βασιλέως λεγόμενα;

4. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἔλεγον αὐτῷ, καὶ οὐχ ὑπήκουεν αὐτῶν. καὶ ὑπέδειξαν τῷ Ἀμὰν, Μαρδοχαῖον μὴ ὑπακούοντα τοῖς τῆ βασιλέως λόγοις, ὑπέδειξε γὰρ αὐτοῖς ὁ Μαρδοχαῖος, ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι.

5. Καὶ ἐπέγνω Ἀμὰν ὅτι οὐ περισκυνεῖ αὐτῷ Μαρδοχαῖος, καὶ ἐθυμώθη ※ Ἀμὰν· σφόδρα.

6. Καὶ ἐβουλεύσατο ἀφανίσαι πάντας τὲς ὑπὸ τὴν Ἀρταξέρξε βασιλείαν Ἰουδαίους.

ἔτες δωδεκάτε 7. Ἐν ἔτει δωδεκάτῳ βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου, ἐν ψήφισμα ἐποίησε, καὶ ἔβαλε κλήρους ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ μῆνα ἐκ μηνός, ὥστε ἀπολέσαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὸ γένος Μαρδοχαίου· καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος εἰς τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην τῆ μηνὸς ὅς ἐστιν Ἀδάρ.

8. Καὶ ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην, λέγων· ὑπάρχει ἔθνος διεσπαρμένον ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ σου, οἱ δὲ νόμοι αὐτῶν ἐξαλλοι παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, τῶν δὲ νόμων τῆ βασιλέως παρακύεσι, καὶ τῷ βασιλεῖ οὐ συμφέρει ἐᾶσαι αὐτούς.

9. Εἰ δοκεῖ οὖν τῷ βασιλεῖ, δογματισάτω ἀπολέσαι αὐτὲς, καὶ γὼ διαγράψω ἀπολέσθαι εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τῆ βασιλέως ἀργυρίου τάλαντα μύρια.

10. Καὶ περιελόμενος ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον αὐτῆ, ἔδωκεν εἰς χεῖρας τῷ Ἀμὰν, σφραγίσαι κατὰ τῶν γεγραμμένων κατὰ τῶν Ἰουδαίων.

11. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμάν· τὸ μὲν ἀργύριον ἔχε, τῷ δὲ ἔθνει χρῶ ὡς βέλει.

12. Καὶ ἐκλήθησαν οἱ γραμματεῖς τῆ βασιλέως μηνὶ πρώτῳ τῇ τρισκαιδεκάτῃ, καὶ ἐγράφη ὡς προσέταξεν Ἀμὰν τοῖς στρατηγοῖς, καὶ τοῖς ἄρχουσι κατὰ πᾶσαν χώραν ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας, τῶν ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χώρας, τοῖς τε ἄρχουσι τῶν ἐθνῶν κατὰ τὴν αὐτῶν λέξιν, ἐγράφησαν δι' Ἀρταξέρξου τῆ βασιλέως.

Ἀταρξέξε 13. Καὶ ἀπεστάλη διὰ βιβλιαφόρων εἰς τὴν Ἀρταξέρξου βασιλείαν, ἀφανίσαι Ἀρταρτὸ γένος τῶν Ἰουδαίων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μηξέξε νὸς δωδεκάτῃ, ὅς ἐστιν Ἀδάρ, καὶ διαρπάσαι τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν. τῆς δὲ ς. ἐπιστολῆς ἐστι τὸ ἀντίγραφον τόδε· Βασιλεὺς μέγας Ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χωρῶν ἄρχουσι καὶ τοπάρχαις ὑποτεταγμένοις τάδε γράφει. ιο. πολλῶν ἐπάρξας ἐθνῶν, καὶ πάσης ἐπικρατήσας

v. 4. ἔλεγον) ἔλεγεν. ibid. ὑπήκουεν) ὑπήκουον. ib. μὴ ὑπακούοντα τοῖς τῆ β. λόγοις) τοῖς τῆ βασιλέως λόγοις ἀντιτυνούμενον. ib. ὑπέδειξε γὰρ) καὶ ὑπέδειξεν. v. 5. ἐπέγνω) ἐπεγνοῦς. ibid. καὶ ἐθυμώθη Ἀμὰν σφόδρα.) ἐθυμώθη σφόδρα. v. 7. Ἔτους δωδεκάτου βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου ψήφισμα ἐποίησε) καὶ ἐποίησε ψήφισμα ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῆς βασιλείας ἀρταξέρξου. ibid. κλήρους ἡμέραν) κλήρους ἡμέρας ἐξ ἡμέρας. v. 8. τῷ βασιλεῖ οὐ συμφέρει) transpofita. v. 9. οὖν) abeft. ibid. ἀπολέσθαι) ἀπολέσαι αὐτούς. v. 10. δακτύλιον αὐτοῦ) αὐτὸ deeft. ibid. Ἀμὰν) τῷ ὑμὰν. v. 12. καὶ ἐγράφησαν ὡς προσέταξεν) καὶ ἐγράψαν ὡς ἐνέταξεν. ibid. ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς) absque articulo. ib. ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ) τῶν ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ. ib. δι' Ἀταρξέξου) διὰ ἀρταξέρξου. v. 13. lin. 2. Ἀρταξέρξου) ἀρταξέρξε. ibid. lin. 3. εἴκοσι καὶ ἑπτὰ) εἰκοσιεπτὰ.

Digitized by Google

14. δείλης εἰσπορεύεται, καὶ πρὸς ἡμέραν ἀποστρέφει εἰς τὸν γυναικῶνα τὸν δεύτερον, οὔτε γαὶ ὁ εὐνοῦχος τῦ βασιλέως ὁ Φύλαξ τῶν γυναικῶν, καὶ οὐκ ἔτι εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα, ἐὰν μὴ κληθῇ ὀνομαστί.

15. Ἐν δὲ τῷ ἀναπληροῦσθαι τὸν χρόνον Ἐσθὴρ Θυγατρὸς Ἀμιναδαὶς ἀδελφῆ πατρὸς Μαρδοχαίου ※ ἣν ἐλαβεν αὐτὴ ἐν τῷ εἰσ Θυγατέρα, τῦ εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, οὐδὲν ἠθέτησεν ※ ἔμπροσθεν ὧν αὐτῇ ἔλεγεν ※ Γηγαῖος ὁ εὐνοῦχος ※ τῦ βασιλέως ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν· ἦν γὰρ Ἐσθὴρ εὑρίσκουσα χάριν ἐνώπιον πάντων τῶν βλεπόντων αὐτήν.

16. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐσθὴρ πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ, ὅς ἐστιν Ἀδὰρ, τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῦ.

17. Καὶ ἠράσθη ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ, καὶ εὗρε χάριν παρὰ πάσας τὰς παρθένους, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὸ διάδημα τὸ γυναικεῖον.

18. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον πᾶσι τοῖς φίλοις αὐτῦ καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἐφ' ἡμέρας ἑπτὰ, καὶ ὕψωσε τὰς γάμους Ἐσθὴρ, καὶ ἄφεσιν ἐποίησε τοῖς ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτῦ.

19. Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐθεράπευσεν ἐν τῇ αὐλῇ.

20. Ἡ δὲ Ἐσθὴρ οὐχ ὑπέδειξε τὴν πατρίδα αὐτῆς· ἔτως γὰρ ἐνετείλατο αὐτῇ ὁ Μαρδοχαῖος, φοβεῖσθαι τὸν Θεὸν, καὶ ποιεῖν τὰ προστάγματα αὐτῦ, καθὼς ἦν μετ' αὐτῦ, καὶ Ἐσθὴρ οὐκ ἤλλαξε τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς.

21. Καὶ ἐλυπήθησαν οἱ δύο εὐνοῦχοι τῦ βασιλέως οἱ ἀρχισωματοφύλακες, ὅτι προήχθη ὁ Μαρδοχαῖος, καὶ ἐζήτουν ἀποκλεῖσαι Ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα.

22. Καὶ ἐδηλώθη Μαρδοχαίῳ ὁ λόγος, καὶ ἐσήμανεν Ἐσθὴρ ※ τῇ βασιλίσσῃ, καὶ ἡ βασίλισσα ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ ὑπὲρ Ἀρταξέρξῃ τὰ τῆς ἐπιβελῆς.

23. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἔτασε τὸς δύο εὐνέχους, καὶ ἐκρέμασεν αὐτούς· καὶ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς καταχωρίσαι εἰς μνημόσυνον ἐν τῇ βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ, ὑπὲρ τῆς εὐνοίας Μαρδοχαίου ἐν ἐγκωμίῳ.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΜΕΤΑ ※ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐδόξασεν ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης Ἀμὰν Ἀμμαδαθᾶ Βυγαῖον, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν, καὶ ἐπρωτοκάθισε πάντων τῶν φίλων αὐτῦ, Ἀναμιμαδαθᾶ

2. καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ προσεκύνουν Ἀμάν· ἔτως γὰρ ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι. ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐ προσεκύνει αὐτῷ.

3. Καὶ

γ. 14. οὔτε ὁ) οὐ γαὶ ὁ. ibid. ὀνομαστὶ.) ὀνόματι. γ. 15. Θυγατρὸς) τῆς Θυγατρὸς. ibid. ἐν τῷ εἰσελθεῖν) εἰσελθεῖν. ib. ὧν αὐτῇ ἔλεγεν ὁ εὐνοῦχος τῶν) ὧν ἐνετείλατο ὁ εὐνοῦχος ὁ Φύλαξ τῶν. ib. ἐνώπιον τῶν) κατενώπιον τῶν. γ. 16. πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην) absque articulo. γ. 18. ἐφ' ἡμέρας) ἐπὶ ἡμέρας. γ. 19. ἐθεράπευεν) ἐθεράπευεν. γ. 20. ὁ Μαρδοχαῖος) absque articulo. ibid. οὐκ ἤλλαξε) οὐ μετήλλαξε. γ. 21. ὁ Μαρδοχαῖος) absque articulo. γ. 22. λόγος) ὁ λόγος. ibid. καὶ ἡ βασίλισσα ἐνεφάνισε τῷ β. Ἀρταξέρξῃ) καὶ αὐτὴ ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ. γ. 23. ἐγκωμίῳ.) ἐν ἐγκωμίῳ. CAP. III. γ. 1. Μετὰ ταῦτα) Μετὰ δὲ ταῦτα. ibid. Ἀναμιμαδαθᾶ) ἀμμαδαθᾶ. γ. 2. Ἀμὰν·) αὐτῷ. ibid. ἐπέταξεν) προσέταξεν. ib. προσεκύνει) οὐ προσεκύνει.

πρὸς τὸν Βασιλέα * καλαὶ ἄφθορα

2. Καὶ εἶπαν οἱ διάκονοι τῆ βασιλέως ζητήτω τῷ βασιλεῖ κοράσια * ἄφθορα καλὰ τῷ εἴδει.

3. Καὶ καλαςήσει ὁ βασιλεὺς κωμάρχας ἐν πάσαις ταῖς χώραις τῆς βασιλείας αὐτῆ· καὶ ἐπιλεξάτωσαν κοράσια παρθενικὰ καλὰ τῷ εἴδει εἰς Σοῦσαν τὴν πόλιν εἰς τὸν γυναικῶνα, καὶ παραδοθήτωσαν τῷ εὐνούχῳ τῆ βασιλέως τῷ Φύλακι τῶν γυναικῶν· καὶ δοθήτω σμῆγμα, καὶ ἡ λοιπὴ ἐπιμέλεια.

ἐπιδειξάτωσαν

4. Καὶ ἡ γυνὴ ἣ ἂν ἀρέσῃ τῷ βασιλεῖ, βασιλεύσει ἀντὶ Ἀςίν. Καὶ ἤρεσε τῷ βασιλεῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐποίησεν ὕτως.

5. Καὶ ἄνθρωπος Ἰουδαῖος ἦν ἐν Σούσοις τῇ πόλει, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μαρδοχαῖος ὁ τῆ Ἰαΐρου, ὁ τῆ Σεμείου, τῆ Κεισαίου, ἐκ Φυλῆς Βενιαμείν,

Ἰάϊρου

6. ὃς ἦν αἰχμάλωτος ἐξ Ἱερουσαλὴμ, ὃν ἠχμαλώτευσε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος.

7. Καὶ ἦν τέτῳ παῖς θρεπτὴ, θυγάτηρ Ἀμιναδὰβ ἀδελφῆ πατρὸς αὐτῆ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐσθήρ· ἐν δὲ τῷ μεταλλάξαι αὐτῆς τὰς γονεῖς, ἐπαίδευσεν αὐτὴν αὐτῷ εἰς γυναῖκα· καὶ ἦν τὸ κοράσιον καλὸν τῷ εἴδει.

8. Καὶ ὅτε ἠκούσθη τὸ τῆ βασιλέως πρόσταγμα, συνήχθησαν κοράσια πολλὰ εἰς Σοῦσαν τὴν πόλιν ὑπὸ χεῖρα Γαΐ, καὶ ἦχθη Ἐσθὴρ πρὸς Γαΐ τὸν Φύλακα τῶν γυναικῶν,

9. καὶ ἤρεσεν αὐτῷ τὸ κοράσιον, καὶ εὗρε χάριν ἐνώπιον αὐτῆ· καὶ ἔσπευσεν αὐτῇ δοῦναι τὸ σμῆγμα, καὶ τὴν μερίδα, καὶ τὰ ἑπτὰ κοράσια τὰ ἀποδεδεγμένα αὐτῇ ἐκ βασιλικοῦ· καὶ ἐχρήσατο αὐτῇ καλῶς καὶ ταῖς ἄβραις αὐτῆς ἐν τῷ γυναικῶνι.

10. Καὶ ἐχ ὑπέδειξεν αὐτῆς τὸ γένος Ἐσθὴρ, ὅτι τὴν πατρίδα· ὁ γὰρ Μαρδοχαῖος ἐνετείλατο αὐτῇ μὴ ἀπαγγεῖλαι.

11. Καὶ καθ' ἑκάςην ἡμέραν ὁ Μαρδοχαῖος περιπατεῖ κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν γυναικείαν, ἐπισκοπῶν τί Ἐσθὴρ συμβαίνει.

12. Καὶ ὅταν ἦν καιρὸς κορασίου εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, ὅταν ἀναπληρωθῇ καιρὸς κοράσια μῆνες δεκαδύο· (οὕτως γὰρ ἀναπληροῦνται αἱ ἡμέραι τῆς θεραπείας μῆνας ἓξ ἀλειφομένοις ἐν μυρίνῳ ἐλαίῳ, καὶ μῆνας ἓξ ἐν μυρίνοις τοῖς ἀρώμασι, καὶ ἐν τοῖς σμήγμασι τῶν γυναικῶν,) ἢ ἐν ἐλαίου

13. Καὶ τότε εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ᾧ ἂν εἴπῃ, παραδώσει αὐτὴν συνεισέρχεσθαι αὐτὴν ἀπὸ τῆ γυναικῶνος ἕως τῶν βασιλείων,

14. δεί-

v. 2. πρὸς τὸν βασιλέα) τοῦ βασιλέως. ibid. καλὰ ἄφθορα) transposita. v. 3. βασιλείας· καὶ ἐπιδειξάτωσαν) βασιλείας αὐτοῦ· καὶ ἐπιλεξάτωσαν. v. 5. Ἰουδαῖος ἦν) transposita. ibid. ὄνομα αὐτῷ Μ. ὁ τῆ Ἰάϊρου) ὄνομα αὐτοῦ μαρδοχαῖος ὁ τοῦ ἰαΐρου. ib. ὁ τῆ Σεμείου) ὁ deest. v. 6. ὃν ἠχμαλώτευσε) ἣν ἠχμαλώτευσε. v. 7. καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς) καὶ ὄνομα αὐτῇ. ibid. αὐτῷ γυναῖκα.) ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα. ib. τῷ εἴδει.) τὸ εἶδει, per errorem. v. 8. κοράσια πολλὰ) transposita. v. 9. αὐτῇ δοῦναι) transposita. v. 10. αὐτῆς τὸ γένος Ἐσθὴρ) ἐσθὴρ τὸ γένος αὐτῆς. v. 11. Καὶ καθ' ἑκάστην ἡμ. ὁ Μαρδ. περιπατεῖ) καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν περιπατεῖ ὁ μαρδοχαῖος. ibid. συμβαίνει.) συμβήσεται. v. 12. Καὶ ὅταν ἦν καιρὸς) ὅτε δὲ ἦν καιρός. ibid. ἀναπληρωθῇ καιρὸς κοράσια μῆνες δεκαδύο.) ἀναπληρώσῃ μῆνας δεκαδύο. ib. μυρίνου ἐλαίου) ἐν σμυρίνῳ ἐλαίῳ. ib. τοῖς σμήγμασι) καὶ ἐν τοῖς σμήγμασι. v. 13. καὶ ᾧ ἂν) καὶ ᾧ ἐὰν. ibid. συνεισέρχεσθαι αὐτὴν) συνεισέρχεσθαι αὐτῇ.

αὐτῶν 12. Καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτοῦ Ἀςὶν ἡ βασίλισσα ἐλθεῖν μετὰ τῶν εὐνούχων· καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς καὶ ὠργίσθη,

13. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς φίλοις ἑαυτοῦ, κατὰ ταῦτα ἐλάλησεν Ἀςὶν, ποιήσατε οὖν περὶ τούτου νόμον καὶ κρίσιν.

14. Καὶ προσῆλθεν αὐτῷ Ἀρκεσαῖος, καὶ Σαρεσθαῖος, καὶ Μαλησεὰρ οἱ ἄρχοντες Περσῶν καὶ Μήδων, οἱ ἐγγὺς τοῦ βασιλέως, οἱ πρῶτοι παρακαθήμενοι τῷ βασιλεῖ,

15. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους, ὡς δεῖ ποιῆσαι Ἀςὶν τῇ βασιλίσσῃ, ὅτι οὐκ ἐποίησε τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως προσταχθέντα διὰ τῶν εὐνούχων.

16. Καὶ εἶπεν ὁ Μουχαῖος πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἄρχοντας· οὐ τὸν βασιλέα μόνον ἠτίμασεν Ἀςὶν ἡ βασίλισσα, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας, καὶ τοὺς ἡγουμένους τοῦ βασιλέως.

17. Καὶ γὰρ διηγήσατο αὐτοῖς τὰ ὅσα ῥήματα τῆς βασιλίσσης, καὶ ὡς ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ· ὡς οὖν ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ Ἀρταξέρξῃ.

αὐτῷ 18. ὅτω σήμερον αἱ τυραννίδες αἱ λοιπαὶ αἱ τῶν ἀρχόντων Περσῶν καὶ Μήδων ἀκούσασαι τὰ τῷ βασιλεῖ λεχθέντα ἀχθέντα ὑπ' αὐτῆς, τολμήσουσιν ὁμοίως ἀτιμάσαι τοὺς ἄνδρας αὐτῶν. τολμήσωσιν

19. Εἰ οὖν δοκεῖ τῷ βασιλεῖ προσταξάτω βασιλικὸν, καὶ γραφήτω κατὰ τοὺς νόμους Μήδων καὶ Περσῶν, καὶ μὴ ἄλλως χρησάσθω, μὴ δὲ εἰσελθέτω ἔτι ἡ βασίλισσα πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς ὁ βασιλεὺς δότω γυναικὶ κρείττονι αὐτῆς. εἰσελθάτω

20. Καὶ ἀκουσθήτω ὁ λόγος τοῦ βασιλέως, ὃν ἂν ποιῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἑαυτοῦ, ὅτι ἀληθής· καὶ οὕτως πᾶσαι αἱ γυναῖκες περιθήσουσι τιμὴν τοῖς ἀνδράσιν ἑαυτῶν, ἀπὸ πτωχοῦ ἕως πλουσίου.

21. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς ἄρχουσι· καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς καθὰ ἐλάλησεν ὁ Μουχαῖος,

22. καὶ ἀπέςειλεν ὁ βασιλεὺς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ εἰς χώραν καὶ χώραν, κατὰ τὴν λέξιν αὐτῶν, ὥςε εἶναι αὐτοῖς φόβον ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ, ἐμνήσθη γὰρ τῆς Ἀςὶν καθὰ ἐποίησε, καὶ ὅσα αὐτῇ κατεκρίθη.

v. 12. εἰσήκουσεν αὐτῶν) εἰσήκουσεν αὐτοῦ. v. 13. ὁ βασιλεὺς) non habet. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 14. Σαρεσθαῖος, καὶ Μαλησεὰρ) σαρσαθαῖος, καὶ μαλισεάρ. v. 16. ἠτίμασεν) ἠδίκησεν. v. 17. Καὶ διηγήσατο) καὶ γὰρ διηγήσατο. ibid. καὶ ὅσα) καὶ ὡς. ib. & v. 18. οὖν ἀντεῖπεν αὐτῷ σήμερον) ὡς οὖν ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ ἀρταξέρξῃ, οὕτω σήμερον. ib. αἱ τῶν ἀρχόντων) αἱ abest. ib. ἀχθέντα) λεχθέντα. ib. τολμήσωσιν) τολμήσουσιν. v. 19. καὶ ἄλλως) καὶ μὴ ἄλλως. ibid. εἰσελθάτω) εἰσελθέτω. ib. πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην) πρὸς αὐτόν. ib. ὁ βασιλεὺς δότω) transposita. v. 20. ὁ λόγος τοῦ βασιλέως, ὃν ἂν) ὁ νόμος ὁ ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ὃν ἐὰν. ibid. ἑαυτοῦ, ὅτι ἀληθής· καὶ ὅτως) αὐτοῦ· καὶ οὕτω. v. 22. ὁ βασιλεὺς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ εἰς χώραν καὶ χώραν) εἰς πᾶσαν τὴν βασιλείαν κατὰ χώραν. ibid. αὐτοῖς φόβον) transposita. CAP. II. v. 1. ἐμνήσθη γὰρ τῆς) καὶ οὐκ ἔτι ἐμνήσθη τῆς. ibid. καθὰ ἐποίησε - - fin.) μνημονεύων οἷα ἐλάλησε, καὶ ὡς κατέκρινεν αὐτήν.

Digitized by Google

51. ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς Μαρδοχαίῳ θεραπεύειν ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ ἔδωκε Μαρδοχαίῳ δόματα περὶ αὐτῶν. καὶ ἦν Ἀμὰν Ἀμαδάθου Βουγαῖος ἔνδοξος ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐζήτησε κακοποιῆσαι τὸν Μαρδοχαῖον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὑπὲρ τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βασιλέως.

Ἀμαθάδου

1. Καὶ ἐγένετο μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀρταξέρξου, οὗτος Ἀρταξέρξης ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ χωρῶν ἐκράτησεν.

2. Ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις ὅτι ἐθρονίσθη Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς ἐν Σούσοις τῇ πόλει,

3. ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει βασιλεύοντος αὐτοῦ, δοχὴν ἐποίησε τοῖς φίλοις, καὶ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι, καὶ τοῖς Περσῶν καὶ Μήδων ἐνδόξοις, καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν σατραπῶν.

4. Καὶ μετὰ ταῦτα μετὰ τὸ δεῖξαι αὐτοῖς τὸν πλοῦτον τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν τῆς εὐφροσύνης τοῦ πλούτου αὐτοῦ ἡμέρας ἑκατὸν ὀγδοήκοντα.

5. Ὅτε δὲ ἀνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ γάμου, ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον τοῖς ἔθνεσι τοῖς εὑρεθεῖσιν εἰς τὴν πόλιν ἡμέρας ἕξ, ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως,

πότου

6. κεκοσμημένῳ βυσσίνοις καὶ καρπασίνοις τεταμένοις ἐπὶ σχοινίοις βυσσίνοις καὶ πορφυροῖς, ἐπὶ κύβοις χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς, ἐπὶ στύλοις παρίνοις καὶ λιθίνοις. κλίναι χρυσαῖ καὶ ἀργυραῖ ἐπὶ λιθοστρώτου σμαράγδου, καὶ παρίνου, καὶ πιννίνου λίθου. καὶ [a] στρωμναὶ ἐπιφανεῖς ποικίλως [b] διηνθισμέναι, καὶ κύκλῳ [c] ῥόδα πεπασμένα.

λιθοστρώτους

[a] στρώμνης ἐπιφανοῦς

[b] διηνθισμένης

[c] δόρα

7. Ποτήρια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἀνθράκινον κυλίκιον προκείμενον ἀπὸ ταλάντων τρισμυρίων· οἶνος πολὺς καὶ ἡδὺς, ὃν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἔπινεν.

8. Ὁ δὲ πότος οὗτος οὐ κατὰ προκείμενον νόμον ἐγίνετο· οὕτως γὰρ ἠθέλησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐπέταξε τοῖς οἰκονόμοις ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων.

9. Καὶ Ἀστὶν ἡ βασίλισσα ἐποίησε πότον ταῖς γυναιξὶν ἐν τοῖς βασιλείοις, ὅπου ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης.

Ἀρταρξέρξης

10. Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἡδέως ὁ βασιλεὺς γενόμενος, εἶπε τῷ Ἀμὰν, καὶ Βαζεὰ, καὶ Ὀαρεβωὰ, καὶ Ζηβαθαθὰ, καὶ Ἀβαταζὰ, καὶ Θαβὰζ, τοῖς ἑπτὰ εὐνούχοις τοῖς διακόνοις τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου,

11. εἰσαγαγεῖν τὴν βασίλισσαν πρὸς αὐτὸν, βασιλεύειν αὐτὴν, καὶ περιθεῖναι αὐτῇ τὸ διάδημα· καὶ δεῖξαι αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἄρχουσι, καὶ τοῖς ἔθνεσι τὸ κάλλος αὐτῆς, ὅτι καλὴ ἦν.

12. Καὶ

ibid. lin. 52. ἔδωκε Μαρδοχαίῳ δόματα περὶ αὐτῶν.) ἔδωκεν αὐτῷ δόματα περὶ τούτων. ib. lin. 54. Ἀμαθάδου) ἀμαδάθου. CAP. I. v. 1. οὗτος Ἀρταξέρξης) οὗτος ὁ ἀρταξέρξης. v. 2. Ἐν ταύταις) ἐν αὐταῖς. ibid. ὅτι) ὅτε. ib. Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς) βασιλεὺς ἀρταξέρξης. v. 4. ἡμέρας ἑκατὸν) ἐν ἡμέραις ἑκατὸν. v. 5. τοῦ πότου) τοῦ γάμου. ibid. ἡμέρας ἕξ) ἐπὶ ἡμέρας ἕξ. ib. τοῦ οἴκου) absque articulo. v. 6. κεκοσμημένῳ) κεκοσμημένῃ. ibid. λιθοστρώτους σμαράγδου - - fin.) λιθοστρώτου σμαραγδίτου λίθου, καὶ πιννίνου, καὶ παρίνου λίθου. καὶ στρωμναὶ διαφανεῖς ποικίλως διηνθισμέναι, κύκλῳ ῥόδα πεπασμένα. v. 8. πότος οὐ) πότος οὗτος οὐ. ibid. ἐγίνετο) ἐγένετο. ib. οὕτως γὰρ) ὅτως δὲ. v. 9. Ἀρταρξέρξης) ἀρταξέρξης. v. 10. ὁ βασιλεὺς γενόμενος) transposita. ibid. Ἀμὰν - - τοῖς ἑπτὰ) ἀμὰν, καὶ βαζὰν, καὶ θάρρα, καὶ βαραζὶ, καὶ ζαθολθὰ, καὶ ἀβαταζὰ, καὶ θαραβὰ τοῖς ἑπτὰ. v. 11. αὐτὴν πᾶσι τοῖς) αὐτὴν τοῖς.

Digitized by Google

ΕΣΘΗΡ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΕΤΟΥΣ δευτέρῳ βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου τοῦ μεγάλου βασιλέως τῇ μιᾷ τοῦ Νισὰν, ἐνύπνιον εἶδε Μαρδοχαῖος ὁ τοῦ Ἰαΐρου, τοῦ Σεμεΐου, τοῦ Κισαΐου, ἐκ τῆς φυλῆς Βενιαμεὶν, ἄνθρωπος Ἰουδαῖος, οἰκῶν ἐν Μεσέσοις Σούσοις τῇ πόλει, ἄνθρωπος μέγας, θεραπεύων ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως· ἦν δὲ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, ἧς ἠχμαλώτευσε Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐξ Ἰερουσαλὴμ, μετὰ Ἰεχονίου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας· καὶ τοῦτο αὐτοῦ τὸ ἐνύπνιον· καὶ ἰδοὺ φωναὶ θορύβου, βρονταὶ, καὶ σεισμὸς, καὶ ταραχὴ ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἰδοὺ δύο δράκοντες μεγάλοι, ἕτοιμοι προσῆλθον ἀμφότεροι παλαίειν· καὶ ἐγένοντο αὐτῶν φωναὶ μεγάλαι, καὶ τῇ φωνῇ αὐτῶν ἡτοιμάσθη πᾶν ἔθνος εἰς πόλεμον, ὥστε πολεμῆσαι δικαίων ἔθνος. Καὶ ἰδοὺ ἡμέρα σκότους καὶ γνόφος, θλῖψις καὶ συντριβὴ, καὶ κάκωσις καὶ ταραχὴ μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐταράχθη πᾶν ἔθνος δίκαιον φοβούμενοι τὰ ἑαυτῶν κακὰ, καὶ ἡτοιμάσθησαν ἀπολέσθαι, καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν Θεόν. ἀπὸ δὲ τῆς βοῆς αὐτῶν ἐγένετο ὡσανεὶ ἀπὸ μικρᾶς πηγῆς ποταμὸς μέγας, ὕδωρ πολύ. καὶ φῶς καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλε, καὶ οἱ ταπεινοὶ ὑψώθησαν, καὶ κατέφαγον τοὺς ἐνδόξους· καὶ διεγερθεὶς Μαρδοχαῖος ὁ ἑωρακὼς τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, καὶ τί ὁ Θεὸς βεβούλευται ποιῆσαι, εἶχε τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ἐν καρδίᾳ, καὶ ἐν παντὶ λόγῳ ἠθέλησεν αὐτὸ ἐπιγνῶναι ἕως νυκτός· καὶ ἡσύχασε Μαρδοχαῖος ἐν τῇ αὐλῇ μετὰ Γαβαεθὰ καὶ Θαέρρα τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βασιλέως, τῶν φυλασσόντων τὴν αὐλὴν, ἤκουσε γὰρ τοὺς λογισμοὺς αὐτῶν, καὶ τοὺς μερίμνας αὐτῶν ἐξηρεύνησε. καὶ ἔμαθεν, ὅτι ἑτοιμάζουσι τὰς χεῖρας ἐπιβαλεῖν Ἀρταξέρξῃ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ αὐτῶν. καὶ ἐξήτασεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δύο εὐνούχους, καὶ ὁμολογήσαντες ἀπήχθησαν. καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους εἰς μνημόσυνον, καὶ Μαρδοχαῖος ἔγραψε περὶ τῶν λόγων τούτων. καὶ

ΕΣΘΗΡ. Cap. I. Prol. lin. 3. μεγάλου τῇ) μεγάλου βασιλέως τῇ. ibid. lin. 7. ἐκ τῆς Φυλῆς) ἐκ Φυλῆς. ib. lin. 9. ἐν Μεσοίσοις) ἐν σούσοις. ib. lin. 12. ὁ βασιλεὺς) absq. articulo. ib. lin. 15. Φωναὶ θορύβου) Φωναὶ καὶ θόρυβοι. ib. lin. 16. καὶ ταραχὴ) καὶ deeſt. ib. lin. 18. προσῆλθον) προῆλθον. ib. lin. 19. ἐγένοντο αὐτῶν Φωναὶ μεγάλαι) ἐγένετο αὐτῶν Φωνὴ μεγάλη. ib. lin. 23. γνόφος, θλῖψις, καὶ κάκωσις ταραχὴ) γνόφου, θλῖψις καὶ συντριβὴ, κάκωσις καὶ ταραχοί. ib. lin. 28. ἐγένετο ὡσεὶ) ἐγένετο ὡσανεὶ ἀπὸ. ib. lin. 34. βουλεύεται ποιῆσαι ἦν τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ἐν) βεβούλευται ποιῆσαι, ἦν αὐτὸ ἐν τῇ. ib. lin. 36. ἠθέλησεν αὐτὸ ἐπιγνῶναι ἕως νυκτός·) ἠθέλησε ἐπιγνῶναι αὐτὸ ἕως τῆς νυκτός. ib. lin. 41. ἤκουσε γὰρ τοὺς λ. αὐτῶν) ἤκουσέ τε αὐτῶν τοὺς λογισμούς. ib. lin. 47. ἐξήχθησαν) ἀπήχθησαν.

Digitized by Google

23. τάδε λέγει Κύρος βασιλεὺς Περσῶν· πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκέ μοι Κύριος ὁ Θεὸς τῶ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐνετείλατό μοι οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. τίς ἐξ ὑμῶν ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ; ἔσται ὁ Θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβήτω.

Παραλειπομένων τῶν βασιλειῶν Ἰούδα β' τελός.

v. 23. πάσας τὰς βασιλείας) πάσας ταῖς βασιλείαις. ibid. αὐτῷ οἶκον) transposita. ib. ἔσται ὁ Θεὸς) ἔστω Θεός. Subscriptio abest.

ΕΣΘΗΡ.

Digitized by Google

12. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου Θεοῦ αὐτῦ, οὐκ ἐνετράπη ἀπὸ προσώπου Ἱερεμίου τῦ προφήτου καὶ ἐκ στόματος Κυρίου.

13. Ἐν τῷ τὰ πρὸς τὸν βασιλέα Ναβουχοδονόσορ ἀθετῆσαι, ἃ ὤρκωσεν αὐτὸν κατὰ τῦ Θεοῦ, καὶ ἐσκλήρυνε τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ κατίσχυσε, τῦ μὴ ἐπιστρέψαι πρὸς Κύριον Θεὸν Ἰσραήλ.

14. Καὶ πάντες οἱ ἔνδοξοι Ἰούδα καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐπλήθυναν τῦ ἀθετῆσαι ἀθετήματα βδελυγμάτων ἐθνῶν, καὶ ἐμίαναν τὸν οἶκον Κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. ἐπληθύνθησαν

15. Καὶ ἐξαπέστειλε Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν ἐν χειρὶ προφητῶν αὐτῦ, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων τὺς ἀγγέλους ἑαυτῦ, ὅτι ἦν φειδόμενος τῦ λαοῦ ἑαυτοῦ, καὶ τῦ ἁγιάσματος αὐτοῦ.

16. Καὶ ἦσαν μυκτηρίζοντες ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐξουθενοῦντες τὺς λόγους αὐτῦ, καὶ ἐμπαίζοντες ἐν τοῖς προφήταις αὐτοῦ, ἕως ἀνέβη θυμὸς Κυρίε ἐν τῷ λαῷ αὐτῦ, ἕως οὐκ ἦν ἴαμα.

17. Καὶ ἤγαγεν ἐπ' αὐτὺς βασιλέα Χαλδαίων, καὶ ἀπέκτεινε τὺς νεανίσκους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ ἁγιάσματος αὐτῦ. καὶ οὐκ ἐφείσατο τῦ Σεδεκίου, καὶ τὰς παρθένους αὐτῶν οὐκ ἠλέησε, καὶ τὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν ἀπήγαγον, τὰ πάντα παρέδωκεν ἐν χερσὶν αὐτῶν.

18. καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου τῦ Θεῦ τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου Κυρίου, καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς τῦ βασιλέως καὶ μεγιστάνων πάντα εἰσήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα.

19. Καὶ ἐνέπρησε τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ κατέσκαψε τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὰς βάρεις αὐτῆς ἐνέπρησεν ἐν πυρὶ, καὶ πᾶν σκεῦος ὡραῖον εἰς ἀφανισμόν.

20. Καὶ ἀπῴκισε τὺς καταλοίπους εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἦσαν αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῦ εἰς δέλεες ἕως βασιλείας Μήδων,

21. τῦ πληρωθῆναι λόγον Κυρίου διὰ στόματος Ἱερεμίου, ἕως τῦ προσδέξασθαι τὴν γῆν τὰ σάββατα αὐτῆς σαββατίσαι, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς ἐσαββάτισεν εἰς συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδομήκοντα.

22. Ἔτους πρώτου Κύρου βασιλέως Περσῶν, μετὰ τὸ πληρωθῆναι ῥῆμα Κυρίου διὰ στόματος Ἱερεμίου, ἐξήγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ παρήγγειλε τῦ κηρύξαι αὐτὺς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτῦ ἐν γραπτῷ, λέγων,

v. 13. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 14. ἐπλήθυνε) ἐπλήθυναν. v. 15. προφητῶν) τῶν προφητῶν αὐτοῦ. ibid. ἀγγέλους ἑαυτοῦ) ἀγγέλους αὐτῦ. ib. λαῷ ἑαυτοῦ) λαοῦ αὐτοῦ. ib. ἁγιάσματος) addit αὐτοῦ. v. 16. ἀγγέλους) τοὺς ἀγγέλους. ibid. θυμὸς) ὁ θυμὸς. v. 18. Θεοῦ) τῦ θεοῦ. ibid. θησαυροὺς) addit οἴκε κυρίου. ib. βασιλέως καὶ μεγιστ.) τοῦ βασιλέως καὶ τῶν μεγιστάνων. v. 21. τῦ ἐρημώσεως) absque articulo. ibid. ἐσαββάτισεν) σαββατίσαι. v. 22. Κύρου) κυρίου, per errorem. ibid. τοῦ κηρύξαι αὐτοὺς ἐν) κηρύξαι ἐν.

Αἴγυπτον, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκαν τῷ Φαραώ. τότε ἤρξατο ἡ γῆ Φορολογεῖσθαι τὰ δοῦναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ στόμα Φαραώ· καὶ ἕκαστος κατὰ δύναμιν ἀπῄτει τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον παρὰ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, δοῦναι αὐτὸ Φαραὼ Νεχαώ.

5. Ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωακεὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ζεκχωρὰ, Θυγάτηρ Νηρίου ἐκ Ῥαμά. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἦλθε Ναβυχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς τὴν γῆν, καὶ ἦν αὐτῷ δουλεύων τρία ἔτη, καὶ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε Κύριος ἐπ' αὐτὸν τὸς Χαλδαίους, καὶ ληστήρια Σύρων, καὶ ληστήρια Μωαβιτῶν, καὶ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ τῆς Σαμαρείας, καὶ ἀπέστησαν μετὰ τὸν λόγον τοῦτον κατὰ τὸν λόγον Κυρίου ἐν χειρὶ τῶν παίδων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. πλὴν θυμὸς Κυρίου ἦν ἐπὶ Ἰούδαν τοῦ ἀποστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ προσώπου ἑαυτοῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας Μανασσῆ ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησε, καὶ ἐν αἵματι Ἀθῴου ᾧ ἐξέχεεν Ἰωακεὶμ, καὶ ἔπλησε τὴν Ἱερουσαλὴμ αἵματος ἀθῴου, καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς.

αὐτῷ

6. Καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸν Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν χαλκαῖς πέδαις, καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα.

7. Καὶ μέρος τῶν σκευῶν οἴκου Κυρίου ἀπήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐν τῷ ναῷ ἑαυτοῦ ἐν Βαβυλῶνι.

8. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωακεὶμ καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν, ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα· καὶ ἐκοιμήθη Ἰωακεὶμ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν Γαναζὰν μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰεχονίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

9. Υἱὸς ὀκτὼ καὶ δέκα ἐτῶν Ἰεχονίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τρίμηνον καὶ δέκα ἡμέρας ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου.

10. Καὶ ἐπισφαλέντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ναβυχοδονόσορ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα μετὰ τῶν σκευῶν τῶν ἐπιθυμητῶν οἴκου Κυρίου. καὶ ἐβασίλευσεν τὸν Σεδεκίαν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ Ἱερουσαλήμ.

11. Υἱὸς ἐτῶν εἰκοσιενὸς Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

12. Καὶ

v. 4. ἔδωκαν τῷ Φαραὼ.) ἔδωκε τῷ Φαραώ. & adjicit præterea τότε ἤρξατο ἡ γῆ Φορολογεῖσθαι τὰ δοῦναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ στόμα Φαραώ. ibid. δοῦναι αὐτὸ) αὐτὸ deeſt. v. 5. Ζεκχωρὰ) ζεχωρά. ibid. Ναβυχ. βασιλεὺς) ναβουχοδόνοσορ ὁ βασιλεὺς. ib. ἐπ' αὐτοῦ) ἐπ' αὐτούς. ib. λῃστήρια Μωαβιτῶν) λῃστήρια σύρων, καὶ λῃστήρια μωαβιτῶν. ib. ἀπεστῆσαι) ἀποστῆναι. ib. προσώπου ἑαυτοῦ) προσώπου αὐτοῦ. v. 6. ἀνήγαγεν) ἀπήγαγεν. v. 7. ναῷ ἑαυτοῦ) ναῷ αὐτοῦ. v. 8. πατέρων ἑαυτοῦ) πατέρων αὐτοῦ, bis hoc verſa. ibid. Γαναζὰν) γαναζάν. v. 9. Υἱὸς ὀκτὼ καὶ δέκα ἐτῶν) ὀκτὼ ἐτῶν. v. 10. ἐπισφαλέντος) ἐπισχέθοντος. ibid. εἰσήγαγεν) εἰσήνεγκεν. ib. τὸν Σεδεκίαν) absque articulo. v. 11. ἐτῶν εἰκοσιενὸς Σεδεκίας) ἐτῶν εἴκοσιν υἱὸς καὶ ἐνὸς ἔτους σεδεκίας.

καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς Ἰωσίας εἰς συνάντησιν αὐτῷ,

21. καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἀγγέλους, λέγων· τί ἐμοὶ καὶ σοὶ βασιλεῦ Ἰούδα; οὐκ ἐπὶ σὲ ἦκω σήμερον πόλεμον ποιῆσαι· καὶ ὁ Θεὸς εἶπε τῷ κατασπεῦσαί με· πρόσεχε ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τοῦ μετ' ἐμοῦ μὴ καίλαφθείῃ σε.

22. Καὶ οὐκ ἀπέστρεψεν Ἰωσίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἢ πολεμεῖν αὐτὸν ἐκραταιώθη, καὶ οὐκ ἤκουσε τῶν λόγων Νεχαὼ διὰ στόματος Θεοῦ, καὶ ἦλθε τοῦ πολεμῆσαι ἐν τῷ πεδίῳ Μαγεδδώ.

Μαγεδδών

23. Καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξόται ἐπὶ βασιλέα Ἰωσίαν, καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παισὶν ἑαυτοῦ· ἐξαγάγετέ με, ὅτι ἐπόνεσα σφόδρα.

24. Καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἅρματος, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δευτερεῦον ὃ ἦν αὐτῷ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ· καὶ πᾶς Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐπένθησαν ἐπὶ Ἰωσίαν.

25. Καὶ ἐθρήνησεν Ἱερεμίας ἐπὶ Ἰωσίαν, καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ ἄρχουσαι θρῆνον ἐπὶ Ἰωσίαν ἕως τῆς σήμερον· καὶ ἔδωκαν αὐτὸν εἰς πρόσταγμα ἐπὶ Ἰσραὴλ· καὶ ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ τῶν θρήνων.

26. Καὶ ἦσαν οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωσίου καὶ ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ γεγραμμένα ἐν νόμῳ Κυρίου,

27. καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι αὐτοῦ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα.

ΚΕΦ. Λς'. XXXVI.

ΚΑΙ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωαχὰζ υἱὸν Ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν εἰς βασιλέα ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ.

2. Υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν Ἰωαχὰζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀμιτὰλ, θυγάτηρ Ἱερεμίου ἐκ Λοβνά. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου κατὰ πάντα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. καὶ ἔδησεν αὐτὸν Φαραὼ Νεχαὼ ἐν Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἰμαὰθ, τοῦ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

3. Καὶ μετήγαγεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐπέβαλε φόρον ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ τάλαντον χρυσίου.

4. Καὶ κατέστησε Φαραὼ Νεχαὼ τὸν Ἐλιακεὶμ υἱὸν Ἰωσίου βασιλέα ἐπὶ Ἰούδα ἀντὶ Ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ μετέστρεψε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωακείμ. καὶ τὸν Ἰωαχὰζ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔλαβε Φαραὼ Νεχαὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς Αἴγυ-

v. 20. ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς) articulus deest. v. 21. πόλεμον ποιῆσαι) πόλεμον πολεμῆσαι. ibid. ἅπε καταστεῦσαι) ἅπε τοῦ καταστεῦσαι. v. 22. πεδίῳ Μαγεδδών.) * πεδίῳ μαγεδδώ. v. 23. ἑαυτοῦ ·) αὐτοῦ. v. 24. ἑαυτοῦ ·) αὐτοῦ. v. 25. ἰδοὺ) καὶ ἰδοὺ. v. 26. οἱ λόγοι Ἰωσία) οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωσίου. v. 27. οἱ λοιποὶ λόγοι) οἱ λόγοι. CAP. XXXVI. v. 1. ἔχρισαν αὐτὸν εἰς βασιλέα ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν) ἔχρισαν αὐτὸν, καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς βασιλέα ἐπὶ. v. 4. βασιλέα Ἰούδα) βασιλέα ἐπὶ Ἰούδα.

Digitized by Google

14. Καὶ μετὰ τὸ ἑτοιμάσαι αὐτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν, ὅτι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἀναφέρειν τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ στέατα ἕως νυκτὸς, καὶ οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν αὐτοῖς, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν υἱοῖς Ἀαρών. στέατα. ὁλοκαυτώματα

15. Καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ υἱοὶ Ἀσὰφ ἐπὶ τῆς τάσεως αὐτῶν κατὰ τὰς ἐντολὰς Δαυὶδ, καὶ Ἀσὰφ, καὶ Αἰμὰν, καὶ Ἰδιθοὺν οἱ προφῆται τοῦ βασιλέως· καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πυλωροὶ τῆς πύλης καὶ πύλης, ἐκ ἧς αὐτοῖς κινεῖσθαι ἀπὸ τῆς λειτουργίας ἁγίων, ὅτι ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται ἑτοίμασαν αὐτοῖς.

16. Καὶ κατωρθώθη καὶ ἡτοιμάσθη πᾶσα ἡ λειτουργία Κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ ποιῆσαι τὸ Φασὲκ, καὶ ἐνεγκεῖν τὰ ὁλοκαυτώματα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Κυρίου κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως Ἰωσίας.

17. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες τὸ Φασὲκ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας.

18. Καὶ οὐκ ἐγένετο Φασὲκ ὅμοιον αὐτῷ ἐν Ἰσραὴλ, ἀπὸ ἡμερῶν Σαμουὴλ τοῦ προφήτου· καὶ πάντες βασιλεῖς Ἰσραὴλ οὐκ ἐποίησαν ὡς τὸ Φασὲκ ὃ ἐποίησεν Ἰωσίας· καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ Λευῖται, καὶ πᾶς Ἰούδα· καὶ Ἰσραὴλ ὁ εὑρεθεὶς, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ τῷ Κυρίῳ.

19. Τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἰωσίας ἐποιήθη τὸ Φασὲκ τοῦτο.

20. Μετὰ ταῦτα πάντα ἃ ἑτοίμασεν Ἰωσίας ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ τοὺς ἐγγαστριμύθους, καὶ τοὺς γνώστας, καὶ τὰ Θεραφεὶμ, καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ τὰ Καμαισεὶμ ἃ ἦν ἐν τῇ γῇ Ἰούδα, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐνεπύρισεν ὁ βασιλεὺς Ἰωσίας, ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους τοῦ νόμου τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ βιβλίου ἃ εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου· ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγενήθη ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ὃς ἐπέστρεψε πρὸς Κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἑαυτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ ἑαυτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ἰσχύϊ ἑαυτοῦ κατὰ πάντα τὸν νόμον Μωυσῆ, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη ὅμοιος αὐτῷ· πλὴν οὐκ ἀπεστράφη Κύριος ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου, ὃ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐν τῷ Ἰούδᾳ, ἐπὶ πάντα τὰ παροργίσματα ἃ παρώργισε Μανασσῆς. Καὶ εἶπε Κύριος· καὶ γε τὸν Ἰούδαν ἀποστήσω ἀπὸ προσώπου μου, καθὼς ἀπέστησα τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπωσάμην τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην τὴν Ἰερουσαλὴμ, καὶ τὸν οἶκον ὃν εἶπα, ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

20. Καὶ ἀνέβη Φαραὼ Νεχαὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀσσυρίων, καὶ ἐπὶ τὸν ποταμὸν Εὐφράτην, καὶ

V. 14. τὰ στέατα καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα) transposita. V. 15. Ἰδιθοὺν) Ἰδιθὼμ. ibid. τῆς πύλης) absque articulo. ib. ἁγίων, ὅτι ἀδελφοὶ) τῶν ἁγίων, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ. ib. ἑτοίμασαν) ἡτοίμασαν. V. 16. Ἰωσίου.) Ἰωσίου. V. 18. καὶ πάντες βασιλεῖς) καὶ πάντες βασιλεῖς. ibid. ὡς τὸ Φασὲκ) ὡς deeſt. ib. καὶ Λευῖται) καὶ οἱ λευῖται. V. 19. & 20. Ἰωσίου καὶ τέσ) Ἰωσίου ἐποιήθη τὸ Φασὲκ τοῦτο. μετὰ ταῦτα πάντα ἃ ἑτοίμασεν Ἰωσίας ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ τέσ. V. 20. Θεραφεὶμ) Θεραφὶν. ibid. Καμαισεὶμ) καμφεὶμ. ib. ἐν τῇ γῇ Ἰούδα, καὶ Ἰερουσαλὴμ) ἐν γῇ Ἰούδα καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ. ib. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ τοῦ βιβλίου. ib. καρδίᾳ ἑαυτοῦ) καρδίᾳ αὐτοῦ. ib. ψυχῇ ἑαυτοῦ) ψυχῇ αὐτοῦ. ib. ὅλῃ ἰσχύϊ ἑαυτοῦ) ὅλῃ ἰσχύϊ αὐτοῦ. ib. ὅμοιος αὐτῷ.) αὐτῷ abeſt. ib. παροργίσματα ἃ) παροργίσματα αὐτοῦ ἃ. V. 20. καὶ ἐπὶ τὸν) καὶ deeſt.

Digitized by Google

2. Καὶ ἔστησε τὰς ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς ἑαυτῶν, καὶ κατίσχυσεν αὐτοὺς εἰς τὰ ἔργα οἴκου Κυρίου.

3. Καὶ εἶπε τοῖς Λευίταις τοῖς δυνατοῖς ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, τῷ ἁγιασθῆναι αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ. καὶ ἔθηκαν τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγίαν εἰς τὸν οἶκον, ὃν ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν υἱὸς Δαυὶδ τοῦ βασιλέως Ἰσραήλ· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· οὐκ ἔστιν ὑμῖν ἐπάραι ὦμον· νῦν οὖν λειτουργήσατε τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ Ἰσραήλ.

4. Καὶ ἑτοιμάσθητε κατ' οἴκους πατριῶν ὑμῶν, καὶ κατὰ τὰς ἐφημερίας ὑμῶν, κατὰ τὴν γραφὴν Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραήλ, καὶ διὰ χειρὸς βασιλέως Σαλωμὼν υἱοῦ αὐτοῦ·

5. καὶ στῆτε ἐν τῷ οἴκῳ κατὰ τὰς διαιρέσεις οἴκων πατριῶν ὑμῶν τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ, καὶ μερὶς οἴκου πατριᾶς τοῖς Λευίταις.

6. Καὶ θύσατε τὸ Φασὲκ, καὶ τὰ ἅγια ἑτοιμάσατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν, τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸν λόγον Κυρίου διὰ χειρὸς Μωυσῆ.

7. Καὶ ἀπήρξατο Ἰωσίας τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ πρόβατα, καὶ ἀμνοὺς, καὶ ἐρίφους ἀπὸ τῶν τέκνων τῶν αἰγῶν, πάντα εἰς τὸ Φασὲκ, καὶ πάντας τοὺς εὑρεθέντας εἰς ἀριθμὸν τριάκοντα χιλιάδας, καὶ μόχων τρεῖς χιλιάδας, ταῦτα ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως τοῦ βασιλέως.

8. Καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἀπήρξαντο τῷ λαῷ, καὶ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ Λευίταις· καὶ ἔδωκε Χελκίας, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἰεϊὴλ οἱ ἄρχοντες οἴκου τοῦ Θεοῦ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ Φασὲκ πρόβατα, καὶ ἀμνοὺς, καὶ ἐρίφους δισχίλια ἑξακόσια, καὶ μόχους τριακοσίους.

9. Καὶ Χωνανίας, καὶ Βαναίας, καὶ Σαμαίας, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ἀσαβίας, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ἰωζαβὰδ ἄρχοντες τῶν Λευιτῶν ἀπήρξαντο τοῖς Λευίταις εἰς τὸ Φασὲκ πρόβατα πεντακισχίλια, καὶ μόχους πεντακοσίους. Χωχενίας

10. Καὶ κατωρθώθη ἡ λειτουργία, καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὴν στάσιν ἑαυτῶν, καὶ οἱ Λευῖται ἐπὶ τὰς διαιρέσεις αὐτῶν κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως.

11. Καὶ ἔθυσαν τὸ Φασὲκ, καὶ προσέχεαν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ οἱ Λευῖται ἐξέδειραν.

12. Καὶ ἡτοίμασαν τὴν ὁλοκαύτωσιν παραδοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν διαίρεσιν κατ' οἴκους πατριῶν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ, τοῦ προσάγειν τῷ Κυρίῳ, ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ (νόμῳ) Μωυσῆ· καὶ ἕτως εἰς τὸ πρωΐ.

13. Καὶ ὤπλησαν τὸ Φασὲκ ἐν πυρὶ κατὰ τὴν κρίσιν, καὶ τὰ ἅγια ἥψησαν ἐν τοῖς χαλκείοις, καὶ ἐν τοῖς λέβησι, καὶ εὐωθώθη, καὶ ἔδραμον πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ.

14. Καὶ

v. 2. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 3. ἁγιασθῆναι ἐν' ὦμον ἐθέν·) ἐν' ὦμον ἄραι ἐδέν. ibid. Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν) τῷ πυρίῳ θεῷ ὑμῶν. ib. καὶ λαῷ) καὶ τῷ λαῷ. v. 4. βασιλέως Σαλωμὼν) σαλωμών. v. 5. τοῖς υἱοῖς) absque articulo. v. 6. τὰ ἅγια) abeſt. v. 8. καὶ Λευίταις·) καὶ τοῖς λευίταις. ibid. καὶ ἔδωκε) ἔδωκεν δέ. ib. οἴκου τοῦ Θεοῦ τοῖς ἱερεῦσι) τοῖς ἱερεῦσιν οἴκου θεοῦ. v. 9. Χωχενίας) χωνενίας. ibid. ὁ ἀδελφὸς) absque articulo. ib. Ἀσαβίας) ἀσαβίας. v. 10. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 12. (νόμῳ) abeſt.

25. ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπέν με καὶ ἔθυσαν θεοῖς ἑτέροις, ἵνα παροργίσωσί με ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ἑαυτῶν. καὶ ἐξεκαύθη ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ οὐ σβεσθήσεται.

26. Καὶ ἐπὶ βασιλέα Ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς τοῦ ζητῆσαι τὸν Κύριον, οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ· οὕτως λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· τοὺς λόγους οὓς ἤκουσας,

27. καὶ ἐντράπη ἡ καρδία σου, καὶ ἐταπεινώθης ἀπὸ προσώπου μου ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τοὺς λόγους μου ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὸν, καὶ ἐταπεινώθης ἐναντίον ἐμοῦ, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου, καὶ ἔκλαυσας κατενα ντίον ἐμοῦ, καὶ ἐγὼ ἤκουσα, φησὶ Κύριος.

28. Ἰδοὺ προσίθημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου, καὶ προστεθήσῃ πρὸς τὰ μνήματά σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σου ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς οἷς ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν. καὶ ἀπέδωκαν τῷ βασιλεῖ λόγον.

29. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ.

30. Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς Ἰούδα εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μεγάλου ἕως μικροῦ, καὶ ἀνέγνω ἐν ὠσὶν αὐτῶν πάντας λόγους βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος ἐν οἴκῳ Κυρίου.

31. Καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν στύλον, καὶ διέθετο διαθήκην ἐναντίον Κυρίου, τοῦ πορευθῆναι ὀπίσω Κυρίου, τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ, ὥστε ποιεῖν τοὺς λόγους τῆς διαθήκης τοὺς ἐγγεγραμμένους ἐπὶ τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ἀνέστη

32. Καὶ ἔστησε πάντας τοὺς εὑρεθέντας ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἐποίησαν οἱ κατοικοῦντες εἰς Ἰερουσαλὴμ διαθήκην ἐν οἴκῳ Κυρίου Θεοῦ πατέρων ἑαυτῶν.

33. Καὶ περιεῖλεν Ἰωσίας τὰ πάντα βδελύγματα ἐκ πάσης τῆς γῆς, ἣ ἦν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐποίησε πάντας τοὺς εὑρεθέντας ἐν Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν Ἰσραὴλ, τοῦ δουλεύειν Κυρίῳ Θεῷ ἑαυτῶν πάσας τὰς ἡμέρας ἑαυτοῦ, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ ὄπισθεν Κυρίου Θεοῦ πατέρων ἑαυτοῦ. πάντα τὰ

ΚΕΦ. ΛΕ'. XXXV.

ΚΑΙ ἐποίησεν Ἰωσίας τὸ Φασὲκ τῷ Κυρίῳ Θεῷ ἑαυτοῦ, καὶ ἔθυσαν τὸ Φασὲκ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου.

2. Καὶ

v. 25. ἔθυσαν θεοῖς ἑτέροις) ἐθυμίασαν θεοῖς ἀλλοτρίοις. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 26. οὕτως λέγει) οὕτω λέγει. v. 27. ἐναντίον ἐμοῦ) ἐναντίον μου. ibid. ἐμοῦ) μου. v. 30. Ἰούδα) abeſt. ibid. μεγάλου ἕως μικροῦ) transpoſita. ib. διαθήκης) τῆς διαθήκης. ib. τοῦ εὑρεθέντος) τοὺς εὑρεθέντας. v. 31. ἀνέστη) ἔστη. ibid. ἐντολὰς) τὰς ἐντολὰς. ib. μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ προ.) μαρτύρια καὶ προ. ib. ψυχῇ, τοῦ) ψυχῇ, ὥστε ποιεῖν τοὺς. ib. ἐγγεγραμμένους) γεγραμμένους. v. 32. εἰς Ἰερουσαλὴμ) εἰς abeſt. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 33. πάντα τὰ) τὰ πάντα. ibid. γῆς) τῆς γῆς. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. ib. ὄπισθεν) ὀπισθε. CAP. XXXV. v. 1. ἑαυτοῦ, καὶ ἔθυσαν) αὐτοῦ, καὶ ἔθυσε. ibid. τῇ μηνὸς) ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς.

Digitized by Google

καὶ Ἀβδίας οἱ Λευῖται ἐξ υἱῶν Μεραρὶ, καὶ Ζαχαρίας καὶ Μοσολλὰμ ἐκ τῶν υἱῶν Καὰθ ἐπισκοπεῖν, καὶ πᾶς Λευίτης συνιὼν ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν.

13. Καὶ ἐπὶ τῶν νωτοφόρων, καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, ἐργασίᾳ καὶ ἐργασίᾳ· καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν γραμματεῖς, καὶ κριταὶ, καὶ πυλωροί.

14. Καὶ ἐν τῷ ἐκφέρειν αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ εἰσοδιασθὲν εἰς οἶκον Κυρίε, εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς βιβλίον νόμου Κυρίε διὰ χειρὸς Μωϋσῆ.

15. Καὶ ἀπεκρίθη Χελκίας, καὶ εἶπε πρὸς Σαφὰν τὸν γραμματέα· βιβλίον νόμου εὗρον ἐν οἴκῳ Κυρίου· καὶ ἔδωκε Ἀσαὲφ Χελκίας τὸ βιβλίον τῷ Σαφάν.

16. Καὶ εἰσήνεγκε Σαφὰν τὸ βιβλίον ἐπὶ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπέδωκεν ἔτι τῷ βασιλεῖ λόγον, πᾶν τὸ δοθὲν ἀργύριον ἐν χειρὶ τῶν παίδων σε τῶν ποιούντων τὸ ἔργον.

17. Καὶ ἐχώνευσαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίε, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ χεῖρα τῶν ἐπισκόπων, καὶ ἐπὶ χεῖρα τῶν ποιούντων τὴν ἐργασίαν.

18. Καὶ ἀπήγγειλε Σαφὰν ὁ γραμματεὺς τῷ βασιλεῖ, λέγων· βιβλίον νόμου ἔδωκέ μοι Χελκίας ὁ ἱερεύς· καὶ ἀνέγνω αὐτὸ Σαφὰν ἐναντίον τε βασιλέως.

19. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τὸς λόγες τῦ νόμου, καὶ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτῦ·

20. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ, καὶ τῷ Ἀχικὰμ, υἱῷ Σαφὰν, καὶ τῷ Ἀβδὼν υἱῷ Μιχαίου, καὶ τῷ Σαφὰν τῷ γραμματεῖ, καὶ τῷ Ἀσαΐᾳ παιδὶ τε βασιλέως λέγων·

21. πορεύθητε ζητήσατε τὸν Κύριον περὶ ἐμε, καὶ περὶ παντὸς τε καταλειφθέντος ἐν Ἰσραὴλ καὶ ἐν Ἰούδᾳ περὶ τῶν λόγων τε βιβλίου τε εὑρεθέντος, ὅτι μέγας ὁ θυμὸς Κυρίου ἐκκέκαυται ἐν ἡμῖν, διότι οὐκ εἰσήκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τῶν λόγων Κυρίου, τε ποιῆσαι κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. περιλειφθέντος

22. Καὶ ἐπορεύθη Χελκίας, καὶ οἳς εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ὀλδὰν τὴν προφῆτιν γυναῖκα Σελλὴμ υἱοῦ Θακκὰθ υἱοῦ Ἐσσερὶ, φυλάσσουσαν τὰς ἐντολὰς, καὶ αὕτη κατῴκει ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐν Μεσαναὶ, καὶ ἐλάλησαν αὐτῇ κατὰ ταῦτα·

23. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· οὕτως εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρὸς μέ·

24. οὕτως λέγει Κύριος· ἰδὲ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τῦτον, τὸς πάντας λόγους τὸς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ἀνεγνωσμένῳ ἐναντίον τε βασιλέως Ἰούδα,

v. 12. Λευίται συνιὼν) λευίτης, καὶ πᾶς συνιὼν. v. 14. ἀργύριον) τὸ ἀργύριον. v. 15. τῷ Ἀσάφ.) τῷ σαφάν. v. 16. ἐπὶ τῷ βασιλεῖ) ἔτι τῷ βασιλεῖ. ibid. τὸ ἔργον.) abeſt. v. 17. ἐργασίαν.) τὴν ἐργασίαν. v. 18. βασιλεῖ, λέγων·) βασιλεῖ λόγον, λέγων. ibid. βιβλίον νόμου ἔδωκέ μοι) βιβλίον ἔδωκέ μοι. v. 19. διέῤῥηξε) καὶ διεῤῥήξε. v. 20. Ἀβδὼν) ἀβδὸμ. v. 21. περιλειφθέντος) καταλειφθέντος. ibid. καὶ ἐν Ἰούδᾳ) καὶ ἰούδᾳ. v. 22. Χελκίας, οὗ) χελκίας, καὶ οὗ. ibid. Θακκὰθ υἱοῦ Ἐσσερὶ) Θεκκὲ υἱοῦ ἀρὰϊ. ib. Μεσαναὶ) μασκαὶ. v. 24. οὕτως) οὕτω. ibid. καὶ ἐπὶ τὸν τ. τῦτον) transpoſita.

πατρὸς ἑαυτῦ, καὶ οὐκ ἐξέκλινε δεξιὰ καὶ ἀριστερά.

3. Καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῦ, καὶ αὐτὸς ἔτι παιδάριον ἤρξατο τῦ ζητῆσαι Κύριον τὸν Θεὸν Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτῦ· καὶ ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῦ ἤρξατο τῦ καθαρίσαι τὸν Ἰούδαν, καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν, καὶ τῶν ἄλσεων, καὶ ἀπὸ τῶν περιῳκιμένων, καὶ ἀπὸ τῶν χωνευτῶν· δεκάτῳ υἱδ

4. καὶ κατέτρεψαν κατὰ πρόσωπον αὐτῦ τὰ θυσιαστήρια τῶν Βααλείμ, καὶ τὰ ὑψηλὰ τὰ ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἔκοψε τὰ ἄλση καὶ τὰ γλυπτὰ, καὶ τὰ χωνευτὰ συνέτριψε, καὶ ἐλέπτυνε καὶ ἔρριψεν ἐπὶ πρόσωπον τῶν μνημάτων τῶν θυσιαζόντων αὐτοῖς.

5. Καὶ ὀστᾶ ἱερέων κατέκαυσεν ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ ἐκαθάρισε τὸν Ἰούδαν καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ,

6. καὶ ἐν πόλεσιν Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ Συμεών, καὶ Νεφθαλεὶ, καὶ τοῖς τόποις αὐτῶν κύκλῳ. Νεφθαλείμ

7. Καὶ κατέσπασε τὰ ἄλση, καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα κατέκοψε λεπτὰ, καὶ πάντα τὰ ὑψηλὰ κατέκοψεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ.

8. Καὶ ἐν τῷ ὀκλωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῦ ὅτε συνετέλεσε τῦ καθαρίσαι τὴν γῆν, καὶ τὸν οἶκον τῆς βασιλείας ἀπέστειλε τὸν Σαφὰν υἱὸν Ἐτσλία, καὶ τὸν Μαασίαν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ τὸν Ἰωὰχαζ τὸν ὑπομνηματογράφον ἑαυτῦ, κραταιῶσαι τὸν οἶκον Κυρίου τῦ Θεῦ ἑαυτῦ. Σελιὰ δυνάμεως Ἰωὰς

9. Καὶ ἦλθον πρὸς Χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν εἰς οἶκον Θεοῦ, ὃ συνήγαγον οἱ Λευῖται φυλάσσοντες τὴν πύλην ἐκ χειρὸς Μανασσῆ καὶ Ἐφραὶμ, καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπὸ παντὸς καταλοίπου ἐν Ἰσραὴλ, καὶ υἱῶν Ἰούδα (καὶ Ἰσραὴλ) καὶ Βενιαμεὶν, καὶ οἰκούντων ἐν Ἱερουσαλήμ. ἔδωκεν Κυρίῳ Ἱερουσαλήμ

10. Καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρας ποιούντων τὰ ἔργα, οἱ καθιστάμενοι ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ποιῦσι τὰ ἔργα οἱ ἐποίουν ἐν οἴκῳ Κυρίῳ, ἐπισκευάσαι καὶ κατισχύσαι τὸν οἶκον·

11. καὶ ἔδωκαν τοῖς τέκτοσι, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις, (καὶ) ἀγοράσαι λίθους τετραπόδους, καὶ ξύλα εἰς δοκοὺς στεγάσαι τὰς οἰκους οὓς ἐξωλέθρευσαν βασιλεῖς Ἰούδα.

12. Καὶ οἱ ἄνδρες ἐν πίστει ἐπὶ τῶν ἔργων, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπίσκοποι Ἰεὴ καὶ

---

v. 2. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. ἀριστερά.) καὶ ἀριστερά. v. 3. ἐν τῷ δεκάτῳ) ἐν τῷ δωδεκάτῳ. ibid. καὶ ἀπὸ τῶν χωνευτῶν.) καὶ ἀπὸ τῶν περιῳκιμένων, καὶ ἀπὸ τῶν χωνευτῶν. v. 4. κατέτρεψαν κατὰ) κατέσπασε τὰ κατὰ. ibid. τὰ θυσιαστήρια τῶν Βααλείμ) θυσιαστήρια τῶν βααλίμ. ib. ἐπ' αὐτῶν·) τὰ ἐπ' αὐτῶν. v. 6. Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ) transpofita. ibid. Νεφθαλείμ) νφθαλ. v. 7. τὰ ἄλση, καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἰδωλα) τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ ἄλση, καὶ εἰδωλα. ibid. κατέκοψεν ἀπὸ τῆς) ἔκοψεν ἀπὸ πάσης τῆς. v. 8. ἐν τῷ ὀκλωκαιδεκάτῳ ἔτει) ἐν τῷ ἐκλωκαιδεκάτῳ. ibid. ὅτε συνετέλεσε) non habet. ib. οἶκον τῆς βασιλείας ἀπέστειλε) οἶκον ἀπέστειλε. ib. Σελία) Ἐτσλία. ib. Μαασίαν) μαασά. ib. τῆς δυνάμεως) τῆς πόλεως. ib. Ἰωὰς) ἰουὰχ. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 9. ἔδωκαν) ἔδωκεν. ibid. εἰς οἶκον Κυρίου) εἰς οἶκον Θεοῦ. ib. ἐν Ἱερουσαλήμ) ἐν Ἰσραὴλ, priore loco. ib. (καὶ Ἰσραὴλ) abeft. v. 10. καθιστάμενοι) καθεσταμένοι. ibid. κατισχύσαι) καὶ κατισχύσαι. ib. (καὶ) abeft. ib. τετραπόδους) τετραπέδους. v. 12. πίστει) ἐν πίστει.

Digitized by Google

τὴν εἴσοδον τὴν διὰ τῆς πύλης τῆς ἰχθυϊκῆς, καὶ περιεκύκλωσε τὸ ἄδυτον, καὶ πορευομένων τὴν πύλην τὴν κυκλόθεν, καὶ εἰς αὐτὸ Ὀφλαὶ, καὶ ὕψωσε σφόδρα, καὶ κατέστησεν ἄρχοντας τῆς δυνάμεως ἐν παίσαις ταῖς πόλεσι ταῖς τετχήρεσιν ἐν Ἰούδᾳ.

15. Καὶ περιεῖλε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους καὶ τὸ γλυπτὸν ἐξ οἴκου Κυρίου, καὶ πάντα τὰ θυσιαστήρια, ἃ ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει οἴκου Κυρίου, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔξω τῆς πόλεως·

16. καὶ κατώρθωσε τὸ θυσιαστήριον Κυρίου, καὶ ἐθυσίασεν ἐπ' αὐτὸ θυσίαν σωτηρίου καὶ αἰνέσεως· καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ, τοῦ δουλεύειν Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ.

17. Πλὴν ὁ λαὸς ἔτι ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ἐθυσίαζε, πλὴν Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν. Κύριος ὁ Θεός

18. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Μανασσῆ, καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ οἱ λόγοι τῶν ὁρώντων τῶν λαλούντων πρὸς αὐτὸν ἐπ' ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ,

19. ἰδοὺ ἐπὶ λόγων προσευχῆς αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐπήκουσεν αὐτοῦ. καὶ πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ, καὶ αἱ ἀποστασίαι αὐτοῦ, καὶ οἱ τόποι ἐφ' οἷς ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὰ ὑψηλὰ, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ ἄλση καὶ γλυπτὰ, πρὸ τοῦ ἐπιστρέψαι, ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ λόγων τῶν ὁρώντων.

20. Καὶ ἐκοιμήθη Μανασσῆς μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν παραδείσῳ οἴκου αὐτοῦ. Καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀμὼς υἱὸς αὐτοῦ. Ἀμὼς

21. Ὢν ἐτῶν εἴκοσι καὶ δύο Ἀμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. Ἀμὼς

22. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, ὡς ἐποίησε Μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ πᾶσι τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐποίησε ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μανασσῆς, ἔθυεν Ἀμὼν καὶ ἐδούλευεν αὐτοῖς· Ἀμὼς

23. καὶ οὐκ ἐταπεινώθη ἐναντίον Κυρίου, ὡς ἐταπεινώθη Μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὅτι υἱὸς αὐτοῦ Ἀμὼν ἐπλήθυνε πλημμέλειαν. Ἀμὼς

24. Καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ.

25. Καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς ἐπιθεμένους ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἀμὼς

ΚΕΦ. ΛΔ'. XXXIV.

ΩΝ ὀκτὼ ἐτῶν Ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τριακονταὲν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐναντίον Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς Δαυὶδ τοῦ πα-

v. 14. ἰχθυϊκῆς, καὶ περιεκύκλωσε τὸ ἄδυτον, καὶ πορευομένων) ἰχθυϊκῆς ἐκπορευομένων. ibid. εἰς αὐτὸ Ὀφλαὶ) εἰς ὄπλα. v. 15. καὶ Ἰερούσ. καὶ ἔξω) καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔξωθεν. v. 17. Πλὴν ὁ λαὸς ἔτι) πλὴν ἔτι ὁ λαός. ibid. ὑψηλῶν, πλὴν Κύριος ὁ Θεὸς) ὑψηλῶν ἐθυσίαζε, πλὴν κυρίῳ Θεῷ. v. 18. καὶ οἱ λόγοι) καὶ λόγοι. ibid. λαλούντων) τῶν λαλούντων. ib. Κυρίου Θεοῦ) Θεῷ. v. 19. καὶ ὡς ἐπήκουσεν) ὡς abeſt. ibid. αἱ ἀποστασίαι) ἀποστάσεις. ib. ᾠκοδόμησεν τὰ) ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὰ. ib. ἐπὶ λόγων) ἐπὶ τῶν λόγων. v. 12. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. & v. 21. Ἀμὼν) Ἀμὼς. v. 22. ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μανασσῆς) transpoſita. ibid. Ἀμὼν καὶ ἐδούλευεν) Ἀμὼς καὶ ἐδούλευσεν. v. 23. Ἀμὼν) Ἀμὼς, ita & ſeq. verſu. v. 25. ἐπιθεμένους) ἐπιθεμένους. CAP. XXXIV. v. 1. βασιλεύειν) βασιλεῦσαι. ibid. τριακονταὲν) τριάκοντα καὶ ἓν.

τῶν ἐθνῶν, ὃς ἐξωλέθρευσε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἐπέστρεψε, καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλὰ, ἃ κατέσπασεν Ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἔστησε στήλας ταῖς Βααλεὶμ, καὶ ἐποίησεν ἄλση, καὶ προσεκύνησε πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς·

4. καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια ἐν οἴκῳ Κυρίου, οὗ εἶπεν Κύριος, ἐν Ἱερουσαλὴμ ἔσται τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα·

5. καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου Κυρίου.

6. Καὶ αὐτὸς διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ ἐν Γὲ Βεεννόμ. καὶ ἐκληδονίζετο, καὶ οἰωνίζετο, καὶ ἐφαρμακεύετο, καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους, καὶ ἐπαοιδοὺς ἐπλήθυνεν, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν·

γῇ Βεεννόμ

ἐποίησεν

7. καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν, καὶ τὸ χωνευτὸν, εἰκόνα ἣν ἐποίησεν ἐν οἴκῳ Θεοῦ, οὗ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Δαυὶδ, καὶ πρὸς Σαλωμὼν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἣν ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, θήσω τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα.

Κυρίου

σωθήτω

8. Καὶ οὐ προθήσω σαλεῦσαι τὸν πόδα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, πλὴν ἐὰν φυλάσσωνται τοῦ ποιῆσαι πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτοῖς κατὰ πάντα τὸν νόμον, καὶ τὰ προστάγματα, καὶ τὰ κρίματα, καὶ δικαιώματα ἐν χειρὶ Μωϋσῆ.

9. Καὶ ἐπλάνησε Μανασσῆς τὸν Ἰούδαν, καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ὑπὲρ πάντα τὰ ἔθνη ἃ ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

10. Καὶ ἐλάλησε Κύριος ἐπὶ Μανασσῆ, καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

11. Καὶ ἤγαγε Κύριος ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως τοῦ βασιλέως Ἀσσοὺρ, καὶ * κατέλαβον τὸν Μανασσῆ ἐν δεσμοῖς, καὶ ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγον εἰς Βαβυλῶνα.

αὐτὸν δυναστείας

* κατελάβοντο

12. Καὶ ὡς ἐθλίβη, ἐζήτησε τὸ πρόσωπον Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐταπεινώθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ πατέρων ἑαυτοῦ·

13. καὶ προσηύξατο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ καὶ ἐπήκουσε τῆς βοῆς αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ἔγνω Μανασσῆ, ὅτι Κύριος αὐτός ἐστιν ὁ Θεός.

14. Καὶ μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τεῖχος ἔξω τῆς πόλεως Δαυὶδ ἀπὸ λιβὸς κατὰ νότον ἐν τῷ χειμάῤῥῳ, καὶ κατὰ τὴν

v. 3. ταῖς Βααλεὶμ) τοῖς βααλὶμ. v. 6. διῆγε) διήγαγε. ibid. γῇ Βεεννόμ) γὲ βενεννόμ. ib. ἐπαοιδοὺς ἐποίησε τοῦ) ἐπαοιδοὺς, καὶ ἐπλήθυνε τοῦ. v. 7. καὶ τὸ χωνευτὸν) καὶ abest. ibid. οἴκῳ Κυρίου) οἴκῳ Θεοῦ. ib. εἶπεν ὁ Θεὸς) εἶπε Θεός. ib. σωθήτω) θήσω. v. 8. νόμον τὰ) νόμον καὶ τὰ. ibid. καὶ δικαιώματα) non habet. v. 9. ἐξῆρεν ἀπὸ) ἐξῆρε κύριος ἀπὸ. ibid. τῶν υἱῶν) absque articulo. v. 10. ἤκουσαν.) ἐπήκουσαν. v. 11. ἐπ' αὐτὸν τοὺς ἄρχ. τῆς δυναστείας) ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως τοῦ. ibid. κατελάβοντο) κατέλαβον τὸν. v. 12. Κυρίου τοῦ Θεοῦ) Θεοῦ τοῦ κυρίου. ibid. τοῦ Θεοῦ π. ἑαυτοῦ.) Θεοῦ πατέρων αὐτοῦ. v. 13. βοῆς αὐτοῦ) adjicit καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. ibid. Μανασσῆ) μανασσῆς. ibid. ἐστιν ὁ Θεός.) ἐστι Θεός.

Digitized by Google

23. Καὶ πολλοὶ ἔφερον δῶρα τῷ Κυρίῳ εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ δόματα τῷ Ἐζεκίᾳ βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ ὑπήρθη κατ' ὀφθαλμὲς πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ μετὰ ταῦτα.

24. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠρρώστησεν Ἐζεκίας ἕως θανάτου, καὶ προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῷ, καὶ σημεῖον ἔδωκεν αὐτῷ.

25. Καὶ ὁ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα ὃ ἔδωκεν αὐτῷ ἀνταπέδωκεν Ἐζεκίας, ἀλλ' ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ὀργὴ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ Ἰερουσαλήμ.

26. Καὶ ἐταπεινώθη Ἐζεκίας ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς καρδίας ἑαυτοῦ αὐτὸς, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴ Κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἐζεκίου.

27. Καὶ ἐγένετο τῷ Ἐζεκίᾳ πλοῦτος καὶ δόξα πολλὴ σφόδρα· καὶ θησαυροὺς ἐποίησεν ἑαυτῷ ἀργυρίου, καὶ χρυσίου, καὶ τοῦ λίθου τοῦ τιμίου, καὶ εἰς τὰ ἀρώματα, καὶ ὁπλοθήκας, καὶ εἰς σκεύη ἐπιθυμητὰ,

γενήματα 28. καὶ πόλεις εἰς τὰ γενήματα σίτου, καὶ ἐλαίου, καὶ οἴνου, καὶ κώμας φάτνας παντὸς κτήνους, καὶ μάνδρας εἰς τὰ ποίμνια,

29. καὶ πόλεις ὡς ᾠκοδόμησεν ἑαυτῷ, καὶ ἀποσκευὴν προβάτων, καὶ βοῶν εἰς πλῆθος, ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ Κύριος ἀποσκευὴν πολλὴν σφόδρα.

30. Αὐτὸς Ἐζεκίας ἐνέφραξε τὴν ἔξοδον τοῦ ὕδατος γιὼν τὸ ἄνω, καὶ κατήυθυνεν αὐτὰ κάτω πρὸς λίβα τῆς πόλεως Δαυίδ· καὶ εὐοδώθη Ἐζεκίας ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις ἑαυτοῦ.

31. Καὶ ἕνεκεν τοῖς πρεσβευταῖς τῶν ἀρχόντων ἀπὸ Βαβυλῶνος τοῖς ἀποσταλεῖσι πρὸς αὐτὸν, πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ τὸ τέρας, ὃ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐγκατέλιπεν αὐτὸν Κύριος τοῦ πειράσαι αὐτὸν, εἰδέναι τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

32. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἐζεκίου, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ, ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῇ προφητείᾳ Ἡσαΐου υἱοῦ Ἀμὼς τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ βιβλίου βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ.

33. Καὶ ἐκοιμήθη Ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ἀναβάσει ταφῶν υἱῶν Δαυίδ· καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐβασίλευσεν Μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΛΓ'. XXXIII.

ΩΝ δέκα καὶ δύο ἐτῶν Μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ πεντηκονταπέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τῶν

ν. 23. δῶρα) δόματα, Ed. Franeq. δῶρα ut Alex. ib. ὑπήρθη) ὑπερήρθη. ib. καὶ μετὰ ταῦτα.) καὶ abest. v. 24. ἐπήκουσεν αὐτῷ) ἐπήκουσεν αὐτῷ. v. 25. ἀπ.) ἀπ.αὐ. v. 26. καρδίας ἑαυτῷ, καὶ οἱ) καρδίας αὐτοῦ αὐτὸς καὶ οἱ. v. 27. ἑαυτῷ) αὐτῷ. v. 28. γενήματα σίτου) γενήματα τοῦ σίτου. ibid. καὶ ἐλαίου, καὶ οἴνου) transpolita. ib. κώμας φάτνας) κώμας καὶ φάτνας. v. 29. ἑαυτῷ) αὐτῷ. v. 30. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. v. 31. καὶ ἐγκατέλιπεν) καὶ) deeſt. v. 33. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. CAP. XXXIII. v. 1. δέκα καὶ δύο ἐτῶν ἦν) δεκαδύο ἐτῶν μανασσῆς ἦν. ibid. πεντήκοντα) πεντηκονταπέντε. v. 2. ἐνώπιον) ἐνωπίον.

Digitized by Google

12. Οὐχ ὅτός ἐστιν Ἐζεκίας, ὃς περιεῖλε τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ, καὶ τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ, λέγων· κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσκυνήσετε, καὶ ἐπ' αὐτοῦ θυμιάσετε;

13. Οὐ γνώσεσθε τί ἐγὼ ἐποίησα, καὶ οἱ πατέρες μου πᾶσι τοῖς λαοῖς τῶν χωρῶν; μὴ δυνάμενοι ἐδύναντο θεοὶ τῶν ἐθνῶν πάσης τῆς γῆς σῶσαι τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρός μου;

14. Τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν τούτων ὃς ἐξωλέθρευσαν οἱ πατέρες μου; μὴ ἠδύναντο σῶσαι τὸν λαὸν ἑαυτῶν ἐκ χειρός μου, ὅτι δυνήσεται ὁ Θεὸς ὑμῶν σῶσαι ὑμᾶς ἐκ χειρός μου;

15. Νῦν οὖν μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς Ἐζεκίας, καὶ μὴ πεποιθέτω ὑμᾶς ποιείτω κατὰ ταῦτα, καὶ μὴ πιστεύετε αὐτῷ, ὅτι οὐ μὴ δύνηται ὁ Θεὸς παντὸς ἔθνους καὶ βασιλείας τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν ἑαυτοῦ ἐκ χειρός μου, καὶ ἐκ χειρὸς πατέρων μου, ὅτι Θεὸς ὑμῶν οὐ μὴ σώσει ὑμᾶς ἐκ χειρός μου.

16. Καὶ ἔτι ἐλάλησαν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπὶ Κύριον Θεὸν, καὶ ἐπὶ Ἐζεκίαν παῖδα αὐτοῦ.

17. Καὶ βιβλίον ἔγραψεν ὀνειδίζειν τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε περὶ αὐτοῦ, λέγων· ὡς θεοὶ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς οὐκ ἐξείλαντο τὸν λαὸν ἑαυτῶν ἐκ χειρός μου, οὕτως οὐ μὴ ἐξέληται ὁ Θεὸς Ἐζεκίου λαὸν ἑαυτοῦ ἐκ χειρός μου.

18. Καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊστὶ ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰερουσαλὴμ τὸν ἐπὶ τοῦ τείχους, τοῦ βοηθῆσαι αὐτοῖς, καὶ καταπαίσαι, ὅπως προκαταλάβωνται τὴν πόλιν. Ἰερουσαλὴμ καὶ τῶν λαῶν

19. καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν Θεὸν Ἰερουσαλὴμ, ὡς καὶ ἐπὶ θεοὺς λαῶν τῆς γῆς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων.

20. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς, καὶ Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς ὁ προφήτης περὶ τούτων, καὶ ἔβόησαν εἰς τὸν οὐρανόν.

21. Καὶ ἐπέστειλε Κύριος ἄγγελον, καὶ ἐξέτριψε πάντα δυνατὸν πολεμιστὴν, καὶ ἄρχοντα, καὶ στρατηγὸν ἐν τῇ παρεμβολῇ βασιλέως Ἀσσούρ· καὶ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον μετὰ αἰσχύνης εἰς τὴν γῆν ἑαυτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ ἑαυτοῦ· καὶ τῶν ἐξελθόντων ἐκ κοιλίας αὐτοῦ κατέβαλον αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ.

22. Καὶ ἔσωσε Κύριος τὸν Ἐζεκίαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἰερουσαλὴμ ἐκ χειρὸς Σενναχηρεὶμ βασιλέως Ἀσσυρίων καὶ Ἀσσυρίων ἐκ χειρὸς πάντων, καὶ κατέπαυσεν αὐτοὺς κυκλόθεν.

23. Καὶ

---

v. 12. Ἰερουσαλὴμ) ἐν Ἰερουσαλήμ. ibid. ἐπ' αὐτοῦ θυμιάσετε;) ἐπ' αὐτῷ θυμιάσατε. v. 13. τί ἐγὼ ἐποίησα) ὅ, τι ἐποίησα ἐγώ. ibid. ἐδύναντο) ἠδύναντο, bis. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 15. Νῦν μὴ) νῦν οὖν μὴ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ib. ὅτι Θεὸς) ὅτι ὁ Θεός. v. 16. ἐπὶ Κύριον) ἐπὶ τὸν κύριον. v. 17. ὡς θεοὶ) ὡς οἱ θεοί. ibid. τὸν λαὸν ἑαυτῶν) λαοὺς αὐτῶν. ib. ἐξέληται) ἐξέλητε. ib. λαὸν ἑαυτοῦ) λαὸν αὐτοῦ. v. 18. ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ τῶν λαῶν) ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰερουσαλήμ. v. 19. ἐπὶ τὸν Θεὸν) absque articulo. v. 21. δυνατὸν πολεμιστὴν) δυνατὸν καὶ πολεμιστὴν. ibid. τὸ πρόσωπον μετὰ αἰσχύνης) μετὰ αἰσχύνης προσώπου. ib. εἰσῆλθεν εἰς οἶκον) ἦλθεν εἰς οἶκον θεοῦ αὐτοῦ. v. 22. Ἐζεκίαν) τὸν Ἐζεκίαν. ibid. Ἰερουσαλὴμ) ἐν Ἰερουσαλήμ. ib. Ἀσσυρίων) Ἀσσυρίου.

σε τὸν Θεὸν ἑαυτῆ, ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῆ ἐποίησε, καὶ εὐοδώθη.

ΚΕΦ. ΛΒ'. XXXII.

ΚΑΙ μετὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ τὴν ἀληθειαν ταύτην, ἦλθεν Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἦλθεν ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς τειχήρεις, καὶ εἶπε προκαταλαβέσθαι αὐτάς.

2. Καὶ εἶδεν Ἐζεκίας ὅτι ἦκει Σενναχηρεὶμ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆ τοῦ πολεμῆσαι ἐπὶ Ἱερουσαλήμ.

3. Καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τῶν πρεσβυτέρων ἑαυτῆ καὶ δυνατῶν, ἐμφράξαι τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν ἃ ἦν ἔξω τῆς πόλεως· καὶ συνεπίσχυσαν αὐτῷ.

4. Καὶ συνήγαγε λαὸν πολὺν, καὶ ἐνέφραξε τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν, καὶ τὸν ποταμὸν τὸν διορίζοντα διὰ τῆς πόλεως, λέγων· μὴ ἔλθῃ ὁ βασιλεὺς Ἀσσὲρ, καὶ εὕρῃ ὕδωρ πολὺ, καὶ κατισχύσῃ.

5. Καὶ κατίσχυσεν Ἐζεκίας, καὶ ᾠκοδόμησε πᾶν τὸ τεῖχος τὸ κατεσκαμμένον, καὶ πύργους, καὶ ἔξω περιέτειχισμα ἄλλο, καὶ κατίσχυσε τὸ ἀνάλημμα πόλεως Δαυὶδ, καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολλά.

6. Καὶ ἔθετο ἄρχοντας τῆ πολέμου ἐπὶ τὸν λαὸν, καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν πλατείαν τῆς πύλης τῆς Φάραγγος, καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν, λέγων·

7. ἰσχύσατε, καὶ ἀνδρίζεσθε, μὴ φοβῆτε, μηδὲ πλοηθῆτε ἀπὸ προσώπου βασιλέως Ἀσσυρ, καὶ ἀπὸ προσώπου παντὸς τῆ ἔθνους τῆ μετ' αὐτοῦ, ὅτι μεθ' ἡμῶν πλείονες ἢ μετ' αὐτῆ·

8. μετὰ αὐτῆ βραχίονες σάρκινοι, μεθ' ἡμῶν δὲ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τῆ σώζειν, καὶ τῆ πολεμεῖν τὸν πόλεμον ἡμῶν· καὶ κατεθάρσησεν ὁ λαὸς ἐπὶ τοῖς λόγοις Ἐζεκίου βασιλέως Ἰούδα.

9. Καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τοὺς παῖδας ἑαυτοῦ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς ἐπὶ Λαχεὶς, καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ μετ' αὐτῆ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα Ἰούδαν τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, λέγων·

10. οὕτως λέγει Σενναχηρεὶμ ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων· ἐπὶ τίνι ὑμεῖς πεποίθατε, καὶ καθῆσθε ἐν τῆ περιοχῆ ἐν Ἱερουσαλήμ;

11. Οὐχὶ Ἐζεκίας ἀπατᾷ ὑμᾶς τοῦ παραδοῦναι ὑμᾶς εἰς θάνατον, καὶ εἰς λιμὸν, καὶ εἰς δίψαν, λέγων· Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρ;

κατεσπασμένον

θλῖψιν

ν. 21. ἑαυτοῦ, ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐποίησε) αὐτῆ ἐξ ὅλης ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε. CAP. XXXII. v. 1. Σενναχηρεὶμ) σενναχηρίμ, passim. v. 2. κατὰ πρόσωπον) καὶ τὸν πρόσωπον. v. 3. ἑαυτῆ καὶ δυνατῶν) αὐτοῦ καὶ τῶν δυνατῶν. v. 4. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. v. 5. καθεσκευασμένον) μαζεσκαμμένον. ibid. πόλεως) τῆς πόλεως. v. 6. εἰς τὴν πλατείαν) ἐπὶ τὴν πλατείαν. ibid. ἐπὶ τὴν καρδίαν) absque articulo. v. 7. μὴ πλοηθῆτε) καὶ μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ πλοηθῆτε. ibid. παντὸς τῆ ἔθνους) παντὸς τῆ ἔθνους. v. 8. βραχίονες) μετ' αὐτῆ βραχίονες. v. 9. Λαχεὶς) λαχείς. ibid. Ἰούδαν) ἰούδα. v. 10. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. ibid. ἐπὶ τίνι) ἐπὶ τί. ib. καθῆσθε) καθήσεσθε. v. 11. καὶ λιμὸν, καὶ εἰς θλῖψιν) καὶ εἰς λιμὸν, καὶ εἰς δίψαν.

Digitized by Google

9. Καὶ ἐπιθάνετο Ἐζεκίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν ὑπὲρ τῶν σωρῶν.

10. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων εἰς οἶκον Σαδὼκ, καὶ ἄπεν· ἐξ ἧς ἤρξαντο ἡ ἀπαρχὴ φέρεσθαι εἰς οἶκον Κυρίου, ἐφάγομεν, καὶ ἐπίομεν, καὶ κατελείπομεν ὧν εἰς πλῆθος, ὅτι Κύριος ηὐλόγησε τὸν λαὸν ἑαυτοῦ, καὶ κατελίπομεν ἔτι τὸ πλῆθος τοῦτο.

11. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας ἔτι ἑτοιμάσαι παστοφόρια εἰς οἶκον Κυρίου· καὶ ἡτοίμασαν,

12. καὶ εἰσήνεγκαν ἐκεῖ τὰς ἀπαρχὰς, καὶ τὰ ἐπιδέκατα ἐν πίστει· καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπιστάτης Χωνενίας ὁ Λευίτης, καὶ Σεμεῖ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διαδεχόμενος,

13. καὶ Ἰεηὴλ, καὶ Ὀζαζὰς, καὶ Ναὲθ, καὶ Ἀσαὴλ, καὶ Ἱερεμὼθ, καὶ Ἰωζαβὰθ Ἰωζαβὰδ, καὶ * Ἔλιηλ, καὶ Σαμαχίας, * Ἰσηὴλ καὶ Μαιὲθ, καὶ Βαναΐας, καὶ οἱ υἱοὶ Χωχενίε αὐτοῦ καθεσαμένοι διὰ Χωνενία, καὶ Σεμεῖ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καθὼς προσέταξεν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας, καὶ Ἀζαρίας ὁ ἡγέμενος οἴκε Κυρίε.

14. Καὶ Κωρὴ ὁ τοῦ Ἰεμνὰ ὁ Λευίτης, ὁ πυλωρὸς κατ' ἀνατολὰς ἐπὶ τῶν δομάτων, δοῦναι ταῖς ἀπαρχαῖς Κυρίε, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων,

15. διὰ χειρὸς Ὀδὸμ καὶ Βενιαμεὶν, καὶ Ἰησοῦ, καὶ Σεμεΐ, καὶ Ἀμαρίας, καὶ Σεχονίας διὰ χειρὸς τῶν ἱερέων ἐν πίστει, δοῦναι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν κατὰ τὰς ἐφημερίας, κατὰ τὸν μέγαν καὶ κατὰ τὸν μικρὸν, Μαρίας

16. ἐκλὸς τῆς ἐπιγονῆς τῶν ἀρσενικῶν τριετῶν καὶ ἐπάνω, παντὶ τῷ εἰσπορευομένῳ εἰς οἶκον Κυρίε, εἰς λόγον ἡμερῶν εἰς ἡμέραν, εἰς λειτουργείαν ἐφημερίαις διαταξέως αὐτῶν.

17. Οὗτος ὁ καταλογισμὸς τῶν ἱερέων κατ' οἴκους πατριῶν· καὶ οἱ Λευῖται ἐν ταῖς ἐφημερίαις αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαετῶς καὶ ἐπάνω ἐν διαταίξει,

18. ἐγκαταλαχίαι ἐν πάσῃ ἐπιγονῇ ἐν καταυλίαις αὐτῶν, καὶ θυγατέρων αὐτῶν εἰς πᾶν τὸ πλῆθος, ὅτι ἐν πίστει ἡγίασαν τὸ ἅγιον. Χωχενίας καταλογισμὸν

19. Τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἱερατεύουσι, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων αὐτῶν ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει, ἄνδρες οἳ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόματι, δοῦναι μερίδα παντὶ ἀρσενικῷ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ παντὶ καταριθμημένῳ ἐν τοῖς Λευίταις.

20. Καὶ ἐποίησεν οὕτως Ἐζεκίας ἐν παντὶ Ἰούδᾳ, καὶ ἐποίησε τὸ καλὸν, καὶ τὸ εὐθὲς ἐναντίον Κυρίε Θεοῦ αὐτοῦ.

21. Καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ ἐν ᾧ ἤρξατο ἐν ἐργασίαις ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἐν τῷ νόμῳ καὶ ἐν τοῖς προστάγμασιν ἐξεζήτησε

v. 10. Σαδὼκ, ἐξ) σαδὼκ, καὶ ἄπεν· ἐξ. ibid. κατελείπομεν, ὅτι) κατελίπομεν ὧν εἰς πλῆθος, ὅτι. ib. ηὐλόγησε τ. λ. ἑαυτοῦ) ηὐλόγηται τὸν λαὸν αὐτοῦ. ib. ὅτι τὸ πλῆθος) ἐκεῖ τὸ πλῆθος. v. 12. εἰσήνεγκαν) ἤνεγκαν. ibid. Χωχενίας) χωνενίας. v. 13. Ὀζαζὰς) ὀζίας. ibid. Ἰωζαβὰθ, καὶ Ἰεηὴλ, καὶ Σαμ.) ἰωζαβὰδ, καὶ Ἔλιηλ, καὶ ὁ σαμαχίε. ib. Χωχενία) χωνενίου. ib. ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας) transpolita. v. 14. Κωρὴ) κορὲ. ibid. κατ' ἀνατολὰς) κατὰ ἀνατολὴν. v. 15. Ἰησοῦ) ἰησοὺς. ibid. Μαρίας) ἀμαρίας. ib. καὶ κατὰ τὸν μικρὸν) καὶ τὸν μικρὸν. v. 18. ἐν καταλοχίαις) ἐγκαταλαχίαις. ibid. τὸ πλῆθος) πλῆτος. ib. ἡγίασαν τὸν ἅγιον) ἥγιασαν τὸ ἅγιον. v. 20. ἐναντίον Κυρίε) ἐναντίον τοῦ Κυρίου. v. 21. ἐν ᾧ) ᾧ.

Digitized by Google

ἡ ἐκκλησία Ἰούδα, καὶ οἱ εὑρεθέντες ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ προσήλυτοι οἱ ἐλθόντες ἀπὸ γῆς Ἰσραὴλ, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰούδᾳ.

26. Καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη μεγάλη ἐν Ἱερουσαλήμ· ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Σαλωμὼν υἱοῦ Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ οὐκ ἐγένετο τοιαύτη ἑορτὴ ἐν Ἱερουσαλήμ.

27. Καὶ ἀνέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ ἠυλόγησαν τὸν λαὸν, καὶ ἐπηκούσθη ἡ φωνὴ αὐτῶν, καὶ ἦλθεν ἡ προσευχὴ αὐτῶν εἰς τὸ κατοικητήριον τὸ ἅγιον αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν.

ΚΕΦ. ΛΑ'. XXXI.

ΚΑΙ ὡς συνετελέσθη πάντα ταῦτα, ἐξῆλθε πᾶς Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ συνέτριψαν τὰς στήλας, καὶ ἐξέκοψαν τὰ ἄλση, καὶ κατέσπασαν τὰ ὑψηλὰ, καὶ τοὺς βωμοὺς ἀπὸ πάσης Ἰουδαίας καὶ Βενιαμεῖν, καὶ ἐξ Ἐφραὶμ, καὶ ἀπὸ Μανασσῆ ἕως εἰς τέλος. Καὶ ἐπέστρεψαν πᾶς Ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν ἑαυτοῦ, καὶ εἰς τὰς πόλεις ἑαυτῶν.

ἐπέστρεψεν

2. Καὶ ἔταξεν Ἐζεκίας τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν, καὶ τὰς ἐφημερίας ἑκάστου κατὰ τὴν ἑαυτοῦ λειτουργίαν τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευῖταις εἰς τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ εἰς τὴν θυσίαν τοῦ σωτηρίου, καὶ αἰνεῖν, καὶ ἐξομολογεῖσθαι, καὶ λειτουργεῖν ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου Κυρίου·

3. καὶ μερὶς τοῦ βασιλέως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις τὴν πρωϊνὴν καὶ τὴν δειλινὴν, καὶ ὁλοκαυτώσεις εἰς σάββατα, καὶ εἰς τὰς νουμηνίας, καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου.

4. Καὶ εἶπεν τῷ λαῷ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ, δοῦναι τὴν μερίδα τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν, ὅπως κατισχύσουσιν ἐν τῇ λειτουργίᾳ οἴκου Κυρίου.

κατισχύσουσιν

5. Καὶ ὡς προσέταξε τὸν λόγον, ἐπλεόνασαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπαρχὴν σίτου, καὶ οἴνου, καὶ ἐλαίου, καὶ μέλιτος, καὶ πᾶν γέννημα ἀγροῦ, καὶ ἐπιδέκατα πάντα ἤνεγκαν εἰς πλῆθος οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα.

γέννημα

6. Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ αὐτοὶ ἤνεγκαν ἐπιδέκατα μόσχων καὶ προβάτων, καὶ ἐπιδέκατα αἰγῶν, καὶ ἡγίασαν τῷ Κυρίῳ Θεῷ ἑαυτῶν· καὶ εἰσήνεγκαν καὶ ἔθηκαν σωροὺς σωρούς.

7. Ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ἤρξαντο οἱ σωροὶ θεμελιοῦσθαι, καὶ ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ συνετελέσθησαν.

8. Καὶ ἦλθεν Ἐζεκίας καὶ οἱ ἄρχοντες, καὶ εἶδον τοὺς σωροὺς, καὶ ἠυλόγησαν τὸν Κύριον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ.

εἴδοντες

v. 25. ἐξ Ἰσραὴλ) ἐξ Ἱερουσαλήμ. ibid. ἐν Ἰούδα.) ἰούδα. v. 26. ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Σαλ.) ἀπὸ ἡμερῶν σαλωμών. v. 27. καὶ οἱ Λευῖται καὶ ηὐλ.) οἱ λευῖται, καὶ εὐλόγησαν. CAP. XXXI. v. 1. ἐξέκοψαν) ἔκοψαν. ibid. πάσης Ἰουδαίας) πάσης τῆς ἰουδαίας. ib. ἐπέστρεψεν) ἐπέστρεψαν. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ib. ἑαυτῶν.) αὐτῶν. v. 2. λειτουργεῖν ἐν ταῖς αὐλαῖς) λειτουργεῖν ἐν ταῖς πύλαις ἐν ταῖς αὐλαῖς. v. 3. ὁλοκαυτώσεις εἰς σάββατα) καὶ ὁλοκαυτώσεις εἰς τὰ σάββατα. v. 4. εἶπεν) εἶπαν. ibid. κατισχύσουσιν) κατισχύσωσιν. v. 5. ἐπλεόνασαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ) ἐπλεόνασεν ἰσρ. ibid. γέννημα) χέννημα. ib. ἤνεγκαν εἰς πλῆθος) transposita. v. 6. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 7. ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ) ἐκ τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ. v. 8. εἴδοντες) εἶδον.

Digitized by Google

Μανασσῆ, καὶ ἀπὸ Ζαβδιλὰν ἐνετρύπησαν, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς Ἰούδα.

12. Καὶ ἐγένετο χεὶρ Κυρίου δοῦναι αὐτοῖς καρδίαν μίαν ἐλθεῖν, τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν λόγῳ Κυρίου.

13. Καὶ συνήχθησαν εἰς Ἱερουσαλὴμ πολὺς λαὸς τοῦ ποιῆσαι τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα.

14. Καὶ ἀνέστησαν, καὶ καθεῖλαν τὰ θυσιαστήρια τὰ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ πάντα ἐν οἷς ἐθυμίων τοῖς ψευδέσι, καὶ κατέσπασαν καὶ ἔρριψαν εἰς τὸν χειμάῤῥουν Κέδρων.

15. Καὶ ἔθυσαν τὸ Φασὲκ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου. Καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἐντράπησαν καὶ ἡγνίσθησαν, καὶ εἰσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα εἰς οἶκον Κυρίου.

16. Καὶ ἔστησαν ἐπὶ τὴν στάσιν ἑαυτῶν, κατὰ τὸ κρίμα ἑαυτῶν, κατὰ τὴν ἐντολὴν Μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐδέχοντο τὰ αἵματα ἐκ χειρὸς τῶν Λευιτῶν.

17. Ὅτι πλῆθος τῆς ἐκκλησίας οὐχ ἡγνίσθη, καὶ οἱ Λευῖται ἦσαν τοῦ θύειν τὸ Φασὲκ παντὶ τῷ μὴ δυναμένῳ ἁγνισθῆναι τῷ Κυρίῳ.

18. Ὅτι τὸ πλεῖον τοῦ λαοῦ ἀπὸ Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ Ἰσσάχαρ, καὶ Ζαβδιλὰν οὐχ ἡγνίσθησαν, ἀλλὰ ἔφαγον τὸ Φασὲκ παρὰ τὴν γραφήν. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας περὶ αὐτῶν, λέγων· Κύριος ὁ ἀγαθὸς ἐξιλάσθω.

19. ὑπὲρ πάσης καρδίας κατευθυνούσης ἐκζητῆσαι Κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ὃ κατὰ τὴν ἁγνείαν τῶν ἁγίων.

20. Καὶ ἐπήκουσε Κύριος τῷ Ἐζεκίᾳ, καὶ ἰάσατο τὸν λαόν.

21. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν Ἱερουσαλὴμ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, καὶ καθυμνοῦντες τῷ Κυρίῳ ἡμέραν καθ' ἡμέραν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἐν ὀργάνοις τῷ Κυρίῳ.

22. Καὶ ἐλάλησεν Ἐζεκίας ἐπὶ πᾶσαν καρδίαν τῶν Λευιτῶν, καὶ τῶν συνιόντων σύνεσιν ἀγαθὴν τῷ Κυρίῳ· καὶ συνετέλεσαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας θύοντες θυσίας σωτηρίου, καὶ ἐξομολογούμενοι τῷ Κυρίῳ Θεῷ τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

23. Καὶ ἐβουλεύσατο ἡ ἐκκλησία ἄλλας ποιῆσαι ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας· καὶ ἐποίησαν ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ.

24. Ὅτι Ἐζεκίας ἀπήρξατο τῷ Ἰούδᾳ, τῇ ἐκκλησίᾳ μόσχους χιλίους καὶ ἑπτακισχίλια πρόβατα, καὶ οἱ ἄρχοντες ἀπήρξαντο τῷ λαῷ μόσχους χιλίους, καὶ πρόβατα δέκα χιλιάδας, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἱερέων εἰς πλῆθος.

25. Καὶ ηὐφράνθη πᾶσα ἡ ἐκκλησία, οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πᾶσα ἡ ἐκ-

v. 11. καὶ Ἰούδα.) καὶ εἰς Ἰούδα. v. 12. τὸ πρόσταγμα) τὰ προστάγματα. v. 13. πολὺς λαὸς) transpofita. v. 15. ἡγνίσθησαν) ἥγνισαν. ibid. εἰς οἶκον) ἐν οἴκῳ. v. 16. ἑαυτῶν) αὐτῶν. bis. v. 18. τὸ πλεῖον) absque articulo. ibid. καὶ Ζαβουλὼν οὐχ ἡγνίσθησαν, ἀλλὰ) ζαβδιλὰν οὐχ ἥγνισαν, ἀλλ'. ib. γραφὴν· Καὶ) γραφήν. τάῦτα καὶ. ib. ὁ ἀγαθὸς.) ἀγαθὸς. v. 19. ἑαυτοῦ) αὐτῶν. v. 22. θυσίας) θυσίαις. ibid. Κυρίῳ) τῷ κυρίῳ. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 24. μόσχους χιλίους) transpofita.

τῶν σπονδῶν τῆς ὁλοκαυτώσεως· καὶ κατωρθώθη τὸ ἔργον ἐν οἴκῳ Κυρίου.

36. Καὶ ἠυφράνθη Ἐζεκίας καὶ πᾶς ὁ λαὸς, διὰ τὸ ἡτοιμακέναι τὸν Θεὸν τῷ λαῷ, ὅτι ἐξάπινα ἐγένετο ὁ λόγος.

ΚΕΦ. Λ'. XXX.

Ἰούδαν

ΚΑΙ ἀπέστειλεν Ἐζεκίας ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα, καὶ ἐπιστολὰς ἔγραψεν ἐπὶ τὸν Ἐφραὶμ καὶ Μανασσῆ ἐλθεῖν εἰς οἶκον Κυρίου εἰς Ἰερουσαλὴμ, ποιῆσαι τὸ Φασὲκ τῷ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ ἄρχοντες, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἡ ἐν Ἰερουσαλὴμ, ποιῆσαι τὸ Φασὲκ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ·

3. ὃ γὰρ ἐδυνάσθησαν ποιῆσαι αὐτὸ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι οἱ ἱερεῖς οὐχ ἡγιάσθησαν ἱκανοὶ, καὶ ὁ λαὸς ὃ συνήχθη εἰς Ἰερουσαλήμ.

4. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐναντίον τῆς ἐκκλησίας.

5. Καὶ ἔστησαν λόγον διελθεῖν κήρυγμα ἐν παντὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ Βηρσαβεὲ ἕως Δὰν, ἐλθόντας ποιῆσαι τὸ Φασὲκ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ ἐν Ἰερουσαλὴμ, ὅτι πλῆθος οὐκ ἐποίησε κατὰ τὴν γραφήν.

6. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρέχοντες σὺν ταῖς ἐπιστολαῖς παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων εἰς πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, λέγοντες· υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπιστρέψατε πρὸς Κύριον Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπιστρέψει τοὺς ἀναστρεφομένους, τοὺς καταλειφθέντας ἀπὸ χειρὸς βασιλέως Ἀσσούρ. Ἰακὼβ

7. Καὶ μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, οἳ ἀπέστησαν ἀπὸ Κυρίου Θεοῦ πατέρων ἑαυτῶν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς ἐρήμωσιν καθὼς ὑμεῖς ὁρᾶτε.

8. Καὶ νῦν μὴ σκληρύνητε τὸν τράχηλον ὑμῶν, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, δότε δόξαν Κυρίῳ τῷ Θεῷ, καὶ εἰσέλθατε εἰς τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ ὃ ἡγίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ δουλεύσατε τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ ἀποστρέψει ἀφ' ὑμῶν θυμὸν ὀργῆς.

9. Ὅτι ἐν τῷ ἐπιστρέφειν ὑμᾶς πρὸς Κύριον, οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἔσονται ἐν οἰκτιρμοῖς ἔναντι πάντων αἰχμαλωτισάντων αὐτοὺς, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, καὶ οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν, ἐὰν ἐπιστρέψωμεν πρὸς αὐτόν.

10. Καὶ οἱ τρέχοντες ἦσαν διαπορευόμενοι πόλιν ἐκ πόλεως ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ ἕως Ζαβουλών. Καὶ ἐγένοντο ὡς καταγελῶντες αὐτῶν, καὶ καταμωκώμενοι.

11. Ἀλλὰ ἄνθρωποι Ἀσὴρ, καὶ ἀπὸ Μανασσῆ

CAP. XXX. v. 1. Ἰούδαν) ἰούδα. v. 2. ἡ ἐν Ἰερουσαλὴμ) ἐν ἱερουσαλὴμ. v. 3. ἠδυνάσθησαν ποιῆσαι αὐτὸ) ἠδυνάσθησαν ποιῆσαι αὐτό. v. 5. ἐν Ἰερουσαλὴμ) εἰς ἱερουσαλὴμ. v. 6. υἱοὶ Ἰσρ.) οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ. ibid. πρὸς Θεὸν) πρὸς κύριον θεὸν. ib. Ἰακὼβ) ἰσραὴλ. ib. ἐπιστρέψει) ἐπιστρέψατε. v. 7. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 8. τὸν τράχηλον ὑμῶν, δότε) τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, δότε. ibid. εἰσέλθατε) εἰσέλθετε. v. 9. πάντων αἰχμαλ.) πάντων τῶν αἰχμαλωτισάντων. ibid. ἐπιστρέψει) ἀναστρέψει. ib. ὁ Θεὸς ὑμῶν) ὁ θεὸς ἡμῶν. v. 10. οἱ τρέχοντες ἦσαν) transpolita.

χειμάῤῥους

23. Καὶ προσήγαγον τὲς χειμάῤῥους τὲς περὶ ἁμαρτίας ἐναντίον τῦ βασιλέως καὶ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐπέθηκαν τὰς χεῖρας ἑαυτῶν ἐπ' αὐτές·

24. καὶ ἔθυσαν αὐτοὺς οἱ ἱερεῖς, καὶ ἐξιλάσαντο τὸ αἷμα αὐτῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξιλάσαντο περὶ παντὸς Ἰσραὴλ· ὅτι περὶ παντὸς Ἰσραὴλ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἡ ὁλοκαύτωσις, καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας.

25. Καὶ ἔστησε τὲς Λευίτας ἐν οἴκῳ Κυρίε ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις κατὰ τὴν ἐντολὴν Δαυὶδ τῦ βασιλέως, καὶ Γὰδ τῦ ὁρῶντος τῶ βασιλεῖ, καὶ Νάθαν τῦ προφήτε, ὅτι δι' ἐντολῆς Κυρίε τὸ πρόσταγμα ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν.

26. Καὶ ἔστησαν οἱ Λευῖται ἐν ὀργάνοις Δαυὶδ, καὶ οἱ ἱερεῖς ταῖς σάλπιγξι.

27. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας ἀνενέγκαι τὴν ὁλοκάυτωσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀναφέρειν τὴν ὁλοκάυτωσιν, ἤρξαντο ᾄδειν τῷ Κυρίῳ, καὶ αἱ σάλπιγγες πρὸς τὰ ὄργανα Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραήλ.

28. Καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία προσεκύνει, καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ ᾄδοντες, καὶ αἱ σάλπιγγες σαλπίζουσαι ἕως οὗ συνετελέσθη ἡ ὁλοκαύτωσις.

29. Καὶ ὡς συνετέλεσαν ἀναφέροντες, (καὶ) ἔκαμψεν ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ εὑρεθέντες, καὶ προσεκύνησαν.

30. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τοῖς Λευίταις, ὑμνεῖν τὸν Κύριον ἐν λόγοις Δαυὶδ καὶ Ἀσὰφ τῦ προφήτε· καὶ ὕμνουν ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἔκυψαν καὶ προσεκύνησαν.

31. Καὶ ἀπεκρίθη Ἐζεκίας, καὶ εἶπε· νῦν ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν Κυρίῳ, προσαγάγετε, καὶ φέρετε θυσίας, καὶ αἰνέσεως εἰς οἶκον Κυρίε. Καὶ ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία θυσίας, καὶ αἰνέσεως εἰς οἶκον Κυρίε, καὶ πᾶς πρόθυμος τῇ καρδίᾳ ὁλοκαυτώσεις.

32. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς τῆς ὁλοκαυτώσεως ἧς ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία, μόσχοι ἑβδομήκοντα, κριοὶ ἑκατὸν, ἀμνοὶ διακόσιοι, εἰς ὁλοκαύτωσιν Κυρίῳ πάντα ταῦτα·

33. καὶ οἱ ἡγιασμένοι μόσχοι ἑξακόσιοι, πρόβατα τρισχίλια·

34. Ἀλλ' ἢ οἱ ἱερεῖς ὀλίγοι ἦσαν, καὶ οὐκ ἠδύναντο δεῖραι τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἀντελαβέσθησαν αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται, ἕως ἧς συνετελέσθη τὸ ἔργον, καὶ ἕως ἧς ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς, ὅτι οἱ Λευῖται ἡγνίσθησαν προθύμως παρὰ τὲς ἱερεῖς.

35. Καὶ ἡ ὁλοκαύτωσις πολλὴ ἐν τοῖς ἔασι τῆς τελειώσεως τῦ σωτηρίε, καὶ τῶν

V. 23. χειμάῤῥους) χιμάρους. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. V. 24. ὅτι περὶ παντὸς Ἰσρ. εἶπεν ὁ βασιλεὺς) ὅτι εἶπεν ὁ βασιλεὺς περὶ παντὸς ἰσραὴλ. V. 25. δι' ἐντολῆς) διὰ ἐντολῆς. V. 27. τῷ Κυρίῳ, καὶ αἱ σαλπ.) κυρίῳ, καὶ σαλπ. V. 28. ἐκκλησία) ἡ ἐκκλησία. ibid. ψαλτῳδοὶ) καὶ οἱ ψαλτῳδοί. ib. καὶ αἱ σάλπιγγες) abeſt articulus. V. 29. (καὶ) abeſt. V. 30. ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας) transpoſita. ibid. καὶ πάντες οἱ) καὶ οἱ. ib. ἔκυψαν) ἔκυψον. V. 31. θυσίας, καὶ αἰνέσεως) καὶ deeſt. ibid. εἰς οἶκον Κυρίου.) adjicit, Καὶ ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία θυσίας, καὶ αἰνέσεως εἰς οἶκον κυρίου. V. 34. ὀλίγοι ἦσαν) transpoſita. ibid. δεῖραι) ἱκδεῖραι. ib. ἡγνίσθησαν προθύμως) προθύμως ἡγνισαν.

Digitized by Google

11. Καὶ νῦν μὴ διαλίπητε, ὅτι ἐν ὑμῖν ἡρέτικεν Κύριος στῆναι ἐναντίον αὐτοῦ λειτουργεῖν, καὶ εἶναι αὐτῷ λειτουργοῦντας καὶ θυμιῶντας.

Μαὶθ Ζαχαρίε 12. Καὶ ἀνέστησαν οἱ Λευῖται, Μαὶθ ὁ τοῦ Ἀμασὶ, καὶ Ἰωὴλ ὁ τοῦ Ἀζαρίου ἐκ τῶν υἱῶν Καὰθ· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Μεραρὶ Κεὶς ὁ τοῦ Ἀβδὶ, καὶ Ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰαλληλή· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Γεδσών, Ἰωὰὴ ὁ τοῦ Ζεμμαθ, καὶ Ἰωδαὶν ὁ τοῦ Ἰωαχά·

13. Καὶ τῶν υἱῶν Ἐλισαφὰν, Ζαμβρὶ, καὶ Ἰειὴλ· καὶ τῶν υἱῶν Ἀσαὴφ, Ζαχαρίας καὶ Ματθανίας.

14. Καὶ τῶν υἱῶν Αἱμὰν, Ἰειὴλ καὶ Σαμεὶας Σεμεΐ· καὶ τῶν υἱῶν Ἰδιθοὺν Σαμαΐας, καὶ Ὀζιήλ.

15. Καὶ συνήγαγον τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καὶ ἡγιάσθησαν κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως διὰ προσάγματος Κυρίου, καθαρίσαι τὸν οἶκον Κυρίου.

16. Καὶ εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς ἔσω εἰς τὸν οἶκον Κυρίου ἁγνίσαι, καὶ ἐξέβαλαν πᾶσαν τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν εὑρεθεῖσαν ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, καὶ εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου Κυρίου· καὶ ἐδέξαντο οἱ Λευῖται ἐκβαλεῖν εἰς τὸν χειμαῤῥοῦν Κέδρων ἔξω.

17. Καὶ ἤρξαντο τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ἁγνίσαι, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ τοῦ μηνὸς εἰσῆλθαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ἡγίασαν τὸν οἶκον Κυρίου ἐν ἡμέραις ὀκτὼ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑκκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου συνετέλεσαν.

18. Καὶ εἰσῆλθον ἔσω πρὸς Ἐζεκίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπαν· ἡγνίσαμεν πάντα τὰ ἐν οἴκῳ Κυρίου, τὸ θυσιαστήριον τῆς ὁλοκαυτώσεως καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς,

19. καὶ πάντα τὰ σκεύη ἃ ἐμίανεν Ἄχαζ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποστασίᾳ ἑαυτοῦ, ἡτοιμάκαμεν καὶ ἡγιάκαμεν, ἰδοὺ ἐστιν ἐναντίον τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου.

20. Καὶ ὤρθρισεν Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως, καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον Κυρίου.

21. Καὶ ἀνήνεγκε μόσχους ἑπτὰ, κριοὺς ἑπτὰ, ἀμνοὺς ἑπτὰ, χιμάρους αἰγῶν ἑπτὰ περὶ ἁμαρτίας, περὶ τῆς βασιλείας, καὶ περὶ τῶν ἁγίων, καὶ περὶ Ἰσραήλ· καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἱερεῦσιν ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Κυρίου. χειμαῤῥοῦς

22. Καὶ ἔθυσαν τοὺς μόσχους, καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ προσέχεον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἔθυσαν τοὺς κριοὺς, καὶ προσέχεαν τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἔθυσαν τοὺς ἀμνοὺς, καὶ περιέχεον τὸ αἷμα τῷ θυσιαστηρίῳ.

23. Καὶ

V. 12. Μαὶθ) μαὶθ. ibid. Ζαχαρίε) ἀζαρίου. ib. Ἰαλληλή·) Ιλιαλήλ. Ib. Γεδσών, Ἰωὰὴ) γεδσωὴ, ἰωδαὴλ. ib. Ἰωδαὶν ὁ τοῦ Ἰωαχά.) ἰωαδὴμ. οὗτοι υἱοὶ ἰωαχά. v. 14. Σαμαΐας) σαμαΐαε. v. 16. ἐξέβαλαν) ἐξέβαλεν. v. 17. ἤρξαντο) ἤρξατο. ibid. τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου) τῷ πρώτου μηνί. ib. ναὸν τοῦ Κυρίου) ναὸν κυρίου. ib. ἑκκαιδεκάτῃ) τρισκαιδεκάτῃ. v. 18. εἰσῆλθον) εἰσῆλθαν. v. 19. Ἄχαζ ὁ βασιλεὺς) transpolita. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ib. ἡγιάκαμεν) ἡγίακαμεν. v. 21. χειμαῤῥοῦς) χειμάρους. v. 22. προσέχεον) προσέχεαν.

24. Καὶ ἀπέστησεν Ἄχαζ τὰ σκεύη οἴκου Κυρίου, καὶ κατέκοψεν αὐτὰ, καὶ ἔκλεισε τὰς θύρας οἴκου Κυρίου, καὶ ἐποίησεν αὐτῷ θυσιαστήρια ἐν πάσῃ γωνίᾳ ἐν Ἰερουσαλήμ,

25. καὶ ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει ἐν ἐποίησαν Ἰούδᾳ ἐκύησεν ὑψηλὰ θυμιᾶν θεοῖς ἀλλοτρίοις, καὶ παρώργισαν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

26. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι αὐτῦ, καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ αἱ πρῶται καὶ ἔσχαται, ἰδὲ γεγραμμέναι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ.

27. Καὶ ἐκοιμήθη Ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, ὅτι ἐκ εἰσήνεγκαν αὐτὸν εἰς τὰς ταφὰς τῶν βασιλέων Ἰσραήλ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

ΚΕΦ. ΚΘ'. XXIX.

ΚΑΙ Ἐζεκίας ἐβασίλευσεν ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν, καὶ εἴκοσι ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῦ Ἀβιὰ, Ἀββαθὺθ θυγάτηρ Ζαχαρίου.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

3. Καὶ ἐγένετο ὡς ἔτη ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῦ, ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ ἀνέῳξε τὰς θύρας οἴκου Κυρίου, καὶ ἐπεσκεύασεν αὐτάς.

4. Καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς εἰς τὸ πλάτος τὸ πρὸς ἀνατολάς,

5. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου οἱ Λευῖται, νῦν ἁγνίσθητε, καὶ ἁγνίσατε τὸν οἶκον Κυρίου Θεοῦ πατέρων ὑμῶν, καὶ ἐκβάλετε τὴν ἀκαθαρσίαν ἐκ τῶν ἁγίων.

6. Ὅτι ἀπέστησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἐγκατέλιπον αὐτὸν, καὶ ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς Κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐχένα.

7. Καὶ ἀπέκλεισαν τὰς θύρας τῦ ναοῦ, καὶ ἔσβεσαν τοὺς λύχνους, καὶ θυμίαμα ἐκ ἐθυμίασαν, καὶ ὁλοκαυτώματα ἐ προσήνεγκαν ἐν τῷ ἁγίῳ, Θεῷ Ἰσραήλ.

8. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐπὶ τὸν Ἰούδαν καὶ ἐπὶ τὴν Ἰερουσαλήμ, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς ἔκστασιν, καὶ εἰς ἀφανισμὸν, καὶ εἰς συριγμὸν, ὡς ὑμεῖς ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν.

9. Καὶ ἰδοὺ πεπλήγασιν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν μαχαίρᾳ, καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν γῇ αὐχ αὐτῶν, ὃ καὶ νῦν ἐστιν.

10. Ἐπὶ τέτοις νῦν ἔστι ἐπὶ καρδίας διαθέσθαι διαθήκην μου, διαθήκην Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἀποστρέψει τὴν ὀργὴν τῦ θυμοῦ αὐτῦ ἀφ' ἡμῶν.

11. Καὶ

---

v. 24. ἐποίησεν αὐτῷ) ἐποίησεν ἑαυτῷ. ibid. Ἰερουσαλήμ,) ἐν Ἰερουσαλήμ. v. 25. ἐκύησαν) ἐποίησεν. ibid. Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν Θεὸν. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 27. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. CAP. XXIX. v. 1. Ἀββαθὺθ) ἀβιὰ. v. 3. ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ) ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ. v. 5. πατέρων) τῶν πατέρων. v. 6. Κυρίου) adjicit Θεοῦ ἡμῶν. ibid. ἐγκατέλιπον) ἐγκατέλιπαν. ib. τὸ πρόσωπον) addit αὐτῶν. v. 7. τῷ ἁγίῳ) ἐν τῷ ἁγίῳ. v. 8. θυμῷ) ὀργῇ. ibid. καὶ ἐπὶ τὴν Ἰερουσαλήμ) ἐπὶ deest. ib. συριγμὸν) συρισμὸν. v. 9. μαχαίρᾳ) ἐν μαχαίρᾳ. ibid. αὐχ αὐτῶν) αὐτῶν.

12. Καὶ ἀνέστησαν ἄρχοντες ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, Ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰωαναὴν, καὶ Βαραχίας ὁ τοῦ Μοσολλαμωθ, καὶ Ἐζεκίας ὁ τοῦ Σελλὴμ, καὶ Ἀμασίας ὁ τοῦ Ἀλλὶ ἐπὶ τοὺς ἐρχομένους ἀπὸ τοῦ πολέμου, Ἀδδὶ

13. καὶ εἶπαν αὐτοῖς· οὐ μὴ εἰσαγάγητε τὴν αἰχμαλωσίαν ὧδε πρὸς ἡμᾶς, ὅτι εἰς τὸ ἁμαρτάνειν τῷ Κυρίῳ ἐφ' ἡμᾶς ὑμεῖς λέγετε προθεῖναι ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὴν ἄγνοιαν ἡμῶν, ὅτι πολλὴ ἡ ἁμαρτία ἡμῶν, καὶ ὀργὴ Θυμοῦ Κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. προθεῖναι

14. Καὶ ἀφῆκαν οἱ πολεμισταὶ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὰ σκῦλα ἐναντίον τῶν ἀρχόντων, καὶ πάσης τῆς ἐκκλησίας.

15. Καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες οἱ ἐπεκλήθησαν ἐν ὀνόματι, καὶ ἀντελάβοντο τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ πάντας τοὺς γυμνοὺς περιέβαλον ἀπὸ τῶν σκύλων, καὶ ἐνέδυσαν αὐτοὺς, καὶ ὑπέδησαν αὐτοὺς, καὶ ἔδωκαν φαγεῖν καὶ ἀλείψασθαι, καὶ ἀντελάβοντο ἐν ὑποζυγίοις παντὸς ἀδυνατοῦντος, καὶ κατέστησαν αὐτοὺς εἰς Ἱεριχὼ πόλιν Φοινίκων πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς Σαμάρειαν.

16. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ πρὸς βασιλέα Ἀσσούρ βοηθῆσαι αὐτῷ, καὶ ἐν τούτῳ,

17. ὅτι Ἰδουμαῖοι ἐπέθεντο, καὶ ἐπάταξαν ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ᾐχμαλώτευσαν αἰχμαλωσίαν.

18. Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις τῆς πεδινῆς, καὶ ἀπὸ λιβὸς τοῦ Ἰέδαε, καὶ ἔλαβον τὴν Βαιθσαμὺς, καὶ τὴν Ἀϊλὼν, καὶ τὴν Γαδηρὼθ, καὶ τὴν Σοχὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Θαμνὰ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Γαμζὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς· καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ. Γαμαιζαὶ

19. Ὅτι ἐταπείνωσε Κύριος τὸν Ἰέδαν διὰ Ἄχαζ βασιλέα Ἰέδα, ὅτι ἀπέστη ἀποστάσει ἀπὸ Κυρίου.

20. Καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν Θαλγαθφαλνασὰρ βασιλεὺς Ἀσσούρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν. Θαγλαθφαλνασάρ

21. Καὶ ἔλαβεν Ἄχαζ τὰ ἐν οἴκῳ Κυρίε, καὶ τὰ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ Ἀσσούρ· καὶ οὐκ εἰς βοήθειαν αὐτῷ,

22. ἀλλ' ἢ τῷ θλῖψαι αὐτόν· καὶ προσέθηκε τοῦ ἀποστῆναι ἀπὸ Κυρίου, καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ·

23. ἐκζητήσω τοὺς θεοὺς Δαμασκοῦ τοὺς τύπτοντάς με, καὶ εἶπεν· ὅτι θεοὶ βασιλέως Συρίας αὐτοί κατισχύουσιν αὐτούς, αὐτοῖς τοίνυν θύσω, καὶ ἀντιλήψονταί μου. καὶ αὐτοὶ ἐγένοντο αὐτῷ εἰς σκῶλον, καὶ παντὶ Ἰσραήλ.

V. 12. Ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰωαναὴν) οὐδεὶς ὁ τοῦ Ἰωανοῦ. ibid. Μοσολλαμωθ) μωσολλαμωθ. ib. Ἀλλὶ) Ἀδδὶ. V. 13. προθεῖναι) προσθεῖναι. ibid. ἄγνοιαν) addit ἡμῶν. V. 15. ἐν ὑποζυγίοις) præmittit καὶ. ibid. ὑπέστρεψαν) ἐπέστρεψαν. V. 16. Ἄχαζ) ὁ βασιλεὺς ἄχαζ. V. 17. Ἰδουμαῖοι) οἱ ἰδουμαῖοι. ibid. ᾐχμαλώτευσαν) ἠχμαλώτισαν. V. 18. Βαιθσαμὺς, καὶ τὴν Ἀϊλὼν) adjicit, καὶ τὰ ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔδωκαν τῷ βασιλεῖ τὴν ἀϊλών. ibid. Γαδηρὼθ) γαληρὼ. ib. καὶ Θαμνὰ) καὶ τὴν θαμνὰ. ib. Γαμαιζαὶ) γαμζὼ. V. 20. Θαγλαθφαλνασὰρ) θαλγαθφαλνασὰρ. ibid. ἐπάταξεν) ἐτύλιξεν. V. 21. βοήθειαν αὐτῷ) βοήθεια αὐτῷ ἦν. V. 22. ὁ βασιλεὺς) addit ἄχαζ. V. 23. κατισχύουσιν) adjicit αὐτέ.

Digitized by Google

ΚΕΦ. ΚΗ'. XXVIII.

ΥΙΟΣ εἴκοσι ἐτῶν Ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ δεκαἑξ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

2. Καὶ ἐπορεύθη κατὰ τὰς ὁδοὺς τῶν βασιλέων Ἰσραήλ· καὶ γὰρ γλυπτὰ ἐποίησε,

3. καὶ τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἔθυεν ἐν γῇ Βεννὸμ Γὲ Βεννὸμ· καὶ διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ διὰ πυρὸς κατὰ τὰ βδελύγματα πάντων τῶν ἐθνῶν (τῶν ἀπερείμητων τούτων, καὶ) ὧν ἐξωλέθρευσε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

4. Καὶ ἐθυμία ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐπὶ τῶν βουνάτων, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους.

5. Καὶ παρέδωκεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ διὰ χειρὸς βασιλέως Συρίας, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῷ, καὶ ἠχμαλώτευσεν ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωσίαν πολλὴν, καὶ ἤγαγεν εἰς Δαμασκὸν καὶ εἰς τὰς χεῖρας βασιλέως Ἰσραὴλ παρέδωκαν αὐτὸν, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῷ πληγὴν μεγάλην.

6. Καὶ ἀπέκτεινε Φακεὲ ὁ τοῦ Ῥομελίου βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Ἰούδᾳ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν δυνατῶν ἰσχύϊ, ἐν τῷ αὐτοὺς καταλιπεῖν τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

7. Καὶ ἀπέκτεινε Ζιχρὶ ὁ δυνατὸς τοῦ Ἐφραὶμ τὸν Μαασίαν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ τὸν Ἐζρικὰν ἡγούμενον τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ τὸν Ἐλκανὰ τὸν διάδοχον τοῦ βασιλέως. Ἐζχρὶ Μαασίαν

8. Καὶ ἠχμαλώτευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν τριακοσίας χιλιάδας, γυναῖκας, υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ σκῦλα πολλὰ ἐσκύλευσαν ἐξ αὐτῶν, καὶ ἤνεγκαν τὰ σκῦλα εἰς Σαμάρειαν.

9. Καὶ ἐκεῖ ἦν ὁ προφήτης τοῦ Κυρίου, Ὠδὴδ ὄνομα αὐτῷ· καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν τῆς δυνάμεως τῶν ἐρχομένων εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἰδοὺ ὀργὴ Κυρίου Θεοῦ τῶν πατέρων ὑμῶν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν, καὶ ἀπεκλείσατε ἐν αὐτοῖς ἐν ὀργῇ, καὶ ἕως τῶν οὐρανῶν ἔφθασε.

10. Καὶ νῦν υἱοὺς Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλὴμ ὑμεῖς λέγετε καταδουλῆσεσθαι εἰς δούλους καὶ δούλας. οὐκ ἰδοὺ εἰμὶ μεθ' ὑμῶν μαρτυρῆσαι Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν; οὐχ

11. Καὶ νῦν ἀκούσατέ μου, καὶ ἀποστρέψατε τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ἠχμαλωτεύσατε τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὅτι ὀργὴ Θυμοῦ Κυρίου ἐφ' ὑμῶν. αἰχμαλωτεύσατε

12. Καὶ

CAP. XXVIII. v. 1. Υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν Ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ δεκαἑξ ἐβασίλευσεν) Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν Ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν. v. 2. τῶν βασιλέων) absque articulo. v. 3. Ἔθυεν ἐν γῇ Βεννὸμ) ἐν γὲ Βεννὸμ. ibid. πάντων) abeft. ib. (τῶν ἀπερειμήτων τούτων, καὶ) non habet. ib. τῶν υἱῶν) absque articulo. v. 5. εἰς τὰς χεῖρας) εἰς χεῖρας. ibid. παρέδωκεν) παρέδωκει. v. 6. Ῥομελίου) ῥομελία. ibid. αὐτὸς καταλιπεῖν) transpofita. ib. τὸν Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν Θεὸν. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 7. Ἐζχρὶ) ζεχρὶ. ib. Μαασίαν) μαασέαν. v. 8. ἠχμαλώτευσαν) ἠχμαλώτευσαν. ibid. υἱοὶ) καὶ υἱοὺς. v. 9. ἐκεῖ τὸν Ἰούδαν) absque articulo. v. 10. καταδουλῆσεσθαι) καταδουλώσασθαι. ibid. οὐκ ἰδοὺ) οὐκ ἰδοὺ. ib. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) absque articulo. v. 11. νῦν) καὶ νῦν. ibid. αἰχμαλωτεύσατε) ἠχμαλωτεύσατε.

Digitized by Google

αὐτὸς ἔσπευσεν ἐξελθεῖν, ὅτι ἤλεγξεν αὐτὸν Κύριος.

21. Καὶ ἦν Ὀζίας ὁ βασιλεὺς λεπρὸς ἕως τῆς ἡμέρας τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, καὶ ἐν οἴκῳ Ἀπφουσὼθ ἐκάθητο λεπρὸς, ὅτι ἀπεκλίσθη ἀπὸ οἴκου Κυρίου. Καὶ Ἰωάθαμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς.

22. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ὀζίου τοῦ βασιλέως, οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ὑπὸ Ἰεσσίου τοῦ προφήτου.

23. Καὶ ἐκοιμήθη Ὀζίας μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ (μετὰ) τῆς ταφῆς τῶν βασιλέων, ὅτι εἶπαν, ὅτι λεπρός ἐστι. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωάθαμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΖ'. XXVII.

ΥΙΟΣ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωάθαμ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ δεκαὲξ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἱερουσὰ, θυγάτηρ Σαδώκ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ὀζίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐκ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν Κυρίου, καὶ ἔτι ὁ λαὸς κατεφθείρετο.

3. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν πύλην οἴκου Κυρίου (καὶ) τὴν ὑψηλὴν, καὶ ἐν τείχει τοῦ Ὀφλὰ ᾠκοδόμησε πολλά.

4. Καὶ πόλεις ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει Ἰούδα, καὶ ἐν τοῖς δρυμοῖς, καὶ οἰκήσεις, καὶ πύργους.

5. Αὐτὸς ἐμαχέσατο πρὸς βασιλέα υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ κατίσχυσεν ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου, καὶ δέκα χιλιάδας κόρων πυροῦ, καὶ κριθῶν δέκα χιλιάδας. ταῦτα ἔφερεν αὐτῷ βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν, ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ.

6. Κατίσχυσεν Ἰωάθαμ, ὅτι ἡτοίμασε τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἐναντίον Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ.

7. Καὶ οἱ λόγοι Ἰωάθαμ οἱ λοιποὶ, καὶ ὁ πόλεμος, καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ, ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων βιβλίων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ.

8. Καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν βασιλεύσας, καὶ ἓξ καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

9. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

v. 21. ἦν Ὀζίας ὁ βασιλεὺς) ὀζίας ὁ βασιλεὺς ἦν. ibid. ἕως τῆς ἡμέρας) ἕως ἡμέρας. ib. Ἰωάθαμ) ἰωάθαν. v. 22. τοῦ βασιλέως) non habet. ibid. ἰδοὺ εἰσὶ) deest. v. 23. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. (μετὰ) abest. ib. Ἰωάθαν ὁ υἱὸς) ἰωάθαμ υἱός. CAP. XXVII. v. 1. εἴκοσι) Ὑιὸς εἴκοσι. ibid. δεκαὲξ) ἑκκαίδεκα. v. 2. πάντα ὅσα) πάντα ἃ. v. 3. (καὶ) abest. ibid. τοῦ Ὀφλὰ) ὀπέλ. v. 4. Καὶ πόλεις ᾠκοδόμησεν) non habet. v. 5. κατ' ἐνιαυτὸν) καὶ κατ' ἐνιαυτὸν. ibid. ἐν δευτέρῳ) ἐν τῷ δευτέρῳ. v. 7. Καὶ οἱ λόγοι Ἰωάθαμ οἱ λοιποὶ) καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι ἰωάθαμ. ibid. γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίων) γεγραμμέναι ἐπὶ βιβλίῳ. v. 8. abest ab *Edit. Rom.* v. 9. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ.

Digitized by Google

πύργον. 9. Καὶ ᾠκοδόμησεν Ὀζίας πύργους ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς γωνίας, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς φάραγγος, καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, καὶ κατίσχυσε.

10. Καὶ ᾠκοδόμησε πύργους ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐλατόμησε λάκκους πολλοὺς, ὅτι κλῆνη πολλὰ ὑπῆρχον αὐτῷ ἐν σεφηλᾷ καὶ ἐν τῇ πεδινῇ, καὶ ἀμπελουργοὶ ἐν τῇ ὀρεινῇ καὶ ἐν τῷ Καρμήλῳ, ὅτι φιλογεωργὸς ἦν.

11. Καὶ ἐγένετο τῷ Ὀζίᾳ δυνάμεις ποιοῦσαι πόλεμον, καὶ ἐκπορευόμεναι εἰς παράταξιν εἰς ἀριθμόν. Καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν διὰ χειρὸς Ἰεϊὴλ τοῦ γραμματέως, καὶ Μαασαίου τοῦ κριτοῦ, διὰ χειρὸς Ἀνανίου τοῦ διαδόχου τοῦ βασιλέως. Μαασαίου

12. πᾶς ὁ ἀριθμὸς τῶν πατριαρχῶν τῶν δυνατῶν εἰς πόλεμον δισχίλιοι ἑξακόσιοι,

13. καὶ μετ' αὐτῶν δύναμις πολεμικὴ, τριακόσιαι χιλιάδες καὶ ἑπτὰ χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. ἔτοι οἱ ποιοῦντες πόλεμον ἐν δυνάμει ἰσχύος, βοηθῆσαι τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοὺς ὑπεναντίους.

ἡτοίμαζεν 14. Καὶ ἡτοίμασεν αὐτοῖς Ὀζίας πᾶσι τῇ δυνάμει θυρεοὺς, καὶ δόρατα, καὶ περικεφαλαίας, καὶ θώρακας, καὶ τόξα, καὶ σφενδόνας εἰς λίθους.

15. Καὶ ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλὴμ μηχανὰς μεμηχανευμένας λογιστῇ, τοῦ εἶναι ἐπὶ τῶν πύργων καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, βάλλειν βέλεσι καὶ λίθοις μεγάλοις. καὶ ἠκούθη ἡ κατασκευὴ αὐτῶν ἕως πόρρω· ὅτι ἐθαυμαστώθη τοῦ βοηθῆναι ἕως ἔ κατίσχυσε.

16. Καὶ ὡς κατίσχυσεν, ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ τοῦ καθαφθεῖραι· καὶ ἠδίκησεν ἐν Κυρίῳ Θεῷ ἑαυτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν Κυρίου θυμιάσαι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν θυμιαμάτων.

17. καὶ εἰσῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ Ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς, καὶ μετ' αὐτοῦ ἱερεῖς τοῦ Κυρίου ὀγδοήκοντα, υἱοὶ δυνατοί.

18. Καὶ ἔστησαν ἐπὶ Ὀζίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπον αὐτῷ· οὐ σοὶ, Ὀζίᾳ, θυμιάσαι τῷ Κυρίῳ, ἀλλ' ἢ τοῖς ἱερεῦσι, τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἡγιασμένοις, θυμιάσαι· ἔξελθε ἐκ τοῦ ἁγιάσματος, ὅτι ἀπέστης ἀπὸ Κυρίου· καὶ ἐκ ἔσαι σοι τοῦτο εἰς δόξαν παρὰ Κυρίου Θεοῦ.

19. Καὶ ἐθυμώθη Ὀζίας, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ θυμιατήριον τοῦ θυμιάσαι ἐν τῷ ναῷ· καὶ ἐν τῷ θυμωθῆναι αὐτὸν πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἡ λέπρα ἀνέτειλεν ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ, ἐναντίον τῶν ἱερέων ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων.

20. Καὶ ἐπέστρεψεν ἐπ' αὐτὸν Ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ πρῶτος καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς λεπρὸς ἐν τῷ μετώπῳ, καὶ κατέσπευσαν αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ γὰρ αὐτὸς

v. 9. πύργον) πύργους. v. 10. ὑπῆρχον) ὑπῆρχεν. ibid. φιλογεωργὸς) γεωργὸς. v. 11. δυνάμεις ποιοῦσαι) δύναμις ποιοῦσα. ibid. καὶ ἐκπορευόμεναι εἰς) καὶ ἐκπορευομένη τοῦ παράταξιν εἰς πόλεμον καὶ ἐκπορευομένη εἰς. ib. Καὶ ὁ ἀριθμὸς) καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς. ib. Μαασαίου) μασαίου. v. 13. ἑπτὰ χιλιάδες) ἑβδομηκοντάδες. v. 14. ἡτοίμαζεν) ἡτοίμασεν. v. 15. σφενδόνας εἰς λίθους.) transposita. v. 16. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 18. ὅσον) ὅπως. ibid. τοῖς υἱοῖς) absque articulo. ib. θυμιάσαι) θῦσαι. v. 19. ναῷ· ἐν τῷ) ναῷ· καὶ ἐν τῷ. v. 20. ἐπ' αὐτὸν ὁ ἱερεὺς) πρὸς αὐτὸν Ἀζαρίας ὁ ἱερεύς.

σωπον Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγον ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ.

23. Καὶ τὸν Ἀμασίαν βασιλέα Ἰούδα τὸν τοῦ Ἰωὰς υἱοῦ Ἰωαχὰζ κατέλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Βαιθσαμυὶς, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ κατέσπασεν ἀπὸ τοῦ τείχους Ἰερουσαλὴμ, ἀπὸ πύλης Ἐφραὶμ ἕως πύλης γωνίας, τετρακοσίους πήχεις.

τριακοσίους

24. Καὶ πᾶν τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ εὑρεθέντα ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ παρὰ τῷ Ἀβδεδὸμ, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν συμμίξεων, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν.

25. Καὶ ἔζησεν Ἀμασίας ὁ τοῦ Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἰωὰς τὸν τοῦ Ἰωαχὰζ βασιλέα Ἰσραὴλ ἔτη δεκαπέντε.

26. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἀμασίου, οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ;

27. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἀπέστη Ἀμασίας ἀπὸ Κυρίου, καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ ἐπίθεσιν, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Λαχεῖς, καὶ ἀπέστειλαν κατόπισθεν αὐτοῦ εἰς Λαχεῖς, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ.

28. Καὶ ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἵππων, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ.

ΚΕΦ. Κς'. XXVI.

ΚΑΙ ἔλαβε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ὀζίαν, καὶ αὐτὸς υἱὸς δέκα καὶ ἓξ ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀμασίου.

2. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν Αἰλαὰθ, αὐτὸς ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ Ἰούδᾳ μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ.

3. Υἱὸς δεκαὲξ ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ὀζίας, καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰεχελία ἀπὸ Ἰερουσαλήμ.

4. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἀμασίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

5. Καὶ ἦν ἐκζητῶν τὸν Κύριον ἐν ταῖς ἡμέραις Ζαχαρίου τοῦ συνιόντος ἐν Φόβῳ Κυρίου, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἐζήτησε τὸν Κύριον, καὶ εὐώδωσεν αὐτῷ Κύριος.

6. Καὶ ἐξῆλθε καὶ ἐπολέμησε πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ κατέσπασε τὸ τεῖχος Γὲθ, καὶ τὸ τεῖχος Ἰαβνὶς, καὶ Ἰαβεὶς τὸ τεῖχος Ἀζώτου, καὶ ᾠκοδόμησε πόλεις Ἀζώτου, καὶ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις.

7. Καὶ κατίσχυσεν αὐτὸν Κύριος ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπὶ τοὺς Ἄραβας τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς πέτρας, καὶ ἐπὶ τοὺς Μιναίους.

8. Καὶ ἔδωκαν οἱ Μιναῖοι δῶρα τῷ Ὀζίᾳ, καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἕως εἰσόδου Αἰγύπτου, ὅτι κατίσχυσεν ἕως ἄνω.

9. Καὶ

v. 22. Ἔφυγον) Ἔφυγεν. v. 23. Ἰωὰς βασιλεὺς) ἰωὰς υἱὸς ἰωαχὰζ κατέλαβεν ἰωὰς βασιλεὺς. ibid. τριακοσίους) τετρακοσίους. v. 27. Λαχεῖς) λαχεὶς, passim. CAP. XXVI. v. 1. αὐτὸς δέκα καὶ ἓξ ἐτῶν) αὐτὸς υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν. v. 3. δεκαὲξ) ἑκκαίδεκα. v. 6. Ἰαβεὶς) ἰαβνεὶς.

Digitized by Google

ρεύθη εἰς τὴν κιλαάδα τῶν ἀλλῶν, καὶ ἐπάταξεν ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς Σηείρ, δέκα χιλιάδας·

12. καὶ δέκα χιλιάδας ἐζώγρησαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα, καὶ ἤνεγκαν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ κρημνοῦ, καὶ κατεκρήμνισαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆ ἄκρου τῆ κρημνοῦ, καὶ πάντες διερράγησαν. κατεκρήμνισεν

13. Καὶ οἱ υἱοὶ τῆς δυνάμεως οὓς ἀπέστρεψεν Ἀμασίας τῆ μὴ πορευθῆναι μετ' αὐτῆ εἰς πόλεμον, καὶ ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα ἀπὸ Σαμαρείας ἕως Βαιθωρών· καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐτοῖς τρεῖς χιλιάδας, καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολλά.

14. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἐλθεῖν Ἀμασίαν παταξαντα τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἤνεγκε πρὸς αὐτὸς τοὺς θεοὺς υἱῶν Σηείρ, καὶ ἔστησεν αὐτὸς ἑαυτῆ εἰς θεούς, καὶ ἐναντίον αὐτῶν προσεκύνει, καὶ αὐτοῖς αὐτὸς ἔθυε.

15. Καὶ ἐγένετο ὀργὴ Κυρίε ἐπὶ Ἀμασίαν, καὶ ἀπέστειλεν αὐτῆ * προφήτην, καὶ † εἶπεν αὐτῆ· τί ἐζήτησας τοὺς θεοὺς τῆ λαοῦ, οἳ οὐκ ἐξείλαντο τὸν λαὸν ἑαυτῶν ἐκ χειρός σου; Ἀμασίαν * προφήτας † εἶπον

16. Καὶ ἐγένετο ἐν τῆ λαλῆσαι αὐτῆ πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῆ· μὴ σύμβουλον τῆ βασιλέως δέδωκά σε; πρόσεσχε ἵνα μὴ μαστιγωθῆς· καὶ ἐσιώπησεν ὁ προφήτης, καὶ εἶπεν· ὅτι γινώσκω, ὅτι ἐβούλετο ἐπὶ σοὶ τῆ καταφθεῖραί σε, ὅτι ἐποίησας τοῦτο, καὶ οὐκ ἐπήκουσας τῆς συμβελίας μου.

17. Καὶ ἐβουλεύσατο Ἀμασίας ὁ βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰωὰς υἱὸν Ἰωαχὰζ υἱοῦ Ἰηῆ βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων· δεῦρο, ὀφθῶμεν προσώποις.

18. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἀμασίαν βασιλέα Ἰούδα, λέγων· ὁ Ἀχὲχ ὁ ἐν τῷ Λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ Λιβάνῳ, λέγων· δὸς τὴν θυγατέρα σε τῷ υἱῷ μὲ εἰς γυναῖκα, καὶ ἰδὲ ἐλεύσεται τὰ θηρία τῆ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ Λιβάνῳ καὶ ἦλθαν τὰ θηρία, καὶ κατεπάτησαν τὸν Ἀχὲχ. Ὀχὲζ

19. Εἶπας, ἰδοὺ ἐπάταξας τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπαίρει σε ἡ καρδία σου ἡ βαρεῖα, νῦν κάθησο ἐν οἴκῳ σε, καὶ ἵνατὶ συμβάλλεις ἐν κακίᾳ, καὶ πεσῆ σὺ, καὶ Ἰούδας μετὰ σοῦ;

20. Καὶ οὐκ ἤκουσεν Ἀμασίας, ὅτι παρὰ Κυρίου ἐγένετο τῆ παραδοῦναι αὐτὸν εἰς χεῖρας, ὅτι ἐξεζήτησε τοὺς θεοὺς τῶν Ἰδουμαίων.

21. Καὶ ἀνέβη Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὤφθησαν ἀλλήλοις, αὐτὸς, καὶ Ἀμασίας βασιλεὺς Ἰούδα ἐν Βαιθσαμοὺς, ἡ ἐστι τῆ Ἰούδα.

22. Καὶ ἐτροπώθη Ἰούδας παρὰ πρόσωπον

V. 12. κατεκρήμνισεν) κατεκρήμνιζον. V. 13. οἱ υἱοὶ) υἱοὶ. ibid. ἐπέθεντο) καὶ ἐπέθεντο. V. 14. κατάξαντα) παταξαντος. ibid. πρὸς αὐτοὺς) πρὸς αὐτόν. ib. ἑαυτῆ) αὐτῆ. ib. αὐτοῖς αὐτὸς) transpolita. V. 15. Ἀμασίαν) ἀμασίαν. ibid. προφήτας, καὶ εἶπεν) προφήτην, καὶ εἶπεν. ib. ἐξείλαντο) ἐξείλατο. v. 16. αὐτῆ, καὶ εἶπεν) αὐτῆ πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν. ibid. πρόσεχε μὴ) πρόσεχε ἵνα μὴ. V. 17. Ἀμασίας, καὶ) ἀμασίας ὁ βασιλεὺς ἰούδα, καὶ. ibid. δεῦρο, ὀφθῶμεν) δεῦρο, καὶ ὀφθῶμεν. V. 18. Ὀχὲζ) ἀκχοὺχ. ibid. ἦλθαν) ἦλθον. ib. Ἀχὲχ.) ἀκχούχ. V. 19. ἐπάτηξας) ἐπάταξε. ibid. ἡ καρδία) addit σε. ib. κάθησο) κάθισον.

Digitized by Google

Ζαβδὶ 26. Καὶ οἱ ἐπιθέμενοι ἐπ' αὐτὸν, Ζαβδὶ ὁ τῦ Σαμαὶθ ὁ Ἀμμανίτης, καὶ Ἰωζαβδὶ ὁ τῦ Σαμαρὶθ ὁ Μωαβίτης,

27. Καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάντες, καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ πέντε. Καὶ τὰ λοιπὰ τὰ γεγραμμένα ἐπὶ γραφὴν τῶν βασιλέων, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμασίας υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

Ἰούδα

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

Ων πέντε καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ἀμασίας, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῦ Ἰωαδὶν ἀπὸ Ἰερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλ' οὐκ ἐν καρδίᾳ πλήρει.

3. Καὶ ἐγένετο ὡς κατέσχη ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ αὐτῦ, καὶ ἐθανάτωσε τὺς παῖδας ἑαυτοῦ τὺς φονεύσαντας τὸν βασιλέα πατέρα αὐτῦ.

4. Καὶ τὺς υἱοὺς αὐτῶν οὐκ ἀπέκτεινε κατὰ τὴν διαθήκην νόμου Κυρίου, καθὼς γέγραπται, ὡς ἐνετείλατο Κύριος, λέγων· οὐκ ἀποθανῦνται πατέρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανῦνται ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἢ ἕκαστος τῇ ἑαυτῦ ἁμαρτίᾳ ἀποθανεῖται.

ἀποθανεῖται

5. Καὶ συνήγαγεν Ἀμασίας τὸν οἶκον Ἰούδα, καὶ ἀνέστησεν αὐτὺς κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους ἐν παντὶ Ἰούδᾳ καὶ Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἠρίθμησεν αὐτὺς ἀπὸ εἰκοσαετῦς καὶ ἐπάνω, καὶ εὗρεν αὐτὺς τριακοσίας χιλιάδας, δυνατὺς ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον, κρατοῦντας δόρυ καὶ θυρεόν.

6. Καὶ ἐμισθώσατο ἀπὸ Ἰσραὴλ ἑκατὸν χιλιάδας, δυνατὺς ἰσχύϊ, ἑκατὸν ταλάντων ἀργυρίου.

7. Καὶ ἄνθρωπος τῦ Θεῦ ἦλθε πρὸς αὐτὸν, λέγων· βασιλεῦ, ὁ παρελεύσεται μετὰ σοῦ δύναμις Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἔστι Κύριος μετὰ Ἰσραὴλ, πάντων τῶν υἱῶν Ἐφραίμ.

8. Ὅτι ἐὰν ὑπολαβὴς κατισχῦσαι ἐν τούτοις, καὶ τροπώσεταί σε Κύριος ἔναντι τῶν ἐχθρῶν, ὅτι ἔστι παρὰ Κυρίου κατισχῦσαι ἐν τούτοις, καὶ τροπώσεσθαι.

9. Καὶ εἶπεν Ἀμασίας τῷ ἀνθρώπῳ τῦ Θεοῦ· καὶ τί ποιήσω τὰ ἑκατὸν τάλαντα ἃ ἔδωκα τῇ δυνάμει Ἰσραήλ; Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τῦ Θεοῦ· ἔστι τῷ Κυρίῳ δοῦναί σοι πλεῖσα τούτων.

10. Καὶ διεχώρισεν Ἀμασίας τὴ δυνάμει τὴ ἐλθούσῃ πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἐφραὶμ, ἀπελθεῖν εἰς τὸν τόπον ἑαυτῶν. Καὶ ἐθυμώθησαν σφόδρα ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ὑπέστρεφον εἰς τὸν τόπον ἑαυτῶν ἐν ὀργῇ θυμοῦ.

ὑπέστρεψεν

11. Καὶ Ἀμασίας κατίσχυσε, καὶ παρέλαβε τὸν λαὸν ἑαυτῦ, καὶ ἐπορεύθη

φ. 26. Ζαβδὶ) ζαβδὶ. ibid. Σαμαὶθ) σαμαὶθ. ib. Σαμαρὶθ) σαμαρὶθ. φ. 27. Ἰούδα) ἰδοὺ. ibid. καὶ γραφὴν) καὶ τὰν γραφὴν. CAP. XXV. v. 1. πέντε καὶ εἴκοσι) transposita. ibid. εἴκοσι καὶ ἐννέα) εἰκοσιεννέα. ib. Ἰωαδὶν) ἰωαδὰν. v. 3. ἑαυτῦ) αὐτῦ. v. 4. νόμου) τῦ νόμου. ibid. ἀποθανεῖται.) ἀποθανοῦνται. v. 5. δυνατὺς ἐξελθεῖν εἰς πόλ.) ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον δυνατὰς. v. 7. παρελεύσεται) συμβήσεται. v. 8. τροπώσεται Κύρ. ἐναντι) τροπώσεταί σε κύριος ἐναντίον. ibid. κατισχῦσαι ἐν τούτοις, καὶ τροπώσεσθαι.) καὶ ἰσχύσαι καὶ τροπώσασθαι. v. 10. ἑαυτῶν) αὐτῶν, bis. ibid. ὑπέστρεψεν) ἐπέστρεφον. v. 11. ἑαυτοῦ) αὐτῦ.

Digitized by Google

κατάλοιπον τοῦ ἀργυρίου, καὶ ἐποίησαν σκεύη εἰς οἶκον Κυρίου, σκεύη λειτουργικὰ ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυΐσκας χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς, καὶ ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις ἐν οἴκῳ Κυρίου διαπαντὸς, πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωδαέ.

ἀνήνεγκεν ὁλοκαύτωσιν

15. Καὶ ἐγήρασεν Ἰωδαὲ πλήρης ἡμερῶν, καὶ ἐτελεύτησεν ὢν ἐτῶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐν τῷ τελευτᾷν αὐτόν.

ἐνὼν

16. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ μετὰ τῶν βασιλέων, ὅτι ἐποίησεν ἀγαθωσύνην μετὰ Ἰσραὴλ, καὶ μετὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ.

17. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰωδαὲ εἰσῆλθον οἱ ἄρχοντες Ἰούδα, καὶ προσεκύνησαν τὸν βασιλέα· τότε ἐπήκουσεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς,

18. καὶ ἐγκατέλειπον τὸν οἶκον Κυρίου Θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ ἐδούλευον τοῖς εἰδώλοις καὶ ταῖς Ἀσάρταις· καὶ ἐγένετο ὀργὴ ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

Κύριον τὸν Θεὸν

19. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς προφήτας ἐπιστρέψαι πρὸς Κύριον, καὶ οὐκ ἤκουσαν· καὶ διεμαρτύρατο αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

20. Καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐνέδυσε τὸν Ἀζαρίαν τὸν τοῦ Ἰωδαὲ τὸν ἱερέα, καὶ ἀνέστη ἐπάνω τοῦ λαοῦ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· τί παραπορεύεσθε τὰς ἐντολὰς Κυρίου; καὶ οὐκ εὐοδωθήσεσθε· ὅτι ἐγκατελείπετε τὸν Κύριον, καὶ ἐγκαταλείψει ὑμᾶς.

21. Καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν δι' ἐντολῆς Ἰωὰς τοῦ βασιλέως ἐν αὐλῇ οἴκου Κυρίου.

22. Καὶ οὐκ ἐμνήσθη Ἰωὰς τοῦ ἐλέους οὗ ἐποίησε μετ' αὐτοῦ Ἰωδαὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ ὡς ἀπέθνησκεν, εἶπεν· ἴδοι Κύριος καὶ κρινέτω.

23. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν συντέλειαν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸν δύναμις Συρίας, καὶ ἦλθεν ἐπὶ Ἰούδαν καὶ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ κατέφθειραν πάντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ ἐν τῷ λαῷ, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν ἀπέστειλαν τῷ βασιλεῖ Δαμασκοῦ,

κατέφθειρεν ἀπέστειλεν

24. ὅτι ἐν ὀλίγοις ἀνδράσι παρεγίνετο δύναμις Συρίας. Καὶ ὁ Θεὸς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν δύναμιν πολλὴν σφόδρα, ὅτι ἐγκατέλιπον Κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν· καὶ μετὰ Ἰωὰς ἐποίησε κρίματα.

25. Καὶ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῷ ἐγκαταλιπεῖν αὐτὸν ἐν μαλακίαις μεγάλαις, καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐν αἵμασιν υἱοῦ Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανε· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τῶν βασιλέων.

26. Καὶ

v. 14. ἀνήνεγκεν ὁλοκαύτωσιν) ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις. v. 15. ἐνὼν ἐτῶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα) ὢν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐτῶν. v. 18. ἐγκατέλειπον Κύριον τὸν Θεὸν τῶν) ἐγκατέλιπον τὸν οἶκον κυρίου Θεοῦ τῶν. ibid. τοῖς εἰδώλοις καὶ ταῖς Ἀσάρταις) transposita. v. 19. ἤκουσαν.) ὑπήκουσαν, in fine versûs. v. 22. μετ' αὐτοῦ Ἰωδαὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ) ἰωδαὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. ibid. κρινέτω.) κρινάτω. v. 23. κατέφθειρεν) κατέφθειραν. ibid. ἀπέστειλεν) ἀπέστειλαν. v. 24. παρεγίνετο) παρεγένετο. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν.

Digitized by Google

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΩΝ ἑπτὰ ἐτῶν Ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Σαβιὰ ἐκ Βηρσαβεὲ.

2. Καὶ ἐποίησεν Ἰωὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως.

3. Καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Ἰωδαὲ δύο γυναῖκας, καὶ ἐγέννησαν υἱὸς καὶ θυγατέρας.

4. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν Ἰωὰς ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον Κυρίου,

5. καὶ συνήγαγε τοὺς ἱερεῖς, καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐξέλθατε εἰς τὰς πόλεις Ἰούδα, καὶ συναγάγετε ἀπὸ παντὸς Ἰσραὴλ ἀργύριον κατισχῦσαι τὸν οἶκον Κυρίου ἐνιαυτὸν καθ' ἐνιαυτὸν, καὶ σπεύσατε λαλῆσαι, καὶ οὐκ ἔσπευσαν οἱ Λευῖται.

6. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰωὰς ὁ βασιλεὺς τὸν Ἰωδαὲ τὸν ἄρχοντα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· διατὶ οὐκ ἐπεσκέψω περὶ τῶν Λευιτῶν τοῦ εἰσενέγκαι ἀπὸ Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλὴμ τὸ κεκριμένον ὑπὸ Μωϋσῆ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ, ὅτε ἐξεκκλησίασε τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου;

7. Ὅτι Γοθολίας ἦν ἡ ἄνομος, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς κατέσπασαν τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καί γε τὰ ἅγια οἴκου Κυρίου ἐποίησαν τοῖς Βααλείμ.

8. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· γενηθήτω γλωσσόκομον, καὶ τεθήτω ἐν πύλῃ οἴκου Κυρίου ἔξω.

9. Καὶ κηρυξάτωσαν ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ, εἰσενεγκεῖν τῷ Κυρίῳ, καθὼς ἔπεν Μωϋσῆς παῖς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

10. Καὶ ἔδωκαν πάντες ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ εἰσέφερον καὶ ἐνέβαλλον εἰς τὸ γλωσσόκομον ἕως οὗ ἐπληρώθη.

11. Καὶ ἐγένετο ὡς ἔφερον τὸ γλωσσόκομον πρὸς τὴν προστάτας τοῦ βασιλέως διὰ χειρὸς τῶν Λευιτῶν, καὶ ὡς εἶδον ὅτι ἐπλεόνασε τὸ ἀργύριον, καὶ ἦλθεν ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ προστάτης τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου, καὶ ἐξεκένωσαν τὸ γλωσσόκομον, καὶ κατέτεινον τὸν τέσησαν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· οὕτως ἐποίουν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ συνήγαγον ἀργύριον πολύ.

12. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸ ὁ βασιλεὺς καὶ Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα εἰς τὴν ἐργασίαν οἴκου Κυρίου. Καὶ ἐμισθοῦντο λατόμους καὶ τέκτονας ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ χαλκεῖς σιδήρου καὶ χαλκοῦ ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον Κυρίου.

13. Καὶ ἐποίουν οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα, καὶ ἀνέβη μῆκος τῶν ἔργων ἐν χερσὶν αὐτῶν, καὶ ἀνέστησαν τὸν οἶκον Κυρίου ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτοῦ, καὶ ἐνίσχυσαν.

14. Καὶ ὡς συντέλεσαν, ἤνεγκαν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πρὸς Ἰωδαὲ τὸ

CAP. XXIV. v. 1. ἑπτὰ ἐτῶν) transpositа. ibid. βασιλεῦσαι) βασιλεύειν. ib. Ἀβιὰ) σαβιὲ. v. 3. ἑαυτῷ Ἰωδ. δ. γυν.) ἰωδαὲ δ. γυν. ἑαυτῷ. v. 6. Ἰωὰς ὁ βασιλεὺς) transpositа. ibid. τῷ Θεοῦ, ὅτε) τῷ θεοῦ, ὅτι. v. 7. καὶ τὰ ἅγια) καὶ γὰρ τὰ ἅγια. ibid. τοῖς Βααλείμ.) ταῖς βααλὶμ. v. 9. εἰσενεγκεῖν τῷ Κυρίῳ) εἰσενέγκαι κυρίῳ. v. 10. ἐνέβαλλον) ἐνέβαλον. v. 11. ἔφερον) εἰσέφερον. ibid. τὸν γλωσσόκ.) τὸ γλωσσόκομον. v. 12. εἰς τὴν ἐργασίαν) εἰς ἐργασίαν. ibid. τὸν οἶκον Κυρίου.) adjicit, καὶ χαλκεῖς σιδήρου καὶ χαλκὰ ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον Κυρίου.

Digitized by Google

11. Καὶ ἐξήγαγε τὸν υἱὸν τῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ βασίλειον, καὶ τὰ μαρτύρια, καὶ ἐβασίλευσαν καὶ ἔχρισαν αὐτὸν Ἰωδαὲ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῦ, καὶ εἶπαν· ζήτω ὁ βασιλεύς.

12. Καὶ ἤκουσε Γοθολίας τὴν φωνὴν τῦ λαοῦ τῶν τρεχόντων, καὶ ἐξομολογουμένων, καὶ αἰνούντων τὸν βασιλέα· καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα εἰς οἶκον Κυρίου.

13. Καὶ ἴδε, καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτῦ, καὶ ἐπὶ τῆς εἰσόδου οἱ ἄρχοντες, καὶ αἱ σάλπιγγες, ἄρχοντες περὶ τὸν βασιλέα. καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς ἠυφράνθη, καὶ ἐσάλπισαν ἐν σάλπιγξι, καὶ οἱ ᾄδοντες ἐν τοῖς ἐργάνοις ᾠδοὶ, καὶ ὑμνοῦντες αἶνον. Καὶ διέρρηξε Γοθολίας τὴν στολὴν ἑαυτῆς, καὶ ἐβόησε, καὶ εἶπεν· ἐπιθέμενοι ἐπιτίθεσθε.

14. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐνετείλατο Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις, καὶ τοῖς ἀρχηγοῖς τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐκβάλετε αὐτὴν ἐκλὸς τῦ οἴκου, καὶ ἐξέλθατε ὀπίσω αὐτῆς, καὶ ἀποθανέτω μαχαίρᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς, μὴ ἀποθανέτω ἐν οἴκῳ Κυρίου.

15. Καὶ ἔδωκαν αὐτῇ ἄνεσιν, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πύλης τῶν ἱππέων τῦ οἴκου τῦ βασιλέως, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὴν ἐκεῖ.

16. Καὶ διέθετο Ἰωδαὲ διαθήκην ἀναμέσον αὐτῦ καὶ τῦ λαοῦ καὶ τῦ βασιλέως, εἶναι λαὸν τῷ Κυρίῳ.

17. Καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς οἶκον Βάαλ, καὶ κατέσπασαν αὐτὸν καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῦ. καὶ τὰ εἴδωλα αὐτῦ ἐλέπ|υναν, καὶ τὸν Ματθὰν τὸν ἱερέα τῆς Βάαλ ἐθανάτωσαν ἐναντίον τῶν θησιαστηρίων αὐτῦ.

18. Καὶ ἐνεχείρησεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τὰ ἔργα οἴκου Κυρίου διὰ χειρὸς ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, καὶ διένειμε τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, ὡς διέστειλε Δαυὶδ ἐπὶ τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Μωϋσῆ, ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἐν ᾠδαῖς διὰ χειρὸς Δαυὶδ. ἐνεχείρησεν ἀνήνεγκαν

19. Καὶ ἔστησαν οἱ πυλωροὶ ἐπὶ τὰς πύλας οἴκου Κυρίε, καὶ οὐκ εἰσελεύσεται ἀκάθαρτος εἰς πᾶν πρᾶγμα.

20. Καὶ ἔλαβε τὲς παιδιάρχας, καὶ τὲς δυνατὲς, καὶ τὲς ἄρχοντας τῦ λαῦ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ κατεβίβασαν τὸν βασιλέα εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ εἰσῆλθε διὰ τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας εἰς τὸν οἶκον τῦ βασιλέως, καὶ ἐκάθισαν τὸν βασιλέα ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς βασιλείας.

21. Καὶ ἠυφράνθη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασε, καὶ τὴν Γοθολίαν ἐθανάτωσαν μαχαίρᾳ.

ΚΕΦ.

v. 11. Ἰωδαὲ, καὶ οἱ) ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ. v. 12. τῶν τρεχόντων) absque articulo. v. 13. ἄρχοντες περὶ τὸν) καὶ οἱ ἄρχοντες περὶ τὸν. ibid. λαὸς ἠυφράνθη) λαὸς τῆς γῆς ἠυφράνθη. ib. ἐν σάλπιγξι) ταῖς σάλπιγξι. ib. ἑαυτῆς) αὐτῆς. ib. καὶ εἶπεν· ἐπιθέμενοι) ἐπιτιθέμενοι. v. 14. ἐξέλθατε) εἰσέλθατε. v. 17. θυσιαστήρια) addit αὐτοῦ. ibid. τὸν ἱερέα τῆς Βάαλ) ἱερέα βάαλ. v. 18. ἐνεχείρησεν) ἐνεχείρισεν. ibid. καὶ τῶν Λευιτῶν) absque articulo, priore loco. ib. Λευιτῶν, ὡς διέστειλε) λευιτῶν, ὃς διέστειλε. ib. ἀνήνεγκαν) ἀνενέγκαι. ib. τῷ Κυρίῳ) κυρίῳ. v. 20. ἐκαθίσαν) ἐπεβίβασαν. ibid. ἐπὶ τὸν θρόνον) ἐπὶ τῦ θρόνε. v. 21. μαχαίρᾳ.) abeſt.

Ἰωσαφὰθ αὐτὸν Ἰωαχὰζ υἱὸς Ἀχαὰβ γυναικὸς Ἰωσαφὰθ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἀπέθανεν ἐν τοῖς τραύμασιν αὐτοῦ ἐν Ἰεζραέλ.

17. Καὶ ἐκβαλοῦσιν αὐτὸν Ἰωαχὰζ υἱὸς Ἰωσαφὰθ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωακεὶμ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ Ἰερουσαλήμ, καὶ μετέθηκε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐλιακείμ.

18. Καὶ Ἰωακεὶμ ἔλαβε τὸν Ἰωαχὰζ ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς Αἴγυπτον.

19. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωακεὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ.

20. Ἐπ' αὐτὸν ἀνέβη Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις χαλκαῖς τοῦ ἀπαγαγεῖν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα.

21. Καὶ ἀπὸ τῶν σκευῶν τοῦ οἴκου Κυρίου ἔλαβε Ναβουχοδονόσορ, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐν τῷ ναῷ τῷ ἐν Βαβυλῶνι.

22. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωακεὶμ καὶ πᾶσαι αἱ ἀκαθαρσίαι αὐτοῦ καὶ ὅσα ἐμολύνθη ἐν αὐτοῖς, οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου τῶν λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα;

23. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωακεὶμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰεχονίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΚΑΙ ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἐκραταίωσεν Ἰωδαὲ, καὶ ἔλαβε τοὺς ἑκατοντάρχας, τὸν Ἀζαρίαν υἱὸν Ἰωράμ, καὶ τὸν Ἰσμαὴλ υἱὸν Ἰωανὰν, καὶ τὸν Ἀζαρίαν υἱὸν Ἰωβὴδ, καὶ τὸν Μαασίαν υἱὸν Ἀδαΐα, καὶ τὸν Ἐλισαφὰτ υἱὸν Ζαχαρίου μεθ' αὑτοῦ εἰς οἶκον Κυρίου.

2. Καὶ ἐκύκλωσαν τὸν Ἰούδαν, καὶ συνήγαγον τοὺς Λευίτας ἐκ πασῶν τῶν πόλεων Ἰούδα, καὶ ἄρχοντας τῶν πατριῶν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλήμ.

3. Καὶ διέθεντο πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰούδα διαθήκην ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ βασιλέως· καὶ εἶδειξεν αὐτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως βασιλευσάτω, καθὼς ἐλάλησε Κύριος, ἐπὶ τοὺς οἴκους Δαυίδ.

4. Νῦν ὁ λόγος ὅτος, ὃν ποιήσετε· τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν εἰσπορευέσθωσαν τὸ σάββατον τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, καὶ εἰς τὰς πύλας τῶν εἰσόδων.

5. Καὶ τὸ τρίτον ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέσῃ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐν αὐλαῖς οἴκου Κυρίου.

6. Καὶ μὴ εἰσελθέτω εἰς οἶκον Κυρίου, ἐὰν μὴ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ὁ ἱερεὺς λειτουργοῦντες τῶν Λευιτῶν· αὐτοὶ εἰσελεύσονται ὅτι ἅγιοί εἰσι, καὶ πᾶς ὁ λαὸς φυλασσέσθω φυλακὰς Κυρίου.

7. Καὶ κυκλώσουσιν οἱ Λευῖται τὸν βασιλέα κύκλῳ, ἀνδρὸς σκεῦος ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὸν οἶκον ἀποθανεῖται, καὶ ἔσονται μετὰ τοῦ βασιλέως, εἰσπορευομένου καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ.

8. Καὶ ἐποίησαν οἱ Λευῖται καὶ πᾶς Ἰούδα κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Ἰωδαὲ ὁ ἱερεύς· καὶ ἔλαβον ἕκαστος τοὺς ἄνδρας ἑαυτοῦ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ σαββάτου ἕως ἐξόδου τοῦ σαββάτου, ὅτι οὐ κατέλυσεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τὰς ἐφημερίας.

9. Καὶ ἔδωκεν Ἰωδαὲ τοῖς μαχαίρεσι, καὶ τοῖς θυρεοῖς, καὶ τοῖς ὅπλοις τοῖς ἦν τοῦ βασιλέως Δαυὶδ ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ·

10. καὶ ἔστησε πάντα τὸν λαὸν, ἕκαστον ἐν τοῖς ὅπλοις ἑαυτοῦ, ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τῆς ἀριστερᾶς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τοῦ οἴκου ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ.

v. 11. Ἰωσαβὲθ) ἰωσαβέθ. ibid. Ἰωαδὲ) ἰωδαέ. ib. Γοθολίας) τῆς γοθολίας. v. 12. μετ' αὐτῆς) μετ' αὐτᾶ. CAP. XXIII. v. 1. τῷ ἑβδόμῳ) τῷ ἑγδόῳ. ibid. ἑκατοντάρχας) ἑκατοντάρχους. ib. Ἰωβὲδ, καὶ τὸν Μαασίαν - - μεθ' αὑτῆς) ὠβὴδ, καὶ τὸν μαασαΐου υἱὸν ἀδία, καὶ τὸν ἐλισαφὰν υἱὸν ζαχαρίου μεθ' ἑαυτᾶ. v. 2. τῶν πατριῶν) absque articulo. v. 3. ἐκκλησία) ἡ ἐκκλησία. v. 4. ἐξ ὑμῶν) ἐξ ὑμῖν. v. 6. ὁ ἱερεὺς) οἱ ἱερεῖς. ibid. φυλασσέσθω) φυλασσέτω. v. 7. σκεῦος ἐν) σκεύους ἐν. ibid εἰσπορευομένου καὶ ἐκπορ.) ἐκπορευομένου καὶ εἰσπορευομένου αὐτᾶ. v. 8. ἐνετείλατο) addit αὐτοῖς. ibid. ἑαυτᾶ) αὐτᾶ. ib. Ἰωδαὲ τὰς) ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τὰς. v. 9. ἔδωκεν τοῖς) ἔδωκε ἰωδαὲ τοῖς. v. 10. πάντα τὸν λαὸν) transpositа. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ.

στέλλετο τὸ λῃστήριον τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτοὺς, οἱ Ἄραβες, καὶ οἱ Ἀλιμαζονεῖς. Καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωράμ βασιλέως Ἰούδα.

βασιλεὺς

2. Ὢν εἴκοσι ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας, καὶ ἕνα ἐνιαυτὸν ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ

Ζαμβρὶ Γοθολία θυγάτηρ Ἀμβρί.

3. Καὶ ἔτος ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαάβ, ὅτι μήτηρ αὐτοῦ ἦν σύμβουλος τοῦ ἁμαρτάνειν.

4. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου ὡς ὁ οἶκος Ἀχαάβ, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, σύμβουλοι τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτὸν,

5. καὶ ἐν ταῖς βουλαῖς αὐτῶν ἐπορεύθη. Καὶ ἐπορεύθη μετὰ Ἰωράμ υἱοῦ

Ἀχαὰβ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἀζαὴλ βασιλέα Συρίας εἰς Ῥαμὼθ Γαλαάδ. Καὶ ἐπάταξαν οἱ τοξόται τὸν Ἰωράμ·

6. καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωράμ τοῦ ἰατρευθῆναι εἰς

Ἰζραέλ Ἰεζραὲλ ἀπὸ τῶν πληγῶν, ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν Ῥαμᾷ ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν πρὸς Ἀζαὴλ βασιλέα Συρίας. Καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωράμ βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη θεάσασθαι τὸν

Ἰζραέλ Ἰωράμ υἱὸν Ἀχαὰβ εἰς Ἰεζραέλ, ὅτι ἠβρώστει.

7. Καὶ παρὰ θεοῦ ἐγένετο καταστροφὴ Ὀχοζίᾳ ἐλθεῖν πρὸς Ἰωράμ. καὶ ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν, ἐξῆλθε μετ' αὐτοῦ ἐξελθεῖν Ἰωράμ πρὸς Ἰηοὺ υἱὸν Ναμεσσὶ χριστὸν Κυρίου ὃν ἔχρισε τὸν οἶκον Ἀχαάβ.

8. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξεδίκησεν Ἰηοὺ τὸν οἶκον Ἀχαάβ, καὶ εὗρε τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Ὀχοζίου λειτουργοῦντας τῷ Ὀχοζίᾳ, καὶ ἀπέκλεινεν αὐτούς.

9. Καὶ ἔπε τοῦ ζητῆσαι τὸν Ὀχοζίαν, καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἰατρευόμενον ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς Ἰηοὺ, καὶ ἀπέκλεινεν αὐτὸν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν, ὅτι εἶπαν, υἱὸς Ἰωσαφάτ ἐστιν, ὃς ἐζήτησε τὸν Κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἦν ἐν οἴκῳ Ὀχοζίου κατισχῦσαι δύναμιν περὶ τῆς βασιλείας. ἐκζητήσει

10. Καὶ Γοθολία ἡ μήτηρ Ὀχοζίου εἶδεν ὅτι τέθνηκεν αὐτῆς ὁ υἱὸς, καὶ ἠγέρθη, καὶ ἀπώλεσε πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν οἴκῳ Ἰούδα. Ὀχοζίου

11. Καὶ ἔλαβεν Ἰωσαβὲθ ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τὸν Ἰωὰς υἱὸν * Ὀχοζίου, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτοῦ εἰς τὸ ταμιεῖον τῶν κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν Ἰωσαβὲθ Ὀχοζίου

---

v. 1. τὸ λῃστήριον τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτοὺς) τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτὸς λῃστήριον. ibid. βασιλεὺς) βασιλέως. v. 2. Ὢν εἴκοσι ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας, καὶ ἕνα ἐνιαυτὸν) ὢν ἐτῶν εἴκοσι ἐχοζίας ἐβασίλευσε, καὶ ἐνιαυτὸν ἕνα. ibid. Ζαμβρὶ) ἀμβρί. v. 4. υἱὸς ὁ οἶκος) absque articulo. ibid. μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τ. π. αὐτοῦ, σύμβουλοι) σύμβουλοι, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ. v. 5. υἱοῦ Ἀχαὰβ υἱοῦ) υἱοῦ ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ εἰς. v. 6. Ἰζραέλ) Ἰεζραέλ, bis. ibid. ἐν Ῥαμᾷ) ἐν ῥαμωθ. v. 7. καὶ ἐν τῷ ἐξελθεῖν) καὶ ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτόν. ibid. Ναμεσσὶ χρ. Κυρίου) ναμεσσεὶ χριστὸν κυρίου εἰς τὸν οἶκον ἀχαάβ. v. 8. ἀδελφοὺς Ὀχοζίου) ἀδελφοὺς ὀχοζίᾳ λειτουργοῦντας τῷ ὀχοζίᾳ. v. 9. ἐκζητῆσαι) ἐζήτησε. ibid. ἐν ὅλῃ καρδίᾳ) ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ. v. 10. Ὀχοζίου) ὀχοζίᾳ. ibid. αὐτῆς ὁ υἱὸς) transpofita. ib. βασιλείας αὐτοῦ ἐν) αὐτῷ deeſt. v. 11. Ἰωσαβὲθ ἡ θυγάτηρ) ἰωσαβεὲθ θυγάτηρ. ibid. Ὀχοζίου) ὀχοζίου. ib. τῶν υἱῶν) absque articulo. ib. εἰς τὸ ταμιεῖον) εἰς ταμιεῖον.

Digitized by Google

τὸν, καὶ τὰς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων, καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν.

10. Καὶ ἀπέστη Ἐδὼμ ἀπὸ χειρὸς Ἰούδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· τότε ἀπέστη Λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπὸ χειρὸς αὐτῆ, ὅτι ἐγκατέλιπε τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῆ.

11. Καὶ γὰρ αὐτὸς ἐποίησεν ὑψηλὰ ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐξεπόρνευσε τοὺς κατοικοῦντας Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἀπεπλάνησε τὸν Ἰούδαν.

12. Καὶ ἦλθεν αὐτῷ ἐν γραφῇ παρὰ Ἠλιὲ τῆ προφήτε, λέγων· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Δαυὶδ τῆ πατρός σου· ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπορεύθης ἐν ὁδῷ Ἰωσαφὰτ τῆ πατρός σου, καὶ ἐν ὁδοῖς Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα·

13. καὶ ἐπορεύθης ἐν ὁδοῖς βασιλέων Ἰσραὴλ, καὶ ἐξεπόρνευσας τὸν Ἰούδαν, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἰερουσαλὴμ, ὡς ἐξεπόρνευσεν ὁ οἶκος Ἀχαὰβ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς σε, υἱοὺς τῆ πατρός σε, τοὺς ἀγαθοὺς ὑπὲρ σὲ ἀπέκλεινας·

14. ἰδὲ Κύριος παταίξει σε πληγὴν μεγάλην ἐν τῷ λαῷ σου, καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς σου, καὶ ἐν γυναιξί σου, καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἀποσκευῇ σου.

15. Καὶ σὺ ἐν μαλακίαις πονηραῖς, ἐν νόσῳ κοιλίας, ἕως οὗ ἐξέλθῃ ἡ κοιλία σε μετὰ τῆς μαλακίας ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας.

16. Καὶ ἐπήγειρε Κύριος ἐπὶ Ἰωρὰμ τὸν ἀλλοφύλους, καὶ τοὺς Ἄραβας, καὶ τοὺς ὁμόρους τῶν Αἰθιόπων·

17. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ κατεδυνάστευον, καὶ ἀπέφερψαν πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν ἣν εὗρον ἐν οἴκῳ τῆ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῆ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ οὐ κατελείφθη αὐτῷ υἱὸς, ἀλλ' ἢ Ὀχοζίας ὁ μικρότατος τῶν υἱῶν αὐτῆ.

18. Καὶ μετὰ ταῦτα πάντα ἐπάταξεν αὐτὸν Κύριος εἰς τὴν κοιλίαν μαλακίᾳ ἐν ᾗ οὐκ ἔστιν ἰατρεία,

19. καὶ ἐγένετο ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας. καὶ ὡς ἦλθεν ὁ καιρὸς τῶν ἡμερῶν, ἡμέρας δύο, ἐξῆλθεν ἡ κοιλία αὐτῆ μετὰ τῆς νόσου, καὶ ἀπέθανεν ἐν μαλακίᾳ πονηρᾷ. Καὶ οὐκ ἐποίησεν ὁ λαὸς αὐτῆ ἐκφοράν, καθὼς ἐκφορὰν πατέρων αὐτῆ.

20. Ἦν τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ὅτε ἐβασίλευσε, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ ἐπορεύθη ἐν οὐκ ἐπαινῳ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἐν τάφοις τῶν βασιλέων.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΚΑΙ ἐβασίλευσαν αἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ τὸν Ὀχοζίαν τὸν υἱὸν αὐτῆ τὸν μικρὸν ἀντ' αὐτῆ, ὅτι πάντας τοὺς πρεσβυτέρους ἀπέκλει-

ν. 10. Ἐδὼμ ἀπὸ χειρὸς Ἰούδα) ἀπὸ Ἰούδα Ἐδὼμ. ibid. Λοβνὰ) λομνὰ. ib. τὸν Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν Θεὸν. ib. ἑαυτῆ) αὐτῆ. v. 11. ἐν πόλεσιν) ἐν ταῖς πόλεσιν. ibid. Ἰερουσαλὴμ) ἐν Ἰερουσαλήμ. v. 12. ὁ Θεὸς) absque articulo. ibid. πατρός σε· καὶ) ἐν) πατρὸς σε· ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπορεύθης ἐν ὁδῷ Ἰωσαφὰτ τῆ πατρός σε, καὶ ἐν. v. 13. Ἰερουσαλὴμ) ἐν Ἰερουσαλήμ. ibid. ὁ οἶκος) absque articulo. v. 18. μετὰ ταῦτα) addit πάντα. ibid. μαλακίᾳ ἐν ᾗ) μαλακίαν ᾗ. v. 19. ὁ καιρὸς) absque articulo. v. 20. ἐβασίλευσε) adjicit, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν, ibid. ἐν οὐκ ἐπαίνῳ) οὐκ ἐν ἐπαίνῳ. CAP. XXII. v. 1. τὸν υἱὸν) absque articulo.

33. ἀλλὰ τὰ ὑψηλὰ ἔτι ὑπῆρχε, καὶ ἔτι ὁ λαὸς ἐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν αὐτῶν πρὸς Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

34. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωσαφὰτ, οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐν λόγοις Ἰηοὺ τοῦ Ἀνανὶ, ὃς κατέγραψε βιβλίον βασιλέων Ἰσραήλ.

βασιλέως Ὀζίαν

35. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐκοινώνησεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς Ὀχοζίαν βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἔτος ἠνόμησεν,

36. ἐν τῷ ποιῆσαι καὶ πορευθῆναι πρὸς αὐτὸν, τοῦ ποιῆσαι πλοῖα τοῦ πορευθῆναι εἰς Θαρσεῖς. Καὶ ἐποίησε πλοῖα ἐν Γασίων Γαβέρ.

Ὠδίαν

37. Καὶ ἐπροφήτευσεν Ἐλιέζερ ὁ τοῦ Δωδία ἀπὸ Μαρισὴς ἐπὶ Ἰωσαφὰτ, λέγων· ὡς ἐφιλίασας τῷ Ὀχοζίᾳ, ἔθραυσε Κύριος τὸ ἔργον σου, καὶ συνετρίβη τὰ πλοῖά σου. καὶ οὐκ ἠδυνάσθη τοῦ πορευθῆναι εἰς Θαρσεῖς.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΚΑΙ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν ἑαυτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Μισαὴλ

2. Καὶ αὐτῷ ἀδελφοὶ υἱοὶ Ἰωσαφὰτ ἓξ, Ἀζαρίας, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἀζαρίας, καὶ Μιχαὴλ, καὶ Σαφατίας· πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα.

3. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν δόματα πολλὰ, ἀργύριον καὶ χρυσίον, καὶ ὅπλα μετὰ πόλεων τετειχισμένων ἐν Ἰούδᾳ, καὶ τὴν βασιλείαν ἔδωκε τῷ Ἰωρὰμ, ὅτι οὗτος ὁ πρωτότοκος.

4. Καὶ ἀνέστη Ἰωρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ἐκραταιώθη, καὶ ἀπέκτεινε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων Ἰσραήλ.

5. ὢν αὐτὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν, κατέστη Ἰωρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἑαυτοῦ, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ.

6. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων Ἰσραὴλ, ὡς ἐποίησεν οἶκος Ἀχαὰβ, ὅτι θυγάτηρ Ἀχαὰβ ἦν αὐτοῦ ἡ γυνὴ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου.

7. Καὶ οὐκ ἠθέλετο Κύριος ἐξολεθρεῦσαι τὸν οἶκον Δαυὶδ, διὰ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο τῷ Δαυὶδ, καὶ ὡς εἶπεν αὐτῷ, δοῦναι αὐτῷ λύχνον καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας.

8. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπέστη Ἐδὼμ ἀπὸ τοῦ Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοὺς βασιλέα. ἐβασίλευσεν

9. Καὶ ᾤχετο Ἰωρὰμ μετὰ τῶν ἀρχόντων, καὶ πᾶσα ἡ ἵππος μετ' αὐτοῦ καὶ ἐγένετο, καὶ ἠγέρθη νυκτὸς, καὶ ἐπάταξεν Ἐδὼμ τὸν κυκλοῦντα αὐτὸν

v. 33. ἀλλὰ τὰ) ἀλλὰ καὶ τὰ. ibid. καρδίαν πρὸς Κ. Θ. τῶν π. ἑαυτῶν.) καρδίαν αὐτῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν. v. 34. βασιλέως) βασιλέων. v. 35. Ὀζίαν) ὀχοζίαν. v. 36. καὶ πορευθῆναι εἰς) καὶ πορευθῆναι πρὸς αὐτὸν, τοῦ ποιῆσαι πλοῖα τοῦ πορευθῆναι εἰς Θαρσεῖς. v. 37. ἐπροφήτευσεν) προεφήτευσεν. ibid. Ὠδίαν) ὠδία. ib. τοῦ πορευθῆναι) τοῦ abeſt. CAP. XXI. v. 1. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. παρὰ τοῖς πατράσιν ἑαυτοῦ) non habet. ib. Ἰωρὰμ) ἰωρὰν. v. 2. Μισαὴλ) μιχαὴλ. ibid. Σαφατίας) ζαφατίας. v. 3. μετὰ πόλεων) μετὰ τῶν πόλεων. v. 5. ὢν αὐτὸς) ὄντος αὐτοῦ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 6. ἡ γυνὴ) absque articulo. v. 8. ἐβασίλευσεν) ἐβασίλευσαν.

Digitized by Google

σεύσατε ἐν Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ ἐμπιστευθήσεσθε· ἐμπιστεύσατε ἐν προφήτῃ αὐτοῦ, καὶ εὐοδωθήσεσθε.

21. Καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τοῦ λαοῦ, καὶ ἔστησε ψαλτῳδοὺς καὶ αἰνοῦντας, ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τὰ ἅγια ἐν τῇ ἐξελθεῖν ἔμπροσθεν τῶν δυνάμεων, καὶ ἔλεγον· ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

22. Καὶ ἐν τῷ ἐναρξασθαι τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐξομολογήσεως, ἔδωκε Κύριος πολεμεῖν τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν ἐπὶ Μωὰβ καὶ ὄρος Σηεὶρ τοὺς ἐξελθόντας ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ἐτροπώθησαν.

23. Καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν καὶ Μωὰβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ὄρος Σηεὶρ, ἐξολεθρεῦσαι καὶ ἐκλείψαι. καὶ ὡς συνετέλεσαν τοὺς κατοικοῦντας Σηεὶρ, ἀνέστησαν εἰς ἀλλήλους τοῦ ἐξολεθρευθῆναι.

24. Καὶ Ἰούδας ἦλθεν ἐπὶ τὴν σκοπιὰν τῆς ἐρήμου, καὶ ἐπέβλεψε, καὶ ἄδε τὸ πλῆθος· καὶ ἰδοὺ πάντες νεκροὶ πεπτωκότες ἐπὶ τῆς γῆς, οὐκ ἦν σωζόμενος.

25. Καὶ ἦλθεν Ἰωσαφὰτ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ σκυλεῦσαι τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ εὗρον κλῆνη πολλὰ, καὶ ἀποσκευὴν, καὶ σκῦλα, καὶ σκεύη ἐπιθυμητὰ, καὶ ἐσκύλευσαν ἑαυτοῖς. Καὶ ἐγένοντο ἡμέραι τρεῖς σκυλευόντων αὐτῶν τὰ σκῦλα, ὅτι πολλὰ ἦν.

26. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐπισυνήχθησαν εἰς τὸν αὐλῶνα τῆς εὐλογίας, ἐκεῖ γὰρ ηὐλόγησαν τὸν Κύριον· διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Κοιλὰς εὐλογίας, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

27. Καὶ ἐπέστρεψε πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ Ἰωσαφὰτ ἡγούμενος αὐτῶν ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, ὅτι ηὐφρανεν αὐτοὺς Κύριος ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν.

28. Καὶ εἰσῆλθον εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν νάβλαις, καὶ κινύραις, καὶ ἐν σάλπιγξιν εἰς οἶκον Κυρίου.

29. Καὶ ἐγένετο ἔκστασις Κυρίου ἐπὶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς, ἐν τῷ ἀκοῦσαι αὐτοὺς ὅτι ἐπολέμησε Κύριος πρὸς τοὺς ὑπεναντίους Ἰσραήλ.

30. Καὶ εἰρήνευσεν ἡ βασιλεία Ἰωσαφὰτ, καὶ κατέπαυσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς αὐτοῦ κυκλόθεν.

31. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν Ἰούδαν, ὢν ἐτῶν τριακονταπέντε ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀζουβὰ, θυγάτηρ Σαλεί.

32. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀσὰ, καὶ οὐκ ἐξέκλινε τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου·

33. πλὴν

ν. 20. Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν) ἐν κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν. v. 21. ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ) ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τὰ ἅγια ἐν τῷ ἐξελθεῖν ἔμπροσθεν τῆς δυνάμεως, καὶ ἔλεγον. ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ. v. 22. ἐνάρξασθαι τῆς αἰν. αὐτοῦ τῆς) ἄρξασθαι αὐτὰς τῆς αἰνέσεως καὶ τῆς. v. 23. ἐκλείψαι. καὶ) ἐκλείψαι αὐτούς. καὶ. v. 25. ἦλθεν) ἐξῆλθεν. ibid. ἑαυτοῖς.) ἐν αὐτοῖς. v. 26. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ) καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ. v. 27. ηὐφρανεν) εὐφρανεν. v. 28. ἐπολέμησε Κύριος) transposita. v. 31. ἐτῶν τριάκοντα ἐν τῷ) ὢν ἐτῶν τριακονταπέντε ἐν τῷ. ibid. εἴκοσι πέντε) εἴκοσι καὶ πέντε. ib. Σαλεί.) σαλί. v. 32. ταῖς ὁδοῖς) ἐν ταῖς ὁδοῖς. ibid. Ἀσὰ, ἐν) ἀσὰ, καὶ ἐν.

Digitized by Google

9. ἐὰν ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακὰ, ῥομφαία, κρίσις, θάνατος, λιμὸς, στησόμεθα ἐναντίον τοῦ οἴκου τούτου καὶ ἐναντίον σου, ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ βοησόμεθα πρὸς σὲ ἀπὸ τῆς θλίψεως, καὶ ἀκούσῃ καὶ σώσεις.

10. Καὶ νῦν ἰδοὺ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ Μωαὰβ, καὶ ὄρος Σηὶρ εἰς οὓς οὐκ ἔδωκας τῷ Ἰσραὴλ διελθεῖν δι' αὐτῶν, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐξωλέθρευσαν αὐτούς·

11. καὶ νῦν ἰδοὺ αὐτοὶ ἐπιχειροῦσιν ἐφ' ἡμᾶς ἐξελθεῖν ἐκβαλεῖν ἡμᾶς ἐκ τῆς κληρονομίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκας ἡμῖν.

12. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐ κρινεῖς ἐν αὐτοῖς; ὅτι οὐκ ἔστιν ἰσχὺς ἡμῖν τοῦ ἀντιστῆναι πρὸς τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο τὸ ἐλθὸν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ οἴδαμεν τί ποιήσομεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἢ ἐπὶ σοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.

13. Καὶ πᾶς Ἰούδας ἑστηκὼς ἐναντίον Κυρίου, καὶ τὰ παιδία αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν.

14. Καὶ τῷ Ὀζιὴλ τῷ τοῦ Ζαχαρίου, τῶν υἱῶν Βαναίου, τῶν υἱῶν Ἐλιὴλ, τοῦ Ματθανίου τοῦ Λευίτου ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀσάφ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ,

15. καὶ εἶπεν· ἀκούσατε πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωσαφάτ· τάδε λέγει Κύριος ὑμῖν αὐτοῖς· μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ πλοηθῆτε ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄχλου τοῦ πολλοῦ τούτου, ὅτι οὐχ ὑμῖν ἐστιν ἡ παράταξις, ἀλλ' ἢ τῷ Θεῷ·

16. αὔριον καταβῆτε ἐπ' αὐτούς· ἰδοὺ ἀναβαίνουσι κατὰ τὴν ἀνάβασιν Ἀσσεῖς, Ἀσαὲ καὶ εὑρήσετε αὐτοὺς ἐπ' ἄκρου τοῦ χειμάρρου τῆς ἐρήμου Ἰεριήλ.

17. Οὐχ ὑμῖν ἐστι πολεμῆσαι· ταῦτα σύνετε, καὶ ἴδετε τὴν σωτηρίαν Κυρίου μεθ' ὑμῶν, Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ· μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ πλοηθῆτε αὔριον ἐξελθεῖν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, καὶ Κύριος μεθ' ὑμῶν.

18. Καὶ κύψας Ἰωσαφὰτ ἐπὶ πρόσωπον ἑαυτοῦ, καὶ πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἔπεσον ἐναντίον Κυρίου προσκυνῆσαι Κυρίῳ.

19. Καὶ ἀνέστησαν οἱ Λευῖται ἀπὸ τῶν υἱῶν Καάθ, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Κορὲ, αἰνεῖν Κυρίῳ τῷ Θεῷ Ἰσραὴλ ἐν φωνῇ μεγάλῃ εἰς ὕψος,

20. καὶ ὠρθρίσαν τοπρωΐ, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ἔρημον Θεκωέ. καὶ ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτοὺς, ἔστη Ἰωσαφὰτ καὶ ἐβόησε, καὶ εἶπεν· ἀκούσατέ μου, Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλήμ· ἐμπιστεύ-

v. 10. ἰδοὺ υἱοὶ) ἰδὲ οἱ υἱοὶ. v. 11. ἐκ τῆς κληρ.) ἀπὸ τῆς κληρονομίας. v. 12. ἰσχὺς ἡμῖν) transposita. ibid. ποιήσομεν) ποιήσωμεν. v. 13. Ἰούδας ἐν. ἐναντίον) Ἰούδα ἑστηκὼς ἔναντι. ibid. γυναῖκες) addit αὐτῶν. v. 14. Ἐλιὴλ) Ἐλιήλ. v. 15. Ἰερουσαλὴμ) ἐν Ἰερουσαλήμ. v. 16. Ἀσαὲ) ἀσσεῖς. ibid. ἐπ' ἄκρου τοῦ) ἐπ' ἄκρου κατωμοῦ τοῦ. v. 17. φοβεῖσθε) φοβεῖσθε. ibid. ἀπάντησιν, καὶ) ἀπαντῆσαι αὐτοῖς, καὶ. v. 18. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. ἐν Ἰερουσαλὴμ) ἐν absest. ib. ἐναντίον) ἔναντι. v. 19. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) absque articulo. v. 20. τοπρωΐ) πρωΐ. ibid. ἐξελθεῖν, ἔστη) ἐξελθεῖν αὐτοὺς, ἔστη.

Digitized by Google

8. Καί γε ἐν Ἱερουσαλὴμ κατέστησεν Ἰωσαφὰτ τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, καὶ τῶν πατριαρχῶν Ἰσραὴλ εἰς κρίσιν Κυρίου, καὶ κρίνειν τὲς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ.

9. Καὶ ἐνετείλατο πρὸς αὐτοὺς, λέγων· Οὕτως ποιήσετε ἐν φόβῳ Κυρίου, ἐν πλήρεις ἀληθείᾳ, καὶ ἐν πλήρει καρδίᾳ, καρδίας

10. πᾶς ἀνὴρ κρίσιν τὴν ἐλθοῦσαν πρὸς ὑμᾶς τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν τῶν κατοικούντων ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἀναμέσον αἵματος αἵματος, καὶ ἀναμέσον προστάγματος καὶ ἐντολῆς, καὶ δικαιώματα καὶ κρίματα· καὶ διασελεῖδε αὐτοῖς, καὶ οὐχ ἁμαρτήσονται τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐκ ἔσαι ἐφ' ὑμᾶς ὀργὴ, καὶ ἐπὶ τὲς ἀδελφὲς ὑμῶν· οὕτως ποιήσετε, καὶ οὐχ ἁμαρτήσεσθε.

11. Καὶ ἰδοὺ Ἀμαρίας ὁ ἱερεὺς ἡγέμενος ἐφ' ὑμᾶς εἰς πάντα λόγον Κυρίου· καὶ Ζαβδίας υἱὸς Ἰσμαὴλ ὁ ἡγέμενος εἰς οἶκον Ἰούδα πρὸς πάντα λόγον βασιλέως· καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ Λευῖται πρὸ προσώπε ὑμῶν. ἰσχύσατε, καὶ ποιήσατε, καὶ ἔσαι Κύριος μετὰ τῦ ἀγαθοῦ.

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΚΑΙ μετὰ ταῦτα ἦλθον οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ Μωάβ, καὶ μεῖ' αὐτῶν ἐκ τῶν Μιναίων πρὸς Ἰωσαφὰτ εἰς πόλεμον,

2. καὶ ἦλθον καὶ ὑπέδειξαν τῷ Ἰωσαφὰτ, λέγοντες· ἥκει ἐπὶ σὲ πλῆθος πολὺ ἐκ τῦ πέραν τῆς Θαλάσσης ἀπὸ Συρίας, καὶ ἰδοὺ εἰσιν ἐν Ἀσασὼν Θαμαὶρ, Ἀγασὼν αὕτη ἐσὶν Ἐγγαδδεί.

3. Καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἔδωκεν Ἰωσαφὰτ τὸ πρόσωπον αὐτῦ ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον, καὶ ἐκήρυξε νησείαν ἐν παντὶ ἐκήρυξαν Ἰούδᾳ.

4. Καὶ συνήχθη Ἰούδας ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον, καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων Ἰούδα ἦλθον ζητῆσαι τὸν Κύριον.

5. Καὶ ἀνέστη Ἰωσαφὰτ ἐν ἐκκλησίᾳ Ἰούδα ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐν οἴκῳ Κυρίου κατὰ πρόσωπον τῆς αὐλῆς τῆς καινῆς,

6. καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἐν οὐρανῷ, καὶ σὺ κυριεύεις πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐθνῶν; καὶ ἐν τῇ χειρί σου ἰσχὺς δυναστείας, καὶ οὐκ ἔσι πρὸς σὲ ἀντιστῆναι;

7. Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Θεὸς ὁ ἐξολεθρεύσας τὲς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην ἀπὸ προσώπε λαῦ σε Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκας αὐτὴν σπέρματι Ἀβραὰμ τῷ ἠγαπημένῳ σε εἰς τὸν αἰῶνα;

8. Καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ, καὶ ᾠκοδόμησαν ἐν αὐτῇ ἁγίασμα τῷ ὀνόματί σου, λέγοντες·

V. 8. Καί γε) καί γε ἐν. V. 9. οὕτως) ὅτω. ibid. πλήρεις καρδίας) πλήρει καρδίᾳ. V. 10. κρίσ ὑμῶν) ἐφ' ὑμᾶς. ibid. κατοικούντων) τῶν κατοικούντων. ib. αἵματος αἵματος) αἷμα αἵματος. ib. προστάγματος) τῷ προστάγματος. ib. τῷ Θεῷ) τῷ κυρίῳ. ib. ἐφ' ὑμᾶς ὀργὴ) transpofita. ib. οὕτως) οὕτω. V. 11. εἰς πᾶν λ.) εἰς πάντα λόγον. ibid. ἡγέμενος) ὁ ἡγούμενος. ib. πρὸς πᾶν λ.) πρὸς πάντα λόγον. ib. ποιήσετε) καὶ ποιήσατε. CAP. XX. V. 1. Ἀμμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ Μωὰβ) μωὰβ, καὶ υἱοὶ ἀμμων. V. 2. ἐκ τῦ πέρατ) ἐκ πέρατ. ibid. Ἀγασὼν) ἀσασὼν. ib. Ἐγγαδδεί.) ἐγγαδδί. V. 3. τὸ πρόσωπον) absque articulo. ibid. ἐκήρυξε) ἐκήρυξεν. V. 4. Ἰούδας) Ἰούδα. V. 6. πατέρων ἡμῶν) πατέρων μα. ibid. ὁ Θεὸς ἐν οὐρανῷ) θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω. V. 7. οὐ ἃ ὁ Θεὸς) οὐ ὁ κύριος. ibid. λαοῦ σε) τῦ λαοῦ σε.

Digitized by Google

29. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· κατακάλυψόν με, καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν μου· καὶ συνεκαλύψατο ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον.

30. Καὶ βασιλεὺς Συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρμάτων τοῖς μετ' αὐτοῦ, λέγων· μὴ πολεμεῖτε τὸν μικρὸν καὶ τὸν μέγαν, ἀλλ' ἢ τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ μόνον.

31. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν Ἰωσαφάτ, καὶ αὐτοὶ εἶπαν· βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστι, καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν τοῦ πολεμεῖν· καὶ ἐβόησεν Ἰωσαφάτ, καὶ Κύριος ἔσωσεν αὐτόν, καὶ ἀπέστρεψεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἀπ' αὐτοῦ.

32. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων, ὅτι οὐκ ἦν βασιλεὺς Ἰσραὴλ, ἀπέστρεψαν ἀπ' αὐτοῦ.

33. Καὶ ἀνὴρ ἐνέτεινε τόξον εὐστόχως, καὶ ἐπάταξε τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ ἀναμέσον τοῦ πνεύμονος, καὶ ἀναμέσον τοῦ θώρακος· καὶ εἶπε τῷ ἡνιόχῳ ἐπίστρεφε τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐξάγαγέ με ἐκ τοῦ πολέμου, ὅτι ἐπόνεσα.

34. Καὶ ἐτροπώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ ἅρματος ἕως ἑσπέρας ἐξεναντίας Συρίας, καὶ ἀπέθανε δύνοντος τοῦ ἡλίου.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

1. ΚΑΙ ἐπέστρεψεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα εἰς τὸν οἶκον ἑαυτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς Ἰερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ Ἰηοὺ ὁ τοῦ Ἀνανὶ ὁ προφήτης· καὶ εἶπεν αὐτῷ· βασιλεῦ Ἰωσαφάτ, εἰ ἁμαρτωλῷ σὺ βοηθεῖς, ἢ μισοῦμένῳ ὑπὸ Κυρίου φιλιάζεις; διὰ τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ σὲ ὀργὴ παρὰ Κυρίου·

3. ἀλλ' ἢ λόγοι ἀγαθοὶ εὑρέθησαν ἐν σοὶ, ὅτι ἐξῆρας τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς Ἰούδα, καὶ κατηύθυνας τὴν καρδίαν σου κατεύθυνας ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον.

4. Καὶ κατῴκησεν Ἰωσαφὰτ ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ πάλιν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λαὸν ἀπὸ Βηρσαβεὲ ἕως ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτοὺς ἐπὶ Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν.

5. Καὶ κατέστησε κριτὰς ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰούδα ταῖς ὀχυραῖς, ἐν πόλει καὶ πόλει.

6. Καὶ εἶπε τοῖς κριταῖς· ἴδετε τί ὑμεῖς ποιεῖτε, ὅτι οὐκ ἀνθρώπου ὑμεῖς κρίνετε, ἀλλ' ἢ τῷ Κυρίῳ, καὶ μεθ' ὑμῶν λόγοι τῆς κρίσεως.

7. Καὶ νῦν γενέσθω φόβος Κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ φυλάσσετε, καὶ ποιήσατε, ὅτι ποιήσετε οὐκ ἔστι μετὰ Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν ἀδικία, οὐδὲ θαυμάσαι πρόσωπον, οὐδὲ λαβεῖν δῶρα.

8. Καὶ

v. 29. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. v. 32. ἀπέστρεψαν) καὶ ἀπέστρεψαν. v. 33. ἡνίοχον) ἴππους. ibid. καὶ ἐξάγαγε) καὶ abeſt. v. 34. ἕως ἑσπέρας ἐξεναντίας Συρίας) ἐξεναντίας συρίας ἕως ἑσπέρας. CAP. XIX. v. 1. ἑαυτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς) αὐτῷ εἰς. v. 2. βασιλεῦ) βασιλεὺς. v. 3. ἀλλ' ἢ) ὅτι ἀλλ' ἢ. ibid. εὑρέθησαν) ὡρέθησαν. ib. κατεύθυνας) κατηύθυνας. v. 4. ἐν Ἰερουσ.) εἰς Ἱερουσαλήμ. v. 5. κριτὰς) τὰς κριτὰς. v. 7. ποιήσετε) ποιήσατε.

Digitized by Google

εἰσπορευθῶ εἰς Ῥαμμωθ Γαλααδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπεν· ἀναβαινε, καὶ εὐοδώσεις, καὶ δοθήσονται εἰς χεῖρας ὑμῶν.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· ποσάκις ὁρκίσω σε ἵνα μὴ λαλήσῃς πρὸς ἐμὲ πλὴν ἀλήθειαν ἐν ὀνόματι Κυρίου;

16. Καὶ εἶπε· εἶδον διεσπαρμένους τὸν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς πρόβατα, οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν· καὶ εἶπε Κύριος· οὐκ ἔχουσιν ἡγούμενον ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.

ἀναστρεφέτω

17. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· οὐκ εἶπόν σοι· οὐ προφητεύει περὶ ἐμοῦ ἀγαθὰ ἀλλ' ἢ κακά;

18. Καὶ εἶπε· ἐχ ἕτως· ἀκήκοατε λόγον Κυρίου· εἶδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ πᾶσα δύναμις τοῦ οὐρανοῦ παρειστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ ἐξ ἀριστερῶν αὐτοῦ.

19. Καὶ εἶπε Κύριος· τίς ἀπατήσει τὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβήσεται, καὶ πεσεῖται ἐν Ῥαμμωθ Γαλααδ; Καὶ εἶπεν· οὗτος εἶπεν οὕτως, καὶ οὗτος εἶπεν οὕτως·

20. καὶ ἐξῆλθε τὸ πνεῦμα, καὶ ἔστη ἐνώπιον Κυρίου, καὶ εἶπεν· ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν. Καὶ εἶπε Κύριος· ἐν τίνι;

21. Καὶ εἶπεν· ἐξελεύσομαι, καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν· ἀπατήσεις, καὶ δυνήσῃ, ἔξελθε, καὶ ποίησον οὕτως.

22. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδωκε Κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν σου τούτων, καὶ Κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά·

23. καὶ ἤγγισε Σεδεκίας υἱὸς * Χανανὶ, καὶ ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ποίᾳ τῇ ὁδῷ παῆλθε πνεῦμα Κυρίου παρ' ἐμοῦ τοῦ λαλῆσαι πρὸς σέ;

ἐποίησεν
* Χανανὶ

24. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἰδοὺ ὄψῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ᾗ εἰσελεύσῃ ταμιεῖον ἐν ταμιείῳ τοῦ κατακρυβῆναι.

25. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ· λάβετε τὸν Μιχαίαν, καὶ ἀποστρέψατε πρὸς Ἐμὼρ τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, Σεμμὲρ καὶ πρὸς Ἰωὰς ἄρχοντα, υἱὸν τοῦ βασιλέως,

26. καὶ ἐρεῖτε· ἔτως εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἀπόθεσθε τοῦτον εἰς οἶκον φυλακῆς, καὶ ἐσθέτω ἄρτον θλίψεως, καὶ ὕδωρ θλίψεως, ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ.

27. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐκ ἐλάλησε Κύριος ἐν ἐμοί. Καὶ εἶπεν· ἀκήκοατε λαοὶ πάντες.

28. Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα εἰς Ῥαμμωθ Γαλααδ.

U u 2 29. Καὶ

v. 14. εἰσπορευθῶ εἰς Ῥαμμωθ) εἰ πορευθῶ εἰς ῥαμμωθ. v. 15. ὁρκίσω) ὁρκίζω. ibid. πρὸς ἐμὲ πλὴν ἀλήθειαν) πρὸς μὲ πλὴν τὴν ἀλήθειαν. v. 16. διεσπαρμένους τὸν Ἰσραὴλ) transpolita. ibid. ἡγέμονον ἀναστρεφέτω) ἡγέμενον οὗτος, ἀναστρεφέτωσαν. v. 17. ἆπόν σοι· ὲ) ἆπόν σοι, ὅτι οὐ. v. 18. Κύριον) τὸν κύριον. v. 19. Καὶ εἶπεν· οὗτος) καὶ οὗτος. v. 21. πνεῦμα ψευδὲς) πνεῦμα ἀψευδὲς, per errorem. ibid. ἕτως) οὕτω. v. 22. πάντων) deeſt. v. 23. ἐποίησε) ἤγγισε. ibid. Χανανὶ) χαναὰν. ib. ποίᾳ ὁδῷ) ποίᾳ τῇ ὁδῷ. v. 24. ταμιεῖον ἐκ ταμιείου) ταμεῖον ἐκ ταμείου. v. 25. πρὸς Σεμμὲρ τὸν ἄρχοντα) πρὸς ἰμὴρ ἄρχοντα. v. 27. ἐν ἐμοὶ) adjicit καὶ εἶπεν.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγενήθη τῷ Ἰωσαφὰτ ἔτι πλοῦτος καὶ δόξα πολλὴ, καὶ ἐπεγαμβρεύσατο ἐν οἴκῳ Ἀχαάβ.

2. Καὶ κατέβη διὰ τέλους ἐτῶν πρὸς Ἀχαὰβ εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἔθυσεν αὐτῷ Ἀχαὰβ πρόβατα, καὶ μόσχους πολλοὺς, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠγάπα αὐτὸν τοῦ συναναβῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς Ῥαμμὼθ τῆς Γαλααδίτιδος.

3. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα· ἆ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς Ῥαμμὼθ τῆς Γαλααδίτιδος; καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὡς ἐγὼ, οὕτως καὶ σύ· ὡς ὁ λαός σου, καὶ ὁ λαός μου μετὰ σοῦ εἰς πόλεμον.

4. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· ζήτησον δὴ σήμερον τὸν Κύριον.

5. Καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς προφήτας τετρακοσίους ἄνδρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ πορευθῶ εἰς Ῥαμμὼθ Γαλααδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπαν· ἀναβαίνειν, καὶ δώσει ὁ Θεὸς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.

6. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ· οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ Κυρίου ἔτι, καὶ ἐπιζητήσομεν παρ' αὐτοῦ;

7. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· ἔτι εἷς τοῦ ζητῆσαι τὸν Κύριον δι' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ ἐμίσησα αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἔστι προφητεύων περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθὰ, ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἰς κακὰ, ἔτος Μιχαίας υἱὸς Ἰεμλαί· καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ· μὴ λαλείτω ὁ βασιλεὺς οὕτως.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπε· τάχος Μιχαίαν υἱὸν Ἰεμλαί.

9. Καὶ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα καθήμενοι ἕκαστος ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἐνδεδυμένοι στολὰς, καθήμενοι ἐν τῷ εὐρυχώρῳ θύρας πύλης Σαμαρείας, καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτευον ἐναντίον αὐτῶν.

10. Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ Σεδεκίας υἱὸς Χαναανὰ κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν Συρίαν ἕως συντελεσθῇ.

11. Καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτευον οὕτως, λέγοντες· ἀνάβαινε εἰς Ῥαμμὼθ Γαλααδ, καὶ εὐοδωθήσῃ, καὶ δώσει Κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.

12. Καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς τοῦ καλέσαι τὸν Μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ, λέγων· ἰδοὺ ἐλάλησαν οἱ προφῆται ἐν στόματι ἑνὶ ἀγαθὰ περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἔστωσαν δὴ οἱ λόγοι σου ὡς ἑνὸς αὐτῶν, καὶ λαλήσεις ἀγαθά.

13. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ζῇ Κύριος, ὅτι ὃ ἐὰν εἴπῃ ὁ Θεὸς πρὸς μὲ, αὐτὸ λαλήσω.

14. Καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Μιχαία, ἆ εἰσπο-

CAP. XVIII. v. 2. Ῥαμμωθ) ῥαμωθ, passim. v. 3. πορεύσῃ) οἱ πορεύσῃ. ibid. οὕτως) οὕτω. v. 7. Ἰεμλαί.) ἰεμβλαί. ibid. λαλείτω) λαλήτω. Textus Franeq. λαλείτω. v. 8. Ἰσραὴλ) deeſt. ibid. Ἰεμλαί.) ἰεμβλαί. v. 9. ἐπροφήτευον) προεφήτευον. v. 10. Χαναανὰ) χαναάν. ibid. ἕως συντελ.) ἕως ἂν συντελεσθῇ. v. 11. ἐπροφήτευον οὕτως) προεφήτευον οὕτω.

Digitized by Google

εἰσπορευθῶ εἰς Ῥαμμὼθ Γαλαάδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπεν· ἀνάβαινε, καὶ εὐοδώσεις, καὶ δοθήσονται εἰς χεῖρας ὑμῶν.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· ποσάκις ὁρκίσω σε ἵνα μὴ λαλήσῃς πρὸς ἐμὲ πλὴν ἀληθείαν ἐν ὀνόματι Κυρίου;

16. Καὶ εἶπε· εἶδον διεσπαρμένους τὸν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς πρόβατα, οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν· καὶ εἶπε Κύριος· οὐκ ἔχουσιν ἡγούμενον ἔτι, ἀναστρεφέτωσαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ. ἀναστρεφέτω

17. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· οὐκ εἶπόν σοι· ὁ προφητεύει περί ἐμοῦ ἀγαθὰ ἀλλ' ἢ κακά;

18. Καὶ εἶπε· διὰ τοῦτο· ἀκούσατε λόγον Κυρίου· εἶδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ πᾶσα δύναμις τοῦ οὐρανοῦ παρειστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ ἐξ ἀριστερῶν αὐτοῦ.

19. Καὶ εἶπε Κύριος· τίς ἀπατήσει τὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβήσεται, καὶ πεσεῖται ἐν Ῥαμμὼθ Γαλαάδ; Καὶ εἶπεν· οὗτος εἶπεν οὕτως, καὶ οὗτος εἶπεν οὕτως·

20. καὶ ἐξῆλθε τὸ πνεῦμα, καὶ ἔστη ἐνώπιον Κυρίου, καὶ εἶπεν· ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν. Καὶ εἶπε Κύριος· ἐν τίνι;

21. Καὶ εἶπεν· ἐξελεύσομαι, καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν· ἀπατήσεις, καὶ δυνήσῃ, ἔξελθε, καὶ ποίησον οὕτως.

22. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδωκε Κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν σου τούτων, καὶ Κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά·

23. καὶ ἤγγισε Σεδεκίας υἱὸς * Χαναανὶ, ἐποίησεν καὶ ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ποίᾳ τῇ ὁδῷ παρῆλθε πνεῦμα Κυρίου παρ' ἐμοῦ τοῦ λαλῆσαι πρὸς σέ; * Χαναανὶ ναὶ

24. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἰδοὺ ὄψῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ᾗ εἰσελεύσῃ ταμιεῖον ἐκ ταμιείου τοῦ κατακρυβῆναι.

25. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ· λάβετε τὸν Μιχαίαν, καὶ ἀποστρέψατε πρὸς Ἐμὼρ τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, Σεμμὴρ καὶ πρὸς Ἰωὰς ἄρχοντα, υἱὸν τοῦ βασιλέως,

26. καὶ ἐρεῖτε· τάδε εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἀπόθεσθε τοῦτον εἰς οἶκον Φυλακῆς, καὶ ἐθιέτω ἄρτον θλίψεως, καὶ ὕδωρ θλίψεως, ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ.

27. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐκ ἐλάλησε Κύριος ἐν ἐμοί. Καὶ εἶπεν· ἀκούσατε λαοὶ πάντες.

28. Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα εἰς Ῥαμμὼθ Γαλαάδ.

U u 2 29. Καὶ

V. 14. εἰσπορευθῶ εἰς Ῥαμμωθ) εἰ πορευθῶ εἰς ραμμωθ. v. 15. ὁρκίσω) ὁρκίζω. ibid. πρὸς ἐμὲ πλὴν ἀληθείαν) πρὸς με πλὴν τὴν ἀλήθειαν. v. 16. διεσπαρμένους τὸν Ἰσραὴλ) transposita. ibid. ἡγούμενον ἀναστρεφέτω) ἡγούμενον οὗτοι, ἀναστρεφέτωσαν. v. 17. ἀπόν σοι· ὁ) ἀπόν σοι, ὅτι οὐ. v. 18. Κύριον) τὸν κύριον. v. 19. Καὶ εἶπεν· οὗτος) καὶ οὗτος. v. 21. πνεῦμα ψευδὲς) πνεῦμα ψεύδες, pro errorem. ibid. ἔτως) οὕτω. v. 22. πάντων) deest. v. 23. ἐποίησε) ἤγγισε. ibid. Χαναανὶ) χναναὶν. ib. ποίᾳ ὁδῷ) ποίᾳ τῇ ὁδῷ. v. 24. ταμιεῖον ἐκ ταμιείου) ταμεῖον ἐκ ταμείου. v. 25. πρὸς Σεμμὴρ τὸν ἄρχοντα) πρὸς ἐμὴρ ἄρχοντα. v. 27. ἐν ἐμοί.) adjicit καὶ εἶπεν.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγενήθη τῷ Ἰωσαφὰτ ἔτι πλοῦτος καὶ δόξα πολλὴ, καὶ ἐπεγαμβρεύσατο ἐν οἴκῳ Ἀχαάβ.

2. Καὶ κατέβη διὰ τέλους ἐτῶν πρὸς Ἀχαὰβ εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἔθυσεν αὐτῷ Ἀχαὰβ πρόβατα, καὶ μόσχους πολλοὺς, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠγάπᾳ αὐτὸν τοῦ συναναβῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς Ῥαμμὼθ τῆς Γαλααδίτιδος.

3. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα· ἡ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς Ῥαμμὼθ τῆς Γαλααδίτιδος; καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὡς ἐγὼ, οὕτως καὶ σύ· ὡς ὁ λαός σου, καὶ ὁ λαός μου μετὰ σοῦ εἰς πόλεμον.

4. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· ζήτησον δὴ σήμερον τὸν Κύριον.

5. Καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς προφήτας τετρακοσίους ἄνδρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ πορευθῶ εἰς Ῥαμμὼθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχῳ; καὶ εἶπαν· ἀνάβαινε, καὶ δώσει ὁ Θεὸς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.

6. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ· οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ Κυρίου ἔτι, καὶ ἐπιζητήσομεν παρ' αὐτοῦ;

7. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· ἔτι ἀνὴρ εἷς τοῦ ζητῆσαι τὸν Κύριον δι' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ ἐμίσησα αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἔστι προφητεύων περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθὰ, ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἰς κακὰ, οὗτος Μιχαίας υἱὸς Ἰεμλά· καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ· μὴ λαλείτω ὁ βασιλεὺς οὕτως.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπε· τάχος Μιχαίαν υἱὸν Ἰεμλά.

9. Καὶ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα καθήμενοι ἕκαστος ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἐνδεδυμένοι στολὰς, καθήμενοι ἐν τῷ εὐρυχώρῳ θύρας πύλης Σαμαρείας, καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτευον ἐναντίον αὐτῶν.

10. Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ Σεδεκίας υἱὸς Χαναανὰ κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν Συρίαν ἕως συντελεσθῇ.

11. Καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτευον οὕτως, λέγοντες· ἀνάβαινε εἰς Ῥαμμὼθ Γαλαὰδ, καὶ εὐοδωθήσῃ, καὶ δώσει Κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.

12. Καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς τοῦ καλέσαι τὸν Μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ, λέγων· ἰδοὺ ἐλάλησαν οἱ προφῆται ἐν στόματι ἑνὶ ἀγαθὰ περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἔστωσαν δὴ οἱ λόγοι σου ὡς ἑνὸς αὐτῶν, καὶ λαλήσεις ἀγαθά.

13. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ζῇ Κύριος, ὅτι ὃ ἐὰν εἴπῃ ὁ Θεὸς πρὸς μὲ, αὐτὸ λαλήσω.

14. Καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Μιχαία, ἡ εἰσπο-

CAP. XVIII. v. 2. Ῥαμμὼθ) ῥαμὼθ, passim. v. 3. πορεύσῃ) εἰ πορεύσῃ. ibid. ὅτως) οὕτω. v. 7. Ἰεμλά.) ἰεμβλά. ibid. λαλείτω) λαλήτω. Textus Franeq. λαλείτω. v. 8. Ἰσραὴλ) deest. ibid. Ἰεμλά.) ἰεμβλά. v. 9. ἐπροφήτευον) προεφήτευον. v. 10. Χαναανὰ) χαναάν. ibid. ἕως συντελ.) ἕως ἂν συντελεσθῇ. v. 11. ἐπροφήτευον ὅτως) προεφήτευον οὕτω.

Digitized by Google

5. Καὶ κατηύθυνε Κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ αὐτῷ, καὶ ἔδωκε πᾶς Ἰούδα δῶρα τῷ Ἰωσαφάτ, καὶ ἐγένετο αὐτῷ πλοῦτος καὶ δόξα πολλή.

6. Καὶ ὑψώθη καρδία αὐτοῦ ἐν ὁδῷ Κυρίου, καὶ ἔτι ἐξῆρε τὰ ὑψηλὰ, καὶ τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς Ἰούδα.

7. Καὶ ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἀπέστειλε τοὺς ἡγουμένους ἑαυτοῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν δυνατῶν, τὸν Ἀβδίαν, καὶ τὸν Ζαχαρίαν, καὶ τὸν Ναθαναὴλ, καὶ Μιχαίαν, τοῦ διδάσκειν ἐν πόλεσιν Ἰούδα.

8. Καὶ μετ' αὐτῶν οἱ Λευῖται, Σαμμαίας, καὶ Ναθανίας, καὶ Ζαβδίας, Ἰασιὴλ καὶ Ἀσαὴλ, καὶ Σεμιραμὼθ, καὶ Ἰωνάθαν, καὶ Ἀδωνίαν Ἀδωνίας, καὶ Τωβίας, καὶ Τωβαδωνίας, Λευῖται, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, Ἐλισαμὰ, καὶ Ἰωρὰμ, οἱ ἱερεῖς.

9. Καὶ ἐδίδασκον ἐν Ἰούδᾳ, καὶ μετ' αὐτῶν βίβλος νόμου Κυρίου, καὶ διῆλθον ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐδίδασκον τὸν λαόν.

10. Καὶ ἐγένετο ἔκστασις Κυρίου ἐπὶ πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς ταῖς κύκλῳ Ἰούδα, καὶ οὐκ ἐπολέμησε πρὸς Ἰωσαφάτ.

11. Καὶ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων ἔφερον τῷ Ἰωσαφὰτ δῶρα, καὶ ἀργύριον, καὶ δόματα· καὶ οἱ Ἄραβες ἔφερον αὐτῷ κριοὺς προβάτων ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους, τραγοὺς ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους.

12. Καὶ ἦν Ἰωσαφὰτ πορευόμενος μείζων ἕως εἰς ὕψος, καὶ ᾠκοδόμησεν οἰκήσεις ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ πόλεις ὀχυρὰς,

13. καὶ ἔργα πολλὰ ἐγένετο αὐτῷ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ· καὶ ἄνδρες πολεμισταὶ δυνατοὶ ἰσχύοντες ἐν Ἰερουσαλήμ. δυνατοὶ πολεμισταί

14. Καὶ ἕτοιμος ἀριθμὸς αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν· καὶ τοῦ Ἰούδα χιλίαρχοι, Ἔδνας ὁ ἄρχων, καὶ μετ' Ἐδναὰς αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοὶ δυνάμεως, τριακόσιαι χιλιάδες·

15. καὶ μετ' αὐτὸν Ἰωανὰν ὁ ἡγούμενος, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιαι ὀγδοήκοντα χιλιάδες.

16. καὶ μετ' αὐτὸν Ἀμασίας ὁ τοῦ Ζαχρὶ, ὁ προθυμούμενος τῷ Κυρίῳ, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιαι χιλιάδες, δυνατοὶ δυνάμεως. Μασαιὰ

17. Καὶ ἐκ τοῦ Βενιαμὶν δυνατὸς δυνάμεως Ἐλιαδὰ, καὶ μετ' αὐτοῦ τοξόται καὶ πελτασταὶ, διακόσιαι χιλιάδες.

18. καὶ μετ' αὐτὸν Ἰωζαβὰδ, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες, δυνατοὶ πολέμου.

19. Οὗτοι οἱ λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ, ἐκτὸς ὧν ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ.

v. 5. κατηύθυνε) κατεύθυνε. v. 6. καρδία) ἡ καρδία. ibid. καὶ ἔτι ἐξῆρε) ἔτι abeſt. v. 7. ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει) ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ib. τὸν Ζαχαρίαν, καὶ τὸν Ναθ.) ζαχαρίαν, καὶ ναθαν. ib. διδάσκειν) τοῦ διδάσκειν. v. 8. Ἰασιὴλ) ἀσιὴλ. ibid. Ἀδωνίας, καὶ Τωβαδωνία) ἀδωνίας, καὶ τωβίας, καὶ τωβαδωνίας. v. 10. ταῖς κύκλῳ) κύκλῳ. v. 11. τράγους ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους.) non habet. v. 12. οἰκήσεις ἐν τῇ Ἰούδᾳ) transpoſita. v. 13. δυνατοὶ πολεμισταὶ) transpoſita. v. 14. ἀριθμὸς) ὁ ἀριθμὸς. ibid. Ἔδνας) ἔδνας. v. 16. Μασαιὰς) ἀμασίας. ibid. Ζαχρὶ) ζαχρὶ. v. 17. Ἐλιαδὰ) καὶ ἐλιαδὰ. v. 18. αὐτοῦ ὀγδοήκοντα) αὐτοῦ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. v. 19. λειτουργοῦντες) οἱ λειτουργοῦντες. ibid. ἔδωκεν) ἔδωκαν.

Digitized by Google

6. Καὶ Ἀσὰ ὁ βασιλεὺς ἤγαγε πάντα τὸν Ἰέδαν, καὶ ἔλαβε τὰς λίθους τῆς Ῥαμὰ καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, ἃ ᾠκοδόμησε Βαασὰ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὴν Γαβαὲ καὶ τὴν Μασφά.

7. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν Ἀνανὶ ὁ προφήτης πρὸς βασιλέα Ἰέδαν Ἀσά, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ βασιλέα Συρίας, καὶ μὴ πεποιθέναι σε ἐπὶ Κύριον Θεόν σου, διὰ τοῦτο ἐσώθη ἡ δύναμις Συρίας ἀπὸ τῆς χειρός σου.

8. Οὐχ οἱ Αἰθίοπες καὶ Λίβυες ἦσαν εἰς δύναμιν πολλὴν, εἰς θάρσος, εἰς ἱππεῖς, εἰς πλῆθος σφόδρα; καὶ ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ Κύριον παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖράς σου;

9. Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπιβλέπουσιν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, κατισχύσαι ἐν πάσῃ καρδίᾳ πλήρει πρὸς αὐτόν. Καὶ νῦν ἠγνόηκας ἐπὶ τούτῳ, ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσαι μετὰ σοῦ πόλεμος.

10. Καὶ ἐθυμώθη Ἀσὰ τῷ προφήτῃ, καὶ παρέθετο αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ὅτι ὠργίσθη ἐπὶ τούτῳ· καὶ ἐλυμήνατο Ἀσὰ ἐν τῷ λαῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

11. Καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι Ἀσὰ, οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, γεγραμμένοι ἐν βιβλίῳ βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ.

12. Καὶ ἐμαλακίσθη Ἀσὰ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ καὶ τριακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας ἑαυτοῦ τὰς πόδας, ἕως σφόδρα ἐμαλακίσθη· καὶ ἐν τῇ μαλακίᾳ ἑαυτοῦ οὐκ ἐξεζήτησε τὸν Κύριον, ἀλλὰ τοὺς ἰατρούς.

13. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐτελεύτησεν ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ καὶ ἐνὶ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

14. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ μνήματι, ᾧ ὤρυξεν ἑαυτῷ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐκοίμισαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ ἐπλήρωσαν ἀρωμάτων, καὶ γένη μύρων μυεψῶν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ἐκφορὰν μεγάλην ἕως σφόδρα.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΚΑΙ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ κατίσχυσεν Ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἔδωκε δύναμιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰούδα ταῖς ὀχυραῖς, καὶ κατέστησεν ἡγουμένους ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐν πόλεσιν Ἐφραὶμ, ἃς προκατελάβετο Ἀσὰ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

3. Καὶ ἐγένετο Κύριος μετὰ Ἰωσαφὰτ, ὅτι ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς τοῦ πατρὸς ἑαυτοῦ ταῖς πρώταις, καὶ οὐκ ἐξεζήτησε τὰ εἴδωλα,

4. ἀλλὰ Κύριον τὸν Θεὸν τοῦ πατρὸς ἑαυτοῦ ἐξεζήτησε, καὶ ἐν ταῖς ἐντολαῖς τοῦ πατρὸς ἑαυτοῦ ἐπορεύθη, καὶ οὐχ ὡς τὸ Ἰσραὴλ τὰ ἔργα.

5. Καὶ

v. 6. ὁ βασιλεὺς ἤγαγε) βασιλεὺς ἦλαβε. v. 7. πρὸς βασιλέα Ἰέδαν Ἀσὰ) πρὸς αὐτὸν βασιλέα Ἰούδα. ibid. μὴ πεποιθέναι ἐπὶ) μὴ πεποιθέναι σε ἐπὶ. v. 8. πεποιθέναι) addit σε. v. 9. Καὶ νῦν ἠγνόηκας) ἠγνόηκαι. v. 12. ἐν τῷ ἐνιάτῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει) ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐνιάτῳ καὶ τριακοστῷ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. ib. ἐξεζήτησε Κύριον) ἐζήτησε τὸν κύριον. v. 13. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. καὶ ἐνὶ) deest. v. 14. ἐκλήρωσαν) ἔκλησαν. CAP. XVII. v. 3. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 4. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. ibid. καὶ οὐχ ὡς τὸ Ἰσρ. τὰ ἔργα.) καὶ ἐπ ὡς τὰ ἔργα τῶ Ἰσραὴλ.

Digitized by Google

διῆλθεν 12. Καὶ διῆλθον ἐν διαθήκῃ ζητῆσαι Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν·

ὃ 13. καὶ πᾶς ὃς ἐὰν μὴ ἐκζητήσῃ τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, ἀποθανεῖται ἀπὸ νεωτέρου ἕως πρεσβυτέρου, καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός.

ὤμοσεν 14. Καὶ ὤμοσαν ἐν τῷ Κυρίῳ ἐν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν σάλπιγξι, καὶ ἐν κερατίναις·

15. Καὶ ηὐφράνθησαν πᾶς Ἰούδα περὶ τοῦ ὅρκου, ὅτι ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν ὤμοσαν, καὶ ἐν πάσῃ θελήσει ἐζήτησαν αὐτὸν, καὶ εὑρέθη αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσεν αὐτοῖς Κύριος κυκλόθεν.

16. Καὶ τὴν Μααχὰ τὴν μητέρα αὐτοῦ μετέστησε τοῦ μὴ εἶναι τῇ Ἀστάρτῃ λειτουργοῦσαν, καὶ κατέκοψε τὸ εἴδωλον, καὶ κατέκαυσεν ἐν χειμάῤῥῳ Κέδρων.

17. Πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆραν, ἔτι ὑπῆρχεν ἐν τῷ Ἰούδᾳ καὶ Ἰσραὴλ· ἀλλ' ἡ καρδία Ἀσὰ ἐγένετο πλήρης πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ.

18. Καὶ εἰσήνεγκεν τὰ ἅγια Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὰ ἅγια οἶκε Κυρίου τοῦ Θεοῦ, ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη.

19. Καὶ πόλεμος οὐκ ἦν μετ' αὐτοῦ ἕως τοῦ πέμπτου καὶ τριακοστοῦ ἔτους τῆς βασιλείας Ἀσά.

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

ΚΑΙ ἐν τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀσὰ, ἀνέβη Βαασὰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Ῥαμὰ τοῦ μὴ δοῦναι ἔξοδον καὶ εἴσοδον τῷ Ἀσὰ βασιλεῖ Ἰούδα.

2. Καὶ ἔλαβεν Ἀσὰ χρυσίον καὶ ἀργύριον ἐκ θησαυρῶν οἴκε Κυρίου, καὶ οἴκε τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἄδερ βασιλέως Συρίας τὸν κατοικοῦντα ἐν Δαμασκῷ, λέγων·

3. διάθου διαθήκην ἀναμέσον ἐμοῦ, καὶ ἀναμέσον σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός μου, καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός σου· ἰδοὺ ἀπέσταλκά σοι χρυσίον καὶ ἀργύριον· δεῦρο καὶ διασκέδασον ἀπ' ἐμοῦ τὸν Βαασὰ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀπελθέτω ἀπ' ἐμοῦ.

4. Καὶ ἤκουσεν υἱὸς Ἄδερ τοῦ βασιλέως Ἀσὰ, καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξε τὴν Ἰάων, καὶ τὴν Δὰν, καὶ τὴν Ἀβελμαΐν, καὶ πάσας τὰς περιχώρους Νεφθαλί.

5. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι Βαασὰ, ἀπέλιπε τοῦ μηκέτι οἰκοδομεῖν τὴν Ῥαμὰ, καὶ κατέπαυσε τὸ ἔργον ἑαυτοῦ.

6. Καὶ

v. 12. ψυχῆς) addit αὐτῶν. v. 13. πᾶς ὃς ἐὰν) πᾶς ὃς ἐὰν. ibid. Κύριον Θεὸν Ἰσρ.) τὸν κύριον θεὸν τοῦ ἰσραὴλ. ib. καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς) καὶ deeſt. v. 14. ὤμοσεν ἐν τῷ Κυρίῳ) ὤμοσαν ἐν κυρίῳ. v. 15. ηὐφράνθησαν) εὐφράνθησαν. ibid. ψυχῆς αὐτῶν) αὐτῶν abeſt. ibid. αὐτοῖς Κύριος) transpoſita. v. 16. τοῦ ἅναι) τοῦ μὴ ἅναι. v. 17. ἐξῆραν) ἀπέστησαν. ibid. Ἰούδα καὶ) deeſt. v. 18. Κυρίου τοῦ Θεοῦ) τοῦ θεοῦ. CAP. XVI. v. 1. Βαασὰ) deeſt. v. 2. χρυσίον καὶ ἀργύριον) transpoſita. v. 3. καὶ ἀναμέσον σοῦ) καὶ σοῦ. v. 5. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ.

Digitized by Google

13. καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Ἀσὰ, καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἕως Γεδώρ. καὶ ἔπεσον Αἰθίοπες ὥστε μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς περιποίησιν, ὅτι συνετρίβησαν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐνώπιον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολλά.

14. Καὶ ἐξέκοψαν τὰς κώμας αὐτῶν κύκλῳ Γεδὼρ, ὅτι ἐγενήθη ἔκστασις Κυρίου ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐσκύλευσαν πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν, ὅτι πολλὰ σκῦλα ἐγενήθη αὐτοῖς.

15. καί γε σκηνὰς κλήσεων, τὰς Ἀμαζονεῖς ἐξέκοψαν, καὶ ἔλαβον πρόβατα πολλὰ καὶ καμήλους, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

Ἀδαὶδ

ΚΑΙ Ἀζαρίας υἱὸς Ὠδὴδ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου.

2. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν Ἀσὰ, καὶ παντὶ Ἰούδᾳ καὶ Βενιαμεὶν, καὶ εἶπεν· ἀκούσατέ μου, Ἀσὰ, καὶ πᾶς Ἰούδας καὶ Βενιαμεὶν· Κύριος μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ εἶναι ὑμᾶς μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐὰν ἐκζητήσητε αὐτὸν, εὑρεθήσεται ὑμῖν· καὶ ἐὰν ἐγκαταλείπητε αὐτὸν, ἐγκαταλείψει ὑμᾶς.

3. Καὶ ἡμέραι πολλαὶ τῷ Ἰσραὴλ ἐν ᾗ Θεῷ ἀληθινῷ, καὶ ἐχ ἱερέως ὑποδεικνύοντος, καὶ ἐν ᾗ νόμῳ.

4. Καὶ ἐπιστρέψει αὐτὸς ἐπὶ Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ εὑρεθήσεται αὐτοῖς.

5. Καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐκ ἔστιν εἰρήνη τῷ ἐκπορευομένῳ, καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ, ὅτι ἔκστασις Κυρίου ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὰς χώρας.

6. Καὶ πολεμήσει ἔθνος πρὸς ἔθνος, καὶ πόλις πρὸς πόλιν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐξέστησεν αὐτοὺς ἐν πάσῃ θλίψει.

7. Καὶ ὑμεῖς ἰσχύσατε, καὶ μὴ ἐκλυέθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, ὅτι ἐστὶ μισθὸς τῇ ἐργασίᾳ ὑμῶν.

8. Καὶ ἐν τῷ ἀκοῦσαι τοὺς λόγους τούτους, καὶ τὴν προφητείαν Ἀζαρίου τοῦ προφήτου, καὶ κατίσχυσε καὶ ἐξέβαλε τὰ βδελύγματα ἀπὸ πάσης τῆς γῆς Ἰούδα, καὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἀπὸ τῶν πόλεων ὧν κατέσχεν ἐν ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ ἐνεκαίνισε τὸ θυσιαστήριον Κυρίου, ὃ ἦν ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ Κυρίου.

9. Καὶ ἐξεκλησίασε τὸν Ἰούδαν, καὶ Βενιαμεὶν, καὶ τοὺς προσηλύτας τοὺς παροικοῦντας μετ' αὐτοῦ ἀπὸ Ἐφραὶμ, καὶ ἀπὸ Μανασσῆ, καὶ ἀπὸ Συμεών, ὅτι προσετέθησαν πρὸς αὐτὸν πολλοὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτοὺς, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ.

10. Καὶ συνήχθησαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ἐν τῷ πεντεκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀσά.

11. Καὶ ἔθυσαν τῷ Κυρίῳ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῶν σκύλων ὧν ἤνεγκαν, μόσχους ἑπτακοσίους, καὶ πρόβατα, ἑπτὰ χιλιάδας. ἑπτὰ κριοὺς

12. Καὶ

v. 13. κατεδίωξεν) addit αὐτοὺς. ibid. καὶ ἐνώπιον τῆς) καὶ ἐναντίον τῆς. v. 15. τὰς Ἀμαζονεῖς) καὶ τὰς ἀλμαζονεῖς. CAP. XV. v. 1. Ἀδὶδ) ὠδὴδ. v. 2. Ἰούδας) ἰούδα. v. 3. ὑποδεικνύοντος) ὑποδεικνύοντος. v. 5. εἰρήνη τῷ εἰσπορευομένῳ) εἰρήνη τῷ ἐκπορευομένῳ καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ. v. 8. Ἀζαρίου) addit. ibid. κατίσχυσε ἐν) κατέσχεν ἰσχυόσαμεν ἐν. v. 10. ἐν τῷ πεντεκαιδ. ἔτει) ἐν τῷ ἔτει τῷ πεντεκαιδεκάτῳ. v. 11. ἔθυσαν) ἔθυσε. ibid. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ib. ἑπτὰ κριοὺς) ἑπτακοσίους. ib. ἑπτὰ χιλιάδας.) ἑπτακισχίλια.

21. Καὶ κατίσχυσεν Ἀβιὰ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ γυναῖκας δεκατέσσαρες, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς εἰκοσιδύο καὶ θυγατέρας δεκαέξ.

δεκαλέσσαρες

22. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἀβιὰ, καὶ αἱ πράξεις αὐτῦ, καὶ οἱ λόγοι αὐτῦ, γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ τῦ προφήτε Ἀδδώ.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἀπέθανεν Ἀβιὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσὰ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀσὰ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰούδα ἔτη δέκα.

2. καὶ ἐποίησε τὸ καλὸν καὶ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίε τῦ Θεῦ ἑαυτῦ·

3. καὶ ἀπέστησε τὰ θυσιαστήρια τῶν ἀλλοτρίων, καὶ τὰ ὑψηλὰ, καὶ συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ ἐξέκοψε τὰ ἄλση,

4. καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν, καὶ ποιῆσαι τὸν νόμον, καὶ τὰς ἐντολάς.

Κύριον τὸν

5. Καὶ ἀπέστησεν ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων Ἰούδα τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ εἰρήνευσεν *

6. πόλεις τειχήρεις ἐν γῇ Ἰούδα, ὅτι εἰρήνευσεν ἡ γῆ, καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ πόλεμος ἐν τοῖς ἔτεσι τούτοις, ὅτι κατέπαυσεν αὐτῷ Κύριος.

7. Καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ· οἰκοδομήσωμεν τὰς πόλεις ταύτας, καὶ ποιήσωμεν τείχη, καὶ πύργους, καὶ πύλας, καὶ μοχλοὺς, ἐν ᾧ τῆς γῆς κυριεύομεν. ὅτι καθὼς ἐξεζητήσαμεν Κύριον Θεὸν ἡμῶν, ἐξεζήτησεν ἡμᾶς, καὶ κατέπαυσεν ἡμᾶς κυκλόθεν, καὶ εὐώδωσεν ἡμῖν.

8. Καὶ ἐγένετο τῷ Ἀσὰ δύναμις ὁπλοφόρων αἰρόντων θυρεὸς καὶ δόρατα ἐν γῇ Ἰούδα, τριακόσιαι χιλιάδες, καὶ ἐν γῇ Βενιαμὶν πελτασταὶ καὶ τοξόται, διακόσιαι καὶ ἑβδήκοντα χιλιάδες, πάντες οὗτοι πολεμισταὶ δυνάμεως. πεντήκοντα

9. Καὶ ἐξῆλθεν ἐπ' αὐτὸς Ζαρὲ ὁ Αἰθίοψ ἐν δυνάμει, ἐν χιλίασι χιλιάσι, καὶ ἅρμασι τριακοσίοις, καὶ ἦλθεν ἕως Μαρησά.

10. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀσὰ εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ παρετάξατο πόλεμον ἐν τῇ φάραγγι κατὰ βοβρᾶν Μαρησά.

11. Καὶ ἐβόησεν Ἀσὰ πρὸς Κύριον Θεὸν αὐτῦ, καὶ εἶπε· Κύριε, ἐκ ἀδυνατεῖ παρὰ σοὶ σώζειν ἐν πολλοῖς καὶ ἐν ὀλίγοις, κατίσχυσον ἡμᾶς, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐπὶ σοὶ πεποίθαμεν, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματί σε ἤλθομεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, μὴ κατισχυσάτω πρὸς σὲ ἄνθρωπος.

12. Καὶ ἐπάταξε Κύριος τὺς Αἰθίοπας ἐναντίον Ἰούδα, καὶ ἔφυγον οἱ Αἰθίοπες·

v. 21. δεκατέσσαρες) δεκατέσσαρας. ibid. θυγατέρας δεκαέξ·) ἑκκαίδεκα θυγατέρας. CAP. XIV. v. 1. ἔτη δέκα.) transposita. v. 2. ἑαυτῦ·) αὐτῦ. v. 4. Κύριον τὸν Θεὸν) τὸν κύριον θεὸν. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 5. τῶν πόλεων) absque articulo. v. 6. αὐτῷ Κύριος.) transposita. v. 7. ἐν ᾧ τῆς γῆς κυριεύομεν.) ἐνώπιον τῆς γῆς κυριεύομεν. ibid. Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν θεὸν. v. 8. τῷ Ἀσὰ δύναμις) transposita. ibid. ἑβδήκοντα χιλ.) διακόσιαι καὶ ἑβδήκοντα χιλιάδες. v. 9. Αἰθίοψ) ὁ αἰθίοψ. v. 12. οἱ Αἰθίοπες) absque articulo.

πολλοὶ πολύ, καὶ μεθ' ὑμῶν μόχοι χρυσοῦ οὓς ἐποίησεν ὑμῖν Ἱεροβοὰμ εἰς θεούς.

9. Ἢ οὐκ ἐξεβάλετε τοὺς ἱερεῖς Κυρίου, τοὺς υἱοὺς Ἀαρών, καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ ἐποιήσατε ἑαυτοῖς ἱερεῖς ἐκ τῆς λαοῦ τῆς γῆς; πᾶς ὁ προσπορευόμενος πληρῶσαι τὰς χεῖρας ἐν μόχῳ ἐκ βοῶν καὶ κριοῖς ἐπλάσθη, καὶ ἐγένετο εἰς ἱερέα τῷ μὴ ὄντι θεῷ. ἐξ μόχοις

10. Καὶ ἡμεῖς Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν οὐκ ἐγκατελείπομεν, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ λειτουργοῦσι τῷ Κυρίῳ, υἱοὶ Ἀαρών, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ ἐν ταῖς ἐφημερίαις ἑαυτῶν,

11. θυμιῶσι τῷ Κυρίῳ ὁλοκαυτώματα πρωὶ καὶ δείλης, καὶ θυμίαμα συνθέσεως, καὶ προθέσεις ἄρτων ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς καθαρᾶς, καὶ ἡ λυχνία ἡ χρυσῆ, καὶ οἱ λυχνοὶ τῆς καύσεως ἀνάψαι δείλης· ὅτι φυλάσσομεν ἡμεῖς τὰς φυλακὰς Κυρίῳ τῷ Θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ὑμεῖς ἐγκατελείπατε αὐτόν.

12. Καὶ ἰδοὺ μεθ' ἡμῶν ἐν ἀρχῇ Κύριος καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ σάλπιγγες τῆς σημασίας τοῦ σημαίνειν ἐφ' ὑμᾶς. Καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ μὴ πολεμήσητε πρὸς Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι οὐκ εὐοδωθήσεται ὑμῖν. πολεμήσετε

13. Καὶ Ἱεροβοὰμ ἀπέστρεψε τὸ ἔνεδρον ἐλθεῖν αὐτῷ ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ ἐγένετο ἔμπροσθεν Ἰούδα, καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκ τῶν ὄπισθεν.

14. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰούδας, καὶ ἰδοὺ ὁ πόλεμος αὐτοῖς ἐκ τῶν ἔμπροσθεν, καὶ ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ ἐβόησαν πρὸς Κύριον, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι.

15. Καὶ ἐβόησαν ἄνδρες Ἰούδα, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ βοᾶν ἄνδρας Ἰούδα, καὶ Κύριος ἐπάταξε τὸν Ἱεροβοὰμ καὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐναντίον Ἀβιὰ καὶ Ἰούδα.

16. Καὶ ἔφυγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου Ἰούδα, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς Κύριος εἰς χεῖρας αὐτῶν.

17. Καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς Ἀβιὰ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ πληγὴν μεγάλην, καὶ ἔπεσαν τραυματίαι ἀπὸ Ἰσραὴλ πεντακόσιαι χιλιάδες, ἄνδρες δυνατοί·

18. καὶ ἐταπεινώθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ κατίσχυσαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα, ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

19. Καὶ κατεδίωξεν Ἀβιὰ ὀπίσω Ἱεροβοὰμ, καὶ προκατελάβετο παρ' αὐτοῦ πόλεις, τὴν Βαιθὴλ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰασανὰ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Ἐφρὼν καὶ τὰς κώμας αὐτῆς. Ἀνὰ Θυγατέρας

20. Καὶ οὐκ ἔσχεν ἰσχὺν Ἱεροβοὰμ ἔτι πάσας τὰς ἡμέρας Ἀβιὰ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Κύριος· καὶ ἐτελεύτησε.

21. Καὶ

v. 8. μόχοι χρυσοῦ) μοσχοι χρυσοῦ. v. 9. γῆς; πᾶς ὁ προσπορ.) γῆς πάσης; ὁ προσπορ. ibid. ἐξ μόχοις) ἐν μόχῳ. v. 10. ἐγκατελείπομεν) ἐγκατελείπομεν. ibid. υἱοὶ) οἱ υἱοὶ. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 11. ὁλοκαυτώματα) ὁλοκαύτωμα. ibid. ἐγκατελείπετε) ἐγκατελίπετε. v. 12. καὶ σάλπιγγες) καὶ αἱ σάλπιγγες. ibid. ἐφ' ὑμᾶς. Καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσρ. πολεμήσητε) ἐφ' ἡμᾶς. οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ μὴ πολεμήσητε. ibid. εὐοδωθήσεται) εὐοδώσετε. v. 14. ὁ πόλεμος αὐτοῖς ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ) αὐτοῖς ὁ πόλεμος ἐκ τῶν ἔμπροσθε καὶ ἐκ τῶν ὄπισθεν. v. 16. εἰς χεῖρας) εἰς τὰς χεῖρας. v. 17. ἔπεσαν) ἔπεσον. v. 18. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 19. αὐτῷ πόλεις) αὐτοῦ τὰς πόλεις. ibid. τὴν Ἀνὰ) τὴν Ἰασανὰ. ib. καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς.) καὶ τὰς κώμας αὐτῆς.

Digitized by Google

πεσεῖΦη ἀπ' αὐτῆ ἡ ὀργὴ Κυρίου, καὶ ἐκ εἰς καταΦθορὰν εἰς τέλος· καὶ γὰρ ἐν τῷ Ἰούδᾳ ἦσαν λόγοι ἀγαθοὶ, καὶ ἀρεσοὶ ἐν πᾶσι.

13. Καὶ κατίσχυσεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐβασίλευσεν· καὶ τεσσαρεάκοντα καὶ ἑνὸς ἐτῶν Ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ ἑπλακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἐν τῇ πόλει ᾗ ἐξελέξατο Κύριος ἐπονομάσαι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ ἐκ πασῶν Φυλῶν Ἰσραὴλ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῆ Νοομμὰ ἡ Ἀμμανίτις.

14. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, ὅτι οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν ἑαυτῆ ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον.

15. Καὶ λόγοι Ῥοβοὰμ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐν τοῖς λόγοις Σαμαΐα τῆ προφήτᾳ, καὶ Ἀδδὼ τῆ ὁρῶντος, καὶ αἱ πραίξεις αὐτῆ; καὶ ἐπολέμει Ῥοβοὰμ πρὸς Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας.

16. Καὶ ἀπέθανε Ῥοβοὰμ, καὶ ἐτάΦη μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτῆ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΕΝ τῷ ὀκλωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἱεροβοὰμ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ ἐπὶ Ἰούδαν.

2 Τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῆ Μααχὰ, θυγάτηρ Οὐριὴλ ἀπὸ Γαβαών. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀβιὰ, καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοάμ.

3. Καὶ παρεταίξατο Ἀβιὰ τὸν πόλεμον ἐν δυνάμει, πολεμισταῖς δυνάμεως, τετρακοσίαις χιλιάσιν ἀνδρῶν δυνατῶν. Καὶ Ἱεροβοὰμ παρεταίξατο πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐν ὀκτακοσίαις χιλιάσιν δυνατῶν, πολεμιστῶν δυνάμεως.

4. Καὶ ἀνέστη Ἀβιὰ ἀπὸ τῆ ὄρους Σομόρων, ὃ ἐστιν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ εἶπεν· ἀκούσατε Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς Ἰσραήλ·

5. οὐχ ὑμῖν γνῶναι ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δέδωκε βασιλέα ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα τῷ Δαυὶδ, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ διαθήκην ἁλός;

6. Καὶ ἀνέστη Ἱεροβοὰμ ὁ τῆ Ναβὰτ, ὁ παῖς Σαλωμὼν τῷ Δαυὶδ, καὶ ἀπέστη τῷ ἀπὸ τῆ κυρίου ἑαυτῆ.

7. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ, υἱοὶ παρανόμοι, καὶ ἀντέστη πρὸς Ῥοβοὰμ υἱὸν Σαλωμὼν, καὶ Ῥοβοὰμ ἦν νεώτερος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ οὐκ ἀνθέστη καταὶ πρόσωπον αὐτοῦ.

8. Καὶ νῦν λέγετε ὑμεῖς ἀντιστῆναι κατὰ πρόσωπον βασιλείας Κυρίου διὰ χειρὸς υἱῶν Δαυὶδ· καὶ ὑμεῖς πλῆθος

v. 12. ἡ ὀργὴ) absque artic. ib. ἐν τῷ Ἰούδᾳ) ἐν Ἰούδᾳ. ib. καὶ ἀρεστοὶ ἐν πᾶσι.) non habet. v. 13. Ῥοβοὰμ) ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ. ib. Φυλῶν Ἰσραὴλ) Φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. ib. καὶ ὄνομα) καὶ τὸ ὄνομα. v. 14. ἑαυτῆ ἐκζ. Κύριον.) αὐτοῦ ἐκζητῆσαι τὸν κύριον. v. 15. καὶ οἱ ἔσχατοι) absque articulo. ib. καὶ αἱ πραίξεις) absque articulo. ib. ἐπολέμει) ἐπολέμησε. ib. πρὸς Ἱεροβ.) τὸν Ἱεροβοὰμ. v. 16. καὶ ἐτάΦη μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ) μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάΦη. CAP. XIII. v. 3. τὸν πόλεμον) deeft. ibid. δυνατῶν, πολεμιστῶν) δυνατοὶ πολεμισταί. v. 5. δέδωκε) ἔδωκε. ibid. διαθήκην) διαθήκη. v. 6. τῷ Δαυὶδ) τοῦ Δαυὶδ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 7. ἀντέστη) ἀνέστη, priore loco. ibid. υἱὸν Σαλωμὼν) τὸν τῆ σαλωμὼν. v. 8. λέγετε ὑμεῖς) transpoſita.

22. Καὶ κατέστησεν εἰς ἄρχοντα Ῥοβοὰμ τὸν Ἀβιὰ τὸν τῆς Μααχὰ, εἰς ἡγέμονα ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, ὅτι βασιλεῦσαι διενοεῖτο αὐτόν.

23. Καὶ ἠυξήθη παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἐν ταῖς πύλεσι ταῖς ὀχυραῖς, καὶ ἔδωκεν αὐταῖς τροφὰς πλῆθος πολὺ, καὶ ἠτήσατο πλῆθος γυναικῶν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία Ῥοβοὰμ, καὶ ὡς κατεκρατήθη, ἐγκατέλιπε τὰς ἐντολὰς Κυρίου, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ.

2. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ῥοβοὰμ, ἀνέβη Σουσακεὶμ Ἰσραὴλ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, ὅτι ἥμαρτον ἐναντίον Κυρίου,

3. ἐν χιλίοις καὶ διακοσίοις ἅρμασι καὶ ἑξήκοντα χιλιάσιν ἵππων, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῷ πλήθει τῷ ἐλθόντος μετ' αὐτοῦ ἐξ Αἰγύπτου, Λίβυες, Τρωγλοδύται, καὶ Αἰθίοπες·

4. καὶ κατεκράτησαν τῶν πόλεων τῶν ὀχυρῶν αἳ ἦσαν ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλήμ.

5. Καὶ Σαμαίας ὁ προφήτης ἦλθε πρὸς Ῥοβοὰμ, καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα τοὺς συνηγμένους εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου Σουσακεὶμ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· οὕτως εἶπε Κύριος· ὑμεῖς ἐγκατελείπατέ με, κἀγὼ ἐγκαταλείψω ὑμᾶς ἐν χειρὶ Σουσακείμ.

6. Καὶ ἠχύνθησαν οἱ ἄρχοντες Ἰσραὴλ, Ἰούδα καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπαν· δίκαιος ὁ Κύριος.

7. Καὶ ἐν τῷ ἰδεῖν Κύριον ὅτι ἐνετράπησαν, καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαμαίαν, λέγων· ἐνετράπησαν, οὐ καταφθερῶ αὐτούς, καὶ δώσω αὐτοὺς ὡς μικρὸν εἰς σωτηρίαν, καὶ οὐ μὴ ςάξῃ ὁ Θυμός μου ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ,

8. ὅτι ἔσονται εἰς παῖδας, καὶ γνώσονται τὴν δουλείαν μου, καὶ τὴν δουλείαν τῆς βασιλείας τῆς γῆς.

9. Καὶ ἀνέβη Σουσακεὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, τὰ πάντα ἔλαβε· καὶ ἔλαβε τοὺς θυρεοὺς τοὺς χρυσοῦς οὓς ἐποίησε Σαλωμών.

10. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ θυρεοὺς χαλκοῦς ἀντ' αὐτῶν· καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτοὺς Σουσακεὶμ ἄρχοντας παραστεχόντων, τοὺς φυλάσσοντας τὸν πυλῶνα τοῦ βασιλέως.

11. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα εἰς οἶκον Κυρίου, εἰσεπορεύοντο οἱ φυλάσσοντες, καὶ οἱ παραστεχόντες, καὶ οἱ ἐπιστρέφοντες εἰς ἀπάντησιν τῶν παραστεχόντων.

12. Καὶ ἐν τῷ ἐντραπῆναι αὐτὸν, ἀπε-

---

v. 22. Ῥοβοὰμ τὸν) non habet. CAP. XII. (v. 1. ἐγκατέλιπε) ἐγκατέλιπεν. v. 2. ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει) ἐν τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ. ibid. Σουσακεὶμ) συσακεὶμ. passim. ib. ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ) ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. v. 3. Τρωγλοδύται) τρωγοδύται. v. 5. ἐγκατελείπατέ με, κἀγὼ) ἐγκατελίπετέ με, καὶ ἐγὼ. v. 6. ἄρχοντες Ἰούδα) ἄρχοντες Ἰσραὴλ. v. 7. ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ.) ἐν Ἰερουσαλήμ. v. 9. Αἰγύπτου, καὶ) αἰγύπτου ἐπὶ Ἰερουσαλήμ, καὶ. v. 10. ἐποίησεν Ῥοβοὰμ) ἐποίησε ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ.

Digitized by Google

ἐπὶ 5. Καὶ κατῴκησε Ῥοβοὰμ εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ᾠκοδόμησε πόλεις τειχήρεις ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ·

Βαιθσεὲμ 6. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Βηθλεὲμ, καὶ τὴν * Αἰτὰν, καὶ τὴν Θεκωὲ,

*Αἰτανὶ 7. καὶ τὴν Βαιθσουρὰ, καὶ τὴν Σοκχὼθ, καὶ τὴν Ὀδολλὰμ,

8. καὶ τὴν Γὲθ, καὶ τὴν Μαρισὰν, καὶ τὴν Ζεὶφ,

9. καὶ τὴν Ἀδωραεὶμ, καὶ Λαχχεὶς, καὶ τὴν Ἀζηκὰ,

10. καὶ τὴν Σαρὰκ, καὶ τὴν Αἰαλὼν, καὶ τὴν Χεβρὼν, ἥ ἐστι τῇ Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, πόλεις τειχήρεις.

τείχεσιν 11. Καὶ ὠχύρωσεν αὐτὰς τειχήρεις, καὶ ἔδωκεν ἐν αὐταῖς ἡγουμένους, καὶ παραθέσεις βρωμάτων, ἔλαιον καὶ οἶνον,

12. καὶ πόλιν καὶ πόλιν θυρεοὺς, καὶ δόρατα, καὶ κατίσχυσεν αὐτὰς εἰς πλῆθος σφόδρα, καὶ ἦσαν αὐτῷ Ἰούδα καὶ Βενιαμείν.

13. καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται οἱ ἦσαν ἐν παντὶ Ἰσραὴλ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐκ πάντων τῶν ὁρίων·

14. ὅτι ἐγκατέλιπον οἱ Λευῖται τὰ σκηνώματα τῆς κατοχῆσεως αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς Ἰούδα εἰς Ἰερουσαλὴμ, ὅτι ἐξέβαλεν αὐτοὺς Ἱεροβοὰμ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῷ τῷ μὴ λειτουργεῖν τῷ Κυρίῳ.

15. Καὶ κατέστησεν ἑαυτῷ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν, καὶ τοῖς εἰδώλοις, καὶ τοῖς μοσχοις, ἃ ἐποίησεν Ἱεροβοάμ·

16. καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἀπὸ Φυλῶν Ἰσραὴλ, οἱ ἔδωκαν καρδίαν ἑαυτῶν τοῦ ζητῆσαι τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλὴμ θῦσαι Κυρίῳ τῷ Θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν.

17. Καὶ κατίσχυσαν τὴν βασιλείαν Ἰούδα· καὶ κατίσχυσε Ῥοβοὰμ τὸν τοῦ Σαλωμὼν εἰς ἔτη τρία, ὅτι ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς Δαυὶδ καὶ Σαλωμὼν ἔτη τρία.

18. Καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Ῥοβοὰμ γυναῖκα τὴν Μοολὲθ, θυγατέρα * Ἰερμιοὺθ υἱοῦ Δαυὶδ, καὶ Ἀβιαΐλ θυγατέρα Ἐλιὰβ τοῦ Ἰεσσαί. Μολαὲθ * Ἐρμεὲθ

19. Καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱοὺς, τὸν Ἰεὺς, καὶ τὸν Σαμαρίαν, καὶ τὸν Ζωὰμ. ἔτεκον Ζοολαὰμ

20. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔλαβεν ἑαυτῷ τὴν Μααχὰ θυγατέρα Ἀβεσσαλώμ· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀβιὰ, καὶ τὸν Ἰεθθὶ καὶ τὸν Ζιζὰ, καὶ τὸν Σαλημωθ.

21. Καὶ ἠγάπησε Ῥοβοὰμ τὴν Μαχχὰ θυγατέρα Ἀβεσσαλὼμ ὑπὲρ πάσας τὰς γυναῖκας αὐτοῦ, καὶ τὰς παλλακὰς αὐτοῦ, ὅτι γυναῖκας δεκαοκτὼ ἔσχε, καὶ παλλακὰς ἑξήκοντα· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς εἴκοσι καὶ ὀκτὼ, καὶ θυγατέρας ἑξήκοντα.

22. Καὶ

v. 5. ἐπὶ Ἰερουσ.) εἰς ἱερουσαλήμ. v. 6. Βαιθσεὲμ - - fin.) βηθλεὲμ, καὶ αἰτὰν, καὶ θεκωὲ. v. 7. καὶ τὴν Βαιθσουρὰ, καὶ τὴν Σοκχὼθ) καὶ βαιθσαρὰν, καὶ τὴν σοχὼθ. v. 8. Ζεὶφ) ζὶφ. v. 9. Ἀδωραεὶμ, καὶ Λαχχεὶς) ἀδωραὶ καὶ λαχχίς. v. 10. Αἰαλὼν) αἰλὼμ. v. 11. τειχήρεις) τειχήρεσι. ibid. ἔδωκεν αὐταῖς) ἐδώκει ἐν αὐταῖς. v. 12. πόλιν θυρεοὺς) πόλιν καὶ κατὰ πόλιν θυρεούς. v. 14. τῷ μὴ λειτουργεῖν τῷ Κυρίῳ.) μὴ λειτουργεῖν κυρίῳ. v. 16. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. τὸν Κύριον) absque articulo. ib. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) κυρίῳ θεῷ· v. 17. Ῥαβοὰμ ὁ τοῦ) βοβοὰμ τὸν τοῦ. ibid. ταῖς ὁδοῖς) ἐν ταῖς ὁδοῖς. v. 18. Μολαὲθ θυγ. Ἐρμεὲθ) μοολαὲθ θυγατέρα ἱερμιαθ. ibid. Ἀβιαΐλ) ἀβιγαίαν. v. 19. in Rom. καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱοὺς τὸν Ἰεοὺ, καὶ τὸν σαμαρίαν, καὶ τὸν ζωάμ. v. 20. Ἰεθθὶ) ἰεοὺ. ibid. Ζιζὰ) ζοζὰ. v. 21. εἴκοσι ὀκτὼ) εἴκοσι καὶ ὀκτὼ.

ἐπὶ τὸν ζυγὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.

12. Καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Ῥοβοὰμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὡς ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς, λέγων, ἐπιστρέψατε πρὸς μὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ.

13. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς σκληρὰ, καὶ ἐγκατέλιπεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων,

14. καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν βουλὴν τῶν νεωτέρων, λέγων· ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν ζυγὸν ὑμῶν, κἀγὼ προσθήσω ἐπ' αὐτόν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.

15. Καὶ ἐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τῆ λαοῦ, ὅτι ἦν μεταστροφὴ παρὰ τῆ Θεοῦ, λέγων· ἀνέστησε Κύριος τὸν λόγον αὐτῆ, ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἀχίας τῆ Σηλανίτῃ περὶ Ἱεροβοὰμ υἱῆ Ναβὰτ,

16. καὶ παντὸς Ἰσραὴλ, ὅτι ἐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν· καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων· τίς ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυὶδ, καὶ κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί; ἀπότρεχε εἰς τὰ σκηνώματά σου, Ἰσραὴλ, νῦν βλέπε τὸν οἶκόν σου, Δαυίδ. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ,

17. καὶ ἄνδρες Ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτῶν τὸν Ῥοβοάμ.

18. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωράμ τὸν ἐπὶ τῶ Φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λίθοις, καὶ ἀπέθανε· καὶ ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἔσπευσε τῆ ἀναβῆναι εἰς τὸ ἅρμα, τῆ φυγεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ.

19. Καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ἦλθε Ῥοβοὰμ εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐξεκκλησίασε τὸν Ἰούδαν καὶ Βενιαμεὶν, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδας νεανίσκων ποιούντων πόλεμον, καὶ ἐπολέμει πρὸς Ἰσραὴλ τῆ ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν τῷ Ῥοβοὰμ. ἑαυτῷ

2. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαμαΐαν ἄνθρωπον τῆ Θεῦ, λέγων·

3. εἶπον πρὸς Ῥοβοὰμ τὸν τῆ Σαλωμὼν, καὶ πρὸς πάντα Ἰούδα, καὶ Βενιαμεὶν, λέγων·

4. τάδε λέγει Κύριος· ἐκ ἀναβήσετε, οὐδὲ πολεμήσετε πρὸς τὰς ἀδελφοὺς ὑμῶν· ἀποστράφητε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτῆ, ὅτι παρ' ἐμοῦ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ ὑπήκουσαν τῆ λόγου Κυρίε, καὶ ἀπεστράφησαν τῆ μὴ πορευθῆναι ἐπὶ Ἱεροβοάμ.

5. Καὶ

v. 12. πρὸς μὲ τῇ) πρὸς μὲ ἐν τῇ v. 14. καὶ ἐγὼ) κἀγὼ. ibid. μάστιξιν, ἐγὼ) μάστιξι, καὶ ἐγὼ. v. 16. τίς ἡμῖν μερὶς) τίς ἡμῶν ἡ μερίς. ibid. ἀπότρεχε) abeſt. v. 17. Ἰσραὴλ οἱ) ἰσραὴλ καὶ οἱ. ibid. Ἰούδα - - fin.) ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσαν ἐπ' αὐτῶν ροβοάμ. v. 18. ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωράμ) ἐπ' αὐτὸν ροβοὰμ ὁ βασιλεὺς τὸν ἀδωνιράμ. CAP. XI. v. 1. βασιλείαν ἑαυτῷ.) βασιλείαν τῷ ροβοάμ. v. 3. καὶ πρὸς πάντα Ἰούδα) καὶ πάντα ἰούδαν. v. 4. ἀναβήσετε, ἐδὲ πολεμήσετε) ἀναβήσεσθε, καὶ οὐ πολεμήσεσθε. ibid. ἀποστράφητε) ἀποστρέφετε. ib. ὑπήκουσαν) ἐπήκουσαν.

29. Καὶ οἱ καταλοιποὶ λόγοι Σαλωμὼν οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδὲ ἔστι γεγραμμένοι ἐπὶ τῶν λόγων Νάθαν τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων Ἀχίαι τοῦ Σηλωνίτου, καὶ ἐν ταῖς ὁράσεσιν Ἰαὴλ τοῦ ὁρῶντος περὶ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ.

30. Καὶ ἐβασίλευσε Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη.

31. Καὶ ἐκοιμήθη Σαλωμών, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἦλθε Ῥοβοὰμ εἰς Συχέμ, ὅτι εἰς Συχὲμ ἦρχετο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν.

2. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβάτ, καὶ αὐτὸς ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου Σαλωμὼν τοῦ βασιλέως, καὶ κατῴκησεν Ἱεροβοὰμ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἀπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου.

3. Καὶ ἀπέστειλαν, καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν, καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραὴλ πρὸς βασιλέα Ῥοβοὰμ, λέγοντες·

4. ὁ πατήρ σου ἐσκλήρυνε τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ νῦν ἄφες ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρός σου τῆς σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέος, ὃ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι.

5. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορεύεσθε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἔρχεσθε πρὸς μέ· καὶ ἀπῆλθεν ὁ λαός.

6. Καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τοὺς πρεσβυτέρους τοὺς ἑστηκότας ἐναντίον Σαλωμὼν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ ζῆν αὐτὸν, λέγων· πῶς ὑμεῖς βουλεύεσθε τοῦ ἀποκριθῆναι τῷ λαῷ τούτῳ λόγον; βέλεσθαι

7. Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ, λέγοντες· ἐὰν ἐν τῇ σήμερον γένῃ εἰς ἀγαθὸν τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ εὐδοκήσῃς, καὶ λαλήσῃς αὐτοῖς λόγους ἀγαθοὺς, καὶ ἔσονταί σοι παῖδες πάσας τὰς ἡμέρας.

8. Καὶ κατέλιπε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων, οἳ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ· καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν συνεκτραφέντων μετ' αὐτοῦ τῶν ἑστηκότων ἐναντίον αὐτοῦ.

9. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμεῖς βουλεύεσθε, καὶ ἀποκριθήσομαι τῷ λαῷ τούτῳ λόγον, οἳ ἐλάλησαν πρὸς μὲ λέγοντες· ἄνες ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ ὃ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς; βέλεσθαι

10. Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὰ παιδάρια τὰ ἐκτραφέντα μετ' αὐτοῦ, λέγοντες· ὅτως λαλήσεις τῷ λαῷ τῷ λαλήσαντί πρὸς σὲ, λέγων, ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ σὺ ἄφες ἀφ' ἡμῶν, ὅτως ἐρεῖς· ὁ μικρὸς δακτύλος μου παχύτερος τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου·

11. Καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ζυγῷ βαρεῖ, καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ

v. 29. ἰδὲ γεγρ.) ἰδὰ ἔστι γεγραμμένοι. v. 30. ὁ βασιλεὺς) deeſt. CAP. X. v. 3. Ἰσραὴλ πρὸς βασιλέα Ῥοβοὰμ) πρὸς ῥοβοὰμ. v. 6. ἑναντίον Σαλωμὼν) ἐναντίον τοῦ σκληροῦ. ibid. βουλεύεσθαι) βουλεύεσθε. v. 9. βέλεσθαι) βουλεύεσθε. ibid. τῷ λαῷ τούτῳ λόγον) transpoſita. v. 10. μετ' αὐτοῦ· ὅτως) μετ' αὐτὸν, λέγοντες· ὅτως. v. 11. καὶ ἐγὼ) κἀγὼ, bis.

Digitized by Google

μέναν, καὶ τῶν ἐμπορευομένων ὧν ἔφερον· καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῆς Ἀραβίας, καὶ σατραπῶν τῆς γῆς, ἔφερον χρυσίον καὶ ἀργύριον τῷ βασιλεῖ Σαλωμών.

15. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν διακοσίους θυρεοὺς χρυσοῦς ἐλατοὺς, ἑξακόσιοι χρυσοῦ καθαροὶ ἐπῆσαν, ἐπὶ τὸν ἕνα θυρεόν·

16. καὶ τριακοσίας ἀσπίδας ἐλατὰς χρυσᾶς, τριακοσίων χρυσῶν ἀνεφέρετο ἐπὶ τὴν ἀσπίδα ἑκάστην, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς ὁ βασιλεὺς ἐν οἴκῳ τῷ δρυμοῦ τῷ Λιβάνου.

17. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφαντίνων ὀδόντων μέγαν, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ·

18. καὶ ἓξ ἀναβαθμοὶ τῷ θρόνῳ ἐνδεδεμένοι χρυσίῳ, καὶ ἀγκῶνες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τῇ θρόνου τῆς καθέδρας, καὶ δύο λέοντες ἑστηκότες παρὰ τοὺς ἀγκῶνας,

19. καὶ δώδεκα λέοντες ἑστηκότες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν· οὐκ ἐγενήθη οὕτως ἐν πάσῃ βασιλείᾳ·

20. καὶ πάντα τὰ σκεύη τῇ βασιλέως Σαλωμὼν χρυσίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου δρυμοῦ τῇ Λιβάνου χρυσίου κατειλημένα· καὶ οὐκ ἦν ἀργύριον λογιζόμενον ἐν ἡμέραις Σαλωμὼν εἰς οὐθέν·

21. ὅτι ναῦς τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐπορεύετο εἰς Θαρσεῖς μετὰ τῶν παίδων Χειρὰμ, ἅπαξ διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρχετο πλοῖα εἰς Θαρσεῖς τῷ βασιλεῖ πλοῖον γέμοντα χρυσίου καὶ ἀργυρίου, καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ πιθήκων.

22. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαλωμὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς, καὶ πλούτῳ, καὶ σοφίᾳ.

23 Καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον Σαλωμὼν ἀκοῦσαι τῆς σοφίας αὐτοῦ, ἧς ἔδωκεν ὁ Θεὸς ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ.

24. Καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ, καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν, στακτὴν καὶ ἡδύσματα, καὶ ἵππους καὶ ἡμιόνους, τὸ καθ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν.

25. Καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν τέσσαρες μυριάδες θηλειαι ἵππων εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερουσαλήμ.

26. Καὶ ἦν ἡγούμενος πάντων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἕως τῆς γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἕως ὁρίου Αἰγύπτου.

27. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος.

28. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων ἐξ Αἰγύπτου τῷ Σαλωμὼν, καὶ ἐκ πάσης τῆς γῆς.

29. Καὶ

---

v. 14. καὶ ἐμπορευομένων) καὶ τῶν ἐμπορευομένων. ibid. τῆς γῆς, ἔφερον) τῆς γῆς, ἑκάστοτε ἔφερον. v. 16. τῷ δρυμοῦ) absque articulo. v. 19. ἐν πάσῃ βασιλείᾳ.) ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ. v. 20. κατειλημένα· καὶ οὐκ) κατειλημένα. οὐκ. v. 21. Σαλωμὼν) deeft. ibid. πλοῖα) πλοῖα. ib. γέμοντα) γέμοντα. v. 24. καὶ ἵππους) ἵππους. ibid. κατ' ἐνιαυτὸν) κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν. v. 25. μυριάδες θήλειαι ἵππων) χιλιάδες θήλειαι ἵππου. v. 26. ἕως τῆς γῆς) absque articulo. ibid. ἕως ὁρίου) ἕως ὁρίου.

Digitized by Google

σφόδρα· καὶ κάμηλοι αἴροντες ἀρώματα καὶ χρυσίον εἰς πλῆθος, καὶ λίθον τίμιον· καὶ ἦλθε πρὸς Σαλωμών, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν πάντα ὅσα ἦν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς.

2. Καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῇ Σαλωμὼν πάντας τοὺς λόγους αὐτῆς, καὶ ὃ παρῆλθε λόγος ἀπὸ Σαλωμὼν ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ.

3. Καὶ ἴδε βασίλισσα Σαβὰ τὴν σοφίαν Σαλωμών, καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησε,

4. καὶ τὰ βρώματα τῶν τραπεζῶν, καὶ καθέδραν παίδων αὐτοῦ, καὶ στάσιν λειτουργῶν αὐτοῦ, καὶ ἱματισμὸν αὐτῶν, καὶ οἰνοχόους αὐτοῦ, καὶ στολισμὸν αὐτῶν, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ἃ ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο·

5. καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα· ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου περὶ τῶν λόγων σου, καὶ περὶ τῆς σοφίας σου·

6. καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λόγοις ἕως οὗ ἦλθον, καὶ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἀπηγγέλη μοι ἥμισυ τῆς πλήθους τῆς σοφίας σου, καὶ προσέθηκας ἐπὶ τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα·

7. μακάριοι οἱ ἄνδρες σου, μακάριοι οἱ παῖδές σου, οὗτοι οἱ παρεστηκότες σοι ἐνώπιον διαπαντὸς καὶ ἀκούοντες τὴν σοφίαν σου.

8. Ἔστω Κύριος ὁ Θεός σου εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ, τοῦ δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ εἰς βασιλέα Κυρίῳ Θεῷ τῷ λαῷ σου· ἐν τῷ ἀγαπῆσαι Κύριον τὸν Θεόν σου τὸν Ἰσραὴλ τοῦ στῆσαι αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔδωκέ σε ἐπ' αὐτοὺς εἰς βασιλέα τοῦ ποιῆσαι κρίσιν καὶ δικαιοσύνην.

9. Καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ ἑκατὸν εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἀρώματα εἰς πλῆθος πολύ, καὶ λίθον τίμιον, καὶ οὐκ ἦν κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα ἃ ἔδωκε βασίλισσα Σαβὰ τῷ βασιλεῖ Σαλωμών.

10. Καὶ οἱ παῖδες Σαλωμὼν, καὶ οἱ παῖδες Χειρὰμ ἔφερον χρυσίον τῷ Σαλωμὼν ἐκ Σωφείρ, καὶ ξύλα πεύκινα, καὶ λίθον τίμιον.

11. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ πεύκινα ἀναβάσεις τῷ οἴκῳ Κυρίου, καὶ τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ κιθάρας καὶ νάβλας τοῖς ᾠδοῖς, καὶ οὐκ ὤφθησαν τοιαῦτα ἔμπροσθεν ἐν γῇ Ἰούδα.

12. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ Σαβὰ πάντα τὰ θελήματα αὐτῆς ἃ ἤτησεν, ἐκλὸς πάντων ὧν ἤνεγκε τῷ βασιλεῖ Σαλωμών, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν ἑαυτῆς.

13. Καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ ἐνεχθέντος τῷ Σαλωμὼν ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ, ἑξακόσια ἑξηκονταἓξ τάλαντα χρυσίου,

14. πλὴν τῶν ἀνδρῶν τῶν ὑποστατ-

CAP. IX. v. 1. καὶ χρυσίον ὡς πλῆθος) transposita. ibid. ὅσα ἦν ἐν τῇ) ὅσα ἦν ἐν τῇ. v. 4. ἃ ἀνέφερεν ἐν) ἃ ἀνέφερεν ἐν. v. 6. καὶ προσέθηκας) καὶ deest. v. 7. οἱ ἄνδρες) addit σου. ibid. παῖδές σου, οὗτοι) σου deest. ib. ἀκούοντες σοφίαν σου) ἀκούοντες τὴν σοφίαν σου. v. 8. εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν σοὶ) εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ. ibid. ἐπὶ θρόνου) ἐπὶ θρόνου. ib. εἰς βασιλέα τῷ λαῷ σου·) εἰς βασιλέα κυρίῳ Θεῷ σου. ibid. εἰς τὸν αἰῶνα) absque articulo. ib. κρίσιν) κρίμα. v. 10. Σωφείρ) σωφίρ. v. 12. γῆν ἑαυτῆς.) γῆν αὐτῆς.

8. ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῶν τῶν καταλειφθέντων μετ' αὐτὸν ἐν τῇ γῇ, οὓς ἐκ ἐξωλέθρευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς Σαλωμὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

9. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε Σαλωμὼν εἰς παῖδας τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ· ὅτι αὐτοὶ ἄνδρες πολεμισταί, καὶ ἄρχοντες, καὶ δυνατοὶ, καὶ ἄρχοντες ἁρμάτων καὶ ἱππέων.

10. Καὶ ἦσαν ἄρχοντες τῶν προστατῶν τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν, πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἐργοδιωκοῦντες ἐν τῷ λαῷ.

11. Καὶ τὴν θυγατέρα Φαραὼ Σαλωμὼν ἀνήγαγεν ἐκ πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ, ὅτι εἶπεν· οὐ κατοικήσει γυνή μου ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ βασιλέως Ἰσραὴλ, ὅτι ἅγιός ἐστιν οὗ εἰσῆλθεν ἐκεῖ κιβωτὸς Κυρίου.

12. τότε ἀνήνεγκε Σαλωμὼν ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Κυρίου, ὃ ᾠκοδόμησεν ἀπέναντι τοῦ ναοῦ,

13. καὶ κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ, τοῦ ἀναφέρειν κατὰ τὰς ἐντολὰς Μωϋσῆ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν τοῖς μησὶ, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς, τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἑβδομάδων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν σκηνῶν.

14. Καὶ ἔστησε κατὰ τὴν κρίσιν Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὰς διαιρέσεις τῶν ἱερέων κατὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν. Καὶ οἱ Λευῖται κατὰ τὰς φυλακὰς αὐτῶν, τοῦ αἰνεῖν καὶ λειτουργεῖν κατέναντι τῶν ἱερέων κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ. Καὶ οἱ πυλωροὶ κατὰ τὰς διαιρέσεις αὐτῶν εἰς πύλην καὶ πύλην· ὅτι οὕτως ἐντολὴ Δαυὶδ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.

15. καὶ παρῆλθον τὰς ἐντολὰς τοῦ βασιλέως περὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς πάντα λόγον, καὶ εἰς τοὺς θησαυρούς.

16. Καὶ ἡτοιμάσθη πᾶσα ἡ ἐργασία, ἀφ' ἧς ἡμέρας * ἱδρυμολογήθη ἕως οὗ ἐτελείωσε Σαλωμὼν τὸν οἶκον Κυρίου. ἡτοίμασεν * ἐτελειώθη

17. Τότε ᾤχετο Σαλωμὼν εἰς Γασιὼν Γαβὲρ, καὶ εἰς τὴν Αἰλὰθ τὴν παραθαλασσίαν ἐν * γῇ Ἰδουμαίας. Αἰλὰμ τῇ

18. Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ ἐν χειρὶ παίδων αὐτοῦ πλοῖα, καὶ παῖδας εἰδότας θάλασσαν, καὶ ᾤχοντο μετὰ τῶν παίδων Σαλωμὼν εἰς Σωφηρὰ, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν τετρακόσια καὶ πεντήκοντα τάλαντα χρυσίου, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμών. Σωφηρά

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ βασίλισσα Σαβὰ ἤκουσε τὸ ὄνομα Σαλωμὼν, καὶ ἦλθε τοῦ πειρᾶσαι Σαλωμὼν ἐν αἰνίγμασιν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφό-

V. 8. ἦσαν ἐκ τῶν) ἀλλ' ἦσαν ἐκ τῶν. V. 9. ὅτι αὐτοὶ ἄνδρες) ὅτι ἰδοὺ ἄνδρες. ibid. καὶ δυνατοὶ) καὶ οἱ δυνατοὶ. V. 10. τῷ βασιλεῖ) βασιλέως. V. 11. Σαλωμὼν ἀνήγαγεν) transpolita. ibid. γυνή μου) ἡ γυνή μου. V. 12. Κυρίου, ὃ ᾠκοδόμησεν) ὃ ᾠκοδόμησε κυρίῳ. V. 13. καὶ κατὰ τὸν) καὶ abeſt. V. 14. Δαυὶδ τοῦ) Δαυὶδ τῷ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ. ibid. ἱερέων κατὰ) ἱερέων, καὶ κατὰ. ib. κατὰ τὰς Φυλακὰς) ἐπὶ τὰς Φυλακὰς. ib. ἐντολὴ) ἐντολαὶ. V. 16. ἡτοίμασεν) ἡτοιμάσθη. ibid. ἐτελειώθη) ἐδρυμολογήθη. V. 17. Αἰλὰμ) αἰλὰθ. ibid. ἐν τῇ) ἐν γῇ. V. 18. Σωφηρὰ) σωφηρὰ. ibid. τετρακόσια) τὰ τετρακόσια.

Digitized by Google

μου καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας τὰς ἡμέρας.

17. Καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐναντίον μου ὡς Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, καὶ ποιήσῃς κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην σοι, καὶ τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξῃς,

18. καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας σου, ὡς διεθέμην Δαυὶδ τῷ πατρί σου, λέγων, οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἡγούμενος ἐν Ἰσραήλ.

19. Καὶ ἐὰν ἀποστρέψητε ὑμεῖς, καὶ ἐγκαταλείψητε τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἔδωκα ἐναντίον ὑμῶν, καὶ πορευθῆτε, καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς,

20. καὶ ἐξαρῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐτοῖς· καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου ἀποστρέψω ἀπὸ προσώπου μου, καὶ δώσω αὐτὸν εἰς παραβολὴν, καὶ εἰς διήγημα ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι.

21. Καὶ ὁ οἶκος ὅδε ὁ ὑψηλὸς, πᾶς ὁ διαπορευόμενος πρὸς αὐτὸν ἐκστήσεται, καὶ ἐρεῖ, χάριν τίνος ἐποίησε Κύριος τῇ γῇ ταύτῃ, καὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ;

22. Καὶ ἐροῦσι· διότι ἐγκατέλιπον Κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἑτέρων, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον ἑαυτοῦ,

2. καὶ τὰς πόλεις ἃς ἔδωκε Χειρὰμ τῷ Σαλωμὼν, ᾠκοδόμησεν αὐτὰς Σαλωμών, καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἦλθε Σαλωμὼν εἰς Αἰμαὰθ Σωβά, καὶ κατίσχυσεν αὐτήν·

4. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Θεδμὼρ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς ἃς ᾠκοδόμησεν ἐν Ἡμάθ.

5. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Βαιθωρὼν τὴν ἄνω, καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν κάτω, πόλεις ὀχυρὰς· τείχη, πύλαι, καὶ μοχλοί·

6. καὶ τὴν Βαλααθ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς αἳ ἦσαν τῷ Σαλωμών, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων· καὶ ὅσα ἐπεθύμησε Σαλωμὼν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

7. Πᾶς ὁ λαὸς ὁ καταλειφθεὶς ἀπὸ τοῦ Χετταίου, καὶ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ τοῦ Φερεζαίου, καὶ τοῦ Εὐαίου, καὶ τοῦ Ἰεβουσαίου, οἳ οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ Ἰσραήλ,

8. ἦσαν

v. 17. καὶ τὰ κρίματά μου Φυλάξῃς,) καὶ τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰ κρίματά μου Φυλάξῃ. v. 18. ἀνὴρ ἡγούμενος) transpolita. v. 20. ἡγίασα) ἡγίασα. ibid. ἀπὸ προσώπου) ἐκ προσώπου. v. 21. διαπορευόμενος πρὸς αὐτὸν) πρὸς abeſt. v. 22. διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν) καὶ διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν. CAP. VIII. v. 1. ἑαυτοῦ,) αὐτοῦ. v. 2. τῷ Σαλωμὼν) adjicit ᾠκοδόμησεν αὐτὰς σαλωμών. v. 3. Αἰμαὰθ Σωβὰ) βαιτσωβά. v. 4. Θεδμὼρ) Θεεδμώρ. v. 6. Βαλααὰ) βαλααθ. ibid. καὶ πάσας τὰς π. τ. ἁρμάτων.) καὶ τὰς π. τ. ἁρμάτων.

4. Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς θύοντες θύματα ἔναντι Κυρίου·

5. καὶ ἐθυσίασεν ὁ βασιλεὺς Σολωμὼν τὴν θυσίαν μόσχων εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας, καὶ βοσκημάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἐνεκαίνισε τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ὁ βασιλεὺς, καὶ πᾶς ὁ λαός.

6. Καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς ἑαυτῶν ἑστηκότες, καὶ οἱ Λευῖται ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν Κυρίου τοῦ Δαυὶδ τοῦ βασιλέως, τοῦ ἐξομολογεῖσθαι ἔναντι Κυρίου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, ἐν ὕμνοις Δαυὶδ διὰ χειρὸς αὐτῶν· καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν ἐναντίον αὐτῶν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἑστηκώς.

7. Καὶ ἡγίασε Σαλωμὼν τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τῆς ἐν οἴκῳ Κυρίου, ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ στέατα τῶν σωτηρίων, ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησε Σαλωμὼν οὐκ ἐποίει ἐξεποίει δέξασθαι τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ μαναὰ, καὶ τὰ στέατα.

8. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν ἑορτὴν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ, ἐκκλησία μεγάλη σφόδρα ἀπὸ εἰσόδου Αἰμὰθ, καὶ ἕως χειμάῤῥου Αἰγύπτου.

9. Καὶ ἐποίησε ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον, ὅτι ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου ἑπτὰ ἡμέρας ἐποίησεν ἑορτὴν,

10. καὶ ἐν τῇ τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου ἀπέστειλε τὸν λαὸν εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν εὐφραινομένους, καὶ ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε Κύριος τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ Σαλωμὼν, καὶ τῷ Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ.

11. Καὶ συνετέλεσε Σαλωμὼν τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐν τῇ ψυχῇ Σαλωμὼν τοῦ ποιῆσαι ἐν οἴκῳ Κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ, εὐωδώθη. εὐοδωθῇ

12. Καὶ ὤφθη Κύριος τῷ Σαλωμὼν τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου, καὶ ἐξελεξάμην ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐμαυτῷ εἰς οἶκον θυσίας. ὁ Θεὸς θυσιάσαι

13. Ἐὰν συσχῶ τὸν οὐρανὸν, καὶ μὴ γένηται ὑετὸς, καὶ ἐὰν ἐντείλωμαι τῇ ἀκρίδι καταφαγεῖν τὸ ξύλον, καὶ ἐὰν ἀποστείλω θάνατον ἐν τῷ λαῷ μου,

14. καὶ ἐὰν ἐντραπῇ ὁ λαός μου ἐφ' οὓς τὸ ὄνομά μου ἐπικέκληται ἐπ' αὐτοὺς, καὶ προσεύξωνται, καὶ ζητήσωσι τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἀποστρέψωσιν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν πονηρῶν, καὶ ἐγὼ εἰσακούσομαι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, καὶ ἰάσομαι τὴν γῆν αὐτῶν. ζητήσουσιν

15. Νῦν οἱ ὀφθαλμοί μου ἔσονται ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά μου ἐπήκοα τῇ προσευχῇ τοῦ τόπου τούτου·

16. καὶ νῦν ἐξελεξάμην καὶ ἡγίακα τὸν οἶκον τοῦτον, τοῦ εἶναι ὄνομά μου ἐκεῖ ἕως αἰῶνος, καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπ'

v. 5. ἐθυσίασεν Σολωμὼν) ἐθυσίασεν ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν. ibid. καὶ βοσκημάτων) καὶ abest. v. 6. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 7. ἐποίει) ἐξεποίει. v. 9. ἑπτὰ ἡμέρας ἐποίησεν) transposita. v. 10. εἰκάδι) εἰκοστῇ. ibid. τῷ Σαλωμὼν) τῷ σαλωμῶντι. v. 11. εὐοδωθῇ) εὐωδώθη. v. 12. ὤφθη ὁ Θεὸς τῷ) ὤφθη κύριος τῷ. ibid. θυσιάσαι) θυσίας. v. 14. τὸ ὄνομά με ἐπικέκληται) transposita. ibid. ζητήσωσι) ζητήσωσι. v. 15. Νῦν οἱ) καὶ νῦν οἱ. v. 16. ἐπ' αἰῶνος) ἕως αἰῶνος.

Digitized by Google

34. Ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ὁ λαός σε εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ᾗ ἀποστελεῖς αὐτούς, καὶ προσεύξωνται πρὸς σὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πόλεως ταύτης ἣν ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, καὶ οἶκος ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου,

35. καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς δεήσεως αὐτῶν καὶ τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτῶν.

36. Ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς οὐχ ἁμαρτήσεται, καὶ παταξεις αὐτοὺς, καὶ παραδώσεις αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτεύσουσιν αὐτὰς οἱ αἰχμαλωτεύοντες αὐτὰς εἰς γῆν ἐχθρῶν, εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγύς,

37. καὶ ἐπιστρέψουσι καρδίαν αὐτῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν ᾗ μετήχθησαν ἐκεῖ, καὶ γε ἐπιστρέψωσι, καὶ δεηθῶσί σε ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· ἡμάρτομεν, ἠδικήσαμεν, ἠνομήσαμεν·

ἐπιστρέψουσιν

38. καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν ἐν γῇ αἰχμαλωτευσάντων αὐτοὺς, ὅπου ᾐχμαλώτευσαν αὐτὰς, καὶ προσεύξωνται ὁδὸν γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω, καὶ τοῦ οἴκου ᾧ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου,

ἐπιστρέψουσιν

οἰκοδόμησα

39. καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σε τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις κρίματα, καὶ ἵλεως ἔσῃ τῷ λαῷ τῷ ἁμαρτόντι σοι.

40. Νῦν, Κύριε, ἔστωσαν δὴ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά σε ἐπήκοα εἰς τὴν δέησιν τοῦ τόπου τούτου.

41. Καὶ νῦν ἀνάστηθι, Κύριε ὁ Θεὸς, εἰς τὴν κατάπαυσίν σου, σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς ἰσχύος σε. Οἱ ἱερεῖς σε, Κύριε ὁ Θεὸς, ἐνδύσαιντο σωτηρίαν, καὶ οἱ υἱοί σε εὐφρανθήτωσαν ἐν ἀγαθοῖς.

42. Κύριε ὁ Θεὸς, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σε, μνήσθητι τὰ ἐλέη Δαυὶδ τοῦ δούλου σε.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ ὡς συνετέλεσε Σολωμὼν προσευχόμενος, καὶ τὸ πῦρ κατέβη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰς θυσίας, καὶ δόξα Κυρίου ἔπλησε τὸν οἶκον,

2. καὶ οὐκ ἠδύνατο οἱ ἱερεῖς εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον Κυρίου ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι ἔπλησε δόξα Κυρίου τὸν οἶκον.

3. Καὶ πάντες υἱοὶ Ἰσραὴλ ἑώρων καταβαῖνον τὸ πῦρ, καὶ ἡ δόξα Κυρίου ἐπὶ τὸν οἶκον· καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ τὸ λιθόστρωτον, καὶ προσεκύνησαν, καὶ ἤνεσαν τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

v. 34. ᾠκοδόμησα) ᾠκοδόμηκα. v. 35. τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ τῆς προσευχῆς αὐτῶν) transposita. v. 36. ἐν ἔσει.) ἐν ἔσαι. ibid. αἰχμ. οἱ αἰχμαλ.) αἰχμαλωτεύσουσιν αὐτὰς οἱ αἰχμαλωτεύοντες αὐτὰς. v. 37. ἐπιστρέψωσι) ἐπιστρέψωσι, bis hoc versu & semel versu seq. ibid. ἠδικήσαμεν, ἠνομήσαμεν.) transposita. v. 38. καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ) καρδίᾳ, καὶ. ibid. αἰχμαλωτευσάντων αὐτοὺς) adjicit ὅπου ᾐχμαλώτευσαν αὐτούς. Ib. οἰκοδόμησα) ᾠκοδόμησα. v. 39. ἁμαρτόντι) ἁμαρτωλῷ. v. 40. Νῦν) καὶ νῦν. v. 41. Οἱ ἱερεῖς) absque articulo. CAP. VII. v. 1. Σολωμὼν) σαλωμων. v. 3. πάντες υἱοὶ) πάντες οἱ υἱοὶ. ibid. ἔπεσαν) ἔπεσον.

Digitized by Google

καὶ ποιήσεις, καὶ κρινεῖς τὰς δέλτας σε τῇ ἀποδοῦναι τῷ ἀνόμῳ, καὶ ἀποδοῦναι ὁδὸς αὐτῇ εἰς κεφαλὴν αὐτῆ, καὶ τῇ δικαιῶσαι δίκαιον, τῇ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτῆ.

24. Καὶ ἐὰν θραυσθῇ ὁ λαός σου Ἰσραὴλ κατέναντι τῆ ἐχθρῆ, ἐὰν ἁμάρτωσί σοι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἐξομολογήσωνται τῷ ὀνόματί σε, καὶ προσεύξωνται, καὶ δεηθῶσιν ἐναντίον σε ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, ἐπιστρέψεσιν

25. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τῆ οὐρανῆ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τῆ λαοῦ σε Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας αὐτοῖς, καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν.

26. Ἐν τῷ συρχεθῆναι τὸν ἀρανὸν, καὶ μὴ γενέσθαι ὑετὸν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ αἰνέσουσι τὸ ὄνομά σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν, ὅτι ταπεινώσεις αὐτούς.

27. Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τῆ οὐρανῆ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τῶν παίδων σου, καὶ τῆ λαῆ σου Ἰσραὴλ, ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σε εἰς κληρονομίαν. τῶν ἁμαρτιῶν

28. Λιμὸς ἐὰν γένηται ἐπὶ τῆς γῆς, θάνατος ἐὰν γένηται, ἀνεμοφθορία καὶ ἴκλερος, ἀκρὶς καὶ βροῦχος ἐὰν γένηται, ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς κατέναντι τῶν πόλεων αὐτῶν, κατὰ πᾶσαν πληγὴν, καὶ πᾶσα πόνον, πᾶν

29. καὶ πᾶσα προσευχὴ, καὶ πᾶσα δέησις ἣ ἐὰν γένηται παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ παντὶ λαῷ σε Ἰσραὴλ, ἐὰν γνῷ ἄνθρωπος τὴν ἁφὴν αὐτῆ, καὶ τὴν μαλακίαν αὐτῆ, καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτῆ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον,

30. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τῆ ἀρανῆ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σε, καὶ ἵλεως, καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτῆ, ὡς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτῆ, ὅτι μονώτατος γινώσκεις τὴν καρδίαν υἱῶν ἀνθρώπων, ἵλασῃ

31. ὅπως φοβῶνται τὰς ὁδές σου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν. Φοβεῖσθαι

32. Καὶ πᾶς ἀλλότριος, ὃς οὐκ ἐκ τῆ λαῆ σου Ἰσραὴλ ἐστιν αὐτὸς, καὶ ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν διὰ τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν, καὶ βραχίονά σε τὸν ὑψηλὸν, καὶ ἔλθωσι καὶ προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον,

33. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τῆ ἀρανῆ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σε, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου, καὶ τῆ φοβεῖσθαί σε, ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ, τῆ γνῶναι ὅτι ἐπικέκληταί τὸ ὄνομά σου ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα.

34. Ἐὰν

v. 23. αὐτῆ, τᾷ) αὐτῇ, καὶ τᾷ. ibid. ἑκάστῳ) αὐτῷ. v. 24. ἐπιστρέψωσι) ἐπιστρέψωσι. v. 25. τῆ λαοῦ) absque articulo. v. 27. τῶν ἁμαρτιῶν, τῶν παίδων σε, καὶ) ταῖς ἁμαρτίαις τῶν παίδων καὶ. v. 28. ἐὰν θλίψῃ) καὶ ἐὰν θλίψῃ. ibid. καὶ πᾶν πόνον) καὶ πᾶσαν πόνον. v. 30. ἵλασῃ) ἵλεως. ibid. μονώτατος) μόνος. v. 31. φοβῆσθαι τὰς ὁδὸς) φοβῶνται πάσας ὁδοὺς. ibid. πάσης τῆς γῆς) τῆς γῆς. v. 32. καὶ βραχίονα) καὶ τὸν βραχίονα. v. 33. καὶ εἰσακούσῃ) καὶ σὺ εἰσακούσῃ. ibid. τᾷ γνῶναι) καὶ τᾷ γνῶναι. ib. ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σε) transpofita.

σε Κύριος· καὶ ᾠκοδόμησα τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ,

11. καὶ ἔθηκα ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν ἐν ᾗ ἐκεῖ διαθήκη Κυρίου, ἣν διέθετο τῷ Ἰσραήλ.

12. Καὶ ἔστη κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου, ἔναντι πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας ἑαυτοῦ,

13. ὅτι ἐποίησε Σαλωμὼν βάσιν χαλκῆν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ, πέντε πήχεων τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ πέντε πήχεων τὸ εὖρος αὐτῆς, καὶ τριῶν πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ ἔστη ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ ἔναντι πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν,

14. καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι Θεὸς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς παισί σου τοῖς πορευομένοις ἐναντίον σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ,

15. ἃ ἐφύλαξας τῷ παιδί σου Δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων, καὶ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν χερσί σου ἐπλήρωσας, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη·

16. καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, φύλαξον τῷ παιδί σου τῷ Δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ ἐλάλησας αὐτῷ, λέγων· οὐκ ἐκλείψει σοι ἀνὴρ ἀπὸ προσώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωσιν οἱ υἱοί σου τὴν ὁδὸν αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐν τῷ νόμῳ μου, ὡς ἐπορεύθης ἐναντίον μου.

17. Καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου ὃ ἐλάλησας τῷ παιδί σου, τῷ Δαυίδ,

18. ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει ὁ Θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσί σοι, καὶ τίς ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμησα;

19. Καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν παιδός σου, καὶ ἐπὶ τὴν δέησιν μου, Κύριε ὁ Θεός, τοῦ ἐπακοῦσαι τῆς δεήσεως, καὶ τῆς προσευχῆς ἧς ὁ παῖς σου προσεύχεται ἐναντίον σου σήμερον,

20. τοῦ εἶναι ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγμένους ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός, εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὃν εἶπας ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐκεῖ, τοῦ ἀκοῦσαι τῆς προσευχῆς, ἧς ὁ παῖς σου προσεύχεται εἰς τὸν τόπον τοῦτον,

21. καὶ ἀκούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ παιδός σου, καὶ λαοῦ σου Ἰσραήλ, ἃ ἂν προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικήσεώς σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀκούσῃ, καὶ ἵλεως ἔσῃ.

22. Ἐὰν ἁμάρτῃ ἀνὴρ τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ λάβῃ ἐπ' αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσθαι αὐτόν, καὶ ἔλθῃ καὶ ἀράσηται κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ,

23. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ

---

v. 12. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. v. 13. γόνατα αὐτοῦ) γόνατα. v. 15. ἃ ἐλάλησας ἐν τῷ στόμ.) ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων, καὶ ἐλάλησας ἐν στόματι. v. 18. ὁ Θεὸς) absque articulo. v. 20. ὁ παῖς σου προσεύχεται) transpolita.

Digitized by Google

τῷ Ἰδιθοὺν, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῦ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν, τῶν ἐνδεδυμένων στολὰς βυσσίνας ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις, ἑστηκότες κατὰ ἀνατολὰς τῦ θυσιαστηρίυ, καὶ μετ' αὐτῶν ἱερεῖς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σαλπίζοντες σάλπιγξι.

13. Καὶ ἐγένετο μία Φωνὴ ἐν τῷ σαλπίζειν, καὶ ἐν τῷ ψαλτῳδεῖν, καὶ ἐν τῷ ἀναφωνεῖν Φωνῇ μιᾷ τῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τῷ Κυρίῳ. καὶ ὡς ὕψωσαν τὴν Φωνὴν ἐν σάλπιγξι, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν ὀργάνοις τῶν ᾠδῶν, καὶ ἔλεγον· ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτῦ. Καὶ ὁ οἶκος ἐνεπλήσθη νεφέλης δόξης Κυρίου·

14. καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς τῦ στῆναι λειτουργεῖν ἀπὸ προσώπυ τῆς νεφέλης (δόξης Κυρίυ) ὅτι ἐνέπλησεν ἡ δόξα Κυρίυ τὸν οἶκον τῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΤΟΤΕ εἶπε Σαλωμών· Κύριος εἶπε τῦ κατοικῆσαι ἐν γνεφῷ,

2. καὶ ἐγὼ ᾠκοδόμηκα οἶκον τῷ ὀνόματί σε ἅγιόν σοι, καὶ ἕτοιμον τῦ κατοικῆσαι εἰς τὺς αἰῶνας.

3. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτῦ, καὶ εὐλόγησε τὴν πᾶσαν ἐκκλησίαν Ἰσραὴλ· καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραὴλ παρειστήκει,

4. καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὡς ἐλάλησεν ἐν στόματι αὐτῦ πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, καὶ ἐν χερσὶν αὐτῦ ἐπλήρωσε, λέγων·

5. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀνήγαγον τὸν λαόν μυ ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἀπὸ πασῶν Φυλῶν Ἰσραὴλ, τῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον, τῦ εἶναι ὄνομά μυ ἐκεῖ, καὶ ἐκ ἐξελεξάμην ἐν ἀνδρὶ, τῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μυ Ἰσραήλ.

6. Καὶ ἐξελεξάμην ἐν Ἰερουσαλὴμ γενέσθαι (τῦ εἶναι) τὸ ὄνομά μυ ἐκεῖ, καὶ ἐξελεξάμην ἐν Δαυὶδ ὥστε εἶναι ἐπὶ τῦ λαῦ μυ Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν Δαυὶδ τῦ πατρός μυ, τῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

8. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μυ· διότι ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν σε τῦ οἰκοδομῆσαι οἶκο τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας, ὅτι ἐγένετο ἐπὶ τὴν καρδίαν σου.

9. Πλὴν σὺ οὐκ οἰκοδομήσεις τὸν οἶκον, ὅτι ὁ υἱός σου ὃς ἐξελεύσεται ἐκ τῆς ὀσφύος σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.

10. Καὶ ἀνέστησε Κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ, ὃν ἐλάλησε, καὶ ἐγενήθην ἀντὶ Δαυὶδ πατρός μυ, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τὸν θρόνον Ἰσραὴλ, καθὼς ἐλάλησε

---

v. 12. ἀδελφοῖς αὐτῶν) ἀδελφοῖς αὐτᾶ. ibid. κατὰ ἀνατολὰς τῦ) κατέναντι τῦ. ib. ἑκατὸν καὶ εἴκοσι) ἑκατὸν εἴκοσι. ib. σάλπιγξι.) ταῖς σάλπιγξι. v. 13. ὕψωσαν τὴν φωνὴν) absque articulo. v. 14. (δόξης Κυρίυ) non habet. ibid. ἡ δόξα) δόξα. CAP. VI. v. 1. κατοικῆσαι) κατασκηνῶσαι, ita quoque versu 2. v. 5. εἶναι ὄνομά μου) εἶναι τὸ ὄνομά μου. v. 6. ἐν Ἰερουσαλὴμ) τὴν Ἰερουσαλήμ. ibid. (τῦ εἶναι) abest. ib. ὥστε εἶναι ἐπὶ τῦ λαῦ μυ) τῦ εἶναι ἐπὶ τὸν λαόν μου. v. 8. τὸν πατέρα) absque articulo. v. 10. λόγον αὐτῦ,) λόγον τοῦτον.

σε

21. καὶ λαβίδες αὐτῶν, καὶ οἱ λύχνοι αὐτῶν, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυίσκας, καὶ τὰ πυρεῖα, χρυσίου καθαροῦ,

22. καὶ ἡ θύρα τῆ οἴκε ἡ ἐσωτέρα εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ τὰς θύρας εἰς τῆ οἴκε τῆ ναῆ χρυσᾶς.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ συνετελέθη πᾶσα ἡ ἐργασία ἣν ἐποίησε Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ Κυρίου. Καὶ εἰσήνεγκε Σαλωμὼν τὰ ἅγια Δαυὶδ τῆ πατρὸς αὐτῆ, τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ σκεύη ἔδωκεν εἰς θησαυρὸν οἴκε Κυρίε.

2. Τότε ἐξεκλησίασε Σαλωμὼν τὰς πρεσβυτέρες Ἰσραὴλ, καὶ πάντας τὰς ἄρχοντας τῶν φυλῶν, τὰς ἡγουμένους τῶν πατριῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, εἰς Ἱερουσαλὴμ, τῆ ἀνενέγκαι κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐκ πόλεως Δαυὶδ, αὕτη Σιών.

3. Καὶ ἐξεκλησιάθησαν πρὸς τὸν βασιλέα πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῆ ἑορτῆ, οὗτος ὁ μὴν ἕβδομος.

4. Καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβον πάντες οἱ Λευῖται τὴν κιβωτόν.

5. Καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν, καὶ τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίε, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῆ σκηνῆ, καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὴν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται.

6. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ φοβέμενοι, καὶ οἱ ἐπισυνηγμένοι αὐτῶν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτῆ θύοντες μόχους, καὶ πρόβατα, οἳ οὐκ ἀριθμήσονται, οὐδὲ λογιωθήσονται ἀπὸ τῆ πλήθους.

7. Καὶ εἰσήνεγκαν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, εἰς τὸ δαβεὶρ τῆ οἴκε, εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὑποκάτω τῶν πτερύγων τῶν Χερουβείμ.

8. Καὶ ἦν τὰ Χερουβὶμ διαπεπετακότα τὰς πτέρυγας αὐτῶν ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτῆ, καὶ συνεκάλυπτεν τὰ Χερουβὶμ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν, καὶ ἐπὶ τὰς ἀναφορεῖς αὐτῆς ἐπάνωθεν, Χερουβείν Χερουβείμ

9. καὶ ὑπερεῖχον οἱ ἀναφορεῖς, καὶ ἐβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν ἀναφορέων ἐκ τῶν ἁγίων εἰς πρόσωπον τῆ δαβεὶρ, οὐκ ἐβλέποντο ἔξω, καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. περιεῖχον

10. Οὐκ ἦν ἐν τῆ κιβωτῷ πλὴν δύο πλάκες ἃς ἔθηκε Μωϋσῆς ἐν Χωρὴβ, ἃ διέθετο Κύριος μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτὰς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. αὐτὸν

11. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξελθεῖν τὰς ἱερεῖς ἐκ τῶν ἁγίων, ὅτι πάντες οἱ ἱερεῖς οἱ εὑρεθέντες ἡγιάθησαν, οὐκ ἦσαν διατεταγμένοι κατ' ἐφημερίαν.

12. Καὶ οἱ Λευῖται οἱ ψαλτῳδοὶ, πάντες τοῖς υἱοῖς τῷ Ἀσὰφ, τῷ Αἰμὰν, τῷ

v. 22. εἰς τὰς θύρας οἴκου) καὶ τὰς θύρας τῆ οἴκε

CAP. V. v. 1. Καὶ εἰσήνεγκε) his verbis *Edit. Rom.* incipit quintum caput. ibid. σκεύη ἔδωκεν) σκεύη καὶ ἔδωκεν. v. 2. Σαλωμὼν τὰς) σαλωμὼν πάντας τὰς. ibid. τῶν πατριῶν) absque articulo. v. 3. ἀνὴρ) abeſt. v. 5. Καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν) non habet. v. 6. ἀριθμηθήσονται, ἐδὲ) ἀριθμηθήσονται, καὶ οἳ ἐ. v. 7. Χερουβείμ.) χερουβὶν, ita legit verſu ſeq. bis. v. 9. περιεῖχον) ὑπερεῖχον. v. 10. ἐξελθεῖν αὐτὸν) ἐξελθεῖν αὐτὰς. v. 12. τῷ Ἀσὰφ), absque articulo.

Digitized by Google

χωρεῦσαι μετρητὰς τριχιλίους, καὶ ἐξετέλεσε.

6. Καὶ ἐποίησε λετῆρας δέκα, καὶ ἐπέθηκε τὲς πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ τὲς πέντε ἐξ ἀριστερῶν, τῦ πλύνειν ἐν αὐτοῖς τὰ ἔργα τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ ἀποκλύζειν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἡ θάλασσα εἰς τὸ νίπτεσθαι τὲς ἱερεῖς ἐν αὐτῇ.

7. Καὶ ἐποίησε τὰς λυχνίας τὰς χρυσᾶς δέκα κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν, καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ ναῷ, πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν.

8. Καὶ ἐποίησε τραπέζας δέκα, καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ ναῷ, πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐξ εὐωνύμων, καὶ ἐποίησε φιάλας χρυσᾶς ἑκατόν,

9. καὶ ἐποίησε τὴν αὐλὴν τῶν ἱερέων, καὶ τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην, καὶ τὰς θύρας τῇ αὐλῇ, καὶ θυρώματα αὐτῶν κατακεχαλκωμένα χαλκῷ.

10. Καὶ τὴν θάλασσαν ἔθηκεν ἀπὸ γωνίας τῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν ὡς πρὸς ἀνατολὰς κατέναντι.

11. Καὶ ἐποίησε Χειρὰμ τὰς κρεάγρας, καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὴν ἐχάραν τῦ θυσιαστηρίε, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῦ· καὶ συνετέλεσε Χειρὰμ ποιῆσαι πᾶσαν τὴν ἐργασίαν ἣν ἐποίησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ τῦ Θεῦ,

ὁ βασιλεὺς

12. στύλες δύο, καὶ ἐπ' αὐτῶν γωλεὼθ τῆ χωθαρὲθ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων δύο, καὶ δίκτυα δύο συγκαλύψαι τὰς κεφαλὰς τῶν χωθαρὲθ ἃ ἐστιν ἐπάνω τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων,

13. καὶ κώδωνας χρυσᾶς τετρακοσίας εἰς τὰ δύο δίκτυα, καὶ δύο γένη βοστρύχων ἐν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνὶ, τῦ συγκαλύψαι τὰς δύο γωλεὼθ τῶν χωθαρὲθ ἃ ἐστιν ἐπάνω τῶν στύλων·

14. καὶ τὰς Μεχωνὼθ ἐποίησε δέκα, καὶ τὲς λετῆρας ἐποίησεν ἐπὶ τῶν Μεχωνώθ.

15. Καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τὲς μόχλους τὲς δώδεκα ὑποκάτω αὐτῆς·

16. καὶ τὲς ποδιστῆρας, καὶ τὲς ἀναλημπτῆρας, καὶ τὲς λέβητας, καὶ τὰς κρεάγρας, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν ἃ ἐποίησε Χειρὰμ, καὶ ἀνήνεγκε τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ Κυρίε, χαλκῆ καθαρῷ.

ἀναλήμπτορας

17. Ἐν τῷ περιχώρῳ τῦ Ἰορδάνου ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς, ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἐν οἴκῳ Σοκχὼθ, καὶ ἀναμέσον Σαρδαθά.

Σαδαθά

18. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν πάντα τὰ σκεύη ταῦτα εἰς πλῆθος σφόδρα, ὅτι οὐκ ἐξέλειπεν ὁλκὴ τῦ χαλκῦ.

19. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν πάντα τὰ σκεύη οἴκε Κυρίε, καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὰς τραπέζας, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄρτοι προθέσεως.

20. Καὶ τὰς λυχνίας, καὶ τὲς λύχνους τῦ φωτὸς κατὰ τὸ κρίμα, καὶ κατὰ πρόσωπον τῦ Δαβεὶρ, χρυσίου καθαροῦ,

21. καὶ

V. 5. χωρῆσαι) χωρεῦσαι. V. 6. ἐκέθηκε) ἔθηκε. V. 9. καὶ τὰς θύρας) καὶ θύρας. V. 11. ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν) σαλωμὼν τῷ βασιλεῖ. V. 12. ἐπάνω τῶν) ἐπὶ τῶν. V. 14. Καὶ τὰς μεχωνὼθ) καὶ τὰς μεχωνὼθ. ibid. ἐπὶ τῶν Μεχ.) ἐπὶ τὰς μεχωνὼθ. V. 16. ἀναλήμπτορας) ἀναλημπτῆρας. V. 17. Σαδαθά.) σαρδαθά. V. 18. ἐξέλειπεν) ἐξέλιπεν. V. 20. Δαβεὶρ) δαβὶρ, pallium.

Digitized by Google

10. Καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων Χερουβεὶμ δύο, ἔργον ἐκ ξύλων· καὶ ἐχρύσωσεν αὐτὰ χρυσίῳ.

11. Καὶ αἱ πλέυγες τῶν Χερουβεὶμ, τὸ μῆκος πήχεων εἴκοσι, καὶ ἡ πλέυξ ἡ μία πήχεων πέντε, ἁπτομένη τῆ τοίχου τῆ οἴκε, καὶ ἡ πλέυξ ἡ ἑτέρα πήχεων πέντε, ἁπτομένη τῆς πλέυγος τῆ Χερουβ τῆ ἑτέρᾳ.

12. Καὶ ἡ πλέυξ τῆ Χερουβ τῆ ἑνὸς πήχεων πέντε, ἁπτομένη τῆ τοίχου τῆ οἴκε, καὶ ἡ πλέυξ ἡ ἑτέρα πήχεων πέντε, ἁπτομένη τῆς πλέυγος τῆ Χερουβ τῆ ἑτέρᾳ.

Χερουβεὶν 13. Καὶ πλέυγες τῶν Χερουβεὶμ τέτων διεσπερτασμέναι πήχεων εἴκοσι, καὶ αὐτὰ ἑστηκότα ἐπὶ τὲς πόδας αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον.

14. Καὶ ἐποίησε τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθε, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου, καὶ βύσσου, καὶ ὕφανεν ἐν αὐτῷ Χερουβεὶν Χερουβείμ.

15. Καὶ ἐποίησεν ἔμπροσθεν τῆ οἴκου σύλας δύο πήχεων τριακονταπέντε τὸ ὕψος, καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πήχεων πέντε.

Σενσερωὶθ * ἔθηκεν 16. Καὶ ἐποίησε Σισερωὶθ ἐν τῷ Δαβεὶρ, καὶ * ἔθηκεν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν σύλων, καὶ ἐποίησε ῥοΐσκους ἑκατὸν, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τῶν χαλασῶν.

17. Καὶ ἔστησε τὲς σύλες κατὰ πρόσωπον τῆ ναοῦ, ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆ ἐκ δεξιῶν, Κατόρθωσις, καὶ τὸ ὄνομα τῆ ἐξ ἀριστερῶν, Ἰσχύς.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἐποίησε τὸ Θυσιαστήριον χαλκοῦν, εἴκοσι πήχεων μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεων τὸ εὖρος καὶ πήχεων δέκα τὸ ὕψος.

2. Καὶ ἐποίησε τὴν Θάλασσαν χυτὴν, πήχεων δέκα τὴν διαμέτρησιν, στρογγύλην κυκλόθεν, καὶ πέντε πήχεων τὸ ὕψος, καὶ τὸ κύκλωμα πήχεων τριάκοντα.

3. Καὶ ὁμοίωμα μόσχων ὑποκάτωθεν αὐτῆς, κύκλῳ κυκλεῦσιν αὐτήν· δέκα πήχεις περιέχουσαι τὸν λουτῆρα κυκλόθεν· δύο γένη ἐχώνευσαν τὲς μόσχες ἐν τῇ χωνεύσει αὐτῶν·

4. ἦ ἐποίησαν αὐτοὺς δώδεκα μόσχους, οἱ τρεῖς βλέποντες βορρᾶν, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες δυσμὰς, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες νότον, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες κατὰ ἀνατολὰς, καὶ ἡ Θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἄνω, ἦσαν τὰ ὀπίσθια αὐτῶν ἔσω·

5. καὶ τὸ πάχος αὐτῆς παλαιστὴς, καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς, ὡς χεῖλος ποτηρίου, διαγεγλυμμένα βλαστὲς κρίνου,

v. 11. τῆ Χερουβ) τῆ χερουβείμ. v. 12. ab editione *Rom.* prorsus abeſt. v. 13. Καὶ πλέυγες τῶν Χερυβεὶν) καὶ αἱ πλέυγες τῶν χερουβείμ τέτων. v. 14. ἐξ ὑακίνθε) ὑακίνθου. ibid. Χερυβεὶν) χερουβείμ. v. 16. Σισερωὶθ ἐν τῷ Δαβεὶρ, καὶ ἔθηκεν) σισερωὶθ ἐν τῷ δαυὶρ, καὶ ἔδωκεν. v. 17. καὶ ἕνα) καὶ τὸν ἕνα. CAP. IV. v. 1. τὸ Θυσιαστήριον) absque articulo. ibid. μῆκος - - fin.) τὸ μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεων τὸ εὖρος, καὶ δέκα πήχεων τὸ ὕψος. v. 2. πήχεων δέκα) transpoſita. ibid. πήχεων τριάκοντα.) transpoſita. v. 3. ὑποκάτωθεν) ὑποκάτω. ibid. περιέχουσαι) περιέχουσι. v. 4. τρεῖς βλέποντες δυσμὰς) τρεῖς δυσμὰς. ibid. βλέποντες νότον) νότον. ib. βλέποντες κατὰ ἀνατολὰς) κατ' ἀνατολάς.

15. Καὶ νῦν τὸν σῖτον, καὶ τὴν κριθὴν, καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ τὸν οἶνον ὃν εἶπεν ὁ κύριός μου, ἀποστειλάτω τοῖς παισὶν αὐτοῦ.

16. Καὶ ἡμεῖς κόψομεν ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου κατὰ πᾶσαν τὴν χρείαν σου, καὶ ἄξομεν αὐτὰ σχεδίας ἐπὶ θάλασσαν συναίξεις τὴν Ἰόππης, καὶ σὺ ἄξεις αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ.

17. Καὶ συνήγαγε Σαλωμὼν πάντας τοὺς ἀνδρας τοὺς προσηλύτους τοὺς ἐν γῇ Ἰσραὴλ μετὰ τὸν ἀριθμὸν, ὃν ἠριθμησεν αὐτοὺς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ εὑρέθησαν ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τρισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι.

18. Καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτῶν ἑβδομήκοντα χιλιάδας ναποφόρων, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λατόμων, καὶ τρισχιλίους ἑξακοσίους τοὺς ἐργοδιώκτας ἐπὶ τὸν λαόν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἤρξατο Σαλωμὼν τοῦ οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον Κυρίου ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν ὄρει τοῦ Ἀμορία, ὃ ὤφθη Κύριος τῷ Δαυὶδ πατρὶ αὐτοῦ ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἡτοίμασε Δαυὶδ ἐν ἅλῳ Ὀρνᾶ τοῦ Ἰεβουσαίου.

2. Καὶ ἤρξατο οἰκοδομῆσαι ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

3. Καὶ ταῦτα ἤρξατο Σαλωμὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ· μῆκος πήχεων, ἡ διαμέτρησις ἡ πρώτη πήχεων ἐξήκοντα, καὶ εὖρος πήχεων εἴκοσι.

4. Καὶ Δίλαμ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου, μῆκος ἐπὶ πρόσωπον πλάτους τοῦ οἴκου πήχεων εἴκοσι, καὶ ὕψος πήχεων ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν αὐτὸ χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν.

5. Καὶ τὸν οἶκον τὸν μέγαν ἐξύλωσε ξύλοις κεδρίνοις, καὶ καλεχρύσωσε χρυσίῳ καθαρῷ· καὶ ἔγλυψεν ἐπ' αὐτοῦ φοίνικας καὶ χαλασάς.

6. Καὶ ἐκόσμησε τὸν οἶκον λίθοις τιμίοις εἰς δόξαν, καὶ χρυσίῳ χρυσοῦ τοῦ ἐκ Φαρουΐμ,

7. καὶ ἐχρύσωσε τὸν οἶκον, καὶ τοὺς τοίχους, καὶ τὰς πυλῶνας, καὶ τὰ ὑπερῷώματα, καὶ τὰ θυρώματα χρυσίῳ, καὶ ἔγλυψε Χερουβὶμ ἐπὶ τῶν Χερουβὶν τοίχων.

8. Καὶ ἐποίησε τὸν οἶκον τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων, μῆκος αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον πλάτους τοῦ οἴκου, πήχεων εἴκοσι, καὶ τὸ εὖρος πήχεων εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ καθαρῷ εἰς Χερουβὶμ, εἰς Χερουβὶν τάλαντα ἑξακόσια.

9. Καὶ ὁλκὴ τῶν ἥλων, ὁλκὴ τοῦ ἑνὸς πεντήκοντα σίκλοι χρυσίου, καὶ τὸ ὑπερῷον ἐχρύσωσεν (ἐν) χρυσίῳ.

10. Καὶ

v. 15. ὃν εἶπεν) ἃ εἶπεν. v. 16. συναίξεις) σὺ ἄξεις. v. 17. ἐν γῇ) τοὺς ἐν γῇ. ibid. καὶ ἑξακόσιοι) καὶ deeſt. v. 18. τοὺς ἐργοδιώκτας) absque articulo. CAP. III. v. 1. Ἀμορία) ἀμορία. v. 4. ὕψος πήχεων εἴκοσι) ὕψος πήχεων ἑκατὸν εἴκοσι. ibid. αὐτὸ χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν.) αὐτὸν ἔσωθεν χρυσίῳ καθαρῷ. v. 6. καὶ χρυσίῳ χρυσοῦ) καὶ ἐχρύσωσε χρυσίῳ χρυσίου. v. 7. τοίχους) addit αὐτοῦ. ibid. Χερουβὶν) χερουβὶμ, ita & ſeq. verſu. v. 8. πλάτος, πήχεων εἴκοσι, καὶ τὸ εὖρος) πλάτος τοῦ οἴκου πήχεων εἴκοσι, καὶ τὸ μῆκος. ibid. κατεχρύσωσεν) ἐχρύσωσεν. v. 9. (ἐν) deeſt.

Digitized by Google

αὐτῷ θυμίαμα καὶ πρόθεσιν διαπαντὸς, καὶ τὰ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα διαπαντὸς, τοπρωὶ καὶ τοδείλης, καὶ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν ταῖς νεομηνίαις, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

5. Καὶ ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ μέγας, ὅτι μέγας ὁ Θεὸς ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θεούς.

αὐτῷ οἰκοδομῆσαι

6. Καὶ τίς ἰσχύσει οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον; ὅτι ὁ οὐρανὸς, καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐ φέρουσιν αὐτὸν τὴν δόξαν· καὶ τίς οἰκοδομῶν αὐτῷ οἶκον; ὅτι ἀλλ' ἢ τοῦ θυμιᾶν κατέναντι αὐτοῦ.

7. Καὶ νῦν ἀπόστειλόν μοι ἄνδρα σοφὸν καὶ εἰδότα τοῦ ποιῆσαι ἐν τῷ χρυσίῳ, καὶ ἐν τῷ ἀργυρίῳ, καὶ ἐν τῷ χαλκῷ, καὶ ἐν τῷ σιδήρῳ, καὶ ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐπισταμένον τοῦ γλύψαι γλυφὴν μετὰ τῶν σοφῶν τῶν μετ' ἐμοῦ ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, οὓς ἡτοίμασε Δαυὶδ ὁ πατήρ μου.

8. Καὶ ἀπόστειλόν μοι ξύλα κέδρινα, καὶ ἀρκεύθινα, καὶ πεύκινα ἐκ τοῦ Λιβάνου, ὅτι ἐγὼ οἶδα οὺς οἱ δοῦλοί σου ἐπίστασι κόπτειν ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου· καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδές σου μετὰ τῶν παίδων μου,

9. πορεύσονταί ἑτοιμάσαι μοι ξύλα εἰς πλῆθος, ὅτι ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ μέγας, καὶ ἔνδοξος.

10. Καὶ ἰδοὺ τοῖς ἐργαζομένοις, τοῖς κόπτουσι ξύλα, εἰς βρώματα δέδωκα σῖτον εἰς δόματα τοῖς παισί σου πυροῦ κόρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ κριθῶν κόρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ οἴνου μέτρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἐλαίου κάδων εἴκοσι χιλιάδας.

11. Καὶ εἶπε Χειραὰμ βασιλεὺς Τύρου ἐν γραφῇ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Σαλωμών· ἐν τῷ ἀγαπῆσαι Κύριον τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἔδωκε σὲ ἐπ' αὐτοὺς εἰς βασιλέα.

12. Καὶ εἶπε Χειραάμ· εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὃς ἔδωκε τῷ Δαυὶδ τῷ βασιλεῖ υἱὸν σοφὸν, καὶ ἐπισταμένον ἐπιστήμην καὶ σύνεσιν, ὃς οἰκοδομήσει οἶκον τῷ Κυρίῳ, καὶ οἶκον τῇ βασιλείᾳ ἑαυτοῦ.

13. καὶ νῦν ἀπέσταλκά σοι ἄνδρα σοφὸν, καὶ εἰδότα σύνεσιν, τὸν Χειραὰμ τὸν παιδά μου,

14. ὁ μήτηρ αὐτοῦ ἀπὸ θυγατέρων Δαὰν, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ Τύριος, εἰδότα ποιῆσαι ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν ἀργυρίῳ, καὶ ἐν χαλκῷ, καὶ ἐν σιδήρῳ, καὶ ἐν λίθοις, καὶ ξύλοις, καὶ ὑφαίνειν ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐν τῇ βύσσῳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ γλύψαι γλυφὰς, καὶ διανοεῖσθαι πᾶσαν διανόησιν, ὅσα ἂν δῷς αὐτῷ μετὰ τῶν σοφῶν σου, καὶ σοφῶν Δαυὶδ κυρίου μου τοῦ πατρός σου.

15. Καὶ

v. 4. νουμηνίαις.) νεομηνίαις. ibid. ἑορταῖς Κυρίου τοῦ Θεοῦ) ἑορταῖς τοῦ κυρίου θεοῦ. ib. αἰῶνα ἐπὶ) αἰῶνα τῶτο ἐπὶ. v. 5. ὁ Θεὸς ἡμῶν) κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. v. 6. αὐτῷ οἰκοδομῆσαι) transposita. ibid. αὐτοῦ τὴν δόξαν) transposita. ib. καὶ τίς) addit ἐγὼ. v. 7. τοῦ γλύψαι) γλύψαι. ibid. ὃς ἡτοίμασε) ἃ ἡτοίμασε. v. 10. πυρῶ κόρων) transposita. ibid. κάδων) μέτρων. v. 11. Σαλωμών) addit λέγων. ibid. τὸν βασιλέα) βασιλέα. v. 12. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. v. 13. ἀπέσταλκα) ἀπέσταλκα. ibid. τὸν Χειραὰμ τὸν παιδά μου) χειραὰμ τὸν πατέρα μου. v. 14. ἐν λίθοις) καὶ ἐν λίθοις. ibid. τοῦ πατρός σου.) absque articulo.

καὶ ἐξελεύσομαι ἐναντίον τῆ λαῷ τούτῳ, καὶ εἰσελεύσομαι, ὅτι τίς κρινεῖ τὸν λαόν σου τὸν μέγαν τοῦτον;

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Σαλωμὼν· ἀνθ' ὧν ἐγένετο τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ σου, καὶ οὐκ ἠτήσω πλοῦτον χρημάτων, οὐδὲ δόξαν, οὐδὲ τὴν ψυχὴν τῶν ὑπεναντίων, καὶ ἡμέρας πολλὰς οὐκ ἠτήσω, καὶ ἤτησας σεαυτῷ σοφίαν καὶ σύνεσιν, ὅπως κρίνῃς τὸν λαόν μου, ἐφ' ὃν ἐβασίλευσά σε ἐπ' αὐτόν·

ἐβασίλευσας

12. τὴν σοφίαν καὶ τὴν σύνεσιν δίδωμί σοι, καὶ πλοῦτον, καὶ δόξαν, καὶ χρήματα δώσω σοι, ὡς (σὺ) οὐκ ἐγενήθη ὅμοιός σοι ἐν τοῖς βασιλεῦσι τοῖς ἔμπροσθέν σου, καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἔσται ἕτερος.

13. Καὶ ἦλθε Σαλωμὼν ἐκ Βαμὰ τῆς ἐν Γαβαὼν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραήλ.

14. Καὶ συνήγαγε Σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐγένοντο αὐτῷ χίλια καὶ τετρακόσια ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων· καὶ καθέλιπεν αὐτὰ ἐν πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ ὁ λαὸς μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερουσαλήμ.

ἵππων

15. Καὶ ἔθηκεν ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τοὺς κέδρους ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος.

16. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων τῶν Σαλωμὼν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἡ τιμὴ τῶν ἐμπόρων τοῦ βασιλέως πορεύεσθαι, ἠγόραζον.

17. Καὶ ἀνέβαινον, καὶ ἐξῆγον ἐξ Αἰγύπτου ἅρμα ἓν ἑξακοσίων ἀργυρίου, καὶ ἵππον ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα· καὶ ἔτως πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι τῶν Χετταίων, καὶ βασιλεῦσι Συρίας ἐν χερσὶν αὐτῶν ἔφερον.

Γεθθαίων

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ εἶπε Σαλωμὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου, καὶ οἶκον τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

2. Καὶ συνήγαγε Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν ναυλοφόρων, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λατόμων ἐν τῷ ὄρει, καὶ οἱ ἐπιστάται ἐπ' αὐτῶν τρισχίλιοι ἑξακόσιοι.

3. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Χειρὰμ βασιλέα Τύρου, λέγων· ὡς ἐποίησας μετὰ τοῦ πατρός μου Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλας αὐτῷ κέδρους τοῦ οἰκοδομῆσαι ἑαυτῷ οἶκον κατοικῆσαι ἐν αὐτῷ,

4. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ υἱὸς αὐτοῦ οἰκοδομῶ οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ μου, ἁγιάσαι αὐτὸν αὐτῷ τοῦ θυμιᾶν ἀπέναντι αὐτοῦ

v. 11. ἐδὲ ψυχὴν) ἀδὲ τὴν ψυχήν. ibid. ἐφ' ὃν ἐβασίλευσας) ἐφ' ὃν ἐβασίλευσά σε. **v. 12.** καὶ δόξαν. καὶ χρήματα) transpofita. ibid. (σὺ) abeſt. **v. 13.** ἀπὸ προσώπου) πρὸ προσώπου. **v. 14.** ἵππων) ἱππέων. ibid. Ἱερουσαλήμ.) ἐν Ἱερουσαλήμ. **v. 15.** τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον) transpoſita. ibid. συκαμίνους ἐν) συκαμίνους τὰς ἐν. **v. 16.** τῶν Σαλωμὼν) σαλωμών. ibid. ἠγόραζον.) καὶ ἠγόραζον. **v. 17.** ἀνέβαινον) ἐνέβαινον. ibid. ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα) transpoſita, præterea adjicit ἀργυρίου. ibid. ἔτως) οὕτω. ibid. Γεθθαίων, καὶ βασιλεῦσι) χεττιέων, καὶ τοῦ βασιλέως. CAP. II. **v. 3.** Χειρὰμ) χειρὰμ, paſſim. ibid. μετὰ τοῦ πατρός μου Δαυὶδ) μετὰ δαυὶδ τοῦ πατρός μου. **v. 4.** ἐγὼ υἱὸς) ἐγὼ ὁ υἱός.

Digitized by Google

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ

ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΙΟΥΔΑ Β'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἐνίσχυσε Σαλωμὼν υἱὸς Δαυὶδ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτὸν εἰς ὕψος.

2. Καὶ εἶπε Σαλωμὼν πρὸς πάντα Ἰσραὴλ, τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς ἑκατοντάρχοις, καὶ τοῖς κριταῖς, καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ἐναντίον Ἰσραὴλ, τοῖς ἄρχουσι τῶν πατριῶν.

3. Καὶ ἐπορεύθη Σαλωμὼν, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ὑψηλὴν τὴν ἐν Γαβαὼν, ἦ ἐκεῖ ἦν ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου τοῦ Θεοῦ, ἣν ἐποίησε Μωϋσῆς παῖς Κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ.

4. Ἀλλὰ κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ ἀνήνεγκε Δαυὶδ ἐκ πόλεως Καριαθιαρεὶμ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτῇ Δαυὶδ, ὅτι ἔπηξεν αὐτῇ σκηνὴ Δαυὶδ ἐν Ἰερουσαλήμ.

5. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησε Βεσελεὴλ υἱὸς Οὐρίου, υἱοῦ Ὡρ, ἐκεῖ ἦν ἔναντι τῆς σκηνῆς Κυρίου. Καὶ ἐξεζήτησεν αὐτὸ Σαλωμὼν, καὶ ἡ ἐκκλησία ὅλη.

6. Καὶ ἀνήνεγκεν ἐκεῖ Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἐνώπιον Κυρίου τὸ ἐν σκηνῇ, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτὸ ὁλοκαυτώσεις χιλίας. αὐτῷ

7. Ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ὤφθη ὁ Θεὸς τῷ Σαλωμὼν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· αἴτησαι τί σοι δῶ.

8. Καὶ εἶπε Σαλωμὼν πρὸς τὸν Θεόν· σὺ ἐποίησας μετὰ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καὶ ἐβασίλευσάς με ἀντ' αὐτοῦ,

9. καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς, πιστωθήτω τὸ ὄνομά σου ἐπὶ Δαυὶδ πατέρα μου, ὅτι σὺ ἐβασίλευσάς με ἐπὶ λαὸν πολὺν, ὡς ὁ χοῦς τῆς γῆς·

10. νῦν σοφίαν καὶ σύνεσιν δός μοι, καὶ

Titul. ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. CAP. I. v. 3. μετ' αὐτοῦ) abest. v. 4. αὐτῷ σκηνὴν Δαυὶδ ἐν) αὐτῇ Δαυὶδ, ὅτι ἔπηξεν αὐτῇ σκηνὴν ἐν. v. 5. ὅλη.) abest. v. 6. ἀνήνεγκεν ἐκεῖ Σαλωμὼν) ἤνεγκε σαλωμὼν ἐκεῖ. ibid. ἐν σκηνῇ, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτοῦ) ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ ἤνεγκεν ἐπ' αὐτῷ. v. 7. ὁ Θεὸς) absque articulo. v. 9. πιστωθήτω) addit δή. ibid. Δαυὶδ πατέρα) Δαυὶδ τὸν πατέρα.

Digitized by Google

28. Καὶ ἐτελεύτησεν ἐν γήρει καλῷ, πλήρης ἡμερῶν, πλέτῳ καὶ δόξῃ, καὶ ἐβασίλευσε Σαλωμὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

29. Οἱ δὲ λοιποὶ λόγοι τοῦ βασιλέως Δαυὶδ οἱ πρότεροι καὶ οἱ ὕστεροι, γεγραμμένοι εἰσὶν ἐν λόγοις Σαμουὴλ τοῦ βλέποντος, καὶ ἐπὶ λόγων Νάθαν τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ λόγων Γὰδ τοῦ βλέποντος,

30. περὶ πάσης τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ τῆς δυναστείας αὐτοῦ, καὶ οἱ καιροὶ οἳ ἐγένοντο ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ πάσας βασιλείας τῆς γῆς.

Παραλειπομένων τῶν βασιλειῶν Ἰούδα α' τελός.

v. 28. ἐν γήρει) ἐν γήρᾳ. Subscriptio deest in Rom.

ΠΑΡΑ-

Digitized by Google

14. Καὶ τίς εἰμι ἐγὼ, καὶ τίς ὁ λαός μου, ὅτι ἰσχύσαμεν προθυμηθῆναί σοι κατὰ ταῦτα; ὅτι σὰ τὰ πάντα, καὶ ἐκ τῶν σῶν δεδώκαμέν σοι· σε

15. ὅτι παροικοι ἐσμὲν ἐναντίον σε, καὶ παροικοῦντες, ὡς πάντες οἱ πατέρες ἡμῶν· ὡς σκιὰ αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπομονή.

16. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος τοῦτο, ὃ ἡτοίμακα οἰκοδομηθῆναι οἶκον τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ σε, ἐκ χειρός σε ἐστὶ, καὶ σοὶ τὰ πάντα.

17. Καὶ ἔγνων, Κύριε, ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐτάζων καρδίας, καὶ δικαιοσύνην ἀγαπᾷς. ἐν ἁπλότητι καρδίας προεθυμήθην ταῦτα πάντα, καὶ νῦν τὸν λαόν σου τὸν εὑρεθέντα ὧδε εἶδον ἐν εὐφροσύνῃ προθυμηθέντα σοι.

18. Κύριε ὁ Θεὸς Ἀβρααμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσραὴλ τῶν πατέρων ἡμῶν, φύλαξον ταῦτα ἐν διανοίᾳ καρδίας λαοῦ σε εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ κατεύθυνον τὰς καρδίας αὐτῶν πρὸς σέ.

19. Καὶ Σαλωμὼν τῷ υἱῷ μου δὸς καρδίαν ἀγαθὴν ποιεῖν τὰς ἐντολάς σε, καὶ τὰ μαρτύριά σε, καὶ τὰ προστάγματά σε, καὶ τοῦ ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν τὴν κατασκευὴν τοῦ οἴκου σου.

20. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ· εὐλογήσατε Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν. καὶ εὐλόγησε πᾶσα ἡ ἐκκλησία τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν· καὶ κάμψαντες τὰ γόνατα προσεκύνησαν τῷ Κυρίῳ, καὶ τῷ βασιλεῖ.

21. Καὶ ἔθυσε Δαυὶδ τῷ Κυρίῳ θυσίας, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα τῷ Θεῷ τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης ἡμέρας, μόσχους χιλίους, κριοὺς χιλίους, ἄρνας χιλίους, καὶ τὰς σπονδὰς αὐτῶν, καὶ θυσίας εἰς πλῆθος παντὶ τῷ Ἰσραήλ.

22. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον ἐναντίον Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ μετὰ χαρᾶς, καὶ ἐβασίλευσαν ἐκ δευτέρου τὸν Σαλωμὼν υἱὸν Δαυὶδ, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν τῷ Κυρίῳ εἰς βασιλέα, καὶ Σαδὼκ εἰς ἱερωσύνην.

23. Καὶ ἐκάθισε Σαλωμὼν ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ηὐδοκήθη· καὶ ὑπήκουσαν αὐτῷ πᾶς Ἰσραήλ. ὑπήκουσαν

24. Οἱ ἄρχοντες, καὶ οἱ δυνάσται, καὶ πάντες υἱοὶ τοῦ βασιλέως Δαυὶδ πατρὸς αὐτοῦ ὑπετάγησαν αὐτῷ.

25. Καὶ ἐμεγάλυνε Κύριος τὸν Σαλωμὼν ἐπάνωθεν ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόξαν βασιλέως, ὃ οὐκ ἐγένετο ἐπὶ παντὸς βασιλέως ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

26. Καὶ Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ,

27. ἔτη τεσσαράκοντα, ἐν Χεβρὼν ἔτη ἑπτὰ, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ ἔτη τριακοντατρία.

28. Καὶ

v. 14. ὁ λαός σε) ὁ λαός μου. v. 15. ἐπὶ τῆς γῆς) ἐπὶ γῆς. v. 16. πρὸς τὸ πλ.) πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος. v. 18. αἰῶνα, κατεύθυνον) αἰῶνα, καὶ κατεύθυνον. v. 20. τὸν Θεὸν ὑμῶν.) τὸν θεὸν ἡμῶν. ibid. τὸν Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν θεὸν. ib. τῷ Κυρίῳ καὶ) κυρίῳ καὶ. v. 22. ἐναντίον Κυρίου) ἐναντίον τοῦ κυρίου. v. 23. ηὐδοκήθη· καὶ ὑπήκουσεν) εὐδοκήθη, καὶ ὑπήκουσαν. v. 24. τῷ βασιλέως Δαυὶδ πατρὸς) δαυὶδ τοῦ βασιλέως τοῦ πατρὸς. v. 25. ἐπάνωθεν ἐναντίον) ἐναντίον abeſt.

ΚΕΦ. ΚΘ'. XXIX.

ΚΑΙ εἶπε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ· Σαλωμὼν ὁ υἱός μου εἷς ὃν· ἡρέτικεν ἐν αὐτῷ Κύριος, νέος καὶ ἁπαλὸς, καὶ τὸ ἔργον μέγα, ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ ἡ οἰκοδομὴ, ἀλλ' ἢ Κυρίῳ Θεῷ.

2. Κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμιν ἡτοίμακα εἰς οἶκον Θεοῦ μου χρυσίον, ἀργύριον, χαλκὸν, σίδηρον, ξύλα, λίθους Σοὰμ, καὶ πληρώσεως, (καὶ) λίθους πολυτελεῖς καὶ ποικίλους, καὶ πάντα λίθον τίμιον, καὶ Παίριον πολύν.

3. Καὶ ἔτι ἐν τῷ εὐδοκῆσαί με ἐν οἴκῳ Θεοῦ μου, ἔστι μοι ὃ περιπεποίημαι χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ ἰδοὺ δέδωκα εἰς οἶκον Θεοῦ μου εἰς ὕψος, ἐκτὸς ὧν ἡτοίμακα εἰς οἶκον τῶν ἁγίων,

4. τρισχίλια τάλαντα χρυσίου τῆ ἐκ Σωφεὶρ, καὶ ἑπτακισχίλια τάλαντα ἀργυρίου δοκίμου ἐξαλειφθῆναι ἐν αὐτοῖς τοὺς τοίχους τοῦ ἱεροῦ,

5. εἰς τὸ χρυσίον τῷ χρυσίῳ, καὶ εἰς τὸ ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ, καὶ εἰς πᾶν ἔργον διὰ χειρὸς τεχνιτῶν. καὶ τίς ὁ προθυμούμενος πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ σήμερον Κυρίῳ;

προεθυμώθησαν

6. Καὶ προεθυμώθησαν ἄρχοντες τῶν πατριῶν, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οἱ χιλίαρχοι, καὶ οἱ ἑκατόνταρχοι, καὶ οἱ προστάται τῶν ἔργων, καὶ οἱ οἰκονόμοι τοῦ βασιλέως.

7. Καὶ ἔδωκαν εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου Κυρίου χρυσίε ταλάντα πεντακισχίλια, καὶ χρυσοῦς μυρίους· καὶ ἀργυρίε ταλάντων δέκα χιλιάδας, καὶ χαλκοῦ τάλαντα μύρια ὀκτακισχίλια, καὶ σιδήρε ταλάντων χιλιάδας ἑκατόν.

8. Καὶ οἷς εὑρέθη παρ' αὐτοῖς λίθος, ἔδωκαν εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκε Κυρίου διὰ χειρὸς Ἰεϊὴλ τοῦ Γηρσωνί.

9. Καὶ ἠυφράνθη ὁ λαὸς ὑπὲρ τοῦ προθυμηθῆναι, ὅτι ἐν καρδίᾳ πλήρει προεθυμήθησαν τῷ Κυρίῳ. καὶ Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἠυφράνθη μεγάλως·

10. καὶ εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τὸν Κύριον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας, λέγων· εὐλογητὸς εἶ, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος·

11. σοὶ, Κύριε, ἡ μεγαλωσύνη, καὶ ἡ δύναμις, καὶ τὸ καύχημα, καὶ ἡ νίκη, καὶ ἡ ἰσχὺς, ὅτι σὺ πάντων τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς δεσπόζεις. ἀπὸ προσώπε σοῦ ταραχθήσεται πᾶς βασιλεὺς, καὶ ἔθνος.

12. Παρὰ σοῦ ὁ πλοῦτος, καὶ ἡ δόξα, σὺ πάντων ἄρχεις, Κύριε, ὁ ἄρχων πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐν χειρί σου ἰσχὺς καὶ δυναστεία, καὶ ἐν χειρί σε ὕψος, παντοκράτωρ μεγαλῦναι καὶ κατισχύσαι τὰ πάντα.

13. Καὶ νῦν, Κύριε, ἐξομολογούμεθά σοι, καὶ αἰνοῦμεν τὸ ὄνομα τῆς καυχήσεώς σε.

14. Καὶ

CAP. XXIX. v. 1. ἡ οἰκοδομὴ) non habet. v. 2. Σοὰμ) σοὴμ. ibid. (καὶ) abeſt. v. 3. εἰς οἶκον τῶν) εἰς τὸν οἶκον τῶν. v. 4. Σωφεὶρ) σαφὶρ. ibid. ἐξαλειφθῆναι) ἐξαλιφθῆναι. ibid. & v. 5. τῷ ἱερῷ, διὰ χειρὸς) τῷ ἱερῷ, εἰς τὸ χρυσίον τῷ χρυσίῳ, καὶ εἰς τὸ ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ, καὶ εἰς πᾶν ἔργον διὰ χειρὸς τῶν. v. 6. προεθυμώθησαν) προεθυμήθησαν. ibid. οἱ οἰκονόμοι) οἱ οἰκοδόμοι. v. 8. Γηρσωνί.) γηδσωνί. v. 9. ἠυφράνθη) εὐφράνθη. bis. v. 12. πλοῦτος) abeſt.

Digitized by Google

ζητήσῃς αὐτὸν, εὑρεθήσεταί σοι· καὶ ἐὰν καταλείψῃς αὐτὸν, καταλείψει σε εἰς τέλος.

10. Ἴδε νῦν, ὅτι Κύριος ἡρέτικέ σε οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον εἰς ἁγίασμα, ἴσχυε καὶ ποίει.

11. Καὶ ἔδωκε Δαυὶδ Σαλωμὼν τῷ υἱῷ αὐτοῦ τὸ παράδειγμα τοῦ ναοῦ, καὶ τῶν οἴκων αὐτοῦ, καὶ Ζακχὼ αὐτοῦ, καὶ τῶν ὑπερῴων, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἐσωτέρων, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ ἐξιλασμοῦ.

12. Καὶ τὸ παράδειγμα ὃ εἶχεν ἐν πνεύματι αὐτοῦ, τῶν αὐλῶν οἴκου Κυρίου, καὶ πάντων τῶν παρεμβολίων τῶν κύκλῳ τῶν εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκου Κυρίου, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἁγίων,

13. Καὶ τῶν καταλυμάτων τῶν ἐφημεριῶν τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου Κυρίου, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν λειτουργησίμων, σκευῶν τῆς λατρείας οἴκου Κυρίου.

14. Καὶ τὸν ϛαθμὸν τῆς ὁλκῆς αὐτῶν τῶν τε χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν,

15. λυχνιῶν τὴν ὁλκὴν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τῶν λύχνων.

16. Ἔδωκεν αὐτῷ ὁμοίως τὸν ϛαθμὸν τῶν τραπεζῶν τῆς προθέσεως, ἑκάστης τραπέζης χρυσῆς, καὶ ὡσαύτως τῶν ἀργυρῶν.

17. Καὶ τῶν κρεαγρῶν, καὶ σπονδείων, καὶ τῶν φιαλῶν τῶν χρυσῶν· καὶ τὸν ϛαθμὸν τῶν χρυσῶν καὶ τῶν ἀργυρῶν, κεφφερὲ, ἑκάστου ϛαθμοῦ.

18. Καὶ τὸν τῷ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων ἐκ χρυσίου δοκίμου ϛαθμὸν ὑπέδειξεν αὐτῷ, καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ ἅρματος τῶν Χερουβὶμ τῶν διαπετάσαντων τὰς πτέρυξι, καὶ σκιαζόντων ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου. Χερουβὶν

19. Πάντα ἐν γραφῇ χειρὸς Κυρίου ἔδωκε Δαυὶδ Σαλωμὼν, κατὰ τὴν περιγενηθεῖσαν αὐτῷ σύνεσιν τῆς κατεργασίας τοῦ παραδείγματος.

20. Καὶ εἶπε Δαυὶδ Σαλωμὼν τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἴσχυε, καὶ ἀνδρίζου, καὶ ποίει, μὴ φοβοῦ μηδὲ πτοηθῇς, ὅτι Κύριος ὁ Θεός μου μετὰ σοῦ, οὐκ ἀνήσει σε, οὐδ' ἐ μή σε ἐγκαταλείπῃ ἕως τοῦ συντελέσαι σε πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου Κυρίου, καὶ ἰδὲ τὸ παράδειγμα τοῦ ἐδὼν ναοῦ, καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ Ζακχὼ αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑπερῷα, καὶ τὰς ἀποθήκας τὰς ἐσωτέρας, καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἱλασμοῦ, καὶ τὸ παράδειγμα οἴκου Κυρίου.

21. Καὶ ἰδοὺ αἱ ἐφημερίαι τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς πᾶσαν λειτουργίαν οἴκου τοῦ Θεοῦ, καὶ μετὰ σοῦ ἐν πάσῃ πραγματείᾳ, καὶ πᾶς πρόθυμος ἐν σοφίᾳ κατὰ πᾶσαν τέχνην, καὶ οἱ ἄρχοντες, καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς πάντας τοὺς λόγους σου.

v. 11. καὶ Ζακχὼ) καὶ τῶν ζακχῶν. v. 13. καταλυμάτων τῶν) καταλυμάτων, καὶ τῶν. v. 17. ἀργυρῶν, κεφφαρὲ) ἀργυρῶν, καὶ θυίσκων κεφουρέ. v. 18. Καὶ τὸν τῷ) καὶ τῶν τῷ. ibid. τῶν Χερουβὶν) τῶν χερεβὶμ. v. 20. ἐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπῃ ἕως ἂ) καὶ ἐ μὴ ἐγκαταλίπῃ ἕως τοῦ. ibid. καὶ ἐδὼν τὸ) καὶ ἰδοὺ τὸ. v. 21. οἴκου τοῦ Θεοῦ) οἴκου κυρίου.

Digitized by Google

34. Καὶ μετ' αὐτὸν Ἀχιτόφελ ἐχόμενος Ἰωαδαὲ ὁ τῆ Βαναίου, καὶ Ἀβιάθαρ· καὶ Ἰωαὲ ἀρχιστράτηγος τῆ βασιλέως.

ΚΕΦ. ΚΗ'. XXVIII.

ΚΑΙ ἐξεκλησίασε Δαυὶδ πάντας τὲς ἄρχοντας Ἰσραὴλ, ἄρχοντας τῶν κριτῶν, καὶ πάντας τὲς ἄρχοντας τῶν ἐφημεριῶν τῶν περὶ τὸ σῶμα τῆ βασιλέως, καὶ ἄρχοντας τῶν χιλιάδων καὶ τῶν ἑκατονταάδων, καὶ τὲς γαζοφύλακας, καὶ τὲς ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῆ, καὶ πάσης τῆς πλήσιον τῆ βασιλέως, καὶ τῶν υἱῶν αὐτῆ σὺν τοῖς εὐνούχοις, καὶ τὲς δυνάστας, καὶ τὲς μαχητὰς τῆς στρατιᾶς ἐν Ἱερουσαλήμ.

2. Καὶ ἔστη Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας, καὶ εἶπεν· ἀκούσατέ μου, ἀδελφοί μου, καὶ λαός μου· ἐμοὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν οἰκοδομῆσαι οἶκον ἀναπαύσεως τῆς κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου, καὶ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν Κυρίου ἡμῶν, καὶ ἑτοίμασα τὰ εἰς τὴν κατασκήνωσιν ἐπιτήδεια.

3. Καὶ ὁ Θεὸς εἶπεν· οὐκ οἰκοδομήσεις ἐμοὶ οἶκον τῆ ἐπονομάσαι τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, ὅτι ἄνθρωπος πολεμιστὴς εἶ σὺ, καὶ αἵματα ἐξέχεας·

4. καὶ ἐξελέξατο Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἐν ἐμοὶ ἀπὸ παντὸς οἴκου τῆ πατρός μου εἶναι βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐν Ἰούδᾳ ἡρέτισε τὸ βασίλειον, καὶ ἐξ οἴκου Ἰούδα τὸν οἶκον τῆ πατρός μου· καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς τῆ πατρός μου, ἐν ἐμοὶ ἠθέλησε τῆ γενέσθαι με εἰς βασιλέα ἐπὶ τῷ παντὶ Ἰσραήλ·

5. καὶ ἀπὸ πάντων υἱῶν μου, ὅτι πολλοὺς υἱοὺς δέδωκέ μοι Κύριος, ἐξελέξατο ἐν Σαλωμὼν τῷ υἱῷ μου καθίσαι αὐτὸν ἐπὶ θρόνου βασιλείας Κυρίου, ἐπὶ Ἰσραήλ.

6. Καὶ εἶπέ μοι ὁ Θεός· Σαλωμὼν ὁ υἱός σου οἰκοδομήσει τὸν οἶκόν μου, καὶ τὴν αὐλήν μου, ὅτι ἡρέτισα ἐν αὐτῷ εἶναί μου υἱὸν, κἀγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα·

7. καὶ καλορθώσω τὴν βασιλείαν αὐτῆ ἕως αἰῶνος, ἐὰν ἰσχύσῃ τῆ φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ κρίματά μου ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη·

8. καὶ νῦν κατὰ πρόσωπον πάσης ἐκκλησίας Κυρίου, καὶ ἐν ὠσὶ Θεοῦ ἡμῶν, φυλάσσεσθε καὶ ζητήσατε πάσας τὰς ἐντολὰς Κυρίου Θεοῦ ὑμῶν, ἵνα κληρονομήσητε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ κατακληρονομήσητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς ἕως αἰῶνος.

9. Καὶ νῦν Σαλωμὼν υἱέ μου, γνῶθι τὸν Θεὸν τῶν πατέρων σου, καὶ δούλευε αὐτῷ ἐν καρδίᾳ τελείᾳ, καὶ ψυχῇ θελούσῃ, ὅτι πάσας καρδίας ἐξετάζει Κύριος, καὶ πᾶν ἐνθύμημα γινώσκει. ἐὰν ζητή-

v. 34. μετ' αὐτὸν) μετὰ τᾶτον. ibid. Ἰωαδαὲ) ἰωδαὲ. CAP. XXVIII. v. 1. ὑπαρχόντων αὐτοῦ,) adjicit, καὶ πάσης τῆς πλήσιον τῆ βασιλέως, καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ σὺν τοῖς εὐνούχοις. v. 2. ὁ βασιλεὺς) deeſt. ibid. ἀδελφοὶ, καὶ) ἀδελφοί μου, καὶ. ib. ἑτοίμασα) ἡτοίμασα. v. 3. αἵματα) αἷμα. v. 4. τῆ πατρὸς) absque articulo. ibid. με βασιλέα ἐπὶ τῷ παντὶ) με εἰς βασιλέα ἐπὶ παντὶ. v. 5. πάντων υἱῶν) πάντων τῶν υἱῶν. ibid. δέδωκέ μοι) ἐδωκέ μοι. ib. ἐπὶ Ἰσρ.) ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. v. 8. φυλάσσεσθε) φυλάξασθε. ibid. Κυρίου Θεοῦ ὑμῶν) κυρίε τᾶ θεᾶ ἡμῶν. v. 9. υἱέ μου) υἱὲ. ibid. ἐξετάζει) ἐτάζει.

Digitized by Google

16. Καὶ ἐπὶ τῶν Φυλῶν Ἰσραὴλ, τῷ Ῥεβὴν ἡγέμενος Ἐλιέζερ ὁ τῦ Ζεχρί· τῷ Συμεὼν, Σαφατίας ὁ τῦ Μααχά.

17. τῷ Λευὶ, Ἀσαβίας ὁ τῦ Καμιὴλ· τῷ Ἀαρὼν, Σαδώκ·

18. τῷ Ἰέδα, Ἐλιὰβ τῶν ἀδελφῶν Δαυὶδ· τῷ Ἰσσάχαρ, Ἀμαρὶ ὁ τῦ Μιχαήλ.

19. τῷ Ζαβελὼν, Σαμαΐας ὁ τῦ Ἀβδίου· τῷ Νεφθαλὶ, Ἱερεμὼθ ὁ τῦ Ὠζιήλ.

20. τῷ Ἐφραΐμ, Ὡσὴ ὁ τῦ Ὠζίε· τῷ ἡμίσει Φυλῆς Μανασσῆ, Ἰωὴλ ὁ τῦ Φαλδὶ Φαλδαΐε·

21. τῷ ἡμίσει Φυλῆς Μανασσῆ τῷ ἐν Γαλαὰδ, Ἰαὰδδαὶ ὁ τῦ Ζαβδίου. τοῖς υἱοῖς Βενιαμεὶν, Ἀσιὴλ ὁ τῦ Ἀβεννήρ.

22. Τῷ Δὰν, Ἐζριὴλ ὁ τῦ Ἰωραάμ. οὗτοι πατριάρχαι τῶν Φυλῶν Ἰσραήλ.

23. Καὶ οὐκ ἔλαβε Δαυὶδ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαετῦς καὶ κάτω, ὅτι Κύριος εἶπε πληθῦναι τὸν Ἰσραὴλ ὡς τὰς ἀστέρας τῦ οὐρανῦ.

24. Καὶ Ἰωὰβ ὁ τῆς Σαρυΐας ἤρξατο ἀριθμεῖν ἐν τῷ λαῷ, καὶ οὐ συνετέλεσε. καὶ ἐγένετο ἐν τούτοις ὀργὴ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ· καὶ οὐ κατεχωρίσθη ὁ ἀριθμὸς ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῦ βασιλέως Δαυίδ.

25. Καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῦ βασιλέως Ἀσμαὼθ ὁ τῦ Ὀδιὴλ, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἐν ἀγρῷ, καὶ ἐν ταῖς κώμαις, καὶ ἐν τοῖς ἐποικίοις, καὶ ἐν τοῖς πύργοις, Ἰωνάθαν ὁ τῦ Ὠζίου.

26. Ἐπὶ δὲ τῶν γεωργούντων τὴν γῆν τῶν ἐργαζομένων, Ἐζρεὶ ὁ τῦ Χελούβ.

27. Καὶ ἐπὶ τῶν χωρίων, Σεμεΐ ὁ Ῥαμαθαῖος· καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἐν τοῖς χωρίοις τῦ οἴνου, Ζαβδὶ ὁ τῦ Σεφνί.

28. Καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαιώνων, καὶ ἐπὶ τῶν συκαμίνων τῶν ἐν τῇ πεδινῇ, Βαλλανὰ ὁ Γεδωρί· ἐπὶ δὲ τῶν θησαυρῶν τῦ ἐλαίου, Ἰωάς.

29. Καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν τομάδων τῶν ἐν τῷ Σαρών, Σατραὶ ὁ Σαρωνίτης· καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν ἐν τοῖς αὐλῶσι, Σαφὰτ ὁ τῦ Ἀδαί.

30. Ἐπὶ δὲ τῶν καμήλων, Οὐβίας ὁ Ἰσμαηλίτης· ἐπὶ δὲ τῶν ὄνων, Ἰαδίας ὁ ἐκ Μεραθών.

31. Καὶ ἐπὶ τῶν προβάτων, Ἰαζίζ ὁ Ἀγαρίτης. Πάντες οὗτοι προστάται ὑπαρχόντων Δαυὶδ τῦ βασιλέως.

32. Καὶ Ἰωνάθαν ὁ πατραδελφὸς Δαυὶδ σύμβυλος, ἄνθρωπος συνετὸς, καὶ γραμματεὺς αὐτός· καὶ Ἰεριὴλ ὁ τῦ Ἀχαμανὶ μετὰ τῶν υἱῶν τῦ βασιλέως.

33. Καὶ Ἀχιτόφελ σύμβυλος τῦ βασιλέως, καὶ Χουσὶ πρῶτος φίλος τῦ βασιλέως.

v. 17. Ἀμαρὶ) ἀμβρὶ. v. 19. Ἱερεμὼθ ὁ τῦ Ὠζιήλ.) ἱερμιὼθ ὁ τῦ ὀζιήλ. v. 20. Ὠζίου) ὀζίου. ibid. ὁ τῦ Φαλδὶ) υἱὸς Φαδαΐε. v. 21. τῷ ἐν Γαλ. Ἰαὰδδαὶ ὁ τῦ Ζαβδίε.) τῷ ἐν γῇ γαλαὰδ, ἰαδδαὶ ὁ τῦ ζαβδαΐε. ibid. Ἀσιὴλ) ἰασιὴλ. v. 22. Ἐζριὴλ ὁ τῦ Ἰωράμ.) αἰζριὴλ ὁ τῦ ἰερμάβ. v. 23. Κύριος εἶπε) transpofita. v. 24. ὁ τῆς Σαρυΐας) ὁ τῦ σαρυΐε. ibid. ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.) absque articulo. v. 25. Ὠζίου) ὀζίου. v. 26. Ἐπὶ δὲ) καὶ ἐπὶ. ibid. Ἐζρεὶ) ἐσδρὶ. v. 27. ὁ Ῥαμαθῶς) ὁ ἐκ ῥαμὴλ. v. 28. Βαλλανὰ ὁ Γεδωρί.) βαλλανὼν ὁ γεδωρίτης. v. 29. Ἀδαί.) ἀδὰλ. v. 30. Οὐβίας) αἰβίας. ibid. Μεραθών.) μερωθών. v. 31. Ἰαζίζ) ἰαζίς. v. 32. καὶ γραμματεὺς αὐτός·) non habet. ibid. Ἰεριὴλ ὁ τῦ Ἀχαμανὶ) ἰάηλ ὁ τῦ αχαμὶ. v. 33. Καὶ Ἀχιτόφελ) καὶ abeft. ibid. πρῶτος) ὁ πρῶτος.

ἐνιαυτοῦ, διαίρεσις μία εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

2. Καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τῆς πρώτης τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, Ἰσβοὰμ ὁ τοῦ Ζαβδιὴλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

3. Ἀπὸ τῶν υἱῶν Φαρὲς, ἄρχων πάντων τῶν ἀρχόντων τῆς δυνάμεως τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου.

4. Καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου Δωδία ὁ Ἀωθὶ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ, * καὶ Μακελλὼθ ὁ ἡγούμενος, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες, ἄρχοντες δυνάμεως.

5. Ὁ τρίτος τὸν μῆνα τὸν τρίτον Βαναΐας ὁ τοῦ Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς, ὁ ἄρχων, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

6. Αὐτὸς Βαναΐας δυνατώτερος τῶν τριάκοντα, καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα· καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῶν Ἀμιραζὰθ υἱὸς αὐτοῦ.

7. Ὁ τέταρτος εἰς τὸν μῆνα τὸν τέταρτον Ἀσαὴλ ὁ ἀδελφὸς Ἰωὰβ, καὶ Ζαβδίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

8. Ὁ πέμπτος τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ ὁ ἡγούμενος Σαμαὼθ ὁ Ἰεζραὲλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

9. Ὁ ἕκτος μηνὶ τῷ ἕκτῳ Εἰρὰ υἱὸς Ἐκκῆς ὁ Θεκωΐτης, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

10. Ὁ ἕβδομος τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ Χελλὴς ὁ ἐκ Φαλλοῦς ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραΐμ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

11. Ὁ ὄγδοος τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ Σοβοχαὶ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

12. Ὁ ἔνατος τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ Ἀβιέζερ ὁ ἐξ Ἀναθὼθ ἐκ γῆς Βενιαμεὶν, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

13. Ὁ δέκατος τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ Μοοραὶ ὁ ἐκ Νετοφὰτ τῷ Ζαραΐ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

14. Ὁ ἑνδέκατος τῷ μηνὶ τῷ ἑνδεκάτῳ Βαναΐας ὁ ἐκ Φαραθὼν τῶν υἱῶν Ἐφραΐμ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

15. Ὁ δωδέκατος εἰς τὸν μῆνα τὸν δωδέκατον Χωλδαὶ ὁ ἐκ Νετωφατὶ τῷ Γοθονιὴλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

16. Καὶ

v. 2. Ἰσβοὰμ) ἰσβοὰζ. ibid. Ζαβδιὴλ, καὶ ἐπὶ) καὶ deest. v. 4. ὁ Ἀωθὶ) ὁ ἐκχὼκ. ibid. διαιρέσεως αὐτοῦ) adjicit καὶ μακελλὼθ ὁ ἡγούμενος, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ. v. 5. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita. v. 6. δυνατώτερος) ὁ δυνατώτερος. ibid. αὐτῶν Ἀμιραζὰθ υἱὸς) αὐτοῦ ζαβὰδ ὁ υἱὸς. v. 7. Ζαβδίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ) ζαβαδίας υἱὸς αὐτοῦ. ibid. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita. v. 8. Ἰεζραὲλ) ἰεσραὲ. v. 9. μηνὶ) τῷ μηνὶ. ibid. Εἰρὰ υἱὸς Ἐκκῆς ὁ) ὁδουΐας ὁ τοῦ ἐκκῆς ὁ. v. 10. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita. v. 11. Σοβοχαὶ) addit ὁ οὐσαθὶ τῷ ζαραΐ. ibid. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita. v. 12. ἔνατος) ἔννατος. ibid. ἐνάτῳ) ἐννάτῳ. ib. ἐκ γῆς Βεν.) ὁ ἐκ γῆς βενιαμὶν. v. 13. Μοοραὶ ὁ ἐκ Νετοφὰτ) μεηρὰ ὁ ἐκ νετωφαθὶ. ibid. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita. v. 14. τῶν υἱῶν) ἐκ τῶν υἱῶν. ibid. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita. v. 15. Χωλδαὶ ὁ ἐκ Νετωφατὶ) χελδία ὁ ἐκ νετωφαθὶ. ibid. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita.

Digitized by Google

Λεδὰν ἄρχοντες πατριῶν τῷ Λααδὰν, τῷ Γηρσωνὶ Ἰειήλ.

22. Καὶ υἱοὶ Ἰειὴλ, Ζοθὸμ, καὶ Ἰωὴλ, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου Κυρίου.

23. Τῷ Ἀμραμὶ, καὶ Ἰσσαρὶ, Χεβρὼν, καὶ Ὠζιήλ.

24. Καὶ Σεβαὴλ ὁ τοῦ Γηρσὰμ τοῦ Μωυσῆ ἡγούμενος ἐπὶ τῶν θησαυρῶν.

25. Καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ τῷ Ἐλιέζερ Ῥαβίας, υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ὠσαίας, καὶ Ἰωρὰμ, καὶ Ζεχρὶ, καὶ Σαλωμώθ.

26. Αὐτὸς Σαλωμὼθ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντων τῶν θυσαυρῶν τῶν ἁγίων, οὓς ἡγίασε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν, χιλίαρχοι, καὶ ἑκατόνταρχοι, καὶ ἀρχηγοὶ τῆς δυνάμεως,

27. ἃ ἔλαβεν ἐκ τῶν πολέμων, καὶ ἐκ τῶν λαφύρων, καὶ ἡγίασεν ἀπ' αὐτῶν τοῦ μὴ καθυστερῆσαι τὴν οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ,

28. καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἁγίων Σαμουὴλ τοῦ προφήτου, καὶ Σαοὺλ τοῦ Κεὶς, καὶ Ἀβεννὴρ τοῦ Νὴρ, καὶ Ἰωὰβ τοῦ Σαρουΐας, πᾶν ὃ ἡγίασαν διὰ χειρὸς Σαλωμὼθ, καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.

29. Τῷ Ἰκααρὶ Χωχενίας, καὶ υἱοὶ αὐτοῦ τῆς ἐργασίας τῆς ἔξω ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ γραμματεύειν, καὶ διακρίνειν.

30. Τῷ Χεβρωνὶ Ἀσαβίας, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, υἱοὶ δυνατοὶ, χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι ἐπὶ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Ἰσραὴλ πέραν τοῦ Ἰορδάνου πρὸς δυσμαῖς, εἰς πᾶσαν λειτουργίαν τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐργασίαν τοῦ βασιλέως.

31. Τῷ Χεβρωνὶ, Ἰωρίας ὁ ἄρχων τῷ Χεβρωνὶ κατὰ γενέσεις αὐτῶν, κατὰ πατριὰς, ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐπεσκέπησαν, καὶ εὑρέθη ἀνὴρ δυνατὸς ἐν αὐτοῖς ἐν Γαζὴρ τῆς Γαλααδίτιδος.

32. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοὶ, χίλιοι ἑπτακόσιοι, ἄρχοντες πατριῶν, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ Ῥουβηνὶ, καὶ Γαδδὶ, καὶ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ εἰς πάντα λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ λόγον βασιλέως.

ΚΕΦ. ΚΖ'. XXVII.

ΚΑΙ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, ἄρχοντες τῶν πατριῶν, χιλίαρχοι, καὶ ἑκατόνταρχοι, καὶ γραμματεῖς οἱ λειτουργοῦντες τῷ λαῷ, καὶ εἰς πᾶν λόγον τοῦ βασιλέως κατὰ διαιρέσεις, εἰς πάντα λόγον τοῦ εἰσπορευομένου, καὶ ἐκπορευομένου μῆνα ἐκ μηνὸς, εἰς πάντας τοὺς μῆνας τοῦ ἐνιαυ-

v. 21. Λεδὰν) λαδὰν. ibid. Λααδὰν) λαδὰν. v. 22. Καὶ υἱοὶ Ἰειὴλ - - ἐπὶ) υἱοὶ ἰειὴλ ζεθὸμ, καὶ ἰωὴλ οἱ ἀδελφοὶ ἐπὶ. v. 23. in Rom. τῷ ἀμβράμ καὶ ἰσσαὰρ χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ. v. 24. ἡγούμενος) abest. v. 25. τῷ Ἐλιέζερ) absque articulo. ibid. υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ὠσαίας) υἱὸς, καὶ ἰωσίας. v. 27. ἐκ τῶν πολέμων) ἐκ πόλεων. v. 28. ἁγίων Σαμουὴλ) ἁγίων τοῦ θεοῦ σαμουὴλ. ibid. Κεὶς) κὶς. ib. Σαρουΐας) σαρουΐα. v. 29. Ἰκααρὶ Χωχενίας) ἰσσαὰρ χωνενία. ibid. υἱοὶ αὐτοῦ τῆς) υἱοὶ τῆς. v. 30. τῷ Κυρίῳ) κυρίῳ. v. 31. Τῷ Χεβρωνὶ, Ἰωρίας) τῷ χεβρωνὶ οὐρίας. ibid. τῷ χεβρωνὶ) τῶν χεβρωνὶ. ib. Γαζὴρ) ἰαζὴρ. v. 32. χίλιοι) διοχίλιοι. ibid. ἄρχοντες πατριῶν) οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν. ib. εἰς πάντα λόγον τοῦ Θεοῦ) εἰς πᾶν πρόσταγμα κυρίου. CAP. XXVII. v. 1. λειτουργ. τῷ λαῷ) λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ. ibid. εἰς πάντα λόγον τοῦ) πᾶν λόγον τοῦ.

Digitized by Google

7. Υἱοὶ Σεμεία, Γοθνὶ, καὶ Ῥαφαὴλ, καὶ Ἰωβὴδ, καὶ Ἐλζαβὰδ, καὶ Ἀχιοῦ, υἱοὶ δυνατοὶ ἰσχύϊ, Ἐλιοὺ, καὶ Σαμαχίας, καὶ Ἰεβακώβ.

8. Πάντες ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀβδεδὸμ, αὐτοὶ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ υἱοὶ αὐτῶν ποιοῦντες δυνατῶς ἐν τῇ ἐργασίᾳ, οἱ πάντες ἑξηκονταδύο τῷ Ἀβδοδόμ.

9. Καὶ τῷ Μεσολλεμίᾳ υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ δεκαοκτὼ, καὶ δυνατοί.

10. Καὶ τῷ Ὀσὰ ἀπὸ τῶν υἱῶν Μεραρὶ υἱοὶ Φυλάσσοντες τὴν ἀρχὴν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ πρωτότοκος· καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἄρχοντα τῆς διαιρέσεως τῆς δευτέρας.

11. Χελκείας ὁ δεύτερος, Ταβελίας ὁ τρίτος, Ζαχαρίας ὁ τέταρτος· πάντες οὗτοι υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ τῷ Ὀσᾷ δεκατρεῖς.

12. Τούτοις ἡ διαίρεσις τῶν πυλῶν, τοῖς ἄρχουσι τῶν δυνατῶν ἐφημερίαι, καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ Κυρίου.

13. Καὶ ἔβαλον κλήρους κατὰ τὸν μικρὸν, καὶ κατὰ τὸν μέγαν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς πυλῶνα καὶ πυλῶνα.

14. Καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος τῶν κατὰ ἀνατολὰς τῷ Σελεμίᾳ, καὶ Ζαχαρίᾳ υἱῷ Ἰωίας τῷ Μελχίᾳ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος Βοῤῥᾶ.

15. Τῷ Ἀβδοδὸμ Νότον κατέναντι οἴκου Ἀσαφείν.

16. Τῷ Σεφιεὶμ, τῷ Ὀσᾷ πρὸς δυσμαῖς μετὰ τὴν πύλην τοῦ παστοφορίου τῆς ἀναβάσεως· * Φυλακῆς.

17. Κατ' ἀνατολὰς ἓξ τὴν ἡμέραν· Βοῤῥᾶ τῆς ἡμέρας τέσσαρες· * καὶ εἰς τὸ Ἀσαφεὶν δύο δύο

18. εἰς διαδεχομένους· καὶ τῷ Ἰὰς πρὸς δυσμὰς μετὰ τὴν πύλην τοῦ παστοφορίου τρεῖς· Φυλακὴ κατέναντι Φυλακῆς τῆς ἀναβάσεως πρὸς ἀνατολὰς τῆς ἡμέρας ἓξ, καὶ τῷ Βοῤῥᾷ τέσσαρες, καὶ τῷ Νότῳ τέσσαρες, καὶ Ἐσεφεὶμ δύο εἰς διαδεχομένους, καὶ πρὸς δυσμὰς τέσσαρες, καὶ εἰς τὸν τρίβον δύο διαδεχομένους.

19. Αὗται αἱ διαιρέσεις τῶν πυλωρῶν τοῖς υἱοῖς Κορὲ, καὶ τοῖς υἱοῖς Μεραρί.

20. Καὶ οἱ Λευῖται ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου Κυρίου, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν καθηγιασμένων.

21. Υἱοὶ Λεδὰν, υἱοὶ τῷ Γηρσωνί· τῷ Λε-

v. 7. in Rom. υἱοὶ σαμαΐ. ὀθνὶ, καὶ ῥαφαὴλ, καὶ ἀβὴδ, καὶ ἐλζαβὰθ, καὶ ἀχιοὺδ, υἱοὶ δυνατοὶ ἐλιοῦ, καὶ σαβαχία, καὶ ἰσβακώμ. v. 8. οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ υἱοὶ αὐτῶν) οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν. ibid. Ἀβδοδόμ.) ἀβδεδόμ. v. 9. Μεσολλεμίᾳ) μοσολλεμίᾳ. ibid. δεκαοκτὼ καὶ δ.) δεκακαοκτὼ δυνατοί. v. 10. Ὀσᾷ ἀπὸ τῶν) ὀσᾷ τῶν. ibid. ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ) αὐτῷ deest. v. 11. Χελκείας) χελκίας. ibid. Ταβελίας) ταβλαὶ. ib. δεκατρεῖς.) τρισκαίδεκα. v. 12. ἡ διαίρεσις) αἱ διαιρέσεις. v. 14. κατὰ ἀνατολὰς) πρὸς ἀνατολὰς. ibid. υἱῷ Ἰωίας) υἱοὶ σωὰζ. v. 15. Ἀβδοδὸμ) ἀβδεδὸμ. ibid. Ἀσαφείν.) ἐσεφίμ. v. 16. Τῷ Σεφιεὶμ, τῷ Ὀσᾷ) εἰς δεύτερον τῷ ὀσᾷ. ibid. τοῦ παστοφορίου) absque articulo. ib. Φυλακῆς.) Φυλακὴ κατέναντι Φυλακῆς. v. 17. Κατ' ἀνατολὰς) πρὸς ἀνατολὰς. ibid. τέσσαρες. καὶ εἰς τὸν Ἀσαφεὶν δύο δύο.) τέσσαρες. νότον τῆς ἡμέρας τέσσαρες. καὶ εἰς τὸν ἐσεφὶμ δύο. v. 18. Ἰὰς) ὀσᾷ. ibid. πρὸς δυσμὰς) πρὸς δυσμαῖς, bis. ib. Ἐσεφεὶμ) ἐσεφὶμ. v. 19. Κορὲ) τοῦ κορὲ. v. 21. Λεδὰν, υἱοὶ) λαδὰν οὗτοι, υἱοί.

Digitized by Google

16. ὁ ἕνατος Ματθανίας, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

17. ὁ δέκατος Σεμεΐ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα.

18. ὁ ἑνδέκατος Ἐζρηὴλ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

19. ὁ δωδέκατος Ἀσαβία, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

20. ὁ τρισκαιδέκατος Σουβαὴλ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

21. ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος Ματθίας, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

22. ὁ πεντεκαιδέκατος Ἱερεμωὺθ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

23. ὁ ἑκκαιδέκατος Ἀνανίας, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

24. ὁ ἑπτακαιδέκατος Ἰεσβακατὰν, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

25. ὁ ὀκτωκαιδέκατος Ἀνανὶ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

26. ὁ ἐννεακαιδέκατος Μελκηὶ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

27. ὁ εἰκοστὸς Ἐλιαὴθ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

28. ὁ εἰκοστὸς καὶ πρῶτος Ἰεθιρὶ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

29. ὁ εἰκοστὸς δεύτερος Γεδδελθὶ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

30. ὁ τρίτος καὶ εἰκοστὸς Μααζιὼθ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα·

31. ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστὸς Ῥωμεθμιέζερ, υἱοὶ αὐτῆ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ δώδεκα.

ΚΕΦ. Κϛ'. XXVI.

ΚΑΙ διαίρεσις τῶν πυλῶν υἱοῖς Κορὲ, Μοσολλαμ υἱὸς Κωρὴ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσάφ.

2. Καὶ τῷ Μασελλαμίᾳ υἱοὶ, Ζαχαρίας ὁ πρωτότοκος, Ἰαδιὴλ ὁ δεύτερος, Ζαβαδίας ὁ τρίτος, Ναθαναὴλ ὁ τέταρτος,

3. Ἰωνυηλαολαὶμ ὁ πέμπτος, Ἰωανὰν ὁ ἕκτος, Ἐλιωηναῖ ὁ ἕβδομος.

4. Καὶ τῷ Ἀβδοδὲμ υἱοὶ, Σαμαίας ὁ πρωτότοκος, Ἰωζαβαὸ ὁ δεύτερος, Ἰωαὰ ὁ τρίτος, Σαχιὰρ ὁ τέταρτος, Ναθαναὴλ ὁ πέμπτος,

5. Ἀμιὴλ ὁ ἕκτος, Ἰσσάχαρ ὁ ἕβδομος, Φολλαθὶ ὁ ὄγδοος, ὅτι εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ Θεός.

6. Καὶ τῷ Σαμαίᾳ υἱῷ αὐτῆ ἐτέχθησαν υἱοὶ, τῷ πρωτοτόκῳ Ῥωσαὶ εἰς τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτῆ, ὅτι δυνατοὶ ἦσαν.

v. 16. ἕνατος) ἔνατος. v. 17. Σεμεΐ) σεμεΐν. v. 18. Ἐζρηὴλ) ἐσρηὴλ. v. 21. Ματθίας) ματθθίας. v. 23. Ἀνανίας) ἀνανία. v. 24. Ἰεσβακατὰν) ἰεσβατακά. v. 25. Ἀνανὶ) ἀνανίας. v. 26. Μελκηὶ) μαλκηὶ. v. 27. Ἐλιαὴθ) ἐλιαθὶ. v. 28. ὁ εἰκοστὸς καὶ πρῶτος Ἰεθιρὶ) ὁ εἰκοστὸς πρῶτος αἰθηρὶ. v. 29. Γεδδελθὶ) γοδελαθὶ. v. 30. ὁ τρίτος καὶ εἰκ. Μααζιὼθ) ὁ εἰκοστὸς τρίτος μεαζὼθ. v. 31. ὁ τέταρτος καὶ εἰκ. Ῥωμεθμιέζερ) ὁ εἰκοστὸς τέταρτος ῥωμεντιέζερ. ibid. καὶ οἱ ἀδελφοὶ) καὶ ἀδελφοὶ. CAP. XXVI. v. 1. in *Rom.* Καὶ εἰς διαιρέσεις τῶν πυλῶν υἱοὶ κορὲμ μοσελλαμία ἐκ τῶν υἱῶν ασάφ. v. 2. Μασελλαμίᾳ υἱοὶ) μοσελλαμίᾳ υἱὸς. ibid. Ζαβαδίας) ζαβαδία. ib. Ναθαναὴλ) ἰονυὴλ. v. 3. Ἰωνυηλαολαὶμ) ἰωλαὶμ. ibid. Ἰωανὰν) ἰωαθὰν. ib. Ἐλιωηναῖ) Ἐλιωναὶ. ib. ὁ ἕβδομος.) adjicit, *ἀβδιὴλ ὁ ὄγδοος.* v. 4. Ἀβδοδὲμ υἱοὶ, Σαμαίας) ἀβδιὴλ υἱοὶ σαμαίας. ibid. Ἰωζαβαὸ) ἰωζαβαὲ. ib. Ἰωαὰ) ἰωαθ. ib. Σαχιὰρ) σαχὰρ. v. 5. Φολλαθὶ) φελαθὶ. v. 6. Σαμαίᾳ) σαμαίᾳ. ibid. τῷ πρωτοτόκῳ) τὸ πρωτοτόκια.

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

ΚΑΙ ἔστησε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως, εἰς τὰ ἔργα τοὺς υἱοὺς Ἀσὰφ, καὶ Αἰμὰν, καὶ Ἰδιθοὺμ τοὺς ἀποφθεγγομένους ἐν κινύραις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κυμβάλοις. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν ἐργαζομένων ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν.

2. Υἱοὶ Ἀσάφ· Ζακχοὺρ, καὶ Ἰωσὴφ, καὶ Ναθανίας, καὶ Ἰεσιήλ· υἱοὶ Ἀσὰφ ἐχόμενα τοῦ βασιλέως.

3. Τῷ Ἰδιθούμ· υἱοὶ Ἰδιθοὺμ, Γοδολίας, Σουρὶ, καὶ Ἰεειὰ, καὶ Σεμεῒ, καὶ Ἀσαβίας, καὶ Ματταθίας, ἓξ μετὰ τὸν πατέρα αὐτῶν Ἰδιθοὺν ἐν κινύρᾳ ἀνακρουόμενοι ἐξομολόγησιν καὶ αἴνεσιν τῷ Κυρίῳ.

4. Τῷ Αἰμάν· υἱοὶ Αἰμὰν, Βοκκίας, καὶ Ματθανίας, καὶ Ὀζιὴλ, καὶ Σουβαὴλ, καὶ Ἰεριμοὺθ, καὶ Ἀνανίας, καὶ Ἀνανὶ, καὶ Ἐλιαθὰ, καὶ Γεδολλαθὶ, καὶ Ῥωμεμθὶ Ἔζερ, καὶ Σεβακαιτὰν, καὶ Μεθλαθὶ, καὶ Ἰωεθιρὶ, καὶ Μααζιώθ.

Μεαλωθὶ

5. Πάντες οὗτοι υἱοὶ τῷ Αἰμὰν τῷ ἀνακρουομένῳ τῷ βασιλεῖ ἐν λόγοις Θεοῦ, ὑψῶσαι κέρας. Καὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τῷ Αἰμὰν υἱοὺς δεκατέσσαρας, καὶ θυγατέρας τρεῖς.

6. Πάντες οὗτοι μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν ὑμνῳδοῦντες ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις, * ἐχόμενα τοῦ βασιλέως, καὶ Ἀσὰφ, καὶ Ἰδιθοὺν, καὶ Αἰμάν.

7. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, δεδιδαγμένοι ἄδειν Κυρίῳ, πᾶς συνιὼν, διακόσιοι ὀγδοηκονταοκτώ.

8. Καὶ ἔβαλον καὶ αὐτοὶ κλήρους ἐφημεριῶν κατὰ τὸν μικρὸν, καὶ κατὰ τὸν μέγαν τελείων καὶ μανθανόντων.

9. Καὶ ἐξῆλθεν ὁλόκληρος ὁ πρῶτος υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἀδελφῶν αὐτοῦ, τῷ Ἀσὰφ τοῦ Ἰωσὴφ. Γοδολίας· ὁ δεύτερος Ἡνία, ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ υἱοὶ αὐτοῦ δώδεκα·

10. ὁ τρίτος Ζακχοὺρ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα·

11. ὁ τέταρτος Ἰεσδρὶ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα·

12. ὁ πέμπτος Ναθανίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.

13. ὁ ἕκτος Κοκκίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.

14. ὁ ἕβδομος Ἰσρεηλὰ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.

15. ὁ ὄγδοος Ἰσίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα·

16. ὁ ἔνα-

CAP. XXV. v. 1. Ἰδιθὴμ) ἰδιθὴν, passim. v. 2. Ζακχοὺρ) σακχὴρ. ibid. καὶ Ἰωσὴφ) ἰωσήφ. ib. Ἰεσιὴλ) ἐραήλ. ib. ἐχόμενα) ἐχόμενος. v. 3. Σουρὶ, καὶ Ἰεειὰ, καὶ Σεμεῒ) καὶ σουρὶ, καὶ ἰσέας. ibid. Ματταθίας) ματθαθίας. v. 4. Βοκκίας) βουκίας. ibid. Ἰεριμοὺθ) ἱεριμώθ. ib. Ἀνανὶ) ἀνὰν. ib. Γεδολλαθὶ - - fin.) γοδολλαθὶ, καὶ ῥωμετθιέζερ, καὶ ἰεσβασακὰ, καὶ μαλλαθὶ, καὶ ὠθηρὶ, καὶ μεαζώθ. v. 5. δεκατέσσαρας) τέσσαρεσκαίδεκα. v. 6. οἴκῳ Κυρίου) οἴκῳ θεοῦ. ibid. κινύραις, ἐχόμενα) κινύραις εἰς τὴν δουλείαν οἴκου τοῦ θεοῦ ἐχόμενα. v. 7. μετὰ τῶν ἀδελφῶν) μετὰ τοὺς ἀδελφοὺς. ibid. ὀγδοηκονταοκτώ.) ὀγδοήκοντα καὶ ὀκτώ. v. 9. ὁλόκληρος) ὁ κλῆρος. ibid. Ἡνία - - fin.) ἡνεία, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκαδύο. v. 10. δώδεκα) δεκαδύο, hæc differentia occurrit per omnes reliquos versus hujus Capitis. v. 11. Ἰεσδρὶ) ἰεσρὶ. v. 12. Ναθανίας) νάθαν. v. 13. Κοκκίας) βουκίας. v. 14. Ἰσρεηλὰ) ἰσεριήλ. v. 15. Ἰσίας) ἰωσία.

Digitized by Google

9. τῷ Μελχίᾳ ὁ πέμπτος, τῷ Μειαμεὶν ὁ ἕκτος,

10. τῷ Ἀκκὼς ὁ ἕβδομος, τῷ Ἀβίᾳ ὁ ὄγδοος,

11. τῷ Ἰησοῦ ὁ ἔνατος, τῷ Σεχενίᾳ ὁ δέκατος,

12. τῷ Ἐλιασεὶβ ὁ ἑνδέκατος, τῷ Ἐλιακεὶμ ὁ δωδέκατος,

13. τῷ Ὀφφᾷ ὁ τρισκαιδέκατος, τῷ Ἰσβαὰλ ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος,

14. τῷ Βελγὰ ὁ πεντεκαιδέκατος, τῷ Ἐμμὴρ ὁ ἑκκαιδέκατος,

15. τῷ Ἰεζεὶρ ὁ ἑπτακαιδέκατος, τῷ Ἀφεσσὴ ὁ ἀκτωκαιδέκατος,

16. τῷ Φεθείᾳ ὁ ἐννεακαιδέκατος, τῷ Ἐζεκὴλ ὁ εἰκοστὸς,

17. τῷ Ἰαχεὶν ὁ εἷς καὶ εἰκοστὸς, τῷ Γαμουὴλ ὁ δεύτερος καὶ εἰκοστὸς,

18. τῷ Δαλαίᾳ ὁ τρίτος καὶ εἰκοστὸς, τῷ Μοοζὰλ ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστός.

19. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ τὴν λειτουργείαν αὐτῶν, τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς οἶκον Κυρίου, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν, διὰ χειρὸς Ἀαρὼν πατρὸς αὐτῶν, ὡς ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ.

20. Καὶ τοῖς υἱοῖς Λευὶ τοῖς καταλοίποις, τοῖς υἱοῖς Ἀμράμ· Σουβαὴλ, Ἰαδαία, Ἀραδεία.

21. Τῷ Ῥαβαβίᾳ, ὁ ἄρχων Ἰεσίας.

22. Καὶ τῷ Ἰσσαρὶ, Σαλωμώθ· τοῖς υἱοῖς Σαλωμὼθ, Ἰνάθ.

23. Καὶ υἱοὶ Ἰεδιοῦ· Ἀμαρίας ὁ δεύτερος, Ἰαζιὴλ ὁ τρίτος, Ἰεκεμία ὁ τέταρτος.

24. Υἱοὶ Ὀζιὴλ, Μιχά· Υἱοὶ Μιχὰ, Σαμήρ.

25. Ἀδελφοῖς Μιχὰ, Ἰσία. Υἱοὶ Ἰσία, Ζαχαρίας.

26. Υἱοὶ Μεραρί· Μοολὶ, καὶ Μουσί· Υἱοὶ Ὀζία, υἱοὶ Βοννὶ,

27. υἱοὶ Μεραρὶ τῷ Ὀζίᾳ· υἱοὶ αὐτοῦ, Ἰσσοὰμ, καὶ Ζακχὺρ, καὶ Ὠβδί.

28. Τῷ Μοολὶ Ἐλεάζαρ.

29. Τῷ Κείς· υἱοὶ τοῦ Κεὶς, Ἰραμαήλ.

30. Καὶ υἱοὶ τοῦ Μουσὶ, Μοολὶ, καὶ Ἐδὲρ, καὶ Ἰεριμώθ. Οὗτοι υἱοὶ τῶν Λευιτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.

31. Καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ κλήρους καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν υἱοὶ Ἀαρὼν, ἐναντίον τοῦ βασιλέως, καὶ Σαδὼκ, καὶ Ἀχιμέλεχ, καὶ ἀρχόντων πατριῶν τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, * πατριαὶ Ἀρὼς, καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ νεώτεροι.

v. 9. Μειαμεὶν) μειαμὶν. v. 10. Ἀκκὼς) κὼς. v. 11. ἔνατος) ἔννατος. v. 12. Ἐλιασεὶβ) ἐλιαβί. ibid. Ἐλιακεὶμ) ἰακὶμ. v. 13. Ὀφφᾷ) ὀπφᾷ. ibid. Ἰσβαὰλ) ἰεσβαάλ. v. 15. Ἰεζεὶρ) χηζὶν. ibid. Ἀφεσσὴ) ἀφεσὴ. v. 16. Φεθείᾳ) φεταίᾳ. v. 17. Ἰαχεὶν) ἀχὶμ. ibid. Γαμουὴλ) γαμοὺλ. v. 18. Δαλαίᾳ) ἀδαλλαὶ. ibid. Μοοζὰλ) μαασαὶ. v. 20. Ἀμράμ· Σουβαὴλ, Ἰαδαία, Ἀραδεία.) ἀμβράμ σαβαὴλ. τοῖς υἱοῖς σαβαὴλ ἰεδία. v. 21. Ἰεσίας) abest. v. 22. Ἰσσαρὰ) ἰσσαρὶ. ibid. Ἰνάθ.) ἰάθ. v. 23. Καὶ υἱοὶ Ἰεδιοῦ· Ἀμαρίας) υἱοὶ ἐκδιοῦ, ἀμαδία. ibid. Ἰεκεμία) ἰεκμοάμ. v. 24. Υἱοὶ Ὀζιὴλ) τοῖς υἱοῖς ὀζιὴλ. v. 25. Ἀδελφοῖς) ἀδελφὸς. ibid. υἱοὶ Ἰσία) υἱὸς ἰσία. ib. Ζαχαρίας) ζαχαρία. v. 26. καὶ Μουσί·) καὶ ὁ μουσί. ibid. υἱοὶ Βοννὶ) deest. v. 27. υἱοὶ Μεραρὶ) τοῦ μεραρί. ibid. Ἰσσοὰμ) ἰσοὰμ. ib. Ζακχὺρ, καὶ Ὠβδί.) σακχοὺρ, καὶ ἀβαΐ. v. 28. Ἐλεάζαρ.) adjicit καὶ Ἰθάμαρ. καὶ ἀπέθανεν Ἐλεάζαρ καὶ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοί. v. 29. Κεὶς) κὶς, passim. ib. Ἰραμαὴλ) ἱεραμεὴλ. v. 31. καὶ ἀρχόντων πατριῶν) καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν. ibid. πατριαὶ Ἀρὼς) πατριάρχαι ἀραὰβ.

Digitized by Google

ρων τῷ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ Κυρίου ἐπὶ τὰς αὐλὰς, καὶ ἐπὶ τὰ παστοφόρια, καὶ ἐπὶ τὸν καθαρισμὸν τῶν πάντων ἁγίων, καὶ [ἐπὶ τὰ ἔργα λειτουργείας οἴκου τοῦ Θεοῦ.

29. Καὶ εἰς τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, καὶ εἰς τὴν σεμίδαλιν τῆς θυσίας, καὶ εἰς τὰ λάγανα τὰ ἄζυμα, καὶ εἰς τήγανον, καὶ εἰς τὴν πιφραμένην, καὶ εἰς πᾶν μέτρον,

30. καὶ τοῦ στῆναι πρωὶ τοῦ αἰνεῖν, καὶ ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ, καὶ ὅτως τοσπέρας.

31. Καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἀναφερομένων ὁλοκαυτωμάτων τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν ταῖς νεομηνίαις, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς, κατὰ ἀριθμὸν, κατὰ τὴν κρίσιν ἐπ' αὐτοῖς διαπαντὸς τῷ Κυρίῳ.

32. Καὶ φυλάξουσι φυλακὰς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὴν φυλακὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὰς φυλακὰς υἱῶν Ἀαρὼν ἀδελφῶν αὐτῶν, τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ Κυρίου.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΚΑΙ τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν διαιρέσεις· υἱοὶ Ἀαρὼν· Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ, Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ.

2. Καὶ ἀπέθανε Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ ἐναντίον τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἦσαν αὐτοῖς· καὶ ἱεράτευσεν Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ υἱοὶ Ἀαρών.

3. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς Δαυὶδ, καὶ Σαδὼκ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐλεάζαρ, καὶ Ἀχιμέλεχ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰθάμαρ, κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν, κατὰ τὴν λειτουργείαν αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.

4. Καὶ εὑρέθησαν υἱοὶ Ἐλεάζαρ πλείους εἰς ἄρχοντας τῶν δυνατῶν παρὰ τοὺς υἱοὺς Ἰθάμαρ. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς, τοῖς υἱοῖς Ἐλεάζαρ ἄρχοντας εἰς οἴκους πατριῶν ἑκκαίδεκα, καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰθάμαρ κατ' οἴκους πατριῶν ὀκτώ.

5. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς κατὰ κλήρους τούτους πρὸς τούτους, ὅτι ἦσαν ἄρχοντες τῶν ἁγίων, καὶ ἄρχοντες Κυρίου ἐν τοῖς υἱοῖς Ἐλεάζαρ, καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰθάμαρ.

6. Καὶ ἔγραψεν αὐτοὺς Σαμμαΐας υἱὸς Ναθαναὴλ ὁ γραμματεὺς, ἐκ τῆς Λευὶ, κατέναντι τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ Σαδὼκ τοῦ ἱερέως, καὶ Ἀχιμέλεχ υἱοῦ Ἀβιάθαρ, καὶ ἀρχόντες τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν οἴκου πατριᾶς, εἷς εἷς τῷ Ἐλεάζαρ, καὶ εἷς εἷς τῷ Ἰθάμαρ.

7. Καὶ ἐξῆλθεν ὁλόκληρος ὁ πρῶτος τῷ Ἰαριὶβ, τῷ Ἰδεΐα ὁ δεύτερος,

8. τῷ Χαρὶμ ὁ τρίτος, τῷ Σεωρὶν ὁ τέταρτος,

9. τῷ

v. 29. εἰς τοὺς ἄρτους) præfigit καὶ. ibid. προθέσεως, εἰς) προθέσεως, καὶ εἰς. v. 30. ἐξομολογεῖσθαι) præmittit καὶ. ibid. ὅτως) οὕτω. v. 32. φυλακὰς) τὰς φυλακάς. ibid. μαρτυρίου) adjicit, καὶ τὴν φυλακὴν τοῦ ἁγίου. CAP. XXIV. v. 1. in *Rom.* Καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν διαιρέσει ναδὰβ καὶ ἀβιοὺδ, καὶ ἐλεάζαρ καὶ ἰθάμαρ. v. 4. υἱοὶ) οἱ υἱοὶ. ibid. ἑκκαίδεκα, καὶ τοῖς) καὶ abeſt. v. 6. Σαμμαΐας) σαμαΐας. ibid. Σαδὼκ τοῦ ἱερέως) σαδὼκ ὁ ἱερεύς. ib. υἱοῦ Ἀβιάθαρ) υἱὸς ἀβιάθαρ. v. 7. ὁλόκληρος) ὁ κλῆρος. ibid. Ἰαριὶβ, τῷ Ἰδεΐα) ἰωαρὶμ, τῷ ἰεδίᾳ. v. 8. Χαρὶμ) χαρὶβ. ibid. Σεωρὶν) σεωρὶμ.

Digitized by Google

7. καὶ τῷ Γηρσὼν (τῷ) Λεαδὰν, καὶ (τῷ) Σεμεΐ·

υἱῷ 8. υἱοὶ Λεαδὰν· ὁ ἄρχων Ἰεϊὴλ, καὶ Ζαιθὸμ, καὶ Ἰωὴλ, τρεῖς·

9. καὶ υἱοὶ Σεμεΐ· Σαλωμεὶθ, καὶ Ἀζιὴλ, καὶ Ἀρὰν, τρεῖς· ἔτοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῷ Λεαδάν.

10. Καὶ τοῖς υἱοῖς Σεμεΐ, Ἰὲθ, καὶ Ζιζὰ, καὶ Ἰωὰς, καὶ Βαριὰ· οὗτοι υἱοὶ Σεμεΐ τέσσαρες.

11. Καὶ ἦν Ἰὲθ ὁ ἄρχων, καὶ Ζιζὰ ὁ δεύτερος· καὶ Ἰωὰς, καὶ Βαριὰ οὐκ ἐπληθύναν υἱοὺς, καὶ ἐγένοντο εἰς οἶκον πατριᾶς εἰς ἐπίσκεψιν μίαν.

12. Υἱοὶ Καάθ· Ἀμβρὰμ καὶ Ἰσσαὰρ, Χεβρὼν καὶ Ὀζιὴλ, τέσσαρες.

13. Υἱοὶ Ἀμβρὰμ· Ἀαρὼν, καὶ Μωϋσῆς· καὶ διεχάλη Ἀαρὼν τᾶ ἁγιασθῆναι ἅγια ἁγίων, αὐτὸς, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτᾶ ἕως αἰῶνος, τᾶ θυμιᾶν ἐναντίον τᾶ Κυρίου, λειτουργεῖν καὶ ἐπεύχεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτᾶ ἕως αἰῶνος.

14. Καὶ Μωϋσῆς ἄνθρωπος τᾶ Θεᾶ, υἱοὶ αὐτᾶ ἐκλήθησαν εἰς Φυλὴν τᾶ Λευΐ.

15. Υἱοὶ Μωϋσῆ· Γηρσὰμ, καὶ Ἐλιέζερ.

16. Υἱοὶ Γηρσάμ· Σεβουὴλ ὁ ἄρχων.

17. Καὶ ἦσαν υἱοὶ τῶ Ἐλιέζερ, Ῥααβιὰ ὁ ἄρχων· καὶ οὐκ ἦσαν τῷ Ἐλιέζερ υἱοὶ ἕτεροι. Καὶ υἱοὶ Ῥααβιὰ ἠυξήθησαν εἰς ὕψος.

18. Υἱοὶ Ἰσσαάρ· Σαλεμεὶθ ὁ ἄρχων.

19. Υἱοὶ Χεβρών· Ἰερειὰ ὁ ἄρχων, Ἀμαριὰ ὁ δεύτερος, Ἰαζιὴλ ὁ τρίτος, Ἰεκεμίας ὁ τέταρτος.

20. Υἱοὶ Ὀζιήλ· Μιχαὰ ὁ ἄρχων, καὶ Ἰεσσιὰ ὁ δεύτερος.

21. Υἱοὶ Μεραρί· Μοολὶ, καὶ Μουσί. Υἱοὶ Μοολί· Ἐλεάζαρ, καὶ Κείς. Ἐλιάζαρ

22. Καὶ ἀπέθανεν Ἐλεάζαρ, καὶ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοὶ, ἀλλ' ἢ θυγατέρες· καὶ ἔλαβον αὐτὰς υἱοὶ Κεὶς ἀδελφοὶ αὐτῶν.

23. Υἱοὶ Μουσί· Μοολὶ, καὶ Ἐδὲρ, καὶ Ἰαριμωὴθ, τρεῖς.

24. Οὗτοι υἱοὶ Λευὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, ἄρχοντες τῶν πατριῶν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν, κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὀνομάτων, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, ποιοῦντες τὰ ἔργα λειτουργείας οἴκου Κυρίου ἀπὸ εἰκοσαετᾶς καὶ ἐπάνω.

25. Ὅτι εἶπε Δαυὶδ· κατέπαυσε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐτᾶ, καὶ τῷ Ἰσ-κατεσκήνωσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ ἕως αἰῶνος. ραὴλ

26. Καὶ οἱ Λευῖται οὐκ ἦσαν αἴροντες τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτᾶς εἰς τὴν λειτουργείαν αὐτᾶς·

27. ὅτι ἐν τοῖς λόγοις Δαυὶδ τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς (τῶν Λευιτῶν) υἱῶν Λευὶ ἀπὸ εἰκοσαετᾶς καὶ ἐπάνω·

28. ὅτι ἔστησεν αὐτὸς ἐπὶ χεῖρα Ἀα-ρὼν

v. 7. in *Rom.* καὶ τῷ γεδὼν, ἰδὼν καὶ σεμεΐ. v. 8. in *Rom.* υἱοὶ τῷ ἰδὼν ἄρχων Ἰεϊὴλ, καὶ ζηθὼν, καὶ ἰωὴλ, τρεῖς. v. 9. in *Rom.* υἱοὶ σεμεΐ, καὶ σαλωμεὶθ, ἀεϊὴλ, καὶ δὰν, τρεῖς. οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν τῶν ἰδὼν. v. 10. Ζιζὰ) addit, καὶ ἰωὰς, καὶ βαριά. v. 11. Βαριὰ) βαριὰ. v. 12. Ἀμ-βρὰμ καὶ Ἰσσαὰρ) ἀμβρὰμ, ἰσσαὰρ. ibid. καὶ Ὀζιὴλ) καὶ deeſt. v. 13. Ἀμβρὰμ) ἀμβρὰμ. v. 17. Ῥααβιὰ) ῥαβία, bis. v. 18. in *Rom.* Υἱοὶ Ἰσσαὰρ, σαλωμεὶθ ὁ ἄρχων. v. 19. Ἰαζιὴλ) ἰεζιὴλ. v. 20. Ἰεσσιὰ) ἰσσὶ. v. 21. καὶ Μουσί.) καὶ ὁ μουσί. ibid. Ἐλεάζαρ, καὶ Κείς.) ἐλεάζαρ καὶ κίς. v. 24. ὀνομάτων, κατὰ) ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ. v. 25. ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ λαῷ) ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ τῷ λαῷ. v. 26. πάντα τὰ) transpolita. v. 27. τῶν Λευιτῶν) υἱῶν. v. 28. ἐπὶ χεῖρα) ἐπὶ χειρί.

Digitized by Google

ραηλ, καὶ τῷ Φυλάσσεσθαι, καὶ τῷ ποιεῖν τὸν νόμον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου.

13. Τότε εὐοδωθήσῃ, ἐὰν φυλάξῃς τοῦ ποιεῖν τὰ προστάγματα, καὶ τὰ κρίματα ἃ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ ἐπὶ Ἰσραήλ· ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε, μὴ φοβοῦ, μηδὲ πλοηθῇς.

14. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κατὰ τὴν πλαχείαν μου ἡτοίμασα εἰς οἶκον Κυρίου χρυσίου ταλάντων ἑκατὸν χιλιάδας, καὶ ἀργυρίου ταλάντων χιλίας χιλιάδας, καὶ χαλκὸν, καὶ σίδηρον, ὃ οὐκ ἔστι σταθμὸς, ὅτι εἰς πλῆθός ἐστι· καὶ ξύλα, καὶ λίθους ἡτοίμασα, καὶ πρὸς ταῦτα πρόσθες.

15. Καὶ μετὰ σοῦ πρόσθες εἰς πλῆθος ποιούντων ἔργα, τεχνῖται, καὶ οἰκοδόμοι λίθων, καὶ τέκτονες ξύλων, καὶ πᾶς σοφὸς ἐν παντὶ ἔργῳ,

16. Ἐν χρυσίῳ, ἐν ἀργυρίῳ, καὶ ἐν χαλκῷ, καὶ ἐν σιδήρῳ, οὐκ ἔστιν ἀριθμός. ἀνάστηθι καὶ ποίει, καὶ Κύριος μετὰ σοῦ.

παισὶν 17. Καὶ ἐνετείλατο Δαυὶδ τοῖς πᾶσιν ἄρχουσιν Ἰσραὴλ ἀντιλαβέσθαι τῷ Σαλωμὼν υἱῷ αὐτοῦ.

18. Οὐχὶ Κύριος μεθ' ὑμῶν; καὶ ἀνέπαυσεν ὑμᾶς κυκλόθεν, ὅτι ἔδωκεν ἐν ὑμῶν χειρί μου τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, καὶ ὑπετάγη ἡ γῆ ἐναντίον Κυρίου, καὶ ἐναντίον τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

19. Νῦν δότε καρδίας ὑμῶν καὶ ψυχὰς ὑμῶν τοῦ ζητῆσαι τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ ἐγέρθητε, καὶ οἰκοδομήσατε ἁγίασμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, τοῦ εἰσενέγκαι τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου, καὶ σκεύη τὰ ἅγια τοῦ Θεοῦ εἰς οἶκον τὸν οἰκοδομούμενον τῷ ὀνόματι Κυρίου.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΚΑΙ Δαυὶδ πρεσβύτης, καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ ἐβασίλευσε Σαλωμὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ.

2. Καὶ συνήγαγε πάντας τοὺς ἄρχοντας Ἰσραὴλ, καὶ τοὺς ἱερεῖς, καὶ τοὺς Λευίτας.

3. Καὶ ἠριθμήσαν οἱ Λευῖται ἀπὸ τριακονταετοῦς καὶ ἐπάνω, καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν εἰς ἄνδρας τριάκοντα καὶ ὀκτὼ χιλιάδας.

4. ἀπὸ τούτων ἐργοδιῶκται ἐπὶ τὰ ἔργα οἴκου Κυρίου εἰκοσιτέσσαρες χιλιάδες, καὶ γραμματεῖς, καὶ κριταὶ ἑξακισχίλιοι·

5. καὶ τέσσαρες χιλιάδες πυλωροὶ, καὶ τέσσαρες χιλιάδες αἰνοῦντες τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς ὀργάνοις οἷς ἐποίησαν τοῦ αἰνεῖν τῷ Κυρίῳ.

6. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς Δαυὶδ ἐφημερίας τοῖς υἱοῖς Λευὶ, τῷ Γηρσών, Καάθ, καὶ Μεραρί·

7. καὶ

---

v. 13. εὐοδωθήσῃ) εὐοδώσει. v. 16. ἐν ἀργυρίῳ, ἐν χαλκῷ καὶ σιδήρῳ) καὶ ἀργυρίῳ χαλκῷ, καὶ ἐν σιδήρῳ. v. 17. τοῖς παισὶν ἄρχ.) τοῖς πᾶσιν ἄρχουσιν. v. 18. ἐν χερσὶ ὑμῶν) ἐν χερσὶν ὑμῶν. ibid. ἐναντίον τοῦ λαοῦ) absque articulo. v. 19. ἁγίασμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ) ἁγίασμα τῷ θεῷ. CAP. XXIII. v. 1. ἀντ' αὐτοῦ) ἀνθ' αὐτοῦ. v. 2. πάντας τοὺς) transposita. v. 4. ἀπὸ τούτων ἐργοδιῶκται ἐπὶ τὰ ἔργα οἴκου) ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν ἐπὶ τὰ ἔργα οἴκου κυρίου. v. 5. ἐν τοῖς ὀργάνοις οἷς ἐποίησαν) ἐν ὀργάνοις οἷς ἐποίησεν. v. 6. Γηρσὼν) γεδσὼν, passim. ibid. Μεραρὶ) καὶ μεραρί.

Digitized by Google

ἐν ἄλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου, καὶ ἐθυσίασεν ἐκεῖ.

29. Καὶ σκηνὴ Κυρίου ἣν ἐποίησε Μωυσῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν Βαμὰ τῇ ἐν Γαβαωνί.

30. Καὶ οὐκ ἠδύνατο Δαυὶδ τοῦ πορευθῆναι ἔμπροσθεν αὐτοῦ τοῦ ζητῆσαι τὸν Θεὸν, ὅτι κατέσπευσεν ἀπὸ προσώπου τῆς ῥομφαίας ἀγγέλου Κυρίου.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΚΑΙ εἶπε Δαυὶδ· οὗτός ἐστιν ὁ οἶκος Κυρίου τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦτο τὸ θυσιαστήριον εἰς ὁλοκαύτωσιν τῷ Ἰσραήλ.

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ συναγαγεῖν πάντας τοὺς προσηλύτους τοὺς ἐν γῇ Ἰσραήλ, καὶ κατέστησε λατόμους λατομῆσαι λίθους ξυστοὺς τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ Θεῷ.

3. Καὶ σίδηρον πολὺν εἰς τοὺς ἧλους τῶν θυρωμάτων, καὶ τῶν πυλῶν, καὶ τοὺς σφηκοῦς ἡτοίμασε Δαυὶδ, καὶ χαλκὸν εἰς πλῆθος, οὐκ ἦν σταθμός.

4. Καὶ ξύλα κέδρινα, οὐκ ἦν ἀριθμός· ὅτι ἐφέροσαν οἱ Σιδώνιοι, καὶ οἱ Τύριοι ξύλα κέδρινα εἰς πλῆθος τῷ Δαυίδ.

5. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· Σαλωμὼν ὁ υἱός μου παιδάριον ἁπαλὸν, καὶ ὁ οἶκος τοῦ οἰκοδομῆσαι τῷ Κυρίῳ εἰς μεγαλωσύνην ἄνω, εἰς ὄνομα, καὶ εἰς δόξαν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἑτοιμάσω αὐτῷ. Καὶ ἡτοίμασε Δαυὶδ εἰς πλῆθος ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς αὐτοῦ.

6. Καὶ ἐκάλεσε Σαλωμὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ.

7. Καὶ εἶπε Δαυὶδ Σαλωμών· τέκνον, ἐμοὶ ἐγένετο ἐπὶ ψυχῇ τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίῳ Θεοῦ·

8. καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ λόγος Κυρίου, λέγων· αἷμα εἰς πλῆθος ἐξέχεας, καὶ πολέμους μεγάλους ἐποίησας, οὐκ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ ὀνόματί μου, ὅτι αἵματα πολλὰ ἐξέχεας ἐπὶ τῆς γῆς ἐναντίον ἐμοῦ·

9. ἰδοὺ υἱὸς τικτεταί σοι, οὗτος ἔσται ἀνὴρ ἀναπαύσεως, καὶ ἀναπαύσω αὐτὸν ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κυκλόθεν, ὅτι Σαλωμὼν ὄνομα αὐτῷ, καὶ εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν δώσω ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ.

10. Οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ οὗτος ἔσται μοι εἰς υἱόν, κἀγὼ αὐτῷ ἔσομαι εἰς πατέρα, καὶ ἀνορθώσω θρόνον βασιλείας αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος.

11. Καὶ νῦν, υἱέ μου, ἔσται μετὰ σοῦ Κύριος, καὶ εὐοδώσει, καὶ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ Κυρίῳ Θεῷ σου, ὡς ἐλάλησε περὶ σοῦ.

12. Ἀλλ' ἢ δώῃ σοι σοφίαν καὶ σύνεσιν Κύριος, καὶ κατισχύσαι σε ἐπὶ Ἰσραὴλ,

---

v. 29. τῇ ἐν Γαβαωνί·) ἐν Γαβαών. v. 30. ἠδύνατο) ἐδύνατο ibid. ζητῆσαι) τοῦ ζητῆσαι. ib. ὅτι κατέσπευσεν) ὅτι ἐκατέσπευσεν. CAP. XXII. v. 1. οἶκος τοῦ Θεοῦ) οἶκος κυρίου τοῦ Θεοῦ. v. 2. προσηλύτους τοὺς ἐν) προσηλύτους τοὺς ἐν. v. 6. οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ.) οἶκον τῷ κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ. v. 8. ἐγένετο ἐπ' ἐμέ) ἐγένετο μοι. ibid. ἐπὶ τῆς γῆς) ἐπὶ τὴν γῆν. v. 10. ἔσομαι) abeſt.

λος Κυρίε ἑστὼς ἐν τῷ ἅλῳ Ὀρνὰ τῦ Ἰεβυσαίου,

16. καὶ ἐπῆρε Δαυὶδ τὲς ὀφθαλμὲς αὐτῦ· καὶ ἶδε τὸν ἄγγελον Κυρίε ἑστῶτα ἀναμέσον τῆς γῆς, καὶ ἀναμέσον τῦ οὐρανοῦ, καὶ ἡ ῥομφαία αὐτῦ ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ, ἐκτεταμένη ἐπὶ Ἱερυσαλήμ. καὶ ἔπεσε Δαυὶδ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι περιβεβλημένοι ἐν σάκκοις ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν.

17. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν Θεόν· οὐκ ἐγὼ εἶπα τῦ ἀριθμῆσαι ἐν τῷ λαῷ; καὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἁμαρτὼν, κακοποιῶν ἐκακοποίησα, καὶ ταῦτα τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν; Κύριε ὁ Θεὸς, γενηθήτω ἡ χειρ σε ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῦ πατρός μου, καὶ μὴ ἐν τῷ λαῷ σου εἰς ἀπώλειαν, Κύριε.

18. Καὶ ἄγγελος Κυρίου τῷ Γὰδ εἶπε τῷ εἰπεῖν πρὸς Δαυὶδ, ἵνα ἀναβῇ τῦ στῆσαι θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ ἐν ἅλῳ Ὀρνὰ τῦ Ἰεβυσαίε.

19. Καὶ ἀνέβη Δαυὶδ κατὰ τὸν λόγον Γὰδ, ὃν ἐλάλησεν ἐν ὀνόματι Κυρίε.

20. Καὶ ἐπέστρεψεν Ὀρνὰ, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα, καὶ τέσσαρες υἱοὶ αὐτῦ μετ' αὐτῦ κρυβόμενοι· καὶ Ὀρνὰ ἦν ἁλοῶν πυρούς.

21. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ πρὸς Ὀρνὰ, καὶ Ὀρνὰ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἅλω, καὶ προσεκύνησε τῷ Δαυὶδ τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν.

22. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ὀρνά· δὸς μοι τὸν τόπον σου τῆς ἅλω, καὶ οἰκοδομήσω ἐπ' αὐτῷ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ δὸς μοι αὐτὸν, καὶ παύσεται ἡ πληγὴ ἐκ τῦ λαοῦ.

23. Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς Δαυὶδ· λάβε σεαυτῷ, καὶ ποιησάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸ ἀγαθὸν ἐναντίον αὐτῦ· ἰδοὺ δέδωκα τὲς μόχους εἰς ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὸ ἄροτρον (καὶ τὰς ἁμάξας) εἰς ξύλα, καὶ τὸν σῖτον εἰς θυσίαν, τὰ πάντα ἔδωκα.

24. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ Ὀρνά· οὐχὶ, ὅτι ἀγοραίζων ἀγοράσω ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ, ὅτι οὐ μὴ λάβω ἃ ἐσί σοι Κυρίῳ, τῦ ἀνενέγκαι (εἰς) ὁλοκαύτωσιν δωρεὰν Κυρίῳ. ἀγοραίζω

25. Καὶ ἔδωκε Δαυὶδ τῷ Ὀρνὰ περὶ τῦ τόπε αὐτῦ σίκλες χρυσίε ὁλκῆς ἑξακοσίες.

26. Καὶ ᾠκοδόμησε Δαυὶδ ἐκεῖ θυσιαστήριον Κυρίῳ, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα καὶ σωτηρίου, καὶ ἐβόησε πρὸς Κύριον, καὶ ἐπήκεσεν αὐτῷ ἐν πυρὶ ἐκ τῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὁλοκαυτώσεως, καὶ κατηύλωσε τὴν ὁλοκαύτωσιν. κατεκαύλωσε

27. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς τὸν ἄγγελον· καὶ καθῆκε τὴν ῥομφαίαν εἰς τὸν κολεὸν αὐτῆς.

28. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν τῷ ἰδεῖν τὸν Δαυὶδ, ὅτι εἰσήκεσεν αὐτῷ Κύριος ἐν

---

v. 16. καὶ ἀναμέσον τῦ οὐρανοῦ) ἀναμέσον abeſt. v. 18. τῷ Γὰδ εἶπε τῷ εἰπεῖν) εἶπε τῷ Γὰδ τῦ εἰπεῖν, ibid. τῷ Κυρίῳ) absque articulo. v. 20. τέσσαρες υἱοὶ αὐτῦ μετ' αὐτῦ κρυβόμενοι.) τέσσαρας υἱὲς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ μαθ' ἑαυτῶν. v. 22. πληγὴ τῦ) πληγὴ ἐκ τῦ. v. 23. ἐναντίον αὐτοῦ· ἰδοὺ) ἐναντίον ἑαυτῦ· ἰδε. ibid. (καὶ τὰς ἁμάξας) non habet. ib. ἔδωκα) δέδωκα. v. 24. ἀγοραίζω) ἀγοράσω. ibid. (εἰς) deeſt. v. 25. περὶ τῦ τόπε) ἐν τῷ τόπῳ. v. 26. Δαυὶδ ἐκεῖ) transpoſita. ibid. κατεκαύλωσε) κατηύλωσε. v. 27. καθῆκε) κατέδηκε. ibid. κόλεον) addit αὐτῆς. v. 28. εἰσήκεσεν) ἐπήκεσεν.

Digitized by Google

πρὸς μὲ, καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

3. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· προσθείη Κύριος ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡς αὐτοὶ ἑκατονταπλασίως, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶ κυρίου μου τῶ βασιλέως βλέποντες· πάντες τῶ κυρίῳ μου παῖδες. ἱνατί ζητεῖ ὁ κύριός μου τοῦτο, ἵνα μὴ γένηται εἰς ἁμαρτίαν τῷ (λαῷ) Ἰσραήλ;

κύριοι

4. Τὸ δὲ ῥῆμα τῦ βασιλέως ἐκραταιώθη ἐπὶ τῶ Ἰωάβ· καὶ ἐξῆλθεν Ἰωάβ, καὶ διῆλθεν ἐν παντὶ (ὁρίῳ) Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ.

5. Καὶ ἔδωκεν Ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τῦ λαοῦ τῷ Δαυίδ. Καὶ ἦν πᾶς Ἰσραὴλ χίλιαι χιλιάδες καὶ ἑκατὸν χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχαιραν· καὶ Ἰούδας τετρακόσιαι καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχαιραν.

ἐγδοήκοντα

6. Καὶ τὸν Λευὶ, καὶ τὸν Βενιαμεὶν οὐκ ἠρίθμησεν ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅτι προσώχθισεν ὁ λόγος τῦ βασιλέως τὸν Ἰωάβ.

7. Καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον τῦ Θεῦ περὶ τῦ πράγματος τούτου, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰσραήλ.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν Θεόν· ἡμάρτηκα σφόδρα, ὅτι ἐποίησα τὸ πρᾶγμα τοῦτο· καὶ νῦν περίελε δὴ τὴν κακίαν τῶν παιδός σου, ὅτι ἐματαιώθην σφόδρα.

9. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Γὰδ ὁρῶντα Δαυὶδ, λέγων·

10. πορεύου, καὶ λάλησον πρὸς Δαυὶδ, λέγων· οὕτως λέγει Κύριος· τρία αἱρῶ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, καὶ ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν, καὶ ποιήσω σοι.

11. Καὶ ἦλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· οὕτως λέγει Κύριος· ἔκλεξαι σεαυτῷ,

12. ἢ τρία ἔτη λιμοῦ, ἢ τρεῖς μῆνας Φεύγειν σε ἐκ προσώπου ἐχθρῶν σου, καὶ μάχαιραν ἐχθρῶν σου τῆ ἐξολεθρεῦσαι, ἢ τρεῖς ἡμέρας ῥομφαίαν Κυρίου καὶ θάνατον ἐν τῇ γῇ, καὶ ἄγγελος Κυρίου ἐξολεθρεύων ἐν πάσῃ κληρονομίᾳ Ἰσραὴλ· καὶ νῦν ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με λόγον.

13. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Γάδ· στενά μοι καὶ τὰ τρία (ταῦτα) σφόδρα· ἐμπεσοῦμαι δὴ εἰς χεῖρας Κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἐ μὴ ἐμπέσω.

14. Καὶ ἔδωκε Κύριος θάνατον ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἔπεσαν ἐξ Ἰσραὴλ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.

15. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς ἄγγελον εἰς Ἱερουσαλὴμ τῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτήν· καὶ ὡς ἐξωλέθρευεν, εἶδε Κύριος, καὶ μετεμελήθη ἐπὶ τῇ κακίᾳ· καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐξολεθρεύοντι· ἱκανέσθω σοι, ἄνες τὴν χεῖρά σου· καὶ ὁ ἄγγελος

v. 3. ὀφθ. κύριοι μου) ὀφθαλμοὶ τῦ κυρίου μου. ibid. ζητεῖ ὁ κύριος) absque articulo. ib. (λαῷ) abest. v. 4. ἐκραταιώθη ἐπὶ τῷ Ἰωάβ.) ἴσχυσεν ἐπὶ Ἰωάβ. ibid. (ὁρίῳ) abest. v. 5. Ἰούδας) υἱοὶ Ἰούδα. ibid. ἐγδοήκοντα) ἑβδομήκοντα. v. 6. προσώχθισεν ὁ λόγος) κατίσχυσε λόγος. v. 7. ἐφάνη) non habet. v. 9. ὁρῶντα Δαυὶδ) τὸν ὁρῶντα. v. 10. οὕτως) οὕτω. ibid. ἐπὶ σὲ, καὶ ἔκλεξαι) καὶ abest. ib. ἓν ἐξ αὐτῶν) ἓν ἐξ αὐτῶν. v. 12. μάχαιραν) μάχαιρα. ibid. κύριος) ἐν κύριος. ib. ἀποστείλαντί με) με abest. v. 13. (ταῦτα) deest. v. 14. ἔπεσαν) ἔπεσον.

Σωβὲχ τὸν ἀρχιστράτηγον δυνάμεως * ἀπέκτειναν

† Ἀδραζὰρ

Σωφὰχ τὸν ἀρχιστράτηγον δυνάμεως * ἀπέκτεινε.

19. Καὶ εἶδον παῖδες † Ἀδραζὰρ ὅτι ἐπλαίκασιν ἀπὸ προσώπου Ἰσραὴλ, καὶ διέθεντο μετὰ Δαυὶδ, καὶ ἐδούλευσαν αὐτῷ· καὶ οὐκ ἠθέλησε Σύρος τοῦ βοηθῆσαι τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν ἔτι.

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπιόντι ἔτει ἐν τῇ ἐξόδῳ τῶν βασιλέων, καὶ ἤγαγεν Ἰωὰβ πᾶσαν τὴν δύναμιν τῆς στρατιᾶς, καὶ ἔφθειραν τὴν χώραν υἱῶν Ἀμμών· καὶ ἦλθαν, καὶ περιεκάθισαν τὴν Ῥαββάθ· καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐπάταξεν Ἰωὰβ τὴν Ῥαββάθ, καὶ κατέσκαψεν αὐτήν.

2. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸν στέφανον Μολχὸμ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εὑρέθη ὁ σταθμὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσίου, καὶ ἐν αὐτῷ λίθος τίμιος, καὶ ἦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Δαυίδ· καὶ σκῦλα τῆς πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα,

3. καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήνεγκε, καὶ διέπρισε πρίσι, καὶ ἐν σκεπάρνοις σιδηροῖς, καὶ ἐν διοχίζοις· καὶ οὕτως ἐποίησε Δαυὶδ πάσαις ταῖς πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών· καὶ ἀνέστρεψε Δαυὶδ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ.

πᾶσιν

4. Καὶ ἐγένετο μεταταῦτα, καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γαζὲρ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων· τότε ἐπάταξε Σοβοχαὶ ὁ Οὐσαθὶ τὸν Σεφφὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν γιγάντων, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτόν.

5. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐπάταξεν Ἐλεανὰν υἱὸς Ἰαιὶρ τὸν Λεσμεὶ ἀδελφὸν Γολιαὰθ τοῦ Γεθθαίου, καὶ τὸ ξύλον τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων.

Ἀδὶρ

6. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γὲθ, καὶ ἦν ἀνὴρ ὑπερμεγέθης, καὶ δάκτυλοι αὐτοῦ ἓξ καὶ ἓξ, εἰκοσιτέσσαρες, καὶ οὗτος ἦν ἀπόγονος γιγάντων.

7. Καὶ ὠνείδισε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωνάθαν υἱὸς Σαμμαὶ (υἱὸς) ἀδελφοῦ Δαυίδ.

Σαμμαὶς

8. Οὗτοι ἐγένοντο τῷ Ῥαφὰ ἐν Γὲθ, πάντες ἦσαν τέσσαρες γίγαντες, καὶ ἔπεσαν ἐν χειρὶ Δαυὶδ, καὶ ἐν χειρὶ παίδων αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΚΑΙ ἔστη διάβολος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέσεισε τὸν Δαυὶδ τοῦ ἀριθμῆσαι τὸν Ἰσραήλ.

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως· πορεύθητε, ἀριθμήσατε τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ Βηρσαβεὲ, καὶ ἕως Δάν, καὶ ἐνέγκατε πρὸς

v. 18. Σωβὲχ τὸν ἀρχ. δ. ἀπέκτειναν.) σωφὰχ ἀρχιστρ. δ. ἀπέκτεινε. v. 19. Ἀδραζὰρ) ἀδρααζὰρ. CAP. XX. v. 1. ἦλθαν, καὶ περιεκάθισαν τὴν Ῥαββάθ·) ἦλθε καὶ περιεκάθισε τὴν ῥαββάθ. ibid. ἐκάθητο) ἐκάθισεν. ib. Ῥαββάθ) ῥαββάθ. v. 2. Μολχὸμ βασιλέως) μολχὸμ τοῦ βασιλέως. v. 3. ἐξήνεγκε) ἐξήγαγε. ibid. σιδηροῖς) addit καὶ ἐν διοχίζοις. ib. Δαυὶδ πᾶσαις ταῖς πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών·) δαυὶδ ταῖς πᾶσαις υἱοῖς ἀμμών. v. 4. Σοβοχαὶ ὁ Οὐσαθὶ τὸν Σεφφὶ) σοβοχαὶ σωσαθὶ τὸν σωφίν. v. 5. Ἀδὶρ τὸν Λεσμεὶ) ἰαὶρ τὸν λαχμί. ibid. Γεθθαίου) γεττθαίε. ib. καὶ τὸ ξύλον τοῦ δόρατος) καὶ ξύλον δόρατος. v. 7. Σαμμαὶς υἱὸς) σαμμὰ. v. 8. Ῥαφὰ) τῷ ῥαφὰ. ibid. ἔπεσαν) ἔπεσεν. CAP. XXI. v. 2. ἄπτε Δαυὶδ) ἄπτει ὁ βασιλεὺς δαυίδ.

Digitized by Google

6. Καὶ εἶδον υἱοὶ Ἀμμὼν, ὅτι ἠσχύνθη λαὸς Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν Ἀνὰν, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, χίλια τάλαντα ἀργυρίου τῦ μισθώσασθαι αὐτοῖς ἐκ Συρίας Μεσοποταμίας, καὶ ἐκ Συρίας Μααχὰ, καὶ ἐκ Σουβὰλ ἅρματα καὶ ἱππεῖς· αὐτὲς Μαχαὶ

7. καὶ ἐμισθώσαντο ἑαυτοῖς δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ τὸν βασιλέα Μααχὰ, καὶ τὸν λαὸν αὐτῦ· καὶ ἦλθον, καὶ παρενέβαλον κατέναντι τῦ Μηδαβά. Καὶ υἱοὶ Ἀμμὼν συνήχθησαν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν, καὶ ἦλθον εἰς τὸ πολεμῆσαι. Μαχαὶ

8. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἰωὰβ, καὶ πᾶσαν τὴν στρατιὰν τῶν δυνατῶν.

9. Καὶ ἐξῆλθον υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ παρετάσσοντο εἰς πόλεμον παρὰ τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως· καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ ἐλθόντες παρενέβαλον καθ' ἑαυτὲς ἐν τῷ πεδίῳ.

γέγοναν 10. Καὶ εἶδεν Ἰωὰβ ὅτι γεγόνασιν αὐτῷ πρόσωποι τῦ πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν κατὰ πρόσωπον καὶ ἐξόπισθεν, καὶ ἐξελέξατο ἐκ παντὸς νεανίου ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξατο ἐναντίον τῦ Σύρυ.

11. Καὶ τὸ κατάλοιπον τῦ λαῦ ἔδωκεν ἐν χειρὶ Ἀβεσσὰ ἀδελφῦ αὐτῦ, καὶ παρετάσσαντο ἐξεναντίας υἱῶν Ἀμμών. παρετά-ξατο

12. Καὶ εἶπεν· ἐὰν κρατήσῃ ὑπὲρ ἐμὲ ὁ Σύρος, καὶ ἔσῃ μοι εἰς σωτηρίαν· καὶ ἐὰν υἱοὶ Ἀμμὼν κρατήσωσιν ὑπὲρ σὲ, καὶ σώσω σε·

13. ἀνδρίζου, καὶ ἐνισχύσωμεν περὶ τῦ λαῦ ἡμῶν, καὶ περὶ τῶν πόλεων τῦ Θεῦ ἡμῶν, καὶ Κύριος τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῦ ποιήσει.

14. Καὶ παρεταύξατο Ἰωὰβ, καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτῦ κατέναντι Σύρων εἰς πόλεμον, καὶ ἔφυγον ἀπ' αὐτῦ.

15. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν εἶδον ὅτι ἔφυγον Σύροι, καὶ ἔφυγον καὶ αὐτοὶ ἀπὸ προσώπυ Ἰωὰβ, καὶ ἀπὸ προσώπυ Ἀβεσσὰ τῦ ἀδελφῦ αὐτῦ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν. Καὶ ἦλθεν Ἰωὰβ εἰς Ἰερουσαλήμ.

16. Καὶ ἴδε Σύρος ὅτι ἐτροπώσαλο αὐτὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλε ἀγγέλους· καὶ ἐξήγαγον τὸν Σύρον ἐκ τῦ πέραν τῦ ποταμοῦ, καὶ Σωφὰχ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως Ἀδραζὰρ ἔμπροσθεν αὐτῶν· Ἀδραζὰρ

17. καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, καὶ συνήγαγε τὸν πάντα Ἰσραὴλ, καὶ διέβη τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὲς, καὶ παρετάξατο πρὸς αὐτές· καὶ παρετάσσεται Δαυὶδ ἐξεναντίας τῦ Σύρου καὶ πολέμου· καὶ ἐπολέμησαν αὐτόν. ἐπολέ-μησεν

18. Καὶ ἔφυγε Σύρος ἀπὸ προσώπυ Ἰσραὴλ· καὶ ἀπέκτεινε Δαυὶδ ἀπὸ τῦ Σύρου ἑπτὰ χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας πεζῶν, καὶ τὸν Δαυὶδ

v. 6. ἔδον υἱοὶ) ἔδον οἱ υἱοὶ. ibid. αὐτοὶς ἐκ) ἑαυτοῖς ἐκ. ib. Μαχὰ καὶ ἐκ Σουβὰλ) μααχὰ καὶ παρὰ συβὰλ. v. 7. Μαχὰ) μααχά. ibid. τοῦ Μηδαβά. Καὶ υἱοὶ) μηδαβά. καὶ οἱ υἱοὶ. v. 9. ἐξῆλθον υἱοὶ) ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ. v. 10. γέγοναν) γεγόνασιν. ibid. ἐξόπισθεν) ἐξόπισθε. ibid. Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξατο) ἐξ ἰσραὴλ καὶ παρετάξατο. v. 11. Ἀβεσσὰ) ἀβισαΐ. ibid. παρετάξατο) παρετάξαντο. v. 12. ἐὰν υἱοὶ) ἐὰν οἱ υἱοὶ. v. 14. ἀπ' αὐτῦ.) ἀπ' αὐτῶν. v. 15. Σύροι) οἱ σύροι. ibid. Ἰωὰβ) ἀβισαΐ. ib. Ἀβεσσὰ) ἰωὰβ. ib. εἰσῆλθον) ἦλθον. v. 16. ἴδε Σύρος) ἴδον ὁ σύρος. ibid. Σωφὰχ ἀρχ. δ. Ἀδραζὰρ) σωφὰθ ἀρχιστρ. δυν. ἀδρααζὰρ. v. 17. πρὸς αὐτές) ἐπ' αὐτές. ibid. Σύρε· καὶ ἐπολέμησεν) σύρε εἰς πόλεμον. καὶ ἐπολέμησαν. v. 18. προσώπυ Δαυὶδ) προσώπυ ἰσραὴλ.

9. Καὶ ἤκουσε Θοὺ βασιλεὺς Ἡμὰθ, ὅτι ἐπάταξε Δαυὶδ τὴν πᾶσαν δύναμιν Ἀδρακζὰρ βασιλέως Σουβά·

Ἀδραζὰρ Δουρὰμ

10. καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἀδουρὰμ υἱὸν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ, τοῦ ἐρωτῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ τοῦ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ οὗ ἐπολέμησε τὸν * Ἀδρακζὰρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ πολέμιος Θοὺ ἦν τῷ * Ἀδρακζάρ· καὶ πάντα τὰ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ χαλκᾶ,

* Ἀδραζὰρ

11. καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ Κυρίῳ μετὰ τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσίου οὗ ἔλαβεν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, ἐξ Ἰδουμαίας, καὶ Μωὰβ, καὶ ἐξ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐξ Ἀμαλήκ.

12. Καὶ Ἀβισὰ υἱὸς Σαρουΐας ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν κοιλάδι τῶν ἁλῶν, ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας.

13. Καὶ ἔθετο ἐν τῇ κοιλάδι Φρουρὰς, καὶ ἦσαν πάντες οἱ Ἰδουμαῖοι παῖδες Δαυίδ. Καὶ ἔσωζε Κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.

14. Καὶ ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ, καὶ ἦν ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην τῷ παντὶ λαῷ αὐτοῦ.

κρίματα

15. Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουΐας ἐπὶ τῆς στρατιᾶς, καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλοὺδ ὁ ὑπομνηματογράφος,

16. καὶ Σαδὼκ υἱὸς Ἀχιτὼβ, καὶ Ἀχιμέλεχ, υἱὸς Ἀβιάθαρ ἱερεῖς, καὶ Σουσὰ γραμματεὺς,

17. καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ ἐπὶ τοῦ Χερηθὶ, καὶ τοῦ Φαλλεθθί· καὶ υἱοὶ Δαυὶδ οἱ πρῶτοι διάδοχοι τοῦ βασιλέως.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα ἀπέθανε Ναὰς βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀνὰν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

2. Καὶ εἶπε Δαυίδ· ποιήσω ἔλεος μετὰ Ἀνὰν υἱοῦ Ναὰς, ὡς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' ἐμοῦ ἔλεος. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους Δαυὶδ τοῦ παρακαλέσαι αὐτὸν περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἦλθον παῖδες Δαυὶδ εἰς γῆν υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς Ἀνὰν τοῦ παρακαλέσαι αὐτόν.

3. Καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς Ἀνὰν· μὴ δοξάζων Δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐναντίον σου, ἀπέστειλέ σοι παρακαλοῦντας; οὐχ ὅπως ἐρευνήσωσιν τὴν πόλιν, καὶ τοῦ κατασκοπῆσαι τὴν γῆν ἦλθον παῖδες αὐτοῦ πρὸς σέ;

οὕτως ἐραυνήσουσιν

4. Καὶ ἔλαβεν Ἀνὰν τοὺς παῖδας Δαυὶδ, καὶ ἐξύρησεν αὐτοὺς, καὶ ἀφεῖλε τῶν μανδυῶν αὐτῶν τὸ ἥμισυ ἕως τῆς ἀναβολῆς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς.

5. Καὶ ἦλθον ἀπαγγεῖλαι τῷ Δαυὶδ περὶ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ἠτιμωμένοι σφόδρα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καθίσατε ἐν Ἰεριχὼ ἕως τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν, καὶ ἀνακάμψατε.

6. Καὶ

v. 9. Θοὺ) θωὰ. v. 10. Δουρὰμ) ἀδουρὰμ. ibid. Θοὺ) θωὰ. ib. σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ) σκεύη τὰ χρυσᾶ, καὶ τὰ ἀργυρᾶ, καὶ τὰ χαλκᾶ. v. 11. ἡγίασεν Δαυὶδ) ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς δαυίδ. v. 12. Ἀβισὰ) ἀβεσὰ. v. 14. κρίματα) κρίμα. v. 16. ἱερεῖς) οἱ ἱερεῖς. v. 17. Χερηθὶ καὶ τοῦ Φαλλεθθί.) χερεθὶ καὶ ἐπὶ τοῦ φελεθί. CAP. XIX. v. 2. Ἀμμὼν τοῦ) ἀμμὼν πρὸς ἀνὰν τοῦ. v. 3. ἄρχοντες Ἀμμὼν) ἄρχοντες υἱῶν ἀμμὼν. ibid. οὐχ ὅπως ἐρευνήσουσιν τὴν π. τοῦ) οὐχὶ, ὅπως ἐξερευνήσωσι τὴν πόλιν, καὶ τοῦ.

Digitized by Google

προσώπου λαοῦ σου, ὃ ἐλυτρώσω ἐξ Αἰγύπτου, ἔθνη.

22. Καὶ ἔδωκας τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ σεαυτῷ λαὸν ἕως αἰῶνος, καὶ σὺ, Κύριε, ἐγενήθη αὐτοῖς εἰς Θεόν.

23. Καὶ νῦν, Κύριε, ὁ λόγος σου ὃν ἐλάλησας πρὸς τὸν παῖδά σου, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, πιστωθήτω ἕως αἰῶνος· καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας,

24. καὶ πιστωθήτω, καὶ μεγαλυνθήτω τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος, λεγόντων· Κύριε, Κύριε παντοκράτωρ, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ παιδός σου ἀνωρθωμένος ἐναντίον σου.

25. Ὅτι σὺ, Κύριε, ἠνοίξας τὸ οὖς τοῦ παιδός σου τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον, διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ παῖς σου τοῦ προσεύξασθαι κατὰ πρόσωπόν σου.

26. Καὶ νῦν, Κύριε, σὺ εἶ αὐτὸς ὁ Θεὸς, καὶ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τὰ ἀγαθὰ ταῦτα.

27. Καὶ νῦν ἤρξω τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον τοῦ παιδός σου, τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐναντίον σου· ὅτι σὺ, Κύριε, εὐλόγησας, καὶ εὐλόγησον εἰς τὸν αἰῶνα.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτοὺς, καὶ ἔλαβε τὴν Γὲθ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων.

2. Καὶ ἐπάταξε τὴν Μωὰβ, καὶ ἦσαν Μωαβῖται παῖδες τῷ Δαυὶδ φέροντες δῶρα.

3. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὸν Ἀδραζὰρ Ἀδραζὰρ βασιλέα Σουβὰ Ἡμὰθ, πορευομένου αὐτοῦ ἐπιστῆσαι χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην.

4. Καὶ προκαλελάβετο Δαυὶδ αὐτῷ χίλια ἅρματα, καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἵππων, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν. Καὶ παρέλυσε Δαυὶδ πάντα τὰ ἅρματα, καὶ ὑπελείπετο ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα.

5. Καὶ ἦλθε Σύρος ἐκ Δαμασκοῦ βοηθῆσαι Ἀδραζὰρ βασιλεῖ Σουβὰ, καὶ Ἀδραζὰρ ἐπάταξε Δαυὶδ ἐν τῷ Σύρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν.

6. Καὶ ἔθετο Δαυὶδ Φρουρὰν ἐν Συρίᾳ τῇ κατὰ Δαμασκὸν, καὶ ἦσαν τῷ Δαυὶδ εἰς παῖδας φέροντας δῶρα. Καὶ ἔσωζε Κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.

7. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὰς κλοιοὺς τοὺς χρυσοῦς οἳ ἦσαν ἐπὶ τοὺς παῖδας Ἀδραζὰρ Ἀδραζὰρ, καὶ ἤνεγκεν αὐτοὺς εἰς Ἰερουσαλήμ.

8. Καὶ ἐκ τῆς Ματαβὲθ, καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τῶν Ἀδραζὰρ ἔλαβε Ἀδραζὰρ Δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα· ἐξ αὐτοῦ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς στύλους, καὶ τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ.

9. Καὶ

ν. 21. ἣ ἐλυτρώσω) οὓς ἐλυτρώσω. v. 22. Κύριε, αὐτοῖς) κύριος ἐγενήθη αὐτοῖς. v. 23. ἕως αἰῶνος) adjicit καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας, καὶ πιστωθήτω, καὶ μεγαλυνθήτω τὸ ὄνομά σε ἕως αἰῶνος. v. 24. ὁ Θεὸς) θεὸς. v. 25. Κύριε) κύριος ὁ θεός μου. ibid. οἰκοδομῆσαι) τὸ οἰκοδομῆσαι. v. 26. αὐτὸς ὁ Θεὸς) αὐτὸς θεός. v. 27. ἤρξω) ἤρξαι. CAP. XVIII. v. 2. Μωαβῖται) μωαβ. v. 3. Ἀδραζὰρ) ἀδραμζὰρ. v. 4. Δαυὶδ αὐτῷ χίλια) δαυὶδ αὐτῶν χίλια. v. 25. Ἀδραζὰρ) ἀδραμζὰρ. v. 6. ἔσωζε Κ. τὸν Δαυὶδ) ἔσωσε κύριος δαυὶδ. v. 7. Ἀδραζὰρ) ἀδραμζὰρ, ita constanter *Rom.* quod h. l. notasse sufficiat. v. 8. Ματεβὲθ) ματαβὲθ.

Digitized by Google

λαόν μου, λέγων· ὅτι οὐκ ᾠκοδομήκατέ μοι οἶκον κέδρινον;

7. καὶ νῦν ἔτως ἐρεῖς τῷ δέλῳ μου Δαυιδ· τάδε λέγει Κύριος παντοκράτωρ· ἐγὼ ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἐξόπιθεν τῶν ποιμνίων, τὲ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ,

8. καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύθης, καὶ ἐξωλέθρευσα πάντας τὲς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἐποίησά σοι ὄνομα κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

9. Καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ μου Ἰσραὴλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτὸν, καὶ κατασκηνώσει καθ' ἑαυτὸν, καὶ ὲ μεριμνήσει ἔτι, καὶ ὲ προσθήσει υἱὸς ἀδικίας τῦ ταπεινῶσαι αὐτὸν καθὼς ἀπ' ἀρχῆς,

ἀδικίαι

10. καὶ ἀφ' ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν λαόν μὲ Ἰσραὴλ, καὶ ἐταπείνωσα πάντας τὲς ἐχθρούς σου, καὶ αὐξήσω σε, καὶ οἶκον οἰκοδομήσει σοι Κύριος.

11. Καὶ ἔσαι ὅταν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σὲ, ὃς ἔσαι ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,

12. αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον, καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτῦ ἕως αἰῶνος.

13. Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσαι μοι εἰς υἱόν· καὶ τὸ ἔλεός μου οὐκ ἀποσήσω ἀπ' αὐτῦ, ὡς ἀπέστησα ἀπὸ τῶν ὄντων ἔμπροσθέν σε·

14. καὶ πιτώσω αὐτὸν ἐν οἴκῳ μὲ, καὶ ἐν βασιλείᾳ αὐτῦ ἕως αἰῶνος, καὶ ὁ θρόνος αὐτῦ ἔσαι ἀνωρθωμένος ἕως αἰῶνος.

15. Κατὰ πάντας τὲς λόγους τύτες, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην, ἔτως ἐλάλησε Νάθαν πρὸς Δαυιδ.

16. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυιδ, καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι Κυρίε, καὶ εἶπε· τίς εἰμι ἐγὼ, Κύριε ὁ Θεός; καὶ τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι ἠγάπησάς με ἕως αἰῶνος;

17. Καὶ ἐσμικρύνθη ταῦτα ἐνώπιόν σου ὁ Θεὸς, καὶ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν οἶκον τῦ παιδός σε ἐκ μακρῶν, καὶ ἐπεῖδές με, ὡς ὅρασις ἀνθρώπου, καὶ ὕψωσάς με, Κύριε ὁ Θεός.

18. τί προσθήσει ἔτι Δαυιδ πρὸς σὲ τῦ δοξάσαι; καὶ σὺ τὸν δέλόν σε οἶδας.

19. Καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας τὴν πᾶσαν μεγαλωσύνην.

20. Κύριε, ὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι, καὶ ὐκ ἔστι Θεὸς πλὴν σοῦ, κατὰ πάντα ὅσα ἠκέσαμεν ἐν ὠσὶν ἡμῶν·

21. καὶ οὐκ ἔστιν ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἕτι ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς, τὲ λυτρώσασθαι ἑαυτῷ λαὸν, τὲ θέσθαι ἑαυτῷ ὄνομα μέγα καὶ ἐπιφανὲς, τὲ ἐκβαλεῖν ἀπὸ προσ-

v. 6. ᾠκοδομήκατε) ᾠκοδομήσατε. v. 7. ἔλαβον) ἐγὼ ἔλαβον. v. 9. προθήσει ἀδικίᾳ) προθήσει υἱὸς ἀδικίας. ibid. ἀπ' ἀρχῆς.) ἀρχῆς. v. 10. καὶ οἰκοδομήσει) καὶ οἶκον οἰκοδομήσει. v. 11. αἱ ἡμέραι σε, ποσμ.) ἡμέραι σε, καὶ ποσμ. v. 13. τῶν ἔμπροσθεν) τῶν ὄντων ἔμπροσθεν. v. 20. ἔστι πλὴν) ἔστι θεὸς πλὴν. v. 21. ἔθνος ἐπὶ) ἔθνος ἔτι ἐπὶ. ibid. ἑαυτῷ λαὸν) transpoſita.

35. Καὶ εἶπατε· σῶσον ἡμᾶς, ὁ Θεὸς
* τῆς σωτηρίας ἡμῶν,
Καὶ ἐξαγαγὲ ἡμᾶς, καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν,
Τοῦ αἰνεῖν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου,
Καὶ καυχᾶσθαι ἐν ταῖς αἰνέσεσί σου.

36. Εὐλογημένος Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
Καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαὸς, ἀμήν.
Καὶ ἤνεσαν τῷ Κυρίῳ.

37. Καὶ κατέλιπεν ἐκεῖ ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου τὸν Ἀσὰφ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τοῦ λειτουργεῖν ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ διαπαντὸς τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν.

38. Καὶ Ἀβδεδὸμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑξήκοντα καὶ ὀκτώ· καὶ Ἀβδεδὸμ υἱὸς Ἰδιθοὺν, καὶ Ὠσηὲ εἰς πυλωρούς. Ἰδιθούμ

39. Καὶ τὸν Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς ἱερεῖς, ἐναντίον σκηνῆς Κυρίου ἐν Βαμὰ τῇ ἐν Γαβαών,

40. τοῦ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων διαπαντὸς τοπρωΐ καὶ τοεσπέρας, καὶ κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν νόμῳ Κυρίου, ὅσα ἐνετείλατο ἐφ' υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ Μωυσῆ τοῦ θεράποντος τοῦ Θεοῦ.

41. Καὶ μετ' αὐτοῦ Αἰμὰν, καὶ Ἰδιθοὺν, καὶ οἱ λοιποὶ ἐκλεγέντες ἐπ' ὀνόματος τοῦ αἰνεῖν τὸν Κύριον, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· Ἰδιθούμ

42. καὶ μετ' αὐτῶν σάλπιγγες, καὶ κύμβαλα τοῦ ἀναφωνεῖν, καὶ ὄργανα τῶν ᾀσμάτων τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰδιθοὺν εἰς τὴν πύλην.

43. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψε Δαυὶδ τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς κατῴκησε Δαυὶδ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Νάθαν τὸν προφήτην· Ἰδοὺ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς διαθήκης Κυρίου ὑποκάτω δέρρεων.

2. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυὶδ· πᾶν τὸ ἐν τῇ ψυχῇ σου ποίει, ὅτι ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ.

3. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Νάθαν, λέγων·

4. πορεύου, καὶ εἰπὸν πρὸς Δαυὶδ τὸν παιδά μου· οὕτως εἶπε Κύριος· οὐ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσαί με ἐν αὐτῷ·

5. ὅτι οὐ κατῴκησα ἐν οἴκῳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀνήγαγον τὸν Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἤμην ἐν σκηνῇ, καὶ ἐν καταλύματι.

6. Ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν Φυλὴν Ἰσραὴλ, (ἐν τῶν κριτῶν Ἰσραὴλ,) οἷς ἐνετειλάμην τοῦ ποιμαίνειν τὸν λαόν

---

v. 35. σωτηρίας ἡμῶν) adjicit καὶ ἐξαγαγὲ ἡμᾶς. τ. v. 38. Ἰδιθὰμ, καὶ Ὠσαὲ εἰς πυλ.) Ἰδιθὰν, καὶ ὅσοι εἰς τὰς πυλωρίας. v. 39. ἐναντίον σκηνῆς) ἐναντίον τῆς σκηνῆς. v. 40. ἐφ' υἱοὺς) ἐφ' υἱοῖς. v. 41. Ἰδιθούμ) Ἰδιθὰν. v. 42. καὶ οἱ υἱοὶ) οἱ δὲ υἱοὶ. CAP. XVII. v. 2. ὅτι ὁ Θεὸς) absque articulo. v. 3. λέγων·) abeſt. v. 4. τὸν παιδά μου) τὸν δοῦλόν μου. v. 5. καταλύματι.) καλύμματι. v. 6. Ἰσραὴλ, ἐν τῶν κριτῶν Ἰσραὴλ, οἷς) τῷ Ἰσραὴλ, οἷς.

v. 37. κατέλιπεν ἐκεῖ ἐναντίον) κατέλιπον ἐκεῖ ἔναντι.

14. Αὐτὸς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν·
Ἐν πάσῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ·
15. Μνημονεύων εἰς αἰῶνα διαθήκης
αὐτοῦ·
Λόγου αὐτοῦ ὃν ἐνετείλατο εἰς χιλίας
γενεάς·
16. Ὃν διέθετο τῷ Ἀβραάμ, καὶ τὸν
ὅρκον αὐτοῦ τῷ Ἰσαάκ·
17. Ἔστησεν αὐτὸν τῷ Ἰακὼβ εἰς πρόσ-
ταγμα·
Τῷ Ἰσραὴλ διαθήκην αἰώνιον,
18. Λέγων· σοὶ δώσω τὴν γῆν Χαναάν,
Σχοίνισμα κληρονομίας ὑμῶν·
λέγεσθαι 19. Ἐν τῷ γενέσθαι αὐτοὺς ὀλιγοστοὺς ἀ-
ριθμῷ,
ὡσεὶ Ὡς ἐσμικρύνθησαν, καὶ παροίκησαν
ἐν αὐτῇ·
20. Καὶ ἐπορεύθησαν ἀπὸ ἔθνους εἰς
ἔθνος,
Καὶ ἀπὸ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον.
21. Οὐκ ἀφῆκεν ἄνδρα τοῦ δυναστεῦσαι
αὐτούς·
Καὶ ἤλεγξεν ὑπὲρ αὐτῶν βασιλεῖς.
22. Μὴ ἅψησθε τῶν χρισῶν μου,
Καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονη-
ρεύεσθε.
23. Ἄσατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ·
Ἀναγγείλατε ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν
τὸ σωτήριον αὐτοῦ.
24. Ἐξηγεῖσθε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτοῦ·
ℓ Ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ.
25. Ὅτι μέγας Κύριος, καὶ αἰνετὸς
σφόδρα·
Φοβερός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς.
26. Ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν εἴ-
δωλα·
Καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν οὐρανὸν ἐποίησε.
27. Δόξα καὶ ἔπαινος κατὰ πρόσωπον
αὐτοῦ,
Ἰσχὺς καὶ καύχημα ἐν τόπῳ αὐτοῦ.
28. Δότε τῷ Κυρίῳ, αἱ πατριαὶ τῶν
ἐθνῶν,
Δότε τῷ Κυρίῳ δόξαν καὶ ἰσχύν.
29. Δότε τῷ Κυρίῳ δόξαν ὀνόματος αὐτοῦ·
Λάβετε δῶρα, καὶ εἰσέγκατε κατὰ
πρόσωπον αὐτοῦ,
Καὶ προσκυνήσατε τῷ Κυρίῳ ἐν αὐ-
λαῖς ἁγίαις αὐτοῦ.
30. Φοβηθήτω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶ-
σα ἡ γῆ·
Κατορθωθήτω ἡ γῆ, καὶ μὴ σαλευ-
θήτω.
31. Εὐφρανθήτω ὁ οὐρανὸς, καὶ ἀγαλ-
λιάσθω ἡ γῆ.
Καὶ εἰπάτωσαν ἐν τοῖς ἔθνεσι,
Κύριος ἐβασίλευσεν.
32. Βοήσει ἡ θάλασσα σὺν τῷ πληρώ-
ματι,
Καὶ ξύλον ἀγρῶν, καὶ πάντα τὰ ἐν
αὐτῷ.
33. Τότε εὐφρανθήσεται τὰ ξύλα τοῦ
δρυμοῦ
Ἀπὸ προσώπου Κυρίου, ὅτι ἦλθε κρῖ-
ναι τὴν γῆν,
34. Ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγα-
θὸν,
Ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
35. Καὶ

v. 15. Μνημονεύων) μνημονεύωμεν. v. 19. Ἐν τῷ λέγεσθαι) ἐν τῷ γενέσθαι. ibid. ὡσεὶ) εἰσὶ. v. 21. ὑ-
πὲρ αὐτῶν) περὶ αὐτῶν. v. 23. τὸ σωτήριον) σωτηρίαν. v. 24. in Edit. Rom. habetur uti ſupple-
tus eſt. v. 26. οὐρανὸν) οὐρανοὺς. v. 29. ὀνόματος) ὀνόματι. ibid. τῷ Κυρίῳ) absque articulo.
v. 31. ἐβασίλευσεν.) βασιλεύει. v. 32. Βοήσει θάλ.) βομβήσει ἡ θάλασσα.

Digitized by Google

τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου, καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ, καὶ Χενενίας ὁ ἄρχων τῶν ᾠδῶν τῶν ᾀδόντων, καὶ ἐπὶ Δαυὶδ στολὴ βυσσίνη.

28. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀνάγοντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐν σημασίᾳ, καὶ ἐν φωνῇ σωφὲρ, καὶ ἐν σάλπιγξι, καὶ ἐν κυμβάλοις, ἀναφωνοῦντες ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις.

29. Καὶ ἐγένετο κιβωτὸς τῆς διαθήκης Κυρίου, καὶ ἦλθεν ἕως πόλεως Δαυὶδ· καὶ Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ παρέκυψε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ ἶδε τὸν βασιλέα Δαυὶδ ὀρχούμενον, καὶ παίζοντα, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς.

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

ΚΑΙ εἰσήνεγκαν τὴν κιβωτὸν τῷ Θεῷ, καὶ ἀπηρείσαντο αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς ἧς ἔπηξεν αὐτῇ Δαυὶδ, καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα, καὶ σωτηρίου ἐναντίον τοῦ Θεοῦ.

2. Καὶ συνετέλεσε Δαυὶδ ἀναφέρων ὁλοκαυτώματα, καὶ σωτηρίᾳ, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνόματι Κυρίου.

3. Καὶ διεμέρισε παντὶ ἀνδρὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνδρὸς, καὶ ἕως γυναικὸς, τῷ ἀνδρὶ ἄρτον ἕνα ἀρτοκοπιακὸν, καὶ ἀμορίτην.

4. Καὶ ἔταξε κατὰ πρόσωπον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου ἐκ τῶν Λευιτῶν λειτουργοῦντας, ἀναφωνοῦντας, καὶ ἐξομολογεῖσθαι, καὶ αἰνεῖν τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραήλ.

5. Ἀσὰφ ὁ ἡγούμενος, καὶ δεύτερος ἀν αὐτῷ Ζαχαρίας, ὁ Ἰειὴλ, Σεμιραμὼθ, καὶ Ἰαθιὴλ, Ματταθίας, Ἐλιὰβ, καὶ Βαναίας, καὶ Ἀβδεδόμ· καὶ Ἰειὴλ ἐν ὀργάνοις, ἐν νάβλαις καὶ κινύραις, καὶ Ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις ἀναφωνῶν·

6. καὶ Βαναίας, καὶ Ὀζιὴλ οἱ ἱερεῖς ἐν ταῖς σάλπιγξι διαπαντὸς ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ.

7. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τότε ἔταξε Δαυὶδ ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰνεῖν τὸν Κύριον ἐν χειρὶ Ἀσὰφ, καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.

8. ΩΔΗ. Ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ· Ἐπικαλεῖσθε αὐτὸν ἐν ὀνόματι αὐτοῦ· Γνωρίσατε ἐν λαοῖς τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ.

9. Ἄσατε αὐτῷ, καὶ ὑμνήσατε αὐτῷ· Διηγήσασθε πᾶσι τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε Κύριος·

10. Αἰνεῖτε ἐν ὀνόματι ἁγίῳ αὐτοῦ· Εὐφρανθήσεται καρδία ζητοῦσα τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ·

11. Ζητήσατε τὸν Κύριον, καὶ ἰσχύσατε· Ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός·

12. Μνημονεύσατε τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε· Τέρατα, καὶ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ·

13. Σπέρμα Ἰσραὴλ παῖδες αὐτοῦ· Υἱοὶ Ἰακὼβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ·

Κυρίῳ

v. 27. Χενενίας) χωνενίας. v. 28. νάβλαις) ἐν νάβλαις. v. 29. κιβωτὸς τῆς διαθήκης) ἡ κιβωτὸς διαθήκης. CAP. XVI. v. 1. ἐναντίον τῷ Κυρίῳ) ἐναντίον τοῦ θεοῦ. v. 3. ἀρτοκοπιακὸν) ἀρτοκοπικὸν. v. 4. τὸν Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν θεὸν. v. 5. δεύτερος ἀν) δευτερεύων. ibid. ὁ Ἰειὴλ) ἰειὴλ. ib. Ἰαθιὴλ) καὶ ἰειὴλ. ib. ἐν νάβλαις, καὶ κινύραις) νάβλαις, κινύραις. v. 12. Μνημονεύσατε) μνημονεύετε.

13. Ὅτι οὐκ ἐν τῷ πρότερον ὑμᾶς εἶναι, διέκοψεν ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἐζητήσαμεν ἐν κρίματι.

14. Καὶ ἡγιάσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

15. Καὶ ἔλαβον οἱ υἱοὶ τῶν Λευιτῶν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐνετείλατο Μωυσῆς ἐν λόγῳ Θεοῦ κατὰ τὴν γραφὴν ἐν ἀναφορεῦσιν ἐφ' ἑαυτές.

16. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς ἄρχουσι τῶν Λευιτῶν· στήσατε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν τοὺς ψαλτῳδοὺς ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν, νάβλαις, καὶ κινύραις, καὶ κυμβάλοις, τοῦ φωνῆσαι εἰς ὕψος ἐν φωνῇ εὐφροσύνης.

17. Καὶ ἔστησαν οἱ Λευῖται τὸν Αἱμὰν υἱὸν Ἰωὴλ· ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Ἀσὰφ υἱὸς Βαραχίας· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Μεραρὶ ἀδελφῶν αὐτοῦ Αἰθὰν υἱὸς Κισαίου.

18. Καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ δεύτεροι, Ζαχαρίας, καὶ Ὀζιὴλ, καὶ Σεμιραμὼθ, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ἀνανὶ, καὶ Ἐλιὰβ, καὶ Βαναΐα, καὶ Μαασία, καὶ Ματθαθίας, καὶ Ἐλιφαλὲ, καὶ Μακενία, καὶ Ἀβδεδὸμ, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ὀζίας, οἱ πυλωροί. Ἰηὲλ

19. Καὶ οἱ ψαλῳδοὶ, Αἱμὰν, Ἀσὰφ, καὶ Αἰθὰν ἐν κυμβάλοις χαλκοῖς τοῦ ἀκουστὸν ποιῆσαι.

20. Ζαχαρίας, καὶ Ὀζιὴλ, Σεμιραμὼθ, Ἰεϊὴλ, καὶ Ἀνανὶ, καὶ Ἐλιὰβ, καὶ Μαασίας, Βαναΐας, ἐν νάβλαις ἐπὶ ἀλημώθ·

21. καὶ Ματθαθίας καὶ Ἐλιφαλαίας, καὶ Μακενίας, καὶ Ἀβδεδὸμ, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ὀζίας ἐν κινύραις ἀμασηνεὶθ τοῦ ἐνισχῦσαι·

22. καὶ Χωνενίας ἄρχων τῶν Λευιτῶν ἄρχων τῶν ᾠδῶν, ὅτι συνετὸς ἦν.

23. Καὶ Βαραχίας καὶ Ἠλκανὰ πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ.

24. Καὶ Σωβενίας, καὶ Ἰωσαφὰτ, καὶ Ναθαναὴλ, καὶ Ἀμασαΐ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Βαναΐ, καὶ Ἐλιέζερ οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ Ἀβδεδὸμ, καὶ Ἰεϊὰὴλ πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ.

25. Καὶ ἦν Δαυὶδ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ οἱ χιλίαρχοι οἱ πορευόμενοι, τοῦ ἀναγαγεῖν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου ἐξ οἴκου Ἀβδεδὸμ ἐν εὐφροσύνῃ.

26. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατισχῦσαι τὸν Θεὸν τοὺς Λευίτας αἴροντας τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου, καὶ ἔθυσαν ἑπτὰ μόσχους, καὶ ἑπτὰ κριούς.

27. Καὶ Δαυὶδ περιεζωσμένος ἐν στολῇ βυσσίνῃ, καὶ πάντες οἱ Λευῖται αἴροντες τὴν

v. 13. ἐζητήσαμεν) ἐξεζητήσαμεν. v. 14. ἀνενεγκεῖν τὴν κ. τῷ Κυρίῳ Θεῷ) ἀνενέγκαι τὸν κιβωτὸν θεῦ. v. 15. ἐφ' ἑαυτούς.) ἐπ' αὐτὰς. v. 16. ᾠδῶν) abeſt. ibid. καὶ κινύραις) καὶ abeſt. v. 18. Ἰηὲλ) ὀζιὴλ. ibid. Ἀνανὶ) Ἠλιαὴλ. ib. Μαασία - - Μακενία) μαασαΐα, καὶ ματθαθία. καὶ Ἐλιφενὲ, καὶ μακενία. v. 20. καὶ Ἀνανὶ, καὶ) ὠνὶ. ibid. καὶ Μαασίας) μαασαΐας. ib. ἀλημώθ.) ἐλαμμώθ. v. 21. Ἐλιφαλαίας, καὶ Μακενίας) Ἐλιφαλεὺ, καὶ μακενία. ibid. ἀμασηνεὶθ) ἀμασενὶθ. v. 23. Ἠλκανὰ) Ἠλκανὰ. v. 24. Σωβενίας) σομενία. ibid. Ζαχαρίας καὶ Βαναΐ,) ζαχαρία, καὶ βαναΐα. ibid. Ἰεϊὰὴλ) ἰεϊὴλ. v. 25. πορευόμενοι) præfigit articulum οἱ. ibid. Κυρίου) abeſt. v. 26. ἔθυσαν ἑπτὰ μ. καὶ ἑπτὰ) ἔθυσαν αὐ ἑπτὰ μόσχοι, καὶ αὐ ἑπτὰ. v. 27. στολῇ) ἐν στολῇ.

13. Καὶ προσέθεντο ἔτι ἀλλόφυλοι, καὶ συνίπεσαν ἔτι ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων.

14. Καὶ ἠρώτησε Δαυὶδ ἔτι ἐν Θεῷ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός· οὐ πορεύσῃ ὀπίσω αὐτῶν· ἀποστρέφου ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρέσῃ αὐτοῖς πλησίον τῶν ἀπίων.

15. Καὶ ἔσαι ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τὴν τῆ ἄκρα φωνὴν τῆ συσεισμοῦ τῶν ἄκρων τῶν ἀπίων, τότε ἐξελεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι ἐξῆλθεν ὁ Θεὸς ἔμπροσθέν σου τῆ παταξαι τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων.

16. Καὶ ἐποίησε καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ Θεός· καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων ἀπὸ Γαβαὼν ἕως Γαζηρά.

17. Καὶ ἐγένετο τὸ ὄνομα Δαυὶδ ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ Κύριος ἔδωκε τὸν φόβον αὐτῆ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ ἐποίησεν αὐτῷ οἰκίας ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἡτοίμασε τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ τῆ Θεοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτῇ σκηνήν.

2. Τότε εἶπε Δαυὶδ· οὐκ ἔσιν ἄραι τὴν κιβωτὸν τῆ Θεῆ, ἀλλ' ἢ τὸς Λευίτας, ὅτι αὐτοὺς ἐξελέξατο Κύριος αἴρειν τὴν κιβωτὸν Κυρίε, καὶ λειτουργεῖν αὐτῷ ἕως αἰῶνος.

3. Καὶ συνήγαγε Δαυὶδ τὸν πάντα Ἰσραὴλ εἰς Ἱερουσαλὴμ, τῆ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν Κυρίου εἰς τὸν τόπον ὃν ἡτοίμασεν αὐτῇ. τῆ Θεῆ

4. Καὶ συνήγαγε Δαυὶδ τὸς υἱοὺς Ἀαρὼν, καὶ τὸς Λευίτας.

5. Τῶν υἱῶν Καάθ· Οὐριὴλ ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, ἑκατὸν εἴκοσι.

6. Τῶν υἱῶν Μεραρί· Ἀσαΐας ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, διακόσιοι καὶ εἴκοσι. πεντή-

7. Τῶν υἱῶν Γηρσών· Ἰωὴλ ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. κοντα

8. Τῶν υἱῶν Ἐλισαφάν· Σεμαΐας ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, διακόσιοι.

9. Τῶν υἱῶν Χεβρών· Ἐλιὴλ ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, ὀγδοήκοντα.

10. Τῶν υἱῶν Ὀζιήλ· Ἀμιναδαὰβ ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, ἑκατὸν δεκαδύο.

11. Καὶ ἐκάλεσε Δαυὶδ τὸν Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τὸς ἱερεῖς, καὶ τὸς Λευίτας, τὸν Οὐριὴλ, Ἀσαΐαν, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Σεμαΐαν, καὶ Ἐλιὴλ, καὶ Ἀμιναδαὰβ, Σεμείαν

12. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἄρχοντες πατριῶν τῶν Λευιτῶν, ἁγνίσθητε ὑμεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, καὶ ἀνοίσετε τὴν κιβωτὸν τῆ Κυρία Θεῆ Ἰσραὴλ, ἃ ἡτοίμασα αὐτῇ.

ν. 13. ἐκεῖ) ἔτι. v. 15. τῆ ἄκρα) αὐτῶν ἄκρων. ibid. ἐξελεύσῃ) εἰσελεύσῃ. v. 17. τὸ ὄνομα) absque articulo. CAP. XV. v. 1. τῆι κιβωτοῦ) τῆ κιβωτῇ. v. 3. συνήγαγε) ἐξεκλησίασε. ibid. εἰς Ἱερ.) ἐν Ἱερουσαλὴμ. ib. ἀνενεγκεῖν τὴν κ. τῆ Θεῆ) ἀνενέγκαι τὴν κιβωτὸν κυρίου. v. 4. καὶ τὸς) τὸς. v. 6. Ἀσαΐας) ἀσαΐα. ibid. διακόσιοι καὶ πεντήκοντα.) διακόσιοι εἴκοσι. v. 7. Γηρσών·) γερσών. ibid. ἑκατὸν καὶ τρ.) καὶ deest. v. 8. Ἐλισαφάν· Σεμαΐα) ἐλισαφὰτ σεμεΐ. v. 9. Χεβρών·) χεβρὼμ. v. 11. Σεμείαν) σεμαΐαν.

11. Καὶ ἠθύμησε Δαυὶδ, ὅτι διέκοψε Κύριος διακοπὴν ἐν Ὀζὰ, καὶ ἐκάλεσε τὸν τόπον ἐκεῖνον Διακοπὴ Ὀζὰ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης,

12. Καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τὸν Θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων· πῶς εἰσοίσω πρὸς ἐμαυτὸν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ;

13. Καὶ οὐκ ἀπέστρεψε Δαυὶδ τὴν κιβωτὸν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ, καὶ ἐξέκλινεν αὐτὴν εἰς οἶκον Ἀβεδδαρὰ τοῦ Γεθαίου.

Χετταίου

14. Καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐν οἴκῳ Ἀβεδδαρὰ τρεῖς μῆνας· καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀβεδδαρὰ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ.

ἡμέρας

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ, καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ οἰκοδόμους τοίχων, καὶ τέκτονας ξύλων, τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον.

2. Καὶ ἔγνω Δαυὶδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν Κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, ὅτι ἠυξήθη εἰς ὕψος ἡ βασιλεία αὐτοῦ διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἔτι γυναῖκας ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐτέχθησαν Δαυὶδ ἔτι υἱοὶ καὶ θυγατέρες.

αὐτῷ

4. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῶν τεχθέντων, οἳ ἦσαν αὐτῷ ἐν Ἱερουσαλήμ· Σαμμαοὺ, καὶ Σωβὰβ, Νάθαν, καὶ Σαλωμὼν,

5. καὶ Ἰεβαὰρ, καὶ Ἐλισαὺ, καὶ Ἐλιφαλὲτ,

6. καὶ Ναγὲθ, καὶ Ναφὰγ, καὶ Ἰαφιὲ,

7. καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Βαλλιαδὰ, καὶ Ἐλιφαλέτ.

8. Καὶ ἤκουσαν ἀλλόφυλοι ὅτι ἐχρίσθη Δαυὶδ βασιλεὺς ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ· καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι ζητῆσαι τὸν Δαυίδ. Καὶ ἐξῆλθε Δαυὶδ, ὡς ἤκουσεν, εἰς ὑπάντησιν αὐτοῖς.

9. Καὶ ἀλλόφυλοι ἦλθον, καὶ συνέπεσαν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων.

10. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τοῦ Θεοῦ, λέγων· εἰ ἀναβῶ ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος· ἀνάβηθι, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου.

11. Καὶ ἀνέβη εἰς Βαὰλ Φαρασεὶν, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐκεῖ Δαυίδ· Καὶ εἶπε Δαυίδ· διέκοψεν ὁ Θεὸς τοὺς ἐχθρούς μου ἐν χειρί μου, ὡς διακοπὴν ὕδατος. διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Διακοπὴ Φαρασείν.

12. Καὶ ἐγκατέλιπον ἐκεῖ τοὺς θεοὺς αὐτῶν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ κατακαῦσαι αὐτοὺς ἐν πυρί.

ἐγκατέλειπεν

13. Καὶ

v. 12. πρὸς ἐμαυτὸν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ) transposita. v. 13. εἰς τὴν πόλιν) εἰς πόλιν. ibid. Χετταίου) γεθαίου. v. 14. τρεῖς ἡμέρας) τρεῖς μῆνας. ibid. τὸν Ἀβεδδαρὰ) absque articulo. CAP. XIV. v. 1. τοίχων) deest. v. 2. Κύριος ἐπὶ) κύριος εἰς βασιλέα ἐπί. v. 3. ἐτέχθησαν αὐτῷ) ἐτέχθησαν δαυίδ. v. 4. Σαμμαοὺ, καὶ Σωβὰβ) σαμμαὰ, σωβὰβ. v. 5. in Rom. καὶ βαὰρ, καὶ ἐλισὰ, καὶ ἐλιφαλὴθ. v. 6. Ναφὰγ) ναφὰθ. v. 7. in Rom. καὶ ἐλισαμαὲ, καὶ ἐλιαδὲ, καὶ ἐλιφαλὰ. v. 8. Καὶ ἐξῆλθε Δαυὶδ, ὡς ἤκουσεν, εἰς ὑπάντησιν) καὶ ἤκουσε δαυὶδ, καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν. v. 9. συνέπεσαν) συνέπεσον. v. 10. αὐτῷ· ἀνάβηθι) αὐτῷ κύριος. ἀνάβηθι. v. 11. Φαρασεὶν) φαρασὶν, passim. v. 12. ἐγκατέλειπεν) ἐγκατέλιπον. ibid. θεοὺς αὐτῶν.) addit οἱ ἀλλόφυλοι. ib. κατακαῦσαι αὐτοὺς) αὐτοὺς abest.

Digitized by Google

37. Καὶ ἐκ πέραν τῆ Ἰορδάνου ἀπὸ Ῥουβὴν, καὶ Γαδδὶ, καὶ ἀπὸ τῆ ἡμίσους Φυλῆς Μανασσῆ ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς, ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες.

38. Πάντες ἕτοι ἄνδρες πολεμισταὶ, παρατασσόμενοι παράταξιν ἐν ψυχῆ εἰρηνικῆ· καὶ ἦλθον εἰς Χεβρὼν τῆ βασιλεῦσαι τὸν Δαυὶδ ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ. Καὶ ὁ καταλοιπος Ἰσραὴλ ψυχὴ μία.

39. Καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς ἐσθίοντες καὶ πίνοντες, ὅτι ἡτοίμασαν αὐτοῖς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν.

40. Καὶ οἱ ὁμοροῦντες αὐτοῖς ἕως Ἰσσάχαρ, καὶ Ζαβουλὼν, καὶ Νεφθαλεὶμ, ἔφερον αὐτοῖς ἐπὶ τῶν καμήλων, καὶ τῶν ὄνων, καὶ τῶν ἡμιόνων, καὶ ἐπὶ τῶν μόχων βρώματα, ἄλευρα, παλάθας, σαφίδας, οἶνον, καὶ ἔλαιον, μόχους καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, ὅτι εὐφροσύνη ἐν Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ ἐβουλεύσατο Δαυὶδ μετὰ τῶν χιλιάρχων καὶ τῶν ἑκατοντάρχων, παντὶ ἡγουμένῳ.

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῆ πάσῃ ἐκκλησίᾳ Ἰσραὴλ· εἰ ἐφ' ὑμῖν ἀγαθὸν, καὶ παρὰ Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν εὐοδωθῆ, ἀποστείλωμεν πρὸς τὸς ἀδελφοὺς ἡμῶν τὸς ὑπολελειμμένους ἐν πάσῃ γῆ Ἰσραὴλ, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται ἐν πόλεσι καταοχέσεως αὐτῶν, καὶ συναχθήσονται πρὸς ἡμᾶς,

3. καὶ μετενέγκωμεν τὴν κιβωτὸν τῆ Θεῆ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἐζεζήτησαν αὐτὴν ἐφ' ἡμερῶν Σαοὺλ.

4. Καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία τῆ ποιῆσαι οὕτως, ὅτι εὐθὺς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τῆ λαοῦ.

5. Καὶ ἐξεκκλησίασε Δαυὶδ τὸν πάντα Ἰσραὴλ ἀπὸ ὁρίων Αἰγύπτου, καὶ ἕως εἰσόδου Ἡμαθ τῆ εἰσενέγκαι τὴν κιβωτὸν τῆ Θεῆ ἐκ πόλεως Ἰαρείμ.

6. Καὶ ἀνήγαγεν αὐτὴν Δαυὶδ· καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀνέβη εἰς πόλιν Δαυὶδ, ἣ ἦν τῆ Ἰούδα, τῆ ἀναγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τῆ Θεῆ Κυρίου καθημένου ἐπὶ Χερουβεὶμ, ἐ ἐπεκλήθη ὄνομα αὐτοῦ. Χερουβεὶν

7. Καὶ ἐπέθηκαν τὴν κιβωτὸν τῆ Θεοῦ ἐπὶ ἅμαξαν καινὴν ἐξ οἴκου Ἀμιναδάβ. Καὶ Ὀζὰ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ ἦγον τὴν ἅμαξαν.

8. Καὶ Δαυὶδ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ παίζοντες ἐναντίον τῆ Θεῆ, ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ ἐν ψαλτῳδοῖς, καὶ ἐν κινύραις, καὶ ἐν ναέβλαις, καὶ ἐν τυμπάνοις, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν σάλπιγξι.

9. Καὶ ἦλθοσαν ἕως τῆς ἅλωνος Χειδών· καὶ ἐξέτεινεν Ὀζὰ τὴν χεῖρα αὐτῆ τῆ καταοχεῖν τὴν κιβωτὸν, ὅτι ἐξέκλινεν αὐτὴν ὁ μόχος.

10. Καὶ ἐθυμώθη Κύριος ὀργῆ ἐπὶ Ὀζὰ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ, διὰ τὸ ἐκτεῖναι τὴν χεῖρα αὐτῆ ἐπὶ τὴν κιβωτόν· καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ ἀπέναντι τῆ Θεοῦ.

11. Καὶ

ℓ. 38. ψυχὴ μία.) adjicit τῆ βασιλεῦσαι τὸν Δαυὶδ. v. 39. αὐτοῖς) abest. CAP. XIII. v. 2. τῆ πάσῃ) absque articulo. ibid. Κυρίου Θεῆ) κυρίε τῆ Θεοῦ. v. 3. ἐζεζήτησαν) ἐζήτησαν. v. 5. ἕως Ἡμαθ) ἕως εἰσόδου ἡμαθ. ibid. Ἰαρείμ.) ἰαρείμ. v. 6. Χερουβεὶν) χερουβείμ. v. 7. ἐπὶ ἅμαξαν) ἐπ' ἅμαξαν. v. 8. καὶ ἐν τυμπάνοις) καὶ abest. v. 9. Χειδών.) deest.

θρῶν ἐκείνων ἐπιστρέψει πρὸς τὸν Κύριον αὐτῶν Σαούλ.

20. Ἐν τῷ πορευθῆναι αὐτὸν εἰς Σικελὰγ προσεχώρησαν αὐτῷ ἀπὸ Μανασσῆ, Ἐδνὰ, καὶ Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἰεδιὴλ, καὶ Μιχαὴλ, καὶ Ἰωζαβὲδ, καὶ Ἐλιὲὴλ, καὶ Γαλαθὶ, ἀρχηγοὶ χιλιάδων εἰσὶ τῷ Μανασσῆ.

21. Καὶ οὗτοι συνεμάχησαν τῷ Δαυὶδ ἐπὶ τὸν Γεδδουρ, ὅτι δυνατοὶ ἰσχύος πάντες· καὶ ἦσαν ἡγούμενοι ἐπὶ τῇ στρατιᾷ,

22. ὅτι ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἤρχοντο πρὸς Δαυὶδ εἰς δύναμιν μεγάλην ὡς δύναμις Θεοῦ.

23. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων τῆς στρατιᾶς, οἱ ἐλθόντες πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, τῷ ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν, κατὰ τὸν λόγον Κυρίου.

24. Τίοὶ Ἰούδα θυρεοφόροι, ἓξ χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι, δυνατοὶ παρατάξεως.

25. Τῶν υἱῶν Συμεὼν, δυνατοὶ ἰσχύος εἰς παράταξιν, ἑπτὰ χιλιάδες καὶ ἑκατόν.

26. Καὶ υἱῶν Λευὶ, τετρακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι.

27. Καὶ Ἰωδαὲ ὁ ἡγούμενος τῶν Ἀαρὼν, καὶ μετ' αὐτῷ τρεῖς χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι.

28. Καὶ Σαδὼκ, νέος, δυνατὸς ἰσχύι, καὶ τῆς πατριᾶς οἰκίας αὐτῷ ἄρχοντες εἴκοσι καὶ δύο.

29. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν τῶν ἀδελφῶν Σαοὺλ, τρεῖς χιλιάδες· καὶ ἔτι τὸ πλεῖον αὐτῶν ἀπεσκόπει τὴν φυλὴν οἴκου Σαούλ.

30. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἐφραὶμ, εἴκοσι χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι, δυνατοὶ ἰσχύι, ἄνδρες ὀνομαστοὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν,

31. Καὶ ἀπὸ τῆ ἡμίσους Φυλῆς Μανασσῆ, δεκαοκτὼ χιλιάδες, οἱ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόματι τῷ βασιλεῦσαι τὸν Δαυίδ.

32. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσσάχαρ, γινώσκοντες σύνεσιν εἰς τὰς καιρὰς, γινώσκοντες τί ποιῆσαι Ἰσραὴλ εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν, διακόσιοι, καὶ πάντες ἀδελφοὶ αὐτῶν μετ' αὐτῶν.

33. Καὶ ἀπὸ Ζαβελὼν ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν πολέμου ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς, πενήκοντα χιλιάδες βοηθῆσαι τῷ Δαυὶδ ἐ χερσὶν ἑνός.

34. Καὶ ἀπὸ Νεφθαλὶμ ἄρχοντες χίλιοι, καὶ μετ' αὐτῶν ἐν θυρεοῖς καὶ δόραξι, τριακονταεπτὰ χιλιάδες.

35. Καὶ ἀπὸ τῶν Δανιτῶν παρατασσόμενοι εἰς πόλεμον εἴκοσι καὶ ὀκτὼ χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι.

36. Καὶ ἀπὸ τῆ Ἀσὴρ ἐκπορευόμενοι βοηθῆσαι εἰς πόλεμον, τεσσαράκοντα χιλιάδες.

37. Καὶ

v. 20. πορευθῆναι αὐτὸν) πορευθῆναι τὸν Δαυὶδ. ibid. Ἰωζαβὰδ - - Γαλαθὶ) ἰωζαβὰδ, καὶ ἰεδιὴλ, καὶ μιχαὴλ, καὶ ἰωσαβὰδ, καὶ ἐλιὴλ, καὶ σεμαθί. v. 21. Καὶ οὗτοι) καὶ αὐτοὶ. ibid. ἐπὶ τῇ στρ.) ἐν τῇ στρατιᾷ, & addit ἐν τῇ δυνάμει. v. 22. Θεοῦ) τῦ θεῦ. v. 23. ἐπιστρέψαι) ἀποστρέψαι. v. 24. θυρεοφόροι) adjicit καὶ δορατιφόροι. v. 26. Καὶ υἱῶν) τῶν υἱῶν. v. 27. Ἰωδαὲ) ἰωαδὲς. ibid. τῶν Ἀαρὼν) τῷ ἀαρὼν. v. 28. εἴκοσι καὶ δύο) καὶ deest. v. 29. Καὶ ἐκ τῶν) καὶ τῶν. ibid. τὸν φυλὴν) τὴν φυλακὴν. v. 31. οἱ ὠνομ.) καὶ οἱ ὠνομάσθησαν. v. 32. εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν) non habet. v. 34. Νεφθαλὶμ) νεφθαλὶ, passim. v. 35. εἴκοσι καὶ ὀκτὼ) καὶ deest.

Digitized by Google

νατὸς ἐν τοῖς τριάκοντα, καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα, καὶ Ἰερεμίας, καὶ Ἰεζιὴλ, καὶ Ἰωανὰν, καὶ Ἰωζαβὰδ ὁ Γαδηρωθὶ,

Βααδιά 5. Ἐλιωζὶ, καὶ Ἰαριμοὺθ, καὶ Βααλία, καὶ Σαμαρία, καὶ Σαφατία ὁ Ἀρουφὶ,

6. Ἠλκανὰ, καὶ Ἰεσιὰ, καὶ Ἐλιὴλ, καὶ Ἰωζαὰρ, καὶ Ἰεσβαὰμ, οἱ Κορῖται,

7. καὶ Ἰωηλὰ, καὶ Ζαβαδία υἱοὶ Ἰεροὰμ, υἱοὶ τοῦ Γεδώρ.

8. Καὶ ἀπὸ τοῦ Γαδδὶ ἐχωρίσθησαν πρὸς Δαυὶδ ἐπὶ τῆς ἐρήμου ἰσχυροὶ, δυνατοὶ, ἄνδρες παρατάξεως πολέμου, αἴροντες θυρεοὺς καὶ δόρατα, καὶ πρόσωπον λέοντος τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ κοῦφοι ὡς δορκάδες ἐπὶ τῶν ὀρέων ἐν τάχει.

9. Ἀζὲρ ὁ ἄρχων, Ἀβδία ὁ δεύτερος, Ἐλιὰβ ὁ τρίτος,

10. Μασμὰν ὁ τέταρτος, Ἰερεμία ὁ πέμπτος,

11. Ἐθθεὶ ὁ ἕκτος, Ἐλιὴλ ὁ ἕβδομος,

12. Ἰωνὰν ὁ ὄγδοος, Ἐλεζαβὰδ ὁ ἔνατος,

13. Ἰερεμίας ὁ δέκατος, Μαχαβαναὶ ὁ ἑνδέκατος.

14. Οὗτοι ἐκ τῶν υἱῶν Γὰδ, ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς, εἷς τοῖς ἑκατὸν μικρὸς, καὶ μέγας τοῖς χιλίοις.

15. Οὗτοι οἱ διαβάντες τὸν Ἰορδάνην ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ. Καὶ οὗτος πεπληρωκὼς ἐπὶ πᾶσαν κρηπίδα αὐτοῦ. καὶ ἐξεδίωξαν πάντας τοὺς κατοικοῦντας αὐλῶνας ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμῶν.

16. Καὶ ἦλθον ἀπὸ τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν, καὶ Ἰούδα, εἰς βοήθειαν τοῦ Δαυίδ.

17. Καὶ Δαυὶδ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ εἰς εἰρήνην ἥκατε πρὸς μὲ, εἰ ἐμοὶ καρδία καθ' ἑαυτὴν ἐφ' ὑμᾶς· καὶ εἰ τοῦ παραδοῦναί με τοῖς ἐχθροῖς μου, οὐκ ἐν ἀληθείᾳ χειρὸς, ἴδοι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ἐλέγξαι.

18. Καὶ πνεῦμα ἐνεδυνάμωσε τὸν Ἀμασαὶ τὸν ἄρχοντα τῶν τριάκοντα, καὶ εἶπε· πορεύου Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, καὶ ὁ λαός σου· εἰρήνη εἰρήνη σοι, εἰρήνη τοῖς βοηθοῖς σου, ὅτι ἐβοήθησέ σοι ὁ Θεός σου. Καὶ προσεδέξατο αὐτοὺς Δαυὶδ, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς ἄρχοντας τῶν δυνάμεων.

19. Καὶ ἀπὸ Μανασσῆ προσεχώρησαν πρὸς Δαυὶδ ἐν τῷ ἐλθεῖν τοὺς ἀλλοφύλους ἐπὶ Σαοὺλ εἰς πόλεμον· καὶ οὐκ ἐβοήθησεν αὐτοῖς, ὅτι ἐν βουλῇ ἐγένετο παρὰ τῶν στρατηγῶν τῶν ἀλλοφύλων λεγόντων, ἐν ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἀνδρῶν

v. 4. καὶ Ἰερεμίας) ἱερεμία. ibid. Ἰωζαβὰδ ὁ Γαδηρωθὶ) ἰωαζαβὰδ ὁ γαδαραθιΐμ. v. 5. in Rom. ἀζαὶ, καὶ ἀριμοὺθ, καὶ βααλία, καὶ σαμαραΐα, καὶ σαφατίας ὁ χαραιφιὴλ. v. 6. in Rom. ἐλκανὰ, καὶ ἰησουνὶ, καὶ ὀζριὴλ, καὶ ἰωζαρὰ, καὶ σοβοκὰμ, καὶ οἱ κορῖται. v. 7. Ἰωηλὰ) ἰελία. ibid. Ἰεροὰμ) ἱροὰμ. ib. υἱοὶ τοῦ) καὶ οἱ τοῦ. v. 8. ἐπὶ τῆς ἐρήμου) ἀπὸ τῆς ἐρήμου. ibid. ἐν τάχει.) τῷ τάχει. v. 9. Ἀζὲρ) ἀζὰ. v. 10. Μασμὰν) μασμανὰ. ibid. Ἰερεμία) ἱερεμίας. v. 11. Ἐθθεὶ) ἰεθὶ. ibid. Ἐλιὴλ) ἐλιὰβ. v. 22. Ἰωνὰν) ἰωανὰν. ibid. Ἐλεζαβὰδ) ἐλιαζὲρ. ib. ἔνατος) ἔννατος. v. 13. Ἰερεμίας) ἱερεμία. ibid. Μαχαβαναὶ) μελχαβαναΐ. v. 17. ἀπάντησιν αὐτοῖς) ἀπάντησιν αὐτῶν. ibid. εἰ ἐμοὶ) εἴη μου. ib. πατέρων ἡμῶν,) πατέρων ὑμῶν. ib. ἐλέγξαι.) ἐλέγξαιτο. v. 18. ἐνεδυνάμωσε) ἐνέδυσε. ibid. τὸν ἄρχοντα) absque articulo. ib. πορεύου Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, καὶ ὁ λαός σου·) πορεύου καὶ ὁ λαός σου δαυὶδ υἱὸς ἰεσσαὶ. ib. σοι, εἰρήνη) σοι, καὶ εἰρήνη.

Digitized by Google

30. Μοοραὶ ὁ Νετωφαθὶ, Ἐλὰδ υἱὸς Βαανὰ ὁ Νετωφαθί·

31. Ἠθοὺ υἱὸς Ῥηβαὶ ἐκ βουνοῦ Βενιαμεὶν, Βαναίας ὁ Φαραθωνὶ,

32. Οὐρὶ ἐκ Ναχαλὴ Γάας, Ἀβιὴλ ὁ Σαραβεθθεὶ, Ἀζμὼθ ὁ Βαρσαμὶ, Ἐλιαβὰ ὁ Σαλαβωνί.

33. Υἱοὶ Ἀσάμ· ὁ Γωϋνὶ, Ἰωνάθαν υἱὸς Σαγὴ ὁ Ἀραρὶ,

34. Ἀχιὰμ υἱὸς Σαχὰρ ὁ Ἀραρὶ, Ἐλιφαὰλ υἱὸς Ὠραφὲρ,

35. ὁ Μεχυραθὶ, Ἀχία ὁ Φελλωνὶ,

36. Ἀσαραὶ ὁ Καρμηδὶ, Νοορὰ υἱὸς Ἀζβὶ,

37. Ἰωὴλ ἀδελφὸς Νάθαν, Μαβὰρ υἱὸς Ἀταραὶ,

38. Σελλὴκ ὁ Ἀμμωνὶ, Νααραὶ ὁ Βηρωθὶ, αἴρων σκεύη Ἰωὰβ υἱοῦ Σαρουΐας,

39. Ἰρὰς ὁ Ἰεθερὶ, Γαρὴβ ὁ Ἰεθερὶ,

40. Οὐρίας Χετθὶ, Σαβὰτ υἱὸς Ὀλὶ,

41. Ἀδινὰ υἱὸς Σεχὰ, τοῦ Ῥουβὴν ἄρχων, καὶ ἐπὶ αὐτῷ τριάκοντα,

42. Ἀνὰν υἱὸς Μαχὰ, καὶ Ἰωσαφὰτ, ὁ Μαθθανὶ,

43. Ὀζία ὁ Ἀσταρωθὶ, Σαμμὰ καὶ Ἰεϊὴλ υἱοὶ Χωθὰμ τοῦ Ἀραρὶ,

44. Ἰεδιὴλ υἱὸς Σαμαρὶ, καὶ Ἰωαζαὲ, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ Θωσαΐ,

45. Ἰελιὴλ ὁ Μαωεὶν, καὶ Ἰαριβαὶ, καὶ Ἰωσία υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλναὰμ, καὶ Ἰεθεμὰ ὁ Μωαβίτης,

46. Ἀλιὴλ, καὶ Ἰωβὴδ, καὶ Ἐσσιὴλ ὁ Μεσωβία.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ οὗτοι οἱ ἐλθόντες πρὸς Δαυὶδ εἰς Σικελάγ, ἔτι συνεχομένου ἀπὸ προσώπου Σαοὺλ υἱοῦ Κείς. Καὶ οὗτοι ἐν τοῖς δυνατοῖς βοηθοῦντες ἐν πολέμῳ,

2. καὶ τόξῳ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν, καὶ σφενδονῆται ἐν λίθοις καὶ τόξοις· ἐκ τῶν ἀδελφῶν Σαοὺλ ἐκ Βενιαμείν.

3. Ἄρχων Ἀχιέζερ, καὶ Ἰωρὰς υἱὸς Σαμαὰ τοῦ Γαβαθίτου, καὶ Ἀζιὴλ, καὶ Φαλλὴτ, υἱοὶ Ἀσμὼθ καὶ Βαραχία, καὶ Ἰηοὺλ ὁ Ἀναθωθὶ,

4. καὶ Σαμαΐας ὁ Γαβαωνίτης, δυνατὸς

Χωθὰν

Ταβαθίτου

v. 30. in *Rom.* μαραὶ ὁ νετωφαθὶ, χθαὸδ υἱὸς νοοζὰ ὁ νετωφατί. v. 31. Ἠθὰ υἱὸς Ῥηβαὶ ἐκ) αἰρὶ υἱὸς ῥεβιὲ ἐκ. v. 32. Ναχαλὴ) ναχαλὶ. ibid. ὁ Σαραβεθθεὶ, Ἀζμὼθ ὁ Βαρσαμὶ) ὁ γαραβαιθὶ, ἀζβὼν ὁ βαρωμὶ. v. 33. Υἱοὶ Ἀσάμ· ὁ Γωϋνὶ) υἱὸς ἀσὰμ τοῦ γιζωνίτου. ibid. Σαγὴ) σωλὰ. v. 34. in *Rom.* ἀχὶμ υἱὸς ἀχὰρ ὁ ἀραρὶ, ἐλφὰτ υἱὸς θυροφὰρ. v. 35. ὁ Μεχυραθὶ) ὁ μεχυραθρὶ. v. 36. in *Rom.* ἠσερὲ ὁ χαρμαδαὶ, νααραὶ υἱὸς ἀζοβαὶ. v. 37. ἀδελφὸς) υἱὸς. ibid. Μαβὰρ υἱὸς Ἀταραὶ) μεβαὰλ υἱὸς ἀγαρὶ. v. 38. Σελλὴκ) σελὴ. ibid. Νααραὶ ὁ Βηρωθὶ) ναχὰρ ὁ βηρωθὶ: ib. Ἰωὰβ υἱοῦ Σαρουΐας) υἱῷ σαρουΐα. v. 39. in *Rom.* ἰρὰ ὁ ἰεθρὶ, γαβὴρ ὁ ἰεθρὶ. v. 40. in *Rom.* οὐρία ὁ χετθὶ) ζαβὲτ υἱὸς ἀχαιὰ. v. 41. Σεχὰ) σαιζὰ. ibid. ἐπὶ αὐτῷ) ἐπ' αὐτῷ. v. 42. Μαχὰ) μοαχὰ. ibid. Μαθθανὶ.) ματθανὶ. v. 43. Σαμμὰ) σαμαθὰ. ibid. Χωθὰν) χωθὰμ. v. 44. Σαμαρὶ, καὶ Ἰωαζαὲ) σαμερὶ, καὶ ἰωζαὲ. v. 45. Ἰελιὴλ ὁ Μαωεὶν, καὶ Ἰαριβαὶ) ἐλιὴλ ὁ μαωὶ, καὶ ἰαριβὶ. ibid. Ἐλναὰμ, καὶ Ἰεθεμὰ) ἐλναὰμ καὶ ἰεθαμὰ. v. 46. in *Rom.* δαλιὴλ, καὶ ὠβὴδ, καὶ ἰεσσιὴλ ὁ μεσωβία. CAP. XII. v. 1. Κεὶς) κὶς, passim. v. 3. Ἄρχων) ὁ ἄρχων. ibid. Ἰωρὰς - - Φαλλὴτ) ἰωὰς υἱὸς ἀσμὰ τοῦ γαβαθίτου, καὶ ἰωὴλ, καὶ ἰωφαλὴτ. ibid. Βαραχία) βερχία.

Digitized by Google

15. Καὶ κατέβησαν οἱ τρεῖς ἐκ τῶν τριάκοντα ἀρχόντων εἰς τὴν πέτραν πρὸς Δαυὶδ, εἰς τὸ σπήλαιον Ὀδολλαὰμ, καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν ἀλλοφύλων παρεμβεβλήκει ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων.

16. Καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ τὸ ὑπόσημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν τῇ Βηθλεέμ.

17. Καὶ ἐπεθύμησε Δαυὶδ, καὶ εἶπε· τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ;

18. Καὶ διέῤῥηξαν οἱ τρεῖς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν Βηθλεὲμ, ὃς ἦν ἐν τῇ πύλῃ, καὶ ἔλαβον, καὶ ἦλθον πρὸς Δαυὶδ· καὶ οὐκ ἠθέλησε Δαυὶδ τοῦ πιεῖν αὐτὸ, καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ Κυρίῳ,

19. καὶ εἶπεν· ἱλεώς μοι ὁ Θεὸς τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο· εἰ αἷμα ἀνδρῶν τούτων πίομαι ἐν ψυχαῖς αὐτῶν; ὅτι ἐν ψυχαῖς αὐτῶν ἤνεγκαν αὐτό· καὶ οὐκ ἠθέλησε πιεῖν αὐτό. Ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυνατοί.

20. Καὶ Ἀβεσσαὶ ὁ ἀδελφὸς Ἰωὰβ, ἦτος ἦν ἄρχων τῶν πατριῶν· οὗτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ἑξακοσίους τραυματίας ἐν καιρῷ ἑνὶ, οὗτος ἦν ὀνομαστὸς ἐν τοῖς τρισὶν,

21. ἀπὸ τῶν τριῶν ὑπὲρ τοὺς δύο ἔνδοξος, καὶ ἦν αὐτὸς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἤρχετο.

22. Καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ υἱὸς ἀνδρὸς δυνατοῦ, πολλὰ ἔργα αὐτοῦ ὑπὲρ Καβασεήλ· ἦτος ἐπάταξε τοὺς δύο Ἀριὴλ Μωαβ, καὶ οὗτος κατέβη, καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν τῷ λάκκῳ ἐν ἡμέρᾳ χιόνος.

23. Καὶ οὗτος ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν Αἰγύπτιον, ἄνδρα ὁρατὸν πενταπήχεον, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ Αἰγυπτίου δόρυ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων, καὶ κατέβη ἐπ' αὐτὸν Βαναίας ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἁρπάσας τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Αἰγυπτίου τὸ δόρυ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ.

24. Ταῦτα ἐποίησε Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ, καὶ τοῦτο ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶ τοῖς δυνατοῖς.

25. Ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα ἦν ἔνδοξος οὗτος, καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἤρχετο· καὶ κατέστησεν αὐτὸν Δαυὶδ ἐπὶ τὴν πατριὰν αὐτοῦ.

26. Καὶ οἱ δυνατοὶ τῶν δυναμέων, Ἀσαὴλ, ἀδελφὸς Ἰωὰβ, Ἐλεαναὰν υἱὸς Δωδωαὶ ἐκ Βηθλεέμ,

27. Σαμμὼθ Θαδὶ, Χελλὴς ὁ Φαλλωνὶ,

28. Ἴρας υἱὸς Ἐκκὴς ὁ Θεκωὶ, Ἀβιέζερ ὁ Ἀναθωθὶ,

29. καὶ Σοββοχαὶ ὁ Ἀσωθὶ, Ἠλὶ ὁ Ἀχωὲ,

v. 15. οἱ τρεῖς) absque articulo. ibid. ἡ παρεμβολὴ) absque articulo. ib. παρεμβεβλήκει) abest. v. 16. ὑπόσημα) σύστημα. ibid. ἐν τῇ Βηθλεέμ.) absque articulo. v. 19. ἤνεγκαν αὐτό.) αὐτὸ abest. v. 20. Ἀβεσσαὶ ὁ ἀδ.) ἀδελφὸς. ibid. τῶν πατριῶν) τῶν τριῶν. ib. ἑξακοσίους) τριακοσίους. ib. ἑνὶ, ἦτος) ἑνὶ, καὶ οὗτος. v. 21. καὶ ἦν αὐτὸς) καὶ ἦν αὐτοῖς. v. 22. Βαναίας) βαναία. v. 23. πενταπήχεον) πεντάπηχυν. ibid. ἐν τῇ χειρὶ) ἐν χειρὶ. ib. Βαναίας) βαναία, passim. v. 26. οἱ δυνατοὶ) absque articulo. ibid. Δωδωαὶ) δωδαὶ. v. 27. Σαμμὼθ Θαδὶ) σαμμωθὶ ὁ ἁρωρὶ. ibid. Φαλλωνὶ) Φελωνὶ. v. 28. Ἴρας υἱὸς Ἐκκὴς) ἰρὰ υἱὸς ἐκκὶ. v. 29. in Rom. σοββοχαὶ ὁ ἀσωθὶ, ἠλὶ ὁ ἀχωὲ.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ἦλθε πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς Δαυὶδ ἐν Χεβρών, λέγοντες· ἰδοὺ ὀστᾶ σου καὶ σάρκες σου ἡμεῖς.

2. Καὶ ἐχθὲς καὶ τρίτην ὄντος Σαοὺλ βασιλέως, σὺ ἦθα ὁ ἐξάγων καὶ εἰσάγων τὸν Ἰσραήλ· καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός σου σοί· Σὺ ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγούμενον ἐπὶ Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἦλθον πάντες πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα ἐν Χεβρών. Καὶ διέθετο αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ διαθήκην ἐν Χεβρὼν ἔναντι Κυρίου· καὶ ἔχρισαν τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ κατὰ τὸν λόγον Κυρίου διὰ χειρὸς Σαμουήλ.

4. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, αὕτη Ἰεβοὺς, καὶ ἐκεῖ οἱ Ἰεβουσαῖοι οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν.

5. Εἶπαν δὲ οἱ κατοικοῦντες Ἰεβοὺς τῷ Δαυὶδ, οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε. Καὶ προκατελάβετο τὴν περιοχὴν Σιών· αὕτη ἡ πόλις Δαυίδ.

6. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· πᾶς τύπλων Ἰεβουσαῖον ἐν πρώτοις, καὶ ἔσται εἰς ἄρχοντα, καὶ εἰς στρατηγόν. καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὴν ἐν πρώτοις Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας, καὶ ἐγένετο εἰς ἄρχοντα.

7. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ· διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν αὐτὴν, πόλιν Δαυίδ.

8. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν πόλιν κύκλῳ· Καὶ ἐπολέμησε, καὶ ἔλαβε τὴν πόλιν.

9. Καὶ ἐπορεύετο Δαυὶδ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος, καὶ Κύριος παντοκράτωρ μετ' αὐτοῦ.

10. Καὶ ἕτοι οἱ ἄρχοντες τῶν δυνατῶν, οἳ ἦσαν τῷ Δαυὶδ, οἱ κατισχύοντες μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ μετὰ παντὸς Ἰσραὴλ, τοῦ βασιλεῦσαι αὐτὸν κατὰ τὸν λόγον Κυρίου ἐπὶ Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἕτος ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνατῶν τοῦ Δαυίδ· Ἰεβαὰμ υἱὸς Ἀχαμανὶ πρωτότοκος, τῶν τριάκοντα· ἕτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἅπαξ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας ἐν καιρῷ ἑνί.

12. Καὶ μετ' αὐτὸν Ἐλεάζαρ υἱὸς Δωδαὶ ὁ Ἀχωχί· ἕτος ἦν ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς. δυνατός.

13. Οὗτος ἦν μετὰ Δαυὶδ ἐν Φασοδομὶν· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον, καὶ ἦν μερὶς τοῦ ἀγροῦ πλήρης κριθῶν, καὶ ὁ λαὸς ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων.

14. Καὶ ἔστη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ ἔσωσεν αὐτὴν, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν μεγάλην.

15. Καὶ

CAP. XI. v. 2. καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός σου σοί·) καὶ εἶπεν ἰσραὴλ πρὸς σε. ibid. καὶ σὺ ἔσῃ ἐν.) καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγούμενον. v. 3. ἐν Χεβρὼν) εἰς χεβρὼν, priore loco. v. 4. ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐπὶ) ἔτι δὲ καὶ αὐτὰ εἰς. v. 5. Εἶπαν δὲ οἱ κατοικοῦντες Ἰεβοὺς τῷ Δαυίδ.) εἶπεν τῷ δαυὶδ. v. 6. Σαρουίας) σαρουΐα. v. 8. Καὶ ἐπολέμησε καὶ ἔλαβε τὴν πόλιν) non habet. v. 11. Ἰεβαὰμ υἱὸς Ἀχαμανὶ πρωτότοκος, τῶν) ἰεσβαὰλ υἱὸς ἀχαμὼν πρῶτος τῶν. v. 12. ἐν τοῖς τρισὶ δυνατός.) ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς. ibid. Φασοδομὶν) Φασοδαμὶν.

Digitized by Google

3. Καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος ἐπὶ Σαούλ· καὶ εὗρον αὐτὸν οἱ τοξόται ἐν τοῖς τόξοις καὶ πόνοις, καὶ ἐπόνεσεν ἀπὸ τῶν τόξων.

4. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ· σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου, καὶ ἐκκέντησόν με ἐν αὐτῇ, μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι ἔτοι καὶ ἐμπαίξωσί μοι. Καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβεῖτο σφόδρα. Καὶ ἔλαβε Σαοὺλ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπ' αὐτήν.

5. Καὶ ἴδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἀπέθανε Σαοὺλ, καὶ ἔπεσε καὶ γε αὐτὸς ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανε.

6. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ, καὶ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπέθανε.

7. Καὶ ἴδε πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὁ ἐν τῷ αὐλῶνι, ὅτι ἔφυγεν Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι ἀπέθανε Σαοὺλ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ κατέλιπον τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ ἔφυγον· καὶ ἦλθον ἀλλόφυλοι, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς.

8. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐχομένῃ, καὶ ἦλθον ἀλλόφυλοι τοῦ σκυλεῦσαι τοὺς τραυματίας, καὶ εὗρον τὸν Σαοὺλ, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ πεπλωκότας ἐν τῷ ὄρει Γελβουέ.

9. Καὶ ἐξέδυσαν αὐτὸν, καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ τοῦ εὐαγγελίσασθαι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ τῷ λαῷ.

10. Καὶ ἔθηκαν τὰ σκεύη αὐτῶν ἐν οἴκῳ Θεοῦ αὐτῶν· καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἔθηκαν ἐν οἴκῳ Δαγών.

11. Καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες Γαλαὰδ πάντα ἃ ἐποίησαν ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ ἐν τῷ Ἰσραήλ.

12. Καὶ ἠγέρθησαν ἐκ Γαλαὰδ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς, καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα Σαοὺλ, καὶ τὰ σώματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἤνεγκαν αὐτὰ εἰς Γαβεὶς, καὶ ἔθαψαν τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ὑπὸ τὴν δρῦν ἐν Γαβεὶς· καὶ ἐνήστευσαν ἑπτὰ ἡμέρας.

13. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτοῦ, αἷς ἠνόμησε τῷ Κυρίῳ κατὰ τὸν λόγον Κυρίου, διότι οὐκ ἐφύλαξεν, ὅτι ἐπηρώτησε Σαοὺλ ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ τοῦ ζητῆσαι, καὶ ἀπεκρίνατο αὐτῷ Σαμουὴλ ὁ προφήτης,

14. καὶ οὐκ ἐξεζήτησε τὸν Κύριον Σαούλ· καὶ ἀπέκλεινεν αὐτὸν, καθότι οὐκ ἠρώτησεν ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐπέστρεψε τὴν βασιλείαν τῷ Δαυὶδ υἱῷ Ἰεσσαί.

v. 3. ἐν τοῖς τόξοις) absque articulo. ibid. ἐπόνεσεν) ἐπόνεσαν. v. 4. ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ) ῥομφαίαν, καὶ. ibid. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν. v. 5. καὶ γε αὐτὸς) καὶ αὐτός. ibid. καὶ ἀπέθανε.) non habet. v. 7. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. v. 8. σκυλεῦσαι) σκυλεύσαι. v. 11. πάντα ἃ ἐποίησαν ἀλλ. τῷ Σ. ἐν τῷ Ἰσραὴλ.) ἅπαντα ἃ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ σαοὺλ καὶ τῷ Ἰσραὴλ. v. 12. καὶ τὰ σώματα) καὶ τὸ σῶμα. ibid. Γαβεὶς) ἰαβὶς, bis. v. 13. τῷ Κυρίῳ) τῷ Θεῷ. v. 14. ἐξεζήτησε Κύριον Σαούλ.) ἐζήτησε τὸν κύριον. ibid. καθότι οὐκ ἠρώτησεν ἐν Κυρίῳ) non habet.

ὗτος ὁ πρωτότοκος τῷ Σαλὼμ τῷ Κορίτῃ, ἐν τῇ πίστει ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς θυσίας τοῦ τηγάνου τοῦ μεγάλου ἱερέως.

32. Καὶ Βαναίας ὁ Καναθίτης ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως, τοῦ ἑτοιμάσαι σάββατον κατὰ σάββατον.

33. Καὶ οὗτοι ψαλτῳδοὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν Λευϊτῶν, διατεταγμέναι ἐφημερίαι, ὅτι ἡμέρα καὶ νὺξ ἐπ' αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔργοις.

34. Οὗτοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν Λευϊτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ἄρχοντες οὗτοι κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλήμ.

35. Καὶ ἐν Γαβαὼν κατῴκησε πατὴρ Γαβαὼν, Ἰειήλ· καὶ ὄνομα γυναικὸς αὐτοῦ, Μοωχά.

36. Καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρωτότοκος Ἀβδὼν, καὶ Ἰσεὶρ, καὶ Κεὶς, καὶ Βαὰλ, καὶ Νὴρ, καὶ Ναδὰβ,

37. καὶ Γεδὼρ, καὶ ἀδελφοὶ Ζαχχοὺρ, καὶ * Μακελώθ.

* Μακεδώθ

38. Καὶ * Μακελὼθ ἐγέννησε τὸν Σαμά. Καὶ οὗτοι ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

39. Καὶ Νὴρ ἐγέννησε τὸν Κεὶς, καὶ Κεὶς ἐγέννησε τὸν Σαοὺλ, καὶ Σαοὺλ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Μελχισουὲ, καὶ τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ τὸν Βαάλ.

40. Καὶ υἱὸς Ἰωνάθαν, Μεχριβαάλ· καὶ Μεχριβαὰλ ἐγέννησε τὸν Μιχά.

41. Καὶ υἱοὶ Μιχά· Φιθὼν, καὶ Μαλὼχ, καὶ Θαρά.

42. Καὶ Χαὰζ ἐγέννησε τὸν Ἰαδά. Καὶ Ἰαδὰ ἐγέννησε τὸν Γαλεμὲθ, καὶ τὸν Ἀζμὼθ, καὶ τὸν Ζαμβρί. Καὶ Ζαμβρὶ ἐγέννησε τὸν Μασά.

43. Καὶ Μασὰ ἐγέννησε τὸν Βανὰ, Ῥαφαΐα υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλεασὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐσὴλ υἱὸς αὐτοῦ.

44. Καὶ τῷ Ἐσὴλ ἓξ υἱοί· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Ἐζρικὰμ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ Ἰσμαὴλ, καὶ Σαρία, καὶ Ἀβδία, καὶ Ἀνὰν, καὶ Ἀσά. οὗτοι υἱοὶ Ἐσήλ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἀλλόφυλοι ἐπολέμησαν πρὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων, καὶ ἔπεσον τραυματίαι ἐν ὄρει Γελβουέ.

2. Καὶ κατεδίωξαν ἀλλόφυλοι ὀπίσω Σαοὺλ, καὶ ὀπίσω υἱῶν αὐτοῦ· καὶ ἐπάταξαν ἀλλόφυλοι τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ τὸν Μελχισουὲ, υἱοὺς Σαούλ.

3. Καὶ

v. 35. Ἰειὴλ) ἰεὴλ. v. 36. ὁ υἱὸς) absque articulo. ibid. Ἰσεὶρ καὶ Κεὶς) σὴρ, καὶ κὶς. v. 37. ἀδελφοὶ Ζαχχοὺρ, καὶ Μακεδώθ.) ἀδελφὸς, καὶ ζακχὴρ, καὶ μακελὼθ. v. 38. Μακεδὼθ) μακελὼθ. ibid. Σαμά.) σαμαὰ. ib. μετὰ τῶν ἀδελφῶν) ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν. v. 39. Κεὶς) κὶς, bis. ibid. Βαάλ.) ἀσαβάλ. v. 40. Μεχριβαὰλ) μεριβαὰλ, bis. v. 41. Μαλὼχ, καὶ Θαρά.) μαλὰχ, καὶ θαράχ. v. 42. Χαὰζ) ἀχάζ. ibid. Ἀζμὼθ) γαζμὼθ. ib. & v. 43. Μασὰ) μασσὰ. ibid. Βανὰ, Ῥαφαΐα) βαανὰ, καὶ ῥαφαΐα. ib. Ἐλεασὰ) ἐλασὰ. v. 44. Σαρία) σαραΐα. ibid. Ἀνὰν) addit καὶ ἀσά. CAP. X. v. 1. πρὸς Ἰσραὴλ) πρὸς τὸν ἰσραὴλ. v. 2. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλοφυλοί. ibid. ὀπίσω υἱῶν) ὀπίσω τῶν υἱῶν.

Digitized by Google

15. Καὶ Βακβακὰρ, καὶ Ἀρὲς, καὶ Γωλὴλ, καὶ Ματθανίας υἱὸς Μιχὰ, υἱοῦ Ζεχρὶ, υἱοῦ Ἀσάφ·

16. καὶ Ὀβδία υἱὸς Σαμμίου, υἱοῦ Γωλὴλ, υἱοῦ Ἰδιθὼν, καὶ Βαραχίας υἱὸς Ἀσὰ, υἱοῦ Ἐλκανὰ, ὁ κατοικῶν ἐν ταῖς κώμαις Νετωφαθί.

17. Καὶ οἱ πυλωροί· Σαλλὼμ, καὶ Ἀκοὺβ, καὶ Τελμὼν, καὶ Ἀιμὰν, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν· Σαλλὼμ ὁ ἄρχων.

18. Καὶ ἕως ταύτης ἐν τῇ πύλῃ τοῦ βασιλέως κατὰ ἀνατολάς· αὗται πύλαι τῶν παρεμβολῶν υἱῶν Λευί.

19. Καὶ Σαλλὼμ υἱὸς Χωρὴ, υἱοῦ Ἀβιασὰφ, υἱοῦ Κορέ· καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς οἶκον πατρὸς αὐτοῦ, οἱ Κορῖται ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς λειτουργίας, φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς· καὶ πατέρες αὐτῶν ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς Κυρίου, φυλάσσοντες τὴν εἴσοδον.

20. Καὶ Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ ἡγούμενος ἦν ἐπ' αὐτῶν ἔμπροσθεν Κυρίου, καὶ ἦτοι μετ' αὐτοῦ.

21. Ζαχαρίας υἱὸς Μοσολλὰμ, πυλωρὸς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

22. Πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ ταῖς πύλαις ἐν ταῖς πύλαις, διακόσιοι δεκαδύο. ἦτοι ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν, ὁ καταλογισμὸς αὐτῶν. Τέτευς ἔστησε Λαυὶδ, καὶ Σαμουὴλ ὁ Βλέπων τῇ πίστει αὐτῶν.

23. Καὶ ἦτοι καὶ υἱοὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν πυλῶν ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐν οἴκῳ τῆς σκηνῆς τοῦ φυλάσσειν.

24. Κατὰ τὰς τέσσαρας ἀνέμους ἦσαν τέσσαρες αἱ πύλαι, κατὰ ἀνατολὰς, θάλασσαν, Βορρᾶν, Νότον.

25. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν τοῦ εἰσπορεύεσθαι καὶλὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, μετὰ τούτων·

26. ὅτι ἐν πίστει εἰσὶ τέσσαρες θυρωροὶ τῶν πυλῶν. Οἱ Λευῖται ἦσαν ἐπὶ τῶν παστοφορίων, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου τοῦ Θεοῦ παρεμβαλοῦσιν,

27. ὅτι ἐπ' αὐτοὺς ἡ Φυλακή· καὶ ἦτοι ἐπὶ τῶν κλειδῶν τοπρωῒ πρωῒ ἀνοίγειν τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ.

28. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας, ὅτι ἐν ἀριθμῷ εἰσοίσουσιν αὐτὰ, καὶ ἐν ἀριθμῷ ἐξοίσουσιν αὐτά.

29. Καὶ ἐξ αὐτῶν καθεσταμένοι ἐπὶ τὰ σκεύη, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, καὶ ἐπὶ τῆς σεμιδάλεως, τοῦ οἴνου, τοῦ ἐλαίου, τοῦ λιβανωτοῦ, καὶ τῶν ἀρωμάτων.

30. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων ἦσαν μυρεψοὶ τοῦ μύρου, καὶ εἰς τὰ ἀρώματα.

31. Καὶ Ματταθίας ἐκ τῶν Λευιτῶν, ἦτοι

v. 15. Ἀρὲς, καὶ Γωλὴλ) ἀρὲς, καὶ γαλαὰδ. v. 16. Ὀβδία - - Ἀσὰ) ἀβδία υἱὸς σαμμία, υἱὸς γαλαὰδ, υἱοῦ ἰδιθεὼν, καὶ βαραχία υἱὸς ὁσὰ. ibid. Νετωφαθί.) νετοφατί. v. 17. Καὶ οἱ πυλωροί· - - Αἰμὰν) οἱ πυλωροί, σαλλὼμ, ακκὼμ, τελμὼν, καὶ ὁμοῖς. v. 18. κατὰ ἀνατολὰς) κατ' ἀνατολάς. ibid. αὗται) αἱ πύλαι. v. 19. Σαλλὼμ υἱὸς Χωρὴ) σελλὼμ υἱὸς κορέ. v. 21. Μοσολλὰμ) μοσολλαμεί. v. 22. ἐκλεκτοὶ ταῖς πύλαις) ἐκλεκτοὶ ἐπὶ τῆς πύλης. ibid. διακ. δεκαδύο) διακόσιοι καὶ δεκαδύο. v. 23. καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοὶ. ibid. Κυρίου, ἐν οἴκῳ) κυρίε, καὶ ἐν οἴκῳ. v. 24. τέσσαρες) τέσσαρες. v. 26. Οἱ Λευῖται) καὶ οἱ λευῖται. ibid. παρεμβαλοῦσιν) παρεμβάλλουσιν. v. 28. εἰσοίσουσιν αὐτὰ) αὐτὰ deest. ibid. ἐξοίσουσιν αὐτά.) αὐτὰ deest. v. 29. τὰ σκεύη) absque articulo. v. 31. Ματταθίας) ματθαθίας.

39. Καὶ υἱοὶ Ἐσελὲκ τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ, Οὐλαμ ὁ πρωτότοκος αὐτῷ, καὶ Ἰδιὰς ὁ δεύτερος, καὶ Ἐλιφαλὲτ ὁ τρίτος.

40. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Οὐλαμ ἰσχυροὶ ἄνδρες δυνάμει, τείνοντες τόξον, καὶ πληθύνοντες υἱοὺς, καὶ υἱοὺς τῶν υἱῶν ἑκατὸν ἑνενήκοντα. Πάντες ἔτοι ἐξ υἱῶν Βενιαμείν.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ πᾶς Ἰσραὴλ ὁ συλλογισμὸς αὐτῶν· καὶ ἔτοι καταγεγραμμένοι ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα μεθὰ τῶν ἀποικισθέντων εἰς Βαβυλῶνα ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν,

2. καὶ οἱ κατοικοῦντες πρότεροι ἐν ταῖς καταχήσεσιν αὐτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰσραὴλ, οἱ ἱερεῖς, οἱ Λευῖται, καὶ οἱ δεδομένοι.

3. Καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ κατῴκησαν ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Βενιαμείν, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ·

4. Γωθὶ υἱὸς Ἀμιουὸθ, υἱοῦ Ἀμρὶ, υἱοῦ Ἀμρὶ, υἱοῦ υἱῶν Φαρὲς, υἱοῦ Ἰούδα.

5. Καὶ ἀπὸ τῶν Σηλωνὶ, Ἀσαὲ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ υἱοὶ αὐτοῦ.

6. Ἐκ τῶν υἱῶν Ζαρὰ, Ἰεὴλ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἑξακόσιοι καὶ ἐνενήκοντα.

7. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βενιαμείν, Σαλὼ υἱὸς Μοσολλὰμ, υἱοῦ Ὠδουΐα, υἱοῦ Ἀσανουὰ,

8. καὶ Ἰεβνιὰ υἱὸς Ἱεροὰμ, καὶ Ἠλὰ υἱὸς Ὀζὶ, υἱοῦ Μοχορέ· καὶ Μοσολλὰμ υἱὸς Σαφατίας, υἱοῦ Ῥαγουὴλ, υἱοῦ Ἰεβνιὰ,

9. καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν ἐννακόσιοι πεντήκοντα ἓξ, πάντες οἱ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.

10. Καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, Ἰωδαὲ, καὶ Ἰωαρεὶβ, καὶ Ἰαχεὶν,

11. καὶ Ἀζαρίας υἱὸς Χελκίου, υἱοῦ Μοσολλὰμ, υἱοῦ Σαδώκ, υἱοῦ Μαριωθ, υἱοῦ Ἀχιτὼβ ἡγέμενος οἴκου τοῦ Θεοῦ.

12. καὶ Σαδίας υἱὸς Ἱεροὰμ, υἱοῦ Φασχὼρ, υἱοῦ Μελχίου, καὶ Μασαὶ υἱὸς Ἀδιὴλ, υἱοῦ Ἰεζρίου, υἱοῦ Μοσολλὰμ, υἱοῦ Μοσολλαμωθ, υἱοῦ Ἐμμὴρ,

13. καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἄρχοντες οἴκων πατριῶν, χίλιοι ἑπτακόσιοι ἐνενήκοντα, ἰσχυροὶ δυνάμει εἰς ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου τοῦ Θεοῦ.

14. Καὶ ἐκ τῶν Λευιτῶν, Σαμαΐας υἱὸς Ἀσὼβ, υἱοῦ Ἐζρικὰμ, υἱοῦ Ἀσαβίου υἱοῦ, υἱῶν Μεραρί.

15. Καὶ

v. 39. Ἐσελὲκ τῷ ἀδ.) ἀσὴλ ἀδελφῷ. ibid. Οὐλὰμ ὁ πρωτότοκος) αἰλὰμ πρωτότοκος. ib. Ἰδιὰς) ἰὰς. v. 40. Οὐλὰμ) αἰλὰμ. ibid. ἐνενήκοντα.) πεντήκοντα. CAP. IX. v. 4. Γωθὶ υἱὸς Ἀμιουὸθ, υἱοῦ Ἀμρὶ) καὶ γωθὶ, καὶ υἱὸς σαμιουὸθ υἱοῦ ἀμρὶ, υἱοῦ ἀμβρὰμ, υἱοῦ βανί. v. 5. in Rom. καὶ ἐκ τῶν σηλωνί, ἀσαὲ πρωτότοκος αὐτῷ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. v. 7. Σαλὼ) σαλὰμ. ibid. Ἀσανουὰ) ἀσανοῦ. v. 8. καὶ Ἰεβνιὰ - - Μασολλὰμ) καὶ ἰεμνιὰ υἱὸς ἰεροβοὰμ, καὶ ἠλὰ. ἔτοι υἱοὶ ὀζὶ υἱοῦ μαχὶς καὶ μοσολλὰμ. ibid. Ἰεβνιὰ) ἰεμνιὰ. v. 10. Ἰωαρεὶβ, καὶ Ἰαχεὶν) ἰωαρὶμ, καὶ ἰαχίν. v. 11. Ἀζαρίας υἱὸς Χελκίου) αἰζαρία υἱὸς χελκία. ibid. Μαριωθ) μαριωθ. ib. ἡγέμενος) ἡγουμένου. v. 12. Σαδίας) αδαΐα. ibid. Ἱεροὰμ) ἰβαὰμ. ib. Μελχίου, καὶ Μασαὶ) μελχία καὶ μασσία. ib. Ἰεζρίου) ἐζρὶ. ib. Μοσολλαμωθ) μασολμωθ. v. 13. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. ibid. πατριῶν) addit αὐτῶν. ib. χίλιοι ἑπτακ. ἐνενήκοντα) χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι καὶ ἑξήκοντα. v. 14. Σαμαΐου υἱῷ, υἱῶν) σαμβία. ἐκ τῶν υἱῶν.

19. Καὶ Ἰακεὶμ, καὶ Ζοχρὶ, καὶ Ζαβδῖ,

20. καὶ Ἐλιωηναὶ, καὶ Σελεὶ, Ἐλιηλὶ,

Ἀλαείαι 21. καὶ Ἀδαΐα, καὶ Βεργαὶ, καὶ Βαραΐα, καὶ Σαμαραὶθ, υἱοὶ Σαμαΐ·

22. καὶ Ἰεσφαὶν, καὶ Ὠβὴδ, καὶ Ἐλιὴλ,

23. καὶ Ἀβδὼν, καὶ Ζοχρὶ, καὶ Ἀνὰν,

24. καὶ Ἀνανίαι, καὶ Ἀμβρὶ, καὶ Ἀηλὰμ, καὶ Ἀναθωθιὰ,

25. καὶ Ἀθεὶν, καὶ Ἰεφαδίαι, καὶ Φανουὴλ, υἱοὶ Σωσὴκ.

26. Καὶ Σαμσαρίαι, καὶ Σαρεία, καὶ Γοθολίας,

27. καὶ Ἰαρασίαι, καὶ Ἠλιὰ, καὶ Ζεχρὶ, υἱοὶ Ἰερεόμ.

28. Οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν· ἀρχηγοὶ ἦτοι κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλήμ.

29. Καὶ ἐν Γαβαὼν κατῴκησε πατὴρ Γαβαών· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μααχά.

30. Καὶ υἱὸς αὐτῆ πρωτότοκος Ἀβδὼν, καὶ Ἰσὺρ, καὶ Κεὶς, καὶ Βαὰλ, καὶ Νὴρ, καὶ Ναδάβ,

31. καὶ Γεδοὺρ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ Ζακχέρ.

32. Καὶ Μακαλωὴθ ἐγέννησε τὸν Σαμεά· καὶ γὰρ ἦτοι κατέναντι, τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

33. Καὶ Νὴρ ἐγέννησε τὸν Κεὶς, καὶ Κεὶς ἐγέννησε τὸν Σαοὺλ, καὶ Σαοὺλ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Μελχισουὲ, καὶ τὸν Ἀμιναδάβ, καὶ τὸν Ἰεβαάλ.

34. Καὶ υἱὸς Ἰωνάθαν· Μεφιβοσὲθ. Καὶ Μεφιβοσὲθ ἐγέννησε τὸν Μιχαί.

35. Καὶ υἱοὶ Μιχαί· Φιθὼν, καὶ Μαλωὴθ, καὶ Θαρεὲ, καὶ Χαάζ.

36. Καὶ Χαὰζ ἐγέννησε τὸν Ἰωιαδά· καὶ Ἰωαδὰ ἐγέννησε τὸν Γαλεμαὴθ, καὶ τὸν Ἀσμωὴθ, καὶ τὸν Ζαμρί· καὶ Ζαμρὶ ἐγέννησε τὸν Μωσά·

37. καὶ Μωσὰ ἐγέννησε τὸν Βαανά· Ῥαφαία υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλεασὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐσὴλ υἱὸς αὐτοῦ.

38. Καὶ τῷ Ἐσὴλ ἓξ υἱοί· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Ἐζρικὰμ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ Ἰσμαὴλ καὶ Σαραΐα, καὶ Ἀβδίαι, καὶ Ἀνὰν, καὶ Ἀνὰ· πάντες ἦτοι υἱοὶ Ἐσήλ.

39. Καὶ

v. 19. Ζεχρὶ) ζαχρὶ. v. 20. in *Rom.* καὶ Ἐλιωναὶ, καὶ σαλαθὶ, καὶ Ἐλιηλί. v. 21. in *Rom.* καὶ Ἀδαΐα, καὶ Βαρουΐα, καὶ σαμαραὶθ υἱοὶ σαμαΐθ. v. 23. Ζεχρὶ) ζαχρὶ. v. 24. Ἀηλὰμ, καὶ Ἀναθωθιὰ) ἀιλὰμ, καὶ ἀναθωθ. v. 25. καὶ Ἀθεὶν, καὶ Ἰεφαδίαι) καὶ ἰωθὶν, καὶ ἰεφαδίας. v. 26. in *Rom.* καὶ σαμσαρὶ, καὶ σαρεία, καὶ γοθολία. v. 27. Ἠλιὰ) ἠριὰ. ibid. υἱοὶ Ἰερεόμ.) υἱὸς ἰερεόμ. v. 28. ἄρχοντες) ἄρχοντες. v. 29. τῇ γυναικὶ) absque articulo. ibid. Μααχά.) μααχά. v. 30. Καὶ υἱὸς αὐτῇ πρ.) καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς ὁ πρ. ibid. καὶ Ἰσὺρ, καὶ Κεὶς) καὶ σὴρ, καὶ κὶς. ib. καὶ Νὴρ, καὶ Ναδάβ) transposita. v. 31. ἀδελφοὶ αὐτῆ Ζακχέρ.) ἀδελφοὶ αὐτὸ, καὶ ζακχὲρ, addit καὶ μακελώθ. v. 32. Μακαλωὴθ) μακελωθ. ibid. Σαμεά· καὶ ἦτοι) σαμαά· καὶ γὰρ ἦτοι. v. 33. Κεὶς) κὶς. ib. Ἰεβαάλ.) ἰσβααλ. v. 34. Μεφιβοσὲθ) μεριβαὰλ, bis. v. 35. Μαλωὴθ, καὶ Θαρεὲ, καὶ Χαάζ.) μελὶχ, καὶ θαρὲχ, καὶ ἀχαάζ. v. 36. Χαὰζ) ἀχαάζ. ibid. Ἰωαδὰ) ἰαδὰ, bis. ib. Γαλεμαὴθ) σαλαμαὼθ. ib. Ζαμρὶ) ζαμβρὶ, bis. v. 37. Ἐλεασὰ) ἐλασὰ. v. 38. ὁ πρωτότοκος) absque articulo. ibid. Ἀνὰν, πάντες) ἀνὰν. καὶ ἀσὰ. πάντες.

39. Καὶ υἱοὶ Ὠλαά· Ὀρὲχ, καὶ Ἀνιὴλ, καὶ Ῥασιά.

40. Πάντες ἔτοι υἱοὶ Ἀσὴρ, πάντες ἄρχοντες πατριῶν, ἐκλεκτοὶ, ἰσχυροὶ δυνάμει, ἄρχοντες ἡγέμονοι. Ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς παράταξιν τῆ πολεμεῖν, ἄνδρες εἰκοσιὲξ χιλιάδες.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ Βενιαμεὶν ἐγέννησε τὸν Βαλὲ πρωτότοκον αὐτῆ, καὶ Ἀσβὴλ τὸν δεύτερον, καὶ Ἀαρὰ τὸν τρίτον,

2. καὶ Νωὰ τὸν τέταρτον, καὶ Ῥαφὴ τὸν πέμπλον.

3. Καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ Βαλέ· Ἀρὲδ, καὶ Γηρὰ, καὶ Ἀβιουὴλ,

4. καὶ Ἀβισουὲ, καὶ Μααμὰν,

Ἀχιραὰν 5. καὶ Γηρὰ, καὶ Σωφὰν, καὶ Ἀχιρὰμ, καὶ Ἰωὶμ.

6. Οὗτοι υἱοὶ Ὠδ, ἔτοι εἰσὶν ἄρχοντες πατριῶν τοῖς κατοικοῦσι Γαβεὶ· καὶ μετῴκισαν αὐτοὺς εἰς Μαναχαθί·

Γάβες

7. καὶ Νοομὰ, καὶ Ἀχιὰ, καὶ Γηρά· ἔτος ἠγλαάμ, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἀζὰ, καὶ τὸν Ἰαχιχαέλ.

8. Καὶ Σααρὴμ ἐγέννησεν ἐν τῷ πεδίῳ Μωαὲ μετὰ τὸ ἀποστεῖλαι αὐτὸν Ὠσὶμ, καὶ τὴν Βααρὰ γυναῖκα αὐτῦ.

9. Καὶ ἐγέννησεν ἐκ τῆς Ἀδὰ γυναικὸς αὐτῦ τὸν Ἰωβὰβ, καὶ τὸν Σεβιὰ, καὶ τὸν Μωσὰ, καὶ τὸν Μελχαὰμ,

10. καὶ τὸν Ἰεὺς, καὶ τὸν Σεβιὰ, καὶ τὸν Μαρμά· ἔτοι ἄρχοντες πατριῶν.

11. Καὶ ἐκ τῆς Ὠσὶμ ἐγέννησε τὸν Ἀβιτὼβ, καὶ τὸν Ἀλφαὰλ.

12. Καὶ υἱοὶ Ἀλφαὴλ· Ὠβὴδ, καὶ Μισαὰλ, Σημμὴρ· ἔτος ᾠκοδόμησε τὴν Ὠνὼ, καὶ τὴν Λὼδ, καὶ στὰς κώμας αὐτῆς· Ἀλφαὰ

13. καὶ Βαριγὰ, καὶ Σαμά· ἔτοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν τοῖς κατοικοῦσιν Ἀλὰμ, καὶ ἔτοι ἐξεδίωξαν τὲς καθοικοῦντας Γέθ. Ἀδὰμ

14. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ Σωσὴκ, καὶ Ἰαριμὲθ,

15. καὶ Ἀζαδαδίας, καὶ Ἀρωὰδ, καὶ Ὠδὲρ,

16. καὶ Μιχαὴλ, καὶ Ἐσφὰχ, καὶ Ἰωαχὰ, καὶ Ἰεζιὰ, υἱοὶ Βαριγά.

17. Καὶ Ζαδαδίας, καὶ Μοσολλὰμ, καὶ Ἀζακὶ, καὶ Ἀβὲρ,

18. καὶ Ἰεσαμαρὶ, καὶ Ἰεζλίας, καὶ Ἰωβὰβ, υἱοὶ Ἐλφαὰλ.

19. Καὶ

v. 39. Ὠλαὶ) ὀλαὶ. ibid. καὶ Ἀνιὴλ) ἀνιὴλ. v. 40. Ἀριθμὸς) ὁ ἀριθμὸς. ibid. πολεμεῖν, ἄνδρες) πολεμεῖν, ἀριθμὸς αὐτῶν, ἄνδρες. CAP. VIII. v. 1. τὸν Βαλὲ) absque articulo. ibid. καὶ Ἀαρὰ) ἀαρὰ. v. 2. καὶ Νωὰ) νωὰ. ibid. Ῥαφὴ) ῥαφὰ. v. 3. Ἀρὲδ) ἀδὶρ. v. 4. in Rom. καὶ Ἀβισουὲ, καὶ νααμὰ. v. 5. in Rom. καὶ ὀχὶ, καὶ γορὰ, καὶ σεφουφάμ, καὶ οὐρὰμ. v. 6. Ὠδ) ὰὼδ. ibid. Γάβες) γαβεὶ. ib. Μαναχαθί.) Μαχαναθί. v. 7. ἠγλαάμ) ἠγλααὰμ. ibid. Ἰαχιχαέλ.) ἰαχιχά. v. 8. Σααρὴμ) σαωρὶν. ibid. Ὠσὶμ) ὠσὶν. ib. Βααρὰ) βααδὰ. v. 9. Ἰωβὰβ) ἰωλαὶβ. ibid. Μωσὰ καὶ τὸν Μελχαὰμ,) μισὰ, καὶ τὸν μελχαὶ. v. 10. Ἰεὺς) ἰὲβὶν. ibid. Σεβιὰ) ζαβιὰ. v. 11. Ὠσὶμ) ὠσὶν. ibid. Ἀβιτὼβ) ἀβιτὼλ. v. 12. Ἀλφαὰλ) ἀλφαὴλ. ibid. καὶ Μισαὰλ, Σημμὴρ) μισαὴλ, σεμμὴρ. ib. Ὠνὼ) ὠνὰν. ib. Λὼδ) λωὶδ. v. 13. Βαριγὰ) βαριὰ. ibid. Ἀβιὰμ) αἰλὰμ. v. 14. in Rom. καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ σωσὴκ, καὶ ἀριμωθ. v. 15. in Rom. καὶ ζαβαδία, καὶ ὠρὴδ, καὶ ὦδερ. v. 16. in Rom. καὶ μιχαὴλ, καὶ ἐσφὰ, καὶ ἰωὰδ, υἱοὶ βαριά. v. 18. Ἰεσαμαρὶ, καὶ Ἰεζλία) ἰσαμαρὶ, καὶ ἐξλίας.

Digitized by Google

22. Καὶ ἐπένθησεν Ἐφραὶμ πατὴρ αὐτῶν ἡμέρας πολλάς· καὶ ἦλθον οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ τῦ παρακαλέσαι αὐτόν.

23. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτῦ· καὶ ἔλαβεν ἐν γαστρὶ, καὶ ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῦ Βαριὰ, ὅτι ἐν κακοῖς ἐγένετο ἐν οἴκῳ μου.

24. Καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῦ Σααρά· καὶ ἐν ἐκείνοις τοῖς καταλοίποις, καὶ ᾠκοδόμησε Βαιθωρὼν τὴν κάτω καὶ τὴν ἄνω. Καὶ υἱοὶ Ὀζάν· Σεηρὰ,

25. καὶ Ῥαφὴ υἱὸς αὐτῦ, καὶ Ῥασὶφ, καὶ Θαλὲ υἱοὶ αὐτοῦ.

26. Τῷ Γαλααδὰ υἱῷ αὐτῦ, Καθαὰν υἱὸς αὐτῦ, Ἀμιὴδ υἱὸς αὐτῦ, Ἐλισαμὰ υἱὸς αὐτῦ,

27. Νοὺμ υἱὸς αὐτῦ, Ἰησοὺ υἱὸς αὐτῦ.

28. Καὶ κατασχέσεις αὐτῶν, καὶ κατοικία αὐτῶν Βαιθὴλ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς κατὰ ἀνατολὰς Νααρὰν, πρὸς δυσμαῖς Γάζερ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ Συχὲμ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, ἕως Γάζης καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς,

29. καὶ ἕως ὁρίων υἱῶν Μανασσῆ Βαιθσαὰν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Θαανὰχ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ Βαλαὰδ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Μαγεδδὼ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Δῶρ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. ἐν ταύταις κατῴκησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ υἱῦ Ἰσραήλ.

30. Υἱοὶ Ἀσήρ· Ἰεμνὰ, καὶ Ἰεσουὰ, καὶ Ἰησουΐ, καὶ Βαριὰ, καὶ Σαρὰ ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν.

31. Καὶ υἱοὶ Βαριὰ, Χάβερ, καὶ Μελχιήλ· αὐτὸς πατὴρ Βερζαείθ.

32. Καὶ Χάβερ ἐγέννησε τὸν Ἰαφαλὴτ, καὶ τὸν Σωμὴρ, καὶ τὸν Χωθὰμ, καὶ τὴν Σωλὰ ἀδελφὴν αὐτῶν.

33. Καὶ υἱοὶ Ἰαφαλήτ· Φεσηχὶ Βαμαὴλ, καὶ Ἀσιθ· ἕτοι υἱοὶ Ἰαφαλήτ.

34. Καὶ υἱοὶ Σωμὴρ· Ἀχὶ, Οὐρασγὰ, καὶ Ὀβὰ, καὶ Ἀρσὰμ.

35. Καὶ υἱὸς Ἐλὰμ ἀδελφῦ αὐτῦ, Σωφὰρ, καὶ Ἰμναὰ, καὶ Σελλὶς, καὶ Ἀμαὶλ.

36. Υἱοὶ Σωφά· Συὲ, Ἀρναφὰρ, καὶ Σουὰλ, καὶ Βαρὶ, καὶ Ἰεμρὰ,

37. καὶ Βασὰρ, καὶ Ὦδ, καὶ Σαμμὰ, καὶ Σαλεισὰ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Βεηρά.

38. Καὶ υἱοὶ Ἰεθὲρ· Ἰεφινὰ, καὶ Φασφὰ, καὶ Ἀρά.

L l 3 39. Καὶ

v. 22. πατὴρ) ὁ πατὴρ. ibid. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. v. 23. Βαριὰ) βεριὰ. v. 24. Σααρὰ) σαραὰ. ibid. Βαιθωρὼν) τὴν βαιθωρὼν. v. 25. καὶ Ῥασὶφ, καὶ Θαλὲ) σαρὰφ, καὶ θαλαὲ. ibid. in fine *Rom.* addit υἱὸς αὐτοῦ. v. 26. in *Rom.* τῷ λααδὰν υἱῷ αὐτοῦ, υἱὸς ἀμιοὺδ, υἱὸς ἐλισαμὰ. v. 27. in *Rom.* υἱὸς νοὺν, υἱὸς ἰησοὺ, υἱοὶ αὐτῶ. v. 28. κατασχέσεις) κατάσχεσις. ibid. κατὰ ἀνατολὰς Νααρὰν) κατ' ἀνατολὰς νααρὰν. v. 29. Βαιθσαὰν) βαιθσαὰ. ibid. Θαανὰχ) Θανὰχ. ib. καὶ Βαλαὰδ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς) non habet. ib. ἐν ταύταις κατῴκ. οἱ υἱοὶ) ἐν ταύτῃ κατῴκησαν υἱοὶ. v. 30. Ἰεσουὲ - - ἡ ἀδελφὴ) σαὶα, καὶ ἰσυὶ, καὶ βεριὰ, καὶ σορὲ ἀδελφοὶ. v. 31. Βαριὰ) βεριὰ. ibid. αὐτὸς π. Βερζαείθ.) ἕτος πατὴρ βεθζαΐθ. v. 32. Ἰαφαλήτ - - Χωθὰμ) ἰαφλὴτ, καὶ τὸν σωμὴρ, καὶ τὸν χωθὰν. v. 33. in *Rom.* καὶ υἱοὶ ἰαφλήτ, φασὲκ, καὶ βαμμὴλ, καὶ ἀσίθ. ἕτοι υἱοὶ ἰαφλήτ. v. 34. Σωμὴρ.) σεμμὴρ. ibid. Οὐρασγὰ, καὶ Ὀβὰ) καὶ ὁσογὰ, καὶ ἰαβὰ. v. 35. υἱὸς Ἐλὰμ) βαιχελὰμ. ibid. Σωφὰρ) σωφὰ. v. 36. Σωφά.) σωφὰ. ibid. Σουὰλ, καὶ Βαρὶ, καὶ Ἰεμρά.) σουδὰ, καὶ βαρὶν, καὶ ἰωρὰν. v. 37. in *Rom.* καὶ βασὰν, καὶ ὠὰ, καὶ σαμὰ, καὶ σαλισὰ, καὶ ἰεθρὰ, καὶ βεηρά. v. 38. Ἰεθὲρ) ἰεθὲρ.

καὶ Ὀζιὴλ, καὶ Ἱεριμοὺθ, καὶ Οὐρὶ, πέντε, ἄρχοντες οἴκων πατριῶν, ἰσχυροὶ δυνάμει, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ τριάκοντα τέσσαρες.

8. Καὶ υἱοὶ Βοχόρ· Ζαμιρίας, καὶ Ἰωὰς, καὶ Ἐλιέζερ, καὶ Ἐλιωηναὶ, καὶ Ἀμαρία, καὶ Ἱεριμὼθ, καὶ Ἀβιὺ, καὶ Ἀναθὼθ, καὶ Ἐλμεθέμ· πάντες οὗτοι υἱοὶ Βοχόρ.

9. Καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ἄρχοντες οἴκων πατριῶν αὐτῶν, ἰσχυροὶ δυνάμει, εἴκοσι χιλιάδες καὶ διακόσιοι.

10. Καὶ υἱοὶ Ἀδιήλ· Βαλαάν. Καὶ υἱοὶ Βαλαάν· Ἰεὼς, καὶ Βενιαμεὶν, καὶ Ἀμεὶδ, καὶ Χανανὰν, καὶ Ἠθὰν, καὶ Θαρσεὶς, καὶ Ἀχισαάρ.

11. Πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἀδιὴρ, ἄρχοντες τῶν πατριῶν, ἰσχυροὶ δυνάμει, ἑπτακαίδεκα χιλιάδες, καὶ διακόσιοι, ἐκπορευόμενοι δυνάμει τοῦ πολεμεῖν.

12. Καὶ Σαφεὶμ, καὶ Ἀφεὶμ, καὶ
Ἀσὸβ υἱοὶ Ὠρά· Ἀσὸμ, υἱὸς αὐτοῦ Ἀόρ.

13. Υἱοὶ Νεφθαλί· Ἰασιὴλ, καὶ Γωυνὶ, καὶ Σαὰρ, καὶ Σελλοὺμ, υἱοὶ Βαλλά.

14. Υἱοὶ Μανασσῆ, Ἐσριὴλ, ὃν ἔτεκεν ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ἡ Σύρα, ἔτεκε τὸν Μαχεὶρ πατέρα Γαλαάδ.

15. Καὶ Μαχεὶρ ἔλαβε γυναῖκα τῷ Ἀφφεὶμ, καὶ Σεφφεὶμ· καὶ ὄνομα ἀδελφῆς αὐτοῦ Μοοχὰ, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ Σαλπαάδ. Καὶ ἐγεννήθησαν τῷ Σαλπαὰδ θυγατέρες. Ἀφφεὶν

16. Καὶ ἔτεκε Μοοχὰ ἡ γυνὴ Μαχεὶρ υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Φαρές· καὶ ὄνομα ἀδελφοῦ αὐτοῦ Σορός· υἱὸς αὐτοῦ, Οὐλάμ.

17. Καὶ υἱοὶ Οὐλὰμ, Βαδάν· οὗτοι υἱοὶ Γαλαὰδ, υἱοῦ Μαχεὶρ, υἱοῦ Μανασσῆ.

18. Καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ ἡ Μαλεχὲθ ἔτεκε τὸν Σοὺδ, καὶ τὸν Ἀβιέζερ, καὶ τὸν Μοολά.

19. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Σεμιρά· Ἀεὶν, καὶ Συχὲμ, καὶ Λακειὰ, καὶ Ἀνιάμ.

20. Καὶ υἱοὶ Ἐφραΐμ· Σωθαλὰ, καὶ Βαρὰδ, υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ Θαὰδ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλεαδὰ υἱὸς αὐτοῦ, Νομεὲ υἱὸς αὐτοῦ,

21. Ζαβὲδ υἱὸς αὐτοῦ, Σωθελὲ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐζὲρ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ἐλεάδ. Καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς ἄνδρες Γαὶθ, οἱ τεχθέντες ἐν τῇ γῇ, ὅτι κατέβησαν λαβεῖν τὰ κτήνη αὐτῶν.

22. Καὶ

v. 8. Βοχόρ· Ζαμιρίας) βαχίρ, ζεμιρά. ibid. Ἐλιωηναὶ) ἐλιθενὰν. ib. Ἱεριμὼθ, καὶ Ἀβιὺ) ἱεριμοὺθ, καὶ ἀβιὺδ. ib. Ἐλμεθέμ·) ἐλεμεθ. ib. Βοχόρ.) βαχίρ. v. 10. Ἀδιήλ.) ἰεδιὴλ. ibid. Ἰεὼς - - fin.) ἰαὼς, καὶ βενιαμὶν, καὶ ἀὼθ, καὶ χανανὰ) καὶ ζαιθὰν, καὶ θαρσὶ, καὶ ἀχισαάρ. v. 11. Ἀδιὴρ) ἰεδιὴλ. ibid. τοῦ πολεμεῖν) τοῦ abest. v. 12. Σαφεὶμ, καὶ Ἀφεὶμ, καὶ υἱοὶ Ὠρά. Ἀσὸβ) σαπφὶν, καὶ ἀπφὶν. καὶ υἱοὶ ὤρ, ἀσὼμ. v. 13. καὶ Γωυνὶ, καὶ Σαὰρ) γωνὶ καὶ ἀσὴρ. ibid. υἱοὶ Βαλλά.) υἱοὶ αὐτοῦ. βαλὰμ υἱὸς αὐτοῦ. v. 14. ἔτεκε τὸν Μαχεὶρ) ἔτεκε δὲ αὐτῷ καὶ μαχίρ. v. 15. Ἀφφεὶν, καὶ Σεφφεὶμ.) ἀπφὶν, καὶ σαπφὶν. ibid. Μοοχὰ) μοωχὰ. ib. Σαλπαάδ.) σαπφαάδ. ib. Καὶ ἐγεννήθησαν τῷ Σαλπ.) ἐγενήθησαν δὲ τῷ σαπφαάδ. v. 16. Μοοχὰ ἡ γυνὴ Μαχεὶρ) μοωχὰ γυνὴ μαχίρ. ibid. Σορός· υἱὸς) σοῦρος. υἱοὶ. ib. οὐλάμ.) addit καὶ ῥοκόμ. v. 17. Βαδάν·) βαδάμ. v. 18. Σοὺδ) ἰσὼδ. ibid. Μοολά.) μαελὰ. v. 19. Ἀεὶν) ἀὶμ. ibid. Λακειὰ, καὶ Ἀνιάμ.) λακὶμ, καὶ ἀνιάν. v. 20. Σωθαλὰ) σωθαλάθ. ibid. υἱοὶ αὐτοῦ) υἱὸς αὐτοῦ. ib. Ἐλεαδὰ) ἐλαδὰ. ib. Νομεὲ) σαὰθ. v. 21. Ζαβὲδ) καὶ ζαβάδ. ibid. Ἐζὲρ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ) καὶ ἀζὲρ, καὶ. ib. ἄνδρες Γαὶθ) οἱ ἄνδρες γὲθ. ib. λαβεῖν) τοῦ λαβεῖν.

Digitized by Google

73. καὶ τὴν Ἀνὰμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

74. καὶ ἐκ Φυλῆς Ἀσὴρ τὴν Μασὰλ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀβδὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

75. καὶ τὴν Ἰακὰκ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ῥοὼβ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

76. καὶ ἀπὸ Φυλῆς Νεφθαλεὶμ τὴν Κέδες ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Χαμὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Καριαθαὶμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

77. Τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ τοῖς καταλοίποις ἐκ Φυλῆς Ζαβουλὼν τὴν Ἰεκομὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Κάδης καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ῥεμμὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Θαβὼρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

78. Ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου τὴν Ἰεριχὼ κατὰ δυσμὰς τοῦ Ἰορδάνου· ἐκ Φυλῆς Ῥουβὴν τὴν Βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰασὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

79. καὶ τὴν Καμηδὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Φαὰθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

80. καὶ ἐκ Φυλῆς Γὰδ τὴν Ῥαμὼθ Γαλαὰδ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Μααναὶμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

81. καὶ τὴν Ἐσεβὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰαζὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ οὗτοι υἱοὶ Ἰσσάχαρ· Θωλὰ, καὶ Φουὰ, καὶ Ἰασοὺβ, καὶ Σαμρὰμ, τέσσαρες.

2. Καὶ υἱοὶ Θωλά· Ὀζὶ, καὶ Ῥαφαΐα, καὶ Ἰεριὴλ, καὶ Ἰεμοὺ, καὶ Ἰεβασὰμ, καὶ Σαμουὴλ, ἄρχοντες κατ' οἶκον πατριῶν αὐτῶν τῷ Θωλὰ, ἰσχυροὶ δυνάμει κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐν ἡμέραις Δαυὶδ, εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι.

3. Καὶ υἱοὶ Ὀζὶ· Ἰεζριά. Καὶ υἱοὶ Ἰεζριά· Μιχαὴλ, καὶ Ὀβδιὰ, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Ἰεσία, πέντε, ἄρχοντες πάντες.

4. Καὶ μετ' αὐτῶν, κατὰ γενέσεις αὐτῶν, κατ' οἴκους πατρικοὺς αὐτῶν, ἰσχυροὶ παρατάξασθαι εἰς πόλεμον, τριάκοντα καὶ ἓξ χιλιάδες, ὅτι ἐπλήθυναν γυναῖκας καὶ υἱούς.

5. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς πάσας πατριὰς Ἰσσάχαρ ἰσχυροὶ δυνάμει, ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτὰ χιλιάδες, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν πάντων.

6. Βενιαμεὶν, καὶ Βοχὸρ, καὶ Ἰαδιὴλ, τρεῖς.

7. Καὶ υἱοὶ Βαλέ· Ἀσεβὼν, καὶ Ὀζὶ, καὶ

v. 73. καὶ τὴν Ἀνὰμ) καὶ τὴν ῥαμὼθ, καὶ τὴν αἰνὰν. v. 74. Μασὰλ) μαασὰλ. v. 75. Ἰακὰκ) ἀκὰκ. v. 76. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλὶ. ibid. Χαμὼν) χαμὼθ. v. 77. τὴν Ἰεκομὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Κάδης καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς καὶ) non habet. v. 78. Ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδ.) ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ἰωρδάνου. v. 79. Καμηδὼθ) καδμὼθ. ibid. Φαὰθ) μαεφλὰ. v. 80. καὶ ἐκ Φυλῆς) καὶ abest. ibid. Ῥαμὼθ) ῥαμμὼθ. CAP. VII. v. 1. Καὶ οὗτοι υἱοὶ) Καὶ τοῖς υἱοῖς. ibid. Σαμρὰμ) σεμερὼν. v. 2. καὶ Ῥαφαΐα) ῥαφαΐα. ibid. Ἰεμοὺ, καὶ Ἰεβασὰμ) ἰαμαὶ, καὶ ἰεμασὰν. ib. κατ' οἶκον) οἴκων. v. 3. Ἰεζριά.) ἰεζραΐα. ibid. Ἰεζριά.) ἐζραΐα. ib. καὶ Ὀβδιὰ) ἀβδιοὺ. v. 4. μετ' αὐτῶν) ἐπ' αὐτῶν. ibid. πατρικοὺς) πατριῶν. v. 5. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. ibid. ἰσχυροὶ) καὶ ἰσχυροὶ. v. 6. in Rom. υἱοὶ βενιαμὶν, καὶ βαλὲ, καὶ βαχὶρ, καὶ ἰεδιὴλ, τρεῖς. v. 7. Ἀσεβὼν) ἐσεβὼν.

Digitized by Google

τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Δαβεὶρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

59. καὶ τὴν Ἀσὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Βαιθσαμοὺς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Βαιθὴς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

60. Καὶ ἀπὸ τῆς Φυλῆς Βενιαμεὶν τὴν Γαβεὲ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Γαλημεὶθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Λαβεὲ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· καὶ τὴν Ἀναθὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀγχὼς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς. Πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῶν τρισκαίδεκα πόλεις κατὰ πατριὰς αὐτῶν.

61. Καὶ τοῖς υἱοῖς Καὰθ τοῖς καταλοίποις ἐκ τῶν πατριῶν ἐκ τῆς Φυλῆς ἐκ τῆ ἡμίσους Φυλῆς Μανασσῆ, κλήρῳ πόλεις δέκα.

62. Καὶ τοῖς υἱοῖς Γηρσὼν κατὰ πατριὰς αὐτῶν ἐκ Φυλῆς Ἰσσάχαρ, ἐκ Φυλῆς Ἀσὴρ, ἐκ Φυλῆς Νεφθαλὶ, ἐκ Φυλῆς Μανασσῆ ἐν τῇ Βασὰν, πόλεις δεκατρεῖς.

63. Καὶ τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν ἐκ Φυλῆς Ῥουβὴν, ἐκ Φυλῆς Γὰδ, ἐκ Φυλῆς Ζαβουλὼν, κλήρῳ πόλεις δεκαδύο.

64. Καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς Λευίταις τὰς πόλεις καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν.

65. Καὶ ἔδωκαν ἐν κλήρῳ ἐκ Φυλῆς υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἐκ Φυλῆς υἱῶν Συμεὼν τὰς πόλεις ταύτας, ἃς ἐκάλεσαν αὐτὰς ἐπ' ὀνόματος.

66. Καὶ ἀπὸ τῶν πατριῶν υἱῶν Καὰθ, καὶ ἐγένοντο πόλεις τῶν ὁρίων αὐτῶν ἐκ Φυλῆς Ἐφραὶμ.

67. Καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, τὴν Συχὲμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς ἐν ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ τὴν Γαζὲρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

68. καὶ τὴν Ἰεκμαὰμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Βαιθωρὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

69. καὶ τὴν Ἠλὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Γεθρεμμὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

70. καὶ ἀπὸ τῆ ἡμίσους Φυλῆς Μανασσῆ τὴν Ἐνὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰβλεὰμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, κατὰ πατριὰς τοῖς υἱοῖς Καὰθ τοῖς καταλοίποις.

71. Τοῖς υἱοῖς Γηρσὼν ἀπὸ πλευρῶν ἡμίσους ἡμίσους Φυλῆς Μανασσῆ τὴν Γαυλὼν ἐκ τῆς Βασὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς καὶ τὴν Ῥαμὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

72. καὶ ἐκ Φυλῆς Ἰσσάχαρ τὴν κίδω Κεδεὲ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Γαδὲρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀμὼς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

73. καὶ

v. 58. Δαβειὶρ) δαβὶρ. v. 59. καὶ τὴν Βαιθὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς) non habet. v. 60. Καὶ ἀπὸ τῆς Φ.) καὶ ἐκ Φυλῆς. ibid. Γαβεὲ) γαβαὶ. ib. καὶ Γαλημεὶθ) καὶ τὴν γαλεμεὶθ. ib. καὶ τὴν Λαβεὲ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς) non habet. ib. καὶ τὴν Ἀγχὼς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς) desunt. v. 62. Γηρσὼν) γεδσὼν. ibid. Ἀσὴρ, ἐκ Φυλῆς) ἀσὴρ, ἀπὸ Φυλῆς. ib. δεκατρεῖς.) τρισκαίδεκα. v. 65. Συμεὼν τὰς) συμεὼν, καὶ ἐκ Φυλῆς υἱῶν βενιαμὶν ταύς. ibid. ἐκάλεσαν) ἐκάλεσεν. v. 69. Ἠλὼν) αἰλὼν. v. 70. Ἐνὴρ) ἀναρ. ibid. Ἰβλεὰμ) ἰεμβλεὰν. ibid. κατὰ πατριὰς) κατὰ πατριάν. v. 71. Γηρσὼν ἡμίσους Φυλῆς) γεδσὼν ἀπὸ πατριῶν ἡμίσους Φυλῆς. ibid. Γαυλὼν) γωλὼν. ib. περισπόρια) περιπόλια, bis. ib. Ῥαμὼθ) ἀσχηθ. v. 72. Κεδεὲ) κδδει. ibid. Γαδὲρ) δαβερὶ. ib. Ἀμὼς) δαβὼς.

Digitized by Google

36. υἱοῦ Ἐλκανὰ, υἱοῦ Ἰωὴλ, υἱοῦ Ἀζαρίου, υἱοῦ Σαφανίου,

37. υἱοῦ Θαὰθ, υἱοῦ Ἀσεὶρ, υἱοῦ Ἀβιασὰφ, υἱοῦ Κορὲ,

38. υἱοῦ Ἰσσαὰρ, υἱοῦ Καὰθ, υἱοῦ Λευὶ, υἱοῦ Ἰσραήλ.

39. Καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Ἀσὰφ ὁ ἑστηκὼς ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ· Ἀσὰφ υἱὸς Βαραχία, υἱοῦ Σαμαὰ,

40. υἱοῦ Μιχαὴλ, υἱοῦ Βαασία, υἱοῦ Μαλχία,

41. υἱοῦ Ἀθανεὶ, υἱοῦ Ἀζαρίου, υἱοῦ Ἀδαία,

42. υἱοῦ Οὐρὶ, υἱοῦ Ζαμμὰ, υἱοῦ Σεμεΐ,

43. υἱοῦ Ἰεὲθ, υἱοῦ Γηρσὼν, υἱοῦ Λευί.

44. Καὶ υἱοὶ Μεραρὶ ἀδελφοῦ αὐτῶν ἐξ ἀριστερῶν· Αἰθὰν υἱὸς Κεισὰν, υἱοῦ Ἀβδὶ, υἱοῦ Μαλὼχ,

45. υἱοῦ Ἀσεβὶ, υἱοῦ Μαεσσία, υἱοῦ Χελκίου,

46. υἱοῦ Ἀμασαὶ, υἱοῦ Βαανὶ, υἱοῦ Σεμμὴρ,

47. υἱοῦ Μοολὶ, υἱοῦ Ὀμουσὶ, υἱοῦ Μεραρὶ, υἱοῦ Λευί.

48. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, οἱ Λευῖται δεδομένοι εἰς πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας σκηνῆς οἴκου τοῦ Θεοῦ.

49. Καὶ Ἀαρὼν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ θυμιῶντες ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν θυμιαμάτων εἰς πᾶσαν ἐργασίαν ἁγίαν τῶν ἁγίων, καὶ ἐξιλάσκεσθαι περὶ Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Μωυσῆς παῖς τοῦ Θεοῦ.

50. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Ἀαρών· Ἐλεάζαρ υἱὸς αὐτοῦ, Φινεὲς υἱὸς αὐτοῦ, Ἀβισοῦ υἱὸς αὐτοῦ,

51. Βωκαὶ υἱὸς αὐτοῦ, Ὀζὶ υἱὸς αὐτοῦ, Ζαραΐα, υἱὸς αὐτοῦ,

52. Μεραὼθ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀμαρία υἱὸς αὐτοῦ, Ἀχιτὼβ υἱὸς αὐτοῦ,

53. Σαδὼκ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀχιμάας υἱὸς αὐτοῦ.

54. Καὶ αὗται αἱ κατοικίαι αὐτῶν ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν, ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν, τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τῇ πατριᾷ τοῦ Καὰθὶ, ὅτι αὐτοῖς ἐγένετο ὁ κλῆρος.

55. Καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν Χεβρὼν ἐν γῇ Ἰούδα, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς κύκλῳ αὐτῆς.

56. Καὶ τὰ πεδία τῆς πόλεως, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἔδωκαν τῷ Χαλὲβ υἱῷ Ἰεφοννή.

57. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ἔδωκαν τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, τὴν Χεβρὼν, καὶ τὴν Λοβνὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

58. καὶ τὴν Νηλὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἐσταμὼ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰεθὲρ καὶ τὰ

v. 36. Ἀζαρίου, υἱοῦ Σαφανίου) ἀζαρία, υἱοῦ σαφανία. v. 37. Ἀσεὶρ) ἀσὴρ. v. 38. Ἰσσαὰρ) ἰσαὰρ. v. 39. ἀδελφὸς) ὁ ἀδελφὸς. v. 40. Μαλχία) μελχία. v. 41. Ἀθανεὶ) ἀθανί. ibid. Ἀζαρίου, υἱοῦ Ἀδαία) ζαραΐ, υἱοῦ ἀδαΐ. v. 42. Οὐρὶ) αἰθὰμ. ibid. Ζαμμὰ) ζαμμάμ. v. 43. Γηρσὼν) γεδσὼν. v. 44. ἀδελφοῦ) οἱ ἀδελφοί. ibid. Αἰθὰν υἱὸς Κεισὰν, υἱοῦ Ἀβδὶ) αἰθὰμ υἱὸς κισὰ, υἱοῦ ἀβαΐ. v. 45. Μαεσσία) ἀμεσσία. ibid. & v. 46. υἱοῦ Χελκίου, υἱοῦ Ἀμασαὶ) non habet. ib. Βαανὶ, υἱοῦ Σεμμὴρ) βανὶ, υἱοῦ σεμὴρ. v. 47. Ὀμουσὶ) μουσί. v. 48. ἀδελφοὶ) οἱ ἀδελφοί. ibid. δεδομένοι) οἱ δεδομένοι. v. 49. οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. ἁγίαν) ἅγια. v. 52. Βωκαὶ) βοκκί. ibid. Ζαραΐα) σαραΐα. v. 52. Μεραὼθ) μαριὴλ. v. 54. πατριᾷ τοῦ) πατριᾷ αὐτῶν τοῦ. v. 58. Νηλὼν) σελνά. ibid. Ἐσταμὼ) ἐσθαμώ. ib. Ἰεθὲρ) ἰεθὰρ.

Digitized by Google

12. καὶ Ἀχιτὼβ ἐγέννησε τὸν Σαδὼκ, καὶ Σαδὼκ ἐγέννησε τὸν Σελλούμ,

13. καὶ Σελλοὺμ ἐγέννησε τὸν Χελκίαν, καὶ Χελκίας ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν,

14. καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν Σαραΐαν, καὶ Σαραΐας ἐγέννησε τὸν Ἰωσεδέκ.

15. Καὶ Ἰωσεδὲκ ἐπορεύθη ἐν τῇ μετοικίᾳ μετὰ Ἰούδα, καὶ * Ἰσραὴλ ἐν χερσὶν Ναβεχοδονόσορ.

16. Υἱοὶ Λευί· Γηρσὼν, Καάθ, καὶ Μεραρί.

17. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Γηρσών· Λοβενὶ, καὶ Σεμεΐ.

18. Υἱοὶ Καάθ· Ἀμραὰμ, καὶ Ἰσσαὰρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ.

19. Υἱοὶ Μεραρί· Μοολὶ, καὶ ὁ Μεσί. Καὶ αὗται αἱ πατριαὶ τῷ Λευὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν.

20. Τῷ Γηρσὼν, τῷ Λοβενὶ υἱῷ αὐτῷ, Ἰὲθ υἱὸς αὐτῷ, Ζαμμὰ υἱὸς αὐτοῦ,

21. Ἰωὰχ υἱὸς αὐτῷ, Ἀδδὶ υἱὸς αὐτῷ, Ζαρὰ υἱὸς αὐτῷ, Ἰεθρὶ υἱὸς αὐτοῦ.

Ἰσσαὰρ 22. Υἱοὶ Καάθ· Ἀμιναδὰβ υἱὸς αὐτῷ, Κορὲ υἱὸς αὐτῷ, Ἀσσὶρ υἱὸς αὐτῷ,

23. Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτῷ, καὶ Ἀβιασὰφ υἱὸς αὐτῷ, Ἀσσὶρ υἱὸς αὐτῷ,

24. Θααὰθ υἱὸς αὐτῷ, Οὐριὴλ υἱὸς αὐτῷ, Ὀζίας υἱὸς αὐτῷ, Σαοὺλ υἱὸς αὐτῷ.

25. Καὶ υἱοὶ Ἐλκανά· Ἀμασὶ, καὶ Ἀχιμὼθ,

26. Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτῷ, Σωφὶ υἱὸς αὐτῷ, Κναὰθ υἱὸς αὐτῷ,

27. Ἐλιὰβ υἱὸς αὐτῷ, Ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτῷ, Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτῷ.

28. Υἱοὶ Σαμουήλ· ὁ πρωτότοκος Σαμουὴλ, καὶ Ἀβιά.

29. Υἱοὶ Μεραρὶ· Μοολὶ, Λοβενὶ υἱὸς αὐτῷ, Σεμεΐ υἱὸς αὐτῷ, Ἀζὰ υἱὸς αὐτοῦ,

30. Σαμαὰ υἱὸς αὐτῷ, Ἀγγία υἱὸς αὐτῷ, Ἀσαΐα υἱὸς αὐτῷ.

31. Καὶ ἕτοι οὓς κατέστησε Δαυὶδ ἐπὶ χεῖρας ᾠδόντων ἐν οἴκῳ Κυρίου ἐν τῇ καταπαύσει τῆς κιβωτοῦ.

32. Καὶ ἦσαν λειτουργοῦντες ἐναντίον τῆς σκηνῆς οἴκου μαρτυρίου ἐν ὀργάνοις, ἕως ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον Κυρίου ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἔστησαν κατὰ τὴν * κρίσιν αὐτῶν ἐπὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν.

33. Καὶ ἕτοι οἱ ἑστηκότες, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἐκ τῶν υἱῶν τῷ Καάθ, Ἀμὰν ὁ ψαλτῳδὸς, υἱὸς Ἰωὴλ, υἱῷ Σαμουὴλ,

34. υἱῷ Ἐλκανὰ, υἱῷ Ἱεροὰμ, υἱῷ Ἐλιὴλ, υἱῷ Θοὺὲ,

35. υἱῷ Σούφ, υἱῷ Ἐλκανὰ, υἱῷ Μααὰθ, υἱῷ Ἀμασὶ,

36. υἱῷ

v. 12. & 13. Σελλὰμ) σαλοὺμ. v. 14. Σαραΐαν) σαραΐα. ibid. & v. 15. Ἰωσεδὲκ) ἰωσαδὰκ. ib. καὶ Ἰσραὴλ ἐν χερσὶν) καὶ ἱερουσαλὴμ ἐν χερσὶ. v. 16. Γηρσὼν) γεδσὼν, ita quoque 17. verſu. v. 18. Ἀμραὰμ) ἀμβρὰμ. v. 20. Γηρσὼν) γεδσὼν. ibid. Ζαμμὰ) ζαμμαὰθ. v. 21. Ἰωὰχ) ἰωαὰβ. v. 22. Ἰσσαὰρ) ἀμιναδὰβ. ibid. & v. 23. Ἀσσὶρ) ἀσὶρ. ib. καὶ Ἀβιασὰφ) ἀβιασάφ. v. 24. Ὀζίας) ὀζίκ. v. 25. Ἀμασὶ) ἀμεσσὶ. v. 26. Κναὰθ αὐτῷ) καιναὰθ υἱὸς αὐτοῦ. v. 19. Ἀζὰ) ὀζὰ. v. 30. Σαμαὰ) σαμαὰ. ibid. Ἀσαΐα) ἀσαΐδε. v. 32. οἴκου μαρτυρίου) τῆ μαρτυρίου. v. 33. καὶ οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. Ἀμὰν ὁ ψαλτῳδὸς) αἱμὰν ὁ ψαλτῳδὸς. v. 34. Ἱεροὰμ) ἱεροβοὰμ. ibid. Θοὺὲ) θοὰ. v. 35. Ἀμασὶ) ἀμαὰθ.

Digitized by Google

λιάδας, ὄνες διχιλίους, καὶ ψυχὰς ἀνδρῶν ἑκατὸν χιλιάδας.

22. Ὅτι τραυματίαι πολλοὶ ἔπεσον, ὅτι παρὰ τῦ Θεοῦ ὁ πόλεμος. Καὶ κατῴκησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς μετοικεσίας.

23. Καὶ οἱ ἡμίσεις Φυλῆς Μανασσῆ κατῴκησαν ἐν γῇ ἀπὸ Βασὰν ἕως Βαὰλ, Ἑρμὼν, καὶ Σανεὶρ, καὶ ὄρος Ἀερμών· καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ αὐτοὶ ἐπλεονάσθησαν.

24. Καὶ ἦσαν ἀρχηγοὶ οἴκου πατριῶν αὐτῶν· Ὀφὲρ, καὶ Ἰεσεὶ, καὶ Ἐλιὴλ, καὶ Ἰεζριὴλ, καὶ Ἰερεμίας, καὶ Ὡδοΐας, καὶ Ἰεδιὴλ· ἄνδρες ἰσχυροὶ δυνάμει, ἄνδρες ὀνομαστοὶ, ἄρχοντες τῶν οἴκων πατριῶν αὐτῶν.

25. Καὶ ἠθέτησαν ἐν Θεῷ πατέρων αὐτῶν, καὶ ἐπόρευσαν ὀπίσω Θεῶν τῶν λαῶν τῆς γῆς, ὃς ἐξῆρεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπε αὐτῶν.

26. Καὶ ἐπήγειρεν ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ τὸ πνεῦμα Φαλὼς βασιλέως Ἀσσὺρ, καὶ τὸ πνεῦμα Θαγλαθ Φαλνασσὰρ βασιλέως Ἀσσὺρ, καὶ μετῴκισε τὸν Ῥεβὴν, καὶ τὸν Γαδδὶ, καὶ τὸ ἥμισυ Φυλῆς Μανασσῆ, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς Χαλὰ, καὶ Χαβὼρ, καὶ ἐπὶ ποταμὸν Γωζὰν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΥΙΟΙ Λευΐ· Γεδσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρί.

2. Καὶ υἱοὶ Καὰθ· Ἀμραὰμ, καὶ Ἰσσαὰρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ.

3. Καὶ υἱοὶ Ἀμραάμ· Ἀαρὼν, καὶ Μωυσῆς, καὶ Μαριάμ. Καὶ υἱοὶ Ἀαρών· Ναδὰβ, καὶ Ἀβιὼδ, Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ.

4. Ἐλεάζαρ ἐγέννησε τὸν Φινεὲς, Φινεὲς ἐγέννησε τὸν Ἀβισού,

5. Ἀβισοὺ ἐγέννησε τὸν Βωκαὶ, καὶ Βωκαὶ ἐγέννησε τὸν Ὀζὶ,

6. Ὀζὶ ἐγέννησε τὸν Ζαραΐαν, Ζαραΐας ἐγέννησε τὸν Μαραιωθ,

7. καὶ Μαραιωθ ἐγέννησε τὸν Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμαρίας ἐγέννησε τὸν Ἀχιτωβ,

8. καὶ Ἀχιτωβ ἐγέννησε τὸν Σαδὼκ, καὶ Σαδὼκ ἐγέννησε τὸν Ἀχιμάας,

9. καὶ Ἀχιμάας ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν, καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν Ἰωαναὰν,

10. καὶ Ἰωαναὰς ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν, οὗτος ἱεράτευσεν ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν ἐν Ἱερουσαλήμ.

11. Καὶ ἐγέννησε Ἀζαρίας τὸν Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμαρίας ἐγέννησε τὸν Ἀχιτωβ,

12. καὶ

v. [12. ἕως τῆς μετοικεσίας] absque articulo. v. 23. ἐν γῇ] non habet. ibid. Σανεὶρ] σανὶρ. v. 24. Ἰεσεὶ] σεὶ. ibid. καὶ Ἰεζριὴλ] non habet. v. 26. Φαλὼς] Φαλὼχ. ibid. Θαγλαθ Φαλνασσὰρ] Θαγλαθφαλλασσὰρ. ib. εἰς Χαλὰ] εἰς χαλὼχ. CAP. VI. v. 2. & 3. Ἀμραὰμ] ἔμβραμ. v. 4. Βωκαὶ] βοκκὶ, bis. v. 6. Ζαραΐας, Ζαρίας] ζαραΐα, ζαραΐα. ibid. & v. 7. Μαραιωθ] μαραΐλ. ib. Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμαρίας] ἀμαρία, καὶ ἀμαρία. v. 10. Ἰωαναὰς] ἰωανὰν. v. 11. Ἀμαρίαν, καὶ [Ἀμαρίας] ἀμαρία, καὶ ἀμαρία.

Digitized by Google

ς. υἱὸς αὐτοῦ Μιχαὲ, υἱὸς αὐτοῦ Ῥηχαὲ, υἱὸς αὐτοῦ Βάαλ,

6. υἱὸς αὐτοῦ Βεηρὲ, ὃν μετῴκισε Θαγλαὶθ Φαλνασσὰρ βασιλεὺς Ἀσσούρ· ἦτος ἄρχων τῶν Ῥουβήν.

7. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ τῇ πατριᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς καταλογισμοῖς αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ὁ ἄρχων Ἰωὴλ, καὶ Ζαχαρίας,

8. καὶ Βαλὲ υἱὸς Ὀζὲζ, υἱὸς Σαμὰ, υἱὸς Ἰωήλ· ἦτος κατῴκησεν ἐν Ἀροὴρ, καὶ ἐπὶ Ναβαῦ, καὶ Βεελμαών.

9. Καὶ πρὸς ἀνατολὰς κατῴκησεν ἕως ἐρχομένων τῆς ἐρήμου, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου, ὅτι κλῆνη αὐτῶν πολλὰ ἐν γῇ Γαλαὰδ.

10. Καὶ ἐν ἡμέραις Σαοὺλ ἐποιήσαντο πόλεμον πρὸς τοὺς παροίκους, καὶ ἔπεσον ἐν χερσὶν αὐτῶν καὶ οἰκοῦσιν ἐν σκηναῖς αὐτῶν, ἕως πάντες κατ' ἀνατολὰς τῆς Γαλαὰδ.

11. Υἱοὶ Γὰδ κατέναντι αὐτῶν κατῴκησαν ἐν γῇ Βασὰν ἕως Σελχά.

12. Ἰωὴλ ὁ πρωτότοκος, καὶ Σαφὰμ ὁ δεύτερος, καὶ Ἰαναὶ, ὁ γραμματεὺς ἐν Βασάν.

13. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, Μιχαὴλ, καὶ Μοσολλὰμ, καὶ Σοβαθὲ, καὶ Ἰωρεὲ, καὶ Ἰακχὰν, καὶ Ζουὲ, καὶ Ἰωβὴδ, ἑπτά.

14. Οὗτοι υἱοὶ Ἀβιχαῖα υἱοῦ Οὐρὶ, υἱοῦ Ἀδαὶ, υἱοῦ Γαλαὰδ, υἱοῦ Μιχαὴλ, υἱοῦ Ἰεσαὶ, υἱοῦ Ἰεδδαὶ, υἱοῦ Ἀχιβὲζ,

15. υἱοῦ Ἀβδιὴλ, υἱοῦ Γουνὶ, ἄρχων οἴκου πατριῶν.

16. Κατῴκουν ἐν Γαλαὰδ, ἐν Βασὰν, καὶ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ περίχωρα Σαρὼν ἕως ἐξόδου.

17. Πάντων ὁ καταλογισμὸς ἐν ἡμέραις Ἰωθὰν βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις Ἱεροβοὰμ βασιλέως Ἰσραήλ.

18. Υἱοὶ Ῥουβὴν, καὶ Γαδδὶ, καὶ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ ἐξ υἱῶν δυνάμεως, ἄνδρες αἴροντες ἀσπίδας, καὶ μάχαιραν, καὶ ἐντείνοντες τόξον, καὶ δεδιδαγμένοι πόλεμον, τέσσαρες καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες, καὶ ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν.

19. Καὶ ἐποίουν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγαραίων, καὶ Ἰτουραίων, καὶ Ναφισαίων, καὶ Ναδαβαίων,

20. καὶ κατίσχυσαν ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἐδόθησαν εἰς χεῖρας αὐτῶν οἱ Ἀγραῖοι, καὶ πάντα τὰ σκηνώματα αὐτῶν, ὅτι πρὸς τὸν Θεὸν ἐβόησαν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῖς, ὅτι ἤλπισαν ἐπ' αὐτόν. Ἀγοραῖοι

21. Καὶ ἠχμαλώτευσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, καμήλους πεντακισχιλίας, καὶ προβάτων διακοσίας πεντήκοντα χιλιά-

ν. 5. Βάαλ,) ὠὴλ. v. 6. Βεηρὲ) βηὴλ. ibid. Θαγλαὶθ Φαλνασσὰρ) Θαγλαθφαλασσὰρ. v. 7. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. ibid. πατριᾷ) πατρίᾳ. ib. καταλογισμοῖς) καταλοχισμοῖς. v. 8. Βαλὲ) βηλὲ. ibid. ὀζὲζ) αἰζούζ. ib. Βεελμαών.) βεελμασσών. v. 10. ἐποιήσαντο) ἐποίησαν. ibid. σκηναῖς ἕως πάντες) σκηναῖς αὐτῶν πάντες. v. 11. Σελχά) σελὰ. v. 12. ὁ πρωτότοκος) absque articulo. ibid. Ἰαναὶ) ἰωνὶν. v. 13. καὶ Μοσολλὰμ, καὶ Σοβαθὲ) μοσολλὰμ, καὶ σοβεὲ. ibid. Ἰακχὰν) ἰωκχὰν. ib. Ἰωβὴδ) ὀβηὴλ. v. 14. Ἀδαὶ) ἰδαὶ. ibid. & v. 15. Ἀχιβὲζ, υἱοῦ Ἀβδιὴλ) βουζ ἀδελφῷ υἱοῦ αἰβδιὴλ. v. 17. Ἰωθὰν) ἰωάθαμ. v. 18. Γαδδὶ) γαὰ. ibid. ἐντείνοντες) τείνοντες. ib. τέσσαρες καὶ τεσσαράκοντα) transposita. ib. ἑξήκοντα) καὶ ἑξήκοντα. v. 19. Ἀγαραίων) ἀγαρηνῶν. v. 20. οἱ Ἀγραῖοι) ἀγαραῖοι.

33. Καὶ πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν τῶν κύκλῳ τῶν πόλεων τούτων ἕως Βαάλ. αὕτη ἡ κατάσχεσις αὐτῶν, καὶ ὁ καταλογισμὸς αὐτῶν.

34. Καὶ Μοσοβὰβ, καὶ Ἀμελὴχ, καὶ Ἰωσίας υἱὸς Ἀμασίου,

35. Καὶ Ἰωὴλ, καὶ Ἰηὲ υἱὸς Ἰωσιβίου, υἱὸς Σαραίου, υἱὸς Ἀσιὴλ,

36. καὶ Ἐλιωνὶ, καὶ Ἰακωβὰ, καὶ Ἰεσουΐου, καὶ Ἀσαΐου, καὶ Ἀδιὴλ, καὶ Ἰσμαὴλ, καὶ Βαναΐου,

37. καὶ Ζιζὰ υἱὸς Σεφεὶν, υἱοῦ Ἀλλαὼν, υἱῦ Ἰεδιὰ, υἱῦ Σαμαρίου, υἱῦ Σαμαΐου.

38. Οὗτοι οἱ διελθόντες ἐν ὀνόμασιν ἀρχόντων ἐν ταῖς γενέσεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν οἴκοις πατριῶν αὐτῶν ἐπληθύνθησαν εἰς πλῆθος,

39. καὶ ἐπορεύθησαν ἕως τῦ ἐλθεῖν Γέραρα ἕως τῶν ἀνατολῶν τῆς Γαὶ, τῦ ζητῆσαι νομὰς τοῖς κλήνεσιν ἑαυτῶν.

40. Καὶ εὗρον νομὰς πλείονας καὶ ἀγαθάς· καὶ ἡ γῆ πλατεῖα ἐναντίον αὐτῶν, καὶ εἰρήνη, καὶ ἡσυχία, ὅτι ἐκ τῶν υἱῶν Χὰμ τῶν κατοικούντων ἐκεῖ ἔμπροσθεν.

41. Καὶ ἦλθοσαν ὗτοι γεγραμμένοι ἐπ' ὀνόματος ἐν ἡμέραις Ἐζεκίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐπάταξαν τὰς οἰκήτορας αὐτῶν, καὶ τὰς Μιναίους ἃς εὗρον ἐκεῖ, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτὰς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ᾤκησαν ἀντ' αὐτῶν, ὅτι νομαὶ τοῖς κλήνεσιν αὐτῶν ἐκεῖ.

42. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν Συμεὼν ἐπορεύθησαν εἰς ὄρος Σεὶρ, ἄνδρες πεντακόσιοι, καὶ Φαλετλιὰ, καὶ Ναδαΐα, καὶ Ῥαφαΐα, καὶ Ὀζιὴλ, υἱοὶ Ἰεσεὶ, ἄρχοντες αὐτῶν·

43. καὶ ἐπάταξαν τὰς καταλοίπους τὰς καταλειφθέντας τῦ Ἀμαλὴκ, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ υἱοὶ Ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραὴλ· ὅτι ὗτος ὁ πρωτότοκος αὐτῦ, καὶ ἐν τῷ ἀναβῆναι ἐπὶ τὴν κοίτην τῦ πατρὸς αὐτῦ, ἔδωκεν εὐλογίαν αὐτῦ τῷ υἱῷ αὐτῦ, τῷ Ἰωσὴφ υἱῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἐγενεαλογήθη εἰς πρωτοτόκια,

2. ὅτι Ἰούδας δυνατὸς ἰσχύι, καὶ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῦ, καὶ εἰς ἡγέμονα ἐξ αὐτῦ, καὶ ἡ εὐλογία τῦ Ἰωσήφ·

3. καὶ υἱοὶ Ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραὴλ, Ἐνὼχ, καὶ Φαλλοὺς, Ἐσρὼν, καὶ Χαρμί.

4. Υἱοὶ Ἰωὴλ· Σεμεὶν, καὶ Βαναΐου υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ υἱοὶ Γὲγ υἱοῦ Σεμεεὶ,

V. 33. αἱ ἐπαύλεις) absque articulo. ibid. τῶν κύκλῳ) κύκλῳ. ib. ἡ κατάσχεσις) absque articulo : legit autem per errorem κατατάχεσις. v. 34. Ἀμαλὴχ, καὶ Ἰωσίας) ἰεμολὸχ, καὶ ἰωσία. v. 35. Ἰσιβία) ἀσιβία. ibid. Σαραΐα) σαραῦ. v. 36. Ἐλιωνὶ, καὶ Ἰακωβὰ) ἐλιωναῖ, καὶ ἰωκαβὰ. ibid. Ἐδιὴλ) ἰεδιὴλ. ib. Βαναΐα) βαναΐας. v. 37. Σεφεὶν) σαφαῖ. ibid. Ἀλλαὼν) αἰλαὶν. ib. Ἐδιὰ) ἰεδιὰ. ib. Σαμαρίου) σεμεῖ. v. 39. ἐκειτῶν.) αὐτῶν. v. 41. οὗτοι γεγρ.) Ἥτοι οἱ γεγραμμένοι. ibid. οἰκήτορας) οἴκους. v. 42. Σεὶρ) σηὶρ. ibid. Φαλετλιὰ) φαλκετλία. ib. Ἰεσεὶ) ἰωσὶ. v. 43. καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ) non habet. CAP. V. v. 1. πρωτότοκος αὐτοῦ) αὐτοῦ abeſt. ibid. εὐλογίαν) τὴν εὐλογίαν. ib. τῷ Ἰωσὴφ) ἰωσὴφ. v. 3. καὶ υἱοὶ) υἱοὶ. ibid. Ἔσρὼν) ἀσρὼμ. v. 4. Σεμεὶν) σεμεῖ. ibid. Σεμεεὶ) σεμεῖ.

17. Καὶ υἱοὶ Ἐσρί· Ἰεθθὲρ, Μωραὴδ, καὶ Γαφὲρ, καὶ Ἰαλών· καὶ ἐγέννησεν Ἰεθὲρ τὸν Μαιὰν, καὶ τὸν Σεμμαΐ, καὶ τὸν Ἰεσαβὲ, πατέρα Ἐθεμών.

18. Καὶ ἡ γυνὴ αὐτῦ αὕτη Ἰδία ἔτεκε τὸν Ἰαρεδ πατέρα Γεδὼρ, καὶ τὸν Ἀβὲρ πατέρα Σωχὼν, καὶ τὸν Ἰεκθιὴλ πατέρα Ζαμών. Καὶ ἔτοι υἱοὶ Βεθθία θυγατρὸς Φαραὼ, ἣν ἔλαβε Μωρήδ.

19. Καὶ υἱοὶ γυναικὸς τῆς Ἰεδαίας ἀδελφῆς Ναχὲμ, καὶ Δανὰ πατὴρ Κεϊλὰ, καὶ Σωμεὼν πατὴρ Ἰωριάμ. Καὶ Ὀταρμὶ υἱοὶ Ναὴμ πατρὸς Κεϊλὰ, Ὀγαμὶ, καὶ Ἰεθθημωὴ Μαχαθαΐ.

20. Καὶ υἱοὶ Σεμεὼν, Ἀμνὼν, καὶ Ῥαννὼν, υἱὸς Ἀνὰν, καὶ Θιλών. Καὶ υἱοὶ Ἐς· Ζωχαὲθ, καὶ υἱοὶ Ζωχαέθ.

21. Υἱοὶ Σηλὼμ * υἱοὶ Ἰούδα, Ἦρ πατὴρ Ληχαὲδ, καὶ Λααδὰ πατὴρ Μαρησά. Καὶ γενέσεις οἰκείων Ἐβδαὲθ, Ἀβοὺς τῷ οἴκῳ Ἐσοβά,

22. καὶ Ἰωακεὶμ, καὶ ἄνδρες Χωζηβὰ, καὶ Ἰωὰς, καὶ Σαραὲφ, οἱ κατῴκησαν ἐν Μωὰβ· καὶ ἀπέστρεψεν αὐτοὺς Ἀβεδδηρὶμ, ἀθωκεὶμ.

23. Οὗτοι κεραμεῖς οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἀταεὶμ, καὶ Γαδηρὰ μετὰ τῦ βασιλέως ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐνίσχυσαν, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ.

24. Υἱοὶ Συμεών· Ναμουὴλ, καὶ Ἰαμεὶν, Ἰαρεὶβ, Σαρὰ, Σαὺλ,

25. Σαλὲμ υἱὸς αὐτῦ, Μαβασὰν υἱὸς αὐτῦ, Μασμὰ, υἱὸς αὐτῦ,

26. Ἀμουὴλ υἱὸς αὐτῦ, Σαβὲὴ υἱὸς αὐτῦ, Ζακχοὺρ υἱὸς αὐτῦ, Σεμεΐ υἱὸς αὐτῦ.

27. Καὶ τῷ Σεμεΐ υἱοὶ ἑκκαίδεκα, καὶ θυγατέρες τρεῖς. Καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν οὐκ ἦσαν υἱοὶ πολλοί. Καὶ πᾶσαι αἱ πατριαὶ αὐτῶν οὐκ ἐπλεόνασαν ὡς υἱοὶ Ἰούδα.

28. Καὶ κατῴκησαν ἐν Βηρσαβεὲ, καὶ Σαμαὰ, καὶ Μωλαδὰ, καὶ Ἐσερσουάλ,

29. καὶ ἐν Βαλαὰ, καὶ Βοασὸμ, καὶ Θωλαὰδ,

30. καὶ Βαθουὴλ, καὶ Ἑρμὰ, καὶ ἐν Σικελαγ,

31. καὶ ἐν Βαιθμαρχαβὼθ, καὶ ἥμισυ Σωσὶμ, καὶ οἶκον Βαρσὺμ Σεωρείμ· Ἑωσὶμ αὗταί πόλεις αὐτῶν ἕως βασιλέως Δαυίδ.

32. Καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν, Λιτὰν, καὶ Ἦν, Ῥεμμὼν, καὶ Θοκκὰν, καὶ Λιτὰν, πόλεις πέντε.

33. Καὶ

v. 17. Γαφὲρ, καὶ Ἰαλὼν) ὕφερ, καὶ ἰαμών. ibid. Μαιὰν, καὶ τὸν Σεμμαΐ, καὶ τὸν Ἰεσαβὲ) μαρὼν, καὶ τὸν σεμεΐ, καὶ τὸν ἰεσβά. ib. Ἐθεμών.) ἰδιμών. v. 18. Ἰδία) ἀδία. ibid. Ἰεκθιὴλ) χετιὴλ. ib. Βεθθία) βετθία. v. 19. Ἰεδαίας) ἰδουΐας. ibid. Ναχὲμ, καὶ Δανὰ - - fin.) ναχαὶμ πατρὸς κεῖλα, γαρμὶ, καὶ ἐσθαμωὶ, νωχαθί. v. 20. in *Rom.* καὶ υἱοὶ σεμεὼν, ἀμνὼν, καὶ ἀνὰ υἱὸς Φωνὰ, καὶ ἰνὼν. καὶ υἱοὶ σεΐ, ζωὰν, καὶ υἱοὶ ζωαβ. v. 21. υἱοὶ Ἰούδα) υἱοῦ ἰούδα. ibid. Ληχαὲδ) ληχαὶβ. ibid. Μαρησά.) μαρισά. ib. Ἐβδαὲθ, Ἀββοὺς) ἐβραθβαὶκ. v. 22. Ἀβεδδηρὶμ, ἀθωκεὶμ.) ἀβεδηρὶν, ἀθουκεῖμ. v. 23. Ἀτακεὶμ, καὶ Γαδηρὰ) ἀτακὶμ, καὶ γαδηρὰ. v. 24. Συμεών) σεμεὼν. ibid. Ἰαμεὶν, Ἰαρεὶβ, Σαρὰ) ἰαμὶν, ἰαρὶβ, ζαρὲ. v. 25. Μαβασὰν) μαβασὶμ. v. 27. Καὶ τῷ Σεμεΐ) καὶ deeft. ibid. τρεῖς) ἓξ. v. 28. καὶ Σαμαὰ) non habet. ib. καὶ Ἐσερσουὰλ.) καὶ ἐν ἐσερσουὰλ. v. 29. καὶ Βοασὸμ, καὶ Θ.) καὶ ἐν αἰσὶμ, καὶ ἐν θωλαὶδ. v. 30. καὶ Βαθουὴλ, καὶ Ἑρμὰ) καὶ ἐν βαθουὴλ, καὶ ἐν ἑρμά. v. 31. καὶ ἐν Βαιθμαρχαβὼθ - αὗται πόλεις) καὶ ἐν βαιθμαρμὼθ, καὶ ἡμισυστεωσὶμ, καὶ οἶκον βαρουσεωρὶμ. αὗται αἱ πόλεις. v. 32. Ῥεμμὼν, καὶ Θοκκὰν, καὶ Λιτὰν) ῥεμμὼν, καὶ θωκὰ, καὶ αἰσὰμ.

Digitized by Google

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΥΙΟΙ Ἰούδα, Φαρὲς, Ἐσρὼμ, καὶ Χαρμὶ, καὶ Ὦρ, καὶ Σουβάλ.

2. καὶ Ῥεϊὰ υἱὸς αὐτοῦ· καὶ Σουβὰλ ἐγέννησε τὸν Ἰὲθ, καὶ Ἰὲθ ἐγέννησε τὸν Ἀχιμαΐ, καὶ τὸν Λάδ· αὗται αἱ γενέσεις τοῦ Σαραθί.

3. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Αἰτάμ· Ἰεζριὴλ, καὶ Ἰεσμὰ, καὶ Ἰγαβῆς· καὶ ὄνομα ἀδελφῆς αὐτῶν Ἐσηλελφών.

4. Καὶ Φανουὴλ πατὴρ Γεδὼρ, καὶ Ἐζὲρ πατὴρ Ὠσάν· οὗτοι υἱοὶ Ὦρ, πρωτοτόκου Ἐφραθὰ, πατρὸς Βαιθλαέμ.

5. Καὶ τῷ Ἀχοὺρ πατρὶ Θεκὼμ ἦσαν δύο γυναῖκες, Ἀλαὰ καὶ Νοορά.

6. Καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ἡ Νοορὰ τὸν Ὠχαζὰμ, καὶ τὸν Ἠφὰλ, καὶ τὸν Θαιμὰν, καὶ τὸν Ἀσθηρά· πάντες οὗτοι υἱοὶ Νοορά.

7. Καὶ υἱοὶ Ἀλαὰ, Σαρὲθ, καὶ Σαὰρ, καὶ Ἐθναθί.

8. Καὶ Κωὲ ἐγέννησε τὸν Ἐγνὼβ, καὶ γεννήσεις τὸν Σωβηβά· καὶ γενέσεις ἀδελφοῦ Ῥηχὰβ, υἱοῦ Ἰαρείμ.

9. Καὶ ἦν Ἰγαβὴς ἔνδοξος ὑπὲρ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· καὶ ἡ μήτηρ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰαγβὴς, λέγουσα, ἔτεκον ὡς γαβής.

10. Καὶ ἐπεκαλέσατο Γαβὴς τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ, λέγων, ἐὰν εὐλογῶν εὐλογήσῃς με, καὶ πληθύνῃς τὰ ὅριά μου, καὶ ἦ ἡ χείρ σου μετ' ἐμοῦ, καὶ ποιήσεις ἦν γνῶσιν τοῦ μὴ ταπεινῶσαί με. Καὶ ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ᾐτήσατο.

11. Καὶ Χαλὲβ πατὴρ Ἀσχᾶς ἐγέννησε τὸν Μαχείρ· οὗτος πατὴρ Ἀσσαθών·

12. καὶ Ἀσσαθὼν ἐγέννησε τὸν Βαθρεφὰ, καὶ τὸν Φεσσὴ, καὶ τὸν Θανὰ πατέρα πόλεως Ναᾶς ἀδελφοῦ Ἐσελὼμ τοῦ Κενεζί· οὗτοι ἄνδρες Ῥηφά.

13. Καὶ υἱοὶ Κενέζ· Γοθονιὴλ, καὶ Σαραΐα. Καὶ υἱοὶ Γοθονιὴλ, Ἀθάθ.

14. Καὶ Μαναθὶ ἐγέννησε τὸν Γοφορά. Καὶ Σαρία ἐγέννησε τὸν Ἰωὰβ πατέρα Γησρασεὶμ, ὅτι τέκτονες ἦσαν.

15. Καὶ υἱοὶ Χαλὲβ υἱοῦ Ἰεφοννὴ, Ἠρὰ, Ἀλὰ, καὶ Ναάμ. Καὶ υἱοὶ Ἀλὰ, Κενέζ.

16. Καὶ υἱοὶ Ἰακλελὴλ, Ζιφαὶ, καὶ Ἰαλλελὴλ Ζαιφὰ, καὶ Θηριὰ, καὶ Ἐσεραήλ.

CAP. IV. v. 1. Ὑιοὶ Ἰούδα) καὶ υἱοὶ ἰούδα. ibid. καὶ Σουβὰλ) καὶ deest. v. 2. Ῥεϊὰ) ῥάδα. ibid. Λάδ·) λαάδ. ib. Σαραθὶ) ἀραθί. v. 3. Ἰεζριὴλ, καὶ Ἰεσμὰ, καὶ Ἰγαβὴς) ἰεζραὴλ, καὶ ἰεσμὰν, καὶ ἰεβδὰς. ibid. Ἐσηλελφών.) ἐσηλεββών. v. 4. Ἐζὲρ) ἰαζὴρ. ibid. πρωτοτόκου) τοῦ πρωτοτόκου. ib. Βαιθλαέμ.) βαιθαλαέν. v. 5. Ἀχὴρ π. Θεκὼμ) ἀσοὺρ π. θεκωέ. ibid. Ἀλαὰ καὶ Νοορά.) ἀωδὰ καὶ θοαδά. v. 6. ἡ Νοορὰ τὸν Ὠχαζὰμ) ἀωδὰ τὸν ὠχαΐα. ibid. Ἀσθηρὰ) ἀασθήρ. ib. Νοορά.) ἀωδᾶς. v. 7. in Rom. καὶ υἱοὶ θοαδᾶς, σερὲθ, καὶ σαὰρ, καὶ ἐσθανάμ. v. 8. Ἐγνὼβ. καὶ τὸν Σωβηβὰ) ἐνὼβ, καὶ τὸν σαβαθά. ibid. Ἰαρείμ.) ἰαρίν. v. 9. Ἰαγβὴς) ἰγαβὴς. v. 10. Γαβὴς) ἰγαβὴς. ibid. καὶ ἦν ἡ χείρ) καὶ ἦ ἡ χείρ. ib. ποιήσεις) ποιήσῃς. v. 11. Ἀσχᾶς) ἀσχὰ. ibid. Μαχείρ) μαχὴρ. v. 12. καὶ Ἀσσαθὼν ἐγέννησε τὸν Βαθρεφὰ) ἐγέννησε τὸν Βαθραίαν. ibid. Φεσσὴ) βεσσηέ. ib. Θανὰ) θαιμὰν. ib. Ῥηφά.) ῥηχάβ. v. 14. Γοφορά. Καὶ Σαρία) γοφορά. καὶ σαραΐα. ibid. Ἰωὰβ π. Γησρασεὶμ) ἰωβὰβ, πατέρα ἀγεαδδαΐρ. v. 15. Ἠρὰ, Ἀλὰ, καὶ Ναάμ.) ἦρ, ἀδὰ, καὶ νοόμ. ibid. υἱοὶ Ἀλὰ) υἱοὶ ἀδά. v. 16. in Rom. καὶ υἱοὶ ἀλεὴλ, ζὶβ, καὶ ζεφὰ, καὶ θιριὰ, καὶ ἐσεριὴλ.

Digitized by Google

4. Ἐξ ἐγεννήθησαν αὐτῷ ἐν Χεβρών. Καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἑξάμηνον· καὶ τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

5. Καὶ οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐν Ἱερουσαλήμ· Σαμαὰ, Σωβὰβ, Νάθαν, Σαλωμών· τέσσαρες τῇ Βηρσαβεὲ θυγατρὶ Ἀμιήλ·

6. καὶ Ἰεβαὰρ, καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιφαλὲτ,

7. καὶ Ναγὲ, καὶ Ναφὲγ, καὶ Ἰεφιὰ,

8. καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιεδὰ, καὶ Ἐλιφαλὲτ, ἐννέα.

9. Πάντες υἱοὶ Δαυὶδ, πλὴν τῶν υἱῶν τῶν παλλακῶν, καὶ Θημὰρ ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν.

10. Υἱοὶ Σαλωμών, Ῥοβοὰμ, Ἀβιὰ ὁ υἱὸς αὐτῦ, Ἀσὰ υἱὸς αὐτῦ, Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτῦ,

11. Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτῦ, Ὀζίας υἱὸς αὐτῦ, Ἰωὰς υἱὸς αὐτῦ,

12. Ἀμασίας υἱὸς αὐτῦ, Ἀζαρίας υἱὸς αὐτῦ, Ἰωνάθαν υἱὸς αὐτῦ,

13. Ἄχαζ υἱὸς αὐτῦ, Ἐζεκίας υἱὸς αὐτῦ, Μανασσῆς υἱὸς αὐτῦ,

14. Ἀμὼς υἱὸς αὐτῦ, Ἰωσίας υἱὸς αὐτοῦ.

15. Καὶ υἱοὶ Ἰωσία, πρωτότοκος Ἰωανὰν, ὁ δεύτερος Ἰωακεὶμ, ὁ τρίτος Σεδεκίας, ὁ τέταρτος Σαλλούμ.

16. Καὶ υἱοὶ Ἰωακεὶμ, Ἰεχονίας υἱὸς αὐτῦ, Σεδεκίας υἱὸς αὐτῦ.

17. Καὶ υἱοὶ Ἰεχονίου, Ἀσσὶρ, Σαλαθιὴλ υἱὸς αὐτῦ,

18. Μελχιρὰμ, καὶ Φαδαΐας, καὶ Σανεσσὰρ, καὶ Ἰεκονία, καὶ Ὡσαμὰ, καὶ Ναβαδίας.

19. Καὶ υἱοὶ Φαδαΐου, Ζοροβάβελ, καὶ Σεμεΐ· καὶ υἱοὶ Ζοροβάβελ, Μοσολλαμὸς, καὶ Ἀνανίας, καὶ Σαλωμεθὶ ἀδελφὴ αὐτῶν, Σαλαθιὴλ

20. καὶ Ἀσυβὰ, καὶ Ὀὴλ, καὶ Βαρεαχίας, καὶ Ἀσαδίας, καὶ Ἀσυβαέσδ, πέντε.

21. Καὶ υἱοὶ Ἀνανίου Φαλετίας, καὶ Ἰεσεΐας υἱὸς αὐτῦ, Ῥαφαΐας υἱὸς αὐτῦ, Ὀρνὰ υἱὸς αὐτῦ, Ἀβδίου υἱὸς αὐτῦ, Σεχενίας υἱὸς αὐτῦ.

22. Καὶ υἱὸς Σεχενίας, Σαμαΐας· καὶ (†) υἱὸς Σαμαΐας, Χετλοὺς, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Βαρίας, καὶ Ναδαβίας, καὶ Σαφὰτ, ἓξ.

23. Καὶ υἱοὶ Ναδαβίας, Ἐλιωηναὶ, καὶ Ἐζεκίας, καὶ Ἐσρικὰμ, τρεῖς.

24. Καὶ υἱοὶ Ἐλιωηναὶ, Ὡδουΐα, καὶ Ἐλιασεὶβ, καὶ Φαλαΐας, καὶ Ἀκκοὺβ, καὶ Ἰωανὰμ, καὶ Δελαΐας, καὶ Ἀνανὶ, ἑπτά. Ἐλιωηναὶ

ΚΕΦ.

v. 5. Σαλωμών.) καὶ σαλωμών. v. 6. in *Rom.* καὶ Ἰβαὰρ, καὶ Ἐλισὰ, καὶ Ἐλιφαλήθ. v. 7. Ναγὲ, καὶ Ναφὲγ) ναγαὶ, καὶ ναφὲκ. v. 8. Ἐλισὰ καὶ Ἐλιφαλὲτ) Ἐλισὰδ καὶ Ἐλιφαλὰ. v. 9. ἡ ἀδελφὴ) absque articulo. v. 10. ὁ υἱὸς) υἱὸς. v. 11. Ὀζίας) ὀχοζίας. v. 12. Ἰωνάθαν) Ἰωάθαν. v. 14. Ἀμὼς) ἀμὼν. ibid. Ἰωσίας) Ἰωσὶν. v. 15. Ἰωακεὶμ) Ἰωακὶμ. passim ibid. Σαλλούμ.) σαλὰμ. v. 17. Ἰεχονίου, Ἀσσὶρ) ἰεχονία, ἀσὶρ. v. 18. Ἰεκονία καὶ Ὡσαμὰ) ἰεκαμία, καὶ ἀσαμιὰ. v. 19. Σαλαθιὴλ) Φαδαΐας. ibid. Μοσολλαμὸς) μοσολλὰμ. v. 20. Ἀσυβὰ) ἀσυβὶ. ibid. Ἀσυβαέσδ) ἀσυβὶδ. v. 21. Φαλετία, καὶ Ἰεσεΐα) Φαλετζία, καὶ ἰεσίας. ibid. Ῥαφαΐα) ῥαφαὶλ. v. 22. (†) υἱὸς Σαμαΐα) υἱοὶ σαμαΐα. ibid. Χετλοὺς) χατλοὶς. ib. Βαρίας) καὶ βαρία. ib. Σαφὰτ) σαφὰθ. v. 23. Ἐλιωηναὶ) Ἐλιθενὰν. ibid. Ἐσρικὰμ) ἐζρικὰμ. v. 24. in *Rom.* καὶ υἱοὶ Ἐλιθενὰν, ἐδόλια, καὶ ἐλιασεβὰν, καὶ Φαδαΐα, καὶ ἀκκοὺβ, καὶ ἰωανὰν, καὶ δαλαΐα, καὶ ἀνὰν, ἑπτά.

Digitized by Google

43. Καὶ υἱοὶ Χεβρών· Κορὲ, καὶ Θαφφοὺ, καὶ Ῥοκὸμ, καὶ Σεμαὰ,

44. καὶ Σεμαά. * ἐγέννησε τὸν Ῥαὲμ πατέρα Ἰερκαὰν, καὶ Ἰερκαὰν ἐγέννησε Σαμμαΐ.

45. Καὶ υἱὸς αὐτοῦ Μαών· καὶ Μαὼν πατὴρ Βηθσούρ.

46. Καὶ Γαιφὰ ἡ παλλακὴ Χαλὲβ ἐγέννησε τὸν Ἀῤῥὰν, καὶ τὸν Ἰωσὰ, καὶ τὸν Γεζουέ· καὶ Ἀῤῥὰν ἐγέννησε τὸν Γεζουέ.

47. Καὶ υἱοὶ Ἰαδαΐ, Ῥεγὲμ, καὶ Ἰωαθὰμ, καὶ Γηρσὼμ, καὶ Φαλὲτ, καὶ Γαιφὰ, καὶ Σαγάφ.

48. Καὶ ἡ παλλακὴ Χαλὲβ Μωχὰ ἐγέννησε τὸν Σεβὲρ, καὶ τὸν Θαρχνά.

49. Καὶ ἐγέννησε Σαγὰφ πατέρα Μαδμηνὰ, καὶ τὸν Σαοὺλ πατέρα Μαχαμηνὰ, καὶ πατέρα Γαιβαά· καὶ θυγάτηρ Χαλὲβ Ἀχσά.

50. Οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Χαλέβ. Υἱοὶ Ὢρ πρωτοτόκου Ἐφραθά· Σωβὰλ πατὴρ Καριαθιαρείμ.

51. Σαλωμὼν πατὴρ Βαιθλαμμὼν, πατὴρ Βεθλεέμ. Ἀρεὶ πατὴρ Βεθγεδώρ.

52. Καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ Σωβὰλ πατρὶ Καριαθιαρεὶμ, Ἀραὰ, Εσεὶ, Ἀμμανὶθ,

53. Οὐμασφὰς, Καριαθιαεὶρ, Αἰθαλεὶμ, καὶ Ἠφιθεὶν, καὶ Ἡσαμαθεὶν, καὶ Ἡμασαραείν· ἐκ τούτων ἐξήλθοσαν οἱ Σαραθαῖοι, καὶ οἱ Ἐσθαωλαῖοι.

54. Υἱοὶ Σαλωμὼν, Βαιθλεὲμ, καὶ Νετωφαθὶ, Ἀταρὼθ οἴκου Ἰωβὰβ, καὶ ἥμισυ τῆς Μανὰθ, Ἡσαραεὶ,

55. πατριαὶ γραμματέων κατοικοῦντες ἐν Γάβης, Ἀργαθιεὶμ, καὶ Σαμαθιεὶμ, Σωκαθιείμ. Οὗτοι οἱ Κιναῖοι οἱ ἐλθόντες ἐξ Αἱμὰθ, πατρὸς οἴκου Ῥηχάβ.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἔτοι ἦσαν υἱοὶ Δαυὶδ οἱ τεχθέντες αὐτῷ ἐν Χεβρών· ὁ πρωτότοκος Ἀμνὼν τῇ Ἀχιναὰμ τῇ Ἰσραηλίτιδι· ὁ δεύτερος Δαλεῖα τῇ Ἀβιγαίᾳ τῇ Καρμηλίᾳ·

2. ὁ τρίτος Ἀβεσσαλὼμ, υἱὸς Μωχὰ, θυγατρὸς Θολμεὶ βασιλέως Γεσούρ· ὁ τέταρτος Ἀδωνία υἱὸς Ἀγγείθ·

3. ὁ πέμπτος Σαφατίας τῆς Ἀβιτάλ· ὁ ἕκτος Ἰεθρὰμ τῇ Ἀγλᾷ γυναικὶ αὐτοῦ.

v. 43. Θαφφοὺ - - fin.) θαπφοὺς, καὶ ῥεκὸμ, καὶ σαμαὰ. v. 44. Σεμμαά.) σαμαά. ibid. Ἰερκαὰν) ἱεκλὰν, bis. ib. Σαμμαΐ.) τὸν σαμαΐ. v. 45. Βηθσούρ.) βαιθσούρ. v. 46. Ἀῤῥὰν, καὶ τὸν Ἰωσὰ - - fin.) ἀρὰμ, καὶ τὸν μοσὰ, καὶ τὸν γεζουέ. v. 47. in Rom. καὶ υἱοὶ ἀδδαΐ, ῥαγὲμ, καὶ ἰωάθαμ, καὶ σωγὰρ, καὶ φαλὲκ, καὶ γαιφὰ, καὶ σωγαέ. v. 48. Σεβὲρ, καὶ τὸν Θαρχνά.) σαβὲρ, καὶ τὸν θαράμ. v. 49. Σαγὰφ) σαγαέ. ibid. Σαοὺλ π. Μαχαμηνὰ) σαὲ π. μαχαβηνά. ib. Γαιβαά.) γαιβάλ. ib. Ἀχσά.) ἀχά. v. 51. πατὴρ Βαιθλαμμὼν, πατὴρ Βεθλεέμ. Ἀρεὶ.) πατὴρ βαιθά. λαμμὼν πατὴρ βαιθαλαέμ. καὶ ἀρὶμ. v. 52. Ἀραὰ, Ἐσεὶ, Ἀμμανὶθ) ἀραὰ, καὶ αἰσὶ, καὶ ἀμμανίθ. v. 53. Οὐμασφὰς - - Ἡμασαραείν.) ἐμασφαὲ, πόλεις ἰαΐρ, αἰθαλὶμ, καὶ μιφιθὶμ, καὶ ἡσαμαθὶμ, καὶ ἡμασαραΐμ. ibid. οἱ Ἐσθαωλαῖοι.) υἱοὶ ἐσθαάμ. v. 54. Βαιθλεὲμ καὶ Νετωφαθὶ) βαιθαλαὲμ ὁ νετωφατὶ. ibid. Ἰωβὰβ) ἰωάβ. ib. Μανὰθ, Ἡσαραεὶ) μαλαθὶ, ἠσαρὶ. v. 55. Γάβης - - Σωκαθιείμ.) ἰαβὶς θαργαθιὶμ, καὶ σαμαθιὶμ, καὶ σωχαθὶμ. CAP. III. v. 1. Ἰσραηλίτιδι) ἰεζραηλίτιδι. ibid. Δαλεῖα) δαμνιὴλ. v. 2. Θολμεὶ β. Γεσούρ·) θολμαὶ βασιλέως γεδσὰρ. ibid. Ἀγγείθ.) ἀγγίθ. v. 3. Σαφατίας) σαφατία. ibid. Ἰεθρὰμ) ἰεθραάμ.

Digitized by Google

καὶ ταῖς κώμαις αὐτῆς, ἐξήκοντα πόλεις. Πᾶσαι αὗται υἱῶν Μαχελὶ, πατρὸς Γαλααδ.

24. Καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἐσρὼμ, ἦλθε Χαλὲβ εἰς Ἐφραθά. Καὶ ἡ γυνὴ Ἐσρὼμ Ἀβιὰ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀσσὼρ πατέρα Θεκωέ.

25. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Ἰερεμηλ, πρωτότοκος Ἐσρὼμ, ὁ πρωτότοκος Ῥαὰμ, καὶ Βαανὰ, καὶ Ἀρὼν, καὶ Ἀσὸμ ἀδελφοὶ αὐτοῦ.

26. Καὶ ἦν γυνὴ ἑτέρα τῷ Ἰερεμηλ, καὶ ὄνομα αὐτῇ Ἑτέρα. Αὕτη ἐστὶ μήτηρ Οὐνομά.

27. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Ῥαὰμ πρωτοτόκου Ἰερεμηλ, Μαὰς, καὶ Ἰακεὶν, καὶ Ἀκόρ.

28. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Οὐνομὰ, Σαμμαΐ, καὶ Ἰαδαέ. Καὶ οἱ υἱοὶ Σαμμαΐ· Ναδάβ, καὶ Ἀβισέρ.

29. Καὶ ὄνομα τῆς γυναικὸς Ἀβισοὺρ, Ἀβιγαΐα· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ὀζὰ, Μωδαὰδ καὶ τὸν Μωλάδ.

30. Καὶ υἱοὶ Ναδάβ· Σαλαὰδ, καὶ Ἀφφαΐμ· καὶ ἀπέθανε Σαλαὰδ ἐκ ἔχων τέκνα.

31. Καὶ υἱοὶ Ἀφφαΐμ, Ἰεσεΐ· καὶ υἱοὶ Ἰεσεὶ, Σωσάν· καὶ υἱοὶ Σωσάν, Ἀχλαΐ.

32. Καὶ υἱοὶ Ἰεδδαὲ· Ἀχισαμμαὶ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Ἰωνάθαν· καὶ ἀπέθανεν Ἰεθὲρ οὐκ ἔχων τέκνα.

33. Καὶ υἱοὶ Ἰωνάθαν· Φαλὲθ, καὶ ὁ Ζαζά· ἦτοι ἦσαν υἱοὶ Ἰερεμηλ.

34. Καὶ ἐκ ἦσαν τῷ Σωσὰν υἱοὶ, ἀλλ' ἢ θυγατέρες· καὶ τῷ Σωσὰν παῖς Αἰγύπτιος, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰωχὴλ.

35. Καὶ ἔδωκε Σωσὰν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἰωχὴλ παιδὶ αὐτοῦ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἰεθθεὶ,

36. καὶ Ἰεθθεὶ ἐγέννησε τὸν Ναθάν, καὶ Ναθὰν ἐγέννησε τὸν Ζαβὲδ,

37. καὶ Ζαβὲδ ἐγέννησε τὸν Ὀφλαὶ, καὶ Ὀφλαὶ ἐγέννησε τὸν Ἰωβήλ,

38. καὶ Ἰωβὴλ ἐγέννησε τὸν Ἰηοὺ, καὶ Ἰηοὺ ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν,

39. καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν Χελλῆς, καὶ Χελλῆς ἐγέννησε τὸν Ἐλεασά,

40. καὶ Ἐλεασὰ ἐγέννησε τὸν Σοσομαΐ, καὶ Σοσομαΐ ἐγέννησε τὸν Σαλλοὺμ,

41. καὶ Σαλλοὺμ ἐγέννησε τὸν Ἰεκομίαν, καὶ Ἰεκομίας ἐγέννησε τὸν Ἐλισαμά.

42. Καὶ υἱοὶ Χαλὲμ ἀδελφοῦ Ἰερεμηλ· Μαρισὰς πρωτότοκος αὐτοῦ· ἦτος πατὴρ Ζείφ· καὶ υἱοὶ Μαρισὰ πατρὸς Χεβρών.

43. Καὶ

v. 24. Ἐσρὼμ) Ἐσρών, passim. ibid. Ἀσσὼρ) Ἀσχώ. v. 25. υἱοὶ Ἰερεμηλ πρωτότοκος Ἐσρὼμ) οἱ υἱοὶ Ἰερεμηλ πρωτοτόκου Ἐσρών. ibid. Βαανὰ, καὶ Ἀρὼν, καὶ Ἀσὸμ) Βωανὰ, καὶ Ἀρὼμ, καὶ Ἀσών. v. 26. Ἰερεμηλ) Ἰεραμεήλ. ibid. Ἑτέρα) Ἀτάρα. ib. Οὐνομά.) Ὀζόμ. v. 27. Ἰερεμηλ) Ἰεραμεήλ. ibid. Ἰακεὶν) Ἰακείν. v. 28. Οὐνομὰ, Σαμμαΐ) Ὀζόμ, Σαμμαΐ. ibid. οἱ υἱοὶ Σαμμαΐ) υἱοὶ Σαμμαΐ. v. 29. Ἀβιγαΐα) Ἀβιχαΐα. ibid. τὸν Ὀζὰ καὶ τὸν Μωδαὰδ) τὸν Ἀχαβὰρ καὶ τὸν μωλά. v. 30. υἱοὶ Ναδάβ.) præfigit καὶ. ibid. Ἀφφαΐμ.) ἀπφαΐν, ita & seq. versu. v. 31. Ἰεσεΐ) Ἰεσσαὴλ, bis. ibid. Ἀχλαΐ.) Ἀκλαΐ. v. 32. Ἰεδδαὲ· - - Ἰωνάθαν.) Ἀκλαΐ, Ἀχισαμαὶ, Ἰεθὲρ, Ἰωνάθαν. v. 33. ὁ Ζαζά.) ὀζάμ. ibid. Ἰερεμηλ.) Ἰεραμεήλ. v. 35. αὐτοῦ Ἰωχὴλ.) αὐτοῦ τῷ Ἰωχήλ. ibid. & v. 36. Ἰεθθεὶ) Ἰὼλ. v. 37. Ὀφλαὶ) Ἀφαμήλ, bis. ibid. & v. 38. Ἰωβὴλ) Ἀβὴλ. v. 40. & 41. Σαλλοὺμ) σαλούμ. ibid. Ἰεκομίαν) Ἰακεμίαν, bis. ibid. Ἐλισαμά.) adjicit καὶ Ἐλισαμὰ ἐγέννησε τὸν Ἰσμαήλ. v. 42. Χαλὲμ) χαλὲβ. ibid. Ἰερεμηλ. Μαρισὰς πρωτότοκος) Ἰαραμεήλ, μαρισὰ ὁ πρωτότοκος. ib. Ζείφ) ζίφ.

τρὸς Σαύας τῆς Χαναανίτιδος. Καὶ ἦν ἀνὴρ Ἢρ ὁ πρωτότοκος Ἰούδα πονηρὸς ἐναντίον Κυρίου· καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν.

4. Καὶ Θάμαρ ἡ νύμφη αὐτοῦ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Φαρὲς, καὶ τὸν Ζαρά. Πάντες υἱοὶ Ἰούδα πέντε.

5. Υἱοὶ Φαρές· Ἐσρὼμ, καὶ Ἰεμουήλ.

6. Καὶ υἱοὶ Ζαρά· Ζαμβρὶ, καὶ Αἰθὰν, καὶ Αἰμὰν, καὶ Χαλχὰλ, καὶ Δαρά· πάντες πέντε.

7. Καὶ υἱοὶ Χαρμί· Ἀχὰρ ὁ ἐμποδοστάτης Ἰσραὴλ, ὃς ἠθέτησεν εἰς τὸ ἀνάθεμα.

8. Καὶ υἱοὶ Αἰθάν· Ἀζαρία.

9. Καὶ υἱοὶ Ἐσρὼμ οἳ ἐτέχθησαν αὐτῷ· ὁ Ἰραμεὴλ, καὶ ὁ Ὀρὰμ, καὶ ὁ Χαλὲβ, καὶ ὁ Ἀράμ.

10. Καὶ Ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ Ἀμιναδὰβ ἐγέννησε τὸν Ναασσὼν ἄρχοντα τοῦ οἴκου Ἰούδα.

11. Καὶ Ναασσὼν ἐγέννησε τὸν Σαλμὰν, καὶ Σαλμὰν ἐγέννησε τὸν Βοὸζ,

12. καὶ Βοὸζ ἐγέννησε τὸν Ἰωβὴδ, καὶ Ἰωβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαὶ,

13. καὶ Ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ τὸν Ἐλιάβ. Ἀμιναδὰβ ὁ δεύτερος, Σαμαιὰ ὁ τρίτος,

14. Ναθαναὴλ ὁ τέταρτος, Ῥαδδαὶ ὁ πέμπτος,

15. Ἀσὸμ ὁ ἕκτος, Δαυὶδ ὁ ἕβδομος·

16. καὶ ἀδελφὴ αὐτῶν Σαρουΐα, καὶ Ἀβιγαία· καὶ υἱοὶ Σαρουΐας, Ἀβισσὰ, καὶ Ἰωβὰβ, καὶ Ἀσαὴλ, τρεῖς·

17. καὶ Ἀβιγαία ἐγέννησε τὸν Ἀμεσσά· καὶ πατὴρ Ἀμεσσὰ Ἰεθὲρ ὁ Ἰσμαηλίτης.

18. Καὶ Χαλὲβ υἱὸς Ἐσρὼμ ἔλαβε τὴν Ἀζουβὰ γυναῖκα, καὶ τὴν Ἱεριώθ· καὶ οὗτοι υἱοὶ αὐτῆς· Ἰωασὰρ, καὶ Σωβὰβ, καὶ Ὀρνά.

19. Καὶ ἀπέθανε Γαζουβὰ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Χαλὲβ τὴν Φρὰθ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ὤρ.

20. Καὶ Ὤρ ἐγέννησε τὸν Οὐρὶ, καὶ Οὐρὶ ἐγέννησε τὸν Βεσελεήλ.

21. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθεν Ἐσρὼμ πρὸς τὴν θυγατέρα Μαχεὶρ πατρὸς Γαλαάδ, καὶ οὗτος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ αὐτὸς ἦν ἑξήκοντα ἐτῶν· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Σεγούβ.

22. Καὶ Σεγοὺβ ἐγέννησε τὸν Ἀείρ. Καὶ ἦσαν αὐτῷ εἴκοσι τρεῖς πόλεις ἐν τῇ Γαλαάδ.

23. Καὶ ἔλαβε Γεσσοὺρ, καὶ Ἀρὰμ, τὰς κώμας Ἰαείρ ἐξ αὐτῶν, τὴν Καναθ, Ἰαρεὶρ καὶ

v. 3. Χαναανίτιδος) χανανίτιδος. ibid. ἀνὴρ) ἦρ. v. 6. Αἰθὰν, καὶ Αἰμὰν, καὶ Χαλχὰλ, καὶ Δαρά.) αἰθὰμ, καὶ αἰμουὰν, καὶ καλχὰλ, καὶ δαρὰδ. v. 8. Αἰθάν· Ἀζαρία.) αἰθὰμ, ἀζαρίας. v. 9. ὁ Ἰραμεὴλ, καὶ ὁ Ὀρὰμ) ὁ ἱεραμαὴλ, καὶ ὁ ἀρὰμ. ibid. καὶ ὁ Ἀράμ.) abest. v. 10. τοῦ οἴκου) οἴκου. v. 11. Σαλμὰν) σαλμὼν, bis. v. 12. Ἰωβὴδ) ἀβὴδ, bis. v. 13. Σαμαιὰ) σαμαά. v. 14. Ῥαδδαὶ) ζαβδαΐ. v. 15. Ἀσὸμ) ἀσὰμ. v. 16. ἀδελφὴ) ἡ ἀδελφή. ibid. Σαρουΐας, Ἀβισσὰ, καὶ Ἰωβὰβ) σαρουΐα, ἀβισὰ, καὶ ἰωὰβ. v. 17. Ἀμεσσὰ) ἀμεσσὰβ, bis. ibid. Ἰεθὲρ) ἰεθὴρ. v. 18. Ἀζουβὰ) γαζουβὰ. ibid. Ἰωασὰρ, καὶ Σωβὰβ, καὶ Ὀρνά.) ἰασὰρ, καὶ σουβὰβ, καὶ ἀρδών. v. 19. Φρὰθ) ἐφρὰτ. v. 21. Ἐσρὼμ) ἐσρὼν. ibid. Μαχεὶρ) μαχὶρ, passim. ib. καὶ οὗτος) καὶ αὐτός. ib. ἦν ἑξήκοντα ἐτῶν) ἑξηκονταπέντε ἐτῶν ἦν. ib. Σεγούβ.) σερούχ. v. 22. Σεγοὺβ) σερὰχ. ibid. Ἀείρ) ἰαΐρ. ib. εἴκοσι τρεῖς) εἴκοσι καὶ τρεῖς. v. 23. Γεσσοὺρ) γεδσεὺρ. ibid. Ἰαρεὶρ) ἰαΐρ.

Digitized by Google

40. Υἱοὶ Σωβάλ· Ἰωλάμ, καὶ Μαναχάθ, καὶ Γαοβήλ, καὶ Σωφάρ, καὶ Ὠνάν. Υἱοὶ δὲ Σεβεγών· Αἰά, καὶ Ὠνάμ.

41. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἀνά· Δαισών, καὶ Ἐλιβαμὰ θυγάτηρ Ἀνά. Καὶ υἱοὶ Δαισών· Ἀμαδά, καὶ Ἐσεβάν, καὶ Ἰεθράν, καὶ Χαρράν.

42. Καὶ υἱοὶ Ἀσάρ· Βαλαάν, καὶ Ἀζουκάν, καὶ Ἰωακάν, καὶ Οὐκάμ. Υἱοὶ δὲ Δαισών· Ὦς, καὶ Ἀρράν.

43. Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς αὐτῶν, οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδώμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· Βαλὰκ υἱὸς Βαιώρ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ, Δενναβά.

44. Καὶ ἀπέθανε Βαλὰκ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωβάβ, υἱὸς Σαρὰ ἐκ Βοσόρρας.

45. Καὶ ἀπέθανεν Ἰωβάβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀσὸμ ἐκ τῆς γῆς Θαιμανῶν.

46. Καὶ ἀπέθανεν Ἀσὸμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀδάδ, υἱὸς Βαραὰδ, ὁ πατάξας Μαδιὰμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Γεθθάμ.

47. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδάδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Σαμαὰ ἐκ Μασεκκάς.

48. Ἀπέθανε δὲ Σαμαὰ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Σαοὺλ ἐκ Ῥοωβὼθ τῆς παρὰ ποταμόν.

49. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Βαλαεννὼν, υἱὸς Ἀχοβώρ.

50. Καὶ ἀπέθανε Βαλαεννὼν (υἱὸς Ἀχοβὼρ,) καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀδάδ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Φογὼρ, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μεταβεὴλ θυγάτηρ Ματραάδ.

51. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδάδ, καὶ ἦσαν ἡγεμόνες Ἐδώμ· ἡγεμὼν Θαμνὰ, ἡγεμὼν Γωλὰ, ἡγεμὼν Ἰεθὲθ, Θαμανὰ

52. ἡγεμὼν Ἐλιβαμὰς, ἡγεμὼν Ἠλὰς, ἡγεμὼν Φινὼν,

53. ἡγεμὼν Κενὲζ, ἡγεμὼν Θαιμὰν, ἡγεμὼν Μαβσὰρ,

54. ἡγεμὼν Μαγεδιὴλ, ἡγεμὼν Ἠράμ· οὗτοι ἡγεμόνες Ἐδώμ.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· Ῥουβὴν, Συμεῶν, Λευΐ, Ἰούδας, Ἰσσάχαρ, Ζαβουλὼν,

2. Δὰν, Ἰωσὴφ, Βενιαμεὶν, Νεφθαλεὶμ, Γὰδ, Ἀσήρ.

3. Υἱοὶ Ἰούδα· Ἦρ, Αὐνὰν, Σηλώμ· τρεῖς ἐγεννήθησαν αὐτῷ ἐκ τῆς θυγατρὸς

v. 40. Ἰωλάμ - - fin.) ἀλὼν, μαχανὰθ, ταιβὴλ, σωφὶ, καὶ ὠνάν. υἱοὶ δὲ σεβεγὼν, αἰὰ, καὶ σωνάν. v. 41. in Rom. υἱοὶ σωνὰν, δαισών. υἱοὶ δὲ δαισὼν, ἑμερὼν, καὶ ἀσεβὼν, καὶ ἰεθράμ, καὶ χαρράν. v. 42. in Rom. καὶ υἱοὶ ὠσὰρ, βαλαὰμ, καὶ ζωκὰμ, καὶ ἀκάν. υἱοὶ δισὰν, ὡς, καὶ ἀράν. v. 43. οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.) hæc desiderantur. ibid. Βαιὼρ) βεὼρ. v. 44. Σαρὰ) ζαρά. v. 45. ἐκ τῆς γῆς) ἐκ γῆς. v. 46. Γεθθάμ.) γεθαίμ. v. 47. Σαμαὰ) σεβλὰ. v. 48. Ἀπέθανε δὲ Σαμαὰ) καὶ ἀπέθανε σεβλὰ. ibid. ἐκ Ῥοωβὼθ) ἐκ ῥωβὼθ. v. 49. Βαλαεννὼν, υἱὸς Ἀχοβώρ.) βαλαεννὼρ, υἱὸς ἀχωβώρ. v. 50. Βαλαεννὼν υἱὸς Ἀχοβὼρ καὶ) βαλαεννὼρ, καὶ. ib. Ἀδὰδ, καὶ) ἀδὰδ, υἱὸς Βαραὰδ. καὶ. ib. καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μεταβεὴλ θυγάτηρ Ματραάδ.) hæc desiderantur. v. 51. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδὰδ, καὶ ἦσαν) desunt. ibid. Θαμανὰ, ἡγ. Γολὰ, ἡγ. Ἰεθὲθ.) θαμνὰ, ἡγεμὼν γωλαδὰ, ἡγεμὼν ἰεθὲρ. v. 53. Μαβσὰρ) βαβσὰρ. v. 54. Ἠράμ) ζαφωὶν. CAP. II. v. 1. Καὶ ταῦτα) ταῦτα. ibid. Ἰούδας) ἰούδα. v. 2. Βενιαμεὶν, Νεφθαλεὶμ) βενιαμὶν, νεφθαλὶ.

Digitized by Google

18. Καὶ Ἀρφαξὰδ ἐγέννησε τὸν Καϊνὰν, καὶ Καϊνὰν ἐγέννησε τὸν Σαλὰ, καὶ Σαλὰ ἐγέννησε τὸν Ἔβερ.

19. Καὶ τῷ Ἔβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί· ὄνομα τῷ ἑνὶ, Φαλὲκ, ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ διεμερίσθη ἡ γῆ· καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ἰεκτάν.

20. Καὶ Ἰεκτὰν ἐγέννησε τὸν Ἐλμωδὰδ, καὶ τὸν Σαλὲφ, καὶ τὸν Ἀραμὼθ,

Κεδουρὰν 21. καὶ τὸν Κεδουρὰμ, καὶ τὸν Αἰξὴν, καὶ τὸν Δεκλὰμ,

22. καὶ τὸν Γεμιὰν, καὶ τὸν Ἀβιμεὴλ, καὶ τὸν Σαβὰν,

23. καὶ τὸν Οὐφεὶρ, καὶ τὸν Εὐὶ, καὶ τὸν Ὠράμ· πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰεκτάν.

24. Υἱοὶ Σήμ· Αἰλὰμ, καὶ Ἀσσοὺρ, καὶ Ἀρφαξὰδ, Σάλα,

25. Ἔβερ, Φαλὲκ, Ῥαγαὺ,

26. Σεροὺχ, Ναχὼρ, Θάρα,

27. Ἀβράμ· αὐτὸς Ἀβραάμ.

28. Υἱοὶ δὲ Ἀβραάμ· Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσμαήλ.

29. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις πρωτοτόκου Ἰσμαήλ· Ναβαϊὼθ, καὶ Κηδὰρ, καὶ Ναβδεὴλ, Μαβσὰν,

30. Μασμὰ, καὶ Ἰδουμὰ, Μασσὴ, Χοδδὰδ, Θαιμὰν,

31. καὶ Ἰετλοὺρ, Ναφὲς, καὶ Κεδάμ· οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Ἰσμαήλ.

32. Καὶ υἱοὶ Χετλούρας παλλακῆς Ἀβραὰμ, καὶ ἔτεκεν υἱὸν αὐτῷ τὸν Ζεμρὰν, καὶ Ἰεκσὰν, καὶ Μαδὰν, καὶ Μαδιὰν, Ἰεσβὸκ, Σωυέ. Καὶ υἱοὶ Ἰεκσάν· Σαβὰ, καὶ Δαιδάν. Καὶ υἱοὶ Δαιδάν· Ῥαγουὴλ, καὶ Ναβδαιὴλ, καὶ Ἀσσουριεὶμ, καὶ Λατουσιεὶμ, καὶ Ἀσωμείν.

33. Καὶ υἱοὶ Μαδιάμ· Γαιφὰρ, καὶ Ὀφὲρ, καὶ Ἐνὼχ, καὶ Ἀβιδὰ, καὶ Ἐλδαά· πάντες οὗτοι υἱοὶ Χετλούρας.

34. Καὶ ἐγέννησεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαάκ· καὶ υἱοὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἠσαῦ, καὶ Ἰακώβ.

35. Υἱοὶ Ἠσαῦ· Ἐλιφὰζ, Ῥαγουὴλ, καὶ Ἰεοὺλ, καὶ Ἰεγλὸμ καὶ Κορέ.

36. Υἱοὶ Ἐλιφάζ· Θαιμὰν, καὶ Ὠμὰρ, Σωφὰρ, καὶ Γοθὰμ, καὶ Κεζέζ. Θαμνὰ δὲ ἡ παλλακὴ Ἐλιφὰζ ἔτεκεν αὐτῇ τὸν Ἀμαλήκ.

37. Καὶ υἱοὶ Ῥαγουήλ· Ναχὲθ, Ζαρὲ, Σομμὲ, καὶ Μοχέ.

38. Καὶ υἱοὶ Σηείρ· Λωτὰν, Σωβὰλ, Σηθὶρ Σεβεγὼν, Ἀνὰ, Δησὼν, καὶ Ἀσὰρ, καὶ Σεβεὶὼν Ῥισών.

39. Καὶ υἱοὶ Λωτάν· Χοῤῥὲ, καὶ Αἰμάν· ἀδελφὴ δὲ Λωτὰν, Θαμνά.

v. 25. Φαλὲκ, Ῥαγαὺ) φαλὲγ, ῥαγὰν. v. 26. Θάρα) θάῤῥα. v. 27. Ἀβράμ· αὐτὸς Ἀβραάμ.) ἀβραάμ. v. 29. γενέσεις πρωτοτόκου Ἰσμαήλ.) γενέσεις αὐτῶν. πρωτότοκος ἰσμαήλ. ibid. Μαβσὰν) μασσάμ. v. 30. καὶ Ἰδουμὰ) καὶ abest. ibid. Χοδδὰδ) χονδὰν. v. 31. in Rom. ἰετλὰρ, ναφὲς, κεδμά. οὗτοι υἱοὶ ἰσμαήλ. v. 32. υἱὸν αὐτῷ τὸν Ζεμρὰν - - fin.) αὐτῷ τὸν ζεμβρὰμ, ἰεξὰν, μαδιὰμ, μαδὰμ, σοβὰκ, σωέ. καὶ υἱοὶ ἰεξὰν, δαιδὰν, καὶ σαβαΐ. v. 33. Γαιφὰρ) γεφὰρ. ibid. Ἐλδαά.) ἐλδαδὰ. v. 34. καὶ Ἠσαῦ, καὶ Ἰακώβ.) ἰακὼβ, καὶ ἠσαῦ. v. 36. καὶ Γοθὰμ - - fin.) καὶ γουθὰμ, καὶ κενὲζ, καὶ θαμνὰ, καὶ ἀμαλήκ. v. 37. Ναχὲθ, - - fin.) ναχὲς, ζαρὲ, σομὲ, καὶ μοζέ. v. 38. Καὶ υἱοὶ Σηθίρ.) υἱοὶ σηΐρ. ibid. Σεβετὼν) σεβεγὼν. ib. καὶ Ἀσὰρ, καὶ Ῥισών.) ὠσὰρ, καὶ δισάν. v. 39. Χοῤῥὲ) χοῤῥί.

Digitized by Google

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟ-ΜΕΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΙΟΥΔΑ Α'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΔΑΜ, Σὴθ, Ἐνὼς,
2. Καϊνὰν, Μαλελεὴλ, Ἰάρεδ,
3. Ἐνὼχ, Μαθουσάλα, Λάμεχ,
4. Νῶε, υἱοὶ Νῶε· Σὴμ, Χὰμ, Ἰάφεθ.
5. Υἱοὶ Ἰάφεθ· Γαμὲρ, Μαγωὰ, Μαδαΐ, Ἰωϋὰν, Ἐλισὰ, Θοβὲλ, Μοσὸχ, καὶ Θείρας.
6. Καὶ υἱοὶ Γαμὲρ· Ἀσχενὲζ, καὶ Ῥιφαὲ Ῥιφὰθ, καὶ Θοῤῥάμ.
7. Καὶ υἱοὶ Ἰωϋάν· Ἐλισὰ, καὶ Θαρσεὶς, Κίτιοι, Ῥόδιοι.
8. Καὶ υἱοὶ Χάμ· Χοὺς, καὶ Μεσραιὰμ, Φοὺτ, καὶ Χαναάν.
9. Καὶ υἱοὶ Χοὺς· Σαβὰ, καὶ Εὐιλὰ, καὶ Σαβαθὰ, καὶ Ῥεγμὰ, καὶ Σεβεθαχά. Καὶ υἱοὶ Ῥεγμά· Σαβὰ, καὶ Δαδάν.
10. Καὶ Χὺς ἐγέννησε τὸν Νεβρώδ· οὗτος ἤρξατο τοῦ εἶναι γίγας κυνηγὸς ἐπὶ τῆς γῆς.
11. Καὶ Μεσραΐμ ἐγέννησε τοὺς Λωδιεὶμ, καὶ τοὺς Ἀναμιεὶμ, καὶ τοὺς Λαβεὶν, καὶ τοὺς * Νεφθαλὶμ,
12. καὶ τοὺς Πατροσωνιεὶμ, καὶ τοὺς Χασλωνιεὶμ, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλιστιεὶμ, καὶ τοὺς Χαφοριείμ.
13. Καὶ Χαναὰν ἐγέννησε τὸν Σιδῶνα πρωτότοκον, καὶ τὸν Χετταῖον,
14. καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν Ἀμοῤῥαῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον,
15. καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἀρουκαῖον, καὶ τὸν Ἀσενναῖον,
16. καὶ τὸν Ἀράδιον, καὶ τὸν Σαμαραῖον, καὶ τὸν Ἀμαθί.
17. Υἱοὶ Σήμ· Αἰλὰμ, καὶ Ἀσσοὺρ, καὶ Ἀρφαξὰδ, καὶ Λοὺδ, καὶ Ἀράμ. Καὶ υἱοὶ Ἀράμ· Ὦς, καὶ Οὖλ, καὶ Γαθὲρ, καὶ Μοσόχ. Οὐδ

18. Καὶ

Titul. ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ ΠΡΩΤΟΝ. CAP. I. v. 2. Καϊνὰν) καὶ καϊνὰν. v. 5. Μαγωὰ, Μαδαΐ) μαγὼγ, μαδαΐμ. ibid. Θείρας) θίρας. v. 6. Καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοὶ. ibid. Ἀσχενὲζ, καὶ Ῥιφαὲ, καὶ Θοῤῥάμ.) ἀσχανὰζ, καὶ ῥιφὰθ, καὶ θοργαμά. v. 7. Καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοὶ. ibid. Θαρσεὶς, Κίτιοι, Ῥόδιοι) θαρσὶς, κίτιοι, καὶ ῥόδιοι. v. 8. Μεσραϊὰμ, Φοὺτ) μεσραΐμ, φοὺδ. v. 10. τοῦ εἶναι) εἶναι. v. 11. ab hoc versu usque ad v. 24. exclusive omnia desiderantur in *Edit. Rom.*

Digitized by Google

24. Καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς Γοδολίας, καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ φοβεῖσθε πάροδον τῶν Χαλδαίων, καθίσατε ἐν τῇ γῇ, καὶ δουλεύσατε τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, καὶ καλῶς ἔσται ὑμῖν.

25. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἦλθεν Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίου υἱοῦ Ἐλισαμὰ ἐκ τοῦ σπέρματος τῶν βασιλέων, καὶ δέκα ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Γοδολίαν, καὶ ἀπέθανε, καὶ τοὺς Ἰουδαίους, καὶ τοὺς Χαλδαίους, οἳ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ἐν Μασσηφά.

26. Καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ, καὶ ἕως μεγάλου, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν δυνάμεων, καὶ εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον, ὅτι ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τῶν Χαλδαίων.

τῆς δυνάμεως

27. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς μετοικεσίας τοῦ Ἰωαχεὶν βασιλέως Ἰούδα, ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς, ὕψωσεν Εὐειλμαρωδὰχ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν Ἰωαχεὶν βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐξ οἴκου φυλακῆς αὐτοῦ.

Ἰωακεὶμ

Εὐειαναρωδὰχ

Ἰωακεὶμ

28. Καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ ἀγαθὰ, καὶ ἔδωκε τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπάνωθεν τῶν θρόνων τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ ἐν Βαβυλῶνι.

29. Καὶ ἠλλοίωσε τὰ ἱμάτια τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἤσθιεν ἄρτον διαπαντὸς ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

ἠλλοίωσαν

30. Καὶ ἡ ἑστιατορία αὐτοῦ ἑστιατορία διαπαντὸς ἐδόθη αὐτῷ ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως, λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

θεράποντος

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ'.

v. 24. αὐτοῖς Γοδολίας) transposita. ibid. Χαλδαίων) τῶν χαλδαίων. v. 25. ἐγενήθη τῷ) ἐγενήθη ἐν τῷ. ibid. ἐπάταξαν) ἐπάταξε. v. 26. καὶ ἕως) ἕως. ibid. τῆς δυνάμεως) τῶν δυνάμεων. v. 27. τῆς μετοικεσίας τοῦ Ἰωακεὶμ) τῆς ἀποικίας τοῦ ἰωαχὶμ. ibid. Εὐειαναρωδὰχ) εὐιαλμαρωδὲκ. ib. Ἰωακεὶμ βασιλέως) ἰωαχὶμ τοῦ βασιλέως. v. 29. ἠλλοίωσαν) ἠλλοίωσε. v. 30. θεράποντος) διαπαντὸς.

Digitized by Google

ὑπέλιπεν ὁ ἀρχιμάγειρος εἰς ἀμπελουργοὺς, καὶ εἰς Γηβείμ.

Γηβείν

13. Καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλκοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ τοὺς Μεχωνὼθ, καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ Κυρίου συνέτριψαν οἱ Χαλδαῖοι, καὶ ἦραν τὸν χαλκὸν αὐτῶν εἰς Βαβυλῶνα.

ἱμάτια

14. Καὶ τοὺς λέβητας, καὶ τὰ Ἰαμὶν, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυΐσκας, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ ἐν οἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς, ἔλαβε.

15. Καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὰς φιάλας τὰς ἀργυρᾶς, καὶ τὰς χρυσᾶς ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος,

ἡ θάλασσα μία.

16. στύλους δύο, καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ *τὰς Μεχωνὼθ †ἃς ἐποίησε Σαλωμὼν τῷ οἴκῳ Κυρίου· οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ πάντων τῶν σκευῶν.

*τὰ. †ἃ

17. Ὀκτωκαίδεκα πηχῶν ὕψος τοῦ στύλου τοῦ ἑνὸς, καὶ τὸ χωθὰρ ἐπ' αὐτοῦ τὸ χαλκοῦν. καὶ τὸ ὕψος τοῦ χωθὰρ τριῶν πηχῶν· Σαβαχὰ, καὶ ῥοαὶ ἐπὶ τοῦ χωθὰρ κύκλῳ, τὰ πάντα χαλκᾶ, καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ στύλῳ τῷ δευτέρῳ ἐπὶ τῷ Σαβαχά.

Σαβὰχ

18. Καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος τὸν Σαραΐαν ἱερέα τὸν πρῶτον, καὶ τὸν Σοφονίαν υἱὸν τῆς δευτερώσεως, καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς φυλάσσοντας τὸν σταθμόν.

19. Καὶ ἐκ τῆς πόλεως ἔλαβεν εὐνοῦχον ἕνα, ὃς ἦν ἐπιστάτης ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν, καὶ πέντε ἄνδρας τῶν ὁρώντων τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως, τοὺς εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν γραμματέα τοῦ ἄρχοντος τῆς δυνάμεως τὸν ἐκτάσσοντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ ἑξήκοντα ἄνδρας τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, τοὺς εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει:

ἑπτὰ

20. Καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς Δεβλαθά.

21. Καὶ ἔπαισεν αὐτοὺς βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς ἐν Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἰμὰθ, καὶ ἀπῳκίσθη Ἰούδας ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτοῦ.

Αἰθὰμ

22. Καὶ ὁ λαὸς ὁ καταλειφθεὶς ἐν γῇ Ἰούδα, οὓς κατέλιπε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτῶν τὸν Γοδολίαν υἱὸν Ἀχικὰμ υἱοῦ Σαφάν.

τῇ Ἰουδαίᾳ. αὐτῷ

23. Καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως, αὐτοὶ, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν, ὅτι κατέστησε βασιλεὺς Βαβυλῶνος τὸν Γοδολίαν, καὶ ἦλθον πρὸς Γοδολίαν εἰς Μασσηφὰ, καὶ Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίκ, καὶ Ἰωανὰν υἱὸς Καρὴθ, καὶ Σαραΐας υἱὸς Θαναμὰθ ὁ Νετωφαθίτης, καὶ Ἰεζονίας υἱὸς τοῦ Μαχαθθεὶ, αὐτοὶ, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν.

αὐτοῦ

Μαθθανίου

Θανεμὰν

24. Καὶ

v. 12. Γηβείν.) γαβίν. v. 13. καὶ τοὺς Μεχωνὼθ) καὶ τὰς μεχωνὼθ. v. 14. ἱμάτια) ἰαμίν. v. 15. τὰς ἀργυρᾶς καὶ τὰς χρυσᾶς) transposita. v. 16. καὶ ἡ θάλασσα μία, καὶ τὰ Μεχ. ἃ) καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τὰς μεχωνὼθ ἃς. v. 17. πηχῶν) πήχεων, bis. ibid. Σαβὰχ) σαβαχά. ib. ἐπὶ τῷ χωθὰρ) ἐπὶ τῷ χωθάρ. ib. κατὰ τὰ αὐτὰ) κατὰ ταῦτα. v. 19. ἔλαβεν) ἔλαβον. ibid. ἐπιστάτης ἐπὶ τῶν) ἐπὶ abest. ibid. καὶ ἑπτὰ) καὶ ἑξήκοντα. v. 20. ἀπήγαγεν) ἤγαγεν. ibid. Δεβλαθὰ) ῥεβλαθά. v. 21. βασιλεὺς) ὁ βασιλεύς. ibid. Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἰθὰμ) ῥεβλαθὰ ἐν γῇ αἰμάθ. v. 22. ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ) ἐν τῇ γῇ ἰούδα. ibid. ἐπ' αὐτῷ) ἐπ' αὐτῶν. ib. υἱοῦ Σαφὰν) υἱὸν σαφάν. v. 23. τῆς δυνάμεως αὐτοῦ) τῆς δυνάμεως αὐτοί. ibid. Μασσηφὰ) μασσηφάθ. ib. Μαθθανίου καὶ Ἰωανὰν) ναθανίου, καὶ ἰωνά. ib. Θανεμὰν) Θαναμὰθ. ib. Μαχαθθεὶ) μαχαθί.

Digitized by Google

19. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίε, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἰωακείμ.

20. Ὅτι ἐπὶ τὸν θυμὸν Κυρίου ἦν ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ Ἰούδᾳ, ὧν ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. Καὶ ἠθέτησε Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος.

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐννάτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, ἑνδεκάτῃ τοῦ μηνὸς, ἦλθε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ· καὶ παρενέβαλεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐπ' αὐτὴν περίτειχος κύκλῳ.

2. Καὶ ἦλθεν εἰς πόλιν περιοχῆς ἕως τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους τοῦ βασιλέως Σεδεκίου, ἐννάτῃ τοῦ μηνός.

3. Καὶ ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐκ ἦσαν ἄρτοι τῷ λαῷ τῆς γῆς.

4. Καὶ ἐρράγη ἡ πόλις, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πολέμου ἐξῆλθον νυκτὸς ὁδὸν πύλης τῆς ἀναμέσον τῶν τειχῶν, (αὕτη ἡ ἐστὶ τοῦ κήπου τοῦ βασιλέως, καὶ οἱ Χαλδαῖοι ἐπὶ τὴν πόλιν κύκλῳ. καὶ ἐπορεύθη ὁδὸν τὴν Ἀραβα,

5. καὶ ἐδίωξεν ἡ δύναμις τῶν Χαλδαίων ὀπίσω τοῦ βασιλέως, καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἐν Ἀραβὼθ Ἰεριχὼ, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ διεσπάρη ἐπάνωθεν αὐτοῦ.

6. Καὶ συνέλαβον τὸν βασιλέα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς Δεβλαθά· καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ κρίσιν.

7. Καὶ τοὺς υἱοὺς Σεδεκίου ἔσφαξε κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς Σεδεκίου ἐξετύφλωσε, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγεν εἰς Βαβυλῶνα.

8. Καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, ἑβδόμῃ τοῦ μηνὸς, (αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἐνιαιοκαιδεκάτος τῷ Ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ Βαβυλῶνος) (καὶ) ἦλθε Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, ἑστὼς ἐνώπιον βασιλέως Βαβυλῶνος, εἰς Ἰερουσαλήμ.

9. Καὶ ἐνέπρησε τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ πάντας τοὺς οἴκους Ἰερουσαλὴμ, καὶ πάντα οἶκον ἐνέπρησεν ἐν πυρί.

10. Καὶ τὸ τεῖχος Ἰερουσαλὴμ κύκλῳ κατέλυσαν πᾶσα ἡ εὐπορία Χαλδαίων, οὗ ἀρχιμαγείρου.

11. Καὶ τὸ περισσὸν τοῦ λαοῦ τὸ καταλειφθὲν ἐν τῇ πόλει, καὶ τοὺς ἐμπεπλωκότας, οἱ ἐνέπεσαν πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος, καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ σηρίγματος μετῆρε ὁ Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος.

12. Καὶ ἀπὸ τῶν πλουσίων τῆς γῆς ὑπέ-

δευτέρου τεσσαρεσκαιδεκάτῃ

τὴν

ὁ ἀρχιμάγειρος

v. 19. ἐν ὀφθαλμοῖς) ἐνώπιον. v. 20. οὓς) ὧν. τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς) ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ. ib. βασιλεὺς) ὁ βασιλεύς. v. 2. εἰς πόλιν περιοχῆς ἕως) ἡ πόλις ἐν περιοχῇ ἕως. v. 4. τὴν ἀναμέσον) τῆς ἀναμέσου. ibid. αὕτη ἡ ἐστὶ τοῦ) αὕτη ἐστὶ τοῦ. v. 5. Ἀραβὼθ) ἀραβώθ. v. 6. πρὸς τὸν βασιλέα) absque articulo. ibid. Δεβλαθά·) ῥεβλαθά. v. 8. αὐτὸς) addit ἐνιαυτὸς. ibid. (καὶ) abest. v. 9. καὶ πάντα οἶκον ἐνέπρησεν ἐν πυρί.) καὶ πᾶν οἶκον ἐνέπρησεν ὁ ἀρχιμάγειρος. v. 10. κύκλῳ κατέλυσαν πᾶσα ἡ εὐπορία Χαλδ. ὁ ἀρχιμάγειρος.) κυκλόθεν κατίσχυσεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων. v. 11. ἐνέπεσαν πρὸς βασιλέα) ἐνέπεσον πρὸς τὸν βασιλέα. ibid. ὁ Ναβουζαρδὰν) absque articulo.

Digitized by Google

ἕως τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου πάντα ὅσα ἦν τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου.

Ἰωακεὶμ 8. Υἱὸς ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν Ἰωαχὶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Νάσθα, θυγάτηρ Ἐλ- Ἑλλα- μαθὰμ ναθὰν, ἐξ Ἰερουσαλήμ.

9. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

10. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη Ναβεχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ ἦλθεν ἡ πόλις ἐν περιοχῇ.

11. καὶ εἰσῆλθε Ναβεχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς τὴν πόλιν, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπολέμουν (τὴν) ἐπ' αὐτήν.

Ἰωακεὶμ 12. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωαχὶν βασιλεὺς Ἰούδα ἐπὶ βασιλέα Βαβυλῶνος, αὐτὸς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ, καὶ εὐνοῦχοι αὐτοῦ, αὐτὸν καὶ ἔλαβεν βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν ἔτει ὀγδόῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

13. Καὶ ἐξήνεγκεν ἐκεῖθεν πάντας τοὺς θησαυροὺς οἴκου Κυρίου, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ συνέκοψε πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ, ἃ ἐποίησε Σαλωμὼν βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ναῷ Κυρίου κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

14. Καὶ ἀπῴκισε πᾶσαν τὴν Ἰερουσαλὴμ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας, καὶ τοὺς δυνατοὺς ἰσχύι, αἰχμαλωσίας δέκα χιλιάδας, αἰχμαλωτίσας, καὶ πᾶσα τέκτονα, καὶ τὸν συγκλείοντα, καὶ οὐκ ὑπελείφθη πλὴν οἱ πλουσιοὶ τῆς γῆς. πᾶν

15. Καὶ ἀπῴκισε τὸν Ἰωαχὶν εἰς Βα- Ἰωακεὶμ βυλῶνα, καὶ τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως, καὶ τὰς γυναῖκας τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς εὐνούχους αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς ἀπήγαγεν ἀποικεσίαν ἐξ Ἰερουσαλὴμ εἰς Βαβυλῶνα.

16. καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως, ἑπτακισχιλίους, καὶ τὸν τέκτονα, καὶ τὸν συγκλείοντα, χιλίους· πάντες δυνατοὶ ποιοῦντες πόλεμον. Καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς βασιλεὺς Βαβυλῶνος μετοικεσίαν εἰς Βαβυλῶνα.

17. Καὶ ἐβασίλευσε βασιλεὺς Βαβυλῶνος τὸν Μαθθανίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σε- ἔθηκεν δεκίαν.

18. Υἱὸς εἴκοσι καὶ ἑνὸς ἐτῶν Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀμιτὰλ, θυγάτηρ Ἀμιθὰθ Ἱερεμίου, ἀπὸ Λοβνά. Λομνᾶ

19. Καὶ

v. 8. Ἰωακεὶμ) ἰωαχὶμ. ibid. Νάσθα) νέθα. ib. Ἐλναμαθὰμ) Ἐλναναθὰμ. v. 10. ἀνέβη) addit ναβουχοδονόσορ. v. 11. εἰσῆλθεν ὁ βασ.) εἰσῆλθεν ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς. ibid. (τὴν) abeſt. v. 12. Ἰωακεὶμ) ἰωαχὶμ. ibid. καὶ εὐνοῦχοι) καὶ οἱ εὐνοῦχοι. ib. ἔλαβεν αὐτὸν) ἔλαβεν αὐτὸν. ib. ἐν ἔτει ὀγδόῳ) ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει. v. 13. ἐξήνεγκεν) addit ἐκεῖθεν. ibid. Σαλωμὼν βασιλεὺς) Σαλ. ὁ βασιλεὺς. v. 14. πᾶσαν τὴν Ἰερουσαλὴμ) πᾶσαν deeſt. v. 15. Ἰωακεὶμ) Ἰωαχὶμ. ibid. ἀποικεσίαν) εἰς ἀποικεσίαν. v. 17. Μαθθανίαν) βαθθανίαν. ibid. ἔθηκε) ἐπέθηκε. ib. Σεδεκίαν.) σεδεκία. v. 18. εἴκοσι ἐτῶν) εἴκοσι καὶ ἑνὸς ἐνεντῶν. ibid. Ἀμιθὰθ, θυγάτηρ Ἱερεμίου ἀπὸ Λαμνά.) ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱερεμίου.

Digitized by Google

ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀμιτάλ, θυγάτηρ Ἱερεμίου, ἐκ Λοβενά.

32. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.

33. Καὶ μετέστησεν αὐτὸν Φαραὼ Νεχαὼ ἐν Δεβλαὰ ἐν γῇ Αἰμὰθ τοῦ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔδωκε ζημίαν ἐπὶ τὴν γῆν, ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου, καὶ ἑκατὸν τάλαντα χρυσίου.

34. Καὶ ἐβασίλευσε Φαραὼ Νεχαὼ ἐπ' αὐτοὺς τὸν Ἐλιακεὶμ, υἱὸν Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα, ἀντὶ Ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωακείμ· καὶ τὸν Ἰωάχαζ ἔλαβε, καὶ εἰσήνεγκεν εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

Ἰωσίας

35. Καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκεν Ἰωακεὶμ τῷ Φαραὼ Νεχαὼ, πλὴν ἐτιμογράφησε τὴν γῆν τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ στόματος Φαραώ· ἀνὴρ κατὰ τὴν συντίμησιν αὐτοῦ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον μετὰ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, τοῦ δοῦναι τῷ Φαραὼ Νεχαώ.

ἐτιμογράφησαν

36. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωακεὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰελδὰφ, θυγάτηρ Φαδαὶλ, ἐκ * Ῥουμά.

Εἰεδδιλὰ

* Ῥυμά

37. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐγενήθη αὐτῷ Ἰωακεὶμ δοῦλος τρία ἔτη, καὶ ἐπέστρεψε, καὶ ἠθέτησεν ἐν αὐτῷ.

2. Καὶ ἀπέστειλε Κύριος αὐτῷ τοὺς μονοζώνους τῶν Χαλδαίων, καὶ τοὺς μονοζώνους Συρίας, καὶ τοὺς μονοζώνους Μωάβ, καὶ τοὺς μονοζώνους υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἐν γῇ Ἰούδα, τοῦ κατισχῦσαι κατὰ τὸν λόγον Κυρίου, ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ, τῶν προφητῶν.

3. Πλὴν ἐπὶ τὸν θυμὸν Κυρίου ἦν ἐν τῷ Ἰούδα, ἀποστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ἐν ἁμαρτίαις Μανασσῆ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε.

ἀποστῆναι

4. Καί γε αἷμα ἀθῶον ἐξέχεε, καὶ ἔπλησε τὴν Ἱερουσαλὴμ αἵματος ἀθώου, καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος ἱλασθῆναι.

5. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωακεὶμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

οὐχ

6. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωακεὶμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωαχεὶν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Ἰωακεὶμ

7. Καὶ οὐ προσέθετο ἔτι βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐξελθεῖν ἐκ γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔλαβε

v. 31. Λοβενά.) λοβνά. v. 33. Δεβλαὰ ἐν γῇ Αἰμὰθ) ῥαβλαὰμ ἐν γῇ Ἰμὰθ. ibid. βασιλεύειν αὐτὸν ἐν) βασιλεύειν ἐν. v. 34. Ἰωσίας) ἰωσίου. v. 35. Φαραὼ Νεχαὼ, πλὴν ἐτιμογράφησαν) φαραὼ, πλὴν ἐτιμογράφησε. ibid. δοῦναι) τοῦ δοῦναι. v. 36. Εἰεδδιλὰ ἐκ Ῥυμά.) φαδαὶλ ἐκ ῥουμά. v. 37. ἐνώπιον) ἐν ὀφθαλμοῖς. CAP. XXIV. v. 1. ἠθέτησεν αὐτῷ) ἠθέτησεν ἐν αὐτῷ. v. 2. μονοζώνους Συρίας) μονοζώνους τῶν Χαλδαίων, καὶ τοὺς μονοζώνους συρίας. ibid. ἐν γῇ) ἐν τῇ γῇ. v. 3. ἀποστῆναι αὐτὸν ἀπὸ προσώπου) ἀποστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ προσώπου. v. 4. αἷμα) τὸ αἷμα. v. 5. οὐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδοὺ. v. 6. Ἰωακεὶμ) ἰωαχὶμ. v. 7. βασιλεὺς ἐξελθεῖν ἐκ γῆς) βασιλεὺς αἰγύπτου ἐξελθεῖν ἐκ τῆς γῆς.

Digitized by Google

ἐποίησαν τοῖς πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ἐν Βαιθήλ.

20. Καὶ ἐθυσίασε πάντας τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τοὺς ὄντας ἐκεῖ ἐπὶ τῶν θυσιαστηρίων, καὶ κατέκαυσε τὰ ὀστᾶ τῶν ἀνθρώπων ἐπ' αὐτά, καὶ ἐπεστράφη εἰς Ἰερουσαλήμ.

21. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς παντὶ τῷ λαῷ, λέγων· ποιήσατε πάσχα τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καθὼς γέγραπται ἐπὶ βιβλίου τῆς διαθήκης ταύτης·

22. ὅτι οὐκ ἐγενήθη τὸ πάσχα τοῦτο ἀφ' ἡμερῶν τῶν κριτῶν, οἳ ἔκριναν τὸν Ἰσραὴλ, καὶ πασῶν ἡμερῶν βασιλέων Ἰσραὴλ, καὶ βασιλέων Ἰούδα·

23. ὅτι ἀλλ' ἢ τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῷ βασιλέως Ἰωσίου ἐγενήθη τὸ πάσχα τοῦτο τῷ Κυρίῳ ἐν Ἰερουσαλήμ.

24. Καί γε τοὺς θελητὰς, καὶ τοὺς Θεραφεὶν γνωριστὰς, καὶ τὰ Θεραφείμ, καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ πάντα τὰ προσοχθίσματα τὰ γεγονότα ἐν τῇ γῇ Ἰούδα, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐξῆρεν Ἰωσίας, ἵνα στήσῃ τοὺς τῷ γεγραμμένοις λόγους τῷ νόμῳ τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ τῷ βιβλίῳ ᾧ εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν οἴκῳ Κυρίου.

ἐγεννήθη 25. Ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγενήθη ἔμπροσθεν αὐτοῦ βασιλεὺς, ὃς ἐπέστρεψε πρὸς Κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ἰσχύι αὐτοῦ κατὰ πάντα τὸν νόμον Μωυσέως, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη ὅμοιος αὐτῷ.

26. Πλὴν οὐκ ἀπεστράφη Κύριος ἀπὸ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ τῆς μεγάλης, ᾧ ἐθυμώθη ὀργὴ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰούδα ἐπὶ ἐν τῇ ὀργῇ τοὺς παροργισμοὺς, οὓς παρώργισεν αὐτὸν Μανασσῆς.

27. Καὶ εἶπε Κύριος· καὶ γε τὸν Ἰούδαν ἀποστήσω ἀπὸ τοῦ προσώπου μου, καθὼς ἀπέστησα τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπώσομαι τὴν πόλιν ταύτην ἣν ἐξελεξάμην, τὴν Ἰερουσαλὴμ, καὶ τὸν οἶκον ὃ εἶπον, ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

28. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωσίου, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

29. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Φαραὼ Νεχαὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ βασιλέα Ἀσσυρίων ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην· καὶ ἐπορεύθη Ἰωσίας εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν ἐν Μαγεδδὼ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτόν. αὐτῷ

30. Καὶ ἐπεβίβασαν αὐτὸν νεκρὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐκ Μαγεδδὼ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωάχαζ υἱὸν Ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἐβασίλευσεν

31. Υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἦν Ἰωάχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τρεῖς μῆνας ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα

v. 19. ἃ ἐποίησεν ἐν) ἃ ἐποίησεν ἐν. v. 21. ἐπὶ βιβλίῳ) ἐπὶ βιβλίου. v. 22. ἔκρινον) ἔκρινεν. ibid. πασῶν ἡμερῶν) πάσας τὰς ἡμέρας. v. 23. τὸ πάσχα τοῦτο τῷ) τοῦτο abeſt. v. 24. καὶ γνωριστὰς, καὶ Θεραφεὶν) καὶ τοὺς γνωριστὰς, καὶ τὰ Θεραφεὶν. ibid. τοῦ γεγραμμένου ἐπὶ τῷ βιβλίῳ ᾧ εὗρε) τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ τοῦ βιβλίου ὃ εὗρε. v. 25. ἐγεννήθη) ἐγενήθη. ibid. Μωυσέως) μωυσῆ. v. 26. ἐν τῇ ὀργῇ) ὀργῆ. v. 27. τὸν Ἰούδαν) τὸν ἰούδα. ibid. ἀπώσομαι) ἀπεώσομαι. v. 28. τῶν ἡμερῶν) absque articulo. v. 29. εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ) εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ. ibid. ἐθανάτωσεν αὐτὸν) addit νεχαώ. v. 30. νεκρὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ) transpoſita. ibid. ἐβασίλευσεν) ἐβασίλευσαν. v. 31. τρεῖς μῆνας) τρίμηνον.

Digitized by Google

Θοφθὰ Ἐνομὼμ
10. Καὶ ἐμίανε τὸν Θόφθ τὸν ἐν Φάραγγι υἱῆ Ἐνὼμ, τῆ διάγειν ἄνδρα τὸν υἱὸν αὐτῆ, καὶ ἄνδρα τὴν Θυγατέρα αὐτοῦ τῷ Μολὸχ ἐν πυρί.

καθέκαυσαν
* ἔδωκεν Βασιλεὺς
11. Καὶ κατέκαυσε τὰς ἵππους ἃς * ἔδωκαν βασιλεῦ Ἰούδα τῷ ἡλίῳ, ἐν τῇ εἰσόδῳ οἴκου Κυρίου εἰς τὸ γαζοφυλάκιον Ναθὰν βασιλέως τῆ εὐνούχου, ὃς ἐν Φαρουρείμ. Καὶ τὸ ἅρμα τῆ ἡλίε κατέκαυσεν πυρὶ,

12. καὶ τὰ Θυσιαστήρια τὰ ἐπὶ τῆ δώματος τῆ ὑπερῴου Ἄχαζ, ἃ ἐποίησαν βασιλεῖς Ἰούδα· καὶ τὰ Θυσιαστήρια ἃ ἐποίησε Μανασσῆς ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκε Κυρίου (καὶ) καθεῖλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ κατέσπασεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔῤῥιψε τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς τὸν χειμάῤῥουν Κέδρων.

13. Καὶ τὸν οἶκον τὸν ἐπὶ πρόσωπον Ἰερουσαλὴμ, τὸν ἐκ δεξιῶν τῆ ὄρες τῆ Μοσθὼ Μοσθὼ, ὃν ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν βασιλεὺς Ἰσραὴλ τῇ Ἀσαέρτῃ πρόσοχθίσματι Σιδωνίων, καὶ τῷ Χαμὼς πρόσοχθίσματι Μωὰβ, καὶ τῷ Μελχὸμ βδελύγματι υἱῶν Ἀμμὼν, ἐμίανεν ὁ βασιλεύς.

Μαχὼς Ἀμελχὸμ
14. Καὶ συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ ἐξωλέθρευσε τὰ ἄλση, καὶ ἔπλησε τὸν τόπους αὐτῶν ὀστέων ἀνθρώπων.

15. Καὶ γε τὸ Θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαιθὴλ τὸ ὑψηλὸν, ὃ ἐποίησεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ γε τὸ Θυσιαστήριον ἐκεῖνο, καὶ τὸ ὑψηλὸν κατέσπασε, καὶ συνέτριψε τὰς λίθους αὐτῆ, καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν, καὶ κατέκαυσε τὸ ἄλσος.

16. Καὶ ἐξένευσεν Ἰωσίας, καὶ εἶδε τὰς τάφους αἱ ἐκεῖ ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀπέστειλε, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ ἐκ τῶν τάφων, καὶ κατέκαυσεν ἐπὶ τὸ Θυσιαστήριον, καὶ ἐμίανεν αὐτὸ κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τῆ Θεῆ ἐν τῷ ἑστᾶναι Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ ἑορτῇ ἐπὶ τὸ Θυσιαστήριον. Καὶ ἐπιστρέψας ἦρε τὸς ὀφθαλμὸς αὐτῆ ἐπὶ τὸν τάφον τῆ ἀνθρώπε τῆ Θεῆ τῆ λαλήσαντος τὸς λόγους τούτους,

17. καὶ εἶπε· τί τὸ σκόπελον ἐκεῖνο ὃ ἐγὼ ὁρῶ; Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως· ὁ ἄνθρωπος τῆ Θεῆ ἦν, ὁ ἐξεληλυθὼς ἐκ τῆ Ἰούδα, καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸς λόγους τούτους οὓς ἐπεκαλέσατο ἐπὶ τὸ Θυσιαστήριον Βαιθήλ.

18. Καὶ εἶπεν· ἄφετε αὐτὸν, ἀνὴρ μὴ κινησάτω τὰ ὀστᾶ αὐτῆ. καὶ ἐρύθησαν εὑρέθησαν τὰ ὀστᾶ αὐτῆ μετὰ τῶν ὀστῶν τῆ προφήτε τῆ ἥκοντος ἐκ Σαμαρείας.

19. Καὶ γε (εἰς) πάντας τὸς οἴκους τῶν ὑψηλῶν τὸς ἐν ταῖς πόλεσι Σαμαρείας, οὓς ἐποίησαν βασιλεῖς Ἰσραὴλ παροργίζειν Κύριον, ἀπέστησεν Ἰωσίας βασιλεὺς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐποίησεν ἐν αὐ- ἀπέστη-
τοῖς σεν

ν. 10. Θοφθὰ) ταφθ. ibid. Ἐνομὼμ τοῦ διάγειν) ἐνὼμ τοῦ διαγαγεῖν. v. 11. κατέκαυσαν) κατέκαυσε. ibid. ἔδωκαν βασιλεῦ) ἔδωκαν βασιλεῖς. ib. ὃς ἐν Φαρουρείμ) ἐν Φαρεγείμ. v. 12. (καὶ) abest. v. 13. οἶκον ἐκεῖ) οἶκον τὸν ἐκεῖ. ibid. ἐκ δεξιῶν τῆ ὄρες τῆ Μοσθὼ) τὸν ἐκ δεξιῶν τῆ ὄρους τῆ μοσθθ. ib. καὶ τῷ Μαχὼς) καὶ τῷ χαμὼς. ib. Ἀμελχὸμ) μολὸχ. v. 15. ἐκεῖνο καὶ τὸ ὑψηλὸν) καὶ abest. v. 16. τάφους οἱ ἐκεῖ) τάφους τὰς ἐκεῖ. v. 17. εἶπαν) εἶπον. ibid. Θεῆ ἦν, ὁ) θεῆ, ὁ. ib. ἐκ τοῦ Ἰούδα) ἐξ ἰούδα. v. 18. κινησάτω) κοπασάτωσαν. ibid. εὐρέθησαν) ἐρύθησαν. v. 19. (εἰς) abest. ibid. Ἰωσίας βασιλεὺς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐποίησεν ἐν) ἰωσίας, καὶ ἐποίησεν ἐν.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΚΑΙ ἐπέστρεψαν τῷ βασιλεῖ τὸ ῥῆμα. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε πρὸς ἑαυτὸν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ.

2. Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ μετ' αὐτοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ προφῆται, καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ ἀνέγνω ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος ἐν οἴκῳ Κυρίου.

3. Καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν στύλον, καὶ διέθετο διαθήκην ἐνώπιον Κυρίου τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω Κυρίου, καὶ τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ἐν πάσῃ καρδίᾳ, καὶ ἐν πάσῃ ψυχῇ, τοῦ ἀναστῆσαι τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, τὰ γεγραμμένα ἐπὶ τὸ βιβλίον τοῦτο. Καὶ ἔστη πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ διαθήκῃ.

4. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ τῷ ἱερεῖ τῷ μεγάλῳ, καὶ τοῖς ἱερεῦσι τῆς δευτερώσεως, καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὸν σταθμὸν, τοῦ ἐξαγαγεῖν ἐκ τοῦ ναοῦ Κυρίου πάντα τὰ σκεύη τὰ πεποιημένα τῷ Βάαλ, καὶ τῷ ἄλσει, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ ἔξω Ἰερουσαλὴμ ἐν σταθμοῖς Κέδρων, καὶ ἔβαλε τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς Βαιθήλ.

5. Καὶ κατέπαυσε τοὺς Χωμαρεὶμ οὓς κατέπαυσε * ἔθυσαν βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐν τοῖς περικύκλῳ Ἰερουσαλήμ, καὶ τοὺς θυμιῶντας τῇ Βάαλ, καὶ τῷ ἡλίῳ, καὶ τῇ σελήνῃ, καὶ τοῖς Μαζουρωθ, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ. * ἔθυσαν βασιλεὺς

6. Καὶ ἐξήνεγκε τὸ ἄλσος ἐξ οἴκου Κυρίου ἔξωθεν Ἰερουσαλήμ, εἰς τὸν χειμαῤῥοῦν Κέδρων, καὶ κατέκαυσεν αὐτὸν ἐν τῷ χειμαῤῥῷ Κέδρων, καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν· καὶ ἔῤῥιψε τὸν χοῦν αὐτοῦ εἰς τὸν τάφον τῶν υἱῶν τοῦ λαοῦ.

7. Καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν Καδησὶμ τῶν ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, ἃ αἱ γυναῖκες ὕφαινον ἐκεῖ Χετλιεὶμ τῷ ἄλσει. Καδησὶν

8. Καὶ ἀνήγαγε πάντας τοὺς ἱερεῖς ἐκ πόλεων Ἰούδα, καὶ * ἐμίανε τὰ ὑψηλὰ ὅ ἐθυμίασαν ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς ἀπὸ Γαβαὰ, * ἐμίαναν καὶ ἕως Βηρσαβεέ· καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν πυλῶν, τῶν παρὰ τὴν θύραν τῆς πύλης Ἰησοῦ ἄρχοντος τῆς πόλεως, τῶν ἐξ ἀριστερῶν ἀνδρὸς ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως. πόλεως πύλης

9. Πλὴν οὐκ ἀνέβησαν οἱ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον Κυρίου ἐν Ἰερουσαλήμ, ὅτι εἰ μὴ ἔφαγον ἄζυμα ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

10. Καὶ

CAP. XXIII. v. 2. ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ μικροῦ ἕως) ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως. ibid. ἐν τοῖς ὠσὶν) absque articulo. v. 3. καὶ τῷ Φυλάσσειν) καὶ abest. v. 4. Φυλάσσουσι ἐξαγαγεῖν) Φυλάσσουσι τὸν σταθμὸν, τοῦ ἐξαγαγεῖν. v. 5. οὓς ἔθυσαν βασιλεῖς) ὃν ἔθυσαν βασιλεῖς. ibid. Ἰούδα καὶ ἐν τοῖς) Ἰούδα καὶ τοῖς. ib. τῇ Βάαλ) τῷ Βάαλ. v. 6. χειμαῤῥοῦν Κέδρων) adjicit καὶ κατέκαυσεν αὐτὸν ἐν τῷ χειμαῤῥῷ Κέδρων. v. 7. Καδησὶν) καδησὶμ. v. 8. ἐκ πόλεων) ἐν πόλεσι. ibid. ἐμίανεν) ἐμίανε. ib. ἀπὸ Γαβαὰ) ἀπὸ Γαβαὶλ. ib. τῶν παρὰ τὴν) τὸν παρὰ τὴν. ib. ἄρχοντος τῆς πύλης) ἄρχοντος τὴν πόλεως.

Digitized by Google

ρα ποιούντων τὰ ἔργα, τῶν καθεσαμένων ἐν οἴκῳ Κυρίε.

10. Καὶ εἶπε Σαφφὰν ὁ γραμματεὺς πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων· βιβλίον ἔδωκέ μοι Χελκίας ὁ ἱερεύς· καὶ ἀνέγνω αὐτὸ Σαφφὰν ἐνώπιον τῦ βασιλέως.

11. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τὺς λόγους τῦ βιβλίου τῦ νόμου, καὶ ἔρρηξε τὰ ἱμάτια ἑαυτῦ.

12. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ τῷ ἱερεῖ, καὶ τῷ Ἀχικὰμ υἱῷ Σαφφὰν, καὶ τῷ Ἀχοβὼρ υἱῷ Μιχαίε, καὶ τῷ Σαφφὰν τῷ γραμματεῖ, καὶ τῷ Ἀσαΐᾳ δούλῳ τῦ βασιλέως, λέγων·

Ἰασαὶ

13. δεῦτε, ἐκζητήσατε τὸν Κύριον περὶ ἐμοῦ, καὶ περὶ παντὸς τῦ λαοῦ, καὶ περὶ παντὸς τῦ Ἰούδα, περὶ τῶν λόγων τῦ βιβλίου τῦ εὑρεθέντος τούτε, ὅτι μεγάλη ἡ ὀργὴ Κυρίε ἡ ἐκκεκαυμένη ἐν ἡμῖν, ὑπὲρ ὃ οὐκ ἤκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τῶν λόγων τῦ βιβλίου τούτε, τῦ ποιεῖν κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα καθ' ἡμῶν.

14. Καὶ ἐπορεύθη Χελκίας ὁ ἱερεὺς, καὶ Ἀχικὰμ, καὶ Ἀχοβὼρ, καὶ Σαφφὰν, καὶ Ἀσαΐας πρὸς Ὁλδὰν τὴν προφῆτιν, γυναῖκα Σελλὴμ, υἱῦ Θεκουὲ, υἱῦ Ἀρὰς, τῦ ἱματιοφύλακος· καὶ αὕτη κατῴκει ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐν τῇ μασενᾷ· καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτήν.

15. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρὸς μὲ,

16. τάδε λέγει Κύριος· ἰδὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τὺς ἐνοικοῦντας αὐτὸν, πάντας τὺς λόγους τῆς βίβλε ὃς ἀνέγνω βασιλεὺς Ἰούδα,

17. ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἐθυμίων θεοῖς ἑτέροις, ὅπως παροργίσωσί με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἐκκαυθήσεται ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ ὐ σβεσθήσεται.

18. Καὶ πρὸς βασιλέα Ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς ἐπιζητῆσαι τὸν Κύριον, τάδε ἐρεῖτε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· οἱ λόγοι οὓς ἤκουσας,

19. ἀνθ' ὧν ὅτι ἠπαλύνθη ἡ καρδία σου, καὶ ἐνετράπης ἀπὸ προσώπε Κυρίου, ὡς ἤκουσας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τὺς ἐνοικοῦντας αὐτὸν, τῦ εἶναι εἰς ἀφανισμὸν, καὶ εἰς κατάραν, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου, καὶ ἔκλαυσας ἐνώπιόν μου, καί γε ἐγὼ ἤκουσα, λέγει Κύριος·

20. οὐχ οὕτως· ἰδὺ ἐγὼ προσθήμί σε πρὸς τὺς πατέρας σου, καὶ συναχθήσῃ εἰς τὸν τάφον σου ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ τόπον οὐκ ὀφθήσεται ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς οἷς ἐγὼ εἰμι ἐπάγων ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον.

v. 9. τῶν καθεσαμένων) absque articulo. v. 11. τῦ βιβλίου) absque articulo. ibid. ἔρρηξε) διέρρηξε. v. 12. Ἀσαΐᾳ) ἀσαΐε. v. 13. Ἰούδα περὶ) ἰούδα καὶ περὶ. ibid. ἡ ἐκκεκαυμένη) deest articulus. v. 14. γυναῖκα Σελλὴμ, υἱοῦ Θεκουέ) μητέρα σελλὴμ υἱοῦ Θεκουὲ. v. 15. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·) καὶ εἶπεν αὐτοῖς. v. 16. ἰδοὺ ἐπάγω) ἰδὲ ἐγὼ ἐπάγω. ibid. τῆς βίβλου) τοῦ βιβλίου. v. 17. ὁ θυμός με) absque articulo. v. 19. ἀπὸ προσώπε Κυρίου) κυρίου abeſt. ibid. ἐλάλησεν) ἐλάλησας, per errorem, ut opinor. ib. καὶ ἐγὼ) καί γε ἐγὼ. v. 20. οὕτως· ἐγὼ) οὕτως, ἰδοὺ· ibid. εἰς τὸν τάφον) εἰς τὸν τάφον. ib. ἐν Ἰερουσαλὴμ) ἐν εἰρήνῃ.

22. καὶ ἐγκατέλιπε τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῆ, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Κυρίου.

23. Καὶ συνεσράφησαν οἱ παῖδες Ἀμμὼν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσαν τὸν βασιλέα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆ.

24. Καὶ ἐπάταξε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς πάντας τὲς συσραφέντας ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀμμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωσίαν υἱὸν αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ.

25. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀμμὼν, ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; ἐχ

26. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτῆ ἐν κήπῳ Ὀζᾶ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσίας υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΤΙΟΣ ὀκτὼ ἐτῶν Ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰεδιδὰ, Θυγάτηρ * Ἀδαΐα ἐκ Βασσουρώθ. Ἐδιδὰ * Ἰεδιδὰ

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ Δαυὶδ τῆ πατρὸς αὐτῆ, οὐκ ἐξέκλινε δεξιὰ ἢ ἀριστερά.

3. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῷ βασιλεῖ Ἰωσίᾳ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν Σαφφὰν, υἱὸν Ἐσελλίου υἱοῦ Μεσουλὰμ, τὸν γραμματέα τῆ οἴκου Κυρίε, λέγων· Μεσολλὴν

4. ἀνάβηθι πρὸς Χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ σφράγισον τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν εἰς οἶκον Κυρίου, ὃ συνήγαγον οἱ Φυλάσσοντες τὸν σαθμὸν παρὰ τῆ λαῆ,

5. καὶ δότωσαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρας ποιούντων τὰ ἔργα, τῶν καθεσαμένων ἐν οἴκῳ Κυρίε. καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τοῖς ποιῆσι τὰ ἔργα, τῶν ἐν οἴκῳ Κυρίε, τῆ κατισχῦσαι τὸ βεδὲκ τῆ οἴκε,

6. τοῖς τέκτοσι, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις, καὶ τοῖς τειχισαῖς, καὶ τῆ κλῆσαθαι ξύλα, καὶ λίθους λατομητὰς, τῆ κραταιῶσαι τὸ βεδὲκ τῆ οἴκου

7. πλὴν οὐκ ἐξελογίζοντο αὐτοῖς τὸ ἀργύριον τὸ διδόμενον αὐτοῖς, ὅτι ἐν πίσει αὐτοὶ ποιῆσι. αὐτὸ

8. Καὶ εἶπε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας πρὸς Σαφφὰν τὸν γραμματέα· βιβλίον τῆ νόμε εὗρον ἐν οἴκῳ Κυρίου. Καὶ ἔδωκε Χελκίας τὸ βιβλίον πρὸς Σαφφὰν, καὶ ἀνέγνω αὐτό.

9. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον Κυρίου πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐπέτρεψε τῷ βασιλεῖ ῥῆμα, καὶ εἶπεν· ἐχώνευσαν οἱ δοῦλοί σου τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρας

v. 23. Ἀμμὼν) ἀμμὶς, passim. v. 24. πᾶς ὁ λαὸς) πᾶς abeſt. v. 25. ἐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδοὺ. ibid. ἐπὶ βιβλίῳ) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 26. τάφῳ ἐν κήπῳ) τάφῳ αὐτοῦ ἐν τῷ κήπῳ. CAP. XXII. v. 1. Ἐδιδὰ, Θυγάτηρ Ἰεδιδὰ) ἰδδὶα Θυγάτηρ ἐδειὰ. v. 2. ἢ ἀριστερά.) καὶ ἀριστερά. v. 3. τῷ ἑβδόμῳ ἐξαπέστειλεν) τῷ ὀγδόῳ ἀπέστειλεν. ibid. Σαφφὰν υἱὸν Ἐσελλίου υἱοῦ Μεσουλὰμ) σαφφὰν υἱὸν ἐζελλίου υἱοῦ μεσοδιὰμ. ib. τῆ οἴκου) οἴκου κυρίου. v. 4. τὸ οἶκον) ἐν οἴκῳ. v. 5. ἔργα ἐν οἴκῳ) ἔργα τοῖς ἐν οἴκῳ. v. 7. ἐξέλογ. αὐτοῖς) ἐξελογίζοντο αὐτούς. ibid. πίσει αὐτὸ) πίσει αὐτοὶ. v. 8. Σαφφὰν) σαφφὶν, passim. ibid. Χελκίας πρὸς) χελκίας τὸ βιβλίον πρὸς. v. 9. εἰς οἶκον) ἐν οἴκῳ. ibid. ἐπέτρεψε) ἀπέτρεψε. ib. ἐν τῷ οἴκῳ) ἐν οἴκῳ.

Digitized by Google

ἣν ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ δοῦλός μου Μωσῆς.

9. Καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς Μανασσῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου ὑπὲρ τὰ ἔθνη, ἃ ἠφάνισε Κύριος ἐκ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ.

10. Καὶ ἐλάλησε Κύριος ἐν χειρὶ δούλων αὐτοῦ, τῶν προφητῶν, λέγων·

11. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησε Μανασσῆς ὁ βασιλεὺς Ἰούδα τὰ βδελύγματα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἀπὸ πάντων ὧν ἐποίησεν ὁ Ἀμορραῖος ὁ ἔμπροσθεν, καὶ ἐξήμαρτε καί γε τὸν Ἰούδαν ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. Ἰούδας

12. Οὐχ οὕτως· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ κακὰ, καὶ ἐπὶ Ἰούδαν, ὥστε παντὸς ἀκούοντος ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ.

13. Καὶ ἐκτενῶ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ τὸ μέτρον Σαμαρείας, καὶ τὸ στάθμιον οἴκου Ἀχαάβ· καὶ ἀπαλείψω τὴν Ἱερουσαλὴμ, καθὼς ἀπαλείφεται τὸ ἀλάβαστρον ἀπαλειφόμενος, καὶ καταστρέφεται ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ. στάθμιον

14. Καὶ ἀπεώσομαι τὸ ὑπόλειμμα τῆς κληρονομίας μου, καὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἔσονται εἰς διαρπαγὴν, καὶ εἰς προνομὴν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν,

15. ἀνθ' ὧν ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἦσαν παροργίζοντές με ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐξήγαγον τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης·

16. καί γε αἷμα ἀθῷον ἐξέχεε Μανασσῆς πολὺ σφόδρα, ἕως οὗ ἔπλησε τὴν Ἱερουσαλὴμ στόμα εἰς στόμα, πλὴν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ ὧν ἐξήμαρτε τὸν Ἰούδαν, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου.

17. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Μανασσῆ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ ἣν ἥμαρτεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

18. Καὶ ἐκοιμήθη Μανασσῆς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν κήπῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ἐν κήπῳ Ὀζά. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμμὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

19. Υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν Ἀμμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Μασσαλαμεὶθ, θυγάτηρ Ἀροῦς ἐξ Ἰετέβα. δώδεκα Ἰεταχαὶλ

20. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καθὼς ἐποίησε Μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

21. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐλάτρευσε τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐλάτρευσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς·

v. 8. Μωσῆς) μωϋσῆς. v. 11. ἔμπροσθεν) ὁ ἔμπροσθεν. ibid. καί γε Ἰούδας) καί γε τὸν Ἰούδαν. v. 12. ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ κακὰ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν) κακὰ ἐπὶ Ἱερουσ. καὶ Ἰούδαν. v. 13. στάθμιον) στάθμιον. ibid. τὸ ἀλάβαστρον) ὁ ἀλάβαστρος. v. 15. ἀνθ' ὧν) addit ὅσα. ibid. ἀπὸ τῆς ἡμέρας) adjicit ἧς ἐξήγαγον τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας. v. 18. ἐν κήπῳ) ἐν τῷ κήπῳ, priore loco. ibid. Ἀμμὼν) ἀμώς. v. 19. Ἀμμὼν) ἀμώς. ibid. δώδεκα) δύο. ib. Μασσαλαμεὶθ) μεσοθλὴμ. ib. Ἰεταχαὶλ) ἰετέβα.

Digitized by Google

ὑπολημφθήσεται

καὶ οὐχ ὑπολειφθήσεται ῥῆμα ὃ εἶπεν ὁ Κύριος·

18. καὶ οἱ υἱοί σου, οἳ ἐξελεύσονται ἐκ σου, οὓς γεννήσεις, λήψεται, καὶ ἔσονται εὐνοῦχοι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος.

19. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας πρὸς Ἠσαΐαν· ἀγαθὸς ὁ λόγος Κυρίου ὃν ἐλάλησε. καὶ εἶπε· μὴ οὐκ, ἐὰν εἰρήνη καὶ ἀλήθεια ἔσται ἐν ἡμέραις μου;

20. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἐζεκίου, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐποίησε, τὴν κρήνην, καὶ τὸν ὑδραγωγὸν, καὶ εἰσήνεγκε τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

21. Καὶ ἐκοιμήθη Ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΥΙΟΣ δώδεκα ἐτῶν Μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ πεντήκοντα καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ὀφσιβά.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἀπέστρεψε, καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλὰ ἃ κατέσκαψεν Ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἀνέστησε τὸ θυσιαστήριον τῇ Βάαλ, καὶ ἐποίησεν ἄλση, καθὼς ἐποίησεν Ἀχαὰβ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ προσεκύνησε πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς.

ἀπέστρεψεν

4. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸ θυσιαστήριον ἐν οἴκῳ Κυρίου, ὡς εἶπεν, ἐν Ἱερουσαλὴμ θήσω τὸ ὄνομά μου.

τὸν θρόνον

5. καὶ ᾠκοδόμησε τὸ θυσιαστήριον πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου Κυρίου·

πάσαις

6. καὶ διῆγε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν πυρὶ, καὶ ἐκληδονίζετο, καὶ οἰωνίζετο, καὶ ἐποίησε θελητὴν καὶ γνωστὰς ἐπλήθυνε τοῦ ποιεῖν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, παροργίσαι αὐτόν.

7. Καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν τοῦ ἄλσους ὡς ἐποίησεν, ἐν τῷ οἴκῳ * ᾧ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυὶδ, καὶ πρὸς Σαλωμὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἣν ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, καὶ θήσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα,

κρυπτὸν τοῦ οἴκου ἐν τῷ ἄλσει * ὡς

8. καὶ οὐ προσθήσω τοῦ σαλεῦσαι τὸν πόδα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, οἵτινες φυλάξουσι τοῦ ποιεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην αὐτοῖς, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ἐντολὴν ἣν

v. 17. ὑπολημφθήσεται) ὑπολειφθήσεται. ibid. ὁ Κύριος) κύριος. v. 19. καὶ εἶπε· μὴ οὐκ, ἐὰν εἰρήνη καὶ ἀλήθεια ἔσται ἐν ἡμέραις μου;) ἔστω εἰρήνη ἐν ταῖς ἡμέραις μου. v. 20. εἰσήνεγκε) εἰσήγαγε. ibid. ἐπὶ βιβλίῳ) addit λόγων. CAP. XXI. v. 1. Ὀφσιβά.) ἀψιβά. v. 3. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. ibid. κατέσκαψεν) κατέσπασεν. ib. ἀπέστρεψεν τὸ θυσιαστήριον) ἀνέστησε θυσιαστήριον. ib. ἄλση) τὰ ἄλση. v. 4. τὸ θυσιαστήριον) absque articulo. ibid. τὸν θρόνον μου.) τὸ ὄνομά μου. v. 5. τὸ θυσιαστήριον) absque articulo. ibid. ἐν πάσαις αὐλαῖς) ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς. v. 6. θελητὴν) τεμένη. v. 7. κρυπτὸν τοῦ οἴκου ἐν τῷ ἄλσει ὡς ἐποίησεν) γλυπτὸν τοῦ ἄλσους. ibid. ᾧ εἶπε) ὡς εἶπε. ib. καὶ Ἱερουσ. ἣν) καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ᾗ. ib. φυλῶν Ἰσραὴλ) φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. ib. ἐκεῖ) abest. v. 8. τοῦ ποιεῖν) abest. ibid. ἐνετειλάμην αὐτοῖς, κατὰ πᾶσαν ἐντολὴν) ἐνετ. κατὰ πᾶσαν τὴν ἐντολήν.

Digitized by Google

ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου, εἶδον τὰ δάκρυά σου· ἰδὲ ἐγὼ ἰάσομαί σε, ἐν τῇ ἀναβήσεται ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναβήσῃ εἰς τὸν οἶκον Κυρίου.

6. Καὶ προθήσω ἐπὶ τὰς ἡμέρας σου πεντεκαίδεκα ἔτη· καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων σώσω σε, καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης διὰ μέ, καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου.

7. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας· λαβέτωσαν παλάθην σύκων, (καὶ ἐλήφθη) καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τὸ ἕλκος, καὶ ὑγιάσει.

8. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας πρὸς Ἡσαΐαν· τί τὸ σημεῖον ὅτι ἰάσεταί Κύριός με, καὶ ἀναβήσομαι εἰς τὸν οἶκον Κυρίου τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ;

9. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας· τοῦτο τὸ σημεῖον παρὰ Κυρίου, ὅτι ποιήσει Κύριος τὸν λόγον, ὃν ἐλάλησε· πορεύσεται ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμούς, ἐὰν ἐπιστρέψῃ δέκα ἀναβαθμούς;

10. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας· κοῦφον τὴν σκιὰν κλῖναι δέκα ἀναβαθμούς· ἐχί, ἀλλὰ ἐπιστραφήτω ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω.

11. Καὶ ἐβόησεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης πρὸς Κύριον, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σκιὰ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς οἷς κατέβη ἐν ἀναβαθμοῖς Ἄχαζ, εἰς τὰ ὀπίσω δέκα βαθμούς.

12. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλε Μερωδὰχ Βαλαδὰν, υἱὸς Βαλαδὰν, βασιλεὺς Βαβυλῶνος, βιβλία καὶ μανανὰ πρὸς Ἐζεκίαν, ὅτι ἤκουσεν ὅτι ἠρρώστησεν Ἐζεκίας.

13. Καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς Ἐζεκίας, καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς ὅλον τὸν οἶκον τῆ νεχωθὰ, τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ ἀρώματα, καὶ τὸ ἔλαιον τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸν οἶκον τῶν σκευῶν, καὶ ὅσα ηὑρέθη ἐν τοῖς θησαυροῖς αὐτῆ· οὐκ ἦν λόγος, ὃν οὐκ ἔδειξεν αὐτοῖς Ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἐξουσίᾳ αὐτῆ. τόπος

14. Καὶ εἰσῆλθεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης πρὸς τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τί ἐλάλησαν οἱ ἄνδρες οὗτοι, καὶ πόθεν ἦκασι πρὸς σέ; Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας· ἐκ γῆς πόρρωθεν ἦκασι πρὸς μὲ ἐκ Βαβυλῶνος.

15. Καὶ εἶπε· τί εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ σου; Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας· πάντα ὅσα ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδον, οὐκ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ μου, ὃ οὐκ ἔδειξα αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς μου.

16. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας πρὸς Ἐζεκίαν· ἄκουσον τὸν λόγον Κυρίου·

17. ἰδὲ ἡμέραι ἔρχονται, καὶ ληφθήσεται πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ὅσα ἐθησαύρισαν οἱ πατέρες σου, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, εἰς Βαβυλῶνα· καὶ

---

v. 5. ἐν τῇ ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ. ibid. ἀναβήσεται εἰς τὸν οἶκον) ἀναβήσῃ εἰς οἶκον. v. 6. διὰ μέ) διὰ ἐμέ. v. 7. Ἡσαΐας) abest. ibid. (καὶ ἐλήφθη) non habet. v. 8. Κύριός με) transposita. ib. εἰς τὸν οἶκον) εἰς οἶκον. v. 9. ἀναβαθμοὺς) βαθμοὺς, præterea adjicit ἐὰν ἐπιστρέψῃ δέκα βαθμούς. v. 10. ἀναβαθμοὺς) βαθμοὺς. ibid. ἀλλὰ) ἀλλ'. ib. ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς) ἡ σκιὰ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς δέκα βαθμοὺς εἰς. v. 11. κατέβη ἐν ἀναβαθμοῖς Ἄχαζ) non habet. v. 12. Μερωδὰχ.) μαρωδὰχ. v. 13. καὶ τὰ ἀρώματα) καὶ abest. ibid. τόπος) λόγος. v. 15. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας) ἐζεκίας. deest. ibid. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς) ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς. v. 16. τὸν λόγον) λόγον.

Φαγῇ 29. Καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον· Φάγε τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν αὐτόματα, καὶ τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τὰ ἀνατέλλοντα, καὶ τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ σπορὰ, καὶ ἀμητὸς, καὶ φυτεία ἀμπελώνων, καὶ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν.

30. Καὶ προσθήσει τὸ διασεσωσμένον οἴκου Ἰούδα, τὸ ὑπολειφθὲν, ῥίζαν κάτω, καὶ ποιήσει καρπὸν ἄνω·

31. Ὅτι ἐξ Ἱερουσαλὴμ ἐξελεύσεται κατάλειμμα, καὶ ἀνασωζόμενος ἐξ ὄρους Σιών. ὁ ζῆλος Κυρίου τῶν δυνάμεων ποιήσει τοῦτο.

32. Οὐχ οὕτως; τάδε λέγει Κύριος πρὸς βασιλέα Ἀσσυρίων· οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ οὐ τοξεύσει ἐκεῖ βέλος, καὶ οὐ προφθάσει αὐτὴν θυρεὸς, καὶ οὐ μὴ ἐκχέῃ πρὸς αὐτὴν πρόχωμα·

33. τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν, ἐν αὐτῇ ἀποστραφήσεται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐκ εἰσελεύσεται, λέγει Κύριος·

34. καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτὴν δι' ἐμὲ, καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου.

35. Καὶ ἐγένετο (ἕως) νυκτὸς, καὶ ἐξῆλθεν ἄγγελος Κυρίου, καὶ ἐπάταξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας· καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἰδοὺ πάντες σώματα νεκρά.

36. Καὶ ἀπῆρε, καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἀπέστρεψε Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ᾤκησεν ἐν Νινευῇ.

37. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ προσκυνοῦντος ἐν οἴκῳ Νεσεράχ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ Ἀδρεμέλεχ, καὶ Σαρασὰρ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ. Καὶ αὐτοὶ διεσώθησαν εἰς γῆν Ἀραράθ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσορδὰν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐσοράχ Ἀραδάδ

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΕΝ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠῤῥώστησεν Ἐζεκίας εἰς θάνατον· καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἠσαΐας, υἱὸς Ἀμμὼς, ὁ προφήτης, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος· ἔντειλαι τῷ οἴκῳ σου, ὅτι ἀποθνήσκεις σὺ, καὶ οὐ ζήσῃ.

2. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἐζεκίας πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ ἤυξατο πρὸς Κύριον, λέγων·

3. ὦ δὴ, Κύριε, μνήσθητι δὴ ὅσα περιεπάτησα ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν καρδίᾳ πλήρει, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα. Καὶ ἔκλαυσεν Ἐζεκίας κλαυθμῷ μεγάλῳ.

4. Καὶ ἦν Ἠσαΐας ἐν τῇ αὐλῇ τῇ μέσῃ, καὶ ῥῆμα Κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν, λέγων·

5. ἐπίστρεψον, καὶ ἐρεῖς πρὸς Ἐζεκίαν τὸν ἡγούμενον τοῦ λαοῦ μου· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Δαυὶδ τοῦ πατρός σου· ἤκου-

v. 29. Φαγῇ) Φάγε. ibid. καὶ τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ) καὶ ἔτει τρίτῳ. v. 30. τὸ διασεσωσμένον οἴκου) τὸν διασεσωσμένον οἶκον. ibid. ποιήσει) καὶ ποιήσει. v. 32. προφθάσει αὐτὴν) προφθάσει ἐπ' αὐτὴν. v. 34. τοῦ σῶσαι αὐτὴν) non habet. v. 35. (ἕως) abest. v. 37. Ἐσοράχ) μεσεράχ. ibid. Ἀδρεμέλεχ) ἀδραμέλεχ. ib. υἱοὶ) οἱ υἱοί. ib. διεσώθησαν εἰς γῆν Ἀραδάδ.) ἐσώθησαν εἰς γῆν ἀραράθ. ib. υἱὸς) ὁ υἱός. CAP. XX. v. 1. Ἀμμὼς) ἀμώς. ibid. ὅτι ἀποθνήσκεις) ὅτι, abest. v. 2. ἐπέστρεψεν) ἀπέστρεψεν. v. 3. ὦ δὴ) abest. ibid. καὶ ἐν καρδίᾳ) ἐν abest. ib. ἐνώπιόν σου) ἐν ὀφθαλμοῖς σου. v. 5. τοῦ λαοῦ) τοῦ λαοῦ μου.

Digitized by Google

16. Κλῖνον, Κύριε, τὸ οὖς σου, καὶ ἄκουσον· ἄνοιξον, Κύριε, τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε· καὶ ἄκουσον τοὺς λόγους Σενναχηρεὶμ οὓς ἀπέστειλεν ὀνειδίζειν Θεὸν ζῶντα.

17. Ὅτι ἀληθείᾳ, Κύριε, ἠρήμωσαν βασιλεῖς Ἀσσυρίων τὰ ἔθνη, καὶ τὴν γῆν αὐτῶν,

18. καὶ ἔδωκαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ, ὅτι οἱ θεοί εἰσιν, ἀλλ' ἢ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, ξύλα καὶ λίθος· καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς. οἱ

19. Καὶ νῦν, Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ Κύριος ὁ Θεὸς μόνος.

20. Καὶ ἀπέστειλεν Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς πρὸς Ἐζεκίαν, λέγων· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, Θεὸς Ἰσραήλ· ἃ προσηύξω πρὸς με περὶ Σενναχηρεὶμ βασιλέως Ἀσσυρίων, ἤκουσα.

21. Οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε Κύριος πρὸς αὐτόν· ἐξουδένωσέ σε, καὶ ἐμυκλήρισέ σε παρθένος θυγάτηρ Σιών, ἐπὶ σὲ κεφαλὴν ἐκίνησε θυγάτηρ Ἰερουσαλήμ·

22. τίνα ὠνείδισας, καὶ ἐβλασφήμησας; καὶ ἐπὶ τίνα ὕψωσας φωνὴν, καὶ ἦρες εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου; εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ·

23. ἐν χειρὶ ἀγγέλων σε ὠνείδισας Κύριε, καὶ εἶπας· ἐν τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων με ἐγὼ ἀνέβην εἰς ὕψος ὀρέων (μου), μηροὺς τῆ Λιβάνου, καὶ ἔκοψα τὸ μέγεθος τῆς κέδρου αὐτῆ, καὶ ἐκλεκτὰ κυπαρίσσων αὐτῆ, καὶ εἰσῆλθον εἰς Μιλὼν τέλους αὐτῆ, δρυμῆ Καρμήλου αὐτῆ. μέρος

24. Ἐγὼ ἔψυξα, καὶ ἔπιον ὕδατα ἀλλότρια, καὶ ἐξηρήμωσα τῷ ἴχνει τῆ ποδός μου πάντας τοὺς ποταμοὺς περιοχῆς. ἐφύλαξα

25. Μὴ οὐκ ἤκουσας; ἀπὸ μακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, εἰς ἀπὸ ἡμερῶν ἀρχῆθεν ἔπλασα αὐτὴν, καὶ νῦν ἤγαγον αὐτήν· καὶ ἐγενήθη εἰς ἐπαίρεσις ἀποικεσιῶν μαχίμων πόλεις ὀχυράς.

26. Καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐταῖς ἠθένησαν τῇ χειρὶ, ἔπληξαν καὶ κατηχύνθησαν, ἐγένοντο χόρτος ἀγροῦ, ἢ χλωρὰ χλωροβοτάνη, ἡ χλόη δωμάτων, καὶ * πάτημα ἀπέναντι ἑστηκότος. * παιτήματα

27. Καὶ τὴν καθέδραν σου, καὶ τὴν ἔξοδόν σου, καὶ τὴν εἴσοδόν σου ἔγνων, καὶ τὸν θυμόν σου ἐπ' ἐμέ,

28. διὰ τὸ ὀργισθῆναί σε ἐπ' ἐμὲ, καὶ τὸ σθένός σου ἀνέβη ἐν τοῖς ὠσί μου· καὶ θήσω τὰ ἄγκιστρά μου ἐν τοῖς μυκτῆρσί σου, καὶ χαλινὸν ἐν τοῖς χείλεσί σου, καὶ ἀποστρέψω σε ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθες ἐν αὐτῇ.

V. 17. καὶ τὴν γῆν αὐτῶν) non habet. v. 18. ὅτι οἱ θεοὶ) ὅτι ἃ θεοὶ. v. 19. ὅτι σὺ εἶ Κύριος) ἃ deeſt. v. 21. πρὸς αὐτόν·) ἐπ' αὐτόν. ibid. ἐπὶ σὲ κεφ. ἐκίνησε) ἐπεὶ σοὶ κεφαλὴν αὐτῆς ἐκίνησε. v. 21. καὶ ἐβλασφ.) καὶ τίνα ἐβλασφήμησας; ibid. ἦρες) ἦρας. v. 23. ἀνέβην) ἀναβήσομαι. ibid. (μου) abeſt. ib. εἰσῆλθον εἰς μέρος τέλους αὐτοῦ, δρυμοῦ Καρμήλου αὐτοῦ.) ἦλθον εἰς μέσον δρυμοῦ καὶ καρμήλου. v. 24. ἐψύξα) ἔψυξα. ibid. ἐξηρήμωσα) ἐξερήμωσα. ib. τοὺς ποταμοὺς) absque articulo. v. 25. Μὴ οὐκ ἤκουσας; ἀπὸ μακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, εἰς ἀπὸ ἡμερῶν ἀρχῆθεν) hæc omnia deſunt. ibid. καὶ ἤγαγον) ἤγαγον, vel potius συνήγαγον. v. 26. χλωροβοτάνη, ἡ χλόη) χλωρὰ βοτάνη, χλόη. ibid. πατήματα) πάτημα. v. 27. καὶ τὴν εἴσοδόν σε) non habet. ibid. θυμόν σε) addit ἐπ' ἐμέ. v. 28. χαλινὸν τοῖς) χαλινὸν ἐν τοῖς.

Digitized by Google

3. καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Ἐζεκίας· ἡμέρα θλίψεως, καὶ ἐλεγμοῦ, καὶ παροργισμοῦ, ἡ ἡμέρα αὕτη· ὅτι ἦλθον υἱοὶ ἕως ὠδίνων, καὶ ἰσχὺς οὐκ ἔστι τῇ τικτούσῃ·

4. εἴ πως εἰσακήσεται Κύριος ὁ Θεός σου πάντας τοὺς λόγους Ῥαψάκου, ὃν ἀπέστειλεν αὐτὸν βασιλεὺς Ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτοῦ ὀνειδίζειν Θεὸν ζῶντα, καὶ λόγοις οὓς βλασφημεῖν ἐν λόγοις οἷς ἤκουσε Κύριος ὁ Θεός σου, καὶ λήψῃ προσευχὴν περὶ τοῦ λείμματος τοῦ εὑρισκομένου.

5. Καὶ ἦλθον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως Ἐζεκίου πρὸς Ἡσαΐαν.

6. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἡσαΐας· τάδε ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν· τάδε λέγει Κύριος· μὴ φοβοῦ ἀπὸ προσώπου τῶν λόγων ὧν ἤκουσας, ὧν ἐβλασφήμησαν τὰ παιδάρια βασιλέως Ἀσσυρίων ἐμέ·

7. ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι ἐν αὐτῷ πνεῦμα, καὶ ἀκούσεται ἀγγελίαν, καὶ ἀποστραφήσεται εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ· καὶ * καταβαλῶ αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ. ἀγγελίας * καταβάλλω

8. Καὶ ἀπέστρεψε Ῥαψάκης, καὶ εὗρε τὸν βασιλέα Ἀσσυρίων πολεμοῦντα ἐπὶ Λοβιά· ὅτι ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν ἀπὸ Λαχεῖς.

9. Καὶ ἤκουσε περὶ Θαρακὰ βασιλέως Αἰθιόπων, λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθε πολεμεῖν μετὰ σοῦ· καὶ ἀπέστρεψε, καὶ ἐξῆλθεν

ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἐζεκίαν, λέγων·

10. τάδε ἐρεῖτε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα τῷ λέγειν· μὴ ἐπιμέτω σε ὁ Θεός σε, ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτῷ, λέγων· ἐὰν μὴ παραδοθῇ Ἱερουσαλὴμ εἰς χεῖρας βασιλέως Ἀσσυρίων· ἐπερά-τησε

11. ἰδοὺ σὺ ἤκουσας πάντα ὅσα ἐποίησαν βασιλεῖς Ἀσσυρίων πάσαις ταῖς γαίαις τοῦ ἀναθεματίσαι αὐτάς, καὶ σὺ γενεαῖς ῥυσθήσῃ;

12. Μὴ ἐξείλαντο αὐτοὺς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν, οὓς διέφθειραν οἱ πατέρες μου, τήν τε Γωζάν, καὶ τὴν Χαρράν, καὶ τὴν Ῥαφέθ, καὶ υἱοὺς Ἐδὲν τοὺς ἐν Θαλασσάρ; Ἐδὲμ

13. Ποῦ ἐστιν ὁ βασιλεὺς Λιμὰθ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀρφάδ, καὶ βασιλεὺς τῆς πόλεως Σεφφαρουαΐμ, Ἀνὰ, καὶ Ἀυά; Αἰθάμ

14. Καὶ ἔλαβεν Ἐζεκίας τὰ βιβλία ἐκ χειρὸς τῶν ἀγγέλων· καὶ ἀνέγνω αὐτά· καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ ἀνέπτυξεν αὐτὰ Ἐζεκίας ἐναντίον Κυρίου. αὐτὸ

15. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας εἰς πρόσωπον Κυρίου, καὶ εἶπε· Κύριε, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβείμ, σὺ εἶ ὁ Θεὸς μόνος ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν,

16. Κλῖ-

v. 3. ἡμέρα αὕτη) ἡ ἡμέρα αὕτη. v. 4. σου τοὺς λόγους) σε πάντας τοὺς λόγους. ibid. λόγοις οὓς ἤκατε) ἐν λόγοις οἷς ἤκουσε. v. 6. μὴ φοβοῦ ἀπὸ προσώπου τῶν λόγων) μὴ φοβοῦ ἀπὸ τῶν λόγων. ibid. ἐμέ.) abeſt. v. 7. ἀγγελίαν) ἀγγελίαν. ibid. καταβάλλω) καταβαλῶ. v. 8. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. ibid. ἀπὸ Λαχεῖς.) ἐκ Λαχείς. v. 9. ἐξῆλθεν) ἐξῆλθε. ibid. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. v. 10. τάδε ἐρεῖτε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα τῷ λέγειν.) desiderantur. ibid. ἐπιμέτω σε. ib. ἐπ' αὐτῷ) ἐν αὐτῷ. v. 11. ταῖς γενεαῖς) ταῖς γαίαις. v. 12. Μὴ ἐξείλαντο) μὴ ἐξαιρόμενοι ἐξείλαντο. ibid. Ῥαφέθ, καὶ υἱοὺς Ἐδὲμ τοὺς ἐν Θαλασσάρ;) ῥαφὲθ, καὶ υἱοὺς ἐδὲμ τοὺς ἐν Θασὼν; v. 13. Αἰθάμ) αἰμὰθ. ibid. καὶ βασιλεὺς τῆς π. Σεφφαρουαΐμ, Ἀνὰ, καὶ Ἀυά;) καὶ πᾶ ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως σεπφαρουὰν ἀνὰ καὶ ἀβά; v. 14. ἀγγέλων) τῶν ἀγγέλων. ibid. ἀνέπτυξεν αὐτά) ἀνέπλυξεν αὐτά. v. 15. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας εἰς πρόσωπον Κυρίου,) hæc desiderantur.

Digitized by Google

τὺς καθημένους ἐπὶ τῦ τείχους, τῦ φαγεῖν τὴν κόπρον αὐτῶν, καὶ πιεῖν τὸ ὕρον αὐτῶν μεθ' ὑμῶν;

28. Καὶ ἔςη Ῥαψάκης, καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊςὶ, καὶ ἐλάλησε, καὶ εἶπεν· ἀκούσατε τὺς λόγους τῦ βασιλέως τῦ μεγάλου, βασιλέως Ἀσσυρίων·

29. Τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· μὴ ἐπαιρέτω ὑμᾶς Ἐζεκίας, ὅτι ὐ μὴ δύνηται ὑμᾶς ἐξελέσθαι ἐκ χειρός μου.

30. καὶ μὴ ἐπελπιζέτω ὑμᾶς Ἐζεκίας πρὸς Κύριον, λέγων· ἐξελούμενος ἐξελεῖται ἡμᾶς Κύριος, ὐ μὴ παραδοθῇ ἡ πόλις αὕτη ἐν χειρὶ βασιλέως Ἀσσυρίων.

31. Μὴ ἀκούετε Ἐζεκίου, ὅτι τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων· ποιήσατε μετ' ἐμῦ εὐλογίαν, καὶ ἐξέλθατε πρὸς μὲ, καὶ πίεται ἀνὴρ τὴν ἄμπελον αὐτῦ, καὶ ἀνὴρ τὴν συκῆν αὐτῦ φάγεται, καὶ πίεται ὕδωρ τῦ λάκκου αὐτῦ,

32. ἕως ἔλθω, καὶ λάβω ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς ἡ γῆ ὑμῶν, γῆ σίτου, καὶ οἴνου, καὶ ἀμπελώνων, καὶ ἄρτου, γῆ ἐλαίας ἐλαίου, καὶ μέλιτος, καὶ ζήσετε, καὶ ὐ μὴ ἀποθάνητε. καὶ μὴ ἀκούετε Ἐζεκίου, ὅτι ἀπατᾷ ὑμᾶς λέγων, Κύριος ῥύσεται ὑμᾶς.

ἄρτων

33. Μὴ ῥυόμενοι ἐῤῥύσαντο οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαςος τὴν ἑαυτῦ χώραν ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων;

34. πῦ ἐςιν ὁ Θεὸς Αἰμάθ, καὶ Ἀρφάδ; πῦ ἐςιν ὁ Θεὸς Σεφφαρουαΐμ, Ἀνὰ, καὶ Ἀυὰ; μὴ ἐξείλαντο Σαμάρειαν ἐκ χειρός μου;

Ἀρφάτ

35. Τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν γαιῶν, οἳ ἐξείλαντο τὰς γαίας αὐτῶν ἐκ χειρός μου, ὅτι ἐξελεῖται Κύριος τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου;

36. Καὶ ἐκώφευσαν, καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λόγον, ὅτι ἐντολὴ τῦ βασιλέως, λέγων, οὐκ ἀποκριθήσεσθε αὐτῷ.

37. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλιακεὶμ, υἱὸς Χελκίου, ὁ οἰκονόμος, (ὁ υἱὸς Χελκείου) καὶ Σομνὰς ὁ γραμματεὺς, καὶ Ἰωὰς υἱὸς Ἀσὰφ ὁ ἀναμιμνήσκων, πρὸς τὸν Ἐζεκίαν, διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τὺς λόγους Ῥαψάκου.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας, καὶ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια ἑαυτῦ, καὶ περιεβάλετο σάκκον, καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον Κυρίου.

2. Καὶ ἀπέςειλεν Ἐλιακεὶμ τὸν οἰκονόμον, καὶ Σομνὰν τὸν γραμματέα, καὶ τὺς πρεσβυτέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς Ἠσαΐαν τὸν προφήτην υἱὸν Ἀμμώς.

v. 27. αὐτῶν μεθ' ὑμῶν.) αὐτῶν μεθ' ὑμῶν ἅμα. v. 28. τῦ βασιλέως τῦ μεγάλου, βασιλέως Ἀσσυρίων.) τοῦ μεγάλου βασιλέως ἀσσυρίων. v. 29. Ἐζεκίας) addit λόγους. ibid. ἐκ χειρός μου.) ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. v. 30. ἐξελούμενος ἐξελ. ἡμᾶς Κύριος) ἐξαιρούμενος ἐξελεῖται κύριος. ibid. βασιλέως Ἀσσυρίων.) βασιλέως συρίων, per errorem, ut opinor. v. 32. ὡς ἡ γῆ) absque articulo. ibid. καὶ ἀμπελώνων, καὶ ἄρτων) καὶ ἄρτου καὶ ἀμπελώνων. v. 34. Ἀρφὰτ) ἀρφάδ. ibid. Σεφφαρουαΐμ Ἀνὰ καὶ Ἀυὰ; μὴ ἐξείλαντο) σεπφαουραΐμ ἀνὰ καὶ ἀβὰ, ὅτι ἐξείλαντο. v. 35. τὰς γαίας) τὰς γάς. v. 37. Ἐλιακεὶμ) ἐλιακὶμ υἱὸς. ibid. (ὁ υἱὸς Χελκείου) non habet. ib. Σόμνας) σώμνας. ib. Ἀσὰφ) σαφάτ. ib. πρὸς τὸν Ἐζεκίαν) absque articulo. CAP. XIX. v. 1. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 2. Ἐλιακεὶμ) ἐλιακὶμ, passim. ibid. Σομνὰν) per ω passim. ib. Ἀμμώς.) ἀμώς.

Digitized by Google

Ἐζεκίας τὰς θύρας ναοῦ Κυρίου, καὶ τὰ ἐσηργμένα ἃ ἐχρύσωσεν Ἐζεκίας βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ βασιλεῖ Ἀσσυρίων.

17. Καὶ ἀπέστειλε βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὸν Θαρθὰν, καὶ τὸν Ῥαβσαρεὶς, καὶ τὸν Ῥαψάκην ἐκ Λαχεὶς πρὸς τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν ἐν δυνάμει βαρείᾳ ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἀνέβησαν, καὶ ἦλθον εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ ἔστησαν ἐν τῷ ὑδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω, ἣ ἐστιν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως.

18. Καὶ ἐβόησαν πρὸς Ἐζεκίαν, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν Ἐλιακεὶμ ὁ υἱὸς Χελκίου ὁ οἰκονόμος, καὶ Σομνὰς ὁ γραμματεὺς, καὶ Ἰωὰς ὁ υἱὸς Σαφὰτ ὁ ἀναμιμνήσκων. Ἰωσαφὰτ

19. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης· εἴπατε δὴ πρὸς Ἐζεκίαν· τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, βασιλεὺς Ἀσσυρίων· τίς ἡ πεποίθησις αὕτη ἣν πέποιθας;

20. Εἶπας· πλὴν λόγοι χειλέων, βουλὴ καὶ δύναμις εἰς πόλεμον· καὶ νῦν τίνι πεποιθὼς ἠθέτησας ἐν ἐμοί;

21. Νῦν ἰδοὺ πέποιθας σαυτῷ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην, ἐπ' Αἴγυπτον; ὃς ἂν στηριχθῇ ἀνὴρ ἐπ' αὐτὴν, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ τρυπήσει αὐτήν. οὕτως Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτόν. πτυγήσει

22. Καὶ ὅτι εἶπας πρὸς μὲ, ἐπὶ Κύριον Θεὸν πεποιθαμεν· οὐχὶ αὐτός (ἔστος) ἔ ἀπέστησεν Ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα, καὶ τῇ Ἰερουσαλὴμ ἐναντίον τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσκυνήσατε ἐν Ἰερουσαλήμ; προσκυνήσατε

23. Καὶ νῦν μίχθητε δὴ τῷ κυρίῳ μου, τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ δώσω σοι διχιλίους ἵππους, εἰ δυνήσῃ δοῦναι σαυτῷ ἐπιβάτας ἐπ' αὐτούς.

24. Καὶ πῶς ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπον τοπάρχου ἑνὸς τῶν δούλων τοῦ κυρίου μου τῶν ἐλαχίστων; καὶ ἤλπισας σαυτῷ ἐπ' Αἴγυπτον εἰς ἅρματα καὶ ἱππεῖς; εἰς

25. Νῦν οὖν μὴ ἄνευ Κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον τοῦ διαφθεῖραι αὐτόν· Κύριος εἶπε πρὸς μὲ, ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην, καὶ διάφθειρον αὐτήν.

26. Καὶ εἶπεν Ἐλιακεὶμ υἱὸς Χελκίου, καὶ Σομνὰς, καὶ Ἰωὰς πρὸς Ῥαψάκην· λάλησον δὴ πρὸς τοὺς παῖδάς σου Συριστὶ, ὅτι ἀκούομεν ἡμεῖς, καὶ μὴ λαλήσεις πρὸς ἡμᾶς Ἰουδαϊστὶ ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ἐπὶ τοῦ τείχους. Ἰωσαφὰτ τούτου

27. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης· μὴ πρὸς τὸν κύριόν σου, καὶ πρὸς σὲ ἀπέστειλέ με ὁ κύριός μου λαλῆσαι τοὺς λόγους τούτους; οὐχὶ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς

---

v. 16. ναῦ Κυρίου, καὶ) ναοῦ, καὶ. ibid. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς. v. 17. τὸν Θαρθὰν, καὶ τὸν Ῥαβσαρεὶς) καὶ ἀπέστειλε βασιλεὺς ἀσσυρίων τὸν Θαρθὰν, καὶ τὸν ῥαψάκ. v. 18. Ἐλιακεὶμ υἱὸς Χελκίου) Ελιακὶμ υἱὸς χελκίου. ibid. Σομνὰς) σομνὰς. ib. καὶ Ἰωσαφὰτ) καὶ ἰωὰς ὁ υἱὸς σαφάτ. v. 19. τίς ἡ πεποίθησις) τί ἡ πεποίθησις. v. 20. καὶ νῦν τίνι) νῦν οὖν τίνι. v. 21. πτυγήσει) τρήσει. v. 22. ὅτος ἔ ἀπέστησεν) οὗτος ἀπέστησεν. ibid. προσκυνήσατε) προσκυνήσετε. v. 23. τῷ βασιλεῖ) absque articulo. ibid. σαυτῷ) σαυτῷ. v. 24. εἰς Αἴγυπτον) ἐπ' αἴγυπτον. v. 25. Νῦν οὖν) καὶ νῦν. v. 25. Σομνὰς καὶ Ἰωσαφὰτ πρὸς) σομνὰς καὶ ἰωὰς πρὸς. ibid. πρὸς ἡμᾶς Ἰουδαϊστὶ ἐν τοῖς ὠσὶ τὰ λ. τότε ἐπὶ) μετ' ἡμῶν ἰουδαϊστὶ, καὶ ὅτατί λαλεῖ ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ λαοῦ τὰ ἐπὶ. v. 27. μὴ πρὸς τὸν) μὴ ἐπὶ τὸν.

Digitized by Google

ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἄβου, θυγάτηρ Ζαχχαίου.

3. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

4. Αὐτὸς ἐξῆρε τὰ ὑψηλά, καὶ συνέτριψε (πάσας) τὰς στήλας, καὶ ἐξωλέθρευσε τὰ ἄλση, καὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν ὃν ἐποίησε Μωσῆς, ὅτι ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ αὐτοὺς θυμιῶντες αὐτῷ. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Νεθθάν.

5. Ἐν Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ ἤλπισε, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἐγενήθη ὅμοιος αὐτῷ ἐν πᾶσι βασιλεῦσιν Ἰούδα, καὶ τοῖς γενομένοις ἔμπροσθεν αὐτοῦ·

6. καὶ ἐκολλήθη τῷ Κυρίῳ· οὐκ ἀπέστη ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐνετείλατο Μωσῆς Μωσῆ.

7. Καὶ ἦν Κύριος μετ' αὐτοῦ, ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίει, συνῆκε. καὶ ἠθέτησεν ἐν τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ οὐκ ἐδούλευσεν αὐτῷ.

8. Αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἕως Γάζης, καὶ ἕως ὁρίου αὐτῆς ἀπὸ πύργου φυλασσόντων, καὶ ἕως πόλεως ὀχυρᾶς.

9. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ βασιλεῖ Ἐζεκίᾳ, αὐτὸς ὁ ἐνιαυτὸς ὁ ἕβδομος τῷ Ὡσηὲ υἱῷ Ἠλὰ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, ἀνέβη Σαλαμανασσὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ ἐπολιόρκει ἐπ' αὐτήν,

10. καὶ κατελάβετο αὐτὴν ἀπὸ τέλους τριῶν ἐτῶν ἐν ἔτει ἕκτῳ τῷ Ἐζεκίᾳ, ἔτος ἐνιαυτὸς ἔνατος τῷ Ὡσηὲ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ συνελήφθη Σαμάρεια.

11. Καὶ ἀπῴκισεν βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Σαμάρειαν εἰς Ἀσσυρίους, καὶ ἔθηκεν αὐτοὺς ἐν Ἀλαὲ, καὶ ἐν Ἀβὼρ ποταμῷ Γωζάν, καὶ Ὀρὴ Μήδων,

12. ὅτι ἐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν, καὶ παρέβησαν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, πάντα ὅσα ἐνετείλατο Μωσῆς δοῦλος Κυρίου, καὶ ἐκ ἤκουσαν, καὶ οὐκ ἐποίησαν.

13. Καὶ τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Ἐζεκίου ἀνέβη Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα τὰς ὀχυρὰς, καὶ συνέλαβεν αὐτάς.

14. Καὶ ἀπέστειλεν Ἐζεκίας βασιλεὺς Ἰούδα ἀγγέλους πρὸς βασιλέα Ἀσσυρίων εἰς Λαχεὶς, λέγων· ἡμάρτηκα, ἀποστράφηθι ἀπ' ἐμοῦ· ὃ ἐὰν ἐπιθῇς ἐπ' ἐμὲ, βαστάσω. Καὶ ἐπέθηκεν ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα τριακόσια τάλαντα ἀργυρίου, καὶ τριάκοντα τάλαντα χρυσίου.

15. Καὶ ἔδωκεν Ἐζεκίας πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως.

16. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συνέκοψεν Ἐζε-

v. 2. Ζαχχαίου) ζαχαρίου. v. 4. (πάσας) abest. ibid. Μωσῆς) μωσοῦ. ib. αὐτοὺς Νεθθάν.) αὐτὸν νεεθθάν. v. 5. ἐν πᾶσι βασιλεῦσιν) πᾶσι deest. ibid. καὶ τοῖς) καὶ ἐν τοῖς. v. 6. Μωσῆς) μωσοῦ. v. 7. μετ' αὐτοῦ, ἐν πᾶσιν) μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν πᾶσι. v. 9. ὁ ἐνιαυτὸς ἕβδομος Ὡσηὲ) ἐνιαυτὸς ὁ ἕβδομος τῷ ὡσηὲ. v. 16. ἔτος ἐνιαυτὸς) αὐτὸς ἐνιαυτὸς. v. 12. ὅτι οὐκ ἤκουσαν) ἀνθ' ὧν ὅτι οὐκ ἤκουσαν. ibid. Μωσῆς δοῦλος) μωσοῦς ὁ θεῖος. v. 13. Σενναχηρεὶμ) σεναχηρίμ. v. 14. Λαχεὶς) λαχίς, passim. ibid. ἐὰν ἐπιθῇς) ὃ ἐὰν ἐπιθῇς.

Ἀβασαζὲρ τὴν Ἀμημελὲχ

31. καὶ οἱ Εὐαῖοι ἐποίησαν τὴν Νιβασαζὲρ, καὶ τὴν Ναιβὰς, καὶ τὴν Θαρθὰκ, καὶ οἱ Σεφιβαρουαΐμ (ηνίκα) κατέκαιον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν πυρὶ τῷ Ἀδραμέλεχ, καὶ Ἀνημελὲχ, θεοῖς Σεφαρουαΐμ.

32. Καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν Κύριον· καὶ κατῴκισαν τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ὑψηλῶν ἃ ἐποίησαν ἐν Σαμαρείᾳ, ἔθνος ἔθνος ἐν πόλει, ἐν ᾗ κατῴκουν ἐν αὐτῇ. καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν Κύριον, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἐν οἴκῳ τῶν ὑψηλῶν.

33. Τὸν Κύριον ἐφοβοῦντο, καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐλάτρευον κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἐθνῶν, ὅθεν ἀπῴκισεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν.

ἀπῴκισεν

34. Ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης αὐτοὶ ἐποίουν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν· αὐτοὶ φοβοῦνται, καὶ αὐτοὶ ποιοῦσι κατὰ τὰ δικαιώματα αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸν νόμον, καὶ κατὰ τὴν ἐντολὴν, ἣν ἐνετείλατο Κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰακὼβ ᾧ ἔθηκε τὸ ὄνομα αὐτῷ Ἰσραήλ·

35. καὶ διέθετο Κύριος μετ' αὐτῶν διαθήκην, καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους, καὶ οὐ προσκυνήσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ λατρεύσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ θυμιάσετε αὐτοῖς,

36. ὅτι ἀλλ' ἢ τῷ Κυρίῳ ὃς ἀνήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν ἰσχύϊ μεγάλῃ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ· αὐτὸν φοβηθήσεσθε, καὶ προσκυνήσετε αὐτῷ, καὶ αὐτῷ θυμιάσετε.

37. Καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κρίματα, καὶ τὸν νόμον, καὶ τὰς ἐντολὰς, ἃς ἔγραψεν ὑμῖν, φυλάσσεσθε ποιεῖν πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους.

38. Καὶ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο μεθ' ὑμῶν οὐκ ἐπιλήσεσθε· καὶ οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους,

39. (ὅτι) ἀλλ' ἢ τὸν Κύριον Θεὸν ὑμῶν φοβηθήσεσθε, καὶ αὐτὸς ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.

40. Καὶ οὐκ ἀκούσεσθε ἐπὶ τῷ κρίματι αὐτῶν, ᾧ αὐτοὶ ποιοῦσι.

41. Καὶ ἦσαν τὰ ἔθνη ταῦτα φοβούμενοι τὸν Κύριον, καὶ τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν ἦσαν δουλεύοντες, καί γε οἱ υἱοὶ, καὶ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν, καθὰ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῶν, ποιοῦσιν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν ἔτει τρίτῳ τῷ Ὡσηὲ υἱῷ Ἠλὰ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς Ἄχαζ βασιλέως Ἰούδα.

2. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα

v. 31. Ἀβασαζὲρ) Ἰβλαζὲρ. ibid. καὶ τὴν Ναιβὰς) deest. ib. καὶ τὴν Σεφφαρουαΐμ) καὶ ὁ σεφαρουαΐμ. ib. Ἀμημελὲχ, θεοῖς Σεφφ.) ἀπημελὲχ θεοῖς σεπφαραΐμ. v. 33. Τὸν Κύριον) καὶ τὸν κύριον. ibid. ἀπῴκισεν) ἀπῴκισαν. v. 34. υἱοῖς Ἰακὼβ) τοῦ υἱοῦ Ἰακὼβ. v. 35. Κύριος διεθέτο) κύριος μετ' αὐτῶν διεθέτο. ibid. θυμιάσετε) θυσιάσετε. v. 36. ἀνήγαγεν ὑμᾶς) ἀνήγαγον ὑμᾶς. ibid. προσκυνήσετε αὐτῷ καὶ αὐτῷ θυμιάσετε.) αὐτῷ προσκυνήσετε, αὐτῷ θύσετε. v. 37. Καὶ τὰ δικαιώματα) καὶ deest. ibid. φυλάσσεσθε ποιεῖν) transposita. v. 39. (ὅτι) abest. v. 41. καί γε οἱ υἱοὶ) adjicit καὶ υἱοὶ. CAP. XVIII. v. 1. Ὡσηὲ) τῷ ὡσῇ. v. 2. ἐτῶν ἦν ἐν) ἐτῶν ἐν ibid. εἴκοσι ἐννέα) εἴκοσι καὶ ἐννέα.

Digitized by Google

19. Καί γε Ἰούδας οὐκ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν. καὶ ἐπορεύθησαν ἐν τοῖς δικαιώμασιν Ἰσραὴλ οἷς ἐποίησαν,

ἀπωκεί-σαντο

20. καὶ ἀπώσαντο τὸν Κύριον ἐν παντὶ σπέρματι Ἰσραὴλ· καὶ ἐσάλευσεν αὐτοὺς, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ διαρπαζόντων αὐτούς, ἕως οὗ ἀπέῤῥιψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.

21. Ὅτι πλὴν Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν οἴκου Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσαν τὸν Ἱεροβοὰμ υἱὸν Ναβὰτ, καὶ ἐξέωσεν Ἱεροβοὰμ τὸν Ἰσραὴλ ἐξόπισθε Κυρίου, καὶ ἐξήμαρτεν αὐτοὺς ἁμαρτίαν μεγάλην.

22. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πάσῃ ἁμαρτίᾳ Ἱεροβοὰμ ἣ ἐποίησεν· οὐκ ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῆς,

23. ἕως οὗ μετέστησε Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καθὼς ἐλάλησε Κύριος ἐν χειρὶ πάντων τῶν δούλων αὐτοῦ, τῶν προφητῶν. Καὶ ἀπωκίσθη Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτοῦ εἰς Ἀσσυρίους ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

Χεὰ

24. Καὶ ἤγαγε βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐκ Βαβυλῶνος τὸν ἐκ Χουθὶ, καὶ ἀπὸ Ἀϊὰ, καὶ ἀπὸ Λιμαὰθ, καὶ Σεφφαρουαΐμ, καὶ κατῴκισθησαν ἐν πόλεσιν Σαμαρείας ἀντὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν Σαμάρειαν, καὶ κατῴκισαν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῆς.

25. Καὶ ἐγένετο ἐν ἀρχῇ τῆς καθέδρας αὐτῶν ἐκεῖ, οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν Κύριον, καὶ ἀπέστειλε Κύριος ἐν αὐτοῖς τοὺς λέοντας, καὶ ἦσαν ἀποκτέννοντες ἐν αὐτοῖς.

26. Καὶ εἶπον τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, λέγοντες· τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισας, καὶ ἀντεκάθισας ἐν πόλεσι Σαμαρείας, οὐκ ἔγνωσαν * τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ τῆς γῆς, καὶ ἀπέστειλε Κύριος εἰς αὐτοὺς τοὺς * λέοντας, καὶ ἰδοὺ εἰσι θανατεύοντες αὐτοὺς, καθότι οὐκ οἴδασι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ τῆς γῆς.

ἀντεκά-θισαν

τὰ κρί-ματος

27. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, λέγων· ἀπάγετε ἐκεῖθεν, καὶ πορευέσθωσαν, καὶ κατοικήτωσαν ἐκεῖ, καὶ φωτιοῦσιν αὐτοὺς τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ τῆς γῆς.

28. Καὶ ἦγαγον ἕνα τῶν ἱερέων ὧν ἤγαγον ἀπὸ Σαμαρείας, καὶ ἐκάθισεν ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἦν φατίζων αὐτοὺς ὅπως φοβηθῶσι τὸν Κύριον.

29. Καὶ ἦσαν ποιοῦντες ἔθνη ἔθνη θεοὺς αὐτῶν· καὶ ἔθηκαν ἐν οἴκῳ τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησαν οἱ Σαμαρεῖται, ἔθνη ἔθνη ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, ἐν αἷς αὐτοὶ κατῴκουν ἐν αὐταῖς,

30. Καὶ οἱ ἄνδρες Βαβυλῶνος ἐποίησαν τὴν Συκχὰθ Βενὶθ, καὶ οἱ ἄνδρες Χὴθ ἐποίησαν τὴν Νηργὴλ, καὶ οἱ ἄνδρες Λιμαὰθ ἐποίησαν τὴν Ἀσιμάθ,

31. καὶ

v. 19. τοῦ Κυρίου Θεοῦ) κυρίου τοῦ θεοῦ. v. 20. ἀπωκίσαντο) ἀπώσαντο. ibid. τὸν Κύριον ἐν παντὶ) τὸν Κύριον. καὶ ἐδυμώθη κύριος παντὶ. v. 21. ἐβασίλευσαν) præfigit καὶ. v. 22. ἣ ἐποίησεν.) ἧς ἐποίησεν. v. 24. ἐκ Χουθὶ, καὶ ἀπὸ Ἀϊὰ) ἐκχουθὶ ἀπὸ αἰὰ. ibid. Σεφφαρουαΐμ) σεπφαραΐμ. ib. κατῳκίσαν) κατῳκίσθησαν. v. 25. ἐκεῖ) abest. v. 26. ἄπαν) ἔπαν. ibid. ἀντεκάθισαν) ἀντεκάθισας. ib. τὸ κρίματα) τὸ κρίμα. ib. Κύριος εἰς αὐτοὺς) κύριος abest. v. 27. ἀπάγετε) ἀπαγάγετε. v. 28. ἤγαγον) ἀπῴκισαν. ibid. ὅπως) πῶς. v. 29. ἔθνη ἔθνη) ἔθνη ἔθνη ἐν. ibid. ἐν αἷς αὐτοὶ κατῴκουν ἐν αὐταῖς.) ἐν αἷς κατῴκουν. v. 30. Συκχὰθ Βενὶθ) σωκχὰθ βενὶθ, præterea adjicit καὶ οἱ ἄνδρες χὼθ ἐποίησαν τὴν ἰργὴλ.

γαγόντι αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ὑποκάτωθεν χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτε, καὶ ἐφοβήθησαν θεοὺς ἑτέρους,

8. καὶ ἐπορεύθησαν τοῖς δικαιώμασι τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οἱ βασιλεῖς Ἰσραὴλ ὅσοι ἐποίησαν,

9. καὶ ὅσοι ἠμφιέσαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λόγους, οὐχ οὕτως κατὰ Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν· καὶ (ὧν) ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς ὑψηλῶν ὑψηλὰ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἀπὸ πύργου Φυλασσόντων ἕως πόλεως ὀχυρᾶς.

10. Καὶ ἐστήλωσαν ἑαυτοῖς στήλας, καὶ ἄλση ἐπὶ παντὶ βουνῷ ὑψηλῷ, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους.

11. Καὶ ἐθυμίασαν ἐκεῖ ἐν πᾶσιν ὑψηλοῖς, καθὼς τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισε Κύριος ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν κονωνὲς, καὶ ἐχάραξαν τῷ παροργίσαι τὸν Κύριον.

12. Καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς εἰδώλοις εἶπε Κύριος αὐτοῖς, ὃ ποιήσετε τὸ ῥῆμα τοῦτο τῷ Κυρίῳ.

13. Καὶ διεμαρτύραντο Κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἐν χειρὶ πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παντὸς ὁρῶντος, λέγων, ἀποστράφητε ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν τῶν πονηρῶν, καὶ φυλάξατε τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ δικαιώματά μου, καὶ πάντα τὸν νόμον ὃν ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ὅσα ἀπέστειλα (αὐτοὺς) πρὸς ὑμᾶς ἐν χειρὶ τῶν δούλων μου, τῶν προφητῶν.

14. Καὶ οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν νῶτον αὐτῶν ὑπὲρ τὸν νῶτον τῶν πατέρων αὐτῶν, οἳ οὐ ἐπίστευσαν Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν.

15. Καὶ ἀπέῤῥιψαν τὰς ἀκριβασμὰς αὐτῶν, καὶ τὴν συνθήκην αὐτοῦ, ἣν ἔκοψε σὺν πατράσιν αὐτῶν, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, ὅσα διεμαρτύραντο αὐτοῖς, οὐκ ἐφύλαξαν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐματαιώθησαν, καὶ ὀπίσω τῶν ἐθνῶν τῶν περικυκλωσάντων αὐτοὺς, ὧν ἐνετείλατο Κύριος αὐτοῖς τοῦ μὴ ποιῆσαι κατὰ ταῦτα. αὐτῶν

16. ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολὰς Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνευμα, δύο δαμάλεις, καὶ ἐποίησαν ἄλση, καὶ προσεκύνησαν πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐλάτρευσαν τῷ Βάαλ.

17. καὶ διῆγον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρὶ, καὶ ἐμαντεύοντο μαντείαις, καὶ οἰωνίζοντο· καὶ ἐπράθησαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, παροργίσαι αὐτόν.

18. Καὶ ἐθυμώθη Κύριος σφόδρα ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέῤῥιψεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὑπελείφθη πλὴν φυλὴ Ἰούδα μονωτάτη.

19. Καὶ

v. 8. ἀπὸ προσώπου) ἐκ προσώπ. v. 9. (ὧν) abeſt. ibid. ὑψηλῶν) ὑψηλὰ. v. 11. ἀπῴκισε Κύριος ἀπὸ) ἀπῴκησε κύριος ἐκ. ibid. ἐχάραξαν) καὶ ἐχάραξαν. v. 12. τοῦτο Κυρίῳ.) τοῦτο τῷ κυρίῳ. v. 13. καὶ ἐν Ἰούδᾳ) καὶ ἐν τῇ ἰούδᾳ. ibid. αὐτοῦ πρὸς ὑμᾶς ἐν χειρὶ) αὐτοῦ ἐν χειρὶ. v. 14. ἔκοψαν αὐτῶν) αὐτῶν deeſt. ibid. οἳ οὐκ ἐπίστευσαν Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν.) hæc deſiderantur, ut & priora verba vers. 15. usque ad iſta: καὶ τὰ μαρτύρια. &c. ibid. ὀπίσω τῶν ἐθνῶν τῶν περικυκλωσάντων αὐτοὺς) ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐματαιώθησαν καὶ ὀπίσω τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλῳ αὐτῶν. ib. τοῦ μὴ ποιῆσαι) μὴ ποιῆσαι. v. 16. δαμάλεις) addit καὶ ἐποίησαν ἄλση. v. 17. ἐμαντεύοντο) adjicit μαντείαις, καὶ οἰωνίζοντο.

Digitized by Google

ὁλοκαύτωσιν τὴν πρωϊνὴν, καὶ τὴν θυσίαν τὴν ἑσπερινὴν, καὶ τὴν ὁλοκάυτωσιν τοῦ βασιλέως, καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁλοκάυτωσιν παντὸς τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, καὶ τὴν θυσίαν αὐτῶν, καὶ σπονδὴν αὐτῶν, καὶ πᾶν αἷμα ὁλοκαυτώσεως, καὶ πᾶν αἷμα θυσίας ἐπ' αὐτὸ προσχεεῖς· καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἔσται μοι εἰς πρωΐ.

16. Καὶ ἐποίησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ.

17. Καὶ συνέκοψεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ τὰ συγκλείσματα τῶν μεχωνωθ, καὶ μετῆρεν ἀπ' αὐτῶν τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν θάλασσαν καθεῖλεν ἀπὸ τῶν βοῶν τῶν χαλκῶν τῶν (δέκα) ὑποκάτω αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἐπὶ βάσιν λιθίνην.

18. Καὶ τὸν θεμέλιον τῆς καθέδρας ᾠκοδόμησεν ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ βασιλέως τὴν ἔξω ἐπέστρεψεν ἐν οἴκῳ Κυρίου ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως Ἀσσυρίων.

19. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἄχαζ ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

20. Καὶ ἐκοιμήθη Ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΕΝ ἔτει δωδεκάτῳ τῷ Ἄχαζ βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ὡσηὲ υἱὸς Ἠλὰ ἐν Σαμαρείᾳ, ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐννέα ἔτη·

2. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς οἱ βασιλεῖς Ἰσραὴλ οἱ ἦσαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

3. Ἐπ' αὐτὸν ἀνέβη Σαλαμανασὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων. Καὶ ἐγενήθη αὐτῷ Ὡσηὲ δοῦλος, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτῷ μαναά.

4. Καὶ εὗρε βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐν τῷ Ὡσηὲ ἀδικίαν, ὅτι ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Σωὰ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ οὐκ ἤνεγκε μαναὰ τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. Καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν οἴκῳ φυλακῆς.

5. Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ἀνέβη εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπολιόρκησεν ἐπ' αὐτὴν τρία ἐν αὐτῇ ἔτη.

6. Ἐν ἔτει ἐνάτῳ Ὡσηὲ συνέλαβε βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Σαμάρειαν, καὶ ἀπῴκισε τὸν Ἰσραὴλ εἰς Ἀσσυρίους, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν Ἀλλαὲ, καὶ ἐν Ἀβὼρ ποταμοῖς Γωζὰν, καὶ Ὀρὴ Μήδων.

7. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἥμαρτον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν, τῷ ἀνα-

γαγόν-

v. 15. ὁλοκαύτωσιν τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, καὶ) ὁλοκαύτωσιν παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ. ibid. καὶ σπονδὴν) καὶ τὴν σπονδὴν. ib. ἐπ' αὐτὸ προσχεεῖς·) ἐπ' αὐτῷ ἐκχεεῖς. ib. εἰς πρωΐ) εἰς τοπρωΐ. v. 17. τὰ συγκλείσματα) καὶ συνέκλεισεν ὁ βασιλεὺς ἄχαζ τὰ συγκλείσματα. ibid. (δέκα) abeſt. v. 18. προσώπου τοῦ βασ.) τοῦ abeſt. v. 20. μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ) deeſt poſteriore loco. CAP. XVII. v. 1. Ἄχαζ βασιλεῖ) τῷ ἄχαζ βασιλέως. v. 3. Σαλαμανασὰρ) σαλαμανασσὰρ. v. 4. Σωὰ) σηγὼρ. v. 5. ἐν αὐτῇ) ἐπ' αὐτὴν. v. 6. τὸν Ἰσραὴλ) ἰσραὴλ. ibid. κατῴκισεν αὐτὸν ἐν Ἀλλαὲ) κατῴκησεν αὐτὸν ἐν ἀλλαὲ. v. 7. ὅτε ἥμαρτον) ὅτι ἥμαρτον.

4. Καὶ ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους.

5. Τότε ἀνέβη Ῥαασσὼν βασιλεὺς Συρίας, καὶ Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς πόλεμον, καὶ ἐπολιόρκουν ἐπὶ Ἄχαζ, καὶ οὐκ ἐδύναντο πολεμεῖν.

6. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστρεψε Ῥαασσὼν βασιλεὺς Συρίας τὴν Αἰλὰμ τῇ Συρίᾳ, καὶ ἐξέβαλε τοὺς Ἰουδαίους ἐξ Αἰλὰμ, καὶ Ἰδουμαῖοι ἦλθον εἰς Αἰλὰμ, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

7. Καὶ ἀπέστειλεν Ἄχαζ ἀγγέλους πρὸς Θαλγαθφελλασὰρ βασιλέα Ἀσσυρίων, λέγων· δοῦλός σου, καὶ υἱός σου ἐγὼ, ἀνάβηθι, καὶ σῶσόν με ἐκ χειρὸς βασιλέως Συρίας, καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἰσραὴλ, τῶν ἐπανισταμένων ἐπ' ἐμέ.

8. Καὶ ἔλαβεν Ἄχαζ τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου Κυρίου, καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων δῶρα.

9. Καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ βασιλεὺς Ἀσσυρίων· καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἀσσυρίων εἰς Δαμασκὸν, καὶ συνέλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπῴκισεν αὐτὴν Κυρήνην δὲ, καὶ τὸν Ῥαασσὼν ἐθανάτωσε.

10. Καὶ ἐπορεύθη βασιλεὺς Ἄχαζ εἰς ἀπάντησιν τῷ Θαλγαφθελλασὰρ βασιλεῖ Ἀσσυρίων εἰς Δαμασκόν· καὶ εἶδε τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Δαμασκῷ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ πρὸς Οὐρίαν τὸν ἱερέα τὸ ὁμοίωμα τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὸν ῥυθμὸν αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ποίησιν αὐτοῦ.

Ἀγλαθφαλλασὰρ

11. Καὶ ᾠκοδόμησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς τὸ θυσιαστήριον κατὰ πάντα ὅσα ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ ἐκ Δαμασκοῦ· οὕτως ἐποίησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς, ἕως ἔρχεσθαι τὸν βασιλέα Ἄχαζ ἀπὸ Δαμασκοῦ.

12. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ Δαμασκοῦ, καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτό·

13. καὶ ἐθυμίασε τὴν ὁλοκαύτωσιν αὐτοῦ, καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, καὶ ἔσπεισε τὴν σπονδὴν αὐτοῦ, καὶ προσέχεε τὸ αἷμα τῶν εἰρηνικῶν τῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον,

14. τὸ χαλκοῦν, τὸ ἀπέναντι Κυρίου. Καὶ προσήγαγε τὸ πρόσωπον τοῦ οἴκου Κυρίου, (καὶ) ἀπὸ τοῦ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀναμέσον τοῦ οἴκου Κυρίου· καὶ ἔδειξεν αὐτὸ ἐπὶ μηρὸν τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ βορράν·

15. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ τῷ Οὐρίᾳ τῷ ἱερεῖ, λέγων· ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ μέγα πρόσφερε τὴν ὁλοκαύ-

v. 5. ἐδύναντο) ἠδύναντο. v. 6. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. ibid. Αἰλὰμ) αἰλὰθ, ter hoc ipso versu. v. 7. πρὸς βασιλέα) πρὸς θαλγαθφελλασὰρ βασιλέα. ibid. ἀνάβηθι, καὶ σῶσον) καὶ deest. v. 8. τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρ.) ἀργύριον καὶ χρυσίον. ibid. οἴκου βασιλέως) οἴκου τοῦ βασιλέως. ib. Ἀσσυρίων) abest. v. 9. Ἀσσυρίων·) adjicit καὶ ἀνέβη βασιλεὺς ἀσσυρίων. ibid. αὐτὴν Κυρήνην δὲ, καὶ τὸν Ῥαασσὼν ἐθ.) αὐτὴν, καὶ τὸν ῥαασσὼν βασιλέα ἐθανάτωσε. v. 10. εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἀγλαθφαλλασὰρ) εἰς δαμασκὸν εἰς ἀπαντὴν θαλγαφθελλασάρ. ibid. τὸ ἐν Δαμασκῷ.) τὸ abest. ib. ῥυθμὸν εἰς) ῥυθμὸν αὐτοῦ καὶ. v. 11. οὕτως ἐποίησεν - - Δαμασκοῦ.) omnia desunt. v. 12. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ Δαμασκοῦ) non habet. ibid. καὶ προσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον) desunt. v. 13. ἔσπεισε) abest. v. 14. (καὶ) abest.

Digitized by Google

29. Ἐν ταῖς ἡμέραις Φακεὲ βασιλέως Ἰσραὴλ ἦλθε Θαλγαθφελλασὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἔλαβε τὴν Αἶν, καὶ τὴν Κάβελ Ἄβελ Βεθμααχὰ, καὶ τὴν Ἰανὼχ, καὶ τὴν Κενὲζ, καὶ τὴν Ἀσὼρ, καὶ τὴν Γαλαὰδ, καὶ τὴν Γαλιλαίαν, πᾶσαν γῆν Νεφθαλεὶμ, καὶ ἀπῴκισεν αὐτοὺς εἰς Ἀσσυρίους.

Βερμααλὰ

30. Καὶ συνέστρεψε σύστρεμμα Ὠσηὲ υἱὸς Ἠλὰ ἐπὶ Φακεὲ υἱὸν Ῥομελίου, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ, (καὶ) ἐν ἔτει εἰκοστῷ Ἰωάθαμ υἱοῦ Ἀζαρίου.

Ἰωνάθαν

31. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Φακεὲ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, ἰδοὺ ἐστι γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ.

32. Ἐν ἔτει δευτέρῳ Φακεὲ υἱοῦ Ῥομελίου βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἰωάθαμ υἱὸς Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα.

Ἰωάθαν

33. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἓξ καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἱερουσὰ, θυγάτηρ Σαδώκ.

Ἱερὺς

34. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἀζαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ·

ὅτι

35. πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν πύλην οἴκου Κυρίου τὴν ἐπάνω.

36. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάθαμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

37. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο Κύριος ἐξαποστέλλειν ἐν Ἰούδᾳ τὸν Ῥαασσὼν βασιλέα Συρίας, καὶ τὸν Φακεὲ υἱὸν Ῥομελίου.

38. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀχὰζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

ΕΝ ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ Φακεὲ υἱοῦ Ῥομελίου ἐβασίλευσεν Ἄχαζ υἱὸς Ἰωάθαμ βασιλέως Ἰούδα.

2. Υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν ἦν Ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ οὐκ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ πιστῶς, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

Ἀχαὰζ

3. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ βασιλέως Ἰσραὴλ, καί γε τὸν υἱὸν αὐτοῦ διῆγεν ἐν πυρὶ κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

v. 29. Φακεὲ βασιλέως) adjicit ἰσραὴλ ἦλθε θαλγαθφελλασὰρ βασιλεύς. ibid. Κάβελ Βερμακλὰ, καὶ τὴν Ἰανὼχ) ἄβελ καὶ τὴν θαμααχὰ καὶ τὴν ἀνιὼχ. ib. Γαλαὰδ) γαλαὰν. ib. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλὶ. v. 30. ἐθανάτωσεν αὐτὸν) αὐτὸν deest. ibid. (καὶ) abest. ib. Ἰωνάθαν) ἰωάθαμ. v. 31. ἰδὴ ἐστι γεγρ. ἐπὶ βιβλίου) ἰδὴ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ. v. 32. βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβ. Ἰωάθαν) βασιλεῖ ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ἰωάθαμ. v. 33. ἓξ καὶ δέκα) ἑκκαίδεκα. ibid. Ἱερὺς) ἱερουσα. v. 35. ὅτι ὁ λαὸς) ἔτι ὁ λαὸς. v. 36. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 37. ἐξαποστέλλειν) addit ἐν ἰούδᾳ. CAP. XVI. v. 2. Ἀχαὰζ) ἄχαζ. ibid. Θεοῦ πιστῶς) θεοῦ αὐτοῦ πιστῶς. v. 3. ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ βασιλέως Ἰσραὴλ) ἐκ ὁδῷ βασιλέων ἰσραήλ.

Digitized by Google

λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ.

Μαναὴν 16. Τότε ἐπάταξε Μαναὴμ τὴν * Θαιρὰ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς ἀπὸ Θερσά, ὅτι οὐκ ἤνοιξαν αὐτῷ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας ἀνέῤῥηξεν.

17. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἐνάτῳ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα (καὶ) ἐβασίλευσε Μαναὴμ υἱὸς Γαδδὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ, δέκα ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ.

18. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

Φαὺ 19. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Φὰλ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ Μαναὴμ ἔδωκε τῷ * Φὰλ χίλια τάλαντα ἀργυρίου εἶναι τὴν χεῖρα αὐτοῦ σὺν αὐτῷ, τοῦ ἐνισχύσαι τὸ βασίλειον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

Μαναὴν 20. Καὶ ἐξήνεγκε Μαναὴμ τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, ἐπὶ πᾶν δυνατὸν ἐν ἰσχύϊ, δοῦναι τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων πεντήκοντα σίκλους ἀργυρίου τῷ ἀνδρὶ τῷ ἑνί. Καὶ ἀπέστρεψε βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ οὐκ ἔστη ἐκεῖ ἐν τῇ γῇ.

Μαναὴν 21. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Μαναὴμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

22. Καὶ ἐκοιμήθη Μαναὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Φακεΐας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Μαναὴν

23. Ἐν ἔτει πεντηκοστῷ τοῦ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσε Φακεΐας υἱὸς Μαναὴμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ, * δύο ἔτη. Μαναὴν * δέκα

24. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

25. Καὶ συνεστράφη ἐπ' αὐτὸν Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου, ὁ τριστάτης αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ ἐναντίον οἴκου τοῦ βασιλέως μετὰ τοῦ Ἀργὸβ, καὶ μετὰ τοῦ Ἀριὲ, καὶ μετ' αὐτοῦ πεντήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν τετρακοσίων, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ.

26. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Φακεΐου, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ.

27. Ἐν ἔτει πεντηκοστῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσε Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ, εἴκοσιν ἔτη.

28. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

29. Ἐν

v. 16. Μαναὴν τὸν Θαιρὰ) μαναὴμ καὶ τὸν Θηρσά. v. 17. Ἀζαρίας βασιλέως) τῷ ἀζαρίᾳ βασιλεῖ. ibid. (καὶ) abeſt. ib. Μαναὴν) μαναὴμ. ib. Γαδδὶ) γαδδὶ, paſſim. ib. δέκα ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ) transpoſita. v. 19. Μαναὴν) μαναὴμ. ibid. σὺν αὐτῷ) μετ' αὐτοῦ. ib. τῷ ἐνισχύσαι τὸ βασίλειον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.) hæc deſiderantur. v. 20. Μαναὴν) μαναὴμ, ita conſtanter Rom. ibid. ἐν ἰσχύϊ) ἰσχύι. ib. ἀργυρίου) deeſt. v. 21. οὐχὶ ταῦτα) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 22. Φακεΐας υἱὸς Μαναὴν) Φακεΐας υἱὸς αὐτοῦ. v. 23. βασιλέως) βασιλεῖ. ibid. Φακεΐας υἱὸς Μαναὴν) Φακεΐας υἱὸς μαναὴμ. ib. δύο ἔτη) δύο ἔτη. v. 25. Ἀριὲ) ἀρία. ibid. πεντήκ. ἄνδρας) πεντήκοντα ἄνδρας. v. 26. Φακεΐου) φακεσίου. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 27. βασιλέως) βασιλεῖ.

Digitized by Google

2. Υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα μητρὶ αὐτοῦ Ἰεχελία ἐξ Ἱερουσαλήμ.

Ἰεχεμὰ

3. Καὶ ἐποίησε τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἀμεσσίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

ὅτι

4. Πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.

5. Καὶ ἥψατο Κύριος τοῦ βασιλέως, καὶ ἦν λελεπρωμένος ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ· καὶ ἐβασίλευσεν ἐν οἴκῳ Ἀφφουσώθ. καὶ Ἰωαθὰμ υἱὸς τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῷ οἴκῳ κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς.

Ἰωάθαν κρίνειν

6. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀζαρίου, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

7. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀζαρίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωάθαμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

8. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ὀγδόῳ ἔτει τοῦ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ζαχαρίας υἱὸς Ἱεροβοὰμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἑξάμηνον.

Ἀζαρίας

9. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καθὰ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

10. Καὶ συνεστράφησαν ἐπ' αὐτὸν Σελλοὺμ υἱὸς Ἰαβεὶς, καὶ Κεβλαὰμ, καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν (κατέναντι τοῦ λαοῦ,) καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν· καὶ Σελλοὺμ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ.

Ἀβεὶς

11. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ζαχαρίου ἰδοὺ ἔστι γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ.

Ἀζαρίου

12. Ὁ λόγος Κυρίου ὃν ἐλάλησε πρὸς Ἰηοὺ, λέγων, υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ· καὶ ἐγένετο οὕτως.

13. Καὶ Σελλοὺμ υἱὸς Ἰαβεὶς ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἐννάτῳ τοῦ Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα, ἐβασίλευσε Σελλοὺμ μῆνα ἡμερῶν ἐν Σαμαρείᾳ.

ὀκτὼ ἡμέρας

14. Καὶ ἀνέβη Μαναὴμ υἱὸς Γαδδεὶ ἐκ Θερσιλὰ, καὶ ἦλθεν εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξε τὸν Σελλοὺμ υἱὸν Ἰαβεὶς ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ.

15. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Σελλοὺμ, καὶ ἡ συστροφὴ αὐτοῦ ἣ συνεστράφη, ἰδοὺ εἰσι γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων

v. 2. πεντήκοντα καὶ δύο) καὶ abest. ibid. μητρὶ αὐτοῦ Ἰεχεμὰ) τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἰεχελία. v. 3. τὸ ἀγαθὸν) τὸ εὐθὲς. v. 4. ὅτι ὁ) ἔτι ὁ. v. 5. Κύριος τοῦ βασιλέως) κύριος τὸν βασιλέα. ibid. θανάτου) addit αὐτοῦ. ib. Ἰωάθαν) ἰωαθάμ. ib. κρίνειν) κρίνων. v. 6. ἐν βιβλίῳ) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 7. πατέρων αὐτοῦ) adjicit καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. v. 8. ὀγδόῳ ἔτει τοῦ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα) ὀγδόῳ τῷ ἀζαρίου βασιλεῖ ἰούδα. ibid. Ἀζαρίας) ζαχαρίας. v. 9. ἀπὸ ἁμαρτιῶν) ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν. v. 10. Ἀβεὶς, καὶ Κεβλαὰμ - - fin.) ἰαβεὶς. καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν κεβλαὰμ καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. v. 11. Ἀζαρίου ἰδοὺ ἔστιν) ζαχαρίου ἰδοὺ εἰσι. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 13. Ἰαβεὶς) ἰαβὶς, passim. ibid. ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει) ἐβασίλευσεν. καὶ ἐν ἔτει. ib. τοῦ Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα) ἀζαρίᾳ βασιλεῖ ἰούδα. ib. ὀκτὼ ἡμέρας) μῆνα ἡμερῶν. v. 14. Γαδδεὶ ἐκ Θερσιλὰ) γαδδὶ ἐκ θερσιλά. ibid. καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ.) non habet. v. 15. αὐτοῦ συνεστράφη) αὐτοῦ ἣ συνεστράφη. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ.

Digitized by Google

17. Καὶ ἔζησεν Ἀμεσίας υἱὸς Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἰωὰς υἱὸν Ἰωάχαζ βασιλέα Ἰσραὴλ, πεντεκαίδεκα ἔτη.

18. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀμεσίᾳ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

συσράτευμα

19. Καὶ συνεσράφησαν ἐπ' αὐτὸν σύστρεμμα ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔφυγεν εἰς Λαχεὶς, καὶ ἀπέστειλαν ὀπίσω αὐτοῦ εἰς Λαχεὶς, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ.

20. Καὶ ἦραν αὐτὸν ἐφ' ἵππων, καὶ ἐτάφη ἐν Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ.

ἐβασίλευσεν αὐτὸς

21. Καὶ ἔλαβε πᾶς ὁ λαὸς Ἰούδα τὸν Ἀζαρίαν, καὶ αὐτὸς υἱὸς ἓξ καὶ δέκα ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀμεσίου.

22. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν Αἰλὰθ, καὶ ἀπέστρεψεν αὐτὴν τῷ Ἰούδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ.

23. Ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τοῦ Ἀμεσίου, υἱοῦ Ἰωὰς, βασιλέως Ἰούδα, ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ἰωὰς βασιλέως Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος.

24. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

25. Αὐτὸς ἀπέστησε τὸ ὅριον Ἰσραὴλ ἀπὸ εἰσόδου Αἰμαὰθ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς Ἀραβὰ, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, ὃς ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἰωνὰ, υἱοῦ Ἀμαθὶ, τοῦ προφήτου τοῦ ἐκ Γεθχαχοβέρ.

συγκεχυμένες

26. Ὅτι εἶδε Κύριος τὴν ταπείνωσιν Ἰσραὴλ πικρὰν σφόδρα, καὶ ὀλιγοστοὺς συνεχομένους, καὶ ἐσπανισμένους, καὶ ἐγκαταλελειμμένους, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν τῷ Ἰσραήλ.

ἐκ

27. Καὶ οὐκ ἐλάλησε Κύριος ἐξαλεῖψαι τὸ σπέρμα Ἰσραὴλ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς διὰ χειρὸς Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ἰωὰς.

28. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἱεροβοὰμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, ὅσα ἐπολέμησε, καὶ ὅσα ἐπέστρεψε τὴν Δαμασκὸν, καὶ τὴν Αἰμαὰθ τῷ Ἰούδα ἐν Ἰσραὴλ, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

29. Καὶ ἐκοιμήθη Ἱεροβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, μετὰ βασιλέων Ἰσραήλ· καὶ ἐβασίλευσε Ζαχαρίας υἱὸς * αὐτοῦ ἀντὶ (τοῦ πατρὸς) αὐτοῦ.

* Ἀζαρίας * Ἀμεσίου

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΕΝ ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τοῦ Ἱεροβοὰμ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἀζαρίας, υἱὸς Ἀμεσίου βασιλέως Ἰούδα.

2. Τίὸς

v. 19. συνεράτευμα) σύστρεμμα. ibid. Λαχεὶς) λαχὶς, passim. v. 21. ἓξ καὶ δέκα) ἑκκαίδεκα. ibid. ἐβασίλευσεν αὐτὸν) ἐβασίλευσαν αὐτὸν. v. 22. ἀπέστρεψεν) ἐπέστρεψεν. v. 23. υἱοῦ Ἰωὰς, βασιλέως Ἰούδα) υἱῷ Ἰωὰς βασιλεῖ Ἰούδα. ibid. βασιλέως Ἰσραὴλ) non habet. v. 25. ὃς ἐλάλησεν) ὃ ἐλάλησεν. ibid. Γεθχοβέρ.) γεθχοφέρ. v. 26. συγκεχυμένους) συνεχομένους. v. 27. ἐκ χειρὸς) διὰ χειρὸς. v. 29. Ἀζαρίας υἱὸς Ἀμεσίου ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.) ζαχαρίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. CAP. XV. v. 1. ἑβδόμῳ ἔτει) ἔτει abeſt.

Digitized by Google

τὲς θέλους αὐτῦ τὲς παταξαντας τὸν βασιλέα, τὸν πατέρα αὐτῦ.

6. Καὶ τὲς υἱὲς τῶν παλαξάντων οὐκ ἐθανάτωσε, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ νόμων Μωσῆ, ὡς ἐνετείλατο Κύριος, λέγων· οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ υἱῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων· ὅτι ἀλλ' ἢ ἕκαστος ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῦ ἀποθανεῖται.

νόμῳ

7. Αὐτὸς ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ ἐν Γεμελὰ δέκα χιλιάδας, καὶ συνέλαβε τὴν πέτραν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἰεκθεὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

8. Τότε ἀπέστειλεν Ἀμασίας ἀγγέλους πρὸς Ἰωὰς, υἱὸν Ἰωαχὰζ υἱοῦ Ἰηοὺ βασιλέως Ἰσραὴλ, λέγων· δεῦρο ὀφθῶμεν προσώποις.

Ἰωὰς

9. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἀμασίαν βασιλέα Ἰούδα, λέγων· ὁ ἄκανθος ὁ ἐν τῷ Λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ Λιβάνῳ, λέγων, δὸς τὴν θυγατέρα σε τῷ υἱῷ μὲ εἰς γυναῖκα, καὶ διῆλθε τὰ θηρία τὰ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ συνεπάτησαν τὸν ἄκανθον.

10. Τύπλων ἐπάταξας τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπῆρέ σε ἡ καρδία σου, ἐνδοξάσθητι καθήμενος ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ἱνατὶ ἐρίζεις ἐν κακίᾳ σου; καὶ πεσῇ σὺ, καὶ Ἰούδας μετὰ σοῦ.

11. Καὶ οὐκ ἤκουσεν Ἀμασίας. Καὶ ἀνέβη Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὤφθησαν προσώποις, αὐτὸς καὶ Ἀμασίας βασιλεὺς Ἰούδα ἐν Βηθσαμὺς τῇ τῆς Ἰουδαίας.

12. Καὶ ἔπταισεν Ἰούδας ἀπὸ προσώπου Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτῦ.

13. Καὶ τὸν Ἀμεσσίαν βασιλέα Ἰούδα υἱὸν Ἰωὰς υἱοῦ Ὀχοζίου ἔλαβεν Ἰωὰς Δαζίας υἱὸς Ἰωαχὰζ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Βηθσαμύς. Καὶ ἦλθεν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ διέκοψεν ἐν τείχει Ἰερουσαλὴμ, ἐν τῇ πύλῃ Ἐφραὶμ, ἕως τῆς πύλης τῶν γωνιῶν, τετρακοσίους πήχεις.

14. Καὶ ἔλαβε τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ εὑρεθέντα ἐν οἴκῳ Κυρίε, καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκε τῦ βασιλέως, καὶ τὲς υἱὲς τῶν συμμίξεων, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν.

15. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς, ὅσα ἐποίησεν ἐν δυναστείᾳ αὐτῦ, ἃ ἐπολέμησε μετὰ Ἀμεσσίε βασιλέως Ἰούδα, οὐκ ἰδὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ ἐχ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραὴλ;

16. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ἐτάφη ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

17. Καὶ

---

v. 5. τὸν βασιλέα) non habet. v. 6. νόμῳ Μωσῆ) νόμων μωσῆ. v. 7. τὸν Ἐδὼμ ἐν Γεμελὰ) τὴν Ἐδὼμ ἐν γεμελὲ. ibid. Ἰεκθεὴλ) ἰάθεὴλ. v. 8. Ἰὼς) ἰωὰς. v. 9. δεῦλθεν) διῆλθεν. ibid. ἀγρῦ ἐν) ἀγροῦ τὰ ἐν. ib. τὸν ἄκανθον) τὴν ἄκανθ. v. 10. σε ἡ καρδία) σε καρδία. ibid. ἱνατί) καὶ ἱνατί. v. 11. Ἀμεσσίας) ἀμεσσίας. ibid. Ἀμασίας) *Rom.* conſtanter ἀμεσσίας. ib. Βηθσαμὺς τῆς Ἰουδαίας.) βαιθσαμὺς τῇ τᾶ ἰούδα. v. 13. βασιλέα Ἰούδα) non habet. ibid. Ἀμζία ἔλαβεν Ἰωὰς υἱὸν Ἰωάχας) ὀχοζία συνέλαβεν ἰωὰς. ib. Βηθσαμὺς) βαιθσαμὺς. ib. καὶ διέκοψεν ἐν τείχει) καὶ καθεῖλεν ἐν τῷ τείχει. ib. ἕως τῆς πύλης τῶν γωνιῶν) ἕως πύλης τῆς γωνίας. v. 15. οὐχ ἰδοὺ ταῦτα γ. ἐν βιβλίῳ) ἐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ.

Digitized by Google

17. καὶ εἶπεν· ἀνοιξον τὴν θυρίδα ναυ· ἀνατολάς. καὶ ἤνοιξε. καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· βόησον. καὶ ἐβόησε. Καὶ εἶπε· βέλος σωτηρίας τῷ Κυρίῳ, καὶ βέλος σωτηρίας ἐν Συρίᾳ, καὶ παταξεις τὴν Συρίαν ἐν Ἀφὲκ ἕως συντελείας.

18. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐλισσαιέ· λάβε τόξα. καὶ ἔλαβε. καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ· πάταξον εἰς τὴν γῆν. καὶ ἐπάταξεν ὁ βασιλεὺς τρὶς, καὶ ἔστη.

19. Καὶ ἐλυπήθη ἐπ' αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπεν· εἰ ἐπάταξας πεντάκις ἢ ἑξάκις, τότε ἂν ἐπάταξας τὴν Συρίαν ἕως συνελείας, καὶ νῦν τρὶς παταξεις τὴν Συρίαν.

20. Καὶ ἀπέθανεν Ἐλισσαιὲ, καὶ ἔθαψαν αὐτόν. καὶ μονόζωνοι Μωαβ ἦλθον ἐν τῇ γῇ, ἐλθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ.

21. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν θαπτόντων τὸν ἄνδρα, καὶ ἰδοὺ εἶδον τὸν μονόζωνον, καὶ ἔῤῥιψαν τὸν ἄνδρα ἐν τῷ τάφῳ Ἐλισσαιέ· καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἥψατο τῶν ὀστέων Ἐλισσαιὲ, καὶ ἔζησε, καὶ ἀνέστη ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

22. Καὶ Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας ἐξέθλιψε τὸν Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωάχαζ.

23. Καὶ ἠλέησε Κύριος αὐτοὺς, καὶ εἱλίξησεν αὐτοὺς, καὶ ἐπέβλεψεν πρὸς αὐτοὺς διὰ τὴν διαθήκην αὐτοῦ τὴν μετὰ Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ, καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος διαφθεῖραι αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἀπέῤῥιψεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

24. Καὶ ἀπέθανεν Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἐβασίλευσεν υἱὸς Ἀδὲρ υἱὸς Ἄζει αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

25. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωάχαζ, καὶ ἔλαβε τὰς πόλεις ἐκ χειρὸς υἱοῦ Ἀδὲρ υἱοῦ Ἀζαὴλ, ἃς ἔλαβεν ἐκ Ἄδαδ χειρὸς Ἰωάχαζ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. τρὶς ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωὰς, καὶ ἐπέστρεψε τὰς πόλεις Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΕΝ ἔτει δευτέρῳ τῷ Ἰωὰς υἱῷ Ἰωά- Ἀχαὰς
χαζ Βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμασίας υἱὸς Ἰωὰς, βασιλεὺς Ἰούδα.

2. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ Ἰσραὴλ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰωαδὴν ἐξ Ἱερουσαλήμ.

3. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἰωὰς ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐποίησε.

4. Πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὅτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.

5. Καὶ ἐγένετο ὅτε κατίσχυσεν ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τοὺς

v. 17. βολίζετον. καὶ ἐβολίζησε.) τόξευσον. καὶ ἐτόξευσε. v. 22. βασιλεὺς Συρίας) non habet. v. 23. οἰκτείρησεν) ψηλάφησεν. ibid. πρὸς αὐτοὺς) ἐπ' αὐτοὺς. v. 24. Ἄζει) ἄδερ. v. 25. ἀπέστρεψεν) ἐπέστρεψεν. ibid. Ἀδὰδ) ἄδερ. CAP. XIV. v. 1. Ἀχαὰς) ἰωάχαζ. ibid. Ἀμασίας) ἀμασσίας, passim. v. 2. εἴκοσι ἐννέα) εἴκοσι καὶ ἐννέα. ibid. ἐν Ἰσραὴλ) ἐν ἱερουσαλήμ. ib. τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰωαδὴν) τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἰωαδίμ. v. 3. Δαυὶδ) addit ὁ πατὴρ. v. 4. ὅτι ὁ λ.) ἔτι ὁ λαός.

Digitized by Google

εἶδε τὴν θλῖψιν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔθλιψεν αὐτὸὺς Βασιλεὺς Συρίας.

5. Καὶ ἔδωκε Κύριος σωτηρίαν τῷ Ἰσραὴλ· καὶ ἐξῆλθεν ὑποκάτωθεν χειρὸς Συρίας· καὶ ἐκάθισαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν καθὼς ἐχθὲς καὶ τρίτης.

6. Πλὴν οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ ἁμαρτίας οἴκου Ἱεροβοὰμ (υἱοῦ Ναβὰτ) ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐν αὐτῇ ἐπορεύθησαν. καὶ γε τὸ ἄλσος (ὃ) * ἐκάθη ἐν Σαμαρείᾳ.

αὐτοῖς τε. * ἐνσάθη

7. Ὅτι οὐχ ὑπελείφθη τῷ Ἰωαχὰζ λαὸς εἰμὴ ἢ πεντήκοντα ἱππεῖς, καὶ δέκα ἅρματα, καὶ δέκα χιλιάδες πεζῶν, ὅτι ἀπώλεσεν αὐτὸὺς Βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ὡς χοῦν εἰς καταπάτησιν.

8. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωαχὰζ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

οὐχ

9. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωαχὰζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

10. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῷ Ἰωὰς βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωαχὰζ, ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἐκκαίδεκα ἔτη.

11. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐν αὐταῖς ἐπορεύθη.

12. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, ἃς ἐποίησε μετὰ Ἀμεσίου βασιλέως Ἰούδα, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

13. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ Ἱεροβοὰμ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη Ἰωὰς ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων Ἰσραήλ.

14. Καὶ Ἐλισσαιὲ ἠρρώστησε τὴν ἀρρωστίαν αὐτοῦ, δι' ἣν ἀπέθανε· καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπε· πάτερ, πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ, καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐλισσαιέ· λάβε τόξον καὶ βέλη. καὶ ἔλαβε πρὸς αὐτὸν τόξον καὶ βέλη.

16. Καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ Ἰσραήλ· ἐπιβίβασον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ τόξον. Καὶ ἐπεβίβασεν Ἰωὰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ τόξον. Καὶ ἐπέθηκεν Ἐλισσαιὲ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως,

v. 6. ἀπὸ ἁμαρτίας) ἀπὸ ἁμαρτιῶν. ibid. (υἱοῦ Ναβὰτ) abeſt. ib. ἐν αὐταῖς ἐπορεύθησαν) ἐν αὐτῇ ἐπορεύθη. ib. καὶ γε τὸ ἄλσος ὃ ἐστάθη) καὶ γε τὸ ἄλσος ἐκάθη. v. 8. οὐχ ἰδοὺ ταῦτα) οὐχὶ ταῦτα. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. ib. τοῦ Ἰσραὴλ;) τοῦ βασιλεῦσιν Ἰσραὴλ; v. 9. μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ) posteriore loco deeſt. v. 10. ἑβδόμῳ) addit ἔτει. ibid. Ἰωαχὰζ, ἐν) Ἰωαχὰζ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν. v. 11. ἁμαρτίας Ἱερ. υἱοῦ Ναβὰτ) Ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβὰτ ἁμαρτίας. ibid. ἐν αὐταῖς) ἐν αὐτῇ. v. 12. Ἀμεσίου) ἀμασσίου. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 13. Ἰωὰς) abeſt poſteriore loco. v. 15. πρὸς αὐτὸν) πρὸς ἑαυτόν. v. 16. Ἰσραὴλ.) abeſt. ibid. ἐπὶ τόξου) ἐπὶ τὸ τόξον. ib. ἐπὶ τὸ τόξον.) non habet. ib. Ἐλισσαιὲ τὴν χεῖρα) Ἐλισσαιὲ τὰς χεῖρας.

Κυρίου, εἰς πάντα ὅσα ἐξωδιάσθη ἐπὶ τὸν οἶκον τῆ κραταιωῦσαι.

οἴκου 13. Πλὴν ὲ ποιηθήσεται οἴκῳ Κυρίε, θύραι ἀργυραῖ, ἧλοι, φιάλαι, καὶ σάλπιγγες, πᾶν σκεῦος χρυσοῦν, καὶ σκεῦος ἀργυροῦν ἐκ τῆ ἀργυρίου τῆ εἰσενεχθέντος ἐν οἴκῳ Κυρίε,

14. ὅτι τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα δώσουσιν αὐτό. καὶ ἐκραταίωσαν ἐν αὐτῷ τὸν οἶκον Κυρίου.

15. Καὶ οὐκ ἐξελογίζοντο τὰς ἄνδρας οἷς ἐδίδουν τὸ ἀργύριον ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν δοῦναι τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα, ὅτι ἐν πίστει αὐτῶν ποιοῦσιν.

ἐδίδου

16. Ἀργύριον περὶ ἁμαρτίας, καὶ ἀργύριον περὶ πλημμελείας, (ὅτι) οὐκ εἰσηνέχθη ἐν οἴκῳ Κυρίου· τοῖς ἱερεῦσιν ἐγένετο.

17. Τότε ἀνέβη Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἐπολέμησεν ἐπὶ Γὲθ, καὶ προκατελάβετο αὐτήν· καὶ ἔταξεν Ἀζαὴλ τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἀναβῆναι ἐπὶ Ἰερουσαλήμ.

πορευθῆναι

18. Καὶ ἔλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα πάντα τὰ ἅγια ὅσα ἡγίασεν Ἰωσαφὰτ, καὶ Ἰωρὰμ, καὶ Ὀχοζίας, οἱ πατέρες αὐτῆ, καὶ βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ τὰ ἅγια αὐτῆ, καὶ πᾶν τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου Κυρίε, καὶ οἴκου τῆ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε τῷ Ἀζαὴλ βασιλεῖ Συρίας, καὶ ἀνέβη ἀπὸ Ἰερουσαλήμ.

ἀργύριον

19. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

οὐχ

20. Καὶ ἀνέστησαν οἱ δοῦλοι αὐτῆ, καὶ ἔδησαν πάντα σύνδεσμον, καὶ ἐπάταξαν τὸν Ἰωὰς ἐν οἴκῳ Μαὶθ, καταβαίνοντα Σελά.

Μαιαλὼ καὶ Μαγμενοντα Γαλαάδ.

21. Καὶ Ἰωζαχὰρ υἱὸς Ἰεμουὲθ, καὶ Ἰεζεβὼθ υἱὸς (αὐτῆ) * Σωμὴρ, οἱ δοῦλοι αὐτῆ ἐπάταξαν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμεσίας υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτοῦ.

* Ὠσοσαμὴρ

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΕΝ ἔτει εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ ἔτει Ἰωὰς υἱοῦ Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἰωαχὰζ υἱὸς Ἰηὲ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ, ἐπτακαίδεκα ἔτη.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν.

3. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, καὶ ἐν χειρὶ υἱοῦ Ἀδὲρ υἱοῦ Ἀζαὴλ, πάσας τὰς ἡμέρας.

4. Καὶ ἐδεήθη Ἰωαχὰζ τῆ προσώπε Κυρίου, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆ Κύριος, ὅτι εἶδε

v. 13. ποιηθήσεται οἴκου) ποιηθήσονται οἴκῳ. v. 14. αὐτῷ) ἐν αὐτῷ. v. 15. ἐδίδου ἀργύριον) ἐδίδουν τὸ ἀργύριον. v. 16. καὶ περὶ) καὶ ἀργύριον περὶ. ibid. ὅτι οὐκ εἰσηνέχθη) ὅτι εἰσηνέχθη. v. 17. πορευθῆναι) ἀναβῆναι. v. 18. τὸ ἀργύριον τὸ) τὸ χρυσίον τὸ. v. 19. οὐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδοὺ. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 20. Μαιαλὼ καταμένοντα Γαλαάδ.) μαιαλὼ τῷ ἐν στελᾷ. v. 21. Ἰωζαχὰρ) Ἰεζεχὴρ. ibid. υἱὸς αὐτοῦ Ὠσοσαμὴρ) ὁ υἱὸς αὐτῆ σωμὴρ. ib. Ἀμεσίας) ἀμεσσίας. CAP. XIII. v. 1. τρίτῳ Ἰωὰς υἱοῦ Ὀχοζίου βασιλέως) τρίτῳ ἔτει τῷ Ἰωὰς υἱῷ ὀχοζίου βασιλεῖ. ibid. ἐπὶ Ἰσραὴλ) non habet. v. 2. ἀπ' αὐτῶν.) ἀπ' αὐτῆς.

Digitized by Google

20. Καὶ ἐχάρη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασε· καὶ τὴν Γοθολίαν ἐθανάτωσαν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως.

21. Υἱὸς ἑπτὰ ἐτῶν Ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΕΝ ἔτει ἑβδόμῳ τοῦ Ἰηοὺ ἐβασίλευσεν Ἰωὰς, καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀβιὰ ἐκ τῆς Βηρσαβεέ.

2. Καὶ ἐποίησεν Ἰωὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐφώτισεν αὐτὸν Ἰωαδαὲ ὁ ἱερεύς.

3. Πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐ μετεστάθησαν, καὶ ἐκεῖ ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.

4. Καὶ εἶπεν Ἰωὰς πρὸς τοὺς ἱερεῖς· πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν ἁγίων τὸ εἰσοδιαζόμενον ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἀργύριον παρεχομένου ἀνδρὸς, ψήφῳ ψυχῶν συντιμήσεως (ἀνὴρ), πᾶν ἀργύριον ὃ ἐὰν ἀναβῇ ἐπὶ καρδίαν ἀνδρὸς ἐνεγκεῖν ἐν οἴκῳ Κυρίου,

παρεχόμενον ἀνὴρ

5. λαβέτωσαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἀπὸ τῆς πράσεως αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ κρατήσωσι τοῦ Βεδὲκ τοῦ οἴκου εἰς πάντα ὃ ἐὰν εὑρεθῇ ἐκεῖ Βεδέκ.

πράξεως αὐτῶν

6. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ ἔτει τῷ βασιλεῖ Ἰωὰς οὐκ ἐκραταίωσαν οἱ ἱερεῖς τὸ Βεδὲκ τοῦ οἴκου.

7. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰωὰς Ἰωαδαὲ τὸν ἱερέα, καὶ τοὺς ἱερεῖς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τί ὅτι οὐκ ἐκραταιοῦτε τὸ Βεδὲκ τοῦ οἴκου; καὶ νῦν μὴ λάβετε ἀργύριον ἀπὸ τῶν πράσεων ὑμῶν, ὅτι εἰς τὸ Βεδὲκ τοῦ οἴκου δώσετε αὐτό.

8. Καὶ συνεφώνησαν οἱ ἱερεῖς τοῦ μὴ λαβεῖν ἀργύριον παρὰ τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ μὴ ἐνιχῦσαι τὸ Βεδὲκ τοῦ οἴκου.

9. Καὶ ἔλαβεν Ἰωαδαὲ ὁ ἱερεὺς κιβωτὸν μίαν, καὶ ἔτρησε τρώγλην ἐν τῇ σανίδι αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν παρὰ Ἀμμασβὴ ἐν τῷ οἴκῳ ἀνδρὸς οἴκου Κυρίου. Καὶ ἔδωκαν οἱ ἱερεῖς οἱ φυλάσσοντες τὸν σταθμὸν πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίου (Κυρίῳ).

τρώγλη

10. Καὶ ἐγένετο ὡς ἶδον αὐτοὶ, ὅτι πολὺ τὸ ἀργύριον ἐν τῇ κιβωτῷ, καὶ ἀνέβη ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ ἔσφιγξαν, καὶ ἠρίθμησαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίου.

ἴδεν αὐτὸν

11. Καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ ἑτοιμασθὲν ἐπὶ χεῖρας τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν ἐπισκόπων οἴκου Κυρίου· καὶ ἐξέδοσαν τοῖς τέκτοσι τῶν ξύλων, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τοῖς ποιοῦσιν ἐν οἴκῳ Κυρίου,

ἐπὶ σκευῶν

12. καὶ τοῖς τειχισταῖς, καὶ τοῖς τεχνίταις, καὶ τοῖς λατόμοις τῶν λίθων τοῦ κτήσασθαι ξύλα, καὶ λίθους λατομητοὺς τοῦ καταχεῖν τὸ Βεδὲκ οἴκου Κυ-

v. 21. βασιλεύειν) addit αὐτόν. CAP. XII. v. 1. τοῦ Ἰηοὺ) τῷ ἰοῦ. ibid. Ἀβιὰ) σαβιά. v. 4. ἐν οἴκῳ Κυρίου - - πᾶν ἀργύριον) ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ἀργύριον συντιμήσεως, ἀνὴρ ἀργύριον λαβὼν συντιμήσεως, πᾶν ἀργύριον. v. 5. αὐτοῖς) ἑαυτοῖς. ibid. πράξεως αὐτῶν καὶ αὐτοὶ κρατήσωσι τοῦ Βεδὲκ) πράσεως αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ κρατήσωσι τὸ βεδέκ. v. 7. ὁ βασιλεὺς Ἰωὰς Ἰωαδαὲ) ἰωὰς ὁ βασιλεὺς ἰωδαέ. ibid. λάβετε) λάβητε. v. 9. ἐν τῇ τρώγλῃ) ἐπὶ τῆς σανίδος. ibid. Ἀμμασβὴ) ἀμμαζειβί. ib. (Κυρίῳ) abest. v. 10. ὡς ἴδεν αὐτὸν, ὅτι) ὡς ἶδον, ὅτι. v. 11. τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν ἐπὶ σκευῶν) ποιόντων τὰ ἔργα τῶν ἐπισκόπων. v. 12. καὶ τοῖς τεχνίταις) non habet.

Digitized by Google

ρεύεσθαι αὐτὸν, καὶ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτόν·

9. καὶ ἐποίησαν οἱ ἑκατόνταρχοι πάντα ὅσα ἐνετείλατο Ἰωαδαὲ ὁ συνετός. Καὶ ἔλαβεν αὐτὴ τοὺς ἄνδρας αὐτῆ, καὶ τοὺς εἰσπορευομένους τὸ σάββατον μετὰ τῶν ἐκπορευομένων τὸ σάββατον, καὶ ἐπῆλθεν εἰσῆλθον πρὸς Ἰωαδαὲ τὸν ἱερέα.

10. Καὶ ἔδωκεν ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις τοὺς σειρομάστας, καὶ τοὺς τρισσοὺς τῆ βασιλέως Δαυὶδ τοὺς ἐν οἴκῳ Κυρίου.

ᾐτήσαν 11. Καὶ ἔστησαν οἱ παρατρέχοντες αὐτὴ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτῆ ἐν χειρὶ αὐτῆ ἀπὸ τῆς ὠμίας τῆ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τῆ οἴκου τῆς εὐωνύμου τῆ θυσιαστηρίου, καὶ τῆ οἴκου ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ.

12. Καὶ ἐξαπέστειλε τὸν υἱὸν τῆ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ Νεζὶρ, καὶ τὸ μαρτύριον, καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸν, καὶ ἔχρισεν αὐτόν. Καὶ ἐκράτησαν τῇ χειρὶ, καὶ * εἶπαν. ζήτω ὁ βασιλεύς.

Ἔζερ ἐκράτησεν * εἶπεν

13. Καὶ ἤκουσε Γοθολίας τὴν φωνὴν τῶν τρεχόντων τῆ λαοῦ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν λαὸν εἰς οἶκον Κυρίου,

14. καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ἑστήκει ἐπὶ τῆ στύλου κατὰ τὸ κρίμα· καὶ οἱ ἀρχοὶ, καὶ αἱ σάλπιγγες πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς χαίρων, καὶ σαλπίζων ἐν σάλπιγξι. Καὶ διέῤῥηξε Γοθολίας τὰ ἱμάτια ἑαυτῆς, καὶ ἐβόησε, σύνδεσμος, σύνδεσμος.

15. Καὶ ἐνετείλατο Ἰωαδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐξαγάγετε αὐτὴν ἔσωθεν τῶν Σαδηρωθ, τὴν καὶ ὁ εἰσπορευόμενος ὀπίσω αὐτῆς θανατωθήσεται ἐν ῥομφαίᾳ· ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς, καὶ (εἰ) μὴ ἀποθάνῃ ἐν οἴκῳ Κυρίου.

16. Καὶ ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας, καὶ εἰσῆλθεν ὁδὸν εἰσόδου τῶν ἵππων οἴκου τῆ βασιλέως, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

17. Καὶ διέθετο Ἰωαδαὲ διαθήκην ἀναμέσον Κυρίου, καὶ ἀναμέσον τῆ βασιλέως, καὶ ἀναμέσον τῆ λαοῦ, τοῦ εἶναι εἰς λαὸν τῷ Κυρίῳ· καὶ ἀναμέσον τῆ βασιλέως, καὶ ἀναμέσον τῆ λαοῦ.

18. Καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς οἶκον τῆ Βάαλ, καὶ κατέσπασαν αὐτὸν, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῆ, καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῆ συνέτριψαν ἀγαθῶς. καὶ τὸν Ματχὰν τὸν ἱερέα τῆ Βάαλ ἀπέκτειναν κατὰ πρόσωπον τῶν θυσιαστηρίων. καὶ ἔθηκεν ὁ ἱερεὺς ἐπισκόπους εἰς τὸν οἶκον Κυρίου.

19. Καὶ ἔλαβε τοὺς ἑκαθοντάρχας, καὶ τὸν Χορρεὶ, καὶ τὸν Ῥαασεὶμ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ κατήγαγον τὸν βασιλέα ἐξ οἴκου Κυρίου, καὶ εἰσῆλθον ὁδὸν πύλης τῶν παρατρεχόντων οἴκου τῆ βασιλέως. καὶ ἐκάθισεν (αὐτὸν) ἐπὶ θρόνου τῶν βασιλέων. εἰσῆλθεν

20. Καὶ

v. 9. ἐπῆλθεν) εἰσῆλθον. v. 11. ἀνέστησαν) ἔστησαν. ibid. ἐν χειρὶ) ἐν τῇ χειρὶ. ib. ὠμίας τῆ οἴκου) adjicit τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τῆ οἴκου. v. 12. τὸ Ἔζερ) νεζὲρ. ibid. ἐκράτησαν τῇ χ. καὶ εἶπαν) ἐκρότησαν τῇ χειρὶ, καὶ εἶπαν. v. 15. τὴν Σαδηρωθ καὶ ὁ.) τῶν σαδηρωθ. ὁ. ibid. αὐτῆς θανατωθήσεται) αὐτῆς θανάτῳ θανατωθήσεται ἐν. ib. (εἰ) deest. v. 16. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον. v. 18. Ματχὰν) ματθὰν. v. 19. Χορρεὶ καὶ τὸν Ῥαασεὶμ) χορρεὶ καὶ τὸν ῥασεὶμ. ibid. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον. ib. ἐκάθισεν) ἐκάθισαν.

Digitized by Google

33. ἀπὸ τῆ Ἰορδάνε κατ' ἀνατολὰς ἡλίε πᾶσαν τὴν γῆν Γαλαὰδ τῆ Γαδδὶ, καὶ τῆ Ῥουβὴν, καὶ τῆ Μανασσῆ, ἀπὸ Ἀροὴρ ἥ ἐστιν ἐπὶ τῆ χείλους τῆ χειμάῤῥε Ἀρνὼν, καὶ τὴν Γαλαὰδ, καὶ τὴν Βασάν.

Γαλαασδεὶ

34. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰηὺ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτῆ, καὶ τὰς συνάψεις ἃς συνῆψεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίε λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

οὐχ

35. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰηὺ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωάχαζ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ.

36. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν Ἰηὺ ἐπὶ Ἰσραὴλ, εἰκοσιοκτὼ ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ Γοθολία ἡ μήτηρ Ὀχοζίου εἶδεν ὅτι ἀπέθανεν ὁ υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἀπώλεσε πᾶν τὸ σπέρμα τῆς Βασιλείας.

2. Καὶ ἔλαβεν Ἰωσαβεὲ, θυγάτηρ τῆ Βασιλέως Ἰωρὰμ, ἀδελφὴ Ὀχοζίου, τὸν Ἀζίαν Ἰωὰς υἱὸν Ὀχοζίου, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τῆ βασιλέως τῶν θανατωμένων, αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτῆ ἐν τῷ ταμείῳ τῶν κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπε Γοθολίας, καὶ οὐκ ἐθανατώθη.

υἱὸν

3. Καὶ ἦν μετ' αὐτῆς ἐν οἴκῳ Κυρίου κρυβόμενος ἓξ ἔτη. Καὶ Γοθολία βασιλεύουσα ἐπὶ τῆς γῆς.

4. Καὶ ἐν ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἀπέστειλεν Ἰωσαβαὲ, καὶ ἔλαβε τὲς ἑκατοντάρχους, τὸν Χορρεὶ, καὶ τὸν Ῥασεὶμ, καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν εἰς οἶκον Κυρίε, καὶ διέθετο αὐτοῖς διαθήκην Κυρίου, καὶ ὥρκισεν αὐτὲς ἐν τῇ διαθήκῃ Κυρίε· καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς Ἰωσαβαὲ τὸν υἱὸν τῆ βασιλέως,

5. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· οὗτος ὁ λόγος ὃν ποιήσετε· τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν εἰσελθέτω τὸ σάββατον, καὶ φυλάξατε φυλακὴν οἴκου τῆ βασιλέως ἐν τῷ πυλῶνι,

ἐποιήσετε

6. καὶ τὸ τρίτον ἐν πύλῃ τῶν ὁδῶν, καὶ τὸ τρίτον τῆς πύλης ὀπίσω τῶν παρατρεχόντων, καὶ φυλάξατε τὴν φυλακὴν τῆ οἴκου.

7. Καὶ δύο χεῖρες ἐν ὑμῖν, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος τὸ σάββατον, καὶ φυλάξουσι τὴν φυλακὴν οἴκου Κυρίου πρὸς τὸν βασιλέα.

8. Καὶ κυκλώσατε ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ ἀνὴρ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτῆ ἐν χειρὶ αὐτῆ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὰ Σαδηρὼθ, ἀποθανεῖται. Καὶ ἐγένοντο μετὰ τῆ βασιλέως ἐν τῷ ἐκπορεύε-

ἐγένετο

v. 33. τοῦ Γαλααδεὶ) τὰ γαδδὶ. ibid. τοῦ χειμάῤῥου) absque articulo. v. 34. ἐχ ἰδοὺ ταῦτα) οὐχὶ ταῦτα. CAP. XI. v. 2. Ἰωρὰμ, υἱὸν) ἰωρὰμ, ἀδελφὸ. ibid. υἱὸν Ἀζίαν, καὶ) υἱὸν ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ. ib. ταμιείῳ) ταμείῳ. v. 3. ἐν οἴκῳ Κυρίου κρυβόμενος) transposita. v. 4. ἓξ ἔτει) ἐν τῷ ἔτει. ibid. Ἰωσαβαὲ) ἰωδαὲ, passim. ib. τὸν Χορρεὶ καὶ τὸν Ῥασεὶμ) τῶν χορρεὶ καὶ τῶν ῥασεὶμ. ib. αὐτοὺς εἰς οἶκον) αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν εἰς οἶκον. ib. καὶ ὥρκισεν αὐτὲς ἐν τῇ διαθήκῃ Κυρίου· καὶ ἔδειξεν) καὶ ὥρκωσε. καὶ ἐδειξεν. v. 5. ἐποιήσετε) ποιήσετε. (v. 6. ἐν πύλῃ) ἐν τῇ πύλῃ. ib. φυλάξατε) præfigit καὶ. v. 7. ἐκπορευόμενος) addit τὸ σάββατον. v. 8. εἰς τὰ Σαδηρὼθ) εἰς τὰς σαδηρὼθ. ibid. Καὶ ἐγένετο) καὶ ἔσονται.

21. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰηὺ ἐν παντὶ Ἰσραὴλ· καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τῷ Βάαλ· καὶ κατελείφθη ἀνὴρ ὃς οὐ παρεγένετο. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τῷ Βάαλ· καὶ ἐπλήσθη ὁ οἶκος τῷ Βάαλ στόμα εἰς στόμα.

22. Καὶ εἶπεν Ἰηὺ τοῖς ἐπὶ τῶν Μιθθάελ· ἐξαγάγετε ἔνδυμα ἅπασι τοῖς δούλοις τῷ Βάαλ. καὶ ἐξήνεγκεν αὐτοῖς ὁ σολιστής.

23. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰηὺ, καὶ Ἰωναδὰβ υἱὸς Ῥηχὰβ εἰς οἶκον τῷ Βάαλ, καὶ εἶπε τοῖς δούλοις τῷ Βάαλ· ἐρευνήσατε καὶ ἴδετε, εἰ ἔστι μεθ' ὑμῶν τῶν δούλων Κυρίου, ὅτι ἀλλ' ἢ οἱ δοῦλοι τῷ Βάαλ μονώτατοι.

24. Καὶ εἰσῆλθε τῷ ποιῆσαι τὰ θυμιάματα, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα. καὶ Ἰηὺ ἔταξεν ἑαυτῷ ἔξω ὀγδοήκοντα ἄνδρας, καὶ εἶπεν· ἀνὴρ ὃς ἂν διασωθῇ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ ἀνάγω ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν, ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.

25. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε ποιῶν τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ εἶπεν Ἰηὺ τοῖς παρατρέχουσι, καὶ τοῖς τριστάταις· εἰσελθόντες πατάξατε αὐτούς, ἀνὴρ μὴ ἐξελθέτω ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἔῤῥιψαν οἱ παρατρέχοντες, καὶ οἱ τριστάται. Καὶ ἐπορεύθησαν ἕως πόλεως οἴκου τοῦ Βάαλ. Βασιλέως

26. Καὶ ἐξήνεγκαν τὴν στήλην οἴκου τοῦ Βάαλ, καὶ ἐνέπρησαν αὐτήν.

27. Καὶ κατέσπασαν τὰς στήλας τοῦ Βάαλ, καὶ καθεῖλον τὸν οἶκον τοῦ Βάαλ, καὶ ἔταξαν αὐτὸν εἰς λυτρῶνας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

28. Καὶ ἠφάνισεν Ἰηὺ τὸν Βάαλ ἐξ Ἰσραήλ.

29. Πλὴν τῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, οὐκ ἀπέστη Ἰηὺ ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν. αἱ δαμάλεις αἱ χρυσαῖ αἱ ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐν Δάν.

30. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἰηύ· ἀνθ' ὧν ὅσα ἠγάθυνας ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, κατὰ πάντα ὅσα ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐποίησας τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ, υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ.

31. Καὶ Ἰηὺ οὐκ ἐφύλαξε πορεύεσθαι ἐν νόμῳ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ὧν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

32. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο Κύριος συγκόπτειν ἐν (παντὶ ὁρίῳ) Ἰσραήλ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς Ἀζαὴλ ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραὴλ,

33. ἀπὸ

ἐκεῖ

ἐπάταξεν

ἐπάνω θεν

V. 21. ἐν παντὶ Ἰσραὴλ· καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τοῦ Βάαλ. ἀ κατελ.) ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, λέγων. καὶ νῦν πάντες οἱ δοῦλοι, καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτοῦ, μηδεὶς ἀπολειφθήτω, ὅτι θυσίαν μεγάλην ποιῶ. ὃς ἂν ἀπολειφθῇ, ἀ ζήσεται. καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τῷ βάαλ, καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτοῦ. οὐ κατελείφθη. v. 22. Καὶ εἶπεν - - ἔξω πάντες) καὶ εἶπεν τῷ ἐπὶ τοῦ οἴκου μεθθάελ. ἐξάγαγε ἔνδυμα πᾶσι. v. 23. Βάαλ· ἐρευνήσατε) βάαλ, καὶ εἶπε τοῖς δούλοις τοῦ βάαλ. ἐρευνήσατε. v. 24. τὰ θυμιάματα) τὰ θύματα. ibid. ἔξω ὀλίγω) ἔξω ὀγδοήκοντα. ib. ὃς ἂν) ὃς ἐὰν. ib. ἐπὶ χεῖρας) ἐπὶ χεῖρα. v. 25. ἀνὴρ μὴ ἐξελθέτω ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἐπάταξεν) μὴ ἐξελθάτω ἐξ αὐτῶν ἀνήρ. καὶ ἐπάταξαν. ibid. οἴκου τῷ βασιλέως.) οἶκα τῷ βάαλ. v. 26. οἴκου) abeſt. v. 27. καὶ καθεῖλον τὸν οἶκον τῷ Βάαλ) deſiderantur. ibid. λυτρῶνας) λυτρῶσι v. 29. τῶν ἁμαρτιῶν) absque articulo. ibid. Ἰηοὺ ὄπισθεν) ἰοὺ ἀπὸ ὄπισθεν. ib. αἱ ἐν Βαιθὴλ) ἐν βαιθὴλ. v. 31. ἐπάνωθεν) ἀπάνωθεν. v. 32. ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραὴλ.) ἐν τῷ ὁρίῳ Ἰσραὴλ, priori loco.

Digitized by Google

10. Ἴδετε ἀφφὼ, ὅτι ὁ πεσεῖται ἀπὸ τοῦ ῥήματος Κυρίου, εἰς τὴν γῆν, ὃ ἐλάλησε Κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Ἀχαάβ. καὶ Κύριος ἐποίησεν ὅσα ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἠλιού. ὅ, τι

11. Καὶ ἐπάταξεν Ἰηοὺ πάντας τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχαάβ καταλειφθέντας ἐν τῷ Ἰεζραέλ, καὶ πάντας τοὺς ἀδρούς αὐτοῦ, καὶ τοὺς γνωστὰς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, ὥστε μὴ καταλιπεῖν αὐτῷ κατάλειμμα.

12. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἦλθε, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σαμάρειαν, αὐτὸς ἐν Βαιθακὰδ τῶν ποιμένων ἐν τῇ ὁδῷ.

13. Καὶ Ἰηοὺ εὗρε τοὺς ἀδελφοὺς Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ εἶπε· τίνες ὑμεῖς; καὶ εἶπον· οἱ ἀδελφοὶ Ὀχοζίου ἡμεῖς, καὶ κατέβημεν εἰς εἰρήνην τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν υἱῶν τῆς βασιλευούσης.

14. Καὶ εἶπε· συλλάβετε αὐτοὺς ζῶντας. Καὶ συνελάβοντο αὐτοὺς ζῶντας, καὶ ἔσφαξαν αὐτοὺς εἰς Βαιθακὰδ, τεσσαράκοντα καὶ δύο ἄνδρας· καὶ κατέλιπεν ἄνδρα ἐξ αὐτῶν.

15. Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν, καὶ εὗρε τὸν Ἰωναδὰβ υἱὸν Ῥηχὰβ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰηού· εἰ ἔστι (μετὰ σοῦ) καρδία σου εὐθεῖα, καθὼς ἡ καρδία μου μετὰ τῆς καρδίας σου; καὶ εἶπεν Ἰωναδάβ· ἔστιν. καὶ εἶπεν Ἰηού· καὶ εἰ ἔστι, δὸς τὴν χεῖρά σου. καὶ ἔδωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ· καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα,

16. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· δεῦρο μετ' ἐμοῦ, καὶ ἴδε ἐν τῷ ζηλῶσαί με τῷ Κυρίῳ· καὶ ἐπεκάθισεν αὐτὸν ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ,

17. καὶ εἰσῆλθεν εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς καταλειφθέντας τῷ Ἀχαάβ ἐν Σαμαρείᾳ, ἕως τοῦ ἀφανίσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησε πρὸς Ἠλιού.

18. Καὶ συνήθροισεν Ἰηοὺ πάντα τὸν ἐξήλωσεν λαὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. Ἀχαὰβ ἐδούλευσε τῷ Βάαλ ὀλίγα, Ἰηοὺ δουλεύσει αὐτῷ πολλά.

19. Καὶ νῦν πάντες οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ, πάντας τοὺς δούλους αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ καλέσατε πρὸς μὲ, ἀνὴρ μὴ ἐπισκεπήτω, ὅτι θυσία μεγάλη μοι τῷ Βάαλ· πᾶς ὃς ἂν ἐπισκεπῇ, οὐ ζήσεται. καὶ Ἰηοὺ ἐποίησεν ἐν πλεονασμῷ, ἵνα ἀπολέσῃ τοὺς δούλους τοῦ Βάαλ.

20. Καὶ εἶπεν Ἰηού· ἁγιάσατε ἱερείαν τῷ Βάαλ. καὶ ἐκήρυξαν·

21. Καὶ

V. 10. ὅ, τι ἐλάλησε) οὗ ἐλάλησε. V. 11. τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχ. κατελ.) τοὺς καταλειφθέντας ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχαάβ. ibid. ἐν τῷ Ἰεζραέλ) absque articulo. ib. γνωστὰς) γνωστοὺς. V. 12. καὶ ἦλθε) non habet. ibid. Βαιθακὰδ) βαιθακὼθ, passim. v. 13. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. V. 14. Καὶ συνελάβοντο αὐτοὺς ζῶντας) defiderantur. ibid. τεσσαράκοντα δύο) τεσσαράκοντα καὶ δύο. V. 15. εἰς ἀπάντησιν) εἰς ἀπαντὴν. ibid. μετὰ σου καρδία σε εὐθεῖα) καρδία σου μετὰ καρδίας μου εὐθεῖα. ib. Ἰηού· εἰ ἔστι) ἰού· καὶ εἰ ἐστι. ib. ἀνεβίβασεν) addit αὐτὸν. V. 18. ἐξήλωσεν Ἰηού) συνήθροισεν ἰού. V. 19. Βάαλ· ὃς ἂν) βάαλ. πᾶς ὃς ἐὰν. ibid. ἵνα ἀπολέσῃ) ἵν' ἀπολέσῃ.

Digitized by Google

36. Καὶ ἐπέστρεψαν, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ. καὶ εἶπε· λόγος Κυρίου ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἠλιοὺ τῷ Θεσβίτῃ, λέγων· ἐν τῇ μερίδι Ἰεζραέλ καταφάγονται οἱ κύνες τὰς σάρκας Ἰεζάβελ.

37. Καὶ ἔσται τὸ θνησιμαῖον Ἰεζάβελ ὡς κοπρία ἐπὶ προσώπου τῆ ἀγροῦ ἐν τῇ μερίδι Ἰεζραέλ, ὥστε μὴ εἰπεῖν αὐτούς, Ἰεζάβελ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ τῷ Ἀχαὰβ ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἔγραψεν Ἰηοὺ βιβλίον, καὶ ἀπέστειλεν ἐν Σαμαρείᾳ πρὸς τοὺς ἄρχοντας Σαμαρείας, πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ πρὸς τοὺς τιθηνοὺς Ἀχαὰβ, λέγων·

2. Καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς ὑμᾶς, καὶ μεθ' ὑμῶν οἱ υἱοὶ τῷ κυρίου ὑμῶν, καὶ μεθ' ὑμῶν τὸ ἅρμα, καὶ οἱ ἵπποι, καὶ αἱ πόλεις ὀχυραὶ, καὶ τὰ ὅπλα.

3. Καὶ ὄψεσθε τὸν ἀγαθὸν, καὶ τὸν εὐθῆ ἐν τοῖς υἱοῖς τῷ κυρίου ὑμῶν, καὶ καταστήσετε αὐτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον τῷ πατρὸς αὐτῷ, καὶ πολεμεῖτε ὑπὲρ τῷ οἴκου τῷ κυρίου ὑμῶν.

εὐθὴν καταστήσατε

4. Καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα σφόδρα, καὶ εἶπον· Ἰδοὺ οἱ δύο βασιλεῖς οὐκ ἔστησαν κατὰ πρόσωπον αὐτῷ, καὶ πῶς στησόμεθα ἡμεῖς αὐτοί;

5. Καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἐπὶ τῷ οἴκῳ, καὶ οἱ ἐπὶ τῆς πόλεως, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ τιθηνοὶ πρὸς Ἰηὲ, λέγοντες· παῖδές σε ἡμεῖς αὐτοὶ, καὶ ὅσα ἐὰν εἴπῃς πρὸς ἡμᾶς ποιήσομεν, οὐ βασιλεύσομεν ἄνδρα, τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου ποιήσομεν.

6. Καὶ ἔγραψε πρὸς αὐτοὺς βιβλίον δεύτερον, λέγων· εἰ ἐμοὶ ὑμεῖς, καὶ τῆς φωνῆς μου ὑμεῖς εἰσακούετε, λάβετε τὴν κεφαλὴν ἀνδρῶν τῶν υἱῶν τῷ κυρίου ὑμῶν, καὶ ἐνέγκατε πρός με, ὡς ἡ ὥρα αὔριον, εἰς Ἰεζραέλ. Καὶ οἱ υἱοὶ τῷ βασιλέως ἦσαν ἑβδομήκοντα ἄνδρες, οὗτοι ἀνδρὶ τῆς πόλεως ἐξέτρεφεν αὐτούς.

7. Καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθε τὸ βιβλίον πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἔλαβον τοὺς υἱοὺς τῷ βασιλέως, καὶ ἔσφαξαν ἑβδομήκοντα ἄνδρας, καὶ ἔθηκαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐν καρταλλοις, καὶ ἀπέστειλαν αὐτὰς πρὸς αὐτὸν εἰς Ἰεζραέλ.

8. Καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος, καὶ ἀπήγγειλε, λέγων· ἤνεγκαν τὰς κεφαλὰς τῶν υἱῶν τῷ βασιλέως. καὶ εἶπεν· θέτε αὐτὰς βουνοὺς δύο παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλεως εἰς πρωΐ.

9. Καὶ ἐγένετο ἐν πρωΐᾳ, καὶ ἐξῆλθε, καὶ ἔστη, καὶ εἶπε πρὸς πάντα τὸν λαόν· δίκαιοι ὑμεῖς, ἰδὲ ἐγὼ εἰμὶ συνεστράφην ἐπὶ τὸν κύριόν μου, καὶ ἀπέκτεινα αὐτόν. Καὶ τίς ἐπάταξε πάντας τούτους.

10. Ἴδε-

---

v. 37. μερίδι) addit ἰεζραέλ. CAP. X. v. 1. πρὸς τοὺς πρεσβ.) præfigit καὶ. ibid. καὶ τοὺς τιθηνοὺς) καὶ πρὸς τοὺς τιθηνούς. v. 2. ὑμᾶς, μεθ' ὑμῶν) ὑμᾶς καὶ μεθ' ὑμῶν. ibid. καὶ αἱ πόλεις) absque articulo. v. 3. καὶ εὐθὴν) καὶ τὸν εὐθῆ. ibid. καταστήσετε) καὶ καταστήσετε. v. 4. σφόδρα σφόδρα) σφόδρα. ibid. ἡμεῖς αὐτοί;) αὐτοὶ abeſt. v. 5. ἀπὸ τῷ οἴκου, καὶ ἀπὸ τῆς) ἐπὶ τῷ οἴκου καὶ οἱ ἐπὶ τῆς. ibid. ἡμεῖς αὐτοὶ, καὶ) ἡμεῖς, καὶ. v. 6. αὐτοὺς βιβλίον) αὐτὰς ἰοὺ βιβλίου. ibid. ἀνδρῶν τῶ) ἀνδρῶν τῶν υἱῶν τῷ. ib. εἰς Ἰεζραέλ) ἐν ἰεζραέλ. v. 7. ἔσφαξαν) adjicit αὐτοὺς. ibid. ἐν Ἰεζραέλ) εἰς ἰεζραέλ. v. 8. τῆς πόλεως) τῆς πόλεως. v. 9. Ἐν πρωΐᾳ) πρωΐ.

Digitized by Google

Ἰεζάβελ τῆς μητρός σου, καὶ τὰ φάρμακα αὐτῆς τὰ πολλά.

23. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωρὰμ τὰς χεῖρας αὐτῦ, καὶ ἔφυγε· καὶ εἶπε πρὸς Ὀχοζεί· δόλος Ὀχοζεί.

δοῦλος

24. Καὶ ἔπλησεν Ἰηὺ τὴν χεῖρα αὐτῦ ἐν τῷ τόξῳ, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰωρὰμ ἀναμέσον τῶν βραχιόνων αὐτῦ, καὶ ἐξῆλθε τὸ βέλος αὐτῦ διὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ· καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ.

25. Καὶ εἶπε πρὸς Βαδεκὰρ τὸν τριστάτην αὐτοῦ· ῥῖψαι αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι τῦ ἀγροῦ Ναβουθαὶ τῦ Ἰεζραηλίτε, ὅτι μνημονεύω, ἐγὼ καὶ σὺ ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ζεύγη ὀπίσω Ἀχαὰβ τῦ πατρὸς αὐτῦ, καὶ Κύριος ἔλαβεν ἐπ' αὐτὸν τὸ λῆμμα τοῦτο.

ξῆμα

26. Εἰ μὴ τὰ αἵματα Ναβουθαὶ, καὶ τὰ αἵματα τῶν υἱῶν αὐτῦ ἔδον ἐχθὲς, φησὶ Κύριος, καὶ ἀνταποδώσω αὐτῷ ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ, φησὶ Κύριος. Καὶ νῦν ἆραι δὴ ῥῖψον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

27. Καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰούδα ἔδε, καὶ ἔφυγεν ὁδὸν Βαιθγάν. Καὶ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτῦ Ἰηού, καὶ εἶπε, καὶ γε αὐτόν. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν τῷ ἅρματι πρὸς τὸ ἀναβαίνειν Γαί, ἢ ἐστιν

Μακεδὼ

Ἰεβλαάμ· καὶ ἔφυγεν εἰς Μαγεδδὼ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

28. Καὶ ἐνεβίβασαν αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτῦ, μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, ἐν πόλει Δαυίδ.

29. Καὶ ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ (υἱοῦ) Ἰωρὰμ υἱῦ Ἀχαὰβ, βασιλέως Ἰσραὴλ, ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας ἐπὶ Ἰούδαν.

30. Καὶ ἦλθεν Ἰηὺ εἰς Ἰεζράελ. καὶ Ἰεζάβελ ἤκουσε, καὶ ἐστίβασατο τὰς ὀφθαλμὰς αὐτῆς, καὶ ἠγάθυνε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ διέκυψε διὰ τῆς θυρίδος.

31. Καὶ Ἰηὺ εἰσεπορεύετο ἐν τῇ πόλει. καὶ εἶπεν, ἡ εἰρήνη Ζαμβρὶ, ὁ φονευτὴς τῦ κυρίου αὐτῦ;

32. Καὶ ἐπῆρε τὸ πρόσωπον αὐτῦ εἰς τὴν θυρίδα, καὶ εἶπε· τίς εἶ σύ; κατάβηθι μετ' ἐμοῦ. καὶ κατέκυψαν πρὸς αὐτὸν τρεῖς εὐνοῦχοι.

33. Καὶ εἶπε· κυλίσατε αὐτήν. καὶ ἐκύλισαν αὐτὴν, καὶ ἐῤῥαντίσθη τῦ αἵματος αὐτῆς πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ πρὸς τοὺς ἵππους, καὶ συνεπάτησαν αὐτήν.

ἠραντίσθη

34. Καὶ εἰσῆλθε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε, καὶ εἶπε· ἐπισκέψασθε δὴ τὴν κατηραμένην ταύτην, καὶ θάψατε αὐτὴν, ὅτι θυγάτηρ βασιλέως ἐστί.

35. Καὶ ἐπορεύθησαν θάψαι αὐτὴν, καὶ οὐχ εὗρον ἐν αὐτῇ ἄλλο τι ἢ τὸ κρανίον, καὶ οἱ πόδες, καὶ τὰ ἴχνη τῶν χειρῶν.

36. Καὶ

v. 23. Ὀχοζεί· δόλος Ὀχοζεί.) ὀχοζίαν, δόλος ὀχοζία. v. 25. ῥῖψαι) ῥῖψον. ib. τῦ ἀγροῦ) absque artic. ib. τὸ ῥῆμα τοῦτο) τὸ λῆμμα τοῦτο. v. 27. ἐν τῷ ἅρματι πρὸς τῷ) πρὸς τῷ ἅρματι ἐν τῷ. ibid. Μακεδὼ) μαγεδδὼ. v. 28. ἐνεβίβασαν) ἐπεβίβασαν. ibid. παῖδες αὐτῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ) παῖδες αὐτῦ ἐπὶ τὸ ἅρμα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. ib. μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ) non habet. v. 29. (υἱοῦ) abeſt. v. 30. εἰς Ἰεζράελ.) ἐπὶ Ἰεζράελ. ibid. ἐστίβασατο) ἐστιμίσατο. v. 32. θυρίδα, καὶ εἶπε·) θυρίδα, καὶ εἶδεν αὐτὴν, καὶ εἶπε. ibid. τρεῖς) δύο. v. 33. κυλίσατε αὐτὴν. καὶ ἐῤῥαντίσθη) κυλίσατε αὐτὴν, καὶ ἐκύλισαν αὐτὴν, καὶ ἐῤῥαντίσθη.

ἀναβαθμῶν (ἐκάθηντο)· καὶ ἐσάλπισαν ἐν κερατίνῃ, καὶ εἶπον· ἐβασίλευσεν Ἰηέ.

14 Καὶ συνεσφάγη Ἰηὲ υἱὸς Ἰωσαφὰτ υἱοῦ Ναμεσσὶ πρὸς Ἰωραάμ. καὶ * Ἰωραὰμ αὐτὸς ἐφύλασσεν ἐν Ῥαμὼθ Γαλαάδ, αὐτὸς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας.

15. Καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς Ἰωραὰμ ἰατρευθῆναι ἐν Ἰεζραέλ ἀπὸ τῶν πληγῶν, ὧν ἔπαισαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας. καὶ εἶπεν Ἰηέ· εἰ ἔστι ψυχὴ ὑμῶν μετ' ἐμοῦ, μὴ ἐξελθέτω διαπεφευγὼς ἐκ τῆς πόλεως τοῦ πορευθῆναι, καὶ ἀπαγγεῖλαι ἐν Ἰεζραέλ.

16. Καὶ * ἵππευσεν Ἰηοὺ, καὶ ἐπορεύθη, καὶ κατέβη εἰς Ἰεζραέλ, ὅτι Ἰωραὰμ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐθεραπεύετο ἐν Ἰεζραέλ ἀπὸ τῶν τοξευμάτων, ὧν κατετόξευσαν αὐτὸν οἱ Ἀραμίμ ἐν τῇ Ῥαμὰθ, ἐν τῷ πολέμῳ μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, ὅτι αὐτὸς δυνατὸς, καὶ αἰνὲῃ δυνάμεως ἐκοιμήθη ἐκεῖ. καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη ἰδεῖν τὸν Ἰωραάμ.

17. Καὶ ὁ σκοπὸς ἀνέβη ἐπὶ τὸν πύργον ἐν Ἰεζραέλ, καὶ εἶδε τὸν κονιορτὸν Ἰηὲ ἐν τῷ αὐτὸν παραγίνεσθαι, καὶ εἶπε· κονιορτὸν ἐγὼ βλέπω. καὶ εἶπεν Ἰωραάμ· λάβε ἐπιβάτην, καὶ ἀπόστειλον ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ εἰπάτω· ἡ εἰρήνη;

18. Καὶ ἐπορεύθη ἐπιβάτης ἵππου εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· ἡ εἰρήνη; καὶ εἶπεν Ἰηέ· τί σοι, καὶ εἰρήνη; ἐπίστρεφε πρὸς τὸ ὀπίσω μου. καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς, λέγων· ἦλθεν ὁ ἄγγελος ἕως αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν.

19. Καὶ ἀπέστειλεν ἐπιβάτην ἵππου δεύτερον, καὶ ἦλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· ἡ εἰρήνη; καὶ εἶπεν Ἰηού· τί σοι, καὶ εἰρήνη; ἐπίστρεφε εἰς τὰ ὀπίσω μου.

20. Καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς, λέγων· ἦλθεν ἕως αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν, καὶ ὁ ἄγων ἦγεν τὸν Ἰηοὺ υἱὸν Ναμεσσὶ, ὅτι ἐν παραλλαγῇ ἐγένετο.

21. Καὶ εἶπεν Ἰωραάμ· ζεῦξον. καὶ ἔζευξαν ἅρμα· καὶ ἐξῆλθεν Ἰωραὰμ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰούδα, ἀνὴρ ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν Ἰηὲ, καὶ εὗρον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι Ναβουθαὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου.

22. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἰωραὰμ τὸν Ἰηοὺ, καὶ εἶπεν· ἡ εἰρήνη, Ἰηού; καὶ εἶπεν Ἰηού· τί εἰρήνη; ἔτι αἱ πορνεῖαι Ἰεζά-

Ναμεσσὶ
αὐτὸς Ἰωραὰμ
αὐτοὺς
ἀπηγγελῆναι
* ἔσπευσεν
Ῥαμμαθὶ
υἱῷ Ναμεσσὶ

v. 13. (ἐκάθηντο) abeſt. ibid. ἔπεσον) ἔπεσαν. v. 14. Ναμεσσὶ) ναμεσσὶ. ibid. αὐτὸς Ἰωραὰμ) transpoſita. ib. Ῥαμὼθ) ῥεμμὼθ. ib. αὐτὸς καὶ πᾶς) αὐτὸς deeſt. v. 15. ὁ βασιλεὺς Ἰωραὰμ) transpoſita. ibid. πολεμεῖν αὐτὸν) πολεμεῖν αὐτόν. ib. διαπεφευγὼς ἐκ τῆς πόλεως) transpoſita. ib. ἀπαγγεῖλαι) ἀπαγγεῖλαι. v. 16. Καὶ ἔσπευσεν Ἰηού, καὶ ἐπορεύθη) καὶ ἔσπευσε καὶ ἐπορεύθη ἰού. ibid. ἐν Ἰεζραέλ) ἐν τῷ Ἰεζραέλ. ib. Ῥαμμαθὶ) ἀραμίν. ib. ἐκοιμήθη ἐκεῖ) non habet. v. 17. ἐν Ἰεζραέλ) Ἰεζραέλ. ibid. αὐτὸν παραγίνεσθαι) transpoſita. v. 18. εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ) εἰς ὑπαντὴν αὐτῶν. ibid. βασιλεὺς· εἰρήνη) βασιλεύς· ἡ εἰρήνη. ib. πρὸς τὸ ὀπίσω μου) εἰς τὰ ὀπίσω μου. v. 19. μετ' αὐτόν) πρὸς αὐτόν. ibid. εἰρήνη) ἡ εἰρήνη. ib. καὶ εἰρήνη;) adjicit ἐπιστρέφου εἰς τὰ ὀπίσω μου. v. 20. υἱὸν Ναμεσσὶ) υἱὸν ναμεσσὶ. v. 21. ἔζευξεν) ἔζευξεν. ibid. εἰς ἀπάντησιν) εἰς ὑπαντὴν. v. 22. εἰρήνη) ἡ εἰρήνη.

Digitized by Google

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ Ἐλισαιὲ ὁ προφήτης ἐκάλεσεν ἕνα τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ λάβε τὸν φακὸν τῆ ἐλαίου τέτε ἐν τῇ χειρί σου, καὶ δεῦρο εἰς Ῥεμμὼθ Γαλαάδ.

2. Καὶ εἰσελεύσῃ ἐκεῖ, καὶ ὄψῃ ἐκεῖ υἱὸν Ἀμεσεὶ Ἰηὲ, υἱὸν Ἰωσαφὰτ υἱῦ Νιμεσσὶ, καὶ εἰσελεύσῃ, καὶ ἀναςήσεις αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ, καὶ εἰσάξεις αὐτὸν εἰς τὸ ταμεῖον ἐν τῷ ταμείῳ.

3. Καὶ λήψῃ τὸν φακὸν τῆ ἐλαίου, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆ, καὶ εἶπον· τάδε λέγει Κύριος, κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἀνοίξεις τὴν θύραν, καὶ φεύξῃ, καὶ ὲ μενεῖς.

4. Καὶ ἐπορεύθη τὸ παιδάριον, ὁ προφήτης, εἰς Ῥεμὰθ Γαλαάδ,

5. καὶ εἰσῆλθε. Καὶ ἰδὲ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἐκάθηντο, καὶ εἶπε· λόγος μοι πρὸς σὲ, ὁ ἄρχων. καὶ εἶπεν Ἰηέ· πρὸς τίνα ἐκ πάντων ἡμῶν; καὶ εἶπε· πρὸς σὲ, ὁ ἄρχων.

6. Καὶ ἀνέςη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἐπέχεεν τὸ ἔλαιον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν λαὸν Κυρίου, ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἐξολεθρεύσεις τὸν οἶκον Ἀχαὰβ τῆ κυρίου σου ἐκ προσώπου μου, καὶ ἐκδικήσεις τὰ αἵματα τῶν δέλων μὲ τῶν προφητῶν, καὶ τὰ αἵματα πάντων τῶν δέλων Κυρίου ἐκ χειρὸς Ἰεζάβελ, σου

8. καὶ ἐκ χειρὸς ὅλου τῆ οἴκου Ἀχαὰβ, καὶ ἐξολεθρεύσεις τῆ οἴκου Ἀχαὰβ ἐρεῦνα πρὸς τοῖχον, καὶ συνεχόμενον, καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ.

9. καὶ δώσω τὸν οἶκον τῆ Ἀχαὰβ ὡς ἐπιδῶναι τὸν οἶκον τῆ Ἱεροβοὰμ υἱῆ Ναβὰτ, καὶ ὡς τὸν οἶκον Βαασὰ υἱῆ Ἀχιά.

10. Καὶ τὴν Ἰεζάβελ καταφάγονται οἱ κύνες ἐν τῇ μερίδι τῆ Ἰεζράελ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ θάπτων. καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν, καὶ ἔφυγε.

11. Καὶ Ἰηὲ ἐξῆλθε πρὸς τὲς παῖδας τῆ κυρίου αὐτῆ, καὶ εἶπον αὐτῷ· εἰρήνη; τί ὅτι εἰσῆλθεν ὁ ἐπίληπτος ἦτος πρὸς σέ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οἴδατε τὸν ἄνδρα, καὶ τὴν ἀδολεχίαν αὐτῆ.

12. Καὶ εἶπον· ἄδικον· ἀπάγγειλον δὴ ἡμῖν. Καὶ εἶπεν Ἰηὲ πρὸς αὐτούς· οὕτως καὶ οὕτως ἐλάλησε πρὸς μὲ, λέγων· τάδε λέγει Κύριος, κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ.

13. Καὶ ἀκούσαντες ἔσπευσαν, καὶ ἔλαβον ἕκαστος τὸ ἱμάτιον αὐτῆ, καὶ ἔθηκαν ὑποκάτω αὐτῆ ἐπὶ τὸ γαρὶμ τῶν γαρ ἕνα ἀνα-

CAP. IX. v. 1. Ἐλαίου τέτου) adjicit ἐν τῇ χειρί σου. v. 2. ὄψῃ) ὄψει. ibid. Ἰηὲ) Ἰού. ib. υἱὸν Ἀμεσεὶ) υἱοῦ ναμεσσὶ. ib. ἐν τῷ ταμείῳ) ἐν ταμείῳ. v. 3. σε βασιλέα) σε εἰς βασιλέα. v. 4. Ῥεμὰθ) ῥεμμὼθ. ibid. Ἰησοῦ) ἰὼ, passim. v. 6. ἐπὶ τὸν λαὸν) ἐπὶ λαὸν. v. 7. ἐκ προσώπε μου) ἐκ προσώπε μου. v. 8. ἐξολεθρεύσεις τοῦ οἴκου) ἐξολεθρεύσεις τῆ οἴκε. v. 9. καὶ ἐκδικήσω τὸν οἶκον τῆ Ἀχαὰβ) καὶ δώσω τὸν οἶκον Ἀχαὰβ. ibid. τοῦ Ἱεροβοὰμ) absque articulo. v. 10. τῆ Ἰσραὴλ) Ἰεζράελ. v. 11. ἦπον) ἦπαν. v. 12. οὕτως καὶ ἔπαις) οὕτω καὶ οὕτω. ibid. λέγων· τάδε) λέγω, καὶ ἦπε. τάδε. ib. βασιλέα) εἰς βασιλέα. v. 13. ἔλαβον) ἔλαβεν. ibid. ἐπὶ γὰρ ἕνα) ἐπὶ τὸ γαρὶμ.

17. Υἱὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἦν τεσσερά- ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ὀκτὼ ἔτη κοντα ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ.

Βασιλέ- 18. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων Ἰσ- ως ραὴλ, καθὼς ἐποίησεν οἶκος Ἀχααὰβ, ὅτι θυγάτηρ Ἀχααὰβ ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου.

19. Καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος διαφθεῖραι τὸν Ἰούδαν διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ; καθὼς εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ λύχνον, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας.

20. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκάτωθεν τῆς χειρὸς Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτοῦ βασιλέα.

21. Καὶ ἀνέβη Ἰωραὰμ εἰς Σιὼρ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα μεθ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο αὐτῷ ἀναστάντος νυκτὸς, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ τὸν κυκλώσαντα ἐπ' αὐτὸν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων, καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν.

22. Καὶ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκάτωθεν χειρὸς Ἰούδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Λομνὰ τότε ἠθέτησε Λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

23. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωρ- οὐχ αὰμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἐν ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

24. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωραὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

25. Ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τοῦ Ἰωραὰμ υἱοῦ τοῦ Ἀχααὰβ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωραὰμ βασιλέως Ἰούδα.

26. Τίοι εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἦν Ὀχοζίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἐνιαυτὸν ἕνα ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ Ἰσραὴλ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Γοθολία, θυγάτηρ Ἀμβρὶ βασιλέως Ἰσραὴλ.

27. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχααὰβ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καθὼς ὁ οἶκος Ἀχααὰβ· γαμβρὸς γὰρ οἴκου Ἀχααὰβ ἐστι.

28. Καὶ ἐπορεύθη μετὰ Ἰωραὰμ υἱοῦ Ἀχααὰβ εἰς πόλεμον μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Αἰλοφύλων ἐν Ῥαμὼθ Γαλαὰδ, καὶ ἐπάταξαν οἱ Σύροι τὸν Ἰωραάμ.

29. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς Ἰωραὰμ (πρὸ) τοῦ ἰατρευθῆναι ἐν Ἰεζραέλ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν Ῥαμὼθ, ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωραὰμ βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη τοῦ ἰδεῖν τὸν Ἰωραὰμ υἱὸν Ἀχααὰβ εἰς Ἰεζραέλ, ὅτι ἠρρώστει αὐτός.

ΚΕΦ.

v. 17. τεσσεράκοντα ἔτη) ὄκτω ἔτη. **v. 18.** βασιλέων) βασιλέων. **v. 19.** καθὼς εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ λύχνον) καθὼς εἶπε δοῦναι αὐτῷ λύχνον. **v. 20.** τῆς χειρὸς) χειρός. ibid. ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτοῦ) ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτόν. **v. 21.** Ἰωραὰμ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα μετ') Ἰωρὰμ εἰς σιωρ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα τὰ μετ'. ibid. νυκτὸς) abeſt. ib. Ἐδὼμ) τὸν ἐδώμ. **v. 22.** ὑποκάτωθεν χειρὸς) ὑποκάτω τῆς χειρὸς· ibid. Λομνὰ) λοβνά. **v. 23.** οὐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδοὺ. ibid. ἐν βιβλίῳ) ἐπὶ βιβλίῳ. **v. 24.** πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει) πατέρων αὐτῶ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτῶ ἐν πόλει. **v. 25.** τοῦ Ἰωραὰμ) τῷ ἰωραάμ. ibid. βασιλέως Ἰούδα.) non habet. **v. 26.** εἴκοσι) υἱὸς εἴκοσι. ibid. ἦν Ὀχοζίας) ἦν abeſt. ib. ἐν Ἰερουσαλήμ) ἐν ἰερουσαλήμ. **v. 27.** γαμβρὸς γὰρ οἴκου Ἀχααὰβ ἐστι.) hæc deſiderantur. **v. 28.** Ῥαμὼθ) ῥεμμὼθ, ita & verſu ſeq. **v. 29.** (πρὸ) abeſt. ibid. οἱ Σύροι) abeſt. ib. βασιλεὺς Ἰούδα) non habet. ib. εἰς Ἰεζραέλ) ἐν ἰεζράελ.

Digitized by Google

βασιλέα περὶ τῆ οἴκε ἑαυτῆς, καὶ περὶ τῶν ἀγρῶν ἑαυτῆς. καὶ εἶπε Γιεζεὶ, κύριε βασιλεῦ, αὕτη ἡ γυνὴ, καὶ οὗτος υἱὸς αὐτῆς ὃν ἐζωπύρησεν Ἐλισσαιέ.

6. Καὶ ἐπηρώτησεν ὁ βασιλεὺς τὴν γυναῖκα· καὶ διηγήσατο αὐτῷ. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς εὐνοῦχον ἕνα, λέγων· ἐπίστρεψον πάντα τὰ αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ γεννήματα τῆ ἀγρῆ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐγκατέλειπε τὴν γῆν, ἕως τῆ νῦν.

7. Καὶ ἦλθεν Ἐλισσαιὲ εἰς Δαμασκόν. καὶ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας ἠξρώστει. Καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες· ἦκει ὁ ἄνθρωπος τῆ Θεῆ ἕως ὧδε.

8. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀζαὴλ· λάβε ἐν τῇ χειρί σε μαναὰ, καὶ πορεύου εἰς ἀπάντησιν τῆ ἀνθρώπου τῆ Θεοῦ, καὶ ἐπιζήτησον τὸν Κύριον παρ' αὐτῆ, λέγων, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας με ταύτης;

9. Καὶ ἐπορεύθη Ἀζαὴλ εἰς ἀπάντησιν αὐτῆ, καὶ ἔλαβε μαναὰ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ Δαμασκῆ, ἄρσιν τεσσαράκοντα καμήλων, καὶ ἦλθε, καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτῆ, καὶ εἶπε πρὸς Ἐλισσαιέ· ὁ υἱὸς σε υἱὸς Ἄδερ, βασιλεὺς Συρίας, ἀπέστειλέ με πρός σε, λέγων· εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας με ταύτης;

10. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐλισσαιέ· πορεύου, εἶπον αὐτῷ, ζῶν ζήσῃ, καὶ ἔδειξέ μοι Κύριος ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ.

11. Καὶ παρέστη τῷ προσώπῳ αὐτῆ, καὶ ἔθηκεν ἕως αἰσχύνης· καὶ ἔκλαυσεν ὁ ἄνθρωπος τῆ Θεοῦ.

12. Καὶ εἶπεν Ἀζαὴλ· τί ὅτι κύριός μου κλαίει; καὶ εἶπεν· ὅτι οἶδα ὅσα ποιήσεις τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ κακά· τὰ ὀχυρώματα αὐτῶν ἐξαποστελεῖς ἐν πυρὶ, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀποκτενεῖς, καὶ τὰ νήπια αὐτῶν ἐνστίσεις, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας αὐτῶν ἀναῤῥήξεις.

13. Καὶ εἶπεν Ἀζαὴλ· τίς ἐστιν ὁ δοῦλός σε (ὦ κύριε) ὁ κύων ὁ τεθνηκώς, ὅτι ποιήσει τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ὥδειξέ μοι Κύριος σὲ βασιλεύοντα ἐπὶ Συρίαν.

14. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπὸ Ἐλισσαιὲ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν κύριον αὐτῆ· καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅ,τι εἶπέ σοι Ἐλισσαιέ; Καὶ εἶπεν· εἶπέ μοι, ζωῇ ζήσῃ.

15. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ ἔλαβε τὸ μαχθὲρ, καὶ ἔβαψεν ἐν τῷ ὕδατι, καὶ περιέβαλεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆ, καὶ ἀπέθανε· καὶ ἐβασίλευσεν Ἀζαὴλ ἀντ' αὐτῆ. Ναβρὰ

16. Ἐν ἔτει πέμπτῳ τῆ Ἰωρὰμ υἱῆ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεῖ βασιλέως Ἰούδα, (καὶ) ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα. Βασιλεὺς

17. Υἱὸς

v. 5. οὗτος υἱὸς) ἕτος ὁ υἱὸς. v. 6. πάντα αὐτῆς) πάντα τὰ αὐτῆς. ibid. ἐγκατέλειπε) κατέλιπε. v. 7. ἠῤῥώστει) ἠῤῥώστησε. v. 8. ἀπάντησιν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ) ἀπαντὴν τοῦ ἀνθρώπου τῷ. v. 9. ἀπάντησιν) ἀπαντήν. ibid. ὁ υἱὸς σε υἱὸς) υἱὸς σε υἱὸς. ib. πρὸς σε, λέγων) πρὸς σὲ ἐπερωτῆσαι λέγων. v. 10. εἶπε πρὸς αὐτὸν - - ζήσῃ) καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ. δεῦρο εἶπον, ζωῇ ζήσῃ. v. 12. ὅτι κύριός με) τί ὅτι ὁ κύριός με. ibid. οἶδα) ὅτι οἶδα. v. 13. (ὦ κύριε) abeſt; habet autem ejus loco ὁ κύων ὁ τεθνηκώς. v. 14. ὅ, τι εἶπεν Ἐλισσαιέ;) τί εἶπέ σοι Ἐλισσαιέ. v. 15. Ναβρὰ) μαχθὲρ. ibid. ἔβαψεν τῷ) ἐβάψεν ἐν τῷ. v. 16. τῆ Ἰωρὰμ υἱῆ) τῷ Ἰωρὰμ υἱῷ. ibid. βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν) βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν. ib. βασιλέως) βασιλεύς.

Digitized by Google

14. Καὶ ἔλαβον δύο ἐπιβάτας ἵππων, καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ὀπίσω τῶν βασιλέως Συρίας, λέγων· δεῦτε, καὶ ἴδετε.

15. Καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ ὁδὸς πλήρης ἱματίων, καὶ σκευῶν, ὧν ἔρριψε Συρία ἐν τῷ θαμβεῖσθαι αὐτούς. καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ.

διήρπασεν 16. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς, καὶ διήρπασαν τὴν παρεμβολὴν Συρίας. καὶ ἐγένετο μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλου, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

17. Καὶ ὁ βασιλεὺς κατέστησε τὸν τριστάτην, ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπαναπαύετο ἐπὶ τῇ χειρὶ [αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς πύλης. καὶ συνεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐπὶ τῆς πύλης· καὶ ἀπέθανε, καθὼς ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τῷ Θεῷ, ὃς ἐλάλησεν ἐν τῷ καταβῆναι τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν.

18. Καὶ ἐγένετο καθὼς ἐλάλησεν Ἐλισαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων· δίμετρον κριθῆς σίκλου, καὶ μέτρον σεμιδάλεως σίκλου· καὶ ἔσται ὡς ἡμέρα ἡ ὥρα αὕτη αὔριον ἐν τῇ πύλῃ Σαμαρείας.

19. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης τῷ Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ Κύριος ποιεῖ καταράκτας ἐν τῷ οὐρανῷ, μὴ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ· ἰδοὺ ὄψῃ τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν οὐ φάγῃ.

20. Καὶ ἐγένετο αὐτῷ οὕτως· καὶ συνεπάτησαν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐν τῇ πύλῃ· καὶ ἀπέθανε. συνεπάτησεν

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ Ἐλισαιὲ ἐλάλησε πρὸς τὴν γυναῖκα ἧς ἐζωπύρησε τὸν υἱὸν, λέγων· ἀνάστηθι, καὶ βάδιζε σὺ, καὶ ὁ οἶκός σε, καὶ παροίκει οὗ ἐὰν παροικήσεις, ὅτι κέκληκε Κύριος λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καί γε ἦλθεν ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτὰ ἔτη.

2. Καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ, καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ ῥῆμα Ἐλισαιὲ, καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, καὶ παῴκει ἐν γῇ ἀλλοφύλων ἑπτὰ ἔτη.

3. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ τέλος τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ γυνὴ ἐκ γῆς τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἦλθε βοῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τοῦ οἴκου αὐτῆς, καὶ περὶ τῶν ἀγρῶν ἑαυτῆς.

4. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλάλησε πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον Ἐλισαιὲ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, λέγων· διήγησαι δὴ μοὶ πάντα τὰ μεγάλα ἃ ἐποίησεν Ἐλισαιέ.

5. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἐξηγουμένου τῷ βασιλεῖ, ὡς ἐζωπύρησεν υἱὸν τεθνηκότα, καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ ἧς ἐζωπύρησε τὸν υἱὸν αὐτῆς Ἐλισαιὲ, βοῶσα πρὸς τὸν βασι-

ἡμέρα

V. 14. βασιλεὺς ὀπίσω) βασιλεὺς ἀραὴλ ὀπίσω. V. 16. διήρπασεν) διήρπασαν. ibid. καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλα, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.) transponuntur. v. 17. ἐπὶ τῇ χειρὶ) ἐπὶ deeſt. ibid. λαὸς ἐπὶ τῆς πύλης) λαὸς ἐν τῇ πύλῃ. ib. καθὼς) καθά. v. 18. καθὼς) καθά. ibid. ἡ ἡμέρα αὕτη αὔριον) ἡ ὥρα αὔριον. v. 19. ὄψῃ) ὄψει. ibid. ἐ φάγῃ) ἐ μὴ φάγῃ. v. 20. ἐγένετο αὐτῷ οὕτως· καὶ συνεπάτησεν) ἐγένετο ὅτως, καὶ συνεπάτησαν. CAP. VIII. v. 1. παροικήσεις) παροικήσῃς. v. 2. ἐποίησε) abeſt. v. 3. ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ) ἐκ γῆς ἀλλοφύλων εἰς τὴν πόλιν καὶ. ibid. οἴκου αὐτῆς) οἴκου ἑαυτῆς. ib. ἀγρῶν ἑαυτῆς.) ἀγρῶν αὐτῆς. v. 4. ἐλάλησε) ἐλάλει. ibid. δὴ μοὶ π. τὰ μ. ἐποίησεν) δὴ ἐμοὶ πάντα τὰ μεγάλα ἃ ἐποίησε.

Digitized by Google

4. Ἐὰν εἴπωμεν, εἰσέλθωμεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀποθανούμεθα ἐκεῖ· καὶ ἐὰν καθίσωμεν ὧδε, καὶ ἀποθανούμεθα· καὶ νῦν δεῦτε, καὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας· ἐὰν ζωογονήσωσιν ἡμᾶς, καὶ ζησόμεθα· καὶ ἐὰν θανατώσωσιν ἡμᾶς, καὶ ἀποθανούμεθα.

5. Καὶ ἀνέστησαν ἐν τῷ σκότει εἰσελθεῖν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας· καὶ μέσον ἦλθον εἰς μέσον παρεμβολῆς Συρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ἐκεῖ.

6. Καὶ Κύριος ἐποίησεν ἀκοῦσαι παρεμβολὴν Συρίας φωνὴν ἅρματος, καὶ φωνὴν ἵππου, φωνὴν δυνάμεως μεγάλης. καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· ἐπὶ νῦν ἐμισθώσατο ἐφ' ἡμᾶς βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὰς βασιλέας τῶν Χετταίων, καὶ τὰς βασιλέας Αἰγύπτου τοῦ ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς.

7. Καὶ ἀνέστησαν, καὶ ἀπέδρασαν ἐν τῷ σκότει, καὶ ἐγκατέλιπον τὰς σκηνὰς ἑαυτῶν, καὶ τοὺς ἵππους ἑαυτῶν, καὶ τοὺς ὄνους ἑαυτῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ ὡς ἔστι, καὶ ἔφυγον πρὸς τὴν ψυχὴν ἑαυτῶν.

8. Καὶ εἰσῆλθον οἱ λεπροὶ ἕτοι ἕως μέρους τῆς παρεμβολῆς, καὶ εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν μίαν, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον, καὶ ἦραν ἐκεῖθεν ἀργύριον, καὶ χρυσίον, καὶ ἱματισμόν· καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἔκρυψαν, καὶ ἐπέστρεψαν, καὶ εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν ἄλλην, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ κατέκρυψαν.

9. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· οὐχ οὕτως ἡμεῖς ποιοῦμεν. ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμέρα εὐαγγελίας ἐστὶ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν, καὶ μένομεν ἕως φωτὸς τοῦ πρωΐ, καὶ εὑρήσομεν ἀνομίαν· καὶ νῦν δεῦρο, καὶ εἰσέλθωμεν, καὶ ἀναγγείλωμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως.

10. Καὶ εἰσῆλθον, καὶ ἐβόησαν πρὸς τὴν πύλην τῆς πόλεως, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτοῖς, λέγοντες· εἰσήλθομεν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ἀνὴρ, καὶ φωνὴ ἀνθρώπου, ὅτι εἰ μὴ ἵπποι δεδεμένοι, καὶ ὄνοι δεδεμένοι, καὶ αἱ σκηναὶ αὐτῶν ὡς εἰσί.

11. Καὶ ἐβόησαν οἱ θυρωροὶ, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως ἔσω.

12. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς νυκτὸς, καὶ εἶπεν πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ· ἀναγ- ἀναγγελῶ δὴ ὑμῖν ἃ ἐποίησεν ὑμῖν Συρία· ἔγνωσαν ὅτι πεινῶμεν (καὶ) ἡμεῖς, καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐκρύβησαν ἐν τῷ ἀγρῷ, λέγοντες· ὅτε ἐξελεύσονται ἐκ τῆς πόλεως, καὶ συλλημψόμεθα αὐτοὺς ζῶντας, καὶ εἰς τὴν πόλιν εἰσελευσόμεθα, καὶ ἐξελευσόμεθα.

γελῶ γῆς

13. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ εἶπε· λαβέτωσαν πέντε ἀπὸ πάντες τῶν ἵππων τῶν ὑπολελειμμένων οἳ καλελείφθησαν ὧδε, ἰδοὺ εἰσὶ πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος Ἰσραὴλ τὸ ἐκλεῖπον, καὶ ἀποστελοῦμεν ἐκεῖ, καὶ ὀψόμεθα.

14. Καὶ

v. 5. εἰς μέσον) εἰς μέρος. v. 6. ἐποίησεν ἀκοῦσαι) transposita. ibid. Συρίας) τῆς συρίας. ib. καὶ φωνὴν δυνάμεως) καὶ φωνὴν ἵππου φωνὴν δυνάμεως. ib. ἐπὶ ἡμᾶς βασιλεὺς) ἐφ' ἡμᾶς ὁ βασιλεύς. v. 7. ἑαυτῶν) αὐτῶν, ter hoc versu. v. 8. καὶ ἔκρυψαν) abest. ibid. ἐπέστρεψαν καὶ) ἐπέστρεψαν ἐκεῖθεν καὶ. v. 10. ὄνος δεδεμένος καὶ) ὄνος καὶ. v. 11. ἀναγγελῶ) ἀναγγελῶ. ibid. (καὶ) abest. ib. ἐξῆλθον) ἐξῆλθαν. ib. ἐκ τῆς μιᾶς) ἐκ τῆς πόλεως. ib. καὶ ἐξελευσόμεθα) non habet. v. 13. πάντες ἀπὸ τῶν ἵππων) δὴ πέντε τῶν ἵππων.

Digitized by Google

πρου περιστερῶν (πεντήκοντα) πέντε ἀργυρίου.

26. Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ διαπορευόμενος ἐπὶ τοῦ τείχους· καὶ γυνὴ ἐβόησε πρὸς αὐτὸν, λέγουσα· σῶσον, κύ-
βασιλεύς ριε βασιλεῦ.

27. Καὶ εἶπε· μὴ σὲ σώσῃ Κύριος, πόθεν σώσω σε; μὴ ἀπὸ τῆς ἅλωνος, ἢ ἀπὸ τῆς ληνοῦ;

28. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς· τί ἔστι σοι; καὶ εἶπεν· ἡ γυνὴ αὕτη εἶπε πρὸς μὲ, δὸς τὸν υἱόν σου, καὶ φαγόμεθα αὐτὸν σήμερον, καὶ τὸν υἱόν μου φαγόμεθα αὔριον.

29. καὶ ἠψήσαμεν τὸν υἱόν μου, καὶ ἐφάγομεν αὐτὸν, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ· δὸς τὸν υἱόν
φάγομεν σου, καὶ φάγωμεν αὐτόν· καὶ ἔκρυψεν τὸν υἱὸν αὐτῆς·

30. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς λόγους τῆς γυναικὸς, διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς διεπορεύετο ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ εἶδεν ὁ λαὸς τὸν σάκκον ἐπὶ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ἔσωθεν.

31. Καὶ εἶπεν· τάδε ποιήσαί μοι ὁ Θεὸς, καὶ τάδε προσθείη, εἰ στήσεται ἡ κεφαλὴ Ἐλισσαιὲ υἱοῦ Σαφὰτ ἐπ' αὐτῷ σήμερον.

32. Καὶ Ἐλισσαιὲ ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐκάθηντο μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν ἄνδρα πρὸ προσώπου αὐτοῦ, πρὶν ἐλθεῖν τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν· καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους· μὴ εἴδετε ὅτι ἀπέστει- οἴδατε
λεν ὁ υἱὸς τοῦ φονευτοῦ οὗτος ἀφελεῖν τὴν κεφαλήν μου; εἴδετε ὡς ἂν ἔλθῃ ὁ ἄγγελος, ἀποκλείσατε τὴν θύραν, καὶ παραθλίψατε αὐτὸν ἐν τῇ θύρᾳ· οὐχὶ φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ κατόπισθεν αὐτοῦ;

33. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ ὁ ἄγγελος κατέβη πρὸς αὐτόν· καὶ εἶπεν, ἰδοὺ αὕτη ἡ κακία παρὰ Κυρίου· τί ὑπομενῶ τῷ Κυρίῳ ἔτι;

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ἄκουσον λόγον Κυρίου· τάδε λέγει Κύριος, ὡς ἡ ὥρα αὕτη, αὔριον μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλου ἐν ταῖς πύλαις Σαμαρείας.

2. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης, ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπανεπαύετο ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ποιήσει Κύριος καταράκτας ἐν οὐρανῷ, μὴ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ Ἐλισσαιὲ εἶπεν· ἰδοὺ σὺ ὄψῃ τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν οὐ φάγῃ.

3. Καὶ (ἰδοὺ) τέσσαρες ἄνδρες ἦσαν λεπροὶ παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλεως· καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· τί ἡμεῖς καθήμεθα ὧδε ἕως ἀποθάνωμεν;

4. Ἐαν

v. 25. (πεντήκοντα) abest. v. 26. κύριε βασιλεύς.) κύριε βασιλεῦ. v. 27. εἶπεν· μὴ σὲ σώσῃ Κύριος) εἶπεν αὐτῇ. μὴ. σὲ σώσαι κύριος. ibid. ἀπὸ τῆς ἅλωνος, ἢ ἀπὸ τῆς ληνοῦ;) ἀπὸ ἅλωνος, ἢ ἀπὸ ληνοῦ. v. 28. φαγόμεθα αὔριον.) φαγόμεθα αὐτὸν αὔριον. v. 29. φάγομεν) φάγωμεν. v. 31. υἱοῦ Σαφὰτ) abest. v. 32. μὴ οἴδατε) εἰ εἴδετε. v. 33. ὁ ἄγγελος) absque articulo. ibid. ὑπομενῶ ἔτι;) ὑπομείνω τῷ κυρίῳ ἔτι; CAP. VII. v. 2. πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ) τῷ ἐλισαιέ. ibid. ἰδοὺ ὄψῃ) ἰδὲ σὺ ὄψει. v. 3. (ἰδοὺ) abest.

Digitized by Google

οὓς ἐὰν λαλήσῃς ἐν τῷ ταμείῳ τῷ κειτῶνός σε.

13. Καὶ εἶπε· δεῦτε, ἴδετε πῦ αὐτός, καὶ ἀποστείλας λήψομαι αὐτόν. Καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες· ἰδὲ ἐν Δωθαείμ.

14. Καὶ ἀπέστειλεν ἐκεῖ ἵππον, καὶ ἅρμα, καὶ δύναμιν βαρεῖαν· καὶ ἦλθαν νυκτὸς, καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν.

15. Καὶ ὤρθρισεν λειτουργὸς Ἐλισσαιὲ ἀναστῆναι, καὶ ἐξῆλθε· καὶ ἰδοὺ δύναμις κυκλῶσα τὴν πόλιν, καὶ ἵπποι, καὶ ἅρμα· καὶ εἶπε τὸ παιδάριον πρὸς αὐτόν· ὦ κύριε, πῶς ποιήσομεν; ἵπποι

16. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ· μὴ φοβοῦ, ὅτι πλείους οἱ μεθ' ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μεθ' αὐτῶν.

17. Καὶ προσηύξατο Ἐλισσαιὲ, καὶ εἶπε· Κύριε, διάνοιξον δὴ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου, καὶ ἰδέτω. καὶ διήνοιξε Κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἴδε· καὶ ἰδοὺ τὸ ὄρος πλῆρες ἵππων, καὶ ἅρμα πυρὸς περικύκλῳ Ἐλισσαιέ.

18. Καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτόν· καὶ προσηύξατο Ἐλισσαιὲ πρὸς Κύριον, καὶ εἶπε· πάταξον δὴ τοῦτο τὸ ἔθνος ἀορασίᾳ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀορασίᾳ κατὰ τὸ ῥῆμα Ἐλισσαιέ.

19. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ἐλισσαιὲ· οὐκ ἐκ αὕτη ἡ ὁδός; καὶ ἐκ αὕτη ἡ πόλις; δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ἀπάξω ὑμᾶς πρὸς τὸν ἄνδρα ὃν ζητεῖτε· καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς εἰς Σαμάρειαν.

20. Καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθον εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ· ἄνοιξον δὴ, Κύριε, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἰδέτωσαν. καὶ διήνοιξε Κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶδαν· καὶ ἰδοὺ ἦσαν ἐν μέσῳ Σαμαρείας. εἰσῆλθεν

21. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἐλισσαιὲ, ὡς εἶδεν αὐτούς· εἰ πατάξας πατάξω, πάτερ;

22. Καὶ εἶπεν· οὐ πατάξεις, εἰ μὴ οὓς ἠχμαλώτευσας ἐν ῥομφαίᾳ σου καὶ τόξῳ σου, σὺ τύπλεις· παράθες ἄρτους καὶ ὕδωρ ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ φαγέτωσαν, καὶ πιέτωσαν, καὶ ἀπελθέτωσαν πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν.

23. Καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς παράθεσιν μεγάλην, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον· καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς, καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν· καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι μονόζωνοι Συρίας τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰσραήλ.

24. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἤθροισεν υἱὸς Ἀδὲρ βασιλεὺς Συρίας πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη, καὶ περιεκάθισε ἐπὶ Σαμάρειαν.

25. Καὶ ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐν Σαμαρείᾳ· καὶ ἰδοὺ παρεκάθηντο περὶ αὐτὴν, ἕως ἐγενήθη κεφαλὴ ὄνου πεντήκοντα ἀργυρίου, καὶ τέσσαρες κάβοι κόπρου

v. 13. πῦ αὐτὸς) πῦ ἔστι. ibid. ἀνήγγειλαν) ἀπήγγειλαν. ib. Δωθαείμ) δωθαΐμ. v. 14. ἦλθαν) ἦλθον. v. 15. λειτουργὸς) ὁ λειτουργὸς. ibid. καὶ ἵπποι) καὶ ἵπποι. ib. αὐτόν· κύριε ἢ αὐτόν· ὦ κύριε. v. 18. προσηύξατο Ἐλισσαιὲ πρὸς) Ἐλισσαιὲ abeſt. ibid. τοῦτο τὸ ἔθνος) transpoſita. v. 19. οὐκ αὕτη ἡ ὁδὸς; καὶ οὐκ αὕτη ἡ πόλις;) οὐχὶ αὕτη ἡ πόλις καὶ αὕτη ἡ ὁδός. ibid. ἀπάξω) ἄξω. ib. εἰς Σαμάρειαν.) πρὸς σαμάρειαν. v. 20. εἰσῆλθον) εἰσῆλθεν. ibid. ἄνοιξον) ἄνοιξον. v. 22. τύπλεις) σὺ τύπλεις. v. 25. περὶ αὐτὴν, ἕως ἐγενήθη) ἐν αὐτῇ ἕως οὗ ἐγενήθη. ibid. τέσσαρες κάβοι) τέταρτον τοῦ κάβου.

πρὸς αὐτὸν Ἐλισταιέ· πόθεν Γιεζεὶ; καὶ εἶπε Γιεζεὶ, ὁ πεπόρευται ὁ δοῦλός σου ἔνθα καὶ ἔνθα.

26. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐλισταιέ· οὐχὶ ἡ καρδία μου ἐπορεύθη, ὅτε ἐπέστρεψεν ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἅρματος εἰς συναντησίν σου; καὶ νῦν ἔλαβες τὸ ἀργύριον, καὶ νῦν ἔλαβες (καὶ) τὰ ἱμάτια, ἐλεῶνα καὶ ἐλαιῶνας, καὶ * ἀμπελῶνας, [καὶ πρόβατα, καὶ βόας, καὶ παῖδας, καὶ παιδίσκας. * ἀμπελῶνα

27. Καὶ ἡ λέπρα Ναιμὰν κολληθήσεται ἐν σοὶ, καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ προσώπου αὐτοῦ λελεπρωμένος ὡσεὶ χιών.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΚΑΙ εἶπον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν πρὸς Ἐλισταιέ· ἰδοὺ δὴ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν ἐνώπιόν σου, στενὸς ἀφ' ἡμῶν.

2. Πορευθῶμεν δὴ ἕως τοῦ Ἰορδάνου, καὶ λάβωμεν ἐκεῖθεν ἀνὴρ δοκὸν μίαν, καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ἐκεῖ τοῦ οἰκεῖν ἐκεῖ. καὶ εἶπε· δεῦτε.

3. Καὶ εἶπεν ὁ εἷς ἐπιεικῶς· δεῦρο μετὰ τῶν δούλων σου. Ὁ δὲ εἶπεν· ἐγὼ πορεύσομαι.

4. Καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθον εἰς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἔτεμνον τὰ ξύλα.

5. Καὶ ἰδοὺ ὁ εἷς καταβαλὼν τὴν δοκὸν, καὶ τὸ σιδήριον ἐξέπεσεν εἰς τὸ ὕδωρ· καὶ ἐβόησεν, καὶ εἶπεν· ὦ κύριε, καὶ αὐτὸ κεκρυμμένον.

6. Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ· ποῦ ἔπεσε; Καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τὸν τόπον· καὶ ἀπέκνιζε ξύλον, καὶ ἔῤῥιψεν ἐκεῖ· καὶ ἐπεπόλασε τὸ σιδήριον.

7. Καὶ εἶπεν· ὕψωσον σεαυτῷ· καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν αὐτό.

8. Καὶ βασιλεὺς Συρίας ἦν πολεμῶν ἐν Ἰσραήλ. Καὶ ἐβουλεύσατο πρὸς τοὺς Ἰερουσαλὴμ παῖδας αὐτοῦ, λέγων· εἰς τὸν τόπον τόνδε τινὰ ἐλμωνὶ παρεμβαλῶ.

9. Καὶ ἀπέστειλεν Ἐλισταιὲ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραήλ, λέγων· Φύλαξαι μὴ παρελθεῖν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅτι Συρία ἐκεῖ κέκρυπται.

10. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ Ἐλισταιὲ, καὶ διεστείλατο αὐτῷ, καὶ ἐφυλάξατο ἐκεῖθεν ὃ μίαν ἢ δύο.

11. Καὶ ἐξεκινήθη ἡ ψυχὴ βασιλέως Συρίας περὶ τοῦ λόγου τούτου· καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· οὐκ ἀναγγελεῖτέ μοι τίς προδίδωσί με βασιλεῖ Ἰσραήλ;

12. Καὶ εἶπεν εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ· οὐχὶ, κύριέ μου βασιλεῦ· ὅτι Ἐλισταιὲ ὁ προφήτης ὁ ἐν Ἰσραὴλ ἀναγγελεῖ τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἀναγγελεῖ

v. 26. ἐπορεύθη, ὅτε) ἐπορεύθη μετὰ σοῦ ὅτε. ibid. εἰς συναντησίν σου) εἰς συναντήν σοι. ib. (καὶ) abeſt. ib. Ἐλεῶνα, καὶ ἀμπελῶνας) ἐλεῶνας, καὶ ἀμπελῶνας. v. 27. ἐκ τοῦ προσώπου) ἀπὸ προσώπου. CAP. VI. v. 1. οἱ υἱοὶ) υἱοὶ. v. 2. ἀνὴρ δοκὸν) ἀνὴρ εἷς δοκὸν. v. 3. Ὁ δὲ εἶπεν) καὶ εἶπεν. v. 5. καταβαλὼν) καταβάλλων. ibid. καὶ εἶπεν) non habet. v. 6. ἀπέκνιζε) ἀπέκοπτε. ibid. σίδηρον.) σιδήριον. v. 7. εἶπεν) εἶρηκεν. ibid. χεῖρα αὐτοῦ) αὐτοῦ abeſt. v. 8. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς. ibid. Ἰερουσαλὴμ) Ἰσραὴλ. v. 9. Συρία ἐκεῖ) transpolita. v. 10. καὶ διεστείλατο αὐτῷ) non habet. ibid. ὃ δύο) ἢ δύο. v. 12. Ἐλισταιὲ προφήτης ὁ Ἰσραὴλ ἀναγγελεῖ) Ἐλισταιὲ ὁ προφήτης ὁ ἐν Ἰσραὴλ ἀναγγέλλει.

Digitized by Google

αὐτοῦ ὡς σὰρξ παιδαρίου μικροῦ, καὶ ἐκαθαρίσθη.

15. Καὶ ἐπέστρεψε πρὸς Ἐλισσαιὲ αὐτὸς, καὶ πᾶσα ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ἦλθε, καὶ ἔστη εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ δὴ ἔγνωκα ὅτι οὐκ ἔστι Θεὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐν τῷ Ἰσραήλ· καὶ νῦν λάβε τὴν εὐλογίαν παρὰ τοῦ δούλου σου.

16. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ζῇ Κύριος ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ λήψομαι. καὶ παρεβιάσατο αὐτὸν λαβεῖν, καὶ ἠπείθησε.

17. Καὶ εἶπε Ναιμάν· καὶ εἰ μὴ, δοθήτω δὴ τῷ δούλῳ σου γόμος ζεύγους ἡμιόνων ἀπὸ τῆς γῆς· ὅτι οὐ ποιήσει ἔτι ὁ δοῦλός σου ὁλοκαύτωμα καὶ θυσίαν θεοῖς ἑτέροις ἀλλ' ἢ τῷ Κυρίῳ τῷ ῥήματι τούτῳ.

γόμος

18. Καὶ ἱλάσεται Κύριος τῷ δούλῳ σου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν κύριόν μου εἰς οἶκον Ῥεμμὰν προσκυνῆσαι ἐκεῖ· καὶ αὐτὸς ἐπαναπαύσεται ἐπὶ τῆς χειρός μου, καὶ προσκυνήσω ἐν οἴκῳ Ῥεμμὰν ἐν τῷ προσκυνεῖν αὐτὸν ἐν οἴκῳ Ῥεμμὰν, καὶ ἱλασθήσεται δὴ Κύριος τῷ δούλῳ σου ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.

Ῥεμμὰθ
αὐτὸν

19. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ πρὸς Ναιμάν· δεῦρο εἰς εἰρήνην· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς Χειβραθὰ τῆς γῆς (Ἰσραήλ).

ἀπὸ

20. Καὶ εἶπε Γιεζεὶ τὸ παιδάριον Ἐλισσαιέ· ἰδοὺ ἐφείσατο ὁ κύριός μου τοῦ Ναιμὰν τοῦ Σύρου τούτου, τοῦ μὴ λαβεῖν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ὧν ἐνήνοχε· ζῇ Κύριος, ὅτι εἰ μὴ δραμοῦμαι ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ λήψομαι παρ' αὐτοῦ τι.

21. Καὶ ἐδίωξε Γιεζεὶ ὀπίσω τοῦ Ναιμάν. καὶ εἶδεν αὐτὸν Ναιμὰν τρέχοντα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἅρματος, καὶ εἶπεν· εἰρήνη;

αὐτῷ

22. Καὶ εἶπεν· εἰρήνη· ὁ κύριός μου ἀπέστειλέ με, λέγων· ἰδοὺ νῦν τοῦτο ἦλθον πρός με δύο παιδάρια ἐξ ὄρους Ἐφραΐμ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν· δὸς δὴ αὐτοῖς τάλαντον ἀργυρίου, καὶ δύο ἀλλασσομένας στολάς.

πρός σε

23. Καὶ εἶπε Ναιμάν· οὔκουν λάβε διτάλαντον ἀργυρίου. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν, καὶ ἔδησε διτάλαντον ἀργυρίου ἐν δυσὶ θυλάκοις, καὶ δύο ἀλλασσομένας στολὰς, καὶ ἔδωκεν ἐπὶ δύο παιδάρια αὐτοῦ, καὶ ἦραν ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

ἐβιάσαντο

24. Καὶ ἦλθεν εἰς τὸ σκοτεινὸν, καὶ ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ παρέθετο ἐν οἴκῳ, καὶ ἐξαπέστειλε τοὺς ἄνδρας, καὶ ἐπορεύθησαν.

ἦλθαν

25. Καὶ αὐτὸς εἰσῆλθε, καὶ παρειστήκει πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ. Καὶ εἶπε πρὸς

v. 15. εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, ἰδοὺ δὴ ἔγνωκα) ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἔγνωκα. ibid. τοῦ δούλου) παρὰ τοῦ δούλου. v. 16. λαβεῖν) αὐτὸν λαβεῖν. v. 17. γόμος ζεύγους ἡμιόνων ἀπὸ τῆς γῆς·) γόμος ζεῦγος ἡμιόνων, καὶ σύ μοι δώσεις ἐκ τῆς γῆς τῆς πυῤῥᾶς, ultimum tamen comma videtur a *Cod. Vatic.* prorsus abesse. ibid. θυσίαν) θυσίασμα. v. 18. Ῥεμμὰν προσκυνῆσαι. καὶ αὐτὸν) ῥεμμὰν προσκυνῆσαι ἐκεῖ. καὶ αὐτὸς. ibid. Ῥεμμὰν, καὶ ἱλασθήσεται) ῥεμμὰν ἐν τῷ προσκυνεῖν αὐτὸν ἐν οἴκῳ ῥεμμὰν, καὶ ἱλάσεται. v. 19. ἀπὸ τῆς γῆς Ἰσραήλ.) εἰς δεβραθὰ τῆς γῆς. v. 20. Γιεζεὶ) γιεζί, passim. ibid. ὧν ἐνήνοχε.) ἃ ἐνήνοχε. ib. παρ' αὐτοῦ τι.) ἀπ' αὐτοῦ τι. v. 21. εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ἅρμ.) ἀπὸ τοῦ ἅρματος εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ. v. 22. Καὶ εἶπεν· εἰρήνη·) non habet. ibid. ἀπέστειλε πρός σε) ἀπέστειλέ με. ib. νῦν τοῦτο ἦλθον) ἰδοὺ νῦν ἦλθον. v. 23. εἶπε Ναιμάν· οὔκουν λάβε) εἶπε. λάβε. ibid. καὶ ἐβιάσαντο αὐτὸν, καὶ ἔδησε διτάλαντον ἀργυρίου) καὶ ἔλαβε δύο τάλαντα ἀργυρίου. v. 24. ἦλθαν) ἦλθεν. ibid. καὶ ἐπορεύθησαν.) non habet.

Digitized by Google

3. Ἡ δὲ εἶπε τῇ κυρίᾳ αὐτῆς· ὄφελον ὁ κύριός μου ἐνώπιον τοῦ προφήτου τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐν Σαμαρείᾳ· τότε ἀποσυνάξει αὐτὸν ἀπὸ τῆς λέπρας αὐτοῦ.

4. Καὶ εἰσῆλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ ἑαυτῆς, καὶ εἶπεν· οὕτως καὶ οὕτως ἐλάλησεν ἡ νεᾶνις ἡ ἐκ γῆς Ἰσραήλ.

5. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Συρίας πρὸς Ναιμάν· δεῦρο, εἴσελθε, καὶ ἐξαποστελῶ βιβλίον πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δέκα τάλαντα ἀργυρίου, καὶ ἑξακισχιλίους χρυσοῦς, καὶ δέκα ἀλλαξομένας στολάς.

6. Καὶ ἤνεγκε τὸ βιβλίον πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραήλ, λέγων· καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς σέ, ἰδοὺ ἀπέστειλα πρὸς σὲ Ναιμὰν τὸν δοῦλόν μου, καὶ ἀποσυνάξεις αὐτὸν ἐκ τῆς λέπρας αὐτοῦ.

7. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέγνω ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὸ βιβλίον, διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ, καὶ εἶπεν· ὁ Θεὸς ἐγὼ τοῦ θανατῶσαι, καὶ ζωοποιῆσαι, ὅτι οὗτος ἀποστέλλει πρὸς μὲ ἀποσυνάξαι ἄνθρωπον ἐκ τῆς λέπρας αὐτοῦ; ὅτι πλὴν γνῶτε δὴ καὶ ἴδετε, ὅτι προφασίζεται οὗτος μοι.

8. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἐλισσαιὲ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὅτι διέῤῥηξεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων· ἵνατί διέῤῥηξας τὰ ἱμάτιά σου; ἐλθέτω δὴ πρὸς μὲ Ναιμὰν, καὶ γνώτω ὅτι ἐστὶ προφήτης ἐν Ἰσραήλ.

9. Καὶ ἦλθε Ναιμὰν ἐν ἵππῳ καὶ ἅρματι, καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου Ἐλισσαιέ.

10. Καὶ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν Ἐλισσαιὲ ἄγγελον, λέγων· πορευθεὶς λοῦσαι ἑπτάκις ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, καὶ ἐπιστρέψει ἡ σάρξ σου σοὶ, καὶ καθαρίσθητι.

11. Καὶ ἐθυμώθη Ναιμὰν, καὶ ἀπῆλθε, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἔπον, πρὸς μὲ πάντως ἐξελεύσεται, καὶ στήσεται, καὶ ἐπικαλέσεται ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ συνάξει τὸ λεπρόν·

12. οὐχὶ ἀγαθοὶ Ναεβανὰ καὶ Φαρφὰρ, ποταμοὶ Δαμασκοῦ, ὑπὲρ πάντα τὰ ὕδατα Ἰσραήλ; οὐ πορευθεὶς λέσομαι ἐν αὐτοῖς, καὶ καθαρισθήσομαι; καὶ ἐξέκλινε καὶ ἀπῆλθεν ἐν θυμῷ. Φαρφαρ πορεύσομαι

13. Καὶ ἤγγισαν οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτόν· πάτερ, μέγαν λόγον ἐλάλησεν ὁ προφήτης πρός σε, οὐχὶ ποιήσεις; καὶ ὅτι εἶπε πρὸς σὲ, λοῦσαι καὶ καθαρίσθητι.

14. Καὶ κατέβη Ναιμὰν, καὶ ἐβαπτίσατο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἑπτάκις κατὰ τὸ ῥῆμα Ἐλισσαιέ. Καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σάρξ αὐτοῦ

v. 6. ἐκ τῆς λέπρας) ἀπὸ τῆς λέπρας. v. 7. ὁ βασιλεὺς) βασιλεὺς. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. ἐκ τῆς λέπρας) ἀπὸ τῆς λέπρας. ib. ὅτις με) οὗτός μοι. v. 8. ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ) abeſt. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 9. ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου Ἐλισσαιέ.) ἐπὶ θύρας οἴκου Ἐλισσαιέ. v. 10. πρὸς αὐτὸν Ἐλισσαιὲ ἄγγελον) Ἐλισσαιὲ ἄγγελον πρὸς αὐτόν. ibid. καθαρίσθητι) καθαρισθήσῃ. v. 11. ἔπον· πρὸς μὲ) ἔπεσι. ἰδοὺ ἔπον, πρὸς μέ. ibid. Κυρίου αὐτοῦ) θεοῦ αὐτοῦ. ib. συνάξει) ἀποσυνάξει. v. 12. ἀγαθοὶ Ναεβανὰ καὶ Φαρφαρὰ) ἀγαθοὶ ἄβανὰ καὶ Φαρφάρ. ibid. ἐὰ πορ. πορεύσομαι) ἐχὶ πορευθεὶς λέσομαι. v. 13. πάτερ) abeſt. ibid. ὅτι ἔπε) καὶ ὅτι ἔπε.

συνεκάλυψεν συνέκαμψεν ἐπὶ τὸ παιδάριον ἕως ἑπτάκις· καὶ ἤνοιξε τὸ παιδάριον τὰς ὀφθαλμοὺς ἑαυτοῦ.

Σωμανίτην 36. Καὶ ἐβόησεν Ἐλισσαιὲ πρὸς Γιεζεὶ, καὶ εἶπε· κάλεσον τὴν Σωμανίτιν ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ. λάβε τὸν υἱόν σε.

37. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθε.

38. Καὶ Ἐλισσαιὲ ἐπέστρεψεν εἰς Γάλγαλα. καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ γῇ, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν ἐκάθηντο ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ· ἐπίστησον τὸν λέβητα τὸν μέγαν, καὶ ἕψε ἕψημα τοῖς υἱοῖς τῶν προφητῶν.

39. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν συλλέξαι ἀριώθ· καὶ εὗρεν ἄμπελον ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ συνέλεξεν ἀπ' αὐτῆς τολύπην ἀγρίων πλήρες τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ἐνέβαλεν εἰς τὸν λέβητα τοῦ ἑψήματος, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν.

40. Καὶ ἐνέχεαν τοῖς ἀνδράσι φαγεῖν· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἑψήματος, καὶ ἰδοὺ ἀνεβόησαν, καὶ εἶπαν· θάνατος ἐν τῷ λέβητι, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ. καὶ οὐκ ἠδύναντο φαγεῖν.

Δαίβε 41. Καὶ εἶπε· λάβετε ἄλευρον, καὶ ἐμβάλετε εἰς τὸν λέβητα. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον· ἔγχει τῷ λαῷ, καὶ ἐσθιέτωσαν. καὶ οὐκ ἐγενήθη ἐκεῖ ῥῆμα πονηρὸν ἐν τῷ λέβητι.

Βαθσαλισά 42. Καὶ ἀνὴρ διῆλθεν ἐκ Βαελσαλισά, καὶ ἤνεγκε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ ἄρτους πρωτογενημάτων, εἴκοσιν ἄρτους κριθίνους, καὶ παλάθας Βακελλὲθ, καὶ εἶπε· δότε τῷ λαῷ, καὶ ἐσθιέτωσαν.

τίνι. ταῦτα δότε 43. Καὶ εἶπεν ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ· τί δῶ τοῦτο ἐνώπιον ἑκατὸν ἀνδρῶν; καὶ εἶπε· δὸς τῷ λαῷ, καὶ ἐσθιέτωσαν, ὅτι τάδε λέγει Κύριος· φάγονται, καὶ καταλείψουσι.

44. Καὶ ἔδωκεν εἰς πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἔφαγον, καὶ κατέλειπον κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ἔθηκε Συρίας ΚΑΙ Ναιμὰν ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως τῆς Συρίας ἦν ἀνὴρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ τεθαυμασμένος προσώπου, ὅτι ἐν αὐτῷ ἔδωκε Κύριος σωτηρίαν τῇ Συρίᾳ. καὶ ὁ ἀνὴρ ἦν δυνατὸς ἰσχύϊ, λελεπρωμένος.

ἐξῆλθεν 2. Καὶ Συρία ἐξῆλθεν μονόζωνοι, καὶ ἐξῆλθεν ᾐχμαλώτευσαν ἐκ γῆς Ἰσραὴλ νεανίδα μικρὰν, καὶ ἦν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς Ναιμάν.

v. 35. συνεκάλυψεν) συνέκαμψεν. ibid. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. v. 36. Σωμανίτην) σωμανίτιν. ibid. ἐκάλεσεν αὐτὴν) αὐτὴν deeſt. v. 37. ἐπέπεσεν) ἔπεσεν. v. 38. οἱ υἱοὶ) υἱοὶ. ibid. ἕψημα) ἕψωμα. v. 39. τολύπην) addit ἀγρίων. ibid. ἦλθεν) abeſt. ib. ἑψήματος) ἑψώματος, paſſim. v. 40. ἐνέχεαν) ἐνέχευ. v. 41. λάβε ἄλευρον) λάβετε ἄλευρον. ibid. ἐμβάλετε) ἐμβαλέτε. ib. ἐκεῖ ῥῆμα) ἐκεῖ ἔτι ῥῆμα. v. 42. Βαθσαλισά) βαιθαρισά. ibid. Θεοῦ ἄρτους πρωτογενημάτων) θεῦ ἄρτους πρωτογενημάτων. ib. Βακελλὲθ) abeſt. v. 43. τί δῶ τοῦτο) τί δῶ τούτῳ. ibid. δότε) δός. v. 44. Καὶ ἔδωκεν εἰς πρόσωπον αὐτῶν·) non habet. ibid. κατέλειπον) κατέλιπον. CAP. V. v. 1. τῇ Συρίᾳ) absque articulo. ibid. ἔδωκε) ἔδωκε. ib. Συρίας) συρίᾳ. v. 2. ἐξῆλθεν) ἐξῆλθε.

23. Καὶ εἶπε· τί ὅτι σὺ πορεύῃ πρὸς αὐτὸν σήμερον; ἡ νεομηνία, οὐδὲ σάββατον. ἡ δὲ εἶπεν· εἰρήνη.

24. Καὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον, καὶ εἶπε πρὸς τὸ παιδάριον ἑαυτῆς· ἄγε, πορεύου, μὴ ἐπίσχῃς μοι τοῦ ἐπιβῆναι, ὅτι ἐὰν εἴπω σοι.

25. Δεῦρο, καὶ πορεύσῃ, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ εἰς ὄρος τὸ Καρμήλιον. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἐλισσαιὲ ἐρχομένην αὐτὴν, καὶ εἶπε πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ· ἰδοὺ ἡ Σωμανῖτις ἐκείνη. Σωμανῖτις

26. Νῦν δραμοῦμαι εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς, καὶ ἐρεῖς· ἡ εἰρήνη σοι; ἡ εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; ἡ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ; ἡ δὲ εἶπεν· εἰρήνη.

27. Καὶ ἦλθε πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐπελάβετο τῶν ποδῶν αὐτοῦ. καὶ ἤγγισεν Γιεζεὶ ἀπώσασθαι αὐτήν. καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ἄφες αὐτήν· ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτῆς κατώδυνος αὐτῇ, καὶ Κύριος ἀπέκρυψεν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἀνήγγειλέ μοι.

28. Ἡ δὲ εἶπε· μὴ ᾐτησάμην υἱὸν παρὰ τοῦ κυρίου μου; ὅτι οὐκ εἶπα· ἢ πλανήσεις μετ' ἐμοῦ;

29. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ τῷ Γιεζεί· ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ λάβε τὴν βακτηρίαν μου ἐν τῇ χειρί σου, καὶ δεῦρο, ὅτι ἐὰν εὕρῃς ἄνδρα οὐκ εὐλογήσεις αὐτὸν, καὶ ἐὰν εὐλογήσῃ σε ἀνὴρ, οὐκ ἀποκριθήσῃ αὐτῷ· καὶ ἐπιθήσεις τὴν βακτηρίαν μου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου.

30. Καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ τοῦ παιδαρίου· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἀνέστη Ἐλισσαιὲ, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῆς.

31. Καὶ Γιεζεὶ διῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκε τὴν βακτηρίαν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ, καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. καὶ ἐπέστρεψεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ, λέγων· οὐκ ἠγέρθη τὸ παιδάριον.

32. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλισσαιὲ εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἰδοὺ τὸ παιδάριον τεθνηκὸς κεκοιμημένον ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ.

33. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλισσαιὲ εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν κατὰ τῶν δύο αὐτῶν· καὶ προσηύξατο πρὸς Κύριον,

34. καὶ ἀνέβη, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὸ παιδάριον, καὶ ἔθηκε τὸ στόμα ἑαυτοῦ ἐπὶ τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς χεῖρας ἑαυτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ διέκαμψεν ἐπ' αὐτὸν, καὶ διεθερμάνθη ἡ σὰρξ τοῦ παιδαρίου.

35. Καὶ ἐπέστρεψε, καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν· καὶ ἀνέβη, καὶ συνε-

v. 24. παιδάριον ἑαυτῆς) παιδάριον αὐτῆς. v. 25. τὸ καρμήλιον.) adjicit καὶ ἐπορεύθη καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ὄρος. ibid. ἰδοὺ ἡ Σωμανῖτις) ἰδοὺ δὴ ἡ σωμανῖτις. v. 26. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν. ibid. εἰρήνη σοι; εἰρήνη τῷ ἀνδρί σε; εἰρήνη) ἡ εἰρήνη σοι; ἡ εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; ἡ εἰρήνη. v. 27. πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ) πρὸς Ἐλισσαιέ. v. 28. ὅτι εἶπα) ὅτι ἐκ ἔπα. v. 29. ἐν τῇ χειρί) addit σε. v. 31. ἐπέθηκε) ἀπέθηκε. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν. v. 32. κεκοιμημένον) κεκοιμαμένον. v. 33. δύο αὐτῶν) δύο ἑαυτῶν. v. 34. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis.

Digitized by Google

8. Καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ διέβη Ἐ-
Σωμμὰμ λισσαιὲ εἰς Σωνὰμ, καὶ ἐκεῖ γυνὴ μεγάλη, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον. καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ τῦ εἰσπορεύεθαι αὐτὸν, ἐξέκλινε τῦ φαγεῖν.

9. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς· ἰδὺ δὴ ἔγνωκα ὅτι ἄνθρωπος τῦ Θεῦ ἅγιος ἔτος διαπορεύεται ἐφ' ἡμᾶς διαπαντός.

10. Ποιήσωμεν δὴ αὐτῷ ὑπερῷον, τόπον μικρὸν, καὶ θῶμεν αὐτῷ ἐκεῖ κλίνην, καὶ τράπεζαν, καὶ δίφρον, καὶ λυχνίαν· καὶ ἔσαι ἐν τῷ εἰσπορεύεθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐκκλινεῖ ἐκεῖ.

11. Καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ, καὶ ἐξέκλινεν εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ.

12. Καὶ εἶπε πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον αὐτῦ· κάλεσόν μοι τὴν Σωμμίτιν
Σωμανίτην ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν, καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτῦ.

13. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἶπον δὴ πρὸς αὐτήν· ἰδὺ ἐξέστησας ἡμῖν πᾶσαν τὴν
ἡμᾶς ἔκστασιν ταύτην, τί δεῖ ποιῆσαί σοι; εἰ ἔστι λόγος σοι πρὸς τὸν βασιλέα, ἢ πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως; ἡ δὲ εἶπεν· ἐν μέσῳ τῦ λαῦ μου εἰμὶ ἐγὼ οἰκῶ.

14. Καὶ εἶπε· τί δεῖ ποιῆσαι αὐτῇ; καὶ εἶπε Γιεζεὶ τὸ παιδάριον αὐτῦ· καὶ μάλα υἱὸς οὐκ ἔστιν αὐτῇ, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς (ἐκ ἐστὶν) πρεσβύτης.

15. Καὶ εἶπε· κάλεσον αὐτήν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτήν· καὶ ἔστη παρὰ τὴν θύραν.

16. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ πρὸς αὐτήν· εἰς τὸν καιρὸν τῦτον, ὡς ἡ ὥρα, ζῶσα σὺ, περιειληφυῖα υἱόν. ἡ δὲ εἶπε· μὴ, κύριε, ἄνθρωπε τῦ Θεῦ, μὴ διαψεύσῃ τὴν δέλην σου.

17. Καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ ἔτεκεν υἱὸν εἰς τὸν καιρὸν τῦτον, ὡς ἡ ὥρα, ζῶσα, ὡς ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν Ἐλισσαιέ.

18. Καὶ ἠδρύνθη τὸ παιδάριον· καὶ ἐγένετο, ἡνίκα ἐξῆλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῦ, πρὸς τὺς θερίζοντας,

19. καὶ εἶπε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ· τὴν κεφαλήν μου, τὴν κεφαλήν μου. καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ· ἆρον αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ.

20. Καὶ ἦρεν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτῦ, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς ἕως μεσημβρίας, καὶ ἀπέθανε.

21. Καὶ ἤνεγκεν αὐτὸν, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην τῦ ἀνθρώπε τῦ Θεοῦ· καὶ ἀπέκλεισε κατ' αὐτῦ, καὶ ἐξῆλθε,

22. καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ εἶπεν· ἀπόστειλον δή μοι ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ μίαν τῶν ὄνων, καὶ δραμοῦμαι ἕως τῦ ἀνθρώπου τῦ Θεοῦ, καὶ ἐπιστρέψω.

23. Καὶ

v. 8. Σωμμὰμ) σωμμὶν. ibid. τῦ φαγεῖν) τῦ ἐκεῖ φαγεῖν. v. 9. ἔγνωκα) ἔγνων. ibid. ἐφ' ἡμᾶς.) adjicit διαπαντός. v. 12. Γιεζεὶ) γιεζὶ, passim. ibid. Σωμμίτην) σωμμίτου. v. 13. ἐξέστησας ἡμῖν) ἐξέστησας ἡμῶν. ibid. λαῦ μου εἰμὶ ἐγὼ) λαῦ ἐγὼ εἰμι. v. 14. Καὶ εἶπε· τί) καὶ εἶπε πρὸς γιεζὶ. τί. ibid. (ἐκ ἐστὶν) non habet. v. 15. Καὶ εἶπε· κάλεσον αὐτήν.) abest. v. 16. ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ) abest. v. 20. καὶ ἐκοιμήθη) καὶ ἦρεν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη. v. 21. ἤνεγκεν) ἀνήνεγκεν.

ἐπάταξαν ἀνὴρ τὸν πλησίον αὐτοῦ. καὶ νῦν ἐπὶ τὰ σκῦλα, Μωάβ.

24. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰσραήλ. καὶ Ἰσραὴλ ἀνέστησαν, καὶ ἐπάταξαν τὴν Μωάβ· καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. Καὶ εἰσῆλθον εἰσπορευόμενοι, καὶ τύπλοντες τὴν Μωάβ,

25. καὶ τὰς πόλεις καθεῖλον· καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν, ἔβαλεν ἀνὴρ τὸν λίθον, καὶ ἐνέπλησαν αὐτήν· καὶ πᾶσαν πηγὴν ὕδατος ἐνέφραξαν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν κατέβαλον, ἕως τοῦ καταλείπειν τοὺς λίθους τοῦ τοίχου καθημένους· καὶ ἐκύκλωσαν οἱ σφενδονῆται, καὶ * ἐπάταξαν αὐτήν.

καθημένους * ἐπάταξεν

26. Καὶ ἴδεν ὁ βασιλεὺς Μωάβ ὅτι ἐκραταίωσεν ὑπὲρ αὐτὸν ὁ πόλεμος, καὶ ἔλαβε μεθ' αὐτοῦ ἑπτακοσίους ἄνδρας ἐσπασμένους ῥομφαίαν, διακόψαι πρὸς βασιλέα Ἐδώμ· καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.

27. Καὶ ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρωτότοκον, ὃς ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ τείχους· καὶ ἐγένετο μετάμελος μέγας ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀπῆραν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ γυνὴ μία ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν ἔβοα πρὸς Ἐλισσαιέ, λέγουσα· ὁ ἄνήρ μου ἀπέθανε, καὶ σὺ ἔγνως, ὅτι δοῦλός σου ἦν φοβούμενος τὸν Κύριον· καὶ ὁ δανειστὴς (μου) ἦλθε λαβεῖν τοὺς δύο υἱούς μου αὐτῷ εἰς δούλους.

2. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ πρὸς αὐτήν· τί ποιήσω σοι; ἀνάγγειλόν μοι τί ἔστι σοι ἐν τῷ οἴκῳ; ἡ δὲ εἶπεν· οὐκ ἔστι τῇ δούλῃ σου οὐδὲν ἐν τῷ οἴκῳ, ἀλλ' ἢ ὃ ἀλείψομαι ἔλαιον.

3. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· δεῦρο, αἴτησον σεαυτῇ σκεύη ἔξωθεν παρὰ πάντων τῶν γειτόνων σου, σκεύη κενά· μὴ ὀλιγώσῃς.

4. Καὶ εἰσελεύσῃ, καὶ ἀποκλείσεις τὴν θύραν κατὰ σοῦ, καὶ κατὰ τῶν υἱῶν σου, καὶ ἀποχεεῖς εἰς πάντα τὰ σκεύη ταῦτα, καὶ τὸ πληρωθὲν ἀφεῖς.

5. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν καθ' αὐτῆς, καὶ κατὰ τῶν υἱῶν ἑαυτῆς· αὐτοὶ προσήγγιζον πρὸς αὐτήν, καὶ αὐτὴ ἐπέχεεν ἕως ἐπλήθησαν τὰ σκεύη.

6. Καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτῆς· ἐγγίσατε ἔτι πρός με σκεῦος. καὶ εἶπον αὐτῇ· οὐκ ἔστιν ἔτι σκεῦος. καὶ ἔστη τὸ ἔλαιον.

7. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπήγγειλε τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ. καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· δεῦρο, καὶ ἀπόδου τὸ ἔλαιον, καὶ ἀποτίσεις τοὺς τόκους σου, καὶ σὺ καὶ υἱοί σου ζήσεσθε ἐν τῷ ὑπολοίπῳ ἐλαίῳ. Κυρίῳ

8. Καὶ

v. 23. ἐπάταξαν) ἐπάταξεν. v. 25. πηγὴν ὕδατος) πηγὴν. ibid. καταλείπειν) καταλιπεῖν. ib. καθημένους) καθημένους. ib. σφενδονῆται καὶ ἐπάταξεν) σφενδονῆται καὶ ἐπάταξαν. v. 26. μεθ' αὐτοῦ) μετ' ἐαυτοῦ. v. 27. ὃς ἐβασίλευσεν) ὃν ἐβασίλευσαν. ibid. ὑπέστρεψαν) ὑπέστρεψε. CAP. IV. v. 1. πρὸς Ἐλισσαιέ) πρὸς τὸν Ἐλισσαιέ. ibid. ὁ ἀνήρ μου) ἀνήρ μου. ib. δοῦλός σου ἦν) δοῦλός σου ἦν. ib. (μου) abeſt. ib. αὐτῷ εἰς) ἑαυτῷ εἰς. v. 2. πρὸς αὐτήν·) abeſt. ibid. ποιήσω) addit σοι. ib. ἀλλ' ἢ ὃ) ὅτι ἀλλ' ἢ ὃ. v. 3. αἴτησον) αἴτησαι. ibid. παρὰ τῶν γειτόνων σε) παρὰ πάντων τῶν γειτόνων. v. 4. πάντα τὰ σκεύη) εἰς τὰ σκεύη. v. 5. ἀπ' αὐτοῦ) παρ' αὐτοῦ. ibid. καθ' αὐτῆς) καθ' ἑαυτῆς. ib. υἱῶν ἑαυτῆς) υἱῶν αὐτῆς. v. 6. μοι σκεῦος) μοι τὸ σκεῦος. v. 7. ἀνέστη) ἔλθε. ibid. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) τῷ ἀνθρώπῳ τῷ θεῷ. ib. σὺ καὶ υἱοί] σὺ καὶ οἱ υἱοί. ib. ὑπολοίπῳ) ἐπιλοίπῳ.

Digitized by Google

ὅτι κέκληκε Κύριος τὰς τρεῖς βασιλεῖς παρερχομένας δοῦναι αὐτοὺς ἐν χειρὶ Μωάβ.

κατεχομένους

11. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ· εἰ οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ Κυρίου, καὶ ἐπιζητήσωμεν τὸν Κύριον παρ' αὐτοῦ; καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν· ὧδε Ἐλισσαιὲ υἱὸς Σαφὰτ, ὃς ἐπέχεεν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας Ἠλιού.

12. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ· ἔστιν σὺν αὐτῷ ῥῆμα Κυρίου. καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ βασιλεὺς Ἐδώμ.

13. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ· τί ἐμοὶ καὶ σοί; δεῦρο πρὸς τοὺς προφήτας τοῦ πατρός σου, καὶ πρὸς τοὺς προφήτας τῆς μητρός σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ· μὴ, ὅτι κέκληκε Κύριος τοὺς τρεῖς βασιλεῖς παρερχομένους τοῦ δοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖρας Μωάβ.

14. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ζῇ Κύριος τῶν δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα ἐγὼ λαμβάνω, εἰ ἐπέβλεψα πρὸς σὲ, καὶ ἴδον σε.

15. Καὶ νῦν (ἴδε) λάβετέ μοι ψάλλοντα. Καὶ ἐγένετο ὡς ἔψαλλεν ὁ ψάλλων, καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν χεὶρ Κυρίου,

16. καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ποιήσατε τὸν χειμάῤῥουν τοῦτον βοθύνους βοθύνους.

17. Ὅτι τάδε λέγει Κύριος· οὐκ ὄψεσθε πνεῦμα, καὶ οὐκ ὄψεσθε ὑετόν· καὶ ὁ χειμάῤῥους ἔτος πληθήσεται ὕδατος, καὶ πίεσθε ὑμεῖς, καὶ αἱ κλῆσεις ὑμῶν, καὶ τὰ κλήνη ὑμῶν.

18. Καὶ κούφη αὐτὴ ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου· καὶ παραδώσω τὴν Μωάβ ἐν χειρὶ ὑμῶν·

19. καὶ πατάξετε πᾶσαν τὴν πόλιν ὀχυρὰν, καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτὴν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν καταβαλεῖτε, καὶ πάσας πηγὰς ὕδατος ἐμφράξετε, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν ἀχρειώσετε ἐν λίθοις.

παταάξατε

ἀχρειώσατε

20. Καὶ ἐγένετο πρωὶ ἀναβαινέσης τῆς θυσίας, καὶ ἰδοὺ ὕδατα ἤρχοντο ἐξ ὁδοῦ Ἐδώμ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ ὕδατος.

21. Καὶ πᾶσα Μωὰβ ἤκουσαν ὅτι ἀνέβησαν οἱ βασιλεῖς πολεμεῖν αὐτούς. Καὶ ἀνεβόησαν ἐκ παντὸς περιεζωσμένοι ζώνην, καὶ ἐπάνω· καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοῦ ὁρίου,

ἀνέβησαν

22. καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ἐπὶ τὰ ὕδατα. καὶ ἴδε Μωὰβ ἐξεναντίας τὰ ὕδατα πυῤῥὰ ὡσεὶ αἷμα,

23. καὶ εἶπον· αἷμα τοῦτο τῆς ῥομφαίας· ἐμαχέσαντο οἱ βασιλεῖς, καὶ

ἐπά-

V. 10. κατεχομένους) παρερχομένους. V. 11. εἰ οὐκ ἔστιν) οὐκ ἔστι. ibid. βασιλέως) τοῦ βασιλέως. V. 12. ἔστιν σὺν αὐτῷ) ἔστι αὐτῷ. ibid. κατέβησαν) κατέβη. V. 13. καὶ πρὸς τοὺς) καὶ τοὺς. ibid. βασιλεὺς παρερχομένους δοῦναι) βασιλεῦ τοῦ παραδοῦναι. V. 15. νῦν ἴδε μοι) νῦν λάβετε μοι. V. 17. ὐκ ὄψεσθε ὑετόν) ὐκ ὄψεσθε πνεῦμα, οὐκ ὄψεσθε ὑετόν. ibid. πίεσθε) πίεσθε. V. 19. πατάξατε πᾶσαν τὴν πόλιν) πατάξετε πᾶσαν πόλιν. ibid. καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτὴν) abest. ib. ἐμφράξετε) ἐμφράξεσθε. ib. ἀχρειώσατε) ἀχρειώσετε. V. 21. οἱ βασιλεῖς) οἱ τρεῖς βασιλεῖς. ibid. ἀνέβησαν) ἀνεβόησαν. ib. καὶ ἐπάνω) καὶ ἄπαν, ᾧ. V. 22. ὡσεὶ) ὡς. V. 23. ἐμαχέσαντο) καὶ ἐμαχέσαντο.

ὕδατα ταῦτα, οὐκ ἔσαι ἔτι ἐκεῖθεν θάνατος, καὶ ἀτεκνουμένη.

22. Καὶ ἰάθησαν τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὸ ῥῆμα Ἐλισαιὲ ὃ ἐλάλησε.

23. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν εἰς Βαιθήλ· καὶ ἀναβαίνοντος αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ παιδάρια μικρὰ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ κατέπαιζον αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ· ἀνάβαινε φαλακρέ, ἀνάβαινε φαλακρέ. καὶ ἐπαίζειν

24. Καὶ ἐξένευσεν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἴδεν αὐτὰ, καὶ κατηράσατο αὐτοῖς ἐν ὀνόματι Κυρίου, καὶ ἔπεσε· τέκνα παραβάσεως καὶ ἀργίας. Καὶ ἰδοὺ ἐξῆλθον δύο ἄρκοι ἐκ τοῦ δρυμοῦ, καὶ ἀνέῤῥηξαν ἐξ αὐτῶν δύο καὶ τεσσαράκοντα παῖδας.

25. Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος τὸ Καρμήλιον, καὶ ἐκεῖθεν ὑπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ ἐν ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσε δώδεκα ἔτη.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου· πλὴν οὐχ ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ· καὶ μετέστησε τὰς στήλας τοῦ Βάαλ, ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

3. Πλὴν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐκολλήθη, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῆς.

4. Καὶ Μωσὰ βασιλεὺς Μωὰβ ἦν Νωκηθ, καὶ ἐπέστρεψε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐπαναστάσει ἑκατὸν χιλιάδας ἀρνῶν, καὶ ἑκατὸν χιλιάδας κριῶν ἐπὶ πόκων. Νωκηθ

5. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀχαὰβ, καὶ ἠθέτησε βασιλεὺς Μωὰβ ἐν βασιλεῖ Ἰσραήλ.

6. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ Σαμαρείας, καὶ ἐπεσκέψατο τὸν Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐξαπέστειλε πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, λέγων· βασιλεὺς Μωὰβ ἠθέτησεν ἐν ἐμοί· εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς Μωὰβ εἰς πόλεμον; Καὶ εἶπεν· ἀναβήσομαι· ὅμοιός μοι, ὅμοιός σοι· ὡς ὁ λαός μου, ὁ λαός σου· ὡς οἱ ἵπποι μου, οἱ ἵπποι σου.

8. Καὶ εἶπε· ποίᾳ ὁδῷ ἀναβῶ; καὶ εἶπεν· ὁδὸν ἔρημον Ἐδώμ.

9. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐδώμ, καὶ ἐκύκλωσαν ὁδὸν ἑπτὰ ἡμερῶν· καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ παρεμβολῇ, καὶ τοῖς κτήνεσι τοῖς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν.

10. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ· ὦ, ὅτι

---

v. 23. καταπαίζειν) καὶ κατέπαιζον. ibid. φαλακρέ.) ultimo loco deeſt. v. 24. καὶ ἶδεν· τέκνα παραβάσεως καὶ ἀργίας.) hæc deſiderantur. ibid. ἐξ αὐτῶν δύο καὶ τεσσαρ.) ἀπ' αὐτῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο. v. 25. καὶ ἐκεῖθεν ὑπέστρεψεν) κἀκεῖθεν ἐπέστρεψεν. CAP. III R. v. 1. ἐβασίλευσεν δώδεκα ἔτη.) ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραὴλ ἐν ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσε δώδεκα ἔτη. v. 2. quæ ſupplementi loco adjiciuntur minoribus literis expreſſa habentur in Edit. Rom. v. 4. Νωκηθ, καὶ ἐπέστρεψε) νωκηθ, καὶ ἐπέστρεφε. ibid. χιλιάδας κριῶν) χιλιάδας ἀρνῶν, καὶ ἑκατὸν χιλιάδας κριῶν. v. 10. βασιλεὺς) ὁ βασιλεύς.

Digitized by Google

αἰτήσαί (με) τί ποιήσω σοι πρὸ τοῦ ἀναλημφθῆναί με ἀπὸ σοῦ. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· γενηθήτω δὴ διπλᾶ ἐν πνεύματί σου ἐπ' ἐμέ.

10. Καὶ εἶπεν Ἠλιού· ἐσκλήρυνας τοῦ αἰτήσασθαί (σε). ἐὰν ἴδῃς με ἀναλαμβανόμενον ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔσαι σοι οὕτως· καὶ ἐὰν μὴ, οὐ μὴ γένηται.

11. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν πορευομένων, ἐπορεύοντο, καὶ ἐλάλουν· καὶ ἰδοὺ ἅρμα πυρὸς, καὶ ἵπποι πυρὸς, καὶ διέσειλαν ἀναμέσον ἀμφοτέρων· καὶ ἀνελήφθη Ἠλιοὺ ἐν συσεισμῷ εἰς τὸν οὐρανόν.

12. Καὶ Ἐλισσαιὲ ἑώρα, καὶ ἐβόα· πάτερ, πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ, καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἴδεν αὐτὸν ἔτι· καὶ ἐπελάβετο τῶν ἱματίων αὐτοῦ, καὶ διέῤῥηξεν αὐτὰ εἰς δύο ῥήγματα.

13. Καὶ ὕψωσε τὴν μηλωτὴν Ἠλιοὺ, ἣ ἔπεσεν ἐπάνωθεν Ἐλισσαιέ. καὶ ἐπέστρεψεν Ἐλισσαιὲ, καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ Ἰορδάνου.

14. Καὶ ἔλαβε τὴν μηλωτὴν Ἠλιοὺ, ἣ ἔπεσεν ἐπάνωθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, καὶ εἶπε· ποῦ Κύριος ὁ Θεὸς Ἠλιοὺ αὐτοῦ; καὶ ἐπάταξε τὰ ὕδατα, καὶ διεῤῥάγησαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν· καὶ διέβη Ἐλισσαιέ.

15. Καὶ ἴδεν αὐτὸν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἰεριχὼ ἐξεναντίας, καὶ εἶπον· ἐπαναπέπαυται τὸ πνεῦμα Ἠλιοὺ ἐπὶ Ἐλισσαιέ. Καὶ ἦλθον εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν,

16. καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ δὴ μετὰ τῶν παίδων σου οἱ υἱοὶ δυνάμεως πεντήκοντα ἄνδρες· πορευθέντες δὴ ζητησάτωσαν τὸν κύριόν σε, μή ποτε ἦρεν αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου, καὶ ἔῤῥιψεν αὐτὸν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, ἢ ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων, ἢ ἐφ' ἓν τῶν βουνῶν· Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· οὐκ ἀποστελεῖτε.

17. Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν, ἕως ὅτε ἠσχύνετο· καὶ εἶπεν· ἀποστείλατε. Καὶ ἀπέστειλαν πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἐζήτησαν τρεῖς ἡμέρας, καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν.

18. Καὶ ἐπέστρεψαν πρὸς αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν Ἰεριχώ· καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ πρὸς αὐτούς· οὐκ εἶπον ὑμῖν, μὴ πορευθῆτε;

19. Καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς Ἐλισσαιέ· ἰδοὺ ἡ κατοίκησις τῆς πόλεως ἀγαθὴ, καθὼς ὁ κύριος βλέπει, καὶ τὰ ὕδατα πονηρὰ, καὶ ἡ γῆ ἀτεκνεμένη.

20. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· λάβετέ μοι ὑδρίσκην καινὴν, καὶ θέτε ἐκεῖ ἅλας. καὶ ἔλαβον πρὸς αὐτόν.

21. Καὶ ἐξῆλθεν Ἐλισσαιὲ εἰς τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων, καὶ ἔῤῥιψεν ἐκεῖ ἅλας, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἴαμαι τὰ

v. 9. (με) abeſt. ibid. πρὸ τοῦ] πρὶν ἢ. v. 10. (σε) abeſt. v. 11. διέσειλαν) διέτειλεν. ibid. εἰς τὸν ἑαυτὸν) ὡς εἰς τὸν ἑαυτόν. v. 13. Ἠλιοὺ ἔπεσεν) ἠλιοὺ ἧ ἔπεσεν. v. 14. ποῦ Κύριος ὁ Θεὸς) πᾶ ὁ Θεὸς. ibid. ἔνθεν καὶ ἔνθεν) ἐνθα καὶ ἐνθα. v. 15. ἴδον) εἶδεν. ibid. συνάντησιν) συναντὴν. v. 16. οἱ υἱοὶ δυν. πεντήκ. ἄνδρες) πεντήκ' ἄνδρες υἱοὶ δυνάμεως. ibid. Ἰορδάνῃ. ἢ ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων. Καὶ) Ἰορδάνῃ ἢ ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων, ἢ ἐφ' ἕνα τῶν βουνῶν· καὶ. v. 17. ἕως ὅτε) ἕως ἔτι. v. 8. ἐπέστρεψαν) ἀνέστρεψαν. ibid. Ἐλισσαιὲ πρὸς αὐτόν· εἶπον ὑμῖν, μὴ) Ἐλισσαιὲ· οὐκ εἶπον πρὸς ὑμᾶς μή. v. 20. ἔλαβον πρὸς αὐτόν.) ἔλαβον, καὶ ἤνεγκαν πρὸς αὐτόν.

πίον Κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, οὐδ' ὡς ἡ μήτηρ αὐτῆ. καὶ ἀπέκτεινε τοὺς ϛήλας τῆ Βάαλ ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτῆ, καὶ συνέτριψεν αὐτάς. πλὴν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις οἴκου Ἱεροβοὰμ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐκολλήθη, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν. καὶ ἐθυμώθη ὀργῆ Κύριος εἰς τὸν οἶκον Ἀχαάβ. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωαχὰμ ἀδελφὸς αὐτῆ υἱῷ ἀντ' αὐτῆ, ἐν ἔτει δευτέρῳ Ἰωαχὰμ υἱοῦ Βασιλεῖ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ υἱός.

18. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ὀχοζίου ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἀναγειν Κύριον τὸν Ἠλιοὺ ἐν συσσεισμῷ ὡς εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐπορεύθη Ἠλιοὺ καὶ Ἐλισσαιὲ ἐκ Γαλγάλων.

2. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς Ἐλισσαιέ· κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι Κύριος ἀπέσταλκέ με ἕως Βαιθήλ. καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ καταλείψω σε. καὶ ἦλθεν εἰς Βαιθήλ.

3. Καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ εἰς Βαιθὴλ πρὸς Ἐλισσαιὲ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν (οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν)· εἰ ἔγνως, ὅτι Κύριος σήμερον λαμβάνει τὸν κύριόν σου ἀπάνωθεν τῆς κεφαλῆς σε; καὶ εἶπε· καὶ ἐγὼ ἔγνωκα, σιωπᾶτε.

4. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς Ἐλισσαιέ· κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι Κύριος ἀπέσταλκέ με εἰς Ἰεριχώ. καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε· καὶ ἦλθον εἰς Ἰεριχώ.

5. Καὶ ἤγγισαν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἰεριχὼ πρὸς Ἐλισσαιὲ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· εἰ ἔγνως, ὅτι σήμερον λαμβάνει Κύριος τὸν κύριόν σου ἀπάνωθεν τῆς κεφαλῆς σε; καὶ εἶπε· καί γε ἐγὼ ἔγνωκα, σιωπᾶτε.

6. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἠλιού· κάθου δὴ ὧδε, ὅτι Κύριος ἀπέσταλκέ με εἰς τὸν Ἰορδάνην. καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἐπορεύθησαν ἀμφότεροι,

7. καὶ πεντήκοντα ἄνδρες υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ ἔστησαν ἐξεναντίας μακρόθεν. καὶ ἀμφότεροι ἔστησαν ἐπὶ τῆ Ἰορδάνου.

8. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιοὺ τὴν μηλωτὴν αὐτῆ, καὶ εἵλησε, καὶ ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, καὶ διῃρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθα καὶ ἔνθα· καὶ διέβησαν ἀμφότεροι ἐν ἐρήμῳ. διερρέθη

9. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαβῆναι αὐτοὺς, καὶ Ἠλιοὺ εἶπε πρὸς Ἐλισσαιέ· αἴτη-

v. 17. οὐδ' ὡς) οὐδὲ ὡς. ibid. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωαχὰμ ἀδελφὸς - - fin. vers.) omnia desunt in *Rom.* v. 18. in *Edit. Rom.* post verba versûs 17. ἃ ἐλάλησεν Ἠλιοὺ interponitur: & pro ὅσα ἐποίησεν, οὐχ ἰδοὺ) legitur ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ. & loco ἐπὶ βιβλίου) ἐν βιβλίῳ. CAP. II. v. 1. τοῦ Ἠλιοὺ ἐν συσσεισμῷ) transpositа. ibid. εἰς τὸν) ὡς εἰς τὸν. ib. Ἐλισσαιὲ) Ἐλισσαιέ, paſſim. v. 2. Κύριος ἀπέσταλκέ με) ὁ Θεὸς ἀπέσταλκέ με. ibid. εἰ καταλείψω) εἰ ἐγκαταλείψω. ib. ἦλθεν) ἦλθον. v. 3. εἰς Βαιθὴλ) ἐν βαιθὴλ. ibid. (οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν) non habet. ib. ἀπάνωθεν) ἐπάνωθεν. ib. καὶ ἐγὼ) κἀγὼ. v. 4. εἶπεν Ἐλισσαιέ· ζῇ) εἶπεν. ζῇ. v. 5. ἀπάνωθεν) ἐπάνωθεν. ibid. ἔγνωκα) ἔγνων. v. 6. εἶπεν Ἠλιού) εἶπεν αὐτῷ ἠλιού. ibid. με εἰς τὸν) με ἕως εἰς τὸν. v. 8. διῃρέθη) διῃρέθη.

Digitized by Google

ἄνθρωπε τῦ Θεοῦ, ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσέ σε, καταβῆθι.

10. Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλιοὺ, καὶ εἶπε πρὸς τὸν πεντηκόνταρχον· καὶ εἰ ἄνθρωπος τῦ Θεοῦ ἐγὼ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τῦ οὐρανοῦ, καὶ καταφάγεταί σε, καὶ τὺς πεντήκοντά σε· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτὸν, καὶ τὺς πεντήκοντα αὐτῦ.

11. Καὶ προσέθηκεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἄλλον πεντηκόνταρχον, καὶ τὺς πεντήκοντα αὐτῦ· καὶ ἀνέβη, καὶ ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρχος πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· ἄνθρωπε τῦ Θεῦ, τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, ταχέως καταβῆθι.

12. Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλιοὺ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· εἰ ἄνθρωπος τῦ Θεῦ εἰμι ἐγὼ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τῦ ἐρανοῦ, καὶ καταφάγεταί σε, καὶ τὺς πεντήκοντά σου· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τῦ ἐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτὸν, καὶ τὺς πεντήκοντα αὐτῦ.

13. Καὶ προσέθηκεν ὁ βασιλεὺς ἀποστεῖλαι (ἡγέμενον) πεντηκόνταρχον τρίτον, καὶ τὺς πεντήκοντα αὐτῦ· καὶ ἀναβὰς ἦλθε (πρὸς αὐτὸν) ὁ πεντηκόνταρχος ὁ τρίτος, καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα ἑαυτῦ κατέναντι Ἠλιοὺ, καὶ ἐδεήθη αὐτῦ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· ἄνθρωπε τῦ Θεῦ, ἐντιμωθήτω ἡ ψυχή μου, καὶ ἡ ψυχὴ τῶν δύλων σου τούτων τῶν πεντήκοντα ἐν ὀφθαλμοῖς σε·

14. ἰδὺ κατέβη πῦρ ἐκ τῦ ἐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὺς δύο πεντηκοντάρχυς τὺς πρώτυς, καὶ τὺς πεντήκοντα αὐτῶν· καὶ νῦν ἐντιμωθήτω δὴ ἡ ψυχὴ τῶν δύλων σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

15. Καὶ ἐλάλησε ἄγγελος Κυρίε πρὸς Ἠλιὲ, καὶ εἶπε· καταβῆθι μετ' αὐτῦ, μὴ φοβηθῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ ἀνέστη Ἠλιοὺ, καὶ κατέβη μετ' αὐτῦ πρὸς τὸν βασιλέα,

16. καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κυριος· ἀνθ' ὧν ἐξαπέστειλας ἀγγέλυς ἐπερωτῆσαι ἐν τῇ Βεελ μυίαν, Θεὸν Ἀκκαρών· παρὰ τὸ μὴ εἶναι Θεὸν ἐν Ἰσραὴλ, τῦ ἐκζητῆσαι ἐν ῥήμασι αὐτῦ· ἐκ ἕτως. ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, ἐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ.

17. Καὶ ἀπέθανεν (Ὀχοζίας) κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίε ὃ ἐλάλησεν Ἠλιὲ· καὶ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἔτη δύο, ἐν ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον

v. 10. ἄνθρωπος τῦ Θεοῦ) ἄνθρωπος θεῦ. v. 11. προσέθηκεν) προσέθετο. ibid. καὶ ἀνέβη) non habet. v. 12. τῦ Θεοῦ εἰμι ἐγὼ) θεῦ ἐγὼ. v. 13. προσέθηκεν) προσέθετο. ibid. ἀποστεῖλαι ἡγούμενον πεντηκόνταρχον τρίτον καὶ τὺς πεντήκοντα αὐτᾶ· καὶ ἀναβὰς ἦλθε πρὸς αὐτὸν ὁ πεντηκ.) ἦτε ἀποστεῖλαι ἡγέμονον καὶ τὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. καὶ ἦλθεν ὁ πεντηκόνταρχος. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 14. καὶ τὺς πεντήκοντα αὐτῶν) non habet. ibid. ἡ ψυχὴ τῶν δούλων σου) ἡ ψυχή μου. v. 16. εἶπε· τάδε) εἶπεν ἡλιού· τάδε. ibid. ἀνθ' ὧν ἐξαπέστειλας ἀγγέλυς ἐπερωτῆσαι ἐν τῇ Βάαλ) τί ὅτι ἀπέστειλας ἀγγέλους ἐκζητῆσαι ἐν τῷ βάαλ. ib. παρὰ τὸ μὴ εἶναι Θεὸν ἐν Ἰσρ. - - ῥήμασι αὐτοῦ.) desiderantur in *Rom.* v. 17. (Ὀχοζίας) abest. ibid. καὶ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαάβ) in *Edit. Rom.* præmittitur v. 18. quem hæc verba proxime excipiunt. ib. Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν) ἀχαάβ βασιλέως. ib. ἔτη δύο) ἔτη δεκαδύο.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραὴλ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀχαάβ.

2. Καὶ ἔπεσεν Ὀχοζίας διὰ τῦ δικλυωτῦ τῦ ἐν τῷ ὑπερῴῳ αὐτῦ τῷ ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἠρρώστησε· καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλυς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· δεῦτε καὶ ἐπερωτήσατε ἐν τῇ Βάαλ μυίαν, Θεὸν Ἀκκαρών, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μυ ταύτης. Καὶ αὐτῶν ἐπορεύθησαν ἐπερωτῆσαι δι' αὐτῦ.

3. Καὶ ἄγγελος Κυρίου ἐκάλεσεν Ἠλιοὺ τὸν Θεσβίτην, λέγων· ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς συνάντησιν τῶν ἀγγέλων Ὀχοζίου βασιλέως Σαμαρείας, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτούς· εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι Θεὸν ἐν Ἰσραὴλ, ὑμεῖς πορεύεσθε ἐπιζητῆσαι ἐν τῷ Βάαλ μυίαν, Θεὸν Ἀκκαρών; καὶ οὐχ οὕτως.

4. Ὅτι τάδε λέγει Κύριος· ἡ κλίνη (σου) ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, ἐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι (ἐκεῖ) θανάτῳ ἀποθανῇ. Καὶ ἐπορεύθη Ἠλιοὺ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτές.

5. καὶ ἐπεστράφησαν οἱ ἄγγελοι πρὸς αὐτόν· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐπεστράφητε;

6. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· ἀνὴρ ἀνέβη εἰς συνάντησιν ἡμῶν, καὶ εἶπε πρὸς ἡμᾶς· δεῦτε ἐπιστράφητε πρὸς τὸν βασιλέα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς, καὶ λαλήσατε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος· εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι Θεὸν ἐν Ἰσραὴλ, σὺ πορεύῃ ζητῆσαι ἐν τῇ Βάαλ μυίαν, Θεὸν Ἀκκαρών; ἐχ οὕτως. ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, ἐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ. Ἰερβααλημ ὅτι

7. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτούς· τίς ἡ κρίσις τῦ ἀνδρὸς τῦ ἀναβάντος εἰς συνάντησιν ὑμῖν, καὶ λαλήσαντος πρὸς ὑμᾶς τὲς λόγους τούτυς;

8. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· ἀνὴρ δασὺς, καὶ ζώνην δερματίνην περιεζωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτῦ. Καὶ εἶπεν· Ἠλιοὺ ὁ Θεσβίτης ἐστὶν οὗτος.

9. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν (ἡγέμενον) πεντηκόνταρχον καὶ τὲς πεντήκοντα αὐτῦ· καὶ ἀνέβη, καὶ ἦλθε πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὲ Ἠλιοὺ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῦ ὄρυος· καὶ ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρχος πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· ἄνθρω-

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΤΕΤΑΡΤΗ. CAP. I. v. 2. ἐπερωτήσατε ἐν τῇ Βαάλ) ἐπιζητήσατε ἐν τῷ βάαλ. ibid. δι' αὐτῶν) δι' αὐτοῦ. v. 3. ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς) ἀνάστα δεῦρο εἰς. v. 4. (σου) abeſt. ibid. (ἐκεῖ) non habet. v. 5. ἐπεστράφητε) ἐπεστράφατε. v. 6. Θεὸν ἐν Ἰερουσαλὴμ) Θεὸν ἐν Ἰσραὴλ. ibid. ζητῆσαι ἐν τῇ Βάαλ) ἐπιζητῆσαι ἐν τῷ βάαλ. ib. ἐφ' ἧς ἀνέβης ὅτι ἐ) ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ οὐ. v. 7. Καὶ ἐλάλησε) καὶ ἐπεστράφησαν ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ καθὰ ἐλάλησεν ἡλιά. καὶ ἐλάλησε. v. 8. ὀσφὺν) addit αὐτοῦ. ibid. ἐστὶν οὗτος) ἴστε ἐστι. v. 9. (ἡγέμενον) abeſt. ib. ἀνέβη καὶ ἦλθε πρὸς) ἀνέβη πρὸς.

Digitized by Google

σεν νῆας Θαρσεὶς, τῦ πορευθῆναι Ὠφειραὲ εἰς χρυσίον, καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν, ὅτι συνετρίβησαν νῆες ἐν Ἀσιωὼν Γαβέρ.

49. Τότε εἶπεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἀχαὰβ πρὸς Ἰωσαφάτ· πορευθήτωσαν οἱ δοῦλοί μου μετὰ τῶν δούλων σου ἐν τοῖς πλοίοις μου καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἰωσαφάτ.

50. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν αὐτῦ ἐν πόλει Δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

51. Καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἐν ἔτει ἑπλακαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ δύο ἔτη,

52. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἀχαὰβ τῦ πατρὸς αὐτῦ, καὶ ἐν ὁδῷ Ἰεζάβελ τῆς μητρὸς αὐτῦ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

53. Καὶ ἐδούλευσε τοῖς Βααλεὶμ, καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς, καὶ παρώργισε τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα τὰ γενόμενα ἔμπροσθεν αὐτῦ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ'.

V. 51. Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ δύο ἔτη.) ἰούδα ὀχοζίας· υἱὸς ὀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ δύο ἔτη. V. 52. ἐνώπιον) ἐναντίον. ibid. Ἱεροβοὰμ) οὐιοῦ ἱεροβοὰμ. V. 53. Βααλείμ) βαὰλὶμ.

Digitized by Google

ἀναμέσον τῆ πνεύμονος, καὶ ἀναμέσον τῆ θώρακος· καὶ εἶπε τῷ ἡνιόχῳ αὐτῆ· ἐπίστρεψον τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐξάγαγέ με ἐκ τῆ πολέμου, ὅτι τετρωμαι.

35. Καὶ ἐτροπώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τῆ ἅρματος ἐξεναντίας Συρίας ἀπὸ πρωὶ ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀπέχυνε τὸ αἷμα ἐκ τῆς πληγῆς εἰς τὸν κόλπον τῆ ἅρματος, καὶ ἀπέθανεν ἑσπέρας, καὶ ἐξεπορεύετο τὸ αἷμα ἐκ τῆς τροπῆς ἕως τῆ κόλπου τῆ ἅρματος.

36. Καὶ ἦχε ὁ κρατοκήρυξ ἐν τῇ παρεμβολῇ, διάντος τῆ ἡλίου, λέγων· ἔκαστος εἰς τὴν ἑαυτῆ πόλιν, καὶ ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτῆ γῆν ἀποστρεχέτω,

37. ὅτι τέθνηκεν ὁ βασιλεύς· καὶ ἦλθεν εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἔθαψαν τὸν βασιλέα ἐν Σαμαρείᾳ.

38. Καὶ ἀπέπλυναν τὸ ἅρμα ἐπὶ τὴν κρήνην Σαμαρείας, καὶ ἐξέλειξαν αἱ ὗες, καὶ οἱ κύνες τὸ αἷμα αὐτῆ, καὶ αἱ πόρναι ἐλούσαντο ἐν τῷ αἵματι, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησε.

39. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀχαάβ, καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, καὶ οἶκον ἐλεφάντινον ὃν ᾠκοδόμησε, καὶ πάσας τὰς πόλεις ἃς ἐποίησεν, ἐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;

καὶ

40. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀχαάβ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ, καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτοῦ.

41. Καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀσὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰούδαν ἐν ἔτει τετάρτῳ τῆ Ἀχαάβ βασιλέως Ἰσραὴλ (ἐβασίλευσεν).

42. Ἰωσαφὰτ υἱὸς τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῆ Ἀζουβὰ, θυγάτης Σαλαὴλ. Σαλαλαί

43. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ Ἀσὰ τῆ πατρὸς αὐτῆ, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τῆ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου. πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.

44. Καὶ εἰρήνευσεν Ἰωσαφὰτ μετὰ βασιλέως Ἰσραήλ. βασιλέων

45. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωσαφὰτ, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτῆ, ὅσα ἐποίησε, καὶ ὅσα ἐπολέμησεν, ἐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα;

46. Καὶ περισὸν τῆ ἐνδιαπραγμένου ὑπελείφθη ἐν ἡμέραις Ἀσὰ πατρὸς αὐτῆ, ἐπέλεξεν ἀπὸ τῆς γῆς. ✕ ✕ ✕ ἐχ

47. Καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Ἐδὼμ ἐστηλωμένος. ✕ ✕

48. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωσαφὰτ, ἐποίησεν ✕

v. 34. τὴν χεῖρά σε) τὰς χεῖράς σε. v. 35. ἐκ τῆς πληγῆς) ἀπὸ τῆς πληγῆς. ibid. ἐκ τῆς τροπῆς) τῆς τροπῆς. v. 36. ἐν τῇ παρεμβολῇ) non habet. ibid. ἀποστρεχέτω) abeat. v. 37. ἦλθεν) ἤλθον. v. 38. τὸ ἅρμα) τὸ αἷμα. ibid. ἐξέλειξαν) ἐξέλειξαν. ib. τὸ αἷμα αὐτοῦ, καὶ) αὐτῆ deest. v. 39. καὶ ἰδοὺ) οὐκ ἰδοὺ. v. 41. ἔτει) ἐν ἔτει. v. 42. Σαλαλαὶ) σαλαὴλ. v. 43. ἐνώπιον Κυρίε) ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίε. v. 44. βασιλέων) βασιλέως. v. 45. καὶ ὅσα ἐπολέμησεν) deest. ibid. ἐχὶ ταῦτα) ἐκ ἰδοὺ ταῦτα. ib. τῶν βασιλέων) βασιλέως. v. 46. 47. 48. & 49. in Edit. Rom. deficiuntur.

Digitized by Google

21. Καὶ ἐξῆλθε πνεῦμα, καὶ ἔστη ἐνώπιον Κυρίου, καὶ εἶπεν· ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν.

22. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· ἐν τίνι; Καὶ εἶπεν· ἐξελεύσομαι, καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν· ἀπατήσεις, καί γε δυνήσῃ· ἔξελθε, καὶ ποίησον οὕτως.

23. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδωκε Κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν σου τούτων, καὶ Κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά.

24. Καὶ προσῆλθε Σεδεκίας υἱὸς Χαναναὰ, καὶ ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπε· ποῖον τοῦτο παρῆλθε πνεῦμα Κυρίου παρ' ἐμοῦ, τὰ τὸ λαλῆ- λαλῆσαι ἐν σοί;
σαν

25. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἰδοὺ σὺ ὄψῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν εἰσέλθῃς ταμιεῖον τῷ ταμιείῳ, τοῦ κρυβῆναι.

26. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ· λάβετε τὸν Μιχαίαν, καὶ ἀποστρέψατε αὐτὸν πρὸς Ἀμμὼν τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ πρὸς Ἰωὰς υἱὸν τοῦ βασιλέως·

27. καὶ εἶπον· τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· θέσθε τοῦτον ἐν φυλακῇ, καὶ ἐδιήτω ἄρτον θλίψεως, καὶ ὕδωρ θλί- ἐπιστρέ-
ψεως, ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ. ψωμεν

28. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐκ ἐλάλησε Κύριος ἐν ἐμοί. Καὶ εἶπεν· ἀκούσατε, λαοὶ πάντες.

29. Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα μετ' αὐτοῦ εἰς Ῥεμμαθ Γαλαάδ.

30. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα· συγκαλύψομαι, συγκά-
καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ λυψόν
σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν μου. καὶ συν- με
εκαλύψατο ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον.

31. Καὶ βασιλεὺς Συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ τριάκοντα καὶ δύο, λέγων· μὴ πολεμεῖτε μικρὸν καὶ μέγαν, ἀλλ' ἢ τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ μονώτατον.

32. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, καὶ αὐτοὶ εἶπον· φαίνεται βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος. καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν πολεμῆσαι· καὶ ἀνέκραξεν Ἰωσαφάτ.

33. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες ἐγένετο
τῶν ἁρμάτων, ὅτι οὐκ ἔστι βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἀπέστρεψαν ἀπ' αὐτοῦ.

34. Καὶ ἐπέτεινεν εἷς τὸ τόξον εὐστόχως, καὶ ἐπάταξε τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ ἀνα-

ν. 22. Κύριος πρὸς αὐτὸν) transpofita. ibid. ἐν στόματι) εἰς τὸ στόμα. v. 24. Χαναναὰ) χαναάν. ibid. ποῖον τοῦτο παρῆλθε πνεῦμα Κ. παρ' ἐμοῦ τὸ) ποῖον πνεῦμα κυρίου τό. v. 25. ἰδοὺ σὺ ὄψῃ ἐν τῇ) ἰδὲ σὺ ὄψῃ τῇ. ibid. ταμιεῖον τῷ ταμιείῳ) ταμεῖον τὸ ταμιεῖα. ib. κρυβῆναι) addit ἐκεῖ. v. 26. βασιλεὺς) addit Ἰσραὴλ. ibid. πρὸς Ἀμμὼν τὸν ἄρχοντα) πρὸς σεμὲρ τὸν βασιλέα. ib. πρὸς Ἰωὰς υἱὸν) τῷ ἰωὰς υἱῷ. v. 27. τάδε λέγει ὁ βασιλεύς.) non habet. ibid. θέσθε) θήσθαι. ib. ἐδιήτω ἄρτον) ἐδίαιτα αὐτὸν ἄρτον. ib. τοῦ ἐπιστρέψαι με) τῷ ἐπιστρέψαι με. v. 28. οὐκ ἐλάλησε) οὐ λελάληκε. ibid. Καὶ εἶπεν· ἀκούσατε, λαοὶ πάντες.) desunt. v. 30. συγκαλύψομαι) συγκαλύψασθαι. ibid. ὁ βασιλεὺς) βασιλεὺς. v. 31. δύο) δυοὶ. v. 32. ἄρχοντες) ἄρκων. v. 33. ἐγένετο) ἐγένετο. ibid. ἀπέστρεψαν) ἀνέστρεψαν. v. 34. τόξον) τὸ τόξον.

ρὶ ἐμοῦ καλὰ, ἀλλ' ἢ κακὰ, Μιχαίας
Ἰεμαά υἱὸς Ἰεμλά· καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ βασι-
λεὺς Ἰούδα· μὴ λεγέτω ὁ βασιλεὺς οὕ-
τως.

9. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ
εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπε· τοτάχος Μι-
Ἰεμαά χαίαν υἱὸν Ἰεμλά.

10. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰω-
ἐκάθητο σαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα ἐκάθηντο ἀνὴρ
αὐτῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἔνοπλοι ἐν ταῖς πύ-
λεσι Σαμαρείας· καὶ πάντες οἱ προφῆ-
ται ἐπροφήτευον ἐνώπιον αὐτῶν.

11. Καὶ ἐποίησεν αὐτῷ Σεδεκίας υἱὸς
Χανανὰ κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπε· τά-
δε λέγει Κύριος· ἐν τούτοις κερατιεῖς
τὴν Συρίαν ἕως συντελεσθῇ.

12. Καὶ πάντες οἱ προφῆται προε-
φήτευον οὕτως, λέγοντες· ἀνάβαινε εἰς
Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ, καὶ εὐοδώσει, καὶ
δώσει Κύριος εἰς χεῖράς σου τὸν βα-
σιλέα.

13. Καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς κα-
λέσαι τὸν Μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ,
λέγων· ἰδοὺ δὴ λαλοῦσι πάντες οἱ προφῆ-
ται ἐν στόματι ἑνὶ καλὰ περὶ τοῦ βασι-
λέως, γίνου δὴ καὶ σὺ εἰς λόγους σου
κατὰ τοὺς λόγους ἑνὸς τούτων, καὶ λά-
λησον καλά.

14. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ζῇ Κύριος,
ὅτι ἃ ἐὰν εἴπῃ Κύριος πρὸς μὲ, ταῦτα
λαλήσω.

15. Καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ
εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ· Μιχαία, εἰ ἀ-
ναβῶ εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον,
ἢ ἐπιχῶ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἀνά-
βαινε, καὶ εὐοδώσῃ, καὶ δώσει Κύριος εἰς εὐοδώσει
χεῖρας τοῦ βασιλέως.

16. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· ἔτι
δὶς ἐγὼ ὁρκίζω σε, ὅπως λαλήσῃς πρὸς
μὲ ἀλήθειαν ἐν ὀνόματι Κυρίου;

17. Καὶ εἶπεν, οὐχ οὕτως· ἑώρακα
πάντα τὸν Ἰσραὴλ διεσπαρμένον ἐν τοῖς
ὄρεσιν ὡς ποίμνιον, ᾧ οὐκ ἔστι ποιμήν·
καὶ εἶπε Κύριος· οὐ κύριος τούτοις· ἀνα-
στρεφέτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν
εἰρήνῃ.

18. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ
πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα· οὐκ εἶ-
πα πρὸς σὲ, ὅτι οὐ προφητεύει οὗτος
μοι καλὰ, (διότι) ἀλλ' ἢ κακά;

19. Καὶ εἶπε Μιχαίας· οὐχ οὕτως·
οὐκ ἐγώ. ἄκουε ῥῆμα Κυρίου· οὐχ οὕτως.
εἶδον τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ καθήμενον
ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ στρα-
τιὰ τοῦ οὐρανοῦ εἱστήκει περὶ αὐτὸν ἐκ
δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.

20. Καὶ εἶπε Κύριος· τίς ἀπατήσει
τὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀ-
ναβήσεται, καὶ πεσεῖται ἐν Ῥαμμὰθ
Γαλαάδ; καὶ εἶπεν οὗτος οὕτως, καὶ
οὗτος εἶπεν οὕτως.

21. Καὶ

v. 8. Ἰεμαά) ἰεμβλαά, ita & seq. versu. v. 10. ἐκάθητο αὐτῶν) ἐκάθηντο. ibid. πύλεσι) πύλαις. v. 11. αὐτῷ Σεδ. υἱὸς Χανανὰ) ἑαυτῷ σεδ. υἱὸς χαναάν. v. 12. προεφήτευον) ἐπροφήτευον, ibid. τὸν βασιλέα.) καὶ τὸν βασιλέα συρίας. v. 13. εἰς λόγους σου) εἰς τοὺς λόγους σου. v. 14. ὅτι ἐὰν) ὅτι ἃ ἐὰν. v. 15. ὁ βασιλεὺς αὐτῷ) transposita. ibid. πρὸς αὐτόν) deest. ib. καὶ δώσει) abest. ib. εἰς χεῖρας) εἰς χεῖρα. v. 16. ἔτι δὶς ἐγὼ) ποσάκις ἐγώ. v. 17. τούτοις· ἀναστρ. ἕκαστος εἰς τ. οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.) τούτοις θεός; ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ ἀναστρεφέτω. v. 18. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. v. 19. εἶδον τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσρ.) εἶδον θεὸν ἰσραήλ. ibid. ἐπὶ τοῦ θρόνου) ἐπὶ θρόνου. ib. δεξιῶν) addit αὐτοῦ. v. 20. Ῥαμμὰθ) ῥεμμάθ. ibid. οὗτος οὕτως) adjicit καὶ οὗτος οὕτως.

Digitized by Google

πιον Κυρίου, ὡς μετέθηκεν αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ.

26. Καὶ ἐβδελύχθη σφόδρα πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων κατὰ πάντα ἃ ἐποίησεν ὁ Ἀμορραῖος, ὃν ἐξωλέθρευσε Κύριος ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ.

27. Καὶ ὑπὲρ τοῦ λόγου ὃ κατενύγη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου Κυρίου, καὶ ἐπορεύετο κλαίων, καὶ διέζωσε τὸν χιτῶνα αὐτοῦ, καὶ ἐζώσατο σάκκον ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐνήστευσεν, καὶ περιεβάλετο σάκκον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξεν Ναβουθαὶ τὸν Ἰεζραηλίτην, καὶ ἐπορεύθη κεκλιμένος.

Ἰσραηλίτην

28. Καὶ ἐγένετο ῥῆμα Κυρίου ἐν χειρὶ Δέλου αὐτοῦ Ἠλιοῦ περὶ Ἀχαὰβ, καὶ εἶπε Κύριος·

29. ἑώρακας ὡς κατενύγη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου μου; ἐκ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΚΑΙ ἐκάθισε τρία ἔτη, καὶ οὐκ ἦν πόλεμος ἀναμέσον Συρίας, καὶ ἀναμέσον Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ, καὶ κατέβη Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ.

3. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ· εἰ οἴδατε ὅτι ἡμῖν Ῥεμμαὶθ Γαλαὰδ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν λαβεῖν αὐτὴν ἐκ χειρὸς βασιλέως Συρίας;

4. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· εἰ ἀναβήσῃ μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον Ῥεμμαὶθ Γαλαάδ; Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· καθὼς ἐγὼ, καὶ σὺ ὕστως· καθὼς ὁ λαός μου, ὁ λαός σου· καθὼς οἱ ἵπποι μου, οἱ ἵπποι σου. ἀναβῇς

5. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· ἐπερωτήσατε δὴ σήμερον τὸν Κύριον.

6. Καὶ συνήθροισεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πάντας τοὺς προφήτας ὡσεὶ τετρακοσίους ἄνδρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς· εἰ πορευθῶ εἰς Ῥεμμαὶθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπιχῶ; καὶ εἶπαν· ἀνάβαινε, ὅτι δώσει Κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως. διδοὺς

7. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραήλ· Ἆρα οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ Κυρίου οὐκ ἔτι, καὶ ἐπερωτήσομεν τὸν Κύριον δι' αὐτοῦ;

8. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· ἔτι ἔστιν ἀνὴρ εἷς τοῦ ἐπερωτῆσαι τὸν Κύριον δι' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ μεμίσηκα αὐτὸν, ὅτι οὐ λαλεῖ περὶ

v. 26. ᾧ ἐξωλέθρευσε) ὃν ἐξωλόθρευσε. v. 27. ἃ κατενύγη) ὡς κατενύγη. ibid. Κυρίου) τοῦ κυρίου. ib. σάκκον) adjicit ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐνήστευσεν. καὶ περιεβάλετο σάκκον. ib. Ἰσραηλίτην) ἀζραηλίτην. ib. κεκλιμένος.) abeſt. v. 29. καὶ ἐν ταῖς) ἀλλ' ἐν ταῖς. ibid. ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ.) defiderantur. CAP. XXII. v. 1. τρία) τὰ τρία. v. 2. ἐγένετο) ἐγενήθη. v. 4. ἀναβῇς) ἀναβήσῃ. ibid. εἰς πόλεμον Ῥεμμαὶθ Γαλαὰδ) εἰς ῥεμμαὶθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον. ib. πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ) non habet. v. 6. ὕστε) ὡς. ibid. ἄπαν) ἄπαν. ib. ὅτι δώσει) καὶ δώσει. v. 7. πρὸς τὸν βασιλέα) πρὸς βασιλέα. ibid. Ἆρα) abeſt. ib. ἐκ ἔτι) deeſt. v. 8. ἔτι ἔστιν ἀνὴρ) εἷς ἔστιν ἀνὴρ. ibid. τὸν Κύριον δι' αὐτοῦ) transpoſita.

τῷ, καὶ κατεμαρτύρησαν ἄνδρες τῆς ἀποστασίας τῷ Ναβουθαὶ κατέναντι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· Ηὐλόγησε Ναβουθαὶ Θεὸν καὶ βασιλέα· καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις, καὶ ἀπέθανε.

14. Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς Ἰεζάβελ, λέγοντες· λελιθοβόληται Ναβουθαὶ, καὶ τέθνηκε.

15. Καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσεν Ἰεζάβελ, ὅτι λελιθοβόληται Ναβουθαὶ καὶ ἀπέθανε, καὶ εἶπεν Ἰεζάβελ πρὸς Ἀχαάβ· ἀνάστα, κληρονόμει τὸν ἀμπελῶνα Ναβουθαὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου, ὃς οὐκ ἔδωκέ σοι ἀργυρίου, ὅτι οὐκ ἔστι Ναβουθαὶ ζῶν, ὅτι τέθνηκε.

Ἰσραηλίτου

16. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀχαάβ, ὅτι τέθνηκε Ναβουθαὶ ὁ Ἰεζραηλίτης, καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ περιεβάλετο σάκκον. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἀνέστη Ἀχαάβ, καὶ κατέβη εἰς τὸν ἀμπελῶνα Ναβουθαὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου κληρονομῆσαι αὐτόν.

Ἰσραηλίτης

17. Καὶ ἔπεσε Κύριος πρὸς Ἠλιοὺ τὸν Θεσβίτην, λέγων·

18. ἀνάστηθι, καὶ καταβήθι εἰς ἀπάντησιν Ἀχαάβ βασιλέως Ἰσραὴλ τοῦ ἐν Σαμαρείᾳ, ὅτι οὗτος ἐν ἀμπελῶνι Ναβουθαὶ, ὅτι καταβέβηκεν ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτόν.

κατέβηκεν

19. Καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν, λέγων· τάδε λέγει Κύριος· ὡς σὺ ἐφόνευσας, καὶ ἐκληρονόμησας, διὰ τοῦτο τάδε λέγει Κύριος· ἐν παντὶ τόπῳ ᾧ ἔλειξαν οἱ κύνες καὶ αἱ ὗες τὸ αἷμα Ναβουθαὶ, ἐκεῖ λείξουσιν οἱ κύνες τὸ αἷμά σε, καὶ πόρναι λούονται ἐν τῷ αἵματί σου.

20. Καὶ εἶπεν Ἀχαάβ πρὸς Ἠλιού· εἰ εὕρηκάς με ὁ ἐχθρός μου; καὶ εἶπεν· εὕρηκα· διότι μάτην πέπρασαι, ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, παροργίσαι αὐτόν.

21. Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ κακά· καὶ ἐκκαύσω ὀπίσω σου, καὶ ἐξολεθρεύσω τῷ Ἀχαάβ ἐρῶντα πρὸς τοῖχον, καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ.

22. Καὶ δώσω τὸν οἶκόν σου ὡς τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, καὶ ὡς τὸν οἶκον Βαασὰ υἱοῦ Ἀχιά, περὶ τῶν παροργισμάτων ὧν παρώργισας, καὶ ἐξήμαρτες τὸν Ἰσραήλ.

23. Καὶ τῇ Ἰεζάβελ ἐλάλησε Κύριος, λέγων· οἱ κύνες καταφάγονται αὐτὴν ἐν τῷ προτειχίσματι τοῦ Ἰεζραέλ.

24. Τὸν τεθνηκότα τοῦ Ἀχαάβ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ καταφάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

25. Πλὴν ματαίως ἐπράθη Ἀχαάβ, ὃς ἐπράθη τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον

v. 13. κατεμαρτύρησαν ἄνδρες τῆς ἀποστασίας τοῦ Ναβουθαὶ κατέναντι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· Ηὐλόγησε Ναβουθαὶ Θεὸν) κατεμαρτύρησαν αὐτοῦ, λέγοντες. εὐλόγησας Θεόν. v. 15. ὅτι λελιθοβόληται Ναβουθαὶ καὶ ἀπέθανε) desideratur. ibid. καὶ ἔπεσεν Ἰεζάβελ) Ἰεζάβελ deeſt. ib. Ἰσραηλίτου) Ἰεζραηλίτου, ita quoque verſu ſeq. bis. v. 16. ἀνέστη Ἀχαάβ καὶ κατέβη εἰς) ἀνέστη καὶ κατέβη ἀχαάβ εἰς. v. 18. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν. ibid. κατέβηκεν) ὅτι καταβέβηκεν ἐκεῖ. v. 19. οἱ κύνες καὶ αἱ ὗες) transpoſita. ibid. λείξουσι τὸ) λείξουσιν αἱ κύνες. ib. πόρναι) αἱ πόρναι. v. 24. καταφάγονται) φάγονται, bis hoc verſu. v. 25. ἐπράθη priore loco *Rom.* non habet.

Digitized by Google

σου, καὶ ἔσται μοι εἰς κῆπον λαχάνων, ὅτι ἐγγίων ἐστὶ τῷ οἴκῳ μου, καὶ δώσω σοι ἀμπελῶνα ἄμεινον ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτόν· εἰ δὲ ἀρέσκει ἐνώπιόν σου, δώσω σοι ἀργύριον ἀντάλλαγμα τῆς ἀμπελῶνος τούτου, καὶ ἔσται μοι εἰς κῆπον λαχάνων.

3. Καὶ εἶπε Ναβουθαὶ πρὸς Ἀχαάβ· μὴ γένοιτό μοι παρὰ Θεοῦ μου δοῦναι κληρονομίαν πατέρων μου σοί.

4. Καὶ ἦλθεν Ἀχαάβ πρὸς οἶκον αὐτοῦ, συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυμένος ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὡς ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν Ναβουθαὶ ὁ Ἰεζραηλίτης, καὶ εἶπεν· οὐ δώσω σοι κληρονομίαν πατέρων, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ, καὶ συνεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔφαγεν ἄρτον. Ἰσραηλίτης

5. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτόν· τί τὸ πνεῦμά σου τεταραγμένον, καὶ οὐκ εἶ σὺ ἐσθίων ἄρτον;

6. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· ὅτι ἐλάλησα πρὸς Ναβουθαὶ τὸν Ἰεζραηλίτην, λέγων· δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου ἀργυρίου· εἰ δὲ βούλῃ, δώσω σοι ἀμπελῶνα ἄλλον ἀντὶ τούτου, καὶ εἶπεν· οὐ δώσω σοι κληρονομίαν πατέρων μου. Ἰσραηλίτην

7. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· σὺ νῦν οὕτως ποιεῖς βασιλείαν ἐπὶ Ἰσραήλ; ἀνάστηθι, φάγε ἄρτον, καὶ σαυτοῦ γενοῦ· ἐγὼ δώσω σοι τὸν ἀμπελῶνα Ναβουθαὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου. Ἰσραηλίτου

8. Καὶ ἔγραψε βιβλίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἀχαάβ, καὶ ἐσφραγίσατο τῇ σφραγίδι αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε τὸ βιβλίον πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ πρὸς τοὺς ἐλευθέρους, οἱ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ, τοὺς κατοικοῦντας μετὰ Ναβουθαί·

9. καὶ ἐγέγραπτο ἐν τοῖς βιβλίοις, λέγων· νηστεύσατε νηστείαν, καὶ καθίσατε τὸν Ναβουθαὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ·

10. καὶ καθίσατε δύο ἄνδρας υἱοὺς παρανόμων ἐξεναντίας αὐτοῦ, καὶ καταμαρτυρησάτωσαν αὐτοῦ, λέγοντες· Ηὐλόγησε Θεὸν, καὶ βασιλέα· καὶ ἐξαγαγέτωσαν αὐτὸν, καὶ λιθοβοληθήτω, καὶ ἀποθανέτω.

11. Καὶ ἐποίησαν οἱ ἄνδρες πόλεως αὐτοῦ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ ἐλεύθεροι οἱ καθήμενοι ἐν πόλει αὐτοῦ, καθὰ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς Ἰεζάβελ, καθὰ γέγραπται ἐν τοῖς βιβλίοις οἷς ἀπέστειλε πρὸς αὐτούς.

12. Ἐκάλεσαν νηστείαν, καὶ ἐκάθισαν Ναβουθαὶ ἐν κεφαλῇ τοῦ λαοῦ. Ἐκάλεσεν

13. Καὶ ἦλθον δύο ἄνδρες οἱ υἱοὶ παρανόμων, καὶ ἐκάθισαν ἐξεναντίας αὐτοῦ,

v. 2. ἐγγίων) ἐγγίζων. ibid. ἀντάλλαγμα τοῦ ἀμπελῶνος τούτου) ἄλλαγμα ἀμπελῶνός σε τούτου. v. 3. γένοιτο) addit μοι. v. 4. Καὶ ἦλθεν Ἀχαάβ - - κληρονομίαν πατέρων) subſtituit καὶ ἐγένετο τὸ πνεῦμα Ἀχαάβ τεταραγμένον. v. 5. πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ) transpoſita. v. 6. Ἰσραηλίτην) Ἰεζραηλίτην. ibid. αὐτὶ τούτου) ὧν' αὐτοῦ. v. 7. νῦν οὕτως ποιεῖς βασιλείαν) σὺ νῦν οὕτω ποιεῖς βασιλέα. ibid. φάγε) καὶ φάγε. ib. ἐγὼ δώσω) ἐγὼ δὲ δώσω. ib. Ἰσραηλίτου) Ἰεζραηλίτου. v. 8. καὶ πρὸς τοὺς) καὶ τοὺς. ibid. οἱ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ) non habet. v. 10. καθίσατε) ἐγκαθίσατε. ibid. Ηὐλόγησε) εὐλόγησε. v. 11. πόλεως) τῆς πόλεως. ibid. καθήμενοι ἐν πόλει) κατοικοῦντες ἐν τῇ πόλει. ib. καθὰ) καθώς. ib. καθὰ γέγραπται) καὶ καθὰ ἐγέγραπτο. v. 12. Ἐκάλεσεν) καὶ ἐκάλεσαν. ib. ἐν κεφαλῇ) ἐν ἀρχῇ. v. 13. ἦλθον δ. ἄνδρ. οἱ υἱοὶ) εἰσῆλθον δύο ἄνδρες υἱοὶ.

34. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τὰς πόλεις ἃς ἔλαβεν ὁ πατήρ μου παρὰ τῦ πατρός σου ἀποδώσω σοι· καὶ ἐξόδους θήσεις σαυτῷ ἐν Δαμασκῷ, καθὼς ἔθετο ὁ πατήρ μου ἐν Σαμαρείᾳ, κἀγὼ ἐν διαθήκῃ ἐξαποστελῶ σε. Καὶ διέθετο αὐτῷ διαθήκην, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτόν. Δαμασκῷ

35. Καὶ ἄνθρωπος εἷς ἐκ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν εἶπε πρὸς τὸν πλησίον αὐτῦ ἐν λόγῳ Κυρίου· πάταξόν με δή· καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἄνθρωπος πατάξαι αὐτόν.

36. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου, ἰδὲ σὺ ἀποτρέχεις ἀπ' ἐμοῦ, καὶ παταξει σε λέων. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῦ· καὶ εὑρίσκει αὐτὸν λέων, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν.

37. Καὶ εὑρίσκει ἄνθρωπον ἄλλον, καὶ λέγει· πάταξόν με δή. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος, παταξας καὶ συνέτριψε.

38. Καὶ ἐπορεύθη ὁ προφήτης, καὶ ἔστη τῷ βασιλεῖ Ισραὴλ ἐπὶ τῆς ὁδῦ, καὶ κατεδήσατο ἐν ταλαμαῶνι τὸς ὀφθαλμὸς αὐτῦ.

39. Καὶ ἐγένετο ὡς ὁ βασιλεὺς παρεπορεύετο, καὶ ἔτος ἐβόα πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν· ὁ δῦλός σε ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν στρατιὰν τῦ πολέμου, καὶ ἰδὲ ἀνὴρ εἰσήγαγε πρὸς μὲ ἄνδρα, καὶ εἶπε· φύλαξον τὸν ἄνδρα τοῦτον· ἐὰν ἐκπηδῶν ἐκπηδήσῃ, καὶ ἔσαι ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτῦ, ἢ τάλαντον ἀργυρίου στήσεις.

40. Καὶ ἐγενήθη, περιεβλέψατο ὁ δοῦλός σου ὧδε καὶ ὧδε, καὶ ἔτος οὐκ ἦν· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ· ἰδὲ καὶ τὰ ἔνεδρα παρ' ἐμοὶ, ἐφόντευσας.

41. Καὶ ἔσπευσε, καὶ ἀφεῖλε τὸν ταλαμαῶνα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῦ· καὶ ἔγνω αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, ὅτι ἐκ τῶν προφητῶν ἔτος.

42. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος· διότι ἐξήγαγες σὺ ἄνδρα ὀλέθριον ἐκ χειρός σου, καὶ ἔσαι ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτῦ, καὶ ὁ λαός σε ἀντὶ τῦ λαῦ αὐτῦ. με

43. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς οἶκον αὐτῦ, συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυμένος, καὶ ἔρχεται εἰς Σαμάρειαν.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἀμπελὼν ἦν εἰς τῷ Ναβουθαὶ τῷ Ἰεζραηλίτῃ παρὰ τῇ ἄλῳ Ἀχαὰβ βασιλέως Σαμαρείας. Ἰσραηλίτῃ παρὰ τῷ

2. Καὶ ἐλάλησεν Ἀχαὰβ πρὸς Ναβουθαὶ, λέγων· δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου,

v. 34. σαυτῷ) σεαυτῷ. ibid. κἀγὼ ἐν Δαμασκῷ) καὶ ἐγὼ ἐν διαθήκῃ. v. 35. με δή.) δή με. ibid. ἰδοὺ σὺ) καὶ ἰδὲ σύ. v. 37. in *Edit. Rom.* integer habetur, ut suppletus est. v. 38. ταλαμαῶνι) ἐν τελαμῶνι. v. 39. ὁ βασιλεὺς παρεπορεύετο) transposita. ibid. καὶ εἶπε· φύλαξον τὸν ἄνδρα τοῦτον) καὶ εἶπε πρὸς μέ. φύλαξον τοῦτον τὸν ἄνδρα. ib. ἐὰν ἐκπηδῶν) ἐὰν δὲ ἐκπηδῶν. v. 41. ταλαμαῶνα) τελαμῶνα. ibid. ἔγνω) ἐπέγνω. v. 42. ἐξήγαγες) ἐξένεγκας. ibid. ἐκ χειρός μου) ἐκ τῆς χειρός σε. v. 43. πρὸς οἶκον αὐτοῦ) non habet. CAP. XXI. In *Edit. Rom.* est Caput 20. v. 1. ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα) desunt. ibid. ἦν ἐν) transposita. ib. Ἰεζραηλίτῃ παρὰ τῇ ἄλῳ) Ἰεζραηλίτῃ παρὰ τῇ ἄλῳ.

Digitized by Google

τόπον αὐτῶν, καὶ θοῦ σατράπας ἀντ' αὐτῶν,

25. καὶ ἀλλάξομέν σοι δύναμιν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν πεσοῦσαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἵππον κατὰ τὴν ἵππον, καὶ ἅρματα κατὰ τὰ ἅρματα, καὶ πολεμήσομεν πρὸς αὐτοὺς κατ' εὐθὺ, καὶ κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτούς· καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ ἐποίησεν οὕτως.

26. Καὶ ἐγένετο ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ ἐπεσκέψατο υἱὸς Ἄδερ τὴν Συρίαν, καὶ ἀνέβη εἰς Ἀφεκὰ εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ.

Ἀφηκὰν

27. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπεσκέπησαν, καὶ διοικήθησαν, καὶ παρεγένοντο εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν· καὶ παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξεναντίας αὐτῶν ὡσεὶ δύο ποίμνια αἰγῶν· καὶ Συρία ἔπλησε τὴν γῆν.

διοικήθησαν

28. Καὶ προσῆλθεν ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπε πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· τάδε λέγει Κύριος· ἀνθ' ὧν εἶπε Συρία· (ὁ) Θεὸς ὀρέων Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ οὐ θεὸς κοιλάδων αὐτὸς, καὶ δώσει τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην εἰς χεῖρα σὴν, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ Κύριος.

δώσει

29. Καὶ παρεμβάλλουσιν αὐτοὶ ἀπέναντι τούτων ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, καὶ προσήγαγεν ὁ πόλεμος, καὶ ἐπάταξεν Ἰσραὴλ τὴν Συρίαν, ἑκατὸν χιλιάδας πεζῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.

30. Καὶ ἔφυγον οἱ κατάλοιποι εἰς Ἀφεκὰ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔπεσε τὸ τεῖχος ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν τῶν καταλοίπων· καὶ υἱὸς Ἄδερ ἔφυγε, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ κοιτῶνος, εἰς τὸ ταμιεῖον.

31. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν παῖδες αὐτοῦ· ἰδοὺ δὴ οἴδαμεν ὅτι βασιλεῖς οἴκου Ἰσραὴλ, βασιλεῖς ἐλέους εἰσίν· ἐπιθώμεθα οὖν σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας ἡμῶν, καὶ σχοινία ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, καὶ ἐξέλθωμεν πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, εἴπως ζωογονήσει τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

32. Καὶ περιεζώσαντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν, καὶ ἔθηκαν σχοινία ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ εἶπαν τῷ βασιλεῖ Ἰσραήλ· δοῦλός σου υἱὸς Ἄδερ λέγει· ζήτω δὴ ἡ ψυχή μου. Καὶ εἶπεν· εἰ ἔτι ζῇ, ἀδελφός μου ἐστί·

33. καὶ οἱ ἄνδρες οἰωνίσαντο, καὶ ἐσπεύσαντο, καὶ ἀνέλεξαν τὸν λόγον ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ εἶπον· ἀδελφός σου υἱὸς Ἄδερ (λέγει)· Καὶ εἶπεν· εἰσέλθατε καὶ λάβετε αὐτόν· καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἄδερ, καὶ ἀναβιβάζουσιν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα.

ἐσπείσαντο

34. Καὶ

v. 24. σατράπας ἀντ' αὐτῶν) transposita. v. 25. ἀπὸ σοῦ) deest. ibid. φωνῆς αὐτῶν) φωνῆς αὐτοῦ. v. 26. Ἀφηκὰν) ἀφεκὰ. v. 27. καὶ διοικήθησαν) non habet. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν. ib. παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ) παρενέβαλεν Ἰσραὴλ. v. 28. ἄνθρωπος) ὁ ἄνθρωπος. ibid. Θεοῦ, πρὸς βασιλέα) θεοῦ, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ. ib. ἀνθ' ὧν Συρία. ὁ Θεὸς) ἀνθ' ὧν εἶπε συρία, θεὸς. ib. δώσει) καὶ δώσω. v. 29. αὐτοὶ) οὗτοι. ibid. ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· ib. ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ) μιᾷ ἡμέρᾳ. v. 31. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν παῖδες αὐτοῦ· ἰδοὺ δὴ οἴδαμεν ὅτι βασιλεῖς οἴκου Ἰσραὴλ) καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ. οἶδα ὅτι βασιλεῖς Ἰσραὴλ. ibid. οὖν) δὴ. v. 32. ἔθηκαν) ἔθεσαν. ibid. εἶπαν) εἶπον. ib. ζήτω δὴ ἡ ψυχή μου) ζησάτω δὴ ἡ ψυχὴ ἡμῶν. v. 33. ἀνέλεξαν) ἀνελέξαντο. ibid. (λέγει) abest.

Digitized by Google

13. Καὶ ἰδὺ προφήτης εἷς προσῆλθε τῷ Ἀχαὰβ τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· εἰ ἑώρακας πάντα τὸν ὄχλον τὸν μέγαν τοῦτον; ἰδὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν εἰς χεῖρας σὰς σήμερον, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ Κύριος.

14. Καὶ εἶπεν Ἀχαάβ· ἐν τίνι; καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἐν τοῖς παιδαρίοις τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν. καὶ εἶπεν Ἀχαάβ· τίς συνάψει τὸν πόλεμον; καὶ εἶπε· σύ.

πόλεων

15. Καὶ ἐπεσκέψατο τὺς παῖδας τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν· καὶ ἐγένοντο διακόσιοι τριάκοντα καὶ δύο· καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεσκέψατο σύμπαντα τὸν λαὸν, πάντα υἱὸν δυνάμεως, ἑπτὰ χιλιάδας.

τριακόσιοι

16. Καὶ ἐξῆλθε μεσημβρίας· καὶ υἱὸς Ἄδερ πίνων, μεθύων ἐν Σοκχὼθ αὐτὸς, καὶ οἱ βασιλεῖς, τριάκοντα καὶ δύο βασιλεῖς συμβοηθοὶ αὐτοῦ.

Σοκχὼ

17. Καὶ ἐξῆλθον παιδάρια ἄρχοντων τῶν χωρῶν ἐν πρώτοις· καὶ ἀπέστειλεν υἱὸς Ἄδερ, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες· ἄνδρες ἐξεληλύθασιν ἐκ Σαμαρείας.

18. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ εἰς εἰρήνην ἐκπορεύονται, συλλάβετε αὐτοὺς ζῶντας, καὶ εἰ εἰς πόλεμον ἐξῆλθον, ζῶντας συλλάβετε αὐτούς.

ἢ

19. Καὶ μὴ ἐξελθάτωσαν ἐκ τῆς πόλεως τὰ παιδάρια ἀρχόντων τῶν χωρῶν· καὶ ἡ δύναμις ὀπίσω αὐτῶν,

20. ἐπάταξεν ἕκαστος τὸν παρ' αὐτῦ, καὶ ἔφυγε Συρία· καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς Ἰσραήλ· καὶ σώζεται υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας ἐφ' ἵππῳ σὺν ἱππεῦσι τισί.

ἵππων

21. Καὶ ἐξῆλθεν βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβε τὺς ἵππους, καὶ τὰ ἅρματα, καὶ ἐπάταξεν ἐν Συρίᾳ πληγὴν μεγάλην.

Συρίας

22. Καὶ προσῆλθεν ὁ προφήτης πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· κραταιοῦ, καὶ γνῶθι, καὶ ἴδε τί ποιήσεις, ὅτι ἐπιστρέψαντος τῦ ἐνιαυτῦ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας ἄνεισιν ἐπὶ σέ.

23. Καὶ οἱ παῖδες βασιλέως Συρίας εἶπαν πρὸς αὐτόν· θεὸς ὀρέων Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ ὐ Θεὸς κοιλάδων, διὰ τοῦτο ἐκραταίωσεν ὑπὲρ ἡμᾶς· ἐὰν δὲ πολεμήσωμεν αὐτοὺς κατ' εὐθὺ, εἰ μὴ κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτούς.

24. Καὶ τὸ ῥῆμα τοῦτο ποίησον· ἀπόστησον τὺς βασιλεῖς ἕκαστον εἰς τὸν τόπον

v. 13. τῷ βασιλεῖ) βασιλεῖ. ibid. πάντα τὸν) τὸν. ib. εἰς χεῖρας σὰς σήμερον) transposita. v. 14. τῶν πόλεων) τῶν χωρῶν. v. 15. τὺς παῖδας τῶν ἀρχόντων) ἀχαὰβ τὺς ἄρχοντας τὰ παιδάρια. ibid. τριακόσιοι τριάκοντα δύο) διακόσια τριάκοντα. ib. σύμπαντα) abest. v. 16. Σοκχὼ) Σοκχὼθ. v. 17. παιδάρια ἄρχοντων) ἄρχοντες παιδάρια. ibid. καὶ ἀπέστειλεν υἱὸς Ἄδερ, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες.) καὶ ἀποστέλλουσι καὶ ἀπαγγέλλουσι τῷ βασιλεῖ συρίας, λέγοντες. v. 18. συλλάβετε) συλλαβεῖν, utroque loco. ibid. καὶ ἢ εἰς) καὶ εἰ εἰς. ib. ἐξῆλθον) abest. v. 19. τὰ παιδάρια ἀρχόντων) ἄρχοντα τὰ παιδάρια. v. 20. παρ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε) παρ' αὐτῶ. καὶ ἐδευτέρωσεν ἕκαστος τὸν παρ' αὐτοῦ. καὶ ἔφυγε. ibid. ἐφ' ἵππων σὺν ἱππεῦσι τισί.) ἐφ' ἵππου ἱππέως. v. 21. βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἔλαβε τὺς) ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβε πάντας τοὺς. ibid. ἐν Συρίᾳ πληγὴν μεγάλην) transposita. v. 22. εἶπεν αὐτῷ) αὐτῷ abest. ibid. ἐπιστρέψαντας) ἐπιστρέφοντος. ib. ἄνεισιν) ἀναβαίνει. v. 23. εἶπαν πρὸς αὐτὸν) καὶ εἶπον. ibid. Κύριος ὁ Θεὸς) θεὸς. ib. εἰ μὴ) εἰ μὴν.

Digitized by Google

ταὐτὸ βασιλεῖς μετ' αὐτῦ, καὶ πᾶς ἵππος, καὶ ἅρμα· καὶ ἀνέβησαν, καὶ περιεκάθησεν ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ * ἐπολέμησεν ἐπ' αὐτήν.

περιεκάθησεν

* ἐπολέμησεν

2. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει ὁ υἱὸς Ἀδερ·

3. τὸ ἀργύριόν σε, καὶ τὸ χρυσίον σε ἐμόν ἐστι, καὶ αἱ γυναῖκές σου, καὶ τὰ τέκνα σου τὰ καλὰ ἐμά ἐστι.

4. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε· καθὼς ἐλάλησάς (μοι) κύριέ μου βασιλεῦ, σός εἰμι ἐγὼ, καὶ πάντα τὰ ἐμά.

5. Καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι, καὶ εἶπαν (πρὸς αὐτόν)· τάδε λέγει ὁ υἱὸς Ἀδερ· ἐγὼ ἀπέστρεψα πρός σε, λέγων· τὸ ἀργύριόν σου, καὶ τὸ χρυσίον σε, καὶ τὰς γυναῖκάς σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐμοὶ δώσεις·

ἀποστέλλω

6. ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔριον ἀποστελῶ τοὺς παῖδάς με πρός σε, καὶ ἐρευνήσουσι τὸν οἶκόν σου, καὶ τοὺς οἴκους τῶν παίδων σε, καὶ ἔσαι πάντα τὰ ἐπιθυμητὰ ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐφ' ᾧ ἂν ἐπιβάλωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ λήψονται.

7. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς γῆς, καὶ εἶπε· γνῶτε δὴ, καὶ ἴδετε ὅτι κακίαν ἕτος ζητεῖ, ὅτι ἀπέστειλε πρὸς μὲ περὶ τῶν γυναικῶν με, καὶ περὶ τῶν υἱῶν με, καὶ περὶ τῶν θυγατέρων μου· τὸ χρυσίον μου, καὶ τὸ ἀργύριόν μου, ἐκ ἀπεκώλυσα ἀπ' αὐτῦ.

8. Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ πᾶς ὁ λαός· μὴ ἀκούσῃς, καὶ μὴ θελήσῃς.

9. Καὶ εἶπε τοῖς ἀγγέλοις υἱοῦ Ἀδερ· λέγετε τῷ κυρίῳ ὑμῶν τῷ βασιλεῖ· πάντα ὅσα ἀπέστειλας πρὸς τὸν δοῦλόν σε, ἐν πρώτοις ποιήσω, τὸ δὲ ῥῆμα τοῦτο ἐ δυνήσομαι ποιῆσαι· καὶ ἀπῆραν οἱ ἄνδρες, καὶ ἀνέστρεψαν αὐτῷ λόγον.

10. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἀδερ, λέγων· τάδε ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησαν, εἰ ἐκποιήσει ὁ χοῦς Σαμαρείας ταῖς ἀλώπεξι παντὶ τῷ λαῷ, τοῖς ποσοῖς μου.

11. Καὶ ἀπεκρίθη βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν· ἱκανούσθω· μὴ καυχάσθω ὁ κυρτὸς, ὡς ὁ ὀρθός.

12. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπεκρίθη αὐτῷ τὸν λόγον τοῦτον, πίνων ἦν αὐτὸς, καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς μετ' αὐτῦ ἐν σκηναῖς· καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτῦ· οἰκοδομήσατε χάρακα· καὶ ἔθεντο χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν.

V. 1. περιεκάθησεν) περιεκάθισαν. ibid. ἐπολέμησεν) ἐπολέμησαν. V. 2. ἀγγέλους) abeſt. ibid. ὁ υἱὸς) υἱὸς. v. 3. τὰ καλὰ) abeſt. v. 4. ὁ βασιλεὺς) βασιλεῦ. ibid. (μοι) abeſt. ib. σός εἰμι ἐγὼ) σός ἐγώ εἰμι. v. 5. (πρὸς αὐτὸν) abeſt. ibid. ἀπέστειλα τὸ) ἀπέστειλα πρός σε λέγων. τὸ. ib. γυναῖκάς σου) σε deeſt. ib. ἐμοὶ δώσεις.) transpoſita. v. 6. ἀποστέλλω) ἀποστελῶ. ibid. ἔσαι τὰ ἐπιθυμητὰ ὀφθ.) ἔσαι πάντα τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν. v. 7. τὸ χρυσίον μου, καὶ τὸ ἀργύριόν μου) transpoſita. v. 9. τῷ βασιλεῖ) abeſt. ibid. σου, ποιήσω) σε, ἐν πρώτοις ποιήσω. ib. ἀνέστρεψαν) ἐπέστρεψαν. v. 10. ἀπέστειλε) ἀπέστειλεν. ibid. ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησαν) ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη. v. 11. βασιλεὺς Ἰσρ.) ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν. v. 12. ὡς) ὅτε. ibid. μετ' αὐτῦ) οἱ μετ' αὐτοῦ.

12. Καὶ μετὰ τὸν συσσεισμὸν πῦρ, οὐκ ἐν τῷ πυρὶ Κύριος· καὶ μετὰ τὸ πῦρ φωνὴ αὔρας λεπτῆς, κακεῖ Κύριος.

13. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἠλιοὺ, καὶ ἐπεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τῇ μηλωτῇ ἑαυτοῦ, καὶ ἐξῆλθε, καὶ ἔστη ὑπὸ τὸ σπήλαιον. καὶ ἰδοὺ πρὸς αὐτὸν φωνὴ, καὶ εἶπε· τί σὺ ἐνταῦθα Ἠλιοὺ;

14. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ· ζηλῶν ἐζήλωσα τῷ Κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέ-
σε λειπον τὴν διαθήκην σου οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· τὰ θυσιαστήριά σου καθεῖλαν, καὶ τοὺς
ῥομφαί- προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ,
αις καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν.

15. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· πορεύου, ἀνάστρεφε εἰς τὴν ὁδόν σου, καὶ ἥξεις εἰς τὴν ὁδὸν ἐρήμου Δαμασκοῦ· καὶ ἥξεις, καὶ χρίσεις (ἐκεῖ) τὸν Ἀζαὴλ εἰς βασιλέα τῆς Συρίας,

16. καὶ τὸν Ἰηοὺ υἱὸν Ναμεσσὶ χρίσεις εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ τὸν Ἐλισ-
Ἀβελ- σαιὲ υἱὸν Σαφὰτ ἀπὸ Ἀβελμαουλὰ χρί-
μαουλ σεις εἰς προφήτην ἀντὶ σοῦ.

17. Καὶ ἔσται τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας Ἀζαὴλ θανατώσει Ἰηοὺ· καὶ τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας Ἰηοὺ θανατώσει Ἐλισσαιέ.

18. Καὶ καταλείψεις ἐν Ἰσραὴλ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν, πάντα γόνατα ἃ οὐκ ὤκλασαν τῷ Βάαλ, καὶ πᾶν στόμα ὃ οὐ προσεκύνησεν αὐτῷ. προσκυ-
νήσει

19. Καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ εὑρίσκει τὸν Ἐλισσαιὲ υἱὸν Σαφὰτ, καὶ αὐτὸς ἠροτρία ἐν βουσί· δώδεκα ζεύγη βοῶν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δώδεκα· καὶ ἀπῆλθεν (Ἐλισσαιὲ) ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐπέῤῥιψε τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν.

20. Καὶ κατέλιπεν Ἐλισσαιὲ τὰς βόας, καὶ ἐπέδραμεν ὀπίσω Ἠλιοὺ, καὶ εἶπε· καταφιλήσω τὸν πατέρα μου, καὶ τὴν μητέρα μου, καὶ ἀκολουθήσω ὀπίσω σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ· πορεύου, ἀνάστρεφε, ὅτι πεποίηκά σοι.

21. Καὶ ἀνέστρεψεν ἐξ ὄπισθεν αὐτοῦ· καὶ ἔλαβε τὸ ζεῦγος τῶν βοῶν, καὶ ἔθυσε, καὶ ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν ἥψησεν αὐτὰ, καὶ ἔδωκε τῷ λαῷ, καὶ ἔφαγον· καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω Ἠλιοὺ, καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ.

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΚΑΙ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας συνήθροισε πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη, καὶ περιεκάθισεν ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ τριακον-
ταδύο

v. 12. κακεῖ Κύριος.) non habet. v. 13. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. τὸ σπήλαιον) absque articulo. v. 14. ἐζήλωσα) ἐζήλωκα. ibid. ἐγκατέλειπόν σε οἱ) ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην σου οἱ. ib. Ἰσραὴλ. τὰ) ἰσραὴλ. καὶ τὰ. ib. ἐν ῥομφαίαις) ἐν ῥομφαίᾳ. v. 15. ἐκεῖ Ἀζαὴλ) τὸν ἀζαὴλ. v. 16. Ἰηοὺ) ἰοὺ, adjicit υἱὸν ναμεσσὶ χρίσεις εἰς. ibid. Ἐλισσαιὲ) ἐλισαιὲ, passim. ib. ἀπὸ Ἀβελμαουλὰ) non habet. ib. προφήτην) εἰς προφήτην. v. 17. Ἰηοὺ.) ἰοὺ, addit καὶ τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας ἰοὺ. v. 18. τῷ Βάαλ) γόνυ τῷ βάαλ. ibid. προσκυνήσει) προσεκύνησεν. v. 19. δώδεκα βοῶν ἐνώπιον) δώδεκα ζεύγη ἐνώπιον. ibid. (Ἐλισσαιὲ) deest. v. 20. ἐπέδραμεν) κατέδραμεν. ibid. καὶ εἶπεν αὐτῷ· πορεύου, ἀνάστρεφε) καὶ εἶπεν ἠλιοὺ. ἀνάστρεφε. v. 21. τὸ ζεῦγος) τὰ ζεύγη. ibid. ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν ἥψησεν αὐτὰ) καὶ ἥψησεν αὐτὰ ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν. CAP. XX. In *Edit. Rom.* Cap. 20. & 21. transponuntur. v. 1. Καὶ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας συνήθροισε) καὶ συνήθροισεν υἱὸς ἄδερ.

Digitized by Google

46. Καὶ χεὶρ Κυρίου ἐγένετο ἐπὶ τὸν Ἠλιού, καὶ συνέσφιγξε τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔτρεχεν ἔμπροσθεν Ἀχαὰβ τοῦ ἐλθεῖν εἰς Ἰεζραέλ.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΚΑΙ ἀνήγγειλεν Ἀχαὰβ τῇ Ἰεζάβελ γυναικὶ αὐτοῦ πάντα ἃ ἐποίησεν Ἠλιού, καὶ ὡς ἀπέκτεινε πάντας τοὺς προφήτας ἐν ῥομφαίᾳ.

2. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰεζάβελ ἄγγελον πρὸς Ἠλιού, καὶ εἶπεν· εἰ σὺ εἶ Ἠλίας κἀγὼ Ἰεζάβελ, τάδε ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησαν, ὅτι τὴν ὥραν ταύτην αὔριον θήσομαι τὴν ψυχήν σου καθὼς ψυχὴν ἑνὸς ἐξ αὐτῶν.

3. Καὶ ἐφοβήθη Ἠλιού, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπῆλθε κατὰ τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ, καὶ ἔρχεται εἰς Βηρσαβεὲ τὴν Ἰούδα, καὶ ἀφῆκε τὸ παιδάριον αὐτοῦ ἐκεῖ.

4. Καὶ αὐτὸς ἐπορεύθη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν ἡμέρας, καὶ ἦλθε, καὶ ἐκάθισεν
Ραμαὶθ ὑποκάτω Ῥαθμὶν, καὶ ἠτήσατο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀποθανεῖν. καὶ εἶπεν· ἱκανόω νῦν, Κύριε, λαβὲ τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ, Κύριε, ὅτι οὐ κρείσσων ἐγώ εἰμι ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου.

5. Καὶ ἐκοιμήθη, καὶ ὕπνωσεν ἐκεῖ ὑπὸ φυτόν. καὶ ἰδού τις ἥψατο αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάστηθι, φάγε.

6. Καὶ ἐπέβλεψεν Ἠλιού· καὶ ἰδοὺ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐγκρυφίας ἐλυρίτης, καὶ καψάκης ὕδατος. καὶ ἀνέστη, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε, καὶ ἐπιστρέψας ἐκοιμήθη.

7. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος Κυρίου ἐκ δευτέρου, καὶ ἥψατο αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάστηθι, φάγε, ὅτι πολλὴ ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός.

8. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε, καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ἰσχύι τῆς βρώσεως ἐκείνης τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἕως ὄρους τοῦ Θεοῦ τοῦ Χωρήβ.

9. Καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ καθέλυσεν ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ ῥῆμα Κυρίου πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπε· τί σὺ ἐνταῦθα, Ἠλιού;

10. Καὶ εἶπεν Ἠλιού· ζηλῶν ἐζήλωσα τῷ Κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλειπόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν.

11. Καὶ εἶπεν· ἔξελεύσῃ αὔριον, καὶ στήσῃ ἐν τῷ ὄρει ἐνώπιον Κυρίου· καὶ ἰδοὺ Κύριος παρελεύσεται, καὶ πνεῦμα μέγα κραταιὸν διαλύον ὄρη, καὶ συντρίβον πέτρας ἐνώπιον Κυρίου, οὐκ ἐν τῷ πνεύματι Κύριος· καὶ μετὰ τὸ πνεῦμα συσεισμός, οὐκ ἐν τῷ συσεισμῷ Κύριος.

12. Καὶ

v. 46. ἐγένετο) abeſt. ibid. τοῦ ἐλθεῖν) deeſt. CAP. XIX. v. 1. πάντας) abeſt. v. 2. ἄγγελον) deſideratur. ibid. Ἠλίας κἀγὼ) ἡλίου καὶ ἐγὼ. ib. ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησαν ὅτι τὴν ὥραν ταύτην) ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ταύτην τὴν ὥραν. v. 3. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. τὴν Ἰούδα) γῆν ἰούδα. v. 4. Ῥαμαὶθ) ῥαθμὶν. ibid. Κύριε, λαβὲ τὴν) λάβε δὲ τὴν. v. 5. & 7. ἀνάστηθι) ἀνάστα. v. 8. ἐν τῇ ἰσχύι) ἐν ἰσχύϊ. ibid. ὄρους τοῦ Θεοῦ τοῦ Χωρήβ.) ὄρος χωρήβ. v. 10. ἐζήλωσα) ἐζήλωκα. ibid. τοὺς προφήτας) prætigit καὶ. v. 11. ἐν τῷ ὄρει ἐνώπιον Κυρίου) transpoſita. ibid. καὶ ἰδοὺ Κύριος παρελ. καὶ πνεῦμα) ἰδοὺ παρελεύσεται κύριος. καὶ ἰδοὺ πνεῦμα.

Digitized by Google

ὁλοκαύτωμα, καὶ ἐπὶ τὰς σχίδακας. Καὶ εἶπε· δευτερώσατε· καὶ ἐδευτέρωσαν. καὶ εἶπε· τρισσώσατε· καὶ ἐτρίσσωσαν.

35. Καὶ διεπορεύετο τὸ ὕδωρ κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὴν θάλασσαν ἔπλησαν ὕδατος.

τὸ ὕδωρ 36. Καὶ ἐγένετο κατὰ ἀνάβασιν τοῦ δώρου, καὶ ἀνεβόησεν Ἠλιοὺ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, Ἰακὼβ καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσραὴλ, σήμερον γνώτωσαν, ὅτι σὺ εἶ Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, κἀγὼ δοῦλός σου, καὶ διὰ σὲ πεποίηκα τὰ ἔργα ταῦτα.

37. Ἐπάκουσόν μου, Κύριε, ἐπάκουσόν μου, καὶ γνώτωσαν ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι σὺ εἶ Κύριος ὁ Θεὸς (μόνος), καὶ σὺ ἐπέστρεψας τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ τούτου ὀπίσω.

38. Καὶ ἔπεσε πῦρ παρὰ Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰς σχίδακας, καὶ τοὺς λίθους, καὶ τὸν χοῦν· καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐξέλειξε τὸ πῦρ.

39. Καὶ εἶδαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπαν· ἀληθῶς Κύριος αὐτός ἐστιν ὁ Θεός.

40. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαόν· συλλάβετε τοὺς προφήτας τοῦ Βάαλ, μηθεὶς σωθήτω ἐξ αὐτῶν· καὶ συνέλαβον αὐτοὺς, καὶ κατάγει αὐτοὺς Ἠλιοὺ εἰς τὸν χειμάῤῥουν Κεισῶν, καὶ ἔσφαξεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

41. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς Ἀχαάβ· ἀνάβηθι, καὶ φάγε, καὶ πίε, ὅτι φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ ὑετοῦ.

42. Καὶ ἀνέβη Ἀχαὰβ τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν· καὶ Ἠλιοὺ ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Καρμήλου, καὶ ἔκυψεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἔθηκε πρόσωπον αὐτοῦ ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτοῦ.

43. Καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ ἑαυτοῦ· ἀνάβηθι, καὶ ἐπίβλεψον ὁδὸν τῆς θαλάσσης. Καὶ ἀνέβη, καὶ ἐπέβλεψε τὸ παιδάριον, καὶ εἶπεν· οὐκ ἔστιν οὐθέν. καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ· καὶ σὺ ἐπίστρεψον ἑπτάκις.

44. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ παιδάριον ἑπτάκις· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ, καὶ ἰδοὺ νεφέλη μικρὰ, ὡς ἴχνος ἀνδρὸς, ἀνάγουσα ὕδωρ· καὶ εἶπεν· ἀνάβηθι, καὶ εἶπον τῷ Ἀχαάβ· ζεῦξον τὸ ἅρμα σου, καὶ κατάβηθι, μὴ καταλάβῃ σε ὁ ὑετός.

45. Καὶ ἐγένετο ἕως ὧδε, καὶ ἕως ὧδε, καὶ ὁ οὐρανὸς συνεσκότασε νεφέλαις, καὶ πνεύματι, καὶ ἐγένετο ὁ ὑετὸς μέγας. καὶ ἔκλαιεν, καὶ ἐπορεύθη Ἀχαὰβ εἰς Ἰεζράελ.

46. Καὶ

v. 34. σχίδακας) addit καὶ ἐποίησαν οὕτως. ibid. ἐτρίσσωσαν) ἐτρίσσευσαν. v. 36. Καὶ ἐγένετο κατὰ ἀνάβασιν τὸ ὕδωρ) desiderantur. ibid. Ἰακὼβ) ἰσραὴλ, adjicit ἐπάκουσόν μου Κύριε, ἐπάκουσόν μου σήμερον ἐν πυρί. ib. σήμερον γνώτωσαν) καὶ γνώτωσαν πᾶς ὁ λαὸς οὗτος. ib. κἀγὼ) καὶ ἐγώ. v. 37. γνώτωσαν ὁ λαὸς, ὅτι) γνώτω ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι. ibid. (μόνος) abest. v. 38. καὶ τὰς λίθους, καὶ τὸν χοῦν· καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ) transposita. v. 39. in Rom. καὶ ἔπεσε πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπον. ἀληθῶς κύριος ὁ Θεὸς αὐτὸς ὁ Θεός. v. 40. αὐτοὺς εἰς) αὐτοὺς ἠλιοὺ εἰς ibid. Κεισῶν) κισσῶν. v. 41. πρὸς Ἀχαάβ.) τῷ ἀχαάβ. v. 42. εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Καρμήλου) ἐπὶ τὴν κάρμηλον. ibid. πρόσωπον) τὸ πρόσωπον. v. 43. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. Καὶ ἀνέβη) abest. v. 44. τῷ Ἀχαάβ.) absque articulo. v. 45. καὶ ἕως ὧδε) καὶ ὧδε. ibid. ὁ ὑετὸς) ὑετὸς. ib. ἐπορεύθη Ἀχαὰβ εἰς) ἐπορεύετο ἀχαὰβ ἕως.

Digitized by Google

τὸν βοῦν τὸν ἄλλον, καὶ δώσω ἐπὶ τὰ ξύλα, καὶ πῦρ οὐ μὴ ἐπιθῶ.

24. Καὶ βοᾶτε ἐν ὀνόματι θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐγὼ ἐπικαλέσομαι ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔσται ὁ Θεὸς ὃς ἐὰν ἐπακούσῃ ἐν πυρὶ, οὗτος Θεός. Καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ εἶπαν· καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας.

25. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ τοῖς προφήταις τῆς αἰσχύνης· ἐκλέξασθε ἑαυτοῖς τὸν μόσχον τὸν ἕνα, καὶ ποιήσατε πρῶτοι, ὅτι πολλοὶ ὑμεῖς· καὶ ἐπικαλεῖσθε ἐν ὀνόματι θεοῦ ὑμῶν, καὶ πῦρ μὴ ἐπιθῆτε.

26. Καὶ ἔλαβον τὸν μόσχον ὃν ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησαν, καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν ὀνόματι τοῦ Βάαλ ἐκ πρωΐθεν ἕως μεσημβρίας, καὶ εἶπον· ἐπάκουσον ἡμῶν, ὁ Βάαλ, ἐπάκουσον ἡμῶν· καὶ οὐκ ἦν φωνὴ, καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις· καὶ διέτρεχον ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου οὗ ἐποίησαν.

27. Καὶ ἐγένετο μεσημβρία, καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτοὺς Ἠλιοὺ ὁ Θεσβίτης, καὶ εἶπεν· ἐπικαλεῖσθε ἐν φωνῇ μεγάλῃ· ὅτι θεός ἐστιν, ὅτι ἀδολεσχία αὐτῷ ἐστιν, καὶ ἅμα μή ποτε χρηματίζει αὐτὸς, ἢ μή ποτε καθεύδει αὐτὸς, καὶ ἐξαναστήσεται.

28. Καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ κατετέμνοντο κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν ἐν μαχαίραις, καὶ ἐν σειρομάσταις, ἕως ἐκχύσεως αἵματος ἐπ' αὐτούς.

29. Καὶ ἐγένετο ὡς παρῆλθε τὸ δειλινὸν, καὶ ἐπροφήτευον ὡς ὁ καιρὸς τοῦ ἀναβῆναι τὴν θυσίαν, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ, × καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. Καὶ ἐλάλησεν Ἠλιοὺ ὁ Θεσβίτης πρὸς τοὺς προφήτας τῶν προσοχθισμάτων, λέγων· μετάστητε ἀπὸ τοῦ νῦν, κἀγὼ ποιήσω τὸ ὁλοκαύτωμά μου· καὶ μετέστησαν, καὶ ἀπῆλθον.

30. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαόν· προσαγάγετε πρὸς μέ· καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον Κυρίου τὸ κατεσκαμμένον.

31. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιοὺ δώδεκα λίθους κατὰ ἀριθμὸν φυλῶν τοῦ Ἰακὼβ, ὡς ἐλάλησε Κύριος πρὸς αὐτὸν, λέγων· Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου.

32. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς λίθους ἐν ὀνόματι Κυρίου, καὶ ἐποίησε θάλασσαν χωροῦσαν δύο μετρητὰς σπέρματος κυκλόθεν τοῦ θυσιαστηρίου.

33. Καὶ ἐστοίβασε τὰς σχίδακας ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησε, καὶ ἐμέλισε τὸ ὁλοκαύτωμα, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰς σχίδακας, καὶ ἐστοίβασεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον,

34. Καὶ εἶπε· λάβετέ μοι τέσσαρας ὑδρίας ὕδατος, καὶ ἐπιχέετε ἐπὶ τὸ ὁλοκαύ-

v. 23. καὶ δώσω ἐπὶ τὰ ξύλα) non habet. v. 24. θεοῦ ὑμῶν) θεῶν ὑμῶν. ibid. ἐν ὀνόματι) ἐν τῷ ὀνόματι. ib. ὃς ἐὰν) ὃς ἂν. ib. εἶπαν·) εἶπον. v. 25. ἐπικαλεῖσθε) ἐπικαλέσασθε. v. 26. ὃν ἔδωκεν αὐτοῖς) non habet. v. 28. κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν) κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν. ibid. καὶ ἐν σειρομάσταις) ἐν deest. v. 29. Καὶ ἐγένετο ὡς παρῆλθε τὸ δ. καὶ ἐπροφήτευον ὡς ὁ καιρὸς) καὶ προεφήτευον ἕως τοῦ παρῆλθε τὸ δειλινόν. καὶ ἐγένετο ὡς ὁ καιρὸς. ibid. καὶ οὐκ ἦν φωνὴ) non habet. ib. κἀγὼ) καὶ ἐγὼ. v. 30. καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον Κυρίου τὸ κατεσκαμμένον.) hæc desiderantur. h. l. v. 31. τοῦ Ἰακὼβ) τοῦ ἰσραὴλ. v. 32. ὀνόματι Κυρίου) adjicit καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον τὸ κατεσκαμμένον.

Digitized by Google

12. Καὶ ἔσται ἐὰν ἐγὼ ἀπέλθω ἀπὸ σοῦ, καὶ πνεῦμα Κυρίου ἀρεῖ σε εἰς γῆν ἣν οὐκ οἶδα, καὶ εἰσελεύσομαι ἀπαγγεῖλαι τῷ Ἀχαάβ, καὶ ἐκ εὑρήσει σε, καὶ ἀποκλενεῖ με· καὶ ὁ δοῦλός σου ἐγὼ Φοβούμενος τὸν Κύριον ἐκ νεότητος αὐτοῦ.

13. Καὶ οὐκ ἀνηγγέλη σοι τῷ κυρίῳ μου, εἶα πεποίηκα ἐν τῷ ἀποκλείνειν Ἰεζάβελ τὸν προφήτας Κυρίου, καὶ ἔκρυψα ἀπὸ τῶν προφητῶν Κυρίου ἑκατὸν ἄνδρας, ἀνὰ πεντήκοντα ἄνδρας ἐν σπηλαίῳ· καὶ ἔθρεψα αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ, καὶ ὕδατι; ἀποκλένειν

14. Καὶ νῦν σὺ λέγεις· πορεύου, καὶ λέγε τῷ κυρίῳ σου, ἰδὲ Ἠλιού· καὶ ἀποκλενεῖ με;

15. Καὶ εἶπεν Ἠλιού· ζῇ Κύριος τῶν δυναμέων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι σήμερον ὀφθήσομαι αὐτῷ.

16. Καὶ ἐπορεύθη Ἀβδιοὺ εἰς συναντησιν τῷ Ἀχαάβ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ· καὶ ἐξέβαμεν Ἀχαάβ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν Ἠλιού. Ἀβδιοὺ

17. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἀχαὰβ τὸν Ἠλιού, καὶ εἶπεν Ἀχαάβ πρὸς Ἠλιού· εἰ σὺ οὗ αὐτὸς ὁ διασρέφων τὸν Ἰσραήλ;

18. Καὶ εἶπεν Ἠλιού· οὐ διασρέφω τὸν Ἰσραήλ, ὅτι εἲλ' ἢ σὺ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου ἐν τῷ καταλιμπάνειν ὑμᾶς τὸν Κύριον Θεὸν ὑμῶν, καὶ ἐπορεύθης ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν Βααλείμ.

19. Καὶ νῦν ἀπόστειλον, συνάθροισον πρὸς μὲ πάντα Ἰσραὴλ πρὸς τὸ ὄρος τὸ Καρμήλιον, καὶ τὲς προφήτας τοῦ Βάαλ τέλρακοσίους καὶ πεντήκοντα, καὶ προφήτας τῆς αἰσχύνης τετρακοσίους καὶ πεντήκοντα καὶ τὲς προφήτας τῶν ἀλσῶν τελρακοσίους, ἐθίοντας τραπέζαν Ἰεζάβελ.

20. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀχαὰβ εἰς πάντα Ἰσραὴλ, καὶ συνήγαγε πάντας τὲς προφήτας εἰς ὄρος τὸ Καρμήλιον.

21. Καὶ προσήγαγεν Ἠλιοὺ πρὸς πάντα τὸν λαὸν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἠλιού· ἕως πότε ὑμεῖς χωλαινεῖτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις; εἰ Κύριός ἐστιν ὁ Θεὸς, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ· εἰ δὲ ὁ Βάαλ αὐτὸς, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ ἐκ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς αὐτῷ λόγον.

22. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαόν· ἐγὼ ὑπολέλειμμαι προφήτης τοῦ Κυρίου μονώτατος· καὶ οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ, τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ προφῆται τοῦ ἄλσους τετρακόσιοι.

23. Δότωσαν ἡμῖν δύο βόας, καὶ ἐκλεξάσθωσαν ἑαυτοῖς τὸν ἕνα, καὶ μελισσάτωσαν, καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τῶν ξύλων, καὶ πῦρ μὴ ἐπιθέτωσαν· καὶ ἐγὼ ποιήσω τὸν

V. 12. εἰς γῆν) εἰς τὴν γῆν. ibid. ἐκ εὑρήσει) οὐχ εὑρήσει. V. 13. Καὶ οὐκ ἀνηγγέλη) ἢ οὐκ ἀπηγγέλη. ibid. ἀποκλίνειν Ἰεζάβελ) ἀποκλείνειν τὴν Ἰεζάβελ. ib. πεντήκοντα ἄνδρας ἐν) ἄνδρας deeſt. ib. αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ) ἐν ἄρτοις. V. 14. λέγεις· πορεύου καὶ λέγε) λέγεις μοι, πορεύου, λέγε. V. 16. Ἀβδιοὺ εἰς συνάντησιν) ἀβδιοὺ εἰς συνοντὴν. V. 17. καὶ ἔπεν) præmittit, Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἀχαὰβ τὸν Ἠλιού. V. 18. καὶ ὁ οἶκος) καὶ οἶκος. ibid. ἐπορεύθη ὀπίσω Βααλείμ.) ἐπορεύθης ὀπίσω τῶν Βααλείμ. V. 19. πρὸς τὸ ὄρος) εἰς ὄρος. ibid. καὶ τὲς προφήτας τοῦ Βάαλ τετρακοσίες πεντήκοντα) desiderantur. ib. καὶ προφήτας) καὶ τὲς προφήτας. ib. τὲς προφήτας) præfigit καὶ. V. 20. συνήγαγε) ἐπισυνήγαγε. V. 21. πρὸς πάντα τὸν λαόν.) πρὸς πάντας. ibid. εἰ Κύριός ἐστιν) εἰ ἔτι κύριος. ib. εἰ δὲ ὁ βάαλ αὐτὸς) εἰ δὲ βάαλ. ib. λαὸς αὐτῷ λόγον) λαὸς λόγον. V. 22. καὶ προφῆται τοῦ ἄλσους) καὶ οἱ προφῆται τοῦ ἄλσους, τετρακόσιοι. V. 23. μελισσάτωσαν, καὶ πῦρ) μελισσάτωσαν, καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τῶν ξύλων, καὶ πῦρ.

Digitized by Google

23. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιὰ τὸ παιδάριον, καὶ κατήγαγεν αὐτὸν ἀπὸ τῆ ὑπερῴου εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῇ μητρὶ αὐτῦ· καὶ εἶπεν Ἠλιά· βλέπε, ζῇ ὁ υἱός σου·

24. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Ἠλιά· ἰδὲ τέτο ἔγνωκα ὅτι ἄνθρωπος Θεῦ εἶ, καὶ ῥῆμα Κυρίου ἐν στόματί σου ἀληθινόν.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μετ' ἡμέρας πολλὰς, καὶ ῥῆμα Κυρίε ἐγένετο πρὸς Ἠλιοὺ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ, λέγων· πορεύθητι, καὶ ὄφθητι τῷ Ἀχααὰβ, καὶ δώσω ὑετὸν ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς.

2. Καὶ ἐπορεύθη Ἠλιὰ τῦ ὀφθῆναι τῷ Ἀχααὰβ, καὶ ἦν λιμὸς κραταιὸς ἐν Σαμαρείᾳ.

Ἀδδίου 3. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀχααὰβ τὸν Ἀβδίου τὸν Ἀβδιοὺ οἰκονόμον· καὶ Ἀβδιοὺ ἦν φοβέμενος τὸν Κύριον σφόδρα.

4. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τύπλειν Ἰεζάβελ τὸς προφήτας Κυρίε, καὶ ἔλαβεν Ἀβδιοὺ Ἀβδιοὺ ἑκατὸν ἄνδρας προφήτας, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς κατὰ πεντήκοντα ἐν σπηλαίῳ, καὶ διέτρεφεν αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι.

5. Καὶ εἶπεν Ἀχααὰβ πρὸς Ἀβδιοὺ· δεῦρο, καὶ διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, καὶ ἐπὶ πάντας χειμαῤῥόους, ἐάν πως εὕρωμεν βοτάνην, καὶ περιποιησόμεθα ἵππυς, καὶ ἡμιόνους, καὶ οὐκ ἐξολεθρευθήσονται ἀπὸ τῶν κληνῶν.

6. Καὶ ἐμέρισαν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τῦ διελθεῖν αὐτήν· Ἀχααὰβ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἄλλῃ μόνος, καὶ Ἀβδιοὺ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἄλλῃ μόνος.

7. Καὶ ἦν Ἀβδιοὺ ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ ἀπῆλθεν Ἠλιοὺ εἰς συνάντησιν αὐτῦ μόνος· καὶ Ἀβδιοὺ ἔσπευσε, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῦ, καὶ εἶπεν· εἰ σὺ εἶ αὐτὸς, κύριέ με Ἠλιά;

8. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ αὐτῷ· ἐγώ· πορεύε, εἰπὸν τῷ κυρίῳ σε, ἰδὲ Ἠλιού.

9. Καὶ εἶπεν Ἀβδιού· τί ἡμάρτηκα, ὅτι Ἀβδιοὺ δώσεις τὸν δῦλόν σου εἰς χεῖρας Ἀχααὰβ τῦ θανατῶσαί με;

10. Ζῇ Κύριος ὁ Θεός σου, εἰ ἔστιν ἔθνος ἢ βασιλεία, ἔ οὐκ ἀπέσταλκέ (με) ἔθνη ὁ κύριός μου ζητεῖν σε· καὶ ἔπον, οὐκ ἔστι· καὶ ἐνέπρησε τὰς χώρας αὐτῆς, καὶ τὴν βασιλείαν, ὅτι οὐχ εὕρηκέ σε.

11. Καὶ νῦν, πορεύε, σὺ λέγεις, καὶ ἀνάγγελε τῷ κυρίῳ σε, ἰδὲ Ἠλιά.

12. Καὶ

V. 23. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιὰ τὸ παιδάριον) non habet. ibid. αὐτὸν ἀπὸ) αὐτὸ ἀπό. V. 24. ἰδοὺ τοῦτο ἔγνωκα ὅτι ἄνθρ. Θεῦ εἶ) ἰδὰ ἔγνωκα ὅτι σὺ ἄνθρ. Θεῦ. ibid. ἐν στόματι) ἐν τῷ στόματι. CAP. XVIII. V. 2. καὶ ἦν λιμὸς κραταιὸς) καὶ ὁ λιμὸς κραταιά. V. 3. Ἀβδιοὺ) ἀβδιού, passim hoc capite. V. 4. Ἰεζάβελ) τὴν ἰεζάβελ. ibid. ἔκρυψεν) κατέκρυφεν. V. 5. εἰς τὸ πεδίον ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδ. καὶ ἐπὶ πάντας χειμ.) ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων καὶ ἐπὶ χειμαῤῥόους. ibid. εὕρωμεν) εὑρομεν. ib. περιποιησόμεθα) περιποιησώμεθα. ib. κλῆνων.) σκηνῶν. V. 6. ἐμέρισαν αὐτοῖς) ἐμέρισαν ἑαυτοῖς. ibid. ἄλλῃ μόνος) μιᾷ, priori loco. V. 7. ὁδῷ· καὶ ἀπῆλθεν) ὁδῷ μόνος. καὶ ἦλθεν. V. 8. Ἠλιού. ἐγώ) ἠλιοὺ αὐτῷ. ἐγώ. ibid. ἔπον) λέγε. V. 9. δώσεις) δίδως. ibid. εἰς χεῖρας) εἰς χεῖρα. V. 10. ἔθνη) ἔθνος. ibid. ἀπέσταλκέ με) ἀπέστειλεν. ib. καὶ ἔπον) καὶ εἰ ἔπον. ib. τὰς χώρας αὐτῆς καὶ τὴν βασιλείαν) τὴν βασιλείαν καὶ τὰς χώρας αὐτῆς. V. 11. πορεύου, σὺ λέγεις, καὶ) σὺ λέγεις, πορεύου.

Digitized by Google

Ἠλιὲ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· λαβὲ δή μοι ὀλίγον ὕδωρ εἰς ἄγγος, καὶ πίομαι.

11. Καὶ ἐπορεύθη λαβεῖν, καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς Ἠλιὲ, καὶ εἶπεν· λήψῃ δή μοι ψωμὸν ἄρτου τῇ ἐν τῇ χειρί σου.

12. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· ζῇ Κύριος ὁ Θεός σου, εἰ ἔστι μοι ἐγκρυφίας, ἀλλ' ἢ ὅσον δρὰξ ἀλεύρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ καψάκῃ· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ συλλέγω δύο ξυλήρια, καὶ εἰσελεύσομαι, καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ, καὶ τοῖς τέκνοις μου, καὶ φαγόμεθα αὐτὸ, καὶ ἀποθανούμεθα.

13. Καὶ Ἠλιὲ εἶπε πρὸς αὐτήν· θάρσει, εἴσελθε, καὶ ποίησον κατὰ τὸ ῥῆμά σου· ἀλλὰ ποίησόν μοι ἐκεῖθεν ἐγκρυφίαν μικρὸν ἐν πρώτοις, καὶ ἐξοίσεις μοι· σαυτῇ δὲ καὶ τοῖς τέκνοις σε ποιήσεις ἐπ' ἐσχάτων.

14. Ὅτι τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· ἡ ὑδρία τῆ ἀλεύρου οὐκ ἐκλείψει, καὶ ὁ καψάκης τῆ ἐλαίου οὐκ ἐλαττωνήσει ἕως ἡμέρας τοῦ δοῦναι Κύριον ὑετὸν ἐπὶ προσώπε τῆς γῆς.

15. Καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ, καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ ῥῆμα Ἠλιὲ, καὶ ἤθιεν αὐτὸς, καὶ αὐτὴ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, (καὶ) ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης.

16. Καὶ ἡ ὑδρία τῆ ἀλεύρου οὐκ ἐξέλειπε, καὶ ὁ καψάκης τῆ ἐλαίου οὐκ ἐλαττονήθη κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἠλιέ. ἐλαττονήθη

17. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠρρώστησεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς τῆς κυρίας τῆ οἴκου· καὶ ἦν ἡ ἀῤῥωστία αὐτῆ κραταιὰ σφόδρα, ἕως ἦ οὐχ ὑπελείφθη ἐν αὐτῷ πνεῦμα.

18. Καὶ εἶπε πρὸς Ἠλιέ· τί ἐμοὶ, καὶ σοὶ, ἄνθρωπε τῆ Θεοῦ; εἰσῆλθες πρὸς μὲ τῆ ἀναμνῆσαι τὰς ἀδικίας μου, καὶ θανατῶσαι τὸν υἱόν μου;

19. Καὶ εἶπεν Ἠλιὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· δός μοι τὸν υἱόν σε· καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τῆ κόλπε αὐτῆς, καὶ ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ ὑπερῷον ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκάθητο ἐκεῖ, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτῆ.

20. Καὶ ἀνεβόησεν Ἠλιὲ, καὶ εἶπεν· οἴ μοι Κύριε, ὁ μάρτυς τῆς χήρας μεθ' ἧς ἐγὼ κατοικῶ μετ' αὐτῆς, σὺ κακοποιεῖς τῆ θανατῶσαι τὸν υἱὸν αὐτῆς.

21. Καὶ ἐνεφύσησε τῷ παιδαρίῳ τρὶς, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν Κύριον, καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεός μου, ἐπιστραφήτω δὴ ἡ ψυχὴ τῆ παιδαρίου τούτε εἰς αὐτόν.

22. Καὶ ἐγένετο οὕτως, καὶ ἀνεβόησε, καὶ ἤκουσε Κύριος ἐν φωνῇ Ἠλίας· καὶ ἀπεστράφη ἡ ψυχὴ τῆ παιδαρίου πρὸς ἔγκατον αὐτῆ, καὶ ἔζησεν.

23. Καὶ

v. 11. ψωμὸν ἄρτου ἐν) ψωμὸν ἄρτου τῇ ἐν. v. 12. εἰ ἔστι μοι) εἰ ἔτι μοι. ibid. ἰδὲ συλλέγω) ἰδὲ ἐγὼ συλλέξω. ib. ξυλήρια) ξυλάρια. ib. φαγόμεθα αὐτὸ) αὐτὸ abeſt. v. 13. Καὶ Ἠλιὲ εἶπε πρὸς αὐτήν.) καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ἠλιού. ibid. ἐν πρώτοις καὶ ἐξοίσεις μοι) transpoſita. ib. ἐπ' ἐσχάτων) ἐπ' ἐσχάτῳ. v. 14. ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ) non habet. ibid. ὑετὸν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς) τὸν ὑετὸν ἐπὶ τῆς γῆς. v. 15. κατὰ τὸ ῥῆμα Ἠλιοὺ) non habet. ibid. αὐτὸς καὶ αὐτὴ) transpoſita. ib. καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης.) deſunt. v. 16. ἐλαττονήθη) ἐλαττωνήθη. v. 17. μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα) μετὰ ταῦτα. ibid. καὶ ἡ ἀῤῥωστία) καὶ ἦν ἡ ἀῤῥωστία. ib. ἕως ἦ οὐχ ὑπελείφθη) ἕως οὐχ ὑπελείφθη. v. 18. τὰς ἀδικίας) ἀδικίας. v. 19. ἀνήγαγεν) ἀνήνεγκεν. ibid. κλίνης αὐτῆ.) αὐτῆ abeſt. v. 22. καὶ ἀνεβόησε - - fin.) καὶ ἀνεβόησε τὸ παιδάριον.

23. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιὲ τὸ παιδάριον, καὶ κατήγαγεν αὐτὸν ἀπὸ τῆ ὑπερῴου εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῇ μητρὶ αὐτῦ· καὶ εἶπεν Ἠλιέ· βλέπε, ζῇ ὁ υἱός σου·

24. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Ἠλιέ· ἰδοὺ τῦτο ἔγνωκα ὅτι ἄνθρωπος Θεῦ εἶ, καὶ ῥῆμα Κυρίου ἐν στόματί σου ἀληθινόν.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας πολλὰς, καὶ ῥῆμα Κυρίε ἐγένετο πρὸς Ἠλιοὺ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ, λέγων· πορεύθητι, καὶ ὄφθητι τῷ Ἀχαὰβ, καὶ δώσω ὑετὸν ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς.

2. Καὶ ἐπορεύθη Ἠλιὲ τῦ ὀφθῆναι τῷ Ἀχαὰβ, καὶ ἦν λιμὸς κραταιὸς ἐν Σαμαρείᾳ.

Ἀδδίου 3. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀχαὰβ τὸν Ἀδδιοὺ τὸν Ἀδδιοὺ οἰκονόμον· καὶ Ἀδδιοὺ ἦν φοβέμενος τὸν Κύριον σφόδρα.

4. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τύπλειν Ἰεζάβελ τὲς προφήτας Κυρίε, καὶ ἔλαβεν Ἀδδιοὺ Ἀδδιοὺ ἑκατὸν ἄνδρας προφήτας, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς κατὰ πεντήκοντα ἐν σπηλαίῳ, καὶ διέτρεφεν αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι.

5. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἀδδιοὺ δεῦρο, καὶ διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, καὶ ἐπὶ πάντας χειμάρῤῥους, ἐάν πως εὕρωμεν βοτάνην, καὶ περιποιησόμεθα ἵππες, καὶ ἡμιόνους, καὶ οὐκ ἐξολεθρευθήσονται ἀπὸ τῶν κληνῶν. Ἀδδιοὺ

6. Καὶ ἐμέρισαν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τῦ ἐμέρισεν διελθεῖν αὐτήν· Ἀχαὰβ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἄλλῃ μόνος, καὶ Ἀδδιοὺ ἐπορεύθη ἐν Ἀδδιοῦ ὁδῷ ἄλλῃ μόνος.

7. Καὶ ἦν Ἀδδιοὺ ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ ἀπήλθεν Ἠλιοὺ εἰς συνάντησιν αὐτῦ μόνος· καὶ Ἀδδιοὺ ἔσπευσε, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῦ, καὶ εἶπεν· εἰ σὺ εἶ αὐτὸς, κύριέ με Ἠλιέ; Ἀδδιοῦ Ἀδδιοῦ

8. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ αὐτῷ· ἐγώ· πορεύε, εἶπον τῷ κυρίῳ σε, ἰδὲ Ἠλιού.

9. Καὶ εἶπεν Ἀδδιού· τί ἡμάρτηκα, ὅτι δώσεις τὸν δῦλόν σου εἰς χεῖρας Ἀχαὰβ τῦ θανατῶσαί με; Ἀδδιοῦ

10. Ζῇ Κύριος ὁ Θεός σου, εἰ ἔστιν ἔθνος ἢ βασιλεία, ὃ οὐκ ἀπέστειλέ (με) ἔθνη ὁ κύριός μου ζητεῖν σε· καὶ ἔπον, οὐκ ἔστι· καὶ ἐνέπρησε τὰς χώρας αὐτῆς, καὶ τὴν βασιλείαν, ὅτι οὐχ εὗρηκέ σε.

11. Καὶ νῦν, πορεύε, σὺ λέγεις, καὶ ἀνάγγελε τῷ κυρίῳ σε, ἰδὲ Ἠλιέ.

12. Καὶ

v. 23. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιὲ τὸ παιδάριον) non habet. ibid. αὐτὸν ἀπὸ) αὐτὸ ἀπὸ. v. 24. ἰδοὺ τοῦτο ἔγνωκα ὅτι ἄνθρ. Θεῦ εἶ) ἰδὲ ἔγνωκα ὅτι σὺ ἄνθρ. Θεῦ. ibid. ἐν στόματι) ἐν τῷ στόματι. CAP. XVIII. v. 2. καὶ ἦν λιμὸς κραταιὸς) καὶ ὁ λιμὸς κραταιός. v. 3. Ἀδδιοὺ) ἀβδιοὺ, passim hoc capite. v. 4. Ἰεζάβελ) τὴν Ἰεζάβελ. ibid. ἔκρυψεν) κατέκρυψεν. v. 5. εἰς τὸ πεδίον ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδ. καὶ ἐπὶ πάντας χειμ.) ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐπὶ πηγὰς τῶν ὑδάτων καὶ ἐπὶ χειμάῤῥους. ibid. εὕρωμεν) εὕρωμεν. ib. περιποιησόμεθα) περιποιησώμεθα. ib. κληνῶν.) σκηνῶν. v. 6. ἐμέρισεν αὐτοῖς) ἐμέρισαν ἑαυτοῖς. ibid. ἄλλῃ μόνος) μιᾷ, pripri loco. v. 7. ὁδῷ· καὶ ἀπῆλθεν) ὁδῷ μόνος. καὶ ἦλθεν. v. 8. Ἠλιοὺ. ἐγὼ) ἦλιοὺ αὐτῷ. ἐγώ. ibid. ἔπον) λέγε. v. 9. δώσεις) δῷς. ibid. εἰς χεῖρας) εἰς χεῖρα. v. 10. ἔθνη) ἔθνος. ibid. ἀπέστειλέ με) ἀπέστειλεν. ib. καὶ ἔπεν) καὶ εἶ ἔπεν. ib. τὰς χώρας αὐτῆς καὶ τὴν βασιλείαν) τὴν βασιλείαν καὶ τὰς χώρας αὐτῆς. v. 11. πορεύου, σὺ λέγεις, καὶ) σὺ λέγεις, πορεύου.

Digitized by Google

Ἠλιὰ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· λαβὲ δή μοι ὀλίγον ὕδωρ εἰς ἄγγος, καὶ πίομαι.

11. Καὶ ἐπορεύθη λαβεῖν, καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς Ἠλιὰ, καὶ εἶπεν· λήψῃ δή μοι ψωμὸν ἄρτον τὰ ἐν τῇ χειρί σου.

ἄρτον

12. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· ζῇ Κύριος ὁ Θεός σου, εἰ ἔστι μοι ἐγκρυφίας, ἀλλ' ἢ ὅσον δραξ ἀλεύρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ καψάκῃ· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ συλλέγω δύο ξυλήρια, καὶ εἰσελεύσομαι, καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ, καὶ τοῖς τέκνοις μου, καὶ φαγόμεθα αὐτὸ, καὶ ἀποθανούμεθα.

ἔσαι

13. Καὶ Ἠλιὰ εἶπε πρὸς αὐτήν· Θάρσει, εἴσελθε, καὶ ποίησον κατὰ τὸ ῥῆμά σου· ἀλλὰ ποίησόν μοι ἐκεῖθεν ἐγκρυφίαν μικρὸν ἐν πρώτοις, καὶ ἐξοίσεις μοι· σαυτῇ δὲ καὶ τοῖς τέκνοις σου ποιήσεις ἐπ' ἐσχάτων

ἐσχάτων

14. Ὅτι τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· ἡ ὑδρία τοῦ ἀλεύρου οὐκ ἐκλείψει, καὶ ὁ καψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἐλαττωθήσεται ἕως ἡμέρας τοῦ δοῦναι Κύριον ὑετὸν ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς.

15. Καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ, καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ ῥῆμα Ἠλιὰ, καὶ ἤσθιεν αὐτὸς, καὶ αὐτὴ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, (καὶ) ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης.

16. Καὶ ἡ ὑδρία τοῦ ἀλεύρου οὐκ ἐξέλειπε, καὶ ὁ καψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἐλαττωθήσεται κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἠλιά. ἐλαττωθῇ

17. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠρρώστησεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς τῆς κυρίας τοῦ οἴκου· καὶ ἦν ἡ ἀρρωστία αὐτοῦ κραταιὰ σφόδρα, ἕως οὗ οὐχ ὑπελείφθη ἐν αὐτῷ πνεῦμα.

18. Καὶ εἶπε πρὸς Ἠλιά· τί ἐμοὶ, καὶ σοὶ, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ; εἰσῆλθες πρὸς μὲ τοῦ ἀναμνῆσαι τὰς ἀδικίας μου, καὶ θανατῶσαι τὸν υἱόν μου;

19. Καὶ εἶπεν Ἠλιὰ πρὸς τὴν γυναῖκα· δός μοι τὸν υἱόν σου· καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς, καὶ ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ ὑπερῷον ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκάθητο ἐκεῖ, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ.

20. Καὶ ἀνεβόησεν Ἠλιὰ, καὶ εἶπεν· οἴ μοι Κύριε, ὁ μάρτυς τῆς χήρας μεθ' ἧς ἐγὼ κατοικῶ μετ' αὐτῆς, σὺ κακώσεις τοῦ θανατῶσαι τὸν υἱὸν αὐτῆς.

21. Καὶ ἐνεφύσησε τῷ παιδαρίῳ τρὶς, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν Κύριον, καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεός μου, ἐπιστραφήτω δὴ ἡ ψυχὴ τοῦ παιδαρίου τούτου εἰς αὐτόν.

22. Καὶ ἐγένετο οὕτως, καὶ ἀνεβόησε, καὶ ἤκουσε Κύριος ἐν φωνῇ Ἠλίου· καὶ ἀπεστράφη ἡ ψυχὴ τοῦ παιδαρίου πρὸς ἔγκατον αὐτοῦ, καὶ ἔζησεν.

23. Καὶ

V. 11. ψωμὸν ἄρτον ἐν) ψωμὸν ἄρτου τῷ ἐν. V. 12. εἰ ἔστι μοι) εἰ ἔσι μοι. ibid. ἰδοὺ συλλέγω) ἰδοὺ ἐγὼ συλλέξω. ib. ξυλήρια) ξυλήρια. ib. φαγόμεθα αὐτὸ) αὐτὸ abeſt. v. 13. Καὶ Ἠλιοὺ εἶπε πρὸς αὐτὴν.) καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ἠλιού. ibid. ἐν πρώτοις καὶ ἐξοίσεις μοι) transpoſita. ib. ἐπ' ἐσχάτων) ἐπ' ἐσχάτῳ. V. 14. ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ) non habet. ibid. ὑετὸν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς) τὸν ὑετὸν ἐπὶ τῆς γῆς. V. 15. κατὰ τὸ ῥῆμα Ἠλιοὺ) non habet. ibid. αὐτὸς καὶ αὐτὴ) transpoſita. ib. καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης.) deſunt. V. 16. ἐλαττωθῇ) ἠλαττωθῇ. V. 17. μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα) μετὰ ταῦτα. ibid. καὶ ἡ ἀρρωστία) καὶ ἦν ἡ ἀρρωστία. ib. ἕως οὗ οὐχ ὑπελείφθη) ἕως οὐχ ὑπελείφθη. V. 18. τὰς ἀδικίας) ἀδικίας. V. 19. ἀνήγαγεν) ἀνήνεγκεν. ibid. κλίνης αὐτοῦ.) αὐτοῦ abeſt. V. 22. καὶ ἀνεβόησε - - ſin.) καὶ ἐνεβόησε τὸ παιδάριον.

Digitized by Google

31. Καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ ἱκανὸν πορεύεσθαι ἐν ταῖς ἁμαρτίαις Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, καὶ ἔλαβε γυναῖκα τὴν Ἰεζάβελ, θυγατέρα Ἰαβασὶλ Ἰεθβαὶλ βασιλέως Σιδωνίων· καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐδούλευσε τῷ Βάαλ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

32. Καὶ ἔστησε θυσιαστήριον τῷ Βάαλ ἐνώπιον ἐν οἴκῳ τῶν προσοχθισμάτων αὐτοῦ, * ἐν ᾧ ὠκοδόμησεν ἐν Σαμαρείᾳ.

33. Καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ ἄλσος· καὶ προσέθηκεν Ἀχαὰβ τοῦ ποιῆσαι τοῦ παροργίσαι τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ ἐξολοθρευθῆναι· ἐκακοποίησεν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς Ἰσραὴλ τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

34. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν Ἀχιὴλ ὁ Βαιθηλίτης τὴν Ἰεριχώ, ἐν τῷ Ἀβειρὼν τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἐθεμελίωσεν αὐτήν, καὶ τῷ Σεγοὺβ τῷ νεωτέρῳ αὐτοῦ ἐπέστησε θύρας αὐτῆς κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΚΑΙ εἶπεν Ἠλιοὺ ὁ προφήτης Θεσβίτης ὁ ἐκ Θεσβῶν τῆς Γαλαὰδ πρὸς Ἀχαάβ· ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος καὶ ὑετὸς, ὅτι εἰ μὴ διὰ στόματος λόγου μου.

2. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Ἠλιού·

3. πορεύου ἐντεῦθεν κατ' ἀνατολάς, καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμαῤῥόῳ Χορὰθ τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ Ἰορδάνου.

4. Καὶ ἔσται ἐκ τοῦ χειμαῤῥόου πίεσαι ὕδωρ, καὶ τοῖς κόραξιν ἐντελοῦμαι διατρέφειν σε ἐκεῖ.

5. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμαῤῥόῳ Χορὰθ ἐπὶ πρόσωπον τοῦ Ἰορδάνου.

6. Καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτους καὶ κρέας τοπρωὶ, καὶ ἄρτον καὶ κρέας τοδείλης, καὶ ἐκ τοῦ χειμαῤῥόου ἔπινεν ὕδωρ.

7. Καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας, καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμαῤῥόους, ὅτι οὐκ ἐγένετο ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς.

8. Καὶ ἐγένετο ῥῆμα Κυρίου πρὸς Ἠλιοὺ λέγων·

9. ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς Σαρεπτὰ τῆς Σιδωνίας, καὶ καθήσῃ ἐκεῖ· ἰδοὺ ἐντέταλμαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τοῦ διατρέφειν σε. Σεφθὰ

10. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σαρεπτὰ, καὶ ἦλθεν εἰς τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως· καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυνὴ χήρα συνέλεγε ξύλα· καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς Ἠλιοὺ,

v. 31. πορεύεσθαι) τοῦ πορεύεσθαι. ibid. Ἰαβασὶλ) Ἰεθβαὶλ. v. 32. ἐνώπιον) ἐν οἴκῳ. ibid. ὃν) ᾧ. v. 33. τοῦ παροργίσαι) τὰ παροργίσματα, τοῦ παροργίσαι. ibid. Ἰσραὴλ) τοῦ Ἰσραὴλ. v. 34. Ἐν ταῖς) καὶ ἐν ταῖς. ibid. Ἀβειρὼν τῷ πρωτοτόκῳ) ἀβιρὼν πρωτοτόκῳ. CAP. XVII. v. 1. προφήτης ὁ ἐκ) προφήτης Θεσβίτης ὁ ἐκ. v. 2. λόγος) ῥῆμα. v. 3. Χορὰθ ἐπὶ) χορὰθ τοῦ ἐπὶ. v. 5. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐποίησε, καὶ) καὶ ἐποίησεν ἡλιοὺ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ. ibid. ἐπὶ πρόσωπον) ἐπὶ προσώπου. v. 6. ἄρτους καὶ κρέας τοπρωὶ, καὶ ἄρτον καὶ κρέας τοδείλης) ἄρτους τοπρωὶ, καὶ κρέα τοδείλης. v. 7. μετὰ ἡμέρας) μεθ' ἡμέρας. v. 8. λέγων) abest. v. 9. πορεύθητι εἰς Σεφθὰ) πορεύου εἰς σαρεπτὰ. ibid. καὶ καθήσῃ ἐκεῖ) non habet. v. 10. Σαρεπτὰ, εἰς τὸν) σαρεπτὰ, καὶ ἦλθεν εἰς τὸν.

υἱῷ Γωναὰθ, τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ τὸ ἥμισυ τῆ λαῆ γίνεται ὀπίσω Ἀμβρί.

Ζαμβρὶ

22. Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λαὸς ὁ ἀκολουθῶν τῷ Ἀμβρὶ, καὶ ἠτλήθη ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω Θαεμνὶ υἱοῦ Γωνάθ· καὶ ἀπέθανε Θαεμνὶ, καὶ Ἰωραὰμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμβρὶ μετὰ Θαεμνί.

Ζαμβρὶ

Ζαμβρὶ

23. Ἐν τῷ ἔτει τῷ τριακοστῷ καὶ πρώτῳ ἔτει τῆ Ἀσὰ βασιλεύς Ἰούδα βασιλεύει Ἀμβρὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ δώδεκα ἔτη· ἓξ ἔτη ἐν Θερσᾷ βασιλεύει.

τῷ Ζαμβρὶ

24. Καὶ ἐκλήσατο Ἀμβρὶ τὸ ὄρος τὸ Σεμηρὼν παρὰ Σεμὴρ τῆ κυρίου τῆ ὄρους ἐν δύο ταλάντων ἀργυρίου· καὶ ᾠκοδόμησε τὸ ὄρος, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα τῆ ὄρους ἧ ᾠκοδόμησεν, ἐπὶ τῷ ὀνόματι Σεμὴρ τῆ κυρίου τῆ ὄρους, Σομηρών.

Ζαμβρὶ Ἐμερών

Ζαμβρὶ

25. Καὶ ἐποίησεν Ἀμβρὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τὲς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτῆ.

26. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱῆ Ναβαὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆ, αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, τῆ παροργίσαι τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν.

27. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀμβρὶ, καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, καὶ ἡ δυναστεία αὐτῆ ἣν ἐποίησεν, ἰχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;

Ζαμβρὶ

28. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀμβρὶ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ, καὶ Θάπλεται ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀχαὰβ ὁ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτοῦ.

Ζαμβρὶ

29. Ὁ δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ὀγδόῳ τῆ Ἀσὰ βασιλεὼς Ἰούδα· βασιλεύσας δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβρὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη.

Ζαμβρὶ

Ζαμβρὶ

30. Καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβρὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου ὑπὲρ πάντας τὲς ἔμπροσθεν αὐτῆ.

31. Καὶ

v. 21. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ ita & versu seq. bis. v. 22. Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λαὸς ὁ ἀκολουθῶν τῷ Ζαμβρὶ, καὶ ἠτλήθη ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω ἀμβρὶ ὑπερεκράτησε τὸ λαὸ τὸν ἐκείνου Θαμνὶ υἱὸν γωνάθ. καὶ ἀπέθανε Θαμνὶ καὶ ἰωραὰμ. v. 23. ἔτει τῷ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα) τῆ βασιλέως ἀσὰ. ibid. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ. ib. δώδεκα) addit ἔτη. v. 24. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ. ibid. τὸ Ἐμερὼν) τὸ σεμερών. ibid. ἐπεκάλεσε) ἐπεκάλεσαν. ib. Σομηρών.) σεμηρών. v. 25. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ. v. 26. τῇ ὁδῷ) ὁδῷ. v. 27. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ. ibid. καὶ ἡ δυναστεία αὐτῆ ἣν ἐποίησεν ἰχὶ) καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ. v. 28. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ, ita & seq. versu. ibid. ἐβασίλευσεν) βασιλεύει. ib. αὐτῆ ἀντ' αὐτοῦ.) post hæc verba adjicit sequentia: καὶ ἐν τῷ ἐναυτῷ τῇ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ ἀμβρὶ βασιλεύει ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀσὰ ἐτῶν τριάκοντα καὶ πέντε ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ εἰκοσιπέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ γαζουβὶ, θυγάτηρ σελλί. καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ὁδῷ ἀσὰ τῶ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τῶ ποιεῖν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου. πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν. ἔθυεν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐθυμία. καὶ ἃ συνέβαινε ἰωσαφὰτ μετὰ βασιλέως ἰσραὴλ, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία ἣν ἐποίησε, καὶ ἃς ἐπολέμησεν, ἐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; καὶ τὰ λοιπὰ τῶν συμπλοκῶν ἃς ἐπέθετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐξῆρεν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ βασιλεὺς ἐκ ἦν ἐν συρίᾳ. καὶ ἐβ καὶ ὁ βασιλεὺς ἰωσαφὰτ ἐποίησε ναῦς εἰς θαρσεὶς πορεύεσθαι εἰς σωφὶρ ἐπὶ τὸ χρυσίον. καὶ ἐκ ἐπορεύθη, ὅτι συνετρίβη ἡ ναῦς ἐν γασιὼν γαβέρ. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ. ἐξαποστελῶ τοὺς παῖδάς σου καὶ τὰ παιδάρια μὲ ἐν τῇ νηΐ, καὶ οὐκ ἠβούλητο ἰωσαφάτ. καὶ ἐκοιμήθη ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπλεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ. καὶ ἐβασίλευσε ἰωράμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτῦ. ἐν ἔτει δευτέρῳ τῷ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα. v. 29. in Edit. Rom. ἀχαὰβ υἱὸς ἀμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σωμπρείᾳ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη. v. 30. υἱὸς Ζαμβρὶ) deest. ibid. Κυρίου ὑπὲρ) κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ.

Digitized by Google

10. Καὶ εἰσῆλθε Ζαμβρὶ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τῆ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ.

11. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, ἐν τῷ καθίσαι αὐτὸν ἐπὶ τῆ θρόνου αὐτοῦ, ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον (αὐτῆ) τῆ Βαασά· οὐχ ὑπέλειπεν αὐτῷ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ ἀγχιστεῖς αὐτῆ, καὶ ἑταῖρον αὐτῆ.

12. Καὶ ἐξέτριψεν Ζαμβρὶ ὅλον τὸν οἶκον Βαασὰ κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίε, ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν οἶκον Βαασὰ, καὶ πρὸς Ἰηὲ τὸν προφήτην,

13. περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν Βαασὰ, καὶ Ἠλὰ τῆ υἱῆ αὐτῆ, ὧν ἥμαρτον, καὶ ὡς ἐξήμαρτον τὸν Ἰσραὴλ, τῆ παροργίσαι Κύριον Θεὸν τῆ Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν.

14. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἠλὰ, καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;

15. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τῆ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα (καὶ) ἐβασίλευσε Ζαμβρὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἐν Θερσᾷ· καὶ ὁ παρεμβολὴ Ἰσραὴλ ἐπὶ Γαβαθὼν τῆ τῶν ἀλλοφύλων.

16. Καὶ ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῆ παρεμβολῆ, λεγόντων· συνεσράφη Ζαμβρὶ, καὶ ἔπαισε τὸν βασιλέα· καὶ ἐβασίλευσαν ἐν Ἰσραὴλ τὸν Ἀμβρὶ τὸν ἡγούμενον τῆς στρατιᾶς ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῆ παρεμβολῆ. Ζαμβρὶ

17. Καὶ ἀνέβη Ἀμβρὶ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτῆ ἐκ Γαβαθὼν, καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ Θερσᾷ. Ζαμβρὶ

18. Καὶ ἐγενήθη ὡς εἶδε Ζαμβρὶ, ὅτι προκαλείληπται αὐτῆ ἡ πόλις, καὶ εἰσπορεύεται εἰς ἄντρον τῆ οἴκου τῆ βασιλέως, καὶ * ἐνεπύρισεν ἐπ' αὐτὸν τὸν οἶκον τῆ βασιλέως ἐν πυρὶ, καὶ ἀπέθανεν, εἰσπορεύονται * ἐνεπύρισαν

19. ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῆ ὧν ἐποίησε τῆ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίε, τῆ πορευθῆναι ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱῆ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆ αἷς ἐποίησεν, ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

20. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ζαμβρὶ, καὶ τὰς συναύξεις αὐτῆ ἃς συνῆψεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;

21. Τότε μερίζεται ὁ λαὸς Ἰσραὴλ, τὸ ἥμισυ τῆ λαοῦ γίνεται ὀπίσω Θαμνὶ

V. 10. ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τῆ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα) desunt. v. 11. ἐν τῷ καθίσαι) præmittit, καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν. ib. ἐπάταξεν) καὶ ἐπάταξεν. ib. αὐτοῦ τῆ Βαασά·) βαασὰ, inde desunt omnia usque ad verba versûs 12. κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ) pro quibus legit κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησε κύριος ἐπὶ. v. 12. Ἰηὲ) ἰού, passim. v. 13. ὃ ἥμαρτον καὶ) non habet. ibid. ἐξήμαρτον) ἐξήμαρτε. ib. Κύριον Θεὸν τῆ Ἰσρ. καὶ τοῖς) κύριον τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς. v. 14. καὶ πάντα) deeſt. ibid. ἐκ ἰδοὺ) ἐκ ἰδὲ. v. 15. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τῆ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα) hæc deſiderantur. ibid. καὶ ἐβασίλευσε Ζαμβρὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἐν Θερσᾷ) καὶ ζαμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐν θερσᾷ ἡμέρας ἑπτά. ib. τῆ τῶν) τὴν τῶν. v. 16. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ, ita quoque v. 17. v. 18. εἰσπορεύονται) πορεύεται. ibid. ἐνεπύρισαν) ἐνεπύρισεν. ib. ἐν πυρὶ) abeſt. v 19. τῆ πορευθῆναι) τὸ abeſt. ibid. ὧν ἐποίησεν) non habet. v. 20. ἐχὶ ταῦτα) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐν βιβλίῳ. v. 21. Ἰσραὴλ, τὸ ἥμισυ) τὸ deeſt.

32. Καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ Ἀσά, καὶ μεταξὺ Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν.

33. Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ τȣ̃ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει Βαασὰ υἱὸς Ἀχιὰ ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ εἴκοσι καὶ τέσσαρα ἔτη.

34. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτȣ̃ ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Ιϛ'. XVI.

ΚΑΙ ἐγένετο λόγος Κυρίου ἐν χειρὶ Ἰηȣ̃ υἱοῦ Ἀνανὶ, πρὸς Βαασά·

2. Ἀνθ' ὧν ὕψωσά σε ἀπὸ τῆς γῆς, δȣ̃λον καὶ ἔδωκά σε ἡγȣ́μενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθης ἐν τῇ ὁδῷ Ἱεροβοὰμ, καὶ ἐξήμαρτες τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, τȣ̃ παροργίσαι με ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν,

3. ἰδȣ̀ ἐγὼ ἐξεγείρω ὀπίσω Βαασὰ, καὶ ὄπισθεν τȣ̃ οἴκου αὐτȣ̃, καὶ δώσω τὸν οἶκόν σȣ ὡς τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱȣ̃ Ναβάτ.

4. Τὸν τεθνηκότα τȣ̃ Βαασὰ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτȣ̃ ἐν τῷ πεδίῳ καταφάγονται αὐτὸν τὰ πετεινὰ τȣ̃ ȣ̓ρανοῦ.

5. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Βαασὰ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτȣ̃, ȣ̓χὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;

6. Καὶ ἐκοιμήθη Βαασὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτȣ̃, καὶ θάπτεται ἐν Θερσᾷ, καὶ βασιλεύει Ἠλὰ υἱὸς αὐτȣ̃ ἀντ' αὐτȣ̃ (ἐν τῷ εἰκοστῷ ἔτει βασιλέως Ἀσά.)

7. Καὶ ἐν χειρὶ Ἰηȣ̀ υἱοῦ Ἀνανὶ τȣ̃ προφήτȣ ἐλάλησε Κύριος ἐπὶ Βαασὰ, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτȣ̃, × καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν κακίαν ἣν ἐποίησεν ἐνώπιον Κυρίȣ, τȣ̃ παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτȣ̃, τȣ̃ εἶναι καθὼς ὁ οἶκος Ἱεροβοὰμ, καὶ ὑπὲρ τȣ̃ πατάξαι αὐτόν. Ἀνανία περὶ

8. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἕκτῳ ἐπὶ τȣ̃ Ἀσὰ βασιλέως Ἰȣ́δα ἐβασίλευσεν Ἠλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ δύο ἔτη.

9. Καὶ συνέστρεψεν ἐπ' αὐτὸν παῖς αὐτȣ̃ Ζαμβρὶ ὁ ἄρχων τῆς ἡμίσους τῆς ἵππȣ, καὶ αὐτὸς ἦν ἐν Θερσᾷ πίνων, μεθύων ἐν τῷ οἴκῳ Ἀρσᾶ τȣ̃ οἰκονόμȣ ἐν Θερσᾷ.

10. Καὶ

v. 32. abest ab *Edit. Rom.* v. 33. ἐπὶ πάντα Ἰσρ.) ἐπὶ Ἰσραήλ. v. 34. ἁμαρτίαις ὡς) ἁμαρτίαις αὐτῶν ὡς. CAP. XVI. v. 1. Ἰηοῦ) ἰοῦ. v. 2. τὸν δȣ̃λον) τὸν λαόν. ibid. μου Ἰσραὴλ) με τὸν ἰσραὴλ, poster. loco. v. 4. καταφάγονται οἱ) καταφάγονται αὐτὸν οἱ. v. 5. ὅσα) ἃ. ibid. ȣ̓χὶ ταῦτα) ȣ̓κ ἰδȣ̀ ταῦτα. ibid. ἐπὶ βιβλίῳ) ἐν βιβλίῳ. v. 6. (ἐν τῷ εἰκοστῷ ἔτει βασιλέως Ἀσά.) hæc omnia desunt. v. 7. Ἰηȣ̀ υἱοῦ Ἀνανία τȣ̃ προφήτȣ ἐλάλησε) ἰοὺ υἱοῦ ἀνανὶ ἐλάλησε. ibid. περὶ Βαασὰ τὴν κακίαν) ἐπὶ Βαασὰ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ πᾶσαν τὴν κακίαν. ib. καθὼς ὁ οἶκος Ἱεροβοὰμ) κατὰ τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ. v. 8. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἕκτῳ ἐπὶ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰȣ́δα) hæc desiderantur. ibid. ἐβασίλευσεν Ἠλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ δύο ἔτη.) καὶ ἠλὰ υἱὸς βαασὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ δύο ἔτη ἐν θερσᾷ. v. 9. παῖς αὐτοῦ) non habet. ib. Ἀρσᾶ) ὠσᾷ.

Digitized by Google

λεσι τῆ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν τὴν Ναὶν Ἀὶν, καὶ τὴν Δὰν, καὶ τὴν Ἀβὲλ οἴκου Μααχὰ, καὶ πᾶσαν τὴν Χενερὲθ, ἕως πάσης τῆς γῆς Νεφθαλεί.

21. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε Βαασὰ, καὶ ἐλιμπε τῆ οἰκοδομεῖν τὴν Ῥαμμὰ, καὶ ἐνέσρεψεν εἰς Θερσά.

22. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ παρήγγειλε παντὶ τῷ λαῷ Ἰούδα εἰς Ἀνακεὶμ, καὶ αἴρουσι τὲς λίθους τῆς Ῥαμμὰ, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, ἃ ᾠκοδόμησε Βαασὰ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ πᾶν βουνὸν Βενιαμεὶν, καὶ τὴν σκοπιάν.

23. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀσὰ, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτῆ, καὶ πάντα ἐποίησαν ἃ ἐποίησεν, καὶ τὰς πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐστὶν ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; πλὴν ἐν τῷ καιρῷ τῆ γήρους αὐτῆ ἐπόνεσε τὲς πόδας αὐτῆ. ἐχ

24. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀσὰ μεθὰ τῶν πατέρων αὐτῆ, καὶ θάπτεται μεθὰ τῶν πατέρων αὐτῆ ἐν πόλει Δαυὶδ τῆ πατρὸς αὐτῆ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ.

25. Καὶ Ναδὰβ υἱὸς Ἱεροβοὰμ βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει δευτέρῳ τῆ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ δύο ἔτη.

26. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίε, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ τῆ πατρὸς αὐτῆ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆ αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

27. Καὶ περιεκάθισεν αὐτὸν Βαασὰ υἱὸς Ἀχιὰ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσσαχὰρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν Γαβαθὼν τῆ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ Ναδὰβ, καὶ πᾶς Ναδὰβ Ἰσραὴλ περιεκάθητο ἐπὶ Γαβαθών.

28. Καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν ἔτει τρίτῳ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ.

29. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐβασίλευσε, καὶ ἐπάταξε τὸν σύμπαντα οἶκον Ἱεροβοὰμ, ἕως τῆ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν, καὶ οὐχ ὃ ὑπελείπετο πᾶσαν πνοὴν τῆ Ἱεροβοὰμ, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίε ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλε αὐτῆ Ἀχιὰ τῆ Σηλωνίτε,

30. περὶ τῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ, ὃς ἥμαρτε, καὶ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐν τῷ παροργισμῷ αὐτῆ ὡς παρώργισε τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραήλ.

31. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ναδὰβ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

32. Καὶ

v. 20. ἐπάταξεν τὴν Ναὶν, καὶ τὴν) ἐπάταξεν τὴν αἰὼ, τὴν. ibid. Χενερὲθ) χενερὲθ. v. 21. Βαασὰ) addit καὶ ἐλιμπε. ibid. Ῥαμμὰ) ραμὰ, passim. v. 22. παντὶ τῷ λαῷ Ἰούδα εἰς Ἀνακεὶμ) παντὶ Ἰούδα εἰς ἐνακείμ. ibid. ᾠκοδόμησεν ὁ βασ. πᾶν) ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς ἀσὰ πᾶν. v. 23. καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν) ἣν ἐποίησε. ibid. ἐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδὲ. ib. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. ib. τῆ γήρους) τὲ γήρατι. v. 24. τῆ πατρὸς) absque articulo. ibid. ἐβασίλευσεν) βασιλεύει. v. 25. Ναδὰβ) ναβὰτ. ib. ἐπὶ Ἰσραὴλ δύο ἔτη.) ἐν ἰσραὴλ ἔτη δύο. v. 27. Ἰσσάχαρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν) βελωὰν υἱὲ ἀχιὰ, καὶ ἐχάραξεν αὐτὸν ἐν. ibid. Ναβὰβ) ναβὰτ. v. 28. Ἀσὰ βασιλέως) τῆ ἀσὰ υἱοῦ ἀσὰ βασιλέως. v. 29. τὸν σύμπαντα οἶκον Ἱεροβοὰμ) ὅλον τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ. ibid. ἕως ὃ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν, καὶ οὐχ ὑπελ. πᾶσαν πνοὴν τῆ Ἱεροβοὰμ,) transponuntur hæc commata, & legitur emendate ἕως τῆ : præterea adjicitur, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ ἀχιὰ τοῦ σηλωνίτου, περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ. v. 30. ὃς ἥμαρτε καὶ) non habet. ibid. ὡς) ὃ. ib. Ἰσραὴλ.) τῆ ἰσραὴλ. v. 31. Ναδὰβ) ναβὰτ. ibid. ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ν. γ. ὁ) ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ τ. γ. ἐστὶν ὁ.

τα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς Βασιλεῦσιν Ἰούδα; καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀβιοὺ, καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοάμ.

8. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀβιὲ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ Θάπλεται ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ βασιλεύει Ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

εἰκοστῷ 9. Καὶ ἐν ἔτει εἰκοστῷ τῷ Ἱεροβοὰμ βασιλέως Ἰσραὴλ, βασιλεύει Ἀσὰ ἐπὶ Ἰούδαν,

10. καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μααχὰ, θυγάτηρ Ἀβεσσαλώμ.

11. Καὶ ἐποίησεν Ἀσὰ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ,

12. Καὶ ἀφεῖλε τὰς τελετὰς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐξαπέστειλε πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.

13. Καὶ τὴν Μααχὰ τὴν μητέρα αὐτοῦ μετέστησε τοῦ μὴ εἶναι ἡγουμένην, καθὼς ἐποίησε σύσσιον ἐν τῷ ἄλσει αὐτῆς· καὶ ἐξέκοψεν Ἀσὰ τὰς καταδύσεις αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησε πυρὶ ἐν τῷ χειμάρρῳ τοῦ Κέδρων.

14. Τὰ δὲ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρε· πλὴν καρδία Ἀσὰ ἦν τελεία μετὰ Κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ.

15. Καὶ εἰσήνεγκε τὰς κίονας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὰς κίονας αὐτοῦ εἰσήνεγκεν εἰς τὸν οἶκον Κυρίου, ἀργυροῦς, καὶ χρυσοῦς, καὶ σκεύη.

16. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀσὰ, καὶ ἀναμέσον Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. αὐτοῦ

17. Καὶ ἀνέβη Βαασὰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Ῥαμὰ, τοῦ μὴ εἶναι ἐκπορευόμενον, καὶ Ῥαμμὰν εἰσπορευόμενον τῷ Ἀσὰ βασιλεῖ Ἰούδα.

18. Καὶ ἔλαβεν Ἀσὰ σύμπαν τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου Κυρίου, καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ εἰς χεῖρας παίδων αὐτοῦ· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ πρὸς υἱὸν Ἀδὲρ υἱοῦ Ταβὲ ἐν Ῥαμμὰ, υἱοῦ Ἀζὶν βασιλέως Συρίας τοῦ κατοικοῦντος ἐν Δαμασκῷ, λέγων· Ἀζαὴλ

19. διαθήκην ἀναμέσον ἐμοῦ, καὶ ἀναμέσον σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός μου, καὶ τοῦ πατρός σου· ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σοι δῶρον, ἀργύριον, καὶ χρυσίον· δεῦρο διασκέδασον τὴν διαθήκην σου τὴν πρὸς Βαασὰ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβήσεται ἀπ' ἐμοῦ.

20. Καὶ ἤκουσεν υἱὸς Ἀδὲρ τοῦ βασιλέως Ἀσὰ, καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῶν δυνάμεων τῶν αὐτοῦ ταῖς πόλεσι

v. 7. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 8. πατέρων αὐτοῦ, καὶ Θάπλεται ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ βασιλεύει Ἀσὰ) πατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τετάρτῳ ἔτει τοῦ Ἱεροβοὰμ, καὶ Θάπλεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ βασιλεύει Ἀσά. v. 9. Καὶ ἐν ἔτει εἰκοστῷ τῷ) ἐν τῷ ἑνιαυτῷ τετάρτῳ καὶ εἰκοστῷ τῷ. v. 10. Μααχὰ) Ἀνά. v. 13. Μααχὰ τὴν μ. αὐτοῦ μετέστησε τοῦ ἄναι) Ἀνὰ τὴν μητέρα ἑαυτοῦ μετέστησε τοῦ μὴ ἔσται. v. 14. πλὴν καρδία) πλὴν ἡ καρδία. v. 16. ἡμέρας αὐτοῦ) ἡμέρας αὐτῶν. v. 17. Ῥαμμὰν) ῥαμά. v. 18. ἐν θησαυροῖς) ἐν ταῖς θησαυραῖς. ibid. οἴκου τοῦ βασιλέως) τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως. ib. ἔδωκεν εἰς) ἔδωκεν αὐτὰ εἰς. ib. αὐτοῦ· ὁ βασιλεὺς) αὐτοῦ. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς. ib. Ταβὲ ἐν Ῥαμμὰ, υἱοῦ Ἀζὶν) ταβερεμὼ υἱοῦ ἀζίου. v. 19. δῶρον) δῶρα. ibid. πρὸς βασιλέα) πρὸς βαασὰ βασιλέα. v. 20. δυνάμεων τῶν αὐτοῦ) δυνάμεων αὐτοῦ.

Digitized by Google

ἔλαβε Δαυὶδ ἐκ χειρὸς τῶν παίδων Ἀδρααζὰρ βασιλέως Σωβά, καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἰερουσαλήμ· τὰ πάντα ἔλαβε, καὶ ἔλαβεν ὅπλα τὰ χρυσᾶ, ὅσα ἐποίησε Σαλωμών.

27. Καὶ ἐποίησε ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἀντ' αὐτῶν ὅπλα χαλκᾶ· καὶ ἐπέθεντο ἐπ' αὐτῶν οἱ ἡγούμενοι τῶν παρατρεχόντων, οἱ φυλάσσοντες τὸν πυλῶνα οἴκου τοῦ βασιλέως.

28. Καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσεπορεύετο ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ ἦραν αὐτὰ οἱ παρατρέχοντες, καὶ ἀπηρείδοντο αὐτὰ εἰς τὸ θεὶ τῶν παρατρεχόντων.

29. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ῥοβοὰμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; ἐχ

30. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ῥοβοὰμ, καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας.

31. Καὶ ἐκοιμήθη Ῥοβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ Θαπλεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νααμὰ ἡ Ἀμανίτις. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, βασιλεύει Ἀβιὰ υἱὸς Ῥοβοὰμ ἐπὶ Ἰούδαν.

2. Καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μααχὰ, θυγάτηρ Ἀβεσσαλώμ. δεκαεξ

3. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσαις ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ αἷς ἐποίησεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ, ὡς ἡ καρδία Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

4. Ὅτι διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ καταλείμμα ἐν Ἰερουσαλὴμ, ἵνα στήσῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, καὶ στήσῃ τὴν Ἰερουσαλήμ, Ἰσραηλ

5. ὡς ἐποίησε Δαυὶδ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ※ ἐκλὸς ἐν ῥήματι Οὐρίου τοῦ Χετταίου. ※

6. Καὶ πόλεμος ἦν * μετοῦ Ῥοβοὰμ, καὶ * μετοῦ Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῶν. ※ * με ※ τοῦ ※

7. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀβιοὺ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦ- ἐχ τα

v. 26. Ἀδρααζὰρ) ἀδραζαὰρ. ibid. πάντα ἔλαβε καὶ ἔλαβον ὅπλα) πάντα ἃ ἔλαβεν ὅπλα. ib. ἐποίησε Σαλωμών.) adjicit καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὰ εἰς αἰγυπτον. v. 27. ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἀντ' αὐτῶν ὅπλα χαλκᾶ) ῥοβοὰμ ὁ βασιλεὺς ὅπλα χαλκᾶ ἀντ' αὐτῶν. ibid. ἐπ' αὐτῶν) ἐπ' αὐτὸν. ib. τῷ βασιλέως) βασιλέως. v. 28. ἦραν) ἦρον. v. 29. ὅσα ἐποίησεν ἐχ ἰδοὺ) ἃ ἐποίησεν οὐκ ἰδοὺ. v. 31. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νααμὰ ἡ Ἀμανίτις.) desiderantur. ibid. υἱὸς) ὁ υἱὸς. CAP. XV. v. 2. δεκαεξ) τρία. ibid. ἐν Ἰερουσαλὴμ) ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. v. 3. ἐν πάσαις ταῖς) ἐν ταῖς. ibid. Δαυὶδ) abest. v. 4. Κύριος ὁ Θεὸς καταλ. ἐν Ἰσραὴλ) κύριος καταλειμμα. v. 5. ἐκλὸς ἐν ῥήματι Οὐρίου τοῦ Χετταίου. hæc verba, item v. 6. integer desiderantur in Cod. Rom. v. 7. ὅσα ἐποίησεν, ἐχ ἰδοὺ) ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ.

Digitized by Google

13. Καὶ κόψονται αὐτὸν πᾶς Ἰσραηλ, καὶ θάψουσιν αὐτὸν, ὅτι οὗτος μόνος εἰσελεύσεται τῷ Ἱεροβοὰμ πρὸς τάφον, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τῆ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραηλ ἐν οἴκῳ Ἱεροβοάμ.

14. Καὶ ἀναστήσει Κύριος ἑαυτῷ βασιλέα ἐπὶ Ἰσραηλ, ὃς πλήξει τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ τί, καὶ νῦν;

15. Κύριος πλήξει τὸν Ἰσραὴλ καθὼς κινεῖται ὁ κάλαμος ἐν τῷ ὕδατι· καὶ ἐκτιλεῖ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ ἄνω τῆς χθονὸς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκε τοῖς πατράσιν αὐτῶν· καὶ λικμήσει αὐτοὺς ἀπὸ πέραν τῆ ποταμῆ, ἀνθ' ὧν ὅσον ἐποίησαν τὰ ἄλση αὐτῶν, παροργίζοντες τὸν Κύριον. ἄνεμος ἐκλελεῖ

16. Καὶ παραδώσει Κύριος τὸν Ἰσραὴλ χάριν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ, ὃς ἥμαρτεν, καὶ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν Ἰσραήλ.

17. Καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ Ἱεροβοὰμ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γῆν Σαιρεά. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν ἐν τῷ προθύρῳ τῆ οἴκου, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε.

18. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλε αὐτῆ Ἀχιὰ τῆ προφήτε.

19. Καὶ περισσὸν ῥημάτων Ἱεροβοὰμ ὅσα ἐπολέμησεν, καὶ ὅσα ἐβασίλευσεν, ἰδοὺ αὐτὰ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου ῥημάτων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ.

20. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ, εἴκοσι δύο ἔτη· καὶ ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ, καὶ ἐβασίλευσεν Ναβὰτ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ.

21. Καὶ Ῥοβοὰμ υἱὸς Σαλωμὼν ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰούδαν· υἱὸς τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐνιαυτῶν Ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ ἑπτακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελέξατο Κύριος θεῖναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ (καὶ) ἐκ πασῶν φυλῶν τῆ Ἰσραήλ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῆ Νααμὰ ἡ Ἀμανίτις.

22. Καὶ ἐποίησεν Ῥοβοὰμ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου· καὶ παρεζήλωσαν αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῶν αὐτῆ (καὶ) ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν αἷς ἥμαρτον.

23. Καὶ ᾠκοδόμησαν καὶ αὐτοὶ ἑαυτοῖς ὑψηλὰ, καὶ στήλας, καὶ ἄλση ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλε συσκιε. ὑψηλοῦ

24. Καὶ σύνδεσμος ἐγενήθη ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐποίησαν ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ.

25. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ πέμπτῳ βασιλεύοντος Ῥοβοὰμ, ἀνέβη Σουσακεὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ Ἱερουσαλήμ·

26. Καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς οἴκου Κυρίου, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τῆ βασιλέως, καὶ τὰ δόρατα τὰ χρυσᾶ, ἃ ἔλαβε

v. 21. (καὶ) abeſt. ibid. καὶ ὄνομα) καὶ τὸ ὄνομα. ib. Ἀμανίτις) ἀμμανίτις. v. 22. παρεζήλωσαν) παρεζήλωσεν. ibid. πατέρες αὐτῶν καὶ ἐν) πατέρες αὐτῶν ἐν. v. 23. καὶ αὐτοὶ) abeſt. ibid. ὑψηλοῦ) ὑψηλὸν. v. 24. βδελυγμάτων) τῶν βδελυγμάτων. v. 25. Σουσακεὶμ) σουσακίμ. v. 26. Καὶ ἔλαβε τοὺς θησ.) καὶ ἔλαβε πάντας τοὺς θησαυρούς.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΕΝ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠρρώστησεν Ἀβιὰ υἱὸς Ἱεροβοάμ.

2. Καὶ εἶπεν ὁ Ἱεροβοὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· Ἀνάστηθι, καὶ ἀλλοιωθήσῃ, καὶ γνώσονται ὅτι σὺ γυνὴ Ἱεροβοάμ, καὶ πορευθήσῃ εἰς Σηλώ. Καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ Ἀχιὰ ὁ προφήτης· αὐτὸς ἐλάλησεν ἐμὲ τοῦ βασιλεῦσαι ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον.

3. Καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ * ἄρτους, καὶ κολλυρίδα τοῖς τέκνοις αὐτοῦ, καὶ σαφίδας, καὶ σάμυον μέλιτος, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς αὐτόν· αὐτὸς ἀναγγείλῃ σοι τί ἔσται τῷ παιδί.

4. Καὶ ἐποίησεν οὕτως γυνὴ Ἱεροβοάμ. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σηλώ, καὶ εἰσῆλθεν ἐν οἴκῳ Ἀχιά. καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος τοῦ ἰδεῖν, καὶ ἠμβλυώπουν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ γήρους αὐτοῦ.

5. Καὶ Κύριος εἶπε πρὸς Ἀχιά· ἰδοὺ γυνὴ τοῦ Ἱεροβοὰμ εἰσέρχεται τοῦ ἐκζητῆσαι * ῥῆμα παρὰ σοῦ περὶ υἱοῦ αὐτῆς, ὅτι ἀρρώστος ἐστίν· κατὰ τοῦτο καὶ κατὰ τοῦτο λαλήσεις πρὸς αὐτήν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι αὐτὴν, καὶ αὕτη ἀπεξενοῦτο.

6. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀχιὰ τὴν φωνὴν ποδῶν αὐτῆς, εἰσερχομένης αὐτῆς ἐν τῷ ἀνοίγματι, καὶ εἶπεν, εἴσελθε, γυνὴ Ἱεροβοάμ, ἱνατί σὺ τοῦτο ἀπεξενοῦσαι; καὶ ἐγώ εἰμι ἀπόστολος πρὸς σὲ σκληρός.

7. Πορευθεῖσα εἰπὸν τῷ Ἱεροβοάμ, τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· Λυθ' οὗ ὅσον ὕψωσά σε ἀπὸ μέσου λαοῦ, καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ,

8. καὶ ἔρρηξα σὺν τὸ βασίλειον ἀπὸ τοῦ οἴκου Δαυὶδ, καὶ ἔδωκα αὐτὸ σοί, καὶ οὐκ ἐγένου ὡς ὁ δοῦλός μου Δαυὶδ, ὃς ἐφύλαξεν τὰς ἐντολάς μου, καὶ ὃς ἐπορεύθη ὀπίσω μου ἐν πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, ποιῆσαι ἔκαστον τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, * ἕκαστος

9. καὶ ἐπονηρεύσω τοῦ ποιῆσαι παρὰ * πάντας ὅσοι ἐγένοντο εἰς πρόσωπόν σου, καὶ ἐπορεύθης, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ θεοὺς ἑτέρους, χωνευτὰ, τοῦ παροργίσαι με, καὶ ἐμὲ ἔρριψας ὀπίσω σώματός σου,

10. διὰ τοῦτο ἐγὼ ἄγω κακίαν * πρὸς σὲ εἰς οἶκον Ἱεροβοάμ, ἐξολεθρεύσω τῷ Ἱεροβοάμ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, ἐχόμενον, καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἐπιλέξω * οἶκου Ἱεροβοάμ, καθὼς ἐπιλέγεται ἡ κόπρος, ἕως τε- ὡς λειωθῆναι αὐτόν.

11. Οἱ τεθνηκότες τῷ Ἱεροβοάμ ἐν τῇ πόλει, καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ καταφάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι Κύριος ἐλάλησε.

12. Καὶ σὺ ἀναστᾶσα πορεύθητι εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι πόδας σου τὴν πόλιν, ἀποθανεῖται τὸ παιδάριον.

CAP. XIV. v. 1. ※ Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ - - * usque ad versum 21. exclusive omnia asteriscis notanda sunt: hi autem versus omnes ab *Edit. Rom.* prorsus absunt.

24. Καὶ εὗρεν αὐτὸν λέων ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν· καὶ ἦν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄνος εἱστήκει παρ' αὐτό, καὶ ὁ λέων εἱστήκει παρὰ τὸ σῶμα.

25. Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες παραπορευόμενοι, καὶ ἴδον τὸ θνησιμαῖον ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει ἐχόμενα τοῦ θνησιμαίου· καὶ εἰσῆλθον, καὶ * ἐλάλησαν ἐν τῇ πόλει ἔ ὁ προφήτης ὁ πρεσβύτης κατῴκει ἐν αὐτῇ. * ἐλάλησεν εἰσῆλθεν

26. Καὶ ἤκουσεν ὁ ἐπιστρέψας αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ· ἔτός ἐστιν ὃς παρεπίκρανε τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ Κύριος τῷ λέοντι, καὶ συνέτριψεν αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ.

27. Καὶ ἐλάλησεν πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, τῷ λέγειν· ἐπισάξατέ μοι τὴν ὄνον· καὶ ἐπέσαξαν.

28. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ εὗρε τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὄνος καὶ ὁ λέων εἱστήκεισαν παρὰ τὸ σῶμα, καὶ οὐκ ἔφαγεν ὁ λέων τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ συνέτριψε τὸν ὄνον.

29. Καὶ ἦρεν ὁ προφήτης τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν τοῦ προφήτου τοῦ πρεσβυτέρου, τοῦ κόψασθαι καὶ τοῦ θάψαι αὐτόν.

30. Καὶ ἀνέπαυσεν τὸ νεκρομαῖον αὐτοῦ ὁ προφήτης τοῦ θάψαι αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν, ἐαὶ ἐκόψατε ἀδελφέ.

31. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κόψασθαι αὐτὸν, καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων· ἐὰν ἀποθάνω, θάψατέ με ἐν τῷ τάφῳ ἔ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ τέθαπται ἐν αὐτῷ, παρὰ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ θέτε με, παρ' αὐτοῦ ἵνα σωθῶσι τὰ ὀστᾶ μου μετὰ τῶν ὀστῶν αὐτοῦ.

32. Ὅτι γινόμενον ἔσται τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐν λόγῳ Κυρίου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους τοὺς ὑψηλοὺς τοὺς ἐν Σαμαρείᾳ.

33. Καὶ μετὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο οὐκ ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἀπὸ τῆς κακίας αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν, καὶ ἐποίησεν ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ ἱερεῖς ὑψηλῶν· ὁ βουλόμενος ἐπλήρου τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἱερεὺς εἰς τὰ ὑψηλά.

34. Καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν τῷ οἴκῳ Ἱεροβοὰμ, καὶ εἰς ὄλεθρον, καὶ εἰς ἀφανισμὸν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

ΚΕΦ.

v. 24. αὐτὸ τὸ σῶμα.) αὐτὸ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει παρὰ τὸ σῶμα. v. 25. εἰσῆλθον καὶ ἐλάλησαν) εἰσῆλθον καὶ ἐλάλησεν. v. 26. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν - - fin.) omnia desunt. v. 27. abest ab Edit. Rom. v. 28. καὶ ὄνος) καὶ ὁ ὄνος. ibid. ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ) adjicit καὶ ὁ συνέτριψε τὸν ὄνον, v. 29. καὶ ἐπέθηκεν) καὶ ἦρεν ὁ προφήτης τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπέθηκεν. ibid. αὐτὸν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν) αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν. ib. τοῦ προφήτου - - fin.) non habet. v. 30. Καὶ ἀνέπαυσεν τὸ νεκρομαῖον αὐτοῦ) desunt. ib. αὐτοῦ, καὶ ἐκόψαντο) ἑαυτοῦ, καὶ ἐκόψαντο. v. 31. τάφῳ ἔ) τάφῳ τούτῳ ἔ. ibid. παρ' αὐτοῦ) ἐν αὐτῷ. v. 32. ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν) ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐν.

Digitized by Google

11. Καὶ προφήτης εἷς πρεσβύτης κατῴκει ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἔρχονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ διηγήσαντο αὐτῷ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐν Βαιθὴλ, τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησε τῷ βασιλεῖ, καὶ ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς αὐτῶν.

12. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ πατὴρ αὐτῶν, λέγων· ποίᾳ ὁδῷ πεπόρευται; καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν ἣ ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὁ ἐξελθὼν ἐξ Ἰούδα.

13. Καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· ἐπισάξατέ μοι τὴν ὄνον· καὶ ἐπέσαξαν αὐτῷ τὴν ὄνον, καὶ ἐπέβη ἐπ' αὐτήν.

14. Καὶ ἐπορεύθη καὶ ὀπίσθεν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ εὗρεν αὐτὸν καθήμενον ὑπὸ δρῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ σὺ εἶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὁ ἐληλυθὼς ἐξ Ἰούδα; καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· δεῦρο μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ φάγε ἄρτον.

16. Καὶ εἶπεν· οὐ μὴ δύνωμαι τοῦ ἐπιστρέψαι μετὰ σοῦ, οὐδὲ φάγομαι ἄρτον, οὐδὲ πίομαι ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

17. Ὅτι οὕτως ἐντέταλταί μοι ἐν λόγῳ Κύριος, λέγων· οὐ μὴ φάγῃς ἐκεῖ ἄρτον, καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐκεῖ ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ.

18. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· καὶγὼ προφήτης εἰμὶ καθὼς σὺ, καὶ ἄγγελος λελάληκε μοι ἐν ῥήματι Κυρίου, λέγων· ἐπίστρεψαι αὐτὸν πρὸς σεαυτὸν εἰς τὸν οἶκόν σε, καὶ φάγεται ἄρτον, καὶ πίεται ὕδωρ· καὶ ἐψεύσατο αὐτῷ.

19. Καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν σὺν ἑαυτῷ, καὶ ἔφαγεν ἄρτον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἔπιεν ὕδωρ.

20. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν καθημένων ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς τὸν προφήτην τὸν ἐπιστρέψαντα αὐτόν·

21. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ τὸν ἥκοντα ἐξ Ἰούδα, λέγων· τάδε λέγει Κύριος· ἀνθ' ὧν παρεπίκρανας τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου,

22. καὶ ἐπέστρεψας, καὶ ἔφαγες ἄρτον, καὶ ἔπιες ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ᾧ ἐλάλησε πρὸς σὲ, λέγων· Μὴ φάγῃς οὐκ ἄρτον, καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, ἡ μὴ εἰσέλθῃ τὸ σῶμά σου εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων σου.

23. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτὸν ἄρτον, καὶ πιεῖν ὕδωρ, καὶ ἐπέσαξεν αὐτῷ τὴν ὄνον τῷ προφήτῃ, καὶ ἐπέστρεψε, καὶ ἀπῆλθε.

24. Καὶ

v. 11. κατῴκει) κατῴκη. ibid. ἡμέρᾳ ἐν Βαιθὴλ, τὰς) ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν βαιθὴλ καὶ τὰς. ib. ἀπέστρεψαν) ἐπέστρεψαν. v. 12. ἀπῆλθεν) ἀπῆλθον. ibid. ὁ ἐξελθὼν) ὁ ἐλθών. v. 13. τὴν ὄνον) τὸν ὄνον utroque loco. ibid. ἐπ' αὐτήν.) ἐπ' αὐτόν. v. 14. κατόπισθεν) καὶ ἐπορεύθη κατόπισθεν. ibid. ὑπὸ δρῦν) ὑπὸ δρῦν. ib. ὁ ἄνθρωπος ὁ) ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὁ. v. 15. εἰς τὴν οἰκίαν) non habet. v. 16. ἐπιστρέψαι) τοῦ ἐπιστρέψαι. ibid. οὐδὲ φάγομαι) οὐδὲ μὴ φάγομαι. v. 17. ἃ μὴ φάγῃς ἐκεῖ ἄρτον) μὴ φάγῃς ἄρτον ἐκεῖ. v. 18. λελάληκέ μοι) λελάληκε πρὸς μέ. ibid. ἐπίστρεψαι) ἐπίστρεψον. ib. σεαυτὸν οἶκον) σεαυτὸν εἰς τὸν οἶκον. ib. φάγεται ἄρτον καὶ πίεται]) φαγέτω ἄρτον καὶ πιέτω. v. 19. σὺν ἑαυτῷ) deest. ibid. ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἔπιεν ὕδωρ.) transposita. v. 20. ἐπὶ τῆς τραπ.) ἐπὶ τῆς τε τραπέζης. v. 22. ὡς ἐλάλησε) ᾧ ἐλάλησε. ibid. Μὴ φάγῃς) οὐ μὴ φάγῃς. v. 23. τὴν ὄνον τῷ προφήτῃ καὶ) τὸν ὄνον καὶ.

Digitized by Google

33. Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν ἐν Βαιθὴλ, τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ, ἐν τῇ ἑορτῇ ᾗ ἐπλάσατο ἀπὸ καρδίας ἑαυτοῦ· καὶ ἐποίησεν ἑορτὴν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἐπιθῦσαι.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ ἰδοὺ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ παρεγένετο ἐξ Ἰούδα ἐν λόγῳ Κυρίου εἰς Βαιθὴλ, καὶ Ἱεροβοὰμ εἱστήκει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἐπιθῦσαι αὐτοῦ.

2. Καὶ ἐπεκάλεσεν πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἐν λόγῳ Κυρίου, καὶ εἶπε· Θυσιαστήριον, θυσιαστήριον, τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ υἱὸς τίκτεται τῷ οἴκῳ Δαυὶδ, Ἰωσίας ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἐπιθύσει ἐπὶ σὲ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τῶν ἐπιθυόντων ἐπὶ σὲ, καὶ ὀστᾶ ἀνθρώπων κατόσει ἐπὶ σε.

3. Καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τέρας, λέγων· τοῦτο τὸ τέρας ὃ ἐλάλησε Κύριος, λέγων· ἰδοὺ τὸ θυσιαστήριον ῥήγνυται, καὶ ἐκχυθήσεται ἡ πιότης ἐν ᾗ ἐπ' αὐτῷ.

4. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ τῶν λόγων τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐπικαλεσαμένου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐξέτεινεν ὁ βασιλεὺς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων· συλλάβετε αὐτόν· καὶ ἰδοὺ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ, ἣν ἐξέτεινεν ἐπ' αὐτὸν, καὶ οὐκ ἠδυνήθη ἐπιστρέψαι αὐτὴν πρὸς ἑαυτόν.

5. Καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐρράγη, καὶ ἐξεχύθη ἡ πιότης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ τὸ τέρας ὃ ἔδωκεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἐν λόγῳ Κυρίου.

6. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ· δεήθητι τὰ προσώπου τοῦ προσώπου Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, καὶ πρόσευξαι περὶ ἐμοῦ, καὶ ἐπιστρεψάτω ἡ χεὶρ μου πρός με. Καὶ ἐδεήθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ τοῦ προσώπου Κυρίου, καὶ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐγένετο καθὼς πρότερον.

7. Καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ· εἴσελθε μεῖ' ἐμοῦ εἰς οἶκον, καὶ ἀρίστησον, καὶ δώσω σοι δόμα.

8. Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν βασιλέα· ἐὰν δῷς μοι τὸ ἥμισυ τοῦ οἴκου σου, οὐκ εἰσελεύσομαι μετὰ σοῦ, οὐδὲ μὴ φάγω ἄρτον, οὐδὲ μὴ πίω ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

9. Ὅτι οὕτως ἐνετείλατό μοι ἐν λόγῳ Κύριος, λέγων· Μὴ φάγῃς ἄρτον, καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ.

10. Καὶ ἀπῆλθεν ἐν ὁδῷ ἄλλῃ, καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν ἐν αὐτῇ εἰς Βαιθήλ.

11. Καὶ

v. 33. *In* Βαιθὴλ) deest. ibid. καρδίας ἑαυτοῦ) καρδίας αὐτοῦ ib. καὶ ἐπέβη) καὶ ἀνέβη. CAP. XIII. v. 1. παρεγένετο ἐξ Ἰούδα) transposita. ib. αὐτοῦ ἐπιθῦσαι.) αὐτοῦ deest. v. 2. ἐπιθύσει) θύσει. ibid. à fine versûs adjicit *Edit. Rom.* καὶ ὀστᾶ ἀνθρώπων κατόσει ἐπὶ σὲ. v. 3. ἔδωκεν) δώσει. ibid. τοῦτο τέρας) τοῦτο τὸ ῥῆμα. ib. ᾗ ἐπ' αὐτῷ) ᾗ ἐν αὐτῷ. v. 4. ἐδυνήθη ἐπιστρ. αὐτὴν πρὸς ἑαυτόν.) ἐδυνήθη ἐπιστρ. αὐτὴν πρὸς αὐτόν. v. 5. τέρας ἔδωκεν) τέρας ὃ ἐδωκεν. v. 6. τῷ προσώπῳ) τοῦ προσώπου. ibid. καὶ πρόσευξαι περὶ ἐμοῦ) non habet. ib. πρός με) πρὸς ἐμέ. ib. πρότερον.) τὸ πρότερον. v. 9. ἐν λόγῳ Κύριος) transposita. ibid. ἄρτον, μή) ἄρτον, καὶ μὴ.

Digitized by Google

25. Καὶ ᾠκοδόμησεν Ἱεροβοὰμ τὴν Σίκιμα τὴν ἐν ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ κατῴκει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Φανουὴλ.

26. Καὶ εἶπεν Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἰδοὺ νῦν ἐπιστρέψει ἡ βασιλεία εἰς τὸν οἶκον Δαυίδ,

27. ἐὰν ἀναβῇ ὁ λαὸς οὗτος ἀναφέρειν θυσίας ἐν οἴκῳ Κυρίου εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπιστραφήσεται καρδία λαοῦ πρὸς Κύριον καὶ κύριον αὐτῶν, πρὸς Ῥοβοὰμ βασιλέα Ἰούδα, καὶ ἀποκτενοῦσί με, καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς Ῥοβοὰμ βασιλέα Ἰούδα.

28. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐποίησε δύο δαμάλεις χρυσᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς τὸν λαὸν, ἱκανόν ἐστιν ὑμῖν ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἰδοὺ οἱ θεοί σε Ἰσραὴλ οἱ ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

29. Καὶ ἔθετο τὴν μίαν ἐν Βαιθὴλ, καὶ τὴν μίαν ἔδωκεν ἐν Δάν.

30. Καὶ ἐγένετο ὁ λόγος οὗτος εἰς ἁμαρτίαν· καὶ ἐπορεύετο ὁ λαὸς πρὸ προσώπου τῆς μιᾶς ἕως Δάν.

31. Καὶ ἐποίησεν οἴκους ἐπὶ ὑψηλῶν, καὶ ἐποίησεν ἱερεῖς μέρος τι ἐκ τοῦ λαοῦ, οἳ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν Λευΐ.

32. Καὶ ἐποίησεν Ἱεροβοὰμ ἑορτὴν ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν ἑορτὴν τὴν ἐν γῇ Ἰούδα, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν ἐν Βαιθὴλ τοῦ θύειν ταῖς δαμάλεσιν αἷς ἐποίησε, καὶ παρέστησεν ἐν Βαιθὴλ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησε.

ανάγετέ με τὰς πρεσβυτέρους, καὶ συμβουλεύσομαι μετ' αὐτῶν τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. καὶ ἐλάλησε ῥοβοὰμ εἰς τὰ ὅτα αὐτῶν, καθὼς ἀπέστειλεν ὁ λαὸς πρὸς αὐτόν. καὶ ἄπαν οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ ἔτασε ἐλάλησεν πρὸς σὲ ὁ λαός. καὶ διεστείλατο ῥοβοὰμ τὴν βαλὴν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε, καὶ εἰσήγαγε τοὺς συνηρόφους αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς. ταῦτα καὶ ταῦτα ἀπέστειλεν ὁ λαὸς πρὸς μὲ λέγων. καὶ εἶπαν οἱ σύντροφοι αὐτοῦ. ἅτως λαλήσεις πρὸς τὸν λαὸν, λέγων. ἡ μικρότης μου παχυτέρα ὑπὲρ τὴν ὀσφὺν τοῦ πατρός μου. ὁ πατήρ μου ἐμαστίγου ὑμᾶς μάστιξιν, ἐγὼ δὲ κατάρξω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ ἤρεσε τὸ ῥῆμα ἐνώπιον ῥοβοὰμ, καὶ ἀπεκρίθη τῷ λαῷ καθὼς συνεβούλευσαν αὐτῷ οἱ σύντροφοι αὐτοῦ τοῦ παιδάριον. καὶ εἶπεν πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἤκουσε τὸν βασιλέα τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἀνεκράξαν ἅπαντες λέγοντες. οὐ μερὶς ἡμῖν ἐν δαυὶδ, οὐδὲ κληρονομία ἐν υἱῷ ἰεσσαί. ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματά σου ἰσραὴλ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἕτος οὐκ εἰς ἄρχοντα ἐδὲ εἰς ἡγούμενον. καὶ διεσπάρη πᾶς ὁ λαὸς εἰς σκηνὰς, καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ κληρονόμησε ῥοβοὰμ, καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ ἅρμα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ πορεύονται ὀπίσω αὐτοῦ πᾶν σκηπτρον ἰούδα, καὶ πᾶν σκῆπτρον βενιαμίν. καὶ ἐγένετο ἐνεσταμένου τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ συνήθροισε ῥοβοὰμ πάντα ἄνδρα ἰούδα καὶ βενιαμὶν, καὶ ἀνέβη τοῦ πολεμεῖν πρὸς ἱεροβοὰμ υἱὸ σίκιμα. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς σαμαΐαν ἄνδρωπον τοῦ θεοῦ, λέγων. εἶπον τῷ ῥοβοὰμ βασιλεῖ ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα οἶκον ἰούδα καὶ βενιαμὶν, καὶ πρὸς τὸ κατάλειμμα τῷ λαοῦ, λέγων. τάδε λέγει κύριος. οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πολεμήσετε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν υἱοὺς ἰσραὴλ, ἀναστρέψατε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου κυρίου, καὶ ἀνέστρεψαν μὴ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου. Inde sequitur v. 25. v. 26. εἰς τὸν οἶκον) εἰς οἶκον. v. 27. θυσίαν) θυσίαν. ibid. καρδία λαῷ) καρδία τῷ λαῷ. ib. καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς ῥοβοὰμ βασιλέα ἰούδα.) καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεύς. v. 28. ὁ βασιλεὺς) deest. ibid. ἱκανοῦδθαι) ἱκανούδθω. ib. οἱ θεοί σε Ἰσρ. οἱ ἀνήγαγόν σε) θεοί σε ἰσραὴλ οἱ ἀναγαγόντες σε. v. 30. ἕως Δάν.) adjicit, καὶ εἶπαν τὸν οἶκον κυρίε. v. 31. ἐπὶ ὑψηλῶν) ἐφ' ὑψηλῶν. ibid. οἳ ἦσαν) οἱ οὐκ ἦσαν.

24. τάδε λέγει Κύριος· Οὐκ ἀναβήσεσθε, οὐδὲ μὴ πολεμήσαιτε μετὰ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, υἱῶν Ἰσραήλ· ἀναστρεφέτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου Κυρίου, καὶ κατέπαυσαν τοῦ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

25. Καὶ

v. 24. οὐδὲ μὴ πολεμήσαιτε) οὐ δὲ πολεμήσετε. ibid. ἀναστρεφέτω) ἀποστρεφέτω. ib. οἶκον αὐτοῦ, ὅτι) οἶκον ἑαυτοῦ, ὅτι. ib. in *Cod. Rom* inter hunc & sequentem versum interponuntur hæc. καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν κοιμᾶται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσε ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλήμ, υἱὸς ὢν ἐξκαίδεκα ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δώδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ νοαμὰν, θυγάτηρ ἄνα υἱοῦ ναὰς βασιλέως υἱῶν ἀμμών. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐξ ὄρους ἐφραὶμ δοῦλος τῷ σαλωμὼν, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἱεροβοὰμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ σαρυρὰ, γυνὴ πόρνη. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν σαλωμὼν εἰς ἄρχοντα σκυτάλης ἐπὶ ἄρσεις οἴκου ἰωσήφ. καὶ ᾠκοδόμησε τῷ σαλωμὼν τὴν σαρυρὰ τὴν ἐν ὄρει ἐφραίμ. καὶ ἦσαν αὐτῷ τριακόσια ἅρματα ἵππων. οὗτος ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν ἐν ταῖς ἄρσεσιν οἴκου ἐφραίμ, οὗτος συνέκλεισε τὴν πόλιν δαυὶδ, καὶ ἦν ἐπαιρόμενος ἐπὶ τὴν βασιλείαν. καὶ ἐζήτει σαλωμὼν θανατῶσαι αὐτόν. καὶ ἐφοβήθη καὶ ἀπέδρα αὐτὸς πρὸς σουσακὶμ βασιλέα αἰγύπτου, καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ ἕως ἀπέθανε σαλωμών. καὶ ἤκουσεν ἱεροβοὰμ ἐν αἰγύπτῳ ὅτι τέθνηκε σαλωμὼν, καὶ ἐλάλησεν εἰς τὰ ὦτα σουσακὶμ βασιλέως αἰγύπτου, λέγων. ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύσομαι ἐγὼ εἰς τὴν γῆν μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ σουσακίμ. αἴτησαί τι αἴτημα, καὶ δώσω σοι. καὶ σουσακὶμ ἔδωκε τῷ ἱεροβοὰμ τὴν ἀνὼ ἀδελφὴν θεκεμίνας τὴν πρεσβυτέραν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα. αὕτη ἦν μεγάλη ἐν μέσῳ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως, καὶ ἔτεκε τῷ ἱεροβοὰμ τὸν ἀβιὰ υἱὸν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἱεροβοὰμ πρὸς σουσακίμ. ὄντως ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύσομαι. καὶ ἐξῆλθεν ἱεροβοὰμ ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν σαρυρὰ τὴν ἐν ὄρει ἐφραίμ. καὶ συνάγεται ἐκεῖ πᾶν σκῆπτρον ἐφραίμ. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ ἱεροβοὰμ χάρακα. καὶ ἠρρώτησε τὸ παιδάριον αὐτοῦ ἀρρωστίᾳ κραταιᾷ σφόδρα. καὶ ἐπορεύθη ἱεροβοὰμ ἐρωτῆσαι. περὶ τοῦ παιδαρίου. καὶ εἶπε πρὸς ἀνὼ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. ἀνάστηθι, πορεύου, ἐπερώτησον τὸν θεὸν περὶ τοῦ παιδαρίου εἰ ζήσεται ἐκ τῆς ἀρρωστίας αὐτοῦ. καὶ ἄνθρωπος ἦν ἐν σηλὼμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἀχιὰ, καὶ ἔτος ἦν υἱὸς ἑξήκοντα ἐτῶν, καὶ ῥῆμα κυρίου μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἱεροβοὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. ἀνάστηθι, καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ ἄρτους καὶ κολλύρια τοῖς τέκνοις αὐτοῦ, καὶ σταφυλὴν, καὶ στάμνον μέλιτος. καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ, καὶ ἔλαβε εἰς τὴν χεῖρα αὐτῆς ἄρτους καὶ δύο κολλύρια, καὶ σταφυλὴν, καὶ στάμνον μέλιτος τῷ ἀχιά. καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἠμβλυώπουν τοῦ ἰδεῖν. καὶ ἀνέστη ἐκ σαρυρὰ καὶ πορεύεται, καὶ ἐγένετο ἐλθούσης αὐτῆς εἰς τὴν πόλιν πρὸς ἀχιὰ τὸν σηλωνίτην, καὶ εἶπεν ἀχιὰ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ. ἔξελθε δὴ εἰς ἀπαντὴν ἀνὼ τῇ γυναικὶ ἱεροβοὰμ, καὶ ἐρεῖς αὐτῇ. εἴσελθε, καὶ μὴ στῆς, ὅτι τάδε λέγει κύριος. σκληρὰ ἐγὼ ἐπαποστέλλω ἐπὶ σέ. καὶ εἰσῆλθεν ἀνὼ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ ἀχιά. ἱνατί ἐνήνοχάς μοι ἄρτους, καὶ σταφυλὴν, καὶ κολλύρια, καὶ στάμνον μέλιτος; τάδε λέγει κύριος. ἰδοὺ σὺ ἀπελεύσῃ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἔσται εἰσελθούσης σου τὴν πόλιν εἰς σαρυρὰ, καὶ τὰ κοράσιά σου ἐξελεύσονταί σοι εἰς συνάντησιν καὶ ἐρεῖσί σοι, τὸ παιδάριον τέθνηκεν. ὅτι τάδε λέγει κύριος. ἰδοὺ ἐγὼ ἐξολοθρεύσω τοῦ ἱεροβοὰμ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ ἔσονται οἱ τεθνηκότες τοῦ ἱεροβοὰμ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ καταφάγεται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὸ παιδάριον κόψεται· οὐκὶ κύριε, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τοῦ κυρίου. καὶ ἀπῆλθεν ἡ γυνὴ, ὡς ἤκουσεν. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὴν σαρυρὰ, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε. καὶ ἐξῆλθεν ἡ κραυγὴ εἰς ἀπαντήν. καὶ ἐπορεύθη ἱεροβοὰμ εἰς σίκιμα τὴν ἐν ὄρει ἐφραίμ, καὶ συνήθροισεν ἐκεῖ τὰς φυλὰς τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβη ἐκεῖ ῥοβοὰμ υἱὸς σαλωμών. καὶ λόγος κυρίου ἐγένετο πρὸς σαμαίαν τὸν ἐνλαμὶ, λέγων. λάβε σεαυτῷ ἱμάτιον καινὸν τὸ οὐκ εἰσεληλυθὸς εἰς ὕδωρ, καὶ ῥῆξον αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα, καὶ δώσεις τῷ ἱεροβοὰμ, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ. τάδε λέγει κύριος. λάβε σεαυτῷ δέκα ῥήγματα τοῦ περιβαλέσθαί σε. καὶ ἔλαβεν ἱεροβοὰμ. καὶ εἶπε σαμαίας. τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τὰς δέκα φυλὰς τοῦ ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς ῥοβοὰμ υἱὸν σαλωμών. ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐβάρυνε τὰ βρώματα τῆς τραπέζης αὐτοῦ. καὶ νῦν κουφιεῖς ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δελεύσομέν σοι. καὶ εἶπεν ῥοβοὰμ πρὸς τὸν λαόν. ἔτι τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἀποκριθήσομαι ἡμῖν ῥῆμα. καὶ εἶπεν ῥοβοὰμ. εἰσ-

Digitized by Google

12. Καὶ παρεγένοντο πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα Ῥοβοὰμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καθότι ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, λέγων· Ἀναστρέφητε πρὸς μὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ.

13. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν λαὸν σκληρά· καὶ ἐγκατέλειπε Ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων, ἃ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ,

14. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς, καὶ συνελάλησε πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν βουλὴν τῶν παιδαρίων, λέγων· ὁ πατήρ μὲ ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ὑμῶν, κἀγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, κἀγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.

15. Καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τῆ λαοῦ, ὅτι ἦν μεταστροφὴ παρὰ Κυρίῳ, ὅπως στήσῃ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ, ὃ ἐλάλησε Κύριος ἐν χειρὶ Ἀχιὰ τῷ Σηλωνίτῃ περὶ Ἱεροβοὰμ υἱῆ Ναβάτ.

16. Καὶ εἶδον πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν· καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς τῷ βασιλεῖ λόγον, λέγων· τίς ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυίδ; καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί· ἀπότρεχε εἰς τὰ σκηνώματά σου, Ἰσραήλ· νῦν βόσκε τὸν οἶκόν σου, Δαυίδ· καὶ ἀπῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ.

17. Καὶ υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν καθημένων ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐπ' αὐτῶν Ῥοβοάμ.

18. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωνιρὰμ τὸν ἐπὶ τῷ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ ἐν λίθοις, καὶ ἀπέθανε. καὶ ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἔφθασεν ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ ἅρμα τοῦ φυγεῖν εἰς Ἰερουσαλήμ.

19. Καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

20. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἰσραὴλ ὅτι ἀνέκαμψεν Ἱεροβοὰμ, καὶ ἀπέστειλαν, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ οὐκ ἦν ὀπίσω τοῦ οἴκου Δαυὶδ πάρεξ σκήπτρου Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν μόνοι.

21. Καὶ Ῥοβοὰμ εἰσῆλθεν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐξεκκλησίασε τὴν συναγωγὴν Ἰούδα, καὶ σκῆπτρον Βενιαμεὶν, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδας νεανιῶν ποιούντων πόλεμον, τοῦ πολεμεῖν πρὸς οἶκον Ἰσραὴλ, ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμών. χιλιάδες

22. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαμαΐαν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, λέγων·

23. εἶπον τῷ Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμὼν βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα οἶκον Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, καὶ τῷ καταλοίπῳ τοῦ λαοῦ, λέγων·

24. τά-

v. 14. καὶ συνελάλησε πρὸς αὐτοὺς) non habet. v. 15. Ἐλάλησε Κύριος ἐν) Ἐλάλησεν ἐν. v. 16. βασιλεῖ λόγον) λόγον deest. ibid. εἰς τὰ σκηνώματά σου, Ἰσραὴλ) transposita. v. 17. abest ab Editione Rom. v. 18. Βασ. Ῥοβοὰμ τὸν) βασιλεὺς τὸν. ibid. πᾶς Ἰσραὴλ) deest. ib. ἐπὶ τὸ ἅρμα) abest. v. 20. ἤκουσεν Ἰσραὴλ) ἤκουσε πᾶς Ἰσραὴλ. ibid. Ἱερουσαλήμ) addit ἐξ αἰγυπτου. ib. εἰσήγαγον) ἐκάλεσαν. ib. ὀπίσω τοῦ οἴκου) τοῦ deest. v. 21. ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες) ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ πορεύεται ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ εἰς Σίκιμα, ὅτι εἰς Σίκιμα ἦρχετο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν.

2. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ, καὶ αὐτὸς ἔτι ὄντος ἐν Αἰγύπτῳ ὡς ἔφυγεν ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως Σαλωμὼν, καὶ ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου.

3. Καὶ ἀπέστειλαν, καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν· καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραὴλ. Καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα Ῥοβοὰμ, λέγοντες·

4. Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρός σου τῆς σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέως, ὃ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι.

5. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἀπέλθατε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἀναστρέψατε πρὸς μέ· καὶ ἀπῆλθον.

6. Καὶ παρήγγειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τοῖς πρεσβυτέροις, οἳ ἦσαν παρεστῶτες ἐνώπιον Σαλωμὼν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἔτι ζῶντος αὐτοῦ, λέγων· πῶς ὑμεῖς βουλεύεσθε, καὶ ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ λόγον;

7. Καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν, λέγοντες· εἰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἔσῃ δοῦλος τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ δουλεύσῃς αὐτοῖς, καὶ εἴξεις αὐτοῖς, καὶ λαλήσεις αὐτοῖς λόγους ἀγαθοὺς, καὶ ἔσονταί σοι δοῦλοι πάσας τὰς ἡμέρας.

8. Καὶ ἐγκατέλιπε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἃ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ, καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν ἐκτραφέντων μετ' αὐτοῦ, τῶν παρεστηκότων πρὸ προσώπου αὐτοῦ.

9. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τί ὑμεῖς συμβουλεύετε; καὶ τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ, τοῖς λαλήσασί πρός με, λεγόντων, κούφισον ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ, ὃ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς; βουλεύεται

10. Καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν τὰ παιδάρια τὰ ἐκτραφέντα μετ' αὐτοῦ, οἱ παεστηκότες πρὸ προσώπου αὐτοῦ, λέγοντες· τάδε λαλήσεις τῷ λαῷ τούτῳ, τοῖς λαλήσασι πρὸς σὲ, λέγοντες· ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀφ' ἡμῶν, τάδε λαλήσεις πρὸς αὐτούς, ἡ μικρότης μου παχυτέρα ὑπὲρ τὴν ὀσφὺν τοῦ πατρός μου.

11. Καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐπεσάγετο ὑμᾶς κλοιῷ βαρεῖ, κἀγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξιν, ἐγὼ δὲ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.

12. Καὶ

CAP. XII. v. 1. ὁ βασιλεὺς) βασιλεὺς. ibid. ἦρχετο) ἤρχοντο. v. 2. Καὶ ἐγένετο usque ad Σαλωμὼν) *Edit. Rom.* exhibet versu ultimo Capitis præcedentis, quem videsis. v. 3. Καὶ ἀπέστειλαν - - Ἰσραὴλ.) non habentur in *Editione Rom.* v. 5. Ἀπέλθατε ἕως τριῶν ἡμερῶν) ἀπέλθετε ἕως ἡμερῶν τριῶν. v. 6. παρήγγειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τοῖς) ἀπήγγειλεν ὁ βασιλεὺς τοῖς. ibid. βέλεσθαι) βουλεύεσθε. v. 7. δουλεύσῃς) δουλεύσεις. ibid. καὶ εἴξεις αὐτοῖς) desunt. ib. λαλήσεις αὐτοῖς) λαλήσεις πρὸς αὐτούς. v. 9. βουλεύεται) συμβουλεύετε. ibid. λαλήσασι) λέγουσι. v. 10. ὑπὲρ τὴν ὀσφὺν) τῆς ὀσφύος.

Digitized by Google

σαλὴμ τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην ἐν αὐτῇ ἐκ πασῶν Φυλῶν Ἰσραήλ.

33. Ἀνθ' ὧν κατέλειπέ με, καὶ ἐποίησε τῇ Ἀσταρτῃ βδελύγματι Σιδωνίων, καὶ τῷ Χαμὼς, καὶ τοῖς εἰδώλοις Μωαὲ, καὶ τῷ Βασιλεῖ αὐτῶν προσοχθίσματι υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐνώπιον Κυρίου ἐν ταῖς ὁδοῖς μου, τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ διακρίσεις μου, καὶ κρίσεις μου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

τοῖς

34. Καὶ οὐ μὴ λάβω ὅλην τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, διότι ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου ὃν ἐξελεξάμην αὐτὸν, ὃς ἐφύλαξεν ἐντολάς μου, καὶ δικαιώματά μου.

35. Καὶ λήψομαι τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δώσω σοι τὰς δέκα σκῆπτρα.

36. Τῷ δὲ υἱῷ αὐτοῦ δώσω δύο σκῆπτρα, ὅπως ᾖ θέσις τῷ δούλῳ μου Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν Ἰερουσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελεξάμην ἐμαυτῷ τοῦ θεῖναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

37. Καὶ σὲ λήψομαι, καὶ βασιλεύσεις ἐν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σε, καὶ σὺ ἔσῃ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

38. Καὶ ἔσται ἐὰν φυλάξῃς πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ πορευθῇς ἐν ταῖς ὁδοῖς μου, καὶ ποιήσεις τὸ εὐθὲς ἐνώπιον ἐμοῦ, φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ προστάγματά μου, καθὼς ἐποίησε Δαυὶδ ὁ δοῦλός μου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ, καὶ οἰκοδομήσω οἶκον πιστὸν, καθὼς ᾠκοδόμησα τῷ Δαυὶδ, καὶ δώσω σοι τὸν Ἰσραήλ.

39. Καὶ κακουχήσω τὸ σπέρμα Δαυὶδ διὰ ταύτην, πλὴν οὐ πάσας τὰς ἡμέρας. Ἰσραὴλ

40. Καὶ ἐζήτησε Σαλωμὼν θανατῶσαι τὸν Ἱεροβοάμ. καὶ ἀνέστη Ἱεροβοὰμ, καὶ ἀπέδρα εἰς Αἴγυπτον πρὸς Σουσακεὶμ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἦν ἐν Αἰγύπτῳ ἕως οὗ ἀπέθανε Σαλωμών.

41. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Σαλωμὼν, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ πᾶσαν τὴν φρόνησιν αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ ῥημάτων Σαλωμών;

42. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε Σαλωμὼν ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη.

43. Καὶ ἐκοιμήθη Σαλωμὼν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ· καὶ ἐτάφη αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

v. 33. κατέλειπε) ἐγκατέλιπε. ibid. καὶ τῷ Χαμὼς) καὶ τῷ χαμωὶ. ib. ἐνώπιον Κυρίου) non habet. ib. καὶ διακρίσεις μου, καὶ κρίσεις μου) non habet. v. 34. ὅλην τὴν βασιλείαν) τὴν βασιλείαν ὅλην. ibid. διὰ Δαυὶδ) διὰ τὸν δαυὶδ. ib. ὃς ἐφύλαξεν ἐντολάς μου, καὶ δικαιώματά μου) desunt. v. 36. δύο δύο) δώσω τὰ δύο. v. 38. ποιήσεις) ποιήσῃς. ibid. φυλάξασθαι) τοῦ φυλάξασθαι. ib. τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ προστάγματά μου) transposita. ib. οἰκοδομήσω) addit σοι. ib. καὶ δώσω σοι τὸν Ἰσραήλ.) non habet. v. 39. in Edit. Rom. omissus. v. 40. ἀνέστη Ἱεροβοάμ) ἀνέστη. ibid. Σουσακεὶμ) σουσακίμ. v. 41. ἐὰν ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα) ἐὰν ἰδὲ ταῦτα γέγραπται. v. 43. αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.) αὐτοῦ. καὶ ἐγενήθη ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ, καὶ αὐτὸς ἦν ἔτι ὢν ἐν αἰγύπτῳ ὡς ἔφυγεν ἐκ προσώπου σαλωμὼν καὶ ἐκάθητο ἐν αἰγύπτῳ, κατοικοῦσι καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν σαμαρὶ τὴν ἐν ὄρει ἐφραὶμ. καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε ῥοβοὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ: quædam repetita ex versu 2. capitis sequentis.

Digitized by Google

20. Καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ Θεκεμίνας τῷ Ἄδερ τὸν Γαναβάθ, υἱὸν αὐτῆς· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὸν Θεκεμίνα ἐν μέσῳ υἱῶν Φαραώ· καὶ ἦν Γαναβὰθ ἐν μέσῳ υἱῶν Φαραώ.

21. Καὶ Ἄδερ ἤκουσεν ἐν Αἰγύπτῳ ὅτι κεκοίμηται Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν Ἰωὰβ ὁ ἄρχων τῆς στρατιᾶς, καὶ εἶπεν Ἄδερ πρὸς Φαραώ, ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀποστρέψω εἰς τὴν γῆν μου.

22. Καὶ εἶπε Φαραώ, τίνι σὺ ἐλαττονῇ μετ' ἐμοῦ; καὶ ἰδοὺ σὺ ζητεῖς ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἄδερ, ὅτι ἐξαποστέλλων ἐξαποστελεῖς με. καὶ ἀνέστρεψεν Ἄδερ εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

23. Καὶ ἤγειρε Κύριος Σατὰν τῷ Σαλωμὼν τὸν Ῥαζών, υἱὸν Ἐλιαδαὲ τὸν Βαρσαμεὶθ Ἀδαδέζερ βασιλέα Σωβά, κύριον αὐτοῦ.

24. Καὶ συνηθροίσθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες, καὶ ἦν ἄρχων, συστρέμματος ἐν τῷ ἀποκλείσαι Δαυὶδ αὐτούς· καὶ ἐπορεύθησαν Δαμασκὸν, καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐβασίλευσαν ἐν Δαμασκῷ.

25. Καὶ ἐγένετο ἀντικείμενος τῷ Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών· αὕτη ἡ κακία Ἄδερ· καὶ ἐβαρυθύμησεν Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν τῇ Ἐδώμ.

26. Καὶ Ἱεροβοὰμ, υἱὸς Ναβὰτ, ὁ Ἐφραθὶ ἐκ τῆς Σαρειδὰ, (καὶ ὄνομα τῇ μητρὸς αὐτοῦ Σαρουὰ, γυνὴ χήρα,) δοῦλος Σαλωμὼν, καὶ ὕψωσε χεῖρα ἐν τῷ βασιλεῖ.

27. Καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα, ὡς ἐπῆρατο χεῖρας ἐπὶ βασιλέα· Σαλωμὼν ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν, καὶ συνέκλεισε τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

28. Καὶ ὁ ἄνθρωπος Ἱεροβοὰμ ἰσχυρὸς δυνάμει· καὶ εἶδε Σαλωμὼν τὸ παιδάριον ὅτι ἀνὴρ ἔργων ἐστὶ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ ἄρσεις οἴκου Ἰωσήφ.

29. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ Ἱεροβοὰμ ἐξῆλθεν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρεν αὐτὸν Ἀχιὰς ὁ Σηλωνίτης ὁ προφήτης ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ· καὶ ὁ Ἀχιὰς περιβεβλημένος ἱματίῳ καινῷ· καὶ ἀμφότεροι ἐν τῷ πεδίῳ.

30. Καὶ ἐπελάβετο Ἀχιὰ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ τοῦ καινοῦ τοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ διέρρηξεν αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα.

31. Καὶ εἶπε τῷ Ἱεροβοὰμ, λαβὲ σεαυτῷ δέκα ῥήγματα, ὅτι τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ἐγὼ ῥήσσω τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς Σαλωμὼν, καὶ δώσω σοι δέκα φυλάς.

32. Καὶ δύο σκῆπτρα ἔσονται αὐτῷ διὰ τὸν δοῦλόν μου Δαυὶδ, καὶ διὰ Ἰερουσαλὴμ

σκῆπτρα

v. 20. in fine adjicit *Edit. Rom.* καὶ ἦν γαναβὰθ ἐν μέσῳ υἱῶν Φαραώ. v. 22. Φαραὼ) addit τῷ . ἄδερ. v. 23. 24. & 25. vide supra ad 14. verſum : in *Edit. Rom.* h. l. deſiderantur, usque ad verba v. 25. αὕτη ἡ κακία. &c. v. 25. κακία Ἄδερ.) κακία ἣν ἐποίησεν Ἄδερ. ibid. ἐν τῷ Ἐδώμ.) ἐν γῇ Ἐδώμ. v. 26. Σαριδὰ καὶ ὄνομα τῇ μητρὸς αὐτοῦ Σαρουὰ, γυνὴ χήρα, δοῦλος) σπέρμα υἱὸς γυναικὸς χήρας δοῦλος. ibid. καὶ ὕψωσε χεῖρα ἐν τῷ βασιλεῖ.) deficiunt. v. 27. βασιλέα· Σαλωμὼν) βασιλέα σαλωμών. καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμών. ibid. καὶ συνέκλεισε) καὶ abeſt. v. 28. ἐπὶ ἄρσεις) ἐπὶ τοὺς ἄρσεις. v. 29. Ἀχιὰς) ἀχιὰ. ibid. ὁ Ἀχιὰς) ἀχιὰ. ib. ἀμφότεροι) addit μόνοι.

Digitized by Google

8. Καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς γυναιξὶν αὐτοῦ ταῖς ἀλλοτρίαις, αἳ ἐθυμίων καὶ ἔθυον τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν.

9. Καὶ ὠργίσθη Κύριος ἐπὶ Σαλωμὼν, ὅτι ἐξέκλινε καρδίαν αὐτοῦ ἀπὸ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ δὶς,

10. καὶ ἐντειλαμένου αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου, τὸ παράπαν μὴ πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ φυλάξαι, καὶ ποιῆσαι ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός.

11. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαλωμών· Ἀνθ' ὧν ἐγένετο ταῦτα μετὰ σοῦ, καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἐνετειλάμην σοι, διαῤῥήζω διαῤῥήσσων διαῤῥήξω τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου, καὶ δώσω αὐτὴν τῷ δούλῳ σου.

12. Πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου οὐ ποιήσω αὐτὰ διὰ Δαυὶδ τὸν πατέρα σου· ἐκ χειρὸς υἱοῦ σου λήψομαι αὐτήν.

13. Πλὴν ὅλην τὴν βασιλείαν οὐ μὴ λάβω· σκῆπτρον ἓν δώσω τῷ υἱῷ σου διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, καὶ διὰ Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην.

14. Καὶ ἤγειρε Κύριος Σατὰν τῷ Σαλωμὼν, τὸν Ἄδερ τὸν Ἰδουμαῖον, ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν Ἰδουμαίᾳ.

15. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξολεθρεῦσαι Δαυὶδ τὸν Ἐδὼμ ἐν τῷ πορευθῆναι Ἰωὰβ, τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως θάπτειν τοὺς τραυματίας, ἔκοψαν πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ.

16. Ὅτι ἓξ μῆνας ἐκάθητο ἐκεῖ Ἰωὰβ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ, ἕως οὗ ἐξωλέθρευσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐκ τῆς Ἰδουμαίας.

17. Καὶ ἀπέδρα Ἄδερ αὐτὸς, καὶ πάντες ἄνδρες Ἰδουμαῖοι τῶν παίδων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον· καὶ Ἄδερ παιδάριον μικρόν.

18. Καὶ ἀνίστανται ἄνδρες ἐκ τῆς πόλεως Μαδιὰμ, καὶ ἔρχονται εἰς Φαρὰν, καὶ λαμβάνουσιν ἄνδρας μεθ' αὐτῶν ἀπὸ Φαρὰν, καὶ ἔρχονται εἰς Αἴγυπτον πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ εἰσῆλθεν Ἄδερ πρὸς Φαραὼ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ οἶκον, καὶ ἄρτους διέταξεν αὐτῷ, καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ.

19. Καὶ εὗρεν Ἄδερ χάριν ἐναντίον Φαραὼ σφόδρα, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ γυναῖκα, ἀδελφὴν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἀδελφὴν Θεκεμίνας τὴν μείζω.

v. 10. φυλάξαι καὶ ποιῆσαι) φυλάξασθαι ποιῆσαι. [ibid. in fin. adjicit *Edit. Rom.* οὐδ' ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου κατὰ τὴν καρδίαν δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. v. 11. τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου, ἃς) τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου, ἃ. ibid. διαῤῥήζω) διαῤῥήξω. v. 14. τὸν Ἰδουμαῖον, ἐκ τοῦ σπέρματος) τὸν ἰδουμαῖον, καὶ τὸν ἐστρὼμ υἱὸν ἐλιαδὰ τὸν ἐν ῥαμμὰ ἀδαδέζερ βασιλέα συβὰ κύριον αὐτοῦ. καὶ συνηθροίσθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες καὶ ἦν ἄρχων συστρέμματος, καὶ προκατελάβετο τὴν δαμασέκ. καὶ ἦσαν σατὰν τῷ ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας σαλωμὼν, καὶ ἄδερ ὁ ἰδουμαῖος ἐκ τοῦ σπέρματος : pleraque petita sunt ex v. 23. & 24. hujus Capitis. v. 15. τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως) ἄρχοντα τῆς στρατιᾶς. ibid. ἔκοψαν) καὶ ἔκοψαν. v. 16. ἐκάθητο) ἐνεκάθητο. ibid. ἕως οὗ ἐξωλέθρευσε) ἕως ὅτου ἐξωλέθρευσε. ib. ἐκ τῆς Ἰδουμαίας) ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ. v. 17. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον. v. 18. ἀπὸ Φαρὰν) abest. ibid. εἰς Αἴγυπτον) deest. ib. καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ.) non habet. v. 19. τὴν μείζω) μείζω.

Digitized by Google

ἕως γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἕως ὁρίων Αἰγύπτου.

27. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἐν Ἰερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ἔδωκεν ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ, εἰς πλῆθος.

28. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων Σαλωμὼν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐκ Θεκὲ ἔμποροι τῷ βασιλέως· καὶ ἐλάμβανον ἐκ * Θεκὲ ἐν ἀλλάγματι. Θεκεὲμ πόροι.

29. Καὶ ἀνέβαινεν ἡ ἔξοδος, ἅρματα ἐξ Αἰγύπτου ἀντὶ ἑκατὸν ἀργυρίου· οὕτως πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι Χετταίων, καὶ βασιλεῦσι Συρίας κατὰ θάλασσαν ἐξεπορεύοντο.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν Φιλογύναιος ἦν, καὶ ἔλαβε γυναῖκας ἀλλοτρίας πολλὰς, καὶ τὴν θυγατέρα Φαραὼ, Μωαβίτιδας, καὶ Ἀμμανιτίδας, καὶ Ἰδουμαίας, Συρίας, Χετταίας, καὶ Ἀμορῤῥαίας,

2. ἐκ τῶν ἐθνῶν ὧν εἶπε Κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Οὐκ εἰσελεύσεσθε εἰς αὐτὰς, καὶ αὐτοὶ ἐκ εἰσελεύσονται εἰς ὑμᾶς, μὴ ἐκκλίνωσι τὰς καρδίας ὑμῶν ὀπίσω εἰδώλων αὐτῶν· εἰς αὐτὰς ἐκολλήθη Σαλωμὼν τῇ ἀγαπήσαι. αὐτῶν

3. Καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι, καὶ ἔκλιναν γυναῖκες αὐτὸν τὴν καρδίαν αὐτοῦ.

4. Καὶ ἐγενήθη ἐν καιρῷ γήρους Σαλωμὼν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτοῦ ἐξέκλιναν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ οὐκ ἦν καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία Δαυὶδ πατρὸς αὐτοῦ.

5. Καὶ ἐπορεύθη Σαλωμὼν ὀπίσω τῆς Ἀσταρτὴς βδελύγματος Σιδωνίων, καὶ ὀπίσω τῶν βασιλέων αὐτῶν, εἰδώλου υἱῶν Ἀμμών. * βδελύγματι

6. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω Κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

7. Τότε ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν ὑψηλὸν τῷ Χαμὼς, εἰδώλῳ Μωὰβ, ἐν τῷ ὄρει ὃ ἐπὶ πρόσωπον Ἰερουσαλὴμ, καὶ τῷ Μελχὼμ, εἰδώλῳ υἱῶν Ἀμμών, καὶ τῇ Ἀσταρτῇ, βδελύγματι Σιδωνίων. Μελχὲ

8. Καὶ

v. 27. τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον) transpoſita. v. 28. τῶν ἵππων Σαλωμὼν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐκ Θεκεὲμ πόροι τῷ) σαλωμὼν τῶν ἱππέων καὶ ἐξ αἰγύπτου καὶ ἐκ Θεκὲ ἔμποροι τοῦ. ibid. Θεκεὲμ) Θεκέ. v. 29. ἅρματα ἐξ Αἰγύπτου) ἐξ αἰγύπτου ἅρμα. ibid. ἀργυρίου· οὕτως) ἀργυρίου, καὶ ἵπποι ἀντὶ πεντήκοντα ἀργυρίου. καὶ οὕτως. ib. βασιλεῦσι) addit χετλίν. CAP. XI. v. 1. Φιλογύναιος ἦν) ἦν φιλογυνὴς ; inter hæc & ſequentia verba ponit *Edit. Rom.* priorem ſtichum verſûs 3. καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι. ibid. ἀλλοτρίας πολλὰς) ἀλλοτρίας. ib. καὶ Ἀμμανιτίδας, καὶ Ἰδουμαίας, Συρίας, Χετταίας, καὶ Ἀμορῤῥαίας) ἀμμανίτιδος, σύρας, καὶ ἰδουμαίας, χετταίας, καὶ ἀμορῤῥαίας. v. 2. καρδίας αὐτῶν) καρδίας ὑμῶν. v. 3. Prior ſtichus in *Edit. Rom.* poſt verba illa verſiculi 1. ἓν φιλογυνὴς interponitur : aller verſui 4. ſubjicitur : v. 4. καὶ ἐγενήθη ἐν καιρῷ γήρους σαλωμὼν, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. v. 3. (pars poſterior) καὶ ἐξέκλιναν γυναῖκες αἱ ἀλλότριαι τὴν καρδίαν αὐτῶν, ὀπίσω θεῶν αὐτῶν. v. 5. ab *Edit. Rom.* prorſus abeſt. v. 6. in *Edit. Rom.* ſequitur verſum 8. & habet pro καὶ ἐκ) ἐκ. v. 7. ἐν τῷ ὄρει ὃ ἐπὶ πρόσωπον Ἰερουσαλὴμ) hæc deſiderantur. ibid. καὶ τῷ Μελχὼ) καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν.

Digitized by Google

18. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφάντινον μέγαν, καὶ περιεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ.

19. Ἐξ ἀναβαθμοὶ τῷ θρόνῳ, καὶ προτομαὶ μόσχων τῷ θρόνῳ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ χεῖρες ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς καθέδρας, καὶ δύο

20. Λέοντες * ἑστῶτες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν· οὐ γέγονεν οὕτως πάσῃ βασιλείᾳ.

21. Καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ ποτοῦ τοῦ βασιλέως Σαλωμὼν χρυσᾶ γεγονότα, καὶ λουτῆρες χρυσοῖ, πάντα τὰ σκεύη οἴκου τοῦ δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ. οὐκ ἦν ἀργύριον, ὅτι οὐκ ἦν λογιζόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις Σαλωμὼν εἰς ὅ, τι οὖν.

λογισμένον

22. Ὅτι ναῦς Θαρσεὶς τῷ βασιλεῖ ἐν τῇ θαλάσσῃ μετὰ τῶν νηῶν Χειράμ· μία διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρχετο τῷ βασιλεῖ ναῦς ἐκ Θαρσεὶς χρυσίου, καὶ ἀργυρίου, καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ πιθήκων, καὶ ταώνων.

23. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαλωμὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς πλούτῳ καὶ φρονήσει!

24. Καὶ πάντες βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον Σαλωμὼν, τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φρονήσεως αὐτοῦ, ἧς ἔδωκε Κύριος τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

25. Καὶ αὐτοὶ ἔφερον πρὸς αὐτὸν τὰ δῶρα αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ, καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν, στακτὴν, καὶ ἡδύσματα, καὶ ἵππους, καὶ ἡμιόνους, τὸ κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν.

26. Καὶ συνέλεξε Σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἵππους, καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες θήλειαι ἵπποι καὶ εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων· καὶ ἔθετο αὐτὰς ἐν ταῖς πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἦν ἡγούμενος πάντων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, καὶ

v. 19. χεῖρες ἐπὶ τοῦ θρόνου ἔνθεν) χεῖρες ἔνθεν. ibid. ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς) ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς. ib. & v. 20. καὶ δύο Λέοντες ἑστῶτες) καὶ δύο λέοντες ἑστηκότες παρὰ τὰς χεῖρας, καὶ δώδεκα λέοντες ἑστῶτες. v. 21. τοῦ ποτοῦ τοῦ βασιλέως Σαλ. χρυσᾶ γεγονότα) τὰ ὑπὸ τοῦ σαλωμὼν γεγονότα χρυσᾶ. ibid. χρυσοῖ, πάντα) χρυσοῖ καὶ πάντα. ib. τοῦ δρυμοῦ) δρυμοῦ. ib. συγκεκλεισμένῳ) συγκεκλεισμένα. ib. λογισμένον) λογιζόμενον. ib. εἰς ὅ, τι οὖν.) desunt. v. 22. Θαρσεὶς) Θαρσὶς, passim. ibid. τῷ βασιλεῖ ἐν) τῷ βασιλεῖ σαλωμὼν ἐν. ib. καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ πιθήκων, καὶ ταώνων.) καὶ λίθων τορευτῶν καὶ πελεκητῶν: adjicit præterea *Edit. Rom.* sequentia: αὕτη ἦν ἡ πραγματεία τῆς προνομῆς ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλὴμ, καὶ τὴν ἄκραν, τοῦ περιφράξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως δαυὶδ, καὶ τὴν ἀσσοὺρ, καὶ τὴν μαγδὰλ, καὶ τὴν γαζὴρ, καὶ τὴν βαιθωρὼν τὴν ἀνωτέρω, καὶ τὴν ἰεθερμὰθ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων. καὶ τὴν πραγματείαν σαλωμὼν ἣν ἐπραγματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τοῦ μὴ κατάρξαι αὐτοῦ πάντα τὸν λαὸν τὸν ὑπολελειμμένον ὑπὸ τοῦ χετταίου καὶ τοῦ ἀμορραίου καὶ τοῦ φερεζαίου καὶ τοῦ χαναναίου, καὶ τοῦ εὐαίου καὶ τοῦ ἰεβουσαίου καὶ τοῦ γεργεσαίου τῶν μὴ ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὄντων, τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ὑπολελειμμένα μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ, ἃς οὐκ ἐδύναντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐξολοθρεῦσαι αὐτοὺς, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς σαλωμὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε σαλωμὼν πρᾶγμα, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ, καὶ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἄρχοντες καὶ τρισσοὶ αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ, καὶ ἵππεις αὐτοῦ. v. 25. πρὸς αὐτὸν τὰ δῶρα αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν) ἕκαστος τὰ δῶρα σκεύη χρυσᾶ καὶ ἱματισμὸν. ibid. ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν.) ἐνιαυτὸν ἐνιαυτῷ. v. 26. Καὶ συνέλεξε Σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἵππους) hæc desiderantur. ibid. τεσσαράκοντα) τέσσαρες. ib. ἵπποι καὶ εἰς) καὶ deest.

Digitized by Google

6. Καὶ ὅπερ περὶ τὸν βασιλέα Σαλωμών· Ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου,

7. περὶ τοῦ λόγου σου, καὶ περὶ τῆς φρονήσεώς σου· καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λαλοῦσί μοι, ἕως ὅτου παρεγενόμην, καὶ ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί μου· καὶ ἰδοὺ, οὐκ ἔστι καθὼς ἀπήγγειλάν μοι τὸ ἥμισυ· προσέθεικας σοφίαν καὶ ἀγαθὰ πρὸς αὐτὰ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου.

8. Μακάριαι αἱ γυναῖκές σου, μακάριοι οἱ παῖδές σου ἕτοι οἱ παρεστήκοντες ἐνώπιόν σου διόλου, οἱ ἀκούοντες πᾶσαν τὴν φρόνησίν σου.

9. Γένοιτο Κύριος ὁ Θεός σου εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ, δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου Ἰσραὴλ, διὰ τὸ ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Ἰσραὴλ, στῆσαι εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔθετό σε βασιλέα ἐπ' αὐτοὺς, τοῦ ποιεῖν κρίμα, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἐν κρίμασιν ἑαυτῶν.

10. Καὶ ἔδωκε τῷ Σαλωμὼν ἑκατὸν εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἡδύσματα πολλὰ σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον· οὐκ ἐληλύθει κατὰ τὰ ἡδύσματα ἐκεῖνα εἰς πλῆθος, ἃ ἔδωκε βασίλισσα Σαβὰ τῷ Σαλωμών.

11. Καὶ ἡ ναῦς Χειρὰμ ἡ αἴρουσα τὸ χρυσίον ἐκ Σουφεὶρ, ἤνεγκεν ἐκ Σουφεὶρ ξύλα ἀπελεκητὰ πολλὰ σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον.

12. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ ἀπελέκητα ὑποστηρίγματα τῷ οἴκῳ Κυρίου, καὶ τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ κινύρας, καὶ νάβλας τοῖς ᾠδοῖς. οὐκ ἐληλύθει τοιαῦτα ξύλα που ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

13. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ Σαβὰ πάντα ὅσα ἠθέλησεν, ὅσα ἠτήσατο, ἐκλὸς πάντων ὧν ἐδεδώκει αὐτῇ διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως Σαλωμών. καὶ ἀπεστράφη, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτῆς.

14. Καὶ ἦν σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ ἐληλυθότος τῷ Σαλωμὼν ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ ἑξακόσια ἑξηκονταἓξ τάλαντα χρυσίου,

15. χωρὶς τῶν φόρων τῶν ὑποτεταγμένων, καὶ τῶν ἐμπόρων τῶν ῥωποπωλῶν, καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῶν πέρα, καὶ τῶν στρατηγῶν τῆς γῆς. πέρα

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τριακόσια δόρατα, χρυσᾶ, ἐλατά· τριακόσιοι χρυσοῖ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸ δόρυ τὸ ἕν.

17. Καὶ τριακόσια ὅπλα ἐλατά· καὶ τρεῖς μναῖ χρυσίου ἐνῆσαν εἰς τὸ ὅπλον τὸ ἕν. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου.

18. Καὶ

v. 7. ἐκ ὅτι καθὼς ἀπήγγειλάν μοι τὸ ἥμισυ) ἐκ εἰσὶ τὸ ἥμισυ καθὼς ἀπήγγειλάν μοι. ibid. σοφίαν καὶ) non habet. v. 8. παρεστήκοντες) παρεστηκότες. v. 9. καὶ δικαιοσύνην) ἐν δικαιοσύνῃ. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 10. ἐκεῖνα οὐ) ἐκεῖνα ἔστι εἰς. ibid. τῷ Σαλωμών.) τῷ βασιλεῖ σαλωμών. v. 11. Σουφεὶρ) σαφὶρ. ibid. ἤνεγκεν ἐκ Σουφεὶρ ξύλα ἀπελεκητὰ) ἤνεγκε ξύλα πελεκητά. v. 12. τὰ ἀπελέκητα) τὰ πελεκητά. ibid. καὶ κινύρας, καὶ νάβλας) transpofita. ib. ξύλα που ἕως τῆς) ξύλα ἀπελέκητα ἐπὶ τῆς γῆς, οὐ δὲ ὤφθησάν που ἕως τῆς. v. 13. αὐτῆς, καὶ πάντες) αὐτῆς αὐτὴ καὶ πάντες. v. 14. σταθμὸς) ὁ σταθμὸς. ibid. ἑξηκονταἓξ) καὶ ἑξηκονταἓξ. v. 15. τῶν ῥωποπωλῶν) abeſt. ibid. τῶν πέρα) τὰ πέραν. v. 16. ὁ βασιλεὺς) deeſt. v. 17. ὅπλα ἐλατὰ) ὅπλα χρυσᾶ ἐλατά. ibid. χρυσίου ἐνῆσαν) ἐνῆσαν χρυσᾶ.

20. Πάντα τὸν λαὸν τὸν ὑπολελειμμένον ὑπὸ τῶ Ἀμορῥαίου, καὶ τῶ Χετταίου, καὶ τῶ Φερεζαίου, καὶ τῶ Χαναναίου, καὶ τῶ Εὐαίε, καὶ τῶ Ἰεβουσαίε, καὶ τῶ Γεργεσαίε τῶ μὴ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὄντων,

21. τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ὑπολελειμμένα μετ' αὐτὲς ἐν τῆ γῆ, οὓς οὐκ ἠδύναντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξολεθρεῦσαι αὐτές· καὶ ἀνήγαγεν αὐτὲς Σαλωμὼν εἰς φόρον δουλείας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

22. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε Σαλωμὼν εἰς πραγμα, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνδρες πολεμισταὶ, καὶ παῖδες αὐτῦ, καὶ ἄρχοντες αὐτῦ, καὶ τριστοὶ αὐτῦ, καὶ ἄρχοντες αὐτῦ τῶν ἁρμάτων, καὶ ἱππεῖς αὐτῦ.

23. Οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ ἐστηλωμένοι οἱ ἐπὶ τῦ ἔργυ τῦ Σαλωμὼν, πεντήκοντα καὶ πεντακόσιοι, ἐπικρατοῦντες ἐν τῷ λαῷ, οἱ ποιοῦντες ἐν τῷ ἔργῳ.

24. Πλὴν Θυγατρὸς Φαραὼ ἀνέβη ἐκ πόλεως Δαυὶδ πρὸς οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησε σὺν τὴν Μελώ.

25. Καὶ ἀνεβίβασε Σαλωμὼν τρεῖς καθόδους ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ὁλοκαυτώματα, καὶ εἰρηνικὰς ἐπὶ τῦ Θυσιαστηρίου ὃ ᾠκοδόμησε τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐθυμία αὐτὸς εἰς πρόσωπον Κυρίε· καὶ ἀπήρτισε σὺν τὸν οἶκον.

26. Καὶ ναῦν ὑπὲρ ἣ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐν Γασίων Γαβὲρ, τὴν οὖσαν ἐχομένην Αἰλαὼθ, ἐπὶ τῦ χείλους τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἐν γῆ Ἐδώμ.

27. Καὶ ἀπέστειλε Χειραὰμ ἐν τῇ νηῒ τῶν παίδων αὐτῦ ἄνδρας ναύλικὲς ἐλαύνειν εἰδότας θάλασσαν μετὰ τῶν παίδων Σαλωμών.

28. Καὶ ἦλθον εἰς Σωφαρὰ, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν χρυσίε τετρακόσια καὶ εἴκοσι τάλαντα, καὶ ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ Σαλωμών.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ βασίλισσα Σαβὰ ἤκεσε τὸ ὄνομα Σαλωμὼν, καὶ τὸ ὄνομα Κυρίου, καὶ ἦλθε πειράσαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασι.

2. Καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφόδρα· καὶ κάμηλοι αἴρουσαι ἡδύσματα, καὶ χρυσὸν πολὺν σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον· καὶ εἰσῆλθε πρὸς Σαλωμών, καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ πάντα ὅσα ἦν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. χρυσίον πολὺν

3. Καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ Σαλωμὼν πάντας τὲς λόγους αὐτῆς· οὐκ ἦν λόγος παρεωραμένος ὑπὸ τῦ βασιλέως, ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ.

4. Καὶ εἶδε βασίλισσα Σαβὰ πᾶσαν φρόνησιν Σαλωμών, καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησε.

5. Καὶ τὰ βρώματα Σαλωμὼν, καὶ τὴν καθέδραν τῶν παίδων αὐτῦ, καὶ τὴν στάσιν λειτουργῶν αὐτῦ, καὶ τὸν ἱματισμὸν αὐτῦ, καὶ τὲς οἰνοχόους αὐτῦ, καὶ τὴν ὁλοκαύτωσιν αὐτῦ ἣν ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ Κυρίου· καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο.

6. Καὶ

ὃν

v. 28. Σωφαρὰ) σωφρὰ. ibid. τετρακόσια καὶ εἴκοσι) ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. CAP. X. v. 1. αὐτὸν αἰνίγμασι) αὐτὸν ἐν αἰνίγμασι. v. 2. χρυσίον πολὺν) χρυσὸν πολύν. v. 3. ὑπὸ τοῦ βασιλέως) πεφὶ τοῦ βασιλέως. v. 4. φρόνησιν) τὴν φρόνησιν. v. 5. τῶν παίδων) absque articulo.

Digitized by Google

8. Καὶ ὁ οἶκος οὗτος ἔσται ὑψηλὸς, πᾶς ὁ διαπορευόμενος δι' αὐτοῦ ἐκστήσεται, καὶ συριεῖ, καὶ ἐροῦσιν· ἕνεκα τίνος ἐποίησε Κύριος οὕτως τῇ γῇ ταύτῃ, καὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ;

9. Καὶ ἐροῦσιν, Ἀνθ' ὧν ἐγκατέλειπον τὸν Κύριον Θεὸν αὐτῶν, ὃς ἐξήγαγε τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλίας, καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἑτέρων, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε Κύριος ἐπ' αὐτοὺς σύμπασαν τὴν κακίαν ταύτην. Τότε ἀνήγαγε Σαλωμὼν τὴν θυγατέρα Φαραὼ ἐκ πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὃν ᾠκοδόμησεν ἑαυτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις,

10. Εἴκοσιν ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τοὺς δύο οἴκους, τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως,

11. Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀντελάβετο τοῦ Σαλωμὼν ἐν ξύλοις κεδρίνοις, καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ παντὶ θελήματι αὐτοῦ· τότε * ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Χειρὰμ εἴκοσι πόλεις ἐν τῇ γῇ τῇ Γαλιλαίᾳ.

12. Καὶ ἐξῆλθε Χειρὰμ ἐκ Τύρου, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Γαλιλαίαν τοῦ ἰδεῖν τὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν αὐτῷ Σαλωμών· καὶ οὐκ ἤρεσαν αὐτῷ.

13. Καὶ εἶπε, τί αἱ πόλεις αὗται ἃς ἔδωκάς μοι, ἀδελφέ; καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς, Ὅριον, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

14. Καὶ ἤνεγκε Χειρὰμ τῷ Σαλωμὼν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσίου.

15. Αὕτη ἡ πραγματία τῆς προνομῆς, ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ σὺν τὴν Μελὼ, καὶ τὴν ἄκραν, τοῦ περιφράξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυὶδ, καὶ τὴν Ἀσσοὺρ, καὶ σὺν τὴν Μεδὰν, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὴν Ἐσὲρ, καὶ τὴν Μαγδὼ, καὶ τὴν Γεζέρ.

16. Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἀνέβη, καὶ κατελάβετο τὴν Γεζὲρ, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρὶ, καὶ σὺν τὸν Χαναναῖον τὸν καθήμενον ἐν τῇ πόλει ἀπέκτεινεν· καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἀποστολὰς τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, γυναικὶ Σαλωμών.

17. Καὶ ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν τὴν Γαζὲρ, καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν κατωτάτην,

18. Καὶ τὴν Βαλὰθ, καὶ τὴν Θερμὰθ ἐν τῇ ἐρήμῳ,

19. Καὶ ἐν τῇ γῇ πάσας τὰς πόλεις τῶν σκηνωμάτων, αἱ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν, καὶ τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων, καὶ τὴν πραγματίαν Σαλωμὼν ἣν ἐπραγματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τοῦ μὴ κατάρξαι αὐτοῦ.

20. Πάν-

v. 8. ὑψηλὸς) ὁ ὑψηλός. ibid. ἕνεκα) ἕνεκεν. v. 9. ἐγκατέλειπον τὸν Κύριον) ἐγκατέλιπον κύριον. ibid. δουλίας) δουλείας. ib. ἑτέρων) ἀλλοτρίων. ib. προσεκύνησαν αὐτοῖς, διὰ) προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ ἐδέλευσαν αὐτοῖς, διά. ib. σύμπασαν) deest. ib. εἰς τὸν οἶκον) εἰς οἶκον. ib. Καὶ ἐγένετο) non habet. v. 11. κεδρίνοις, καὶ ἐν χρυσίῳ καὶ παντὶ) κεδρίνοις καὶ ἐν ξύλοις πευκίνοις, καὶ ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν παντὶ. ibid. ᾠκοδόμησεν) ἔδωκεν. ib. Σαλωμὼν) abest. ib. ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ) ἐν τῇ γῇ τῇ γαλιλαίᾳ. v. 15. Αὕτη ἡ πραγματία) ab his verbis usque ad vers. 26. exclusive omnia desiderantur in *Edit. Rom.*

Digitized by Google

τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὸ δῶρον, καὶ τὰς Θυσίας τῶν εἰρηνικῶν ὑπενεγκεῖν.

65. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν ἑορτὴν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ, ἐκκλησία μεγάλη, ἀπὸ τῆς εἰσόδου Αἰμαθ ἕως ποταμοῦ Αἰγύπτου, ἐνώπιον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ᾠκοδόμησεν, ἐθίων, καὶ πίνων, καὶ εὐφραινόμενος ἐνώπιον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας.

66. Καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξαπέστειλε τὸν λαόν· καὶ εὐλόγησαν τὸν βασιλέα, καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν χαίροντες· καὶ ἀγαθὴ καρδία ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε Κύριος τῷ Δαυὶδ δούλῳ αὐτοῦ, καὶ τῷ Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἐγενήθη ὡς συνετέλεσε Σαλωμὼν οἰκοδομῶν τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ πᾶσαν τὴν πραγματείαν Σαλωμών, ὅσα ἠθέλησε ποιῆσαι.

2. Καὶ ὤφθη Κύριος τῷ Σαλωμὼν δεύτερον, καθὼς ὤφθη αὐτῷ ἐν Γαβαών.

3. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· Ἤκουσα τῆς φωνῆς τῆς προσευχῆς σου, καὶ τῆς δεήσεως ἧς ἐδεήθης ἐνώπιον ἐμοῦ· πεποίηκά σοι κατὰ πᾶσαν τὴν προσευχήν σου· ἡγίασα τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησας τοῦ θεῖναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί μου, καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας τὰς ἡμέρας.

4. Καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐνώπιόν μου, καθὼς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, ἐν ὁσιότητι καρδίας, ἐν εὐθύτητι, τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτῷ, καὶ τὰ προσάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάξῃς,

5. καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον σου ἐπὶ Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καθὼς ἐλάλησα Δαυὶδ τῷ πατρί σου, λέγων· Οὐκ ἐξαρθήσεταί σου ἀνὴρ ἡγούμενος ἐν Ἰσραήλ.

6. Ἐὰν δὲ ἀποστραφέντες ἀποστραφῆτε ὑμεῖς, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ μὴ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ προσάγματά μου ἃ ἔδωκα Μωϋσῆς ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ πορευθῆτε, καὶ δουλεύσητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς,

7. καὶ ἐξαρῶ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐτοῖς, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου ἀποῤῥίψω ἐκ προσώπου μου· καὶ ἔσται Ἰσραὴλ εἰς ἀφανισμόν, καὶ εἰς λαλήματα εἰς πάντας τοὺς λαούς.

v. 64. εἰρηνικῶν in fine versûs) adjicit ὑπενεγκεῖν. v. 65. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν ἑορτὴν) transpositа. ibid. Αἰμαθ) ὑμαθ. ib. καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας.) non habet. v. 66. ἀπῆλθον) ἀπῆλθεν. ibid. ἀγαθὴ καρδία ἐπὶ πᾶσι τοῖς) ἀγαθὴ ἡ καρδία ἐπὶ τοῖς. CAP. IX. v. 1. οἰκοδομῶν) οἰκοδομεῖν. v. 2. ὤφθη αὐτῷ) αὐτῷ abest. v. 3. Κύριος πρὸς αὐτόν) transpositа. ibid. δεήσεως ἧς) δεήσεώς σου ἧς. ib. ἐνώπιον ἐμοῦ) ἐνώπιόν μου. ib. ἡγίασα) ἡγίακα. ib. καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ) ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία μου. v. 4. ἐνώπιόν μου) ἐνώπιον ἐμοῦ. ibid. ἐν εὐθύτητι, τοῦ) καὶ ἐν εὐθύτητι καὶ τοῦ. v. 5. θρόνον σου ἐπὶ Ἰσραὴλ) θρόνον τῆς βασιλείας σου ἐν ἰσραὴλ. ibid. τῷ πατρί) absque articulo. ib. σου ἀνὴρ) σοι ἀνήρ.

συνετέλεσε τὸν οἰκοδομῆσαι αὐτὸν, Ἥλιον ἐγνώρισεν ἐν οὐρανῷ· Κύριος εἶπε τοῦ κατοικεῖν ἐν γνόφῳ· οἰκοδόμησον οἶκόν μου, οἶκον εὐπρεπῆ σεαυτῷ τοῦ κατοικεῖν ἐπὶ καινότητός. οὐχὶ αὕτη γέγραπται ἐν βίβλῳ τῆς ᾠδῆς;

54. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε Σαλωμὼν προσευχόμενος πρὸς Κύριον ὅλην τὴν προσευχὴν, καὶ τὴν δέησιν ταύτην, καὶ ἀνέστη ἀπὸ προσώπου τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου ὀκλακὼς ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ διαπεπετασμέναι εἰς τὸν οὐρανόν. γόνατα

55. Καὶ ἔστη, καὶ εὐλόγησε πᾶσαν ἐκκλησίαν Ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ, λέγων·

56. εὐλογητὸς Κύριος σήμερον, ὃς ἔδωκε καταπαυσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ἃ ἐλάλησεν· οὐ διεφώνησε λόγος εἷς ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Μωσῆ δούλου αὐτοῦ.

57. Γένοιτο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, καθὼς ἦν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν· μὴ ἐγκαταλείποιτο ἡμᾶς, μηδὲ ἀποστρέψαιτο ἡμᾶς,

58. ἐπικλῖναι καρδίας ἡμῶν πρὸς αὐτὸν τοῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φυλάσσειν πάσας ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ προσάγματα αὐτοῦ, ἃ ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν.

59. Καὶ ἔστωσαν οἱ λόγοι μου ἕτοι οὓς δεδέημαι ἐνώπιον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν, ἐγγίζοντες πρὸς Κύριον Θεὸν ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, τοῦ ποιεῖν τὸ δικαίωμα τοῦ δοῦλόν σου, καὶ τὸ δικαίωμα λαοῦ σου Ἰσραὴλ, ῥῆμα ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ.

60. Ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς, ὅτι Κύριος αὐτὸς ὁ Θεὸς, καὶ ἐκ ἔστιν ἔτι.

61. Καὶ ἔστωσαν αἱ καρδίαι ἡμῶν τέλειαι πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ ὁσίως πορεύεσθαι ἐν τοῖς προσάγμασιν αὐτοῦ, καὶ φυλάσσειν ἐντολὰς αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

62. Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἔθυσαν θυσίαν ἐνώπιον Κυρίου.

63. Καὶ ἔθυσεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τὰς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν ἃς ἔθυσε τῷ Κυρίῳ, βοῶν εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας, καὶ προβάτων ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας· καὶ ἐνεκαίνισε τὸν οἶκον Κυρίου ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

64. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου Κυρίου· ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὸ θῦσον, καὶ τὰς θυσίας, καὶ τὰ στέατα τῶν εἰρηνικῶν, ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐνώπιον Κυρίου, μικρὸν τοῦ μὴ δύνασθαι τὴν

v. 53. εὐηρεπῆ σεαυτῷ) εὐηρεπῆ σαυτῷ. ib. οὐχὶ αὕτη) οὐκ ἰδοὺ αὕτη. ib. βίβλῳ) βιβλίῳ. v. 54. τὰ γόνατα) τὰ γόνατα. v. 56. πάντα ἃ) πάντα ὅσα. ibid. Μωσῆ δούλου αὐτοῦ) δούλου αὐτοῦ μωσῆ. v. 57. ἐγκαταλείποιτο) ἐγκαταλείποιτο. ibid. ἀποστρέψαιτο) ἀποστρέψοιτο. v. 58. πρὸς αὐτὸν) ἐν αὐτοῖς. ibid. καὶ προστάγματα) καὶ τὰ προστάγματα. v. 59. λόγοι μου οὗτοι οὓς) λόγοι ἕτοι οὓς. ibid. λαοῦ σου Ἰσρ.) σου abeſt. ib. ἡμέρᾳ αὐτοῦ.) ἡμέρᾳ ἡμετοῦ. v. 60. ὅτι Κύριος αὐτὸς ὁ Θεὸς) ὅτι κύριος ὁ θεὸς αὐτός θεὸς. v. 61. τὸν Θεὸν) θεὸν. v. 62. μετ' αὐτοῦ) abeſt. v. 63. εἴκοσι καὶ δύο) transpoſita. ibid. καὶ πρόβατων ἑκατὸν εἴκοσι) προβάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. v. 64. καὶ τὸ θῦσον) non habet. ibid. καὶ τὸ ὅλον) abeſt.

Digitized by Google

ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σε, καὶ φοβῶνταί σε, καθὼς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ, καὶ γνῶσιν ὅτι τὸ ὄνομά σε ἐπικέκληται ἐπὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησα.

44. Ὅτι ἐξελεύσεται ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ᾗ ἐπιστρέψεις αὐτούς, καὶ προσεύξονται ἐν ὀνόματι Κυρίου ὁδὸν τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, καὶ τοῦ οἴκου ὃ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου·

45. Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτοῖς.

46. Ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς οὐχ ἁμαρτήσεταί σοι, καὶ ἐπαρεῖς ἐπ' αὐτοὺς, καὶ παραδώσεις αὐτοὺς ἐνώπιον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτίσωσιν αὐτοὺς οἱ αἰχμαλωτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τοῦ ἐχθροῦ μακρὰν, καὶ ἐγγύς·

47. Καὶ ἐπιστρέψωσι καρδίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ ᾗ μετήχθησαν ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ δεηθῶσί σου ἐν γῇ μετοικίας αὐτῶν, λέγοντες· ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν·

48. Καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν, ἐν τῇ γῇ ἐχθρῶν αὐτῶν οὗ μετήγαγες αὐτοὺς, καὶ προσεύξωνται πρὸς σὲ ὁδὸν γῆς αὐτῶν, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω, καὶ τοῦ οἴκου ὃ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου·

49. Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου τὴν προσευχὴν αὐτῶν, καὶ τὴν δέησιν αὐτῶν, καὶ ποιήσεις κρίσιν αὐτῶν,

50. Καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν αἷς ἡμάρτοσάν σοι, καὶ πάντα τὰ ἀθετήματα αὐτῶν ἃ ἠθέτησάν σοι, καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον αἰχμαλωτευόντων αὐτοὺς, καὶ οἰκτιρήσουσιν αὐτούς·

51. Ὅτι λαός σου καὶ κληρονομία σου εἰσὶν, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐκ μέσου χωνευτηρίου σιδήρου.

52. Καὶ ἔστωσαν οἱ ὀφθαλμοί σου, καὶ τὰ ὦτά σου ἠνεῳγμένα εἰς τὴν δέησιν τοῦ δούλου σου, καὶ εἰς τὴν δέησιν τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, εἰσακούειν αὐτῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἂν ἐπικαλέσωνταί σε.

53. Ὅτι σὺ διέστειλας αὐτοὺς σαυτῷ εἰς κληρονομίαν ἐκ πάντων τῶν λαῶν τῆς γῆς, καθὼς ἐλάλησας ἐν χειρὶ Μωσῆ δούλου σου, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ Αἰγύπτου. τότε ἐλάλησε Σαλωμὼν ὑπὲρ τοῦ οἴκου, ὡς συνε-

T 2

---

v. 43. οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ) οἱ λαοὶ τὸ. ibid. οἶκον ὃν) οἶκον τοῦτον ὃν. v. 44. ὁδὸν) ὁδόν. v. 45. Καὶ εἰσακούσῃ) καὶ σὺ εἰσακούσῃ. ibid. τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν) transpolita. v. 46. ὃς οὐχ ἁμαρτήσεταί σοι) ὃς ἐκ ἁμαρτήσεται. ibid. ἐπαρεῖς ἐπ' αὐτοὺς) ἐκδώσεις αὐτούς. ib. αὐτοὺς οἱ αἰχμαλωτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τοῦ ἐχθροῦ μακρὰν καὶ ἐγγύς.) οἱ αἰχμαλωτίζοντες εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγύς. v. 47. ἐπιστρέψωσι καὶ δεηθῶσί σε ἐν γῇ μετοικίας αὐτῶν) ἐπιστρέψωσι ἐν γῇ μετοικίας αὐτῶν καὶ δεηθῶσί σε. ibid. ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν.) transpolita. v. 48. προσεύξονται) προσεύξονται. ibid. τῆς πόλεως) καὶ τῆς πόλεως. ib. ᾠκοδόμησα) ᾠκοδόμηκα. v. 49. τὴν προσευχὴν usque ad fin. versûs) in *Edit. Rom.* omnia defiderantur. v. 50. ἡμάρτοσάν σοι) ἥμαρτόν σοι. ibid. οἰκτιρήσουσιν αὐτούς) οἰκτιρέσουσιν εἰς αὐτούς. v. 51. εἶσιν) abeſt. v. 52. οἷς ἂν) εἰς ἂν. v. 53. σαυτῷ) σεαυτῷ, bis. ibid. Μωσῆ δούλου σε) δούλου σου μωσῆ. ib. ἐξ Αἰγύπτου. τότε) ἐκ γῆς αἰγύπτου κύριε κύριε. τότε.

Ἰσραὴλ, ἀνομηθῆναι ἄνομον, δοῦναι τὴν ὁδὸν αὐτῷ εἰς κεφαλὴν αὐτῷ, καὶ τῷ δικαιῶσαι δίκαιον, δοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτῷ.

33. Ἐν τῷ πλαῖσαι τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἐχθρῶν, ὅτι ἁμαρτήσουσί σοι· καὶ ἐπιστρέψουσι πρὸς σὲ, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σε, καὶ προσεύξονται καὶ δεηθήσονται πρὸς σὲ ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ·

34. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τῆ ἐρανῆ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τῆ λαοῦ σε Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν.

35. Ἐν τῷ συχεθῆναι τὸν ἐρανὸν, καὶ μὴ γενέσθαι ὑετὸν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι· καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἐπιστρέψεις ὅταν ταπεινώσῃς αὐτούς·

36. καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τῆ ἐρανῆ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τῆ δούλε σε, καὶ τῆ λαῆ σε Ἰσραὴλ· ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου ἐν κληρονομίᾳ.

37. Λιμὸς ἐὰν γένηται ἐν τῇ γῇ, θάνατος ἐὰν γένηται, ὅτι ἔσαι ἐμπυρισμὸς, ἴκτερος, βρῦχος, ἐρυσίβη ἐὰν γενηται, καὶ ἐκθλίψει αὐτὸν ἐχθρὸς αὐτῆ ἐν μιᾷ τῶν πόλεων αὐτῆ· πᾶν συναίτημα, πάντα πόνον.

38. Πᾶσαν προσευχὴν, πᾶσαν δέησιν, ἐὰν γένηται παντὶ ἀνθρώπῳ παντὸς λαῆ σου Ἰσραὴλ, ὡς ἂν γνῶσιν ἕκαστος ἁφὴν καρδίας αὐτῆ, καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτῆ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον·

39. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τῆ ἐρανῆ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίε σου, καὶ ἵλεως ἔσῃ, καὶ ποιήσεις, καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτῆ, καθὼς ἂν γνῶς τὴν καρδίαν αὐτῆ, ὅτι σὺ μονώτατος οἶδας τὴν καρδίαν πάντων υἱῶν ἀνθρώπων·

40. Ὅπως φοβῶνταί σε πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπε πάσης τῆς γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν.

41. Καὶ τῷ ἀλλοτρίῳ ὃς οὐκ ἔστιν ἀπὸ λαῆ σε Ἰσραὴλ ἔτος, καὶ ἔλθῃ ἀπὸ γῆς μακρόθεν ἕνεκα ὀνόματός σε, ὅτι ἀκούσουσι τὸ ὄνομά σε τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σε τὴν ἰσχύουσαν, καὶ βραχίονά σε τὸν ἐκτεταμένον,

42. καὶ ἥξουσι, καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον·

43. καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τῆ ἐρανοῦ ἐξ ἑτοίμε κατοικητηρίε σε, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλό-

v. 33. πρὸς σὲ) abest utroque loco. v. 34. ἀποστρέψεις) ἐπιστρέψεις. v. 35. ἐπιστρέψουσιν) ἀποστρέψωσιν. v. 36. γῆν σου, ἣν) γῆν ἣν. v. 37. Λιμὸς ἐὰν γένηται ἐν τῇ γῇ) λοιμὸς ἐὰν γένηται. ibid. ἴκτερος) abest. ib. καὶ ἐκθλίψει αὐτὸν ἐχθρὸς) καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς. ib. πᾶσα πόνον) πᾶν πόνον. v. 38. παντὸς λαῆ σε Ἰσραὴλ) non habet. v. 39. κατὰ πάσας τὰς) κατὰ τὰς. v. 40. αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς) ὅσας αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς. v. 41. ἀπὸ λαοῦ σε Ἰσραὴλ ἔτος) ἀπὸ λαοῦ σου οὗ ἔτος. ibid. καὶ ἔλθῃ ἀπὸ ad finem versûs) in *Edit. Rom.* omnia desiderantur. v. 43. Καὶ εἰσακούσῃ) καὶ σὺ εἰσακούσῃ.

Θρόνε Ἰσραὴλ, καθὼς ἐλάλησε Κύριος, καὶ ᾠκοδόμησα τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίε Θεῷ Ἰσραήλ.

21. Καὶ ἐθέμην ἐκεῖ τόπον τῇ κιβωτῷ, ἐν ᾗ ἐστὶν ἐκεῖ διαθήκη Κυρίε, ἣν διέθετο Κύριος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν αὐτὸν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

22. Καὶ ἔστη Σαλωμὼν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίε Κυρίε ἐναντίον πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν,

23. καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, οὐκ ἔστιν ὡς σὺ Θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, φυλάσσων διαθήκην καὶ ἔλεος τῷ δούλῳ σε τῷ πορευομένῳ ἐνώπιόν σε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ,

24. Ὃ ἐφύλαξας τῷ δούλῳ σε Δαυὶδ τῷ πατρί με, ὅσα ἐλάλησας αὐτῷ· καὶ ἐλάλησας ἐν στόματί σου, καὶ ἐν χερσί σου ἐπλήρωσας, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

25. Καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, φύλαξον τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ τῷ πατρί με ἃ ἐλάλησας αὐτῷ, λέγων· Οὐκ ἐξαρεθήσεταί σου ἀνὴρ ἐκ προσώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνε Ἰσραήλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωνται τὰ τέκνα σου τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιόν με καθὼς ἐπορεύθης ἐνώπιον ἐμοῦ.

26. Καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου, ὃ ἐλάλησας τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ, τῷ πατρί με.

27. Ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει Θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς, καὶ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ ἐγκρύψουσί σοι, πλὴν καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμησα;

28. Καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ προσευχὴν δούλου σου καὶ τὴν δέησίν μου, ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, ἀκούειν τῆς δεήσεως, καὶ τῆς προσευχῆς ἧς ὁ δοῦλός σου προσεύχεται ἐνώπιόν σου πρὸς σὲ σήμερον,

29. Τοῦ εἶναι ὀφθαλμούς σε ἀνεῳγμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦτον νυκτὸς καὶ ἡμέρας, εἰς τὸν τόπον οὗ εἶπας, Ἔσται τὸ ὄνομά με ἐκεῖ, τοῦ εἰσακούειν τῆς προσευχῆς ἧς ὁ δοῦλός σε προσεύχεται εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός.

30. Καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς τοῦ δούλου σε Ἰσραήλ, ἃ ἂν προσεύχωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικήσεώς σε, ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ποιήσεις, καὶ ἵλεως ἔσῃ.

31. Ὅσα ἂν ἁμάρτῃ ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐὰν λάβῃ ἐπ' αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσασθαι αὐτὸν, καὶ ἔλθῃ, καὶ ἐξαγορεύσῃ κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου σε ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ,

32. Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσεις, καὶ κρινεῖς τοὺς λαούς σε Ἰσραήλ,

v. 22. ἔστη) ἐστάθη. v. 23. ὅλῃ καρδίᾳ) ὅλῃ τῇ καρδίᾳ. v. 24. ὅσα ἐλάλησας αὐτῷ· καὶ ἐλάλησας ἐν) καὶ γὰρ ἐλάλησας ἐν τῷ. v. 26. πιστωθήτω δὴ) πιστωθήτω δή. ibid. ὃ ἐλάλησας τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ) τῷ Δαυίδ. v. 27. Θεὸς) ὁ Θεός. ibid. καὶ οὐρανὸς) καὶ ὁ οὐρανός. ib. ᾠκοδόμησα) adjicit τῷ ὀνόματί σου. v. 28. ἐπὶ προσευχὴν δούλου σε καὶ τὴν δέησίν μου, ὁ Θεὸς) ἐπὶ τὴν δέησιν μου κύριε ὁ Θεός. ibid. τῆς τέρψεως καὶ τῆς προσευχῆς ἧς) τῆς προσευχῆς ἧς. v. 29. ὀφθαλμοὺς σε ἀνεῳγμένους) τοὺς ὀφθαλμούς σε ἠνεῳγμένους. ibid. νυκτὸς καὶ ἡμέρας) transposita. ib. ὁ δοῦλός σου προσεύχεται) transposita. v. 30. τῆς φωνῆς) τῆς δεήσεως. ibid. δοῦλου σε Ἰσραὴλ) δούλε σε καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσ. ib. προσεύχωνται) προσεύξωνται. ib. ἐν τῷ οὐρανῷ) ἐν οὐρανῷ.

6. Καὶ εἰσφέρουσιν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, εἰς τὸ δαβεὶρ τοῦ οἴκου, εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῶν * χερουβείμ.

* χερουβείν

7. Ὅτι τὰ * χερουβείμ διαπεπετασμένα ταῖς πτέρυξιν ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ· καὶ περιεκάλυπτον τὰ * χερουβείμ τὴν κιβωτὸν, καὶ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῆς ἐπάνωθεν.

* χερουβείν

8. Καὶ ὑπερεῖχον τὰ ἡγιασμένα· καὶ ἐνεβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν ἡγιασμένων ἐκ τῶν ἁγίων εἰς πρόσωπον τοῦ Δαβεὶρ, καὶ οὐκ ὠπτάνοντο ἔξω, καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

9. Οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο πλάκες λίθιναι, πλάκες τῆς διαθήκης, ἃς ἔθηκε Μωσῆς ἐκεῖ ἐν Χωρὴβ, ἃς διέθετο Κύριος μετὰ υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

ἃς

10. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον οἱ ἱερεῖς ἐκ τοῦ ἁγίου, καὶ ἡ νεφέλη ἔπλησε τὸν οἶκον Κυρίου.

11. Καὶ οὐκ ἐδύναντο οἱ ἱερεῖς στῆναι λειτουργεῖν ἀπὸ προσώπου τῆς νεφέλης, ὅτι ἔπλησε δόξα Κυρίου τὸν οἶκον Κυρίου.

12. Τότε εἶπε Σαλωμών· Κύριος εἶπεν τοῦ σκηνῶσαι ἐν γνόφῳ.

13. Ὠκοδόμησα οἶκον κατοικητηρίου σοι, ἕδρασμα τῆς καθέδρας σου * αἰῶνος.

14. Καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς πάντα Ἰσραὴλ· καὶ πᾶσα ἐκκλησία Ἰσραὴλ εἱστήκει.

15. Καὶ εἶπεν· Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ σήμερον, ὃς ἐλάλησεν ἐν στόματι αὐτοῦ πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσε, λέγων·

16. Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήγαγον τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἐν ἐνὶ σκήπτρῳ Ἰσραὴλ τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον, τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ· καὶ ἐξελεξάμην τὸν Δαυὶδ τοῦ εἶναι ἐπὶ τὸν λαόν μου, τὸν Ἰσραήλ.

17. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ τῆς καρδίας Δαυὶδ τοῦ πατρός μου οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

18. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, Ἀνθ' ὧν ἦλθεν ἐπὶ τὴν καρδίαν σου οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας ὅτι ἐγενήθη ἐπὶ τὴν καρδίαν σου.

19. Πλὴν σὺ οἰκοδομήσεις τὸν οἶκον, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ὁ ἐξελεύσεται ἐκ τῶν πλευρῶν σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.

20. Καὶ ἀνέστησε Κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησε, καὶ ἀνέστην ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τοῦ θρόνου

v. 6. διαθήκης Κυρίου) desunt. ibid. χερουβείμ) χερουβίμ, ita & seq. versu bis. v. 7. τὴν κιβωτὸν) ἐπὶ τὴν κιβωτόν. v. 8. καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.) hæc desiderantur. v. 9. Μωσῆς ἐκεῖ ἐν Χωρὴβ, ἃ διέθετο) μωυσῆς ἐν χωρὴβ, ἃς διέθετο. ib. μετὰ τῶν) μετὰ τῶν υἱῶν. v. 10. Κυρίου) abest. v. 11. ἐδύναντο) ἠδύναντο. ibid. στῆναι) τηκειν. ibid. οἶκον Κυρίου) οἶκον. v. 12. & 13. desiderantur in Edit. Rom. v. 15. ἐν στόματι) ἐν τῷ στόματι. v. 16. ἐκεῖ. καὶ ἐξελεξάμην τὸν Δαυὶδ) ἐκεῖ. καὶ ἐξελεξάμην ἐν ἱερουσαλὴμ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ ἐξελεξάμην τὸν δαυὶδ. v. 17. Δαυὶδ) abest. v. 18. οἰκοδομῆσαι) τοῦ οἰκοδομῆσαι. v. 19. Πλὴν σὺ) πλὴν σὺ οὐκ.

Digitized by Google

48. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη· ἀπὸ τῆ πλήθους σφόδρα· σφόδρα, ἐκ ἦν ἀριθμὸς τῆ χαλκῆ· καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν τράπεζαν ἐφ' ἧς οἱ ἄρτοι τῆς προσφορᾶς, χρυσῆν.

49. Καὶ τὰς λυχνίας πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν κατὰ πρόσωπον τῆ δαβεὶρ, χρυσᾶς, συγκλειομένας, καὶ τὰ λαμπάδια, καὶ τὰς λύχνους, καὶ τὰς ἐπαρυστρίδας χρυσᾶς τρεῖς.

50. Καὶ τὰ πρόθυρα, καὶ οἱ ἦλοι, καὶ αἱ φιάλαι, καὶ τὰ τριβλία, καὶ αἱ θυίσκαι, χρυσαῖ, συγκλεισά· καὶ τὰ θυρώματα τῶν θυρῶν τῆ οἴκου τῆ ἐσωτάτω ἁγίου ἁγίων, καὶ τὰς θύρας τῆ οἴκε τῆ ναῆ χρυσᾶς.

51. Καὶ ἀνεπληρώθη τὸ ἔργον ὃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν οἴκου Κυρίου· καὶ εἰσήνεγκε Σαλωμὼν τὰ ἅγια Δαυὶδ τῆ πατρὸς αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ ἅγια Σαλωμὼν, τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ σκεύη ἔδωκεν εἰς τὰς θησαυρὰς οἴκου Κυρίου.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐξεκλησίασεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν πάντας τὰς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, συνπάσας κεφαλὰς τῶν φυλῶν, ἡγημένους τῶν πατέρων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν ἐν Σιὼν, τῆ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐκ πόλεως Δαυὶδ· αὕτη ἐστὶ Σιών. ἐπησμένους

2. Καὶ ἐξεκλησιάσθησαν πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν μηνὶ Ἀθανεὶμ ἐν τῆ ἑορτῆ· αὐτὸς ὁ μὴν * ἑβδομηκοστὸς ἕβδομος.

3. Καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτόν.

4. Καὶ ἀνεβίβασαν τὴν κιβωτὸν Κυρίε, καὶ τὸ σκήνωμα τῆ μαρτυρίε, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τῆ μαρτυρίε· καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὰ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται.

5. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ, οἱ συντεταγμένοι ἐπ' αὐτὸν, σὺν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῆς κιβωτῆ θύοντες πρόβατα, καὶ βόας, ὧ ἐ ψηφισθήσεται, ἀναρίθμητα ἀπὸ πλήθους.

6. Καὶ

v. 48. Καὶ ἔδωκεν - - τὸ θυσιαστήριον) καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν τὰ σκεύη, ἃ ἐποίησεν ἐν οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιαστήριον. v. 49. ἐκ δεξιῶν) ἐξ ἀριστερῶν. ibid. ἐξ ἀριστερῶν) ἐκ δεξιῶν. ib. δαβεὶρ) δαβὶρ, passim. ib. ἐπαρυστρίδας χρυσᾶς τρεῖς.) ἐπαρύστρια χρυσᾶ. v. 50. ἁγίου ἁγίων) ἁγίου τῶν ἁγίων. ibid. τοῦ οἴκε τοῦ ναῆ) τὰ ναᾶ. v. 51. ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν) σαλωμών. * In Edit. Rom. 13. primi versus hujus Capitis subjiciuntur. CAP. VIII. v. 1. Καὶ ἐκκλησίασεν) Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε σαλωμὼν τὰ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ μετὰ εἴκοσι ἔτη, τότε ἐξεκλησίασεν. ibid. συνπάσας κεφαλὰς - - πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν) omnia desiderantur. ib. ἀνενεγκεῖν) ἐνεγκεῖν. v. 2. in Rom. ἐν μηνὶ ἀθανὶν, reliqua desunt. v. 3. καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβ. Ἰσρ.) non habet. v. 4. in Rom. ita habet: καὶ τὸ σκήνωμα τῆ μαρτυρίου καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τῆ μαρτυρίου. v. 5. in Rom. καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἔμπροσθεν τῆς κιβωτῆ θύοντες πρόβατα βόας ἀναρίθμητα.

Digitized by Google

ἠοίγετο ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν χειρῶν αὐτῆς.

36. Καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς χερουβὶμ, καὶ λέοντες, καὶ Φοίνικες, ἐξῶτα, ἐχόμενον ἕκαστον κατὰ πρόσωπον αὐτῆ ἔσω καὶ τὰ κυκλόθεν. χερουβεὶν

37. Καὶ αὐτὴν ἐποίησε πάσας τὰς δέκα μεχωνὼθ, τάξις μία, καὶ μέτρον ἓν, τέρμα ἓν πάσαις.

38. Καὶ ἐποίησε δέκα χυτρογαύλους χαλκοῦς, τεσσαράκοντα χοεῖς χωροῦντα τὸν χυτρόγαυλον τὸν ἕνα τεσσάρων πηχῶν· ὁ χυτρόγαυλος ὁ εἷς ἐπὶ τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς ταῖς δέκα μεχωνώθ.

39. Καὶ ἔθετο τὰς μεχωνὼθ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τῆ οἴκου ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐπ' ὠμίαν τῆ οἴκου ἐξ ἀριστερῶν αὐτῆ· καὶ ἡ θάλασσα ἀπὸ τῆς ὠμίδος τῆ οἴκου ἐκ δεξιῶν καὶ ἀνατολὰς ἀπὸ τῆ κλίτους τῆ νότε.

40. Καὶ ἐποίησε Χειραὰμ τὰς λέβητας, καὶ τὰς Θερμαστρεῖς, καὶ τὰς φιάλας· καὶ συνετέλεσε Χειραὰμ ποιῶν πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ Κυρίε.

41. Στύλους δύο, καὶ τὰ σφαιρὰ τῶν στύλων ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων δύο· καὶ τὰ δίκτυα δύο τῆ καλύπτειν ἀμφότερα τὰ σφαιρὰ τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν στύλων.

42. Τὰς ῥοὰς τετρακοσίας ἀμφοτέροις τοῖς δικτύοις, δύο στίχοι ῥοῶν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνὶ, περικαλύπτειν ἀμφότερα τὰ ὄντα τὰ σφαιρὰ τῆς μεχωνὼθ ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς στύλοις.

43. Καὶ τὰς μεχωνὼθ δέκα, καὶ τὰς χυτρογαύλους δέκα ἐπὶ τῆς μεχωνώθ.

44. Καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τὰς βόας δώδεκα ὑποκάτω τῆς θαλάσσης.

45. Καὶ τὰς λέβητας, καὶ τὰς θερμαστρεῖς, καὶ τὰς φιάλας, καὶ πάντα τὰ σκεύη, ἃ ἐποίησε Χειραὰμ τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν, τῷ οἴκῳ Κυρίου· καὶ οἱ στύλοι τεσσαράκοντα ὁκλῳ τῆ οἴκου τῆ βασιλέως, καὶ τῆ οἴκου τῆ Κυρίε. πάντα τὰ ἔργα τῆ βασιλέως ἃ ἐποίησε Χειραὰμ, χαλκᾶ ἄδοθν.

46. Ἐν τῷ περιοίκῳ τῆ Ἰορδάνου ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ πάχει τῆς γῆς, ἀναμέσον Σοκχωθ, καὶ ἀναμέσον Σιαραάμ.

47. Οὐκ ἦν σταθμὸς τῆ χαλκῆ ἔ ἐποίησε, πάνυ τὰ ἔργα ταῦτα ἐκ πλήθους σφόδρα, οὐκ ἦν τέρμα τῶν σταθμῶν τῆ χαλκῆ σιλβοντος.

48. Καὶ

v. 36. χερουβεὶν) χερουβὶμ. ibid. πρόσωπον αὐτοῦ ἔσω) αὐτοῦ deeſt. v. 37. τάξις μία, καὶ μέτρον ἓν, τέρμα ἓν) τάξιν μίαν καὶ μέτρον ἓν. v. 38. χυτρογαύλας) χυτροκαύλας. ibid. τὸν χυτρόγαυλον τὸν ἕνα) τὸν ἕνα χυτρόκαυλον μετρήσει. ib. ὁ χυτρογ. ὁ εἷς ἐπὶ τῆς μ. τῆς μιᾶς) χυτρόκαυλος ὁ εἷς ἐπὶ τῆ μεχωνὼθ τῆ μιᾷ. v. 39. τὰς μεχωνὼθ πέντε) τὰς πέντε μεχωνώθ. ibid. ἐπ' ὠμίαν) ἀπὸ τῆς ὠμίας. ib. ἀριστερῶν αὐτοῦ) αὐτοῦ deeſt. ib. ὠμίδος) ὠμίας. v. 43. τὰς μεχωνὼθ) τὰ μεχωνὼθ. ibid. χυτρογαύλους δέκα ἐπὶ τῆς) χυτροκαύλας δέκα ἐπὶ τῶν. v. 45. τεσσαράκοντα ὁκλῳ) τεσσαρώκοντα καὶ ὁκλῳ. ibid. οἴκου τοῦ Κυρίου) τῆ abeſt. ib. βασιλέως ἐποίησε) βασιλέως ἃ ἐποίησε. v. 46. in *Edit. Rom.* ſequitur verſum 47. v. 46. ὁ βασιλεὺς) non habet. ibid. Σιαραάμ.) σειρά. v. 47. σιλβοντος.) deeſt.

Digitized by Google

24. Καὶ ὑποστηρίγματα ὑποκάτωθεν τῆ χείλους αὐτῆς κυκλόθεν ἑκύκλουν αὐτὴν δέκα ἐν πήχει κυκλόθεν· δύο στίχοι τῶν ὑποστηριγμάτων κεχυμένοι ἐν τῆ χύσει αὐτῆς ἐγῶντες.

25. Καὶ δώδεκα βόες ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες βορρᾶν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες θάλασσαν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες Νότον, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες ἀνατολήν, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν, καὶ πάντα τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον.

26. Καὶ τὸ πάχος αὐτῆ παλαιστής· καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς· ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου, βλάστος κρίνου, δισχιλίους χοεῖς χωροῦντας.

27. Καὶ ἐποίησε τὰς Μεχωνὼθ δέκα χαλκᾶς, πέντε πήχεις μῆκος τῆς Μεχωνὼθ τῆς μιᾶς, καὶ τέσσαρες πήχεις πλάτος αὐτῆς, καὶ ἓξ ἐν πήχει ὕψος αὐτῆς.

28. Καὶ τοῦτο τὸ ἔργον τῶν Μεχωνὼθ, συγκλειστὸν αὐτοῖς, καὶ συγκλειστὸν ἀναμέσον τῶν ἐξεχομένων.

29. Καὶ ἐπὶ τὰ συγκλίσματα αὐτῶν ἀναμέσον ἐξεχομένων λέοντες καὶ βόες καὶ χερουβεὶν, καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων, ἔτως καὶ ἐπάνωθεν· καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν χῶραι, ἔργον καταβάσεως.

30. Καὶ τέσσαρες τροχοὶ χαλκοῖ τῆ μεχωνὼθ τῆ μιᾶ, καὶ τὰ προσέχοντα χαλκᾶ, καὶ τέσσαρα μέρη αὐτῶν, ὠμίσι αὐτοῖς ὑποκάτω τῶν λουτήρων αἱ ὠμίσι κεχυμέναι ἀπὸ πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι.

31. Καὶ τόμα αὐτῆ ἔσωθεν τῆς κεφαλίδος ἄνωθεν ἐν πήχει, καὶ τόμα αὐτῆ τροχυλοῦν· ποίημα ἔτως πήχεως, καὶ ἡμίσεως τῆ πήχεως· καὶ γε ἐπὶ τόματος αὐτῆ διατορεύματα, καὶ διάπηγα αὐτῶν τετράγωνα, ὐ τροχύλα.

32. Καὶ τέσσαρες τροχοὶ εἰς ὑποκάτωθεν τῶν διαπήγων, καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν τῆ Μεχωνώθ· καὶ τὸ ὕψος τῆ τροχοῦ τῆ ἑνὸς πήχεως, καὶ ἡμίσους τῆ πήχεως.

33. Καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν ἔργον τροχῶν ἅρματος· αἱ χεῖρες αὐτῶν, καὶ αὐχένες αὐτῶν, καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν, καὶ ἡ πραγματεία αὐτῶν ἴσα πάντα χωνευτά.

34. Αἱ τέσσαρες ὠμίσι ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς, ἐκ τῆς μεχωνὼθ οἱ ὦμοι αὐτῆς.

35. Καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνὼθ ἥμισυ τῆ πήχεως μέγεθος τροχυλον κύκλω ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνώθ· καὶ αἱ χεῖρες αὐτῆς καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς ἐξ αὐτῆς· καὶ

χερουβεὶν

v. 24. δύο στίχοι τῶν ὑποστηριγμάτων κεχυμένοι ἐν τῆ χύσει αὐτῆς ἐγῶντες.) καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου βλαστὸς κρίνου. καὶ τὸ πάχος αὐτοῦ παλαιστής. v. 25. καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν, καὶ π. τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον.) transpofita. v. 26. in *Rom.* defideratur. v. 27. τὰς Μεχωνωθ δέκα) δέκα μεχωνωθ. ibid. κλάστος) τὸ πλάτος. v. 29. συγκλίσματα) συγκλείσματα. ibid. χερουβεὶν) χερουβίμ. v. 30. ὠμίσι αὐτοῖς ὑποκάτω) αὐτοῖς deeſt. ibid. αἱ ὠμίσι κεχυμέναι ἀπὸ πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι.) h. v. deſiderantur. v. 31. in *Rom.* καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν τῆ μεχωνώθ. v. 32. in *Rom.* ita habet: καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς πήχεως καὶ ἡμίσους. v. 33. καὶ αὐχένες αὐτῶν) non habet. ibid. ἴσα) deeſt. v. 35. μέγεθος) addit αὐτῆς. ibid. ἐξ αὐτῆς) deeſt.

μεγάλην τὴν τεθεμελιωμένην τιμίοις λίθοις μεγάλοις, λίθοις δεκαπήχεσι καὶ τοῖς ὀκταπήχεσι.

11. Καὶ ἐπάνωθεν λίθοις τιμίοις κατὰ τὸ μέτρον ἀπελεκήτων, καὶ κέδροις.

12. Τῆς αὐλῆς τῆς μεγάλης κύκλῳ τρεῖς στίχοι ἀπελεκήτων, καὶ στίχος κεκολαμμένης κέδρου· καὶ ᾠκοδόμησεν αὐλὴν οἴκου τὴν ἐσωτάτην τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ.

13. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ ἔλαβε τὸν Χειρὰμ ἐκ Τύρου,

14. υἱὸν γυναικὸς χήρας, καὶ οὗτος ἀπὸ τῆς φυλῆς Νεφθαλείμ· καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ τίμιος, τέκτων χαλκοῦ, καὶ πεπληρωμένος τῆς τέχνης, καὶ συνέσεως, καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ ποιεῖν πᾶν ἔργον ἐν χαλκῷ· καὶ εἰσήχθη πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμών· καὶ ἐποίησε πάντα τὰ ἔργα.

15. Καὶ ἐχώνευσε τοὺς δύο στύλους τῷ αἰλὰμ τοῦ οἴκου, ὀκτωκαίδεκα πήχεις ὕψος τοῦ στύλου, καὶ περίμετρον τεσσαρεσκαίδεκα πήχεις ἐκύκλου αὐτὸν τὸ πάχος τοῦ στύλου· τεσσάρων δακτύλων τὰ κοιλώματα· καὶ οὕτως ὁ στύλος ὁ δεύτερος.

16. Καὶ δύο ἐπιθέματα ἐποίησε δοῦναι ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν στύλων, χωνευτὰ, χαλκᾶ· πέντε πήχεις τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνὸς, καὶ πέντε πήχεις τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ δευτέρου.

17. Καὶ ἐποίησε δύο δίκτυα περικαλύψαι τὸ ἐπίθεμα τῶν στύλων· καὶ δίκτυον τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ.

18. Καὶ ἔργον κρεμαστὸν, δύο στίχοι ῥοῶν χαλκῶν, δεδικτυωμένοι, ἔργον κρεμαστὸν, στίχος ἐπὶ στίχον. καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ.

19. Καὶ ἐπιθέματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων, ἔργον κρίνου, κατὰ τὸ αἰλὰμ, τεσσάρων πηχῶν.

20. Καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων, καὶ ἐπάνωθεν τῶν πλευρῶν ἐπίθεμα μέλαθρον, καὶ τῶν ῥοῶν πέντε στίχοι κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τῆς δευτέρας.

21. Καὶ ἔστησε τοὺς στύλους τοῦ αἰλὰμ τοῦ ναοῦ· καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν ἕνα, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰαχούν· καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν δεύτερον, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Βοός.

22. Καὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἔργον κρίνου, καὶ ἐτελειώθη τὸ ἔργον τῶν στύλων.

23. Καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν αὐτὴν δέκα ἐν πήχει ἀπὸ τοῦ χείλους αὐτῆς ἕως τοῦ χείλους αὐτῆς, στρογγύλον κύκλῳ τὸ αὐτό· πέντε ἐν πήχει ὕψος αὐτῆς, καὶ συνεγμένοι τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐν πήχει ἐκύκλουν αὐτὴν κύκλῳ.

24. Καὶ

v. 11. λίθοις) abest. v. 12. καὶ ᾠκοδόμησεν αὐλὴν οἴκου τὴν ἐσωτάτην τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ) καὶ συνετέλεσε σαλωμὼν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. v. 14. Νεφθαλείμ) τῆς νεφθαλίμ. ibid. ἀνὴρ τίμιος) ἀνὴρ τύριος. ib. εἰσήχθη) εἰσηνέχθη. v. 16. χαλκᾶ) deest. v. 17. τῶν στύλων· καὶ δίκτυον) τῶν στύλων· καὶ δίκτυον τῷ ἐπιθέματι τῷ ἑνὶ, καὶ δίκτυον. v. 19. In *Edit. Rom.* versum 18. excipit 21. versus, qui 19. immediate præcedit. ibid. ἐπιθέματα) non habet. v. 20. ἐπίθεμα μέλαθρον) ἐπίθεμα τὸ μέλαθρον τῷ πάχει, reliqua h. vers. non habet. v. 21. Versum 19. in *Rom.* præcedit. ibid. Ἰαχοὺν) ἰαχούμ. ib. Βοός.) Βολώζ. v. 22. in *Rom.* desideratur. v. 23. θάλασσαν αὐτὴν) αὐτὴν deest. ibid. ὕψος αὐτῆς, καὶ συνεγμένοι) τὸ ὕψος αὐτῆς καὶ συνηγμένοι. ib. ἐκύκλουν αὐτὴν κύκλῳ.) deficiunt.

Digitized by Google

χερουβείν

35. Εἰσκεκολαμμένα χερουβεὶμ, καὶ Φοίνικες, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα, καὶ περιεχόμενα χρυσίῳ κατηγομένῳ ἐπὶ τὴν ἐκλύπωσιν.

36. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτάτην· τρεῖς σίχους ἀπελεκήτων, καὶ σίχος καὶ εργασμένης κέδρου.

37. Ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐθεμελίωσε τὸν οἶκον Κυρίῳ ἐν μηνὶ Ζειθ, καὶ τῷ δευτέρῳ μηνί.

38. Ἐν ἐνδεκάτῳ ἐναυλῷ ἐν μηνὶ Βούλ, ἔτος ὁ μὴν ὄγδοος, συνετελέθη ὁ οἶκος εἰς πάντα λόγον αὐτῆ, καὶ εἰς πᾶσαν διάταξιν αὐτῆ· καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ τὸν οἶκον αὑτῆ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τρισκαίδεκα ἔτεσι, καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

2. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον δρυμῦ τῆ Λιβάνῳ, ἑκατὸν πήχεις τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ πεντήκοντα πήχεις πλάτος αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα πηχῶν ὕψος αὐτοῦ· καὶ τριῶν σίχων σύλων κεδρίνων, καὶ ὠμαὶ κέδριναι τοῖς σύλοις.

3. Καὶ ἐφάτνωσε τὸν οἶκον ἄνωθεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν σύλων· καὶ ἀριθμὸς τῶν σύλων τεσσαράκοντα καὶ πέντε.

4. Δέκα καὶ πέντε ὁ σίχος, καὶ μέλαθρα τρία, καὶ χῶρα ἐπὶ χῶραν τρισσαῖς.

5. Καὶ πάντα τὰ θυρώματα, καὶ αἱ χῶραι τετράγωνοι μεμελαθρωμέναι· καὶ ἀπὸ τῆ θυρώματος ἐπὶ θύραν τρισσαῖς.

6. Καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν σύλων ἐποίησε πεντήκοντα πηχῶν μῆκος, καὶ τριάκοντα ἐν πλάτει ἐζυγωμένα, αἰλὰμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν· καὶ σύλοι καὶ παχος ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν τοῖς ἐλαμμείμ.

7. Καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν θρόνων ἔ κρινεῖ ἐκεῖ, τὸ αἰλὰμ τῆ κριτηρίου ἐποίησε, καὶ ὠρόφωσεν ἐν κέδρῳ ἀπὸ τῆ ἐδάφους ἕως τῆ ἐδάφους.

8. Καὶ οἶκος αὐτῷ ἐν ᾧ καθήσεται ἐκεῖ, αὐλὴ μία ἐξελιοσομένη τούτοις κατὰ τὸ ἔργον τοῦτο· καὶ οἶκον τῇ θυγατρὶ Φαραὼ ἣν ἔλαβε Σαλωμὼν, κατὰ τὸ αἰλὰμ τοῦτο.

9. Πάντα ταῦτα ἐκ λίθων τιμίων μέτρου ἀπελεκήτων κεκολαμμένα ἐκ διαστήματος ἔσωθεν, καὶ ἔξωθεν, καὶ ἐκ τῆ θεμελίου ἕως τῶν γεισῶν.

10. Καὶ ἔξωθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν

v. 35. Εἰσκεκολαμμένα χερουβείν) ἐγκεκολαμμένα χερουβεὶμ. v. 36. κατεργασμένης κέδρου.) κατειργασμένης κέδρου κυκλόθεν, adjicit præterea: καὶ ᾠκοδόμησε τὸ κατασπίτασμα τῆς αὐλῆς τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τῆ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ. Quæ verba petita sunt ex versu 12. Capitis seq. v. 37. abest ab *Edit. Rom.* v. 38. hunc versum *Edit. Rom.* habet supra ante versum 2. h. Cap. ubi pro Βουλ legit βυσὰλ: pro ὄγδοος, ὁ ὄγδοος, ultima autem verba, καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν, prorsus omittit. CAP. VII. In *Edit. Rom.* hoc Caput incipit à versu 13. & duodecim priores versûs in fine capitis versui 51. connectuntur. v. 1. αὐτοῦ) ἑαυτῷ. ibid. καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ) hæc desiderantur. v. 2. δρυμοῦ) δρυμῷ. ibid. τὸ μῆκος) μῆκος. v. 4. Δέκα καὶ πέντε) non habet. v. 6. ἐποίησε πεντήκοντα πηχῶν μῆκος καὶ τριάκοντα ἐν πλ.) πεντήκοντα μῆκος, καὶ πεντήκοντα ἐν πλάτει. ibid. αὐτῶν τοῖς ἐλαμμείμ) αὐτῆς τῆς αἰλαμίν. v. 7. in *Rom.* ita habet: καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν θρόνων οὗ κρινεῖ ἐκεῖ, αἰλὰμ τῆ κριτηρίου. v. 8. Καὶ οἶκος αὐτῷ) καὶ ὁ οἶκος αὐτῶν. v. 9. μέτρου ἀπελεκήτων) non habet. ibid. καὶ ἔξωθεν) abest.

Καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον κέδρου· καὶ περιεπίλησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον ἔνδοθεν χρυσίῳ ἀποκλείσῳ· καὶ παρήγαγεν ἐν καθηλώμασι χρυσίου κατὰ πρόσωπον τῆ δαβεὶρ, καὶ περιέχεν αὐτὸ χρυσίῳ.

21. Καὶ ὅλον τὸν οἶκον περιέχε χρυσίῳ ἕως συντελείας παντὸς τῆ οἴκε.

22. Καὶ ὅλον τὸ ἔσω τῆ δαβεὶρ ἐπεταλωσε τῷ χρυσίῳ.

23. Καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ δαβεὶρ δύο χερουβεὶμ ξύλων κυπαρισσίνων, δέκα πήχεων μέγεθος * ἐσταθμωμένον.

χερουβεὶν

* ἐσταθμωμένων

24. Καὶ πέντε πήχεων πλευρίγιον αὐτῆ τὸ ἓν, καὶ πέντε πήχεων πλευρίγιον αὐτῆ τὸ δεύτερον, δέκα ἐν πήχει ἀπὸ μέρους πλευρυγίε αὐτῆ, καὶ ἕως μέρους πλευρυγίε αὐτῆ.

25. Καὶ δέκα ἐν πήχει· οὕτως τῷ χερουβ τῷ δευτέρῳ ἐν μέτρῳ ἑνὶ συντέλεια μία ἀμφοτέροις τοῖς χερουβεὶμ.

χερουβεὶν

26. Καὶ τὸ ὕψος τῆ χερουβ τῆ ἑνὸς δέκα ἐν πήχει· καὶ ἕτως τῆ χερουβ τῆ δευτέρου.

χερουβεὶν

27. Καὶ ἔθηκεν ἀμφότερα τὰ χερουβεὶμ ἐν μέσῳ τῆ οἴκε τῆ ἐσωτάτε· καὶ διεπέτασε τὰς πλέυρυγας αὐτῶν, καὶ ἥπλετο ἡ πλέυρ τῆ ἑνὸς τῆ τοίχου, καὶ ἡ πλέυρ τῆ χερουβ τῆ δευτέρου ἥπλετο τῆ τοίχου τῆ δευτέρου· καὶ πλέυργες αὐτῶν αἱ ἐν μέσῳ τῆ οἴκε ἥπλετο πλέυρ πλέυργος.

28. Καὶ περιέχε τὰ χερουβεὶμ χρυσίῳ.

χερουβεὶν

29. Καὶ πάντας τὲς τοίχους τῆ οἴκε κύκλῳ ἐγκολαπλὰ ἔγραψε γραφίδε χερουβεὶμ, καὶ φοίνικες, καὶ περίγλυφα ἐγκύπλοντα τῷ ἐσωτέρῳ καὶ τῷ ἐξωτέρῳ.

χερουβεὶν

30. Καὶ τὸ ἔδαφος τῆ οἴκου περιέχε χρυσίῳ τῆ ἐσωτάτε καὶ τῆ ἐξωτάτε.

31. Καὶ τῷ θυραίματι τῆ δαβεὶρ ἐποίησε θύρας ἐκ ξύλων ἀρκευθίνων, καὶ φλιὰς πενταπλὰς,

32. καὶ δύο θύρας ξύλων πευκίνων, καὶ ἐγκολαπλὰ ἐπ' αὐτῶν ἐγκεκολαμμένα χερουβεὶμ, καὶ φοίνικας, καὶ πεταλα διαπεπετασμένα, καὶ περιέχε χρυσίῳ, καὶ κατέβαινεν ἐπὶ τὰ χερουβεὶμ, καὶ ἐπὶ τὲς φοίνικας τὸ χρυσίον.

χερουβεὶν

χερουβεὶν

33. Καὶ ἔτως ἐποίησεν τῷ πυλῶνι τῆ ναοῦ· φλιαὶ ξύλων ἀρκεύθε, τοιὰ τετραπλῶς.

34. Καὶ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς θύραις ξύλα πεύκινα· δύο πλυχαὶ ἡ θύρα ἡ μία, καὶ τροφεῖς αὐτῶν· δύο πλυχαὶ ἡ θύρα ἡ δευτέρα τρεφόμενα.

35. Εἰσκε-

---

v. 20. κέδρου· καὶ περιεπίλησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον ἔνδοθεν χρυσίῳ ἀποκλείσῳ· καὶ παρήγαγεν ἐν καθηλώμασι χρυσίου) hæc omnia defiderantur. v. 22. abeſt ab *Edit. Rom.* v. 23. Χερουβεὶν ξύλων κυπαρισσίνων, δέκα) χερουβεὶμ δέκα. ibid. ἐσταθμωμένων) ἐσταθμωμένον. v. 24. αὐτοῦ τὸ ἓν) τῆ χερουβεὶμ τοῦ ἑνὸς. ibid. δέκα ἐν πήχει) transpoſita. ibid. καὶ ἕως μέρους) εἰς μέρος. v. 25. Καὶ δέκα ἐν πήχει) non habet. ibid. χερουβ) χερουβεὶμ, paſſim. ib. τοῦ χερουβείν.) deeſt. v. 26. ἕτως τῆ χερουβ τοῦ δευτέρου) οὕτω τῷ χερουβεὶμ τῷ δευτέρῳ. v. 27. Καὶ ἔθηκεν ἀμφότερα τὰ χερουβεὶν ἐν) καὶ ἀμφότερα χερουβεὶμ ἓν. ibid. ἡ πλέυρ τοῦ ἑνὸς) ἡ πλέυρ μία. ib. ἡ πλέυρ τοῦ χερουβ τῆ) πλέυρ χερουβεὶμ τοῦ. ib. καὶ πλέυργες) καὶ αἱ πλέυργες. ib. αἱ ἐν μέσῳ τῆ οἴκου ἥπλετο) ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἥπλοντο. v. 28. χερουβεὶν) χερουβεὶμ, paſſim. v. 29. Καὶ πάντας) πάντας. ibid. χερουβεὶν, καὶ φοίνικες, καὶ περίγλυφα ἐγκύπλοντα τῷ) χερουβεὶμ, καὶ φοίνικας τῷ. v. 31. θύρας ἐκ ξύλων) ἐκ deeſt. ibid. καὶ φλιὰς πενταπλὰς) non habet. v. 32. & 33. in *Edit. Rom.* deficiunt. v. 34. τοιὰ τετραπλῶς. Καὶ ἐν ἀμφοτέραις) καὶ deeſt. ibid. αὐτῶν· δύο) αὐτῶν, καὶ δύο.

Digitized by Google

6. Καὶ ἐποίησε πλευρὰς κυκλόθεν. Ἡ πλευρὰ ἡ ὑποκάτω ἐξ πήχεων τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ τὸ μέσον ἐξ πήχεων πλάτος, καὶ ἡ τρίτη ἑπτὰ ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐτῆς· ὅτι διαζήματα ἔδωκε τῷ οἴκῳ κυκλόθεν ἔξωθεν τοῦ οἴκου, ὅπως μὴ ἐπιλαμβάνωνται τῶν τοίχων τοῦ οἴκου.

7. Καὶ ὁ οἶκος ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτὸν λίθοις ἀκροτόμοις ἀργοῖς ᾠκοδομήθη· καὶ σφῦρα, καὶ πέλεκυς, καὶ πᾶν σκεῦος σιδηροῦν οὐκ ἤκουσαι ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτόν.

8. Καὶ ὁ πυλὼν τῆς πλευρᾶς τῆς ὑποκάτωθεν ὑπὸ τὴν ὠμίαν τοῦ οἴκου τὴν δεξιάν, καὶ εἰλικὴ ἀνάβασις εἰς τὸ μέσον, καὶ ἐκ τῆς μέσης ἐπὶ τὰ τριῶροφα.

9. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον, καὶ συνετέλεσεν αὐτόν· καὶ ἐκοιλοστάθμησε τὸν οἶκον φατνώσεσι καὶ διαστάζεσι, κέδροις.

10. Καὶ ᾠκοδόμησε τὰς ἐνδέσμους δι' ὅλου τοῦ οἴκου πέντε ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτῶν, καὶ συνέχε τὸν ἔνδεσμον ἐν ξύλοις κεδρίνοις.

11. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαλωμών, λέγων·

12. ὁ οἶκος ἕτος ὃν σὺ οἰκοδομεῖς, ἐὰν ἐὰν πορεύῃ τοῖς προστάγμασί μου, καὶ τὰ κρίματά μου ποιῇς, καὶ φυλάσσῃς πάσας τὰς ἐντολάς μου ἀναστρέφεσθαι ἐν αὐταῖς, στήσω τὸν λόγον μου σὺν σοὶ ὃν ἐλάλησα πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα σου.

13. Καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω τὸν λαόν μου Ἰσραήλ.]

14. Καὶ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον, καὶ συνετέλεσεν αὐτόν.

15. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου ἔσωθεν διὰ ξύλων κεδρίνων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τοῦ οἴκου, καὶ ἕως τῶν τοίχων, καὶ ἕως τῶν δοκῶν. ἐκοιλοστάθμησε συνεχόμενα ξύλοις ἔσωθεν· καὶ περιεῖχε τὸ ἔσω τοῦ οἴκου ἐν πλευραῖς πευκίναις.

16. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς εἴκοσι πήχεις ἀπ' ἄκρου τοῦ τοίχου τὸ πλευρὸν τὸ ἓν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τοῦ οἴκου, ἕως τῶν δοκῶν· καὶ ἐποίησεν αὐτῷ ἔσωθεν τοῦ δαβεὶρ εἰς τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων.

17. Καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦν ὁ οἶκος· οὗτος ὁ ναὸς ὁ ἐσώτατος.

18. Καὶ διὰ κέδρου πρὸς τὸν οἶκον ἔσω πλοκὴν ἐπαναγλύφους, καὶ πέταλα, καὶ ἀναγλύφα πάντα κέδρινα· οὐκ ἐφαίνετο λίθος·

19 κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβεὶρ, ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν ἡτοίμασε δοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου.

20. Καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ δαβεὶρ εἴκοσι πήχεις μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεις πλάτος, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ· καὶ περιεῖχεν αὐτὸ χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ.

v. 6. Καὶ ἐποίησε πλευρὰς κυκλόθεν.) non habet. ibid. ἓξ πήχεων τὸ πλ.) πέντε πήχεων ἦν πήχεως τὸ πλάτος. ib. μέσον ἓξ πήχεων πλάτος, καὶ) μέσον ἓξ, καὶ. ib. διαστήματα) διάστημα. v. 7. ἤκουσαι ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι) ἠκούσθη ἐν τῷ οἴκῳ ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι. v. 8. εἰλικὴ) ἑλικτὴ. ibid. τριῶροφα) τριόροφα. v. 9. φατνώσεσι καὶ διαστάζεσι) deficiunt. v. 10. ἐνδέσμους) σύνδεσμον. v. 11. 12. 13. & 14. in *Editio Rom.* desiderantur. v. 16. ἐδάφους τοῦ οἴκου, ἕως) ἐδάφους ἕως. ibid. αὐτῷ ἔσωθεν τοῦ Δαβεὶρ) ἐν τῷ δαβίρ. v. 17. πηχῶν ἦν ὁ οἶκος) πήχεων ἦν ὁ ναός. ibid. οὗτος ὁ ναὸς ὁ ἐσώτατος.) desunt. v. 18. ab *Edit. Rom.* abest. v. 19. ἡτοίμασε) abest. v. 20. Καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ Δαβεὶρ) non habet.

13. Καὶ ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν Φόρον ἐκ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἦν ὁ Φόρος τριάκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.

14. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν Λίβανον· δέκα χιλιάδες ἐν τῷ μηνὶ ἀλλαξοτόμενοι· μῆνα ἦσαν ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ δύο μῆνας ἐν οἴκῳ αὐτῶν. καὶ Ἀδωνιρὰμ ἐπὶ τῷ Φόρῳ.

15. Καὶ ἦν τῷ Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδες αἴροντες ἄρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων ἐν τῷ ὄρει,

16. χωρὶς ἀρχόντων τῶν καθεσταμένων τῷ Σαλωμὼν ἐπὶ τῶν ἔργων, τρεῖς χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι ἐπισταται τῷ λαῷ οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα.

17. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς, καὶ αἴρουσιν λίθους μεγάλους, λίθους τιμίους εἰς τὸν θεμέλιον τῷ οἴκῳ, καὶ λίθους ἀπελεκήτους.

18. Καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ Σαλωμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ Χειρὰμ, καὶ οἱ Γίβλιοι, καὶ ἡτοίμασαν τὰ ξύλα καὶ τὰς λίθους τρία ἔτη.

Βίβλιοι

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΚΑΙ ἐγενήθη ἐν τῷ τετρακοσιοστῷ καὶ τετρακοσιοστῷ ἔτει τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐν μηνὶ τῷ δευτέρῳ βασιλεύοντος τοῦ βασιλέως Σαλωμὼν ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ᾠκοδόμει τὸν οἶκον τῷ Κυρίῳ.

2. Καὶ ὁ οἶκος ὃν ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Κυρίῳ ἑξήκοντα πηχῶν μῆκος αὐτοῦ, καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει πλάτος αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα ἐν πήχει ὕψος αὐτοῦ.

3. Καὶ τὸ αἴλαμ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ τοῦ οἴκου, καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει μῆκος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον εἰς τὸ ὕψος τοῦ οἴκου· δέκα πήχεις πλάτος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου· καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον, καὶ συνετέλεσεν αὐτόν.

4. Καὶ ἐποίησε τῷ οἴκῳ θυρίδας παρακυπτομένας κρυπτάς.

5. Καὶ ἔδωκεν ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου μέλαθρα κυκλόθεν σὺν τοίχοις τοῦ οἴκου κυκλόθεν τῷ ναῷ καὶ τῷ δαβείρ.

6. Καὶ

---

v. 13. Σαλωμὼν) deest. v. 14. ἀλλαξοτόμενοι) ἀλλαξοτόμενοι. v. 16. χωρὶς ἀρχόντων καθεσταμένων) χωρὶς τῶν ἀρχόντων τῶν καθεσταμένων. ibid. τῷ Σαλωμὼν ἐπὶ τῶν ἔργων) transposita. ib πεντακόσιοι ἐπισταται τοῦ λαοῦ οἱ) ἑξακόσιοι ἐπισάται οἱ. v. 17. desideratur in *Rom.* v. 18. Καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ Σ. καὶ οἱ υἱοὶ Χ· καὶ οἱ Βίβλοι) hæc desunt. ib. τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους) transposita. CAP. VI. v. 1. ἐξόδου τῶν υἱῶν) ἐξόδα υἱῶν. ibid. ἐπὶ Ἰσραὴλ) ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ. ib. καὶ ᾠκοδόμει τὸν οἶκον τῷ Κυρίῳ) h. v. desiderantur. v. 2. Καὶ ὁ οἶκος) *Edit. Rom.* sequentia præmittit: καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς ὥα αἴρωσι λίθους μεγάλους τιμίους εἰς τὸν θεμέλιον τῶ οἴκου καὶ λίθους ἀπελεκήτους. καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ σαλωμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ χειρὰμ, καὶ ἔβαλον αὐτούς. ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐθεμελίωσε τὸν οἶκον κυρίου ἐν μηνὶ ζιῦ καὶ τῷ δευτέρῳ μηνί. ἐν ἐνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ, ἐν μηνὶ βαὶλ, ἔτος ὁ μὲν ὁ ὄγδοος, συνετελέσθη ὁ οἶκος εἰς πάντα λόγον αὐτοῦ, καὶ εἰς πᾶσαν διάταξιν αὐτοῦ. Καὶ ὁ οἶκος. &c. Ultima verba ex versú ultimo hujus Capitis repetita sunt. ibid. Σαλωμὼν) abest. ib. ἑξήκοντα πηχῶν) τεσσαράκοντα ἐν πήχει. ib. τριάκοντα ἐν πήχει ὕψος]) πέντε καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει τὸ ὕψος. v. 3. τῦ οἴκου, καὶ) desunt. ibid. κατὰ πρόσωπον εἰς τὸ ὕψος τοῦ οἴκου· δέκα πήχεις πλάτος αὐτοῦ) εἰς τὸ πλάτος τῦ οἴκε. v. 5. σὺν τοίχοις τοῦ οἴκου κυκλόθεν) desunt. ibid. Δαβείρ.) δαβίρ, passim.

Digitized by Google

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου τοὺς παῖδας αὐτοῦ πρὸς Σαλωμών· ἤκουσε γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀγαπῶν ἦν Χειρὰμ τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας.

2. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Χειρὰμ, λέγων·

3. σὺ οἶδας Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, ὅτι οὐκ ἠδύναντο οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ μου ἀπὸ προσώπου τῶν πολέμων τῶν κυκλωσάντων αὐτὸν, ἕως τοῦ δοῦναι Κύριον αὐτοὺς ὑπὸ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

4. Καὶ νῦν ἀνέπαυσε Κύριος ὁ Θεός μου ἐμοὶ κυκλόθεν, οὐκ ἔστιν ἐπίβουλος, καὶ οὐκ ἔστιν ἀπάντημα πονηρόν.

οἰκοδομήσω

5. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ λέγω οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ μου, καθὼς ἐλάλησε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, λέγων· ὁ υἱός σε ὃν δώσω ἀντὶ σοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον σε, ἕτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.

6. Καὶ νῦν ἔντειλαι, καὶ κοψάτωσάν μοι ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου. Καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοί μου ἔσωσεν μετὰ τῶν δούλων σου, καὶ μισθὸν δουλείας σου δώσω σοι κατὰ πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς, ὅτι σὺ οἶδας, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνὴρ εἰδὼς κόπτειν ξύλα καθὼς οἱ Σιδώνιοι.

7. Καὶ ἐγενήθη καθὼς ἤκουσε Χειρὰμ τῶν λόγων Σαλωμών, ἐχάρη σφόδρα, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς ὁ Θεὸς σήμερον, ὁ δοὺς τῷ Δαυὶδ υἱὸν φρόνιμον ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν πολὺν τοῦτον.

8. Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ πρὸς Σαλωμὼν, λέγων· ἀκήκοα περὶ πάντων ὧν ἐπέταξαλκας πρός μέ. ἐγὼ ποιήσω πᾶν θέλημά σου εἰς ξύλα κέδρινα καὶ πεύκινα.

9. Οἱ δοῦλοί μου καταξέουσιν αὐτὰ ἐκ τοῦ Λιβάνου εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγὼ θήσομαι αὐτὰ σχεδίας ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἕως τοῦ τόπου ὃ ἂν ἀποστείλῃς πρός με, καὶ ἐκπλεύξω αὐτὰ ἐκεῖ· καὶ σὺ ἀροῖς, καὶ ποιήσεις τὸ θέλημά μου, τοῦ δοῦναι ἄρτους τῷ οἴκῳ μου.

10. Καὶ ἦν Χειρὰμ διδοὺς τῷ Σαλωμὼν κέδρους, καὶ πεύκας, καὶ πᾶν θέλημα αὐτοῦ.

11. Καὶ Σαλωμὼν ἔδωκε τῷ Χειρὰμ εἴκοσι χιλιάδας κόρων πυροῦ, καὶ μαχὰλ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι χιλιάδας βὲθ ἐλαίου κεκομμένου. κατὰ τοῦτο ἐδίδου Σαλωμὼν τῷ Χειρὰμ κατ' ἐνιαυτόν.

12. Καὶ Κύριος ἔδωκε σοφίαν τῷ Σαλωμὼν καθὼς ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἦν εἰρήνη ἀναμέσον Χειρὰμ, καὶ ἀναμέσον Σαλωμὼν, καὶ διέθεντο διαθήκην ἀναμέσον ἑαυτῶν.

13. Καὶ

CAP. V. v. 1. Χειρὰμ) χιράμ, paſſim. ibid. πρὸς Σαλμών· ἤκουσε γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ) χρίσαι τὸν σαλωμων αντι. v. 3. Δαυὶδ τὸν πατέρα μου) transpoſita. ibid. πολέμων) τῶν πολέμων. v. 4. ἀπάντημα) ἀμάρτημα. v. 5. οἰκοδομήσω) οἰκοδομῆσαι. v. 6. ἔσωσεν) abeſt. ibid. καὶ μισθὸν) καὶ τὸν μισθὸν. ib. ἀνὴρ εἰδὼς κόπτειν ξύλα) εἰδὼς ξύλα κόπτειν. v. 7. ὁ δοὺς τῷ) ὃς ἔδωκε τῷ. v. 8. Χειρὰμ) deeſt. ibid. ἐπέταξαλκας) ἀπέταλκας. ib. σου εἰς ξύλα) σε. ξύλα. v. 9. καὶ ἐγὼ θήσομαι) καὶ abeſt. ibid. ἐν τῇ θαλάσσῃ) deficit. ib. Ἕως ἂν) οὗ ἐὰν. ib. ἐκπλεύξω αὐτά.) addit ἐκεῖ. v. 11. κόρων) κόρους. ibid. μαχὰλ) μαχηλ. ib. βὲθ) βαιθ. v. 12. ἑαυτῶν) αὐτῶν.

23. δέκα μόχοι ἐκλεκτοὶ, καὶ εἴκοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκατὸν πρόβατα, ἐκτὸς ἐλάφων, καὶ δορκάδων, καὶ ὀρνίθων, ἐκλεκτὰ ἐκλεκτῶν σιτευτά.

24. Ὅτι ἦν ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ Θάψα καὶ ἕως Γάζης, ἐν πᾶσι βασιλεῦσι πέραν τοῦ ποταμοῦ· καὶ εἰρήνη ἦν αὐτῷ ἐκ πάντων τῶν μερῶν κυκλόθεν.

25. Καὶ κατῴκει Ἰούδας καὶ Ἰσραὴλ πεποιθότες, ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες, ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών.

26. Καὶ ἦν τῷ Σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες τοκάδες ἵππων εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων.

27. Καὶ ἐχορήγουν οἱ καθεστάμενοι οὕτως τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν, καὶ πάντα τὰ διαγγέλματα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως, ἕκαστος μῆνα αὐτοῦ· οὐ παραλλάσσουσι λόγον.

τὸν 28. Καὶ τὰς κριθὰς καὶ τὸ ἄχυρον τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἅρμασιν ἦγον εἰς τὸν τόπον οὗ ἂν ᾖ ὁ βασιλεὺς, ἕκαστος κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ.

29. Καὶ ἔδωκε Κύριος σοφίαν τῷ Σαλωμὼν, καὶ φρόνησιν πολλὴν σφόδρα, καὶ χύμα καρδίας, ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν·

30. καὶ ἐπληθύνθη ἡ σοφία Σαλωμὼν σφόδρα ὑπὲρ τὴν φρόνησιν πάντων ἀρχαίων ἀνθρώπων, καὶ ὑπὲρ πάντας φρονίμους Αἰγύπτου·

31. καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ Γαιθὰν τὸν Ἐζραηλίτην, καὶ Ἡμὰν, καὶ τὸν Χαλχὰλ, καὶ τὸν Δαραὰ, υἱοὺς Μαούλ· καὶ ἦν ὀνομαστὸς ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι κύκλῳ.

32. Καὶ ἐλάλησε Σαλωμὼν τρισχιλίας παραβολὰς, καὶ ἦσαν ᾠδαὶ αὐτοῦ πεντακισχίλιαι·

33. καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἕως τῆς ὑσσώπου τῆς ἐκπορευομένης διὰ τοῦ τοίχου, καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν κτηνῶν, καὶ περὶ τῶν πετεινῶν, καὶ περὶ τῶν ἑρπετῶν, καὶ περὶ τῶν ἰχθύων.

34. Καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ λαοὶ ἀκοῦσαι τῆς σοφίας Σαλωμών· καὶ παρὰ πάντων τῶν βασιλέων τῆς γῆς, ὅσοι ἤκουον τὴν σοφίαν αὐτοῦ.

ΚΕΦ.

v. 23. δέκα) καὶ δέκα. ibid. καὶ ὀρνίθων, ἐκλεκτὰ) non habet. v. 24. in *Rom.* mutilus ita habet: ὅτι ἦν ἄρχων πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάντων τῶν μερῶν κυκλόθεν. v. 28. τὸν ἄχυρον) τὸ ἄχυρον. ibid. ἦγον) ἦρον. v. 29. σοφίαν) φρόνησιν. ibid. φρόνησιν) σοφίαν. v. 30. ἡ σοφία) deest. v. 31. τὸν Ἐζραηλίτην - - fin. versus) τὸν ζαρίτην, καὶ τὸν αἰνὰν, καὶ τὸν χαλκὰδ καὶ δαράλα υἱοὺς μαλ. v. 33. περὶ τῶν ξύλων) ὑπὲρ τῶν ξύλων. v. 34. τὴν σοφίαν αὐτοῦ.) τῆς σοφίας αὐτοῦ, adjicit praeterea *Rom.* καὶ ἔλαβε σαλωμὼν τὴν θυγατέρα φαραὼ αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν δαυὶδ ἕως συντελέσαι αὐτὸν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον ἑαυτοῦ, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλήμ. τότε ἀνέβη φαραὼ βασιλεὺς αἰγύπτου, καὶ προκατελάβετο τὴν γαζὲρ, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν καὶ τὸν χανανίτην τὸν κατοικοῦντα ἐν μεργάβ. καὶ ἔδωκεν αὐτὰς φαραὼ ἀποστολὰς θυγατρὶ αὐτοῦ γυναικὶ σαλωμὼν, καὶ σαλωμὼν ᾠκοδόμησε τὴν γαζὲρ.

Digitized by Google

τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· μῆνα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐγίνετο ἐπὶ τὸν ἕνα χορηγεῖν.

8. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Βὲν υἱὸς Ὦρ ἐν ὄρει Ἐφραΐμ.

9. Υἱὸς Δακὰρ ἐν Μαχμὰς, καὶ ἐν Σαλαβεὶμ, καὶ Βεθσαμὺς, καὶ Αἰλὼν ἕως Βηθανάν.

Αἰαλὼμ

10. Υἱὸς [a] Ἔσεδ ἐν Ἀραβὼθ, αὐτοῦ [b] Σωχὼ καὶ πᾶσα ἡ γῆ Ὀφέρ.

[a] Ἔσδ [b] Σοχλὼ [c] πᾶσα

11. Υἱοῦ Ἀβιναδὰβ [c] πᾶσα Νεφαθδὼρ, Τεφὰθ θυγάτηρ Σαλωμὼν ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

Νεφαδδὼρ, Ταφατὰ

12. Βαανὰ υἱὸς Ἀχιλοὺδ τὴν Θαανὰχ καὶ Μαγεδδὼ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος Σὰν ὁ παρὰ [a] Σεσαθὰν ὑποκάτω τοῦ Ἰεζραὲλ, καὶ ἐκ Βεθσὰν ἕως Ἀβελμαουλᾶ ἕως [b] Μαεβὲρ Λεκὰμ εἷς.

Ἐλοὺδ Μεμαγεδαὼ [a] Ἐσαιανθὰν [b] Μεμβραδὲ

13. Υἱὸς Γαβὲρ ἐν Ῥαμὼθ Γαλαάδ· αὐτῷ (ὁ) Ἀυὼθ [c] Ἰαεὶρ υἱοῦ Μανασσῆ, Γαλαὰδ, τούτῳ σχοίνισμα Ἐργὰβ ἢ ἐν τῇ Βασὰν, ἑξήκοντα πόλεις μεγάλαι τειχήρεις, καὶ μοχλοὶ χαλκοῖ.

Ἰεκμαὰν [c] Ἰαρεὶρ

14. Ἀχιναδὰβ υἱὸς * Ἀδδὼ Μαναΐμ.

Αἰναδὰβ

15. Ἀχιμαὰς ἐν Νεφθαλεί· καὶ οὗτος ἔλαβε τὴν Βασεμὰθ θυγατέρα Σαλωμὼν εἰς γυναῖκα.

* Σαδὼκ

Μασεμὰθ

16. Βαανᾶς υἱὸς Χουσεὶ, ἐν Ἀσὴρ καὶ ἐν Βαακλὼθ.

Μαα-λὼτ

17. Ἰωσαφὰτ υἱὸς Φαρροῦ, ἐν Ἰσσάχαρ.

18. Σεμεεὶ υἱὸς Ἠλὰ, ἐν τῷ Βενιαμείν.

19. Γαβὲρ υἱὸς Ἀδαΐ, ἐν τῇ γῇ Γαλαὰδ, γῇ Σηὼν βασιλέως Ἐσεβὼν, τοῦ Ἀμορραίου, καὶ Ὦγ βασιλέως τοῦ Βασὰν, καὶ Νασὶφ εἷς ἐν γῇ.

τῇ

20. Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ πολλοὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος, ἔσθοντες, καὶ πίνοντες καὶ εὐφραινόμενοι.

21. Καὶ Σαλωμὼν ἦν ἐξουσιάζων ἐν πᾶσι τοῖς βαλιλείοις, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἕως ὁρίου Αἰγύπτου· προσεγγίζοντες δῶρα, καὶ δουλεύοντες τῷ Σαλωμὼν πάσας ἡμέρας ζωῆς αὐτοῦ.

22. Καὶ ταῦτα τὰ δέοντα Σαλωμὼν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ· τριάκοντα κόροι σεμιδάλεως, καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλεύρου κεκοπανισμένου·

v. 7. μῆνα ἐνιαυτῷ) μῆνα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ. v. 8. Βὲν) βεὲν. ibid. Ἐφραΐμ.) ἐφραΐμ εἷς. v. 9. Μαχμὰς, καὶ ἐν Σαλαβεὶμ, καὶ Βεθσ. καὶ Αἰαλὼμ ἕως Βηθανάν.) μακὲς, καὶ ἐν σαλαβῖν, καὶ βαιθσαμὺς, καὶ ἐλὼν ἕως βηθανὰν εἷς. v. 10. Ἔσδ) ἐσδὶ. ibid. Σοχλὼ) σωχὼ. v. 11. Ἀβιναδὰβ - - θυγάτηρ) ἀμιναδὰβ πᾶσα νεφθαδώρ. τεφὰθ θυγάτηρ. ibid. γυναῖκα) addit εἷς. v. 12. in *Rom.* βαανὰ υἱὸς ἀχιλοὺθ τὴν ἰθαανὰχ, καὶ μαγεδδὼ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος σὰν ὁ παρὰ σεσαθὰν ὑποκάτω τοῦ ἐσραὲ, καὶ ἐκ βηθσὰν ἕως σαβελμαουλᾶ, ἕως μαεβὲρ λεκὰμ, εἷς. v. 13. Γαβὲρ ἐν Ῥαμὼθ) ναβὲρ ἐν ῥαβὼθ. ibid. αὐτῷ ὁ Αὐὼθ Ἰαρεὶρ υἱοῦ Μανασσῆ, Γαλαὰδ) hæc desiderantur. ib. Ἐργὰβ ἢ ἐν) ἐργὰβ ἐν. ib. χαλκοῖ) addit εἷς. v. 14. in *Rom.* Ἀχιναδὰβ υἱὸς σαδδὼ μαναΐμ. v. 15. Νεφθαλεί) νεφθαλίμ. ibid. Μασεμὰθ) βασεμμὰθ. ib. γυναῖκα) addit εἷς. v. 16. in *Rom.* βαανᾶ υἱὸς χουσὶ ἐν ἀσὴρ καὶ ἐν βαακλὼθ εἷς. v. 17. in *Edit. Rom.* desiderantur, & inseritur post 19. versum. v. 19. Γαλαὰδ τῇ Σηὼν) γὰδ σηὼν. ibid. Ἐσεβὼν, τοῦ Ἀμορραίου καὶ) τοῦ ἐσεβὼν καὶ. ib. Νασὶφ ἐν γῇ.) νασὶφ εἷς ἐν γῇ ἰούδα, præterea adjicitur versus 17. ἰωσαφὰτ υἱὸς φουασοὺδ ἐν ἰσσάχαρ. v. 20. & 21. in *Rom.* prorsus deficiunt, perinde quoque versus 25. & 26. Reliqui inter 19. & 29. versûs hoc ordine collocantur: v. 27. 28. 22. 23. 24. 29. v. 22. Σαλωμὼν) τῷ σαλωμὼν.

Digitized by Google

ἰδοὺ κατενόησα αὐτὸν τοπρωΐ, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ υἱός μου ὃν ἔτεκον.

22. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ ἑτέρα· ἐχὶ, ἀλλ' ἡ ὁ υἱός σου ἐστὶν ὁ νεκρὸς, υἱὸς δὲ ἐμὸς ὁ ζῶν. Ἡ δὲ λαλεῖ, καὶ αὐτῇ ἔλεγεν. ἐχὶ, ἀλλ' ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ υἱός σου ὁ τεθνηκώς· καὶ ἐλάλησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.

23. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐταῖς· σὺ λέγεις, ὅτος ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱὸς ταύτης ὁ τεθνηκώς· σὺ δὲ λέγεις· οὐχὶ, ἀλλ' ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκώς, καὶ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν.

24. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, λάβετέ μοι μάχαιραν· καὶ προσήνεγκαν τὴν μάχαιραν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.

25. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· διέλετε τὸ παιδίον τὸ θηλάζον τὸ ζῶν εἰς δύο, καὶ δότε τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ.

26. Καὶ ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ ἧς ὁ υἱὸς ἦν ὁ ζῶν, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα· ὅτι ἐταράχθη ἡ μήτρα αὐτῆς ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς, καὶ εἶπεν· ἐν ἐμοὶ κύριε, δότε αὐτῇ τὸ παιδίον τὸ ζῶν, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό. καὶ αὕτη εἶπε· μήτε ἐμοὶ, μήτε αὐτῇ ἔστω, διέλετε αὐτό.

27. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε· δότε αὐτῇ τὸ παιδίον τὸ ζῶν τῇ εἰποῦσῃ, δότε αὐτῇ αὐτὸ, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό· αὕτη ἡ μήτηρ αὐτοῦ.

28. Καὶ ἤκουσαν πᾶς Ἰσραὴλ τὸ κρίμα τοῦτ' ὃ ἔκρινεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως, ὅτι εἶδον ὅτι φρόνησις Θεοῦ ἐν αὐτῷ τοῦ ποιεῖν δικαίωμα. ἤκουσεν

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἦν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν βασιλεύων ἐπὶ Ἰσραήλ.

2. Καὶ ὅτοι οἱ ἄρχοντες οἳ ἦσαν αὐτῷ· Ἀζαρίας υἱὸς Σαδὼκ, ὁ ἱερεύς· αὐτοῦ

3. Ἐλιωρὲφ καὶ Ἀχία υἱὸς Σεισὰ, γραμματεῖς· καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλὰδ, ἀναμιμνήσκων· Ἐναρὲφ Ἀχιμαὰς

4. καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ ἐπὶ τῆς στρατείας· καὶ Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ, ἱερεῖς·

5. καὶ Ἀζαρίας υἱὸς Ναθὰν ἐπὶ τῶν καθεσταμένων· καὶ Ζαβοὺδ υἱὸς Ναθὰν ἱερεὺς, ἑταῖρος τοῦ βασιλέως·

6. καὶ Ἀχισὰρ ἦν οἰκονόμος, καὶ Ἐλιαὰκ ὁ οἰκονόμος· καὶ Ἐλιαὼβ υἱὸς Σαφὰτ ἐπὶ τῆς παρειᾶς· καὶ Ἀδωνιρὰμ υἱὸς Ἀβδὰ ἐπὶ τῶν φόρων.

7. Καὶ τῷ Σαλωμὼν δώδεκα καθεσάμενοι ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ, χορηγεῖν τῷ

v. 21. αὐτὸν τοπρωΐ) αὐτὸν πρωΐ. v. 22. ἐχὶ, ἀλλ' ἡ ὁ υἱός σου ἐστὶν ὁ νεκρὸς, υἱὸς δὲ ἐμὸς ὁ ζῶν. Ἡ δὲ λαλεῖ, καὶ αὐτῇ ἔλεγεν.) hæc omnia defiderantur. ibid. ἐχὶ, ἀλλ' ὁ) ἐχὶ, ἀλλὰ ὁ. v. 23. σὺ δὲ λέγεις) καὶ σὺ λέγεις. ibid. ἀλλ' ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκὼς, καὶ ὁ υἱὸς μου ὁ ζῶν.) ἀλλὰ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱὸς σου ὁ τεθνηκώς. v. 24. λάβετέ μοι) μοι deeſt. v. 25. τὸ θηλάζον τὸ ζῶν) transpoſita. v. 26. ὁ υἱὸς ἦν) transpoſita· ibid. τὸ παιδίον τὸ ζῶν) τὸ ζῶν abeſt. ib. διέλετε αὐτό.) διέλετε. v. 27. δότε αὐτῇ τὸ παιδίον τὸ ζῶν τῇ) δότε τὸ παιδίον τῇ. v. 28. ἤκουσεν) ἤκουσαν. ibid. τοῦτ' ὃ) τοῦτο ὁ. CAP. IV. v. 2. οἱ ἄρχοντες οἳ ἦσαν αὐτῷ) ἄρχοντες οἱ ἦσαν αὐτῷ. ibid. ὁ ἱερεύς.) deeſt. v. 3. Ἐναρὲφ) Ἐλιωρὲφ. ibid. Σεισὰ) σαβὰ. ib. Ἀχιλὰδ) ἀχιλὰδ. v. 4. στρατείας) δυνάμεως. v. 5. Ἀζαρίας) ἀρεία. ibid. Ζαβοὺδ) ζαβουὴλ. ib. ἱερεὺς) abeſt. v. 6. Σαφὰτ) σαὴφ. ibid. Ἀβδὰ) αἰδὰν.

Digitized by Google

8. Ὁ δὲ δοῦλός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω λαὸν πολὺν, ὃς οὐκ ἀριθμηθήσεται, καὶ οὐ ψηφισθήσεται ἀπὸ πλήθους.

9. Καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν ἀκούειν, καὶ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ, τοῦ συνιέναι ἀναμέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ. ὅτι τίς δυνήσεται κρίνειν τὸν λαόν σου τὸν βαρὺν τοῦτον;

10. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον Κυρίου, ὅτι ᾐτήσατο Σαλωμὼν τὸ ῥῆμα τοῦτο.

11. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνθ' ὧν ᾐτήσω παρ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ οὐκ ᾐτήσω σαυτῷ ἡμέρας πολλὰς, καὶ οὐκ ᾐτήσω σεαυτῷ πλοῦτον, οὐδὲ ᾐτήσω ψυχὰς ἐχθρῶν σου, ἀλλ' ᾐτήσω σαυτῷ τοῦ συνιεῖν τοῦ εἰσακούειν κρίμα·

12. ἰδοὺ πεποίηκα κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Ἰδοὺ δέδωκά σοι καρδίαν σοφὴν καὶ φρονίμην, ὡς σὺ οὐ γέγονεν ἔμπροσθέν σου, καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἀναστήσεται ὅμοιός σοι.

13. Καὶ ἃ οὐκ ᾐτήσω ἔδωκά σοι, καὶ πλοῦτον, καὶ δόξαν, ὡς οὐ γέγονεν ἀνὴρ ὅμοιός σοι ἐν βασιλεῦσι πάσας τὰς ἡμέρας σου.

14. Καὶ ἐὰν πορευθῇς ἐν τῇ ὁδῷ μου φυλάσσειν τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου, ὡς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, καὶ πληθυνῶ τὰς ἡμέρας σου.

15. Καὶ ἐξυπνίσθη Σαλωμὼν, καὶ ἰδοὺ ἐνύπνιον. Καὶ ἀνέστη καὶ παραγίνεται εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστη κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου ἐν Σιὼν, καὶ ἀνήγαγεν ὁλοκαυτώσεις, καὶ ἐποίησεν εἰρηνικὰς, καὶ ἐποίησε πότον μέγαν ἑαυτῷ, καὶ πᾶσι τοῖς παισὶν ἑαυτοῦ.

16. Τότε ὤφθησαν δύο γυναῖκες πόρναι τῷ βασιλεῖ, καὶ ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ.

17. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ μία· ἐν ἐμοὶ, κύριέ μου. Ἐγὼ καὶ ἡ γυνὴ αὕτη ᾠκοῦμεν ἐν οἴκῳ ἑνὶ, καὶ ἐτέκομεν ἐν τῷ οἴκῳ.

18. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ τεκούσης μου, καὶ ἔτεκε καὶ αὕτη ἡ γυνή· καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἔστιν οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ πάρεξ ἀμφοτέρων ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ.

19. Καὶ ἀπέθανεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς ταύτης τὴν νύκτα, ὡς ἐκοιμήθη ἐπ' αὐτόν.

20. Καὶ ἀνέστη μέσης τῆς νυκτὸς, καὶ ἔλαβε τὸν υἱόν μου ἐκ τῶν ἀγκαλῶν μου, καὶ ἡ δούλη σου ὕπνου, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν τεθνηκότα ἐκοίμισεν ἐν τῷ κόλπῳ μου.

21. Καὶ ἀνέστην τοπρωῒ θηλάσαι τὸν υἱόν μου, καὶ ἐκεῖνος ἦν τεθνηκώς. Καὶ

v. 8. καὶ οὐ ψηφισθήσεται ἀπὸ πλήθους.) desunt. v. 9. τοῦ συνιέναι) καὶ τοῦ συνιεῖν. ibid. δυνήσεται) δυνηθήσεται. v. 10. ὁ λόγος) abest. v. 11. σαυτῷ) σεαυτῷ, bis. ibid. σεαυτῷ πλοῦτον) σεαυτῷ abest. v. 12. σοφὴν καὶ φρονίμην) transposita. v. 13. ἔδωκα) δέδωκα. ibid. γέγονεν ὅμοιος) γέγονεν ἀνὴρ ὅμοιος. ib. πάσας τὰς ἡμέρας σου) non habet. v. 14. τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου) transposita. v. 15. παισὶν ἑαυτοῦ.) παισὶν αὐτοῦ. v. 17. ἡ μία) μία. ibid. κύριέ μου) κύριε. v. 18. καὶ ἔτεκε καὶ αὕτη ἡ γυνὴ) ἔτεκε καὶ ἡ γυνὴ αὕτη. ibid. αὐτὸ, οὐκ ἔστιν) αὐτὸ, καὶ οὐκ ἔστιν. ib. ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ πάρεξ) ἡμῶν πάρεξ. v. 19. ὁ υἱὸς) addit τῆς γυναικὸς. ibid. ἐκοιμήθη) ἐπεκοιμήθη. v. 20. καὶ ἡ δούλη σου ὕπνου) h. v. desiderantur.

Digitized by Google

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΤΗΣ δὲ βασιλείας ἐδραιώθησαν ἐν χειρὶ Σαλωμών, ἐπιγαμίαν ἐποιήσατο Σαλωμὼν πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Φαραὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ, ἕως ἐ συνετέλεσεν οἰκοδομῶν τὸν οἶκον ἑαυτοῦ, καὶ τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸ τεῖχος Ἰερουσαλὴμ κύκλῳ.

2. Πλὴν ὁ λαὸς ἦσαν θυμιῶντες ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, ὅτι ἐκ ᾠκοδομήθη οἶκος τῷ ὀνόματι Κυρίου ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων.

3. Καὶ ἠγάπησε Σαλωμὼν τὸν Κύριον πορεύεσθαι ἐν τοῖς προσάγμασι Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, πλὴν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς αὐτὸς ἔθυε καὶ ἐθυμία.

4. Καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς εἰς Γαβαὼν θῦσαι ἐκεῖ, ὅτι αὕτη ὑψηλοτάτη, καὶ μεγάλη. χιλίων ὁλοκαύτωσιν ἀνήνεγκε Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐκεῖνο ἐν Γαβαών. λίαν

5. Καὶ ὤφθη τῷ Σαλωμὼν ὁ Κύριος ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαλωμών· αἴτησαί τι αἴτημα σεαυτῷ.

6. Καὶ εἶπε Σαλωμών· σὺ ἐποίησας μετὰ δέλου σε Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καθὼς διῆλθεν ἐνώπιόν σε ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ ἐν εὐθύτητι καρδίας μετὰ σοῦ, καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ ἔλεος (σου) τὸ μέγα τοῦτο δοῦναι τὸν υἱὸν αὐτοῦ καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

7. Καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεός μου, σὺ ἔδωκας τὸν δοῦλόν σε ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου. Καὶ ἐγὼ εἰμι παιδάριον μικρὸν, καὶ ἐκ οἶδα τὴν εἴσοδόν μου, καὶ τὴν ἔξοδόν μου.

8. Ὁ

CAP. III. v. 1. Τῆς δὲ βασιλείας ἐδραιώθησαν - - fin. versus) loco horum verborum hæc leguntur in *Edit. Rom.* καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν φρόνιμος σφόδρα καὶ συνετός. καὶ ἐπύθα καὶ ἐστρωτὰ πολλὰ σφόδρα, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης τὸ πλῆθος, ἐθίοντες καὶ πίνοντες καὶ χαίροντες. καὶ σαλωμὼν ἦν ἄρχων ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις. καὶ ἦσαν περιφέροντες δῶρα, καὶ ἐδούλευον τῷ σαλωμὼν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ σαλωμὼν ἤρξατο οἰκοδομεῖν τὰ ἀναγεύματα τοῦ λιβάνου. καὶ αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν θερμαὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ τοῦτο τὸ ἄμετρον τῷ σαλωμών. τριάκοντα πέρσι σεμιδάλεως, καὶ ἑξήκοντα πέρσι ἀλεύρου κεκοσκινευμένου. δέκα μόσχοι ἐκλεκτοὶ, καὶ εἴκοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκατὸν πρόβατα, ἐκτὸς ἐλάφων καὶ δορκάδων καὶ ὀρνίθων ἐκλεκτῶν νομάδων. ὅτι ἦν ἄρχων ἐν παντὶ πέρατι τῆ ποτομοῦ ἀπὸ βαθὶ ἕως γαζῆς ἐν πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι πέρατι τοῦ ποτομοῦ. καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάντων τῶν μερῶν αὐτοῦ κυκλόθεν. καὶ κατῴκει ἰούδα καὶ ἰσραὴλ πεποιθότες ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν συκὴν αὐτοῦ, ἐθίοντες καὶ πίνοντες καὶ εὐφραίνοντες ἀπὸ δὰν καὶ ἕως βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας σαλωμών. καὶ ἦσαν οἱ ἄρχοντες τῷ σαλωμὼν, ἀζαρίε υἱὸς σαδὼκ τῷ ἱερεῖ, καὶ ὀρὶν υἱὸς νάθαν ἄρχων τῶν ἐφιστηκότων. καὶ ἐθεμαν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ σουβὶ γραμματεὺς, καὶ βασὰ υἱὸς ἀχιθαλὰμ ἀναμιμνήσκων, καὶ ἀβὶ υἱὸς ἰωὰδ ἀρχισατράπης, καὶ ἀχιρὰ υἱὸς ἐδραὶ ἐπὶ ταῖς ἅρπαις, καὶ βαναίας υἱὸς ἰωὰδ ἐπὶ τῆς αὐλαρχίας καὶ ἐπὶ τὰ κλιθίον, καὶ ναχὼρ υἱὸς νάθαν ὁ σύμβολος. καὶ ἦσαν τῷ σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες τοκάδες ἵππου εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἵππων. καὶ ἦν ἄρχων ἐν πᾶσι τοῖς βασιλεῦσιν ἀπὸ τοῦ ποτομοῦ καὶ ἕως γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως ὁρίων αἰγύπτου. καὶ σαλωμὼν υἱὸς δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ καὶ ἰούδα ἐν ἱερουσαλήμ. v. 2. ἐν τοῖς) ἐπὶ τοῖς. ibid. τῷ ὀνόματι Κυρίου ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων.) τῷ κυρίῳ ἕως τὰ νῦν. v. 3. αὐτὸς) deeſt. v. 4. ὁ βασιλεὺς) abeſt. ibid. λίαν) χιλίων. ib. ἐκεῖνο) non habet. v. 5. τῷ Σαλωμὼν ὁ Κύριος) κύριος τῷ σαλωμών. v. 6. μετὰ δέλου) μετὰ τὰ δέλου. ibid. (σε) deeſt. ibid. καθήμενον) non habet. v. 7. τὴν εἴσοδόν μου, καὶ τὴν ἔξοδόν μου) transpoſita.

Digitized by Google

γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου.

36. Καὶ ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσε τὸν Σεμεεὶ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· οἰκοδόμησον σεαυτῷ οἶκον ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ κάθου ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐκεῖθεν ὑδαμοῦ.

37. Καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐξόδιάς σου καὶ διαβήσῃ τὸν χειμάῤῥουν Κέδρων, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ· τὸ αἷμά σε ἔσαι ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου. καὶ ὤρκισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

38. Καὶ εἶπε Σεμεεὶ πρὸς τὸν βασιλέα· ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας, κύριέ μου βασιλεῦ· οὕτως ποιήσει ὁ δοῦλός σου. καὶ ἐκάθισε Σεμεεὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ τρία ἔτη.

39. Καὶ ἐγενήθη μετὰ τρία ἔτη, καὶ ἀπέδρασαν δύο δοῦλοι τῷ Σεμεεὶ πρὸς Ἀγχὶς υἱὸν Μααχὰ, βασιλέα Γέθ. καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σεμεεὶ, λέγοντες· ἰδοὺ οἱ δοῦλοί σου ἐν Γέθ.

40. Καὶ ἀνέστη Σεμεεὶ, καὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γὲθ πρὸς Ἀγχὶς τοῦ ἐκζητῆσαι τοὺς δούλους αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύθη Σεμεεὶ, καὶ ἤγαγε τοὺς δούλους αὐτοῦ ἐκ Γέθ.

41. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες· ὅτι ἐπορεύθη Σεμεεὶ ἐξ Ἰερουσαλὴμ εἰς Γὲθ, καὶ ἐπέστρεψε τοὺς δούλους αὐτοῦ.

42. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐκάλεσε τὸν Σεμεεὶ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· οὐχὶ ὥρκισά σε κατὰ τοῦ Κυρίου, καὶ ἐπεμαρτυράμην σοι, λέγων· ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐξέλθῃς ἐξ Ἰερουσαλὴμ, καὶ πορευθῇς εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερὰ, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ; Καὶ εἶπάς μοι· ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἤκουσα.

43. Καὶ τί ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὸν ὅρκον τοῦ Κυρίου, καὶ ἐντολὴν ἣν ἐνετειλάμην κατὰ σοῦ;

44. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεεί· σὺ ἔγνως πᾶσαν τὴν κακίαν σου ἣν ἔγνω ἡ καρδία σου, ἃ ἐποίησας τῷ Δαυὶδ τῷ πατρί μου· καὶ ἀνταπέδωκε Κύριος τὴν κακίαν σου εἰς κεφαλήν σου.

45. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν εὐλογημένος, καὶ ὁ θρόνος Δαυὶδ ἕτοιμος ἐνώπιον Κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα.

46. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Βαναίᾳ υἱῷ Ἰωιαδαέ· καὶ ἐξῆλθε, καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανε.

v. 36. Καὶ ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσε τὸν) καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τὸν. ibid. οἰκοδόμησον) ᾠκοδόμησεν. v. 37. τῆς ἐξόδιάς) τῆς ἐξόδου. ibid. χειμάῤῥουν) χειμαῤῥοῦν. v. 38. οὕτως) ἕτως. v. 39. μετὰ τρία) μετὰ τὰ τρία. ibid. τῷ Σεμεεὶ πρὸς Ἀγχὶς) τῷ σεμεεὶ πρὸς ἀγχούς. v. 40. πρὸς Ἀγχὶς) πρὸς ἀγχούς. v. 41. ἐπέστρεψε) ἀνέστρεψε. v. 42. Καὶ εἶπάς μοι· ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἤκουσα.] h. v. desiderantur. v. 43. τὸν Κυρίου) κυρίου. v. 44. σὺ ἔγνως) σὺ οἶδας. ibid. ἔγνω) οἶδεν. ibid. τῷ Δαυὶδ) absque articulo. v. 45. Δαυὶδ ἕτοιμος) δαυὶδ ἕσαι ἕτοιμος. v. 46. καὶ ἀπέθανε.) non habet.

τῷ Ἰωαβ καὶ ἀπήντησεν (Ἰωναδαὲ) αὐτῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

35. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαναίου υἱὸν Ἰωιαδαὲ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν στρατηγίαν. Καὶ ἡ βασιλεία κατωρθώθη ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ Σαδὼκ τὸν ἱερέα
5. ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἱερέα πρῶτον ἀντὶ Ἀβιάθαρ. Καὶ ἔδωκε Κύριος τῷ Σαλωμὼν Φρόνησιν, καὶ σοφίαν πολλὴν σφόδρα, καὶ πλάτος καρδίας, ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐπλη-
10. θύνθη ἡ Φρόνησις Σαλωμὼν ὑπὲρ τὴν Φρόνησιν πάντων ἀρχαίων υἱῶν, καὶ ὑπὲρ πάντας Φρονίμους Αἰγύπτου. καὶ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Φαραὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἕως συνετελέ-
15. σαι αὐτὸν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸν οἶκον Κυρίου ἐν πρώτοις, καὶ τὸ τεῖχος Ἰερουσαλὴμ κυκλόθεν· ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν ἐποίησε καὶ συνετέλεσε. Καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδες αἴροντες ἄρ-
20. σιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων ἐν τῷ ὄρει. καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν, καὶ τὰ ὑποστηρίγματα, καὶ τοὺς λυτῆρας τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς σύλους, καὶ τὴν κρήνην τῆς αὐλῆς
25. καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν ἔπαλξιν ἐπ' αὐτῆς, διέκοψε τὴν πόλιν Δαυὶδ. οὕτως θυγάτηρ Φαραὼ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ. τότε ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν. καὶ Σαλωμὼν ἀνέφερε τρεῖς ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ὁλοκαυτώσεις, καὶ εἰρηνικὰς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ᾠκοδόμησε τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐθυμία ἐνώπιον Κυρίου, καὶ συνετέλεσε τὸν οἶκον. Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ καθεσταμένοι ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς Σαλωμὼν, τρεῖς χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι ἐπισταται τῶν λαοῦ τῶν ποιούντων τὰ ἔργα. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Ἀστὲρ, καὶ τὴν Μαγδὼ, καὶ τὴν Γαζὲρ, καὶ τὴν Βαιθωρὼθ ἐπάνω, καὶ τὰ Βαελαλάθ. πλὴν μετὰ τὸ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν τὸν οἶκον τῆς Κυρίου, καὶ τὸ τεῖχος Ἰερουσαλὴμ κύκλῳ, μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τὰς πόλεις ταύτας. καὶ ἐν τῷ ἔτι ζῆν Δαυὶδ, ἐνετείλατο Σαλωμὼν, λέγων· ἰδοὺ μετὰ σοῦ Σεμεεὶ υἱὸς Γηρὰ, υἱὸς σπέρματος τῆς Ἰεμινεὶ, ἐκ Χεβρών. οὗτος κατηρήσατό με καταράαν ὀδυνηρὰν ἐν ἧ ἡμέρᾳ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς, καὶ αὐτὸς κατέβαινεν εἰς ἀπάντησίν μοι ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὤμοσα αὐτῷ κατὰ τῆς Κυρίου, λέγων· εἰ θανατωθήσεται ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ νῦν μὴ ἀθῳώσῃς αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ φρόνιμος εἶ σύ, καὶ γνώσῃ

v. 34. ἀπήντησεν Ἰωιαδαὲ τῷ Ἰωαὶβ, καὶ) ἀπέκτεινεν αὐτὸν, καὶ. v. 35. lin. 4. ἱερέα ἔδωκεν ὁ) ἱερέα ἔδωκεν αὐτὸν ὁ. lin. 6. ἀντὶ Ἀβιάθαρ. Καὶ) ἀντὶ Ἀβιαθὰρ. καὶ σαλωμὼν υἱὸς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἰδοὺ ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ. ib. τῷ Σαλωμὼν Φρόνησιν) transposita. ib. lin. 9. Καὶ ἐπληθύνθη) 2ab his verbis *Editio Rom.* incipit Cap. 3. ib. lin. 10. Σαλωμὼν πάντων ἀρχαίων υἱῶν) σαλωμὼν σφόδρα ὑπὲρ τὴν Φρόνησιν πάντων υἱῶν ἀρχαίων. ib. lin. 14. εἰς τὴν πόλιν) εἰς πόλιν. ib. lin. 15. αὐτὸν τὸν οἶκον) αὐτὸν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον. ib. lin. 17. ἑπτὰ) ἐν ἑπτὰ. ib. lin. 18. Καὶ ἦσαν) καὶ ἦν. ib. lin. 19. χιλιάδες λατόμων) χιλιάδες αἴροντες ἄρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων. ib. lin. 31. τρεῖς τῷ) τρεῖς ἐν τῷ. ib. lin. 38. τῷ λαῷ) τοῦ λαοῦ. ib lin. 40. Ἀζὲρ καὶ τὴν Βαιθωρὼθ) γαζὲρ, καὶ τὴν βαιθωρών. ib. lin. 41. Βαελαλάθ) βαελάθ. ib. lin. 45. ζῆν Δαυὶδ) transposita. ib. lin. 46. Σαλωμὼν) τῷ σαλωμών. ib. lin. 47. υἱὸς σπέρματος) υἱὸς τῆς σπέρματος. ib. lin. 49. κατηράσατο) κατηράσατο. ib. lin. 51. εἰς ἀπαντὴν) εἰς ἀπαντήν. ib. lin. 55. φρόνιμος εἶ σὺ) φρόνιμος σὺ.

25. Καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐν χειρὶ Βαναίου υἱοῦ Ἰωιαδαὲ, καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανεν Ἀδωνίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

26. Καὶ τῷ Ἀβιάθαρ τῷ ἱερεῖ εἶπεν ὁ βασιλεύς· εἰς Ἀναθὼθ ἀπότρεχε σὺ, εἰς ἀγρόν σου, ὅτι ἀνὴρ θανάτου εἶ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ θανατώσω σε, ὅτι ἦρας τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ὅτι ἐκακουχήθης ἐν πᾶσιν οἷς ἐκακουχήθη ὁ πατήρ μου.

27. Καὶ ἐξέβαλε Σαλωμὼν τὸν Ἀβιάθαρ τοῦ μὴ εἶναι ἱερέα τῷ Κυρίου, πληρωθῆναι τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἠλεὶ ἐν Σηλώμ.

28. Καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθεν ἕως Ἰωαὲβ, ὅτι Ἰωαὲβ ἦν κεκλικὼς ὀπίσω Ἀδωνίου, καὶ ὀπίσω Ἀβεσσαλὼμ οὐκ ἔκλινε. Καὶ ἔφυγεν Ἰωαὲβ εἰς τὸ σκήνωμα τῷ Κυρίῳ, καὶ κατέσχε τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.

29. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες· ὅτι ἔφυγεν Ἰωαὲβ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Κυρίου, καὶ ἰδοὺ κατέχει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Ἰωαὲβ, λέγων· τί γέγονέ σοι, ὅτι πέφευγας εἰς τὸ θυσιαστήριον; Καὶ εἶπεν Ἰωαὲβ· ὅτι ἐφοβήθην ἀπὸ προσώπου σε, καὶ ἔφυγον πρὸς τὸν Κύριον. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ, λέγων· πορεύου, καὶ ἄνελε αὐτὸν, καὶ θάψον αὐτόν.

30. Καὶ ἦλθε Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ πρὸς Ἰωαὲβ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Κυρίου, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· ἔξελθε. καὶ εἶπεν Ἰωαὲβ· οὐκ ἐκπορεύσομαι, ὅτι ὧδε ἀποθανοῦμαι. Καὶ ἀπέστρεψε Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ, λέγων· τάδε λελάληκεν Ἰωαὲβ, καὶ τάδε ἀποκεκρίταί μοι. Βαναίας

31. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· πορεύου, καὶ ποίησον αὐτῷ καθὼς εἴρηκε, καὶ ἄνελε αὐτὸν, καὶ θάψεις αὐτὸν, καὶ ἐξαρεῖς σήμερον τὸ αἷμα ὃ δωρεὰν ἐξέχεεν Ἰωαὲβ, ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου.

32. Καὶ ἀπέστρεψε Κύριος τὸ αἷμα τῆς ἀδικίας αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, ὃς ἀπήντησε τοῖς δυσὶν ἀνθρώποις τοῖς δικαίοις καὶ ἀγαθοῖς ὑπὲρ αὐτὸν, καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς ἐν ῥομφαίᾳ. Καὶ ὁ πατήρ μου Δαυὶδ οὐκ ἔγνω τὸ αἷμα αὐτῶν, τὸν Ἀβεννὴρ υἱὸν Νὴρ, ἀρχιστράτηγον Ἰσραὴλ, καὶ τὸν Ἀμεσσὰ υἱὸν Ἰεθὲρ, ἀρχιστράτηγον Ἰούδα.

33. Καὶ ἐπιστραφήτω τὰ αἵματα αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ σπέρματος αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ τῷ θρόνῳ αὐτοῦ γένοιτο εἰρήνη ἕως αἰῶνος παρὰ Κυρίου.

34. Καὶ ἀνέβη Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ

v. 26. εἰς Ἀναθὼθ ἀπότρεχε σὺ) transposita. ibid. διαθήκης) τῆς διαθήκης. v. 28. Καὶ Ἰωαὲβ) addit υἱοῦ σαρουΐας. ibid. ὀπίσω Ἀβεσσαλὼμ) ὀπίσω σαλωμών. v. 29. ὅτι ἔφυγεν) ὅτι πέφευγεν. ibid. Σαλωμὼν πρὸς) σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς πρὸς. ib. πρὸς τὸν Κύριον.) πρὸς κύριον. ib. Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ) σαλωμὼν τὸν βαναΐα υἱὸν ἰωιαδαέ. v. 30. Βαναίας) βαναίαν. ibid. ἐκπορεύσομαι) ἐκπορεύομαι. ib. ἀπέστρεψε Βαναίας) ἐπέστρεψε βαναίας. v. 31. ἐξέχεεν Ἰωαὲβ ἀπ') ἐξέχεεν ἀπ', v. 32. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. ibid. ἀρχιστράτηγον Ἰούδα.) ἀρχιστράτηγον ἰσραὴλ, καὶ τὸν ἀμεσσὰ υἱὸν ἰεθὲρ ἀρχιστράτηγον ἰούδα. v. 33. εἰς τὴν κεφαλὴν) εἰς κεφαλήν.

Digitized by Google

ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐβασίλευσε τριάκοντα καὶ τρία ἔτη.

12. Καὶ Σαλωμὼν ἐκάθισεν ἐπὶ τῆ Θρόνε Δαυὶδ τῆ πατρὸς αὐτῦ ἐτῶν δώδεκα, καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία αὐτῦ σφόδρα.

13. Καὶ εἰσῆλθεν Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγγεὶθ πρὸς Βηθσαβεὲ μητέρα Σαλωμὼν, καὶ προσεκύνησεν αὐτήν. ἡ δὲ εἶπεν· εἰρήνη ἡ εἴσοδός σε; καὶ εἶπεν, εἰρήνη.

14. Καὶ εἶπε· λόγος μοι πρὸς σέ. καὶ εἶπεν αὐτῷ· λάλησον.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· σὺ οἶδας, ὅτι ἐμοὶ ἦν ἡ βασιλεία, καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔθετο πᾶς Ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον αὐτῦ εἰς βασιλέα, καὶ ἐστράφη ἡ βασιλεία, καὶ ἐγενήθη τῷ ἀδελφῷ με, ὅτι παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὐτῷ.

16. Καὶ νῦν αἴτησιν μίαν ἐγὼ αἰτῦμαι παρὰ σῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σε. καὶ εἶπεν αὐτῷ Βηθσαβεὲ· λάλει.

17. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἶπον δὴ πρὸς Σαλωμὼν τὸν βασιλέα, ὅτι ἐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτῦ ἀπὸ σῦ, καὶ δώσει μοι τὴν Ἀβισὰγ τὴν Σωμανίτιν εἰ γυναῖκα.

18. Καὶ εἶπε Βηθσαβεὲ· καλῶς· ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ τῷ βασιλεῖ.

19. Καὶ εἰσῆλθε Βηθσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν λαλῆσαι αὐτῷ περὶ Ἀδωνίου. Καὶ ἐξανέστη ὁ βασιλεὺς εἰς ἀπάντησιν αὐτῇ, καὶ κατεφίλησεν αὐτὴν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆ Θρόνου αὐτῦ· καὶ ἐτέθη Θρόνος τῇ μητρὶ τῦ βασιλέως, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ.

20. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· αἴτησιν μίαν μικρὰν ἐγὼ αἰτῦμαι παρὰ σῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν μου. Καὶ εἶπεν σε αὐτῇ ὁ βασιλεύς· αἴτησαι, μῆτερ ἐμὴ, ὅτι οὐκ ἀποστρέψω σε.

21. Καὶ εἶπε· δοθήτω δὴ Ἀβισὰγ ἡ Σωμανίτις τῷ Ἀδωνίᾳ τῷ ἀδελφῷ σε εἰς γυναῖκα.

22. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ εἶπε τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ ἵνατί σὺ ἤτησαι τὴν Ἀβισὰγ τὴν Σωμανίτιν τῷ Ἀδωνίᾳ; καὶ αἴτησαι αὐτῷ τὴν βασιλείαν, ὅτι ἔτος ἀδελφός μου ὁ μέγας ὑπὲρ ἐμὲ, καὶ αὐτῷ Ἀβιάθαρ ὁ ἱερεὺς, καὶ αὐτῷ Ἰωὰβ ὁ υἱὸς Σαρυΐας, ὁ ἀρχιστράτηγος, ἑταῖρος.

23. Καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν κατὰ τῦ Κυρίου, λέγων· τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῦ ἐλάλησεν Ἀ- εὐχῆς δωνίας τὸν λόγον τοῦτον.

24. Καὶ νῦν ζῇ Κύριος ὃς ἡτοίμασέ με, καὶ ἔθετό με ἐπὶ τὸν Θρόνον Δαυὶδ τῆ πατρός με, καὶ αὐτὸς ἐποίησέ μοι οἶκον καθὼς ἐλάλησε Κύριος, ὅτι σήμερον θανατωθήσεται Ἀδωνίας.

25. Καὶ

V. 11. *ἐν Ἰερισ. ἐβασίλευσε τριάκ. καὶ τρία ἔτη*) *ἐν ἰερουσαλὴμ τριακοντατρία ἔτη.* V. 12. *ἐπὶ τῆ θρόνου*) *ἐπὶ θρόνου.* ibid. *ἐτῶν δώδεκα*) abeſt. V. 13. *Ἀγγεὶθ*) *ἀγγὶθ.* ibid. *Βηθσαβεὲ*) *βηρσαβεὲ*, paſſim. ib. *προσεκύνησεν αὐτήν.*) *προσεν. αὐτῇ.* V. 14. *Καὶ εἶπεν*) non habet. V. 15. *ἡ βασιλεία*) absque articulo; ſcil. priore loco. ibid. *ἐγενήθη*) *ἐγένετο.* ib. *ἐγένετο*) *ἐγενήθη.* V. 17. *Σωμανίτιν γυναῖκα*) *σωμανίτην εἰς γυναῖκα.* V. 19. *εἰς ἀπάντησιν*) *εἰς ἀπαντὴν.* ibid. *θρόνου αὐτοῦ*) *αὐτῦ* deeſt. V. 20. *τὸ πρόσωπόν σε*) *τὸ πρόσωπόν με.* ibid. *Καὶ εἶπεν ὁ*) *καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ.* ib. *ἐμὴ, ὅτι ἐκ*) *ἐμὴ, καὶ οὐκ.* V. 21. *Σωμανίτις*) *σωμανίτις*, paſſim. V. 22. *ἵνα σὺ*) *ἵνατί σὺ.* ibid. *τὴν Σωμανίτιν*) non habet. ibid. *ὁ υἱὸς Σαρ. ὁ ἀρχισρ.*) *ὁ* articulus utroque loco deeſt. V. 23. *εὐχῆς*) *ψυχῆς.*

Digitized by Google

τῦ θυσιαστηρίου. Καὶ εἰσῆλθε, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμών. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαλωμών· δεῦρο εἰς τὸν οἶκόν σου.

ΚΕΦ. Β'. 11.

ΚΑΙ ἤγγισαν αἱ ἡμέραι Δαυὶδ ἀποθανεῖν, καὶ ἀπεκρίνατο τῷ Σαλωμὼν υἱῷ αὐτῦ, λέγων·

2. ἐγὼ εἰμι πορεύομαι ἐν ὁδῷ πάσης τῆς γῆς· καὶ ἰσχύσεις, καὶ ἔσῃ εἰς ἄνδρα,

3. καὶ Φυλάξεις τὴν Φυλακὴν Κυρίε Θεῦ σε τῦ πορεύεθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῦ, Φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῦ, καὶ τὰ κρίματα αὐτῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτῦ, τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως· ἵνα συνῆτε ἃ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἐντελοῦμαί σοι.

4. Ἵνα στήσῃ Κύριος τὸν λόγον αὐτῦ ὃν ἐλάλησε περὶ ἐμῦ, λέγων· ἐὰν Φυλάξωσιν οἱ υἱοί σε τὴν ὁδὸν αὐτῶν πορεύεθαι ἐνώπιόν μου ἐν ἀληθείᾳ, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν, λέγων· οὐκ ἐξολεθρευθήσεταί σοι ἀνὴρ ἐπάνωθεν τῦ θρόνου Ἰσραήλ.

5. Καὶ γε σὺ ἔγνως ὅσα μοι ἐποίησεν Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουΐας, ὅσα ἐποίησε τοῖς δυσὶν ἄρχυσι τῶν δυνάμεων Ἰσραὴλ, τῷ Ἀβεννὴρ υἱῷ Νὴρ, καὶ τῷ Ἀμμεσὰ υἱῷ Ἰεθὲρ, καὶ ἀπέκλεινεν αὐτοὺς, καὶ ἔταξε τὰ αἵματα πολέμε ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἔδωκεν αἷμα ἀθῶον ἐν τῇ ζώνῃ αὐτῦ τῇ ἐν τῇ ὀσφύϊ αὐτῦ, καὶ ἐν τῷ ὑποδήματι αὐτῦ τῷ ἐν τοῖ ποδὶ αὐτῦ. τῦ

6. Καὶ ποιήσεις κατὰ τὴν σοφίαν σου, καὶ ὐ καταξεις τὴν πολιὰν αὐτῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς ᾅδου.

7. Καὶ τοῖς υἱοῖς Βερζελλεὶ τῦ Γαλααδίτε ποιήσεις ἔλεος, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἐσθίουσι τὴν τράπεζάν σε· ὅτι οὕτως ἠγγισάν μοι ἐν τῷ με ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσαλὼμ τε ἀδελφῦ σε.

8. Καὶ ἰδὲ μετὰ σῦ Σεμεεὶ υἱὸς Γηρὰ, υἱὸς τῦ Ἰεμινεὶ, ἐκ Βαθθηρείμ, καὶ αὐτὸς κατηρήσατό με κατάραν ὀδυνηρὰν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς, καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς ἀπάντησίν μου εἰς τὸν Ἰορδάνην· καὶ ὤμοσα αὐτῷ ἐν Κυρίῳ, λέγων· εἰ θανατώσω σε ἐν ῥομφαίᾳ.

9. Καὶ ὐ μὴ ἀθῳώσῃς αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ σοφὸς εἶ σὺ, καὶ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ καταξεις τὴν πολιὰν αὐτῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου.

10. Καὶ ἐκοιμήθη Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ.

11. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, τεσσαράκοντα ἔτη. ἐν Χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, καὶ

CAP. II. v. 1. ἀποθανεῖν) addit αὐτὸν. ibid. τῷ Σαλωμὼν) absque articulo. v. 3. τὴν Φυλακὴν) Φυλακὴν. ibid. δικαιώματα αὐτῦ, καὶ) δικαιώματα, καὶ. ib. καὶ τὰ μαρτύρια αὐτῦ) desunt. ib. συνῆτε) συνήσῃς. ib. ὅσα) addit ἂν. v. 4. ἐλάλησε περὶ ἐμᾶ) περὶ ἐμῦ deest. ibid. καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν) non habet. ib. τῦ θρόνε) θρόνου. v. 5. μοι ἐποίησεν) transpositа. ibid. Ἀμμεσὰ) ἀμεσαὶ. ib. τῦ ἐν τῷ ποδὶ) τῷ ἐν τῷ ποδὶ. v. 7. ἐν τῷ ἀποδιδρ.) ἐν τῷ με ἀποδιδράσκειν. v. 8. Σεμεεὶ) σεμεὶ, nomina propria conſtanter terminantur in ι, quæ *Alex.* effert per υ. ibid. Βαθθηρείμ) βαηρείμ. ib. κατηρήσατο) κατηράσατο. ib. εἰς ἀπάντησιν) εἰς ἀπαντὴν.

ρατίνῃ. Καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαός· ζήτω ὁ βασιλεὺς Σαλωμών.

40. Καὶ ἀνέβη πᾶς ὁ λαὸς ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐχόρευον ἐν χοροῖς καὶ εὐφραινόμενοι εὐφροσύνην μεγάλην, καὶ ἐῤῥάγη ἡ γῆ ἐν τῇ φωνῇ αὐτῶν.

41. Καὶ ἤκουσεν Ἀδωνίας, καὶ πάντες οἱ κλητοὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ συνετέλεσαν φαγεῖν. Καὶ ἤκουσεν Ἰωὰβ τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, καὶ εἶπε· τίς ἡ φωνὴ τῆς πόλεως ἠχούσης;

42. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἰδοὺ Ἰωνάθαν υἱὸς Ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως ἦλθε. καὶ εἶπεν Ἀδωνίας· εἴσελθε, ὅτι ἀνὴρ δυνάμεως εἶ σὺ, καὶ ἀγαθὰ εὐαγγέλισαι.

43. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν, καὶ εἶπε τῷ Ἀδωνίᾳ· καὶ μάλα ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐβασίλευσε τὸν Σαλωμὼν,

44. καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς τὸν Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ τὸν Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ, καὶ τὸν Χερεθθεὶ, καὶ τὸν Φελεθθεὶ, καὶ ἐπεκάθισαν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ βασιλέως.

ἔχρισεν 45. Καὶ ἔχρισαν αὐτὸν Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ Νάθαν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐν τῷ Γιὼν, καὶ ἀνέβησαν ἐκεῖθεν εὐφραινόμενοι, καὶ ἤχησεν ἡ πόλις. αὕτη ἡ φωνὴ ἣν ἠκούσατε.

46. Καὶ ἐκάθισε Σαλωμὼν ἐπὶ θρόνον τῆς βασιλείας.

47. Καὶ εἰσῆλθον οἱ δοῦλοι τοῦ βασιλέως εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν τὸν βασιλέα Δαυὶδ, λέγοντες· ἀγαθύναι ὁ Θεὸς τὸ ὄνομα Σαλωμὼν τοῦ υἱοῦ σου ὑπὲρ τὸ ὄνομά σου, καὶ μεγαλύναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον σου. Καὶ προσεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν κοίτην αὐτοῦ.

48. Καί γε οὕτως εἶπεν ὁ βασιλεύς· εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἔδωκέ (μοι) σήμερον ἐκ τοῦ σπέρματός μου καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπουσι.

49. Καὶ ἐξέστησαν, καὶ ἐξανέστησαν πάντες οἱ κλητοὶ τοῦ Ἀδωνίου, καὶ ἀπῆλθον ἀνὴρ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. ἀπῆλθες

50. Καὶ Ἀδωνίας ἐφοβήθη ἀπὸ προσώπου Σαλωμὼν, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἐπελάβετο τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.

51. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες· ἰδοὺ Ἀδωνίας ἐφοβήθη τὸν βασιλέα Σαλωμὼν, καὶ κατέχει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων· ὀμοσάτω μοι σήμερον ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, εἰ οὐ θανατώσει τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ.

52. Καὶ εἶπε Σαλωμών· ἐὰν γένηται εἰς υἱὸν δυνάμεως, εἰ πεσεῖται τῶν τριχῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐὰν κακία εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ, θανατωθήσεται.

53. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ κατήνεγκαν αὐτὸν ἀπάνωθεν τοῦ κατήνεγκεν

v. 42. ἦλθε) εἰσῆλθε. v. 43. εἶπε τῷ Ἀδωνίᾳ. καὶ) εἶπε καὶ. v. 44. καὶ τὸν Νάθαν) καὶ νάθαν. ibid. υἱὸν Ἰωιαδαὲ) τὸν υἱὸν ἰωδαέ. v. 45. ἔχρισεν) ἔχρισαν. ibid. προφ. εἰς βασιλέα ἐν τῷ Γιών.) προφήτης ἐν τῇ γιών. v. 46. τῆς βασιλείας) βασιλείας. v. 47. τοῦ υἱοῦ σου) non habet. ibid. κοίτην αὐτοῦ.) κοίτην. v. 48. (μοι) abest. ibid. θρόνου) addit μου. v. 49. καὶ ἐξανέστησαν) non habet. ibid. ἀπῆλθες) ἦλθον. v. 51. σήμερον ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν) σήμερον σαλωμών. v. 53. Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς) transposita. ibid. κατήνεγκεν) κατήνεγκαν.

Digitized by Google

26. Καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν δοῦλόν σε, καὶ Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ, καὶ Σαλωμὼν τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσεν.

27. Εἰ διὰ τῦ κυρίε με τῦ βασιλέως γέγονε τὸ ῥῆμα τῦτο, καὶ οὐκ ἐγνώρισας τῷ δέλῳ σου τίς καθήσεται ἐπὶ τὸν θρόνον τῦ κυρίου μου τῦ βασιλέως μετ' αὐτόν;

28. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ εἶπε· καλέσατέ μοι τὴν Βηθσαβεέ. καὶ εἰσῆλθεν ἐνώπιον τῦ βασιλέως, καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτῦ.

29. Καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε· ζῇ Κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ πάσης θλίψεως,

30. Ὅτι καθὼς ὤμοσά σοι ἐν Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ, λέγων, ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σε βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τῦ θρόνε με ἀντ' ἐμῦ, ὅτι ἔτως ποιήσω τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

31. Καὶ ἔκυψε Βηθσαβεὲ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε· ζήτω ὁ κύριός με ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ εἰς τὸν αἰῶνα.

32. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ· καλέσατέ μοι Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαέ. καὶ εἰσῆλθον ἐνώπιον τῦ βασιλέως.

33. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς· λάβετε μεθ' ὑμῶν τὰς δέλας τῦ κυρίε ὑμῶν, καὶ ἐπιβιβάσατε Σαλωμὼν τὸν υἱόν μου ἐπὶ τὴν ἡμίονον τὴν ἐμὴν, καὶ καταγάγετε αὐτὸν εἰς τὸν Γιών,

34. καὶ χρισάτω αὐτὸν ἐκεῖ Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ σαλπίσατε κερατίνῃ, καὶ ἐρεῖτε· ζήτω ὁ βασιλεὺς Σαλωμών. χρισάτωσαν

35. Καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτῦ, καὶ εἰσελεύσεται καὶ καθήσεται ἐπὶ τῦ θρόνου με, καὶ αὐτὸς βασιλεύσει ἀντ' ἐμῦ· καὶ ἐγὼ ἐνετειλάμην τῦ εἶναι ἡγέμενον ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν.

36. Καὶ ἀπεκρίθη Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε· γένοιτο· οὕτως πιῴσαι Κύριος ὁ Θεὸς τῦ κυρίου με τῦ βασιλέως.

37. Καθὼς ἦν Κύριος μετὰ τῦ κυρίου μου τῦ βασιλέως, ἔτως εἴη μετὰ Σαλωμών, καὶ μεγαλύναι τὸν θρόνον αὐτῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον τῦ κυρίου μου τῦ βασιλέως Δαυίδ.

38. Καὶ κατέβη Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης, καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ ὁ Χερεθθεὶ, καὶ ὁ Φελεθθεὶ, καὶ ἐπεκάθισαν τὸν Σαλωμὼν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τῦ βασιλέως Δαυὶδ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν Γιών.

39. Καὶ ἔλαβε Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς τὸ κέρας τῦ ἐλαίου ἐκ τῆς σκηνῆς, καὶ ἔχρισε τὸν Σαλωμών, καὶ ἐσάλπισε τῇ κερατί-

v. 26. Ἰωιαδαὲ) ἰωδαὲ, passim. v. 30. Ἔτως) οὕτω. v. 33. μεθ' ὑμῶν τὰς δούλας τῦ κ. ὑμῶν) τὰς δέλους τῦ κυρίου ὑμῶν μεθ' ὑμῶν. ibid. Σαλωμὼν τὸν υἱόν μου) transpoſita. ib. εἰς τὸν Γιών.) εἰς τὴν γιών. v. 34. χρισάτωσαν) χρισάτω. v. 35. Καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτῦ, καὶ εἰσελεύσεται) hæc deſiderantur. ibid. καὶ αὐτὸς βασ.) καὶ βασιλεύσει. ib. εἶναι ἡγέμ.) εἶναι εἰς ἡγούμενον. ib. καὶ ἐπὶ Ἰούδαν) καὶ ἰούδαν. v. 37. βασιλέως εἴη) βασιλέως οὕτως εἴη. v. 38. Χερεθθεὶ καὶ ὁ Φελεθθεὶ) χερεθὶ καὶ ὁ φελεθὶ, paſſim. ibid. βασιλέως καὶ) βασιλέως δαυὶδ καὶ. ib. εἰς τὸν Γιών) εἰς τὴν γιών.

ὅτι ἐβασίλευσεν Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγγιθ, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν (Βασιλεὺς) Δαυὶδ οὐκ ἔγνω;

12. Καὶ νῦν δεῦρο συμβουλεύσω σοι δὴ συμβουλίαν, καὶ ἐξελοῦ τὴν ψυχήν σε, καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ υἱοῦ σε Σαλωμών.

13. Δεῦρο εἴσελθε πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, λέγουσα· οὐχὶ σὺ, κύριέ με βασιλεῦ, ὤμοσας τῇ δούλῃ σε, λέγων· ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθιεῖται ἐπὶ τοῦ θρόνου με; καὶ τί ὅτι ἐβασίλευσεν Ἀδωνίας;

14. Καὶ ἰδοὺ ἔτι σε λαλούσης ἐκεῖ μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐγὼ εἰσελεύσομαι ὀπίσω σε, καὶ πληρώσω τοὺς λόγους σου.

15. Καὶ εἰσῆλθε Βηθσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸ ταμεῖον. Καὶ ὁ βασιλεὺς πρεσβύτης σφόδρα. Καὶ Ἀβισὰγ ἡ Σεμανῖτις λειτουργοῦσα τῷ βασιλεῖ.

16. Καὶ ἔκυψε Βηθσαβεὲ, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· τί ἔστι σοι;

17. Ἡ δὲ εἶπε· κύριέ με βασιλεῦ, σὺ ὤμοσας ἐν Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε τῇ δούλῃ σε, λέγων· ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σε βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου με·

18. καὶ νῦν ἰδοὺ Ἀδωνίας ἐβασίλευσε, καὶ σὺ, κύριέ με βασιλεῦ, οὐκ ἔγνως.

19. Καὶ ἐθυσίασε μόχους, καὶ ἄρνας, καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως, καὶ τὸν Σαλωμὼν τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσε.

20. Καὶ σὺ, κύριέ με βασιλεῦ, οἱ ὀφθαλμοὶ παντὸς Ἰσραὴλ πρὸς σέ· ἀπαγγεῖλαι αὐτοῖς τίς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κυρίου με τοῦ βασιλέως μετ' αὐτόν.

21. Καὶ ἔσται ὡς ἂν κοιμηθῇ ὁ κύριός με ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔσομαι ἐγὼ καὶ ὁ υἱός με Σαλωμὼν ἁμαρτωλοί.

22. Καὶ ἰδοὺ ἔτι αὐτῆς λαλούσης μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης ἦλθε.

23. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ, λέγοντων· ἰδοὺ Νάθαν ὁ προφήτης· καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

24. Καὶ εἶπε Νάθαν, κύριέ με βασιλεῦ, σὺ εἶπας, Ἀδωνίας βασιλεύσει ὀπίσω με, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου με;

25. Ὅτι κατέβη σήμερον, καὶ ἐθυσίασε μόχους, καὶ ἄρνας, καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως, καὶ Ἀβιάθαρ τὸν ἀρχιερέα. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἐσθίοντες καὶ πίνοντες ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ εἶπαν· ζήτω ὁ βασιλεὺς Ἀδωνίας. ἐθυμίασε σε

26. Καὶ

v. 11. (βασιλεὺς) abest. v. 13. Σαλωμὼν ὁ υἱός σε) transposita. v. 14. σε λαλούσης) transposita. v. 15. Βηθσαβεὲ) βηρσαβεὲ, passim. ibid. Σεμανῖτις λειτ.) συμανῖτις ἦν λειτουργοῦσα. v. 17. κύριέ μου βασιλεῦ, σὺ) κύριε σὺ. ibid. Σαλωμὼν ὁ υἱός σε) transposita. ib. καὶ αὐτὸς καθήσεται) αὐτὸς deest. v. 21. ὁ υἱός μου Σαλωμὼν) transposita. v. 23. λεγόντων) abest. ibid. κατὰ τὸ πρόσωπον) τὸ deest. v. 25. ἐθυμίασε) ἐθυσίασε. ibid. τὸν ἀρχιερέα) τὸν ἱερέα.

Digitized by Google

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ πρεσβύτερος προβεβηκὼς ἡμέραις, καὶ περιέβαλλον αὐτὸν ἱματίοις, καὶ οὐκ ἐθερμαίνετο.

2. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτῷ· ζητησάτωσαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ παρθένον νεάνιδα, καὶ παραστήσεται ἐνώπιον τοῦ βασιλεῖ, καὶ ἔσαι αὐτὸν θαλπουσα, καὶ κοιμηθήσεται μετ' αὐτοῦ, καὶ θερμανθήσεται ὁ κύριός ἡμῶν ὁ βασιλεύς.

3. Καὶ ἐζήτησαν νεάνιδα καλὴν ἐκ παντὸς ὁρίου Ἰσραὴλ. Καὶ εὗρον τὴν Ἀβισὰγ τὴν Σωμανῖτιν, καὶ ἤνεγκαν αὐτὴν πρὸς τὸν βασιλέα.

4. Καὶ ἡ νεᾶνις καλὴ ἕως σφόδρα· καὶ ἦν τὸν βασιλέα θάλπουσα, καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ· καὶ ὁ βασιλεὺς ἔγνω αὐτήν.

5. Καὶ Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγγὶθ ἐπῆρετο, λέγων· ἐγὼ βασιλεύσω. Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ πεντήκοντα ἄνδρας παρατρέχοντας ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

6. Καὶ οὐκ ἐκπεκάλυεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ οὐδέποτε, λέγων· διατί σὺ ἐποίησας; καὶ γε αὐτὸς ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα, καὶ αὐτὸν ἔτεκεν ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ.

7. Καὶ ἐγένοντο οἱ λόγοι αὐτοῦ μετὰ Ἰωὰβ τοῦ υἱοῦ Σαρουΐας, καὶ μετὰ Ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως· καὶ ἐβοήθουν ὀπίσω Ἀδωνίου.

8. Καὶ Σαδὼκ ὁ ἱερεύς, καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης, καὶ Σεμεεὶ, καὶ Ῥησὶ, καὶ υἱοὶ δυνατοὶ τοῦ Δαυὶδ, οὐκ ἦσαν ὀπίσω Ἀδωνίου.

9. Καὶ ἐθυσίασεν Ἀδωνίας πρόβατα καὶ βόας καὶ ἅρνας παρὰ τὸν λίθον τοῦ Ζωελὲθ, ὃς ἦν ἐχόμενα τῆς πηγῆς Ῥωγήλ. Καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας Ἰούδα παῖδας τοῦ βασιλέως,

10. καὶ τὸν Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν, καὶ τοὺς δυνατοὺς, καὶ τὸν Σαλωμῶντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐκάλεσε.

11. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Βηθσαβεὲ μητέρα Σαλωμὼν, λέγων· οὐκ ἤκουσας ὅτι

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ'. CAP. I. v. 2. ἦπται) ἅπτου. ibid. τῷ κυρίῳ ἡμῶν) non habet. ib. ἐνώπιον τῷ βασιλεῖ) τῷ βασιλεῖ. ib. ὁ κύριός ἡμῶν ὁ) ὁ κύριός μου ὁ. v. 4. τὸν βασιλέα θάλπουσα) transposita. v. 5. Ἀγγὶθ) ἀγγιθ. ibid. παρατρέχοντας) παρατρέχον. v. 6. ἐκπεκάλυεν) ἐκπεκάλυπτεν. ibid. ὡραῖος σφόδρα) ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα. v. 8. Ἰωιαδαὲ) ἰωιαδαί. v. 9. καὶ βόας καὶ ἅρνας παρὰ τὸν λίθον τὸν Ζωελὲθ) καὶ μόσχας καὶ ἄρνας μετὰ αὐθῆ τὸ Ζωελαθί. ibid. τῆς πηγῆς) non habet. ib. ἀδελφ. αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ π. τοὺς ἄνδρας Ἰούδα) ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ πάντας τοὺς ἀδροὺς Ἰούδα. v. 10. καὶ τὸν Νάθαν) καὶ νάθαν. ibid. Σαλωμῶντα τὸν ἀδ.) σαλωμὼν ἀδελφόν. v. 11. Βηθσαβεὲ) βηρσαβεέ.

σιλέα· Κύριος ὁ Θεὸς σῦ εὐλογήσαι σε.

24. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ὀρνά· ἐχὶ, ὅτι κλαίομενος κλήσομαι παρὰ σοῦ ἐν ἀλλάγματι, καὶ ἐκ ἀνοίσω τῷ Κυρίῳ Θεῷ μὲ ὁλοκαύτωμα δωρεάν. Καὶ ἐκλήσατο Δαυὶδ τὴν ἅλω καὶ τὲς βόας ἐν ἀργυρίῳ σίκλων πεντήκοντα.

25. Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Δαυὶδ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ· καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώσεις καὶ εἰρηνικάς. Καὶ προσέθηκε Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπ' ἐσχάτῳ, ὅτι μικρὸν ἦν ἐν πρώτοις. Καὶ ἐπήκουσε Κύριος τῇ γῇ, καὶ συνεχίθη ἡ θραῦσις ἐπάνωθεν Ἰσραήλ. συνεχέθη

v. 23. ὁ Θεὸς) addit σε. v. 24. ὅτι κλαίμενος) ὅτι ἀλλὰ κλαίμενος. ibid. ἐν ἀλλάγματι) ἐν ἀναλλαίγματι. ib. Κυρίῳ Θεῷ μὲ) κυρίῳ μου Θεῷ. ib. τὴν ἅλω) τὸν ἅλωνα. v. 25. ᾠκοδόμησεν) addit ἐκεῖ. ibid. τῷ Κυρίῳ) κυρίῳ. ib. συνεχίθη) συνεχέθη.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β'.

ΒΑΣΙ-

Digitized by Google

13. Καὶ εἰσῆλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ εἰσέλθῃ ἔλθῃ σοι τρία ἔτη λιμὸς ἐν τῇ γῇ σου, ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἔμπροσθεν τῶν διώκειν ἐχθρῶν σου, καὶ ἔσονται διώκοντές σε, ἢ γενέσθαι τρεῖς ἡμέρας θάνατον ἐν τῇ γῇ σε. νῦν οὖν γνῶθι, καὶ ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με ῥῆμα.

14. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Γάδ· στενά μοι πάνυ ἔστιν σφόδρα ἐστίν. ἐμπεσοῦμαι δὴ ἐν χειρὶ Κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρα· εἰς δὲ χεῖρας ἀνθρώπου ἀνθρώπων μὴ ἐμπέσω.

15. Καὶ ἐξελέξατο Δαυὶδ ἑαυτῷ τὸν θάνατον. Καὶ ἡμέραι θερισμοῦ πυρῶν, καὶ ἔδωκε Κύριος ἐν Ἰσραὴλ θάνατον ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ὥρας ἀρίστου, καὶ ἤρξατο ἡ θραῦσις ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἀπέθανεν ἐκ τοῦ λαοῦ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.

16. Καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς Ἰερουσαλὴμ τοῦ διαφθεῖραι ἐν αὐτὴν, καὶ παρεκλήθη Κύριος ἐπὶ τῇ κακίᾳ, καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ διαφθείροντι ἐν τῷ λαῷ πολὺ νῦν, ἄνες τὴν χεῖρά σε. καὶ ὁ ἄγγελος Κυρίου ἦν παρὰ τῇ ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου.

17. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Κύριον ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἄγγελον τὸν τύπτοντα ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ἡδίκησα, καὶ ἐγὼ ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα, καὶ οὗτοι τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν; γενέσθω δὴ ἡ χείρ σε ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου.

18. Καὶ ἦλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβηθι, καὶ στῆσον τῷ Κυρίῳ θυσιαστήριον ἐν τῇ ἅλωνι Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου.

19. Καὶ ἀνέβη Δαυὶδ κατὰ τὸν λόγον Γὰδ, καθ' ὃν τρόπον ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος.

20. Καὶ διέκυψεν Ὀρνὰ, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ παραπορευομένους ἐπάνω αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν Ὀρνὰ, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

21. Καὶ εἶπεν Ὀρνά· τί ὅτι ἦλθεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ; καὶ εἶπε Δαυὶδ· κλῆσαί μοι παρὰ σοῦ τὴν ἅλωνα τοῦ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, καὶ συνοχὴ συνεχέθη ἡ θραῦσις ἐπάνω τοῦ λαοῦ.

22. Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς Δαυὶδ· λαβέτω καὶ ἀνενεγκάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ Κυρίῳ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. ἰδοὺ οἱ βόες εἰς ὁλοκαυτώματα, καὶ οἱ τροχοὶ, καὶ τὰ σκεύη τῶν βοῶν εἰς ξύλα.

23. Τὰ πάντα ἔδωκεν Ὀρνὰ τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς τὸν βασιλέα·

V. 13. ἀνήγγειλεν αὐτῷ, καὶ) αὐτῷ deeſt. ibid. αὐτῷ· εἰσέλθῃ σοι τρία) αὐτῷ. Ἑκλεξαι σεαυτῷ γενέσθαι, εἰ ἔλθῃ σοι τρία. ib. διώκοντο σε) διώκοντές σε. V. 14. ἐν χειρὶ) εἰς χεῖρας. ibid. ἀνθρώπων) ἀνθρώπου. V. 15. Δαυὶδ ἑαυτῷ) transpoſita. ibid. ἐν Ἰσρ. θάνατον) transpoſita. ib. ἕως ὥρας ἀρίστου)·ἕως ὥρας ἀρίστου. V. 16. ἄγγελος) addit τοῦ Θεοῦ. ibid. ἐν τῇ κακίᾳ) ἐπὶ τῇ κακίᾳ. ib. πολὺν) πολὺ νῦν. V. 17. καὶ ἐγὼ ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα) deſiderantur. V. 18. ἐν τῇ ἅλωνι) ἐν τῷ ἅλωνι. V. 21. τὸν ἅλωνα) τὸν ἅλωνα. ibid. συνεχέθη) συνοχὴ V. 22. ὁλοκαυτώματα) ὁλοκαυτώσεως.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΚΑΙ προσέθετο ὀργὴ Κυρίου ἐκκαῆναι ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέσεισε τὸν Δαυὶδ ἐν αὐτοῖς, λέγων· Βάδιζε, ἀρίθμησον τὸν Ἰσραὴλ καὶ τὸν Ἰούδαν.

2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωὰβ ἄρχοντα τῆς ἰσχύος τὸν μετ' αὐτοῦ· διέλθε δὴ πάσας φυλὰς τῆ Ἰσραὴλ, ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, καὶ ἐπίσκεψαι τὸν λαὸν, καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν τοῦ λαοῦ.

3. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ προσθείη Κύριος ὁ Θεός σου πρὸς τὸν λαὸν ὥσπερ αὐτούς, καὶ ὥσπερ αὐτοὶ ἑκατονταπλάσιον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως ὁρῶντες. Καὶ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἵνατί βούλεται ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ;

4. Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λόγος τοῦ βασιλέως πρὸς Ἰωὰβ, καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωὰβ καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς ἰσχύος ἐναντίον τοῦ βασιλέως ἐπισκέψασθαι τὸν λαὸν τὸν Ἰσραήλ.

5. Καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην, καὶ παρενέβαλον ἐν Ἀροὴρ ἐξ δεξιῶν τῆς πόλεως τῆς ἐν μέσῳ τῆς Φάραγγος Γὰδ καὶ Ἐλιαέζηρ.

6. Καὶ ἦλθον εἰς Γαλαὰδ, καὶ εἰς γῆν Ἐθαὼν Ἀδασαὶ, καὶ παρεγένοντο εἰς Δὰν Ἰάραν (καὶ Ἰούδαν) καὶ ἐκύκλωσαν εἰς Σιδῶνα (τὴν μεγάλην.)

7. Καὶ ἦλθον εἰς Μάψαρ Τύρου. καὶ πάσας τὰς πόλεις τοῦ Εὐαίου καὶ τοῦ Χαναναίου. Καὶ ἦλθαν κατὰ νότου Ἰούδα τὸν Ἰορδάνην εἰς Βηρσαβεὲ,

8. καὶ περιώδευσαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ· καὶ παρεγένοντο ἀπὸ τέλους ἐννέα μηνῶν καὶ εἴκοσι ἡμερῶν εἰς Ἰερουσαλήμ.

9. Καὶ ἔδωκεν Ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ ἐγένετο Ἰσραὴλ, ὀκτακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν δυνάμεως σπωμένων ῥομφαίαν. Καὶ ἀνὴρ Ἰούδα, πενταικόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν μαχητῶν.

10. Καὶ ἐπάταξε καρδία Δαυὶδ αὐτὸν μετὰ τὸ ἀριθμῆσαι τὸν λαόν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Κύριον· ἥμαρτον σφόδρα, ὅτι ἐποίησα τὸ ῥῆμα τοῦτο· Νῦν, Κύριε, παρελθέτω δὴ τὴν ἀνομίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἐμωράνθην σφόδρα.

11. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ τοπρωΐ. Καὶ λόγος Κυρίου ἐγένετο πρὸς Γὰδ τὸν προφήτην, τὸν ὁρῶντα τοῦ Δαυὶδ, λέγων· τὸν

12. πορεύθητι καὶ λάλησον πρὸς Δαυὶδ, λέγων· τάδε λέγει Κύριος. τρία ἐγώ εἰμι αἴρω ἐπὶ σὲ, καὶ ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν, καὶ ποιήσω σοι.

13. Καὶ

CAP. XXIV. v. 1. ὀργὴ Κυρίου) ὀργὴν κύριος. v. 2. τοῦ Ἰσραὴλ, ἀπὸ) Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα ἀπὸ. v. 3. ὁ Θεὸς σου πρὸς) σου abeſt. ibid. ὥσπερ αὐτοὺς ἑκατονταπλάσιον) ὥσπερ αὐτοὺς, καὶ ὥσπερ αὐτοὺς ἑκατονταπλασίονα. ib. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ) absque articulo. v. 4. λαὸν τὸν Ἰσραὴλ. v. 5. ἐξ δεξιῶν) ἐκ δεξιῶν. ibid. Ἐλιαέζηρ) Ἐλιέζερ. v. 6. Ἐθαὼν Ἀδασαὶ) Θαβασὼν ἢ ἔστιν Ἀδασαί. ibid. εἰς Δὰν Ἰάραν καὶ Ἰούδαν) εἰς Δανὶδαν καὶ οὐδάν. ib. εἰς Σιδῶνα τὴν μεγάλην.) σιδῶνα. v. 7. καὶ πάσας) καὶ εἰς πάσας. ibid. κατὰ τὸν Ἰορδάνην εἰς) κατὰ νότον εἰούδα εἰς. v. 10. ὅτι ἐποίησα τὸ ῥῆμα τοῦτο· Νῦν) ὃ ἐποίησα νῦν. ibid. παρελθέτω) addit δὴ v. 11. ὁρῶντα τοῦ Δαυὶδ, λέγων) ὁρῶντα, λέγων. v. 12. λέγων· τρία) λέγων. τάδε λέγει κύριος. τρία.

21. αὐτὸς ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν Αἰγύπτιον, ἄνδρα ὁρατόν, ἐν δὲ τῇ χειρὶ τοῦ Αἰγυπτίου δόρυ ὡς ξύλον διαβάθρας· καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἥρπασε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ.

ὁρατὴν

22. Ταῦτα ἐποίησε Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ αὐτῷ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶν τοῖς δυνατοῖς,

23. ἐκ τῶν τριῶν ἔνδοξος, καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἦλθε, καὶ ἔταξεν αὐτὸν Δαυὶδ πρὸς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυνατῶν Δαυὶδ βασιλέως.

24. Ἀσαὴλ ἀδελφὸς Ἰωάβ· οὗτος ἐν τοῖς τριάκοντα. Ἐλεανὰν υἱὸς Δουδεὶ πατραδέλφου αὐτοῦ ἐκ Βηθλεέμ·

Δουδεὶ

25. Σαμμαὶ ὁ Ἀρουδαῖος· Ἐνακὰ ὁ Ἀρουδαῖος·

26. Ἐλλὴς ὁ Φελλωνεί· Ἴρας υἱὸς Ἔκκας ὁ Θεκωΐτης·

27. Ἀβιέζερ ὁ Ἀναθωθίτης, ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Ἀσωθείτου.

28. Σελμὼν ὁ Ἐλωΐτης· Μαεραεὶ ὁ Νετωφαθίτης·

Σελλὼμ Νεπωφατίτης

29. Ἀλὰφ υἱὸς Βααναὰ τοῦ Ἐφραθαίου· Ἐθθὶ υἱὸς Ῥιβὰ, ἐκ Γαβαὲθ, υἱὸς Βενιαμίν.

30. Βαναίας ὁ Φαραθωνίτης· Ἀθθαὶ ἐκ * Νααλγαίας.

* Νααλέας

31. Ἀβιελβὼν ὁ Ἀρωβωθεί· Ἀσμὼθ ὁ Βαρωμίτης·

Ἀειελβὼν

32. Ἐλιὰβ ὁ Σαλαβωνίτης· υἱοὶ Ἀσὰν Ἰωνάθαν.

33. Σαμὰ ὁ Ἀρωδίτης. Ἀμνὰν υἱὸς Σαρὰρ, ὁ Ἀραρίτης.

Σαμνὰς Ἀρὰδ

34. Ἐλιφαλὲθ υἱὸς τοῦ Ἀσβίτου, υἱὸς τοῦ Μαχαταίου· Ἐλιὰβ υἱὸς Ἀχιτόφελ τοῦ Γειλωνίτου·

Αἰτιοὺ Ἐλιὰφ

35. Ἀσαραὶ ὁ Καρμήλιος· Φαραεὶ ὁ Ἀραχειείς.

36. Γάαλ υἱὸς Νάθαν πολλῆς δυνάμεως, υἱὸς Γαδδί.

πολλὺς

37. Σβλεγὶ ὁ Ἀμανίτης· Γεδωρὲ ὁ Βηρωθαῖος, αἴρων τὰ σκεύη Ἰωὰβ υἱοῦ Σαρουΐας·

38. Εἴρας ὁ Ἐθραῖος· Γαρὴβ ὁ * Ἰεθρίτης.

Γαρὴθ. * Τεθρίτης.

39. Οὐρίας ὁ Χετταῖος· πάντες τριάκοντα καὶ ἑπτά.

v. 21. ὁρατὴν) ὁρατὸν. ibid. Αἰγυπτίου δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς) αἰγυπτίου δόρυ ὡς ξύλον διαβάθρας. καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἥρπασε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς. v. 23. Δαυὶδ βασιλέως) δαυὶδ τοῦ βασιλέως. v. 24. Δουδεὶ) δουδί. ibid. ἐκ Βηθλ.) ἐν βηθλεέμ. v. 25. usque ad finem Cap. in Edit. Rom. hæc leguntur: v. 25. σαμμὰ ὁ ῥουδαῖος. v. 26. σέλλης ὁ κελλωθί. ἴρας υἱὸς ἴσκα ὁ θεκωΐτης. v. 27. ἀβιέζερ ὁ ἀνωθίτης, ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ ἀνωθίτου. v. 28. ἐλλὼν ὁ ἀωΐτης. ἴσκα ὁ νετωφατίτης. v. 29. ἐσθαὶ υἱὸς ῥιβὰ ἐκ γαβαὲθ υἱὸς βενιαμὶν τοῦ ἐφραθαίου. ἀσμὼθ ὁ βαρδιαμίτης. * v. 32. ἐμασὼ ὁ σαλαβωνίτης. υἱοὶ ἀσάν. ἰωνάθαν. v. 33. σαμνὰν ὁ ἀρωδίτης. ἀμνὰν υἱὸς ἀραὶ σαραρίτης. v. 34. ἀλιφαλὲθ υἱὸς τοῦ ἀσβίτου, υἱὸς τοῦ μαχαχαχί. ἐλιὰβ υἱὸς ἀχιτόφελ τοῦ γελωνίτου. v. 35. ἀσαραὶ ὁ καρμήλιος τοῦ οὐραιοερχί. v. 36. γάαλ υἱὸς ναθανά. πολυδυνάμεως υἱὸς γαλαδδί. Ἐλιὲ ὁ ἀμμανίτης. * v. 30. ἁδροὶ ἀπὸ χειμάῤῥων. v. 31. γαδαβιὴλ υἱὸς τοῦ ἀραβωθαίου. * v. 37. γελωρὲ ὁ βηθωραῖος αἴρων τὰ σκεύη. Ἰωὰβ υἱὸς σαρουΐας. v. 38. ἴρας ὁ ἐθιραῖος. γηρὰβ ὁ ἐθεναῖος. v. 39. οὐρίας ὁ χετταῖος. οἱ πάντες τριάκοντα καὶ ἑπτά.

Digitized by Google

Ἀδεὶν τȣ̃ τρίτȣ (αὐτὸς) ἐςίν. Ἀδεινὼν ὁ Ἀσωναῖος, ἐπὶ ὀκτακοσίȣς τραυματίας εἰσάπαξ.

9. Καὶ μετ' αὐτὸν Ἐλεάζαρ, υἱὸς πατραδέλφȣ αὐτȣ̃, υἱὸς Σȣσεὶ τȣ̃ ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς μετὰ Δαυὶδ, ἐν τῷ ὀνειδίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις, συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον, καὶ ἀνέβησεν ἀνὴρ Ἰσραήλ.

ἀνεβόησεν

10. Αὐτὸς ἀνέςη, καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις, ἕως ȣ̃ ἐκόπασεν ἡ χεὶρ αὐτȣ̃, καὶ προσεκολλήθη ἡ χεὶρ αὐτȣ̃ πρὸς τὴν μάχαιραν. Καὶ ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ὁ λαὸς ἐκάθητο ὀπίσω αὐτȣ̃ πλὴν ἐκδιδύσκειν.

Σαμμέας

11. Καὶ μετ' αὐτὸν Σαμμαίας, υἱὸς Ἀγοὰ, ὁ Ἀρουχαῖος· καὶ συνήχθησαν οἱ ἀλλόφυλοι εἰς Θηρία. Καὶ ἦν ἐκεῖ μερὶς τȣ̃ ἀγροῦ πλήρης φακοῦ. Καὶ ὁ λαὸς ἔφυγεν ἐκ προσώπȣ ἀλλοφύλων·

12. καὶ ἐςηλώθη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ ἐξείλατο αὐτὴν, καὶ ἐπάταξε τȣ̀ς ἀλλοφύλους. Καὶ ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν μεγάλην.

13. Καὶ κατέβησαν τρεῖς ἀπὸ τῶν τριάκοντα, καὶ κατέβησαν εἰς Κασωὰρ πρὸς Δαυὶδ εἰς τὸ σπήλαιον Ὀδολάμ· καὶ τάγμα τῶν ἀλλοφύλων παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι Ῥαφαείν.

14. Καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ τὸ ὑπόςημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν Βηθλεέμ.

15. Καὶ ἐπεθύμησε Δαυὶδ, καὶ εἶπε· τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τȣ̃ λάκκου τȣ̃ ἐν Βηθλεὲμ τȣ̃ ἐν τῇ πύλῃ; τὸ δὲ σύςημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν Βηθλεέμ.

16. Καὶ διέῤῥηξαν οἱ τρεῖς δυνατοὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τȣ̃ λάκκου τȣ̃ ἐν Βηθλεὲμ τȣ̃ ἐν τῇ πύλῃ. Καὶ ἔλαβον, καὶ παρεγένοντο πρὸς Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἠθέλησε πιεῖν αὐτό. Καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ Κυρίῳ,

αὐτόν

17. καὶ εἶπεν· ἵλεώς μοι, Κύριε, τȣ̃ ποιῆσαι τοῦτο, εἰ αἷμα τῶν ἀνδρῶν τῶν πορευθέντων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν πίομαι. Καὶ ȣ̀κ ἠθέλησε πιεῖν αὐτό. Ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυνατοί.

18. Καὶ Ἀβισαὶ, ἀδελφὸς Ἰωὰβ, υἱὸς Σαρουΐας, αὐτὸς ἄρχων ἐν τοῖς τρισὶ, καὶ αὐτὸς ἐξήγειρε τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας. Καὶ αὐτῷ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶν,

19. ἐκ τῶν τριῶν ἐκείνων ἔνδοξος, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἦλθε.

ἐπ'

20. Καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, ἀνὴρ αὐτὸς πολλοςὸς ἔργοις, ἀπὸ Καβεσεὴλ, καὶ αὐτὸς ἐπάταξε τὰς δύο υἱοὺς Ἀριὴλ τȣ̃ Μωάβ· καὶ αὐτὸς κατέβη, καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν μέσῳ τȣ̃ λάκκου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς χιόνος·

21. αὐ-

v. 8. (αὐτὸς) abest. ibid. Ἀδεὶν ὁ Ἀσω. - - fin.) ἀδεινὼν ὁ ἀσωναῖος, ȣ̃τος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ὀκτακοσίας τρατιώτας εἰσάπαξ. v. 9. Ἐλεάζαρ) ἐλεανὰν. ibid. Σȣσεὶ) δȣδὶ. ib. Δαυὶδ, ἐν τῷ) δαυὶδ. καὶ ἐν τῷ. ib. ἀνεβόησεν) ἀνέβησεν. v. 10. ἐκόπασεν) ἐκοπίασεν. v. 11. μετ' αὐτὸν Σαμμέας, υἱὸς Ἀγοὰ) καὶ μετ' αὐτὸν σαμαῖα υἱὸς ἄσα. v. 13. Κασωὰρ) κασὼν. ibid. Ὀδολὰμ) ὀδολὰμ. ib. ἀλλοφ. παρενέβαλον) ἀλλοφύλων. καὶ παρενέβαλον. v. 14. ὑπόςημα) ὑπόςεμα. v. 15. σύςημα) σύςεμα, v. 16. ἔλαβον) ἔλαβαν. ibid. πιεῖν αὐτόν.) πιεῖν αὐτό. v. 18. Ἀβισαὶ ἀδελφὸς) ἀβεσσὰ ὁ ἀδελφὸς. v. 19. ἐκ' ἄρχοντα) εἰς ἄρχοντα. v. 20. Ἰωιαδαὲ) ἰωδαὲ, passim. ibid. αὐτὸς ἐπάταξε τὸν λέοντα) αὐτὸς ἐπάταξε τὰς δύο υἱοὺς Ἀριὴλ τοῦ μωάβ. καὶ αὐτὸς κατέβη, καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα.

Digitized by Google

41. Καὶ τὲς ἐχθρές μὲ ἔδωκάς μοι νῶτον, τὲς μισοῦντάς με, καὶ ἐθανάτωσας αὐτούς.

ἔξαι ὑπήκουσεν πρὸς Κύριον, καὶ ἐκ ἐπήκουσεν αὐτῶν.

42. Βοήσονται, καὶ ἐκ ἦν βοηθὸς πρὸς Κύριον, καὶ ἐκ ἐπήκουσεν αὐτῶν.

χνῶν

43. Καὶ ἐλέανα αὐτοὺς ὡς χοῦν γῆς, ὡς πηλὸν ἐξέβαλον ἐλέπλυνα αὐτούς.

44. Καὶ ῥύσῃ με ἐκ μάχης λαῶν, φυλάξεις με εἰς κεφαλὴν ἐθνῶν. λαὸς ὃν ἐκ ἔγνων, ἐδούλευσέν μοι,

ἐδέλευσεν

45. υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι, εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπήκουσάν μου.

46. υἱοὶ ἀλλότριοι ἀποξηράνθησονται, καὶ σφαλοῦσιν ἐκ τῶν συγκλεισμῶν αὐτῶν.

47. Ζῇ Κύριος, καὶ εὐλογητὸς ὁ φύλαξ μου, καὶ ὑψωθήτω ὁ Θεός με, ὁ φύλαξ σωτηρίας μου.

48. Ὑψηλὸς Κύριος ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοὶ, παιδεύων λαοὺς ὑποκάτω με.

49. Καὶ ἐξάγων με ἐξ ἐχθρῶν μου, καὶ ἐκ τῶν ἐπανισταμένων μοι ὑψώσεις με, ἐξ ἀνδρὸς ἀδικημάτων ῥύσῃ με.

50. Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι, Κύριε, ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σε ψαλῶ.

51. Μεγαλύνων σωτηρίας βασιλέως αὐτοῦ, καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ αὐτοῦ, τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΚΑΙ ἔτοι οἱ λόγοι Δαυὶδ οἱ ἔσχατοι. Πιστὸς Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, καὶ πιστὸς ὁ ἀνὴρ ὃν ἀνέστησε Κύριος ἐπὶ χριστὸν (Κυρίου) Θεοῦ Ἰακὼβ, καὶ εὐπρεπεῖς ψαλμοὶ Ἰσραήλ.

2. Πνεῦμα Κυρίου ἐλάλησεν ἐν ἐμοὶ, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ἐπὶ γλώσσης μου.

3. Λέγει ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· ἐμοὶ ἐλάλησε φύλαξ Ἰσραὴλ παραβολήν· εἶπον ἐν ἀνθρώπῳ, πῶς κραταιώσητε φόβον * Θεοῦ;

κραταιώσατε *Κυρίου

4. καὶ ἐν Θεῷ φωτὶ πρωΐσας, ἀνατείλαι ὁ ἥλιος τοπρωΐ, ἐ παρῆλθεν ἐκ φέγγους, καὶ ὡς ἐξ ὑετοῦ χλόης ἀπὸ γῆς.

5. Οὐ γὰρ ἅτως ὁ οἶκός με μετὰ ἰσχυροῦ· διαθήκην γὰρ αἰώνιον ἐτοίμην ἔθετό μοι ἐν παντὶ καιρῷ πεφυλαγμένην· ὅτι πᾶσα σωτηρία μου καὶ πᾶν θέλημα, ὅτι ἐ μὴ βλαστήσῃ ὁ παράνομος.

ἔτος

βαστάσῃ

6. Ὥσπερ ἀκάνθαι ἐξωσμένη πάντες αὐτοὶ, ὅτι ἐ χειρὶ ληφθήσονται,

7. καὶ ἀνὴρ κοπάσει ἐν αὐτοῖς. Καὶ πλῆρες σιδήρου, καὶ ξύλον δόρατος, καὶ ἐν πυρὶ καυσθήσεται αἰσχύνη αὐτῶν.

8. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυνατῶν τοῦ Δαυὶδ· Ἰεβοσθαὶ ὁ Χαναναῖος, ἄρχων

v. 42. ἐκ ἦσαν) ἐκ ἦσι. ibid. ὑπήκουσεν) ἐπήκουσεν. v. 43. χνῶν) χοῦν. v. 44. ἔγνων, ἐδούλευσεν) ἔγνω ἐδούλευσαν. v. 45. ὑπήκουσαν) ἤκουσαν. v. 47. ὑψωθήτω ὁ Θ. ὁ Φύλ. σωτ.) ὑψωθήσεται ὁ Θεός μου ὁ φύλαξ τῆς σωτηρίας. v. 48. Ὑψηλὸς) ἰσχυρός. v. 49. καὶ ἐκ τῶν ἐπανισταμένων μοι ὑψώσεις με) καὶ ἐξάγων με ἐξ ἐχθρῶν μὲ, καὶ ἐκ τῶν ἐπεγειρομένων μοι ὑψώσεις με. v. 51. σωτηρίας) τὰς σωτηρίας. CAP. XXIII. v. 1. ὁ ἀνὴρ) ἀνὴρ. ibid. (Κυρίου) abeſt. v. 3. φύλαξ Ἰσρ.) φύλαξ ἐξ Ἰσραὴλ. ibid. κραταιώσατε φόβον Κυρίου) κραταιώσητε φόβον χριστοῦ. v. 4. ἐν Θεῷ φωτὶ) ἐν φωτὶ θεῷ. ibid. ὁ ἥλιος) ἥλιος. ib. τὸ παρῆλθεν) οὐ κύριος παρῆλθεν. v. 5. ἔτος) οὕτως. ibid. ἐτοίμην ἔθετό μοι) transpoſita. ib. βλαστήσῃ) βλαστήσῃ. v. 7. πάντες αὐτοὶ) πάντες ἔτος. ibid. πεσοῦσι) ἐ κοπιάσει. ib. καυθήσεται αἰσχύνη) καυθήσονται αἰσχύναι. v. 8. τῶ Δαυὶδ) Δαυὶδ.

Digitized by Google

17. Ἀπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἀνέλαβέ με, εἵλκυσέ με ἐξ ὑδάτων πολλῶν·

18. ἐῤῥύσατό με ἐξ ἐχθρῶν μου ἰσχυρὸς, ἐκ τῶν μισούντων με, ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ.

19. Προέφθασάν με ἡμέραι θλίψεώς μου· καὶ ἐγένετο Κύριος ἐπιστήριγμά μου,

20. καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμὸν, καὶ ἐξείλατό με, ὅτι εὐδόκησεν ἐν ἐμοί.

21. Καὶ ἀνταπέδωκέ μοι Κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἀνταπέδωκέ μοι.

22. Ὅτι ἐφύλαξα ὁδοὺς Κυρίου, καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου.

23. Ὅτι πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ κατέναντίον μου, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, οὐκ ἀπέστην ἀπ' αὐτῶν.

ἀπέστησαν

24. Καὶ ἔσομαι ἄμωμος αὐτῷ, καὶ προφυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου.

25. Καὶ ἀποδώσει μοι Κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἐναντίον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.

26. Μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ, καὶ μετὰ ἀνδρὸς τελείου τελιωθήσῃ.

27. Καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέψεις.

28. Καὶ τὸν λαὸν τὸν πλωχὸν σώσεις, καὶ ὀφθαλμοὺς ἐπὶ μετεώρων ταπεινώσεις·

29. ὅτι σὺ ὁ λύχνος μου, Κύριε, καὶ Κύριός (μου) ἐκλάμψει μοι τὸ σκότος μου·

30. ὅτι ἐν σοὶ δραμοῦμαι μονόζωνος, καὶ ἐν τῷ Θεῷ μου ὑπερβήσομαι τεῖχος.

31. Ὁ ἰσχυρὸς, ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ· τὸ ῥῆμα Κυρίου πεπυρωμένον. ὑπερασπιστής ἐστι πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτῷ.

32. Τίς ἰσχυρὸς πλὴν Κυρίου; καὶ τίς κλιστὴς ἔσται πλὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν;

33. Ὁ ἰσχυρὸς ὁ κραταιῶν με δυνάμει, καὶ ἐξέτεινεν ἄμωμον τὴν ὁδόν μου.

δύναμιν

34. Τιθεὶς τοὺς πόδας μου ὡς ἐλάφων, καὶ ἐπὶ τὰ ὕψη ἱστῶν με.

35. Διδάσκων χεῖράς μου εἰς πόλεμον, καὶ κατάξας τόξον χαλκοῦν τοὺς βραχίονάς μου.

36. Καὶ ἔδωκάς μοι ὑπερασπισμὸν σωτηρίας μου, καὶ ὑπακοή σου ἐπλήθυνέ με.

37. εἰς πλατυσμὸν εἰς τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου, καὶ οὐκ ἐσαλεύθησαν τὰ σκέλη μου.

38. Διώξω ἐχθρούς μου, καὶ ἀφανίσω αὐτούς, καὶ οὐκ ἀναστρέψω ἕως συντελέσω αὐτούς.

39. Καὶ τελέσω αὐτοὺς, καὶ θλάσω αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἀναστήσονται, καὶ πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας μου.

40. Καὶ ἐνισχύσεις με δυνάμει εἰς πόλεμον, κάμψεις τοὺς ἐπανισταμένους μοι ὑποκάτω μου.

41. Καὶ

v. 17. ἀπέλαβέ με) ἔλαβέ με. v. 18. ἰσχυρὸς) ἰσχύς. v. 20. ἐξείλατό με, ὅτι εὐδόκησεν) ἐξέλετο με, ὅτι ηὐδόκησεν. v. 23. ἀπέστησαν) ἀπέστην. v. 25. ἐναντίον) ἐνώπιον. v. 27. διαστρέψεις) στρεβλωθήσῃ. v. 29. (μου) abest. v. 30. ἐν τῷ Θεῷ) addit μου. v. 31. πεπυρωμένον) κατακαιόν πεπυρωμένον. ibid. ἐπ' αὐτῷ) ἐπ' αὐτόν. v. 33. δύναμει καὶ ἐξέτεινεν) δυνάμει καὶ ἐξετίναξεν. v. 35. τοὺς βραχίονάς μου) ἐν βραχίονί με. v. 36. ὑπακοὴ) ἡ ὑπακοή. v. 38. ἀφανίσω) ἀφανιῶ. ibid. ἕως) ἕως ἂν. v. 39. Καὶ τελέσω αὐτοὺς) non habet. v. 40. ἐπανισταμένους) ἐπεστωμένους.

Digitized by Google

χειρῶν αὐτοῦ, καὶ οἱ βάκλυλοι τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἓξ καὶ ἓξ, εἰκοσιτέσσαρες ἀριθμῷ. καί γε ὁ ὕτος ἐτέχθη τῷ Ῥαφᾶ.

21. Καὶ ὠνείδισε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωνάθαν υἱὸς Σεμεεὶ ἀδελφοῦ Δαυίδ.

22. Οἱ τέσσαρες οὗτοι ἀπόγονοι τῶν γηγενῶν τῷ Ῥαφᾶ ἐν Γὲθ, καὶ ἔπεσαν ἐν χειρὶ Δαυὶδ, καὶ ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΚΑΙ ἐλάλησε Δαυὶδ τῷ Κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς ᾠδῆς ταύτης ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξείλατο αὐτὸν Κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ χειρὸς Σαούλ.

2. Καὶ εἶπε· Κύριε, πέτρα μου, καὶ ὀχύρωμά μου, καὶ ἐξαιρούμενός με ἐμοὶ,

3. ὁ Θεός μου Φύλαξ ἔσται μου, πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ. ὑπερασπιστής μου, καὶ κέρας σωτηρίας μου, ἀντιλήπτωρ μου, καὶ καταφυγή μου, σωτηρία μου, ἐξ ἀδίκου σώσεις με.

4. Αἰνετὸν ἐπικαλέσομαι Κύριον, καὶ ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι.

5. Ὅτι περιέσχον με συντρίμμοὶ Θανάτου, χείμαῤῥοι ἀνομίας ἐθάμβησάν με.

6. Ὠδῖνες Θανάτου ἐκύκλωσάν με, προέφθασάν με σκληρότητες Θανάτου.

7. Ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐπικαλέσομαι Κύριον, καὶ πρὸς τὸν Θεόν μου βοήσομαι, καὶ ἐπακούσεται ἐκ ναοῦ αὐτοῦ φωνῆς μου, καὶ ἡ κραυγή μου ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτοῦ.

8. Καὶ ἐταράχθη καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ, καὶ τὰ θεμέλια τοῦ οὐρανοῦ ἐταράχθησαν καὶ ἐσαλεύθησαν, ὅτι ἐθυμώθη Κύριος αὐτοῖς. ἐταράχθησαν

9. Ἀνέβη καπνὸς ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ πῦρ ἐκ στόματος αὐτοῦ κατέδεται· ἄνθρακες ἐξεκαύθησαν ἀπ' αὐτοῦ.

10. Καὶ ἔκλινεν οὐρανὸς, καὶ κατέβη, καὶ γνόφος ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

11. Καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ Χερουβὶμ, καὶ ἐπετάσθη, καὶ ὤφθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμου. ἀνέμων

12. Καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ. κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ σκότος ὑδάτων, ἐπάχυνεν ἐν νεφέλαις ἀέρων.

13. Ἀπὸ τῆς φέγγους ἐναντίον αὐτοῦ ἐξεκαύθησαν ἄνθρακες πυρός.

14. Ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ Κύριος, καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ.

15. Καὶ ἀπέστειλε βέλη, καὶ ἐσκόρπισεν αὐτούς· ἀστραπὴν, καὶ ἐξέστησεν αὐτούς.

16. Καὶ ὤφθησαν ἀφέσεις θαλάσσης, καὶ ἀπεκαλύφθη θεμέλια τῆς οἰκουμένης ἐν τῇ ἐπιτιμήσει Κυρίου, ἀπὸ πνοῆς πνεύματος θυμοῦ αὐτοῦ.

17. Ἀπέ-

v. 20. ἓξ καὶ) ἓξ καὶ ἓξ. ibid. ὁ οὗτος) αὐτός. v. 21. Σεμεεὶ) σεμεΐ. v. 22. οὗτοι ἀπόγονοι) οὗτοι ἐτέχθησαν ἀπόγονοι. ibid. τῷ Ῥαφᾶ ἐν Γὲθ, καὶ) ἐν γὲτ τῷ ῥαφᾶ οἵκου. CAP. XXII. v. 1. ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξείλατο) ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐξείλετο. v. 2. Καὶ ἔπε) addit ψδή. v. 2. Φύλαξ ἔσται μου) φύλαξ μου ἔσται μου. ibid. σωτηρία μου) σωτηρίας μου. v. 7. Κύριον) τὸν κύριον. v. 8. ἐταράχθησαν καὶ ἐσαλεύθησαν) συνεταράχθησαν καὶ ἐσαλεύθησαν. v. 11. ἐκάθισεν ἐπὶ Χερουβὶμ) ἐπεκάθισεν ἐπὶ τῷ χερουβίμ. ibid. ἀνέμων) ἀνέμου. v. 12. ἀέρων) ἀέρος. v. 13. ἀστραπὴν, καὶ) καὶ ἔστρεψεν ἀστραπὴν καὶ.

Digitized by Google

ἐθανατώθησαν ἐν ἡμέραις Θερισμοῦ, ἐν πρώτοις, ἐν ἀρχῇ Θερισμοῦ κριθῶν.

10. Καὶ ἔλαβε Ῥεσφὰ θυγάτηρ Ἀϊὰ τὸν σάκκον, καὶ ἔπηξεν αὐτῇ πρὸς τὴν πέτραν ἐν ἀρχῇ Θερισμοῦ κριθῶν, ἕως ἔσταξεν ὕδωρ ἐπ' αὐτοὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ οὐκ ἔδωκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καταπαῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ τὰ θηρία τῆς ἀγροῦ νυκτός.

11. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ ὅσα ἐποίησε Ῥεσφὰ, θυγάτηρ Ἀϊὰ, παλλακὴ Σαοὺλ, καὶ ἐξελύθησαν. καὶ κατέλαβεν αὐτοὺς Δαὰν υἱὸς Ἰωὰ ἐκ τῶν ἀπογόνων τῶν γιγάντων.

12. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ Σαοὺλ, καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ παρὰ τῶν ἀνδρῶν υἱῶν Ἰαβεὶς Γαλαάδ, οἳ ἔκλεψαν αὐτοὺς ἐκ τῆς πλατείας Βηθσὰν, ὅτι ἔστησαν αὐτοὺς ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξαν (αὐτὸν) οἱ ἀλλόφυλοι ἐν Γελβουὲ τὸν Σαούλ.

13. Καὶ ἀνήνεγκεν ἐκεῖθεν τὰ ὀστᾶ Σαοὺλ, καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ συνήγαγε τὰ ὀστᾶ τῶν ἐξηλιασμένων.

14. Καὶ ἔθαψε τὰ ὀστᾶ Σαοὺλ, καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ τῶν ἡλιασθέντων ἐν τῇ γῇ Βενιαμεὶν ἐν τῇ πλευρᾷ, ἐν τῷ τάφῳ Κεὶς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ ἐποίησαν πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς. Καὶ ἐπήκουσεν ὁ Θεὸς τῇ γῇ μετὰ ταῦτα.

15. Καὶ ἐγενήθη ἔτι πόλεμος τοῖς ἀλλοφύλοις μετὰ Ἰσραήλ. Καὶ κατέβη Δαυὶδ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἐξελύθη Δαυίδ·

16. καὶ Ἰεσβὶ ἐν Νὸβ ὃς ἦν ἐν τοῖς ἐκγόνοις τῷ Ῥαφᾶ, καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ, τριακοσίων σίκλων ὁλκῆς χαλκοῦ· καὶ αὐτὸς περιεζωσμένος κορύνην, καὶ διενοεῖτο τοῦ παταξαι τὸν Δαυίδ.

17. Καὶ ἐβοήθησεν αὐτῷ Ἀβισαεὶ υἱὸς Σαρουΐας, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. τότε ὤμοσαν οἱ ἄνδρες Δαυὶδ, λέγοντες· οὐκ ἐξελεύσῃ ἔτι μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον, καὶ οὐ μὴ σβέσῃς τὸν λύχνον Ἰσραήλ. μα

18. Καὶ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα ἔτι πόλεμος ἐν Γὲθ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. τότε ἐπάταξε Σεβοχαεὶ ὁ Ἀσασαωθεὶ, τὸν Σὶφ τὸν ἐν τοῖς ἐγγόνοις τοῦ Ῥαφᾶ. Σεφὲ

19. Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν Γὸβ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ ἐπάταξεν Ἐλεαναὰν υἱὸς Ἀριωργεὶμ ὁ Βηθλεεμίτης τὸν Γολιὰθ τὸν Γεθθαῖον. Καὶ τὸ ξύλον τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων.

20. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γὲθ. Καὶ ἦν ἀνὴρ Μαδαὶ, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν χει-

v. 9. ἀρχῇ) ἐν ἀρχῇ. v. 10. Ὕδωρ ἐπ' αὐτοὺς) transpoſita. v. 12. Ἰαβεὶς) ἰαβὶς.' ibid. Βηθσὰν) βαιθσαὶς. ib. ἐν ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ. ib. (αὐτὸν) abeſt. ib. ἐν Γελβουὲ τὸν Σαούλ.) transpoſita. v. 14. ἔθαψεν) ἐθαψαν. ibid. καὶ τῶν ἡλιασθ. ἐν τῇ γῇ Βεν.) καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἡλιασθέντων ἐν γῇ βενιαμείν. ib. Κεὶς) κὶς, paſſim. v. 15. ἐξελύθη) ἐκοπιάθη. v. 16. Ἐν Νὸβ) abeſt. ibid. ὁλκῆς) ὁλκῇ. ib. πεντάξαι) τοῦ πεντάξαι. v. 17. Ἀβισαεὶ) ἀβεσσὰ. ibid. λύχνον μου) λυχνὸν ἰσραὴλ. v. 18. Σεβοχαεὶ ὁ Ἀσασαωθεὶ, τὸν Σεφὲ τὸν ἐν τοῖς) σεβοχὰ ὁ ἀσασωθὶ, τὸν σὶφ ἐν τοῖς. v. 19. ἐν Γὸβ) ἐν γὲθ. ibid. Ἀριωργεὶμ ὁ Βηθλ.) ἀριωργὶμ ὁ βαιθλεεμίτης. ib. Γεθθαῖον) γεθθαῖον.

Digitized by Google

23. Καὶ Ἰωαὲβ πρὸς πάσῃ τῇ δυνάμει Ἰσραὴλ· Καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ ἐπὶ τῆ Χερεθθεὶ, καὶ ἐπὶ τῆ Φελεθθεί.

24. Καὶ Ἀδωνιρὰμ ἐπὶ τῆ Φόρῃ· καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλὲθ ἀναμιμνήσκων·

Ἰσσὸ vel Ἰσὲς 25. καὶ Σουσὰ γραμματεύς· καὶ Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ ἱερεῖς·

26. Καί γε Εἰρὰς ὁ Ἰαειρεὶ ἦν ἱερεὺς τῆ τῷ Δαυίδ.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΚΑΙ ἐγένετο λιμὸς ἐν ταῖς ἡμέραις Δαυὶδ τρία ἔτη, ἐνιαυτὸς ἐχόμενος ἐνιαυτῆ. Καὶ ἐζήτησε Δαυὶδ τὸ πρόσωπον τῆ Κυρίου· Καὶ εἶπε Κύριος· ἐπὶ Σαὲλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτῆ ἀδικία (διὰ τὸ αὐτὸν θανατῶσαι θανάτῳ αἱμάτων) περὶ ᾧ ἐθανάτωσε τὺς Γαβαωνίτας.

2. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τὺς Γαβαωνίτας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. Καὶ οἱ Γαβαωνίται ἐκ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰσιν, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐκ λείμματος τῆ Ἀμορῥαίου, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὤμοσαν αὐτοῖς. Καὶ ἐζήτησε Σαὲλ παταξαι αὐτὸν αὐτὰς ἐν τῷ ζηλῶσαι αὐτὸν τὺς υἱὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα.

λείμματος

3. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὺς Γαβαωνίτας· τί ποιήσω ὑμῖν; καὶ ἐν τίνι ἐξιλάσομαι, καὶ εὐλογήσετε τὴν κληρονομίαν Κυρίου;

4. Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ Γαβαωνίται· ὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀργύριον καὶ χρυσίον μετὰ Σαὲλ, καὶ μετὰ τῆ οἴκου αὐτοῦ, καὶ ὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνὴρ θανατῶσαι ἐν Ἰσραήλ. καὶ εἶπε· τί ὑμεῖς λέγετε, καὶ ποιήσω ὑμῖν;

5. Καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βασιλέα· ὁ ἀνὴρ ὃς συνετέλεσεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐδίωξεν ἡμᾶς, ὃς παρελογίσατο ἐξολεθρεῦσαι ἡμᾶς, ἀφανίσωμεν αὐτὸν, τῆ μὴ ἐστάναι αὐτὸν ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ.

6. Δότω ἡμῖν ἑπτὰ ἄνδρας ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῆ, καὶ ἐξηλιάσωμεν αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ ἐν Γαβαὼν Σαὲλ, ἐκλεκτὸς Κυρίε. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἐγὼ δώσω. δότω

7. Καὶ ἐφείσατο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Μεμφιβοσθαὶ, υἱὸν Ἰωνάθαν υἱοῦ Σαὲλ, διὰ τὸν ὅρκον Κυρίου τὸν ἀναμέσον αὐτῶν, καὶ ἀναμέσον Δαυὶδ, καὶ ἀναμέσον Ἰωνάθαν υἱοῦ Σαὲλ.

8. Καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὺς δύο υἱοὺς Ῥεσφὰ θυγατρὸς Ἀϊὰ οὓς ἔτεκε τῷ Ῥεφφαὴ Σαὲλ, τὸν Ἑρμωνεὶ, καὶ τὸν Μεμφιβοσθαὶ, καὶ τὺς πέντε υἱοὺς Μιχὸλ θυγατρὸς Σαὲλ, οὓς ἔτεκε τῷ Ἐσδρὶ, υἱῷ Βερζελλεὶ τῷ Μουλαθείτῃ. Μελχὸλ

9. Καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν Γαβαωνιτῶν, καὶ ἐξηλίασαν αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει ἐναντίον Κυρίου. Καὶ ἔπεσαν οἱ ἑπτὰ αὐτοὶ ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ αὐτοὶ δὲ ἐθα-

---

ν. 23. Καὶ Ἰωαὲβ) καὶ ὁ Ἰωαὲβ. ibid. Χερεθθεὶ καὶ Φελεθθεί.) χερεθὶ, καὶ ἐπὶ τοῦ Φελεθί. v. 24. Ἰωσαφὰτ) Ἰωσαφάθ. v. 25. Ἰσσὸ vel Ἰσὲς) σουσὰ. v. 26. Εἰρὰς ὁ Ἰαειρεὶ) ἰρὰς ὁ Ἰαειρ. ibid. τοῦ Δαυίδ.) τῷ Δαυίδ. CAP. XXI. v. 1. ἐχόμενος) ὁ ἐχόμενος. ibid. τῆ Κυρίου) κυρίε. ib. (διὰ τὸ αὐτὸν θανάτῳ αἱμάτων) ἐν θανάτῳ αἱμάτων αὐτῆ. v. 2. ἐκ υἱοὶ) ὐκ υἱοὶ. ibid. ἐκ λείμματος) ἐκ τῆ ἐλλείματθ. ib. παταξαι αὐτὸν) παταξαι αὐτούς. v. 3. ἐξιλάσομαι) ἐξιλάσωμαι. v. 4. καὶ χρυσίον) ἢ χρυσίον. v. 5. ὁ ἀνὴρ συνετέλεσεν) ἀνὴρ ὃς συνετέλεσεν. v. 6. δότω) δότω. ibid. ἐν Γαβαὼν) ἐν τῷ γαβαὼν. ib. ἐκλεκτὸς) ἐκλεκτὸς. v. 8. Ῥεφφαὴ) ῥεσφὰ. ibid. Ἑρμωνεὶ) ἰρμωνὶ. ib. Μελχὸλ) τῆς μιχὸλ. ib. Ἐσδρὶ) ἰσδριὴλ. ib. Μουλαθείτῃ) μωολαθί. v. 9. ἐναντίον) ἔναντι.

Digitized by Google

11. Καὶ ἀνὴρ ἦν ἐπ' αὐτὸν τῶν παιδαρίων Ἰωάβ, καὶ εἶπε· τίς ὁ βουλόμενος Ἰωάβ, καὶ τίς τῷ Δαυὶδ, ὀπίσω Ἰωάβ;

12. Καὶ Ἀμεσσαὶ πεφυρμένος ἐν τῷ αἵματι ἐν μέσῳ τῆς τρίβου· καὶ εἶδεν ὁ ἀνὴρ, ὅτι εἱστήκει πᾶς ὁ λαός· καὶ ἀπέστρεψε τὸν Ἀμεσσαὶ ἐκ τῆς τρίβου εἰς ἀγρόν· καὶ ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν ἱμάτιον, ἀπέστρεψεν καθ' ὅτι εἶδε πάντα τὸν ἐρχόμενον ἐπ' αὐτὸν ἑστηκότα.

13. Ἡνίκα δὲ ἐφθάσεν ἐκ τῆς τρίβου, παρῆλθε πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὀπίσω Ἰωάβ τῷ διώξαι ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί.

14. Καὶ διῆλθεν ἐν πάσαις Φυλαῖς Ἰσραὴλ εἰς Ἀβὲλ καὶ εἰς Βηθμαχά· καὶ πάντες ἐν Χαρρεί, καὶ ἐξεκλησιάσθησαν, καὶ ἦλθον κατόπισθεν αὐτῶ.

15. Καὶ παρεγενήθησαν καὶ ἐπολόρκουν ἐπ' αὐτὸν ἐν Ἀβὲλ ἐν Βηθμαχά, καὶ ἐξέχεαν πρόχωμα πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ἔστη ἐν τῷ προτειχίσματι. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετὰ Ἰωάβ ἐνοῦσαν καταβαλεῖν τὸ τεῖχος.

16. Καὶ ἐβόησε γυνὴ σοφὴ ἐκ τῆς τείχους, καὶ εἶπεν· ἀκούσατε, ἀκούσατε, εἴπατε δὴ πρὸς τὸν Ἰωάβ, ἔγγισον ὧδε, καὶ λαλήσω πρὸς αὐτόν.

17. Καὶ ἤγγισε πρὸς αὐτήν. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· εἰ σὺ εἶ Ἰωάβ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐγώ. εἶπε δὲ αὐτῷ· ἄκουσον τοὺς λόγους τῆς δούλης σου. Καὶ εἶπε Ἰωάβ· ἀκούω ἐγώ εἰμι.

18. Καὶ εἶπε λέγουσα· λόγον ἐλάλησαν ἐν πρώτοις, λέγοντες· ἠρωτημένος ἠρωτήθη ἐν τῇ Ἀβὲλ, καὶ ἐν Δάν, εἰ ἐξέλειπον οἱ πιστοὶ τῷ Ἰσραήλ· (ἐρωτῶντες ἐπερωτήσουσιν ἐν Ἀβὲλ, καὶ οὕτως εἰ ἐξέλειπον. ἠρωτήθην

19. Ἐγώ εἰμι εἰρηνικὰ τῶν ἐγερμάτων Ἰσραὴλ, σὺ δὲ ζητεῖς θανατῶσαι πόλιν καὶ μητρόπολιν ἐν Ἰσραήλ· καὶ ἱνατί καταποντίζεις κληρονομίαν Κυρίου;

20. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωάβ, καὶ εἶπεν· ἵλεως, ἵλεώς μοι, εἰ καταποντιῶ, καὶ εἰ διαφθερῶ· διαφθείρω

21. οὐχ * ἕτως ὁ λόγος, ὅτι ἀνὴρ ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ, Σαβεὲ υἱὸς Βοχορεὶ ὄνομα αὐτῶ, καὶ ἐπῆρε τὴν χεῖρα αὐτῶ ἐπὶ τὸν βασιλέα Δαυίδ· δότε αὐτὸν μοι μόνον, καὶ ἀπελεύσομαι ἀπάνωθεν τῆς πόλεως. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Ἰωάβ· ἰδοὺ κεφαλὴ αὐτῶ ῥιφήσεται πρὸς σὲ διὰ τοῦ τείχους. * ἕτως

22. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἐλάλησε πρὸς πᾶσαν τὴν πόλιν ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτῆς· καὶ ἀφεῖλε τὴν κεφαλὴν Σαβεὲ υἱῦ Βοχορεί· καὶ ἀφεῖλε καὶ ἔβαλε πρὸς Ἰωάβ. Καὶ ἐσάλπισεν ἐν τῇ κερατίνῃ, καὶ διεσπάρησαν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπ' αὐτῦ, ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῦ. Καὶ Ἰωάβ ἀπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, πρὸς τὸν βασιλέα.

23. Καὶ

ν. 11. παιδαρίων) addit ἰωάβ· v. 12. ἴδεν ὁ ἀνὴρ) ἄδεν ἀνὴρ. ibid. ἀπέστρεψεν) ἀπέστρεψαν. ib. ἐπέβαλεν) ἐπεξέβαλεν. v. 14. Βηθμαχά) βεθμαχά. v. 15. ἐν Βηθμαχά) καὶ Φηθμαχά. ibid. πρόχωμα) πρόχωμα. ib. λαὸς μετὰ) λαὸς ὁ μετὰ. v. 16. ἀκούσατε, εἴπατε) ἀκούσατε, ἀκούσατε, εἴπατε. ibid. πρὸς τὸν Ἰωάβ, ἔγγισον ὧδε) πρὸς ἰωάβ, ἔγγισον ὧς ὧδε. v. 17. ἤγγισε) προσέγγισε. v. 18. ἠρωτήθην) ἠρωτήθη. ibid. ἐξέλειπον) ἐξέλιπον, bis. v. 19. καὶ ἱνατί) ἱνατί. v. 20. ἵλεως) addit ὡσε. ib. διαφθείρω) φθερῶ. v. 21. οὐχ ἕτως ὁ) οὐχ ἕτως ὁ. ib. κεφαλὴ) ἡ κεφαλὴ. ib. ῥιφήσεται) addit πρὸς σέ. v. 22. ἐν τῇ κερατίνῃ) ἐν κερατίνῃ.

ΚΕΦ. Κ'. XX.

Ἀβεὲ Ειεμενεὶ

ΚΑΙ ἐπικαλέμενος ἐκεῖ υἱὸς παραίομος, καὶ ἔνομα αὐτῷ Σαβεὲ, υἱὸς Βοχορεὶ, ἀνὴρ ὁ Ἰεμινὶ, καὶ ἐσάλπισεν ἐν τῇ κερατίνῃ, καὶ εἶπεν· οὐκ ἔστιν μερὶς ἡμῖν ἐν Δαυὶδ, οὐδὲ κληρονομία ἡμῖν ἐν τῷ υἱῷ Ἰεσσαί. Ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματά σου, Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἀνέβη πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀπὸ ὄπισθεν Δαυὶδ ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί. Καὶ ἀνὴρ Ἰούδα ἐκολλήθη τῷ βασιλεῖ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἕως Ἰερουσαλήμ.

3. Καὶ εἰσῆλθε Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ· καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυναῖκας τὰς παλλακίδας αὐτοῦ ἃς ἀφῆκε φυλάσσειν τὸν οἶκον, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς ἐν οἴκῳ φυλακῆς· καὶ διέθρεψεν αὐτὰς, καὶ πρὸς αὐτὰς οὐκ εἰσῆλθε· καὶ ἦσαν συνεχόμεναι ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτῶν, χήρας ζῶσαι.

4. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀμεσσαί· βόησόν μοι τὸν ἄνδρα Ἰούδα τρεῖς ἡμέρας, σὺ δὲ αὐτὸς ἧξθι.

5. Καὶ ἐπορεύθη Ἀμεσσαὶ τοῦ βοῆσαι τὸν Ἰούδαν, καὶ ἐχρόνισεν ἀπὸ τοῦ καιροῦ οὗ ἐτάξατο αὐτῷ.

6. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβισαεί· νῦν κακοποιήσει ἡμᾶς Σαβεὲ υἱὸς Βοχορεὶ ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ νῦν λάβε τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου σου, καὶ καταδίωξον ὀπίσω αὐτοῦ, μήποτε εὕρῃ αὐτῷ πόλεις ὀχυρὰς, καὶ σκιάσει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν.

7. Καὶ ἐξῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ (καὶ) οἱ ἐξῆλθον ἄνδρες Ἰωαὰβ, καὶ ὁ Χορεθθεὶ, καὶ ὁ Φελεθθεὶ, καὶ πάντες οἱ δυνατοί· καὶ ἐξῆλθον ἐξ Ἰερουσαλὴμ διῶξαι ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί. Χορεθθεὶ Ἀβεὲ

8. Καὶ αὐτοὶ παρὰ τῷ λίθῳ τῷ μεγάλῳ τῷ ἐν Γαβαών· καὶ Ἀμεσσαὶ εἰσῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν. Καὶ Ἰωαὰβ περιεζωσμένος μανδύαν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῷ περιεζωσμένος μάχαιραν ἐζευγμένην ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ἐν κολεῷ αὐτῆς. Καὶ ἡ μάχαιρα ἐξῆλθε, καὶ ἔπεσε.

9. Καὶ εἶπεν Ἰωαὰβ τῷ Ἀμεσσαί· εἰ ὑγιαίνεις σὺ, ἀδελφέ μου, Ἀμεσσαί; καὶ ἐκράτησεν ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ Ἰωαὰβ τοῦ πώγωνος Ἀμεσσαὶ τοῦ καταφιλῆσαι αὐτόν.

10. Καὶ Ἀμεσσαὶ οὐκ ἐφυλάξατο τὴν μάχαιραν τὴν ἐν τῇ χειρὶ Ἰωαάβ· καὶ ἔπαισεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ Ἰωαὰβ ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ ἐξεχύθη ἡ κοιλία αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐδευτέρωσεν αὐτῷ, καὶ ἀπέθανε. Καὶ Ἰωαὰβ καὶ Ἀβισαεὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐδίωξαν ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί. ἐδίωξαν

11. Καὶ

CAP. XX. v. 1. ἐπικαλούμενος ἐκεῖ) transposita. ibid. Ἀβεὲ υἱὸς Βοχορεὶ) σαβεὲ υἱὸς βοχορεί. ib. Ειεμενεὶ καὶ ἐσάλπ. ἐν τῇ) ἐμοὶ, καὶ ἐσάλπισεν τῇ. ib. μερὶς ἡμῖν) transposita. v. 3. παλλακίδας) παλλακὰς. v. 5. ἐτάξατο αὐτῷ) addit Δαυίδ. v. 6. Ἀβισαεί.) ἀμεσσαί. ibid. νῦν λάβε) νῦν σὺ λάβε μετὰ σεαυτοῦ. ib. εὕρῃ αὐτῷ) ἐαυτῷ εὕρῃ. v. 7. ἐξῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ καὶ οἱ) ἐξῆλθον ὀπίσω αὐτῦ ἀβεσσαὶ καὶ οἱ. ibid. Χορεθθεὶ καὶ ὁ Φελεθθεὶ) χερεθὶ καὶ ὁ φελεθί. ib. Ἀβεὲ) σαβεὲ v. 8. ἐπ' αὐτῷ περιεζωσμένος) ἐπ' αὐτῷ ἐζωσμένος. ibid. ἐξῆλθε, καὶ ἔπεσε) ἐξῆλθε. καὶ αὐτὴ ἐξῆλθε καὶ ἔπεσε. v. 9. ὑγιαίνεις, ἀδελφέ μου, Ἀμεσσαί; καὶ) εἰ ὑγιαίνεις σὺ ἀδελφέ; καὶ. ib. ἡ δεξιὰ) addit Ἰωάβ. v. 10. ἐπὶ τὴν ψόαν) εἰς τὴν ψόαν. ibid. Ἀβισαεὶ) ἀβεσσαί. ib. ἐδίωξαν) ἐδίωξεν.

Digitized by Google

θρέψω τὸν οἶκόν σε μετ' ἐμοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ.

34. Καὶ εἶπε Βερζελλεὶ πρὸς τὸν βασιλέα· πόσαι ἡμέραι ἐτῶν ζωῆς μου, ἐν ὅτι ἀναβήσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς Ἰερουσαλήμ;

35. Υἱὸς ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἐγώ εἰμι μὴ σήμερον, εἰ γνώσομαι ἀναμέσον ἀγαθοῦ ἢ καὶ κακοῦ; εἰ γεύσεται ὁ δοῦλός σε ὅ, τι ἐγὼ φάγομαι ἢ πίομαι; ἢ ἀκέσομαι ἔτι φωνὴν ᾀδόντων ἢ ᾀδεσῶν; καὶ ἱνατί ἔσαι ὁ δοῦλός σε ἔτι καὶ εἰς φορτίον ἐπὶ τὸν κύριόν με τὸν βασιλέα;

36. Ὡς βραχὺ διαβήσεται ὁ δοῦλός σου τὸν Ἰορδάνην μετὰ τοῦ βασιλέως· καὶ ἱνατί ἀνταποδίδωσί μοι ὁ βασιλεὺς τὴν ἀνταπόδοσιν ταύτην;

37. Καθισάτω δὴ ὁ δοῦλός σε, καὶ ἀποθανοῦμαι ἐν τῇ πόλει μου, παρὰ τῷ τάφῳ τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου. Καὶ ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου Χαμααὰν διαβήσεται μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, καὶ ποίησον αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

38. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· μετ' ἐμοῦ Χαμααὰν διαβήτω Χαμααάμ, κἀγὼ ποιήσω αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σε, καὶ πάντα ὅσα ἐκλέξηται ἐπ' ἐμοὶ, ποιήσω σοι.

39. Καὶ διέβη πᾶς ὁ λαὸς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη, καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βερζελλεὶ, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

40. Καὶ διέβη ὁ βασιλεὺς εἰς Γάλγαλα, καὶ * Χαμααὰμ διέβη μετ' αὐτοῦ. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς Ἰούδα διαβαίνοντες μετὰ τοῦ *Χαναὰν βασιλέως, καὶ γε τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ Ἰσραήλ.

41. Καὶ ἰδοὺ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ παρεγένοντο πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βασιλέα· τί ὅτι ἔκλεψάν σε οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀνὴρ Ἰούδα, καὶ διεβίβασαν τὸν βασιλέα καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν Ἰορδάνην, καὶ πάντες ἄνδρες Δαυὶδ μετ' αὐτοῦ;

42. Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα πρὸς ἄνδρα Ἰσραὴλ, καὶ εἶπαν· διότι ἐγγίζει ὁ βασιλεύς (με) πρὸς μέ· καὶ ἱνατί ἄτως ἐθυμώθης περὶ τοῦ λόγου τούτου· μὴ βρώσει ἐφάγομεν ἐκ τοῦ βασιλέως, ἢ δόμα ἔδωκεν, ἢ ἄρσιν ἦρεν ἡμῖν; τοῦτο βρῶσιν

43. Καὶ ἀπεκρίθη ἀνὴρ Ἰσραὴλ τῷ ἀνδρὶ Ἰούδα, καὶ εἶπε· δέκα χεῖρές μοι ἐν τῷ βασιλεῖ, καὶ πρωτότοκος ἐγὼ ἢ σὺ, καὶ γε ἐν τῷ Δαυὶδ εἰμι ὑπὲρ σέ· καὶ ἱνατί τοῦτο ὕβρισάς με, καὶ οὐκ ἐλογίσθη ὁ λόγος μου πρῶτός μοι τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα ἐμοί; καὶ ἐσκληρύνθη ὁ λόγος ἀνδρὸς Ἰούδα ὑπὲρ τὸν λόγον ἀνδρὸς Ἰσραήλ.

ΚΕΦ.

v. 33. τὸν οἶκόν σου ἐν) τὸ γηροᾶς σε μετ' ἐμοῦ ἐν. v. 34. ἐν Ἰερουσαλ.) εἰς Ἰερουσαλήμ. v. 35. μὴ γνώσομαι) οὐ μὴν γνώσομαι. ibid. ἢ γεύσεται ὁ δ. σε ὅτι ὅ) εἰ γεύσεται ὁ δοῦλός σου ὅτι ὅ. ib. ἀκέσομαι) ἢ ἀκέσομαι. ib. ἱνατί ἔσαι ὁ δοῦλός σε ἔτι καὶ εἰς) καὶ ἱνατί ἔσαι ἔτι ὁ δοῦλός σε εἰς. v. 37. Χαμααὰν) χαμααάμ, ita quoque verſu ſeq. v. 38. ὀφθαλμοῖς σε) ὀφθαλμοῖς μου. ibid. ὅσα ἐκλέξηται) ὅσα ἂν ἐκλέξῃ. v. 40. διέβη πᾶς ὁ λαὸς) διέβη ὁ βασιλεύς. ibid. Χαναὰν) χαμααάμ. v. 41. καὶ ἄπαν) καὶ ἄπεν. v. 42. ὁ βασιλεύς με πρὸς μέ) πρὸς μὲ ὁ βασιλεύς. ibid. ἱνατί τοῦτο ἐθυμώθης) ἱνατί ἄτως ἐθυμώθης. ib. μὴ βρῶσιν ἐφάγομεν) μὴ βρώσει ἐφάγομεν. ib. δέδωκεν) ἔδωκεν. v. 43. τῷ ἐπιστρέψαι) τοῦ ἐπιστρέψαι.

Digitized by Google

πρότερος παντὸς οἴκου Ἰωσὴφ, τῦ καταβῆναί με εἰς ἀπαντὴν τῦ κυρίου μου τῦ βασιλέως

21. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Ἀβεσαὶ υἱὸς Σαρουΐας, λέγων· μὴ ἀντὶ τούτε ἀποθανατωθήσεται Σεμεεὶ, ὅτι κατηράσατο τὸν χριςὸν Κυρίου;

22. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν, υἱοὶ Σαρουΐας, ὅτι γίνεσθέ μοι σήμερον εἰς ἐπίβυλον; σήμερον ἀποθανατωθήσεταί τις ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ οἶδα εἰ σήμερον (ἐμοὶ) ἐγὼ βασιλεύω ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

23. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεεί· ἀ μὴ ἀποθάνῃς. Καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς.

24. Καὶ Μεμφιβοσθαὶ υἱὸς Σαὺλ καθέβη εἰς ἀπάντησιν τῦ βασιλέως, καὶ ἐπ ἐθεράπευσε τὰς πόδας αὐτῦ, οὐδὲ ἀνυχίσατο, οὐδὲ ἐποίησε τὸν μύσακα αὐτῦ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῦ ἔκ ἔπλυνεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἕως τῆς ἡμέρας ἧς παρεγένετο ἐν εἰρήνῃ.

25. Καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς ἀπάντησιν τῦ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· τί ὅτι οὐκ ἐπορεύθης μετ' ἐμοῦ, Μεμφιβοσθαί;

26. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Μεμφιβοσθαί· κύριέ μου βασιλεῦ, ὁ δοῦλός μου παρελογίσατό με, ὅτι εἶπεν ὁ παῖς σε αὐτῷ· ἐπίσαξόν μοι τὴν ὄνον, καὶ ἐπιβῶ ἐπ' αὐτὴν, καὶ πορεύσομαι μετὰ τῦ βασιλέως, ὅτι χωλὸς ὁ δοῦλός σου·

27. καὶ μεθώδευσεν ἐν τῷ δόλῳ σε πρὸς τὸν κύριόν με τὸν βασιλέα· καὶ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ὡς ἄγγελος τῦ Θεοῦ, καὶ ποίησον τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. ὁ δῆλος

28. Ὅτι οὐκ ἦν πᾶς ὁ οἶκος τῦ πατρός μου, ἀλλ' ἢ ὅτι ἄνδρες θανάτε τῷ κυρίῳ με τῷ βασιλεῖ· καὶ ἔθηκας τὸν δῆλόν σου ἐν τοῖς ἐδίοις τὴν τράπεζάν σε· καὶ τί ἔςι μοι ἔτι δικαίωμα, καὶ τῦ κεκραγέναι με ἔτι πρὸς τὸν βασιλέα; παίροικος σου

29. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· ἵνατί λαλεῖς ἔτι τὸς λόγους σου; εἶπον· σὺ καὶ Σιβὰ διελεῖσθε τὸν ἀγρόν.

30. Καὶ εἶπε Μεμφιβοσθαὶ πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ τὰ πάντα λαβέτω μετὰ τὸ παραγενέσθαι τὸν κύριόν μου [τὸν βασιλέα ἐν εἰρήνῃ εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ.

31. Καὶ Βερζελλεὶ ὁ Γαλααδίτης κατέβη ἐκ Ῥωγελλείμ, καὶ διέβη μετὰ τῦ βασιλέως τὸν Ἰορδάνην, ἐκπέμψαι αὐτὸν τὸν Ἰορδάνην.

32. Καὶ Βερζελλεὶ ἀνὴρ πρεσβύτερος σφόδρα, υἱὸς ἐνδεήκοντα ἐτῶν, καὶ αὐτὸς διέθρεψε τὸν βασιλέα ἐν τῷ οἰκεῖν αὐτὸν ἐν Μααναείμ, ὅτι ἀνὴρ μέγας ἐςὶ σφόδρα.

33. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Βερζελλεί· σὺ διαβήσῃ μετ' ἐμῦ, καὶ διαθρέ-

Ν. 20. παντὸς οἴκου Ἰωσὴφ) παντὸς ἰσραὴλ καὶ οἴκε ἰωσήφ. v. 21. ὁ Ἀβεσαὶ) ἀβεσσαὶ, passim. ibid. λέγων) καὶ ἄπε. ib. Σεμεεί) σεμεΐ. v. 22. γίνεσθε) addit μοι. ibid. ἐμοὶ ἐγὼ βασιλεύω) βασιλεύω ἐγώ. v. 24. Μεμφιβοσθαὶ υἱὸς Σαὺλ) μεμφιβοσθὲ υἱὸς υἱᾶ σαὰλ. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν, ib. ἐκάλυνεν) ἀκάλυνεν. ib. ἧς παρεγένετο) ἧς αὐτὸς παρεγένετο. v. 26. κύριε βασιλεῦ, ὁ δῆλός σε) κύριέ μου βασιλεῦ, ὁ δοῦλός μου. v. 27. ὁ δῆλός σε πρὸς) ἐν τῷ δόλῳ σε πρὸς. v. 28. πάροικος τοῦ πατρός σε) παῖς ὁ οἶκος τᾶ πατρός μου. v. 30. καὶ τὰ πάντα) καὶ γε τὰ πάντα. v. 32. Μααναείμ) μαναΐμ. ibid. ἐςὶ σφόδρα) ἦν σφόδρα. v. 33. Βερζελλεὶ) πρὸς βερζελλ.

10. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ὃν ἐχρίσαμεν ἐφ' ἡμᾶς, ἀπέθανεν ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ νῦν ἵνατί ὑμεῖς κωφεύετε τοῦ ἐπιστρέψαι (πρὸς) τὸν βασιλέα; καὶ τὸ ῥῆμα παντὸς Ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα.

11. Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἀπέστειλε πρὸς Σαδὼκ καὶ πρὸς Ἀβιάθαρ, τοὺς ἱερεῖς, λέγων· λαλήσατε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα, λέγοντες· ἵνατί γίνεσθε ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι (πρὸς) τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ; καὶ λόγος παντὸς Ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

12. Ἀδελφοί μου ὑμεῖς, ὀστᾶ μου καὶ σάρκες μου ὑμεῖς, ἵνατί γίνεσθε ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ;

13. Καὶ τῷ Ἀμασαὶ εἰρεῖτε· οὐχὶ ὀστοῦν μου καὶ σάρξ μου σύ; καὶ νῦν τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ μὴ ἄρχων δυνάμεως ἔσῃ ἐνώπιον ἐμοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἀντὶ Ἰωάβ.

14. Καὶ ἔκλινε τὴν καρδίαν παντὸς ἀνδρὸς Ἰούδα ὡς ἀνδρὸς ἑνός. Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα, λέγοντες· ἐπιστράφηθι, σὺ, καὶ πάντες οἱ δοῦλοί σου. ἕως

15. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ ἄνδρες Ἰούδα ἦλθον εἰς Γάλγαλα τοῦ πορεύεσθαι εἰς ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως, διαβιβάσαι τὸν βασιλέα τὸν Ἰορδάνην.

16. Καὶ ἐτάχυνε Σεμεεὶ, υἱὸς Γηρᾶ υἱοῦ τοῦ Ἰεμινεὶ, ἐκ Βαουρεὶμ, καὶ κατέβη μετὰ ἀνδρὸς Ἰούδα εἰς ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως Δαυὶδ,

17. καὶ χίλιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ Βενιαμεὶν, καὶ Σιβὰ τὸ παιδάριον τοῦ οἴκου Σαοὺλ, καὶ δεκαπέντε υἱοὶ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι αὐτῷ μετ' αὐτοῦ· καὶ κατεύθυναν τὸν Ἰορδάνην ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως·

18. καὶ ἐλειτούργησαν τὴν λειτουργίαν τοῦ βασιλέως τοῦ διαβιβάσαι αὐτὸν, (καὶ διέβη διάβασις τοῦ ἐξενεῖσαι τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως) καὶ τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Καὶ Σεμεεὶ υἱὸς Γηρᾶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, διαβαίνοντος αὐτὸν τὸν Ἰορδάνην,

19. καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα· μὴ δὴ λογισάσθω ὁ κύριός μου ἀνομίαν, καὶ μὴ μνησθῇς ὅσα ἠδίκησεν ὁ παῖς σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐξεπορεύετο ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐξ Ἰερουσαλὴμ, τοῦ θέσθαι τὸν βασιλέα εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ. διαλογισάσθω

20. Ὅτι ἔγνω ὁ δοῦλός σου, ὅτι ἐγὼ ἥμαρτον· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἦλθον σήμερον πρό-

v. 10. (πρὸς) abeſt. v. 11. Δαυὶδ πρὸς) δαυὶδ ἀπέστειλε πρὸς. ibid. καὶ Ἀβιάθαρ) καὶ πρὸς Ἀβιάθαρ. ib. (πρὸς) deeſt. ib. βασιλέα. in fine verſus) adjicit τὸν τοῦ οἴκου αὐτοῦ. v. 13. Ἀμασαὶ) ἀμεσσαὶ. v. 14. ἕως) ὡς. v. 15. ἦλθον) ἦλθεν. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν. ib. διαβιβάσαι) addit τὸν βασιλέα. v. 16. Σεμεεὶ) σεμεὶ, paſſim terminationes nominum propriorum in ι in *Alex. Cod.* finiuntur in ει, ita hoc ipſo verſu Ἰεμινεὶ, Βαουρεὶμ, pro quibus *Rom. Editio* Ἰεμινὶ, Βαυρὶμ. Videſis Proleg. Tom. IV. ibid. ἀπάντησιν τῷ βασιλεῖ) ἀπαντὴν τοῦ βασιλέως Δαυίδ. v. 17. δεκαπέντε) πεντεκαίδεκα. ibid. μετ' αὐτοῦ, καὶ κατεύθυναν) μετ' αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. καὶ κατεύθυναν. v. 18. τῷ βασιλεῖ τὸ διαβιβάσαι αὐτὸν) τὸ διαβιβάσαι τὸν βασιλέα. ibid. διέβησαν) ἐδιάβασαν. ib. ἐπὶ πρόσωπον τοῦ) ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ. v. 19. μὴ διαλογισάσθω) μὴ δὴ λογισάσθω. ibid. ἐξεπορεύετο ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐξ) ὁ κύριός μου ἐξεπορεύετο ἐξ.

Digitized by Google

θαι αὐτόν· υἱέ μου Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου Ἀβεσσαλὼμ, τίς δώῃ τὸν θάνατόν μου ἀντὶ σοῦ ; Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου.

ΚΕΦ. Ιθ'. XIX.

ΚΑΙ ἀπηγγέλη τῷ Ἰωὰβ, λέγοντες· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς κλαίει καὶ πενθεῖ ἐπὶ Ἀβεσσαλώμ.

2. Καὶ ἐγένετο ἡ σωτηρία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς πένθος παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, ὅτι λυπεῖται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

3. Καὶ διεκλέπλετο ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῷ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, καθὼς διακλέπλεται ὁ λαὸς, οἱ αἰσχυνόμενοι ἐν τῷ φυγεῖν αὐτὸὺς ἐν πολέμῳ. ὁ αἰσχυνόμενος

4. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπέκρυψε πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ ἔκραξεν ὁ βασιλεὺς (ἐν) φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· υἱέ μου Ἀβεσσαλὼμ, Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου.

5. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον, καὶ εἶπε· κατῃσχυνας σήμερον τὸ πρόσωπον πάντων τῶν δούλων σου τῶν ἐξαιρούντων σε σήμερον, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν υἱῶν σου, καὶ τῶν θυγατέρων σου, καὶ ψυχὴν τῶν γυναικῶν σου, καὶ ψυχὴν τῶν παλλακῶν σου,

6. τοῦ ἀγαπᾶν τοὺς μισοῦντάς σε, καὶ μισεῖν τοὺς ἀγαπῶντάς σε. Καὶ ἀνήγγειλας σήμερον, ὅτι οὐκ εἰσὶν οἱ ἄρχοντές σου, οὐδὲ παῖδες· ὅτι ἔγνωκα σήμερον, ὅτι εἰ Ἀβεσσαλὼμ ἔζη, πάντες ἡμεῖς νεκροὶ σήμερον, ὅτι τότε τὸ εὐθὲς ἦν ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

7. Καὶ νῦν ἀναστὰς ἔξελθε, καὶ λάλησον εἰς τὴν καρδίαν τῶν δούλων σου, ὅτι ἐν Κυρίῳ ὤμοσα, ὅτι εἰ μὴ ἐκπορεύσῃ σήμερον, εἰ αὐλισθήσεται μετὰ σοῦ ἀνὴρ τὴν νύκτα ταύτην. Καὶ ἐπίγνωθί σεαυτῷ, καὶ κακόν σοι τοῦτο ὑπὲρ πᾶν τὸ κακὸν τὸ ἐπελθόν σοι ἐκ νεότητός σου ἕως τοῦ νῦν.

8. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πύλῃ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀνήγγειλαν, λέγοντες· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς κάθηται ἐν τῇ πύλῃ. Καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως· καὶ Ἰσραὴλ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ.

9. Καὶ ἦν πᾶς ὁ λαὸς κρινόμενος ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ, λέγοντες· ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς (ἀπὸ) πάντων τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ αὐτὸς ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων, καὶ νῦν πέφευγεν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀπὸ Ἀβεσσαλώμ.

v. 33. υἱέ με Ἀβεσσαλὼμ) adjicit υἱέ μου, υἱέ μου Ἀβεσσαλὼμ. ibid. ἀντὶ σοῦ ; Ἀβεσσαλὼμ) ἀντὶ σοῦ ; ἐγὼ ἀντὶ σοῦ Ἀβεσσαλώμ. CAP. XIX. v. 3. ὁ αἰσχυνόμενος ἐν τῷ φυγεῖν αὐτὸὺς ἐν πολ.) οἱ αἰσχυνόμενοι ἐν τῷ αὐτοὺς φεύγειν ἐν τῷ πολέμῳ. v. 4. ἐπέκρυψε πρόσωπον) ἐκρύφε τὸ πρόσωπον. ibid. (ἐν) abest. ib. Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ με, υἱέ με.) Ἀβεσσαλὼμ, Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου. v. 5. τὸ πρόσωπον) τὰ πρόσωπα. ibid. ἐξαιρούντων) ἐξαιρουμένων. ib. καὶ ψυχὴν) καὶ τὴν ψυχὴν. ib. καὶ ψυχὴν τῶν παλλακῶν σου) ψυχὴν abest. v. 6. νεκροὶ σήμερον) transpositа. v. 7. μετὰ σοῦ ἀνὴρ) transpositа. v. 8. τοῦ βασιλέως· καὶ) τὰ βασιλέως ἐπὶ τὴν πύλην· καὶ. v. 9. ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀπὸ) ἡμᾶς ἀπὸ. ibid. αὐτὸς ἐῤῥύσατο) αὐτὸς ἐξεῖλατο. ib. ἀπὸ Ἀβεσσαλώμ.) καὶ ἀπὸ Ἀβεσσαλώμ.

Digitized by Google

Καὶ προσεκύνησε Χουσεὶ τῷ Ἰωάβ, καὶ ἐξῆλθε.

22. Καὶ προσέθετο ἔτι Ἀχιμάας υἱὸς Σαδὼκ, καὶ εἶπε πρὸς Ἰωάβ· καὶ ἔσται ὅτι δράμω καὶ ἐγὼ ὀπίσω τοῦ Χουσεί. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· ἱνατί τοῦτο σὺ τρέχεις, υἱέ μου; δεῦρο, οὐκ ἔστι σοι εὐαγγέλια πρὸς ὠφέλειαν πορευομένῳ.

23. Καὶ εἶπεν· τί γὰρ ἐὰν δραμοῦμαι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωάβ· δράμε. Καὶ ἔδραμεν Ἀχιμάας ὁδὸν τὴν τοῦ Καιχὰρ, καὶ ὑπερέβη τὸν Χουσεί.

24. Καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο ἀναμέσον τῶν δύο πυλῶν. Καὶ ἐπορεύθη ὁ σκοπὸς εἰς τὸ δῶμα τῆς πύλης πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ τρέχων μόνος ἐνώπιον αὐτοῦ.

25. Καὶ ἀνεβόησεν ὁ σκοπὸς, καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· εἰ μόνος ἐστὶν, εὐαγγέλια ἐν τῷ ἐγένετο στόματι αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἐγγίζων.

26. Καὶ εἶδεν ὁ σκοπὸς ἄνδρα ἕτερον τρέχοντα. Καὶ ἐβόησεν ὁ σκοπὸς πρὸς τῇ πύλῃ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἀνὴρ ἕτερος τρέχων μόνος. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καί γε οὗτος εὐαγγελιζόμενος.

27. Εἶπε δὲ ὁ σκοπός· ἐγὼ ὁρῶ τὸν δρόμον τοῦ πρώτου ὡς δρόμον Ἀχιμάας υἱοῦ Σαδώκ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἀνὴρ ἀγαθὸς οὗτος, καί γε εἰς εὐαγγελίαν ἀγαθὴν ἐλεύσεται.

28. Καὶ ἐβόησεν Ἀχιμάας, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, εἰρήνη· καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεός σου, ὃς ἀπέκλεισε τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀντάραντας τὴν χεῖρα αὐτῶν ἐν τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ.

29. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ, τῷ Ἀβεσσαλώμ; Καὶ εἶπεν Ἀχιμάας· εἶδον τὸ πλῆθος τὸ μέγα τοῦ ἀποστεῖλαι τὸν δοῦλον τοῦ βασιλέως Ἰωὰβ καὶ τὸν δοῦλόν σου, καὶ οὐκ ἔγνων τί ἐκεῖ.

30. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἐπίστρεψον, στηλώθητι ὧδε. Καὶ ἐπεστράφη, καὶ ἔστη.

31. Καὶ ἰδοὺ ὁ Χουσεὶ παρεγένετο, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ· εὐαγγελισθήτω Χουσεὶ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἔκρινέ σοι Κύριος σήμερον ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐγειρομένων ἐπὶ σέ.

32. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Χουσεί· εἰ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ, τῷ Ἀβεσσαλώμ; Καὶ εἶπε Χουσεί· γένοιντο, ὡς τὸ παιδάριον, οἱ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, καὶ πάντες ὅσοι ἐπανέστησαν ἐπ' αὐτὸν εἰς κακά.

33. Καὶ ἐταράχθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον τῆς πύλης, καὶ ἔκλαυσε, καὶ οὕτως εἶπεν ἐν τῷ πορεύεσθαι

v. 22. καὶ ἔσται) καὶ ἔστα. ibid. καὶ ἐγὼ) καί γε ἐγὼ. ib. τοῦτο σὺ) transposita. ib. πρὸς ὠφ.) εἰς ὠφέλειαν. v. 23. δραμοῦμαι) δράμω. ibid. ὁδὸν) τὴν ὁδὸν. ib. Καιχὰρ) κεχὰρ. v. 25. ἐγένετο) ἐπορεύετο. v. 26. ἰδοὺ) καὶ ἰδοὺ. v. 27. Εἶπε δὲ) καὶ εἶπεν. v. 28. ἀντάραντας) ἐπαραμένους. v. 29. Ἀβεσσαλὼμ) τῷ Ἀβεσσαλὼμ. v. 30. στηλώθητι) addit ὧδε. v. 31. Χουσεὶ ὁ Κύριος) χουσεὶ deest. ibid. ἐγειρομένων) ἐπεγειρομένων. v. 32. εἰρήνη) εἰ εἰρήνη. ibid. εἶπε Χουσεί) εἶπε ὁ χουσεί.

Digitized by Google

ἐκρέμασεν τῆς μεγάλης, καὶ περιεπλάκη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐν τῇ δρυΐ, καὶ ἐκρεμάθη ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναμέσον τῆς γῆς, καὶ ὁ ἡμίονος ὁ ὑποκάτω αὐτοῦ, παρῆλθε.

10. Καὶ ἴδεν ἀνὴρ εἷς, καὶ ἀνήγγειλε τῷ Ἰωαὰβ, καὶ εἶπεν· Ἰδοὺ ἑώρακα τὸν Ἀβεσσαλὼμ κρεμάμενον ἐπὶ ἐν τῇ δρυΐ.

11. Καὶ εἶπεν Ἰωαὰβ τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀγγέλλοντι αὐτῷ· καὶ ἰδοὺ ἑώρακας· τί ὅτι οὐκ ἐπάταξας αὐτὸν ἐκεῖ εἰς τὴν γῆν; καὶ ἐγὼ ἂν ἐδεδώκειν σοι δέκα ἀργυρίου καὶ παραζώνην μίαν.

12. Εἶπε δὲ ὁ ἀνὴρ πρὸς Ἰωαάβ· καὶ ἐγὼ ἐλμι ἵστημι ἐπὶ ταῖς χεῖράς μου χιλίους σίκλους ἀργυρίου, ὃ μὴ ἐπιβάλω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, ὅτι ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς σοι, καὶ τῷ Ἀβισαΐ, καὶ τῷ Ἐθθεὶ, λέγων· Φυλάξατέ μοι τὸ παιδάριον, τὸν Ἀβεσσαλὼμ,

13. μὴ ποιῆσαι ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἄδικον. καὶ πᾶς λόγος ὃ λήσεται ἀπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ σὺ στήσῃ ἐξεναντίας.

14. Καὶ εἶπεν Ἰωαάβ· τοῦτο ἐγὼ ἄρξομαι ἐνώπιόν σου. Καὶ ἔλαβεν Ἰωαὰβ τρία βέλη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐνέπηξεν αὐτὰ εἰς τὴν καρδίαν Ἀβεσσαλὼμ, ἔτι αὐτὸς ζῶντος ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς δρυός.

15. Καὶ ἐκύκλωσαν δέκα παιδάρια αἴροντα τὰ σκεύη Ἰωαὰβ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν.

16. Καὶ ἐσάλπισεν Ἰωαὰβ ἐν κερατίνῃ, καὶ ἀπέστρεψεν ὁ λαὸς τοῦ μὴ διώκειν ὀπίσω Ἰσραὴλ, ὅτι ἐφείσατο Ἰωαὰβ τοῦ λαοῦ.

17. Καὶ ἔλαβε τὸν Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἔρριψεν αὐτὸν εἰς χάσμα μέγα ἐν τῷ δρυμῷ εἰς τὸν βόθυνον τὸν μέγαν, καὶ ἐστήλωσεν ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων μέγαν σφόδρα. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ.

18. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἔτι ζῶν ἔλαβε, καὶ ἐστήλωσεν αὐτῷ (λαβεῖν) τὴν στήλωσιν τὴν ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ βασιλέως, (ὡς) ὅτι εἶπεν· οὐκ ἔστιν μοι υἱὸς ἕνεκεν τοῦ ἀναμνῆσαι τὸ ὄνομά μου· καὶ ἐκάλεσε τὴν στήλην ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσε τὴν στήλην, Χεὶρ Ἀβεσσαλὼμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

19. Καὶ Ἀχιμάας υἱὸς Σαδὼκ εἶπε· δραμοῦμαι δὴ, καὶ εὐαγγελῶ τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἔκρινεν Κύριος ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.

20. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωαάβ· οὐκ ἀνὴρ εὐαγγελίας σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ εὐαγγελιῇ ἐν ἡμέρᾳ ἄλλῃ· ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ οὐκ εὐαγγελιῇ, ὅ ἕνεκεν ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως ἀπέθανε.

21. Καὶ εἶπεν Ἰωαὰβ τῷ Χουσεί· βαδίσας ἀνάγγειλον τῷ βασιλεῖ ὅσα εἶδες. Καὶ

ἐλήφθη αὐτὴν

αὐτῷ

v. 9. μεγάλης καὶ ἐκρέμασεν, ἡ κεφαλὴ) μεγάλης, καὶ περιεπλάκη ἡ κεφαλή. ibid. ὁ ὑποκάτω) ὑποκάτω. v. 10. Ἰωαὰβ) τῷ Ἰωαάβ. ibid. ἐκεῖ τῇ δρυΐ) ἐν τῇ δρυΐ. v. 11. ἀγγέλλοντι) ἀναγγέλλοντι. ibid. αὐτὸν ἐκεῖ) αὐτὸν ἐκεῖ εἰς. ib. ἐδεδώκειν) δεδώκειν. v. 12. καὶ Ἀβισαΐ, καὶ τῷ Ἐθθεὶ) καὶ τῷ Ἀβισαὶ, καὶ τῷ Ἰθεὶ. v. 13. λόγος) ὁ λόγος. v. 14. ἄρξομαι ἐνώπιον.) ἄρξομαι, οὐχ ἕστως μενῶ ἐνώπιόν σου. ibid. ἐν τῇ καρδίᾳ) ἐν τῇ καρδίᾳ. v. 17. ἔρριψεν εἰς) ἔρριψεν αὐτὸν εἰς. v. 18. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἐλήφθη καὶ) καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἔτι ζῶν ἔλαβε καὶ ἔστησεν ἑαυτῷ τὴν στήλην ἐν ᾗ ἐλήφθη καὶ. ibid. τὴν στήλωσιν) τὴν στήλην. ib. ὡς ὅτι εἶπεν· οὐκ) ὅτι εἶπεν, ὅτι οὐκ. ib. ἕνεκεν) ἕνεκα. ib. ὄνομά μου) ὄνομα αὐτοῦ. ib. καὶ ἐκάλεσε τὴν στήλην ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ) h. v. delederantur. v. 20. ἕνεκεν) εἵνεκεν. v. 21. ἀνάγγειλον ὅσα) ἀνάγγειλαν τῷ βασιλεῖ ἅσα.

Digitized by Google

υἱὸς Ἀμιὴρ Ῥαββὰθ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ Μαχεὶρ υἱὸς Ἀμιὴλ ἐκ Λωδαβὰρ, καὶ Βερζελλεὶ ὁ Γαλααδίτης ἐκ Ῥωγελεὶμ,

28. Ἤνεγκαν δέκα κοίτας, καὶ ἀμφιτάπους, καὶ λέβητας δέκα, καὶ σκεύη κεράμου, καὶ πυροὺς, καὶ κριθὰς, καὶ ἄλευρον, καὶ ἄλφιτον, καὶ κύαμον, καὶ φακὸν,

29. Καὶ μέλι, καὶ βούτυρον, καὶ πρόβατα, καὶ Σαφφὼθ βοῶν· καὶ προσήνεγκαν τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ φαγεῖν· ὅτι εἶπεν· ὁ λαὸς πεινῶν, καὶ διψῶν, καὶ ἐκλελυμένος ἐν τῇ ἐρήμῳ.

ἐκλελυγμένος

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐπεσκέψατο Δαυὶδ τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτῶν ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους.

τὸν 2. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν λαὸν, τὸ τρίτον ἐν χειρὶ Ἰωὰβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ Ἀβισαὶ, υἱοῦ Σαρουΐας, ἀδελφοῦ Ἰωὰβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ Ἐθθεὶ τοῦ Γεθθαίου. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν λαόν· ἐξελθὼν ἐξελεύσομαι καί γε ἐγὼ μεθ' ὑμῶν.

3. Καὶ εἶπαν· οὐκ ἐξελεύσῃ, ὅτι ἐὰν φυγῇ φύγωμεν, οὐ θήσουσιν ἐφ' ἡμᾶς καρδίαν· καὶ ἐὰν ἀποθάνωμεν τὸ ἥμισυ ἡμῶν, οὐ θήσουσιν ἐφ ἡμᾶς καρδίαν, ὅτι σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες. Καὶ νῦν ἀγαθὸν, ὅτι ἔσῃ ἡμῖν ἐν τῇ πόλει βοήθεια.

4. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ βασιλεύς· ὃ ἐὰν ἀρέσῃ ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, ποιήσω. Καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἀνὰ χεῖρα τῆς πύλης· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξεπορεύετο εἰς ἑκατοντάδας καὶ εἰς χιλιάδας.

5. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Ἰωὰβ, καὶ τῷ Ἀβισαΐ, καὶ τῷ Ἐθθεὶ, λέγων· φείσασθέ μοι τοῦ παιδαρίου, τοῦ μου Ἀβεσσαλώμ· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐντελλομένου τοῦ βασιλέως πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ.

6. Καὶ ἐξῆλθε πᾶς ὁ λαὸς εἰς τὸν δρυμὸν ἐναντίαν Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν τῷ δρυμῷ Ἐφραΐμ.

7. Καὶ ἔπταισεν ἐκεῖ (πᾶς) ὁ λαὸς Ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυὶδ, καὶ ἐγένετο ἡ θραῦσις μεγάλη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, εἴκοσι χιλιάδες ἀνδρῶν.

8. Καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ὁ πόλεμος διεσπαρμένος ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. Καὶ ἐπλεόνασεν ὁ δρυμὸς τοῦ καταφαγεῖν ἐκ τοῦ λαοῦ ὑπὲρ οὓς κατέφαγεν ἡ μάχαιρα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

9. Καὶ συνήντησεν Ἀβεσσαλὼμ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυὶδ· Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν ὁ ἡμίονος ὑπὸ τὸ δάσος τῆς δρυὸς δράσος τῆς

v. 27. υἱὸς Ἀμμὼν) υἱῶν ἀμμὼν. ibid. Μαχεὶρ υἱὸς Ἀμιὴρ) μαχὶρ υἱὸς ἀμιήλ. ib. Βερζελλεὶ) βερζελλί. ib. Ῥωγελεὶμ.) ῥωγελλίμ. v. 28. κοίτας καὶ) καὶ abest. ibid. λέβητας δέκα) addit καὶ σκεύη κεράμου. v. 29. Σαφφὼθ) σαφὼθ. ibid. καὶ διψῶν καὶ ἐκλελυγμένος) καὶ ἐκλελυμένος καὶ διψῶν. CAP. XVIII. v. 1. ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους) transposita. v. 2. τὸν τρίτον) τὸ τρίτον. ibid. Ἀβισαΐ) ἀβεσσὰ, passim. ib. Ἐθθεὶ τοῦ Γεθθαίου) ἐθὶ τοῦ γεθαίου. v. 3. εἶπαν) εἶπον. ibid. βοήθεια) addit τοῦ βοηθεῖν. v. 4. ὀφθαλμοῖς ὑμῶν) ὀφθ. ἡμῶν. v. 5. Ἐθθεὶ) ἐθὶ. ibid. φείσασθέ μου) φείσασθέ μοι. ib. Ἀβεσσαλὼμ) adjicit, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐντελλομένου τοῦ βασιλέως πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ὑπὲρ ἀβεσσαλώμ· v. 6. ἐναντίαν) ἐξεναντίας. v. 7. (πᾶς) abest. v. 8. κατέφαγεν ἡ) κατέφαγεν ἐν τῷ λαῷ ἡ. ibid. ἐν τῇ ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ. v. 9. Ἀβεσσ. ἐπιβεβηκὼς) ἀβεσσαλὼμ ἦν ἐπιβεβηκώς. ibid. ὑπὸ δράσος) ὑπὸ τὸ δάσος.

Digitized by Google

16. Καὶ νῦν ἀποστείλατε ταχὺ, καὶ ἀπαγγείλατε τῷ Δαυὶδ, λέγοντες· μὴ αὐλισθῇς τὴν νύκτα ἐν Ἀραβὼθ τῆς ἐρήμου, καί γε διαβαίνων σπεῦσον, μήποτε καταπίῃ τὸν βασιλέα, καὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ.

17. Καὶ Ἰωνάθαν καὶ Ἀχιμάας εἱστήκεισαν ἐν τῇ πηγῇ Ῥωγήλ, καὶ ἐπορεύθη ἡ παιδίσκη, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς. Καὶ αὐτοὶ πορεύονται, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ, ὅτι οὐκ ἐδύναντο ὀφθῆναι τῇ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν.

18. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς παιδάριον, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ταχέως, καὶ εἰσῆλθον εἰς οἰκίαν ἀνδρὸς ἐν Βαυρείμ· καὶ αὐτῷ λάκκος ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ κατέβησαν ἐκεῖ.

19. Καὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ διεπέτασε τὸ ἐπικάλυμμα ἐπὶ πρόσωπον τῆ ἔκυψεν λάκκῳ, καὶ ἔψυχεν ἐπ' αὐτῷ * Ἀραφωθ, * Ἀρεα- καὶ οὐκ ἐγνώσθη ῥῆμα. βωθὼθ

20. Καὶ ἦλθον οἱ παῖδες Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὴν γυναῖκα εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ εἶπαν· ποῦ Ἀχιμάας καὶ Ἰωνάθαν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ γυνή· παρῆλθον μικρὸν τοῦ ὕδατος· καὶ ἐζήτησαν, καὶ οὐχ εὗραν, καὶ ἀνέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ.

21. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτοὺς, καὶ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ, καὶ εἶπαν πρὸς Δαυὶδ· ἀνάστητε, καὶ διάβητε ταχέως τὸ ὕδωρ, ὅτι οὕτως ἐβουλεύσατο περὶ ὑμῶν Ἀχιτόφελ.

22. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην ἕως τοῦ φωτὸς τοῦ πρωΐ, ἕως ἑνὸς οὐκ ἔλαθεν ὃς οὐ διῆλθεν τὸν Ἰορδάνην.

23. Καὶ Ἀχιτόφελ εἶδεν ὅτι οὐκ ἐγενήθη ἡ βουλὴ αὐτοῦ, καὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ· καὶ ἐνετείλατο τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἀπήγξατο, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. οἴκῳ

24. Καὶ Δαυὶδ διῆλθεν εἰς Μαναιείμ, καὶ Ἀβεσσαλὼμ διῆλθε τὸν Ἰορδάνην, αὐτὸς, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ.

25. Καὶ τὸν Ἀμεσσαεὶ κατέστησεν Ἀβεσσαλὼμ ἀντὶ Ἰωαὰβ ἐπὶ τῆς δυνάμεως. τῷ Καὶ Ἀμεσσαεὶ υἱὸς ἀνδρὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰοθὲρ ὁ Ἰσμαηλίτης, ὅστις εἰσῆλθε Ἰσμαη- πρὸς Ἀβιγαίαν, θυγατέρα Νάας, λείτης. ἀδελφὴν Σαρβίας μητρὸς Ἰωαάβ. ἀδελφοῦ

26. Καὶ παρενέβαλε πᾶς Ἰσραὴλ καὶ Ἀβεσσαλὼμ εἰς τὴν γῆν Γαλαάδ.

27. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἦλθε Δαυὶδ εἰς Μαναιείμ, καὶ Ὠβὴδ υἱὸς Νάας ἐκ

V. 16. ἀπαγγείλατε) ἀναγγείλατε. ibid. καταπίῃ τὸν β. καὶ τὸν) καταπείσῃ τὸν βασιλέα καὶ πάντα τὸν. V. 17. ἐδύναντο) ἠδύναντο. V. 18. ἀπήγγειλε) ἀνήγγειλε. ibid. εἰσῆλθον) εἰσῆλθεν. ib. Βαυρείμ) βαυρίμ. V. 19. ἔκυψεν ἐπ' αὐτῷ Ἀραφωθ) ἴψυξεν ἐπ' αὐτῷ ἀραφώθ. V. 20. ἦλθον) ἦλθεν. ibid. παρῆλθον) παρῆλθεν. V. 21. ἀνήγγειλαν) ἀπήγγειλαν. V. 22. λαὸς ὁ μετ') λαὸς ὁ μετ'. V. 23. ἐν τῷ οἴκῳ τῷ) ἐν τῷ τάφῳ τῷ. V. 24. Μαναιείμ) μαναΐμ, passim. ibid. διῆλθε τὸν) διέβη τὸν. ib. πᾶς Ἰσραὴλ) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ. V. 25. Ἀμεσσαεὶ) ἀμεσσαΐ, passim. ibid. τῷ Ἰωαὰβ) ἀντὶ ἰωαὰβ. ib. Ἰοθὲρ ὁ Ἰσμαηλίτης) ἰεθὲρ ὁ ἰσραηλίτης. ib. ἀδελφοῦ) ἀδελφὸν. V. 27. Μαναιείμ, Ὠβὴδ) μαναΐμ καὶ ἐτὶβί.

3. Καὶ ἐπιστρέψω πάντα τὸν λαὸν πρὸς σὲ, ὃν τρόπον ἐπιστρέφει ἡ νύμφη πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Πλὴν ψυχὴν ἑνὸς ἀνδρὸς σὺ ζητεῖς, καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἔσαι εἰρήνη.

4. Καὶ εὐθὺς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Ἀβεσαλὼμ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς πάντων τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ.

5. Καὶ εἶπεν Ἀβεσαλὼμ· καλέσατε δὴ καὶ γε τὸν Χωσὶ τὸν Ἀραχεὶ, καὶ ἀκούσομεν τί ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ γε αὐτοῦ.

6. Καὶ εἰσῆλθε Χωσὶ πρὸς Ἀβεσαλὼμ. Καὶ εἶπεν Ἀβεσαλὼμ πρὸς αὐτὸν, λέγων· κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐλάλησεν Ἀχιτόφελ· ποιήσομεν κατὰ τὸν λόγον αὐτοῦ; εἰ δὲ μὴ, σὺ λάλησον.

7. Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσαλώμ· οὐκ ἀγαθὴ αὕτη ἡ βουλὴ ἣν ἐβουλεύσατο Ἀχιτόφελ τὸ ἄπαξ τοῦτο.

8. Καὶ εἶπε Χωσί· σὺ οἶδας τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, ὅτι δυνατοί εἰσι σφόδρα καὶ καταπικροὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν, ὡς ἄρκτος ἠτεκνωμένη ἐν ἀγρῷ· καὶ πατὴρ σου ἀνὴρ πολεμιστὴς, καὶ οὐ μὴ καταλύσῃ τὸν λαόν.

9. Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸς νῦν κέκρυπται ἐν ἑνὶ τῶν βουνῶν, ἢ ἐν ἑνὶ τῶν τόπων· καὶ ἔσαι ἐν τῷ ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς ἐν ἀρχῇ, καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀκούων, καὶ εἴπῃ· ἐγενήθη θραῦσις ἐν τῷ λαῷ τῷ ὀπίσω Ἀβεσαλώμ·

10. καὶ γε αὐτὸς υἱὸς δυνάμεως, ὃ ἡ καρδία καθὼς ἡ καρδία τοῦ λέοντος, τηκομένη τακήσεται· ὅτι οἶδεν πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι δυνατὸς ὁ πατήρ σου, καὶ οἱ υἱοὶ δυνάμεως, οἱ μετ' αὐτοῦ.

11. Ὅτι ἔτως ἐγὼ συνεβούλευσα, καὶ συναγόμενος συναχθήσεται ἐπὶ σὲ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος· καὶ τὸ πρόσωπόν σου πορευόμενον ἐν μέσῳ αὐτῶν. συνεβούλευσατο

12. Καὶ ἥξομεν ἐπ' αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν τόπων ἃ ἐὰν εὕρωμεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ παρεμβαλοῦμεν ἐπ' αὐτὸν, ὡς πίπτει ἡ δρόσος ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οὐχ ὑπολειψόμεθα ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ καὶ γε ἕνα.

13. Καὶ ἐὰν εἰς τὴν πόλιν συναχθῇ, καὶ λήψεται πᾶς (ἀνὴρ) Ἰσραὴλ πρὸς τὴν πόλιν ἐκείνην χοινίκας, καὶ συροῦμεν αὐτὴν ἕως εἰς τὸν χειμάῤῥουν, ὅπως μὴ καταλειφθῇ ἐκεῖ μηδὲ λίθος.

14. Καὶ εἶπεν Ἀβεσαλὼμ καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραήλ· ἀγαθὴ ἡ βουλὴ Χωσὶ τοῦ Ἀραχεὶ ὑπὲρ τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ. Καὶ Κύριος ἐνετείλατο διασκεδάσαι τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ τὴν ἀγαθὴν, ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ Κύριος ἐπὶ Ἀβεσαλὼμ τὰ κακὰ πάντα.

15. Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ, τοὺς ἱερεῖς· ὅτως καὶ οὕτως συνεβούλευσεν Ἀχιτόφελ τῷ Ἀβεσαλὼμ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις Ἰσραήλ· καὶ οὕτως καὶ οὕτως συνεβούλευσα ἐγώ.

16. Καὶ

v. 3. ἑνὸς ἀνδρὸς) transpofita. v. 5. Χωσὶ τὸν Ἀραχεὶ καὶ ἀκούσομεν) χουσὶ τὸν ἀραχὶ, καὶ ἀκούσωμεν. v. 8. ἄρκτος) ἄρκος. ibid. ἐν ἀγρῷ· πατὴρ) ἐν ἀγρῷ, καὶ ὡς ὑὸς τραχεῖα ἐν τῷ πεδίῳ· καὶ ὁ πατὴρ. v. 9. ὁ ἀκούων) ἀκούων. v. 10. καὶ οἱ υἱοὶ) καὶ υἱοὶ, v. 11. ὅτως ἐγὼ συνεβουλεύσατο) ὅτως συμβεβούλευκα ἐγὼ συνεβούλευσα. v. 12. ἥξομεν ἐπ' αὐτὸν) ἥξομεν πρὸς αὐτὸν. ibid. ἡ δρόσος) δρόσος. ib. καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνδράσι τοῖς) καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτοῦ, τοῖς. v. 13. (ἀνὴρ) abeft. v. 14. Ἀχιτόφελ τὴν) τὰ ἀχιτόφελ τὴν. v. 15. Χωσὶ πρὸς) χουσὶ ὁ τῷ ἀραχὶ πρὸς.

Digitized by Google

12. Εἴπως ἴδοι Κύριος ἐν τῇ ταπεινώσει μου, καὶ ἐπιστρέψει Κύριός μοι ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς καταράς αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

τρίτης

13. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ Σεμεῒ ἐπορεύετο εἰς ἐκ πλευρᾶς τοῦ ὄρους ἐχόμενα αὐτοῦ πορευόμενος, καὶ καταρώμενος, καὶ λιθάζων ἐν λίθοις ἐκ πλαγίων αὐτοῦ, καὶ τῷ χοῒ πάσων.

14. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ἐκλελυμένος. ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ ἐκλελυμένοι, καὶ ἀνέψυξαν ἐκεῖ.

ἀνέψυχαν

15. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀνδρῶν Ἰσραὴλ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ Ἀχιτόφελ μετ' αὐτοῦ.

16. Καὶ ἐγενήθη ἡνίκα ἦλθε Χουσὶ ὁ ἀρχιεταῖρος Δαυὶδ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ· ζήτω ὁ βασιλεύς.

17. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Χουσὶ, τοῦτο τὸ ἔλεός σου μετὰ τοῦ ἑταίρου σου; ἵνατί οὐκ ἀπῆλθες μετὰ τοῦ ἑταίρου σου;

18. Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ· οὐχὶ, ἀλλὰ κατόπισθεν οὗ ἐξελέξατο Κύριος, καὶ ὁ λαὸς οὗτος, καὶ πᾶς ἀνὴρ αὐτῶν Ἰσραὴλ, αὐτῷ ἔσομαι, καὶ μετ' αὐτοῦ καθήσομαι.

19. Καὶ τὸ δεύτερον τίνι ἐγὼ δουλεύσω; οὐχὶ ἐνώπιον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ; καθάπερ ἐδούλευσα ἐνώπιον τοῦ πατρός σου, οὕτως ἔσομαι (καὶ) ἐνώπιόν σου.

20. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Ἀχιτόφελ· Φέρετε ἑαυτοῖς βουλὴν τί ποιήσωμεν.

21. Καὶ εἶπεν Ἀχιτόφελ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ· εἴσελθε πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ πατρός σου, ἃς κατέλιπε φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκούσεται πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι ἦχνιας τὸν πατέρα σου, καὶ ἐνισχύσουσιν αἱ χεῖρες πάντων τῶν μετὰ σοῦ.

ἀκούσονται ἐνισχύουσι

22. Καὶ ἔπηξαν τῷ Ἀβεσσαλὼμ τὴν σκηνὴν ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ εἰσῆλθεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κατ' ὀφθαλμοὺς παντὸς Ἰσραήλ.

23. Καὶ ἡ βουλὴ Ἀχιτόφελ ἣν ἐβουλεύσατο ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρώταις, ὃν τρόπον ἐπερωτήσῃ ἐν λόγῳ τοῦ Θεοῦ· οὕτως πᾶσα ἡ βουλὴ *τοῦ Ἀχιτόφελ καὶ γε τῷ Δαυὶδ καὶ γε τῷ Ἀβεσσαλώμ.

ἐπερωτήσῃ *τῷ

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΚΑΙ εἶπεν Ἀχιτόφελ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ· ἐπιλέξω δὴ ἐμαυτῷ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἀναστήσομαι, καὶ καταδιώξω ὀπίσω Δαυὶδ τὴν νύκτα.

2. Καὶ ἐπελεύσομαι ἐπ' αὐτὸν, καὶ αὐτὸς κοπιῶν καὶ ἐκλελυμένος χερσὶ, καὶ ἐκστήσω αὐτὸν, καὶ ἐκφεύξεται πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ πατάξω τὸν βασιλέα μονώτατον.

ν. 12. Κύριός μοι) μοι. ibid. κατάρας τρίτης ἐν τῇ) κατάρας αὐτοῦ τῇ. v. 13. καὶ οἱ ἄνδρες) καὶ πάντες οἱ ἄνδρες. ibid. εἰς πλ.) ἐκ πλευρᾶς. v. 14. καὶ πᾶς ἐκλελυμένος καὶ ἀνέψυξαν ἐκεῖ) καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ ἐκλελυμένοι, καὶ ἀνέψυξαν ἐκεῖ. v. 15. ὁ λαὸς) ἀνὴρ. ibid. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον. v. 18. οὕτως ἔσομαι καὶ μετ') αὐτῷ ἔσομαι καὶ μετὰ. v. 19. (καὶ) abeſt. v. 21. ἀκούσεται πᾶς Ἰσρ. ὅτι ἦχνιας) ἀκούσεται πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι κατήχνιας. v. 22. τῷ Ἀβεσσαλὼμ τὴν σκηνὴν) transpoſita. ibid. Ἀβεσσαλὼμ τῷ πατρὶ) Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ πατρός. v. 23. ἐπερωτήσῃ ἐν) ἐπερωτήσῃ τις ἐν. ibid. τῷ Ἀχιτόφελ) τοῦ Ἀχιτόφελ. CAP. XVII. v. 2. ἐκστήσω) καὶ ἐκστήσω. ibid. ἐκφεύξεται) φεύξεται.

37. Καὶ εἰσῆλθε Χουσεὶ ὁ ἀρχιεταῖρος Δαυὶδ εἰς τὴν πόλιν, καὶ Ἀβεσσαλὼμ εἰσεπορεύετο εἰς τὴν πόλιν Ἰερουσαλήμ.

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

Ῥωὼς * Σιβδὰ

ΚΑΙ Δαυὶδ παρῆλθε βραχύ τι ἀπὸ τῆς Ῥωὼ, καὶ ἰδοὺ Σιβὰ τὸ παιδάριον Μεμφιβοσθαὶ εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ· καὶ ζεῦγος ὄνων ἐπισεσαγμένων, καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι ἄρτοι, καὶ ἑκατὸν σαφίδες, καὶ ἑκατὸν φοίνικες, καὶ νέβελ οἴνου.

2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σιβά· τί ταῦτά σοι; καὶ εἶπε Σιβά· τὰ ὑποζύγια τῇ οἰκίᾳ τοῦ βασιλέως τοῦ ἐπικαθῆσθαι, καὶ οἱ ἄρτοι καὶ οἱ φοίνικες εἰς βρῶσιν τοῖς παιδαρίοις, καὶ ὁ οἶνος πιεῖν τοῖς ἐκλελυμένοις ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καὶ ποῦ ὁ υἱὸς τοῦ κυρίου σου; καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδοὺ καθῆται ἐν Ἰερουσαλὴμ, ὅτι εἶπε· σήμερον ἐπιστρέψουσί μοι ὁ οἶκος Ἰσραὴλ τὴν βασιλείαν τοῦ πατρός μου.

4. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Σιβᾷ· ἰδοὺ σοι πάντα ὅσα ἐστὶ Μεμφιβοσθαί. Καὶ εἶπε Σιβὰ προσκυνήσας· εὕροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, κύριέ μου βασιλεῦ.

5. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἕως Βαουρίμ. Καὶ ἰδοὺ ἐκεῖθεν ἀνὴρ ἐξεπορεύετο ἐκ συγγενείας οἴκου Σαὰλ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σεμεΐ, υἱὸς Γηρά· ἐξῆλθεν ἐκπορευόμενος, καὶ καταρώμενος,

6. καὶ λιθάζων ἐν λίθοις τὸν Δαυὶδ, καὶ πάντας τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως Δαυίδ. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ εὐωνύμων τοῦ βασιλέως.

7. Καὶ οὕτως ἔλεγε Σεμεῖ ἐν τῷ καταρᾶσθαι αὐτόν· ἔξελθε ἔξελθε ἀνὴρ αἱμάτων καὶ ἀνὴρ ὁ παράνομος.

8. Ἐπέστρεψε Κύριος ἐπὶ σὲ πάντα τὰ αἵματα τοῦ οἴκου Σαὰλ, ὅτι ἐβασίλευσας ἀντ' αὐτοῦ· καὶ ἔδωκε Κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ Ἀβεσσαλὼμ τοῦ υἱοῦ σου. καὶ ἰδοὺ σὺ ἐν τῇ κακίᾳ σου, ὅτι ἀνὴρ αἱμάτων σύ.

9. Καὶ εἶπεν Ἀβεισαὶ υἱὸς Σαρουΐας Ἀβεισαὶ πρὸς τὸν βασιλέα· ἵνατί καταρᾶται ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς ἔτος τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα; διαβήσομαι δὴ, καὶ ἀφελῶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

10. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν, υἱοὶ Σαρουΐας; ἄφετε αὐτὸν, καὶ οὕτως καταρᾶσθω, ὅτι Κύριος εἶπεν αὐτῷ καταρᾶσθαι τὸν Δαυίδ· καὶ τίς ἐρεῖ, ὡς τί ἐποίησας οὕτως;

11. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβισαὶ καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ· ἰδοὺ ὁ υἱός μου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῆς κοιλίας μου ζητεῖ τὴν ψυχήν μου, καὶ πρόσεστι νῦν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰεμενεί· ἄφετε αὐτὸν, καὶ καταράσθω, ὅτι εἶπεν αὐτῷ Κύριος· Εἰεμενεί

12. Εἴπως

v. 37. ὁ ἀρχιεταῖρος) ὁ ἑταῖρος. ibid. εἰσεπορεύετο εἰς τὴν πόλιν.) ἦρτι εἰσεπορεύετο εἰς Ἰερουσαλήμ. CAP. XVI. v. 1. Ῥωὼ) ῥὼς. ibid. Σιβδὰ) σιβὰ. ib. εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ) εἰς ἀπαντὴν αὐτῷ. v. 3. ὁ οἶκος) absque articulo. v. 6. λίθοις) ἐν λίθοις. ibid. λαὸς, καὶ) λαὸς ἦν, καὶ. ib. δεξιῶν αὐτοῦ) αὐτοῦ deeſt. v. 7. ἔξελθε) ἔξελθε ἔξελθε. v. 8. Κύριος ἐπὶ σὲ) transpoſita. v. 9. Ἀβεισαὶ) ἀβεσσαὶ. v. 10. ἄφετε) καὶ ἄφετε. v. 11. Ἀβισαὶ) ἀβεσσαὶ. ibid. Εἰεμενεί) ἰεμενεί. ib. καταρᾶσθω) καταρᾶσθαι.

Digitized by Google

κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἀπὸ Βαιθαάρ. Καὶ ἔσησαν τὴν κιβωτὸν τῇ Θεῷ. καὶ ἀνέβη Ἀβιάθαρ ἕως ἐπαύσαλο πᾶς ὁ λαὸς παρελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως.

25. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Σαδδὼκ· ἀπόστρεψον τὴν κιβωτὸν τῇ Θεοῦ εἰς τὴν πόλιν, καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτῆ· ἐὰν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καὶ ἐπιστρέψει με, καὶ δείξει μοι αὐτὴν καὶ τὴν εὐπρέπειαν αὐτῆς.

26. Καὶ ἐὰν εἴπῃ οὕτως· οὐκ ἠθέληκα ἐν σοί· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι, ποιείτω μοι κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῆ.

27. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Σαδδὼκ τῷ ἱερεῖ· ἴδετε, σὺ ἐπιστρέφεις εἰς τὴν πόλιν ἐν εἰρήνῃ, καὶ Ἀχιμάας ὁ υἱός σου, καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Ἀβιάθαρ, οἱ δύο υἱοὶ ὑμῶν μεθ' ὑμῶν.

28. Ἴδετε, ἐγώ εἰμι στρατεύομαι ἐν Ἀραβὼθ τῆς ἐρήμου, ἕως τῆ ἐλθεῖν ῥῆμα παρ' ὑμῶν τῆ ἀπαγγεῖλαί μοι.

ἀπέστρεψαν

29. Καὶ ἀπέστρεψε Σαδδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τὴν κιβωτὸν τῆ Θεῷ εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ.

ἐκ τῆς ἀναβάσεως

30. Καὶ Δαυὶδ ἀνέβαινεν ἐν τῇ ἀναβάσει τῶν ἐλαιῶν ἀναβαίνων καὶ κλαίων, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπικεκαλυμμένος, καὶ αὐτὸς ἐπορεύετο ἀνυπόδετος. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτῆ ἐπεκάλυψεν ἀνὴρ τὴν κεφαλὴν αὐτῆ· καὶ ἀνέβαινον ἀναβαίνοντες καὶ κλαίοντες.

οἱ

31. Καὶ Δαυὶδ ἀπηγγέλη, λέγοντες· Ἀχιτόφελ ἐν τοῖς συστρεφομένοις μετὰ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· διασκέδασον δὴ τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ, Κύριε ὁ Θεός μου.

32. Καὶ ἦν Δαυὶδ εἰσερχόμενος ἕως τῆ Ῥώς, ἔ προσεκύνησεν ἐκεῖ τῷ Θεῷ. καὶ Ῥωὼς ἰδοὺ εἰς ἀπάντησιν αὐτῆ Χουσὶ ὁ ἀρχιτελῶνης Δαυὶδ, διερρηχὼς τὸν χιτῶνα αὐτῆ, καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. τὰ ἱμάτια

33. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ· ἐὰν διαβῇς μετ' ἐμοῦ, καὶ ἔσῃ ἐπ' ἐμὲ εἰς βάσαγμα.

34. Καὶ ἐὰν εἰς τὴν πόλιν ἐπιστρέψῃς, καὶ ἐρεῖς τῷ Ἀβεσσαλώμ· διελήλυθασιν οἱ ἀδελφοί σου· καὶ ὁ βασιλεὺς κατόπισθέν μου καὶ ἐλήλυθεν ὁ πατήρ σου καὶ νῦν παῖς σου εἰμὶ, βασιλεῦ, ἔασόν με ζῆσαι· παῖς τῆ πατρός σου ἦμην τότε καὶ ἀρτίως, καὶ νῦν ἐγὼ δοῦλός σου, καὶ διασκεδάσεις μοι τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ.

35. Καὶ ἰδοὺ μετὰ σῆ ἐκεῖ Σαδδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ, οἱ ἱερεῖς. Καὶ ἔσαι πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν ἀκούσῃς ἐξ οἴκου τῆ βασιλέως, καὶ ἀναγγελεῖς τῷ Σαδδὼκ, καὶ τῷ Ἀβιάθαρ, τοῖς ἱερεῦσιν.

36. Ἰδοὺ ἐκεῖ μετ' αὐτῶν δύο υἱοὶ αὐτῶν, Ἀχιμάας υἱὸς τῷ Σαδδὼκ, καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς τῷ Ἀβιάθαρ. Καὶ ἀποστελεῖτε ἐν χειρὶ αὐτῶν πρὸς μὲ πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν ἀκούσητε.

v. 25. τῷ Σαδδὼκ) πρὸς τὸν σαδδὼκ. ibid. καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ) desiderantur. ib. δείξει) addit μοι. v. 27. οἱ δύο υἱοὶ) addit ὑμῶν. v. 29. ἀπέστρεψαν) ἀπέστρεψε. v. 30. ἐκ τῆς ἀναβάσεως) ἐν τῇ ἀναβάσει. ibid. λαὸς οἱ μετ' αὐτῆ) λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ. v. 31. Δαυὶδ ἀπηγγέλη) transpositа. ibid. λέγοντες· Ἀχιτόφελ) λέγοντες. καὶ ἀχιτόφελ. v. 32. εἰσερχόμενος ἕως Ῥώς) ἐρχόμενος ἕως τοῦ ῥώς. ibid. ἀπάντησιν αὐτῆ χουσὶ) ἀπαντὴν αὐτῷ χουσὶ. ib. τὰ ἱμάτια) τὸν χιτῶνα. v. 33. ἐὰν διαβῇς) ἐὰν μὲν διαβῇς. v. 34. εἰς τὴν πόλιν ἐπιστρέψῃς) ἐπιστρέψῃς ἐπὶ τὴν πόλιν. ibid. κατόπισθέν μου καὶ ἐλήλυθεν) κατέπισθί με διελήλυθεν. ib. δοῦλός σε) δῶλος σοὶ. v. 35. μετὰ σῆ ἐκεῖ) transpositа. ibid. ἀναγγελεῖς) ἀπαγγελεῖς.

14. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ τοῖς μετ' αὐτοῦ, τοῖς ἐν Ἰερουσαλήμ· ἀνάστητε, καὶ φύγωμεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν σωτηρία ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσαλώμ· (καὶ) ταχύνατε τοῦ πορευθῆναι, ἵνα μὴ ταχύνῃ καὶ καταλάβῃ ἡμᾶς, καὶ ἐξώσῃ ἐφ' ἡμᾶς τὴν κακίαν, καὶ παίξῃ τὴν πόλιν ἐν στόματι μαχαίρας.

15. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως πρὸς τὸν βασιλέα· κατὰ πάντα ὅσα αἱρεῖται ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεύς, ἰδοὺ οἱ παῖδές σου.

16. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ τοῖς ποσὶν αὐτῶν. Καὶ ἀφῆκεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυναῖκας τῶν παλλακῶν αὐτοῦ φυλάσσειν τὸν οἶκον.

17. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ πεζοὶ, καὶ ἔστησαν ἐν οἴκῳ τῷ μακρεάν.

18. Καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ παρῆγον ἀνὰ χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πᾶς Χερεθθεὶ, καὶ πᾶς ὁ Φελεθθεὶ, καὶ πάντες οἱ Γεθθαῖοι, ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ ἐλθόντες ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν * ἐκ Γὲθ, καὶ πορευόμενοι ἐπὶ πρόσωπον τοῦ βασιλέως.

19. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐθθεὶ τὸν Γεθθαῖον· ἵνατί πορεύῃ καὶ σὺ μεθ' ἡμῶν; ἐπίστρεφε, καὶ οἴκει μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅτι ξένος εἶ σὺ, καὶ ὅτι μετῴκηκας σὺ ἐκ τοῦ τόπου σου.

20. Εἰ ἐχθὲς παρεγένου, καὶ σήμερον κινήσω σε μεθ' ἡμῶν τοῦ πορευθῆναι; καὶ ἐγὼ πορεύσομαι ἐφ' ᾧ ἂν ἐγὼ πορευθῶ. ἐπίστρεφου, καὶ ἐπίστρεψον τοὺς ἀδελφούς σου μετὰ σοῦ, καὶ Κύριος ποιήσει μετὰ σοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν.

21. Καὶ ἀπεκρίθη Ἐθθεὶ τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι εἰς τὸν τόπον ὃ ἂν ᾖ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐὰν εἰς θάνατον, καὶ ἐὰν εἰς ζωὴν, ὅτι ἐκεῖ ἔσται ὁ δοῦλός σου.

22. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐθθεί· δεῦρο, καὶ διάβαινε μετ' ἐμοῦ. Καὶ παρῆλθεν Ἐθθεὶ ὁ Γεθθαῖος, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ὁ μετ' αὐτοῦ.

23. Καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἔκλαιε φωνῇ μεγάλῃ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύοντο, καὶ ὁ βασιλεὺς παρεῤχόμενος ἐν τῷ χειμαῤῥῷ (τῶν) Κέδρων· καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύοντο ἐπὶ πρόσωπον ὁδοῦ τὴν ἔρημον.

24. Καὶ ἰδοὺ καὶ γε Σαδδὼκ, καὶ πάντες οἱ Λευῖται μετ' αὐτοῦ, αἴροντες τὴν κιβω-

---

ταῖς πόλεσιν

* εἰς

v. 14. ἀνάστητε) ἀνάστητε. ibid. (καὶ) abeſt. ib. στόματι) ἐν στόματι. [v. 15. εἶπαν) ἔπεσαν.] v. 16. τὰς δέκα) δέκα. v. 17. πεζοὶ) πεζῇ. v. 18. παρῆγον ἀνὰ χεῖρα αὐτοῦ) transpoſita. ibid. Χερεθθεὶ) χελεθὶ. ib. καὶ πᾶς ὁ Φελεθθεὶ) καὶ πᾶς ὁ Φελεθὶ, adjicit præterea, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ἐλαίων ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύετο ἐχόμενος αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν, καὶ πάντες οἱ ἀδροὶ, καὶ πάντες οἱ μαχηταὶ ἑξακόσιοι ἄνδρες. καὶ παρῆσαν ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ. καὶ πᾶς ὁ χελεθὶ, καὶ πᾶς ὁ Φελεθὶ. ib. Γεθθαῖος) γεθαῖος. ib. ἐν τοῖς πόλεσιν αὐτῶν εἰς Γὲθ) ταῖς ποσὶν αὐτῶν ἐκ γὲθ. v. 19. Ἐθθεὶ τὸν Γεθθαῖον) ἐβὶ τὸν γεθαῖον. v. 20. κινήσω σε μεθ' ἡμῶν τοῦ πορευθῆναι) κινήσω σε μεθ' ἡμῶν; καὶ γε μετανάστρεψεις τὸν τόπον σε. χθὲς ἡ ἐξέλευσίς σε, καὶ σήμερον μετακινήσω σε μεθ' ἡμῶν τοῦ πορευθῆναι. ibid. ἐφ' ᾧ ἂν ἐγὼ) οὗ ἐὰν ἐγὼ. v. 21. Ἐθθεὶ) ἐβὶ, paſſim. ibid. ὃ ἂν ᾖ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, καὶ) οὗ ἐὰν ᾖ ὁ κύριός μου, καὶ. v. 22. ὁ Γεθθαῖος, καὶ πάντες) ὁ γεθαῖος καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες. v. 23. παρεπορεύοντο - - παρεπορεύοντο) παρεπορεύετο ἐν τῷ χειμαῤῥῷ τῶν κέδρων. καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη τὸν χειμαῤῥοῦν κέδρων. καὶ πᾶς ὁ λαὸς καὶ ὁ βασιλεὺς παρεπορεύοντο. v. 24. Σαδδὼκ) σαδὼκ, paſſim.

Digitized by Google

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐποίησεν αὐτῷ Ἀβεσσαλὼμ ἅρματα καὶ ἵππους, καὶ πεντήκοντα ἄνδρας παρατρέχειν ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

2. Καὶ ὤρθρισεν Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἔστη ἐπὶ χεῖρα τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης. καὶ ἐγένετο πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐγένετο κρίσις, ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα εἰς κρίσιν, καὶ ἐβόησεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· ἐκ ποίας πόλεως εἶ σύ; καὶ ἔσπεν ὁ ἀνὴρ· ἐκ μιᾶς Φυλῶν Ἰσραὴλ ὁ δοῦλός σου.

3. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀβεσσαλώμ· ἰδοὺ οἱ λόγοι σου ἀγαθοὶ καὶ εὔκολοι, καὶ ἀκοὴν (σου) οὐκ ἔστιν σοι παρὰ τοῦ βασιλέως.

4. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλώμ· τίς με καταστήσει κριτὴν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐπ' ἐμοὶ ἃ ἐπελεύσεται πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐὰν ᾖ ἀντιλογία καὶ κρίσις, καὶ δικαιώσω αὐτόν;

5. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίζειν ἄνδρα τοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ, καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ κατελαμβάνετο αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

6. Καὶ ἐποίησεν Ἀβεσσαλὼμ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο παντὶ Ἰσραὴλ, τοῖς παραγινομένοις εἰς κρίσιν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἰδιοποιεῖτο Ἀβεσσαλὼμ τὴν καρδίαν ἀνδρῶν Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἐγένετο ἀπὸ τέλους τεσσαράκοντα ἐτῶν, καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ· πορεύσομαι δή, καὶ ἀποτίσω τὰς εὐχάς μου ἃς ηὐξάμην τῷ Κυρίῳ ἐν Χεβρών· εὐξάμην

8. ὅτι εὐχὴν ηὔξατο ὁ δοῦλός σου ἐν τῷ οἰκεῖν με ἐν Γεδσοὺρ ἐν Συρίᾳ, λέγων· ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψει με ὁ Κύριος εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ λατρεύσω τῷ Κυρίῳ.

9. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· βάδιζε εἰς εἰρήνην. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη εἰς Χεβρών.

10. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ κατασκόπους ἐν πάσαις Φυλαῖς Ἰσραὴλ, λέγων· ἐν τῷ ἀκοῦσαι ὑμᾶς τὴν Φωνὴν τῆς κερατίνης, καὶ ἐρεῖτε· βεβασίλευκεν Ἀβεσσαλὼμ ἐν Χεβρών.

11. Καὶ μετὰ Ἀβεσσαλὼμ ἐπορεύθησαν διακόσιοι ἄνδρες ἐξ Ἰερουσαλὴμ κλητοὶ· καὶ πορευόμενοι ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν πᾶν ῥῆμα.

12. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ τῷ Ἀχιτόφελ, τῷ Γιλωναίῳ, τῷ συμβούλῳ Δαυὶδ, ἐν πόλει αὐτοῦ, ἐν Γωλὰ, ἐν τῷ θυσιάζειν αὐτὸν τὰς θυσίας· καὶ ἐγένετο σύστρεμμα ἰσχυρὸν· καὶ ὁ λαὸς πορευόμενος καὶ πολὺς μετὰ Ἀβεσσαλώμ.

13. Καὶ παρεγένετο ἀπαγγέλλων πρὸς Δαυὶδ, λέγων· ἐγενήθη ἡ καρδία ἀνδρῶν Ἰσραὴλ ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ. ἀγγελλων

14. Καὶ

CAP. XV. v. 1. αὐτῷ) ἑαυτῷ. v. 2. Ἀβεσσ. πρὸς αὐτὸν) transpoſita. ibid. ἆ σύ; καὶ ἔσπεν ὁ ἀνὴρ· ἐκ) σὺ ἆ; καὶ ἔσπεν· ἐκ. v. 3. Ἀβεσσαλὼμ) ὁ ἀβεσσαλώμ. ibid. καὶ ἀκοὴν σε οὐκ ἔστιν παρὰ) καὶ ὁ ἀκούων οὐκ ἔστι σοι παρὰ. v. 4. ἐπ' ἐμοὶ ἐπελεύσεται π. ἀν. ᾧ ἐὰν) καὶ ἐπ' ἐμοὶ ἐλεύσεται πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐὰν. v. 5. κατελαμβάνετο) ἐπελαμβάνετο. v. 7. εὐξάμην) ἠυξάμην. v. 8. ἐπιστρέψει με ὁ Κύριος) ἐπιστρέψῃ με κύριος. v. 10. πάσαις) ἐν πάσαις. ibid. βεβασίλευκε) addit βασιλεὺς. v. 11. ἐν τῇ ἁπλότητι) ἐν deeſt. v. 12. τῷ Γιλωναίῳ - - σύστρεμμα ἰσχυρὸν.) τῷ Γηλωνί σύμβουλον Δαυὶδ ἐκ τῆς πόλεως αὐτοῦ ἐκ γωλὰ ἐν τῷ θυσιάζειν αὐτόν. καὶ ἐγένετο σύστρεμμα ἰσχυρόν. ibid. πορευόμενος) ὁ πορευόμενος. v. 13. ἀγγέλλων) ἀπαγγέλλων.

23. Καὶ ἀνέστη Ἰωὰβ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γεθσὲρ, καὶ ἤγαγε τὸν Ἀβεσσαλὼμ εἰς Ἱερουσαλήμ.

24 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἀποστραφήτω εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπόν μου μὴ βλεπέτω. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ Ἀβεσσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδε.

25. Καὶ ὡς Ἀβεσσαλὼμ οὐκ ἦν ἀνὴρ καλὸς ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, αἰνετὸς σφόδρα, ἀπὸ ἴχνους ποδὸς αὐτοῦ καὶ ἕως κορυφῆς αὐτοῦ ἐκ ἦν ἐν αὐτῷ μῶμος.

26. Καὶ ἐν τῷ κείρεσθαι αὐτὸν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ὡς ἂν ἐκείρετο, ὅτι καταβαρύνετο ἐπ' αὐτὸν, καὶ κειρόμενος αὐτὴν ἔκρινε τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ διακοσίους σίκλους ἐν τῷ σίκλῳ τῷ βασιλικῷ.

Βασιλεῖ 27. Καὶ ἐτέχθησαν τῷ Ἀβεσσαλὼμ τρεῖς υἱοὶ, καὶ θυγάτηρ μία· καὶ ὄνομα ἡ αὐτῇ Θαμάρ· αὕτη ἦν γυνὴ καλὴ σφόδρα· καὶ γίνεται γυνὴ τῷ Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμῶν, καὶ τίκτει αὐτῷ τὸν Ἀβιάν.

28. Καὶ ἐκάθισεν Ἀβεσσαλὼμ ἐν Ἱερουσαλὴμ δύο ἔτη ἡμερῶν, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδε.

29. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Ἰωὰβ ἀποστεῖλαι αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἀπέστειλεν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτὸν, καὶ οὐκ ἠθέλησε παραγενέσθαι.

30. Καὶ εἶπε πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ Ἀβεσσαλώμ· ἴδετε, ἡ μερὶς ἐν ἀγρῷ εἰ τοῦ Ἰωὰβ ἐχόμενά μου, καὶ αὐτῷ κριθαὶ ἐκεῖ· πορεύεσθε, καὶ ἐμπρήσατε αὐτὴν ἐν πυρί. Καὶ ἐνέπρησαν (αὐτὰς) οἱ παῖδες Ἀβεσσαλὼμ τὴν μερίδα. Καὶ παραγίνονται οἱ δοῦλοι Ἰωὰβ πρὸς αὐτὸν διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν, καὶ εἶπαν· ἐνεπύρισαν οἱ δοῦλοι Ἀβεσσαλὼμ τὴν μερίδα ἐν πυρί.

εἰσί

31. Καὶ ἀνέστη Ἰωὰβ, καὶ ἦλθε πρὸς Ἀβεσσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἵναλλ ἐνεπύρισαν οἱ παῖδές σου τὴν μερίδα τὴν ἐμὴν ἐν πυρί;

32. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Ἰωάβ· ἰδοὺ ἀπέστειλα πρός σε, λέγων, ἧκε ὧδε, καὶ ἀποστελῶ σε πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων, ἵνατί ἦλθον ἐκ Γεθσούρ; ἀγαθόν μοι ἦν τοῦ ἔτι εἶναί με ἐκεῖ· καὶ νῦν ἰδοὺ ἐκ εἶδον τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως· εἰ δὲ ἔστιν ἐν ἐμοὶ ἀδικία, καὶ θανατωσάτω ἐμοὶ με.

33. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ· καὶ ἐκάλεσε τὸν Ἀβεσσαλώμ. καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως. Καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀβεσσαλώμ.

ΚΕΦ.

---

v. 24. ἐπέστρεψεν ὁ Ἀβεσσ.) ἀπέστρεψεν ἀβεσσ. v. 25. ἀνὴρ καλὸς ἦν) ἀνὴρ ἦν. v. 27. τῷ βασιλεῖ) τῷ ἀβεσσαλώμ. ibid. Θαμάρ· αὕτη ἡ γυνὴ) Θημάρ. αὕτη ἦν γυνὴ. ib. τῷ Ῥοβοὰμ) ῥοβοὰμ. ib. Ἀβιάν.) ἀβιά. v. 30. πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ Ἀβεσσαλώμ.) ἀβεσσαλὼμ πρὸς τοὺς π. αὐτοῦ. ibid. εἰ μερὶς) ἡ μερὶς. ib. κριθαί εἰσι) ἐκεῖ κριθαί. ib. (αὐτὰς) abeſt. ib. ἑαυτῶν, καὶ εἶπαν) αὐτῶν, καὶ εἶπαν. v. 32. τοῦ ἔτι εἶναί με ἐκεῖ) εἶναι ἐκεῖ. ibid. ἐκ εἶδον τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως) transpoſita. ibid. εἰ δὲ ἔστιν ἐμοὶ) εἰ δὲ ἔστιν ἐν ἐμοὶ. v. 33. ἀνήγγειλεν) ἀπήγγειλεν. ibid. Ἀβεσσαλώμ.) τὸν ἀβεσσαλώμ.

Digitized by Google

πε· ζῇ Κύριος, εἰ πεσεῖται ἀπὸ τῆς τριχὸς τῆ υἱῆ σου ἐπὶ τὴν γῆν.

12. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· λαλησάτω δὴ ἡ δέλη σου πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα ῥῆμα. καὶ εἶπε· λάλησον.

13. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· ἱνατί ἐλογίσω τοιοῦτον τοιοῦτο ἐπὶ λαὸν Θεοῦ; ἢ ἐκ στόματος τῆ βασιλέως ὁ λόγος ἔτος ὡς πλημμέλεια, τῆ μὴ ἐπιστρέψαι (πρὸς) τὸν βασιλέα τὸν ἐξωσμένον αὐτῆ;

14. Ὅτι θανάτῳ ἀποθανούμεθα, καὶ ὥσπερ τὸ ὕδωρ τὸ καταφερόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἐ συναχθήσεται· καὶ λήψεται ὁ Θεὸς τὴν ψυχὴν, καὶ διαλογιζόμενος λογισμὸς τῆ ἐξῶσαι ἀπ' αὐτῆ ἐξωσμένον.

15. Καὶ νῦν ὃ ἦλθον λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα τὸν κύριόν μου, τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ὄψεταί με ὁ λαὸς, καὶ ἐρεῖ ὁ λαὸς ἡ δέλη σου· λαλησάτω δὴ πρὸς τὸν βασιλέα, εἴπως ποιήσει ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τῆς δέλης αὐτῆ,

ἀκούει 16. ὅτι ἀκούσει ὁ βασιλεύς. ῥυσάσθω δὴ τὴν δέλην αὐτῆ ἐκ χειρὸς τῆ ἀνδρὸς τῆ ζητοῦντος ἐξᾶραί με καὶ τὸν υἱόν μου κατὰ τὸ αὐτὸ ἀπὸ κληρονομίας Θεοῦ.

17. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· εἴη δὴ ὁ λόγος τῆ κυρίου μὲ τῆ βασιλέως εἰς θυσίαν· ὅτι καθὼς ἄγγελος τῆ Θεοῦ, οὕτως ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, τῆ ἀκούειν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ πονηρόν. καὶ Κύριος ὁ Θεός σε ἔσαι μετὰ σῆ.

18. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα· μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα, ὃ ἐγὼ ἐπερωτῶ σε. καὶ εἶπε ἡ γυνή· λαλησάτω δὴ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς.

19. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· μὴ ἡ χεὶρ Ἰωὰβ μετὰ σῆ ἐν παντὶ τούτῳ; καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ βασιλεῖ· ζῇ ἡ ψυχή σου, κύριέ μου βασιλεῦ, εἰ ἔστιν εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐκ πάντων (τούτων) ὧν ἐλάλησεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι ὁ δοῦλός σε Ἰωὰβ αὐτὸς ἐνετείλατό μοι, καὶ αὐτὸς ἔθετο ἐν τῷ στόματί (μὲ) τῆς δέλης σου πάντας τοὺς λόγους τούτους.

περιελεῖν 20. Ἕνεκεν τῆ περιελθεῖν τὸ πρόσωπον τῆ ῥήματος τούτου, ὃ ἐποίησεν ὁ δοῦλός σε Ἰωὰβ τὸν λόγον τοῦτον· καὶ ὁ κύριός μου (Ἰωὰβ) σοφὸς καθὼς σοφία ἀγγέλου τῆ Θεοῦ, τῆ γνῶναι πάντα τὰ ἐν τῇ γῇ.

21. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωάβ· ἰδοὺ δὴ ἐποίησά σοι κατὰ τὸν λόγον σε τοῦτον· καὶ πορεύθητι, (καὶ) ἐπίστρεψον τὸ παιδάριον, τὸν Ἀβεσσαλώμ.

22. Καὶ ἔπεσεν Ἰωὰβ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησε, καὶ εὐλόγησε τὸν βασιλέα. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· σήμερον ἔγνω ὁ δοῦλός σου ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, κύριέ μου βασιλεῦ, ὅτι ἐποίησεν ὁ κύριός μὲ ὁ βασιλεὺς τὸν λόγον τῆ δέλης αὐτοῦ.

23. Καὶ

V. 11. πεσεῖται τῆς) πεσεῖται ἀπὸ τῆς. V. 12. τὸν βασιλέα) βασιλέα. V. 13. τοιοῦτον) τοιοῦτο. ibid. (πρὸς) abeſt. V. 14. τὴν ψυχὴν, καὶ διαλογιζόμενος λογισμὸς τῆ) ψυχὴν, καὶ λογιζόμενος τοῦ. ibid. ἐξωσμένον.) ἐξωσμένον. V. 15. ἐρεῖ ὁ λαὸς σε) ἐρεῖ ἡ δέλη σου. ibid. δὴ πρὸς τὸν βασιλέα) δὴ πρὸς τὸν κύριόν με τὸν βασιλέα. V. 16. ἀκούει) ἀκούσει. ibid. ῥυσάσθω δὴ) δὴ abeſt. ib. κατὰ τὸ αὐτὸ) abeſt. V. 17. εἴη δὴ) εἰ ἦδη. ibid. εἰς θυσίαν) εἰς θυσίας. ib. ἄγγελος τῆ Θεοῦ) τῆ abeſt. V. 19. μετὰ σῆ ἐν παντὶ τούτῳ) transpoſita. ibid. (τούτων) abeſt. ib. (μὲ) abeſt. V. 20. περιελεῖν) περιελθεῖν. ibid. (Ἰωὰβ) abeſt. V. 21. καὶ πορεύθητι, καὶ ἐπίστρεψον) πορεύου, ἐπίστρεψον.

37. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἔφυγε, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Θολομαὶ, υἱὸν Ἐμιὼδ, βασιλέα Γεδσοὺρ, εἰς γῆν Μαχάδ. Καὶ ἐπένθησε Δαυὶδ ἐπὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας.

38. Καὶ ἀπέδρα Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γεδσοὺρ, καὶ ἦν ἐκεῖ ἔτη τρία.

39. Καὶ ἐκόπασεν Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἐξελθεῖν πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, ὅτι παρεκλήθη ἐπὶ Ἀμνὼν, ὅτι ἀπέθανε.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἔγνω Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας ὅτι ἡ καρδία τοῦ βασιλέως ἐπὶ Ἀβεσσαλώμ.

2. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ εἰς Θεκωὲ, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν γυναῖκα σοφὴν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· πένθησον δὴ, καὶ ἔνδυσαι ἱμάτια πενθικὰ, καὶ μὴ ἀλείψῃ ἔλαιον, καὶ ἔσῃ ὡς γυνὴ τοῦτο ἡμέρας πολλὰς πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι,

3. καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. Καὶ ἔθηκεν Ἰωὰβ τοὺς λόγους εἰς τὸ στόμα αὐτῆς.

4. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ ἡ Θεκωΐτις πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ εἶπε· σῶσον, βασιλεῦ, σῶσον.

5. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ βασιλεύς· τί ἔστι σοι; ἡ δὲ εἶπε· καὶ μάλα γυνὴ χήρα ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπέθανεν ὁ ἀνήρ μου.

6. Καί γε τῇ δούλῃ σου δύο υἱοὶ, καὶ ἐμαχέσαντο ἀμφότεροι ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος ἀναμέσον αὐτῶν. Καὶ ἔπαισεν εἷς τὸν ἕνα ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν.

7. Καὶ ἰδοὺ ἐπανέστη ὅλη ἡ πατριὰ πρὸς τὴν δούλην σου, καὶ εἶπαν· δὸς τὸν παίσαντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ θανατώσομεν αὐτὸν ἀντὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ οὗ ἀπέκτεινε, καὶ ἐξαροῦμεν καί γε τὸν κληρονόμον ὑμῶν. Καὶ σβέσουσι τὸν ἄνθρακά μου τὸν καταλειφθέντα, ὥστε μὴ θέσθαι τῷ ἀνδρί μου ὄνομα καὶ κατάλειμμα ἐπὶ προσώπου τῆς λῆμμα γῆς.

8. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν γυναῖκα· ὑγιαίνουσα βάδιζε εἰς τὸν οἶκόν σου, κἀγὼ ἐντελοῦμαι περὶ σοῦ.

9. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ Θεκωΐτις πρὸς τὸν βασιλέα· ἐπ' ἐμὲ, κύριέ μου βασιλεῦ, ἡ ἀνομία καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἀθῶος.

10. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· τίς ὁ λαλῶν πρός σε, καὶ ἄξεις αὐτὸν πρὸς ἐμὲ, καὶ οὐ μὴ προσθήσει ἔτι ἅψασθαι αὐτοῦ.

11. Καὶ εἶπε· μνημονευσάτω δὴ ὁ βασιλεὺς τὸν Κύριον Θεὸν αὐτοῦ πληθῦναι ἀγχιστέα τοῦ αἵματος τοῦ διαφθεῖραι, καὶ οὐ μὴ ἐξάρωσι τὸν υἱόν μου. Καὶ εἶπε·

v. 37. Θολομαὶ) θολμὶ. ibid. Μαχὰδ) χαμααχὰδ. ib. Δαυὶδ) ὁ βασιλεὺς δαυὶδ. v. 38. ἀπέδρα Ἀβεσσαλὼμ) transposita. v. 39. Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς) transposita. CAP. XIV. v. 2. τοῦτο ἡμέρας πολλὰς πενθ. ἐπὶ τεθν.) πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι τοῦτο ἡμέρας πολλάς. v. 3. εἰς τὸ στόμα) ἐν τῷ στόματι. v. 4. ἐπὶ τὴν γῆν) εἰς τὴν γῆν. ibid. αὐτῷ· σῶσον) αὐτῷ, καὶ εἶπε· σῶσον. v. 6. εἷς) ὁ εἷς. v. 7. ὄνομα καὶ λῆμμα) κατάλειμμα καὶ ὄνομα. v. 8. βασιλεὺς) adjicit πρὸς τὴν γυναῖκα. v. 10. καὶ οὐ μὴ) καὶ οὐ. v. 11. πληθῦναι) πληθυνθῆναι.

Digitized by Google

μεν ἐπὶ σέ. Καὶ ἐβιάσατο αὐτόν· καὶ οὐκ ἠθέλησε τῦ πορευθῆναι, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν.

26. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλώμ· καὶ εἰ μὴ, πορευθήτω δὴ μεθ' ἡμῶν Ἀμνὼν ὁ ἀδελφός μυ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· ἱνατί πορευθῆ μετὰ σοῦ;

27. Καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν Ἀβεσσαλώμ· καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτῦ τὸν Ἀμνὼν καὶ πάντας τὺς υἱὺς τῦ βασιλέως. Καὶ ἐποίησεν Ἀβεσσαλὼμ πότον κατὰ τὸν πότον τῦ βασιλέως.

28. Καὶ ἐνετείλατο Ἀβεσσαλὼμ τοῖς παιδαρίοις αὐτῦ, λέγων· ἴδετε ὡς ἂν ἀγαθυνθῆ ἡ καρδία Ἀμνὼν ἐν τῷ οἴνῳ, καὶ εἴπω πρὸς ὑμᾶς, παταξατε τὸν Ἀμνών, καὶ θανατώσατε αὐτόν, μὴ φοβηθῆτε, ὅτι ἐχὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἐντελλόμενος ὑμῖν; ἀνδρίζεσθε, καὶ γίνεσθε εἰς υἱὺς δυνάμεως.

29. Καὶ ἐποίησαν τὰ παιδάρια Ἀβεσσαλὼμ τῷ Ἀμνών, καθὰ ἐνετείλατο αὐτοῖς Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἀνέστησαν πάντες οἱ υἱοὶ τῦ βασιλέως, καὶ ἐπεκάθισεν ἕκαστος ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτῦ, καὶ ἔφυγον.

30. Καὶ ἐγένετο, αὐτῶν ὄντων ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθε πρὸς Δαυὶδ, λέγων· ἐπάταξεν Ἀβεσσαλὼμ πάντας τὺς υἱὺς τῦ βασιλέως, καὶ ὐ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς.

31. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς, καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτῦ, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτῦ περιεστῶτες αὐτῷ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.

32. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωναδὰβ, υἱὸς Σαμαὰ ἀδελφῦ Δαυὶδ, καὶ εἶπε· μὴ εἰπάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι πάντα τὰ παιδία τὺς υἱὺς τῦ βασιλέως ἐθανάτωσεν, ὅτι Ἀμνὼν μονώτατος ἀπέθανεν, ὅτι ἐπὶ στόματος Ἀβεσσαλὼμ ἦν κείμενος ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐταπείνωσε Θαμαὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτῦ.

33. Καὶ νῦν μὴ θέσθω ὁ κύριός μυ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῦ τὸ ῥῆμα, λέγων· πάντες οἱ υἱοὶ τῦ βασιλέως ἀπέθανον· ὅτι Ἀμνὼν μονώτατος ἀπέθανε.

34. Καὶ ἀπέδρα Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἦρε τὸ παιδάριον ὁ σκοπὸς τὺς ὀφθαλμὺς αὐτῦ, καὶ εἶδε· καὶ ἰδὲ λαὸς πολὺς πορευόμενος ἐν τῇ ὁδῷ ὄπισθεν αὐτῦ ἐκ πλευρᾶς τῦ ὄρους ἐν τῇ καταβάσει. Καὶ παρεγένετο ὁ σκοπὸς, καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπεν· ἄνδρας ἑώρακα ἐκ τῆς ὁδῦ τῶν ὀρέων ἐκ μέρους τῦ Ὠρωνῆν ὄρους.

35. Καὶ εἶπεν Ἰωναδὰβ πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδὲ οἱ υἱοὶ τῦ βασιλέως πάρεισι, κατὰ τὸν λόγον τῦ δέλου συ, οὕτως ἐγένετο.

36. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα συνετέλεσε λαλῶν, καὶ ἰδὲ οἱ υἱοὶ τῦ βασιλέως ἦλθον, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν· καὶ γε ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτῦ ἔκλαυσαν κλαυθμὸν μέγαν σφόδρα.

ἐπεκάθισεν

v. 25. πορευθῆναι) τῦ πορευθῆναι. v. 26. Ἀβεσσαλὼμ) addit πρὸς αὐτὸν. v. 29. ἐπεκάθισεν ἕκαστος) ἐπεκάθισαν οἱ ἀνὴρ. v. 31. περιεστῶτες) οἱ περιεστῶτες. v. 32. Δαυὶδ) adjicit καὶ εἶπε, ibid. τὰ παιδία) τὰ παιδάρια. v. 33. τὸ ῥῆμα) ῥῆμα. ibid. ὅτι Ἀμνὼν) ὅτι ἀπὸ ἡ Ἀμνών. v. 34. πλευρᾶ) πλευρᾶς. ibid. τῶν Ὠρωνῆν) τῆς Ὠρωνῆν.

13. Καὶ ἐγὼ πῦ ἀποίσω τὸ ὄνειδός μου; καὶ σὺ ἔσῃ ὡς εἷς τῶν ἀφρόνων ἐν Ἰσραήλ. Καὶ νῦν λάλησον δὴ πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι ἐ μὴ κωλύσῃ με ἀπὸ σοῦ.

14. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἀμνὼν τῆ ἀκῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς, καὶ ἐκραταιώθη ὑπὲρ αὐτὴν, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς.

15. Καὶ ἐμίσησεν αὐτὴν Ἀμνὼν μῖσος μέγα σφόδρα, ὅτι μέγα τὸ μῖσος ὃ ἐμίσησεν αὐτὴν ὑπὲρ τὴν ἀγάπην ἣν ἠγάπησεν αὐτήν. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἀμνών· ἀνάςηθι, πορεύου.

16. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Θαμὰρ περὶ τῆς κακίας τῆς μεγάλης ταύτης ὑπὲρ ἑτέραν ἣν ἐποίησας μετ' ἐμοῦ, τῦ ἐξαποςεῖλαί με. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἀμνὼν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς.

17. Καὶ ἐκάλεσε τὸ παιδάριον αὐτῦ, τὸν προσηκότα τῦ οἴκε αὐτῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐξαποστείλατε δὴ ταύτην ἀπ' ἐμοῦ ἔξω, καὶ ἀπόκλεισον τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς.

18. Καὶ ἐπ' αὐτῆς ἦν χιτὼν καρπωτὸς, ὅτι οὕτως ἐνεδύσκοντο αἱ θυγατέρες τῦ βασιλέως αἱ παρθένοι τὰς ἐπενδύτας αὐτῶν. καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν ὁ λειτυργὸς αὐτῦ ἔξω, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς.

19. Καὶ ἔλαβε Θαμὰρ σποδὸν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ τὸν χιτῶνα τὸν καρπωτὸν τὸν ἐπ' αὐτῆς διέρρηξε, καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ ἐπορεύθη πορευομένη καὶ κράζουσα.

20. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ἀβεσαλὼμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς· μὴ Ἀμνὼν ὁ ἀδελφός σε ἐγένετο μετὰ σοῦ; καὶ νῦν, μὲ ἀδελφή μὲ, κάφευσον, ὅτι ἀδελφός σε ἐςί· μὴ θῇς τὴν καρδίαν σε τῦ λαλῆσαι εἰς τὸ ῥῆμα τῦτο. Καὶ ἐκάθισε Θαμὰρ χηρεύουσα ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβεσαλὼμ τῦ ἀδελφῦ αὐτῆς.

21. Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἤκουσε πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐθυμώθη σφόδρα, καὶ οὐκ ἐλύπησε τὸ πνεῦμα Ἀμνὼν τῦ υἱοῦ αὐτῦ, ὅτι ἠγάπα αὐτὸν, ὅτι πρωτότοκος αὐτῦ ἦν.

22. Καὶ οὐκ ἐλάλησεν Ἀβεσαλὼμ μετὰ Ἀμνὼν ἀπὸ πονηρῦ ἕως ἀγαθῦ, ὅτι ἐμίσει Ἀβεσαλὼμ τὸν Ἀμνὼν ἐπὶ λόγῳ ὃ ἐταπείνωσε Θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτῦ.

23. Καὶ ἐγένετο εἰς διετηρίδα ἡμερῶν, καὶ ἦσαν κείροντες τῷ Ἀβεσαλὼμ ἐν Βελλασὼρ τῇ ἐχόμενα Ἐφραΐμ· καὶ ἐκάλεσεν Ἀβεσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τῦ βασιλέως.

24. Καὶ ἦλθεν Ἀβεσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν· ἰδὲ δὴ κείρουσι τῷ δήλῳ σου, πορευθήτω δὴ ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ παῖδες αὐτῦ μετὰ τῦ δούλε σε.

25. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀβεσσαλώμ· μὴ δὴ, υἱέ μου, μὴ πορευθῶμεν πάντες ἡμεῖς, καὶ ἐ μὴ καταβαρυνθῶμεν

v. 14. ἐκραταιώθη) ἐκρατησεν. v. 15. μῖσος ἐμίσησεν) μῖσος ὃ ἐμίσησεν. ibid. ἠγάπησεν αὐτήν. Καὶ) ἠγάπησεν αὐτὴν, ὅτι μείζων ἡ κακία ἡ ἐχμίτη ἢ ἡ πρώτη. καὶ. ib. πορεύου) καὶ πορεύε. v. 16. ἐξαποστείλαι) τοῦ ἐξαποστείλαι. v. 17. οἴκε αὐτῦ, καὶ) οἴκε, καὶ. v. 19. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς) ἐπὶ τὴν κεφαλήν. v. 20. ἀδελφός με) ἀδελφός σε, uti emendatum. ibid. εἰς τὸ ῥῆμα) τὸ ῥῆμα. v. 21. ὁ βασιλ. Δαυὶδ ἤκουσε) ἤκουσεν ὁ βασ. Δαυίδ. v. 23. Βελλασὼρ) Βάλασώρ.

Digitized by Google

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα, καὶ τῷ Ἀβεσσαλὼμ υἱῷ Δαυὶδ ἀδελφὴ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα, καὶ ὄνομα αὐτῇ Θαμάρ, καὶ ἠγάπησεν Ἀμμὼν αὐτὴν Ἀμνὼν υἱὸς Δαυίδ.

Ἀμμὼν 2. Καὶ ἐθλίβετο Ἀμνὼν ὥστε ἀρρωστεῖν διὰ Θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ὅτι παρθένος ἦν αὕτη, καὶ ὑπέρογκον (καὶ) Ἀμμὼν ἐν ὀφθαλμοῖς Ἀμνὼν τοῦ ποιῆσαι αὐτῇ τί.

Ἀμμὼν 3. Καὶ ἦν τῷ Ἀμνὼν ἑταῖρος, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰωναδὰβ, υἱὸς Σαμαὰ τοῦ ἀδελφοῦ Δαυίδ. Καὶ Ἰωναδὰβ ἀνὴρ σοφὸς σφόδρα,

4. καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί σοι ὅτι σὺ οὕτως ἀθενεῖς ἀθενὴς, υἱὲ τοῦ βασιλέως, τὸ πρωΐ πρωΐ; οὐκ ἀπαγγελεῖς μοι; καὶ εἶπεν Ἀμμὼν αὐτῷ Ἀμνών· Θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν Ἀβεσσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐγὼ ἀγαπῶ.

5. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωναδάβ· κοιμήθητι ἐπὶ τῆς κοίτης σου, καὶ μαλακίθητι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ πατήρ σου τοῦ ἰδεῖν σε, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν· ἐλθάτω δὴ Θαμὰρ ἡ ἀδελφή μου, καὶ ψωμισάτω με, καὶ ποιησάτω κατ' ὀφθαλμούς μου βρῶμα, ὅπως ἴδω καὶ φάγω ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῆς.

Ἀμμὼν 6. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀμνών, καὶ ἠρρώστησε, καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἰδεῖν αὐτόν. Ἀμμὼν Καὶ εἶπεν Ἀμνὼν πρὸς τὸν βασιλέα· ἐλθάτω δὴ Θαμὰρ ἡ ἀδελφή μου πρὸς μὲ, καὶ κολλυρισάτω ἐν ὀφθαλμοῖς μου δύο κολλυρίδας, καὶ φάγομαι ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς.

7. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ πρὸς Θαμὰρ εἰς τὸν οἶκον, λέγων· πορεύθητι δὴ εἰς τὸν οἶκον Ἀμνὼν τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ ποίησον αὐτῷ τὸ βρῶμα.

8. Καὶ ἐπορεύθη Θαμὰρ εἰς τὸν οἶκον Ἀμνὼν ἀδελφοῦ αὐτῆς· καὶ αὐτὸς κοιμώμενος. Καὶ ἔλαβε τὸν σὺν καὶ ἐφύρασε, καὶ ἐκολλύρισε κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἥψησε τὰς κολλυρίδας, ἥψεν

9. καὶ ἔλαβε τὸ τήγανον καὶ κατεκένωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠθέλησε φαγεῖν· καὶ εἶπεν Ἀμνών· ἐξαγάγετε πάντα ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθέν μου. καὶ ἐξήγαγον πάντα ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθεν αὐτοῦ.

10. Καὶ εἶπεν Ἀμνὼν πρὸς Θαμάρ· εἰσένεγκε τὸ βρῶμα εἰς τὸ ταμεῖον, καὶ φάγομαι ἐκ τῆς χειρός σου. καὶ ἔλαβε Θαμὰρ τὰς κολλυρίδας ἃς ἐποίησε, καὶ εἰσήνεγκε τῷ Ἀμνὼν ἀδελφῷ αὐτῆς εἰς τὸν κοιτῶνα. Ἀμμὼν εἰσενέγκετε Θαμάρ

11. Καὶ προσήγαγεν αὐτῷ τοῦ φαγεῖν, καὶ ἐπελάβετο αὐτῆς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· δεῦρο, κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ, ἀδελφή μου.

12. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· μή, ἀδελφέ μου, μὴ ταπεινώσῃς με, διότι οὐ ποιηθήσεται οὕτως ἐν Ἰσραήλ· μὴ ποιήσῃς τὴν ἀφροσύνην ταύτην.

CAP. XIII. v. 1. Θαμαὰρ) Θημὰρ, passim. ibid. Ἀμμὼν) ἀμνὼν, passim hoc capite. v. 2. (καὶ) abest. ibid. αὐτῇ τί.) transposita. v. 4. ἀθενεῖς) ἀθενὴς. ibid. ἀπαγγελεῖς) ἀπαγγέλλεις. v. 5. Ἐλθάτω Θάμαρ) Ἐλθέτω δὴ Θημὰρ. v. 6. Ἐλθάτω) Ἐλθέτω. v. 7. Ἀμνὼν) deest. ibid. τὸ βρῶμα) absque articulo. v. 8. τὸ τσὰρ) τὸ σὺν. ibid. ἔψεν) ἔψησε. v. 9. ἄνδρα ἐπάνωθεν) ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθεν. ibid. ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθεν) ἀπὸ deest. v. 10. εἰσένεγκατε) εἰσένεγκε. ibid. ταμεῖον) ταμιεῖον. ib. Θημὰρ) ut *Edit. Rom.* constanter habet. v. 11. ἄπτου· δεῦρο) ἄπτου αὐτῆς· δεῦρο.

κεσε τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ πῶς εἴπωμεν πρὸς αὐτὸν, ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον, καὶ ποιήσει κακά;

19. Καὶ συνῆκε Δαυὶδ ὅτι οἱ παῖδες αὐτῦ ψιθυρίζουσι, καὶ ἐνόησε Δαυὶδ ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτῦ· εἰ τέθνηκε τὸ παιδάριον; Καὶ εἶπαν· τέθνηκε.

20. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐλούσατο, καὶ ἠλείψατο, καὶ ἤλλαξε τὰ ἱμάτια αὐτῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τῦ Θεοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ· καὶ ἤ-
παρέθη- τησεν ἄρτον φαγεῖν, καὶ παρέθηκαν αὐτῷ
κεν ἄρτον, καὶ ἔφαγε.

21. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτῦ πρὸς αὐτόν· τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐποίησας ἕνεκεν τῦ παιδαρίου; ὅτι ζῶντος ἐνήστευες, καὶ ἔκλαιες καὶ ἠγρύπνεις, καὶ ἠνίκα ἀπέθανε τὸ παιδάριον, ἀνέστης, καὶ ἔφαγες ἄρτον, καὶ πέπωκας;

22. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· ἐν τῷ τὸ παιδάριον ἔτι ζῆν ἐνήστευσα, καὶ ἔκλαυσα, ὅτι εἶπα· τίς οἶδεν εἰ ἐλεήσει με Κύριος, καὶ ζήσεται τὸ παιδάριον;

23. Καὶ νῦν τέθνηκε τὸ παιδάριον, ἵνατί τοῦτο ἐγὼ νηστεύω; μὴ δυνήσομαι ἐπιστρέψαι αὐτὸ ἔτι; ἐγὼ πορεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ αὐτὸς οὐκ ἀναστρέψει πρὸς μέ.

24. Καὶ παρεκάλεσε Δαυὶδ τὴν Βηθσαβεὲ γυναῖκα αὐτῦ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς, καὶ συνέλαβε, καὶ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῦ Σαλωμών· καὶ Κύριος ἠγάπησεν αὐτόν.

25. Καὶ ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ Νάθαν τῦ προφήτε, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῦ Ἰεδιδία, ἕνεκεν Κυρίου.

26. Καὶ ἐπολέμησεν Ἰωὰβ ἐν Ῥαββὰθ Ῥαββὰθ
υἱῶν Ἀμμών, καὶ κατέλαβε τὴν πόλιν τῆς βασιλείας

27. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· ἐπολέμησα πρὸς Ῥαββὰθ, καὶ κατελαβόμην τὴν πόλιν τῶν ὑδάτων.

28. Καὶ νῦν συνάγαγε τὸ κατάλοιπον τῦ λαοῦ, καὶ παρέμβαλε ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ προκαταλαβὲ αὐτὴν, ἵνα μὴ προκαταλάβωμαι ἐγὼ τὴν πόλιν, καὶ κληθῇ τὸ ὄνομά με ἐπ' αὐτήν. αὐτῦ

29. Καὶ συνήγαγε Δαυὶδ πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ῥαββὰθ, καὶ ἐπολέμησεν ἐν αὐτῇ, καὶ κατελάβετο αὐτήν.

30. Καὶ ἔλαβε τὸν στέφανον τῦ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτῦ, καὶ ὁ σταθμὸς αὐτῦ τάλαντον χρυσίε, καὶ λίθε τιμίου, καὶ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς Δαυὶδ, καὶ σκῦλα τῆς πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα.

31. Καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήγαγε, ἐξήγα-
καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ πρίονι, καὶ ἐν τοῖς τρι- γεν
σὶν ὀλοις τοῖς σιδηροῖς, καὶ ὑποτομεῦσι σι-
δηροῖς, καὶ διήγαγεν αὐτοὺς διὰ τῦ πλιν- ἀπήγα-
θίου. Καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς γεν
πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών. Καὶ ἐπέστρεψε Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ.

v. 20. παρέθηκεν) παρέθηκαν. v. 21. ἔφαγες) ἔφαγες. ibid. ὅτι ζῶντος) ἔτι ζῶντος. v. 23. τὸ παιδάριον) deeſt. ibid. αὐτὸ) αὐτὸν. v. 24. τὴν Βηθσαβεὲ γυναῖκα) βηρσαβεὲ τὴν γυναῖκα. v. 25. Ἰεδιδία) ἰεδιδὶ. v. 26. Ῥαββὰθ) ῥαββαθ. v. 27. πρὸς Ῥαββαθ) ἐν ῥαββαθ, ita quoque 29. verſu. v. 28. τὸ ὄνομά αὐτοῦ) τὸ ὄνομά μου. v. 30. στέφανον τῦ) στέφανον μολχὸμ τῦ. v. 31. λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήγαγεν) λαὸν τὸν ὄντα ἐν αὐτῇ ἐξήγαγε. ibid. ἀπήγαγεν) διήγαγεν.

Digitized by Google

5. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ τῷ ἀνδρὶ σφόδρα Δαυὶδ, καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Νάθαν· ζῇ Κύριος, ὅτι υἱὸς θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο·

ἐπλαπλά σιον 6. καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει τετραπλάσιον ἀνθ' ὧν ὅτι ἐποίησε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ περὶ οὗ οὐκ ἐφείσατο.

7. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυὶδ· Σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο. τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· Ἐγώ εἰμι ὁ χρίσας σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐγώ εἰμι ἐῤῥυσάμην σε ἐκ χειρὸς Σαούλ·

8. καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον τοῦ κυρίου σου, καὶ ἐν τῷ κόλπῳ σου ἔδωκα τὰς γυναῖκας τοῦ κυρίου σου, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα· καὶ εἰ μικρόν ἐστι, προσθήσω σοι κατὰ ταῦτα. καὶ

9. Τί ἐφαύλισας τὸν λόγον Κυρίου, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ; τὸν Οὐρίαν τὸν Χετταῖον ἐπάταξας ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔλαβες σεαυτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινας ἐν ῥομφαίᾳ υἱῶν Ἀμμών.

10. Καὶ νῦν οὐκ ἀποστήσεται ῥομφαία ἐκ τοῦ οἴκου σου ἕως αἰῶνος· ἀνθ' ὧν ὅτι ἐξουδένωσάς με, καὶ ἔλαβες τὴν γυναῖκα τοῦ Οὐρίου τοῦ Χετταίου, τοῦ εἶναί σοι εἰς γυναῖκα.

11. Τάδε λέγει Κύριος· Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ἐπὶ σὲ κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου σου, καὶ λήψομαι τὰς γυναῖκάς σε κατ' ὀφθαλμούς σου, καὶ δώσω τῷ πλησίον σου, καὶ κοιμηθήσεται μετὰ τῶν γυναικῶν σου ἐναντίον τοῦ ἡλίου τούτου·

12. ὅτι σὺ ἐποίησας κρύβδην, κἀγὼ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέναντι τούτου τοῦ ἡλίου.

13. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Νάθαν· ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυὶδ· καὶ Κύριος παρεβίβασε τὸ ἁμάρτημά σου, οὐ μὴ ἀποθάνῃς.

14. Πλὴν ὅτι παροξύνων παρώξυνας τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Κυρίου ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ, καί γε ὁ υἱός σου ὁ τεχθείς σοι θανάτῳ ἀποθανεῖται.

15. Καὶ ἀπῆλθε Νάθαν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ἔθραυσε Κύριος τὸ παιδάριον ὃ ἔτεκεν ἡ γυνὴ Οὐρίου τῷ Δαυὶδ, καὶ ἠῤῥώστησε.

16. Καὶ ἐζήτησε Δαυὶδ τὸν Θεὸν περὶ τοῦ παιδαρίου, καὶ ἐνήστευσε Δαυὶδ νηστείαν, καὶ εἰσῆλθε, καὶ ηὐλίσθη, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς γῆς.

17. Καὶ ἀνέστησαν οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν τοῦ ἐγεῖραι αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἠθέλησε, καὶ οὐ συνέφαγεν αὐτοῖς ἄρτον.

18. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἀπέθανε τὸ παιδάριον. Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ δοῦλοι Δαυὶδ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ, ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον, ὅτι ἔπαιον· Ἰδοὺ ἐν τῷ ἔτι ζῆν τὸ παιδάριον ἐλαλήσαμεν πρὸς αὐτὸν, καὶ οὐκ εἰσήκουσε

ν. 5. τῷ ἀνδρὶ σφόδρα Δαυὶδ) δαυὶδ σφ. τῷ ἀνδρὶ. ν. 6. ἐπλαπλάσιον) ἑπταπλασίονα. ν. 7. σε βασιλέα) σε εἰς βασιλέα. ν. 8. ἐν τῷ κόλπῳ σε ἔδωκα τὰς γυν. τοῦ κυρίου σε) καὶ τὰς γυν. τοῦ κυρίου σε ἐν τῷ κόλπῳ σε. ibid. σοὶ καὶ ταῦτα) σοι κατὰ ταῦτα. ν. 9. Τί ἐφαύλ.) τί ὅτι ἐφαύλισας. ν. 12. κρύβδην) κρυβῇ. ibid. τούτου τοῦ ἡλίου) τοῦ ἡλίου τούτου. ν. 13. σου, μὴ) σε, οὐ μὴ. ν. 14. παροξύνων παρώξυνας) παροργίζων παρώργισας. ibid. τῷ Κυρίου) κυρίου. ν. 15. τὸ παιδάριον) τὸ παιδίον. ibid. Οὐρίου τῷ) ἑρὶ τοῦ χετταίου τῷ. ν. 16. καὶ ἐκοιμήθη) non habet. ν. 17. ἐπ' αὐτον) ponitur proxime post ἀνέστησαν. ibid. τοῦ ἐγεῖραι) ἐγεῖραι. ν. 18. ὅτι ἔπαιον) ὅτι ἔπαισαν. ibid. ἐν τῷ ὅτι ζῆν τὸ παιδάριον) ἐν τῷ τὸ παιδάριον ἔτι ζῆν.

Digitized by Google

22. Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἄγγελος Ἰωαὲβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ παρεγένετο, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ πάντα ὅσα ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωαὲβ, πάντα τὰ ῥήματα τῆ πολέμε. Καὶ ἐθυμώθη Δαυὶδ πρὸς Ἰωαὲβ, καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον· ἵνατί προσηγάγετε πρὸς τὴν πόλιν τῆ πολεμῆσαι; ἐκ ἤδειτε ὅτι πληγήσεσθε ἀπὸ τῆ τείχους; Ἱεροβοὰμ τίς ἐπάταξε τὸν Ἀβιμέλεχ υἱὸν Ἱεροβοὰλ; οὐχὶ γυνὴ ἔῤῥιψεν ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλου ἀπὸ τῆ τείχους, καὶ ἀπέθανεν ἐν Θαμασεί; ἵνατί προσηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος;

23. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος πρὸς Δαυὶδ· ὅτι ἐκραταίωσαν ἐφ' ἡμᾶς οἱ ἄνδρες, καὶ ἐξῆλθαν πρὸς ἡμᾶς εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ ἐγενήθημεν ἐπ' αὐτοὺς ἕως τῆς θύρας τῆς πύλης.

24. Καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξεύονλες πρὸς τὲς παῖδάς σου ἀπάνωθεν τῆ τείχους, καὶ ἀπέθανον τῶν παίδων τῆ βασιλέως, καὶ γε Οὐρίας ὁ δοῦλός σου ὁ Χετταῖος ἀπέθανε.

25. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν ἄγγελον· τάδε ἐρεῖς πρὸς Ἰωαέβ· Μὴ πονηρὸν ἔσω ἐν ὀφθαλμοῖς σου τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ποτὲ μὲν οὕτως καὶ ποτὲ οὕτως καταφάγεται ἡ μάχαιρα. κραταίωσον σὺ τὸν πόλεμόν σου πρὸς τὴν πόλιν, καὶ κατάσπασον αὐτὴν, καὶ κραταίωσον αὐτόν.

26. Καὶ ἤκουσεν ἡ γυνὴ Οὐρίου ὅτι ἀπέθανεν Οὐρίας ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐκόψατο ἐπὶ τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

27. Καὶ ἦλθε τὸ πένθος, καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ, καὶ συνήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆ, καὶ ἐγενήθη αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱόν. Καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ ῥῆμα, ὃ ἐποίησε Δαυὶδ, ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἀπέστειλε Κύριος τὸν Νάθαν τὸν προφήτην πρὸς Δαυὶδ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Δύο ἄνδρες ἦσαν ἐν πόλει μιᾷ, εἷς πλούσιος, καὶ εἷς πένης. πρὸς αὐτὸν

2. Καὶ τῷ πλησίῳ ἦν ποίμνια καὶ βυκόλια πολλὰ σφόδρα.

3. Καὶ τῷ πένητι οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἀμνὰς μία μικρὰ, ἣν ἐκλήσατο, καὶ περιεποιήσατο, καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὴν, καὶ ἠθρύνθη μετ' αὐτῆ καὶ μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆ ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἐκ τῆ ἄρτε αὐτῆ ἤθιε, καὶ ἐκ τῆ ποτηρίε αὐτῆ ἔπινε, καὶ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆ ἐκάθευδε, καὶ ἦν αὐτῷ ὡς θυγάτηρ.

4. Καὶ ἦλθε πάροδος τῷ ἀνδρὶ τῷ πλησίον, καὶ ἐφείσατο λαβεῖν (αὐτὴν) ἐκ τῶν ποιμνίων αὐτῆ καὶ ἐκ τῶν βυκολίων αὐτῆ τῆ ποιῆσαι τῷ ξένῳ τῷ ἐλθόντι πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλαβε τὴν ἀμνάδα τῆ πένητος, καὶ ἐποίησεν αὐτὴν τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐλθόντι πρὸς αὐτόν. τῷ

5. Καὶ

v. 22. Ἱεροβοὰμ) Ἱεροβόαλ. v. 23. ἐξῆλθαν πρὸς ἡμᾶς) ἐξῆλθον ἐφ' ἡμᾶς. v. 24. Οὐρίας ὁ δοῦλός σε) transpositа. v. 25. καταφάγεται) φάγεται. ibid. πόλεμόν σὺ πρὸς τὴν) πόλεμόν σε εἰς τὴν. ib. κραταίωσον αὐτόν.) κρατ. αὐτήν. v. 26. ἐπὶ τὸν ἄνδρα) ἐπὶ deeſt. v. 27. ἦλθε) ἐλθεῖν. ibid. ἐφάνη πονηρὸν) transpositа. CAP. XII. v. 1. ἅπτε πρὸς αὐτὸν) ἅπτεν αὐτῷ. ibid. Δύο ἄνδρες ἦσαν) δύο ἦσαν ἄνδρες. v. 4. (αὐτὴν) abeſt. ibid. ποιμνίων) addit αὐτῆ. ib. τῷ ποιῆσαι τῷ ξένῳ ἐλθόντι) τῆ ποιῆσαι τῷ ξένῳ ὀθνείῳ τῷ ἐλθόντι.

Digitized by Google

9. Καὶ ἐκοιμήθη Οὐρίας παρὰ τῇ θύρᾳ οἴκου τοῦ βασιλέως μετὰ τῶν δούλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ οὐ κατέβη εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

10. Καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυὶδ, λέγοντες· ὅτι οὐ κατέβη Οὐρίας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Οὐρίαν· οὐχὶ ἐξ ὁδοῦ σὺ ἔρχῃ; τί ὅτι οὐ κατέβης εἰς τὸν οἶκόν σου;

11. Καὶ εἶπεν Οὐρίας πρὸς Δαυὶδ· (εἰ) ἡ κιβωτὸς, καὶ Ἰσραὴλ, καὶ Ἰούδας κατοικοῦσιν ἐν σκηναῖς, καὶ ὁ κύριός μου Ἰωὰβ, καὶ οἱ δοῦλοι τοῦ κυρίου μου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ παρεμβάλλουσι, καὶ ἐγὼ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν μου τοῦ φαγεῖν, καὶ πιεῖν, καὶ κοιμηθῆναι μετὰ τῆς γυναικός μου; (καὶ) πῶς; ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο.

12. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Οὐρίαν· κάθισον ἐνταῦθα καὶ γε σήμερον, καὶ αὔριον ἐξαποστελῶ σε. Καὶ ἐκάθισεν Οὐρίας ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ τῇ ἐπαύριον.

13. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Δαυὶδ, καὶ ἔφαγεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἔπιε, καὶ ἐμέθυσεν αὐτὸν, καὶ ἐξῆλθεν ἑσπέρας τοῦ κοιμηθῆναι (καὶ) ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ μετὰ τῶν δούλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ οὐ κατέβη.

14. Καὶ ἐγένετο πρωΐ, καὶ ἔγραψε Δαυὶδ βιβλίον πρὸς Ἰωὰβ, καὶ ἀπέστειλεν (Δαυὶδ) ἐν χειρὶ Οὐρίου.

15. Καὶ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ, λέγων· εἰσάγαγε τὸν Οὐρίαν ἐξεναντίας τοῦ πολέμου τοῦ κραταιοῦ, καὶ ἀποστραφήσεσθε ἀπὸ ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ πληγήσεται, καὶ ἀποθανεῖται.

16. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ φυλάσσειν Ἰωὰβ ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἔθηκε τὸν Οὐρίαν εἰς τὸν τόπον ὃν ᾔδει ὅτι ἄνδρες δυνάμεως ἐκεῖ.

17. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέμουν μετὰ Ἰωάβ. Καὶ ἔπεσαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἐκ τῶν δούλων Δαυὶδ, καὶ ἀπέθανε καί γε Οὐρίας ὁ Χετταῖος.

18. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ πάντας τοὺς λόγους τοῦ βασιλεῖ πολέμου.

19. Καὶ ἐνετείλατο τῷ ἀγγέλῳ, λέγων· ἐν τῷ συντελέσαι πάντας τοὺς λόγους τοῦ πολέμου λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα,

20. καὶ ἔσται ἐὰν ἀναβῇ ὁ θυμὸς τοῦ βασιλέως, καὶ εἴπῃ σοι, τί ἤγγισατε πρὸς τὴν πόλιν τοῦ πολεμῆσαι; οὐκ ᾔδειτε ὅτι τοξεύουσιν ἀπάνωθεν τοῦ τείχους; ἐργάσασθε

21. τίς ἐπάταξε τὸν Ἀβιμέλεχ, υἱὸν Ἱεροβάαλ υἱοῦ Νήρ; οὐχὶ γυνὴ ἔῤῥιψεν Ἱεροβοὰμ ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλου ἀπάνωθεν τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανεν ἐν Θαμασεί; ἵνατί προσηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος; καὶ ἐρεῖς· καί γε Οὐρίας ὁ δοῦλός σου ὁ Χετταῖος ἀπέθανε.

v. 9. θύρᾳ οἴκου τοῦ) θύρᾳ τοῦ. v. 10. καταβῆς) κατέβης. v. 11. (εἰ) abest. ibid. παρεμβαλλουσι, καὶ ἐγὼ) παρεμβάλλωσι, καὶ ἐγὼ. ib. φαγεῖν) τοῦ φαγεῖν. ib. (καὶ) abest. v. 13. (καὶ) deest. ibid. κυρίου αὐτῶν) κυρίου αὐτοῦ. v. 14. (Δαυὶδ) abest. v. 17. ἀπὸ τοῦ λαοῦ) ἐκ τοῦ λαοῦ. v. 18. τῷ βασιλεῖ) τῷ Δαυίδ. ibid. à fine adjicit *Edit. Rom.* λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα. v. 20. τί ἐγγίσατε πρὸς τ. π. τοῦ πολεμῆσαι) τί ὅτι ἤγγισατε πρὸς τὴν πόλιν πολεμῆσαι; ibid. τοξεύουσιν) τοξεύσουσιν. v. 21. Ἱεροβοὰμ) Ἱεροβάαλ. ibid. ἔῤῥιψεν ἐπ' αὐτὸν κλ. μ. ἀπάνωθεν τοῦ) ἔῤῥιψε κλάσμα μύλου ἐπ' αὐτὸν ἀπὸ ἄνωθεν. ib. Θαμασεί) Θαμασί, passim. ib. Οὐρίας ὁ δοῦλός σου) transposita.

Digitized by Google

15. Καὶ εἶδε Συρία ὅτι ἔπλαυσεν ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ, καὶ συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.

16. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀδραζαὲρ, καὶ συνήγαγε τὴν Συρίαν τὴν ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ παρεγένοντο εἰς Αἰλάμ· καὶ Σωβὰκ ἄρχων τῆς δυνάμεως Ἀδραζαὲρ ἔμπροσθεν αὐτῶν. Σαβὰχ

17. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, καὶ συνήγαγε τὸν πάντα Ἰσραὴλ, καὶ διέβη τὸν Ἰορδάνην, καὶ παρεγένετο εἰς Αἰλάμ. Καὶ παρετάξατο Συρία κατέναντι Δαυὶδ, καὶ ἐπολέμησαν μετ' αὐτοῦ.

18. Καὶ ἔφυγε Συρία ἀπὸ προσώπου Ἰσραὴλ, καὶ ἀνεῖλε Δαυὶδ ἐκ τῆς Συρίας ἑπτακόσια ἅρματα, καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας ἱππέων· καὶ τὸν Σωβὰκ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐπάταξε, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. Δαυὶδ

19. Καὶ εἶδον πάντες οἱ βασιλεῖς οἱ δοῦλοι Ἀδραζαὲρ, ὅτι ἔπλαυσαν ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ, καὶ ἠτομόλησαν μετὰ Ἰσραὴλ, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς. Καὶ ἐφοβήθη Συρία τοῦ σῶσαι ἔτι τοὺς υἱοὺς Ἀμμών.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξόδιας τῶν βασιλέων, καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν Ἰωαὰβ, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἅπαντα Ἰσραὴλ· καὶ διέφθειραν τοὺς υἱοὺς Ἀμμών· καὶ ἐκάθισαν ἐπὶ Ῥαββάθ. Καὶ Δαυὶδ ἐκάθισεν ἐν Ἰερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐγένετο πρὸς ἑσπέραν, καὶ ἀνέστη Δαυὶδ ἀπὸ τῆς κοίτης αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ εἶδε γυναῖκα λουομένην ἀπὸ λημένη τοῦ δώματος· καὶ ἡ γυνὴ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα.

3. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ, καὶ ἐζήτησε τὴν γυναῖκα, καὶ εἶπεν· οὐχὶ αὕτη Βηθσαβεὲ, ἡ θυγάτηρ Ἐλιὰβ, ἡ γυνὴ Οὐρίου τοῦ Χετταίου;

4. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς. Καὶ αὕτη ἁγιαζομένη ἀπὸ ἀκαθαρσίας αὐτῆς, καὶ ἀπέστρεψεν (αὐτὴν) εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

5. Καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἡ γυνή· καὶ ἀποστείλασα ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· ἐγὼ εἰμὶ ἐν γαστρὶ ἔχω.

6. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ πρὸς Ἰωαὰβ, λέγων· ἀπόστειλον πρὸς μὲ τὸν Οὐρίαν τὸν Χετταῖον. καὶ ἀπέστειλεν Ἰωαὰβ τὸν Οὐρίαν πρὸς Δαυίδ.

7. Καὶ παρεγένετο Οὐρίας πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ εἰς εἰρήνην Ἰωαὰβ, καὶ εἰς εἰρήνην τοῦ λαοῦ, καὶ εἰς εἰρήνην τοῦ πολέμου.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Οὐρίᾳ· κατάβηθι εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ νίψαι τοὺς πόδας σου. Καὶ ἐξῆλθεν Οὐρίας ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ ἄρσις τοῦ βασιλέως.

9. Καὶ

v. 16. Συρίαν ἐκ) συρίαν τὴν ἐκ. ibid. ποταμοῦ καὶ) ποταμοῦ χαλιμὰκ, καὶ. ib. Σαβὰχ) συβὰκ. v. 17. κατέναντι) ἀπέναντι. v. 18. προσώπου Δαυὶδ) προσώπου Ἰσραὴλ. CAP. XI. v. 1. τὸν ἅπαντα) τὸν πάντα. ibid. ἐκάθισαν) διεπάθησαν. v. 2. λουομένην) λουμένην. v. 3. Βηθσαβεὲ, ἡ θυγάτηρ Ἐλ. ἡ γυνὴ) βηρσαβεὲ θυγάτηρ ἐλιὰβ γυνὴ. v. 4. (αὐτὴν) abest. v. 7. Οὐρίας πρὸς αὐτὸν) οὐρίας καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν.

Digitized by Google

3. Καὶ εἶπον ἄρχοντες υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς Ἀνὼν τὸν κύριον αὐτῶν· μὴ παρὰ τὸ δοξάζειν Δαυὶδ τὸν πατέρα σε ἐνώπιόν σε, ὅτι ἀπέστειλέ σοι παρακαλοῦντας; οὐχ ὅπως ἐρευνήσωσι τὴν πόλιν, καὶ κατασκοπήσωσιν αὐτὴν, καὶ τοῦ κατασκέψασθαι αὐτὴν ἀπέστειλε Δαυὶδ τοὺς παῖδας αὐτοῦ πρὸς σέ; οὐκ

4. Καὶ ἔλαβεν Ἀνὼν τοὺς παῖδας Δαυὶδ, καὶ ἐξύρησε τοὺς πώγωνας αὐτῶν, καὶ ἀπέκοψε τοὺς μανδύας αὐτῶν ἐν τῷ ἡμίσει ἕως τῶν ἰσχίων αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς.

5. Καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυὶδ ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, ὅτι ἦσαν οἱ ἄνδρες ἠτιμασμένοι σφόδρα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καθίσατε ἐν Ἰεριχὼ ἕως τοῦ ἀναστεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν, καὶ ἐπιστραφήσεσθε.

6. Καὶ ἴδαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν ὅτι κατηχύνθησαν ὁ λαὸς ἐν Δαυίδ. Καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ ἐμισθώσαντο καὶ Ῥοὼβ τὴν Συρίαν Βαιθρούβ, καὶ τὴν Συρίαν Σουβὰ, εἴκοσι χιλιάδας πεζῶν, καὶ τὸν βασιλέα Μααχὰ χιλίους ἄνδρας, καὶ Ἰσὼβ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν.

7. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἰωὰβ καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν, τοὺς δυνατούς.

8. Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ παρετάξαντο πόλεμον παρὰ τῇ θύρᾳ τῆς πύλης· Συρία Σουβὰ, καὶ Ῥοὼβ, καὶ Ἰσὼβ, καὶ Μααχὰ, μόνοι ἐν ἀργῷ. Ῥοὼβ

9. Καὶ εἶδεν Ἰωὰβ ὅτι ἐγενήθη πρὸς αὐτὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ πολέμου ἐκ τοῦ κατὰ πρόσωπον καὶ ἐκ τοῦ ὄπισθεν, καὶ ἐπέλεξεν ἐκ πάντων νεανιῶν Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξαντο ἐξεναντίας Συρίας.

10. Καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἔδωκεν ἐν χειρὶ Ἀβισαὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ παρετάξαντο ἐξεναντίας υἱῶν Ἀμμὼν,

11. καὶ εἶπεν· ἐὰν κραταιωθῇ Συρία ὑπὲρ ἐμὲ, καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς σωτηρίαν· καὶ ἐὰν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν κραταιωθῶσιν ὑπὲρ σὲ, καὶ ἐσόμεθα τοῦ σῶσαί σε.

12. Ἀνδρίζου, καὶ κραταιωθῶμεν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ περὶ τῶν πόλεων τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κύριος ποιήσει τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.

13. Καὶ προσῆλθεν Ἰωὰβ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον πρὸς Συρίαν, καὶ αὐτοῦ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ Συρία.

14. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν εἶδον ὅτι ἔφυγε Συρία, καὶ ἔφυγαν ἀπὸ προσώπου Ἀβισαὶ, καὶ εἰσῆλθαν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ ἀνέστρεψεν Ἰωὰβ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ παρεγένετο εἰς Ἰερουσαλήμ. παρεγέ-νοντο

15. Καὶ

Ϛ. 3. ἄρχοντες) οἱ ἄρχοντες. ibid. ἐκ ὅπως ἐρευνήσωσι) ἀλλ' ὅπως ἔχῃ. Ϛ. 5. ἀνήγγειλαν) ἀπήγγειλαν. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν Ϛ. 6. ἴδαν) ἄδον. ibid. λαὸς ἐν Δαυὶδ) ἐν abest. ib. καὶ Ῥοὼβ) βαιθρούβ. ib. Σουβὰ, εἴκοσι) σωβὰ, καὶ ῥοὼβ, εἴκοσι. ib. Μααχὰ) ἀμαλήκ. Ϛ. 7. Ἰωὰβ) τὸν ἰωὰβ. Ϛ. 8. πύλης· Συρία) πύλης συρίας. ibid. Ῥοὼβ) ῥοὼβ. ib. Μααχὰ) ἀμαλήκ. Ϛ. 9. κατὰ πρόσωπον καὶ ἐκ) κατὰ πρόσωπον ἐξεναντίας καὶ ἐκ. ibid. ἐπέλεξεν ἐκ π. νεανιῶν) ἐπελέξατο ἐκ πάντων τῶν νεανιῶν. Ϛ. 10. Ἀβισαὶ) ἀβεσσὰ, passim. Ϛ. 11. οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν κραταιωθῶσιν) κραταιωθῶσι υἱοὶ Ἀμμών. Ϛ. 13. λαὸς αὐτοῦ εἰς) λαὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς. ibid. ἔφυγον) ἔφυγαν. ib. παρεγένετο) παρεγένετο.

Digitized by Google

4. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· πῇ ἔτος; καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδὲ ἐν οἴκῳ Μαχὶρ, υἱοῦ Ἀμιὴλ, ἐκ τῆς Λαδάβαρ. Λοδάβαρ

5. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τῆ οἴκῳ Μαχὶρ, Λοδάβαρ υἱοῦ Ἀμιὴλ, ἐκ τῆς Λοδάβαρ.

6. Καὶ παρεγένεται Μεμφιβοσθαὶ, υἱὸς Ἰωνάθαν υἱῆ Σαὲλ, πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ· Μεμφιβοσθαί; καὶ εἶπεν· ἰδὲ ὁ δοῦλός σου.

7. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ· μὴ φοβῆ, ὅτι ποιῶν ποιήσω ἔλεος μετὰ σῆ διὰ Ἰωνάθαν τὸν πατέρα σε, καὶ ἀποκαταστήσω σοι πάντα ἀγρὸν Σαὲλ τῆ πατρός σου, καὶ σὺ φαγῇ ἄρτον ἐπὶ τῆς τραπέζης μὲ διαπαντός.

8. Καὶ προσεκύνησεν Μεμφιβοσθαὶ, καὶ εἶπε· τίς εἰμι ὁ δοῦλός σου, ὅτι ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸν κύνα τὸν τεθνηκότα τὸν ὅμοιον ἐμοί;

9. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Σιβὰ τὸ παιδάριον Σαὲλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· πάντα ὅσα ἐγὶ τῷ Σαὲλ καὶ ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτῆ, δέδωκα τῷ υἱῷ τῆ κυρίου σου. οἴκῳ τῷ οἴκῳ αὐτῆ

10. Καὶ ἐργᾷ αὐτῷ τὴν γῆν, σὺ, καὶ οἱ υἱοί σε, καὶ οἱ δοῦλοί σου, καὶ εἰσοίσεις τῷ υἱῷ τῆ κυρίου σου ἄρτες, καὶ ἔδηται αὐτούς· καὶ Μεμφιβοσθαὶ υἱὸς τῆ κυρίε σε φάγεται ἄρτες διαπαντὸς ἐπὶ τῆς τραπέζης μὲ. Καὶ τῷ Σιβᾷ ἦσαν πεντεκαίδεκα υἱοὶ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι. Κυρίου

11. Καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα κατὰ πάντα ὅσα ἐντέταλται ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ δέλῳ αὐτῆ, οὕτως ποιήσει ὁ δῆλός σε. Καὶ Μεμφιβοσθαὶ ἤθιεν ἐπὶ τῆς τραπέζης Δαυὶδ καθὼς εἷς τῶν υἱῶν τῆ βασιλέως.

12. Καὶ τῷ Μεμφιβοσθαὶ υἱὸς μικρὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μιχαὶ, καὶ πᾶσα ἡ κατοίκησις τῆ οἴκε Σιβὰ δοῦλοι τῷ Μεμφιβοσθαί. αὐτῆ

13. Καὶ Μεμφιβοσθαὶ κατῴκει ἐν Ἰερουσαλὴμ, ὅτι ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆ βασιλέως αὐτὸς ἤθιε διαπαντός· καὶ αὐτὸς ἦν χωλὸς ἀμφοτέροις τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. καλοῦσαι

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανε βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀνὼν υἱὸς αὐτῆ Ἀὼν ἀντ' αὐτῆ·

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· ποιήσω ἔλεος μετὰ Ἀνὼν υἱῆ Ναασὶς, ὃν τρόπον ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτῆ μετ' ἐμῆ ἔλεος. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ παρακαλέσαι αὐτὸν ἐν χειρὶ τῶν δέλων αὐτῆ περὶ τῆ πατρὸς αὐτῆ· καὶ παρεγένοντο οἱ παῖδες Δαυὶδ εἰς τὴν γῆν υἱῶν Ἀμμών.

3. Καὶ

---

v. 4. Λοδαβὰρ) λοδάβαρ. v. 5. Λοδάβαρ) λοδάβαρ. v. 6. Μεμφιβοσθαὶ) μεμφιβοσθὲ, passim. ibid. εἶπεν· ὁ δῆλός σε) εἶπεν· ἰδὲ ὁ δῆλός σε. v. 7. ἔλεος μετὰ σε) transpofita. ib. τῆ πατρός σε) πατρὸς τῆ πατρός σε. v. 9. δέδωκα τῷ οἴκῳ τῷ Κυρίῳ σε.) δέδωκα τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου. v. 10. ἔδηται αὐτούς.) ἔδεται ἄρτες. ibid. ἄρτες διαπαντὸς) διαπαντὸς ἄρτον. v. 11. τῶν υἱῶν τῆ) τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῆ. v. 12. μικρὸς, καὶ) μικρὸς ἦν, καὶ. ibid. κατοίκησις αὐτοῦ οἶκου Σιβὰ δῆλοι τῷ Μεμφ.) κατοίκησις τῆ οἴκου σιβὰ δέλοι τῆ μεμφιβοσθέ. v. 13. κατῴκει) κατῴκει. ibid. ἤθιε διαπαντὸς) αὐτὸς διαπαντὸς ἤθιε. CAP. X. v. 1. Ἀὼν) ἀνὼν. v. 2. Ἀνὼν) ἀνὼν, passim. ibid. πατὴρ μετ') πατὴρ αὐτῆ μετ'.

Digitized by Google

ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα. Ἐν αὐτῷ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς στύλους, καὶ τοὺς λουτῆρας, καὶ πάντα τὰ σκεύη.

9. Καὶ ἤκουσεν Θαεὶ ὁ βασιλεὺς Ἡμαὰθ, ὅτι ἐπάταξε Δαυὶδ πᾶσαν τὴν δύναμιν Ἀδραασάρ,

Ἰεδδεραὰν 10. καὶ ἀπέστειλε Θαεὶ τὸν Ἰεδδεραὰμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρὸς βασιλέα Δαυὶδ ἐρωτῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ ᾧ ἐπολέμησε τὸν Ἀδραασάρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν, ὅτι ἀντικείμενος ἦν τῷ Ἀδραασάρ, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἦσαν σκεύη ἀργυρᾶ, καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ σκεύη χαλκᾶ. ἐπάταξε

11. Καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ Κυρίῳ μετὰ τοῦ ἀργυρίου, καὶ τοῦ χρυσίου ᾧ ἡγίασεν ἐκ πασῶν τῶν πόλεων ὧν κατεδυνάστευσεν,

12. ἐκ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ ἐκ τῆς Μωαὰβ, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐξ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐκ τῶν σκύλων Ἀδραασὰρ υἱοῦ Ῥααβ, βασιλέως Σωβά.

13. Καὶ ἐποίησε Δαυὶδ ὄνομα· καὶ ἐν τῷ ἀναπαύεσθαι αὐτὸν ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν Γημελᾶ εἰς ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας.

14. Καὶ ἔθετο ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουρὰν, ἐν πάσῃ τῇ Ἰδουμαίᾳ ἔθηκεν ἐσηλωμένους, καὶ ἐγένοντο πάντες Ἰδουμαῖοι δοῦλοι τῷ βασιλεῖ. καὶ ἔσωσε Κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.

15. Καὶ ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. Καὶ ἦν Δαυὶδ ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ.

16 Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουΐα ἐπὶ τῆς στρατιᾶς. Καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς * Ἀχιλοὺδ ἐπὶ τῶν ὑπομνηματῶν. Ἰωσαφ * Ἀχιμέλεχ

17. Καὶ [a] Σαδὼκ υἱὸς Ἀχιτοὺβ καὶ Ἀχιμέλεχ υἱὸς Ἀβιάθαρ, ἱερεῖς. Καὶ Σαρασίας ὁ γραμματεύς. [a] Σαδὲχ

18. Καὶ Βαναγαίας υἱὸς Ἰωδαὲ σύμβολος. Καὶ ὁ Χερεθθεὶ, καὶ † ὁ Φελεθθεὶ, καὶ οἱ υἱοὶ Δαυὶδ αὐλάρχαι ἦσαν. σύμβολος † Ὠφελεθθεὶ

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ εἶπε Δαυὶδ· εἰ ἔστιν ἔτι ὑπολελειμμένος τῷ οἴκῳ Σαοὺλ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος ἕνεκεν Ἰωνάθαν;

2. Καὶ ἐκ τοῦ οἴκου Σαοὺλ ἦν παῖς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σιβά. καὶ καλοῦσιν αὐτὸν πρὸς Δαυίδ· Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεύς· εἰ σὺ εἶ Σιβά; καὶ εἶπεν· ἐγὼ δοῦλος σός.

3. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· εἰ ὑπολέλειπται τῷ οἴκῳ Σαοὺλ ἔτι ἀνὴρ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος Θεοῦ; καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα· ἔτι ἐστὶν υἱὸς τῷ Ἰωνάθαν πεπληγὼς τοὺς πόδας.

v. 9. Θαεὶ) Θοΐ. v. 10. Θαεὶ τὸν Ἰεδδεραὰν) Θοὲ Ἰεδδεραάμ. ibid. Ὃ ἐπάταξε) Ὃ ἐπολέμησεν. v. 11. καὶ τῷ χρυσίῳ) καὶ μετὰ τοῦ χρυσίου. v. 12. καὶ ἐξ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων) transposita. ibid. Σωβά) σοβά. v. 13. ἐν Γημελᾷ) ἐν γιβελλμ. v. 14. ἔθηκεν ἐσηλωμένους) non habet. ibid. Ἰδουμαῖοι) οἱ ἰδουμαῖοι. v. 15. ἐπὶ Ἰσραήλ) ἐπὶ πάντα ἰσραηλ. v. 16. Σαρουΐα) σαρυΐας. ibid. Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιμέλεχ) Ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀχιλούδ. v. 17. Σαδὼκ) σαδώκ. ibid. Σαρασίας) σαρά. v. 18. in Rem. καὶ βαναίας υἱὸς ἰωδαὲ σύμβολον. καὶ ὁ χηλεθὶ, καὶ ὁ φελεθὶ, καὶ οἱ υἱοὶ δαυὶδ αὐλιάρχαι ἦσαν. CAP. IX. v. 1. εἰ ἔστιν) addit ἔτι. ibid. τῷ οἴκῳ) ἐν τῷ οἴκῳ. v. 2. εἰ σὺ εἶ) σὺ εἶ. v. 3. τῷ οἴκῳ) ἐκ τοῦ οἴκου.

Digitized by Google

26. Καὶ μεγαλυνθείη τὸ ὄνομά σε Κύριε ἕως αἰῶνος, λέγων· Κύριος παντοκράτωρ Θεὸ Θεὸς ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ δέλε σε Δαυὶδ ἔσαι ἀνωρθωμένος ἐνώπιόν σου.

27. Ὅτι σὺ Κύριε παντοκράτωρ ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ, ἀπεκάλυψας τὸ ὠτίον τοῦ δέλου σε, λέγων, οἶκον οἰκοδομήσω σοι. διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ δοῦλός σου τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ τοῦ προσεύξασθαι πρὸς σὲ τὴν προσευχὴν ταύτην.

28. Καὶ νῦν, Κύριέ μου Κύριε, σὺ εἶ ὁ Θεὸς, καὶ οἱ λόγοι σου ἔσονται ἀληθινοὶ, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δέλου σου τὰ ἀγαθὰ ταῦτα.

29. Καὶ νῦν ἄρξαι καὶ εὐλόγησον τὸν οἶκον τοῦ δέλε σε, τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν σε, ὅτι σὺ (εἶ) Κύριέ μου Κύριε ἐλάλησας, καὶ ἀπὸ τῆς εὐλογίας σε εὐλογηθήσεται ὁ οἶκος τοῦ δέλου σε εἰς τὸν αἰῶνα.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὰς ἀλλοφύλους, καὶ ἐτροπώσατο αὐτάς. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὴν ἀφωρισμένην ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων.

2. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὴν Μωὰβ, καὶ διεμέτρησεν αὐτὴν διεμέτρησεν αὐτὰς ἐν χοινίοις, κοιμίσας αὐτὰς ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἐγένοντο τὰ δύο χοινίσματα τῷ θανατῶσαι, καὶ τὰ δύο χοινίσματα ἐζώγρησαν. καὶ ἐγένετο Μωὰβ τῷ Δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια.

3. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὸν Ἀδραζὰρ υἱὸν Ῥααβ, βασιλέα Σουβὰ, πορευομένου αὐτοῦ ἐπιστῆσαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν Εὐφράτην.

4. Καὶ προσκατελάβετο Δαυὶδ τῶν αὐτοῦ χίλια ἅρματα, καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἑπτὰ ἱππέων, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν. Καὶ παρέλυσε Δαυὶδ πάντα τὰ ἅρματα. καὶ ὑπελείπετο αὐτῷ ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα.

5. Καὶ παραγίνεται Συρία Δαμασκοῦ βοηθῆσαι τῷ Ἀδραζὰρ βασιλεῖ Σουβὰ, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ ἐν τῷ Σύρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν.

6. Καὶ ἔθετο Δαυὶδ φρουρὰν ἐν Συρίᾳ τῇ κατὰ Δαμασκὸν, καὶ ἐγένετο ὁ Σύρος τῷ Δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια. Καὶ ἔσωσε Κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.

7. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὰς χλιδῶνας τὰς χρυσᾶς οἳ ἦσαν ἐπὶ τῶν παίδων τοῦ Ἀδραζὰρ βασιλέως Σουβὰ, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἔλαβεν αὐτὰ Σουσακεὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου, ἐν τῷ ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ἡμέραις Ῥοβοὰμ, υἱοῦ Σολομῶντος.

8. Καὶ ἐκ τῆς Μασβὰχ, καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τοῦ Ἀδραζὰρ ἔλαβεν ὁ βα-

v. 26, Καὶ μεγαλυνθείη) καὶ abest. ibid. & v. 27. Κύριε· παντοκράτωρ Θεὸ - - ἀπεκάλυψας) κύριε παντοκράτωρ Θεὸς Ἰσραὴλ ἀπεκάλυψας, quæ in Cod. Alex. interposita leguntur omnia desunt. v. 28. Κύριέ μου σὺ εἶ ὁ Θεὸς) κύριέ μου κύριε, σὺ εἶ Θεὸς. v. 29. (εἶ) abest. ibid. τὰ fine εἰς τὸν αἰῶνα:) τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα. CAP. VIII. v. 2. αὐτὴν χοινίσι) αὐτὰς ἐν χοινίσι. ibid. Καὶ ἐγένετο - - fin.) καὶ ἐγένετο τὰ δύο χοινίσματα τοῦ θανατῶσαι, καὶ τὰ δύο χοινίσματα ἐζώγρησε. καὶ ἐγένετο μωὰβ τῷ δαυὶδ εἰς δῶρα φέροντας ξένια. v. 4. τῶν αὐτοῦ δεῦτε) τῶν αὐτοῦ χίλια. ibid. αὐτῷ ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν) ἑαυτῷ ἑκατὸν. v. 5. εἴκοσι) εἰκοσιὼ. v. 7. τοῦ Ἀδραζὰρ) τῶν ἀδραζάρ. v. 8. Μασβὰχ ἐκ τῶν) μετεβὰκ καὶ ἐκ τῶν.

Digitized by Google

ἐχθρῶν σου. καὶ ἀπαγγελεῖ σοι Κύριος, ὅτι οἶκον οἰκοδομήσεις αὐτῷ·

12. Καὶ ἔσται ἐὰν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σε, καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρμα σε μετὰ σὲ, ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ·

13. Αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα.

14. Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἡ ἀδικία αὐτοῦ, καὶ ἐλέγξω αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ ἀνδρῶν, καὶ ἐν ἁφαῖς υἱῶν ἀνθρώπων,

15. Τὸ δὲ ἔλεός μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ καθὼς ἀπέστησα ἀφ' ὧν ἀπέστησα ἐκ προσώπου μου.

16. Καὶ πιστωθήσεται ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἕως αἰῶνος ἐνώπιόν μου· καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἔσται ἀνορθωμένος εἰς τὸν αἰῶνα,

17. κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην. Οὕτως ἐλάλησε Νάθαν πρὸς Δαυίδ.

18. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ εἶπε· τίς εἰμι ἐγὼ, Κύριέ μου Κύριε, καὶ τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι ἠγάπηκάς με ἕως τούτων;

19. Καὶ κατεσμικρύνθη μικρὸν ἐνώπιόν σου, Κύριέ μου Κύριε. καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ δούλου σου εἰς μακρεάν. οὗτος δὲ ὁ νόμος τοῦ ἀνθρώπου, Κύριέ μου Κύριε.

20. Καὶ τί προσθήσει Δαυὶδ ἔτι τοῦ λαλῆσαι πρὸς σέ; καὶ νῦν σὺ οἶδας τὸν δοῦλόν σε, Κύριέ μου Κύριε,

21. καὶ διὰ τὸν λόγον σε πεποίηκας, καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σε ἐποίησας πᾶσαν τὴν μεγαλωσύνην σε ταύτην, γνωρίσαι τὸν δοῦλόν σε,

22. ἕνεκεν τοῦ μεγαλυνθῆναί σε, Κύριε Κύριέ μου. ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς σὺ, καὶ οὐκ ἔστι Θεὸς πλὴν σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἠκέσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν.

23. Καὶ τίς ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἄλλο ἐν τῇ γῇ; ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι αὐτῷ λαὸν, τοῦ θεῖναί σε ὄνομα, τοῦ ποιῆσαι μεγαλωσύνην καὶ ἐπιφάνειαν, τοῦ ἐκβαλεῖν σε ἐκ προσώπου τοῦ λαοῦ σε, οὓς ἐλυτρώσω σεαυτῷ ἐξ Αἰγύπτου, ἔθνη καὶ σκηνώματα.

24. Καὶ ἡτοίμασας σεαυτῷ τὸν λαόν σε Ἰσραὴλ εἰς λαὸν ἕως αἰῶνος, καὶ σὺ, Κύριε, ἐγένου αὐτοῖς εἰς Θεόν,

25. Καὶ νῦν, Κύριε μου, ῥῆμα ὃ ἐλάλησας περὶ τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, πίστωσον ἕως αἰῶνος, καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας.

26. Καὶ

ἀφέσει

---

v. 14. ἐν ἀφέσει) ἐν ἁφαῖς. v. 18. ἠγάπηκάς με) ἠγάπησάς με. v. 19. κατεσμικρύνθη) κατεσμικρύνθην. ibid. Κύριέ μου) κύριέ μου κύριε, bis. v. 20. Κύριε) addit μου κύριε. v. 21. διὰ τὸν λόγον σε) διὰ τὸν δοῦλόν σε. ibid. μεγαλωσύνην σε ταύτην) σε abest. ib. τὸν δοῦλόν σου) τῷ δούλῳ σε. v. 22. μεγαλυνθῆναί σε, Κύριε Κύριέ μου) μεγαλύναι σε κύριέ μου. v. 24. Ἰσρ. λαὸν) ἰσραὴλ εἰς λαὸν. v. 25. πίστωσον ἕως αἰῶνος, καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας.) πίστωσον ἕως τοῦ αἰῶνος κύριε παντοκράτωρ θεὲ τῶν ἰσραὴλ. καὶ νῦν καθὼς ἐλάλησας.

ἐνώπιον Κυρίου ὃς ἐξελέξατό με ὑπὲρ τὸν πατέρα σου καὶ ὑπὲρ πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ, τοῦ καταστῆσαί με εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ, καὶ παίζομαι καὶ ὀρχήσομαι ἐνώπιον Κυρίου,

22. καὶ ἀποκαλυφθήσομαι ἔτι οὕτως, καὶ ἔσομαι ἀχρεῖος ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ μετὰ τῶν παιδισκῶν ὧν εἶπάς με δοξασθῆναι.

23. Καὶ τῇ Μελχὸλ θυγατρὶ Σαοὺλ οὐκ ἐγένετο παιδίον ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ ἀποθανεῖν αὐτήν.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐκάθισεν (Δαυὶδ) ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ Κύριος κατελεκληρονόμησεν αὐτὸν κύκλῳ ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.

2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Νάθαν τὸν προφήτην· ἰδοὺ δὴ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ κάθηται ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς.

3. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς τὸν βασιλέα· πάντα ὅσα ἐν τῇ καρδίᾳ σου, βάδιζε καὶ ποίει, ὅτι Κύριος μετὰ σοῦ·

4. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο ῥῆμα Κυρίου πρὸς Νάθαν, λέγων·

5. πορεύου, καὶ εἰπὲ πρὸς τὸν δοῦλόν μου Δαυὶδ, τάδε λέγει Κύριος, σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσαί με.

6. Ὅτι οὐ κατῴκηκα ἐν οἴκῳ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἤμην ἐμπεριπατῶν ἐν καταλύματι καὶ ἐν σκηνῇ,

7. ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ Ἰσραήλ. εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν Φυλὴν τοῦ Ἰσραὴλ ἣ ἐνετειλάμην ποιῶν μαίνειν τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, λέγων· τὸν τί οὐκ ᾠκοδομήκατέ μοι οἶκον κέδρινον;

8. Καὶ νῦν τάδε ἐρεῖς τῷ δούλῳ μου Δαυὶδ, τάδε λέγει Κύριος παντοκράτωρ, ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἀπὸ ὄπισθεν τῶν προβάτων τοῦ εἶναί σε εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου, ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

9. Καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύου, καὶ ἐξωλέθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἐποίησά σε ὄνομα κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

10. Καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ μου τῷ Ἰσραὴλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτὸν, καὶ κατασκηνώσει καθ' αὐτὸν, καὶ οὐ μὴ ἐρεμνήσει οὐκέτι· καὶ οὐ προσθήσει (ἔτι) υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτὸν, καθὼς ἀπ' ἀρχῆς,

11. ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν λαόν μου (τὸν) Ἰσραήλ· καὶ ἀναπαύσω σε ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν

V. 21. ἐνώπιον Κυρίου ὃς) ἐνώπιον κυρίου ὁρχήσομαι. εὐλογητὸς κύριος ὃς. ibid. & V. 22. ὁρχήσομαι ἔτι οὕτως) ὁρχήσομαι ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀποκαλυφθήσομαι ἔτι οὕτως. V. 22. με δοξασθῆναι) με μὴ δοξασθῆναι. CAP. VII. v. 1. (Δαυὶδ) abest. ibid. à fine adjicit *Edit. Rom.* τῶν κύκλῳ. V. 3. ὅσα ἐν) ὅσα ἂν ἐν. V. 4. ἐν τῇ νυκτὶ) τῇ νυκτὶ. V. 5. καὶ εἶπε) καὶ εἶπον. V. 7. ὃν ἐνετειλάμην) ᾧ ἐνετειλάμην. ibid. λαὸν τὸν Ἰσρ.) λαόν με Ἰσραὴλ. ib. τί οὐκ) ὅτι οὐκ. V. 8. ἀπὸ ὄπισθεν) abest. ibid. ἐπὶ Ἰσραὴλ) ἐπὶ τὸν λαόν μου ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. V. 10. ἐν κατασκηνώσει καθ' αὐτὸν) καὶ κατασκηνώσει καθ' ἑαυτόν. ibid. (ἔτι) abest. V. 11. (τὸν) abest.

Digitized by Google

9. Καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τὸν Κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων· πῶς εἰσελεύσεται πρός με ἡ κιβωτὸς τοῦ Κυρίου;

10. Καὶ οὐκ ἐβούλετο Δαυὶδ τοῦ ἐκκλῖναι πρὸς αὐτὸν τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου εἰς τὴν πόλιν Δαυίδ. Καὶ ἀπέκλινεν αὐτὴν Δαυὶδ εἰς οἶκον Ἀβεδδαρὰ τοῦ Γεθθαίου,

11. καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ γλωσσόκομον Κυρίου εἰς οἶκον Ἀβεδδαδὰμ τοῦ Γεθθαίου μῆνας τρεῖς. καὶ εὐλόγησε Κύριος τὸν Ἀβεδδαρὰ καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

12. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ, λέγοντες· εὐλόγησε Κύριος τὸν οἶκον Ἀβεδδαρὰ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ ἕνεκεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ, καὶ ἀνήγαγε τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου ἐκ τοῦ οἴκου Ἀβεδδαρὰ εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἐν εὐφροσύνῃ.

13. Καὶ ἦσαν μετ' αὐτῶν αἴροντες τὴν κιβωτὸν ἑπτὰ χοροὶ, καὶ θύμα μόσχος
ἄρνα καὶ ἄρνες.

14. Καὶ Δαυὶδ ἀνεκρούετο ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ὁ Δαυὶδ ἐνδεδυκὼς στολὴν ἔξαλον.

15. Καὶ Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ
ἀνήγαγον ἀνήγαγον τὴν κιβωτὸν Κυρίου μετὰ κραυγῆς καὶ μετὰ φωνῆς σάλπιγγος.

16. Καὶ ἐγένετο τῆς κιβωτοῦ Κυρίου παραγινομένης ἕως πόλεως Δαυὶδ, καὶ Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ διέκυπτε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα Δαυὶδ ἀναπηδῶντα καὶ ὀρχούμενον ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

17. Καὶ φέρουσι τὴν κιβωτὸν Κυρίου, καὶ ἀνέθηκαν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον ἑαυτῆς εἰς μέσον τῆς σκηνῆς, ἧς ἔπηξεν αὐτῇ Δαυίδ. Καὶ ἀνήνεγκε Δαυὶδ ὁλοκαυ- ἀνήγαγεν
τώματα ἐνώπιον Κυρίου καὶ εἰρηνικάς.

18. Καὶ συνετέλεσε Δαυὶδ συναναφέρων τὰς ὁλοκαυτώσεις καὶ τὰς εἰρηνικὰς, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνόματι Κυρίου τῶν δυνάμεων.

19. Καὶ διεμέρισε παντὶ τῷ λαῷ εἰς πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν ἕως Βηρσαβεὲ, ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς, ἑκάστῳ κολλυρίδα ἄρτου, καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου, καὶ ἐχαρίτησε. Καὶ ἀπῆλ- ἐχαρίτησε
θε πᾶς ὁ λαὸς, ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

20. Καὶ ἐπέστρεψε Δαυὶδ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν Δαυὶδ, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν, καὶ εἶπε· τί δεδόξασαι σήμερον ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, ὃς ἀπεκαλύφθη σήμερον ἐν ὀφθαλμοῖς παιδισκῶν τῶν δούλων ἑαυτοῦ, καθὼς ἀποκαλύπτεται ἀποκαλυφθεὶς εἷς τῶν ὀρχουμένων;

21. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Μελχόλ·

v. 9. τοῦ Κυρίου) absque articulo. v. 10. Γεθθαίου) γεθθαίε, ita & seq. vers. v. 11. ἐπεῖ γλωσσόκομον Κυρίε) ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίε. v. 11. Ἀβεδδαδὰμ) ἀβεδδουρὰ. ibid. τὸν Ἀβεδδαρὰ καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ) ὅλον τὸν οἶκον ἀβεδδουρὰ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ. v. 12. ἤνεγκεν) ἤνεκα. v. 13. μετ' αὐτῶν) μετ' αὐτοῦ. ibid. ἄρνα) ἄρνες. v. 15. ἀνήγαγεν) ἀνήγαγον. v. 16. κιβωτοῦ Κυρίε) κυρίου abeſt. ibid. ἀναπηδῶντα καὶ ὀρχούμενον) transpoſita. v. 17. κιβωτὸν Κυρίε) κιβωτὸν τοῦ κυρίου. ibid. τόπον ἑαυτῆς) τόπον αὐτῆς. ib. ἀνήγαγεν) ἀνήνεγκε. ib. καὶ εἰρηνικάς) καὶ deeſt. v. 19. ἀπὸ ἀνδρὸς) καὶ ἀπὸ ἀνδρός. ibid. κολλυρίδα) ἑκάστῳ κολλυρίδα. ib. καὶ λάγανον ἀπὸ τηγ. καὶ ἐχαρίτησε) καὶ ἐχαρίτησε καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου.

21. Καὶ καταλιμπάνουσιν ἐκεῖ τὰς θεὰς αὐτῶν, καὶ ἔλαβε Δαυὶδ αὐτούς, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ.

22. Καὶ προσέθεντο ἔτι ἀλλόφυλοι τοῦ ἀναβῆναι, καὶ συνέπεσαν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν Τιτάνων.

23. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ Κυρίου· καὶ εἶπε Κύριος· οὐκ ἀναβήσῃ εἰς συνάντησιν αὐτῶν, ἀποστρέψας ἀπ' αὐτῶν, καὶ περιπεσῇ αὐτοῖς πλησίον τοῦ κλαυθμῶνος.

24. Καὶ ἔσται ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τὴν φωνὴν τοῦ συγκλεισμοῦ τοῦ ἄλσους τοῦ κλαυθμῶνος, τότε καταβήσῃ πρὸς αὐτούς, ὅτι τότε ἐξελεύσεται Κύριος ἔμπροσθέν σε κόπτειν ἐν τῷ πολέμῳ τῶν ἀλλοφύλων.

25. Καὶ ἐποίησε Δαυὶδ καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἀπὸ Γαβαὼν ἕως τῆς γῆς Γαζηρά. Γάζης

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΚΑΙ συνήγαγεν ἔτι Δαυὶδ πάντα νεανίαν ἐξ Ἰσραὴλ, ὡς ἑβδομήκοντα χιλιάδας.

2. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων Ἰούδα ἐν ἀναβάσει τοῦ ἀναγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, ἐφ' ἣν ἐπεκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου τῶν δυνάμεων καθημένου ἐπὶ τῶν Χερουβεὶν ἐπ' αὐτῆς.

3. Καὶ ἐπέβασαν τὴν κιβωτὸν Κυρίου ἐπέβασεν
[a] ἐφ' ἅμαξαν καινὴν, καὶ [b] ἦραν αὐτὴν [a] ἐπ'
[c] ἐξ οἴκου Ἀμιναδάβ τοῦ ἐν τῷ βουνῷ. [b] ἦρεν
Καὶ Ἀζὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ Ἀμιναδάβ ἦγον τὴν ἅμαξαν τὴν καινὴν, [c] εἰς οἶκον

4. καὶ ἦραν αὐτὴν ἀπὸ οἴκου Ἀμιναδάβ ἐν βουνῷ σὺν τῇ κιβωτῷ τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ.

5. Καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ παίζοντες ἐνώπιον Κυρίου (καὶ) ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις (καὶ) ἐν ἰσχύι, καὶ ἐν ᾠδαῖς, καὶ ἐν κινύραις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις τυμπάνοις, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν αὐλοῖς.

6. Καὶ παραγίνονται ἕως ἅλωνος Ναχών· καὶ ἐξέτεινεν Ἀζζὰ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ κατασχεῖν αὐτὴν, καὶ ἐκράτησεν αὐτὴν, ὅτι περιέσπασεν αὐτὴν ὁ μόσχος.

7. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος τῷ Ἀζζᾶ, Ἀζζᾶν
καὶ ἔπαισεν αὐτὸν ἐκεῖ ὁ Θεὸς ἐπὶ προπετείᾳ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ παρὰ τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

8. Καὶ ἠθύμωσε Δαυὶδ ὑπὲρ ὃ διέκοψε Κύριος διακοπὴν ἐν τῷ Ἀζζᾶ· καὶ ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος, Διακοπὴ Ἀζζᾶ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

9. Καὶ

---

v. 21. ἔλαβε Δαυὶδ αὐτὰς) ἐλάβοσαν αὐτὰς δαυίδ. v. 23. αὐτῶν, καὶ περιπεσῇ) ἀπ' αὐτῶν, καὶ περίσχυσ. v. 24. τοῦ ἄλσους) ἀπὸ τοῦ ἄλσους. v. 25. Γάζης) γῆς. CAP. VI. v. 2. Δαυὶδ καὶ ἐπορεύθη) καὶ ἐπορεύθη δαυὶδ. ibid. λαὸς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν) λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τῶν. ib. ἀναγαγεῖν) ἀναγαγεῖν. v. 3. ἐπεβίβασεν) ἐπεβίβασαν. ibid. ἐπ' ἅμαξαν) ἐφ' ἅμαξαν. ib. ἦραν αὐτὴν αὐ οἴκου, ἦραν αὐτὴν ἐξ οἴκ. ib. Ἀζὰ) ὀζὰ. ib. ἦγον) ἦγαν. ib. & v. 4. τὴν καινὴν, καὶ ἦραν αὐτὴν ἀπὸ οἴκου Ἀμιναδὰβ ἐν βουνῷ) h. v. desiderantur. v. 4. οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ) adjicit ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ. v. 5. οἱ υἱοὶ) υἱοὶ. ibid. (καὶ) deest utroque loco. ib. κινύραις) κινύραις. v. 6. παραγίνονται ἕως ἅλωνος Ναχών.) καὶ παραγίνονται ἕως ἅλω ναχών. ibid. Ἀζζὰ) ὀζὰ, passim. v. 7. ἐθυμώθη Κύριος τῷ Ἀζζᾶν) ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος τῷ ὀζᾷ. ibid. ἐπὶ προπετείᾳ) abest. v. 8. ἐθύμωσε) ἐθύμωσε. ibid. Ἀζζᾶ) ὀζᾶ, passim. ib. ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας) ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

Digitized by Google

6. Καὶ ἀπῆλθε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν Ἰεβουσαῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν. Καὶ ἐῤῥέθη τῷ Δαυίδ· οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε, ὅτι ἀντέστησαν οἱ τυφλοὶ καὶ οἱ χωλοὶ, λέγοντες, ὅτι οὐκ εἰσελεύσεται Δαυὶδ ὧδε.

7. Καὶ κατελάβετο Δαυὶδ τὴν περιοχὴν Σιών· αὕτη ἡ πόλις τοῦ Δαυίδ.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· πᾶς τύπτων Ἰεβουσαῖον, ἁπτέσθω ἐν παραξιφίδι καὶ τοὺς χωλοὺς, καὶ τοὺς τυφλοὺς καὶ τοὺς μισοῦντας ψυχὴν Δαυίδ. διὰ τοῦτο ἐροῦσι τυφλοὶ καὶ χωλοὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς οἶκον Κυρίου.

9. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ ἐκλήθη αὕτη ἡ πόλις Δαυίδ. Καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὴν πόλιν κύκλῳ ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ.

10. Καὶ ἐπορεύετο Δαυὶδ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ μετ' αὐτοῦ.

11. Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ, καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ τέκτονας ξύλων, καὶ τέκτονας λίθων τοίχου· καὶ ᾠκοδόμησαν οἶκον τῷ Δαυίδ.

12. Καὶ ἔγνω Δαυὶδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν Κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι ἐπήρθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ.

13. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἔτι παλλακὰς καὶ γυναῖκας ἐξ Ἱερουσαλὴμ μετὰ τὸ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐκ Χεβρών· καὶ ἐγένοντο ἔτι τῷ Δαυὶδ υἱοὶ καὶ θυγατέρες.

14. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν γεννηθέντων αὐτῷ ἐν Ἱερουσαλήμ· Σαμμουὲ, καὶ Σωβὰβ, καὶ Νάθαν, καὶ Σαλωμὼν, Σωβαδὰν

15. καὶ Ἰεβὰρ, καὶ Ἐλισοὲ, καὶ Ναφὲκ, καὶ Ἰαφιὲ, Ἐλισοὺς Ἀφιὲ

16. καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιδαὲ, καὶ Ἐλιφαλάθ. Ἐλιφαάθ.

17. Καὶ ἤκουσαν ἀλλόφυλοι ὅτι κέχρισται Δαυὶδ βασιλεὺς ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι ζητεῖν τὸν Δαυίδ. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν περιοχήν.

18. Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παραγίνονται, καὶ συνέπεσαν εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Τιτάνων.

19. Καὶ ἠρώτησε Δαυὶδ διὰ Κυρίου, λέγων· εἰ ἀναβῶ πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου; καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυίδ· ἀνάβαινε, ὅτι παραδιδοὺς παραδώσω τοὺς ἀλλοφύλους εἰς τὰς χεῖράς σου.

20. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ ἐκ τῶν ἐπάνω διακοπῶν, καὶ διέκοψε τοὺς ἀλλοφύλους ἐκεῖ, καὶ Δαυὶδ εἶπε· διέκοψε Κύριος τοὺς ἐχθρούς μου τοὺς ἀλλοφύλους ἐνώπιον ἐμοῦ, ὡς διακόπτεται ὕδατα. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Ἐπάνω διακοπῶν.

v. 6. εἰσελεύσεται ὧδε) εἰσελεύσεται δαυὶδ ὧδε. v. 7. κατελάβετο) προκατελάβετο. v. 8. ψυχὴν) τὴν ψυχὴν. v. 10. ἐπορεύετο) διεπορεύετο. ibid. ὁ Θεὸς ὁ) non habet. v. 11. τοίχου) abest. v. 13. παλλακὰς καὶ γυναῖκας) transposita. ibid. ἔτι τῷ Δαυὶδ) τῷ δαυὶδ ἔτι. v. 14. Σαμμουὲ καὶ Σωβαδὰν) σαμμὰς καὶ σωβάβ. v. 15. Ἰεβὰρ καὶ Ἐλισοὲ) ἐβεὰρ καὶ ἐλισοὲ. ibid. Ἀφιὲ) ἰεφιὲς. v. 16. Ἐλιφαάθ) ἐλιφαλὰθ, & adjicit præterea, σαμαὲ, ἰεσσιβὰθ, νάθαν, γαλαμαὰν, ἰεβαὰρ, θεησοῦς, ἐλφαλὰτ, ναγὲδ, ναφὲκ, ἰανάθαν, λεασαμὺς, βααλιμὰθ, ἐλιφαάθ. v. 17. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. v. 20. διέκοψε τοὺς) ἔκοψε τοὺς. ibid. Δαυὶδ εἶπε) transposita. ib. ἐχθρούς μου τοὺς ἀλλ.) ἐχθροὺς ἀλλοφύλους.

Digitized by Google

7. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον. Καὶ Μεμφιβοσθὲ ἐκάθευδεν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ τύπτουσιν αὐτὸν, καὶ θανατοῦσιν αὐτὸν, καὶ ἀφαιροῦσι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον ὁδὸν τὴν κατὰ δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα.

8. Καὶ ἤνεγκαν τὴν κεφαλὴν Μεμφιβοσθὲ τῷ Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδοὺ κεφαλὴ Μεμφιβοσθὲ υἱοῦ Σαοὺλ τοῦ ἐχθροῦ σου, ὃς ἐζήτει τὴν ψυχήν σου, καὶ ἔδωκε Κύριος τῷ κυρίῳ μου βασιλεῖ ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἐκ Σαοὺλ τοῦ ἐχθροῦ σου, καὶ ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ.

9. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ Ῥηχὰβ καὶ τῷ Βαανᾷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, υἱοῖς Ῥεμμὼν τοῦ Βηρωθαίου, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ζῇ Κύριος, ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ πάσης θλίψεως,

10. ὅτι ὁ ἀπαγγείλας μοι ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ, καὶ αὐτὸς ἦν ὡς εὐαγγελιζόμενος ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ κατέχον αὐτὸν, καὶ ἀπέκτεινα αὐτὸν ἐν Σικελὰγ, ᾧ ἔδει με δοῦναι εὐαγγέλια.

11. Καὶ νῦν ἄνδρες πονηροὶ ἀπεκτάγκασιν ἄνδρα δίκαιον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ. Καὶ νῦν ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ ἐξολοθρεύσω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς.

12. Καὶ ἐνετείλατο Δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, καὶ ἀποκτέννουσιν αὐτοὺς, καὶ κολοβοῦσι τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασαν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κρήνης ἐν Χεβρὼν, καὶ τὴν κεφαλὴν Μεμφιβοσθὲ ἔθαψαν ἐν τῷ τάφῳ Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νήρ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ παραγίνονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ Ἰσραὴλ πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἰδοὺ ὀστᾶ σου, καὶ σάρκες σου ἡμεῖς.

2. Καὶ ἐχθὲς καὶ τρίτην ὄντος Σαοὺλ βασιλέως ἐφ' ἡμῶν, σὺ ἦσθα ὁ εἰσάγων καὶ ἐξάγων τὸν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς σέ· σὺ ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. ποιμαίνεις

3. Καὶ ἔρχονται πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Χεβρὼν, καὶ διέθετο αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐν Χεβρὼν ἐνώπιον Κυρίου διαθήκην, καὶ χρίουσι τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ.

4. Υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν ἦν Δαυὶδ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν.

5. Ἐν Χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν ἑπτὰ ἔτη καὶ ἓξ μῆνας, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐβασίλευσεν τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν.

6. Καὶ

v. 8. κεφαλὴ Μεμφιβοσθὲ) ἡ κεφαλὴ ἰεβοσθέ. ibid. κυρίῳ μου βασιλεῖ) μου deest. v. 10. ἐνώπιον ἐμοῦ) ἐνώπιόν μου. ibid. Σικελάγ) σεκελάκ. v. 12. Μεμφιβοσθὲ) ἰεβοσθέ. CAP. V. v. 2. ἐχθὲς) καὶ ἐχθὲς. ibid. ἐφ' ἡμῶν) ἐφ' ἡμῖν. ib. εἰσάγων καὶ ἐξάγων) transposita. ib. ποιμαίνεις) ποιμανεῖς. ib. ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.) ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραήλ. v. 3. ἐν Χεβρὼν ἐνώπιον Κυρίου διαθήκην) διαθήκην ἐν χεβρὼν ἐνώπιον κυρίου. v. 4. ἐτῶν ἦν) ἦν deest. ibid. βασιλεύειν) βασιλεῦσαι. v. 5. in Edit. Rom. hoc ordine legitur: ἑπτὰ ἔτη καὶ μῆνας ἓξ ἐβασίλευσεν ἐν χεβρὼν ἐπὶ τὸν ἰούδαν, καὶ τριάκοντα τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ καὶ ἰούδαν ἐν ἱερουσαλήμ.

Digitized by Google

33. Καὶ ἐθρήνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Ἀβεννὴρ, καὶ εἶπεν· εἰ κατὰ τὸν θάνατον Ναβαὰλ ἀποθανεῖται Ἀβεννήρ;

34. Αἱ χεῖρές σου οὐκ ἐδέθησαν, οἱ πόδες σου οὐκ ἐν πέδαις· ὡς προσήγαγεν Ναΐφα υἱῶν Ναβαὰλ, ἐνώπιον υἱῶν ἀδικίας ἔπεσας. Καὶ συνήχθη πᾶς ὁ λαὸς τῦ κλαῦσαι αὐτόν.

35. Καὶ ἦλθε πᾶς ὁ λαὸς περιδειπνῖσαι τὸν Δαυὶδ ἄρτους ἔτι ὄντος ἡμέρας. Καὶ ὤμοσε Δαυὶδ, λέγων· τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ἐὰν μὴ δύῃ ὁ ἥλιος, ἢ μὴ γεύσωμαι ἄρτου ἢ ἀπὸ παντὸς τινός.

36. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἔγνω, καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτῶν· πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς ἐνώπιον τῦ λαοῦ ἀγαθόν.

37. Καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι οὐκ ἐγένετο παρὰ τῦ βασιλέως τῦ θανατῶσαι τὸν Ἀβεννὴρ υἱὸν Νήρ.

38. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὰς παῖδας αὐτῦ· οὐκ οἴδατε, ὅτι ἡγέμονες μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ Ἰσραήλ;

39. Καὶ ὅτι ἐγὼ εἰμι σήμερον συγγενὴς καὶ καθεζαμένος ὑπὸ βασιλέως; οἱ δὲ ἄνδρες ἔτοι υἱοὶ Σαρβίας σκληρότεροί μὲ εἰσίν· ἀνταποδῷ Κύριος τῷ ποιοῦντι πονηρὰ κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ. ἀνταποδοῖ

ΚΕΦ. Δ'. IV.*

ΚΑΙ ἤκουσεν Ἰσβοὰθ υἱὸς Σαοὺλ, ὅτι τέθνηκεν Ἀβεννὴρ ἐν Χεβρὼν, καὶ ἐξελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτῦ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ παρείθησαν. Μεμφιβοσθαὶ

2. Καὶ δύο ἄνδρες ἡγούμενοι συστρεμμάτων τῷ Ἰσβοὰθ υἱῷ Σαοὺλ· ὄνομα τῷ ἑνὶ, Μεμφιβοσθαὶ Βαανὰ, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ, Ῥηχάβ, υἱοὶ Ῥεμμὼν τῦ Βηρωθαίου ἐκ τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν· ὅτι Βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς Βενιαμείν.

3. Καὶ ἀπέδρασαν οἱ Βηρωθαῖοι εἰς Γεθθαὶμ, καὶ ἦσαν ἐκεῖ παροικοῦντες ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

4. Καὶ τῷ Ἰωνάθαν υἱῷ Σαοὺλ υἱὸς πεπληγὼς τὰς πόδας, υἱὸς ἐτῶν πέντε, καὶ ἔτος ἐν τῷ ἐλθεῖν τὴν ἀγγελίαν Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν τῦ υἱοῦ αὐτῦ ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ ἦρεν αὐτὸν ἡ τιθήνὸς αὐτῦ, καὶ ἔφυγε. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεύδειν αὐτὸν καὶ ἀναχωρεῖν, καὶ ἔπεσε, καὶ ἐχωλάνθη, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μεμφιβοσθέ. Ἰσραὴλ

5. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ῥεμμὼν τῦ Βηρωθαίου, Ῥηχὰβ καὶ Βαανὰ, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας εἰς οἶκον Μεμφιβοσθὲ, καὶ αὐτὸς ἐκάθευδεν ἐν τῇ κοίτῃ τῆς μεσημβρίας.

6. Καὶ ἰδοὺ ἡ θυρωρὸς τῦ οἴκου ἐκάθαιρε πυροὺς, καὶ ἐνύσταξε, καὶ ἐκάθευδε, καὶ Ῥηχὰβ καὶ Βαανὰ οἱ ἀδελφοὶ διέλαθον,

v. 34. Ναΐφα) ναβαλ. v. 35. περιδειπνῖσαι) περιδειπνῆσαι. ibid. ἄρτους) ἄρτους. v. 36. πᾶς ὁ λ. ἔγνω) transpoſita. ibid. ἀγαθὸν) abeſt. v. 37. τῦ θανατῶσαι) τῦ abeſt. v. 38. τῷ Ἰσρ.) ἐν τῷ ἰσραὴλ. v. 39. σήμερον συγγενὴς) transpoſita. ibid. ἀνταποδοῖ) ἀποδῷ. ib. πονηρὰ) τὰ πονηρά. CAP. IV. v. 1. Μεμφιβοσθαὶ) ἰεβοσθὲ, ita & ſeq. verſu. ibid. Ἀβεννὴρ) addit υἱὸς νήρ. v. 2. à fine adjicit *Edit. Rom.* ὅτι Βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς βενιαμείν. v. 3. Γεθθαὶμ) γεθαὶμ. v. 4. ἐξ Ἰσρ. καὶ) ἐξ ἰεζραὴλ, καὶ. v. 5. οἱ υἱοὶ) υἱοὶ. ibid. Μεμφιβοσθὲ) ἰεβοσθὲ, ita quoque 7. & 8. verſu.

Digitized by Google

21. Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς Δαυὶδ· ἀναστήσομαι δὴ, καὶ πορεύσομαι, καὶ συναθροίσω πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα πάντας τὸν Ἰσραὴλ, καὶ διαθήσομαι μετ' αὐτῦ διαθήκην, καὶ βασιλεύσεις ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν Ἀβεννὴρ, καὶ ἐπορεύθη ἐν εἰρήνη.

22. Καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδες Δαυὶδ καὶ Ἰωὰβ παρεγίνοντο ἐκ τῆς ἐξόδιας καὶ σκῦλα πολλὰ μεθ' αὐτῶν ἔφερον. Καὶ Ἀβεννὴρ οὐκ ἦν μετὰ Δαυὶδ ἐν Χεβρὼν, ὅτι ἀπεστάλκει αὐτὸν, καὶ ἀπεληλύθει ἐν εἰρήνη.

23. Καὶ Ἰωὰβ καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ ἦλθησαν αὐτῦ ἦλθοσαν, καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἰωὰβ, λέγοντες· ἦκει Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν, καὶ ἀπῆλθεν ἐν εἰρήνη.

24. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπε· τί τοῦτο ἐποίησας; ἰδοὺ ἦλθεν Ἀβεννὴρ πρός σε, καὶ ἵνατί ἐξαπέστειλας αὐτὸν, καὶ ἀπῆλθεν ἀπῆλθεν ἐν εἰρήνη;

25. Οὐκ οἶδας τὴν κακίαν Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νὴρ, ὅτι ἀπατῆσαί σε παρεγένετο, καὶ γνῶναι τὴν ἔξοδόν σε, καὶ τὴν εἴσοδόν σε, καὶ γνῶναι ἅπαντα ὅσα σὺ ποιεῖς;

26. Καὶ ἀνέστρεψεν Ἰωὰβ ἀπὸ τῦ Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ἐπιστρέψουσιν αὐτὸν ἀπὸ τῦ φρέατος τῦ Σειρᾶμ, καὶ Δαυὶδ οὐκ ἤδει.

27. Καὶ ἐπέστρεψε τὸν Ἀβεννὴρ εἰς Χεβρὼν, καὶ ἐξέκλινεν αὐτὸν Ἰωὰβ ἐκ πλαγίων τῆς πύλης, λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν ἐνεδρεύων· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ ἐπὶ τὴν ὠδὸν, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ ψοΐαν αἵματι Ἀσαὴλ τῦ ἀδελφοῦ Ἰωὰβ.

28. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ μετὰ ταῦτα, καὶ εἶπεν· ἀθῷός εἰμι, καὶ ἡ βασιλεία μου ἀπὸ Κυρίου, καὶ ἕως αἰῶνος ἀπὸ τῶν αἱμάτων Ἀβεννὴρ υἱῦ Νήρ.

29. Καταντησάτωσαν ἐπὶ κεφαλὴν Ἰωὰβ, καὶ ἐπὶ πάντα τὸν οἶκον τῦ πατρὸς αὐτῦ, καὶ μὴ ἐκλίποι ἐκ τῦ οἴκου Ἰωὰβ γονορρυὴς καὶ λεπρὸς, καὶ κρατῶν γονορρυὴς σκυτάλην, καὶ πίπτων ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ σκυτάλη ἐλαττούμενος ἄρτοις.

30. Ἰωὰβ δὲ καὶ Ἀβεσὰι ὁ ἀδελφὸς Ἀσαὶ αὐτῦ διεπαρετηρεῦντο τὸν Ἀβεννὴρ ἀνθ' ὧν ἐθανάτωσε τὸν Ἀσαὴλ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν ἐν Γαβαὼν, ἐν τῷ πολέμῳ.

31. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτῦ· διαῤῥήξατε τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ περιζώσασθε σάκκους, καὶ κόπτεσθε ἔμπροσθεν Ἀβεννήρ. Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐπορεύετο ὀπίσω τῆς κλίνης.

32. Καὶ θάπτουσι τὸν Ἀβεννὴρ ἐν Χεβρών. Καὶ ἦρεν ὁ βασιλεὺς τὴν φωνὴν αὐτῦ, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ τῦ τάφῳ αὐτῦ, καὶ ἔκλαυσε πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ Ἀβεννήρ.

33. Καὶ

v. 21. πρὸς τὸν κύριόν μου) absque articulo. ibid. τὸν Ἰσραὴλ) ἰσραὴλ. ib. ἐπορεύθη) ἐπορεύθησαν. v. 22. παρεγίνοντο) παρεγένοντο. ibid. μεθ' αὐτῶν ἔφερον) ἦλθον μεθ' ἑαυτῶν. ib. ἐν Χεβρὼν) εἰς χεβρών. v. 23. ἦχθησαν) ἦλθοσαν. v. 24. ἀπῆλθεν) εἰσῆλθεν. ibid. καὶ ἀπῆλθεν) καὶ ἀπελύθη. v. 25. Οὐκ οἶδας) ἢ οὐκ οἶδας. ibid. παρεγένετο) παρεγένετο. v. 26. ὀπίσω Ἀβεννὴρ) πρὸς ἀβεννὴρ ὀπίσω. v. 27. ψοΐαν) ψόαν. v. 28. εἰμι, καὶ) εἰμι ἐγὼ καὶ. v. 29. ἐκλίποι) ἐκλείποι. ibid. γονορρυὴς) γονορρύης. ibid. σκυτάλη) σκυτάλης. v. 30. Ἀσαὶ) ἀβεσσὶ. v. 31. ἔμπροσθεν) ἐνώπιον.

σήμερον ἐποίησα ἔλεος μετὰ τοῦ οἴκου Σαοὺλ τοῦ πατρός σου, καὶ περὶ ἀδελφῶν καὶ περὶ γνωρίμων, καὶ οὐκ ἠυτομόλησα εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ, καὶ ἐπιζητεῖς ἐπ' ἐμὲ ὑπὲρ ἀδικίας γυναικὸς σήμερον;

9. Τάδε ποιήσαι ὁ Θεὸς τῷ Ἀβεννὴρ καὶ τάδε προσθείη αὐτῷ, ὅτι καθὼς ὤμοσε Κύριος τῷ Δαυὶδ, ὅτι οὕτως ποιήσω αὐτῷ,

10. περιελεῖν τὴν βασιλείαν ἀπὸ τοῦ οἴκου Σαοὺλ, καὶ τοῦ ἀναστῆσαι τὸν θρόνον Δαυὶδ ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰούδαν ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεέ.

Μεμφιβοσθὲ 11. Καὶ οὐκ ἠδυνάσθη ἔτι Ἰσβοσθὲ ἀποκριθῆναι τῷ Ἀβεννὴρ ῥῆμα, ἀπὸ τοῦ φοβεῖσθαι αὐτόν.

12. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεννὴρ ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ εἰς Θηλὰμ οὗ γ' ἦν, παραχρῆμα, λέγων, διάθου διαθήκην σου μετ' ἐμοῦ, καὶ ἰδοὺ ἡ χείρ μου μετὰ σοῦ τοῦ ἐπιστρέψαι ἐπὶ σὲ πάντα τὸν οἶκον Ἰσραήλ.

ἐγὼ καλῶς 13. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· καλῶς· ἐγὼ διαθήσομαι πρὸς σὲ διαθήκην, πλὴν λόγον ἕνα ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, λέγων· οὐκ ὄψῃ τὸ πρόσωπόν μου, ἐὰν μὴ ἀγάγῃς τὴν Μελχὸλ θυγατέρα Σαοὺλ, παραγινομένου σου ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου.

14. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς Ἰσβοσθὲ υἱὸν Σαοὺλ, λέγων· ἀπόδος μοι τὴν γυναῖκά μου τὴν Μελχὸλ, ἣν ἔλαβον ἐμαυτῷ ἐν ἑκατὸν ἀκροβυστίαις ἀλλοφύλων. Μεμφιβοσθὲ

15. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰσβοσθὲ, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, παρὰ Φαλτιὴλ υἱοῦ Λαείς. Μεμφιβοσθὲ

16. Καὶ ἐπορεύετο (σὺν αὐτῇ) ὁ ἀνὴρ αὐτῆς μετ' αὐτῆς κλαίων ὀπίσω αὐτῆς ἕως Βαουρείμ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀβεννήρ· πορεύου, ἀνάστρεφε. καὶ ἀνέστρεψε.

17. Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, λέγων· ἐχθὲς καὶ τρίτην ἐζητεῖτε τὸν Δαυὶδ βασιλεύειν ἐφ' ἡμῶν.

18. Καὶ νῦν ποιήσατε, ὅτι Κύριος ἐλάλησε περὶ Δαυὶδ λέγων· ἐν χειρὶ Δαυὶδ τοῦ δούλου μου σώσω τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν.

19. Καὶ ἐλάλησεν Ἀβεννὴρ καί γε ἐν τοῖς ὠσὶν Βενιαμεὶν, καὶ ἐπορεύθη Ἀβεννὴρ τοῦ λαλῆσαι εἰς τὰ ὦτα Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν πάντα ὅσα ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς οἴκου Βενιαμείν.

20. Καὶ ἦλθεν Ἀβεννὴρ πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ μετ' αὐτοῦ εἴκοσιν ἄνδρες· καὶ ἐποίησε Δαυὶδ τῷ Ἀβεννὴρ, καὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ πότον.

21. Καὶ

v. 8. σήμερον ἐποίησα) transposita. ibid. καὶ γνωρίμων) καὶ περὶ γνωρίμων. ib. ἐπ' ἐμὲ ὑπὲρ) ἐπ' ἐμὲ σὺ ὑπὲρ. v. 9. à fine adjicit *Edit. Rom.* ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. v. 10. καὶ ἕως Βηρσαβεὲ) ἕως βηρσεβεέ. v. 11. Μεμφιβοσθὲ) ἰεβοσθέ. v. 12. Θηλὰμ οὗ γ' ἦν) θαιλὰμ οὗ ἦν. ibid. διαθήκην) addit σου. ib. τοῦ ἐπιστρέψαι ἐπὶ σὲ) ἐπιστρέψαι πρὸς σέ. v. 13. ἐγὼ καλῶς) transposita. ibid. ὄψῃ) ὄψει. v. 14. ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς Μεμφιβοσθὲ υἱὸν Σαοὺλ) ἐξαπέστειλε δαυὶδ πρὸς ἰεβοσθὲ υἱὸν σαοὺλ ἀγγέλους. ibid. ἐμαυτῷ) abest. v. 15. Μεμφιβοσθὲ) ἰεβοσθέ. ibid. Λαείς) σεβοῦς. v. 16. (σὺν αὐτῇ) non habet. ibid. Βαουρείμ) βαρακίμ. v. 17. ἐχθὲς) χθὲς. ibid. ἐφ' ἡμῶν) ἐφ' ὑμᾶς. v. 18. Δαυὶδ τοῦ δούλου μου) transposita. v. 19. καί γε) abest. ibid. εἰς τὰ ὦτα Δαυὶδ) εἰς τὰ ὦτα τοῦ δαυίδ. ib. παντὸς οἴκου) οἴκου.

Digitized by Google

τὰ ἔσχατα; καὶ ἕως πότε οὐ μὴ εἴπῃς
ἐπιστρέφειν τῷ λαῷ ἀποστρέφειν ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀ-
δελφῶν ἡμῶν;

27. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· ζῇ Κύριος, ὅτι
εἰ μὴ ἐλάλησας, διότι τότε ἐκ πρωϊόθεν
ἀνέβη ὁ λαὸς, ἕκαστος κατόπισθεν τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

28. Καὶ ἐσάλπισεν Ἰωὰβ τῇ σάλπιγ-
γι, καὶ ἀπέστησαν πᾶς ὁ λαὸς καὶ οὐ
κατεδίωξαν ὀπίσω τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ οὐ
προσέθεντο ἔτι τοῦ πολεμεῖν.

29. Καὶ Ἀβεννὴρ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ
ἀπῆλθον εἰς δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα ἐ-
κείνην, καὶ διέβαινον τὸν Ἰορδάνην, καὶ
ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν παρατείνουσαν,
καὶ ἔρχονται εἰς παρεμβολήν.

30. Καὶ Ἰωὰβ ἀπέστρεψεν ἀπὸ ὀπίσω
συνήθροισαν τοῦ Ἀβεννὴρ, καὶ συνήθροισεν πάντα τὸν
λαὸν, καὶ ἐπεσκέπησαν τῶν παίδων
Δαυὶδ ἐννεακαίδεκα ἄνδρες.

31. Καὶ Ἀσαὴλ καὶ οἱ παῖδες Δαυὶδ
ἐπάταξαν τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν τῶν ἀν-
δρῶν Ἀβεννὴρ τριακοσίους ἑξήκοντα ἄν-
δρας παρ' αὐτοῦ.

32. Καὶ αἴρουσι τὸν Ἀσαὴλ, καὶ θά-
πτουσιν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς
τοῦ αὐτοῦ τῷ ἐν Βηθλεέμ. Καὶ ἐπορεύθη ὅλην
τὴν νύκτα Ἰωὰβ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐ-
τοῦ, καὶ διέφαυσεν αὐτοῖς ἐν Χεβρών.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐπὶ πολὺ
ἀναμέσον τοῦ οἴκου Σαούλ, καὶ
ἀναμέσον τοῦ οἴκου Δαυίδ. Καὶ
ὁ οἶκος Δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦ-
το, καὶ ὁ οἶκος Σαοὺλ ἐπορεύετο καὶ
ἠσθένει.

2. Καὶ ἐτέχθησαν τῷ Δαυὶδ υἱοὶ ἐν
Χεβρὼν, καὶ ἦν ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ Ἀμ-
νὼν τῆς Ἀχινάαμ τῆς Ἰζραηλίτιδος,

3. καὶ ὁ δεύτερος αὐτοῦ Δαλουία τῆς
Ἀβιγαίας τῆς Καρμηλίας, καὶ ὁ τρίτος Ἀβιγαία
Ἀβεσταλὼμ υἱὸς Μααχὰθ θυγατρὸς
Θολμεὶ βασιλέως Γεσσὶρ,

4. καὶ ὁ τέταρτος Ὀρνίας υἱὸς † Ἀγγὶθ, τεταρ-
καὶ ὁ πέμπτος Σαφαθία τῆς Ἀβιτὰλ, ταῖος

5. καὶ ὁ ἕκτος Ἰεθεραὰμ τῆς * Αἰγλὰ † Φενγὶθ
γυναικὸς Δαυίδ. Οὗτοι ἐτέχθησαν τῷ * Αἰγὰς
Δαυὶδ ἐν Χεβρών.

6. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι τὸν πόλε-
μον ἀναμέσον οἴκου Σαοὺλ, καὶ ἀναμέσον
οἴκου Δαυὶδ, καὶ Ἀβεννὴρ ἦν κρατῶν τοῦ
οἴκου Σαούλ.

7. Καὶ τῷ Σαοὺλ παλλακὴ Ῥεσφὰ,
θυγάτηρ Ἰόλ. Καὶ εἶπεν Ἰσβοσθὲ υἱὸς
Σαοὺλ πρὸς Ἀβεννήρ· τί ὅτι εἰσῆλθες
πρὸς τὴν παλλακὴν τοῦ πατρός μου;

8. Καὶ ἐθυμώθη σφόδρα Ἀβεννὴρ πε-
ρὶ τοῦ λόγου Ἰσβοσθὲ, καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ Ἰεβοσθὲ
πρὸς αὐτόν· μὴ κεφαλὴ κυνὸς ἐγώ εἰμι;
σήμε-

v. 26. ἐπιστρέφειν ἀπὸ ὄπισθεν) ἀποστρέφειν ἀπὸ ὄπισθε. v. 27. ἀνέβη ὁ) ἀνέβη ἂν ὁ. ibid. κατόπισθεν) κατόπισθε v. 29. εἰς παρεμβολὴν) εἰς τὴν παρεμβολήν. v. 30. ἀπέστρεψεν ἀπὸ ὀπίσω τοῦ Ἀβ. καὶ συνήθροισαν πάντα) ἀνέστρεψεν ὄπισθεν ἀπὸ τοῦ Ἀβεννήρ, καὶ συνήθροισε πάντα. v. 32. αὐτοῦ τοῦ Βηθλεέμ.) αὐτοῦ ἐν βηθλεέμ. ibid. ὅλην τὴν νύκτα) ponit post verba illa οἱ μετ' αὐτοῦ. CAP. III. v. 2. τῆς Ἀχινάαμ τῆς Ἰζραηλίτιδος) τῆς ἀχινοὰμ τῆς ἰεζραηλίτιδος. v. 3. Ἀβιγαία) ἀβιγαίας. ibid. Μααχὰθ) μααχά. v. 4. ὁ τεταρταῖος Ὀρνίας υἱὸς Φενγὶθ) ὁ τέταρτος ὀρνία υἱὸς ἀγγὶθ. ibid. Σαφαθία) σαφατία. v. 5. Αἰγὰς) αἰγάλ. v. 6. οἴκου) τοῦ οἴκου, bis. v. 7. Ἰόλ) ἰάλ. ibid. Ἰεβοσθὲ) ἰεβοσθέ. v. 8. λόγου Ἰεβοσθὲ) λόγου τούτου τῷ ἰεβοσθέ.

Digitized by Google

(ἐν) Γαβαὼν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἐκάθισαν αὐτοὶ ἐπὶ τὴν κρήνην ἐντεῦθεν, καὶ οὗτοι ἐπὶ κρήνην ἐντεῦθεν.

14. Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς Ἰωάβ· ἀναστήτωσαν δὴ τὰ παιδάρια, καὶ παιξάτωσαν ἐνώπιον ἡμῶν. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· ἀναστήτωσαν.

15. Καὶ ἀνέστησαν καὶ παρῆλθον ἐν ἀριθμῷ τῶν παίδων Βενιαμεὶν δώδεκα τῶν Ἰσβοσθὲ υἱοῦ Σαοὺλ, καὶ δώδεκα ἐκ τῶν παίδων Δαυίδ. Εἰσεδοθαὶ

16. Καὶ ἐκράτησαν ἕκαστος τῇ χειρὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ μάχαιρα αὐτοῦ εἰς πλάγιον τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ πίπτουσι κατὰ τὸ αὐτό. Καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Μερὶς τῶν ἐπιβούλων, ἥ ἐστιν ἐν Γαβαών.

17. Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος σκληρὸς ὅσα λίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ ἔπεσεν Ἀβεννὴρ καὶ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυίδ.

18. Καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ τρεῖς υἱοὶ Σαρουΐας, Ἰωάβ, καὶ Ἀβισαΐ, καὶ Ἀσαήλ. Καὶ Ἀσαὴλ κοῦφος τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, ὡς ἡ ἀπὸ μίας δορκὰς ἐν ἀγρῷ.

19. Καὶ κατεδίωξεν Ἀσαὴλ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ οὐκ ἐξέκλινε τοῦ πορεύεσθαι εἰς τὰ δεξιὰ οὐδὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ κατόπισθεν Ἀβεννήρ.

20. Καὶ ἐπέβλεψεν Ἀβεννὴρ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· εἰ σὺ αὐτὸς Ἀσαήλ; καὶ εἶπεν (αὐτῷ)· ἐγώ εἰμι·

21. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀβεννήρ· ἔκκλινον σὺ εἰς δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ, καὶ κατάσχε σεαυτῷ ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ λαβὲ σεαυτῷ τὴν παυοπλίαν αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἀσαὴλ ἐκκλῖναι ἐκ τῶν ὄπισθεν αὐτοῦ.

22. Καὶ προσέθετο ἔτι Ἀβεννὴρ λέγων τῷ Ἀσαήλ· ἀπόστηθι ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα μὴ πατάξω σε εἰς τὴν γῆν· καὶ πῶς ἀρῶ τὸ πρόσωπόν μου πρὸς Ἰωάβ;

23. Καὶ πῶ ἐστι ταῦτα; ἀπόστρεφε πρὸς Ἰωὰβ τὸν ἀδελφόν σου. Καὶ οὐκ ἠβούλετο τοῦ ἀποστῆναι. Καὶ τύπτει αὐτὸν Ἀβεννὴρ ἐν τῷ ὀπίσω τοῦ δόρατος ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ ἐξῆλθε τὸ δόρυ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ πίπτει ἐκεῖ, καὶ ἀποθνήσκει ὑποκάτω αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ἐρχόμενος ἕως τοῦ τόπου, οὗ ἔπεσεν ἐκεῖ Ἀσαὴλ καὶ ἀπέθανε, καὶ ὑφίστατο.

24. Καὶ κατεδίωξεν Ἰωὰβ καὶ Ἀβισαὶ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ὁ ἥλιος ἔδυνε. Καὶ αὐτοὶ εἰσῆλθον ἕως τοῦ βουνοῦ Ἀμμὰ, ὃ ἐστιν ἐπὶ προσώπου Γαὶ, ὁδὸν ἔρημον Γαβαών.

25. Καὶ συναθροίζονται υἱοὶ Βενιαμεὶν οἱ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ἐγενήθησαν εἰς συνάντησιν μίαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ κεφαλὴν βουνοῦ ἑνός.

26. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβεννὴρ Ἰωάβ, καὶ εἶπεν· μὴ εἰς νῖκος καταφάγεται ὀμφαία; ἢ οὐκ οἶδας ὅτι πικρὰ ἔσαι εἰς

v. 13. (ἐν) abeſt. ibid. ἐκάθισαν αὐτοὶ) ἐκάθισαν ἕστοι. ib. ἐπὶ κρήνην) ἐπὶ τὴν κρήνην. v. 15. Εἰσεδοθαὶ) ἰσβοσθὲ. v. 16. εἰς πλάγιον) εἰς πλευρὰν. v. 17. τῶν παίδων) παίδων. v. 18. Σαρουΐας) σαρουΐα. ibid. Ἀβισαΐ) ἀβεσσὰ, paſſim. ib. ὡς ἡ ἀπὸ μίας) ὡσεὶ μία. v. 19. εἰς τὰ δεξιὰ οὐδὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ) articulus utroque loco deeſt. v. 20. εἰ σὺ αὐτὸς) εἰ σὺ ἃ αὐτὸς. ibid. αὐτῷ) abeſt. v. 21. εἰς δεξιὰ) εἰς τὰ δεξιὰ. ibid. ἐκκλῖναι) ἐκκλῖναι. v. 23. ἀπόστρεφε) ἐπίστρεφε. ibid. ἐξῆλθε) διεξῆλθε. v. 24. Ἀμμὰ) αἰμαὰν. v. 25. συναθροίζονται υἱοὶ Βενιαμεὶν) συναθροίζονται οἱ υἱοὶ βενιαμεὶν. v. 26. ὀμφαία) ἡ ὀμφαία.

Digitized by Google

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ ἐν Κυρίῳ, λέγων· εἰ ἀναβῶ εἰς μίαν τῶν πόλεων Ἰούδα; καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνάβηθι. καὶ εἶπε Δαυὶδ· ποῦ ἀναβῶ; καὶ εἶπεν· εἰς Χεβρών.

2. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖ Δαυὶδ, καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ, Ἀχινόομ ἡ Ἰζραηλίτις, καὶ Ἀβιγαΐα ἡ γυνὴ Νάβαλ τοῦ Καρμηλίτου.

3. Καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ οἱ μετ' αὐτοῦ, ἕ ἑαν ἤγαγε Δαυὶδ, ἕκαστος καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ κατῴκουν ἐν ταῖς πόλεσι Χεβρών.

4. Καὶ ἔρχονται ἄνδρες τῆς Ἰουδαίας, καὶ χρίουσιν ἐκεῖ τὸν Δαυὶδ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα τοῦ βασιλεύειν ἐπ' αὐτούς· καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Δαυὶδ, λέγοντες· ὅτι οἱ ἄνδρες Ἰαβεὶς τῆς Γαλααδίτιδος ἔθαψαν τὸν Σαούλ.

5. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς τοὺς ἡγουμένους Ἰαβεὶς τῆς Γαλααδίτιδος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ Κυρίῳ, ὅτι πεποιήκατε τὸ ἔ- τοῦ Θεοῦ λεος τοῦτο εἰς τὸν κύριον ὑμῶν, εἰς Σαοὺλ, καὶ ἐθάψατε αὐτόν.

6. Καὶ νῦν ποιήσαι Κύριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος καὶ ἀλήθειαν, καὶ γε ἐγὼ ποιήσω μεθ' ὑμῶν τὸ ἀγαθὸν τοῦτο, ὅτι ἐποιήσατε τὸ ῥῆμα τοῦτο.

7. Καὶ νῦν κραταιώθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνατούς, ὅτι τέθνηκεν ὁ κύριος ὑμῶν Σαοὺλ, καὶ γε ἐμὲ κέχρικεν ὁ οἶκος Ἰούδα εἰς βασιλέα ἐφ' ἑαυτούς.

8. Καὶ Ἀβενὴρ υἱὸς Νὴρ ἀρχιστράτηγος τοῦ Σαοὺλ ἔλαβε τὸν Ἰσβοσθὲ υἱὸν Σαοὺλ, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐκ τῆς παρεμβολῆς,

9. καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν Γαλααδίτιν, καὶ ἐπὶ τὸν Θασερὶ, καὶ ἐπὶ Θασερὶ τὸν Ἰζραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν Ἐφραὶμ, καὶ Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν Βενιαμεὶν, καὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἅπαντα.

10. Τεσσαράκοντα ἐτῶν Ἰσβοσθὲ υἱὸς Ἐιεβοσθαὶ Σαοὺλ, ὅτε ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσε, πλὴν τοῦ οἴκου Ἰούδα, οἳ ἦσαν ὀπίσω Δαυὶδ.

11. Καὶ ἐγένοντο αἱ ἡμέραι ἃς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐν Χεβρὼν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα, ἑπτὰ ἔτη καὶ ἓξ μῆνας.

12. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀβενὴρ υἱὸς Νὴρ, καὶ οἱ παῖδες Ἰσβοσθὲ υἱοῦ Σαοὺλ ἐκ Μα- Ἰεβοσθὲ ναεὶμ εἰς Γαβαών.

13. Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουΐα, καὶ οἱ παῖδες Δαυὶδ ἐξῆλθοσαν ἐκ Χεβρών, καὶ συνηντῶσιν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν κρήνην τὴν (ἐν)

CAP. II. v. 2. Δαυὶδ, καὶ) δαυὶδ εἰς χεβρών, καὶ. ibid. Ἀχινόομ ἡ ἰζραηλίτις) ἀχινόαμ ἡ ἰεζραηλίτις. ib. Καρμηλίτου) καρμηλίου. v. 3. ἄνδρες αὐτοῦ οἱ) αὐτῶ deeft. ibid. ἕ ἑαν ἤγαγε Δαυὶδ) non habet. v. 4. ἐκεῖ τὸν Δαυὶδ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα τοῦ βασ. ἐπ' αὐτούς) τὸν δαυὶδ ἐκεῖ τοῦ βασιλεύειν ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα. ibid. Ἰσβοσθὲ) ἰεβὶε passim. v.° 5. πρὸς αὐτὸν) adjicit δαυὶδ. ibid. πεποιήκατε τὸ - - fin.) ἐποιήσατε τὸ ἔλεος τοῦτο ἐπὶ τὸν κύριον ὑμῶν ἐπὶ σαοὺλ τὸν χριστὸν κυρίου, καὶ ἐθάψατε αὐτὸν καὶ ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ. v. 7. εἰς βασιλέα ἐφ' ἑαυτούς.) ἐφ' ἑαυτὸν εἰς βασιλέα. v. 8. παρεμβολῆς) addit τῶν μαναὲμ. v. 9. Θασερὶ) Θασιρὶ. ibid. Ἰσραὴλ) ἰεζραὴλ. ib. Ἰσραὴλ ἅπαντα) πάντα ἰσραὴλ. v. 10. Ἐιεβοσθαὶ) ἰεβοσθὲ. v. 11. ἓξ μῆνας) transpolita. v. 12. Μαναεὶμ) μαναὲμ. v. 13. ἐξῆλθοσαν) ἐξῆλθον.

12. Καὶ ἐκόψαντο, καὶ ἔκλαυσαν, καὶ ἐνήστευσαν ἕως δείλης ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰούδα, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπλήγησαν ἐν ῥομφαίᾳ.

13. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ· πόθεν εἶ σὺ; καὶ εἶπεν· υἱὸς ἀνδρὸς παροίκου Ἀμαληκίτου ἐγώ εἰμι.

14. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ· πῶς οὐκ ἐφοβήθης ἐπενεγκεῖν χεῖρά σου διαφθεῖραι τὸν χριστὸν Κυρίου;

15. Καὶ ἐκάλεσε Δαυὶδ ἓν τῶν παιδαρίων αὐτοῦ, καὶ εἶπε· προσελθὼν ἀπάντησον αὐτῷ. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανε·

16. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Δαυίδ· τὸ αἷμά σου ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου, ὅτι τὸ
λέγων στόμα σου ἀπεκρίθη κατὰ σοῦ, λέγον, ὅτι ἐγὼ ἐθανάτωσα τὸν χριστὸν Κυρίου.

17. Καὶ ἐθρήνησε Δαυὶδ τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ,

18. καὶ εἶπε τοῦ διδάξαι τοὺς υἱοὺς
Ἰσραὴλ Ἰούδα τόξον· ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς.

19. Στήλωσον Ἰσραὴλ (ἐπὶ τὰ ὕψη σου) περὶ τεθνηκότων σου τραυματιῶν· πῶς ἔπεσαν δυνατοί;

ἀναγγεί- 20. Μὴ ἀναγγείλητε ἐν Γὲθ, καὶ μὴ εὐ-
λατε αγγελίσησθε ἐν ταῖς ἐξόδοις Ἀσκάλωνος, μή ποτε εὐφρανθῶσι θυγατέρες ἀλλοφύλων, μή ποτε ἀγαλλιάσωνται θυγατέρες τῶν ἀπερίτμητων.

21. Ὄρη τὰ ἐν Γελβουὲ, μὴ καταβήτω δρόσος μηδὲ ὑετὸς πέσοι ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν, ὅτι ἐκεῖ προσωχθίσθη θυρεὸς δυνατῶν· θυρεὸς Σαοὺλ οὐκ
ἐχρίσθη ἐν ἐλαίῳ. ἐχρήθη

22. Ἀφ' αἵματος τραυματιῶν, ἀπὸ στέατος δυνατῶν, τόξον Ἰωνάθαν οὐκ ἀπεστράφη κενὸν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ῥομφαία Σαοὺλ οὐκ ἀνέκαμψε κενή.

23. Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν οἱ ἠγαπημένοι καὶ ὡραῖοι οὐ διακεχωρισμένοι, εὐπρεπεῖς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν οὐ διεχωρίσθησαν. ὑπὲρ ἀετοὺς κοῦφοι, καὶ ὑπὲρ λέοντας ἐκραταιώθησαν.

24. Θυγατέρες Ἰσραὴλ ἐπὶ Σαοὺλ κλαύσατε, τὸν ἐνδιδύσκοντα ὑμᾶς κόκκινα μετὰ κόσμου ὑμῶν, τὸν ἀναφέροντα κόσμον χρύσεον ἐπὶ τὰ ἐνδύματα ὑ- χρυσίον
μῶν.

25. Πῶς ἔπεσαν δυνατοὶ ἐν μέσῳ τοῦ πολέμου, Ἰωνάθαν ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματίας;

26. Ἀλγῶ ἐπὶ σοὶ, ἀδελφέ μου Ἰωνάθαν, ὡραιώθης μοι σφόδρα, ἐθαυμαστώθη ἡ ἀγάπησίς σου ἐμοὶ ὑπὲρ ἀγάπην γυναικῶν.

27. Πῶς ἔπεσαν δυνατοὶ, καὶ ἀπώλοντο σκεύη πολεμικά;

v. 15. ἐπάταξεν) addit αὐτὸν. v. 16. λέγων) λέγον. v. 18. υἱοὺς Ἰσραὴλ τόξον· ἰδοὺ) υἱοὺς ἰούδα· ἰδοὺ. v. 19. ἐπὶ τὰ ὕψη σου περὶ τεθνηκότων σου· πῶς) ὑπὲρ τῶν τεθνηκότων ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματιῶν πῶς. v. 20. ἀναγγείλατε) μὴ ἀναγγείλητε. v. 21. καταβήτω δρόσος μηδὲ ὑετὸς πέσοι ἐφ' ὑμᾶς) καταβάτω δρόσος καὶ μὴ ὑετὸς ἐφ' ὑμᾶς. ibid. ἐχρήθη) ἐχρίσθη. v. 22. ἀπὸ στέατος) καὶ ἀπὸ στέατος. v. 24. χρυσίον) χρυσοῦν. v. 25. πολέμου) τοῦ πολέμου. ibid. τραυματίας) τραυματίαι. v. 26. ὑπὲρ ἀγάπην) ὑπὲρ ἀγάπησιν.

Digitized by Google

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Σαοὺλ, καὶ Δαυὶδ ἀνέστρεψε τύπτων τὸν Ἀμαλήκ, καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν Σικελάγ ἡμέρας δύο.

2. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἦλθεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἐκ τοῦ λαοῦ Σαοὺλ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διεῤῥηγότα, καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτὸν πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

3. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ· πόθεν σὺ παραγίνῃ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐκ τῆς παρεμβολῆς Ἰσραὴλ ἐγὼ διασέσωσμαι.

παραγίνῃ

4. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ· τίς ὁ λόγος ἔτος; ἀνάγγειλόν μοι. Καὶ εἶπεν· ὅτι ἔφυγεν ὁ λαὸς ἐκ τῆ πολέμε, καὶ πολλοὶ πεπλώκασιν ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ ἀπέθανον, καὶ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀπέθανε.

ἀπέθανεν

5. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ· πῶς οἶδας ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ;

6. Καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τὸ ἀπαγγέλλον αὐτῷ· περιπλώμενον περιέπεσον ἐν τῷ ὄρει τῷ Γελβουὲ, καὶ ἰδοὺ Σαοὺλ ἐπεκέκλικτο ἐπὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἱππάρχοι συνῆψαν αὐτῷ, (καὶ ἔπεσεν).

7. Καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἴδε με, καὶ ἐκάλεσέ με, καὶ εἶπα· ἰδοὺ ἐγώ.

8. Καὶ εἶπέ μοι· τίς εἶ σύ; καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν· Ἀμαληκίτης ἐγώ εἰμι.

9. Καὶ εἶπε πρός με· στῆθι δὴ ἐπάνω μου καὶ θανάτωσόν με, ὅτι κατέσχε με σκότος δεινὸν, ὅτι πᾶσα ἡ ψυχή μου ἐν ἐμοί.

θανατώσεις

10. Καὶ ἐπέστην ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσα αὐτὸν, ὅτι ᾔδειν ὅτι οὐ ζήσεται μετὰ τὸ πεσεῖν αὐτόν. καὶ ἔλαβον τὸ βασίλειον τὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸν χλιδῶνα τὸν ἐπὶ τῷ βραχίονος αὐτοῦ, καὶ ἐνήνοχα αὐτὰ τῷ κυρίῳ μου ὧδε.

11. Καὶ ἐκράτησε Δαυὶδ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ διεῤῥῆξεν αὐτά· καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ

12. Καὶ

ΒΑΣΙΔΕΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΑ. CAP. I. v. 1. Σικελάγ) σικελὰκ. v. 2. ἐν τῇ ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ. ibid. ἀνὴρ ἦλθεν) ἀνὴρ ἦλθεν ἐκ. ib. διεῤῥηγότα) διεῤῥωγότα. ib. καὶ πρόσωπον) non habet. v. 3. παραγίνου) παραγίνῃ. v. 4. ἀνάγγειλόν μοι) ἀπάγγειλόν μοι. ibid. Καὶ εἶπεν· πολλοὶ πεπλώκασιν) καὶ ἔπεσεν, ὅτι ἔφυγεν ὁ λαὸς ἐκ τοῦ πολέμου, καὶ πεπλώκασιν πολλοί. ib. ἀπέθανον Σαοὺλ καὶ) ἀπέθανον, καὶ σαοὺλ, καὶ. v. 5. Δαυὶδ) addit τῷ παιδαρίῳ. v. 6. περιέπεσον) περιέπεσον. ibid. οἱ ἱππάρχοι) οἱ ἱππάρχαι. ib. (καὶ ἔπεσεν) abeſt. v. 8. εἶπε) addit μοι. ibid. πρὸς αὐτόν) non habet. v. 9. θανατώσεις) θανάτωσον. v. 10. χλιδῶνα) χλιδόνα. v. 11. τὰ ἱμάτια) τῶν ἱματίων. ibid. a fine adjicit *Rom.* διεῤῥῆξε τὰ ἱμάτια αὐτῶν.

Digitized by Google

9. Καὶ ἀποτρέφουσιν αὐτὸν, καὶ ἐξέδυσαν τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλαν αὐτὰ εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ, εὐαγγελίζοντες τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ τῷ λαῷ αὐτῶν.

10. καὶ ἀνέθηκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ εἰς τὸ Ἀσταρτεῖον, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ καθέπηξαν ἐν τῷ τείχει Βηθσάν.

11. Καὶ ἀκούσαι περὶ αὐτοῦ οἱ κατοικοῦντες Ἰαβεὶς τῆς Γαλααδίτιδος ἃ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ Σαούλ.

12. Καὶ ἀνέστησαν πᾶς ἀνὴρ δυνάμεως, καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα Σαοὺλ, καὶ τὸ σῶμα Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τείχους Βηθσάν, καὶ φέρουσιν αὐτοὺς εἰς Ἰαβεὶς, καὶ κατακαίουσιν αὐτοὺς ἐκεῖ. ἀνέστη

13. καὶ λαμβάνουσι τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, καὶ θάπτουσιν ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν ἐν Ἰαβεὶς, καὶ νηστεύουσιν ἑπτὰ ἡμέρας.

v. 10. Βηθσὰν) βαιθσάμ, passim. v. 11. περὶ αὐτοῦ) abest. v. 12. ἀνέστη) ἀνέστησαν. ibid. ἀπὸ τείχους Βηθσὰν) ἀπὸ τοῦ τείχους βαιθσάμ. ib. αὐτὰς Ἰαβεὶς) αὐτὰς εἰς ἰαβίς. v. 13. τὴν Ἰαβεὶς) τὴν ἐν ἰαβίς.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α'.

Digitized by Google

Ἰούδα, καὶ τοῖς πλησίον αὐτοῦ, λέγων· ἰδοὺ ὑμῖν εὐλογία ἀπὸ τῶν σκύλων τῶν ἐχθρῶν Κυρίου,

27. τοῖς ἐν Βαιθήλ, καὶ τοῖς ἐν Ῥαμᾷ νότου, καὶ τοῖς ἐν Ἰεθὲρ,

28. καὶ τοῖς ἐν Ἀροὴρ, καὶ τοῖς ἐν Σαφαμώς, καὶ τοῖς ἐν Ἐσθεμὰ,

29. καὶ τοῖς ἐν Ῥαχὴλ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν τοῦ Ἱεραμηλεὶ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν τοῦ Κειναίου,

Ῥαμμᾷ 30. καὶ τοῖς ἐν Ἑρμᾷ, καὶ τοῖς ἐν Βωρασὰν, καὶ τοῖς ἐν Ἀθὰγ,

31. καὶ τοῖς ἐν Χεβρὼν, καὶ εἰς πάντας τοὺς τόπους οὓς διῆλθε Δαυὶδ ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΛΑ'. XXXI.

ΚΑΙ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπολέμουν ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πίπτουσι τραυματίαι ἐν τῷ ὄρει τῷ Γελβουέ.

2. Καὶ συνάπτουσιν ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, καὶ τύπτουσιν ἀλλόφυλοι τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Μελχιρουὲ Ἀμιναδὰβ, καὶ τὸν Μελχισαὲ, υἱοὺς Σαούλ.

3. Καὶ βαρύνεται ὁ πόλεμος ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ εὑρίσκουσιν αὐτὸν οἱ ἀκοντισταὶ ἄνδρες τοξόται, καὶ ἐτραυματίσθη εἰς τὰ ὑποχόνδρια.

4. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ· σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου καὶ ἀποκέντησόν με ἐν αὐτῇ, μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι, καὶ ἀποκεντήσωσί με, καὶ ἐμπαίξωσί μοι. Καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη σφόδρα. Καὶ ἔλαβε Σαοὺλ τὴν ῥομφαίαν, καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτήν.

ἀποκεντήσουσιν

5. Καὶ ἴδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ, καὶ ἐπέπεσε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανε μετ' αὐτοῦ.

6. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κατὰ τὸ αὐτό.

7. Καὶ ἴδον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ οἱ ἐν τῷ πέραν τῆς κοιλάδος, καὶ οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ καταλείπουσι τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ φεύγουσι. Καὶ ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι καὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐταῖς.

8. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἐπαύριον, καὶ ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι ἐκδιδύσκειν τοὺς νεκροὺς, καὶ εὑρίσκουσι τὸν Σαοὺλ καὶ τοὺς τρεῖς υἱοὺς αὐτοῦ πεπτωκότας ἐπὶ τὰ ὄρη Γελβουέ.

9. Καὶ

v. 26. ὑμῖν εὐλογία) abest. v. 27. Βαιθὴλ) βαιθσὰρ. ibid. τοῖς ἐν Ῥαμᾷ) τοῖς ῥαμᾷ. ib. Ἰεθὲρ) γεθὲρ. v. 28. 29. 30. in *Rom.* ita habent: καὶ τοῖς ἐν ἀροὴρ, καὶ τοῖς ἐν ἀμμαδὶ, καὶ τοῖς ἐν σαφὶ, καὶ τοῖς ἐν ἐσθεὶ, καὶ τοῖς ἐν γὲθ, καὶ τοῖς ἐν κιμὰθ, καὶ τοῖς ἐν σαφὲκ, καὶ τοῖς ἐν θημὰθ, καὶ τοῖς ἐν καρμήλῳ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ ἱερεμεὴλ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ κενεζὶ, καὶ τοῖς ἐν ἱερεμοὺθ, καὶ τοῖς ἐν βηρσαβεὲ, καὶ τοῖς ἐν νομβὲ. v. 31. καὶ εἰς πάντας) καὶ πάντας. CAP. XXXI. v. 2. Μελχιρουὲ υἱοὺς Σαούλ.) μελχισαὶ υἱὸν σαοὺλ. v. 4. ἀποκεντήσουσι) ἀποκεντήσωσι. ibid. ἐμπαίξωσί μοι) ἐμπαίξωσιν ἐμοί. v. 6. καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ) non habet. v. 7. ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου) ἐν τῷ πέραν τῆς κοιλάδος καὶ οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου. v. 8. καὶ ἔρχονται) καὶ deest. ibid. νεκροὺς) adjicit καὶ εὑρίσκουσι τὸν Σαοὺλ καὶ τοὺς τρεῖς υἱοὺς.

Digitized by Google

16. Καὶ κατῆγεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ ἦλθον εἰς ἀπάντησιν Δαυὶδ καὶ εἰς ἀπάντησιν τῶ λαοῦ τῶ μετ' αὐτῶ, καὶ προσήγαγε Δαυὶδ ἕως τῶ λαοῦ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν εἰς εἰρήνην.

ἔτοι διακεχυμένοι ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, ἐθίοντες καὶ πίνοντες καὶ ἑορτάζοντες ἐν πᾶσι τοῖς σκύλοις τοῖς μεγάλοις, οἷς ἔλαβον ἐκ γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἐκ γῆς Ἰούδα.

17. Καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὲς, καὶ ἐπάταξεν αὐτὲς Δαυὶδ ἀπὸ ἑωσφόρου ἕως δείλης καὶ τῆ ἐπαύριον, καὶ ἐ περιεσώθη ἐξ αὐτῶν ἀνὴρ, ὅτι εἰ μὴ ἡ τετρακόσια παιδάρια ἃ ἦν ἐπιβεβηκότα ἐπὶ τὰς καμήλους, καὶ ἔφυγον.

22. Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ λοιμὸς καὶ πονηρὸς τῶν ἀνδρῶν τῶν πορευθέντων μετὰ Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· διότι ἐ κατεδίωξαν μεθ' ἡμῶν, ἐ δώσομεν αὐτοῖς ἐν τῶν σκύλων ὧν ἐξειλάμεθα, ὅτι εἰ μὴ ἕκαστος τὴν γυναῖκα αὐτῦ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῦ ἀπαγέθωσαν, ἐπαγέθωσαν καὶ † ἀποστρεφέτωσαν.

† ἐπιστρεφέτωσαν

18. Καὶ ἀφείλατο Δαυὶδ πάντα ἃ ἔλαβον οἱ Ἀμαληκῖται, καὶ ἐμφοτέρας τὰς γυναῖκας αὐτῦ ἐξείλατο Δαυίδ.

23. Καὶ εἶπε Δαυίδ· ἐ ποιήσετε ὕτως, ἀδελφοί μου, μετὰ τὸ παραδοῦναι τὸν Κύριον ἡμῖν, καὶ φυλάξαι ἡμᾶς, καὶ παρέδωκε Κύριος τὸν Γεδδὲρ τὸν ἐπερχόμενον ἐφ' ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἡμῶν.

19. Καὶ ἐ διεφώνησεν αὐτοῖς ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ ἕως υἱῶν καὶ θυγατέρων, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων, καὶ πάντας ἕως πάντων ὧν ἔλαβον αὐτῶν, καὶ πάντα ἐπέστρεψε Δαυὶδ.

24. Καὶ τίς ἐπακούσεται ὑμῶν τῶν λόγων τέτων; ὅτι ὡς ἡ μερὶς τῦ καταβαίνοντος εἰς πόλεμον, οὕτως ἔσται ἡ μερὶς τῦ καθημένου ἐπὶ τὰ σκεύη, κατὰ τὸ αὐτὸ μεριῦνται.

20. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ πάντα τὰ ποίμνια καὶ τὰ βεκόλια, καὶ ἀπήγαγεν ἔμπροσθεν τῶν σκύλων· καὶ τοῖς σκύλοις ἐκείνοις ἐλέγετο· ταῦτα σκῦλα Δαυίδ.

25. Καὶ ἐγενήθη ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπάνω· καὶ ἐγένετο εἰς πρόσταγμα καὶ εἰς δικαίωμα τῷ Ἰσραὴλ ἕως τῆς σήμερον.

21. Καὶ παραγίνεται Δαυὶδ πρὸς τὲς διακοσίες ἄνδρας τὲς ἐκλυθέντας τῦ πορεύεσθαι ὀπίσω Δαυὶδ, καὶ ἐκάθισεν αὐτοὺς ἐν τῷ χειμάῤῥῳ τῷ Βοσὸρ, καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν Δαυὶδ καὶ εἰς ἀπάντησιν τῦ λαοῦ τῦ μετ' αὐτῦ, καὶ προσήγαγε Δαυὶδ ἕως τῦ λαοῦ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν εἰς εἰρήνην.

Βοχὼρ

26. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ εἰς Σικελάγ, καὶ ἀπέστειλε τῶν σκύλων τοῖς πρεσβυτέροις Ἰούδα,

v. 16. κατῆγεν) κατέγαγεν. ibid. ἐθίοντες) adjicit καὶ πίνοντες. **v. 17.** αὐτὲς Δαυὶδ ἀπὸ) αὐτὲς, ἀπὸ, vocem Δαυὶδ ponit poſt ἐπ' αὐτὲς. ibid. ἐ περιεσώθη) ἐκ ἐσώθη. ib. ἔφυγον) ἐφυγον. **v. 18.** ἐξείλατο Δαυίδ.) Δαυὶδ abeſt. **v. 19.** καὶ ἕως υἱῶν καὶ θυγατέρων, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων) transpoſita. ibid. πάντας) πάντα. **v. 20.** ἔλαβε Δαυὶδ) Δαυὶδ abeſt. ibid. ταῦτα σκῦλα) ταῦτα τὰ σκῦλα. **v. 21.** τὲς ἄνδρας) τὲς διακοσίες ἄνδρας. ibid. τὲς ἐκλυθέντας) τοὺς ὑπολειφθέντας. ib. Βοχὼρ) Βοσὸρ. ib. αὐτὸν εἰρήνην) αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην. **v. 22.** καὶ ἔπεν· διότι) καὶ ἔπαν· ὅτι. ibid. ἐξειλάμεθα) ἐξειλάμεθα. ib. ἀπαγέθωσαν καὶ ἀποστρεφέτωσαν) ἀπαγέθωσαν καὶ ἀποστρεφέτωσαν. **v. 23.** ἀδελφοί μα) abeſt. **v. 24.** ὑμῶν· διότι) ἡμῶν ἐστι. διότι. ibid. εἰς πόλεμον) εἰς τὸν πόλεμον. **v. 26.** τῶν σκύλων τοῖς πρεσβυτέροις) transpoſita.

Digitized by Google

καὶ γυναῖκα, ἀλλ' ἠχμαλώτευσαν, καὶ ἕως τῆ χειμάῤῥου Βοσὸρ, καὶ οἱ περισσοὶ ἔστησαν,

3. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῆ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἰδὼ ἐμπεπύρισται ἐν πυρὶ, αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν αἰχμαλωτευόμενοι.

4. Καὶ ἦρε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῆ τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν ἕως ὅτε οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς ἰσχὺς ἔτι τῦ κλαίειν.

5. Καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες Δαυὶδ ἠχμαλωτεύθησαν, Ἀχιναὰμ ἡ Ἰζραηλίτης, καὶ Ἀβιγαία ἡ γυνὴ Νάβαλ τῦ Καρμηλίου.

6. Καὶ ἐθλίβη Δαυὶδ σφόδρα, ὅτι εἶπεν ὁ λαὸς λιθοβολῆσαι αὐτόν, ὅτι κατώδυνος ψυχὴ παντὸς τῦ λαῦ, ἑκάστου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῦ καὶ ἐπὶ τὰς θυγατέρας αὐτῦ, καὶ ἐκραταιώθη Δαυὶδ ἐν Κυρίῳ Θεῷ αὐτῦ.

7. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα υἱὸν Ἀχιμέλεχ· προσάγαγε τὸν Ἐφούδ. Καὶ προσήγαγεν Ἀβιάθαρ τὸ Ἐφοὺδ πρὸς Δαυίδ.

8. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τῆ Κυ- καὶ
ρίου, λέγων· εἰ καταδιώξω ὀπίσω τῆ Γεδδοὺρ τούτε; εἰ καταλήψομαι αὐτούς; καὶ εἶπεν αὐτῷ· καταδίωκε, ὅτι καταλαμβάνων καταλήψῃ, καὶ ἐξαιρούμενος ἐξελῇ.

9. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἔρχεται
ἑξακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτῆ, καὶ ἦλθον ἕως τῆ χειμάῤῥου τῆ Βοσόρ.

10. καὶ ἐξεδίωκεν σὺν τετρακοσίοις ἀνδράσιν. ὑπέστησαν δὲ διακόσιοι ἄνδρες οἵτινες ἐκάθισαν πέραν τῆ χειμάῤῥου τῆ Βοσόρ.

11. Καὶ εὑρίσκουσιν ἄνδρα Αἰγύπτιον ἐν ἀγρῷ, καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν, καὶ ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς Δαυὶδ (ἐν ἀγρῷ) καὶ διδόασιν αὐτῷ ἄρτον, καὶ ἔφαγε, καὶ ἐπότισαν αὐτὸν ὕδωρ.

12. Καὶ διδόασιν αὐτῷ κλάσμα πα- διακοσίοις
λάθης καὶ δύο ταφίδας, καὶ ἔφαγε, καὶ κατέστη τὸ πνεῦμα αὐτῆ ἐπ' αὐτῷ, ὅτι οὐ βεβρώκει ἄρτον, καὶ οὐ πεπώκει ὕδωρ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

13. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ· τίνος σὺ εἶ, καὶ πόθεν εἶ; καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τὸ Αἰγύπτιον· ἐγώ εἰμι δοῦλος ἀνδρὸς Ἀμαληκίτε, καὶ κατέλιπέ με ὁ κύριός με, ὅτι ἠσχλήθην ἐγὼ σήμερον τριταῖος.

14. Καὶ ἡμεῖς ἐπεθέμεθα ἐπὶ νότον τῆ Χερηθεὶ, καὶ ἐπὶ τὰ τῆς Ἰουδαίας μέρη, καὶ ἐπὶ νότον Χαλέβ, καὶ τὴν Σικελὰκ ἐνεπυρίσαμεν ἐν πυρί. Σικελὰ

15. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Δαυίδ· εἰ καταξεις με ἐπὶ τὸ Γεδδοὺρ τοῦτο; καὶ εἶπεν· ὄμοσόν δή μοι κατὰ τῆ Θεοῦ μὴ θανατώσειν με, καὶ μὴ παραδῶναί με εἰς χεῖρας τῆ κυρίου με, καὶ καταξω σε ἐπὶ τὸ Γεδδοὺρ τοῦτο.

16. Καὶ

v. 3. αἰχμαλωτευόμενοι) ἠχμαλωτευμένοι. v. 4. κλαίειν) τῦ κλαίειν. v. 5. Ἰζραηλίτης) ἰσραηλίτης. v. 7. Καὶ προσήγαγεν Ἀβιάθαρ τὸ Ἐφοὺδ πρὸς Δαυὶδ) non habet. v. 8. καὶ καταλ.) εἰ καταλήψομαι. ibid. καταλήψῃ) addit αὐτούς. v. 9. Δαυὶδ καὶ) Δαυὶδ αὐτὸς καὶ. ibid. ἔρχονται) ἦλθον. v. 10. ἐξεδίωκεν σὺν) κατεδίωξεν ὀπ. v. 11. (ἐν ἀγρῷ) abest. v. 12. διακοσίοις ταφίδας) non habet. ibid. ἐπ' αὐτῷ) ἐν αὐτῷ. v. 14. ἐπὶ νότον τοῦ χερηθεὶ) ἐπὶ τὸν νότον τῆ χελεθὶ. ibid. χαλὲβ καὶ τὴν Σικελὰκ) χελὲβ, καὶ τὴν σικελὰκ. v. 15. πρὸς αὐτὸν) αὐτῷ. ibid. κυρίου, καὶ) κυρίου με, καὶ.

Digitized by Google

ἐχ εὕρηκα ἐν αὐτῷ οὐδὲν ἀΦ' ἧς ἡμέρας ἐνέπεσε πρὸς μὲ καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

4. Καὶ ἐλυπήθησαν ἐπ' αὐτῷ οἱ σρατηγοὶ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπόσρεψον τὸν ἄνδρα, καὶ ἀποσραφήτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, ὃν καὶέσησας αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ μὴ ἐρχέσθω μεθ' ἡμῶν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ μὴ γινέσθω ἐπίβουλος τῆς παρεμβολῆς. Καὶ ἐν τίνι διαλλαγήσεται οὗτος τῷ κυρίῳ αὐτοῦ; ἐχὶ ἐν ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων;

5. Οὐχ ἕτος Δαυὶδ, ᾧ ἐξῆρχον ἐν χοροῖς, λέγοντες· ἐπάταξε Σαὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ;

6. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀγχοῦς τὸν Δαυὶδ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ζῇ Κύριος, ὅτι εὐθὺς σὺ καὶ ἀγαθὸς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἡ ἔξοδός σου καὶ ἡ εἴσοδός σου μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ὅτι οὐχ εὕρηκα ἐν σοὶ κακίαν ἀΦ' ἧς ἡμέρας ἦκεις πρὸς μὲ ἕως τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν οὐκ ἀγαθὸς σύ.

7. Καὶ νῦν ἀνάσρεφε καὶ πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ ὃ μὴ ποιήσεις κακίαν ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύλων.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς· τί πεποίηκά σοι καὶ τί εὗρες ἐν τῷ δέλῳ σου ἀΦ' ἧς ἡμέρας ἦμην ἐνώπιόν σου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι οὐ μὴ ἔλθω πολεμῆσαι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως;

9. Καὶ ἀπεκρίθη Ἀγχοῦς καὶ εἶπε πρὸς Δαυίδ· οἶδα ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς μου καθὼς ἄγγελος Θεοῦ, ἀλλ' οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων λέγουσιν, ἐχ ἥξει μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον.

10. Καὶ νῦν ὄρθρισον τοπρωΐ, καὶ οἱ παῖδες τοῦ κυρίου σου οἱ ἥκοντες μετὰ σοῦ, καὶ πορεύεσθε εἰς τὸν τόπον ὃν κατέσησα ὑμᾶς, καὶ λόγον λοιμὸν μὴ θῇς ἐν καρδίᾳ σου, ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ διορθρίσατε ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ φωτισάτω ὑμῖν, καὶ πορεύθητε.

11. Καὶ ὄρθρισε Δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀπελθεῖν τοπρωΐ καὶ φυλάσσειν τὴν γῆν τῶν ἀλλοφύλων; καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀνέβησαν πολεμεῖν ἐπὶ Ἰσραήλ. πρὸς Ἰσραήλ

ΚΕΦ. Λ'. XXX.

ΚΑΙ ἐγενήθη εἰσελθόντος Δαυὶδ καὶ τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ εἰς Σικελὰγ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ Ἀμαλὴκ ἐπέθετο ἐπὶ τὸν νότον καὶ ἐπὶ τὴν Σικελὰγ, καὶ ἐπάταξε τὴν Σικελὰγ, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρί·

2. Καὶ ἠχμαλώτευσε καὶ τὰς γυναῖκας καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου· οὐκ ἐθανάτωσεν ἄνδρα καὶ

καὶ

V. 3. ἐδὼν) ἐθὼν. V. 6. ἐν σοὶ κακίαν) κατὰ σοῦ. ibid. τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον) τῆσ σήμερον ἡμέρας. V. 7. ποιήσεις) ποιήσῃς. V. 8. πολεμῆσαι) πολεμήσω. V. 9. καὶ εἶπε) deeſt. ibid. καθὼς ἄγγελος Θεοῦ) non habet. V. 10. τοπρωΐ, καὶ) τοπρωὶ σὺ καὶ. ibid. κατέσησα ὑμᾶς) addit ἐκεῖ. ib. ἐμοῦ, καὶ διορθρίσατε) μου καὶ ὄρθρίσατε. V. 11. τοπρωΐ) abeſt. ibid. πρὸς Ἰσραήλ.) καὶ ἀνέβησαν. CAP. XXX. V. 1. Σικελὰγ) σικελὰκ, conſtanter. ibid. ἐνέπρησεν) ἐνεπύρισεν. V. 2. Καὶ ἠχμαλώτευσε) non habet. ibid. καὶ ἕως) ἕως. ib. ἐθανάτωσεν) ἐθανάτωσαν.

17. Καὶ πεποίηκε Κύριός σοι, καθὼς ἐλάλησε (Κύριός σοι) ἐν χειρί μου, καὶ διαρέξει διαῤῥήξει Κύριος τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ Δαυίδ.

18. Διότι οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου, καὶ οὐκ ἐποίησας θυμὸν ὀργῆς αὐτοῦ ἐν Ἀμαλήκ, διὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐποίησέ σοι Κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

19. Καὶ παραδώσει Κύριος τὸν Ἰσραὴλ μετὰ σοῦ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ αὔριον σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ πεσοῦνται, καὶ τὴν παρεμβολὴν Ἰσραὴλ δώσει Κύριος εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων.

20. Καὶ ἔσπευσε Σαοὺλ, καὶ ἔπεσεν ἐσηκὼς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ τῶν λόγων Σαμουὴλ, καὶ ἰσχὺς οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ ἔτι, ὃ γὰρ ἔφαγεν ἄρτον ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα.

21. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς Σαοὺλ, καὶ ἴδεν ὅτι ἔσπευδεν σφόδρα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ δὴ ἤκουσεν ἡ δούλη σου τῆς φωνῆς σου, καὶ ἐθέμην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ ἤκουσα τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησάς μοι·

22. καὶ νῦν ἄκουσον δὴ τῆς φωνῆς τῆς δούλης σου, καὶ παραθήσω ἐνώπιόν σου ψωμὸν ἄρτου, καὶ φάγε, καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἰσχύς, ὅτι πορεύῃ ἐν ὁδῷ.

23. Καὶ οὐκ ἐβούλήθη φαγεῖν· καὶ παρεβιάζοντο αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἡ γυνή, καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ ἀνέστη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν δίφρον.

24. Καὶ τῇ γυναικὶ ἦν δάμαλις νομὰς ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ ἔσπευσε καὶ ἔθυσεν αὐτὸ· καὶ ἔλαβεν ἄλευρα καὶ ἐφύρασε, καὶ ἔπεψεν ἄζυμα, αὐτό

25. καὶ προσήγαγεν ἐνώπιον Σαοὺλ, καὶ ἐνώπιον τῶν παίδων αὐτοῦ. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἀνέστησαν, καὶ ἀπῆλθον τὴν νύκτα ἐκείνην.

ΚΕΦ. ΚΘ'. XXIX.

ΚΑΙ συναθροίζουσι αἱ ἀλλόφυλοι πάσας τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς Ἀφὲκ, καὶ Ἰσραὴλ παρενέβαλεν ἐν Ἀενδὼρ τὴν ἐν Ἰζραέλ.

2. Καὶ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων παρεπορεύοντο εἰς ἑκατονταδας καὶ χιλιάδας, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρεπορεύοντο ἐπ' ἐσχάτῳ μετὰ Ἀγχοῦς.

3. Καὶ εἶπον οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων· τίνες οἱ διαπορευόμενοι οὗτοι; καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν ἀλλοφύλων· οὐχ οὗτος Δαυὶδ ὁ δοῦλος Σαοὺλ βασιλέως Ἰσραὴλ, ὃς γέγονε μεθ' ὑμῶν ἡμέρας τοῦτο δεύτερον ἔτος; καὶ Φυλῆς ἐχ

v. 17. (Κύριός σοι) κύριος. ibid. διαρέξει) διαῤῥήξει. v. 18. τῆς φωνῆς) φωνῆς. ibid. ῥῆμα τοῦτο ἐποίησέ σοι Κύριος τῇ) ῥῆμα ἐποίησε κύριος σοι ἐν τῇ. v. 20. ἰσχὺς ἐκ ἦν ἐν αὐτῷ ἔτι) ἐν αὐτῷ οὐκ ἦν ἰσχὺς ἔτι. ibid. ἐκείνην) post νύκτα a fine inſerit. v. 21. ἔσπευδε) ἤσπευσε. ibid. ἰδοὺ δὴ) addit ἤκουσεν. v. 22. τῆς φωνῆς) φωνῆς. ibid. ἔσται ἐν σοὶ) ἔσται σοι. v. 24. ἔθυσεν αὐτό.) ἔθυσεν αὐτήν. CAP. XXIX. v. 1. συναθροίζονται) συναθροίζουσιν. ibid. Ἰζραέλ.) ἰεζραέλ. v. 2. σατράπαι) οἱ σατράπαι. ibid. ἐπ' ἐσχάτῳ) ἐπ' ἐσχάτων. v. 3. Φυλῆς Ἰσραὴλ, ὃς γέγονε) βασιλέως ἰσραὴλ ; γέγονε.

Digitized by Google

σιν αὐτὸν ἐν Ῥαμᾶ ἐν πόλει αὐτοῦ. Καὶ Σαὴλ περιεῖλε τὲς ἐγγαστριμύθους καὶ τὲς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς.

4. Καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι, καὶ Γωναμαὶν ἔρχονται καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς Σωνάμ. Καὶ συναθροίζει Σαὴλ πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ, καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς Γελβουέ.

5. Καὶ ἴδε Σαὴλ τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἐξέστη ἡ καρδία αὐτῦ σφόδρα.

6. Καὶ ἐπηρώτησε Σαὴλ διὰ Κυρίου, καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ Κύριος ἢν τοῖς ἐνυπνίοις, καὶ ἐν τοῖς δήλοις, καὶ ἐν τοῖς προφήταις.

7. Καὶ ἔπε Σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτῦ· ζητήσατέ μοι γυναῖκα ἐγγαστρίμυθον, καὶ πορεύσομαι πρὸς αὐτὴν, καὶ ζητήσω ἐν αὐτῇ. Καὶ ἔπον οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ γυνὴ ἐγγαστρίμυθος ἐν Ἀενδώρ.

8. Καὶ περιεκαλύψατο Σαὴλ, καὶ περιεβάλετο ἱμάτια ἕτερα, καὶ πορεύεται αὐτὸς, καὶ δύο ἄνδρες μετ' αὐτῦ, καὶ ἔρχονται πρὸς τὴν γυναῖκα νυκτὸς, καὶ ἔπεν αὐτῇ· μάντευσαι δή μοι ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ, καὶ ἀνάγαγέ μοι ὃν ἐὰν εἴπω σοι.

9. Καὶ ἔπεν ἡ γυνὴ πρὸς αὐτόν· ἰδὲ δὴ σὺ οἶδας ὅσα ἐποίησε Σαὴλ, ὡς ἐξωλέθρευσε τὲς ἐγγαστριμύθους καὶ τὲς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἵνατί σὺ παγιδεύεις τὴν ψυχήν μὲ θανατῶσαι αὐτήν;

10. Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ Σαὴλ ἐν Κυρίῳ, λέγων· ζῇ Κύριος, εἰ ἀπαντήσεταί σοι ἀδικία ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.

11. Καὶ ἔπεν ἡ γυνή· τίνα ἀνάγαγω σοι; καὶ ἔπε· τὸν Σαμυὴλ ἀνάγαγέ μοι.

12. Καὶ ἴδεν ἡ γυνὴ τὸν Σαμυὴλ, καὶ ἀνεβόησε φωνῇ μεγάλῃ. Καὶ ἔπεν ἡ γυνὴ πρὸς Σαὴλ· ἵνατί παρελογίσω με; καὶ σὺ εἶ Σαούλ.

13. Καὶ ἔπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς· μὴ φοβοῦ, εἰπὲ τίνα ἑώρακας· καὶ ἔπεν αὐτῷ ἡ γυνή· θεὸς ἑώρακα ἀναβαίνοντα ἐκ τῆς γῆς.

14. Καὶ ἔπεν αὐτῇ· τί ἔγνως; καὶ ἔπεν αὐτῷ· ἄνδρα ὀρθριον ἀναβαίνοντα ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἔτος διπλοΐδα ἀναβεβλημένος. Καὶ ἔγνω Σαὴλ, ὅτι Σαμυὴλ ἔτος, καὶ ἔκυψεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

15. Καὶ ἔπε Σαμυὴλ πρὸς Σαὴλ· ἵνατί παρηνώχλησάς με ἀναβῆσαί με; καὶ ἔπε Σαούλ· θλίβομαι σφόδρα, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν ἐμοὶ, καὶ ὁ Θεὸς ἀφέστηκεν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἐπακήκοέ με ἔτι καὶ ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν, καὶ ἐν τοῖς ἐνυπνίοις· καὶ νῦν κέκληκά σε γνωρίσαι μοι τί ποιήσω.

16. Καὶ ἔπε Σαμυὴλ· ἵνατί ἐπηρώτησάς με, καὶ Κύριος ἀφέστηκεν ἀπὸ σῦ, καὶ γέγονε μετὰ τῦ πλησίον σῦ;

v. 3. Ῥαμᾷ) ἀρμαθαίμ. v. 4. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. ibid. Γωναμὰν) συνάμ. v. 7. ἔπον) ἔπαν. v. 8. περιεκαλύψατο) συνεκαλύψατο. v. 9. ἡ γυνὴ πρὸς αὐτόν.) αὐτῷ ἡ γυνή. v. 10. ἐν Κυρίῳ) deeſt. v. 13. εἶπε τίνα.) ἔπον τίνα. ibid. αὐτῦ· θεὸς) αὐτῷ ἡ γυνή· θεὸς. v. 14. ὀρθριον) ὄρθιον. ibid. Σαμουὴλ ἔτος) transpoſita. v. 15. πρὸς Σαὴλ· ἵνατί παρηνώχλησάς με ἀναβῆσαί με) ἵνατί παρηνώχλησάς μοι ἀναβῆναί με. {ibid. ἐπακήκοέ με) ἐπακήκοί μοι. v. 16. ἐπηρώτησάς με) ἐπερωτᾷς με.

ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ, Ἀχινάαμ ἡ Ἰεζραηλίτις, καὶ Ἀβιγαία ἡ γυνὴ Νάβαλ τοῦ Καρμηλίου.

Εἰζραηλείτις

4. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Σαοὺλ ὅτι πέφευγε Δαυὶδ εἰς Γὲθ, καὶ οὐ προσέθετο ἔτι ζητεῖν αὐτόν.

5. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς· εἰ δὴ εὕρηκεν ὁ δοῦλός σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, δότωσαν δή μοι τόπον ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῶν κατ' ἀγρὸν, καὶ καθήσομαι ἐκεῖ· καὶ ἱνατί κάθηται ὁ δοῦλός σου ἐν πόλει βασιλευομένῃ μετὰ σοῦ;

κάθισόν με

6. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἀγχοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν Σικελάγ· διὰ τοῦτο ἐγενήθη Σικελὰγ τῷ βασιλεῖ τῆς Ἰουδαίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

7. Καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν ὧν ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων, ἡμέρας, τέσσαρας μῆνας.

τέσσαρες

8. Καὶ ἀνέβαινε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν Γεσερὶ, καὶ τὸν Γεζραῖον, καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαλακίτην. Καὶ ἰδοὺ κατῳκεῖτο ἡ γῆ (ἡ ἀπὸ Γελαμσοὺρ ἀπὸ ἀνηκόντων τετειχισμένων) καὶ ἕως γῆς Αἰγύπτου.

Ἀμαλακίτην

9. Καὶ ἔτυπτε Δαυὶδ τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐζωογόνει ἄνδρα καὶ γυναῖκα· καὶ ἐλάμβανε ποίμνια καὶ βουκόλια καὶ ὄνους καὶ καμήλους καὶ ἱματισμὸν, καὶ ἐπέστρεψεν καὶ ἤρχοντο πρὸς Ἀγχοῦς.

ἐπέστρεψαν

10. Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυὶδ· ἐπὶ τίνα ἐπέθεσθε σήμερον; καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς· κατὰ νότον τῆς Ἰουδαίας, καὶ κατὰ νότον Ἰσραμηλεὶ, καὶ κατὰ νότον τοῦ Κηνεί.

11. Καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα οὐκ ἐζωογόνησα τοῦ εἰσαγαγεῖν εἰς Γὲθ, λέγων· μὴ ἀναγγείλωσιν εἰς Γὲθ καθ' ἡμῶν, λέγοντες· τάδε ἐποίει Δαυὶδ, καὶ τάδε τὸ δικαίωμα αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐκάθητο Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων.

12. Καὶ ἐπιστεύθη Ἀγχοῦς ἐν τῷ Δαυὶδ σφόδρα, λέγων· ἤσχυνται αἰσχυνόμενος ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἔσται μοι δοῦλος εἰς τὸν αἰῶνα.

μου

ΚΕΦ. ΚΗ'. XXVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι ἐν ταῖς παρεμβολαῖς αὐτῶν τοῦ ἐξελθεῖν πολεμεῖν ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυὶδ· γινώσκων γνώσῃ, ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐξελεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον, σὺ, καὶ οἱ ἄνδρες σου.

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς· οὕτω νῦν γνώσῃ ἃ ποιήσει ὁ δοῦλός σου. Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυὶδ· οὕτως ἀρχισωματοφύλακα θήσομαί σε πάσας τὰς ἡμέρας.

3 Καὶ Σαμουὴλ ἀπέθανε, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ θάπτουσιν

v. 3. ἡ εἰζραηλείτις) ἰεζραηλίτις. v. 5. κάθισόν με) καθήσομαι. v. 6. Ἀγχοῦς) deest. ibid. Σικελὰγ) σεκελὰκ, præterea adjicit διὰ τοῦτο ἐγενήθη Σεκελὰκ. v. 7. ἡμέρας, τέσσαρας μῆνας.) τέσσαρας μῆνας. v. 8. Γεσερὶ, καὶ τὸν Γεζραῖον, καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαλακίτην) γεσιρὶ καὶ ἐπὶ τὸν ἀμαλακίτην. ibid. κατῳκεῖτο ἡ γῆ ἀπὸ Γελαμσοὺρ ἀπὸ ἀνηκόντων τετειχισμένων) ἡ γῆ κατῳκεῖτο ἀπὸ ἀνηκόντων ἡ ἀπὸ γελαμψοὺρ τετειχισμένων. v. 9. Δαυὶδ) abest. ibid. καὶ γυναῖκα· καὶ ἐλάμβανε) ἡ γυναῖκα. καὶ ἐλάμβανον. ib. ἐπέστρεψαν) ἀνέστρεψαν. v. 10. Ἰσραμηλεὶ) ἰεσμεγά. ib. Κηνεί) κενεζί. v. 11. ἐποίει Δαυὶδ, καὶ τάδε τὸ) δαυὶδ ποιεῖ. καὶ τόδε τὸ. v. 12. Ἀγχοῦς ἐν τῷ Δαυὶδ) δαυὶδ ἐν τῷ ἀγχοῦς. ibid. ἔσται μου) ἔσται μοι. CAP. XXVIII. v. 1. ἐγένετο) ἐγενήθη. ibid. αὐτῶν πολεμεῖν ἐπὶ Ἰσραὴλ) αὐτῶν ἐξελθεῖν πολεμεῖν μετὰ ἰσραήλ. ib. εἰς τὸν πόλεμον) εἰς πόλεμον.

Digitized by Google

Καὶ νῦν ἴδε δὴ τὸ δόρυ τȣ̃ βασιλέως, καὶ ὁ φακὸς τȣ̃ ὕδατος, πȣ̃ ἐςι τὰ πρὸς κεφαλῆς αὐτȣ̃.

17. Καὶ ἐπέγνω Σαȣὺλ τὴν φωνὴν Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· ἡ φωνή σȣ αὕτη, τέκνον Δαυίδ; καὶ εἶπε Δαυίδ· δȣ̃λός σȣ, κύριε βασιλεῦ,

18. καὶ εἶπε Δαυίδ· ἱνατί τοῦτο ὁ κύριος καταδιώκει ὀπίσω τȣ̃ δȣ́λου αὐτȣ̃; ὅτι τί ἡμάρτηκα; καὶ τί εὑρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα;

19. Καὶ νῦν ἀκȣσάτω δὴ ὁ κύριός μȣ ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τȣ̃ δȣ́λου αὐτȣ̃, εἰ ὁ Θεὸς ἐπισείει σε εἰς ἐμὲ, ὀσφρανθείη θυσία σου· καὶ εἰ υἱοὶ ἀνθρώπων, ἐπικατάρατοι οὗτοι ἐνώπιον Κυρίου, ὅτι ἐςηρίσθαι ἐξέβαλόν με σήμερον μὴ ἐςηρίχθαι ἐν κληρονομίᾳ Κυρίου, λέγοντες· πορεύȣ, δȣ́λευε θεοῖς ἑτέροις.

20. Καὶ νῦν μὴ πέσοι τὸ αἷμά μου ἐπὶ τὴν γῆν ἐξεναντίας προσώπȣ Κυρίου, ὅτι ἐξελήλυθεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ζητεῖν τὴν ψυχήν μȣ, καθὼς καταδιώκει ὁ νυκτικόραξ ἐν τοῖς ὄρεσι.

21. Καὶ εἶπε Σαȣ́λ· ἡμάρτηκα· ἐπίςρεφε, τέκνον Δαυὶδ, ὅτι ȣ̓ κακοποιήσω σε ἔτι, ἀνθ' ὧν ἔντιμος ψυχή μȣ ἐν ὀφθαλμοῖς σȣ ἐν τῇ σήμερον· μεματαίωμαι, καὶ ἠγνόησα πολλὰ σφόδρα.

22. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· ἰδȣ̀ τὸ δόρυ τȣ̃ βασιλέως, διελθέτω εἷς τῶν παιδαρίων καὶ λαβέτω αὐτό·

23. καὶ Κύριος ἐπιςρέψει ἑκάςῳ τὰς δικαιοσύνας αὐτȣ̃ καὶ τὴν πίςιν αὐτȣ̃· ὡς παρέδωκέ σε Κύριος σήμερον εἰς χεῖράς μȣ, καὶ ȣ̓κ ἠθέλησα ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπὶ χριςὸν Κυρίου,

24. καὶ ἰδοὺ καθὼς ἐμεγαλύνθη ἡ ψυχή σȣ σήμερον ἐν ταύτῃ ἐν ὀφθαλμοῖς μȣ, οὕτως μεγαλυνθείη ἡ ψυχή μȣ ἐνώπιον Κυρίȣ, καὶ ἐκσπάσοι με, καὶ ἐξελοῖτό με ἐκ πάσης θλίψεως.

25. Καὶ εἶπε Σαȣὺλ πρὸς Δαυίδ· εὐλογημένος σὺ, τέκνον Δαυίδ· καὶ ποιῶν ποιήσεις, καὶ δυνάμενος δυνήσῃ. Καὶ ἀπῆλθε Δαυὶδ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτȣ̃, καὶ Σαοὺλ ἀπέςρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. εὐλογημένον

ΚΕΦ. ΚΖ'. XXVII.

ΚΑΙ εἶπε Δαυὶδ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτȣ̃, λέγων· νῦν προςεθήσομαι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ εἰς χεῖρας Σαοὺλ, καὶ οὐκ ἔςι μοι ἀγαθὸν ἐὰν μὴ σωθῶ εἰς γῆν ἀλλοφύλων, καὶ ἀνῇ ἀπ' ἐμοῦ Σαȣὺλ τȣ̃ ζητεῖν με εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ, καὶ σωθήσομαι ἐκ χειρὸς αὐτȣ̃. ἦλθεν

2. Καὶ ἀνέςη Δαυὶδ, καὶ διέβη αὐτὸς, καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτȣ̃, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἀγχȣ̃ς υἱὸν Μωὰβ βασιλέα Γέθ.

3. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ μετὰ Ἀγχȣ̃ς ἐν Γὲθ, αὐτὸς, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτȣ̃ ἕκαςος, καὶ ὁ οἶκος αὐτȣ̃, καὶ Δαυὶδ καὶ ἀμφό-

v. 18. Δαυὶδ) abest. ibid. ὁ Κύριος καταδιώκει) transposita. ibid. ὅτι ἡμάρτ.) ὅτι τί ἡμάρτηκα. v. 19. δὴ) abest. ibid. εἰς ἐμὲ) ἐπ' ἐμέ. ib. ἐπικατάρατοι) addit οὗτοι. ib. ἐςηρίσθαι) ἐςηρίχθαι. v. 20. τὴν ψυχὴν) ψυχήν. v. 21. ἔτι) abest. ibid. ἐν τῇ σήμερον) καὶ ἐν τῇ σήμερον, hæc conjungit cum seq. v. 23. τὰς δικαιοσύνας) κατὰ τὰς δικαιοσύνας. ibid. Κύριος εἰς) κύριος σήμερον εἰς. v. 24. ἐκσπάσοι με, καὶ ἐξελοῖτό με) σκεπάσαι με, καὶ ἐξελεῖται με. v. 25. εὐλογημένος σὺ, τέκνον Δαυὶδ) εὐλογημένος σὺ τέκνον. CAP. XXVII. v. 1. καὶ ἦλθεν Σαοὺλ) καὶ ἀνῇ ἀπ' ἐμοῦ σαοὺλ. v. 2. καὶ διέβη αὐτὸς) non habet. ibid. Μωὰβ) ἀμμὰχ. v. 3. ἐν Γὲθ) abest.

Digitized by Google

4. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ κατασκόπους, καὶ ἔγνω ὅτι ἥκει Σαοὺλ ἕτοιμος ἐκ Κεειλά.

5. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ λάθρα, καὶ πορεύεται εἰς τὸν τόπον ὃ ἐκάθευδεν ἐκεῖ Σαοὺλ, καὶ ἐκεῖ Ἀβεννὴρ, υἱὸς Νὴρ, ἀρχιστράτηγος αὐτοῦ. Καὶ Σαοὺλ ἐκάθευδεν ἐν λαμπήνῃ, καὶ ὁ λαὸς παρεμβεβληκὼς κύκλῳ αὐτοῦ.

6. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ, καὶ εἶπε πρὸς Ἀβιμέλεχ τὸν Χετταῖον, καὶ πρὸς Ἀβισαὶ, υἱὸν Σαρουΐα, ἀδελφὸν Ἰωάβ, λέγων· τίς εἰσελεύσεται μετ' ἐμοῦ πρὸς Σαοὺλ εἰς τὴν παρεμβολήν; καὶ εἶπεν Ἀβισαί, ἐγὼ εἰσπορεύσομαι μετὰ σοῦ. εἰσπορεύομαι

7. Καὶ εἰσπορεύεται Δαυὶδ καὶ Ἀβισαὶ εἰς τὸν λαὸν τὴν νύκτα· καὶ ἰδοὺ Σαοὺλ καθεύδων ὕπνωσεν ἐν λαμπήνῃ, καὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐνπεπηγὸς εἰς τὴν γῆν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ Ἀβεννὴρ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐκάθευδε κύκλῳ αὐτοῦ.

8. Καὶ εἶπεν Ἀβισαὶ πρὸς Δαυὶδ· ἀπέκλεισε Κύριος σήμερον τὸν ἐχθρόν σου εἰς χεῖράς σε, καὶ νῦν παταξω αὐτὸν τῷ δόρατι εἰς τὴν γῆν ἅπαξ, καὶ οὐ δευτερώσω αὐτῷ.

9. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβισαί· μὴ διαφθείρῃς αὐτὸν, ὅτι τίς ἐποίησε χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ χριστὸν Κυρίου καὶ ἀθωωθήσεται;

10. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· ζῇ Κύριος, ὅτι ἐὰν μὴ Κύριος παίσῃ αὐτὸν, ἢ ἡμέρα αὐτοῦ ἔλθῃ καὶ ἀποθάνῃ, ἢ εἰς πόλεμον καταβῇ καὶ προσεθῇ,

11. μηδαμῶς μοι παρὰ Κυρίου ἐπήνεγκεν ἐπήνεγκεῖν ἐπὶ χριστὸν Κυρίου· καὶ νῦν λάβε δὴ τὸ δόρυ ἀπὸ προσκεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τὸν φακὸν τοῦ ὕδατος, καὶ ἀπήλθωμεν καθ' ἑαυτούς. ἀπήλθομεν

12. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸ δόρυ καὶ τὸν φακὸν τοῦ ὕδατος ἀπὸ προσκεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον καθ' ἑαυτούς· καὶ οὐκ ἦν ὁ βλέπων, καὶ οὐκ ἦν ὁ γινώσκων, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξεγειρόμενος, πάντες ὑπνοῦντες, ὅτι θάμβος Κυρίου ἔπεσε ἐπ' αὐτούς.

13. Καὶ διέβη Δαυὶδ εἰς τὸ πέραν, καὶ ἔστη ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους μακρόθεν, καὶ πολλὴ ἡ ὁδὸς ἀναμέσον αὐτῶν.

14. Καὶ προσεκαλέσατο Δαυὶδ τὸν λαὸν, καὶ τῷ Ἀβεννὴρ ἐλάλησε, λέγων· οὐκ ἀποκριθήσῃ Ἀβεννήρ; Καὶ ἀπεκρίθη Ἀβεννὴρ, καὶ εἶπε· τίς εἶ σὺ ὁ καλῶν με πρὸς τὸν βασιλέα;

15. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβεννήρ· οὐκ ἀνὴρ σύ; καὶ τίς, ὡς σὺ, ἐν Ἰσραήλ; καὶ διατί οὐ φυλάσσεις τὸν κύριόν σε τὸν βασιλέα; ὅτι εἰσῆλθεν εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ διαφθεῖραι τὸν βασιλέα τὸν κύριόν σε.

16. Καὶ οὐκ ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὃ πεποίηκας· ζῇ Κύριος, ὅτι υἱοὶ θανατώσεως ὑμεῖς, οἱ φυλάσσοντες τὸν βασιλέα τὸν κύριον ὑμῶν τὸν χριστὸν Κυρίου. Καὶ

---

v. 4. Κεειλὰ) κεῖλά. v. 5. πορεύεται) εἰσπορεύεται. v. 6. Ἀβισαὶ υἱὸν Σαρουΐα) Ἀβεσσὰ υἱὸν σαρβίας. ibid. Ἀβισαὶ ἐγὼ εἰσπορεύσωμαι) Ἀβεσσὰ ἐγὼ εἰσελεύσομαι. v. 7. Ἀβισαὶ) Ἀβεσσὰ, constanter. ibid. καθεύδων) addit ὕπνῳ. ib. δόρυ ἐνπεπηγὸς) δόρυ αὐτοῦ ἐμπεπηγὸς. v. 9. διαφθείρῃς) ταπεινώσῃς. v. 10. ὅτι ἐὰν) ὅτι absit. v. 11. μηδαμῶς παρὰ Κ. ἐπήνεγκεν) μηδαμῶς μοι παρὰ Κυρίε ἐπιτιγκεῖν. ibid. ἀπῆλθωμεν καθ') ἀπέλθωμεν ἐμεῖς καθ'. v. 12. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν. v. 14. ἀποκριθήσῃ Ἀβεννὴρ) adjicit καὶ ἀπεκρίθη Ἀβεννήρ. ibid. με πρὸς τὸν βασιλέα;) non habet. v. 15. τὸν βασιλέα τὸν κύριόν σε) transpofita.

Digitized by Google

36. Καὶ παρεγενήθη Ἀβιγαία πρὸς Νάβαλ. Καὶ ἰδοὺ αὐτῷ πότος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς πότος τοῦ βασιλέως· καὶ ἡ καρδία Νάβαλ ἀγαθὴ ἐπ' αὐτόν· καὶ αὐτὸς μεθύων ἕως σφόδρα. καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ῥῆμα μικρὸν ἢ μέγα ἕως φωτὸς τοῦ πρωΐ.

ἕως 37. Καὶ ἐγένετο πρωΐ, ὡς ἐξένηψεν ἀπὸ τοῦ οἴνου Νάβαλ, ἀπήγγειλεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐναπέθανεν ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς γίνεται ὡσεὶ λίθος.

38. Καὶ ἐγένετο ὡσεὶ δέκα ἡμέραι, καὶ ἐπάταξε Κύριος τὸν Νάβαλ, καὶ ἀπέθανε.

39. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ ὅτι ἀπέθανε Νάβαλ, καὶ εἶπεν· Εὐλογητὸς Κύριος, ὃς ἔκρινε τὴν κρίσιν τοῦ ὀνειδισμοῦ ἐμοῦ ἐκ χειρὸς τοῦ Νάβαλ, καὶ τὸν δοῦλον αὐτοῦ περιεποιήσατο ἐκ χειρὸς κακῶν, καὶ τὴν κακίαν Νάβαλ ἀπέστρεψε Κύριος εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ καὶ Ἀβιγαίᾳ ἐλάλησε περὶ Ἀβιγαίας, λαβεῖν αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα.

40. Καὶ ἦλθον οἱ παῖδες Δαυὶδ πρὸς Ἀβιγαίαν Ἀβιγαίας εἰς Καρμηλον, καὶ ἐλάλησαν αὐτῇ, λέγοντες· Δαυὶδ ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρὸς σὲ λαβεῖν σε αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

41. Καὶ ἀνέστη καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἡ δούλη σου εἰς παιδίσκην νίψαι πόδας τῶν παίδων τοῦ κυρίου μου.

42. Καὶ ἐτάχυνε καὶ ἀνέστη Ἀβιγαία, καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὴν ὄνον, καὶ πέντε κοράσια ἠκολούθουν αὐτῇ, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν παίδων Δαυὶδ, καὶ γίνεται αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

43. Καὶ τὴν Ἀχινοάαμ ἔλαβε Δαυὶδ ἐξ Ἰεζραὴλ, καὶ ἦσαν ἀμφότεραι αὐτῷ Ἰζραὴλ γυναῖκες.

44. Καὶ Σαοὺλ ἔδωκε Μελχὸλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τὴν γυναῖκα Δαυὶδ τῷ Φαλτὶ υἱῷ Λαὶς τῷ ἐκ Γαλλείμ. Γαλλεί.

ΚΕΦ. Κϛ'. XXVI.

ΚΑΙ ἔρχονται οἱ Ζιφαῖοι ἐκ τῆς αὐχμώδους πρὸς τὸν Σαοὺλ εἰς τὸν βουνὸν, λέγοντες· ἰδοὺ Δαυὶδ σκεπάζεται παρ' ἡμῖν ἐν τῷ βουνῷ τοῦ Ἀχελὰ, τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ Ἰεσσαιμοῦ.

2. Καὶ ἀνέστη Σαοὺλ καὶ † κατέβη εἰς κατέβη τὴν ἔρημον Ζείφ, καὶ μετ' αὐτοῦ τρεῖς † ἐπορεύ- χιλιάδες ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐξ Ἰσραὴλ, θη ζητεῖν τὸν Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ Ζείφ.

3. Καὶ παρενέβαλε Σαοὺλ ἐν τῷ βουνῷ τοῦ Ἐχελὰ τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ Ἰεσσαιμοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐκάθισεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ εἶδε Δαυὶδ, ὅτι ἦκει Σαοὺλ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον.

4. Καὶ

v. 36. ἰδοὺ πότος ἐν τῷ οἴκῳ) ἰδοὺ αὐτῷ πότος ἐν οἴκῳ. ibid. τῷ βασιλέως) absque articulo. v. 37. ἕως) ὡς. ibid. ὡσεὶ) ὡς. v. 39. ὅτι ἀπέθανε Νάβαλ) non habet. ibid. ἐμοῦ ἐκ χειρὸς τοῦ Νάβαλ) μου ἐκ χειρὸς ναβαλ. ibid. Ἀβιγαία) ἀβιγαίας. v. 40. πρὸς Ἀβιγαίαν) πρὸς ἀβιγαίαν. v. 41. ἰδοὺ πρόσωπον ἰδοὺ τὴν γῆν) transposita. ibid. τῶν παίδων τοῦ κυρίου μου) τῶν παίδων σε. v. 42. Καὶ ἐτάχυνε) abest. v. 43. Ἰζραὴλ καὶ ἦσαν ἀμφότεραι) ἰεζραὴλ, καὶ ἀμφότεραι ἦσαν. v. 44. Λαὶς τῷ ἐκ Γαλλείμ.) ἀμὶς τῷ ἐκ βαμιμῷ. CAP. XXVI. v. 1. παρ' ἡμῖν) μεθ' ὑμῶν. ibid. τοῦ Ἀχελὰ, τῷ κατὰ) τῷ ἐχελὰ, κατὰ. ib. Ἰεσσαιμοῦ) ἰεσσιμοῦ, passim. v. 2. κατέβη Σαοὺλ καὶ ἐπορεύθη) καὶ σαοὺλ καὶ κατέβη. ibid. Ζείφ) ζίφ, passim. ib. ἐκλεκτῶν) ἐκλεκτοὶ. v. 3. τοῦ Ἐχελὰ τοῦ) τῷ ἐχελὰ τῷ.

Digitized by Google

καὶ ἔπεσεν ἐνώπιον Δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν.

24. Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ἐν ἐμοὶ, Κύριέ μου, ἡ ἀδικία μου· λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου εἰς τὰ ὦτά σου, καὶ ἄκουσον τῶν λόγων τῆς δούλης σου.

25. Μὴ δὴ θέσθω ὁ κύριός μου καρδίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὸν λοιμὸν τοῦτον, ἐπὶ Νάβαλ, ὅτι κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὕτως ἐστί. Νάβαλ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐγὼ ἡ δούλη σου οὐκ εἶδον τὰ παιδάρια τοῦ κυρίου μου ἃ ἀπέστειλας.

26. Καὶ νῦν κύριέ μου, ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, καθὼς ἐκώλυσέ σε Κύριος τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἷμα ἀθῷον, καὶ σώζειν τὴν χεῖρά σου σοί. Καὶ νῦν γένοιντο ὡς Νάβαλ οἱ ἐχθροί σου καὶ οἱ ζητοῦντες τῷ κυρίῳ μου κακά.

27. Καὶ νῦν λάβε τὴν εὐλογίαν ταύτην, ἣν ἐνήνοχεν ἡ δούλη σου τῷ κυρίῳ μου (λάβε) καὶ δώσεις τοῖς παιδαρίοις τοῖς παρεσηκόσι τῷ κυρίῳ μου.

28. Ἄρον δὴ τὸ ἀνόμημα τῆς δούλης σου, ὅτι ποιῶν ποιήσει Κύριος τῷ κυρίῳ μου οἶκον πιστὸν, ὅτι πόλεμον Κυρίου (μου) ὁ κύριός μου πολεμεῖ, καὶ κακία οὐχ εὑρεθήσεται ἐν σοὶ πώποτε.

29. Καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος καταδιώκων σε, καὶ ζητῶν τὴν ψυχὴν σου, καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ κυρίου μου ἐνδεδεμένη ἐν δεσμῷ τῆς ζωῆς παρὰ Κυρίῳ τῷ Θεῷ, καὶ ψυχὴν τῶν ἐχθρῶν σου σφενδονήσεις ἐν μέσῳ τῆς σφενδόνης.

30. Καὶ ἔσται ὅτι ποιήσει κύριος τῷ Κυρίῳ μου πάντα ὅσα ἐλάλησεν ἀγαθὰ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐντελεῖται σοι Κύριος εἰς ἡγούμενον ἐπὶ Ἰσραήλ.

31. Καὶ οὐκ ἔσται σοι τοῦτο βδέλυγμὸς καὶ σκάνδαλον καρδίας τῷ κυρίῳ μου, ἐκχέαι αἷμα ἀθῷον δωρεάν, καὶ σῶσαι χεῖρα κυρίῳ μου αὐτῷ· καὶ ἀγαθώσαι Κύριος τῷ κυρίῳ μου, καὶ μνηθήσῃ τῆς δούλης σου ἀγαθῶσαι αὐτήν.

32. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ Ἀβιγαίᾳ· Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἀπέστειλέ σε σήμερον ἐν ταύτῃ εἰς ἀπάντησιν ἐμοί.

33. Καὶ εὐλογητὸς ὁ τρόπος σου, καὶ εὐλογημένη σὺ ἡ ἀποκωλύσασά με σήμερον ἐν ταύτῃ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἵματα, καὶ σῶσαι χεῖρά μου ἐμοί.

34. Πλὴν ὅτι ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἀπεκώλυσέ με σήμερον τοῦ κακοποιῆσαί σε, ὅτι εἰ μὴ ἔσπευσας καὶ παρεγένου εἰς ἀπάντην μου, τότε εἶπα· Εἰ ὑπολειφθήσεται τῷ Νάβαλ ἕως φωτὸς τοῦ πρωῒ οὐρῶν πρὸς τοῖχον.

35. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς πάντα ἃ ἔφερεν αὐτῷ, καὶ αὐτῇ εἶπεν· Ἀναβήθι εἰς εἰρήνην εἰς οἶκόν σου· βλέπε, ἤκουσα τῆς φωνῆς σου· καὶ ἠρέτισα τὸ πρόσωπόν σου.

36. Καὶ

---

v. 24. Καὶ ἔπεσεν) abeſt. ibid. τὸν λόγον) λόγων. v. 25. ἐπὶ Νάβαλ) deeſt. ibid. αὐτοῦ ἐστι Νάβαλ καὶ) ἔστὶ ἐστι νάβαλ ὄνομα αὐτῷ, καὶ. ib. τοῦ παιδάρια) addit τῶ κυρίου μου. v. 26. κύριέ σου) κύριέ μου. v. 27. (λάβε) abeſt. v. 28. ὅτι ποιήσει) ὅτι ποιῶν ποιήσει. ibid. οἶκον) addit πιστὸν. ib. ὁ κύριός μου πολέμει) μου abeſt. v. 29. ἡ ψυχὴ) ψυχή. ibid. τῶν ἐχθρῶν) ἐχθρῶν. v. 30. ὅτι ποιήσει) ὅτι ποιήσῃ. ibid. Κύριος) abeſt. v. 31. καρδίας) non habet. ibid. ἀγαθῶσαι αὐτήν) ἀγαθῶσαι αὐτῇ. v. 32. ἐμοί.) μοι. v. 34. ἀπάντην μου) ἀπαντήσαί μοι. v. 35. ἐκ τῆς χειρὸς) ἐκ χειρός. ibid. αὐτῇ εἶπεν) transpoſita.

εἶπεν ἀπεκρίθη

10. καὶ ἀπεκρίθη Νάβαλ τοῖς παισὶ Δαυὶδ, καὶ εἶπε· τίς Δαυὶδ, καὶ τίς υἱὸς Ἰεσσαί; σήμερον πεπληθυμμένοι εἰσὶν οἱ δοῦλοι ἀναχωροῦντες ἕκαστος ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

11. καὶ λήψομαι τοὺς ἄρτους μου καὶ τὸν οἶνόν μου καὶ τὰ θύματά μου ἃ τέθυκα τοῖς κείρουσί μου τὰ πρόβατα, καὶ δώσω αὐτὰ ἀνδράσιν, οἷς οὐκ οἶδα πόθεν εἰσί;

12. καὶ ἀπεστράφησαν τὰ παιδάρια Δαυὶδ εἰς ὁδὸν αὐτῶν, καὶ ἀνέστρεψαν, καὶ ἦλθαν, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυὶδ κατὰ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα.

13. καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς ἀνδράσιν αὐτοῦ· ζώσασθε ἕκαστος τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ. καὶ περιεζώσαντο ἀνὴρ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ περιεζώσατο καὶ Δαυὶδ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ ἀνέβησαν ὀπίσω Δαυὶδ, ὡς τετρακόσιοι ἄνδρες. καὶ οἱ διακόσιοι ἐκάθισαν μετὰ τῶν σκευῶν.

14. καὶ τῇ Ἀβιγαίᾳ γυναικὶ Νάβαλ ἀπήγγειλεν ἓν τῶν παιδαρίων, λέγων· ἰδοὺ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους ἐκ τῆς ἐρήμου εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῶν.

15. καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαθοὶ ἡμῖν σφόδρα ἐκ ἀπεκώλυσαν ἡμᾶς, οὐδὲ ἐνετείλαντο ἡμῖν οὐδὲν πάσας τὰς ἡμέρας ὃς ἦμεν παρ' αὐτοῖς.

16. καὶ ἐν τῷ εἶναι ἡμᾶς ἐν ἀγρῷ, ὡς τεῖχος ἦσαν περὶ ἡμᾶς καὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν πάσας τὰς ἡμέρας ὃς ἤμεθα παρ' αὐτοῖς ποιμαίνοντες τὸ ποίμνιον.

17. καὶ νῦν γνῶθι καὶ ἴδε τί σὺ ποιήσεις, ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία εἰς τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ εἰς πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ οὗτος υἱὸς λοιμὸς, καὶ οὐκ ἔστι λαλῆσαι πρὸς αὐτόν.

18. καὶ ἔσπευσεν Ἀβιγαία καὶ ἔλαβε διακοσίους ἄρτους καὶ δύο ἀγγεῖα οἴνου, καὶ πέντε πρόβατα πεποιημένα, καὶ πέντε σὶφεὶ ἀλφίτου, καὶ γόμορ ἐν σαφίδος, καὶ διακοσίας παλάθας, καὶ ἔθετο ἐπὶ τοὺς ὄνους.

τοὺς

19. καὶ εἶπε τοῖς παιδαρίοις αὐτῆς· προπορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὀπίσω ὑμῶν παραγίνομαι, καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς Νάβαλ ἐκ ἀπήγγειλε.

20. καὶ ἐγενήθη, αὐτῆς ἐπιβεβηκυίης ἐπὶ τὴν ὄνον καὶ καταβαινούσης ἐν σκέπῃ τοῦ ὄρους, καὶ ἰδοὺ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ κατέβαινον εἰς συνάντησιν αὐτῆς, καὶ ἀπήντησεν αὐτοῖς.

21. καὶ Δαυὶδ εἶπεν· ἴσως εἰς ἄδικον πεφύλακα πάντα τὰ αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐκ ἐνετειλάμεθα λαβεῖν ἐκ πάντων τῶν αὐτοῦ οὐθὲν, καὶ ἀνταπέδωκέ μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν.

22. τάδε ποιήσαι ὁ Θεὸς τῷ Δαυὶδ καὶ τάδε προσθείη, εἰ ὑπολείψομαι ἐκ πάντων τῶν τοῦ Νάβαλ ἕως πρωὶ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον.

23. καὶ ἰδὼν Ἀβιγαία τὸν Δαυὶδ, καὶ ἔσπευσε, καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τῆς ὄνου,

v. 10. καὶ ἄπε) καὶ ἀπεκρίθη. ibid. καὶ ἀπεκρίθη· τίς Δαυὶδ, καὶ τίς υἱὸς) καὶ ἄπε· τίς ὁ δαυὶδ, καὶ τίς ὁ υἱὸς. v. 12. ἦλθαν) ἦλθον. ibid. πάντα) abeſt. v. 13. καὶ περιεζώσαντο. ἀνὴρ τὴν μ. αὐτ. καὶ περιεζώσατο καὶ Δ. τὴν μ. αὐτ.) non habet. v. 14. ἀπέστειλε Δαυὶδ) transpoſita. v. 16. ἦμεθα) ἦμεν. ita quoque verſu ſeq. v. 17. τί σὺ) σὺ τί. ibid. καὶ ἐκ πάντα τὸν) καὶ ἐκ τὸν. v. 18. σὶφεὶ) σὶφί. ibid. τοὺς ὄνους) τὰς ὄνους. v. 19. Νάβαλ) deeſt.

ὁδῷ ἀγαθῇ, καὶ Κύριος ἀνταποδώσει αὐτῷ ἀγαθὰ, καθὼς πεποίηκας σήμερον.

21. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ γινώσκω, ὅτι βασιλεύων βασιλεύσεις, καὶ στήσεται ἐν βασιλέα χερσί σε βασιλεία Ἰσραήλ·

22. καὶ νῦν ὄμοσόν μοι ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐκ ἐξολεθρεύσεις τὸ σπέρμα μου ὀπίσω μου, καὶ οὐκ ἀφανιεῖς τὸ ὄνομά μου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου.

23. Καὶ ὤμοσε Δαυὶδ τῷ Σαοὺλ, καὶ ἀπῆλθε Σαοὺλ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀνέβησαν εἰς Μεσαρὰς τὴν Μεσηρὰ ϛενήν.

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

ΚΑΙ ἀπέθανε Σαμουὴλ, καὶ συναθροίζονται πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ κόπτονται αὐτὸν, καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ ἐν Ῥαμᾶ. Καὶ ἀνέϛη Δαυὶδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν ἔρημον Φαράν.

2. Καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐν Μαών, καὶ τὰ ποίμνια αὐτοῦ ἐν τῷ Καρμήλῳ, καὶ ὁ ἄνθρωπος μέγας σφόδρα, καὶ τούτῳ ποίμνια τρισχίλια, καὶ χίλιαι αἶγες. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ κείρειν τὰ ποίμνια αὐτοῦ ἐν τῷ Καρμήλῳ,

3. καὶ ὄνομα τῷ ἀνθρώπῳ Νάβαλ, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Ἀβιγαία. Καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀγαθὴ τῇ συνέσει, καὶ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα· καὶ ὁ ἄνθρωπος πονηρὸς καὶ σκληρὸς ἐν ἐπιτηδεύμασι, καὶ ὁ ἄνθρωπος κυνικός.

4. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτι κείρει Νάβαλ ὁ Καρμήλιος τὸ ποίμνιον αὐτοῦ·

5. καὶ ἀπέϛειλε Δαυὶδ δέκα παιδάρια, καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις· Ἀναβήτε εἰς Κάρμηλον, καὶ ἀπέλθατε πρὸς Νάβαλ, καὶ ἐρωτήσατε αὐτὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου εἰς εἰρήνην,

6. καὶ ἐρεῖτε τάδε· εἰς ὥρας καὶ σὺ ὑγιαίνων καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ πάντα τὰ σὰ ὑγιαίνοντα.

7. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἀκήκοα ὅτι κείρουσί σοι νῦν οἱ ποιμένες σου οἱ ἦσαν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐκ ἀπεκωλύσαμεν αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμεθα αὐτοῖς οὐθὲν πάσας τὰς ἡμέρας ὄντων αὐτῶν ἐν Καρμήλῳ·

8. ἐρώτησον τὰ παιδάριά σε, καὶ ἀπαγγελοῦσί σοι, καὶ εὑρέτωσαν τὰ παιδάρια χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, ὅτι ἐφ' ἡμέραν ἀγαθὴν ἥκομεν· δὸς δὴ ὃ ἂν εὕρῃ ἡ χεὶρ σὲ τοῖς παισί σε, καὶ τῷ υἱῷ σε τῷ Δαυίδ.

9. Καὶ ἔρχονται τὰ παιδάρια Δαυὶδ καὶ λαλοῦσι πρὸς Νάβαλ κατὰ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῷ ὀνόματι Δαυὶδ· καὶ ἀνεπήσησε,

10. καὶ

V. 20. ἀνταποδώσει αὐτῷ καθὼς) ἀποτίσει αὐτῷ ἀγαθὰ καθὼς. V. 21. ἐν χερσί σε βασιλέα) ἐν χειρὶ σου ἡ βασιλεία. v. 22. καὶ ἐκ ἀφανιεῖς) καὶ deeſt. v. 23. Μεσαρὰς) μεσηρά. CAP. XXV. v. 1. ἐν Ῥαμᾷ) ἐν ἀρμαθαίμ. ibid. Φαράν) μαών. v. 2. Μαών) ἐν τῇ μαών. ibid. χίλιαι αἶγες) transpoſita. ib. κείρειν τὰ ποίμνια) κείρειν τὸ ποίμνιον. V. 3. τῇ συνέσει) συνέσει. ibid. καὶ καλὴ) καὶ ἀγαθὴ. ib. πονηρὸς καὶ σκληρὸς) transpoſita. v. 5. ἅπε Δαυὶδ τοῖς) ἅπας τοῖς. v. 8. τὰ παιδάρια) addit σε, utroque loco. ibid. ὃ ἂν) ὃ ἐὰν. ib. τοῖς παισί σε τῷ υἱῷ σου Δαυίδ.) τῷ υἱῷ σε τῷ δαυίδ. v. 9. τὰ παιδάρια Δαυὶδ καὶ λαλοῦσι τῷ Νάβαλ) τὰ παιδάρια, καὶ λαλῆσαι τὰς λόγους τούτους πρὸς νάβαλ.

Digitized by Google

χριστῷ Κυρίᾳ, ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπ' αὐτόν, ὅτι χριστὸς Κυρίου ἐστὶν ἕτος.

8. Καὶ ἔπεισε Δαυὶδ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ ἐν λόγοις, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτοὺς ἀναστάντας θανατῶσαι τὸν Σαούλ. Καὶ ἀναστὰς Σαοὺλ ἐκ τῆς σπηλαίου, καὶ κατέβη εἰς τὴν ὁδόν.

9. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς σπηλαίου· καὶ ἐβόησε Δαυὶδ ὀπίσω Σαοὺλ, λέγων· Κύριέ μου βασιλεῦ. καὶ ἐπέβλεψε Σαοὺλ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἔκυψε Δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

10. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαούλ· ἱνατί ἀκούεις τῶν λόγων τῶν λαῶν λεγόντων, ἰδοὺ Δαυὶδ ζητεῖ τὴν ψυχήν σου;

11. ἰδοὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί σου ὡς παρέδωκέ σε σήμερον Κύριος εἰς χεῖράς μου ἐν τῷ σπηλαίῳ, καὶ οὐκ ἐβουλήθην ἀποκλεῖσαί σε, καὶ ἐφεισάμην σου, καὶ εἶπα· οὐκ ἐποίσω χεῖρά μου ἐπὶ κύριόν μου, ὅτι χριστὸς Κυρίου ἐστί.

12. Καὶ πάτερ μου, καὶ ἰδοὺ τὸ πλερύγιον τῆς διπλοΐδος σου ἐν τῇ χειρί μου, ἐγὼ ἀφῆκα τὸ πλερύγιον τῆς ἱματίου σου, καὶ οὐκ ἀπέκλαγκά σε· καὶ γνῶθι καὶ ἴδε σήμερον, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῇ χειρί μου κακία, οὐδὲ ἀθέτησις, οὐδὲ ἀσέβεια, καὶ οὐχ ἡμάρτηκα εἰς σὲ, καὶ σὺ θεσμεύεις τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν.

13. δικάσαι Κύριος ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἐκδικήσαι με Κύριος ἐκ σοῦ. καὶ ἡ χείρ μου οὐκ ἔσται ἐπὶ σοί,

14. καθὼς λέγεται ἡ παραβολὴ ἡ ἀρχαία· Ἐξ ἀνόμων ἐξελεύσεται πλημμέλεια. καὶ ἡ χείρ μου οὐκ ἔσται ἐπὶ σέ.

15. Καὶ νῦν ὀπίσω τίνος σὺ ἐκπορεύῃ βασιλεῦ Ἰσραήλ; ὀπίσω τίνος καταδιώκεις σύ; ὀπίσω κυνὸς τεθνηκότος, καὶ ὀπίσω ψύλλου ἑνός;

16. Γένοιτο Κύριος εἰς κριτὴν καὶ δικαστὴν ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον σου, ἴδοι Κύριος καὶ κρίναι τὴν κρίσιν μου, καὶ δικάσαι μοι ἐκ χειρός σου.

17. Καὶ ἐγένετο, ὡς συνετέλεσε Δαυὶδ λαλῶν τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς Σαοὺλ, καὶ εἶπε Σαοὺλ· ἡ φωνή σε αὕτη, τέκνον Δαυίδ; καὶ ἦρε Σαοὺλ τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσε.

18. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Δαυίδ· δίκαιος σὺ ὑπὲρ ἐμὲ, ὅτι σὺ ἀνταπέδωκάς μοι ἀγαθὰ, ἐγὼ δὲ ἀνταπέδωκά σοι κακά.

19. Καὶ σὺ ἀπήγγειλάς μοι σήμερον ἃ ἐποίησάς μοι ἀγαθὰ, ὡς ἀπέκλεισέ με Κύριος σήμερον εἰς χεῖράς σου, καὶ οὐκ ἀπέκλεισάς με.

20. Καὶ ὅτι εὑρών τις τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ ἐν θλίψει, καὶ ἐκπέμψει αὐτὸν ἐν

v. 7. ἐπενεγκεῖν) ἐπενέγκαι. v. 8. αὐτοὺς ἀναστάντας θανατῶσαι) αὐτοῖς ἀναστάντες θῦσαι. ibid. ἐκ τοῦ σπηλαίου) non habet. ib. τὸν τὸν) τὸν. v. 9. καὶ ἐξῆλθεν) deeſt. ibid. Κύριέ μου) μου abeſt. ib. ὀπίσω) εἰς τὰ ὀπίσω. v. 11. σήμερον Κύριος) transpoſita. ibid. Κυρίου ἐστί.) κυρίου οὗτός ἐστι. v. 12. Καὶ πάτερ μου) non habet. ibid. τῆ ἱματίου) abeſt. ib. ἐν τῇ χειρί μου κακία) transpoſita. ib. οὐδὲ ἀθέτησις, οὐδὲ ἀσέβεια) οὐδὲ ἀσέβεια καὶ ἀθέτησις. v. 13. ἐκδικήσαι με) ἐκδικήσαι σε. ibid. ἐπὶ σοί) ἐπὶ σέ. v. 35. καταδιώκεις) addit σύ. v. 17. λαλῶν τὰ ῥήματα ταῦτα) transpoſita. v. 19. σήμερον εἰς χεῖράς σε) transpoſita. v. 20. εὑρών τις) εἰ εὕροι τις. ibid. ἐκπέμψει) ἐκπέμψαι.

Digitized by Google

23. Καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅπου κρύβηται ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με εἰς ἕτοιμον, καὶ πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν· καὶ ἔσται, εἰ ἔστιν ἐπὶ πᾶσιν τῆς γῆς, καὶ ἐξερευνήσω αὐτὸν ἐν πάσαις χιλιάσιν Ἰούδα.

πορευσόμεθα
πᾶσιν

24. Καὶ ἀνέστησαν καὶ ἐπορεύθησαν οἱ Ζιφαῖοι ἔμπροσθεν Σαούλ. Καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Μαὼν καθ' ἑσπέραν ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἰεσσαιμοῦ.

25. Καὶ ἐπορεύθη Σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ζητεῖν αὐτόν. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν πέτραν τὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ Μαών. Καὶ ἤκουσε Σαοὺλ, καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω Δαυὶδ εἰς τὴν ἔρημον Μαών.

26. Καὶ πορεύονται Σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ ὄρους ἐκ τούτου, καὶ ἦν Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ ὄρους ἐκ τούτου. Καὶ ἐγένετο Δαυὶδ σκεπαζόμενος πορεύεσθαι ἀπὸ προσώπου Σαούλ. Καὶ Σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρενέβαλεν ἐπὶ Δαυὶδ καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, συλλαβεῖν αὐτούς.

μέσου
μέσου

27. Καὶ ἄγγελος ἦλθε πρὸς Σαούλ, λέγων· σπεῦδε καὶ δεῦρο, ὅτι ἐπέθεντο ἀλλόφυλοι ἐπὶ τὴν γῆν.

28. Καὶ ἀνέστρεψε Σαοὺλ μὴ καταδιώκειν ὀπίσω Δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν τῶν ἀλλοφύλων· διὰ τοῦτο ἐπεκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος, πέτρα ἡ μεριθεῖσα.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΚΑΙ ἀνέβη Δαυὶδ ἐκεῖθεν, καὶ ἐκάθισεν ἐν τοῖς σενοῖς Ἐνγαδδί. ἀνέστη

2. Καὶ ἐγενήθη ὡς ἀνέστρεψε Σαοὺλ ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λέγων· ὅτι Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἐνγαδδί.

3. Καὶ ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκλεκτοὺς ἐκ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθη ζητεῖν τὸν Δαυὶδ, καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον Ἀσιαμείν.

4. Καὶ ἦλθεν εἰς τὰς ἀγέλας τῶν προβάτων τὰς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἦν ἐκεῖ σπήλαιον· καὶ εἰσῆλθε Σαοὺλ παρασκευάσασθαι, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ σπηλαίου ἐκάθηντο.

5. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες Δαυὶδ πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ ἡ ἡμέρα αὕτη, ἣν εἶπε Κύριος πρὸς σὲ παραδοῦναι τὸν ἐχθρόν σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ ποιήσεις αὐτῷ ὡς ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἀφεῖλε τὸ πλεύγιον τῆς διπλοΐδος τῆς Σαοὺλ λαθραίως.

6. Καὶ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε καρδίαν Δαυὶδ αὐτὸν, ὅτι ἀφεῖλε τὸ πλεύγιον τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ.

7. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ· μηδαμῶς μοι παρὰ Κυρίου, εἰ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο τῷ κυρίῳ μου τῷ Κυρίῳ χριστῷ

v. 23. Καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε) transpositа. ibid. ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅπου κρύβηται ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με εἰς ἕτοιμον) omnia desunt. ib. πορευσόμεθα) πορεύσομαι. ib. πᾶσιν) πάσαις. v. 24. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ Ζιφαῖοι) transpositа. v. 25. ἀπηγγέλη) ἀπήγγειλαν. v. 26. ἐκ μέρους) ἐκ μέσου, utroque loco. ibid. τῷ ὄρους τούτου) τῷ ὄρους ἐκ τούτου. ib. ἐγένετο) ἦν. v. 27. ἄγγελος ἦλθε πρὸς Σαοὺλ) πρὸς σαοὺλ ἦλθον ἄγγελοι. ibid. ἐπέθεντο ἀλλόφυλοι) transpositа. CAP. XXIV. v. 1. ἐκεῖθεν) addit καὶ ἐκάθισεν. v. 2. λεγών) λεγόντων. v. 3. Ἀσιαμείν) σαβδιήλ. v. 4. εἰσῆλθε σαοὺλ) transpositа. v. 5. εἶπαν) εἶπον. ibid. ἡμέρα) ἡ ἡμέρα. ib. τῆς Σαοὺλ) τῷ σαοὺλ. v. 7. παρὰ Κυρίῳ) παρὰ κυρίου.

Digitized by Google

9. Καὶ ἔγνω Δαυὶδ, ὅτι περὶ αὐτῆ Σαὲλ ἐ παρεσιώπα τὴν κακίαν· καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα· προσάγαγε τὸ Ἐφὼδ Κυρίε.

10. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ἀκέων ἀκήκοεν ὁ δῆλός σε, ὅτι ζητεῖ Σαὲλ ἐλθεῖν ἐπὶ Κεειλὰ διαφθεῖραι τὴν πόλιν δι' ἐμέ,

11. εἰ ἀποκλειθήσεται; καὶ νῦν εἰ καταβήσεται Σαὲλ καθὼς ἤκουσεν ὁ δῆλός σε; Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἀπάγγειλον τῷ δήλῳ σε. Καὶ εἶπε Κύριος· ἀποκλειθήσεται.

12. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· εἰ παραδώσουσιν οἱ παρὰ τῆς Κεειλὰ ἐμὲ καὶ τοὺς ἄνδρας μου εἰς χεῖρας Σαὲλ; Καὶ εἶπε Κύριος· παραδώσουσι.

13. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτῆ ὡς τετρακόσιοι, καὶ ἐξῆλθον ἐκ Κεειλὰ, καὶ ἐπορεύοντο, ἕ ἂν ἐπορεύθησαν. Καὶ τῷ Σαὲλ ἀπηγγέλη, ὅτι διασέσωσαι Δαυὶδ ἐκ Κεειλὰ, καὶ ἀνῆκεν τῆ ἐξελθεῖν.

14. Καὶ ἐκάθισεν Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν Μασερὲθ ἐν τοῖς ὄρεσιν, καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει ἐν τῇ ἐρήμῳ Ζεὶφ, εἰς ὄρος τὸ αὐχμῶδες ἐν γῇ αὐχμώδει. Καὶ ἐζήτει αὐτὸν Σαὲλ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἐ παρέδωκεν αὐτὸν Κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

15. Καὶ ἴδε Δαυὶδ, ὅτι ἐξῆρχεται Σαὲλ τᾶ ζητεῖν τὸν Δαυὶδ· καὶ Δαυὶδ ἐν τῷ ὄρει τῷ αὐχμώδει Ζεὶφ ἐν τῇ Καιῇ.

ἔρχεται

16. Καὶ ἀνέστη Ἰωνάθαν υἱὸς Σαὲλ καὶ ἐπορεύθη πρὸς Δαυὶδ εἰς Καινὴν, καὶ ἐκραταίωσε τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐν Κυρίῳ,

17. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· μὴ Φοβοῦ, ὅτι ἐ μὴ εὕρῃ σε ἡ χεὶρ Σαὲλ τῆ πατρός μου, καὶ σὺ βασιλεύσεις ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ ἔσομαί σοι εἰς δεύτερον, καὶ Σαὲλ ὁ πατήρ μου οἶδεν οὕτως.

18. Καὶ διέθεντο ἀμφότεροι διαθήκην ἐνώπιον Κυρίου. Καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο ἐν Καινῇ, καὶ Ἰωνάθαν ἀπῆλθεν εἰς οἶκον αὐτοῦ.

19. Καὶ ἀνέβησαν οἱ Ζιφαῖοι ἐκ τῆς αὐχμώδους πρὸς Σαοὺλ ἐπὶ τὸν βουνὸν, λέγοντες· οὐκ ἰδὲ Δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν ἐν Μεσαρὰ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἐν τῇ Καινῇ ἐν τῷ βουνῷ τῆ Ἐχελᾶ τῆ ἐκ δεξιῶν τῆ Ἰεσσιμεῖ; Μεσαρὰ

20. Καὶ νῦν πᾶν τὸ πρὸς ψυχὴν τῆ βασιλέως εἰς καταβασιν, καταβαινέτω πρὸς ἡμᾶς· καὶ κεκλείκασιν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τῆ βασιλέως.

21. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαὲλ· εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἐπονέσατε περὶ ἐμέ·

22. πορεύθητε δὴ καὶ ἑτοιμάσατε ἔτι, καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε τὸν τόπον αὐτῆ ἕ ἔσαι ὁ ποῦς αὐτῆ ἐν τάχει ἐκεῖ ἕ εἴπατε, μήποτε παιεργεύσηται.

Tom. II. G 23. Καὶ

ν. 9. ὅτι περὶ αὐτῆ Σαοὺλ ἐ παρεσιώπα τὴν) ὅτι ἐ παρασιωπᾷ σαὲλ περὶ αὐτοῦ τὴν. v. 12. integer defideratur in *Edit. Rom.* v. 13. Ἕ ἂν ἐπορεύθησαν) Ἕ ἰὼν ἐπορεύοντο. ibid. τᾶ ἐξελθεῖν) τοῦ ἐλθεῖν. v. 14. Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν Μασερὲθ) ἐν μασερέμ ἐν τῇ ἐρήμῳ. ibid. ἐν τῷ ὄρει - - αὐχμώδει.) ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῷ ὄρει ζὶφ, ἐν τῇ γῇ τῇ αὐχμώδει. v. 15. ἐξῆρχεται σαοὺλ ζητεῖν) ἐξέρχεται σαὲλ τᾶ ζητεῖν. ibid. Καὶ Δαυὶδ ἐν) καὶ δαυὶδ ἦν ἐν. ib. Ζεὶφ ἐν τῇ Καιῇ) ἐν τῇ καιῇ ζὶφ. v. 18. Δαυὶδ ἐκάθητο) transpofita. v. 19. Μεσαρὰ) μασηρὰ. v. 22. γνῶτε καὶ ἴδετε τὸν τόπον ἕ) γνῶτε τὸν τόπον αὐτοῦ Ἕ.

Digitized by Google

ἕως θηλάζοντος, καὶ μόχου, καὶ ὄνου, καὶ προβάτου.

20. Καὶ διασώζεται υἱὸς εἷς τῷ Ἀχιμέλεχ υἱῷ Ἀχιτὼβ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἀβιάθαρ, καὶ ἔφυγεν ὀπίσω Δαυίδ·

21. καὶ ἀπήγγειλεν Ἀβιάθαρ τῷ Δαυὶδ, ὅτι ἐθανάτωσε Σαὺλ πάντας τοὺς ἱερεῖς τοῦ Κυρίου.

22. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Ἀβιάθαρ· ᾔδειν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι Δωὴκ ὁ Σύρος ὅτι ἀπαγγέλλων ἀπαγγελεῖ τῷ Σαούλ· ἐγώ εἰμι αἴτιος τῶν ψυχῶν (ἐκείνων) οἴκου τοῦ πατρός σου·

23. κάθου μετ' ἐμοῦ· μὴ φοβοῦ, ὅτι οὗ ἐὰν ζητῶ τῇ ψυχῇ μου τόπον, ζητήσω καὶ τῇ ψυχῇ σου, ὅτι πεφύλαξαι σὺ παρ' ἐμοί.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΚΑΙ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, λέγοντες· ἰδοὺ οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν τῇ Κεειλᾷ, καὶ αὐτοὶ ἅλω διαρπάζουσι τοὺς ἅλωας.

2. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τοῦ Κυρίου, λέγων· εἰ πορευθῶ, καὶ πατάξω τοὺς ἀλλοφύλους τούτους; Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυίδ· πορεύου, καὶ πατάξεις ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις τούτοις, καὶ σώσεις τὴν Κεειλά,

3. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες τοῦ Δαυὶδ πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φοβούμεθα, καὶ πῶς ἔσται ἐὰν πορευθῶμεν ἐν Κεειλὰ, εἰς τὰ σκῦλα τῶν ἀλλοφύλων εἰ πορευόμεθα;

4. Καὶ προσέθετο ἔτι Δαυὶδ ἐρωτῆσαι διὰ τοῦ Κυρίου. καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ Κύριος, καὶ εἶπεν· ἀνάστηθι (πρὸς αὐτὸν), καὶ κατάβηθι εἰς Κεειλὰ, ὅτι ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀλλοφύλους εἰς χεῖράς σου.

5. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς Κεειλὰ, καὶ ἐπολέμησεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις· καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ, καὶ (οὐκ) ἀπήγαγε τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην, καὶ ἔσωσε Δαυὶδ τοὺς κατοικοῦντας Κεειλά.

6. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φεύγειν Ἀβιάθαρ υἱὸν Ἀχιμέλεχ πρὸς Δαυὶδ, καὶ αὐτὸς μετὰ Δαυὶδ εἰς Κεειλὰ κατέβη, ἔχων Ἐφοὺδ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

7. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαούλ, ὅτι ἥκει ὁ Δαυὶδ εἰς Κεειλὰ, καὶ εἶπε Σαούλ· πέπρακεν αὐτὸν ὁ Θεὸς εἰς χεῖράς μου, ὅτι ἀποκέκλεισται εἰσελθὼν εἰς πόλιν θυρῶν καὶ μοχλῶν. ἀποκέκλιται

8. Καὶ παρήγγειλε Σαοὺλ παντὶ τῷ λαῷ εἰς πόλεμον καταβαίνειν εἰς Κεειλὰ, συνέχειν τὸν Δαυὶδ καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ.

9. Καὶ

v. 20. Ἀχιμέλεχ) ἀβιμέλεχ. v. 21. ὅτι ἐθανάτωσε) καὶ ἀπήγγειλεν Ἀβιάθαρ τῷ δαυὶδ, ὅτι ἐθανάτωσε. v. 22. ᾔδειν ἐν) ᾔδειν ὅτι ἐν. ibid. ὁ Σύρος) addit ὅτι. ib. (ἐκείνων) abest. CAP. XXIII. v. 1. Κεειλᾷ) κεῖλα, ita constanter. ibid. διαρπάζουσι) addit καταπατοῦσι. v. 2. πρὸς Δαυίδ· καὶ πατάξεις) πορεύου καὶ πατάξεις. v. 3. εἶπαν) εἶπον. ibid. εἰ πορευόμεθα) εἰσπορευσόμεθα. v. 4. ὅτι Δαυὶδ ἐρωτῆσαι) δαυὶδ ἔτι ἐπερωτῆσαι. ibid. ἀπεκρίθη K. καὶ εἶπεν.) ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ib. (πρὸς αὐτὸν) abest. v. 5. ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις) absque præpositione. ibid. (οὐκ) abest. v. 7. τῷ Σαοὺλ) adjicit, ὅτι ἥκει ὁ δαυὶδ εἰς κεῖλὰ, καὶ εἶπε σαοὺλ. ibid. εἰς χεῖρας) εἰς τὰς χεῖρας. ib. ἀποκέκλεισται) ἀποκέκλεισται. v. 8. εἰς πόλεμον καταβαίνειν) transposita.

Digitized by Google

μὲ, ἐν τῷ διαθέσθαι τὸν υἱόν μὲ διαθήκην μετὰ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ οὐκ ἔστι πονηρὸν ἐξ ὑμῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ ἀποκαλύπλων τὸ ὠτίον μου, ὅτι ἐπήγειρεν υἱός μου τὸν δοῦλόν μου ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη;

9. Καὶ ἀποκρίνεται Δωὴγ ὁ Σύρος ὁ καθεστηκὼς ἐπὶ τοὺς ἡμιόνους Σαοὺλ, καὶ εἶπεν· ἑώρακα τὸν υἱὸν Ἰεσσαὶ παραγινόμενον εἰς Νοβᾶ πρὸς Ἀβιμέλεχ υἱὸν Ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα·

Ἀμιμέλεχ

10. καὶ ἠρώτα αὐτῷ διὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπισιτισμὸν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τὴν ῥομφαίαν Γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου ἔδωκεν αὐτῷ.

11. Καὶ ἀπέστειλεν (Σαοὺλ) ὁ βασιλεὺς καλέσαι τὸν Ἀχιμέλεχ υἱὸν Ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοὺς ἱερεῖς (τοῦ Κυρίου) τοὺς ἐν Νοβάθ· καὶ παρεγένοντο πάντες πρὸς τὸν βασιλέα·

12. καὶ εἶπε Σαοὺλ· ἄκουε δὴ υἱὲ Ἀχιτώβ· καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ, λάλει Κύριε.

13. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαούλ· ἵνατί συνέθου σὺ κατ' ἐμοῦ καὶ ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ δοῦναί σε αὐτῷ ἄρτον καὶ ῥομφαίαν, καὶ αὐτὸν ἐπερωτᾶν αὐτῷ διὰ τοῦ Θεοῦ θέσθαι αὐτὸν ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη;

14. Καὶ ἀπεκρίθη Ἀχιμέλεχ τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε· καὶ τίς ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις σου ὡς Δαυὶδ πιστὸς, καὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως, καὶ ἄρχων παντὸς παραγγέλματός σου, καὶ ἔνδοξος ἐν τῷ οἴκῳ σου;

15. ἢ σήμερον ἤρξατο ἐρωτᾶν αὐτῷ ὡς διὰ τοῦ Θεοῦ; μηδαμῶς, μὴ δότω ὁ βασιλεὺς κατὰ δούλου αὐτοῦ λόγον, καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ὅτι οὐκ ἤδει ὁ δοῦλος ὁ σὸς ἐν πᾶσι τούτοις ῥῆμα μικρὸν, ἢ μέγα.

16. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Σαοὺλ· θανάτῳ ἀποθανῇ, Ἀχιμέλεχ, σὺ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου.

17. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παρατρέχουσι τοῖς ἐφεστηκόσιν ἐπ' αὐτῷ· προσαγάγετε καὶ θανατώτετε τοὺς ἱερεῖς τοῦ Κυρίου, ὅτι ἡ χεὶρ αὐτῶν μετὰ Δαυὶδ, καὶ ὅτι ἔγνωσαν ὅτι φεύγει αὐτὸς, καὶ οὐκ ἀπεκάλυψαν τὸ ὠτίον μου. Καὶ οὐκ ἠβουλήθησαν οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως ἐπενεγκεῖν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἁμαρτῆσαι ἁπαντῆσαι εἰς τοὺς ἱερεῖς Κυρίου.

18. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Δωὴκ· ἁμαρτήσας ἐπίστρεψον σὺ, καὶ ἁπάντα εἰς τοὺς ἱερεῖς· καὶ ἐπέστρεψε Δωὴκ ὁ Σύρος, καὶ ἀπέστρεψε εὐθανάτωσε τοὺς ἱερεῖς Κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τριακοσίους καὶ πέντε ἄνδρας, πάντας αἴροντας Ἐφὼδ λίνον.

19. Καὶ τὴν Νοβᾶ τὴν πόλιν τῶν ἱερέων ἐπάταξεν ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς, ἀπὸ νηπίου ἕως

v. 8. ἐξ ὑμῶν περὶ ἐμοῦ) transposita. ibid. υἱός μου) ὁ υἱός μου. v. 9. Δωὴγ) Δωὴκ. ibid. Νοβᾶ) νομβᾶ. ib. Ἀμμελεχ) Ἀβιμελεχ. v. 11. (Σαοὺλ) abest. ibid. Ἀχιμέλεχ) Ἀβιμελεχ. ib. τὸν ἱερέα) abest. ib. (τοῦ Κυρίου) non habet. ib. Νοβὰθ) νομβᾶ. v. 13. σὺ κατ' ἐμοῦ) transposita. ibid. ἐπερωτᾶν αὐτὸν) ἐρωτᾶν αὐτῷ. v. 14. Ἀχιμέλεχ) abest. v. 15. ὃς σήμερον) ἢ σήμερον. ibid. κατὰ δούλου) κατὰ τοῦ δούλου. ib. ὁ δοῦλος ὁ σὸς) ὁ δοῦλός σου. v. 16. Ἀχιμέλεχ) Ἀβιμελεχ, ita passim. v. 17. ἐπ' αὐτῷ) περὶ αὐτοῦ. ibid. ἁμαρτῆσαι) ἁπαντῆσαι. v. 18. ἀπεστρέψε) ἐπεστρέψε. ibid. ἱερεῖς Κυρίου) ἱερεῖς τοῦ Κυρίου. ib. λίνον) abest. v. 19. Νοβᾶ) νομβᾶ.

Digitized by Google

γῆς; οὐχὶ τούτῳ ἦρχον αἱ χορεύουσαι, λέγουσαι· Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ;

12. Καὶ ἔθηκε Δαυὶδ τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου Ἀγχοῦς βασιλέως Γέθ.

13. Καὶ ἠλλοίωσε τὸν τρόπον αὐτοῦ ἐναντίον αὐτῶν, καὶ προσεποιήσατο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐτυμπάνιζεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς πόλεως, καὶ παρεφέρετο ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἔπιπλεν ἐπὶ τὰς θύρας τῆς πύλης, καὶ κατέβρεε τὰ σίελα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν πώγωνα αὐτοῦ. κατέρει

14. Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ· ἰδοὺ ἴδετε ἄνδρα ἐπιλήπτων, ἵνατί εἰσηγάγετε αὐτὸν πρός μέ;

15. Ἢ ἐλαττοῦμαι ἐπιλήπτων ἐγώ, ὅτι εἰσαγηάχατε αὐτὸν ἐπιλημπτεύεσθαι πρός μέ; ἕτος οὐκ εἰσελεύσεται εἰς οἰκίαν μου.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΚΑΙ ἀπῆλθεν Δαυὶδ ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται καὶ διεσώθη εἰς τὸ σπήλαιον τὸ Ὀδολάμ, καὶ ἀκήκοαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ κατεβαίνουσιν πρὸς αὐτὸν ἐκεῖ.

2. Καὶ συνήγοντο πρὸς αὐτὸν πᾶς ἐν ἀνάγκῃ, καὶ πᾶς ὑπέχρεως, καὶ πᾶς κατώδυνος τῇ ψυχῇ, καὶ ἦν ἐπ' αὐτῶν ἡγούμενος, καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ὡς τετρακόσιοι ἄνδρες.

3. Καὶ ἀπῆλθεν Δαυὶδ ἐκεῖθεν εἰς Μασηφὰ τῆς Μωάβ· καὶ εἶπε πρὸς βασιλέα Μωάβ· γινέσθωσαν δὴ ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου παρὰ σοί, ἕως ὅτου γνῶ ὅ, τι ποιήσει μοι ὁ Θεός. Μασηφά

4. Καὶ παρεκάλεσε τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως Μωάβ, καὶ κατῴκησεν μετ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τοῦ Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ.

5. Καὶ εἶπε Γὰδ ὁ προφήτης πρὸς Δαυίδ· μὴ κάθου ἐν τῇ περιοχῇ· πορεύου, καὶ ἥξεις εἰς γῆν τοῦ Ἰούδα. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ, καὶ ἦλθε, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πόλει Ἀριείθ.

6. Καὶ ἤκουσε Σαοὺλ, ὅτι ἔγνωσαι Δαυὶδ, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ. Καὶ Σαοὺλ ἐκάθητο ἐν τῷ βουνῷ ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν ἐν Ῥαμᾶ, καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ παρειστήκεισαν αὐτῷ. Ῥαμμᾶ

7. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς παρεστηκότας αὐτῷ (καὶ εἶπεν αὐτοῖς). Ἀκούσατε δὴ υἱοὶ Ἰεμενί, εἰ ἀληθῶς πᾶσιν ὑμῖν δώσει ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας, καὶ πάντας ὑμᾶς τάξει χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους·

8. ὅτι σύγκειθε πάντες ὑμεῖς ἐπ' ἐμὲ, καὶ οὐκ ἔστιν ἀποκαλύπτων τὸ ὠτίον μου,

---

V. 11. ἦρχον) ἐξῆρχον. V. 12. ἔθηκε) ἔθετο. V. 13. τὸν τρόπον αὐτοῦ) τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. ibid. κατέρει τὰ σίελα αὐτοῦ) τὰ σίελα αὐτοῦ κατέρρει. V. 15. Ἢ ἐλαττοῦμαι.) μὴ ἐλαττοῦμαι. ibid. εἰς οἰκίαν μου) μου abeſt. CAP. XXII. V. 1. ἀπῆλθεν Δ. ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται καὶ διεσώθη εἰς) ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν Δαυὶδ, καὶ διεσώθη, καὶ ἔρχεται εἰς. ib. Ὀδολὰμ) ἐδολάμ ib. καὶ πᾶς ὁ) καὶ ὁ. V. 2. ἀνάγκῃ, καὶ κατώδυνος τῇ ψυχῇ.) ἀνάγκῃ, καὶ πᾶς ὑπόχρεως, καὶ πᾶς κατώδυνος ψυχῇ. V. 3. Μασηφὰ) μασηφώθ. ibid. γνῶ ὅ, τι) γνῶ τί. V. 4. ἡμέρας) addit ὅντος. V. 5. τῆ Ἰούδα) absque articulo. ibid. ἐν τῇ πόλει Ἀριείθ) ἐν πόλει σαρίκ. V. 6. Ῥαμμᾶ) ῥαμᾶ. V. 7. (καὶ εἶπεν αὐτοῖς) desunt. ibid. Ἰεμενί) βενιαμιν. ib. χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους) transpoſita. V. 8. ἀποκαλύπτων) ὁ ἀποκαλύπτων, priore loco.

Digitized by Google

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

Ἀμιμέλεχ

ΚΑΙ ἔρχεται Δαυὶδ εἰς Νοβᾶ πρὸς Ἀβιμέλεχ τὸν ἱερέα· καὶ ἐξέστη Ἀβιμέλεχ τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί ὅτι σὺ μόνος, καὶ οὐδεὶς μετὰ σοῦ;

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Ἀβιμέλεχ τῷ ἱερεῖ· ὁ βασιλεὺς ἐντέταλταί μοι σήμερον ῥῆμα, καὶ εἶπέ μοι· μὴ γνώτω μηδεὶς τὸ ῥῆμα περὶ οὗ ἐγὼ ἀποστέλλω σε, καὶ ὑπὲρ οὗ ἐντέταλμαί σοι· καὶ τοῖς παιδαρίοις διεσαμεμαρτύρημαι ἐν τῷ τόπῳ τῷ λεγομένῳ, Θεοῦ πίστις Φελμωνὶ Ἀλμωνί.

3. Καὶ νῦν εἰ εἰσὶν ὑπὸ τὴν χεῖρά σε πέντε ἄρτοι, δὸς εἰς χεῖράς μου τὸ εὑρεθέν.

4. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς τῷ Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· οὐκ εἰσὶν ἄρτοι βέβηλοι ὑπὸ τὴν χεῖρά μου, ὅτι ἀλλ' ἢ ἄρτος ἅγιός ἐστιν· εἰ πεφυλαγμένα τὰ παιδία εἰσὶ πλὴν ἀπὸ γυναικός, καὶ φάγεσθαι.

5. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ ἱερεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀλλὰ ἀπὸ γυναικὸς ἀπεχήμεθα ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν· ἐν τῷ ἐξελθεῖν με εἰς ὁδὸν γέγονε πάντα τὰ παιδάρια ἡγνισμένα, καὶ αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέβηλος, διότι ἁγιασθήσεται σήμερον διὰ τὰ σκεύη μου.

6. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἀβιμέλεχ ὁ ἱερεὺς τὸν ἄρτους τῆς προθέσεως, ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ ἄρτος, (ὅτι) ἀλλ' ἢ ἄρτοι τῆ προσώπου οἱ ἀφῃρημένοι ἐκ προσώπου προφήτης Κυρίου, τῆ παρατεθῆναι ἄρτον θερμὸν ἢ ἡμέρᾳ ἐλαβεν αὐτούς.

7. Καὶ ἐκεῖ ἦν ἐν τῶν παιδαρίων τῆ Σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συνεχόμενος Νεσσαραὶν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ὄνομα αὐτῷ Δωὴκ ὁ Σύρος νέμων τὰς ἡμιόνους Σαούλ.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀχιμέλεχ· ἰδὲ εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν χεῖρά σε δόρυ, ἢ ῥομφαία, ὅτι τὴν ῥομφαίαν μου καὶ τὰ σκεύη μου οὐκ εἴληφα ἐν τῇ χειρί μου, ὅτι ἦν τὸ ῥῆμα τῆ βασιλέως κατασπεῦδον.

9. Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς· ἰδοὺ ἡ ῥομφαία Γολιὰθ τῆ ἀλλοφύλου, ὃν ἐπάταξας ἐν τῇ κοιλάδι Ἠλᾶ· καὶ αὕτη εἰλυμένη ἦν ἐν ἱματίῳ ὀπίσω τῆς ἐπωμίδος· εἰ ταύτην λήψῃ, σεαυτῷ λαβέ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἑτέρα πάρεξ ταύτης ἐνταῦθα. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ὥσπερ αὐτή· δὸς μοι αὐτήν. εἰλημμένη

10. Καὶ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ· καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἔφυγεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου Σαούλ. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς βασιλέα Γέθ.

11. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες Ἀγχοῦς πρὸς αὐτόν· οὐχὶ οὗτος Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τῆς

CAP. XXI. v. 1. Νοβᾶ πρὸς Ἀμμέλεχ) νομβᾶ πρὸς ἀβιμέλεχ. ibid. ὅτι μόνος, καὶ οὐδεὶς) ὅτι σὺ μόνος, καὶ οὐδεὶς. v. 2. τῷ Ἀβιμέλεχ) abest. ibid. σήμερον ῥῆμα) transposita. ib. μὴ γνώτω μηδεὶς) μηδεὶς γνώτω. ib. ἀποστέλλω) ἀπεστάλμαι. ib. ὑπὲρ οὗ ἐντέταλμαί σοι) ὑπὲρ ὃ ἐγὼ ἐντέταλμαί σοι. ib. Φελμωνὶ Ἀλμωνι) φελμωνὶ μαιμωνί. v. 3. εἰς χεῖράς μου) εἰς χεῖρά μου. v. 4. ἄρτοι ἅγιοι ἐστι) ἄρτοι ἅγιοι εἰσιν. ibid. τὰ παιδία εἰσὶ) τὰ παιδάρια ἐστι. v. 5. παιδάρια) παιδία. v. 6. ὅτι ἐκεῖ ἄρτος, ὅτι ἀλλ') ὅτι ἐκεῖ ἐκ ἦν ἄρτος, ἀλλ'. ibid. προσώπου) προσώπω. ib. παρατεθῆναι) τῆ παρατεθῆναι. v. 7. Νεσσαραὶν) νεσσαρὰν. v. 8. Ἀχιμέλεχ) ἀβιμέλεχ. ibid. σκεύη μου ἐκ) σκεύη ἐκ. ib. κατασπεῦδον) κατὰ σπουδήν. v. 9. εἰλημμένη) ἐνειλημένη. ibid. ἐπίσω τῆς ἐπωμίδος) non habet. v. 11. ἔπαν) ἄπαν.

σου, καὶ εἰς αἰσχύνην ἀποκαλύψεως μητρός σου;

31. Ὅλι πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ ζῇ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐχ ἑτοιμασθήσεταί σὺ βασιλεία σε. νῦν οὖν ἀποστείλας λαβὲ τὸν νεανίαν, ὅτι υἱὸς θανάτου ἐστὶν οὗτος.

32. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν τῷ Σαοὺλ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἵνατί ἀποθνήσκει; τί πεποίηκεν;

33. Καὶ ἐπῆρε Σαοὺλ τὸ δόρυ ἐπὶ Ἰωνάθαν τοῦ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν, ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία αὕτη παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θανατῶσαι τὸν Δαυίδ.

34. Καὶ ἀπεπήδησεν Ἰωνάθαν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἐν ὀργῇ θυμοῦ, καὶ οὐκ ἔφαγεν ἐν ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ τοῦ μηνὸς ἄρτον, ὅτι ἐθραύσθη ἐπὶ τὸν Δαυίδ, ὅτι συνετέλεσεν ἐπ' αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

35. Καὶ ἐγενήθη πρωΐ, καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς ἀγρὸν, καθὼς ἐτάξατο Δαυὶδ εἰς τὸ μαρτύριον, καὶ παιδάριον μικρὸν μετ' αὐτοῦ,

36. καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ· δράμε, εὑρέ μοι τὰς ὀϊζας ἐν αἷς ἐγὼ ἀκοντίζω. Καὶ τὸ παιδάριον ἔδραμε, καὶ αὐτὸς ἠκόντισε τῇ ὀϊζῃ, καὶ παρήγαγεν αὐτήν.

37. Καὶ ἦλθε τὸ παιδάριον ἕως τοῦ τόπου τῆς ὀϊζης ἧ ἠκόντισεν Ἰωνάθαν.

38. Καὶ ἀνεβόησεν Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ νεανίου, καὶ εἶπεν· ἐκεῖ ἡ ὀϊζα ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα· καὶ ἐβόησεν Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ παιδαρίου αὐτοῦ, λέγων· ταχύνας σπεῦσον, καὶ μὴ στῇς. καὶ ἀνέλεξε τὸ παιδάριον Ἰωνάθαν τὰς ὀϊζας, καὶ ἤνεγκεν τὰς ὀϊζας πρὸς τὸν Κύριον αὐτοῦ.

39 Καὶ τὸ παιδάριον οὐκ ἔγνω οὐδέν, πλὴν Ἰωνάθαν καὶ Δαυίδ.

40. Καὶ Ἰωνάθαν ἔδωκε τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ· πορεύου (καὶ) εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν.

41. Καὶ τὸ παιδάριον εἰσῆλθε, καὶ Δαυὶδ ἀνέστη ἀπὸ τοῦ ὕπνου, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ τρὶς, καὶ κατεφίλησεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἕως συντελείας μεγάλης.

42. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν τῷ Δαυὶδ· πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ ὡς ὀμωμόκαμεν ἀμφότεροι ἡμεῖς ἐν ὀνόματι Κυρίου, λέγοντες· Κύριος ἔσται μάρτυς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματός μου, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματός σου ἕως αἰῶνος.

43. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ ἀπῆλθε, καὶ Ἰωνάθαν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν.

ΚΕΦ.

ν. 32. τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.) non habet. v. 33. ἔγνω Ἰωνάθαν) adjicit τοῦ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν. v. 34. ἀπεπήδησεν) ἀνεπήδησεν. ibid. ἐν ἡμέρᾳ τῇ) ἐν τῇ. v. 35. Δαυὶδ εἰς τὸ μαρτ.) transpofita. v. 38. ὀπίσω τοῦ) καὶ ἀνεβόησεν Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ. ibid. ἐβόησεν) ἀνεβόησεν. v. 39. 40. Supplementa *Codicis Alex.* minori characte re expreſſa habet *Edit. Rom.* v. 40. (καὶ) abeſt. v. 41. Καὶ τὸ παιδάριον εἰσῆλθε) καὶ ὡς εἰσῆλθε τὸ παιδάριον. ibid. ὕπνου) ὀργῆς. ib. ἐπὶ τὴν γῆν) deeſt. ib. τὸν πλησίον) τῷ πλησίον, poſter. loco. v. 42. ἀμφότεροι ἡμεῖς) transpofita.

Digitized by Google

καὶ ἐκζητήσει Κύριος ἐκ χειρὸς ἐχθρῶ τῦ Δαυίδ.

17. Καὶ προσέθετο ἔτι Ἰωνάθαν ὀμόσαι τῷ Δαυὶδ ἐν τῷ ἠγαπηκέναι αὐτὸν, ὅτι ἠγάπηκε ψυχὴν ἀγαπῶντος αὐτόν.

18. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωνάθαν· αὔριον νεομηνία, καὶ ἐπισκεπήσῃ, ὅτι ἐπισκεπήσεται καθέδρα σȣ.

19. Καὶ τρισσεύσεις, καὶ ἐπισκέψῃ, καὶ ἥξεις εἰς τὸν τόπον σȣ ȣ̃ ἐκρύβης ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐργασίμῃ, καὶ καθίσεις
ἔργον παρὰ τὸ Ἐργὰβ ἐκεῖνο.

20. Καὶ ἐγὼ τρισσεύσω ταῖς σχίζαις θῆρα ἀκοντίζων, ἐκπέμπων εἰς τὴν Λααρματταραί.

21. Καὶ ἰδοὺ ἀποςέλλω τὸ παιδάριον, λέγων· δεῦρο εὗρέ μοι τὴν σχίζαν· ἐὰν εἴπω λέγων τῷ παιδαρίῳ· ὧδε ἡ σχίζα ἀπὸ σοῦ καὶ ὧδε, λαβὲ αὐτήν· παραγίνου, ὅτι εἰρήνη σοι, καὶ οὐκ ἔςι λόγος, ζῇ Κύριος.

22. Ἐὰν τάδε εἴπω τῷ νεανίσκῳ· ἰδὲ ἡ σχίζα ἐκεῖ ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα· πορεύȣ, ὅτι ἐξαπέςαλκέ σε Κύριος.

23. Καὶ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλαλήσαμεν ἐγὼ καὶ σὺ, ἰδȣ̀ Κύριος μάρτυς ἀναμέσον ἐμȣ̃ καὶ σοῦ ἕως αἰῶνος.

24. Καὶ κρύπτεται Δαυὶδ ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ παραγίνεται ὁ μὴν, καὶ ἔρχεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν τράπεζαν τȣ̃ φαγεῖν.

25. Καὶ ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καθέδραν αὐτȣ̃ ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ, ἐπὶ τῆς καθέδρας παρὰ τοῖχον, καὶ προέφθασε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἐκάθισεν Ἀβενὴρ (ἐνώπιον αὐτȣ̃) ἐκ πλαγίων Σαȣ̀λ, καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος Δαυίδ.

26. Καὶ ȣ̀κ ἐλάλησε Σαȣ̀λ ȣ̀δὲν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι εἶπε, σύμπτωμα φαίνεται, μὴ καθαρὸς εἶναι, ὅτι ȣ̀ κεκαθάρισται.

27. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἐπαύριον τȣ̃ μηνὸς τῇ δευτέρᾳ, καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος τȣ̃ Δαυίδ. Καὶ εἶπε Σαȣ̀λ πρὸς Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτȣ̃· τί ὅτι ȣ̀ παραγέγονεν υἱὸς Ἰεσσαὶ καὶ ἐχθὲς, καὶ σήμερον ἐπὶ τὴν τράπεζαν;

28. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν τῷ Σαȣ̀λ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· παρῄτηται Δαυὶδ παρ' ἐμοῦ ἕως εἰς Βηθλεὲμ τὴν πόλιν αὐτȣ̃ πορευθῆναι.

29. Καὶ εἶπεν· Ἐξαπόςειλόν με δὴ, ὅτι θυσία τῆς φυλῆς ἡμῖν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐνετείλατο πρός με ὁ ἀδελφός μȣ· καὶ νῦν εἰ εὕρηκα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς νυνὶ
σȣ, διασωθήσομαι δὴ καὶ ὄψομαι τȣ̀ς ἀδελφȣ́ς μου· διὰ τοῦτο ȣ̀ παραγέγονεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν τȣ̃ βασιλέως.

30. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Σαȣ̀λ ἐπὶ Ἰωνάθαν σφόδρα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Υἱὲ κορασίων αὐτομολούντων, ȣ̀ γὰρ οἶδα ὅτι μέτοχος εἶ σὺ τῷ υἱῷ Ἰεσσαὶ εἰς αἰσχύνην

 σου,

v. 15. καὶ ἐκζητήσει Κ. ἐκ χειρὸς ἐχθρῶ) καὶ ἐκζητῆσαι κύριος ἐχθροὺς. v. 17. ἐν τῷ ἠγαπηκέναι αὐτὸν) non habet. ibid. ἠγάπηκε) ἠγάπησε. v. 18. εἶπεν αὐτῷ) αὐτῷ abest. v. 19. ἐκρύβης) κρυβῇς. ibid. καθίσεις παρὰ τὸ ἔργον) καθήσῃ παρὰ τὸ ἐργὰβ. v. 20. θῆρα) abest. ibid. Λααρματταραί.) ἀματταρί. v. 22. ἰδὲ ἡ σχίζα ἐκεῖ ἀπὸ) ὧδε ἡ σχίζα ἀπὸ. v. 24. ἐν τῷ ἀγρῷ) ἐν ἀγρῷ. v. 25. ὁ βασιλεὺς) abest. ibid. Ἀβενὴρ ἐνώπιον αὐτοῦ ἐκ) ἀβεννὴρ ἐκ. v. 26. ἐδὲν) abest. ibid. ὅτι εἶπε) ὅτι εἴρηκε. v. 27. μηνὸς τῇ) μηνὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ. ibid. υἱὸς) ὁ υἱὸς. v. 28. Δαυὶδ παρ' ἐμοῦ) transposita. v. 29. με δὴ) δή με. ibid. ἐνετείλατο πρός με ὁ ἀδελφός μου· καὶ νυνὶ εὕρηκα) ἐνετείλαντο πρός με οἱ ἀδελφοί μου. καὶ νῦν εἰ εὕρηκα. ibid. διασωθήσομαι) διαβήσομαι. v. 30. Ἰεσσαὶ) addit εἰς.

Digitized by Google

ὅτι εὕρηκα χάριν ἐνώπιόν σου, καὶ εἶπε· μὴ γνώτω τοῦτο Ἰωνάθαν, μὴ οὐ βούληται. ἀλλὰ ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, ὅτι καθὼς εἶπον, πεπλήρωται ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός σου ἕως θανάτου.

4. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυίδ· τί ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ ποιήσω σοι;

5. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωνάθαν· ἰδοὺ δὴ νεομηνία αὔριον, καὶ ἐγὼ καθίσας οὐ καθήσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως φαγεῖν, καὶ ἐξαποστελεῖς με, καὶ κρυβήσομαι ἐν τῷ πεδίῳ ἕως δείλης τῆς τρίτης.

πορεύσομαι

6. Ἐὰν ἐπισκεπτόμενος ἐπισκέψηταί με ὁ πατήρ σου. καὶ ἐρεῖς· παραιτούμενος παρῃτήσατο ἀπ' ἐμοῦ Δαυὶδ δραμεῖν εἰς Βηθλεὲμ τὴν πόλιν αὐτοῦ, ὅτι θυσία τῶν ἡμερῶν ἐκεῖ ὅλῃ τῇ φυλῇ.

ἀπὸ τοῦ

7. Ἐὰν τάδε εἴπῃ, ἀγαθῶς· εἰρήνη τῷ δούλῳ σου· καὶ ἐὰν δὲ σκληρῶς ἀποκριθῇ σοι, γνῶθι ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία παρ' αὐτοῦ.

8. Καὶ ποιήσεις ἔλεος μετὰ τοῦ δούλου σου, ὅτι εἰς διαθήκην Κυρίου εἰσήγαγες τὸν δοῦλόν σου μετὰ σεαυτοῦ· καὶ εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν τῷ δούλῳ σου, θανάτωσόν με σὺ, καὶ ἕως τοῦ πατρός σου ἱνατί οὕτως εἰσάγεις με;

9. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν· μηδαμῶς σοι, σὺ ὅτι ἐὰν γινώσκων γνῶ ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ σὲ, καὶ ἐὰν μὴ ᾖ εἰς τὰς πόλεις σου, ἐγὼ ἀπαγγελῶ σοι.

10. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωνάθαν· (καὶ) τίς ἀπαγγελεῖ μοι, ἐὰν ἀποκριθῇ ὁ πατήρ σου σκληρῶς;

11. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυίδ· πορεύου, καὶ μένε εἰς ἀγρόν. Καὶ ἐκπορεύονται ἀμφότεροι εἰς ἀγρόν.

12. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυίδ· Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ οἶδεν, ὅτι ἀνακρινῶ τὸν πατέρα μου, ὡς ἂν ὁ καιρὸς, τρισσῶς, καὶ ἰδοὺ ἐὰν ᾖ ἀγαθὸν περὶ Δαυὶδ, καὶ οὐ μὴ ἀποστελῶ πρὸς σὲ εἰς ἀγρὸν,

ἦν ἀποστέλλω

13. Τάδε ποιήσαι Κύριος τῷ Ἰωνάθαν καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ἀνοίσω τὰ κακὰ ἐπὶ σὲ, καὶ ἀποκαλύψω τὸ ὠτίον σου, καὶ ἐξαποστελῶ σε, καὶ ἀπελεύσῃ εἰς εἰρήνην, καὶ ἔσται Κύριος μετὰ σοῦ καθὼς ἦν μετὰ τοῦ πατρός μου.

ἐξαποστέλλω

14. Καὶ ἐὰν μὲν ἔτι μου ζῶντος καὶ ποιήσεις μετ' ἐμοῦ ἔλεος Κυρίου· καὶ ἐὰν θανάτῳ ἀποθάνω,

15. οὐκ ἐξαρεῖς ἔλεός σου ἀπὸ τοῦ οἴκου μου ἕως τοῦ αἰῶνος· καὶ εἰ μὴ, ἐν τῷ ἐξαίρειν Κύριον τοὺς ἐχθροὺς Δαυὶδ, ἕκαστον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἐξαρθῆναι τὸ ὄνομα Ἰωνάθαν ἀπὸ τοῦ οἴκου Δαυὶδ, καὶ

v. 3. ἐνώπιόν σου) ἐν ὀφθαλμοῖς σου. ibid. γνώτω) γνῶναι. ib. πεπλήρωται) ἐμπέπληται. ib. ἀναμέσον τοῦ πατρός σου ἕως) desunt. v. 4. καὶ ποιήσω) καὶ τί ποιήσω. v. 5. μετὰ τοῦ βασιλέως) abest. ibid. πορεύσομαι) κρυβήσομαι. ib. τῆς τρίτης) abest. v. 6. Ἐὰν) καὶ ἐὰν ibid. παρῃτήσατο Δαυὶδ δρ. εἰς Βηθλ.) παρῃτήσατο ἀπ' ἐμοῦ δαυὶδ δραμεῖν ἕως εἰς Βηθλεὲμ. v. 7. καὶ ἐὰν δὲ) δὲ abest. v. 8. εἰς διαθήκην Κυρίου εἰσήγαγες) transposita. ibid. καὶ εἰ ἔστιν ἐν τῷ) καὶ εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν τῷ. v. 9. μηδαμῶς σὺ) μηδαμῶς σοι. v. 10. καὶ τίς ἀπαγγελεῖ μοι) τίς ἀπαγγείλῃ μοι. v. 11. ἰδοὺ ἐὰν ἦν ἀγαθὸν) ἰδοὺ ἀγαθὸν ᾖ. ibid. ἀποστέλλω) ἀποστείλω. v. 13. Κύριος) ὁ Θεός. ibid. ἐξαποστέλλω) ἐξαποστελῶ. v. 14. Καὶ μὲν ἔτι) καὶ ἐὰν μὲν ἔτι. ibid. μετ' ἐμοῦ ἔλεος Κυρίου) ἔλεος μετ' ἐμοῦ. v. 15. ἔλεος ἀπὸ) ἔλεός σου ἀπό. ibid. ἀπὸ προσώπου) ἀπὸ τοῦ προσώπου. ib. ἐξαρθῆναι τὸ ὄν. Ἰων.) εὑρεθῆναι τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωνάθαν.

Digitized by Google

17. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῇ Μελχόλ· ἵνατί οὕτως παρελογίσω με, καὶ ἐξαπέστειλας τὸν ἐχθρόν μου, καὶ διεσώθη; καὶ εἶπε Μελχὸλ τῷ Σαούλ· αὐτὸς εἶπε πρὸς μέ· ἐξαπόστειλόν με, εἰ δὲ μὴ, θανατῶ σε. θανατώσω

18. Καὶ Δαυὶδ ἔφυγε καὶ ἐσώθη, καὶ παραγίνεται πρὸς Σαμουὴλ εἰς Ἁρμαθαὶμ, καὶ ἀπαγγέλλει αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ Σαούλ· καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ Σαμουὴλ, καὶ ἐκάθισαν ἐν Ναυϊὼθ ἐν Ῥαμᾶ.

19. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαοὺλ, λέγοντες· ἰδοὺ (δὴ) Δαυὶδ ἐν Ναυϊὼθ ἐν Ῥαμᾶ.

20. Καὶ ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν Δαυὶδ, καὶ εἶδαν τὴν ἐκκλησίαν τῶν προφητῶν τῶν προφητευόντων, καὶ Σαμουὴλ εἱστήκει καθεστηκὼς ἐπ' αὐτῶν. Καὶ ἐγενήθη ἐπὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Σαοὺλ πνεῦμα Θεοῦ, καὶ προφητεύουσιν καὶγε αὐτοί.

21. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαοὺλ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἑτέρους, καὶ προεφήτευσαν καὶ αὐτοί· καὶ προσέθετο Σαοὺλ ἀποστεῖλαι ἀγγέλους τρίτους, καὶ προεφήτευσαν καὶ αὐτοί.

22. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Σαοὺλ, καὶ ἐπορεύθη καὶ αὐτὸς εἰς Ἁρμαθαὶμ, καὶ ἔρχονται ἦλθε ἕως τοῦ Φρέατος τοῦ μεγάλου τοῦ ἐν Σοκχὼ, καὶ ἠρώτησε καὶ εἶπε· ποῦ Σαμουὴλ καὶ Δαυίδ; καὶ εἶπαν· ἰδοὺ ἐν Ναυϊὼθ ἐν Ῥαμᾶ.

23. Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς Ναυϊὼθ ἐν ἐν Ῥαμᾶ, καὶ ἐγενήθη καὶ ἐπ' αὐτῷ πνεῦμα Θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος καὶ προφητεύων ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐν Ναυϊὼθ ἐν Ῥαμᾶ.

24. Καὶ ἐξεδύσατο καὶ αὐτὸς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐπροφήτευσε καίγε αὐτὸς ἐνώπιον αὐτῶν· καὶ ἔπεσε γυμνὸς ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα· διὰ τοῦτο ἔλεγον, εἰ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις;

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΚΑΙ ἀπέδρα Δαυὶδ ἐκ Ναυϊὼθ ἐν Ἰσραὴλ Ῥαμᾶ, καὶ ἔρχεται, καὶ εἶπεν ἐνώπιον Ἰωναθαν· τί πεποίηκα; καὶ τί τὸ ἀδίκημά μου; καὶ τί ἡμάρτηκα ἐνώπιον τοῦ πατρός σου, ὅτι ἐπιζητεῖ τὴν ψυχήν μου;

2. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωναθαν· μηδαμῶς σοι, οὐ μὴ ἀποθάνῃς. ἰδοὺ οὐ μὴ ποιήσῃ ὁ πατήρ μου ῥῆμα μέγα, ἢ ῥῆμα μικρὸν, καὶ οὐκ ἀποκαλύψει τὸ ὠτίον μου. Καὶ τί ὅτι κρύψει ὁ πατήρ μου ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο; οὐκ ἔστι τοῦτο.

3. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ Ἰωναθαν, καὶ εἶπε, γινώσκων οἶδεν ὁ πατήρ σου, ὅτι

v. 17. εἶπε πρὸς μέ·) ἄπτε. ibid. θανατῶ) θανατώσω. v. 18. ἐσώθη) διεσώθη. ibid. ἐκαθίσαν) addit αὐτῷ. ib. Δαυὶδ καὶ Σαμουὴλ) transposita. ib. Ναυϊὼθ) ναυὶθ, passim. v. 19. (δὴ) abest. v. 20. ἴδαν) εἶδον. ibid. τῶν προφητευόντων) non habet. ib. καίγε αὐτοί.) deest. v. 21. προεφήτευσαν) ἐπροφήτευσαν, bis. v. 22. ἔρχονται) ἦρχεται. ibid. τῷ μεγάλῳ τοῦ ἐν Σοκχὼ) τοῦ ὄλλα, τῷ ἐν τῷ σαφὶ. v. 23. ἐν Ναυϊὼθ) εἰς ναυὶθ, bis. ibid. καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος καὶ) καὶ ἐπορεύετο. v. 24. καὶ αὐτὸς) abest. ibid. ἐπροφήτευσε καίγε αὐτὸς) ἐπροφήτευσεν. CAP. XX. v. 1. Ἰσραὴλ ἐκ Ναυϊὼθ) Δαυὶδ ἐκ ναυὶθ. ibid. καὶ ἔπεσε ἐνώπιον Ἰωναθαν) transposita. v. 2. μηδαμῶς σὺ) μηδαμῶς σου. ibid. ἢ ῥῆμα μικρὸν) ἢ μικρὸν. ib. κρύψει ὁ πατήρ μου) addit ἀπ' ἐμοῦ.

θαν τῷ Δαυὶδ, λέγων· ζητεῖ Σαοὺλ ὁ πατήρ μου θανατῶσαί σε· φύλαξαι οὖν αὔριον πρωΐ, καὶ κρύβηθι καὶ κάθισον κρυφῇ,

3. καὶ ἐγὼ ἐξελεύσομαι, καὶ στήσομαι ἐχόμενος τοῦ πατρός μου ἐν ἀγρῷ οὗ ἐὰν ᾖς ἐκεῖ· καὶ ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ὄψομαι ὅ, τι ἐὰν ᾖ, καὶ ἀπαγγελῶ σοι.

4. Καὶ ἐλάλησεν Ἰωνάθαν περὶ Δαυὶδ ἀγαθὰ πρὸς Σαοὺλ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· μὴ ἁμαρτησάτω ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν δοῦλόν σου Δαυὶδ, ὅτι οὐχ ἡμάρτηκεν εἰς σὲ, καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ ἀγαθὰ σοι σφόδρα,

5. καὶ ἔθετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν μεγάλην, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ εἶδον, καὶ ἐχάρησαν· καὶ ἵνατί ἁμαρτάνεις εἰς αἷμα ἀθῷον θανατῶσαι τὸν Δαυὶδ δωρεάν;

6. Καὶ ἤκουσε Σαοὺλ τῆς φωνῆς Ἰωνάθαν, καὶ ὤμοσε Σαοὺλ, λέγων· ζῇ Κύριος, εἰ ἀποθανεῖται.

7. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰωνάθαν τὸν Δαυὶδ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωνάθαν πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ εἰσήγαγεν Ἰωνάθαν τὸν Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, καὶ ἦν ἐνώπιον αὐτοῦ ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν.

8. Καὶ προσέθετο ὁ πόλεμος γίνεσθαι, καὶ κατίσχυσε Δαυὶδ, καὶ ἐπολέμησε τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς πληγὴν μεγάλην σφόδρα, καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ.

9. Καὶ ἐγένετο πνεῦμα Κυρίου πονηρὸν ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ αὐτὸς ἐν οἴκῳ καθεύδων, καὶ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ Δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ.

10. Καὶ ἐζήτει Σαοὺλ παταξαι τὸ δόρυ εἰς Δαυὶδ καὶ ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ἀπέστη Δαυὶδ ἐκ προσώπου Σαοὺλ· καὶ ἐπάταξε τὸ δόρυ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ Δαυὶδ ἀνεχώρησε, καὶ διεσώθη. ἐξεσπάσθη

11. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους εἰς οἶκον Δαυὶδ φυλάξαι αὐτὸν τοῦ θανατῶσαι αὐτὸν πρωΐ, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ Μελχὸλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· ἐὰν μὴ σὺ σώσῃς τὴν ψυχήν σεαυτοῦ τὴν νύκτα ταύτην, αὔριον θανατωθήσῃ.

12. Καὶ κατάγει ἡ Μελχὸλ τὸν Δαυὶδ διὰ τῆς θυρίδος, καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἔφυγε, καὶ σώζεται.

13. Καὶ ἔλαβεν ἡ Μελχὸλ τὰ κενοτάφια, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τὴν κλίνην, καὶ ἦπαρ τῶν αἰγῶν ἔθετο πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλυψεν αὐτὰ ἱματίῳ.

14. Καὶ ἀποστέλλει Σαοὺλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν Δαυὶδ, καὶ λέγουσιν ἐνοχλεῖσθαι αὐτόν.

15. Καὶ ἀποστέλλει τοῦ ἰδεῖν ἐπὶ τὸν Δαυὶδ, λέγων· ἀγάγετε αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πρὸς μὲ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν.

16. Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἰδοὺ τὰ κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ ἦπαρ τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ.

17. Καὶ

v. 1. ζητεῖ Σαοὺλ ὁ πατήρ μου) σαοὺλ ζητεῖ. ibid. φύλαξαι) addit οὖν. **v. 4.** ἀγαθὰ σοι) σοι deest. **v. 7.** αὐτῷ Ἰωνάθαν πάντα) αὐτῷ πάντα. **v. 8.** γίνεσθαι) γενέσθαι πρὸς σαοὺλ. ibid. ἐπολέμησε αὐτούς) ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς. **v. 9.** Κυρίου) Θεοῦ. ibid. ἰδοὺ) abest. ib. ἔψαλλεν ἐν ταῖς) ἔψαλλεν ταῖς. **v. 10.** καὶ ἐν τῷ τοίχῳ) non habet. ibid. ἐξεσπάσθη) διεσώθη. **v. 11.** σεαυτῆ) σαυτοῦ. **v. 13.** ἔθηκεν) ἔθετο. **v. 14.** ἀποστέλλει) ἀπέστειλε. **v. 15.** τοῦ ἰδεῖν) abest.

Digitized by Google

20. Καὶ ἠγάπησε Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ τὸν Δαυὶδ, καὶ ἀπηγγέλη Σαοὺλ, καὶ εὐθύνθη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.

21. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Δώσω αὐτὴν αὐτῷ, καὶ ἔσται αὐτῷ εἰς σκάνδαλον. Καὶ ἦν ἐπὶ Σαοὺλ χεὶρ ἀλλοφύλων.

22. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν Δαυὶδ, ἐν ταῖς δυσὶν ἐπιγαμβρεύσεις μοι σήμερον. Καὶ ἐνετείλατο Σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, λέγων· λαλήσατε ὑμεῖς τὸν Δαυὶδ λάθρα, λέγοντες· ἰδοὺ θέλει ἐν σοὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀγαπῶσί σε, καὶ σὺ ἐπιγάμβρευσον τῷ βασιλεῖ.

23. Καὶ ἐλάλησαν οἱ παῖδες Σαοὺλ εἰς τὰ ὦτα Δαυὶδ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, εἰ κοῦφον ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ἐπιγαμβρεῦσαι βασιλεῖ; κἀγὼ ἄνθρωπος ταπεινὸς, καὶ ἠχὶ ἔνδοξος.

24. Καὶ ἀπήγγειλαν οἱ παῖδες Σαοὺλ αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἃ ἐλάλησε Δαυίδ.

25. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, τάδε ἐρεῖτε τῷ Δαυὶδ, οὐ βούλεται ὁ βασιλεὺς ἐν δόματι, ἀλλ' ἢ ἐν ἑκατὸν ἀκροβυστίαις ἀλλοφύλων.

26. Καὶ ἀπαγγέλλουσιν οἱ παῖδες Σαοὺλ τῷ Δαυὶδ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ εὐθύνθη ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Δαυὶδ ἐπιγαμβρεῦσαι τῷ βασιλεῖ.

27. Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι, καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις ἄνδρας· καὶ ἤνεγκεν ἀκροβυστίας αὐτῶν, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπιγαμβρεύεται τῷ βασιλεῖ, καὶ δίδωσιν αὐτῷ Σαοὺλ τὴν Μελχὸλ θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

28. Καὶ ἴδε Σαοὺλ καὶ ἔγνω ὅτι Κύριος μετὰ Δαυὶδ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἠγάπα αὐτόν.

29. Καὶ προσέθετο εὐλαβεῖσθαι ἀπὸ Δαυὶδ ἔτι. Καὶ ἐγένετο Σαοὺλ ἐχθρεύων τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας.

30. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ ἐξοδίας αὐτῶν συνῆκεν Δαυὶδ παρὰ πάντας τοὺς δούλους Σαοὺλ, καὶ ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ σφόδρα.

ΚΕΦ. Ιθ'. XIX.

ΚΑΙ ἐλάλησε Σαοὺλ πρὸς Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ θανατῶσαι τὸν Δαυὶδ, αὐτὸν

2. καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Σαοὺλ ἠθέλετο τὸν Δαυὶδ σφόδρα, καὶ ἀπήγγειλεν Ἰωνάθαν

v. 20. ἀπηγγίλη Σαοὺλ - - fin.) ἀπηγγίλη τῷ σαοὺλ καὶ ἠυθύνθη ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. v. 22. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν Δαυὶδ, ἐν ταῖς δυσὶν ἐπιγαμβρεύσεις μοι σήμερον.) desunt. ib. τὸν Δαυὶδ ῥιάθρα) λάθρα τῷ δαυὶδ. v. 23. κατὰ τὰ ῥήματα) κατὰ abest. ibid. ἄνθρωπος) ἀνὴρ. v. 25. ἀκροβυστίαις ἀλλοφύλων) adjicit ἐκδικήσαι ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως, καὶ σαοὺλ ἐλογίσατο ἐμπεσεῖν αὐτὸν εἰς χεῖρας τῶν ἀλλοφύλων. v. 27. Καὶ ὡς ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι) non habet. ibid. ἄνδρας· καὶ ἤνεγκεν ἀκροβυστίας) ἑκατὸν ἄνδρας. καὶ ἀπήνεγκε τὰς ἀκροβυστίας. ib. καὶ ἐπλήρωσεν αὐτοὺς τῷ βασιλεῖ) non habet. ib. Σαοὺλ) deeſt. v. 28. καὶ ἔγνω) abeſt. v. 29. ἀπὸ Δαυὶδ ἔτι.) quæ ſequuntur usque ad fin. Capitis deſiderantur in *Edit. Rom.* CAP. XIX. v. 1. θανατῶσαι αὐτὸν) θανατῶσαι τὸν δαυὶδ.

παντὸς τῦ λαοῦ, καίγε ἐν ὀφθαλμοῖς δούλων Σαούλ.

6. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸς ἐν τῷ ἐπιστρέφειν Δαυὶδ ἀπὸ τῦ παταξαι τὸν ἀλλόφυλον· καὶ ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι εἰς συναντησιν Δαυὶδ ἐκ πασῶν τῶν πόλεων Ἰσραὴλ, καὶ χορεύουσαι εἰς ἀπαντησιν Σαοὺλ τῦ βασιλέως ἐν τυμπάνοις, καὶ χαρμοσύνῃ, καὶ ἐν κυμβάλοις.

7. Καὶ ἐξῆλθον αἱ γυναῖκες αἱ παίζουσαι, καὶ ἔλεγον, ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτῦ, καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ.

8. Καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς Σαοὺλ περὶ τῦ λόγυ, καὶ εἶπεν, ἔδωκαν τῷ Δαυὶδ τὰς μυριάδας, καὶ ἐμοὶ ἔδωκαν τὰς χιλιάδας· καὶ τί αὐτῷ πλὴν ἡ βασιλεία;

9. Καὶ ἦν Σαοὺλ ὑποβλεπόμενος τὸν Δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα.

10. Καὶ ἐγενήθη ἀπὸ τῆς ἐπαύριον, καὶ ἔπεσε πνεῦμα Θεῦ πονηρὸν ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ οἴκου αὐτῦ. Καὶ Δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν χειρὶ αὐτῦ ὡς καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ Σαούλ.

11. Καὶ ἦρεν Σαοὺλ τὸ δόρυ καὶ εἶπε, παταξῶ ἐν Δαυὶδ καὶ ἐν τῷ τοίχῳ. Καὶ ἐξέκλινε Δαυὶδ ἀπὸ προσώπυ αὐτῦ δὶς.

12. Καὶ ἐφοβήθη Σαοὺλ ἀπὸ προσώπυ Δαυὶδ, ὅτι ἦν Κύριος μετ' αὐτῦ, καὶ ἀπὸ Σαοὺλ ἀπέστη.

13. Καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν Σαοὺλ ἀφ' αὐτῦ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἑαυτῷ χιλίαρχον. Καὶ ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο ἔμπροσθεν τῦ λαοῦ.

14. Καὶ ἦν Δαυὶδ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῦ συνιῶν, καὶ Κύριος μετ' αὐτῦ.

15. Καὶ ἴδε Σαοὺλ ὡς αὐτὸς συνιεῖ σφόδρα, καὶ εὐλαβεῖτο ἀπὸ προσώπυ αὐτῦ.

16. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδας ἠγάπα τὸν Δαυὶδ, ὅτι αὐτὸς ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο πρὸ προσώπυ τῦ λαῦ.

17. Καὶ εἶπεν Σαοὺλ πρὸς Δαυὶδ, ἰδὺ ἡ θυγάτηρ μυ ἡ μείζων Μερὼβ, αὐτὴν δώσω σοι εἰς γυναῖκα, καὶ πλὴν γίνου μοι εἰς υἱὸν δυνάμεως, καὶ πολέμει τὸς πολέμους Κυρίου. Καὶ Σαοὺλ εἶπεν, μὴ ἔσω χεὶρ μυ ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἔσαι ἐπ' αὐτὸν χεὶρ ἀλλοφύλων.

18. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, τίς ἐγώ εἰμι, καὶ τίς ἡ ζωὴ τῆς συγγενείας (συ) πατρός μου ἐν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔσεμαι γαμβρὸς τῦ βασιλέως;

19. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ τῦ δοθῆναι τὴν Μερὼβ θυγατέρα Σαοὺλ τῷ Δαυὶδ, καὶ αὐτὴ ἐδόθη τῷ Ἀδριὴλ τῷ Ἰσραὴλ Μοθυλαθίτῃ εἰς γυναῖκα.

20. Καὶ

CAP. XVIII. v. 6. τῶν πόλεων) absque articulo. ibid. καὶ χορεύουσαι εἰς ἀπαντησιν Σαοὺλ τῷ βασιλεῖ) hæc verba desunt. ib. καὶ χαρμοσύνῃ) καὶ ἐν χαρμοσύνῃ. v. 7. ἐξῆλθον) ἐξέρχον. ibid. αἱ παίζουσαι) deest. v. 8. ἔδωκαν τῷ Δαυὶδ) transpoſita. ibid. καὶ ἐμοὶ ἔδωκαν τὰς χιλιάδας.) ab his verbis quæ ſequuntur usque ad vers. 12. omnia deſiderantur in *Ed. Rom.* v. 12. Ὅτι ἦν Κύριος μετ' αὐτῦ, καὶ ἀπὸ Σαοὺλ ἀπέστη.) non habet *Edit. Rom.* v. 13. Σαοὺλ ἀφ' αὐτοῦ) ἀπ' αὐτῦ. v. 14. Κύριος μετ' αὐτῦ) κύριος ἦν μετ' αὐτοῦ. v. 16. ἐξεπορ. καὶ εἰσπορ.) transpoſita. ibid. πρὸ προσώπυ τῦ λαοῦ.) quæ ſequuntur omnia deſiderantur in *Edit. Rom.* usque ad vers. 20. exclus.

Digitized by Google

50. Καὶ ἐκραταίωσεν Δαυὶδ ὑπὲρ τὸν ἀλλόφυλον ἐν τῇ σφενδόνῃ καὶ ἐν τῷ λίθῳ, καὶ ἐπάταξεν τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν, καὶ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν χειρὶ Δαυίδ.

51. Καὶ ἔδραμε Δαυὶδ, καὶ ἐπέστη ἐπ' αὐτόν, καὶ ἔλαβε τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ ἐξέσπασεν αὐτὴν ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτῆς, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν, καὶ ἀφεῖλεν ἐν αὐτῇ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ἴδοσαν οἱ ἀλλόφυλοι, ὅτι τέθνηκεν ὁ δυνατὸς αὐτῶν, καὶ ἔφυγαν.

52. Καὶ ἀνίσταντο ἄνδρες Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα, καὶ ἠλάλαξαν, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως εἰσόδου Γαὶ, καὶ ἕως τῆς πύλης Ἀσκάλωνος. Καὶ ἔπεσον τραυματίαι τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ὁδῷ τῶν πυλῶν, καὶ εἰς Γὲθ, καὶ ἕως Ἀκκαρών.

53. Καὶ ἀνέστρεψαν ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκκλίνοντες ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων, καὶ κατεπάτουν τοὺς παρεμβολὰς αὐτῶν.

54. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀλλοφύλου, καὶ ἤνεγκεν αὐτὴν εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἔθηκεν ἐν τῷ σκηνώματι αὐτοῦ.

55. Καὶ ὡς εἶδεν Σαοὺλ τὸν Δαυὶδ ἐκπορευόμενον εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀλλοφύλου, εἶπεν πρὸς Ἀβενὴρ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως, Υἱὸς τίνος ὁ νεανίσκος ἔτος; καὶ εἶπεν Ἀβενὴρ, Ζῇ ἡ ψυχή σου, βασιλεῦ, εἰ οἶδα.

56. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἐπερώτησον σὺ, υἱὸς τίνος ὁ νεανίσκος ἔτος.

57. Καὶ ὡς ἐπέστρεψεν Δαυὶδ τοῦ παταξαι τὸν ἀλλόφυλον, καὶ παρέλαβεν αὐτὸν Ἀβενὴρ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ἐνώπιον Σαοὺλ, καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀλλοφύλου ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

58. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Σαοὺλ, Υἱὸς τίνος εἶ παιδάριον; καὶ εἶπεν Δαυὶδ, Υἱὸς δούλου σου Ἰεσσαὶ τοῦ Βηθλεεμίτου.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν λαλῶν πρὸς Σαοὺλ, καὶ ἡ ψυχὴ Ἰωνάθαν συνεδέθη τῇ ψυχῇ Δαυὶδ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν Ἰωνάθαν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.

2. Καὶ ἔλαβεν αὐτὸν Σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτὸν ἐπιστρέψαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

3. Καὶ διέθετο Ἰωνάθαν καὶ Δαυὶδ, ἐν τῷ ἀγαπᾶν αὐτὸν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.

4. Καὶ ἐξεδύσατο Ἰωνάθαν τὸν ἐπενδύτην τὸν ἐπάνω, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ Δαυὶδ, καὶ τὸν μανδύαν αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ ἕως τοῦ τόξου αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ζώνης αὐτοῦ.

5. Καὶ ἐξεπορεύετο Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἀπέστειλεν αὐτὸν Σαοὺλ. συνῆκεν· καὶ κατέστησεν αὐτὸν Σαοὺλ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοῦ πολέμου· καὶ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς

v. 50. integer defideratur in *Edit. Rom.* v. 51. καὶ ἐξέσπασεν αὐτὴν ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτῆς) non habet. ibid. ἀφεῖλεν ἐν αὐτῇ) ἐν αὐτῇ deeſt. ib. ἴδαν) εἶδον. ib. ἔφυγαν) ἐφυγον. v. 52. Γαὶ) γὲθ. ibid. εἰς γὲθ) ἕως γὲθ. v. 54. ἐν τῷ σκηνώματι αὐτοῦ.) ab his verbis omnia deſiderantur in *Edit. Rom.* usque ad *Cap. XVIII.* vers. 6. hæc verba : καὶ ἐξῆλθεν εἰ χορεύσαι.

39. Καὶ ἔζωσε Δαυὶδ θώρακα, καὶ περιεζώσατο Δαυὶδ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπάνω τῆς μανδύου αὐτοῦ· καὶ ἐκοπίασε περιπατῆσαι ἄπαξ καὶ δίς· καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, ὅτι μὴ δύνωμαι ἐν τούτοις πορευθῆναι, ὅτι ἀ πεπείραμαι· καὶ ἀφαιροῦσιν αὐτὰ ἀπ' αὐτοῦ.

διαφερεῖσιν

40. Καὶ ἔλαβε τὴν βακτηρίαν αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ πέντε λίθους ἐκ τοῦ χειμάῤῥου, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῷ καδίῳ τῷ ποιμενικῷ τῷ ὄντι αὐτῷ εἰς συλλογήν, καὶ σφενδόνην αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ προσῆλθε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἀλλόφυλον.

41. Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀλλόφυλος πορευόμενος καὶ ἐγγίζων πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀνὴρ ὁ αἴρων τὸν θυρεὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ ἐπέβλεψεν ὁ ἀλλόφυλος.

42. Καὶ ἴδε Γολιὰθ τὸν Δαυὶδ, καὶ ἠτίμασεν αὐτόν· ὅτι αὐτὸς ἦν παιδάριον, καὶ αὐτὸς πυῤῥάκης μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν.

43. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος πρὸς Δαυὶδ, Ὡσεὶ κύων ἐγώ εἰμι, ὅτι σὺ ἔρχῃ πρὸς μὲ ἐν ῥάβδῳ καὶ λίθῳ; Καὶ κατηράσατο ὁ ἀλλόφυλος τὸν Δαυὶδ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ.

44. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος πρὸς Δαυὶδ, Δεῦρο πρός με, καὶ παραδώσω τὰς σάρκας σου τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς.

45. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν ἀλλόφυλον, Σὺ ἔρχῃ πρός με ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν δόρατι καὶ ἐν ἀσπίδι, κἀγὼ πορεύομαι πρὸς σὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου Σαβαὼθ, Θεοῦ παρατάξεως Ἰσραὴλ, ἣν ὠνείδισας σήμερον.

46. Καὶ ἀποκλείσει σε Κύριος ἐν τῇ χειρί μου σήμερον, καὶ ἀνελῶ σε, καὶ ἀφελῶ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ δώσω τὰ κῶλά σου καὶ τὰ κῶλα παρεμβολῆς ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ γνώσεται πᾶσα ἡ γῆ ὅτι ἐστὶ Θεὸς ἐν Ἰσραὴλ,

ἀποκλείνω

47. καὶ γνώσεται πᾶσα ἡ ἐκκλησία αὕτη, ὅτι οὐκ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ δόρατι σώζει Κύριος, ὅτι τοῦ Κυρίου ὁ πόλεμος, καὶ παραδώσει Κύριος ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἡμῶν.

48. Καὶ ἀνέστη ὁ ἀλλόφυλος, καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἤγγισεν εἰς συνάντησιν Δαυὶδ. Καὶ ἐτάχυνε Δαυὶδ, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν τοῦ ἀλλοφύλου.

49. Καὶ ἐξέτεινε Δαυὶδ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸ κάδιον, καὶ ἔλαβε λίθον ἕνα, καὶ ἐσφενδόνησε, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτοῦ, καὶ διέδυ ὁ λίθος διὰ τῆς περικεφαλαίας ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

50. Καὶ

v. 39. Δαυὶδ) τὸν δαυὶδ. ibid. θώρακα, καὶ περιεζώσατο Δαυὶδ) non habet. ib. περιπατῆσαι) περιπατῆσαι. ib. ἐν τούτοις πεπειρεθῆναι) transpoſita. ib. διαφερεῖσιν) ἀφιεῖσιν. v. 40. λίθους) addit λείους. ibid. σφενδόνην) σφενδόν. v. 41. integer defideratur in *Edit. Rom.* v. 42. ἠτίμασεν) ἐξητίμασεν. v. 43. πρὸς μέ) ἐπ' ἐμέ. ibid. καὶ λίθῳ) καὶ λίθοις, præterea adjicit, καὶ ἄπες Δαυὶδ. ἔρχῃ ἀλλ' ἢ χείλεσι κυνός. ib. εἰδώλοις) θεοῖς. v. 44. παραδώσω) δώσω. ibid. θηρίοις) κτήνεσι. v. 45. Σαβαὼθ, Θεοῦ) transpoſita. v. 46. ἐν τῇ χειρί μου σήμερον, καὶ ἀποκλείνω) σήμερον εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ ἀποκλινῶ. ibid. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ) ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ. v. 48. καὶ ἤγγισεν) abeſt. ibid. Καὶ ἐτάχυνε - - fin.) deſunt omnia in *Rom.* v. 49. ἔλαβε λίθον) ἐλαβεν ἐκεῖθεν λίθον. ibid. ἐπὶ τὸ μέτωπον) εἰς τὸ μέτωπον. ib. ἐπὶ τὸ πρόσωπον) τὸ abeſt.

τὸν οἶκον τȣ̃ πατρὸς αὐτȣ̃ ποιήσει ἐλεύθερον ἐν τῷ Ἰσραήλ.

26. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς τȣ̀ς ἄνδρας τȣ̀ς συνεστηκότας μετ' αὐτȣ̃, λέγων· ἢ ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξει τὸν ἀλλόφυλον ἐκεῖνον, καὶ ἀφελεῖ ὀνειδισμὸν ἀπὸ Ἰσραὴλ; ὅτι τίς ἀλλόφυλος ὁ ἀπερίτμητος αὐτὸς, ὅτι ὠνείδισεν παράταξιν Θεοῦ ζῶντος;

27. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τȣ̃το, λέγων· ȣ̃τως ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξει αὐτόν.

28. Καὶ ἤκȣσεν Ἐλιὰβ ὁ ἀδελφὸς αὐτȣ̃ ὁ μείζων ἐν τῷ λαλεῖν αὐτὸν πρὸς τȣ̀ς ἄνδρας, καὶ ὠργίσθη θυμῷ Ἐλιὰβ ἐν τῷ Δαυὶδ, καὶ εἶπεν, ἱνατί τȣ̃το κατέβης; καὶ ἐπὶ τίνα ἀφῆκας τὰ μικρὰ πρόβατα ἐκεῖνα ἐν τῇ ἐρήμῳ; ἐγὼ οἶδα τὴν ὑπερηφανίαν σȣ, καὶ τὴν κακίαν τῆς καρδίας σȣ, ὅτι ἕνεκεν τȣ̃ ἰδεῖν τὸν πόλεμον, κατέβης.

29. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ, τί ἐποίησα νῦν; οὐχὶ ῥῆμά ἐστιν;

30. Καὶ ἐπέστρεψεν παρ' αὐτȣ̃ εἰς ἐναντίον ἑτέρȣ, καὶ εἶπεν κατὰ τὸ ῥῆμα τȣ̃το· καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τȣ̃ πρώτȣ.

31. Καὶ ἠκούσθησαν οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησεν Δαυὶδ, καὶ ἀνηγγέλησαν ὀπίσω Σαȣ́λ. Καὶ παρέλαβεν αὐτόν.

32. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαȣ́λ, μὴ δὴ συμπεσέτω ἡ καρδία τȣ̃ Κυρίου μου ἐπ' αὐτόν. ὁ δȣ̃λός σȣ πορεύσεται καὶ πολεμήσει μετὰ τȣ̃ ἀλλοφύλȣ τȣ́τȣ.

33. Καὶ εἶπε Σαȣ́λ πρὸς Δαυὶδ, ȣ̀ μὴ δυνηθήσῃ πορευθῆναι πρὸς τὸν ἀλλόφυλον τȣ̃ πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν, ὅτι παιδίον εἶ σὺ, καὶ αὐτὸς ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐκ νεότητος αὐτȣ̃.

34. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαȣ́λ, ποιμαίνων ἦν ὁ δȣ̃λός σȣ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐν τῷ ποιμνίῳ· καὶ ὅταν ἤρχετο ὁ λέων, καὶ ἡ ἄρκος, καὶ ἐλάμβανε πρόβατον ἐκ τῆς ἀγέλης.

35. Καὶ ἐξεπορευόμην ὀπίσω αὐτȣ̃, καὶ ἐπάταξα αὐτὸν, καὶ ἐξέσπασα ἐκ τȣ̃ στόματος αὐτȣ̃· καὶ εἰ ἐπανίστατο ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἐκράτησα τῆς φάρυγγος αὐτȣ̃, καὶ ἐπάταξα καὶ ἐθανάτωσα αὐτόν.

36. Καὶ τὸν λέοντα καὶ τὴν ἄρκον ἔτυπτεν ὁ δȣ̃λός σȣ, καὶ ἔσται ὁ ἀλλόφυλος ὁ ἀπερίτμητος ὡς ἓν τούτων· ȣ̀χὶ πορεύσομαι καὶ πατάξω αὐτὸν, καὶ ἀφελῶ ὄνειδος σήμερον ἐξ Ἰσραήλ; διότι τίς ὁ ἀπερίτμητος ȣ̃τος, ὃς ὠνείδισε παράταξιν Θεοῦ ζῶντος;

37. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Κύριος ὃς ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς τȣ̃ λέοντος καὶ ἐκ χειρὸς τῆς ἄρκου, ȣ̃τος ἐξελεῖταί με ἐκ χειρὸς τȣ̃ ἀλλοφύλȣ τȣ̃ ἀπεριτμήτȣ τȣ́τȣ. καὶ εἶπε Σαȣ́λ πρὸς Δαυὶδ, πορεύȣ, καὶ Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ.

38. Καὶ ἐνέδυσε Σαȣ́λ τὸν μανδύαν αὐτȣ̃, καὶ περικεφαλαίαν χαλκῆν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

v. 32. ἡ καρδία) καρδία. v. 33. πρὸς Δαυὶδ) πρὸς τὸν δαυὶδ. ibid. δυνηθήσῃ) δυνήσῃ. ib. πρὸς αὐτὸν ὅτι παιδίον) μετ' αὐτȣ̃, ὅτι παιδάριον. v. 35. τῆς φάρυγγος) τοῦ φάρυγγος. v. 36. ὄνειδος σήμερον) transposita. v. 37. Καὶ εἶπε Δαυὶδ) non habet. ibid. ἄρκου ȣ̃τος) ἄρκτου, αὐτός. ib. Κύριος ἔσται) transposita. v. 38. τὸν μανδύαν αὐτȣ̃, καὶ περικεφαλαίαν χ. ἐπὶ τὴν) τὸν δαυὶδ μανδύαν καὶ τὴν περικεφαλαίαν χαλκῆν περὶ τὴν.

Digitized by Google

10. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος, Ἰδοὺ ἐγὼ ὠνείδισα τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ σήμερον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· δότε τε μοι ἄνδρα, καὶ μονομαχήσωμεν ἀμφότεροι.

11. Καὶ ἤκουσαν Σαοὺλ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ τὰ ῥήματα αὐτοῦ τῦ ἀλλοφύλε ταῦτα, καὶ ἐξέστησαν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

12. Καὶ εἶπε Δαυὶδ υἱὸς ἀνθρώπε Ἐφραθαίε· ὄνομα αὐτῷ Ἰεσσαὶ, καὶ αὐτῷ ὀκτὼ υἱοί. Καὶ ὁ ἀνὴρ ἐν ταῖς ἡμέραις Σαοὺλ πρεσβύτερος ἐληλυθὼς ἐν ἀνθρώποις.

13. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ Ἰεσσαὶ οἱ μείζονες, ἐπορεύθησαν ὀπίσω Σαοὺλ εἰς πόλεμον, καὶ ὀνόματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν πορευθέντων εἰς τὸν πόλεμον, Ἐλιὰβ ὁ πρωτότοκος αὐτῦ, καὶ ὁ δεύτερος αὐτῦ Ἀμιναδὰβ, καὶ ὁ τρίτος αὐτῦ Σαμμαί.

14. Καὶ Δαυὶδ αὐτός ἐστιν ὁ νεώτερος, καὶ οἱ τρεῖς οἱ μείζονες ἐπορεύθησαν ὀπίσω Σαοὺλ.

15. Καὶ Δαυὶδ ἀπῆλθεν, καὶ ἀνέστρεψεν ἀπὸ τῦ Σαοὺλ, ποιμαίνων τὰ πρόβατα τῦ πατρὸς αὐτῦ ἐν Βηθλεέμ.

16. Καὶ προῆγεν ὁ ἀλλόφυλος ὀρθρίζων καὶ ὀψίζων, καὶ ἐστηλώθη τεσσεράκοντα ἡμέρας.

17. Καὶ εἶπεν Ἰεσσαὶ πρὸς Δαυὶδ, λαβὲ δὴ τοῖς ἀδελφοῖς σε σίφι τὰ ἄλφιτα, τέτε καὶ δέκα ἄρτες τέτες, καὶ διάδραμε εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ δὸς τοῖς ἀδελφοῖς σε.

18. Καὶ τὰς δέκα τριφωλίδας τῦ γάλακτος τέτε εἰσοίσεις τῷ χιλιάρχῳ, καὶ τὰς ἀδελφὰς σε ἐπισκέψῃ εἰς εἰρήνην, καὶ ὅσα ἂν χρήζωσιν γνώσῃ. τρυφαλίδας

19. Καὶ Σαοὺλ αὐτὸς καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυὸς πολεμῦντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων.

20. Καὶ ὤρθρισεν Δαυὶδ τοπρωΐ, καὶ ἀφῆκεν τὰ πρόβατα Φύλακι, καὶ ἔλαβεν, καὶ ἀπῆλθεν καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ Ἰεσσαί· καὶ ἦλθεν εἰς τὴν τροχυλωσιν καὶ δύναμιν τὴν ἐκπορευομένην εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἠλάλαξαν ἐν τῷ πολέμῳ.

21. Καὶ παρετάξαντο Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παράταξιν ἐξεναντίας παρατάξεως.

22. Καὶ ἀφῆκεν Δαυὶδ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπὶ χεῖρα Φύλακος, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἦλθεν καὶ ἠρώτησεν τὰς ἀδελφὰς αὐτῦ εἰς εἰρήνην.

23. Καὶ αὐτῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν, Ἀμεσσαῖος ἰδοὺ ἀνὴρ ὁ μεσαῖος ἀνέβαινεν, Γολιὰθ ὁ Φιλισταῖος ὄνομα αὐτῷ ἐκ Γὲθ, ἐκ τῶν παρατάξεων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐλάλησεν κατὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἤκουσεν Δαυίδ.

24. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτοὺς τὸν ἄνδρα, καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτῦ, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

25. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ, εἰ ἑωράκατε τὸν ἄνδρα τὸν ἀναβαίνοντα τῦτον, ὅτι ἀνέβησαν τὸν Ἰσραὴλ ὀνειδίσαι; καὶ ἔσται ὀνείδισεν ἀνὴρ ὃς ἂν παταξῃ αὐτὸν, πλουτίσει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς πλῦτον μέγαν, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῦ δώσει αὐτῷ, καὶ τὸν

v. 10. μονομαχήσωμεν) μονομαχήσομεν. v. 11. ἤκουσαν) ἤκουσε. ibid. ῥήματα αὐτῦ τᾶ) αὐτᾶ deeſt. ib. ἐφοβήθησαν σφόδρα) ab his verbis usque ad v. 32. omnia deſiderantur in *Edit. Rom.*

20. Καὶ ἔλαβεν Ἰεσσαὶ γόμορ ἄρτων, καὶ ἀσκὸν οἴνου, καὶ ἔριφον ἐξ αἰγῶν ἕνα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἐν χειρὶ Δαυὶδ τῷ υἱοῦ αὐτοῦ πρὸς Σαὴλ,

21. καὶ εἰσῆλθε Δαυὶδ πρὸς Σαὴλ· καὶ παρεστήκει ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν σφόδρα· καὶ ἐγενήθη αὐτῷ αἴρων σκεύη αὐτοῦ.

22. Καὶ ἀπέστειλε Σαὴλ πρὸς Ἰεσσαὶ, λέγων· παριστάσθω δὴ Δαυὶδ ἐνώπιον ἐμοῦ, ὅτι εὗρε χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς μου.

23. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἶναι πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ Σαὴλ, καὶ ἐλάμβανε Δαυὶδ τὴν κιθάραν, καὶ ἔψαλλεν ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνέψυχε Σαὴλ, καὶ ἀγαθὸν αὐτῷ, καὶ ἀφίστατο ἀπ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΚΑΙ συνάγουσιν ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς πόλεμον, καὶ συνάγονται εἰς Σοκχὼ τῆς Σογχὼ Ἰουδαίας, καὶ παρεμβάλλουσιν ἀναμέσον Σοκχὼ, καὶ ἀναμέσον Ἀζηκὰ ἐν Ἀφεσδομμείν.

2. Καὶ Σαὴλ καὶ οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ συνάγονται, καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν τῇ κοιλάδι, αὐτοὶ παρατάσσονται εἰς πόλεμον ἐξεναντίας ἀλλοφύλων.

3. Καὶ ἀλλόφυλοι ἵστανται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐνταῦθα, καὶ Ἰσραὴλ ἵσταται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐνταῦθα, καὶ ὁ αὐλὼν ἀναμέσον αὐτῶν.

4. Καὶ ἐξῆλθεν ἀνὴρ δυνατὸς ἐκ τῆς παρατάξεως τῶν ἀλλοφύλων, Γολιὰθ ὄνομα αὐτῷ ἐκ Γὲθ, ὕψος αὐτοῦ ἓξ πήχεων καὶ σπιθαμῆς.

5. Καὶ περικεφαλαῖα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς περικεαὐτοῦ, καὶ θώραξ καὶ ἁλυσιδωτὸν αὐτὸς φαλαίαν ἐνδεδυκώς· καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ θώρακος αὐτοῦ πέντε χιλιάδες σίκλων χαλκοῦ καὶ σιδήρου.

6. Καὶ κνημῖδες χαλκαῖ ἐπάνω τῶν σκελῶν αὐτοῦ, καὶ ἀσπὶς χαλκῆ ἀναμέσον τῶν ὤμων αὐτοῦ.

7. Καὶ ὁ κοντὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡσεὶ μέσακλον ὑφαινόντος, καὶ ἡ λόγχη αὐτοῦ ἑξακοσίων σίκλων σιδήρου· καὶ ἑξακόσιοι ὁ αἴρων τὰ ὅπλα αὐτοῦ προεπορεύετο αὐτοῦ.

8. Καὶ ἔστη, καὶ ἀνεβόησε πρὸς τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἕτι ἐκπορεύεσθε παρατάξασθαι πολέμῳ ἐξεναντίας ἡμῶν; οὐκ ἐγώ εἰμι ἀλλόφυλος, καὶ ὑμεῖς Ἑβραῖοι τῷ Σαὴλ; ἐκλέξασθε αὐτοῖς ἄνδρα, καὶ καταβήτω πρός με.

9. Καὶ ἐὰν δυνηθῇ πρός με πολεμῆσαι, καὶ ἐὰν παταξῃ με, καὶ ἐσόμεθα ὑμῖν εἰς δούλους. Ἐὰν ἐγὼ δυνηθῶ, καὶ παταξω αὐτὸν, ἔσεσθε ἡμῖν εἰς δούλους, καὶ δουλεύσετε ἡμῖν.

v. 20. ἔριφον ἐξ αἰγῶν) ἐξ deeſt. v. 21. αἴρων σκεύη) αἴρων τὰ σκεύη. CAP. XVII. v. 1. Σογχὼ) σοκχὼθ bis hoc verſu. ibid. ἐν Ἀφεσδομμείν) ἐφεσμείν. v. 2. αὐτοὶ παρατάσσ.) αὐτοὶ, καὶ παρατάσσονται. ibid. ἀλλοφύλων) τῶν ἀλλοφύλων. v. 3. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. v. 4. ἓξ πήχεων) τεσσάρων πήχεων. v. 5. περικεφαλαίαν) περικεφαλαῖα. v. 6. ἀνὰ μέσον) ἐπὶ. v. 7. ὑφαινόντος) ὑφαινόντων. ibid. ἑξακόσιοι) ἑξακοσίων. v. 8. πρὸς τὴν) εἰς τὴν. ibid. ἔστη) τὶ. ib. αὐτοῦ ἄνδρα) ἑαυτοῖς ἄνδρα. v. 9. πρός με πολεμῆσαι) transpoſita. ibid. ἐὰν ἐγὼ) ἐὰν δὲ ἐγὼ.

Digitized by Google

6. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσιέναι αὐτοὺς, καὶ ἴδε τὸν Ἐλιάβ, καὶ εἶπεν· ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον Κυρίου χριστὸς αὐτοῦ.

7. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμουήλ· μὴ ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, μηδὲ εἰς τὴν ἕξιν μεγέθους αὐτοῦ, ὅτι ἐξουδένωκα αὐτόν. ὅτι οὐχ ὡς ἐμβλέψεται ἄνθρωπος, ὄψεται ὁ Θεός· ὅτι ἄνθρωπος ὄψεται εἰς πρόσωπον, Θεὸς δὲ ὄψεται εἰς καρδίαν. ἐπιστρέψῃς

8. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰεσσαὶ τὸν Ἀμιναδάβ, καὶ παρῆλθε κατὰ πρόσωπον Σαμουήλ, καὶ εἶπεν· οὐδὲ τοῦτον ἐξελέξατο Κύριος.

9. Καὶ παρήγαγεν Ἰεσσαὶ τὸν Σαμμαά. καὶ εἶπε· καὶ ἐν τούτῳ οὐκ ἐξελέξατο Κύριος.

10. Καὶ παρήγαγεν Ἰεσσαὶ τοὺς ἑπτὰ υἱοὺς αὐτοῦ ἐνώπιον Σαμουήλ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Ἰεσσαί· οὐκ ἐξελέξατο Κύριος ἐν τούτοις.

11. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Ἰεσσαί· ἐκλελοίπασι τὰ παιδάρια; καὶ εἶπεν· ἔτι ὁ μικρὸς, ἰδοὺ ποιμαίνει ἐν τῷ ποιμνίῳ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Ἰεσσαί· ἀπόστειλον καὶ λαβὲ αὐτὸν, ὅτι ἐὰν μὴ κατακλιθῶμεν ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐνταῦθα.

12. Καὶ ἀπέστειλε καὶ εἰσήγαγεν αὐτόν. Καὶ ἦτος πυῤῥάκης μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν, καὶ ἀγαθὸς ὁράσει Κυρίῳ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμουήλ· ἀνάστα, χρῖσον τὸν Δαυὶδ, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀγαθός.

13. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. Καὶ ἐφήλατο πνεῦμα Κυρίου ἐπὶ Δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ ἐπάνω. Καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ἁρμαθαΐμ.

14. Καὶ πνεῦμα Κυρίου ἀπέστη ἀπὸ Σαοὺλ, καὶ ἔπνιγεν αὐτὸν πνεῦμα πονηρὸν παρὰ Κυρίου.

15. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν· ἰδοὺ δὴ πνεῦμα Κυρίου πονηρὸν πνίγει σε, αὐτῷ

16. εἰπάτωσαν δὴ οἱ δοῦλοί σου ἐνώπιόν σου, καὶ ζητησάτωσαν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν ἄνδρα εἰδότα ψάλλειν ἐν κινύρᾳ. Καὶ ἔσται ἐν τῷ εἶναι ἐν σοὶ πνεῦμα πονηρὸν, καὶ ψαλῇ ἐν τῇ κινύρᾳ αὐτοῦ, καὶ ἀγαθόν σοι ἔσται καὶ ἀναπαύσει σε. ἰδόντα ψάλλειν

17. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ· ἴδετέ δή μοι ἄνδρα ὀρθῶς ψάλλοντα, καὶ εἰσαγάγετε αὐτὸν πρός μέ.

18. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παιδαρίων αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἑώρακα υἱὸν τῷ Ἰεσσαὶ Βηθλεεμίτην, καὶ αὐτὸν εἰδότα ψάλλειν, καὶ ὁ ἀνὴρ συνετὸς, καὶ ὁ ἀνὴρ πολεμιστὴς, καὶ σοφὸς λόγῳ, καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς τῷ εἴδει, καὶ Κύριος μετ' αὐτοῦ. συνετὸς ἰδεῖν

19. Καὶ ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους πρὸς Ἰεσσαὶ, λέγων· ἀπόστειλον πρὸς μὲ Δαυὶδ τὸν υἱόν σου τὸν ἐν τῷ ποιμνίῳ σου.

20. Καὶ

---

v. 7. μὴ ἐπιστρέψῃς ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ) μὴ ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ὄψιν αὐτοῦ. ibid. Θεὸς δὲ) ὁ δὲ Θεὸς. v. 8. Κύριος) ὁ Θεός. v. 9. Σαμμαὰ) σαμὰ. v. 10. πρὸς Ἰεσσαί) abeſt. v. 11. ἐντεῦθα) abeſt. v. 12. ἦτος) αὐτὸς. ibid. ἀνάστα) addit καὶ. v. 15. παῖδες αὐτοῦ) παῖδες σαὰλ. v. 16. ἰδόντα) εἰδότα. ibid. ἐν σοὶ πν. πον. καὶ ψάλλειν) πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ σοὶ, καὶ ψαλῇ. v. 17. ἴδετε δὴ) addit μοι. v. 18. αὐτοῦ· ἰδοὺ) αὐτῷ, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ. ibid. εἰδότα ψάλλειν) εἰδότα ψαλμὸν. ib. ὁ ἀνὴρ πολεμ. καὶ συνετὸς λόγῳ, καὶ ἀνὴρ ἀγ. τῷ εἴδει) πολεμιστὴς, καὶ σοφὸς λόγῳ, καὶ ὁ ἀνὴρ ἀγαθὸς τῷ εἴδει. v. 19. ἀπέστειλε) addit σαοὺλ. ibid. Δαυὶδ τὸν υἱόν σε) transpoſita.

Digitized by Google

27. Καὶ ἀπέστρεψε Σαμουὴλ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ ἀπελθεῖν, καὶ ἐκράτησε Σαοὺλ τῆς πλευγίου τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ, καὶ διέῤῥηξεν αὐτό.

28. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Σαμουήλ· διέῤῥηξε Κύριος τὴν βασιλείαν σου ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκ χειρός σου σήμερον, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ ἀγαθῷ ὑπὲρ σέ.

29. Καὶ διαιρεθήσεται Ἰσραὴλ εἰς δύο, καὶ οὐκ ἀποστρέψει, καὶ οὐ μετανοήσει, ὅτι οὐχ ὡς ἄνθρωπός ἐστι τοῦ μετανοῆσαι αὐτός.

30. Καὶ εἶπε Σαοὺλ· ἡμάρτηκα, ἀλλὰ δόξασόν με δὴ ἐνώπιον πρεσβυτέρων λαοῦ μου καὶ ἐνώπιον Ἰσραὴλ, καὶ ἀνάστρεψόν μετ' ἐμοῦ, καὶ προσκυνήσω Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.

31. Καὶ ἀνέστρεψε Σαμουὴλ ὀπίσω Σαοὺλ, καὶ προσεκύνησε Σαοὺλ τῷ Κυρίῳ.

32. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· προσαγάγετέ μοι τὸν Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλήκ· καὶ προσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἀγὰγ τρέμων· καὶ εἶπεν Ἀγὰγ· εἰ οὕτως πικρὸς ὁ θάνατος;

33. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Ἀγάγ· καθότι ἠτέκνωσε γυναῖκας ἡ ῥομφαία σου, οὕτως ἀτεκνωθήσεται ἐκ γυναικῶν ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἔσφαξε Σαμουὴλ τὸν Ἀγὰγ ἐνώπιον Κυρίου ἐν Γαλγαάλ.

34. Καὶ ἀπῆλθε Σαμουὴλ εἰς Ἁρμαθαΐμ· καὶ Σαοὺλ ἀνέβη εἰς οἶκον αὐτοῦ εἰς Γαβαά.

35. Καὶ οὐ προσέθετο Σαμουὴλ ἔτι ἰδεῖν τὸν Σαοὺλ ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ, ὅτι ἐπένθει Σαμουὴλ ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ Κύριος μετεμελήθη ὅτι ἐβασίλευσε τὸν Σαοὺλ ἐπὶ Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμουήλ· ἕως πότε σὺ πενθεῖς ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ ἐγὼ ἐξουδένωκα αὐτὸν, μὴ βασιλεύειν ἐπὶ Ἰσραήλ; πλῆσον τὸ κέρας σου ἐλαίου, καὶ δεῦρο ἀποστείλω σε πρὸς Ἰεσσαὶ ἕως Βηθλεέμ, ὅτι ἑώρακα ἐν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐμοὶ βασιλέα. βασιλεύειν

2. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ· πῶς πορευθῶ; καὶ ἀκούσεται Σαοὺλ, καὶ ἀποκτενεῖ με. Καὶ εἶπε Κύριος· δάμαλιν βοῶν λαβὲ ἐν τῇ χειρί σου, καὶ ἐρεῖς, θῦσαι τῷ Κυρίῳ ἦκω.

3. Καὶ καλέσεις τὸν Ἰεσσαὶ εἰς θυσίαν, καὶ γνωρίσω σοι ἃ ποιήσεις· καὶ χρίσεις ὃν ἐὰν εἴπω πρὸς σέ.

4. Καὶ ἐποίησε Σαμουὴλ πάντα ἃ ἐλάλησεν αὐτῷ Κύριος. Καὶ ἦλθεν εἰς Βηθλεέμ, καὶ ἐξέστησαν οἱ πρεσβύτεροι τῆς πόλεως τῇ ἀπαντήσει αὐτῷ, καὶ εἶπαν· εἰρήνη ἡ εἴσοδός σε, ὁ βλέπων;

5. Καὶ εἶπεν· εἰρήνη· θῦσαι τῷ Κυρίῳ ἦκω, ἁγιάσθητε καὶ εὐφράνθητε μετ' ἐμοῦ σήμερον. Καὶ ἡγίασε τὸν Ἰεσσαὶ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς τὴν θυσίαν.

6. Καὶ

v. 27. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. v. 29. καὶ οὐ μετανοήσει.) οὐδὲ μετανοήσει. v. 30. ἐνώπιον πρεσβ. λαοῦ μου καὶ ἐνώπιον Ἰσραὴλ) ἐνώπιον πρεσβ. Ἰσραὴλ καὶ ἐνώπιον λαοῦ μου. v. 31. Σαοὺλ τῷ Κυρίῳ) τῷ κυρίῳ. v. 32. Ἄντως πικρὸς θάν.) οὕτω πικρὸς ὁ θάνατος. v. 34. εἰς οἶκον) εἰς τὸν οἶκον. v. 35. Σαμουὴλ ἔτι) transposita. CAP. XVI. v. 1. καὶ ἐγὼ) κἀγώ. ibid. in fin. βασιλεύειν) βασιλέα. v. 3. εἰς θυσίαν) εἰς τὴν θυσίαν. ibid. γνωρίσω) γνωριῶ. ib. ἐὰν, ἄν. v. 4. εἰρήνη ἡ) ἢ εἰρήνη ἦ.

13. Καὶ ἦλθε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ, καὶ
ἰδοὺ αὐτὸς ἀνέφερεν ὁλοκαύτωσιν τῷ Κυ-
προσέλα ρίῳ, τὰ πρῶτα τῶν σκύλων ὧν ἤνεγκεν
ἐξ Ἀμαλήκ· καὶ παρεγένετο Σαμουὴλ
πρὸς Σαοὺλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαοὺλ· εὐ-
λογητὸς σὺ τῷ Κυρίῳ· ἔστησα πάντα
ὅσα ἐλάλησε Κύριος.

14. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· καὶ τίς ἡ φω-
νὴ τῆ ποιμνίῃ αὕτη ἐν τοῖς ὠσί μου,
καὶ φωνὴ τῶν βοῶν ὧν ἐγὼ ἀκούω;

15. Καὶ εἶπε Σαούλ· ἐξ Ἀμαλὴκ ἤνεγ-
καν αὐτὰ, ἃ περιεποιήσατο ὁ λαὸς τὰ
κράτιστα τῆ ποιμνίου, καὶ τῶν βοῶν,
ὅπως τυθῇ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, καὶ τὰ
λοιπὰ ἐξωλέθρευσα.

16. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ·
ἄνες, καὶ ἀπαγγελῶ σοι ἃ ἐλάλησε
Κύριος πρὸς μὲ τὴν νύκτα. Καὶ εἶπεν
αὐτῷ· λάλησον·

17. καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ·
ἐχὶ μικρὸς εἶ σὺ ἐνώπιον αὐτῆ ἡγούμε-
νος σκήπτρου Φυλῆς Ἰσραήλ; καὶ ἔχρι-
σέ σε Κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ·

18. καὶ ἀπέστειλέ σε Κύριος ἐν ὁδῷ,
καὶ εἶπέ σοι, πορεύθητι, καὶ ἐξολό-
θρευσον τοὺς ἁμαρτάνοντας εἰς ἐμὲ,
τὸν Ἀμαλὴκ, καὶ πολεμήσεις αὐτοὺς
ἕως συντελέσεις αὐτούς·

19. καὶ ἱνατί οὐκ ἤκουσας τῆς Φωνῆς
Κυρίε, ἀλλὰ ὥρμησας τῆ θέσθαι ἐπὶ
τὰ σκῦλα, καὶ ἐποίησας τὸ πονηρὸν
ἐνώπιον Κυρίου;

20. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Σαμουήλ·
διὰ τὸ ἀκοῦσαί με τῆς Φωνῆς τῆ λαοῦ,
καὶ ἐπορεύθην ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἀπέστειλέ
με Κύριος, καὶ ἤγαγον τὸν Ἀγὰγ βασι-
λέα Ἀμαλὴκ, καὶ τὸν Ἀμαλὴκ ἐξωλέ-
θρευσα.

21. Καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῶν σκύλων
πρόβατα καὶ βουκόλια, τὰ πρῶτα τῆ
ἐξολεθρεύματος, θῦσαι ἐνώπιον Κυρίε
Θεοῦ ἡμῶν ἐν Γαλγάλοις.

22. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ· εἰ θελητὸν τῷ
Κυρίῳ ὁλοκαυτώματα καὶ † θυσίας ὡς τὸ ἀ- ὁλοκαυ-
κοῦσαι Φωνῆς Κυρίου; ἰδοὺ ἀκοὴ ὑπὲρ θυ- τωμα,
σίαν ἀγαθὴν, καὶ ἡ ἐπακρόασις ὑπὲρ † θυσίας
στέαρ κριῶν.

23. Ὅτι ἁμαρτία οἰωνισμά ἐστιν, ὀδύνη
ὀδύνη καὶ † πόνος θεραφεῖν ἐπάγουσιν· † πόνος
ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα Κυρίε, καὶ ἐξου-
δενώσει σε Κύριος μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ
Ἰσραήλ.

24. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Σαμουήλ·
ἡμάρτηκα, ὅτι παρέβην τὸν λόγον Κυ-
ρίου καὶ τὸ ῥῆμά σου, ὅτι ἐφοβήθην
τὸν λαὸν, καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς αὐ-
τῶν.

25. Καὶ νῦν ἆρον δὴ τὸ ἁμάρτημά
μου, καὶ ἀνάστρεψον μετ' ἐμοῦ, καὶ προσ-
κυνήσω Κυρίῳ Θεῷ σου.

26. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ·
οὐκ ἀναστρέψω μετὰ σοῦ, ὅτι ἐξουδένωσας
τὸ ῥῆμα Κυρίε, καὶ ἐξουδενώσει σε Κύ-
ριος τῆ μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ τὸν Ἰσ-
ραήλ.

27. Καὶ

v. 13. τὰ πρόβατα τῶν) τὰ πρῶτα τῶν. v. 14. αὕτη) τοῦτο. ib. ὧν) ἣν. v. 18. ἐξολόθρευσον τοὺς) ἐξολόθρευσον. ἀνελεῖς τέλ. ibid. συντελέσεις) συντελέσῃς. v. 19. τῆς φωνῆς) φωνῆς. ibid. ἀλλὰ) ἀλλ'. v. 20. ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἀπέστειλέ με) τῇ ὁδῷ ᾗ ἀπέστειλέ με. v. 22. ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας) ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας. v. 23. ὀδύνη καὶ πόνος) ὀδύνην καὶ πόνους. v. 25. Κυρίῳ Θεῷ) κυρίῳ τῷ Θεῷ. v. 26. ἀναστρέψω) ἀναστρέφω.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ· ἐμὲ ἀπέστειλε Κύριος χρῖσαί σε εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ νῦν ἄκουσον τῆς φωνῆς τῶν λόγων Κυρίου·

2. τάδε εἶπε Κύριος Σαβαὼθ· νῦν ἐκδικήσω ἃ ἐποίησεν Ἀμαλὴκ τῷ Ἰσραήλ, Ἀμαλὴκ ὡς ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντος αὐτοῦ ἐξ Αἰγύπτου·

3. καὶ νῦν πορεύου, καὶ παταίξεις τὸν Ἀμαλὴκ καὶ Ἱερεὶμ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ οὐ περιποιήσῃ ἐξ αὐτοῦ· καὶ ἐξολοθρεύσεις αὐτόν· καὶ ἀναθεματιεῖς αὐτὸν καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ οὐ φείσῃ ἀπ' αὐτοῦ· καὶ ἀποκτενεῖς ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικός, καὶ ἀπὸ νηπίου ἕως θηλαζόντος, καὶ ἀπὸ μόχλου ἕως προβάτου, καὶ ἀπὸ καμήλου ἕως ὄνου.

4. καὶ παρήγγειλε Σαοὺλ τῷ λαῷ, καὶ ἐπισκέπτεται αὐτὸς ἐν Γαλγάλοις δέκα χιλιάδας ταγμάτων, καὶ δέκα χιλιάδας ταγμάτων Ἰούδα.

5. Καὶ ἦλθε Σαοὺλ ἕως τῶν πόλεων Ἀμαλὴκ, καὶ ἐνήδρευσεν ἐν τῷ χειμάρρῳ.

6. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν Κιναῖον· ἄπελθε καὶ ἔκκλινον ἐκ μέσου τοῦ Ἀμαλημίτου, μὴ προσθῶ σε μετ' αὐτοῦ, καὶ σὺ ἐποίησας ἔλεος μετὰ πάντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ ἐξέκλινεν ὁ Κιναῖος ἐκ μέσου Ἀμαλήκ.

7. Καὶ ἐπάταξε Σαοὺλ τὸν Ἀμαλὴκ ἀπὸ Εὐϊλὰ ἕως Σὴρ ἢ ἐπὶ προσώπου Αἰγύπτου.

8. Καὶ συνέλαβε τὸν Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλὴκ ζῶντα, καὶ πάντα τὸν λαὸν (ἐξωλέθρευσεν) Ἱερὶμ ἀπέκλεινεν ἐν στόματι φομφαίας.

9. Καὶ περιεποιήσατο Σαοὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς τὸν Ἀγὰγ ζῶντα, καὶ τὰ ἀγαθὰ τῶν προμνίων, καὶ τῶν βοεκολίων, καὶ τῶν ἐδεσμάτων, καὶ τῶν ἀμπελώνων, καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ οὐκ ἠβούλοντο ἐξολεθρεῦσαι αὐτά· καὶ πᾶν ἔργον ἠτιμωμένον καὶ ἐξουδενωμένον ἐξωλέθρευσαν.

10. Καὶ ἐγενήθη ῥῆμα Κυρίου πρὸς Σαμουὴλ, λέγων·

11. παρακέκλημαι ὅτι ἐβασίλευσα τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλέα, ὅτι ἀπέστρεψεν ἀπὸ ὄπισθέν μου, καὶ τοὺς λόγους μου οὐκ ἔστησε. Καὶ ἠθύμησε Σαμουὴλ, καὶ ἐβόησε πρὸς Κύριον ὅλην τὴν νύκτα.

12. Καὶ ὤρθρισε Σαμουὴλ, καὶ ἐπορεύθη εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἰσραὴλ τοπρωί. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαμουὴλ, λέγοντες· ἦκει Σαοὺλ εἰς Καρμηλον, καὶ ἰδοὺ ἀνέστακεν αὐτῷ χεῖρα. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ ἅρμα, καὶ κατέβη εἰς Γάλγαλα.

13. Καὶ

CAP. XV. v. 1. ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ) non habet. ibid. ἄκουσον τῆς φωνῆς τῶν λόγων Κυρία) ἄκουσε τῆς φωνῆς κυρίου. v. 2. Ἀμαλὴκ) ἀμαλήκ. v. 3. πάντα αὐτοῦ) πάντα τὰ αὐτοῦ. v. 4. δέκα χιλιάδας) τετρακοσίας χιλιάδας. ibid. καὶ δέκα χιλιάδας ταγμάτων Ἰούδα.) καὶ τὰς ἰούδα τριακοντα χιλιάδας ταγμάτων. v. 5. Ἀμαλὴκ) ἀμαλήκ. v. 6. μετὰ πάντων τῶν υἱῶν) μετὰ τῶν υἱῶν. v. 7. Εὐϊλὰ) εὐιλάτ. ibid. ἢ ἐπὶ) ἢ deeſt. v. 8. λαὸν ἐξωλέθρευσεν Ἱερὶμ) λαὸν καὶ ἱερὶμ. v. 9. ἠβούλοντο ἐξολεθρεῦσαι.) ἠβούλοντο ἐξολεθρεῦσαι. ibid. ἐξωλέθρευσεν) ἐξωλέθρευσαν. v. 11. παρακέκλημαι) addit ὅτι ἐβασίλευσα. ibid. ὄπισθεν) ὄπισθε. ib. ἔστησε) ἐστήρισε. v. 12. τῷ Ἰσραὴλ) ἰσραήλ. ibid. ἀπήγγελη τῷ Σαμουὴλ) ἀπηγγέλη τῷ σαμ. ibid. ἦκει Σαοὺλ) ἦκει σαμουὴλ. ib. ἰδοὺ) abeſt.

σου Ἰσραὴλ, δὸς δὴ ὁσιότητα. Καὶ κληροῦται Ἰωνάθαν καὶ Σαοὺλ, καὶ ὁ λαὸς ἐξῆλθε.

λάβετε 42. Καὶ εἶπε Σαοὺλ· βάλετε ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον Ἰωνάθαν τῦ υἱοῦ μου· ὃν ἂν κατακληρώσηται Κύριος, ἀποθανέτω. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαοὺλ· οὐκ ἔστι τὸ ῥῆμα τῦτο· καὶ κατεκράτησε Σαοὺλ τῦ λαοῦ, καὶ βάλλουσιν ἀναμέσον αὐτῦ καὶ ἀναμέσον Ἰωνάθαν τῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ κατακληροῦται Ἰωνάθαν.

43. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Ἰωνάθαν· ἀπάγγειλόν μοι τί πεποίηκας· καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωνάθαν· καὶ εἶπε· γευσάμενος ἐγευσάμην ἐν ἄκρῳ τῷ σκήπτρῳ τῷ ἐν τῇ χειρί μου βραχὺ μέλι, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω.

44. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαοὺλ· ταῦτα ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ ταῦτα προσθείη, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ σήμερον.

45. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαοὺλ· εἰ σήμερον θανατωθήσεται ὁ ποιήσας τὴν Ἱερουσαλὴμ σωτηρίαν ἐν Ἰσραὴλ τὴν μεγάλην ταύτην; ἵλεως· ζῇ Κύριος, εἰ πεσεῖται ἀπὸ τῆς τριχὸς τῆς κεφαλῆς αὐτῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ὅτι ὁ λαὸς τῷ Θεῷ ἐποίησε τὴν ἡμέραν ταύτην· καὶ προσηύξατο ὁ λαὸς περὶ Ἰωνάθαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὐκ ἀπέθανε.

46. Καὶ ἀνέβη Σαοὺλ ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀλλοφύλων· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀπῆλθον εἰς τὸν τόπον αὐτῶν.

47. Καὶ Σαοὺλ ἔλαχε τῷ βασιλεύειν ἐπὶ Ἰσραὴλ· καὶ ἐπολέμει κύκλῳ πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτῦ, εἰς τὸν Μωάβ, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἀμμαὶν, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἐδὼμ, καὶ εἰς τὸν Βαθὼρ, καὶ εἰς Βασιλέα Σωβὰ, καὶ εἰς τοὺς ἀλλοφύλους· ὃ ἂν ἐσῴζετο, ἐσώζετο.

48. Καὶ ἐποίησε δύναμιν, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἀμαλήκ· καὶ ἐξείλατο τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν καταπατούντων αὐτόν.

49. Καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ Σαοὺλ Ἰωνάθαν, καὶ Ἰσουὶ καὶ Μελχισυέ· καὶ ὀνόματα τῶν δύο θυγατέρων αὐτῦ, ὄνομα τῇ πρωτοτόκῳ Μερόβ, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ Μελχόλ.

50. Καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτῦ Ἀχινοὰμ, θυγάτηρ Ἀχιμάας. καὶ ὄνομα τῷ ἀρχιστρατήγῳ αὐτῦ Ἀβενὴρ, υἱὸς Νὴρ, υἱῦ οἰκείου Σαούλ.

51. Καὶ Κὶς πατὴρ Σαοὺλ, καὶ Νὴρ πατὴρ Ἀβενὴρ, υἱὸς Ἰαμεὶν, υἱῦ Ἀβιήλ.

52. Καὶ ἦν ὁ πόλεμος κραταιὸς ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας Σαούλ. Καὶ ἰδὼν Σαοὺλ πάντα ἄνδρα δυνατὸν, καὶ πάντα ἄνδρα υἱὸν δυνάμεως, καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν.

ΚΕΦ.

v. 42. λάβετε) βάλετε. v. 43. γευσάμενος) γευσάμενος. ibid. ἰδὲ ἐγὼ) καὶ ἰδοὺ ἐγὼ. v. 45. ὁ Ἰερουσαλὴμ τὴν μεγάλην ταύτην; ἵλεως· ζῇ) τὴν μεγάλην ταύτην ἐν Ἰσραὴλ; ζῇ. ibid. ἀπὸ τῆς τριχὸς) τριχός. ib. τῇ ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ. v. 46. ὄπισθεν) ὄπιθεν. v. 47. βασιλεύειν ἐπὶ Ἰσρ.) βασιλεύειν, κατακληροῦται ἔγγιστ ἐπὶ Ἰσραὴλ. ibid. Βαθὼρ) βαιθωκὼρ. v. 48. ἐξείλατο) ἐξείλετο. v. 49. Ἰσουὶ καὶ Μελχισυέ) ἰσσουὶ καὶ μελχισύ. ibid. πρωτοτόκῳ) adjicit μερόβ, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ. v. 50. ἀρχιστρ. Ἀβενὴρ) ἀρχιστρατήγῳ αὐτῦ Ἀβεννήρ.

Digitized by Google

διότι ἴδον οἱ ὀφθαλμοί μου ὅτι ἐγευσάμην βραχὺ τῦ μέλιτος τούτου,

30. ἀλλ᾽ ὅτι ἔφαγεν ἔθνων σήμερον ὁ λαὸς τῶν σκύλων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ὧν εὗρεν, ὅτι νῦν οὐ μείζων ἦν ἡ πληγὴ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις.

31. Καὶ ἐπάταξεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων ἐν Μαχμάς· καὶ ἐκοπίασεν ὁ λαὸς σφόδρα·

32. καὶ ἐκλίθη ὁ λαὸς εἰς τὰ σκῦλα· καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς ποίμνια, καὶ βυκόλια, καὶ τέκνα βοῶν, καὶ ἔσφαξεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἤσθιεν ὁ λαὸς σὺν τῷ αἵματι.

33. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαὺλ, λέγοντες· ὅτι ὁ λαὸς ἡμάρτηκε τῷ Κυρίῳ, φαγὼν σὺν τῷ αἵματι· καὶ εἶπε Σαούλ· ἐν Γεθθὶμ κυλίσατέ μοι ἐνταῦθα λίθον μέγαν. Γεθὶμ

34. Καὶ εἶπε Σαούλ· διασπάρητε ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἴπατε αὐτοῖς προσαγαγεῖν ἐνταῦθα ἕκαστος τὸν μόχον αὐτῦ, καὶ ἕκαστος τὸ πρόβατον αὐτῦ· καὶ σφάξαιτε ἐπὶ τούτῳ, καὶ φάγετε αὐτά, καὶ μὴ ἁμάρτητε τῷ Κυρίῳ τῷ ἐσθίειν σὺν τῷ αἵματι· καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος τὸ ἐν χειρὶ αὐτῦ τὴν νύκτα, καὶ ἔσφαξεν ἐκεῖ. ἔσφαξεν

35. Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Σαὺλ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ· τοῦτο ἤρξατο Σαὺλ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ.

36. Καὶ εἶπε Σαούλ· καταβῶμεν ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων τὴν νύκτα, καὶ διαρπάσωμεν ἐν αὐτοῖς ἕως διαφαύσῃ ἡ ἡμέρα, καὶ μὴ ὑπολείπωμεν ἐν αὐτοῖς ἄνδρα· καὶ εἶπαν· πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σου ποίει· καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς· προσέλθωμεν ἐνταῦθα πρὸς τὸν Θεόν. διαφάσῃ εἶπεν

37. Καὶ ἐπηρώτησε Σαοὺλ τὸν Θεόν· εἰ καταβῶ ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων; εἰ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς χεῖρας Ἰσραήλ; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

38. Καὶ εἶπε Σαούλ· προσαγάγετε ἐνταῦθα πάσας τὰς γωνίας τοῦ Ἰσραήλ, καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὕτη σήμερον, προσάγαγε

39. Ὅτι ζῇ Κύριος ὁ σώσας τὸν Ἰσραήλ, ὅτι ἐὰν ἀποκριθῇ κατὰ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ μου, θανάτῳ ἀποθανεῖται. Καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀποκρινόμενος ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ.

40. Καὶ εἶπε παντὶ ἀνδρὶ Ἰσραήλ· ὑμεῖς ἔσεσθε εἰς ἀλλείαν, καὶ ἐγὼ καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱός μου ἐσόμεθα εἰς ἀλλείαν. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαούλ· τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σου ποίει.

41. Καὶ εἶπε Σαούλ· Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, τί ὅτι οὐκ ἀπεκρίθη τῷ δούλῳ σου σήμερον; εἰ ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν Ἰωνάθαν τῷ υἱῷ μου ἡ ἀδικία; Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δὸς δήλους· καὶ ἐὰν τάδε εἴπῃς τῷ λαῷ σου ἀπεκρίθη

v. 29. ὀφθαλμοί ὅτι) ὀφθαλμοί μου ὅτι. ibid. βραχὺ τῦ) βραχύ τι τοῦ. v. 30. ἡ πληγὴ ἦν) ἡ πληγὴ ἦ ἦν. v. 33. τῷ Σαὺλ) absque articulo. ibid. ὅτι ὁ λαὸς ἡμάρτηκε τῷ) ἡμάρτηκε ὁ λαὸς τῷ. ib. Γεθὶμ) γεθθείμ. ib. ἐνταῦθα λίθον) transpolita. v. 34. σφαξάιτε) σφάξητε. ibid. καὶ φάγετε αὐτά) non habet. ib. προσήγαγε πᾶς - - fin.) προσήγαγε ὁ λαὸς ἕκαστος τὸ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσφαξεν ἐκεῖ. v. 36. διαφάσῃ ἡ ἡμέρα) διαφαύσῃ ἡμέρα. ibid. καὶ ἄπαν· πᾶν) καὶ ἄπαν· πᾶν. v. 38. προσήγαγε) προσαγάγετε. v. 41. ὅτι ἐκ ἀπεκρίθη) τί ὅτι οὐκ ἀπεκρίθη. ibid. ἢ ἐν ἐμοὶ) εἰ ἐν ἐμοί. ib. εἴπῃς τῷ λαῷ) εἴπῃ, δὸς δὴ τῷ λαῷ.

16. Καὶ ἴδον οἱ σκοποὶ τῆ Σαὲλ ἐν Γαβεὰ Βενιαμεὶν, καὶ ἰδὲ ἡ παρεμβολὴ τεταραγμένη ἔνθεν καὶ ἔνθεν.

17. Καὶ εἶπε Σαὲλ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτῆ· ἐπισκέψασθε δὴ, καὶ ἴδετε τίς πεπόρευται ἐξ ὑμῶν· καὶ ἐπεσκέψαντο, καὶ ἰδὲ οὐχ εὑρίσκεται Ἰωνάθαν καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτῆ.

18. Καὶ εἶπε Σαὲλ τῷ Ἀχιᾶ· πρόσαγαγε τὸ Ἐφὲδ, ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τῆ Θεῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραήλ.

19. Καὶ ἐγενήθη ὡς ἐλάλει Σαὲλ πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ ὁ ἦχος ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἐπληθυνε. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν ἱερέα· συνάγαγε τὰς χεῖράς σου.

20. Καὶ ἀνεβόησε Σαοὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτῆ, καὶ ἔρχονται ἕως τῆ πολέμου. Καὶ ἰδὲ ἐγένετο ῥομφαῖα ἀνδρὸς ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτῆ, σύγχυσις μεγάλη σφόδρα.

21. Καὶ οἱ δῆλοι οἱ ὄντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν, οἱ ἀναβαίνοντες εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἐπεστράφησαν καὶ αὐτοὶ εἶναι μετὰ Ἰσραὴλ τῶν μετὰ Σαὲλ καὶ Ἰωνάθαν.

22. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ ἤκουσαν ὅτι πεφεύγασιν οἱ ἀλλόφυλοι· καὶ συνάπλεσι καὶ αὐτοὶ ὀπίσω αὐτῶν εἰς πόλεμον.

23. Καὶ ἔσωσε Κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὸν Ἰσραήλ· καὶ ὁ πόλεμος διῆλθε τὸν Βηθαῦν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἦν μετὰ Σαὲλ ὡς δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν. καὶ ἦν ὁ πόλεμος διεσπαρμένος εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ.

24. Καὶ Σαὲλ ἠγνόησεν ἄγγοιαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀρᾶται τῷ λαῷ, λέγων· ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον ἕως ἑσπέρας· καὶ ἐκδικήσω τὸν ἐχθρόν μου· καὶ οὐκ ἐγεύσατο πᾶς ὁ λαὸς ἄρτου· καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἠρίσα.

25. Καὶ Ἰὲμρ δρυμὸς ἦν μελισσῶνος Ἰαὲ κατὰ πρόσωπον τῆ ἀγροῦ·

26. καὶ εἰσῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τὸν μελισσῶνα, καὶ ἰδὲ ἐπορεύετο λαλῶν· καὶ οὐκ ἦν ἐπιστρέφων τὴν χεῖρα αὐτῆ εἰς τὸ στόμα αὐτῆ, ὅτι ἐφοβήθη ὁ λαὸς τὸν ὅρκον Κυρίε.

27. Καὶ Ἰωνάθαν ἐκ ἀκηκόει ἐν τῷ ὁρκίζειν τὸν πατέρα αὐτῆ τὸν λαόν· καὶ ἐξέτεινε τὸ ἄκρον τῆ σκήπτρε αὐτῆ τῆ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ, καὶ ἔβαψεν αὐτὸ εἰς τὸ κηρίον τῆ μέλιτος, καὶ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα αὐτῆ εἰς τὸ στόμα αὐτῆ, καὶ ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆ.

28. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῆ λαοῦ, καὶ εἶπεν· ὁρκίσας ὥρκισεν ὁ πατήρ σε τῷ λαῷ τὸν λιὼν λέγων· ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον σήμερον, καὶ ἐξελύθη ὁ λαός.

29. Καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν, καὶ εἶπεν· ἀπήλλαχεν ὁ πατήρ μου τὴν γῆν· ἴδε, διότι

v. 17. εὑρίσκεται) εὑρίσκετο. v. 18. ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τῆ Θεοῦ ἐν τῇ) ὅτι αὐτὸς ἦρεν τὸ ἐφοὺδ ἐν τῇ. v. 19. ἐλάλει) λαλεῖ. v. 20. ἀνεβόησε) ἀνέβη. v. 21. μετὰ τῶν ἀλλοφ. ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν, οἱ ἀναβαίνοντες) ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων οἱ ἀναβαίντες. v. 22. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσρ.) καὶ πᾶς ἰσραὴλ. v. 23. Βηθαῦν) τὴν Βαμωθ. ib. ὅλην τὴν πόλιν) absque articulo. v. 25. Ἰὲμρ) ἰωὰλ. ibid. καὶ ἐκ ἦν) καὶ ἰδοὺ ἐκ ἦν. v. 28. ὁ πατὴρ σου τῷ λαῷ) τὸν λαὸν ὁ πατὴρ σα.

Digitized by Google

2. Καὶ Σαοὺλ ἐκάθητο ἐπ' ἄκρου τῆ βουνοῦ ὑπὸ τὴν ῥοιὰν τὴν ἐν Μαγδών, καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ὡς ἑξακόσιοι ἄνδρες.

3. Καὶ Ἀχιὰ υἱὸς Ἀχιτὼβ, ἀδελφὸς Ἰωχαβὴδ, υἱοῦ Φινεὲς υἱοῦ Ἠλεὶ, ἱερεὺς τῆ Θεῆ ἐν Σηλὼμ αἴρων Ἐφούδ· καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἤδει ὅτι πεπόρευται Ἰωνάθαν.

4. Καὶ ἀναμέσον τῆς διαβάσεως ἣ ἐζήτει Ἰωνάθαν διαβῆναι εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὀδὸς πέτρας ἐκ τέτου, καὶ ὀδὸς πέτρας ἐκ τέτου· ὄνομα τῶ ἑνὶ Βασὲς, καὶ ὄνομα τῶ ἄλλω Σεινά.

5. Ἡ ὀδὸς ἡ μία ἀπὸ βορρᾶ ἐρχομένη Μαχμὰς· καὶ ἡ ὀδὸς ἡ ἄλλη ἀπὸ νότου ἐρχομένη Γαβαέ.

6. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἴρον τὰ σκεύη αὐτοῦ· δεῦρο, διαβῶμεν εἰς Μεσσαὲ τῶν ἀπεριτμήτων τέτων, εἴτι ποιήσαι Κύριος ἡμῖν, ὅτι ἐκ ἔστι τῶ Κυρίω συνεχόμενον σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις.

7. Καὶ εἶπεν αὐτῶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ· ποίει πᾶν ὃ ἐὰν ἡ καρδία σου ἐκκλίνῃ, ἰδὲ ἐγὼ μετὰ σοῦ, ὡς ἡ καρδία σου καρδία μου.

8. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν· ἰδὲ ἡμεῖς διαβαίνομεν πρὸς τὲς ἄνδρας, καὶ κατακυλισθησόμεθα πρὸς αὐτούς.

9. Ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, ἀπόςητε ἐκεῖ ἕως ἂν ἀπαγγείλωμεν ὑμῖν· καὶ ςησόμεθα ἐφ' ἑαυτοῖς, καὶ ἐ μὴ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτές.

10. Καὶ ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, ἀναβῆτε πρὸς ἡμᾶς· καὶ ἀναβησόμεθα, ὅτι παραδέδωκεν αὐτοὺς Κύριος εἰς χεῖρας ἡμῶν· τοῦτο ἡμῖν τὸ σημεῖον.

11. Καὶ εἰσῆλθον ἀμφότεροι εἰς Μεσσαὲ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ λέγυσιν οἱ ἀλλόφυλοι· ἰδὲ οἱ Ἑβραῖοι ἐκπορεύονται ἐκ τῶν τρωγλῶν αὐτῶν, ἃ ἐκρύβησαν ἐκεῖ. Μεσαὲ

12. Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἄνδρες τῆς Μεσσαὲ πρὸς Ἰωνάθαν καὶ πρὸς τὸν αἴρονται τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ λέγυσιν· ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς, καὶ γνωρίσωμεν ὑμῖν ῥῆμα. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς τὸν αἴρονται τὰ σκεύη αὐτοῦ· ἀνάβηθι ὀπίσω μου, ὅτι παρέδωκεν αὐτὲς Κύριος εἰς τὰς χεῖρας Ἰσραήλ. Μεσαὲ Μεσαὲ

13. καὶ ἀνέβη Ἰωνάθαν ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐπέβλεψαν κατὰ πρόσωπον Ἰωνάθαν, καὶ ἐπάταξεν αὐτές· καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπεδίδε ὀπίσω αὐτοῦ.

14. Καὶ ἐγενήθη ἡ πληγὴ ἡ πρώτη ἣν ἐπάταξεν Ἰωνάθαν καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὡς εἴκοσιν ἄνδρας ἐν βολίσι καὶ ἐν πετροβόλοις καὶ ἐν κοχλάσι τῆ πεδίω.

15. Καὶ ἐγενήθη ἔκςασις ἐν τῆ παρεμβολῆ καὶ ἐν ἀγρῶ· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐν Μεσσαὲ, καὶ οἱ διαφθείροντες ἐξέςησαν, καὶ αὐτοὶ οὐκ ἤθελον πονεῖν· καὶ ἐθαμβήθησεν ἡ γῆ, καὶ ἐγενήθη ἔκςασις παρὰ Κυρίου. Μεσαὲ

16. Καὶ

CAP. XIV. v. 10. Καὶ ἐὰν τάδε) καὶ deest. v. 11. Μεσαὲ) μεσσαὲ passim. ibid. οἱ Ἑβραῖοι) absque articulo. v. 12. τῆς Μεσσαὲ) μεσσαὲ. ibid. εἰς τὰς χεῖρας) absque articulo. v. 14. εἴκοσιν ἄνδρας) εἴκοσιν ἄνδρα. ibid. κοχλάσι) κόχλαξι. v. 15. πονεῖν) ποιεῖν.

Digitized by Google

ρῶν, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν εἰς Μαχμάς,

12. καὶ εἶπα· νῦν καταβήσονται οἱ ἀλλόφυλοι πρὸς μὲ εἰς Γάλγαλα, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου οὐκ ἐδεήθην, καὶ ἐνεκρατευσάμην καὶ ἀνήνεγκα τὴν ὁλοκαύτωσιν.

13. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ· μεμετάλωταί σοι, ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολήν μου ἣν ἐνετείλατό σοι Κύριος· ὡς νῦν ἡτοίμασε Κύριος τὴν βασιλείαν σου ἐπὶ Ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος·

14. καὶ νῦν ἡ βασιλεία σου οὐ στήσεταί σοι, καὶ ζητήσει Κύριος ἑαυτῷ ἄνθρωπον κατὰ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ ἐντελεῖται Κύριος αὐτῷ εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἐφύλαξας ὅσα ἐνετείλατό σοι Κύριος.

15. Καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ, καὶ ἀπῆλθεν ἐκ Γαλγάλων· καὶ τὸ κατάλειμμα τοῦ λαοῦ ἀνέβη ὀπίσω Σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν ὀπίσω τοῦ λαοῦ τοῦ πολεμιστοῦ, αὐτῶν παραγενομένων ἐκ Γαλγάλων εἰς Γαβαὰ Βενιαμείν· καὶ ἐπεσκέψατο Σαοὺλ τὸν λαὸν τὸν εὑρεθέντα μετ' αὐτοῦ ὡς ἑξακοσίους ἄνδρας.

16. Καὶ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς αὐτοῦ καὶ ὁ λαὸς οἱ εὑρεθέντες μετ' αὐτῶν ἐκάθισαν ἐν Γαβαὰ Βενιαμεὶν καὶ ἔκλαιον, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παρεμβεβλήκεισαν ἐν Μαχμάς.

17. Καὶ ἐξῆλθε διαφθείρων ἐξ αὐτῶν ἀλλοφύλων τρισὶν ἀρχαῖς· ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Γοφερὰ ἐπὶ γῆν Σωγάλ,

18. καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Βαιθωρών, καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Γαβαὲ, τὴν εἰσκύπλωσαν ἐπὶ Γαὶ τὴν Σαβεὶμ τὴν ἔρημον.

19. Καὶ τέκτων σιδήρου οὐχ εὑρίσκετο ἐν πάσῃ γῇ Ἰσραὴλ, ὅτι εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι, μὴ ποιήσωσιν οἱ Ἑβραῖοι ῥομφαίαν καὶ δόρυ.

20. Καὶ κατέβαινον πᾶς Ἰσραὴλ εἰς γῆν ἀλλοφύλων, χαλκεύειν ἕκαστος τὸ θερισήριον αὐτοῦ καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν αἰχίνην αὐτοῦ καὶ τὸ δρέπανον αὐτοῦ.

21. Καὶ ἦν ὁ τρυγητὸς ἕτοιμος τοῦ θερίζειν· τὰ δὲ σκεύη ἦν τρεῖς σίκλοι εἰς τὸν ὀδόντα, καὶ τῇ αἰχίνῃ καὶ τῷ δρεπάνῳ ὑπόστασις ἦν ἡ αὐτή.

22. Καὶ ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ πολέμου Μαχμάς, καὶ οὐχ εὑρέθη ῥομφαία καὶ δόρυ ἐν χειρὶ παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ μετὰ Σαοὺλ καὶ μετὰ Ἰωνάθαν· καὶ εὑρέθη τῷ Σαοὺλ καὶ τῷ Ἰωνάθαν υἱῷ αὐτοῦ.

23. Καὶ ἐξῆλθεν ἐξ ὑποστάσεως τῶν ἀλλοφύλων εἰς τὸ πέραν Μαχμάς.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ γίνεται ἡ ἡμέρα, καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν υἱὸς Σαοὺλ τῷ παιδαρίῳ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ· δεῦρο καὶ διαβῶμεν εἰς Μασσαὲθ τῶν ἀλλοφύλων τὴν ἐν τῷ πέραν ἐκείνῳ. Καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλε.

2. Καὶ

v. 18. τὸν ἔρημον) deeſt. v. 20. θερισήρων) θέριστρον. v. 23. τοῦ τὸ πέραν Μαχμάς.) τὸν ἐν τῷ πέραν μαχμάς.

22. ὅτι ἐκ ἀπώσεται Κύριος τὸν λαὸν αὐτῦ διὰ τὸ ὄνομα αὐτῦ τὸ μέγα, ὅτι ἐπιεικῶς Κύριος προσελάβετο ὑμᾶς ἑαυτῷ εἰς λαόν.

23. Καὶ ἐμοὶ μηδαμῶς τῦ ἁμαρτεῖν τῷ Κυρίῳ, αἰνέναι τῦ προσεύχεσθαι περὶ ὑμῶν· καὶ δηλεύσω τῷ Κυρίῳ, καὶ δείξω ὑμῖν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν καὶ τὴν εὐθεῖαν.

24. Πλὴν Φοβεῖσθε τὸν Κύριον, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν· ὅτι ἴδετε ἃ ἐμεγάλυνε μεθ' ὑμῶν.

25. Καὶ ἐὰν κακίᾳ κακοποιήσητε, καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὑμῶν προσεθήσεθε.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΧΧΧ Υἱὸς ἐνιαυτοῦ ἦν Σαὺλ, ἐν τῷ βασιλεύσαι αὐτὸν, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραήλ·

2. καὶ ἐκλέγεται ἑαυτῷ Σαὺλ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τῶν ἀνδρῶν Ἰσραήλ, καὶ ἦσαν μετὰ Σαοὺλ δισχίλιοι οἱ ἐν Μαχμαὰς, καὶ ἐν τῷ ὄρει Βαιθὴλ, καὶ χίλιοι ἦσαν μετὰ Ἰωνάθαν ἐν Γαβαὰ τῦ Βενιαμείν· καὶ τὸ καταλοιπον τῦ λαοῦ ἐξαπέστειλεν ἕκαστον εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ.

3. Καὶ ἐπάταξεν Ἰωνάθαν τὸν Ναασεὶβ τὸν ἀλλόφυλον τὸν ἐν τῷ βουνῷ, καὶ ἀκέκουσιν οἱ ἀλλόφυλοι· καὶ Σαὺλ σάλπιγγι σαλπίζει εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, λέγων· ἠθετήκασιν οἱ ἕβλοι.

4. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἤκουσαν λεγόντων, πέπαικε Σαοὺλ τὸν Ναασεὶβ τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἠχύνθησαν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις· καὶ ἀνεβόησεν ὁ λαὸς ὀπίσω Σαοὺλ ἐν Γαλγαάλοις.

5. Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνάγονται εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ Ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιάδες ἁρμάτων, καὶ ἓξ χιλιάδες ἱππέων, καὶ λαὸς ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης τῷ πλήθει· καὶ ἀναβαίνουσι καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν Μαχμαὰς ἐξ ἐναντίας Βαιθωρὼν καλὰ νότου.

6. Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἶδεν ὅτι στενῶς αὐτῷ μὴ προσάγειν αὐτὸν, καὶ ἐκρύβη ὁ λαὸς ἐν τοῖς σπηλαίοις, καὶ ἐν ταῖς μαίνδραις, καὶ ἐν ταῖς πέτραις, καὶ ἐν τοῖς βόθροις, καὶ ἐν τοῖς λάκκοις.

7. Καὶ οἱ ἐκβαίνοντες διέβησαν τὸν Ἰορδάνην εἰς γῆν Γὰδ καὶ Γαλαάδ· καὶ Σαοὺλ ἔτι ἦν ἐν Γαλγαάλοις, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξέστη ὀπίσω αὐτῦ.

8. Καὶ διέλιπεν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ μαρτυρίῳ ὡς εἶπε Σαμουὴλ, καὶ οὐ παρεγένετο Σαμουὴλ εἰς Γάλγαλα· καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς αὐτῦ ἀπ' αὐτῦ.

9. Καὶ εἶπε Σαούλ· προσαγάγετε ὅπως ποιήσω ὁλοκαύτωσιν καὶ εἰρηνικάς· καὶ ἀνήνεγκε τὴν ὁλοκαύτωσιν.

10. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ Σαμουὴλ παραγίνεται· καὶ ἐξῆλθε Σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, εὐλογῆσαι αὐτόν.

11. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ· τί πεποίηκας; Καὶ εἶπε Σαούλ· ὅτι εἶδον ὡς διεσπάρη ὁ λαὸς ἀπ' ἐμῦ, καὶ σὺ οὐ παρεγένου ὡς διεταξάμην ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῶν ἡμερῶν,

CAP. XIII. v. 4. ἤκουσαν) ἤκουσε. ibid. καὶ ἀνεβόησεν ὁ λαὸς ὀπίσω) καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὀπίσω. v. 5. τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης) τὸν θαλασσεν. v. 7. ἐνβαίνοντες) διαβαίνοντες.

Digitized by Google

τὸν Μωσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν, καὶ ἐξήγαγεν τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

9. Καὶ ἐπελάθοντο τοῦ Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας Σισάρα ἀρχιστρατήγου Ἰαβεὶν βασιλέως Ἀσσὼρ, καὶ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ εἰς χεῖρας βασιλέως Μωάβ, καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτοῖς. Ἰαβεὶς

10. Καὶ ἐβόησαν πρὸς Κύριον, καὶ ἔλεγον· ἡμάρτομεν, ὅτι ἐγκαταλελοίπαμεν τὸν Κύριον, καὶ ἐδουλεύσαμεν τοῖς Βααλεὶμ καὶ τοῖς ἄλσεσιν· καὶ νῦν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ δουλεύσομέν σοι.

11. Καὶ ἀπέστειλε Κύριος τὸν Ἰεροβάαλ, καὶ τὸν Βαραὰκ, καὶ τὸν Ἰεφθάε, καὶ τὸν Σαμουὴλ, καὶ ἐξείλατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κυκλόθεν, καὶ κατῳκεῖτε πεποιθότες. πεπει-θοῖς

12. Καὶ ἴδετε ὅτι Νάας βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὰν ἦλθεν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ εἴπατέ· ἐχὶ, ἀλλ' ἢ βασιλεὺς βασιλεύσει ἐφ' ἡμᾶς· καὶ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν βασιλεὺς ὑμῶν.

13. Καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ὃν ἐξελέξασθε, ὃν ᾐτήσασθε· καὶ ἰδοὺ δέδωκε Κύριος ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα.

14. Ἐὰν φοβηθῆτε τὸν Κύριον, καὶ δουλεύσητε αὐτῷ, καὶ ἀκούσητε τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐρίσητε τῷ στόματι Κυρίου, καὶ ἦτε καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύων ἐφ' ὑμῶν ὀπίσω Κυρίου πορευόμενοι·

15. ἐὰν δὲ μὴ εἰσακούσητε τῆς φωνῆς Κυρίου, καὶ ἐρίσητε τῷ στόματι Κυρίου, καὶ ἔσται χεὶρ Κυρίου εἰς ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν.

16. Καὶ νῦν καταστῆτε, καὶ ἴδετε τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο, ὃ ὁ Κύριος ποιήσει ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν·

17. οὐχὶ θερισμὸς πυρῶν σήμερον; ἐπικαλέσομαι τὸν Κύριον, καὶ δώσει φωνὰς καὶ ὑετὸν, καὶ γνῶτε καὶ ἴδητε, ὅτι ἡ κακία ὑμῶν μεγάλη ἣν ἐποιήσατε ἐνώπιον Κυρίου, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα.

18. Καὶ ἐπεκαλέσατο Σαμουὴλ τὸν Κύριον, καὶ ἔδωκε Κύριος φωνὰς καὶ ὑετὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἐφοβήθησαν πᾶς ὁ λαὸς τὸν Κύριον σφόδρα καὶ τὸν Σαμουήλ.

19. Καὶ εἶπαν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Σαμουήλ· πρόσευξαι ὑπὲρ τῶν δούλων σου πρὸς Κύριον Θεόν σου, καὶ ἐὰν μὴ ἀποθάνωμεν· ὅτι προσεθείκαμεν πρὸς πάσας τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν κακίαν, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα.

20. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν· μὴ φοβεῖσθε· ὑμεῖς πεποιήκατε τὴν πᾶσαν κακίαν ταύτην· πλὴν μὴ ἐκκλίνητε ἀπὸ ὄπισθεν Κυρίου, καὶ δουλεύσατε τῷ Κυρίῳ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν,

21. καὶ μὴ παραβῆτε ὀπίσω τῶν μηδὲν ὄντων, ἃ ἐὰν περανθῶσιν οὐθὲν, καὶ οὐκ ἐξελοῦνται, ὅτι οὐθέν εἰσιν·

22. ὅτι

v. 8. ἐξήγαγεν) ἐξήγαγον. v. 9. τῷ Κυρίου Θεῷ) κυρίου τῷ Θεῷ. ibid. ἀρχιστρατήγου Ἰαβεὶς) ἀρχιστρατήγῳ ἰαβεῖν. ib. ἐπελέμησαν αὐτοῖς) ἐπελέμησεν ἐν αὐτοῖς. v. 10. ἐγκατελελοίπαμεν) ἐγκατελίπομεν. v. 11. Κύριος) deest. ibid. πεποιθότες) πεποιθότες. v. 12. ἀλλ' ἢ βασ.) ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλεύσει. v. 13. ὃν ᾐτήσασθε) non habet. v. 15. εἰσακούσητε) ἀκούσητε. ibid. εἰς ὑμᾶς) ἐφ' ὑμᾶς. v. 17. τὸν Κύριον) absque articulo. v. 21. καὶ οὐκ ἐξελοῦνται) καὶ οὐ μὴ ἐξελοῦνται.

Digitized by Google

παρεμβολῆς ἐν Φυλακῇ τῇ πρωϊῇ, καὶ ἔπληξεν τοὺς υἱοὺς Ἀμμαὼν ἕως διαθερμαίνθη ἡ ἡμέρα. Καὶ ἐγενήθησαν οἱ ὑπολελειμμένοι διεσπάρησαν, καὶ οὐχ ὑπελείφθησαν ἐν αὐτοῖς δύο κατὰ τὸ αὐτό.

ἔπληξεν ἐγενήθησαν

12. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαμουήλ· τίς ὁ εἴπας ὅτι Σαοὺλ βασιλεύσει ἡμῶν; παραίδος τοὺς ἄνδρας, καὶ θανατώσομεν αὐτούς.

13. Καὶ εἶπε Σαοὺλ· οὐκ ἀποθανεῖται ἀνὴρ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὅτι σήμερον ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν ἐν Ἰσραήλ.

14. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν, λέγων· πορευθῶμεν εἰς Γάλγαλα, καὶ ἐγκαινίσωμεν ἐκεῖ τὴν βασιλείαν.

15. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς εἰς Γάλγαλα, καὶ ἔχρισε Σαμουὴλ ἐκεῖ εἰς βασιλέα τὸν Σαοὺλ ἐνώπιον Κυρίου ἐν Γαλγάλοις· καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ θυσίας καὶ εἰρηνικὰς ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ηὐφράνθη Σαμουὴλ ἐκεῖ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἕως τε λίαν.

ἔθυσεν

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα ἄνδρα Ἰσραήλ· ἰδοὺ ἤκουσα φωνῆς ὑμῶν εἰς πάντα ὅσα εἴπατέ μοι, καὶ ἐβασίλευσα ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα·

2. καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς διαπορεύεται ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ ἐγὼ γεγήρακα καὶ καθήσομαι, καὶ οἱ υἱοί μου ἰδοὺ ἐν ὑμῖν· καὶ ἐγὼ ἰδοὺ διελήλυθα ἐνώπιον ὑμῶν ἐκ νεότητός μου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

3. Ἰδοὺ ἐγώ, ἀποκρίθητε κατ' ἐμοῦ ἐνώπιον Κυρίου καὶ ἐνώπιον χριστοῦ αὐτοῦ· μόσχον τίνος εἴληφα, ἢ ὄνον τίνος εἴληφα, ἢ τίνα κατεδυνάστευσα, ἢ τίνα ἐξεπίασα, ἢ ἐκ χειρὸς τίνος εἴληφα ἐξίλασμα, ἢ ὑπόδημα; ἀποκρίθητε κατ' ἐμοῦ, καὶ ἀποδώσω ὑμῖν.

4. Καὶ εἶπαν πρὸς Σαμουήλ· οὐκ ἠδίκησας ἡμᾶς, καὶ οὐ κατεδυνάστευσας ἡμᾶς, καὶ οὐκ εἴληφας ἐκ χειρὸς οὐδενὸς οὐδέν.

5. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν· μάρτυς Κύριος ἐν ὑμῖν, καὶ μάρτυς χριστὸς αὐτοῦ σήμερον ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅτι οὐχ εὑρήκατε ἐν χειρί μου οὐδέν. Καὶ εἶπαν· μάρτυς.

6. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν λέγων· μάρτυς Κύριος ὁ ποιήσας τὸν Μωσῆν καὶ τὸν Ἀαρών, καὶ ὁ ἀναγαγὼν τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου.

7. Καὶ νῦν καταίσητε, καὶ δικαίου ὑμᾶς ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπαγγελῶ ὑμῖν τὰς πάσας δικαιοσύνας Κυρίου, ἃς ἐποίησεν ἐν ὑμῖν καὶ ἐν τοῖς πατράσιν ὑμῶν·

δικαιώσω

8. ὡς εἰσῆλθεν Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτοὺς Αἴγυπτος· καὶ ἐβόησαν οἱ πατέρες ὑμῶν πρὸς Κύριον, καὶ ἀπέστειλε Κύριος

v. 11. τῇ πρωϊῇ, καὶ ἔπληξεν) τῇ ἑωθινῇ, καὶ ἔτυπτεν. ibid. Καὶ ἐγενήθησαν οἱ ὑπ.) καὶ ἐγενήθη καὶ ὑπολ. v. 15. εἰς βασιλέα τὸν Σαοὺλ) transpoſita. ibid. Σαμουὴλ ἐκεῖ) ἐκεῖ deeſt. ib. ἕως τε λίαν) ὡς τε λίαν. CAP. XII. v. 1. ἄνδρα) abeſt. v. 2. καὶ ἐγὼ) κἀγὼ. ibid. νεότητός μου) μου deeſt. v. 3. κατεδυνάστευσα) addit ὑμῶν. ib. ἐξεπίασα) ἐξεκύσα. ib. ἢ ὑπόδημα) καὶ ὑπόδημα. v. 4. κατεδυνάστευσας ἡμῶν) adjicit καὶ ἐκ ἔθλασας ὑμῶν. v. 6. Ἀαρών, καὶ ὁ) καὶ deeſt. v. 7. δικαιώσω) δικάσω. ibid. τὰς πάσας δικαιοσύνας) τὰς πάσας δικαιοσύνην. ib. ἃς ἐποίησεν ὑμῖν) ἃ ἐποίησεν ἐν ὑμῖν.

26. Καὶ Σαοὺλ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
Γαβααθὰ αὐτοῦ εἰς Γαβαά· καὶ ἐπορεύθησαν υἱοὶ δυ-
νάμενοι, ὧν ἥψατο Κύριος καρδίας αὐ-
τῶν, μετὰ Σαούλ.

27. Καὶ οἱ υἱοὶ λοιμοὶ εἶπαν· τίς σώ-
σει ἡμᾶς οὗτος; καὶ ἠτίμασαν αὐτὸν,
καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτῷ δῶρα.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ἐγενήθη ὡς μετὰ μῆνα, καὶ
ἀνέβη Νάας ὁ Ἀμανίτης, καὶ
ἐπ' παρεμβάλλει ἐπὶ Ἰαβεὶς Γαλαάδ.
Καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄνδρες Ἰαβεὶς πρὸς
Νάας τὸν Ἀμανίτην· διάθου ἡμῖν δια-
θήκην, καὶ δουλεύσομέν σοι.

2. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Νάας ὁ Ἀ-
μανίτης· ἐν ταύτῃ τῇ διαθήκῃ διαθή-
σομαι ὑμῖν, ἐν τῷ ἐξορύξαι ὑμῶν πάντα
ὀφθαλμὸν δεξιὸν, καὶ θήσομαι × αὐτὸν
ὄνειδος ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ.

3. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Ἰα-
βεὶς· ἄνες ἡμῖν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἀπο-
στελοῦμεν ἀγγέλους εἰς πᾶν ὅριον Ἰσ-
ραήλ· ἐὰν μὴ ὁ σώζων ἡμᾶς, καὶ ἐξε-
λευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς.

Γαβααθὰ 4. Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι εἰς Γαβαὰ
πρὸς Σαοὺλ, καὶ λαλοῦσι τοὺς λόγους
εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ· καὶ ᾖραν πᾶς ὁ
λαὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν.

5. Καὶ ἰδοὺ Σαοὺλ ἤρχετο μετὰ το-
πρωὶ ἐξ ἀγροῦ, καὶ εἶπε Σαούλ· τί ὁ
λαὸς ὅτι κλαίει; καὶ διηγοῦνται αὐτῷ
τὰ ῥήματα τῶν ἀνδρῶν Ἰαβεὶς.

6. Καὶ ἐφήλατο πνεῦμα Κυρίου ἐπὶ Σαοὺλ, ὡς
ἤκουσε τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐθυμώθη
ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴ αὐτοῦ σφόδρα.

7. Καὶ ἔλαβε δύο βόας, καὶ ἐμέλι-
σεν αὐτὰς, καὶ ἀπέστειλεν εἰς πᾶν ὅριον
Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ ἀγγέλων (αὐτῶν),
λέγων· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκπορευόμενος ὀπίσω
Σαοὺλ καὶ ὀπίσω Σαμουὴλ, κατὰ τάδε
ποιήσουσι τοῖς βουσὶν αὐτοῦ. Καὶ ἐπῆλ-
θεν ἔκστασις Κυρίου ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰσραὴλ,
καὶ ἐβόησαν ὡς ἀνὴρ εἷς.

8. Καὶ ἐπισκέπτεται αὐτοὺς ἐν Βεζὲκ,
πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ ἑξακοσίας χιλιά-
δας, καὶ ἄνδρας Ἰούδα ἑβδομήκοντα χι-
λιάδας.

9. Καὶ εἶπε τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐρ-
χομένοις· τάδε ἐρεῖτε τοῖς ἀνδράσιν Ἰα-
βεὶς Γαλαάδ· αὔριον ἔσται ὑμῖν ἡ σωτη-
ρία διαθερμάναντος τοῦ ἡλίου. Καὶ ἦλθον ἦλθαν
οἱ ἄγγελοι εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαγ-
γέλλουσι τοῖς ἀνδράσιν Ἰαβεὶς, καὶ ἠυ-
φράνθησαν.

10. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες Ἰαβεὶς πρὸς
Νάας τὸν Ἀμανίτην· αὔριον ἐξελευσό-
μεθα πρὸς ὑμᾶς, καὶ ποιήσετε ἡμῖν τὸ
ἀγαθὸν ἐνώπιον ὑμῶν.

11. Καὶ ἐγενήθη μετὰ τὴν αὔριον,
καὶ ἔθετο Σαοὺλ τὸν λαὸν εἰς τρεῖς ἀρ-
χὰς, καὶ εἰσπορεύονται εἰς μέσον τῆς
παρεμ-

v. 26. Γαβααθὰ) γαβαά. ibid. δυνάμενοι) δυνάμεων. v. 27. οἱ υἱοὶ) υἱοί. CAP. XI. v. 1. Ἀμανίτης) ἀμμανίτης, constanter. ibid. ἐπ' Ἰαβεὶς) ἐπὶ ἰαβίς. v. 2. ἐν ταύτῃ τῇ διαθήκῃ διαθήσομαι ὑμῖν) ἐν ταύτῃ διαθήσομαι διαθήκην ὑμῖν. ibid. ἐξορύξαι) addit ὑμῶν. ib. ἐπὶ πάντα Ἰσρ.) ἐπὶ ἰσραήλ. v. 3. ἐὰν μὴ ὁ) ἐὰν μὴ ᾖ ὁ. v. 4. Γαβααθὰ) γαβαά. v. 5. τί ὁ λαὸς ὅτι κλαίει;) τί ὅτι κλαίει ὁ λαός. ibid. & v. 6. quæ minori charactere expressa omnia habet *Ed. Rom.* v. 7. (αὐτῶν) abest. v. 8. ἐν Βεζὲκ) addit ἐν βαμᾷ. v. 9. Γαλαάδ) deest. ibid. αὔριον ἔσται ὑμῖν) ἔσται deest. ib. ἦλθαν) ἦλθον. v. 10. ἄπαν) ἄπον.

Digitized by Google

τὸν πλησίον αὐτοῦ· τί τοῦτο τὸ γεγονὸς τῷ υἱῷ Κείς; ἢ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις;

12. Καὶ ἀπεκρίθη τις αὐτῶν, καὶ εἶπε· καὶ τίς πατὴρ αὐτοῦ; διὰ τοῦτο ἐγενήθη εἰς παραβολήν· ἢ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις;

13. Καὶ συνετέλεσε προφητεύων, καὶ ἔρχεται εἰς τὸν βουνόν.

14. Καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτοῦ· ποῦ ἐπορεύθητε; Καὶ εἶπαν· ζητεῖν τὰς ὄνους, καὶ εἴδομεν ὅτι οὐκ εἰσὶ, καὶ εἰσήλθομεν πρὸς Σαμουήλ.

15. Καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος πρὸς Σαοὺλ· ἀπαγγελῶν δή μοι, τί εἶπέ σοι Σαμουήλ;

16. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ· ἀπήγγειλεν ἀπαγγέλλων μοι, ὅτι εὕρηνται αἱ ὄνοι· τὸ δὲ ῥῆμα τῆς βασιλείας οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὃ εἶπε Σαμουήλ.

17. Καὶ παρήγγειλε Σαμουὴλ παντὶ Μασηφὰ τῷ λαῷ πρὸς Κύριον εἰς Μασσηφά.

18. Καὶ εἶπε πρὸς υἱοὺς Ἰσραὴλ· τάδε εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, λέγων· ἐγὼ ἀνήγαγον τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐξειλάμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ἐκ πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐκθλιβουσῶν ὑμᾶς.

19. Καὶ ὑμεῖς σήμερον ἐξουδενώκατε τὸν Θεὸν ὑμῶν, ὃς αὐτός ἐστιν σωτὴρ ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν κακῶν ὑμῶν καὶ θλίψεων ὑμῶν, καὶ εἴπατε· ἐχὶ, ἀλλ' ἢ βασιλέα στήσεις ἐφ' ἡμῶν. Καὶ νῦν καταστῆτε ἐνώπιον Κυρίου κατὰ τὰ σκῆπτρα ὑμῶν καὶ κατὰ τὰς χιλιάδας ὑμῶν.

20. Καὶ προσήγαγε Σαμουὴλ πάντα τὰ σκῆπτρα Ἰσραὴλ, καὶ κατακληροῦται σκῆπτρον Βενιαμείν·

21. καὶ προσάγει σκῆπτρον Βενιαμεὶν εἰς φυλὰς, καὶ κατακληροῦται φυλὴ Ματθαρεί· καὶ προσάγουσι τὴν φυλὴν Ματθαρεὶ εἰς ἄνδρας, καὶ κατακληροῦται Σαοὺλ υἱὸς Κείς· καὶ ἐζήτει αὐτὸν, καὶ οὐχ εὑρίσκετο. Ματθαρεὶτ

22. Καὶ ἐπηρώτησεν ἔτι Σαμουὴλ ἐν Κυρίῳ· εἰ ἔρχεται ἔτι ἐνταῦθα αὐτός; Καὶ εἶπε Κύριος· ἰδοὺ αὐτὸς κέκρυπται ἐν τοῖς σκεύεσι. εἰσέρχεται

23. Καὶ ἔδραμε καὶ λαμβάνει αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ κατέστησεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ· καὶ ὑψώθη ὑπὲρ πάντα τὸν λαὸν ὑπερωμίαν καὶ ἐπάνω.

24. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα τὸν λαόν· εἰ ἑωράκατε ὃν ἐκλέλεκται ἑαυτῷ Κύριος, ὅτι οὐκ ἔστιν ὅμοιος αὐτῷ ἐν πᾶσιν ὑμῖν; Καὶ ἔγνωσαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ζήτω, εἶπαν, ὁ βασιλεύς.

25. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως, καὶ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ, καὶ ἔθηκεν ἐνώπιον Κυρίου· καὶ ἐξαπέστειλε Σαμουὴλ πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

v. 12. ὁ Κείς; Διὰ) καὶ διὰ. v. 14. εἴδομεν) εἴδαμεν. v. 16. ὁ εἶπε Σαμουήλ.) non habet. v. 17. Μασηφὰ) μασσηφά. v. 18. τὸν Ἰσραὴλ) τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ. ibid. ἐκθλιβουσῶν) θλιβουσῶν. v. 19. ἐξουδενώκατε) ἐξουδενήκατε. ibid. σωτὴρ ὑμῶν) transpositа. ib. ἀλλ' ἢ βασ. στήσεις) ἀλλ' ὅτι βασ. κατασταθήσει. ib. χιλιάδας) φυλάς. v. 21. Ματθαρεὶτ) ματθαρεὶ. v. 22. Ἔτι Σαμουὴλ) transpositа. ibid. εἰσέρχεται ἔτι ἐνταῦθα αὐτός;) εἰ ἔρχεται ὁ ἀνὴρ ἐνταῦθα. v. 24. ἅπαντα) πάντα. ibid. καὶ ζήτω, ἅπαν, ὁ βασιλεύς.) καὶ ἅπαν. ζήτω ὁ βασιλεύς.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸν φακὸν τῆ ἐλαίᾳ, καὶ ἐπέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῦ· καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐχὶ κέχρικέ σε Κύριος εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτῦ ἐπὶ Ἰσραήλ; καὶ σὺ ἄρξεις ἐν λαῷ Κυρίου, καὶ σώσεις αὐτὸν ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν αὐτῦ κυκλόθεν.

2. Καὶ τῦτό σοι τὸ σημεῖον, ὅτι κέχρικέ σε Κύριος ἐπὶ κληρονομίαν αὐτῦ εἰς ἄρχοντα· ὡς ἂν ἀπέλθῃς σήμερον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ εὑρήσεις δύο ἄνδρας πρὸς τοῖς τάφοις Ῥαχὴλ ἐν τῷ ὁρίῳ τῦ Βενιαμεὶν ἀλλομένους μεγάλα, καὶ ἐροῦσί σοι· εὑρηται αἱ ὄνοι ἃς ἐπορεύθητε ζητεῖν· καὶ ἰδοὺ ἀποστετίνακται ὁ πατήρ σε τὸ ῥῆμα τῶν ὄνων, καὶ ὠφθαψιλεύσατο δι' ὑμᾶς, λέγων· τί ποιήσω ὑπὲρ τῦ υἱῦ μου; ὄρει

3. Καὶ ἀπελεύσῃ ἐκεῖθεν, καὶ ἐπέκεινα ἥξεις ἕως τῆς δρυὸς Θαβὼρ, καὶ εὑρήσεις ἐκεῖ τρεῖς ἄνδρας ἀναβαίνοντας πρὸς τὸν Θεὸν εἰς Βαιθὴλ, ἕνα αἴροντα τρία αἰγίδια, καὶ ἕνα αἴροντα τρία ἀγγεῖα ἄρτων, καὶ ἕνα αἴροντα ἀσκὸν οἴνυ·

4. καὶ ἐρωτήσουσί σε τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ δώσουσί σοι δύο ἀπαρχὰς ἄρνων, καὶ λήψῃ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

5. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ εἰς τὸν βουνὸν τῦ Θεῦ, ὃ ἐστιν (τὸ ἀνάστημα τῶν ἀλλοφύλων) ἐκεῖ Νασὶβ ὁ ἀλλόφυλος· καὶ ἔσται ὡς ἂν εἰσέλθητε ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσεις χορῷ προφητῶν καταβαινόντων ἐκ τῆς Βαμᾶ, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν νάβλα, καὶ τύμπανα, καὶ αὐλὸς, καὶ κινύρα, καὶ αὐτοὶ προφητεύοντες·

6. καὶ ἐφαλεῖται ἐπὶ σὲ πνεῦμα Κυρίυ, καὶ προφητεύσεις μετ' αὐτῶν, καὶ ἐπ' στραφήσῃ εἰς ἄνδρα ἄλλον.

7. Καὶ ἔσται ὅταν ἥξει τὰ σημεῖα ταῦτα ἐπὶ σὲ, ποίει πάντα ὅσα ἐὰν εὕρῃ ἡ χείρ σε, ὅτι Θεὸς μετὰ σοῦ.

8. Καὶ καταβήσῃ ἔμπροσθεν τῆς Γάλγαλα, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ καταβαίνω πρὸς σὲ ἀνενεγκεῖν ὁλοκαύτωσιν καὶ θῦσαι θυσίας εἰρηνικάς· ἑπτὰ ἡμέρας διαλείψεις ἕως τῦ ἐλθεῖν με πρὸς σὲ, καὶ γνωρίσω σοι ἃ ποιήσεις.

9. Καὶ ἐγενήθη ὥστε ἐπιστραφῆναι τῷ ὤμῳ αὐτῦ ἀπελθεῖν ἀπὸ Σαμουὴλ, καὶ μετέστρεψεν αὐτῷ ὁ Θεὸς καρδίαν ἄλλην· καὶ ἦλθε πάντα τὰ σημεῖα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

10. Καὶ ἔρχεται ἐκεῖθεν εἰς τὸν βουνὸν (τῶν προφητῶν) καὶ ἰδοὺ χορὸς προφητῶν ἐξεναντίας αὐτῦ· καὶ ἥλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Θεῦ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ αὐτῶν.

11. Καὶ ἐγενήθησαν πάντες οἱ εἰδότες ἰδόντες αὐτὸν ἐχθὲς καὶ τρίτης, καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐν μέσῳ τῶν προφητῶν προφητεύων· καὶ ἔπαν ὁ λαὸς ἕκαστος πρὸς τὸν

CAP. X. v. 1. λαῷ) ἐν λαῷ. ibid. καὶ σώσεις) καὶ σὺ σώσεις. ib. κυκλόθεν) abeſt. v. 2. κέχρικέ σε) ἔχρισέ σε. ibid. τοῦ Βενιαμεὶν) βενιαμὶν. ib. ἀποστετίνακται ὁ πατὴρ σε) transpoſita. v. 5. ὅπου τὸ ἀνάστημα τῶν ἀλλ. ἐκεῖ) ὅπου ἐκεῖ τὸ ἀνάστημα τῶν ἀλλοφύλων. ἐκεῖ. ibid. τύμπανον) τύμπανον. v. 6. ἐπ' αὐτῶν) μετ' αὐτῶν. v. 8. Γάλγαλα, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κ.) γαλγαλ καὶ ἰδὲ καταβ. ibid. θῦσαι) abeſt. v. 10. τῶν προφητῶν) abeſt. v. 11. ἅπαντες οἱ ἰδόντες) πάντες οἱ εἰδότες. ibid. προφητῶν προφητεύων καὶ ἔπαν) προφητῶν· καὶ ἔπαν.

17. Καὶ Σαμουὴλ εἶδε τὸν Σαοὺλ, καὶ Κύριος ἀπεκρίθη αὐτῷ· ἰδὺ ὁ ἄνθρωπος ὃν εἶπά σοι· ὗτος ἄρξει ἐν τῷ λαῷ μȣ.

18. Καὶ προσήγαγε Σαȣὺλ πρὸς Σαμουὴλ εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν· ἀπάγγειλον δή μοι, ποῖος οἶκος τȣ̃ βλέποντος.

19. Καὶ ἀπεκρίθη Σαμȣὴλ τῷ Σαȣὺλ, καὶ εἶπεν· ἐγώ εἰμι αὐτός· ἀνάβηθι ἔμπροσθέν μȣ εἰς Βαμᾶ, καὶ φάγε μετ' ἐμȣ̃ σήμερον, καὶ ἐξαποστελῶ σε πρωὶ, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀπαγγελῶ σοι.

ἐξαποστέλλω

20. Καὶ περὶ τῶν ὄνων τῶν ἀπολωλυιῶν σοι σήμερον τριταίων, μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου αὐταῖς, ὅτι εὕρηνται· καὶ τίνι τὰ ὡραῖα τȣ̃ Ἰσραήλ; ȣ̓ σοὶ, καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τȣ̃ πατρός σου;

σȣ

21. Καὶ ἀπεκρίθη Σαοὺλ, καὶ εἶπεν· οὐχὶ ἀνδρὸς υἱὸς Ἰεμιναίου ἐγώ εἰμι, τȣ̃ μικροτέρου σκήπτρου Φυλῆς Ἰσραήλ; καὶ τῆς Φυλῆς τῆς ἐλαχίστης ἐξ ὅλου σκήπτρου Βενιαμείν; καὶ ἱνατὶ ἐλάλησας πρὸς μὲ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο;

22. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸν Σαοὺλ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ κατάλυμα, καὶ ἔθετο αὐτοῖς τόπον ἐν πρώτοις τῶν κεκλημένων, ὡσεὶ ἑβδομήκοντα ἀνδρῶν.

23. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ τῷ μαγείρῳ· δός μοι τὴν μερίδα ἣν ἔδωκά σοι, ἣν εἶπά σοι θεῖναι αὐτὴν παρὰ σοί.

24. Καὶ ὕψωσεν ὁ μάγειρος τὴν κωλέαν καὶ τὸ ἐπ' αὐτῆς, καὶ παρέθηκεν αὐτὴν ἐνώπιον Σαȣ́λ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ τῷ Σαοὺλ· ἰδȣ̀ ὑπόλειμμα, παράθες αὐτὸ ἐνώπιόν σȣ καὶ φάγε, ὅτι εἰς μαρτυρίαν τέθειταί σοι παρὰ τȣ̃ *λαοῦ, ἀπόκνιζι. Καὶ ἔφαγε Σαοὺλ μετὰ Σαμουὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

ἥψησεν

τέθεσται

* ἀνθρώπȣ ἀποκνίζει

25. Καὶ κατέβη ἐκ τῆς Βαμᾶ † εἰς τὴν πόλιν· καὶ διέστρωσαν τῷ Σαȣὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, καὶ ἐκοιμήθη.

† ἐν τῇ πόλει

26. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέβαινεν ὁ ὄρθρος, καὶ ἐκάλεσε Σαμουὴλ τὸν Σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, λέγων· ἀνάστα, καὶ ἐξαποστελῶ σε. Καὶ ἀνέστη Σαοὺλ, καὶ ἐξῆλθε Σαȣὺλ αὐτὸς καὶ Σαμουὴλ ἕως ἔξω.

27. Αὐτῶν καταβαινόντων εἰς μέρος τῆς πόλεως, καὶ Σαμουὴλ εἶπε τῷ Σαȣ́λ· εἶπον τῷ νεανίσκῳ, καὶ διελθέτω ἔμπροσθεν ἡμῶν· (καὶ διῆλθεν) καὶ σὺ στῆθι ὡς σήμερον, καὶ ἀκȣστόν σοι ῥῆμα Θεοῦ.

v. 17. ἄνθρωπος) ὁ ἄνθρωπος. v. 18. δή μοι, ποῖος οἶκος) δή ποῖος ὁ οἶκος. v. 19. ἐξαποστέλλω) ἐξαποστελῶ. v. 20. τῶν ἀπολωλυιῶν σε) σε τῶν ἀπολωλυιῶν. ibid. καὶ παντὶ τῷ) καὶ τῷ. v. 21. μικροτέρου) μικροῦ. ibid. πρὸς μὲ) πρὸς ἐμέ. v. 22. αὐτοῖς τόπον) αὐτοῖς ἐκεῖ τόπον. v. 24. καὶ τὸ ἐπ' αὐτοῖς) desunt. ibid. μαρτυρίαν τέθεταί σοι παρὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀποκνίζει.) μαρτύριον τέθειταί σοι παρὰ τȣ̀ ἀλλȣ̀ς, ἀπόκνιζε. v. 25. ἐν τῇ πόλει) εἰς τὴν πόλιν. v. 26. ἀνέστη, καὶ ἐξῆλθε Σαοὺλ αὐτὸς) ἀνέστη σαȣ̀λ, καὶ ἐξῆλθεν αὐτός. v. 27. (καὶ διῆλθεν) non habet. ibid. ἀκȣστόν σοι) ἄκȣσεν.

Digitized by Google

6. Καὶ εἶπεν αὐτῷ τὸ παιδάριον· Ἰδοὺ δὴ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔνδοξος· πᾶν ὃ ἐὰν λαλήσῃ, παραγινόμενον παρέσται· καὶ νῦν πορευθῶμεν ἐκεῖ, ὅπως ἀπαγγείλῃ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν, ἐφ' ἣν ἐπορεύθημεν ἐπ' αὐτήν.

7. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ πορευσόμεθα, καὶ τί εἰσοίσομεν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ; ὅτι ἄρτοι ἐκλελοίπασιν ἐκ τῶν ἀγγείων ἡμῶν, καὶ πλεῖον ἐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν, τοῦ εἰσενεγκεῖν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ τὸ ὑπάρχον ἡμῖν;

8. Καὶ προσέθετο τὸ παιδάριον ἀποκριθῆναι τῷ Σαοὺλ, καὶ εἶπεν· Ἰδοὺ εὕρηται ἐν τῇ χειρί μου τέταρτον σίκλιν ἀργυρίου, καὶ δώσεις τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπαγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν.

9. Καὶ ἔμπροσθεν ἐν Ἰσραὴλ ταῦτα ἔλεγεν ἕκαστος ἐν τῷ πορεύεσθαι ἐπερωτῆσαι Θεόν· δεῦτε καὶ πορευθῶμεν πρὸς τὸν βλέποντα· ὅτι τὸν προφήτην ἐκάλει ὁ λαὸς ἔμπροσθεν, ὁ βλέπων.

10. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτοῦ· ἀγαθὸν τὸ ῥῆμά σου· δεῦρο καὶ πορευθῶμεν. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν πόλιν ἣ ἦν ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ.

11. Αὐτῶν ἀναβαινόντων τὴν ἀνάβασιν τῆς πόλεως, καὶ αὐτοὶ εὑρίσκουσι τὰ κοράσια ἐξερχόμενα ὑδρεύσασθαι ὕδωρ, καὶ λέγουσιν αὐταῖς· εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ βλέπων;

12. Καὶ ἀποκριθεῖσαι τὰ κοράσια αὐτοῖς, καὶ λέγουσιν· ἔστιν, ἰδοὺ κατὰ πρόσωπον ὑμῶν· τάχυνον νῦν, ὅτι διὰ τὴν ἡμέραν ἧκει εἰς τὴν πόλιν, ὅτι θυσία σήμερον τῷ λαῷ ἐν Βαμά.

13. Ὡς ἂν εἰσέλθητε τὴν πόλιν, οὕτως εὑρήσετε αὐτὸν ἐν τῇ πόλει, πρὶν ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς Βαμὰ τοῦ φαγεῖν· ὅτι Βαμᾶ
ἐὰν μὴ φάγῃ ὁ λαὸς ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτόν, ὅτι οὗτος εὐλογεῖ τὴν θυσίαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐσθίουσιν οἱ ξένοι· καὶ νῦν ἀνάβητε, ὅτι διὰ τὴν ἡμέραν εὑρήσετε αὐτόν.

14. Καὶ ἀναβαίνουσιν τὴν πόλιν· αὐτῶν εἰσπορευομένων εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ Σαμουὴλ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἀπάντησιν αὐτῶν, τοῦ ἀναβῆναι εἰς Βαμά.

15. Καὶ Κύριος ἀπεκάλυψε τὸ ὠτίον Σαμουὴλ ἡμέρᾳ μιᾷ, ἔμπροσθεν τοῦ ἐλθεῖν Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν, λέγων·

16. ὡς ὁ καιρὸς οὗτος, αὔριον (αὔριον) ἀποστελῶ πρὸς σὲ ἄνδρα ἐκ γῆς Βενιαμείν, καὶ χρίσεις αὐτὸν εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, καὶ σώσει τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων· ὅτι ἐπέβλεψα ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τοῦ λαοῦ μου, ὅτι ἦλθε βοὴ αὐτῶν πρὸς μέ. ἀποστέλλω

17. Καὶ

v. 6. ἐκεῖ) abeſt. v. 7. εἰσοίσομεν) οἴσομεν. ibid. ὅτι ἄρτοι) ὅτι οἱ ἄρτοι.] ib. ἔστιν ἐν ἡμῖν τῷ) ἐστὶ μεθ' ἡμῶν. v. 9. Ἰσραὴλ ταῦτα ἔλεγεν) ἐν Ἰσραὴλ ταῦτα ἔλεγεν. ibid. ἐπερωτῆσαι Θεόν·) ἐπερωτᾶν τὸν Θεόν. ib. δεῦτε) δεῦρο. v. 10. τοῦ Θεοῦ) ὁ τοῦ Θεοῦ. v. 11. ὑδρεύσασθαι) ὑδρεύεσθαι. v. 12. λέγουσιν) addit αὐτοῖς. ibid. τάχυνον) abeſt. v. 13. τὴν πόλιν) εἰς τὴν πόλιν. ibid. Βαμᾶ) βαμά. ib. τοῦ ἐλθεῖν) τοῦ εἰσελθεῖν. v. 15. Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν) transpoſita. v. 16. ἕτος, αὔριον αὔριον ἀποστέλλω) αὔριον ἀποστελῶ.

Digitized by Google

αὐτῶν 13. καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν λήψεται εἰς μυρεψοὺς, καὶ εἰς μαγειρίσσας, καὶ εἰς πεσσοῦσας.

14. Καὶ τοὺς ἀγροὺς ὑμῶν καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν καὶ τοὺς ἐλαιῶνας ὑμῶν τοὺς ἀγαθοὺς λήψεται, καὶ δώσει τοῖς δούλοις αὐτοῦ.

15. καὶ τὸ σπέρμα ὑμῶν καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν ἀποδεκατώσει, καὶ δώσει τοῖς εὐνούχοις αὐτοῦ, καὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ.

16. Καὶ τοὺς δούλους ὑμῶν καὶ τὰς δούλας ὑμῶν καὶ τὰ βουκόλια ὑμῶν τὰ ἀγαθὰ καὶ τοὺς ὄνους ὑμῶν λήψεται, καὶ ἀποδεκατώσει εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ.

17. καὶ τὰ ποίμνια ὑμῶν ἀποδεκατώσει, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε αὐτῷ δοῦλοι.

18. Καὶ βοήσεσθε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου βασιλέως ὑμῶν οὗ ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς, καὶ οὐκ ἐπακούσεται Κύριος ὑμῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ὅτι ὑμεῖς ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς βασιλέα.

19. Καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ λαὸς τοῦ ἀκοῦσαι τοῦ Σαμουὴλ, καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐχ, ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλεὺς ἔσται ἐφ' ἡμᾶς,

20. καὶ ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς κατὰ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ δικάσει ἡμᾶς βασιλεὺς ἡμῶν, καὶ ἐξελεύσεται ἔμπροσθεν ἡμῶν, καὶ πολεμήσει τὸν πόλεμον ἡμῶν.

21. Καὶ ἤκουσε Σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ, καὶ ἐλάλησεν αὐτοὺς εἰς τὰ ὦτα Κυρίου.

22. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμουὴλ· ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ βασίλευσον αὐτοῖς βασιλέα. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς ἄνδρας Ἰσραήλ· ἀποτρεχέτω ἕκαστος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἦν ἀνὴρ ἐξ υἱῶν Βενιαμεὶν, καὶ ὄνομα αὐτῷ Κεὶς, υἱὸς Ἀβιὴλ, υἱοῦ Ἀρὲδ, υἱοῦ Βεχωρὰθ, υἱοῦ Ἀφὶχ, υἱοῦ ἀνδρὸς Ἰεμινναίου, ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύι.

2. Καὶ τούτῳ υἱὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σαούλ· εὐμεγέθης, ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ οὐκ ἦν ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀγαθὸς ὑπὲρ αὐτὸν, ὑπερωμίαν καὶ ἐπάνω ὑψηλὸς ὑπὲρ πᾶσαν τὴν γῆν.

3. Καὶ ἀπώλοντο αἱ ὄνοι Κεὶς τοῦ πατρὸς Σαούλ· καὶ εἶπε Κεὶς πρὸς Σαοὺλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· λάβε μετὰ σεαυτοῦ ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ ἀνάστητε, καὶ πορεύθητε, καὶ ζητήσατε τὰς ὄνους. οἱ

4. Καὶ διῆλθαν δι' ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς Σαλισσὰ, καὶ οὐχ εὗρον· καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς Σααλεὶμ, καὶ οὐκ ἦν· καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς τοῦ Ἰεμειναίου, καὶ οὐχ εὗρον.

5. Αὐτῶν δὲ ἐλθόντων εἰς γῆν Σεὶφ, καὶ Σαοὺλ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μετ' αὐτοῦ· δεῦρο καὶ ἀποστρέψωμεν, μὴ ἀνεὶς ὁ πατήρ μου τὰς ὄνους, φροντίζῃ περὶ ἡμῶν.

6. Καὶ

v. 13. αὐτῶν) ὑμῶν. v. 14. ἀμπελῶνας) addit ὑμῶν. ibid. δούλοις αὐτοῦ) δούλοις ἑαυτοῦ. v. 15. τὸ σπέρμα) τὰ σπέρματα. v. 19. τοῦ ἀκοῦσαι) ἀκοῦσαι. ibid. οὐχ, ἀλλ' ἢ ὅτι) οὐχ, ἀλλ' ἢ. v. 20. κατὰ) καθὰ. ibid. δικάσει) δικάσῃ. CAP. IX. v. 1. Καὶ ἦν ἀνὴρ) Καὶ ἀνὴρ. ibid. Κεὶς) Κὶς, constanter. ibid. Ἀρὲδ, υἱοῦ Βεχωρὰθ, υἱοῦ Ἀφὶκ, υἱοῦ ἀνδρ. Ἰεμινναίου) ἰαρὲδ, υἱοῦ βαχὶρ, υἱοῦ ἀφὶκ, υἱοῦ ἀνδρὸς ἰεμιναίου. v. 3. οἱ ὄνοι Κεὶς τοῦ π. αἱ ὄνοι κὶς πατρός. v. 4. διῆλθαν) διῆλθον. ibid. Σαλισσὰ) σελιχά. ib. Σααλεὶμ) σεγαλὶμ. ib. τοῦ Ἰεμειναίου) ἰαμὶν. v. 5. γῆν Σεὶφ) τὴν σὶφ. ibid. φροντίζῃ περὶ) φροντίζῃ τὰ περὶ.

Digitized by Google

16. καὶ ἐπορεύετο κατ' ἐνιαυτὸν ἐνεκύκλουν αὐτὸν, καὶ ἐκύκλου Βαιθὴλ καὶ τὴν Γαλγαλὰ καὶ τὴν Μασηφάθ· καὶ ἐδίκαζε τὸν Ἰσραὴλ ἐν πᾶσι τοῖς ἡγιασμένοις τούτοις.

17. Ἡ δὲ ἀποστροφὴ αὐτῆ εἰς Ἁρμαθάιμ, ὅτι ἐκεῖ ἦν ὁ οἶκος αὐτῆ· καὶ ἐδίκαζεν ἐκεῖ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἐγήρασε Σαμουὴλ, καὶ κατέστησε τοὺς υἱοὺς αὐτῆ δικαστὰς τῷ Ἰσραήλ.

2. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν αὐτῆ· πρωτότοκος Ἰωὴλ, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ αὐτῆ Ἀβιά, δικασταὶ ἐν Βηρσαβεέ. δικαιαῖς

3. Καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ αὐτῆ ἐν ὁδῷ αὐτῆ· καὶ ἐξέκλιναν ὀπίσω τῆς συντελείας, καὶ ἐλάμβανον δῶρα, καὶ ἐξέκλιναν δικαιώματα.

4. Καὶ συναθροίζονται πάντες ἄνδρες Ἰσραὴλ, καὶ παραγίνονται πρὸς Σαμουὴλ εἰς Ἁρμαθάιμ,

5. καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἰδὺ σὺ γεγήρακας, καὶ οἱ υἱοί σε οὐ πορεύονται ἐν τῇ ὁδῷ σε· καὶ νῦν κατάστησον ἐφ' ἡμᾶς βασιλέα δικάζειν ἡμᾶς, καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη.

6. Καὶ ἦν πονηρὸν τὸ ῥῆμα ἐνώπιον Σαμουὴλ, ὡς εἶπαν· δὸς ἡμῖν βασιλέα δικάζειν (ἐφ') ἡμᾶς. Καὶ προσηύξατο Σαμουὴλ πρὸς Κύριον.

7. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμουήλ· ἄκουε τῆς φωνῆς τῆ λαοῦ, καθὰ ἂν λαλήσωσί σοι· ὅτι οὐ σὲ ἐξουθενήκασιν, ἀλλ' ἢ ἐμὲ ἐξουθενήκασι, τῆ μὴ βασιλεύειν ἐπ' αὐτῶν.

8. Κατὰ πάντα τὰ ποιήματα ἃ ἐποίησέν μοι, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἐδούλευσαν θεοῖς ἑτέροις, οὕτως αὐτοὶ ποιοῦσι καὶ σοί.

9. Καὶ νῦν ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῶν· πλὴν ὅτι διαμαρτυρόμενος διαμαρτύρῃ αὐτοῖς, καὶ ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς τὸ δικαίωμα τῆ βασιλέως, ὃς βασιλεύσει ἐπ' αὐτούς. βασιλεύει

10. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πᾶν τὸ ῥῆμα Κυρίου πρὸς τὸν λαὸν, τοὺς αἰτοῦντας παρ' αὐτῆ βασιλέα.

11. Καὶ εἶπε· τοῦτο ἔσται τὸ δικαίωμα τῆ βασιλέως, ὃς βασιλεύσει ἐφ' ὑμᾶς· τοὺς υἱοὺς ὑμῶν λήψεται, καὶ θήσεται αὐτοὺς ἐν ἅρμασιν αὐτῆ, καὶ ἐν ἱππεῦσιν αὐτοῦ, καὶ προτρέχοντας τῶν ἁρμάτων αὐτῆ·

12. καὶ θέσθαι αὐτοὺς ἑαυτῷ χιλιάρχους, καὶ ἑκατοντάρχους, καὶ θερίζειν θερισμὸν αὐτοῦ, καὶ τρυγᾶν τρυγητὸν αὐτῆ, καὶ ποιεῖν σκεύη πολεμικὰ αὐτῆ, καὶ σκεύη ἁρμάτων αὐτῆ·

13. καὶ

v. 15. ἐκύκλουν) ἐκύκλου. ibid. Μασηφάθ) μασηφάθ. v. 17. ἐδίκαζεν) addit ἐκεῖ. CAP. VIII. v. 2. αὐτοῦ Ἀβιά, δικασταὶ) ἀβιὰ, δικασταὶ. v. 3. ἐξέκλιναν) ἐξέκλινον, posteriore loco. v. 4. πάντες) abest. ibid. πρὸς Σαμουὴλ τὸν Ἁρμ.) transpolita. v. 6. Καὶ ἦν πονηρὸν τὸ ῥ. ἐνώπιον) καὶ ποιηθὲν τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς. ibid. (ἐφ') deeſt. v. 7. λαλήσωσι) λαλῶσι. ibid. ἐξουθενήκασι posteriore loco.) ἐξουθενώκασι. v. 8. πάντα ἃ) πάντα τὰ ποιήματα ἃ. ibid. καὶ ἕως) ἕως. v. 9. νῦν ἄκουε) καὶ νῦν ἄκουε. ibid. βασιλεύει) βασιλεύσει. v. 10. Κυρίου) τοῦ κυρίου. v. 11. καὶ ἱππεῦσιν) καὶ ἐν ἱππεῦσιν. v. 12. χιλιάρχους, καὶ ἑκατοντάρχους) transpolita.

3. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα οἶκον Ἰσραὴλ, λέγων· εἰ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὑμεῖς ἐπιστρέφετε πρὸς Κύριον, περιέλετε τοὺς Θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν καὶ τὰ ἄλση, καὶ ἑτοιμάσατε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς Κύριον, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ μόνῳ, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων.

4. Καὶ περιεῖλαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοὺς Βααλεὶμ καὶ τὰ ἄλση Ἀσταρώθ, καὶ ἐδούλευσαν τῷ Κυρίῳ μόνῳ.

5. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ· ἀθροίσατε τὸν πάντα Ἰσραὴλ εἰς Μασσηφάθ, καὶ προσεύξομαι περὶ ὑμῶν πρὸς Κύριον.

6. Καὶ συνήχθησαν εἰς Μασσηφάθ, καὶ ὑδρεύονται ὕδωρ, καὶ ἐξέχεαν ἐνώπιον Κυρίου ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐνήστευσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ εἶπαν· ἡμαρτήκαμεν ἐνώπιον Κυρίου. Καὶ ἐδίκαζε Σαμουὴλ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς Μασσηφάθ.

7. Καὶ ἤκουσαν ἀλλόφυλοι ὅτι συνηθροίσθησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς Μασσηφάθ, καὶ ἀνέβησαν σατράπαι ἀλλοφύλων ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἀκούσασιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων.

8. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Σαμουήλ· μὴ παρασιωπήσῃς ἀφ' ἡμῶν, τοῦ μὴ βοᾷν πρὸς Κύριον Θεόν σου, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων.

9. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ ἄρνα γαλαθηνὸν ἕνα, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν σὺν παντὶ τῷ λαῷ τῷ Κυρίῳ· καὶ ἐβόησε Σαμουὴλ πρὸς Κύριον περὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῷ Κύριος.

10. Καὶ ἦν Σαμουὴλ ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἀλλόφυλοι προσῆγον εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἐβρόντησε Κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ συνεχύθησαν, καὶ ἐπλήσσοντο ἐνώπιον Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἐξῆλθον ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ Μασσηφάθ, καὶ κατεδίωξαν τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἕως ὑποκάτω τοῦ * Βαθχόρ.

12. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ λίθον ἕνα, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἀναμέσον Μασσηφάθ καὶ ἀναμέσον τοῦ παλαιοῦ· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀβενέζερ, λίθος τοῦ βοηθοῦ· καὶ εἶπεν· ἕως ἐνταῦθα ἐβοήθησεν ἡμῖν Κύριος.

13. Καὶ ἐταπείνωσε Κύριος τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι ἐπελθεῖν εἰς ὅριον Ἰσραήλ· καὶ ἐγένετο χεὶρ Κυρίου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας Σαμουήλ.

14. Καὶ ἀπεδόθησαν αἱ πόλεις ἃς ἔλαβον οἱ ἀλλόφυλοι παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέδωκαν αὐτὰς τῷ Ἰσραὴλ, ἀπὸ Ἀκκαρὼν ἕως Γὲθ, καὶ τὸ ὅριον Ἰσραὴλ ἐῤῥύσαντο ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων· καὶ ἦν εἰρήνη ἀναμέσον Ἰσραὴλ καὶ ἀναμέσον τοῦ Ἀμορῥαίου.

15. Καὶ ἐδίκαζε Σαμουὴλ τὸν Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ·

* Βελχώρ

v. 3. τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους) θεοὺς ἀλλοτρίους. v. 4. περιεῖλαν) περιεῖλον. ibid. τῷ Κυρίῳ) absque articulo. v. 5. τὸν πάντα) πάντα. v. 7. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. v. 10. Supplementa Cod. Alex. quæ a fine hujus vers. & seq. minori charactere expressa leguntur habet omnia Edit. Rom. v. 11. ἐπάταξεν) ἐπάταξαν. ibid. Βελχώρ) βαθχόρ. v. 12. ἀναμέσον καὶ) ἀναμέσον μασσηφὰθ καὶ. v. 13. ἐπελθεῖν) προσελθεῖν. ibid. ἐγένετο) ἐγενήθη. ib. Σαμουὴλ) τῶ σαμουὴλ. v. 14. ἀπὸ Ἀκκαρὼν ἕως Γὲθ,) ἀπὸ ἀσκαλῶνος ἕως ἀζώθ. ibid. ἐῤῥύσαντο) ἐῤῥύσατο.

φθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἴδαν κιβωτὸν Κυρίου, καὶ ἠυφράνθησαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς.

14. Καὶ ἡ ἅμαξα εἰσῆλθεν εἰς ἀγρὸν Ἰησοῦ τὸν ἐν Βεθσαμὺς, καὶ ἔστησαν ἐκεῖ παρ' αὐτὴν λίθον μέγαν, καὶ σχίζουσι τὰ ξύλα τῆς ἁμάξης, καὶ τὰς βόας ἀνήνεγκαν ὁλοκάρπωσιν τῷ Κυρίῳ.

15. Καὶ οἱ Λευῖται ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν Κυρίου, καὶ τὸ θέμα Ἀργὸζ μετ' αὐτῆς καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς σκεύη τὰ χρυσᾶ, καὶ ἔθεντο ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ μεγάλου· καὶ οἱ ἄνδρες Βεθσαμὺς ἀνήνεγκαν θυσίαν ὁλοκαυτώσεις, καὶ ἔθυσαν θυσίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῷ Κυρίῳ.

16. Καὶ οἱ πέντε σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἑώρων, καὶ ἀνέστρεψαν εἰς Ἀκκαρὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

17. Καὶ αὗται αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ, ἃς ἀπέδωκαν οἱ ἀλλόφυλοι τῆς Βασάνου τῷ Κυρίῳ· τῆς Ἀζώτου μίαν, τῆς Γάζης μίαν, τῆς Ἀσκάλωνος μίαν, τῆς Γὲθ μίαν, τῆς Ἀκκαρὼν μίαν.

18. Καὶ μῦς οἱ χρυσοῖ κατ' ἀριθμὸν πασῶν τῶν πόλεων τῶν ἀλλοφύλων τῶν σατραπιῶν πέντε σατραπῶν, ἐκ πόλεως ἐστερεωμένης καὶ ἕως κώμης τοῦ Φερεζαίου, καὶ ἕως ἐπέθεσαν λίθου τοῦ μεγάλου, οὗ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτοῦ τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου, (καὶ) ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, τοῦ ἐν ἀγρῷ Ἰησοῦ τοῦ Βεθσαμυσίτου.

19. Καὶ οὐκ ἠσμένισαν υἱοὶ Ἰεχονίου ἐν τοῖς ἀνδράσι Βεθσαμὺς, ὅτι εἶδον κιβωτὸν Κυρίου· καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἄνδρας, καὶ πεντήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν. Καὶ ἐπένθησεν ὁ λαὸς, ὅτι ἐπάταξε Κύριος ἐν τῷ λαῷ πληγὴν μεγάλην σφόδρα.

20. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες οἱ ἐκ Βεθσαμύς· τίς δυνήσεται διελθεῖν ἐνώπιον Κυρίου τοῦ Θεοῦ τοῦ ἁγίου τούτου; καὶ πρὸς τίνα ἀναβήσεται κιβωτὸς Κυρίου ἀφ' ἡμῶν;

21. Καὶ ἀποστέλλουσιν ἀγγέλους πρὸς τοὺς κατοικοῦντας Καριαθιαρεὶμ, λέγοντες· ἀπεστρόφασιν ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν Κυρίου, κατάβητε καὶ ἀναγάγετο αὐτὴν πρὸς ἑαυτούς. ἀποστελοῦσιν

ΚΕΦ. Ζ΄. VII.

ΚΑΙ ἔρχονται οἱ ἄνδρες Καριαθιαρεὶμ, καὶ ἀνάγουσιν τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου, καὶ εἰσάγουσιν αὐτὴν εἰς οἶκον Ἀμιναδὰβ τὸν ἐν τῷ βουνῷ· καὶ τὸν Ἐλεάζαρ υἱὸν αὐτοῦ ἡγίασαν φυλάσσειν τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου. ἠνάγκασαν

2. Καὶ ἐγενήθη ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦν ἡ κιβωτὸς ἐν Καριαθιαρεὶμ, ἐπλήθυναν αἱ ἡμέραι, καὶ ἐγένοντο εἴκοσιν ἔτη· καὶ ἐπέβλεψε πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ὀπίσω Κυρίου.

3. Καὶ

v. 13. ἴδαν) εἶδον. v. 14. Ἰησοῦ) ὡσηέ. ibid. παρ' αὐτὴν) παρ' αὐτῇ. ib. ὁλοκάρπωσιν) εἰς ὁλοκαύτωσιν. v. 15. Κυρίου) τοῦ κυρίου. ibid. Ἀργὸζ) ἐργαβ. ib. καὶ ἔθυσαν θυσίαν ἐν) καὶ θυσίας ἐν. v. 16. Ἀκκαρὼν) ἀσκάλωνα. v. 17. αἱ αἱ χρυσαῖ) αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ. v. 18. μῦς οἱ κατ') μῦς οἱ χρυσοῖ κατ'. ibid. τῶν πόλεων) πόλεων. ib. σατραπιῶν) σατραπῶν. ib. ἐπέθεσαν) ἐπέθηκαν. ib. καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης) desunt. ib. Ἰησοῦ) ὡσηέ. v. 19. υἱοὶ) οἱ υἱοί. ibid. εἶδον) ἴδαν. v. 21. ἀποστελοῦσιν) ἀποστέλλουσιν. CAP. VII. v. 1. υἱὸν) τὸν υἱόν. ibid. ἠνάγκασαν) ἡγίασαν. v. 2. ἐγένοντο) ἐγένετο. ibid. ὁ οἶκος) οἶκος.

Digitized by Google

τῶν, λέγοντες· τί ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ τοῦ Κυρίου; γνωρίσατε ἡμῖν, (καὶ) ἐν τίνι ἀποστελοῦμεν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς.

3. Καὶ εἶπον· εἰ ἐξαποστέλλετε ὑμεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, μὴ δὴ ἀποστείλητε αὐτὴν κενὴν, ἀλλὰ ἀποδιδόντες ἀπόδοτε αὐτῇ τῆς βασάνου, καὶ τότε ἰαθήσεσθε, καὶ ἐξιλασθήσεται ὑμῖν· Μὴ οὐκ ἀποστῇ χεὶρ αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν;

4. Καὶ λέγουσι· τί τὸ τῆς Βασάνου ἀποδώσομεν αὐτῇ; Καὶ εἶπαν· κατὰ ἀριθμὸν τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύλων πέντε ἕδρας χρυσᾶς καὶ πέντε μύας χρυσοῦς, ὅτι πταῖσμα ἓν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄρχουσιν ὑμῶν καὶ τῷ λαῷ.

5. Καὶ ποιήσετε ὁμοίωμα τῶν ἑδρῶν ὑμῶν, καὶ ὁμοίωμα τῶν μυῶν ὑμῶν, τῶν διαφθειρόντων τὴν γῆν, καὶ δώσετε τῷ Κυρίῳ δόξαν, ὅπως κουφίσῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ὑμῶν.

6. Καὶ ἱνατί βαρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐβάρυνεν Αἴγυπτος καὶ Φαραὼ τὴν καρδίαν αὐτῶν; οὐχὶ ὅτε ἐνέπαιξεν αὐτοῖς, ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς, καὶ ἀπῆλθον;

ἐβαρύνθη

ἐξαπέστειλεν

7. Καὶ νῦν λάβετε καὶ ποιήσατε ἅμαξαν καινὴν μίαν, καὶ δύο βόας πρωτοτοκούσας ἄνευ τῶν τέκνων, × ἐφ' ἃς οὐκ ἐπετέθη ζυγός· καὶ ζεύξατε τὰς βόας ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ ἀπαγάγετε τὰ τέκνα ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν εἰς οἶκον.

8. Καὶ λήψεσθε τὴν κιβωτὸν Κυρίου, καὶ θήσετε αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἅμαξαν· καὶ τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ ἀποδώσετε αὐτῇ τῆς Βασάνου, καὶ (οὐ) θήσετε ἐν θέματι Ἀργὸζ ἐκ μέρους αὐτῆς· καὶ ἐξαποστελεῖτε αὐτὴν, καὶ ἀπελεύσεται.

αὐτὰ

ἐξαποστείλατε

9. Καὶ ὄψεσθε, εἰ εἰς ὁδὸν ὁρίων αὐτῆς πορεύσεται (καὶ) κατὰ Βεθσαμὺς, αὐτὸς πεποίηκεν ἡμῖν τὴν κακίαν τὴν μεγάλην ταύτην· καὶ ἐὰν μὴ, καὶ γνωσόμεθα ὅτι οὐ χεὶρ αὐτοῦ ἧπται ἡμῶν, ἀλλὰ σύμπτωμα τοῦτο γέγονεν ἡμῖν.

10. Καὶ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι οὕτως, καὶ ἔλαβον δύο βόας πρωτοτοκούσας, καὶ ἔζευξαν αὐτὰς ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπεκώλυσαν εἰς οἶκον·

11. καὶ ἔθεντο τὴν κιβωτὸν Κυρίου ἐπὶ τὴν ἅμαξαν, καὶ τὸ θέμα Ἀργὸζ, καὶ τοὺς μῦς τοὺς χρυσοῦς, καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἑδρῶν αὐτῶν.

12. Καὶ κατηύθυναν αἱ βόες ἐν τῇ ὁδῷ εἰς ὁδὸν Βεθσαμύς· ἐν τρίβῳ ἐν ᾗ ἐπορεύοντο καὶ ἐκοπίων, καὶ οὐ μεθίσταντο δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά· καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύοντο ὀπίσω αὐτῶν ἕως ὁρίων Βεθσαμύς.

ἑνὶ

αὐτῆς

13. Καὶ οἱ ἐν Βεθσαμὺς ἐθέριζον θερισμὸν πυρῶν ἐν κοιλάδι· καὶ ἦραν ὀ-

φθαλ-

v. 2. τοῦ Κυρίου) absque articulo. ibid. (καὶ) abest. v. 3. εἶπον) εἶπαν. ibid. ἀποστείλητε) ἐξαποστείλητε. ib. χεὶρ) ἡ χεὶρ. v. 4. καὶ πέντε μύας χρυσοῦς) desunt. v. 5. Καὶ ποιήσετε ὁμοίωμα τῶν ἑδρῶν ὑμῶν, καὶ ὁμοίωμα) καὶ μῦς χρυσοῦς ὁμοίωμα. v. 6. ἐβαρύνθη) ἐβάρυνεν. ibid. ἐξαπέστειλεν) ἐξαπέστειλαν. v. 7. μίαν) abest. ibid. ὄπισθεν) ἀπὸ ὄπισθεν. v. 8. Κυρίου) deest. ib. αὐτὰ) αὐτῇ. ib. (οὐ) deest. ib. Ἀργὸζ) βερσεχθάν. ib. ἐξαποστείλατε αὐτὴν, καὶ ἀπελεύσεται.) ἐξαποστελεῖτε αὐτὴν, καὶ ἀπελάσατε αὐτὴν, καὶ ἀπελεύσεσθε. v. 9. εἰ εἰς ὁδὸν) εἰ ὁδὸν. ibid. καὶ κατὰ Βεθσ.) μετὰ βεθσαμύς. v. 10. οὕτως) ἕτω. v. 11. Ἀργὸζ) ἐργάβ. ibid. καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἑδρῶν αὐτῶν) hæc desunt. v. 12. Βεθσαμὺς) βαιθσαμύς, bis.

Digitized by Google

χειρῶν αὐτῆ ἀφῃρημένα ἐπὶ τὰ ἐμπρόσθια Ἀμαφὲθ ἕκαστον· (καὶ ἀμφότεροι οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν αὐτῆ πεπλωκότες ἐπὶ τὸ πρόσθεν·) πλὴν ἡ ῥάχις Δαγὼν ὑπελείφθη.

5. Διὰ τοῦτο οὐκ ἐπιβαίνουσιν οἱ ἱερεῖς Δαγὼν καὶ πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος εἰς οἶκον Δαγὼν ἐπὶ βαθμὸν οἴκου Δαγὼν ἐν Ἀζώτῳ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι ὑπερβαίνοντες ὑπερβαίνουσι.

6. Καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ Κυρίου ἐπ' Ἄζωτον, καὶ ἐπήγαγεν αὐτοῖς, καὶ ἐξέζεσεν αὐτοῖς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν, τὸν Ἄζωτον καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς, καὶ μέσον τῆς χώρας αὐτῆς ἀνεφύησαν μύες· καὶ ἐγένετο σύγχυσις θανάτου μεγάλη ἐν τῇ πόλει.

7. Καὶ εἶδον οἱ ἄνδρες Ἀζώτου ὅτι ἔτως, καὶ λέγουσιν· ὅτι οὐ καθήσεται κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ μεθ' ἡμῶν, ὅτι σκληρὰ χεὶρ αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ Δαγὼν θεὸν ἡμῶν.

8. Καὶ ἀποστέλλουσι καὶ συνάγουσι τοὺς πάντας σατραπας τῶν ἀλλοφύλων πρὸς αὐτούς, καὶ λέγουσι· τί ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ Θεοῦ Ἰσραὴλ; Καὶ λέγουσιν οἱ Γεθθαῖοι· μετελθέτω κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς· καὶ μετῆλθεν ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ εἰς Γεθθά.

9. Καὶ ἐγενήθη μετὰ τὸ μετελθεῖν αὐτὴν, καὶ γίνεται χεὶρ Κυρίου ἐν τῇ πόλει, τάραχος μέγας σφόδρα· καὶ ἐπάταξε τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν. Καὶ ἐποίησαν οἱ Γεθθαῖοι ἑαυτοῖς ἕδρας.

10. Καὶ ἐξαποστέλλουσι τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ εἰς Ἀσκάλωνα· καὶ ἐγενήθη ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς Θεοῦ εἰς Ἀσκάλωνα, καὶ ἐβόησαν οἱ Ἀσκαλωνῖται, λέγοντες· τί ἀπεστρέψατε τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ πρὸς ἡμᾶς, θανατῶσαι ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν;

11. Καὶ ἀποστέλλουσι καὶ συνάγουσι πάντας τοὺς σατραπας τῶν ἀλλοφύλων, καὶ εἶπαν· ἐξαποστείλατε τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ θανατώσῃ ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν· ὅτι ἐγενήθη σύγχυσις θανάτου ἐν ὅλῃ τῇ πόλει βαρεῖα σφόδρα, ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς Θεοῦ ἐκεῖ.

12. Καὶ οἱ ζῶντες καὶ οὐκ ἀποθανόντες ἐπλήγησαν εἰς τὰς ἕδρας· καὶ ἀνέβη ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΚΑΙ ἦν ἡ κιβωτὸς Κυρίου ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων ἑπτὰ μῆνας· καὶ ἐξέζεσεν ἡ γῆ αὐτῶν μύας.

2. Καὶ καλοῦσιν ἀλλόφυλοι τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς μάντεις καὶ τοὺς ἐπαοιδοὺς αὐτῶν,

χύσις

v. 4. ἕκαστον) ἕκαστοι. v. 6. χεὶρ) ἡ χεὶρ. ibid. ἐπ' Ἄζωτον) ἐπὶ Ἄζωτον. ib. εἰς τὰς ἕδρας) εἰς τὰς ναῦς. ib. χύσις) σύγχυσις. v. 7. ὅτως λέγουσιν) ὅτι, καὶ λέγουσιν. v. 8. τοὺς πάντας σατραπας) πάντας deeſt. ibid. κιβωτῷ) τῇ κιβωτῷ. ib. Γεθθαῖοι) γεθαῖοι. ib. ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ εἰς Γεθθά) κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ εἰς γεθ. v. 9. ἐν τῇ πόλει) τῇ πόλει. ibid. μικροῦ καὶ ἕως) καὶ deeſt. v. 10. Ἀσκάλωνα· καὶ ἐβόησαν) ἀσκάλωνα· καὶ ἐγενήθη ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς Θεοῦ εἰς ἀσκάλωνα, καὶ ἐβόησαν. ibid. Ἰσραὴλ, θανατῶσαι) Ἰσραὴλ πρὸς ἡμᾶς θανατῶσαι. v. 11. ἀποστέλλουσι) ἐξαποστέλλουσι. ibid. πάντας τοὺς σατρ.) πάντας deeſt. ib. ἔθνους) ἔθνη. ib. σύγχυσις θανάτου ἐν) σύγχυσις ἐν. ib. Θεοῦ ἐκεῖ) Θεὸς Ἰσραὴλ ἐκεῖ. CAP. VI. v. 1. Κυρίου) deeſt.

16. Καὶ ὁ ἀνὴρ σπεύσας προσῆλθε πρὸς Ἠλεὶ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι ὁ ἥκων ἐκ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐγὼ ἐκ τῆς παρατάξεως πέφευγα σήμερον. Καὶ εἶπε· τί τὸ γεγονὸς ῥῆμα, τέκνον;

17. Καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον, καὶ εἶπε· πέφευγεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐκ προσώπε ἀλλοφύλων, καὶ πληγὴ μεγάλη ἐγένετο ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοί σου τεθνήκασιν, Ὀφνεὶ καὶ Φινεές, καὶ ἡ κιβωτὸς τῦ Θεοῦ ἐλήφθη.

18. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐμνήσθη τῆς κιβωτῦ τῦ Θεοῦ, καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τῦ δίφρου ὀπισθίως ἐχόμενος τῆς πύλης, καὶ συνετρίβη ὁ νῶτος αὐτῦ, καὶ ἀπέθανεν, ὅτι πρεσβύτης ὁ ἄνθρωπος καὶ βαρύς· καὶ αὐτὸς ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσιν ἔτη.

19. Καὶ νύμφη αὐτῦ γυνὴ Φινεὲς συνειληφυῖα τῦ τεκεῖν· καὶ ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν, ὅτι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν ὁ πενθερὸς αὐτῆς καὶ
ἔκλαυσε ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ὤκλασε καὶ ἔτεκεν, ὅτι ἐπεστράφησαν ἐπ' αὐτὴν ὠδῖνες αὐτῆς·

20. καὶ ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀποθνήσκει. Καὶ εἶπον αὐτῇ αἱ γυναῖκες αἱ παεστηκυῖαι αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, ὅτι υἱὸν τέτοκας. Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη, καὶ οὐκ ἐνόησεν ἡ καρδία αὐτῆς.

21. Καὶ ἐκάλεσεν τὸ παιδάριον Ὠαεὶχαβὼθ, καὶ εἶπαν ὑπὲρ τῆς κιβωτῦ τῦ Θεοῦ, καὶ ὑπὲρ τῦ πενθεροῦ αὐτῆς, καὶ ὑπὲρ τῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· ἀπῴκισται δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ληφθῆναι τὴν κιβωτὸν Κυρίου, καὶ διὰ τὸ τεθνηκέναι τὸν πενθερὸν αὐτῆς, καὶ τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

22. Καὶ εἶπεν· ἀπῴκισται δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἀλλόφυλοι ἔλαβον τὴν κιβωτὸν τῦ Θεοῦ, καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν ἐξ Ἀβενέζερ εἰς Ἄζωτον.

2. Καὶ ἔλαβον ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν τῦ Κυρίου, καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν εἰς οἶκον Δαγὼν, καὶ παρέστησαν αὐτὴν παρὰ Δαγών.

3. Καὶ ὠρθρίσαν οἱ Ἀζώτιοι τῇ ἐπαύριον, καὶ εἰσῆλθαν εἰς οἶκον Δαγών· καὶ ἴδαν, καὶ ἰδοὺ Δαγὼν πεπλωκὼς ἐπὶ πρόσωπον αὐτῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον κιβωτῦ τῦ Θεοῦ. Καὶ ἤγειραν τὸν Δαγὼν, καὶ κατέστησαν αὐτὸν εἰς τὸν τόπον αὐτῦ. (Καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ Κυρίου ἐπὶ τοὺς Ἀζωτίους, καὶ ἐβασάνισεν αὐτούς· καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν, τὴν Ἄζωτον καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς.)

4. Καὶ ἐγένετο ὅτε ὠρθρίσαν τοπρωὶ τῇ ἐπαύριον, καὶ ἰδοὺ Δαγὼν πεπλωκὼς ἐπὶ πρόσωπον αὐτῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον κιβωτῦ διαθήκης Κυρίου· καὶ ἡ κεφαλὴ Δαγὼν καὶ ἀμφότερα τὰ ἴχνη

v. 16. καὶ ἐγὼ ἐκ τῆς παρεμ. πέφευγα) καὶ ἐγὼ πέφευγα ἐκ τῆς παρεμ. ibid. Καὶ εἶπε· τί) καὶ εἶπεν ἠλί. τί. v. 17. πληγὴ μ. ἐγένετο) transposita. ibid. Ὀφνεὶ καὶ Φινεὲς) non habet. v. 21. Ὠαεὶχαβὼθ, καὶ εἶπαν ὑπὲρ) ὠαεὶβαρχαβὼθ ὑπὲρ. ibid. αὐτῆς· ἀπῴκισται δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ) αὐτῆς. καὶ εἶπαν. ἀπῴκισται δόξα ἐξ Ἰσραὴλ. ibid. & v. 22. καὶ διὰ τὸ τεθνηκέναι τὸν πενθερόν &c. usque ad finem Cap. omnia desiderantur in *Edit. Rom.* CAP. V. v. 2. τῦ Κυρίου) κυρίε. v. 3. τῇ ἐπαύριον) abest. ibid. εἰσῆλθαν) εἰσῆλθον. ib. καὶ ἴδαν) καὶ ἰδοὺ. ib. ἐπὶ τὴν γῆν) deest. ib. κατέστησαν αὐτὸν) αὐτὸν abest. ib. τὰ ὅρια) τὰ ὅρια. v. 4. τῇ ἐπαύριον) deest. ib. ἐπὶ τὴν γῆν) abest. ib. ἡ κεφαλὴ) κεφαλή.

Digitized by Google

ἐξελθέτω ἐν μέσῳ ἡμῶν, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἡμῶν.

Σηλὼμ 4. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ λαὸς εἰς Σηλὼ, καὶ αἴρουσιν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου τῶν δυνάμεων καθημένου Χερουβὶν Χερουβίμ· καὶ ἀμφότεροι υἱοὶ Ἠλεὶ μετὰ τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ, Ὀφνεὶ καὶ Φινεές.

5. Καὶ ἐγενήθη ὡς ἦλθεν ἡ κιβωτὸς διαθήκης Κυρίου εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ ἀνεκραξε πᾶς Ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἤχησεν ἡ γῆ.

6. Καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς, καὶ εἶπαν οἱ ἀλλόφυλοι· τίς ἡ κραυγὴ τοῦ ἀλαλαγμοῦ ἡ μεγάλη αὕτη ἐν παρεμβολῇ τῶν Ἑβραίων; καὶ ἔγνωσαν ὅτι κιβωτὸς Κυρίου ἥκει εἰς τὴν παρεμβολήν.

7. Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ εἶπον· ἔτοι οἱ Θεοὶ ἥκασι πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν παρεμβολήν. Ἐξελοῦ ἡμᾶς Κύριε σήμερον· ἀλλ ἡμῖν, ὅτι ἐ γέγονε τοιαύτη ἐχθὲς καὶ τρίτης·

8. ἀλλ ἡμῖν, τίς ἐξελεῖται ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν Θεῶν τῶν σεβαῶν τούτων; οὗτοί εἰσιν οἱ Θεοὶ, οἱ παταξαντες τὴν Αἴγυπτον ἐν παίσῃ πληγῇ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

9. Κραταιεῦσθε καὶ γίνεσθε εἰς ἄνδρας ἀλλόφυλοι, μήποτε δουλεύσητε τοῖς Ἑβραίοις, καθὼς ἐδούλευσαν ὑμῖν, καὶ ἔσεσθε εἰς ἄνδρας, καὶ πολεμήσατε αὐτούς. πολεμήσατε

10. Καὶ ἐπολέμησαν αὐτούς· καὶ πλαίει ἀνὴρ Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγεν ἕκαστος εἰς σκήνωμα αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη σφόδρα, καὶ ἔπεσον ἐξ Ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιάδες ταγμάτων.

11. Καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐλήφθη, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ Ἠλεὶ ἀπέθανον, Ὀφνεὶ καὶ Φινεές.

12. Καὶ ἔδραμεν ἀνὴρ Ἰεμμιναῖος ἐκ τῆς παρατάξεως, καὶ ἦλθεν εἰς Σηλὼμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διερρηγότα, καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.

13. Καὶ ἦλθε, καὶ ἰδοὺ Ἠλεὶ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ δίφρου παρὰ τὴν πύλην, σκοπεύων τὴν ὁδὸν, ὅτι ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ ἐξεστηκυῖα περὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ· Καὶ ὁ ἄνθρωπος εἰσῆλθεν ἀπαγγεῖλαι εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀνεβόησεν ὅλη ἡ πόλις.

14. Καὶ ἤκουσεν Ἠλεὶ τὴν φωνὴν τῆς βοῆς, καὶ εἶπε· τίς ἡ φωνὴ τῆς βοῆς ταύτης; Καὶ ὁ ἄνθρωπος σπεύσας εἰσῆλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Ἠλεί.

15. Καὶ Ἠλεὶ υἱὸς ὢν ἐνενήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπαυέστησαν, καὶ οὐκ ἔβλεπε. Καὶ εἶπεν Ἠλεὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς περιεστηκόσιν αὐτῷ· τίς ἡ φωνὴ τοῦ ἤχου τούτου;

16. Καὶ

v. 3. ἐν μέσῳ) ἐκ μέσου. v. 4. κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου τῶν δυνάμεων) κιβωτὸν κυρίου. ibid. υἱοὶ) οἱ υἱοὶ. ib. τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ) non habet. v. 5. διαθήκης) deest. v. 6. τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς, καὶ ἔγνων) τῆς κραυγῆς, καὶ ἔγνω. ibid. τοῦ ἀλαλαγμοῦ) deest. ib. ἐν παρεμβολῇ) ἐν τῇ παρεμβολῇ. v. 7. Ἐξελοῦ ἡμᾶς Κ. σήμερον· ἀλλ ἡμῖν) οὐκ ἡμῖν, ἐξελοῦ ἡμᾶς κύριε σήμερον. ibid. τρίτης) τρίτην. v. 8. οὗτοί εἰσιν οἱ) ἔτοι οἱ. v. 9. μήποτε) ὅπως μή. ibid. ἐδούλευσαν ὑμῖν) ἐδουλ. ἡμῖν. v. 11. ἡ κιβωτὸς) κιβωτὸς. v. 12. Ἰεμμιναῖος) ἰεμμαῖος. ibid. διερρηγότα) διερρηγότα. v. 13. ἐκάθητο) deest. ibid. ἡ καρδία) absque articulo. ib. ἀπαγγεῖλαι εἰς τὴν πόλιν) transpolita. v. 15. υἱὸς ὢν ἐνενήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν) υἱὸς ἐνενήκοντα ἐτῶν. ibid. ἔβλεπε) ἐπέβλεπε.

Digitized by Google

Ἠλεὶ πάντα ὅσα ἐλάλησα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ἄρξομαι καὶ ἐπιτελέσω.

ἀνήγγελκα 13. Καὶ ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικήσω ἐγὼ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος ἐν ἀδικίαις υἱῶν αὐτοῦ, αἷς ἤρατο, ὅτι κακολογοῦντες Θεὸν υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐνουθέτει αὐτοὺς καὶ οὐδ' οὕτως.

14. Ὤμοσα τῷ οἴκῳ Ἠλεὶ, εἰ ἐξιλασθήσεται ἀδικία οἴκου Ἠλεὶ ἐν θυμιάμασι καὶ ἐν θυσίαις ἕως αἰῶνος.

15. Καὶ κοιμᾶται Σαμουὴλ ἕως πρωΐ, καὶ ὤρθρισε τοπρωΐ, καὶ ἤνοιξε τὰς θύρας οἴκου Κυρίου. Καὶ Σαμουὴλ ἐφοβήθη ἀναγγεῖλαι τὴν ὅρασιν τῷ Ἠλεί.

16. Καὶ εἶπεν Ἠλεὶ πρὸς Σαμουήλ· Σαμουὴλ τέκνον. Καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ.

διακρύψεις 17. Καὶ εἶπε· τί τὸ ῥῆμα τὸ λαληθὲν πρὸς σέ; μὴ δὴ κρύψῃ ἀπ' ἐμοῦ· τάδε ποιήσαι σοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ἐὰν κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα ἐκ πάντων τῶν λόγων τῶν λαληθέντων σοι ἐν τοῖς ὠσί σε.

18. Καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους, καὶ οὐκ ἔκρυψεν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν Ἠλεί· Κύριος αὐτὸς, τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον αὐτοῦ (αὐτὸς) ποιήσει.

19. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαμουὴλ, καὶ Κύριος ἦν μετ' αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔπεσεν ἀπὸ πάντων τῶν λόγων αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

20. Καὶ ἔγνωσαν πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, ὅτι πιστὸς Σαμουὴλ εἰς προφήτην τῷ Κυρίῳ. Βηρσαβεὲ

21. Καὶ προσέθετο Κύριος δηλωθῆναι ἐν Σηλὼ, ὅτι ἀπεκαλύφθη Κύριος πρὸς Σηλὼμ Σαμουήλ. Καὶ ἐπιστεύθη Σαμουὴλ προφήτης γενέσθαι τῷ Κυρίου εἰς πάντα Ἰσραὴλ ἀπ' ἄκρων τῆς γῆς ἕως ἄκρων. Καὶ Ἠλεὶ πρεσβύτης σφόδρα, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πορευόμενοι ἐπορεύοντο, καὶ πονηρὰ ἡ ὁδὸς αὐτῶν ἐνώπιον Κυρίου.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον, καὶ παρεμβάλλουσιν ἐπὶ Ἀβενέζερ, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παρεμβάλλουσιν ἐν Ἀφέκ.

2. Καὶ παρατάσσονται οἱ ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἔκλινεν ὁ πόλεμος, καὶ ἔπταισεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἀλλοφύλων, καὶ ἐπλήγησαν ἐν τῇ παρατάξει ἐν ἀγρῷ τέσσαρες χιλιάδες ἀνδρῶν.

3. Καὶ ἦλθεν ὁ λαὸς εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ· κατατί ἔπταισεν ἡμᾶς Κύριος σήμερον ἐνώπιον ἀλλοφύλων; λάβωμεν πρὸς ἡμᾶς ἐκ Σηλὼ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ ἡμῶν (εἰς Σηλὼμ), καὶ ἐξελ- Σηλὼμ

v. 13. ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικῶν ἐκδικῶ τὸν) ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικῶ ἐγὼ τὸν. ibid. υἱοὶ αὐτοῦ) οἱ υἱοὶ. v. 15. ἀναγγεῖλαι τὴν ὅρασιν τῷ Ἠλεί.) ἀπαγγεῖλαι τὴν ὅρασιν. v. 17. διακρύψεις) δὴ κρύψῃς. ibid. πάντων λόγων) πάντων τῶν λόγων. v. 18. αὐτῷ Σαμ.) αὐτῷ deest. ibid. (αὐτὸς) abest. v. 19. Κύριος ἦν) transposita. v. 20. Βηρσαβεὲ) βηρσαβεέ. v. 21. προφήτης) τῷ προφήτῃ. ibid. τῷ Κυρίῳ) τῷ κυρίῳ. ib. ἕως ἄκρων) καὶ ἕως ἄκρων. CAP. IV. v. 1. εἰς πόλεμον ἐπὶ Ισρ.) transposita. ibid. εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς Ἰσραὴλ) transposita. v. 2. οἱ ἀλλόφυλοι) absque articulo. v. 3. πρὸς ἡμᾶς ἐκ Σηλὼμ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εἰς Σηλώμ, καὶ) τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐκ σηλώμ, καὶ.

Digitized by Google

ἦξαι 34. Καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον ὃ ἥξει ἐπὶ τοὺς δύο υἱούς σου τούτους, πρὸς Ὀφνὶ καὶ Φινεές· ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀποθανοῦνται ἀμφότεροι.

35. Καὶ ἀναστήσω ἐμαυτῷ ἱερέα πιστὸν, ὃς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ποιήσει· καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷ οἶκον πιστὸν, καὶ διελεύσεται ἐνώπιον χριστοῦ μου πάσας τὰς ἡμέρας (μου).

36. Καὶ ἔσται, πᾶς ὁ περισσεύων ἐν οἴκῳ σου, ἥξει προσκυνῆσαι αὐτῷ ἐν ὀβολῷ ἀργυρίου καὶ ἐν ἄρτῳ ἑνὶ, λέγων· παραβίβασόν με ἐπὶ μίαν τῶν ἱερατειῶν, τοῦ φαγεῖν ἄρτον.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἦν λειτουργῶν τῷ Κυρίῳ ἐνώπιον Ἠλεὶ τοῦ ἱερέως. Καὶ ῥῆμα Κυρίου ἦν τίμιον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· οὐκ ἦν ὅρασις διαῤῥήδην.

2. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ Ἠλεὶ ἐκάθευδεν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤρξαντο βαρύνεσθαι, καὶ οὐκ ἠδύνατο βλέπειν.

3. Καὶ ὁ λύχνος τοῦ Θεοῦ πρὶν ἐσκευασθῆναι, καὶ Σαμουὴλ ἐκάθευδεν ἐν οἴκῳ τῷ ναῷ Κυρίου, οὗ ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ.

4. Καὶ ἐκάλεσε Κύριος Σαμουὴλ, Σαμουήλ. Καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ.

5. Καὶ ἔδραμε πρὸς Ἠλεὶ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ, ὅτι κέκληκάς με. Καὶ εἶπεν· οὐ κέκληκά σε, ἀνάστρεφε, κάθευδε. Καὶ ἀνέστρεψε, καὶ ἐκάθευδε.

6. Καὶ προσέθετο Κύριος, καὶ ἐκάλεσεν ἔτι Σαμουὴλ, Σαμουήλ. Καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἠλεὶ τὸ δεύτερον, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ, ὅτι κέκληκάς με. Καὶ εἶπεν· οὐ κέκληκά σε υἱέ μου, ἀνάστρεφε, κάθευδε.

7. Καὶ Σαμουὴλ πρὶν ἢ γνῶναι τὸν Θεὸν, καὶ πρὶν ἀποκαλυφθῆναι αὐτῷ ῥῆμα Κυρίου.

8. Καὶ προσέθετο Κύριος καλέσαι ἐπὶ Σαμουὴλ ἐν τρίτῳ· καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἠλεὶ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ, ὅτι κέκληκάς με. Καὶ ἐσοφίσατο Ἠλεὶ ὅτι Κύριος κέκληκε τὸ παιδάριον.

9. Καὶ εἶπεν Ἠλεὶ τῷ Σαμουήλ· ἀνάστρεφε, κάθευδε τέκνον· καὶ ἔσται ἐὰν καλέσῃ σε, καὶ ἐρεῖς· λάλει Κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου. Καὶ ἐπορεύθη Σαμουὴλ, καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ.

10. Καὶ ἦλθε Κύριος καὶ κατέστη, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ· Σαμουὴλ, Σαμουήλ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ· λάλει, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου.

11. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμουήλ· ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ τὰ ῥήματά μου ἐν Ἰσραὴλ, ὥστε παντὸς ἀκούοντος αὐτὰ, ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ.

12. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπεγερῶ ἐπὶ Ἠλεὶ

---

v. 34. ἦξαι) ἥξει. ibid. τέκνοις, πρὸς Ὀφνὶ) ὀφνί. ib. ἡμέρᾳ μιᾷ) transpositа. v. 35. (μου) abeſt. v. 36. ἔσται πᾶς ὁ) καὶ ἔσται ὁ. ibid. προσκυνῆσαι) προσκυνεῖν. ib. καὶ ἐν ἄρτῳ ἑνὶ) deſunt. CAP. III. v. 2. ἠδύνατο) ἠδύναντο. v. 3. ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, ἔ) ἐν τῷ ναῷ, ἔ. v. 5. Quæ ab initio h. v. ſupplentur habet *Edit. Rom.* v. 6. ἐκάλεσεν ἔτι) ἔτι deeſt. ibid. καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ) non habet. ib. υἱέ μου) abeſt. v. 7. πρὶν ἢ γνῶναι τὸν Θεὸν, καὶ πρὶν) πρὶν γνῶναι Θεὸν, καί. v. 8. ἐπὶ Σαμουὴλ) absque præpoſitione. v. 9. Ἠλεὶ τῷ Σαμουὴλ) non habet. ibid. λάλει Κύριε, ὅτι) λάλει, ὅτι. v. 10. Σαμουὴλ, Σαμουήλ) non habet. v. 11. ὥστε παντὸς) ὥστε abeſt.

Digitized by Google

καὶ ἤκουσεν σύμπαντα ἃ ἐποίουν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ὡς ἐκοίμιζον τὰς γυναῖκας τὰς παρεστώσας παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

23. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἵνατί ποιεῖτε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐγὼ ἀκούω, ῥήματα πονηρά, ἐκ στόματος παντὸς τοῦ λαοῦ Κυρίου τούτου;

24. Μὴ τέκνα, ὅτι οὐκ ἀγαθὴ ἡ ἀκοὴ ἣν ἐγὼ ἀκούω, (μὴ ποιεῖτε ἕτως, ὅτι οὐκ ἀγαθαὶ αἱ ἀκοαὶ ἃς ἐγὼ ἀκούω,) τοῦ μὴ διδλεύειν λαὸν Θεοῦ.

25. Ἐὰν ἁμαρτάνων ἁμαρτάνῃ ἀνὴρ εἰς ἄνδρα, καὶ προσεύξονται ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς Κύριον· καὶ ἐὰν τῷ Κυρίῳ ἁμάρτῃ ἀνήρ, τίς προσεύξεται περὶ αὐτοῦ; Καὶ οὐκ ἤκουεν τῆς φωνῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὅτι βουλόμενος ἐθέλετο Κύριος διαφθεῖραι αὐτούς.

26. Καὶ τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἐπορεύετο μεγαλυνόμενον, καὶ ἀγαθὸν καὶ μετὰ Κυρίου καὶ μετὰ ἀνθρώπων.

27. Καὶ ἦλθεν ὁ ἄνθρωπος Θεοῦ πρὸς Ἠλεὶ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἀποκαλυφθεὶς ἀπεκαλύφθην πρὸς οἶκον πατρός σε, ὄντων αὐτῶν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ δούλων τῷ οἴκῳ Φαραώ·

28. καὶ ἐπελεξάμην τὸν οἶκον τοῦ πατρός σε ἐκ πάντων σκήπτρων Ἰσραὴλ ἐμοὶ ἱερατεύειν, τοῦ ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, καὶ θυμιᾶν θυμίαμα, καὶ αἴρειν Ἐφοὺδ ἐνώπιον ἐμοῦ· καὶ ἔδωκα τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου τὰ πάντα τοῦ πυρὸς υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς βρῶσιν.

29. Καὶ ἵνατί ἐπεβλέψατε ἐπὶ τὸ θυμίαμά μου καὶ εἰς τὴν θυσίαν μου ἀναιδῶς ὀφθαλμῷ; καὶ ἐδόξασας τοὺς υἱούς σου ὑπὲρ ἐμὲ, ἐν εὐλογεῖσθαι ἀπ' ἀρχῆς πάσης θυσίας Ἰσραὴλ ἔμπροσθέν μου;

30. Διὰ τοῦτο τάδε εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· εἶπας εἶπα, ὁ οἶκός σε καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σε διελεύσεται ἐνώπιόν μου ἕως αἰῶνος· καὶ νῦν φησι Κύριος· μηδαμῶς ἐμοὶ, ὅτι εἰδὸ ἢ τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω, καὶ ὁ ἐξουθενῶν με ἀτιμασθήσεται. δοξάζω

31. Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, καὶ ἐξολοθρεύσω τὸ σπέρμα σου καὶ τὸ σπέρμα οἴκου πατρός σου, καὶ οὐκ ἔσται (σε) πρεσβύτης ἐν οἴκῳ σου· με

32. ※ καὶ ἐπιβλέψῃ κραταίωμα ※ Μωὺν ἐν πᾶσιν οἷς ἀγαθυνεῖ τὸν Ἰσραὴλ, με ὢν καὶ οὐκ ἔσται πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ σε ※ πάσας τὰς ἡμέρας.

33. Καὶ ἄνδρα οὐκ ἐξολοθρεύσω σοι ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου, ἐκλείπειν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ καταῤῥεῖν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· καὶ πᾶν περισσεῦον οἴκου σου πεσοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν.

v. 22. σύμπαντα) deeſt. ib. καὶ ὡς ἐκοίμιζον - - fin. vers.) omnia deſiderantur in *Edit. Rom.* v. 23. ῥήματα πονηρὰ) non habet. ibid. τοῦ λαοῦ Κυρίου τούτου) παντὸς τοῦ λαοῦ περίσσου. v. 25. ἁμαρτάνῃ) ἁμάρτῃ. ibid. περὶ αὐτοῦ) ὑπὲρ αὐτοῦ. v. 26. μεγαλυνόμενον, καὶ ἀγαθὸν καὶ μετὰ) καὶ ἦν ἀγαθὸν μετὰ. v. 27. πατρός σε) τοῦ πατρός σε. ibid. ἐν τῇ Αἰγύπτῳ) ἐν γῇ αἰγύπτῳ. v. 28. ἐπελεξάμην) ἐξελεξάμην. ibid. σκήπτρων) τῶν σκήπτρων. ib. ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσ.) τοῦ ἀναβαίνειν ἐπὶ θυσιαστήριον. ib. ἐνώπιον ἐμοῦ.) non habet. v. 29. ἐπιβλέψατε) ἐπέβλεψας. ibid. θυσίαν) addit μου. ib. ἐν εὐλογεῖσθαι ἀπ' ἀρχῆς) ἐνευλογεῖσθαι ἀπαρχῆς. ib. Ἰσραὴλ) τοῦ Ἰσραὴλ. v. 30. εἶπε) λέγει. ibid. εἶπας) εἶπα. ib. δοξάζω) δοξάσω. ib. ἀτιμασθήσεται) ἀτιμασθήσεται. v. 31. ἡμέραι ἔρχονται) transpoſita. ibid. (σε) σου. v. 32. καὶ ἐπιβλέψῃ - - - ἐν τῷ οἴκῳ σε) omnia deſiderantur. v. 33. πᾶς περισσεῦον) πᾶς περισσεύων.

10. Κύριος ἀθετῆ ποιήσει ἀντίδικον αὐτῷ· Κύριος ἅγιος. Μὴ καυχάσθω ὁ Φρόνιμος ἐν τῇ Φρονήσει αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ· ἀλλ' ἢ ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος, συνιεῖν καὶ γινώσκειν τὸν Κύριον, καὶ ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς. Κύριος ἀνέβη εἰς οὐρανὸς, καὶ ἐβρόντησεν· αὐτὸς κρινεῖ ἄκρα γῆς, καὶ δώσει ἰσχὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν, καὶ ὑψώσει κέρας χριστοῦ αὐτοῦ.

11. Καὶ κατέλειπον αὐτὸν ἐκεῖ ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἀπῆλθον εἰς Ἁρμαθαὶμ εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν· καὶ τὸ παιδάριον ἦν λειτουργῶν τῷ προσώπῳ Κυρίου ἐνώπιον Ἠλεὶ τοῦ ἱερέως.

12. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἠλεὶ τοῦ ἱερέως υἱοὶ λοιμοὶ, ἐκ εἰδότες τὸν Κύριον καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἱερέως παρὰ τοῦ λαοῦ παντὸς τοῦ θύοντος.

13. Καὶ ἤρχετο τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως ὡς ἂν ἡψήθη τὸ κρέας, καὶ κρεάγρα τριόδους ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ·

14. καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν εἰς τὸν λεβητα, ἢ εἰς τὸν λέβητα τὸν μέγαν, ἢ τὸν χαλκὸν εἰς τὴν χύτραν, ἢ εἰς τὸ χαλκεῖον· πᾶν ὃ ἐὰν ἀνέβη ἐν τῇ κρεάγρᾳ, ἐλάμβανεν ὁ ἱερεὺς ἑαυτῷ· κατὰ ταῦτα δὲ ἐποίουν παντὶ Ἰσραὴλ, τοῖς ἐρχομένοις θῦσαι Σηλὼμ Κυρίῳ ἐν Σηλώ.

15. Καὶ πρὶν θυμιαθῆναι τὸ στέαρ, ἤρχετο τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως, καὶ ἔλεγε τῷ ἀνδρὶ τῷ θύοντι· δὸς κρέας ὀπτῆσαι τῷ ἱερεῖ, καὶ οὐ μὴ λάβῳ παρὰ σοῦ κρέας ἐφθὸν ἐκ τοῦ λέβητος.

16. Καὶ ἔλεγεν ὁ ἄνθρωπος ὁ θύων· θυμιαθήτω πρῶτον ὡς καθήκει τὸ στέαρ, καὶ λάβε σεαυτῷ ἐκ πάντων ὧν ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. Καὶ εἶπεν· ἐχὶ ὅτι νῦν δώσεις· καὶ ἐὰν μὴ, λήψομαι κραταιῶς.

17. Καὶ ἦν ἡ ἁμαρτία τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα ἐνώπιον Κυρίου, ὅτι ἠθέτουν τὴν θυσίαν Κυρίου.

18. Καὶ Σαμουὴλ ἦν λειτουργῶν ἐνώπιον Κυρίου, παιδάριον περιεζωσμένον Ἐφοὺδ βάρ.

19. Καὶ διπλοΐδα μικρὰν ἐποίησεν αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἀνέφερεν αὐτῷ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας, ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς θῦσαι τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν.

20. Καὶ εὐλόγησεν Ἠλεὶ τὸν Ἐλκανὰ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, λέγων· ἀποτίσαι Κύριός σοι σπέρμα ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης, ἀντὶ τοῦ χρέους ὃ ἔχρησας τῷ Κυρίῳ. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

21. Καὶ ἐπεσκέψατο Κύριος τὴν Ἄνναν, καὶ συνέλαβε, καὶ ἔτεκεν ἔτι τρεῖς υἱοὺς, καὶ δύο θυγατέρας· Καὶ ἐμεγαλύνθη τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἐνώπιον Κυρίου.

22. Καὶ Ἠλεὶ πρεσβύτης σφόδρα· καὶ

---

v. 10. ἀλλ' ἢ ἐν τούτῳ) ἀλλ' ἐν τούτῳ. v. 11. κατέλειπον) κατέλιπον. ibid. καὶ ἀπῆλθον εἰς Ἁρμ. εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν· καὶ) καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἁρμαθαὶμ· καὶ. ib. Ἠλεί) ἠλί, passim. v. 14. εἰς τὸν λεπτὸν, ἢ) desunt. ibid. τὸν χύτραν, ἢ εἰς τὸν χαλκεῖον· πᾶν) τὸ χαλκεῖον, ἢ εἰς τὴν χύτραν, καὶ πᾶν. ib. ὁ ἱερεὺς ἑαυτῷ· κατὰ ταῦτα δὲ) ἑαυτῷ ὁ ἱερεὺς· κατὰ ταῦτα. v. 16. ὁ ἄνθρωπος ὁ θύων) καὶ ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ ὁ θύων. v. 17. τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα ἐνώπιον Κυρίου) ἐνώπιον κυρίου τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα. v. 18. Βάρ.) βάδ. v. 20. Κύριός σοι) transpolita. v. 21. καὶ συνέλαβεν) abeit.

σου, καθου ἕως ἂ ἀπογαλακλίσῃς αὐτόν· ἀλλὰ φήσει Κύριος τὸ ἐξελθὸν ἐκ τῆ σόματός σε. Καὶ ἐκάθισεν ἡ γυνὴ, καὶ ἐθήλασε τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἕως ἂν ἀπεγαλακλίσῃ αὐτόν.

Σηλωὶμ 24. Καὶ ἀνέβη μετ' αὐτῆ εἰς Σηλὼ, ἡνίκα ἀπεγαλάκλισεν αὐτὸν, ἐν μόχῳ τριετίζοντι, καὶ ἄρτοις, καὶ οἰφὶ σεμιδάλεως, καὶ νέβελ οἴνου· καὶ εἰσῆλθεν
Σηλωὶμ εἰς τὸν οἶκον Κυρίε Σηλὼ, καὶ τὸ παιδάριον μετ' αὐτῶν. Καὶ προσήγαγον αὐτὸν ἐνώπιον Κυρίε· καὶ ἔσφαξεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὴν θυσίαν ἣν ἐποίει ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας τῷ Κυρίῳ, καὶ προσήγαγον τὸ παιδάριον.

25. Καὶ ἔσφαξε τὸν μόχον· καὶ προσήγαγεν Ἄννα ἡ μήτηρ τὸ παιδάριον πρὸς Ἠλεὶ,

26. καὶ εἶπεν· ἐν ἐμοὶ κύριε· ζῇ ἡ ψυχή σου κύριέ με, ἐγὼ ἡ γυνὴ ἡ καταστᾶσα ἐνώπιόν σε ἐν τούτῳ, προσεύξασθαι πρὸς Κύριον·

27. ὑπὲρ τῆ παιδαρίου τούτε προσηυξάμην, καὶ ἔδωκε Κύριός μοι τὸ αἴτημά με ὃ ἠτησάμην παρ' αὐτοῦ·

28. κἀγὼ κιχρῶ αὐτὸν τῷ Κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ζῇ αὐτὸς, χρῆσιν τῷ Κυρίῳ. ✕ Καὶ προσεκύνησεν ἐκεῖ τῷ Κυρίῳ.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ προσηύξατο Ἄννα, καὶ εἶπεν· ἐστερεώθη ἡ καρδία με ἐν Κυρίῳ, ὑψώθη κέρας μου ἐν Θεῷ μου· ἐπλατύνθη τὸ σόμα μου ἐπ' ἐχθρούς μου, ὅτι ηὐφράνθην ἐν σωτηρίᾳ σου.

2. Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς Κύριος, καὶ ἐκ ἔστι πλὴν σου, καὶ ἐκ ἔστι δίκαιος ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν.

3. Μὴ καυχᾶσθε, καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλὰ εἰς ὑπεροχήν· μὴ ἐξελθάτω μεγαλορημοσύνη ἐκ τῆ σόματος ὑμῶν· ὅτι Θεὸς γνώσεων Κύριος, καὶ Θεὸς ἑτοιμάζων ἐπιτηδεύματα αὐτᾶ· αὐτῶν

4. Τόξον δυνατῶν ἠσθένησε, καὶ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν·

5. πλήρεις ἄρτων ἠλαττώθησαν, καὶ οἱ πεινῶντες παρῆκαν γῆν· ὅτι στεῖρα ἔτεκεν ἑπτὰ, καὶ ἡ πολλὴ ἐν τέκνοις ἠσθένησε.

6. Κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ, καταγει εἰς ᾅδου καὶ ἀνάγει·

7. Κύριος πλωχίζει καὶ πλουτίζει, ταπεινοῖ καὶ ἀνυψοῖ.

8 Ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πένητα, καὶ ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει πλωχὸν, τῷ καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυναστῶν λαοῦ, καὶ θρόνον δό- λαῶν
ξης κατακληρονομῶν αὐτοῖς.

9. Διδοὺς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ· καὶ εὐλόγησεν ἔτη δικαίων, ὅτι ἐκ ἐν ἰσχύϊ δυνατὸς ἀνήρ.

ν. 23. ἕως ἂν) ἕως ἄ. v. 24. ἡνίκα ἀπεγαλάκλισεν αὐτὸν) deficiunt. ibid. εἰς τὸν οἶκον Κυρίου Σηλωὶμ) εἰς οἶκον κυρίου ἐν σηλωὶμ. ib. προσήγαγον τὸ) προσήγαγε τὸ. v. 25. τὸ παιδάριον) τῆ παιδαρίε. v. 26. ἐν ἐμοὶ ζῇ) ἐν ἐμοὶ κύριε ζῇ. ibid. κυριέ με) abest. ib. ἐνώπιόν σου ἐν τούτῳ) ἐνώπιόν σου μετὰ σᾶ ἐν τῷ. v. 27. ἔδωκε Κύριός μοι) ἔδωκέ μοι κύριος. CAP. II. v. 1. Καὶ προσηύξατο Ἄννα) deest. ibid. τὸ σόμα μου ἐπ' ἐχθρούς μου, ὅτι ηὐφράνθην) ἐπ' ἐχθροὺς μὲ τὸ σόμα μου, εὐφράνθην. v. 2. Οὐκ ἔστιν ἅγιος) ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος. ibid. οὐκ ἔστι πλὴν σου) non habet h. l. hæc verba, in fine autem versûs adjicit, οὐκ ἔστι ἅγιος πλὴν σε. v. 3. εἰς ὑπεροχήν·) deest. ibid. ἐξελθάτω μεγαλορημοσύνη·) ἐξελθέτω μεγαλοῤῥημοσύνη. ib. αὐτῶν) αὐτᾶ. v. 8. καθίσαι αὐτὸν μετὰ δ. λαῶν) καθίσαι μετὰ δυναστῶν λαοῦ. v. 9. δικαίων) δικαίου.

Digitized by Google

11. Καὶ ηὔξατο εὐχὴν τῷ Κυρίῳ, λέγουσα· Ἀδωναῖ Κύριε Ἐλωαὶ σαβαὼθ, ἐὰν ἐπιβλέπων ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δέλης σου, καὶ μνησθῇς μου, καὶ μὴ ἐπιλάθῃς τῆς δέλης σου, καὶ δῷς τῇ δέλῃ σου σπέρμα ἀνδρῶν, καὶ δώσω αὐτὸν δοτὸν ἐνώπιόν σου ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ· καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ μὴ πίεται, καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

12. Καὶ ἐγενήθη ὅτε ἐπληθύνε προσευχομένη ἐνώπιον Κυρίου, καὶ Ἠλεὶ ὁ ἱερεὺς ἐφύλαξε τὸ στόμα αὐτῆς.

13. Καὶ Ἄννα αὕτη ἐλάλει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, πλὴν τὰ χείλη αὐτῆς ἐκινεῖτο, καὶ φωνὴ αὐτῆς οὐκ ἠκέετο· καὶ ἐλογίσατο αὐτὴν Ἠλεὶ εἰς μεθύουσαν.

14. Καὶ εἶπεν αὐτῇ τὸ παιδάριον Ἠλεί· ἕως πότε μεθυσθήσῃ; περιελοῦ τὸν οἶνόν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ πορεύε ἐκ προσώπε Κυρίου.

15. Καὶ ἀπεκρίθη Ἄννα, καὶ εἶπεν· οὐχὶ κύριέ με· γυνὴ ἡ σκληρὰ ἡμέρας ἐγώ εἰμι, καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα, καὶ ἐκχέω ἐνώπιον Κυρίου τὴν ψυχήν μου·

16. μὴ δῷς τὴν δούλην σου εἰς θυγατέρα λοιμὴν, ὅτι ἐκ πλήθους ἀδολεσχίας μου καὶ ἀθυμίας με ἐλέλεκα ἕως νῦν.

17. Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλεὶ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· πορεύου εἰς εἰρήνην, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δώη σοι πᾶν αἴτημά σου, ὃ ἠτήσω παρ' αὐτοῦ.

18. Καὶ εἶπεν· εὕρει ἡ δούλη σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῆς, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κατάλυμα αὐτῆς· καὶ ἔφαγε μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ ἔπιε, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς οὐ συνέπεσεν ἔτι. εὕρεν

19. Καὶ ὀρθρίζουσι τοπρωΐ, καὶ προσκυνοῦσι τῷ Κυρίῳ, καὶ πορεύονται (καὶ ἦλθον) τὴν ὁδὸν αὐτῶν. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλκανὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ Ἁρμαθάιμ, καὶ ἔγνω Ἐλκανὰ τὴν Ἄνναν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ ἐμνήσθη αὐτῆς Κύριος.

20. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἡμερῶν, καὶ συνέλαβεν Ἄννα, καὶ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σαμουήλ· καὶ εἶπεν· ὅτι παρὰ Κυρίου Θεοῦ σαβαὼθ ἠτησάμην αὐτόν.

21. Καὶ ἀνέβη ὁ ἄνθρωπος Ἐλκανὰ καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ θῦσαι ἐν Σηλὼ τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν, καὶ τὰς εὐχὰς αὐτοῦ, καὶ πάσας τὰς δεκάτας τῆς γῆς αὐτοῦ. Σηλώμ

22. Καὶ Ἄννα οὐκ ἀνέβη μεῖ' αὐτοῦ, ὅτι εἶπε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς· ἕως τοῦ ἀναβῆναι τὸ παιδάριον, ἐὰν ἀπογαλακτίσω αὐτὸ, καὶ ὀφθήσεται τῷ προσώπῳ Κυρίε, καὶ καθήσεται ἐκεῖ ἕως αἰῶνος.

23. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ποίει τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου,

---

v. 11. τῷ Κυρίῳ) κυρίῳ. ibid. Ἀδωναῖ Ἐλωαὶ) ἀδωναῖ κύριε ἐλωαῖ. ib. καὶ μὴ ἐπιλάθῃ τῆς δέλης σε) non habet. ib. δοτὸν ἐνώπιόν σε ἕως ἡμέρας) ἐνώπιόν σε δοτὸν, ἕως ἡμέρας. ib. ἃ μὴ πίεται) ἃ πίεται. v. 12. Ἠλεὶ) ὀλί, ita passim. v. 13. Καὶ Ἄννα ἐλάλει) καὶ αὕτη ἐλάλει. ibid. πλὴν τὰ) καὶ τὰ. v. 14. ἀπὸ σοῦ) abest. v. 15. ἐχὶ κυριέ με·) ἐχὶ κύριε. ibid. ἐνώπιον Κυρίου τὴν ψυχήν με·) transpositi. v. 16. καὶ ἀθυμίας) desideratur. v. 18. κατάλυμα) addit αὐτῆς. v. 19. (καὶ ἦλθον) deest. ibid. ἔγνω Ἐλκανὰ τὴν) ἔγνω τὴν. ib. à fine versus adjicit Rom. καὶ ἐνεμνήσθη. v. 20. ἐν τῷ καιρῷ) absque præpositione. ibid. καὶ ἐνεμνήσθη Ἄννα) non habet. v. 21. Σηλώμ) ἐν Σηλώμ. v. 22. ἐκεῖ ἕως αἰῶνος) transpositi.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς ἐξ Ἁρμαθαὶμ Σωφὶμ, ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἐλκανὰ, υἱὸς Ἱεροὰμ, υἱοῦ Ἐλιὰ, υἱοῦ Θοὺ, υἱοῦ Σοὺπ, Ἐφραθαῖος.

2. Καὶ τούτῳ δύο γυναῖκες· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ἄννα· καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, Φεννάνα. Καὶ ἦν τῇ Φεννάνᾳ παιδία· τῇ δὲ Ἄννᾳ οὐκ ἦν παιδίον.

3. Καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ Ἁρμαθαὶμ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας, προσκυνεῖν καὶ θύειν Κυρίῳ Θεῷ σαβαὼθ ἐν Σηλώ· καὶ ἐκεῖ Ἠλεὶ καὶ δύο υἱοὶ αὐτοῦ, Ὀφνὶ καὶ Φινεὲς, ἱερεῖς τοῦ Κυρίου.

Ἁρμαθὲμ

4. Καὶ ἐγενήθη ἡμέρα, καὶ ἔθυσεν Ἐλκανὰ, καὶ ἔδωκε τῇ Φεννάνᾳ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶσι τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, καὶ ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς μερίδας·

5. καὶ τῇ Ἄννᾳ ἔδωκε μερίδα μίαν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῇ παιδίον, πλὴν ἐπεὶ τὴν Ἄνναν ἠγάπα Ἐλκανὰ ὑπὲρ ταύτην. Καὶ ὁ Κύριος συναπέκλεισε τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς,

6. ὅτι οὐκ ἔδωκεν αὐτῇ Κύριος παιδίον κατὰ τὴν θλίψιν αὐτῆς, καὶ κατὰ τὴν ἀθυμίαν τῆς θλίψεως αὐτῆς, καὶ ἠθύμει διὰ τοῦτο, ὅτι συναπέκλεισε Κύριος τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς, τοῦ μὴ δοῦναι αὐτῇ παιδίον.

7. Καὶ οὕτως ἐποίει ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν, ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν εἰς οἶκον Κυρίου· καὶ ἠθύμει, καὶ ἔκλαιε, καὶ οὐκ ἤσθιε.

8. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· Ἄννα. Καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· τί ἐστί σοι ὅτι κλαίεις; καὶ διατί οὐκ ἐσθίεις; καὶ ἱνατί τύπτει σε ἡ καρδία σου; οὐκ ἐγώ (εἰμι) ἀγαθός σοι ὑπὲρ δέκα τέκνα;

9. Καὶ ἀνέστη Ἄννα μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτοὺς ἐν Σηλὼ καὶ μετὰ τὸ πιεῖν, καὶ κατέστη ἐνώπιον Κυρίου· καὶ Ἠλεὶ ὁ ἱερεὺς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ διφρου ἐπὶ τῶν φλιῶν ναοῦ Κυρίου.

Σηλὼμ

10. Καὶ αὐτὴ κατώδυνος ψυχῇ, καὶ προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ κλαίουσα ἔκλαυσε.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΠΡΩΤΗ. CAP. I. v. 1. Καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος ἐξ Ἁρμαθαὶμ Σωφὶμ) Ἄνθρωπος ἦν ἐξ ἁρμαθαὶμ σιφὰ. ibid. Ἱεροὰμ) ἱερεμιὴλ. ib. υἱοῦ Ἐλιὰ, υἱοῦ Θοὺ, υἱοῦ Σοὺπ, Ἐφραθαῖος.) υἱοῦ ἠλιοὺ υἱοῦ θοκὲ ἐν νασιβ ἐφραίμ. v. 2. τῇ δὲ Ἄννᾳ) καὶ τῇ ἄννᾳ. v. 3. ἐκεῖνος ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ Ἁρμαθὲμ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας,) ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ ἁρμαθαίμ. ib. προσκυνεῖν Κυρίῳ Θεῷ σαβαὼθ ἐν Σηλώ·) προσκυνεῖν καὶ θύειν κυρίῳ τῷ θεῷ σαβαὼθ εἰς σηλάμ. ib. Ἠλεὶ καὶ δύο) ἠλὶ καὶ οἱ δύο. v. 4. καὶ πᾶσι τοῖς) πᾶσι deest. ib. καὶ ταῖς θυγατράσιν) non habet. v. 5. πλὴν ἐπεὶ) πλὴν ὅτι. ib. Καὶ ὁ Κύριος συναπέκλεισε) καὶ κύριος ἀπέκλεισε. v. 6. συναπέκλεισε) συνέκλεισε. v. 7. Καὶ οὕτως) οὕτως. v. 8. Καὶ εἶπεν· ἰδὲ ἐγὼ) καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἐγὼ κύριε. ib. διατί) ἱνατί. ib. οὐκ ἐγώ εἰμι ἀγαθός σοι) οὐκ ἀγαθὸς ἐγώ σοι. v. 9. καὶ μετὰ τὸ πιεῖν) non habet. ib. Ἠλεὶ ὁ ἱερεὺς ἐκάθητο ἐπὶ) ἠλὶ ὁ ἱερεὺς, ἐπὶ.

Digitized by Google

Libri hoc Tomo contenti.

Βασιλειῶν	Α'.	Κεφ. ΛΑ'.
	Β'.	ΚΔ'.
	Γ'.	ΚΒ'.
	Δ'.	ΚΕ'.
Παραλειπομ.	Α'.	ΚΘ'.
	Β'.	Λϛ'.
Ἔσθηρ		Γ'.
Τωβὶτ		ΙΔ'.
Ἰουδὶθ		Ις'.
Λόγοι Νεεμίου		ΙΓ'.
Μακκαβαίων	Α'.	Ις'.
	Β'.	ΙΕ'.
	Γ'.	Ζ'.
	Δ'.	ΙΗ'.

ΒΑΣΙ-

Digitized by Google

totus populus ejus, & tota terra non prandebat.

I. Reg. XV. 22. Ἰδοὺ ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθήν.) Pro ἀγαθὴν malim legere ἀγαθῇ, ut *Compl.* hoc sensu, *obedientia est bona præ victima*, h. e. præstantior victimis. Similis structura est v. 28. ejusd. cap. τῷ ἀγαθῷ ὑπὲρ σέ.

II. Reg. XXII. 12. vulgo sic distinguuntur verba, κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ σκότος ὑδάτων, ἐπέχυνεν ἐν νεφέλαις αἴρος. Sed rectius, ni fallor, distinguerentur in hunc modum: κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ, σκότος ὑδάτων ἐπέχυνεν ἐν νεφέλαις αἴρος.

IV. Reg. III. 21. καὶ ἀνεβόησαν ἐκ πανοπλίας περιεζωσμένοις ζώνην. καὶ εἶπαν, Ὦ.) Pro περιεζωσμένοις legendum περιεζωσμένῳ, & pro εἶπαν Ὦ, leg. ἐπέκω, ut habent *Alex. Ald.* & *Compl.* Syrus ad verbum expressit: *Voce præconis acciverunt ab omnibus gladio se accingentibus & supra.*

Libri

Digitized by Google

V. Cl. Lamberti Bos Animadverſiones ad loca quadam LXX, Interpretum.

AD LIBROS REGUM.

I. Reg. II. 32. ad hunc verſum *Schol. Rom.* hab. τὸ ῥητὸν ἡσέρεισαι. Pro ἡσέρεισαι recte monuit Cl. Grabius in Præf. c. III. ſcribendum eſſe ὑσερεῖται. Sic enim ego ediderat, ut in Notis videri poteſt.

I. Reg. IV. 9. καὶ ἔκλαυσε, καὶ ἔτεκε,) Sed *Hebr.* habet, *& curvata eſt, & peperit.* mendoſum itaque eſt illud ἔκλαυσε, pro quo Capellus legendum exiſtimavit ἔκυψε, quod poſtea ab imperito ſcriba mutatum conjecit in ἔκλαυσε. Mihi vero neque ἔκυψεν ſcripſiſſe videntur οἱ ὁ. ſed potius ὤκλασεν. Ὀκλάζειν eſt *ſe incurvare*, εἰς γόνυ κάμπτειν, ut Heſych. Occurrit etiam III. Reg. VIII. 54. ὀκλακὼς ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ. ubi idem verbum Hebr. Pſalm. XCVI. 6. vitioſe iterum κλαύσωμεν, pro ὀκλάσωμεν. Lucian. Dial. *Diog. Antiſth.* &c. ἐς γόνυ ὀκλάσας.

I. Reg. XIII. 6. --- καὶ ἐκρύβη, ὁ λαὸς ἐν τοῖς σπηλαίοις, καὶ ἐν ταῖς μάνδρεσις, καὶ ἐν ταῖς πέτρεσις.) Reprehendit doctiſſ. Capellus LXX. Interp. quod hebræam vocem quæ ſign. *in ſpinetis* reddiderint ἐν μάνδρεσις. quoniam, inquit, non ſe occultat quis ἐν μάνδρεσις, quod *greges pecorum* ſignificat. Hactenus Vir doctus. Verum haud ſatis intellexiſſe videtur vocis μανδρῶν ſignificationem, quæ pr. non *gregem pecorum* deſignat; ſed locum ubi pecudes ab hominibus abduntur, & ſtabulantur, *ſeptum, caulam.* Gloſſæ veteres, Μάνδρα θρεμμάτων, *caulæ.* Μανδρα αἰγῶν, *caprile.* Heſych. Μάνδρα, ἕρκη, φραγμοί, ὔλαι, σηκοὶ βοῶν καὶ ἵππων. Sed pro ὔλαι legendum ibi puto αὐλαί, i. e. *caulæ.* Exempla ſuppeditabunt Lexica. Præterea vox μανδρα latiori ſignificatu pro quovis *latibulo*, & *ſpelunca* ſumitur. Gloſſæ iterum, Μάνδρα, *hic ſeptus, ſpelunca.* atque hoc ſenſu etiam occurrit Libro Judicum cap. VI. 2. ubi *Vatic.* καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ισραὴλ ἀπὸ προσώπου Μαδιὰμ τὰς τρημαλιὰς τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι &c. ibi Codd. *Alex. Ox. Ald.* & *Compl.* habent μάνδρας.

I. Reg. XIV. 24. καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἠρίσα.) Videntur LXX. ſcripſiſſe, καὶ πᾶσα ἡ γῆ οὐκ ἠρίσα, non ſolum quia præceſſit, καὶ οὐκ ἐγεύσατο πᾶς ὁ λαὸς ἄρτου, ſed etiam, quia Tertullianus ita citat hunc locum de *Idololat.* cap. X. *Et non guſtavit totus*

Secunda lectio corruptissima est: forte à ציפא pro צופים orta. Tertia aliud plane nomen exhibet, idque valde diversum. Legebat enim interpres, quisquis is erat, ירחמאל. Quarta etiam non est mendum librarii, sed interpretis potius ipsius legentis עליהו. Quinta est ipsius quoque legentis תקי vel תוקי, perperam. Sexta, legentis בנציב, vel בנציף, ut alii. Septima denique ipsius legentis אפרים pro אפרתי. Octava: Versio diversa, sensus idem. Nona: transpositio, & defectus. Decima: Versio legitima, ac perfecta; ubi tamen in Codice Alexandrino defectus habetur. Omissiones autem, sive defectus, præter contractiones nonnullas, in Editione Romanâ reperiuntur circiter viginti quatuor: in Alexandrina non nisi unica, vel ad summum duæ, nempe n. 10. quia de n. 47. merito dubitatur. Additiones quoque, sive interpolationes, plures sunt in Romana quam in Alexandrina. In illa dantur quatuor vel quinque: vid. n. 11, 20, 26, 43, & 47. in hac duæ, modo duæ sint. vid. n. 22, & 41. & considera. Stichus unus tam in hâc quam in illa invenitur, qui in Codicibus Hebraicis non reperitur, versu scilicet 9. --- Ἄννα, καὶ εἶπεν [αὐτῷ] Ἰδοὺ ἐγὼ, κύριε· καὶ εἶπεν αὐτῇ. Unus etiam deest in utroque Codice; qui tamen in Hebræo invenitur, estque capitis hujus postremus. Verbum Substantivum εἰμὶ in Codice Alex. v. 9. post ἐγὼ, dialectum sapit Alexandrinam. Dantur transpositiones quinque, in versibus sc. 3, 11, 15, 19, 23. ubi textui ut plurimum Hebraico, versionibus antiquis, ipsique veritati in Codice Alexandrino magis quam in Romano vocum positio congruere videtur. Dantur & quinque nomina propria in Alexandrino recte, in Romano depravate exscripta, velut, Σιφὰ, Ἱεραμεὴλ, Θοκὴ, Νασίβ, Εφραὶμ corrupta ex Σωφὶμ, Ἱεροὰμ, Θοῦ, Σουπ, Εφραθαῖος, quibus addi potest & Ἡλὶ pro Ἡλεὶ, עלי, sexies in hoc capite recurrens. In propriis enim nominibus exscribendis sæpius hic peccatur, quam recte scribitur: saltem octies vel novies in hoc uno capite à vera Scriptura aberratum est, vide n. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12. Porro dantur aliquando voces diversæ, aliquando contractæ. Pro diversis vide n. 1, 21, & 30. Pro contractis n. 17, 18, 44, & 48. Articuli omissio in Editione Romana frequens est: quin & nominum quoque propriorum in hoc capite prætermissiones sunt quinque. Versiones in hoc varias invenies viginti: vide n. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 24, 37, 44, 45, 47. In Editione autem Romana non verborum tantum, sed etiam sensus variationes, aut detorsiones, dantur octo: vide ac considera n. 6, 7, 13, 43, 44, 48. In locis quinque Editionis hujus Sensus magis est dilutus, quam est nostræ: confer n. 1, 14, 16, 17, & 18. Verum hæc indicasse jam sufficiat: in Prolegomenis ad libros Propheticos plura ac majora expectanda sunt.

Digitized by Google

41. Deſunt. v. 24.

41. Ἡνίκα ἀπεγαλάκτισεν αὐτόν. Hebr. כאשר נמלתו

42. Hic deeſt Articulus.

42. Εἰς τὸν Οἶκον, emphatice.

43. Ἐν Σηλώ. Abundat Præpoſitio ἐν.

43. Οἶκον Κυρίε Σηλώ, vel Σηλώμ. Concordat cum Originali.

44. Προσήγαγε. v. 25. Ac ſi Pater ſolus ſacrificâſſet, & adduxiſſet. V. L. *Obtulerunt.*

44. Προσήγαγον. Heb. ויבאו. Ambo ſcilicet Parentes, Elcana & Anna.

45. Τῷ παιδαρίου, ſenſu imperfecto & incongruo. V. L. *puerum* rectius.

45. Τὸ παιδάριον, ſenſu ſane pleno & commodo; Samuelis à matre oblationem indicans.

46. Deeſt Κύριε μν. v. 26.

46. Κυρίε μου. H. אדני.

47. Ἐνώπιόν σε, μετὰ σοῦ. Duplex Verſio conjuncta. prior videtur eſſe τῶν Ο', altera vero Aquilæ translatio huic ſuperaddita: עמכה, tecum.

47. Ἐνώπιόν σου. Deeſt μετὰ σοῦ, ne fiat ejusdem aut repetitio, aut variatio, nulla neceſſitate urgente.

48. Ἐν τῷ προσεύξασθαι nulla loci mentione ibi facta.

48. Ἐν ΤΟΤΤΩι προσ - - - Sic Complut. etiam ἐν τούτῳ. H. בזה, i. e. in hoc Tabernaculo, vel in hoc loco Sancto.

49. Poſt vocem Κυρίῳ. v. 28. omiſſa eſt Annæ Adoratio. Quod ex repetitione vocis ejusdem finalis factum eſſe videtur. Deeſt autem in utroque Codice.

49. Καὶ προσεκύνησεν ἐκεῖ τῷ Κυρίῳ, ex editione Aldina ſuppletum eſt.

50. Καὶ εἶπεν, in fine Capitis. Ald. habet ηὔξατο, καὶ εἶπεν, rectius. Quin deficit etiam nomen *Annæ.* Utrum Interpretis an Scribæ nimium feſtinantis hoc ſit vitium, dubitatur.

50. Καὶ προσηύξατο Ἄννα, καὶ εἶπεν, ſit Inſcriptio Capitis proxime ſequentis. H. ותתפלל חנה ותאמר. Targum addit ברוח נבואה & oravit *in Spiritu Prophetiæ*, & dixit.

§. 5. Quinquaginta hinc ad minimum loca in uno tantum Capite, ex Alexandrinæ cum Romana Editione collatæ conſideratione, aut emendari, aut explicari, aut denique illuſtrari poſſunt. Septem primæ lectiones cum Hebræo concordant in Alexandrino Codice, in Romano minime; ac ſi alia omnino ibi fuiſſet Verſio, forſan & alia etiam Autographi ipſius vertendi Scriptura. Prima contractior eſt, quam eſſe debet. Nam אחד *Unus*, vel *Primus*, nempe vir primus vel princeps in civitate, plane omittitur; uti *Vau* etiam præfixum.

Secun-

Digitized by Google

20. Καὶ εἶπεν αὐτῷ. v. 8. ubi abundat αὐτῷ. De voce etiam Κύριε ad maritum quæritur.
21. Ἴνατί.
22. Οὐκ ἀγαθὸς ἐγώ σοι;
23. Hæc non habet. v. 9.
24. Deest ibidem interpretatio vocis ישב. Idque contra exemplarium omnium fidem.
25. Κυρίῳ. v. 11. absque articulo.
26. Ἀδωναὶ, Κύριε, Ἐλωΐ. Abundat, Κύριε, cum glossema sit tantum. Nomina Hebraica non sine ratione hic retinentur.

27. Desunt hæc. Nec in Aldina inveniuntur. Complutensis vero Editio habet.

28. Οὐ πίεται, per simplicem negationem. Nimis frigide; quippe deest μή.

29. Καὶ αὕτη. v. 13. nomine omisso.

30. Καὶ τὰ χείλη.

31. Deest v. 14. interpretatio מעליך.
32. Deest v. 15. μι post Κύριε.
33. Verborum transpositio.
34. Non habet. v. 16.
35. Non habet. v. 19.
36. Deest Ἐλκανά.

37. Καὶ συνέλαβε in fine versus abundat, contra fidem non Codicis tantum Hebræi, sed Versionum omnium reliquarum.

38. Desunt hæc. v. 20.
39. Ἐκεῖ. v. 22. transponitur.
40. Ἕως ἂν. v. 23.

20. Καὶ εἶπεν [Ἄννα] absque pronomine. Quia sufficit, Ἰδοὺ ἐγώ. ecce ego!
21. Διατί.
22. Οὐκ ἐγώ εἰμι ἀγαθός σοι;
23. Μετὰ τὸ πιεῖν. Heb.
24. Ἐκάθετο. Heb. Complut. Ald. ἐμάθετο MS. habet; de quo vide §. 1.
25. Τῷ Κυρίῳ. יהוה
26. Ἀδωναὶ, Ἐλωαΐ. Ita MS. Alex. In Editione autem glossema Κύριε literis minusculis inseritur.

27. Καὶ μὴ ἐπιλάθῃς τῆς δούλης σου. Recte. Et ne obliviscaris ancillæ tuæ.

28. Οὐ μὴ πίεται, per duplicem negationem. Magis emphatice ac fortiter.

29. Καὶ Ἄννα. H. וחנה. V. L. Porro Anna.
30. Πλὴν τὰ χείλη. Heb. רק שפתיה Compl. τὰ δὲ &c.
31. Ἀπὸ σου.
32. Κύριέ μου. אדני
33. Ἐνώπιον Κυρίε τὴν ψυχήν μου.
34. Καὶ ἀδυμίας. H. ובעסי
35. Καὶ ἦλθον.
36. Ἔγνω Ἐλκανά.

37. Κύριε explicit Versus, sicut in Heb. Ita etiam Targum, Versiones Syriaca & Arabica, nec non Vulgata Lat. cæteræque omnes.
38. Καὶ συνέλαβεν Ἄννα. H.
39. Καθέσεται ἐκεῖ ἕως.
40. Ἕως ἄν.

41. De-

Digitized by Google

fole. υἱῶ Ἠλιὼ. N. B. א per E, & ע per H in propriis nominibus exprimitur.

5. Θοκί. Ald. Θοκέλ.
6. Ἐν Ναοίϛ. ex duabus ſcilicet vocibus in unam conflatis, צוף בן.
7. Ἐφραίμ. In *Naſib Ephræm*: quaſi nomen loci eſſet *Naſib* in monte Ephræm. ἐν Ναοίϛ Ἐφραίμ.

8. Καὶ τῇ. v. 2.
9. Ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐκ πόλεως. v. 3. Deeſt ἐκεῖνος. Nec non vocum ſit tranſpoſitio.

10. Προσκυνεῖν, καὶ θύειν. Heb.
11. Κυρίῳ [τῷ θεῷ] Σαβαὼθ. Hebr. ליהוה צבאות unde Articulus haud recte θεῷ præponitur ad emphaſin augendam; cum vox illa in Textu Heb. non adſit, ſed Interpretis ſolius additamentum habendum ſit.
12. Σηλωμ.
13. Εἰς Σηλωμ. εἰς pro ἐν haud proprie. Non enim *ad* locum, vel *in* locum, ſed *in loco*, ſc. Tabernaculo. Confer v. 24.

14. Deeſt πᾶσιν ante τοῖς υἱοῖς. v. 4. Quod in omnibus verſionibus reperitur.

15. Deſunt. Hæc ex nimia librarii feſtinatione videntur eſſe omiſſa.

16. Κύριος absque articulo. v. 4.
17. Ἀπέκλεισε. v. 5.
18. Συνέκλεισε. v. 6. Hæc duo more Romano.
19. Initio verſus deeſt Καὶ. v. 7.

5. Θοῦ. תחו. V. L. Thohu.
6. Τῶ Σὺφ. בן־צוף *filii Suph.* Targ. בר צוף.
7. Ἐφραθαῖος, nimirum Elcana, qui in quarta generatione à Suph deſcendit. optime cum Hebræo concordat.
8. Τῆδε. Ita etiam Compl.
9. Ὁ ἄνθρωπος ΕΚΕΙΝΟΣ ἐκ πόλεως αὐτῶ, ἐξ ἡμερῶν juxta Heb. Optimeque cum N. 1. convenit, ἄνθρωπος ΕΙΣ.
10. Deeſt καὶ θύειν.
11. Κυρίῳ [θεῷ] Σαβαὼθ absque articulo. Nam יהוה eſt Græce vel Ὁ Κύριος, cum articulo; vel κύριος θεὸς, ſine eo: dum explicativum θεὸς articuli locum ſupplet.

12. Σηλώ. recte.
13. Ἐν Σηλώ. H. בשלה. Sic Complut. ἐν Συλῶ, η & υ commutatis. Et Aldin. ἐν Σηλωμ, addito μ in fine.

14. Πᾶσιν τοῖς υἱοῖς. Ita etiam in Edit. Compl. H. לכל. V. L. cunctis filiis ejus. recte.

15. Καὶ ταῖς θυγατράσιν. concordat cum Heb. ſicuti cum Edit. Ald. ובנותיה.
16. Ὁ Κύριος. יהוה. recte.
17. Συναπέκλεισεν. H. סגר.
18. Συναπέκλεισεν. H. סגר. Vox valde emphatica, & repetita.
19. Καὶ ἔτως.

20. Καὶ

Digitized by Google

aliunde quam ex librarii ignorantia ortum. Quorsum igitur plura? Mille loca in libris hisce Historicis recensere, quæ ex hac Editione nostra, aut emendari, aut explicari, aut illustrari saltem possunt, haud esset difficile. Atqui hoc specimen tantummodo est, ac tentamen: ut inde lector eruditus in reliquis idem pro se faciat experimentum, quod in tribus Capitibus, ex totidem libris nullâ prorsus electione habita desumptis, hic factum est. Nec omnia etiam in his à nobis observata sunt, quæ aut Editionis hujus utilitatem, aut textus Alexandrini auctoritatem fidemque deprædicare apta sunt. Spicilegium enim aliis ex proposito reliquimus.

§. 4. Cum vero multa adhuc in alterutram partem à viris eruditis dici possint, nulla nobis methodus hanc litem dirimendi aut facilior aut justior apparet, quam ut in tabulas recto ordine dispositas, quæ pro utravis lectione, nempe Romana aut Alexandrina, militare videntur, fideliter conjiciantur atque æquiponderentur. Absque omni scilicet partium præjudicio, si hoc fieri possit, animus est, ut quod rectum est, ubique indicetur, quod obliquum est, notetur, quod genuinum est, proponatur, quod depravatum est, ostendatur: vel, si hoc fieri non possit, ut omnia ac singula, quæ ullius videntur esse momenti, ex utraque parte, sicuti se habent, nude repræsententur, aliorumque judicio modeste submittantur. Cujus rei specimen, ut sibi unusquisque Tabulas hunc in modum condere, si velit, sit nostro exemplo instructus, non denegandum esse existimamus. Utque nullus objectioni, vel suspicioni locus inde detur, sit hoc id quod omnium primum occurrit Caput. De eo quidem nonnulla ante fuerunt observata (§. 1.) multa tamen observanda adhuc restant; de quibus liberum unicuique sit judicium.

Βασιλειῶν Α'. Κεφάλαιον Α'.

Editio Romana.	Alexandrina.
1. Ἄνθρωπος ἦν. v. 1. Ab Editionibus Complutensi & Aldina discedit: nec videtur esse eadem Versio.	1. Καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς. Concordat cum Hebræo. *Vir unus.* Vulg.
2. Σιφά. f. Σιφάν. Capell.	2. Σωφίμ. Heb. צופים.
3. Ἱερεμεήλ. ex vero scilicet nomine ירחם & אל initio nominis sequentis אליהוא compositum ירחמאל.	3. Ἱερσαίμ. Heb. Cum quo Versiones etiam Chaldaica, Syriaca & Arabica concordant.
4. Ἠλιού, vel Ἠλίου. Quasi *filius solis* esset, aut ejusdem nominis cum	4. Ἐλιού. אליהוא Elihu. Rectius per E quam per H. cum sit idem nomen

exprimit Ald. nec cum Romana nec cum Alexandrina lectione conveniens: Sed ἄνδρας ex vetustissimis codicibus exhibent Biblia Complutensia. Ibid. v. 10. Scribitur ob emphasin majorem τὸν Ναθὰν --- τὸν ἀδελφὸν: ubi in Bibliis Romanis deest articulus, sicuti alibi etiam in hoc ipso capite. V. 17. ΑΥΤΟΣ καθήσεται, bene. ubi in Romana editione deest αὐτὸς, sed in Aldina & Complutensi exstat. V. 35. Ab initio Καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἰσελεύσεται, V. L. *& ascendetis post eum, & veniet*, &c. H. ועליתם. אחריו ובא Codicisque Alexandrini fidem Versiones omnes, tam ex Hebræo quam ex Græco, antiquæ hoc saltem in loco firmant augentque. Contra Romanam etiam pro Alexandrina militat editio utraque Complutensis & Aldina. In fine ejusdem versus καὶ ἐπὶ Ἰούδαν, H. ועל יהודה. ubi deest ἐπὶ in Edit. Rom. Sic V. 43. Cod. Alex. εἶπεν τῷ Ἀδωνίᾳ juxta Heb. ubi Ed. Rom. τῷ Ἀδωνίᾳ non habet: Ald. vero & Compl. habent. Nomen igitur Adoniæ hoc loco omissum habendum est Codicis Vaticani solius vitium. Cujusmodi quam plurimæ detruncationes in textu Romano passim inveniuntur. Sic etiam v. 45. Cod. Alex. εἰς βασιλέαν, h. e. εἰς βασιλέα, nempe ν euphoniæ gratia & peculiari scribendi modo hic addito. Heb. למלך. Quia Nathan vere Propheta erat Regis, seu *ad Regem;* sive Regis à sacris. Editio tamen Romana omnino non habet. Alexandrinæ vero auctoritatem Aldina roborat, æque ac Complutensis. Item vers. 47. Σαλωμὼν τοῦ υἱοῦ σου. scriptum est. Hanc ejus relationem & genus Ed. Rom. non habet. Aldina tamen habet, sicuti etiam Complutensis. Mox v. 49. legitur ἐξέστησαν, καὶ ἐξανέστησαν. H. ויחרדו וקמו. Territi sunt ergo, *& surrexerunt*, vertit Hieronymus. Ita Chald. Syr. Arab. reliquæque Versiones omnes tam veteres quam recentes. Quin Biblia etiam Aldina ac Complutensia καὶ ἐξανέστησαν exhibent: stat igitur sola editio Romana: at omnibus cincta est Alexandrina, circumque munita. Similiterque v. 51. ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν recte habet Cod. Alex. Nam Heb. Textus המלך שלמה. Verum deest ὁ βασιλεὺς in Ed. Rom. Frigetque inde sensus. Bene V. L. *Juret mihi Rex Salomon:* sicuti reliquæ etiam interpretationes, quæ Adoniam introducunt supplicem, Salomonis titulum summisse confitentem, clementiamque *Regiam* honorifice appellantem: sed hæc ubique fere obvia sunt. Neque propriis ipsis nominibus, quæ historiæ sunt subjecta, parcere voluit Codicis Vaticani Scriba: sed, nimium festinando, ea sæpe mutilavit; sæpe etiam penitus omisit. Exempli gratia, nomen magnatis Davidici in hoc ipso capite ter scriptum est Ἰωδαὲ pro Ἰωαιδεὲ, per contractionem: nomenque Ἀδωνίας omissum semel, sicut ante fuit observatum. Porro præter omissiones & mutilationes tales, aliæ dantur horum quoque haud raro depravationes. Βηρσαβεὲ, (באר־שבע) quod est nomen loci, pro Βηθσαβεὲ, (בת־שבע) quod est personæ, in hoc capite, quinquies ponitur. Unum hoc pro multis sufficit, quia notissimum est, sæpiusque repetitum, nec aliunde

Digitized by Google

monumentum sepulchrale, hoc est מציבה, erigebatur, Hieronymus igitur ac Judæi ejus, ne verbum hoc in exordio positum quenquam deciperet, illud non primario, sed secundario sensu, à corpore ad animum scilicet deflexo, accipiendum transferendumque judicarunt. Quod autem præsens Masorethica lectio sit indeterminata, quodque interpretum neotericorum confusio inde facile oriri possit, & revera orta est, doctorum experientia monstrat. *O Decus Israelis*, secundum hunc est periphrasis Dei: *Gloria Israel*, secundum alium sunt Saul & Jonathan, quia rex & princeps: secundum nonnullos populus ipse universus intelligitur, quasi nobilis ac illustris; secundum alios exercitus Israeliticus, ejusque præcipuè duces sive *Gibburim*. Hinc hujusmodi inveniuntur apostrophæ & allocutiones multæ, sed nimis confusæ: O desiderium Israelis! O voluptas! O natio desiderabilis! O Israel instar *capreæ* velox! O *cerve* super colles tuos! O decus! O jucunditas! O terra jucunditatis & desiderii! O dulce decus! O tu quæ es terra desiderii, quomodo factum est, ut super excelsa tua sit vulneratus! & plura alia. Quoniam enim הצבי sensus est indeterminatus & vagus, tanta apud interpretes oritur hæc diversitas: ac proinde illi præferenda est הציב, tanquam antiqua & genuina lectio. Quod, pro Versionis Codicisque hujus auctoritate, probandum erat.

§. 3. Tertio Regum libro, Cap. I. v. 2. Codex MS. Alexandrinus habet τῷ κυρίῳ τῷ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ, sicuti textus etiam Hebr. לאדני המלך. Editio Romana non habet τῷ κυρίῳ τῷ ἡμῶν. Item v. 4. Cod. Alex. Κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεύς, ubi deest Κύριος ἡμῶν in editione Rom. uti ante. Ibid. v. 9. Scriptum est παρὰ τὸν λίθον τοῦ Ζωελεθ. Heb. עם אבן הזחלת. Hieron. juxta lapidem *Zobeleth*. Mont. *Zocheleth*. Targ. עם אבן סכותא i. e. juxta lapidem *Speculæ*. Editio Romana, omnesque editiones ex ea derivatæ nobis exhibent, μετὰ αἰθὴ τοῦ Ζωελεθὶ, sensu plane nullo. Lectionem Alexandrinam contra Romanam confirmat Editio Aldina, παρὰ τὸν λίθον τὸν Σωελεθὶ: nec non Complutensis etiam. Quin eodem quoque versu Cod. Alex. habet μετὰ τῆς πηγῆς τῆς Ῥωγήλ. non habet autem Edit. Rom. μετὰ τῆς πηγῆς. Complutensis vero & Aldina interpretationem τοῦ עין non omittunt: unde etiam in codicibus nonnullis vetustis legebatur absque interpretatione redditio Ἀὶν Ῥωγήλ, inque aliis Ναὶν Ῥωγηλ. Itaque lectio Alexandrina Romanæ est omnino præferenda. Ibidem quoque τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως recte habet Cod. Alex. Neque tantum textus Hebraicus בני־המלך, sed Editiones quoque Græcæ celeberrimæ Complutensis & Aldina lectionem hanc veram, non interpolatam aut supposititiam, esse arguunt. Romana autem Editio, contra omnium exemplarium fidem, Vaticano uno excepto, hæc non habet. Ibi etiam ἄνδρας, אנשי, recte: Editio Rom. ἀδροὺς scribæ negligentia, ν inter scribendum omisso, aut non apparente, uti videtur. Inde ἀδροὺς υἱοὺς

 expri-

צבא voluit, valde diverſa ſignificat. Quam ſignificationis diverſitatem; ex una ſcilicet radice & gloriam, & venuſtatem, & potentiam, ac ſimilia; ex altera & deſiderium, & voluptatem, & bene placitum, aliaque hujuſmodi, interpretes videntes mirum in modum torquentur. Dum alii ad Deum ipſum, alii ad Saul, alii ad magnates regni, alii denique ad terram Canaan, miſere diviſi, vocem referunt. Nonnullis eſt decus ſive corona, aliis pulchritudo & gratia, aliis fortitudo & exercitus, aliis capra aut cerva, aliisque cera aut favus mellis: LXX. vertunt κηρίον Ezech. XX. v. 6. At Σαβὶ legitur Dan. XI. v. 16, 41. quam vocem librarii neſcientes aut in Σαβεὶς, aut Σαββὶς, aut Σαβαεὶμ, aut Σαβαεὶν mutaverunt. Sic Theodotion: Aquila vero γῆ τῆς δόξης. In quem locum obſervat Hieronymus, LXX. Interpretes, Symmachum, Aquilam, Theodotionem, omnes in diverſas abiiſſe partes. Ac proinde vox certa pro incerta in hoc carmine Davidico reponenda eſſe videtur: nempe הצִיב quam veteres legerunt Judæi, loco הצבי quam legunt hodierni. Illam autem, non hanc, veram eſſe ac genuinam Codicum Hebraicorum lectionem hæc ſuadent, 1. Verſio Græca omnium antiquiſſima. 2. Paraphraſis ipſa Chaldaica. 3. Hieronymi ex Hebræo translatio. 4. Maſoreticæ lectionis ſenſus hauquaquam determinatus, & magna interpretum inde confuſio. Quia 1°. De verſione Græca quam habemus, ſive Romanus, ſive Alexandrinus, ſive etiam Aldinus Textus conſideretur, hoc ex præmiſſis indubitato conſtat. Aquila quidem Ponticus per ἀκριβώσεται dicitur vertiſſe (& Complutenſis Editio habet etiam ἀκριβώσει) quod eſt diligenter conſidera, ſive fixe incumbe in hoc vel illud ſubjectum: unde & Aquilam profecto haud aliter legiſſe conſtat, quàm legebant LXX. ipſi Interpretes, nec non lectionem Maſorethicam hodiernam à Judæo iſto nullatenus viſam cognitamque fuiſſe. De Auctore etiam Verſionis, ſi alia ea ſit, qua uſi ſunt Complutenſes Editores, eadem eſt ſententia, & ratio. Deinde de Interpretatione Chaldaica res non eſt minus evidens quam de Græca. Tranſpoſitionis Maſorethicæ nullum in hac apparet veſtigium, nulla hodiernæ ſcripturæ הצבי memoria. Nam dubio omni procul הצִיב hic quoque legit Targumiſta ille antiquus, quisquis ille fuerit, qui ſub Jonathanis nomine latitat, quique voce magis propria in linguam Chaldaicam hoc transferre non potuit, quam qua uſus eſt. Perbene enim ex Hebræo tranſtulit אתעתרתן, quæ eſt vox ejusdem plane cum illa ſignificationis; ſed numeri tamen pluralis, quia nomen *Iſrael* collectivum eſt, cum quo ea conjungitur. De veteri quoque interpretatione Latina, ſive Vulgata & Italica, ſive Hieronymiana & Judaica, hoc idem facile demonſtrari poteſt. Nam Hieronymi tempore vox hæc eodem ſcripta fuit modo, quo Græci Interpretes illam videbant transferebantque: nec pro nomine tunc, ſed pro verbo accipiebatur. At quia nullum ſuper Saul ab Iſraelitis monu-

Digitized by Google

unum pro altero festinans substituit. Quomodocunque autem hæc res se habeat, ad hunc locum maneam esse constat Editionem Romanam, quæ τόξον non habet; sive per illud ars sagittandi, sive quædam militum cantilena intelligenda sit. Ibid. Στήλωσον Ἰσραὴλ v. 19. Quod lectionem Alexandrinam loco priori maxime firmat. Jubet enim hic aperte, non ut Juda solus, sed ut totus Israel, regis sui interfecti memoriam concelebrent. Στήλωσον autem est verbum omnium maxime ad hoc proprium, summeque emphaticum. Quippe sensus est hic, Erige, O Israel, columnam, stelam sepulchralem, sive pyramidem, in regis vestri honorem. Hinc enim vel in hoc ipso libro Cap. XVIII. v. 17. scribitur ἐστήλωσεν ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων μέγαν, eodem plane sensu. Hunc locum frigide igitur nimis hi interpretantur, nec auctoris mentem attingunt, qui vertunt *Sta Israel*, aut etiam *Considera Israel*. Στηλόω etenim manifestè derivatum est à στήλη, quæ plerumque accipitur pro cippo, seu columna qualis in sepulchris statuebatur, ac in qua res gestæ posteritati mandabantur. Unde Phrasis orta est στήλην ἀναγράφειν. Columnæ autem hæ lapideæ in locis excelsis plerumque, si non semper, erigebantur. Unde etiam Textus Alexandrinus habet στήλωσον ἐπὶ τὰ ὑψη σου, hoc est, columnam super excelsa tua erige: ac deinde sequitur ejus Inscriptio, quæ est περὶ τεθνηκότων, seu de ibi occisis; de Rege nimirum ac Principe, Saul & Jonathan. Hæc omnia bene conveniunt, nec in se difficultatis aliquid habent. At in Textu Romano nimis confusa sunt hæc, & perturbata; sensusque periochæ hujus valde dilutus. Neque cum Codicibus etiam Hebraicis omnino conciliari potest. De nostro res aliter se habet: Hebraicisque Græca non inepte respondent. Quinimo in textu Hebraico immediate sequitur post *Israel* על במותיך, eo ipso ordine quo Alexandrinus ἐπὶ τὰ ὑψη σου exhibet: quæ ad sequentia verba perperam transtulit Romanus. Atqui observandum est præterea vocem Hebraicam חלל, quæ quasi columnæ hujus erigendæ inscriptio est, singularis esse numeri, nominique ישראל hic maxime congruere: ac inde à Græcis propriè exprimi per τεθνηκότων σε, respectu scilicet τῷ *Israel* habito; vel per σῶ τραυματιῶν; vel per utrumque. In persona enim Regis populus ipsius (sc. Israeliticus) vulnerari, interficique eleganter à Sacro Poeta dicitur. Observandum est quoque ex hac occasione veteres Codices Hebraicos, eosque præsertim quibus usi sunt Interpretes Græci, quosque viderunt Alexandrini, Threnodiam hanc nobilem incepisse à voce הצבי, quod στήλωσον interpretati sunt omnes, quodque eam æternitati consecratam esse innuit: pro quo Critici Masoretici hodie legendum constituerunt, per levem quasi literarum metathesin, הצבי, quod est vocabulum πλύσημον, vagumque, nullaque ex parte determinatum. Unde commatis hujus ex hac lectione tam diversæ, tamque contrariæ etiam oriuntur interpretationes. Nam צבי, aut à צבה tumuit, aut à צבא

niter pronunciasse, *Stabiliat Dominus id quod ex ore TUO exiit.* Sic Codices MSS. vetustissimi: Græcæque Editiones in unum omnes conveniunt. At Vulg. Lat. *Precorque ut implcat Dominus verbum SUUM*, ad literam Hebraicam. Hinc oritur Quæstio, An in Codicibus Hebraicis olim legerint דברך, ubi nunc דברו legitur. Capellus aliique hoc quidem suspicantur. Verum non est necesse, opinor, aliter legisse unum Interpretem, quam legebat alter. Eodem res redit: cum & verbum Domini sit verbum Annæ; & contra, verbum Annæ factum sit verbum Domini. In Spiritu scilicet Sancto oravit Anna coram Domino, & exaudita est: ac in Spiritu Prophetico respondit ei Pontifex Summus, Deique Interpres, Ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δῴη σοι πᾶν αἴτημά σου. unde Complut. Edit. habet Πᾶν τὸ ἐξελθὸν ἐκ τῶν χειλέων σου. V. 24. Οἰφὶ est איפא mensura aridorum: νάβελ est נבל mensura liquidorum. Cumque apud Græcos tales mensuræ non darentur, proprias harum apud Hebræos appellationes potius retinendas, quam aut novas cudendas, aut veteres ab illis diversas usurpandas esse, prudenter sane judicarunt Interpretes, fidelitatem suam etiam inde nobis comprobantes. Ubicunque igitur ab Hebræo dissentiunt, aut dissentire videntur, modeste de illis semper est judicandum.

§. 2. Secundo Regum libro, Cap. I. v. 2. Codex MS. Alex. habet ἐπεσεν ἐπὶ πρόσωπον. In Editione Romana deest ἐπὶ πρόσωπον. V. 18. Διδάξαι τὸς υἱοὺς Ἰσραὴλ τόξον MS. habet. At in Editione Romana desideratur τόξον, quod est præcipua propositionis materia. Reliqui autem Codices MSS. impressique loco Ἰσραὴλ habent quidem Ἰούδα, juxta textum illum, quem Masorethæ nobis tradiderunt: solus Codex noster Alex. Ἰσραὴλ retinet. Unde & in textum quoque nostrum inseritur lectio communis; altera ad marginem relegata, quæ singularis est. Nec tamen est hæc Lectio hinc prorsus rejicienda, quia singularis esse videtur, quasi vel Interpretis vel Librarii mendum indubitato hoc sit. Quippe nihil certius esse potest, quam quod Saul Israel totius, non Judæ solius, Rex erat: nihilque incertius, quam quod præceptum hoc regium, sive edictum, Judam tantummodo respiciebat. Ergo Codicis Alexandrini auctoritas hoc in loco, pro *filiis Israel* docendis, non est ex aliorum Codicum testimonio penitus damnanda. Nam paulo etiam post non *filiæ Judæ*, sed *filiæ Israel*, super regem suum in bello occisum plorare jubentur. Atque hoc veritati sane magis consentaneum videtur, ut hymnos militares, aut cantilenas ejusmodi historicas, in perpetuam rei memoriam, universo populo sibi subdito; quam ut alicui ejusdem parti tantum, unique ex duodecim, & de quâ etiam ortus ipse non erat, qui plangendus fuit, tribui scilicet Juda, elegias istiusmodi discendas rex traderet. Ac proinde aut ex poetica licentia in Threnodia hac pereleganti pars ponitur pro toto, Juda pro Israel: aut librarius Judæus, ob nominis ejusdem repetitionem, unum

mus. 3. qua populi ſui Judex ac Princeps, legisque Interpres & Cuſtos erat. 3°. Hebræorum quoque mores huc ſpectant: veluti, apud eos Regis ſupremique Magiſtratus circa legem Dei officium, ejusque in Solio ſedentis munus deſcribendi ſibi Deuteronomium Legis hujus in volumine; Pontificis ſacerdotumque omnium circa eandem officium ac munera; populique totius ab initio regiminis ſui mos & conſuetudo. Præcepit enim Deus *Deuter.* VI. v. 9. *ſcribes ea* על־מזוזות *ſuper poſtibus domus tuæ.* Hinc Schedula ipſa, in qua ſcriptum erat Præceptum illud Fundamentale שמע ישראל v. 4, 5. in quo tota Lex comprehenditur, quodque ſuper limen Oſtii ponebatur à Judæis, in diem hunc ipſum vocatur מזוזה; ſicuti & præceptum ipſum מצות מזוזה h. e. Præceptum poſtis. 4°. Phraſis & norma hæc loquendi על הכסא על מזוזת huc quoque ſpectat: præceptoque huic, Pontificisque muneri optime congruit. Verbumque etiam ישב quod hic uſurpatur, licet in Editione Romana juxta Vaticanum Exemplar ejus interpretatio non inveniatur, haud absque ratione ponitur. Nam ישיבה apud Rabbinos eſt Schola Publica, ſive Academia: Rectorque Academiæ ab eis vocatur inde ראש הישיבה, *caput ſchola*, ſive Princeps Conſeſſus, atque Doctor ſummus. 5°. Locus denique ipſe in quo ſedebat, ſc. היכל יהוה, Ναὸς Κυρίου, cum hujuſmodi interpretatione vix potuit convenire melius. In Eccleſia enim Dei, hoc eſt, in Domo Doctrinæ, ſc. Legis, Sedes ipſi erat. Nec in Eccleſia tantum, ſive templo (aut potius tabernaculo) ſedebat hic Legis Doctor; ſed in atrio ejus exteriori, ſive in Porticu, ubi populum legem docere mos ſolennis erat. Ibidem v. 14. ſcribitur τὸ Παιδάριον Ἦλει. in textu vero Hebraico non extat de hoc ejus ſervo, ſive ſervulo, quicquam. Non tamen improbanda igitur eſt omnino hæc lectio, ac ſi illud παιδάριον ex proprio cerebro interpres addiderit, ne convitii illius Pontificem Eli reum faceret, quemadmodum nonnulli exiſtimant. Nam licet in Hebraico non extet, ſubintelligendum eſſe conſuetudo ſuadet, ratio perſuadet. Cum nihil magis apud omnes ſit familiare, quam illud Domino tribuere, quod ab ejus ſubdito famuloque dictum factumve fuit. Hujus locutionis apud profanos Scriptores innumera exempla reperiuntur. Verique majorem ſaltem habet ſimilitudinem, ut ipſius puer, quam ut ipſe Pontifex Magnus *ſedens in Porta*, ut Judex & Doctor Supremus, mulierculam objurgaret; ſedens inquam על כסא, ſuper Thronum, vel Tribunal, vel Suggeſtum, ſive Cathedram aut Pulpitum. Ibid. v. 18. εἰσῆλθεν εἰς κατάλυμα Editio Romana addit αὐτῆς, absque ulla neceſſitate. Neque enim alius eſt loci hujus ſenſus, quam quod in Refectorium intraſſet, ut comederet: neque domi fuit illa, ut proprium adiret ipſa; ſed longe à Domo hoſpes in urbe. V. 23. ſcribitur τὸ ἐξελθὸν ἐκ τῆ στόματός Σω. Unde hæc eſt ſcripturæ intentio, Virum Annæ benedicentem ſuper eam ſolenniter

Digitized by Google

„ præſertim *Fratres*, una cum pa„ rente utroque [Matre ſcilicet, & „ Præceptore Eleazaro, ſcientiæ „ Parente] virtutis ac pietatis aſſer„ tores invictiſſimos, concelebraſ„ ſet, caruiſſe. De quo veriſſimum etiam eſt, quod idem Luidus dicit: „ Aureolus Auctoris „ libellus tot tamque fœdis erroribus, librariorum indiligentia at„ que inſcientia, erat contamina„ tus; ut editus non editus videri „ poſſet. „ Quid, poſt Akdum, Luidum, aliosque, lucis & decoris libro huic nobiliſſimo, in nova hac editione, Grabii induſtria acceſſerit, penes lectorem judicium ſit. Quod ut melius ab omnibus cerni poſſit, lectionum varietates, ad inferiorem paginæ oram, in hoc libro adjungendas curavimus. Hæc quidem de *Quarto Maccabæorum libro*, deque nova illum etiam edendi ratione ac methodo, dicta ſufficiunt. Neque de Codicum tam editorum quam manuſcriptorum uſu, quorum ope Textus Alexandrinus, non in hoc tantum libello, ſed & in reliquis libris *Hiſtoricis* hoc Tomo contentis, eſt in hac Editione ornatus atque ſuppletus, plura addere opus eſſe arbitramur.

CAP. IV.

Recenſio Locorum quorundam in libris his Hiſtoricis, quorum alia emendantur, alia explicantur aut illuſtrantur.

PRimo Regum libro, primoque Capite, Codex MS. Alex. v. 9. habet ἐμαθητο, docebat: at lectionem hanc Grabius, ex Editionibus Complutenſi & Aldina, cum Textu Authentico Hebræo collatis, emendavit; inque Textum, ipſius loco, ἐκαθητο, h. e. ſedebat, repoſuit. Quod verum quidem rectumque eſt; ישב enim eſt *ſedere*, non *docere*: literæque ס & מ facile inter ſe permutantur. Aſt forſan hoc non eſt Codicis Alexandrini vitium; ſed ipſa genuina Interpretum lectio. Hoc ſuadent nonnulla; veluti 1°. Sedere eſt proprius Docentis ſitus: Sella, ſeu Cathedra, Profeſſoris, ſive Doctoris, necnon Pontificis etiam, aut cujuſvis Epiſcopi, habetur prærogativa; hinc dicitur Sedes Alexandrina, Antiochena, Romana, Cantuarienſis, &c. 2°. Docentis munus huic ipſi quam maxime conveniebat: idque 1. qua Sacerdos. 2. qua Sacerdos Summus.

Digitized by Google

nerint, ut anniversaria etiam solennitate ista ac celebritate honorarentur; majorque adeo, quam quæ exterioribus hisce spectaculis pompaque exprimi possit, de illis opinio omnium animis insederit; diligentes & studiosi lectores facile ediscant è Libro *de Eis* scripto: in quo Rationem Perturbationum magistram esse ostenditur, dominamque propensionis in utramque partem, Virtutem dico & Vitium. Inter alia enim, quæ non pauca adhibet, testimonia, horum quoque *Certamina* in medium adducit. Sed Nicetas quoque in Scholiis in Gregorium Nazianzenum hæc habet: Τίνες οὖν οὗτοι, καὶ διατὶ οὕτω τετίμηνται, δηλώσει σαφῶς ἡ βίβλος Ἰωσήπου· ἥτις φιλοσόφως ἀποδείκνυσιν, ὅτι Αὐτοκράτωρ τῶν παθῶν ὁ Λογισμὸς, καὶ Κύριος τοῦ ῥέπειν εἰς ἀμφότερα, ποτὲ μὲν εἰς ἀρετὴν, ποτὲ δὲ εἰς κακίαν. Αὕτη γὰρ ἡ βίβλος τὸ αὐτεξούσιον κατασκευάζουσα, πολλαῖς μαρτυρίαις εἰς τοῦτο ἐχρήσατο, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τοῖς τῶν Μακκαβαίων ἀθλήμασιν. Hi igitur quinam fuerint, & qua de causa tanto in honore haberentur, *Josephi liber* perspicue docebit: Qui Philosophice demonstrat Rationem Affectuum esse Imperatricem, Dominamque, ac Magistram animi in alterutram partem proclivis, modo scilicet ad virtutem, modo ad malitiam. Nam liber iste libertatem Voluntatis (sive sui Dominium) astruens, multis eam ad rem confirmandam testimoniis adhibitis, *Maccabæorum* quoque inter alia profert in medium *Certamina*. Suidas etiam in voce Ἰώσηπος scribit: Ἔστι καὶ ἄλλος αὐτοῦ λόγος περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, ΕΝΑΡΕΤΟΣ ΠΑΝΥ· ἐν ᾧ καὶ τοῦ πάθους τῶν Μακκαβαίων ἐμνήσθη. Exstat etiam ejusdem [Josephi] de Rationis Imperio liber alius, sane perquam elegans: in quo Maccabæorum celebrat Martyria. Apud Patres Latinos Hieronymus in Catalogo similiter: *Alius quoque liber ejus, qui inscribitur* περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, *valde elegans habetur; in quo & Maccabæorum sunt digesta martyria.* Desiderii Erasmi de hoc Libro Maccabaico judicium in ejus epistola ad Heliam Marcæum hoc est: „ Non falso de se prædicat Josephus, sese in Græcanici sermonis „ facultate usque ad eloquentiæ „ miraculum processisse; quod sane vel EX HOC LIBELLO „ perspicuum erat, in quo vir ille „ singularem quandam orationis „ tum vim, tum copiam declaravit, ut pulcherrimum facinus dictionis ornamentis æquâsse videatur. Proinde divus Hieronymus „ hoc opusculum peculiari elogio „ *valde elegans*, Suidas Ἐνάρετον πάνυ „ vocat. Joannis Luidi de eo judicium in epistola ad Rogerum Giffordum Reginæ Elizabethæ Medicum primarium hoc est: „ Argumentum [*De Rationis Imperio* „ libelli] imprimis illustre est, atque è media depromptum philosophia, de *Rationis* in turbidos „ animi motus dominatu. Dignitatem argumenti ac splendorem „ disertissimus vir exemplorum tum „ varietate, tum claritate, amplitudineque, si non superavit plane, certe æquavit. Quo magis „ (inquit) dolendum videtur, hunc, „ tam diu plena suarum laudum „ celebritate, cum alios divina virtute admirabiles, tum *Maccabæos*

non cum aliis Josephi operum editionibus. In fine veteris Versionis Latinæ libri hujus Maccabaici habetur talis hæc conclusio, sive subscriptio: *Hæc itaque quæ in monumentis veterum, & sacris literis de divis comperi* Maccabæis, *posteritati æternum legenda consecravi.* Quæ verba tamen non sunt Auctoris ipsius, sed Interpretis.

§. 7. De hoc Libro Photius ex Philostorgii Historia Ecclesiastica hæc habet: Τὸ μὲν Τέταρτον [τῶν Μακκαβαϊκῶν] βιβλίον ὑπὸ Ἰωσήπου γεγράφθαι, καὶ αὐτὸς [ὁ Φιλοστόργιος] συνομολογῶν, οὐχ ἱστορίαν μᾶλλον ἢ ἐγκώμιον εἶναι φησὶ, τὸ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον καὶ τοὺς ἑπτὰ παῖδας τοὺς Μακκαβαίους διηγούμενον. *Quartum* eorum, qui *Maccabaici* vocantur, Librorum, à *Josepho* conscriptum esse dicit Philostorgius, & Eleazari ac septem Puerorum Maccabæorum Encomium potius esse quam historiam. Item Anonymus quidam Scriptor, ut videtur, pervetustus, in Cod. MS. DCCXXI. Bibliothecæ *Regis Christianissimi*, hujus in hunc modum meminit: Ἡ Τετάρτη [τῶν Μακκαβαϊκῶν] βίβλος, τὸ περὶ τοῦ αὐτοκράτορα τῶν παθῶν εἶναι τὸν λογισμὸν, καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ Θείου Νόμου μαρτυρίαν, καὶ τελευτὴν τῶν ἁγίων ἑπτὰ ἀδελφῶν, σὺν τῇ μητρὶ, καὶ τῷ διδασκάλῳ, τρανότερον διαγορεύουσα, Ἰώσηπον εἶναι συγγραφέα τὸν Ἰουδαῖον ὑπόνοιαν παρέχει. *Quartus* Maccabæorum Liber, illud, quòd Ratio imperat affectibus, & martyrium obitumque pro Lege Divina susceptum à *sanctis septem Fratribus*, una cum *Matre*, ac *Præceptore*, diserte tradens, *Josephum Judæum* habere conscriptorem opinionem præbet. Hæc antiquus ille Scriptor, quisquis fuerit, apud Cotelerium citatus in Notis in Canon. Apost. qui p. 339. pervetustam σημείωσιν vocat Codicis Regii DCCXXI. De hoc libello etiam Eusebius in libro Historiæ Ecclesiasticæ tertio: Πεπόνηται δὲ καὶ ἄλλο οὐκ ἀγεννὲς σπούδασμα τῷ ἀνδρὶ, περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ· ὅ τινες ΜΑΚΚΑΒΑΙΚΟΝ ἐπέγραψαν, τῷ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἐν τοῖς οὕτω καλουμένοις Μακκαβαϊκοῖς συγγράμμασιν ὑπὲρ τῆς εἰς τὸ θεῖον εὐσεβείας ἀνδρισαμένων Ἑβραίων περιέχειν. Cap. 10. Est & aliud non ignobile opusculum ab eodem viro elaboratum, *de Rationis Imperio:* quod quidem à nonnullis MACCABAICUM inscriptum est: quòd complectitur certamina Hebræorum quorundam, qui, ut in Maccabæorum libris proditum est, pro divini numinis cultu fortiter pugnarunt. Gregorius quoque Nazianzenus in Oratione ejus de Maccabæis de hoc ipso ita loquitur: Οὗτοι, τινὲς μὲν ὄντες, καὶ ὅθεν, καὶ ἐξ οἵας ὁρμώμενοι τὸ ἀπαρχῆς ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως εἰς τοσοῦτον ἀρετῆς καὶ δόξης προσεληλύθασιν, ὥστε καὶ ταῖς ἐτησίοις ταύταις τιμᾶσθαι πομπαῖς τε καὶ πανηγύρεσι, καὶ μείζονα τῶν ὁρωμένων τὴν περὶ αὐτῶν δόξαν ἐναποκεῖσθαι ταῖς ἁπάντων ψυχαῖς· ἡ περὶ αὐτῶν βίβλος δηλώσει τοῖς φιλομαθέσι καὶ φιλοπόνοις, ὁ περὶ τοῦ Αὐτοκράτορα εἶναι τῶν παθῶν τὸν Λογισμὸν φιλοσοφοῦσα, καὶ κύριον τῆς ἐπ' ἄμφω ῥοπῆς, ἀρετήν τε φημὶ καὶ κακίαν· ἄλλοις τε γὰρ οὐκ ὀλίγοις ἐχρήσατο μαρτυρίοις, καὶ δὴ καὶ τοῖς τούτων ἀθλήμασι. Hi, inquit, quinam certe fuerint, & unde, ex qua item primo educatione institutioneque prodeuntes ad tantam virtutis & gloriæ magnitudinem pervenerint,

Digitized by Google

pres Syriacus eum ex Traditione, ut ait, LXX. Seniorum edidit: veteresque Scriptores Græci haud ignobiles eum aliquando librum, quasi canonicum ac genuinum, citarunt; dum alterum Esdræ librum, qui in sacro Judæorum canone habetur, illos citâsse, opinio est magis recepta. Unde dubium hoc oritur, nempe, an liber Esdræ, qui in Canone Judaico nunc habetur, quique secundum hoc exemplar est posterior, compilatus fuerit abbreviatusque per Synagogam magnam, ex libro quodam Esdræ multum longiori, qui sacra alia monumenta, regumque diplomata ac Epistolas continebat: an vero liber hic apud Græcos primus, apud Latinos tertius, non ex monumentis ullis Chaldaicis aut Hebraicis, sed ex Hellenistico quodam ingenio, absque auctoritate ulla sufficiente, depromptus fuerit. In omnibus Editionibus hactenus emissis, quas vidimus, liber hic sane, siquis ullus, depravatissimus habetur: unde & multa contra ejus veritatem objiciuntur, quæ sæpe non nisi librariorum menda sunt. Quorum nonnulla, eaque non pauca, vel hujus Alexandrini exemplaris ope, in hac ipsa Editione corriguntur. Hujus exemplum sit unum aut alterum hoc. Cap. I. v. 35. Codex Romanus contra omnem historiæ fidem Ἰσραὴλ, Alexandrinus vero Ἰούδα habet. Cap. II. v. 12. perperam Editiones omnes Σαμανασσάρῳ, quasi Salmanassar esset Præses Judææ: rectius Cod. Alexandrinus Σαναβασσάρῳ, pro Σασαβασσάρῳ, uti legitur 2. Esdr. I. v. 8. estque vera lectio. Nomen enim principis hujus Sassabasar erat. Liber Esdræ apud Græcos secundus, apud nos primus, qui authenticus est & genuinus, nobis quoque hujusmodi exempla, eaque nec numero nec pondere contemnenda, suppeditat. In libro etiam *Verborum Neemiæ*, quæ in exemplaribus quibusdam est libri hujus pars altera, propria nomina turpissime apud Græcos corrupta sunt, quæ in hac editione ad exemplaris Alexandrini fidem emendantur. Hujus emendationis multa extant exempla notatu non indigna. Ipsa libri inscriptio est Λόγοι Νεεμία υἱοῦ Ἀχαλίου. qui verus est ejus Titulus. Hebraice enim vocabatur בן־חכליה. filius Hachaliæ: unde per transpositionem factum est nomen Χελχίας, (vel Χαλχίας) quod Editio Romana habet, reliquæque omnes agnoscunt præter hanc Alexandrinam. Item v. 1. Σουσὰν ἄβιρα in Edit. Romana legitur: at in nostra Ἀββειῤῥᾶ, juxta exemplar Alexandrinum, nec non Autographum Hebraicum, quod habet חבירה. Ald. Σουσανναββιρᾶ unica voce; quemadmodum etiam propriis Urbium nominibus *Castrum*, sive *Castellum*, hodie frequenter adjungitur ut pars. In libris denique *Maccabaicis* omnibus describendis ac edendis tam libri impressi quam manuscripti, quotquot inveniri potuerunt, in auxilium advocati sunt. Libri tres priores collati sunt cum Codice Arundelliano, quem Usserius habuit: postremus, qui Ἰωσήπου περὶ σώφρονος λογισμοῦ in Cod. MS. Collegii Novi inscribitur, non tantum cum dicto codice, sed cum Aldi etiam Luidique exemplaribus, nec

Digitized by Google

habet Μαδαΐ, non Μαδαΐμ; Μαβσάν, non Μασσάμ; Χοδδαΐδ, non Χουδαΐν; Ἰεσσοῦε, non Σοβαΐκ; Ἐλδαά, non Ἐλδαδά &c. Plura addere opus non est. Codicem hunc vetustissimum, qui Cantabrigiensis nunc audit, cum Romano Waltonus, cum Alexandrino Grabius collatum habuit. Finem, quem uterque sibi ex labore hoc proposuerat, res ipsa manifestat. Hinc obiter quoque observandum est, Codicem hunc, qui vel ante mille & quinquaginta annos, ad minimum, per Theodorum Archiepiscopum Cantuariensem, in Angliam allatus est, quique Theodoro ipso potuit esse etiam multo vetustior, è signis quibusdam manifestis Alexandrino recentiorem esse indubitato constat. Antiquis quidem, sed non uncialibus, literis descriptus est codex iste, quarum characteres ab hodiernis multum differunt; sed nec summam sapiunt antiquitatem, uti viri Docti arbitrantur: apices accentuumque figuræ ei adsunt; non tamen cum iis, quibus hodie utimur, conveniunt. In libris sane Paralipomenon, quos omnium esse mendosissimos Critici nonnulli judicant, his omnibusque auxiliis opus fuit.

§. 6. In libris reliquis recensendis, emendandis, supplendisque non minor adhibita est à Grabio diligentia. De libro Esther, qui Paralipomena in hac Editione immediate subsequitur, imprimis consulendus est Usserius Armachanus, qui illum ad calcem syntagmatis sui de Editione LXX. Intt. ex Bibliotheca Arundelliana orbi erudito summa cum cura recognitum exhibuit. Hac Editione cum Codice MS. Alexandrino collata usus est Grabius. Duo hujus libri exemplaria pervetusta ab Usserio producta sunt, & inter se commissa: quorum unum longius, alterum brevius est; in utroque autem, sicuti in Codice etiam Alexandrino, ea, quæ in textu Hebraico non inveniuntur, reperta sunt. In ipso hujus initio, βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου τοῦ Μεγάλου, cum Editione Origeniana ab Usserio evulgata perbene convenit editio Alexandrina: in Edit. Romana abundat vox βασιλέως. Ubi etiam articulus ad emphasim magis augendam adponitur in Alexandrina, adest etiam in Editione Origenica, & in altera Usseriana Veteri; uti ὁ βασιλεύς, mox ab initio; τῆς φυλῆς &c. quæ sine articulo haud bene exhibet Romana. In libris *Tobiæ* & *Judith* non tantum Editiones Complutensem, Aldinam & Romanam consuluit, cumque exemplari suo contulit Grabius; sed Codices etiam ipsos, quibus Usserius usus est, omnes, ad Editionem hanc perficiendam, collatos habuit. Duas quoque Tobiæ Editiones Hebraicas, Pauli scilicet Fagii & Sebastiani Munsteri, unamque Syriacam, propter hoc consuluit, contulitque; sicuti etiam veterem Judithæ versionem Syriacam, & loca ejus omnia à Veteribus allegata. In Libris *Esdraicis* edendis eadem ubique adhibita est cura. Liber primus Esdræ, qui in Hebræo hodie non extat, sed inter Apocrypha reponitur, Hebraice à Josepho verisimiliter lectus fuit. Vetus Interpres

In hiſce ſex poſtremis ne unum quidem nomen recte exhibet Codex Vaticanus; nec unum male Alexandrinus. At præterea nominum propriorum corruptiones & variationes, quæ in Alexandrino Codice hic & illic reperiuntur, ſæpiſſime ſunt nonniſi manifeſta ſcribarum ſphalmata, quæ facile corrigi poſſunt: ac proinde quæ non ipſis Interpretibus Græcis, ſed librariis ſolis tribui debent. In Vaticano, inque aliis etiam Codicibus MSS. res non eſt hæc adeo manifeſta. Neque poſſunt *mendi ſuſpetti eſſe Hebraici Codices*, ut recte ſolideque obſervat V. Cl. Joannes Clericus, *qui ſemper eodem modo habent ea nomina ſcripta, & ut debent ſcribi ex ingenio linguæ Hebraicæ.* Ex variationibus autem hiſce, defectibuſque, qui in propriorum nominum deſcriptione ubique occurrunt, aut valde vitiatum eſſe in his exemplar Vaticanum, aut Verſionem, quam illud exprimit, ex Codice Hebraico valde corruptè factam fuiſſe, conſtat. De his judicet pro arbitrio Lector æquus & eruditus.

§. 5. Paralipomena etiam priora & poſteriora cum Codice Theodori Archiepiſcopi, qui circa ſeculi ſeptimi medium floruit, collata, ad Textum Alexandrinum ſtabiliendum magnopere conducunt. Permagnus enim eſt utriusque Codicis conſenſus: ac præcipue ubi corruptus eſſe videtur Vaticanus. Cujus rei exempla dantur fere innumera, nos ex hoc ipſo capite paucula ſaltem delibemus. v. 32. Quinque Dedanis filii in hoc Theodori Codice habentur, ſicut in Alexandrino etiam, qui in Vaticano deſunt; nec in Hebræo hodie extant, olim tamen extitiſſe veriſimile eſt. v. 36. Idem Codex legit Θαμναὶ δὲ ἡ παλλακὴ Ἐλιφὰς ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀμαλήκ, & cum veritate & cum textu Alexandrino conſentiens: ubi Vaticanus tantum habet Θαμνὰ καὶ Ἀμαλήκ; ac ſi Θαμνὰ hæc, ſive Timna, eſſet ex Eliphazi filiis, non ejus vero concubina, ſive pellex. Codicem tamen Maſorethicum, eo in loco truncatum, ſequitur: quod an pro auctoritate ejus quicquam valeat, Criticis diſquirendum relinquitur. V. 37. Codd. Theod. & Alex. habent Ναχιὲθ, Heb. נחרת, at Vatic. Ναγὲς. V. 38. Codd. Theod. & *Alex.* Ῥισὼν; quæ vera videtur eſſe lectio: non Δισὰν, quam exhibet Editio Romana; licet cum *Daleth* hodie vulgo ſcribatur. Nulla enim eſſet omnino duorum nominum propriorum differentia, nullaque inter fratres diſtinctio, ubi ſane illa maxime opus eſt, niſi per *Reſh* & *Daleth* fieret. Quintus igitur ſeptimusque Schiri filius non fuerunt uno eodemque nomine דישן ambo appellati: ſed unus tantum erat דישן Δησὼν vel Δισὼν, alter רישן Ῥησὼν vel Ῥισὼν. V. 43. Cod. Theod. habet Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς αὐτῶν οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, cum textu Alexandrino, ſicuti cum Hebraico etiam, conſentiens. Itaque mancus apparet Romanus. V. 47. Codd. Theod. Alex. Σαμαὰ pro Σαμλὰ: at Vat. Σεῦλά. V. 50. Theod. Alex. Βαλαενὼν. V. 54. uterque habet Ἠσὰμ, ab exemplari Romano longe diſſentiens. Ita etiam Cod. Theod.

Digitized by Google

hujus Capitis initio & fine desumtâ, ne totum percurrendo nimium Lectori tædium faciamus, facile patebit.

1.	מגוג.	A. Μαγωά, α pro γ.	R. Μαγώγ, recte.
2.	מדי.	A. Μαδαὶ, recte.	R. Μαδαίμ, add. μ.
3.	תוגרמה.	A. (a) Θοῤῥάμ pro θογαρμά.	R. Θοργαμά.
4.	פוט.	A. Φούτ.	R. Φούδ.
5.	מבשם.	A. (b) Μαβσάν.	R. Μαστάμ.
6.	חדד.	A. Χοδδάδ.	R. Χονδάν.

In hisce sex nominibus, quæ ab initio nobis caput hoc incipientibus mox occurrunt, unum recte exhibet Codex Romanus, quatuor perperam: unum mendose Alexandrinus, quatuor autem recte: unumque, quod est ordine tertium, Codex uterque vitiosè describit. Quin ubi etiam Codex Hebræus legit ודומה. ibi tam Romanus quam Alexandrinus habet Ἰδουμά: quod non Librario, sed Interpreti, *Jod* pro *Vau* legenti, tribuendum esse videtur. Hoc fieri sane magna facilitate potuit, cum literæ hæ vel paulo tantum breviori, vel paulo etiam longiori lineæ ductu sint inter se commutabiles; Codex licet MS. Alexandrinus, veluti utrumque scribendi modum retinendo, *Vau* quoque ipsum conjunctivum exprimat, Καὶ Ἰδουμά: nisi Librarius forsan Καὶ Δουμά literis uncialibus scriptum videns, nullamque vocum divisionem percipiens, *Iota*, quod semel tantum scribendum erat, bis descripserit, tam in fine scilicet quam in principio. Verum ut de variationibus propriorum nominum in his libris, deque collationibus Codicis utriusque, Vaticani scilicet & Alexandrini, hac in re judicium rite fundetur; ad alia nonnulla exempli causa progrediamur, capitisque hujus finem versus prospicientes videamus jam an totidem alia nomina in hoc ipso reperta, ordineque continuo desumpta, sententiam hanc vel stabilire vel destruere magis apta sint. Hæc sunt

1.	דחבות.	A. Ῥοωβώθ.	R. (aa) Ῥωβώθ.
2.	בעל־חנן.	A. Βαλαεννών.	R. Βαλαεννώρ.
3.	עליה.	A. (bb) Γωλά.	R. (bb) Γωλαδά.
4.	יתת.	A. Ἰεθέθ.	R. Ἰεθέρ.
5.	מבצר.	A. Μαβσάρ.	R. Βαβσάρ.
6.	עירם.	A. Ἠράμ.	R. (cc) Ζαφωίν.

In

(a) Est Librarii hoc mendum, Θοῤῥάμ loco Θόγραμ legendo, vel Euphoniæ gratia literam γ in ῥ mutando, propter ῥ adjunctum; & terminationem ה omittendo. (b) μ in ν in fine vocis, Euphoniæ etiam gratia, sæpe liquefit. Nec vitium igitur est vel Interpreti vel Librario tribuendum.

(aa) Nominis hujus contractio minus recta est, quia significatio ejusdem per eam deperditur. (bb) ע in nominibus propriis LXX. Intt. frequenter exprimunt per Γ, veluti עמרה Γομόῤῥα, עזה Γάζα, עתניאל Γοθονιήλ, צבעון Σεβεγών, עלין Γωλάν, ceu Γολάμ, &c. item עמר Γομώρ, mensura. (cc) Vox corrupta, legendo צ loco ע, & ῥ in φ mutando, quasi Ζαιφώμ; deinde, literis finalibus pro more conversis, Ζαφωίν.

Digitized by Google

mum, Grabiique etiam amicum, ſi quid huic Librorum Hiſtoricorum Editioni inde deeſſe videatur, id omne ex Codicis iſtius impreſſione abunde ſupplendum eſſe ſperandum eſt. Benedicat autem tam Operi quam Editori Deus O. M. nequid deſideratam ejus Editionem vel impediat amplius, vel retardet.

§. 3. Libri *Regum* omnes cum Textu ipſo Maſſorethico & Targumimi, cum antiquis Verſionibus omnibus, quotquot hodie extant, ſive ex Græco ſive Hebræo fonte hi ſint derivati; cum univerſis Veterum Scriptorum commentariis, interpretationibus, atque allegationibus ac in ſpecie cum Hexaplorum Origenianorum reliquiis, quæ inveniri adhuc poſſunt; cum Aquilæ, Symmachi, ac Theodotionis fragmentis; nec non cum Theodoreti & Procopii explicationibus; ſed nec nuperorum quoque Commentatorum caſtigationibus criticis penitus prætermiſſis; ad hanc Hiſtoriarum Sacrarum, ſecundum LXX. Editionem, non ſine ſingulari cura & induſtria ſunt collati. Prætermiſſa etiam Regum Judæ, quæ *Dibre Hajammim* & *Paralipomena* nuncupantur, tam priora quam poſteriora, pari diligentia collata ſunt cum omnibus ſingulisque his: quibus, ut Verſionem Græcam, ubi erat vitiata, puram exhiberet, conferendis operam dedit Grabius. Cumque his Chronicorum libris, ſecundum Textum tam Alexandrinum quam Romanum, Codex Cantabrigienſis vetuſtiſſimus, non ſine ſumma cura adhibita, collatus eſt. In quibus Codicibus conferendis maxima in propriis nominibus invenitur diſcrepantia; quemadmodum in nominibus his haud leve inter omnes antiquos Codices, tam Græcos quam Latinos, ſæpius obſervatur diſcrimen, idque ex literarum ſcriptura minus accurata ortum. Hæ enim minus bene ſcriptæ, ob aliqualem in eis ductuum ſimilitudinem, facile potuerunt legentem fallere: atque nomina, quæ Græcis videntur barbara, cum minus claris ductibus eſſent exarata, & à librariis legi vix aut ne vix poſſent, ſi mirum hinc in modum illi nec ab ipſis recte lecta, nec omnino intellecta, mutaverint, nemo profecto mirari debet.

§. 4. Vitium hoc in Chronicorum libris, Eſdræque & Neemiæ commentariis, nimis manifeſtum eſt. Quod tamen in Codice Alexandrino rarius, quam in Vaticano, aut in Cantabrigienſi, aut in alio quovis occurrit. Nam vel in unico Capite, verbi gratia, eoque libri primi primo, ne contra nos, quaſi partium ſtudio ac favore transverſim actos, de hujus electione conqueratur quiſpiam; præter ſexaginta nomina propria Hebraica & ultra, quæ librarii negligentia ex Textu Græco, juxta Vaticanum exemplar, interciderunt penitus, quæ omnia habet Codex Alexandrinus, nomina quæ male in Vaticano ſcribuntur, & longe plura ſunt, quam quæ in Alexandrino, & longius quoque à vera ipſorum Scriptura ut plurimum diſcedunt. Quod ex tabellâ hic ſubnexâ, de hujus

Digitized by Google

exemplar etiam hoc celeberrimum, unde Syriaca hæc facta eſt translatio, manu Euſebii ipſius Cæſarienſis, ad Patris hujus doctiſſimi libros in bibliotheca Cæſarienſi aſſervatos, Pamphilo etiam ſuo dilecto hac in re ipſum adjuvante, emendatum fuiſſe, non eſſet illi ignotum; ut illud adipiſceretur permagno flagravit deſiderio Grabius. Quippe MASIUS ante centum & quinquaginta circiter annos, Commentarium ſuum in *Joſuam* cedro digniſſimum edens, eo ipſo uſus fuit. Nequis enim cum, aut levibus conjecturis augurantem, aut opinionis ſuæ hac in re commenta ſequentem, dum de Græcæ LXX. Intr. Verſionis Editione miſta ſimplicique diſſereret, exiſtimet, *Habeo* (inquit) *aliquot ſacræ Hiſtoriæ libros, qui & converſi in linguam Syriacam, & ſcripti ſunt ab Alexandro magno novies centeſimo viceſimo ſeptimo, hoc eſt, ante hos nongentos & quinquaginta annos: ſunt inquam converſi* ad verbum *de Græco Exemplari, quod manu* EUSEBII *ad Origenis libros, qui in Cæſarienſis Eccleſiæ Bibliotheca aſſervabantur, fuerat emendatum, cum huic ad eam rem adjutor fuiſſet ſuus* PAMPHILUS. Præfat. in Comment. Joſ. Virque idem doctiſſimus, de peregrina in his libris admiſtione conqueſtus, hæc quoque habet: *In quibus libris meis Syriacis, cum omnes ubique notæ, quas dixi,* [aſteriſcos ſcilicet, obelos, lemniſcos & hypolemniſcos] *ſumma cura atque incredibili diligentia ſint appoſitæ, neque magno labore, neque illo errore, deprehendi a me judicique ea, quæ modo dicebam, potuerunt.* Hæc ille. De venerabili hoc Codice, qui annos centum & mille, triennio ſuperaddito, numerat, ita etiam Morinus: *Utinam hæc Latine vertiſſet* Maſius, *cum omnibus notulis; inde plurimum Codex Vaticanus, præcipue in libris* Regum & Paralipomenorum, *illuſtrari poſſet: nonnulla enim, ex ALIORUM de Hebræo translationibus, in illos libros irrepſiſſe, & ſimul cum textu LXX. Interpretum legi nonnihil ſuſpicor.* Hæc quidem Morinus. De cujus ſuſpicione quid cenſendum ſit, ex antedictis facile judicari poteſt. Videatur ejus de Hebræi Græcique Textus ſinceritate Lib. I. Exercit. 9. Cap. 4. De eo etiam conſulendus eſt Grabius ipſe in Prolegomenis ſuis ad Tom I. Cap. III. §. 5. nec non ad Tom. IV. Cap. IV. §. 9. Complexus eſt autem Codex iſte Maſianus, præter Joſuam à Maſio ipſo editum, Judicum Regumque Hiſtoriam, Chronicon Regum Judæ, Eſdram, Eſther, Tobiæque partem. De duobus ante editis, Joſuæ nimirum Judicumque libris, à Maſio Grabioque dictum eſt ſatis: de reliquis judicet Lector. Quippe horum eadem eſt ubique ratio. Hujus Codicis anxie diuque quæſiti à Grabio, nimis forſan hac in re ſollicito, ut fervidioris erat ingenii, ſed ab eo nec prece nec pretio comparandi, uſum tandem obtinuit ille ipſe qui primus hujuſce notitiam ei præbuerat, Vir in linguis Orientalibus ſane doctiſſimus, tamque ob Doctrinam quam ob Pietatem celeberrimus, adque Opus tale, de quo ſumus in Capite primo locuti, perficiendum inſtructiſſimus, JABLONSQUIUS. Per Virum igitur hunc eruditiſſimum,

ſerius Armachanus. Pariterque Codices melioris notæ univerſos, quos ullibi reperire potuit, inter ſe commiſit, omnesque lectionum varietates collegit, & quicquid aut in exemplaribus vetuſtiſſimis, aut in Editionibus inde factis, obſervatu dignum invenit, id omne non minori judicio quam induſtria extraxit. Nec ſibi nimium igitur confiſus, propriisque innixus viribus, aliorum recusavit opem, ut moris eſt quibusdam: ſed contra viros etiam eruditos nonnullos, tam ipſi quam operi ipſius huic amicos, in adjutorium ſuum, inque reipublicæ literariæ honeſtamentum, omnia ut meliora cedant, & prece & pretio ſibi adpellavit. Hoc nimirum ex epiſtolis ejus ſatis conſtat. Inter cujus etiam collectanea, ad editionem hanc Librorum Hiſtoricorum ornandam congeſta, ipſe manu propria adnotavit, hunc in modum, *Sequentes Libri Hiſtorici V. T. collati cum MS. ſereniſſimæ Reginæ in folio manu* WANDALINI. Præmiſſus autem eſt ab initio liber *Ruth* (qui in Tomo Primo eſt ultimus) tanquam apparatus ſive introductio, ad Tomum hunc ſecundum; utpote de Familiæ Davidicæ origine tractans: quem ſequuntur Samuelis Lib. I. & II. Lib. I. & II. (qui III. & IV. dicuntur) Reg. Lib. I. & II. Paral. Lib. I. Eſdræ, Lib. Neemiæ, ac poſtremo libri Maccabæorum tres. Quos omnes cum textu quoque Alexandrino Grabius, ut ejus editio reddatur emendatior, adque illum Annotationes Criticæ (Tomum ſcilicet hunc ſpectantes) efficiantur perfectiores, haud indiligenter commiſit, ac comparavit: librumque Eſtheræ etiam de novo contulit cum ipſo, ſicuti duos Paralipomenon libros cum Codice Cantabrigienſi, primumque Maccabæorum cum Oxonienſi, qui in bibliotheca Collegii Novi S. Mariæ adſervatur. Bibliothecas Codicibus MSS. nobiles, tam publicas quam privatas, quotquot in Britannia noſtra habentur, opus hoc ut melius perficeret, vel perluſtravit ipſe, vel ab aliis eruditis perluſtrandas eſſe curavit. Ne quid de exteris bibliothecis, quas per Viros Doctos conſuluit, hic dicam. Nil enim intentatum reliquit, ut metam attingeret.

§. 2. Non tamen bene ſemper ei ſucceſſit, quod ab eo tentatum fuit bene. Quædam enim ob belli inter Chriſtianos furentis difficultates, quædam ob nimias impenſas, quædam ob doctorum quorundam æmulationem, ne dicam, invidiam, quædam forſan & ob alias cauſas, multum diuque fuerunt præpedita; aliquando etiam fruſtrata, penitusque abrupta: de quibus inter amicos, ut bene memini, nonnunquam, lectoque (heu!) fatali decumbens, conquerebatur maxime. Hoc fuit illud, quod Tomi hujus Hiſtorici editionem, tantopere deſideratam, retardavit. Cum enim Codex MS. Alexandrinus Syriacus de Græco LXX. Intt. exemplari Origeniano ad verbum converſus libros V. T. Hiſtoricos complexus, adhuc exſtaret; inque eo omnes ubique notæ criticæ, ſumma cura & diligentia, eſſent adpoſitæ; cumque

dicis Alexandrini in exemplari ſuo, quo uſi ſumus nos, debite emendaret: ita quoque in hoc, ſicut in Tomis à ſeipſo editis, ſollicite cavit, nequod vitium textui ipſe inferret, ſive accentibus perperam adpoſitis, ſive prava dictionum periocharumque diſtinctione. Nec pauca in Aldina & Romana Editionibus, ne quid de Franequerana dicam, iſtiuſmodi peccata, ſive ab Editoribus, ſive à Typothetis, commiſſa correxit emendavitque. Plura qui deſiderat, longe enim plura hac de materia dici poſſunt, is Tomi primi & poſtremi Prolegomena adeat: aut editionem hanc cum Editionibus aliis omnibus diligenter conferat. Qui fecerit hoc, ille nos non vel dimidium eorum dixiſſe, quæ jure meritoque dici potuerunt, perſpiciet. De Aſteriſcorum & Obelorum ſignis quæ ante ſunt dicta, non hic ſunt repetenda. De variarum autem ſacrorum Librorum editionum, monumentorumque tam editorum quam manu ſcriptorum, uſu, quorum ope Textus Alexandrinus à Grabio emendatus atque ſuppletus fuit; deque locis etiam quibusdam per conjecturam ab ipſo repurgatis, nunc aliquid dicendum eſt.

CAP. III.

Recenſio atque uſus Editorum ac MSS. Codicum, quorum ope Textus ALEXANDRINUS *in hoc Tomo eſt emendatus atque ſuppletus.*

LIbri omnes Hebræorum Hiſtorici qui in hoc Tomo continentur, ſive intra ſive extra Canonem (uti dicunt) poſiti ſunt, cum antiquiſſimis Hebræorum & Græcorum monumentis, tam editis quam ineditis, ad editionem hanc Alexandrinam perficiendam, perpoliendamque, magno ac indefeſſo labore, à Grabio, Wanlcio, Virisque aliis in hoc ſtudiorum genere verſatiſſimis, opûsque hoc promoventibus, collati fuerunt. Quem ob finem libros omnes qui in Codice Regio LXX. Intt. vetuſtiſſimo comprehenduntur, unico Eſtheræ libro excepto, cum Textu & Romano & Alexandrino perquam accurate collatos Grabius habuit: ediderat quippe librum Eſtheræ ex eodem Codice, ſeculo præterito, Vir Magnus Uſſerius

Digitized by Google

bene fundata; bene an male fecerint viri eruditi, qui, illis remedium ut afferrent, nec labori nec pretio parcendum esse statuerunt; à viro prudente in dubium haud vocabitur. An veram tamen medendi rationem methodumque in hac ipsa Editione adeptus fuerit is, qui illam tantis sudoribus, vigiliis, fatigationibus, impensisque denique conficiendam paraverat, iis à quibusdam forsan moveri potest. Nec ratio enim una omnibus unquam placitura est: nec methodus una cuilibet ingenio convenit. Quippe viri docti nonnulli inveniuntur, qui ne latum quidem unguem, ut aiunt, ab Exemplaris Alexandrini auctoritate discedendum esse voluerunt: hique laborem omnem, aut aliorum exemplarium aut priscorum Scriptorum ope, Textui sacro emendando, insumptum improbant; quia non nisi ipsum Codicem, absque ulla, licet levissima emendatione, accuratissime descriptum typisque expressum quærunt. Quin ipse etiam Grabius *ad literam* illum exprimere, ubicunque sensu salvo id potuit, voluit: ubi bene non potuit, bene monuit.

§. 17. Cæterum cum Codicis Alexandrini lectiones ab editione Romana diversæ in Waltoni & Bosii Bibliis, sicuti jam demonstratum est, multis in locis aut non omnino aut non recte expressæ fuerint; cum plurima etiam librarii menda in Textum irrepserint, quæ superius notata sunt, inque tabulas congesta; cumque literæ vocales sæpe, consonantes etiam quandoque, fuerint inter se commutatæ, ac harum aliquæ, in libris hoc Tomo contentis, sicuti & in aliis, geminatæ atque additæ partim, partim quoque exclusæ & rejectæ; propter faciliorem, atque rectiorem hujus Editionis usum (obsoletorum horum scribendi modorum, nec non erratorum, vitiorumque omnium, quotquot deprehendi ab oculo perspicacissimo potuerunt, in libros hosce Historicos ob soni vel figuræ similitudinem illapsorum, Indicibus ita præmissis) ab ipsa litera Codicis manuscripti nonnunquam discedere non licitum modo sed & necessarium quoque Grabius, virique alii doctissimi sapientissimique existimaverunt. Si recte factum sit, bene: si non recte, qui melius fecerit, lauream deportabit. Præmissis saltem his liquet, quatenus ab anomala vel depravata Alexandrini Codicis scriptura, vel propter analogiam grammaticalem, vel propter diversum scribendi morem hodiernum, vel alias quascunque demum rationes, in hac Editione discessum fuerit: quantaque cura, diligentia, patientia, subtilitate, omnia in partem utramque dicta, à Grabio, doctissimisque ejus Amicis ac Fautoribus, quos hac in re semper consulendos esse voluit, pensitata fuerint. Non etenim ipsi cura erat, ut librorum sacrorum editionem vel Romanam, vel Alexandrinam; sed ut genuinam, quantum fieri potuit, ac probe emendatam, in lucem ederet.

§. 18. Quemadmodum vero operam dedit Grabius, ut vitia Co-

Propoſitio II. *In libris, epiſtolis, fragmentis, appendicibuſque hoc Tomo contentis*, non ex Hebræo *verſis, aliam diſtinctionem, aliamque diſpoſitionem, non ſequitur Codex* Alexandrinus; *neque aliam ſcribendi normam formamque imitatur; quam quæ venerandæ ipſius antiquitati optime convenire videtur.*

§. 15. Quippe eadem eſt ubique librorum partiumque diſpoſitio; eadem diſtinctio, ſive diſtinctionis potius neglectus, ſicuti apud Veteres olim erat, ante ſcilicet introductum accentuum punctorumque uſum; eadem ubique ſcribendi norma, nempe antiquiſſima, Ionicam ac Alexandrinam dialectum, ſive anomaliam quandam, aut Alexandrinis, aut Ionibus, aut utrisque, peculiarem præ ſe ut plurimum ferens. Vitia eadem etiam, easdem ob cauſas. Vitia ſane hæc: ſed Vitia quæ novitatem non arguunt, ſed antiquitatem potius; talia ſcilicet quæ à mulierculis, aut quæ ab indoctis hominibus lingua vernacula ſcribentibus paſſim committuntur. In libris quatuor Maccabaicis, non minus quam in libris totidem Regum; in libris quoque Eſdraicis, reliquiſque, ſive verſis, ſive non verſis ex Hebræo, hæc parva ſaltem adhibita attentione, unusquisque absque Indicis alicujus ope, perſpicere poteſt. Non opus eſt igitur ut, ad hujus aſſertionis veritatem confirmandam, tabulæ conficiantur prolixæ; quæ fieri tamen facile poſſunt: nec etiam ut cum Editionibus Aldina & Romana hæc Alexandrina noſtra, quoad libros hoſce, librorumque appendices ac ſupplementa, fiat Collatio; cum & res ipſa per ſe evidens ſit, nullaque particulari indigeat demonſtratione, & ex catalogis quoque hoc ipſo Capite ante inſertis, ſi non abunde, ſufficienter tamen illuſtrari poſſit. Statuendum eſt igitur in libris hoc Tomo contentis, ſive ex Hebræo hi ſint in Græcum ſermonem converſi, ſive Græco à Judæis Alexandrinis conſcripti, nec quicquam prorſus inveniri, quod cum veneranda Codicis hujus antiquitate perbene congruere non poſſit; cum extra omnem dubitationis aleam ſit, illam ipſam ſcribendi formam normamque in Codice noſtro adhibitam, eſſe perantiquam; librorum ejus diſpoſitionem Hebræorum Maſora longe antiquiorem; κεφαλαίων ſive capitulorum diſtinctionem, ubicunque hujus veſtigia ſaltem apparent aliqua, pervetuſtam eſſe, Periochisque Euſebianis haud diſſimilem: cumque ipſa etiam mendorum, in libris his commiſſorum, antiquitas, Veterum teſtimoniis, Exemplisque pæne innumeris, confirmari haud difficulter poſſit. Quod Viris eruditis, quotquot veteribus Scriptoribus Græcis illuſtrandis, aut ſaltem volvendis, operam ſuam dedere, notiſſimum eſt.

§. 16. Cumque notiſſimum hoc ſit, atque de negligentia & imperitia Libratiorum à ſeculis valde remotis longinquisque, etiam ante ipſius Ariſtotelis tempora, in libris cujuſcunque generis deſcribendis, querela ſit ſat nimisque, heu! bene

Digitized by Google

cipit à verbis istis: Καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἱερέως, sensu aut nullo, aut suspenso, aut plane contrario. Editio autem hæc, ad MS. Alexandrini veritatem, verba hæc ad versum præcedentem, sensu pleno, nec non idoneo, hunc ad modum refert, οὐκ εἰδότες τὸν Κύριον καὶ τὸ δικαίωμα τῶ ἱερέως παρὰ τοῦ λαοῦ πάντος τοῦ θύοντος. 13. Καὶ ἤρχετο --- Verissime enim dicitur illos nesciviſſe Dominum & Judicium, sive officium Sacerdotum ad populum sacrificia sua afferentem. Durum autem videtur hoc, nec veritati prorsus consentaneum: *Et Justificatio Sacerdotis ab universo populo sacrificante;* uti reliquæ Editiones, ipsa etiam *Franequerana* novissima non excepta, præ se ferunt. Non enim *justificati* fuerunt ab omni populo hi sacerdotes, qui & *filii Belial* dicti sunt: sed contra ab omnibus despecti, *quia retrahebant homines à sacrificio Domini.* Rectius Vulgata Latina habet: *nescientes Dominum, neque officium sacerdotum ad populum.* Item in libri ejusdem Cap. III. v. 14. In Codice Masorethico ולכן incipit: at Græci Interpretes legerunt cum *Aleph* in medio, ולאכן unde non affirmative, ut nos hodie, sed negative transtulerunt, sensu sane non incongruo, sententiamque illam ita clauserunt; non novam cum Masorethis inceperunt. Distinctionem Masorethicam hic secuti sunt Editores Romani, sicut & alii: Grabii vero exemplar, ex MS. Alex. descriptum, ista verba καὶ οὐδ' ὅτως non ad Dei Juramentum, sed ad filiorum Eli inobedientiam relata exhibet; novumque inde versum ab ipso Juramento hoc divino ita incipit: Ἔτι ὅτως. Porro in Cap. IX. v. 26. MS. *Alex.* Sectionem novam incipit à verbis istis: Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέβαινεν ὁ ὀρθρος: at juxta distinctionem Masorethicam versus iste ab ultimo præcedentis versus commate, καὶ ἐκοιμήθη, incipere debuit. Nam vox וישכמו principio versus hujus 26. à Masorethis præponitur; quæ in Codicibus quibusdam veteribus versus 25. postrema, sive Sectionis istius antecedentis clausula, apparebat. Cap. X. ab initio, ubi augmentum Græci Textus habetur, & Codex etiam uterque, Alexandrinus scilicet & Romanus bene inter se conveniunt, priori ejus parte, Codicis Alexandrini auctoritate fretus, versum primum recte clausit Cl. Grabius: ac posteriori secundum, à verbis istis, Καὶ τῶτό σοι τὸ --- incipiendum esse monuit. Quam quidem periocham non impostoris cujusdam interpolationem, nec interpretis assumentum, sed primævam ac genuinam lectionem fuisse, inque ipso Textu Hebræo olim extitisse perquam verisimile videtur. Ejusdem Capitis X. verba in Hebræo ultima, sunt prima Capitis XI. in Græco. Similiterque 3. Reg. Cap. IV. v. 20. vox Ἰουδα nunc novum incipit versum, quæ vox in MS. tamen claudit Sectionem. Plura addere supervacaneum hic esset. Quippe hæc exempli tantum causa huc allata rem illustrant satis, Exemplarisque Alexandrini antiquitatem & præstantiam aliquo modo deprædicant. De libris reliquis, hoc est, ex Hebræo *non* versis, quid sentiendum sit nunc videamus. Sit ergo hæc

gerit hoc Grabius forsan pro ΜΔ'. (XLIV.) ob similitudinem Λ & Δ in scriptura quadrata : & ad finem versus 28. Capitis XVI. ad verba ista, Καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραήλ. Μς'. (XLVI.) quo ipso negligentiam suam magis prodidit Librarius. Sed stupendæ ignorantiæ, juxta Grabium, manifestum est indicium, quod paulo post è regione versus 13. Capitis XVII. numerus Β'. (II.) inque margine versus 22. Γ'. (III.) appareat; pro quibus ΝΒ'. & ΝΓ'. reponere ipse volebat, nisi exigua inter hos numeros & præcedentem Μς'. distantia obstaret. In reliqua hujus tertii Libri Regum parte nullum amplius signum distinctionis reperitur, præterquam numerus ΝΘ'. (LIX.) versui 17. Capitis XXI. sive penultimi, appositus: adeo ut dictus Liber in sexaginta circiter Capita, sive Sectiones, juxta Codicem Alexandrinum divisus fuisse videatur. Cæterum in Quarto Libro *Regum* duos tantummodo numeros deprehendere potuit Grabius; nempe Δ'. (IV.) versui 20. Capitis III. adscriptum, & ϛ'. (VI.) initio nostri Capitis IV. adeo ut & hunc quoque Librum in plura, quam quæ nos habemus, Capita priscos Patres dissecuisse nullum sit dubium.

§. 13. Quinetiam aliter in Codice Masorethico, Codicibusque omnibus hactenus impressis aut inspectis, distinctos esse versus, sive sectiones minores, quam in MS. Alexandrino esse, constat. Idque in libris Historico hoc Tomo comprehensis liquido patet. Ipsa enim Græci Textus constructio ita arcte aliquando cohæret in hisce libris, sicuti in aliis etiam ante editis, ut juxta Masoretharum divisionem, observante Grabio, divelli nullo modo patiatur: Codicisque Alexandrini ea etiam est dispositio, sive distinctio, ut juxta hodiernam capitum versuumque intersectionem, dissecari prorsus nequeat. Quippe Divisiones hujus Codicis, quæ vel per literas in Textu miniatas vel per numerales in margine appositas cernuntur, apertissimè aliam S. Textus punctationem, aliamque distributionem, à vulgata prorsus diversam indicant. De Sectionum majorum, sive Capitum, divisione jam dictum est: Quoad Sectiones illius minores, præter ea quæ Grabius ipse ad Tomos à se editos adnotavit, sunt quædam alia notatu forsan haud indigna. Sit igitur

Propositio I. *In libris hoc Tomo contentis, & ex Hebræo versis, aliam distinctionem quam* Masorethicam *frequenter exigit LXX. Interp. Versionis sensus, & intentio; nec non Codicis* Alexandrini *dispositio, atque adnotatio.*

§. 14. Hujus Assertionis veritas per se manifesta est. De illis tamen divisionibus ut Judicium melius instituatur, nos paucula ex libris his editis exempla deprompta hic subjungenda existimavimus. De reliquis eadem sit ratio. In Libro primo *Regum* Cap. II. v. 13. periocham MS. *Alex.* recte incipit ad verba ista: Καὶ ἤρχετο τὸ πρόσωπον, ubi Romana Editio, distinctionem Masorethicam secuta, incipit

quippe hæc nude tantum à nobis ideo propoſita ſunt, & allegata, ut nemo non judicium de illis, deque Codice ipſo MS. ferat, edicatque id quod res ipſa poſtulat; tædiumque hoc, nimis grave, in nos hoc ſolo animo ſuſcepimus, ne de hiſce prætermiſſis aut neglectis conqueratur quiſquam. Ad uniuscujusque captum diverſimode hæc ut ſapiant neceſſe prorſus eſt. Peculiarem hunc Codicis MS. ſcribendi morem non immutandum eſſe, ſed in Textu ipſo religioſe retinendum quidam Viri Docti voluerunt: alii contra. Nec defuerunt ſane ex utraque parte rationes minime contemnendæ. Illi ſcilicet Textum ad amuſſim expreſſum, hi emendatum quæſiverunt. Talia hinc non tollenda, ſed ſervanda fuiſſe, quia pro loquendi proprietate potius, ut aiunt, quam pro ſcribendi vitio habenda ſunt, illi monuerunt: hi vero omnia ad noſtram ſcribendi normam, modosque hodiernos, univerſim corrigenda fuiſſe judicaverunt. Non pauci hæc, & alia ejuſmodi, in Textu noſtro exprimenda; nonnulli non in Textu, ſed in ipſius Margine adſcribenda; aliqui nec in Textu, nec ad Marginem, ſed inter Codicis vitia & ſphalmata, numeranda; alii denique neque in Textu, neque in Margine, nec usquam alibi excudenda, ſed omnino prætereunda neglectuique habenda eſſe, monuerunt. Quibus omnibus placere impoſſibile dum fuit, in Codice hoc edendo viam mediam ingreſſus eſt Grabius, quam nos quoque ſecuti ſumus.

§. 12. In duobus prioribus Libris *Regum* nullam Capitum diſtinctionem obſervavit Grabius; nec alii etiam: ſed 3. Reg. Cap. VIII. v. 22. ad verba iſta, Καὶ ἔστη Σαλωμὼν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου, inſpicienti primum apparet adſcriptus in margine numerus ΚΒ΄ adeo ut Caput vigeſimum ſecundum Libri Tertii *Regum* juxta primævam diſtinctionem incepiſſe videatur. Mox ad ſequentem verſum 26 appoſitus eſt numerus ΚΓ΄. ſive nota Capitis XXIII. quod procedit usque ad finem noſtri verſûs 53. Unde Caput ΚΔ΄. (XXIV.) incipit ab iſtis verbis, Τότε ἐλάλησε Σαλωμὼν ὅτι τὸ οἶκον. Cap. ΚΕ΄. (XXV.) à verſu 62. Cap. ΚϚ΄. (XXVI.) à verſu ſecundo noſtri IX. Capitis. Poſthæc, numeris ΚΖ΄. & ΚΗ΄. omiſſis, aut non apparentibus, ΚΘ΄. (XXIX.) verſui 23. Capitis decimi adſcriptus eſt. Λ΄. (XXX.) verſui 4. Capitis XI. ΛΑ΄. (XXXI.) verſui 14. Unde, numeris ΛΒ΄. & ΛΓ΄. haud apparentibus, novum licet Capitulum, ſc. XXXIII. ad verba iſta, Καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοάμ, Capitis hujuſce oſtrema, olim incepiſſe videatur, ΛΔ΄. (XXXIV.) repetitur è regione poſtremi Commatis Verſûs 3. Capitis XII. ad verba iſta, ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα Ῥοβοάμ. Et ΛΕ΄. (XXXV.) in margine verſus 16. ejusdem Capitis. Mox vero, quod mirum, verſui 20. numerum ΛΓ΄. adſcripſit Librarius, ΛϚ΄. omiſſo; nec non ΛΗ΄. & ΛΘ΄. negligens, niſi notæ iſtæ vetuſtate exeſæ ſint, Μ΄. (XL.) appoſuit verſui 11. noſtri XIII. Capitis; verſui autem Capitis XIV. vigeſimo ΜΑ΄. (XLI.) niſi legerit

Membranis Alexandrinis ſæpiſſime retinentur, ubi illas vel liquefieri vel prorſus excidere, regulæ noſtræ Grammaticales docent. Nempe M Nativum retentum reperitur in λαμβανω, veluti in *futuro* λημψομαι 1. Reg. II. v. 16. VI. v. 8. VIII. ſæpius &c. in *Aoriſto* ελήμφθη 1. Reg. IV. v. 11, 17, 19, 22, &c. Unde ἐπίλημπτος 1. Reg. XXI. v. 14. & ſeq. at 4. Reg. IX. v. 11. ſine μ ſemel ſcriptum invenitur. Similiter N quoque nativum eſt in συνζυγεῖς, quod more noſtro ſcribimus συζυγεῖς, veluti 3. Macc. IV. v. 8. Atque ſic etiam in aliis nonnullis. Frequentiſſime autem in hoc Tomo N primitivum, juxta lectionem Alexandrinam, retentum pro Γ vel M reperitur. Sic Lib. I. Reg. XVII. v. 41. ἐνγίζων. v. 46. περιθελῆς, &c. Cap. XXIV. v. 5. περιεθέλκυσε. 1. Reg. XXII. v. 8. σύνκειθε. 2. Reg. IV. v. 11. ἀπεκτόνκασιν pro ἀπεκτόγκασιν. 3. Reg. VI. v. 29. ἐνκόλαπα, ita ut ἐνκόλαπα (quomodo v. 32. extat) & ἐνκόλαμπα, vel - - - λαμπα legi poſſit: eodemque v. 32. ἐνκεκολαμμένα. Sic ἐνκαταλείψω 4. Reg. IV. v. 30. ἐνκατέλειπεν 4. Reg. VIII. v. 6. ἐνκαταλείπομεν 2. Paralip. XIII. v. 10. ἐνκαταλείψει Judith VII. v. 24. ἐνκαταλειπεῖν & ἐνκαταλείπων 1. Macc. I. v. 43. & 53. Similiter ἐνγεγραμμένης 2. Paralip. XXXIV. v. 31. uti ἐνγεγραψέσθω 1. Macc. XIII. v. 40. item ἔνπροσθεν 1. Macc. III. v. 30. ἐνπυρίζεσιν ibid. Cap. IV. v. 20. ἐνπυρισμένης Cap. XI. v. 4. ἐνκαινίσαι Cap. IV. v. 36. ἐνμείνατε Cap. X. v. 27. ἔνπνουν 2. Macc. VII. v. 5. pro ἔμπνουν. ἐνπαγεῖς 3. Macc. V. v. 14. Ac ſimiliter πενμιγῆ pro πεμμιγῆ 2. Macc. III. v. 21. uti & πανκρατῆ v. 22. & πανφύλων Cap. VIII. v. 9. Sic MS. habet συνβοηθοί 3. Reg. XX. v. 16. pro συμβοηθοί. Συνσεισμῷ 4. Reg. II. v. 1. & 11. pro συσσεισμῷ. item συνσεισμῶ 1. Paralip. XIV. v. 15. συνκλείσμαῖα 4. Reg. XVI. v. 17. συνχῶ 2. Paralip. VII. v. 13. loco συχῶ. συνποιῶσιν 1. Eſdræ VI. v. 28. συνπορευομένοις Tobiæ I. v. 3. συνγεφὴν Tob. VII. v. 16. συνκόψαι Judith V. v. 26. σύνκλασον 1. Macc. IV. v. 31. συνπέπωκα eodem libro Cap. VI. v. 10. συνκειθῶμεν Cap. X. v. 71. συνμίσγειν Cap. XI. v. 22. συνκαλεσάμενος 2. Macc. XV. v. 31. N nativum mutatum quoque in M, contra vulgarem ſcribendi morem, ſicuti in libris ante editis, in his pariter reperitur: veluti ἐμμέσῳ loco ἐν μέσῳ 1. Reg. IV. v. 3. X. v. 10, 11, &c. Aliquando tamen ſcriptum ἐν μέσῳ veluti 1. Reg. XVI. v. 13. XVIII. v. 10. XXV. v. 29. 2. Reg. XXIII. v. 2. 1. Paralip. XXI. v. 6. 1. Macc. V. v. 2. Item ἐμμακρύμμασιν 2. Eſdræ IX. v. 1. quomodo ſequenti v. 11. ſcriptum eſt, pro ἐν μακρύμμασιν. Nonnunquam etiam M vocibus nonnullis ſingulari modo inſeritur, veluti καμψάκη 3. Reg. XVII. v. 12. & alibi, licet non à κάμπτω ſed κάπτω derivetur: ſed v. 14. ὁ καψάκης legitur absque μ inſerto.

§. 11. Atqui de anomalis ſive obſoletis ſcribendi modis à Scriba Alexandrino uſitatis, non ut nobis, ſed ut aliis inde potius placeamus, congeſta ſunt & annotata hæc omnia. Minutula fateor hæc ſunt, exiguique pretii: at unusquisque de his pro ingenio ac arbitrio ſuo judicet. Noſtri etenim nil refert quid ſentiat unus aut alter; quidve ſentiant etiam mille: quippe

Cap. XI. v. 34. Sic loco ἐῤῥάπιζεν scribitur 1. Esdræ IV. v. 30. ἐῤῥάπιζεν. Et 2. Esdræ VIII. v. 3. σύςρεμα pro σύςρεμμα. Similiter 2. Maccab. III. v. 11. δυσεβής. Cap. XIV. v. 31. συγνοὺς. 3. Macc. IV. v. 1. προκατεσκιρωμένης. 4. Macc. V. v. 13. συγνωμονήσει. Cap. XI. v. 15. γενηθέντες; pro δυσεβὴς, συγγνοὺς, προκατεσκιῤῥωμένης, συγγνωμονήσει, & γεννηθέντες.

Consonantes Adjectæ.

T, K & N sunt literæ quæ tam verbis quam nominibus nonnunquam adjiciuntur. Sic ἀγμὴ scribitur pro ἀκμὴ 2. Maccab. IV. v. 13. ἔκχθρα pro ἔχθρα. 1. Maccab. XI. v. 12. (ut ἐκχθραίνοντα 1. Macc. VII. v. 26.) sed eodem Cap. XI. v. 40. MS. habet ἐχθραν ἣν ἐχθραίνουσιν, sine adjecto κ. Et συγχνοὺς 2. Macc. V. v. 9. pro συχνοὺς. Frequentissime autem N annexum Accusativis singularibus invenitur V. Gr. ἀσθενῆν 1. Reg. II. v. 10. διπλοίδαν ibid. v. 19. νύκταν Cap. XIV. v. 34. & Cap. XIX. v. 11. ac ult. & 2. Reg. II. v. 29. quanquam νύκτα habet MS. 1. Reg. XIV. v. 36. & 2. Reg. II. v. ult. θώρακαν 1. Reg. XVII. v. 39. χεῖραν 1. Reg. XXI. v. 8. ἱερέαν Cap. XXII. v. 11. & 2. Paralip. XXIV. v. 9. 1. Esdr. VIII. v. 9. μερίδαν 1. Reg. XXX. v. 23. κοιλάδαν 2. Reg. V. v. 18. κοιτῶναν 2. Reg. XIII. v. 10. βασιλέαν 3. Reg. I. v. 45. γραμματέαν 4. Reg. XXII. v. 3. Cap. XXV. v. 19. & 2. Paralip. XXXIV. v. 1. pro γραμματέα, sicuti MS. habet v. 8. sc. 4. Reg. XXII. φάραγγαν Judith XIII. v. 12. Πτολεμαίδαν 1. Macc. X. v. 1. & φρέναν 3. Macc. V. v. 3.

Consonantes permutatæ.

K & X. Sic ἐκθὲς pro ἐχθὲς scriptum 1. Reg. X. v. 11. Cap. XIV. v. 21. Cap. XIX. v. 7. 2. Reg. III. v. 17. &c. οὐκ pro οὐχ 4. Reg. VI. v. 19. bis. 1. Esdr. IV. v. 2. & 12. Ἀχιμέλεκ pro Ἀχιμέλεχ 1. Reg. XXI. v. 8. Cap. XXII. v. 11. Cap. XXX. v. 7. 2. Reg. XI. v. 22. 1. Paralip. XXIV. v. 3. Ἀδραμέλεκ pro Ἀδραμέλεχ. Sic etiam ἐκθρεῦσα τοῖς ἐκθροῖς in Apocryphis. Contra Σαδὼχ pro Σαδὼκ 1. Paralip. XXIX. v. 22. οὐχ pro οὐκ 1. Esdr. IV. v. 34. ὠμόμοχεν pro ὀμώμοκεν Tobiæ IX. v. 3.

T & Θ. Sic Νεθωφαθίτης pro Νετωφαθίτης 4. Reg. XXX. v. 23. μετ' ἵππου 1. Esdræ II. v. 30. μετ' ὅρκον 2. Macc. IV. v. 34. ἔθεσιν 1. Macc. X. v. 42. pro ἔτεσιν, uti præcedenti versu recte scriptum. ταῦτ' ἡμῖν pro ταῦθ' ἡμῖν 2. Macc. VI. v. 17. καθ' ἐμαυτὸν 2. Macc. IX. v. 22. Contra κατύπερθε pro καθύπερθε 3. Maccab. IV. v. 8.

Γ & K. Sic ἐνδιγνύμενος 2. Macc. IX. v. 8. pro ἐνδεικνύμενος. Item παρεπιδιγνὺς 2. Macc. XV. v. 10. pro παρεπιδεικνὺς. Et ὑποδιγνὺς 3. Macc. V. v. 17. pro ὑποδεικνὺς. Similiterque διγνύω pro δεικνύω sæpius. Item Γ & X. Sic δίδραγμα Neemiæ V. v. 15. pro δίδραχμα: & Cap. X. v. 32. διδράγμου Itemque Γ & N. Sicuti λόγχαι Neemiæ IV. v. 16. pro λόγχαι, uti præced. v. 13. & alibi legitur.

§. 10. Contra hodiernum etiam scribendi morem literæ M & N in

Digitized by Google

id ad hunc quoque Editionis Alexandrinæ Tomum, librosque in eo comprehenſos, revera pertinet. Quippe & in his etiam literæ duræ & aſpiratæ, ſicuti κ & χ, τ & θ, ac ſimilia, invicem commutantur, nonnullæ adjiciuntur vel duplicantur, nec non quædam omittuntur vel eliduntur, vocesque uſitatiores eodem modo abbreviatæ occurrunt. Sæpius enim conſonas in libris hiſce duplicavit Scriba Alexandrinus, nonnunquam & loco duplicatarum ſimplices poſuit; molles aliquando induravit, durasque pariter adſpiravit emollivitque; nec non pro more ſuo literam unam aut addidit aut ſubtraxit, inque vocum præſertim compoſitione quasdam ſcribendi formulas ſibi quaſi peculiares retinuit. De quibus nunc proponenda ſunt exempla.

Duplicatæ Conſonæ.

Lib. I. Reg. I. v. 3. ἀνάβεννεν. Cap. II. v. 25. ἁμαρτάννων. Cap. IV. v. 1. & Cap. V. v. 1. Ἀβεννέζερ. Cap. V. v. 5. ὑπερβέννεσιν. Cap. VI. v. 2. & Cap. XI. v. 3. ἀποστελλώμεν. Cap. VII. v. 14. Ἀμμορραίου cum duplici μ, loco Ἀμορραίου, ubi contra ſimplex ρ loco duplicis. Cap. IX. v. 1. Εἰεμεναίου. Cap. XIX. v. 19. ἀπαγγέλλῃ pro ἀπαγγέλῃ, & Cap. XXII. v. 22. ἀπαγγέλλει pro ἀπαγγελεῖ. Cap. XXX. v. 16. διακεχχυμένος. 3. Reg. VII. v. 15. ἐχχόνευσεν. Cap. XXII. v. 6. ἀνάβεννε. ſed v. 15. ejusdem Capitis MS. habet ἀνάβαινε, ſcribitur etiam 1. Maccab. VI. v. 48. ἀνέβεννον. Sic eodem etiam Cap. XXII. v. 32. ἀπέχννε. 4. Reg. V. v. 5. ἐξαποστελλῶ pro ἐξαποστελῶ. 2. Paralip. XXVIII. v. 15. περιέβαλλον pro περιέβαλον, & 1. Maccab. III. v. . περιεβάλλοντο pro περιεβαλοντο. nam Aoriſti utrobique præcedunt & ſequuntur. συνέβαλλον loco συνέβαλον 1. Maccab. IV. v. 34. nam ſequitur ἔπεσον. Similiter παρενέβαλλον (ſequentibus Aoriſtis) 1. Maccab. IX. v. 3. ἐγεννήθη 1. Maccab. II. v. 11. & Cap. IV. v. 35. γεννηθέντα. Item 3. Maccab. VI. v. 5. ἐξέϋσεσω pro ἐξέϋσω, ſicuti & 4. Maccab. VI. v. 20. καταγγελώμενοι pro καταγελώμενοι.

Loco Duplicatarum ſimplex Conſona.

Lib. I. Reg. IV. v. 1. περιεβάλλοσιν bis (quanquam poſteriori loco alterum λ poſtea ſit inſertum:) & Cap. XVII. v. 2. Similiter περιεβάλλει Cap. XI. v. 1. (nec non 1. Maccab. III. v. 42.) Cap. VII. v. 5. ſeqq. Μασηφάτ pro Μασσηφάθ, ubi & τ pro θ. Ibid. v. 14. Ἀμμορραίων pro Ἀμορρέων. Cap. VIII. v. 13. μαγειρεύσας pro μαγειρίσσας. Cap. XI. v. 9. ἀπαγγέλλοσιν. & Cap. XIX. v. 18. ἀπαγγέλλει. Item 2. Reg. XVII. v. 17. ἀναγγέλλοσιν. Porro 1. Reg. XIX. v. 14. ἀποτέλει, & XXI. v. 2. ἀποτέλω. Cap. XXII. v. 14. παραγγέλματος, & 2. Reg. I. v. 13. ἀπαγγέλοντι pro ἀπαγγέλλοντι, ubi tam γ quam λ ſimplex. 3. Reg. IV. v. 33. ὑσσώπου pro ὑσσώπου. Cap. XIII. v. 25. & Tobiæ I. v. 20. ἐρριμμένον pro ἐρρίμμενον. Cap. XIX. v. 11. συσεσμός; ſed mox ibidem συσσασμῷ. 4. Reg. VIII. v. 6. & 1. Maccab. XIV. v. 8. γενήματα. Neemiæ X. v. 35. bis, nec non 1. Maccab. III. v. 49. πρωτογενήματα. 1. Maccab. I. v. 40. γενήμασιν pro γεν - - - Ibid. Cap. III. v. 4. γενημάτων, & Cap.

τέα. 2. Esdr. VI. v. 1. Βιβλιοθήκες pro Βιβλιοθήκαις. Neemiæ II. v. 18. χείρις pro χεῖρες. 1. Maccab. XI. v. 42. σαι pro σι. Cap. XIV. v. 5. τες pro ταῖς, & v. 18. χαλκὲς pro χαλκοῖς. 2. Maccab. VI. v. 4. ἑτέρον pro ἑπτερῶν. 3. Maccab. I. v. 14. αἰθήστσι pro ἐθήστσιν. Cap. III. v. 3. αἴνιοι pro ἔνιοι.

EI & E permutantur ut ante, in χὲῳ pro χείῳ. EI autem & H in πύλει pro πύλῃ 4. Reg. VII. v. 18. Item τὰ τείχει pro τείχη, & ἐκτίνει pro ἐκτείνῃ Esther IV. v. 11. ἐπισχέψει pro ἐπισχέψῃ Judith VIII. v. 10. ποιησις pro ποιεσῃ: Judith XV. v. 22. Ἐπιφανεῖς pro Ἐπιφανὴς 1. Maccab. I. v. 11. ἔχει pro ἔχῃ 1. Maccab. III. v. 30. δυνήσει pro δυνήσῃ Cap. VI. v. 27. ἀπεσχατήσει pro ἀποσατήσῃ Cap. XIII. v. 16. ἐκδικήσει pro ἐκδικήσῃ Cap. XV. v. 21. Contra ἐλεήσῃ pro ἐλεήσει 2. Maccab. II. v. 18. & δυσχερῆ pro δυσχερεῖ 2. Maccab. IX. v. 17.

EI & I permutantur; adeo ut EI pro I consona sit sæpe positum. Sic Lib. I. Reg. IX. v. 1. Εἰεμιναίε pro Ἰεμιναίε. Et XI. v. 9. Εἰαβεὶς pro Ἰαβεὶς. Item Cap. XII. v. 9. &c. Sic quoque Εἰαμεὶν pro Ἰαμεὶν 1. Reg. XIV. v. 51. Εἰεσσαμὴ pro Ἰεσσαμὴ Cap. XXVI. v. 3. & ibidem vers. 6. Σαμέια pro Σαμεῖα. Porro Εἰεθὲῃ pro Ἰέθῃ Cap. XXX. v. 27. Similiter Εἰεθιεφαὶμ pro Ἰεθιεφαὶμ 2. Reg. III. v. 5. Εἰεβιδία Cap. XII. v. 25. Εἰμενεὶ Cap. XV. v. 11. Εἰης 3. Reg. XVI. v. 1, 7. Εἰελδαὶδ 4. Reg. XXIII. v. 36. Εἰεριχὼ Judith IV. v. 3. pro Ἰεριχώ. Et Εἰασωνες 2. Maccab. II. v. 24. pro Ἰάσωνος. Nec raro etiam pro I Vocali ponitur Diphthongus EI. Sic ἐπεὶ scribitur pro ἐπὶ Neemiæ III. v. 4. ter, ut & in sequentibus: & ὥσει pro ὥσπ 2. Esdr. VII. v. 25. Contra vero ἔτι pro ἔτει 1. Maccab. I. v. 11. & γράμματι pro γράμματεῖ 2. Esdræ VII. v. 11. & 12. Sicuti etiam I & Υ, ita EI & Υ quoque nonnunquam permutantur: unde τῷ ἡμέσυ in MS. pro ἡμέσει 1. Paralip. XXVII. v. 20.

Ω & OI. Καῖοίκεν pro καῦῴκεν 2. Reg. II. v. 3. καῖοικίσθησαν pro κατῳκίσθησαν 1. Esdr. V. v. 46. 1. Maccab. XIII. v. 48. οἰκοδόμησεν pro ᾠκοδόμησεν 3. Reg. VII. v. 12. 1. Maccab. X. v. 12. & XVI. v. 9. οἰκοδομήθη pro ᾠκοδομήθη, Tobiæ I. v. 4. οἰκοδόμησαν pro ᾠκοδόμησαν 1. Maccab. I. v. 54. Contra ᾠκοδομῆσαι pro οἰκοδομῆσαι 1. Maccab. Cap. XV. v. 39. Hæc parvi quidem momenti esse videntur; nec tamen omnino negligenda. Quid vero ex tali hac vocalium tam simplicium quam compositarum permixtione, quid ex brevium prolongatione, aut ex longarum è contra abbreviatione, quid ex ejusdem fere aut haud absimilis soni characterum permutatione, quid demum ex dissimilium quoque quarundam nonnunquam literarum, sive vocalium sive consonantium, mutua inter se translatione, & vicaria positione, concludendum sit, dijudicent Viri Critici, qui subtilia & literalia hæc sapiunt curantque.

§. 9. Quod autem de literarum Consonantium vel permutatione, vel additione, vel etiam omissione, in Prolegomenis suis ad Tomos ante editos, monuit Grabius,

v. 20. 2. Paralip. XXX. v. 9. bis. Neemiæ X. v. 6. Tobiæ XII. v. 6. 1. Maccab. V. 32. & IX. 46. Contra ὑμῶν loco ἡμῶν 1. Paralip. XIII. v. 2. 2. Paralip. XIX. v. 7. & XXXII. v. 11. Judith VIII. v. 19. (post ἀδελφῶν) recentiori manu; & Cap. XII. v. 12. Item ὑμῖν pro ἡμῖν 3. Reg. XII. v. 16. & Esther Cap. III. in Epistola. ὑμᾶς etiam 2. Paral. XXXII. v. 11. 1. Maccab. XV. v. 17. pro ἡμᾶς. At ἡμᾶς pro ὑμᾶς 1. Reg. X. v. 2. Tob. VI. v. 18. 2. Maccab. XI. v. 29. Et ἡμῖν pro ὑμῖν 1. Maccab. X. v. 72. sicut & ἡμεῖς pro ὑμεῖς 1. Maccab. III. v. 22.

O & Ω. Lib. I. Reg. XXVI. v. 9. ἀθοωθήσεται, & 3. Reg. II. v. 9. ἀθοώσης. 4. Reg. XXIII. v. 7. τῶν οἴκον pro οἴκων. 2. Paralip. I. v. 17. ἵππων pro ἵππον. 2. Paralip. VI. v. 24, 32, & 34. ἐξομολογήσονται & προσεύξονται, pro ἐξομολογήσωνται & προσεύξωνται, unum ter, alterum quater, & sæpius alibi, occurrunt; quod & in B. P. est annotatum. ἐπικαλεσόμεθα pro ἐπικαλεσώμεθα Judith VIII. v. 16. ποιήσομεν pro ποιήσωμεν 1. Maccab. V. v. 57. Contra δοξάσωμεν pro δοξάσομεν 1. Maccab. XV. v. 9. & δωμάτων loco δομάτων 2. Paralip. XXXI. v. 14. At pro κατωρθώθη scribitur Cap. XXXV. v. 10. κατορθώθη, & v. 13. εὐοδώθη similiter pro εὐωδώθη, sicuti Cap. XIV. v. 7. εὐόδωσεν pro εὐώδωσεν, & κατευοδώθη 1. Maccab. II. v. 47. nec non εὐοδώθη 1. Maccab. III. v. 6. & XIV. v. 36. ὀχύρωσαν pro ὠχύρωσαν 1. Maccab. VI. v. 26. ὀνομάσθη pro ὠνομάσθη Cap. XIV. v. 10. Ibidem v. 32. ὁπλοδότηθεν pro ὡπλοδότηθεν. Sic quoque τὸ pro τῷ Neemiæ VII. v. 63. προτότοκα pro πρωτότοκα Neemiæ X. v. 36. bis. παλαιωτέρων pro παλαιοτέρων Esther VIII. in Epistola. ἐξομολογεῖτο pro ἐξωμολογεῖτο Tobit. XI. v. 16. φωρολογείας pro φορολογίας, ubi & ει pro ι. αὐτὸν pro αὐτῶν 1. Maccab. VI. v. 58. & ἀρχιερωσύνης pro ἀρχιερωσύνης Cap. VII. v. 21. His ita de Vocalium simplicium permutatione positis, ac observatis, ad Vocales etiam compositas, sive Diphthongos, majoris adhuc illustrationis gratia, nunc procedendum est.

Permutatæ Vocales & Diphthongi.

AI & E permutantur in Ἀρμαθὲμ pro Ἀρμαθαΐμ, παιδίον pro πεδίον, ἔρω pro αἴρω, αἴν pro ἐν. Cujus Permutationis plurima dantur exempla, sicuti in Lib. I. Reg. . v. 1. pro Ἀρμαθαΐμ, uti v. 1. & 19. recte legitur, est Ἀρμαθέμ. Id magis etiam notandum proper diæresin αϊ. Item Cap. XIV. v. 14. & XX. v. 5. & alibi sæpe, παιδίον loco πεδίον habetur. Et è contra Cap. XVII. v. 39. διαφέρουσιν pro διαφαίρουσιν. Item 2. Reg. XXIV. v. 12. ἔρω pro αἴρω. 3. Reg. VI. v. 34. & Neemiæ XII. v. 36. αἴν pro ἐν. 3. Reg. VIII. v. 35. κενότητος loco καινότητος. Cap. IX. v. 6. ἀποστράφηται --- φυλάξηται, pro ἀποστραφῆτε --- φυλάξητε. Cap. XIII. v. 30. ἀδελφαὶ pro ἀδελφέ. Cap. XVI. v. 16. & 4. Reg. XXV. v. 21. ἔπεσεν pro ἔπαισεν. 4. Reg. XX. v. 19. αἰὰν pro ἰάν. 4. Reg. XXV. v. 7. & 2. Paralip. XXXIII. v. 11. παῖδες pro πέδαις. & Judith VII. v. 9. & 4. Maccab. VI. πέδες pro παῖδες. 1. Paralip. XVI. v. 5. νάβλες pro νάβλαις. 2. Esdr. IV. v. 17. & Neemiæ VIII. v. 13. γραμματαία pro γραμματέα.

Digitized by Google

Permutatæ vocales.

A & E in Codice *Alex.* frequenter permutantur: οἶδες pro οἶδας, μιερὸς pro μιαρὸς, τέσσερα pro τέσσαρα, & similia. Sic 1. Reg. XIX. v. 17. ἐξαπέστειλες pro ἐξαπέστειλας: ut οἶδες loco οἶδας 2. Reg. II. v. 26. Τέσσερα 3. Reg. XV. v. 33. sed τέσσαρας 3. Reg. XVIII. v. 34. τεσσεράκοντα 2. Reg. II. v. 10. Cap. V. v. 4. C. X. v. 18. C. XV. v. 7. 3. Reg. II. v. 11. C. IV. v. 25. C. VI. v. 17. C. VII. v. 3. &c. ac in uno capite, secundo scilicet Lib. I. Esdræ aliquoties. Item τεσσερακοστῷ 3. Reg. VI. v. 1. & alibi sæpe. Sic etiam ἐξεραυνήσω legitur 1. Reg. XXIII. v. 23. sed & ἐραυνήσουσιν 3. Reg. XX. v. 6. & 1. Paralip. XIX. v. 3. At ἐρευνήσουσιν 2. Reg. X. 3. sicut & ἐξερευνῶν 1. Maccab. IV. v. 26. Quinetiam ἐκαθέρισεν 2. Paralip. XXXIV. v. 5. 1. Maccab. XIII. v. 47. & 50. nec non 2. Maccab. II. v. 19. sed mox v. . habet καθαρίσαι: sicuti etiam ἐκαθέρισαν 2. Esdr. VI. v. 20. & Neemiæ XII. v. 30. nec non κεκαθερισμένον 2. Maccab. XIV. v. 36. Μιερὸς pro Μιαρὸς 2. Maccab. IV. v. 10.

E & H Lib. I. Reg. I. v. 11. πίητε pro πίεται. 2. Reg. II. v. 30. ἔννηα pro ἔννεα. Cap. XIX. v. 6. εὐθὴς pro εὐθὺς. 4. Reg. VI. v. 17. πλήρης pro πλῆρες. 1. Paralip. XXVIII. v. 8. ην pro εν. Contra ζετεῖν pro ζητεῖν 1. Reg. XXIV. v. 3. βούλεται pro βούληται 1. Reg. XX. v. 3. δουλεύσεται pro δαλεύσητε (ubi & αι cum ε permixtum) 3. Reg. IX. v. 6. θηγάτερ pro θυγάτηρ 4. Reg. XI. v. 2. ὑπόστεμα 1. Paralip. XI. v. 16. σύστεμα 3. Maccab. III. 6. κατάστεγα 3. Maccab. V. v. 30. ἄλεκτον pro ἄληκτον 3. Maccab. IV. v. 2. & κατακληρονομέσεται pro κατακληρονομήσητε 1. Paral. XXVIII. v. 8. ubi & αι pro ε.

E & I. Sicuti etiam E & EI, in χειλεάρχῳ pro χιλιάρχῳ 1. Reg. XVII. v. 18. & in χὲρ pro χειρ 1. Reg. XVIII. v. 21. nisi hoc potius Sphalma sit ἀποκτένουσιν pro ἀποκτείνουσιν· nisi hoc scripsit pro ἀποκτέννουσιν, ut *Rom.* Editio habet. Et nonnulla alia ejusmodi.

H & I. Hujus permutationis exempla occurrunt 3. Reg. XIX. v. 15. & 16. χρήσεις pro χρίσεις. 2. Esdr. VIII. v. 21. κτίσει pro κτήσει. 1. Maccab. XII. v. 36. διαχωρῆσαι pro διαχωρίσαι. 2. Maccab. IV. v. 2. πρωτοκλήσια pro πρωτοκλίσια. 2. Maccab. X. v. 2. δεδιμιουργημένους pro δεδημιουργημένους. Cap. XII. v. 23. ἀλητηρίους pro ἀλιτηρίους. Cap. XIV. v. 42. ἀλητηρίοις, & sequenti Cap. XV. v. 3. τρισαλητηρίοις, sed Cap. XIII. v. 4. Ἀλιτήριον habet.

I & Υ. Hinc pro γίνεται scribitur γύνεται 2. Reg. XII. v. 27. pro δύο etiam δίο 2. Reg. II. v. 12. & δοριάλωτον loco δορυάλωτον 2. Maccab. V. v. 11. & in sequenti Cap. VI. uti etiam κατευθυκτήσας pro κατευθικτήσας Cap. XIV. v. 43. contra φύλων pro φίλων 1. Maccab. VII. v. 8. & καθυδρύσαντες 3. Maccab. VII. v. 20. pro καθιδρύσαντες.

Υ & H. Εὐθὴς pro εὐθὺς 2. Reg. XVII. v. 4. 1. Paralip. XIII. v. 4. ἡμῶν loco ὑμῶν. 1. Reg. XII. v. 6, 8. bis, v. 12. bis. 4. Reg. XVII. v. 13. 1. Paralip. XXVIII. v. 8. & XXIX. v. 20.

Digitized by Google

voce Ζακχὰν ultimam literam ν non prospicere licet, spatio prorsus obliterato: quam tamen exprimendam esse non sine ratione decrevit. Nec non versu 51. Ἀχὲρ posuit, receptam lectionem secutus, licet in MS. ultimæ literæ etiam diversæ fuisse videantur. Similiterque v. 59. Ἠδὰν posuit, licet forte MS. Ὠδὰν, vel simile quid habuisse videatur. Item Neemiæ Cap. V. v. 11. σ in σήμερον, teste illo, non apparet, sed rasuræ literæ ν, adeo ut Scriba per errorem τήμερον scripsisse illi videatur: quem errorem in textu igitur correxit.

§. 7. Sunt & alia quædam in Cod. MS. menda, licet non adeo magni forsan momenti, ab ipsis tamen Librariis correcta; quæ diligentissime in libris hoc Tomo contentis, ne fidei suæ vel in minimis deesse videretur, adnotavit Grabius. Sunt quoque Lectiones genuinæ ab ipso observatæ, quas dum manus quædam temeraria emendare voluit, corrupit. Utriusque generis ab illo notata invenio, quæ subsequuntur. 4. Reg. Cap. 23. v. 4. τῇ Βάαλ raso spatio ω est superscriptum; adeo ut prius τῷ Βαακ, ut v. 5. & alibi superscriptum fuisse V. D. suspicetur. 2. Paralip. Cap. II. v. 12. recentior Librarius, qui aliquot lineis novum superinduxit atramentum, exaravit οἶκόν τε βασιλείας: sed vulgatam lectionem aliorum Codicum secutus, etiam τῇ βασιλείᾳ excudi voluit V. D. monuitque. Cap. IV. v. 10. χερυβεὶν prius scriptum fuit; sed eadem, uti videtur, manus fecit χερυβείμ, sicut & versu 11. legitur. Cap. VI. v. 6. ὥστε super raso spatio, recentiori manu, scriptum est, ita ut extra tramitem lineæ excurrat: adeoque prius τὲ scriptum fuisse videatur, sicut habet Cod. *Rom.* Cap. IX. v. 4. αὐτῶν post ἱματισμὸν recte scriptum fuit; sed recentior Librarius perperam, posteriori syllaba rasa, fecit αὐτὲ. Unde hoc ejus vitium exprimere noluit Grabius. Cap. XVI. v. 8. ποσοὶ super raso spatio scriptum recentiori atramento, adeo ut prius genuina lectio χρυσοῖ in MS. extitisse videatur. Cap. XVII. v. 8. literam ν voci Ἰωσαδωνία annexam bene, inquit, erasit Librarius. Observat quoque ὑμεῖν in Cap. XXIX. v. 30. scriptum pro ὑμῶν. Et hæc quidem de summa ipsius diligentia, & Critica ἀκριβείᾳ, satis superque dicta sufficiant.

§. 8. Cæterum cum aliquantulum diversa sit, uti ipse in Præliminaribus suis recte observavit, ab hodierna priscorum Librariorum scribendi ratio; cumque in Alexandrino Codice reperiantur multa quæ Ionicam, multa etiam quæ Alexandrinam redolent Dialectum, sive scripturæ formulam, sicut à nobis ante breviter annotatum est; de peculiari in Membranis hisce vetustissimis scribendi modo nonnulla, ex libris nunc editis, subjungere libet. Ad Vocalium enim, simplicium compositarumque permutationem quod attinet, de qua egit Grabius, in hujus quoque Tomi libris quam plurima nobis occurrunt exempla, cujusmodi sunt.

Permu-

Digitized by Google

Textus mendum pertineat, non ita facile patet. Præter hæc vero dantur & nonnulla alia, circa singularem Codicis hujus MS. scripturam, ut doctis quibusdam Viris videtur, notatu digna. Observante scilicet Grabio, Δαυὶδ (juxta Hebr. דויד) cum υ non ε scriptum extat libro secundo Regum Cap. I. v. 1. & Cap. I. v. 4. Nec non Lib. IV. Maccab. v. 6. cum hoc loco paulo post, v. 7. ut & alias in his ipsis Historicis libris, nec non in Psalmis, semper abbreviatum occurrat, hunc in modum Δα̃δ. De quo consuli possunt Præliminaria Commentariorum Eusebii in Psalmos, quibus Editionem suam nobilissimam ornavit magnum Benedictini Ordinis Decus, Grabioque dum vivebat amicus, Celeberrimus Gallus D. de Monte Falconis (*Montfaucon*) ut & Prolegom. Tom. ult. cap. 2. §. 7. In Lib. I. Reg. Cap. 23. v. 13. ϒ exaratum invenitur pro τετρακόσιοι, cum nusquam alibi Numerum unica litera expressum se observavisse, vel saltem meminisse, dicat Grabius. In Lib. III. Reg. Cap. 21. v. 21. scriptum est Ἐξολοθρεύσω, sed eodem capite scriptum v. 26. ἐξωλέθρευσεν. & Lib. IV. Reg. Cap. IX. v. 6, 8. ἐξολοθρεύσεις. Ἐξεγείρω prius scriptum fuit 2. Reg. Cap. XII. v. 11. sed eadem, uti videtur, manus *Iota* super *Epsilon* posuit, sicque fecit ἐξεγείρω, quod in Textu nostro expressum est. 4. Reg. Cap. II. v. 11. ὡς super εἰς rasura apparet; unde ὡς superscriptum fuisse videtur, sed in ipso tramite lineæ nullum est spatium. Unde prior Librarius, qui illud ὡς superscripsit, Eliam non in cælum revera raptum fuisse, sed *tanquam* in cælum elevatum esse; ac transportatum à terris fuisse in locum absconditum, sive Paradisum, ubicunque is sit, existimabat: at posterior, qui istius voculæ superscriptæ rasuram fecit, aliam forsan fovebat sententiam, aut saltem tanquam additamentum expungendum esse censebat. Constat autem hinc primum Scribam, quisquis is fuerit, illud ὡς in Textum non inseruisse: sed alterum supervenisse, ac emendationem sive corruptionem hanc suam inter lineas addidisse; deinde & tertium quendam, qui hujus erasor extitit.

§. 6. Ubi Scriptura plane est obliterata, vel excisa, receptam lectionem secutus est semper Vir Clarissimus ὁ μακαρίτης. Sic 2. Paralip. Cap. II. v. 16. χειδίαις in exemplari suo expressit, licet χειδίας scriptum fuisse videatur. Sic Cap. VI. v. 15. ἐπλήρωσας juxta omnia quæ vidit unquam exemplaria expressit ipse, licet ἐπλήθυνεν scriptum fuisse appareat; sed obliteratum. 1. Esdr. Cap. IV. v. 10. prius scriptum videbatur ἐναχείσιν, uti versu 3. plurima exemplaria habent, loco ποιήσιν quod nostrum *Alex.* exhibet; unde & ille ita expressit, licet erasο ν recentiori calamo sit ἐποιήσιν. Adeo diligenter & subtiliter singulas literas apicesque observabat Grabius, & recentiorem à veteri Scriptura accuratissime distinguebat. Ibidem etiam versu 39. ποιεῖν prius scriptum fuisse ab illo observabatur; sed ν erasum erat. Similiter 2. Esdr. Cap. II. v. 9. in voce

Digitized by Google

τόπον. v. 12. ἐκείνω, item ἅ τινα pro διά τίνα. v. 19. φωνῆσαν. v. 22. ἤδη post πρόσβασιν male repetitur. v. 23. περιδόντα. v. 25. ἢ δοκεῖν. Cap. 2. v. 2. ἀσθενεῖ πρεφρυασμένους. v. 10. μέλων loco μεγάλων. v. 15. ἀμβλακείας. v. 17. εὐθύνας. v. 18. ἀνέδυσεν. v. 19. ἐπ' αὐτῶν pro ἐπαύξων. v. 20. τοὺς ζῆν. v. 23. πόλειως, & ἐπιβάθρα ςυγοῦνται. Cap. 3. v. 2. συμφορανοῦσιν. v. 8. ὑπολαμβάνειν. v. 10. μένως pro ἀσμένως. v. 13. ἀνθήμασιν vel ἀνοήμασιν, pro ἀναθήμασιν. v. 13. βασιλεύειν pro βασιλεῦσιν. v. 17. ἐςάσης. v. 18. κατακεκλεισμένοις. v. 19. διελήφαμεν. Cap. 4. v. 3. οἴκτιςος pro οἰκητός. v. 5. γερῶν πλήρης πολιᾶς. ibid. ἔξιαν κατάχρωμεν. v. 8. ἀγομένοις. v. 13. φρονεῖ pro φρενί. v. 14. δυνατοῦ. Cap. 5. v. 7. βασεῖ pro βαθεῖ. v. 9. τεταγμένοις. v. 11. πικρίας. v. 12. εἶχεν pro ἔχειν. v. 14. συνέσαντες. v. 21. ἐξόλωσιν, & ςοργῆς. v. 24. σοι male repetitur post περὶ αὐτῶν. v. 25. τὰς οἰκίας pro τὰ σοί, v. 34. ἔχοντες, item ἕλκονται ἀλλ' pro ἕλκοντα γάλα. Cap. 6. v. 3. ὑπὸ pro σύ recentiori manu. v. 5. φλόγασιν pro φλόγα πᾶσιν. v. 6. βορά. v. 8. ὠ pro ὡς. v. 12. ἐντινίμε, δυνάμει. v. 32. τῆς τοῦ κρατήσαντος. v. 29. ορα pro σρα, id est σωτῆρα, item αἰνούντως. v. 31. οἰνοβρώτους. Cap. 7. v. 8. τὸν βασιλέως. v. 11. τὸν τὸ Ἀλληλοῦια. v. 14. σωτηρίαν ἀπόλυσιν, item ἀνέζευξεν, nec non ἁγίων σοι pro ἁγίῳ σωτῆρι. v. 16. πάντας. v. 18. ἕκαςον.

LIB. IV. MACCAB.

Cap. 1. §. 8. v. 19. ἐξ ἧς δέῃ τῶν παθῶν. Ibidem v. 20. περιεκτικώτα, & paulo post πολλά. §. 9. v. 25. πολυποτρωτάτη. §. 11. v. 33. ἀπειρημένα, item οἶμεν, & mox v. 34. βρωματάων, atque ἀνακαμπτόμεθα, v. ult. Cap. 2. §. 1. v. 4. μόνον δὲ τῆς τῆς. §. 2. in fine πασῶν v. 9. loco παθῶν. §. 3. v. 11. παρανονομείαν. Cap. 5. πεπεισμένω, paulo post χλευάξει, item παιδεύειν, deinde ἐχίςη, denique ἱερεῖς pro ἱερούς. Cap. 6. ὄρθρον, mox γεν τοι. item σε δὲ pro σὺ δὲ - - - γενόμεθα pro γενοίμεθα. Cap. 7. ab initio προ loco προς, id est πατρὸς, deinde πρόκρημον, denique ἱερεῖς ὀδόντας. Cap. 8. πόλεμος, & prope finem οἰνεανίαις. Cap. 11. ab initio κατακισθεὶς, deinde καὶ καὶ τὸ σῶμα. Mox Scriba καλὰς perperam repetiit post χαρίτη. Mox τελευτήσας, deinde ἀνοία pro διανοία, & αὐ pro αὐτά. Cap. 12. κατακείσας. Cap. 13. ἐπεκράτησαν, mox οὖν ὀυκ. Ibidem προχιρί pro προς (id est πατρὸς) χειρί. prope finem τοι αὐτῷ pro τῷ αὐτῷ. mox πρὸς ἀλλήλοις. Cap. 15. παιδὸ χαρακτῆρα. Ibidem καλογαθείαν. Ibid. σπέροντα, deinde φωνοῦν loco φωνούντων. Ibidem τῇ ἑαυτῆς ψυχῆς. Cap. 16. ἕως τῆς φιλοτεκνίας. Cap. 17. τῆς - - ὑπομονὴν. Cap. 18. ἐνίκων loco εὐηλίκων. Ibidem πικρὰ, denique ἐπλήρωσεν pro ἐπήρωσεν. At hæc nimis.

§. 5. Hæc nimiam forsan Grabii diligentiam ostendunt: sed nimiæ tamen aliorum quorundam curiositati debentur; ingenioque critico pollentibus aliquo modo inservire queunt. Brevitatis causa, sicut & in præcedentibus à Grabio ipso editis, vitiosa lectio Alexandrina hic solum ponitur, rectiori, quæ dictis in locis videri potest, non addita, nisi ubi ad quam vocem S. Textus

Digitized by Google

pro ἔμπροσθεν. v. 11. εἰς Ἰώππην. Cap. 15. v. 23. καὶ Παρτιάτικος. v. 34. ἀντεχόμεθα. Cap. 16. v. 6. prope finem διεπίεσαν pro διεπίεσεν. v. 11. Ἰωάννης.

LIB. II. MACCAB.

Cap. 1. v. 9. ἀλγήτε pro ἀγήτε. v. 13. χρησαμένων τῷ. v. 20. πυχὸν. v. 21. ἀποδαφανίες. Cap. 2. v. 2. περὶ αὐτοῦ. v. 6. προστελθόντες. v. 27. ἐπιδεδειγμένος (i. e. ἐπιδεδειγμένοις.) v. 31. πολυπραγμονεῖ ἐν ταῖς. v. 31. τῶν τῶν μετεφρασιν πονημένων. Cap. 3. v. 3. πάντα τὰς, item ἐπιβαίνοντες. v. 8. ὡς τὰ. v. 11. Τωβίου. v. 25. τοῖς ἔπποις. v. 26. ἑτέρᾳ, item ἑκτρεπτὴς, & διατρεπτὴς, item ἐμαίγνυε ἑαυτὸν. v. 27. ἐπεσόντα. v. 28. χόλοις pro ὅπλοις. v. 29. ἀνέργειαν. v. 30. Κ loco Κκ, id est, Κυρίου. v. 33. πολλὰ. v. 34. μεμαστιγωμένος. v. 36. ζᾷ μέγιστον. Cap. 4. v. 4. ἐκ τῶν κοίλης Φοινίκης καὶ Συρίας σφετηγὸν συναύξησε. v. 11. παρεμασίας. v. 13. -σαν, ἀγνείαν. v. 15. καλλίστοις. v. 35. ἀδίκου Φόνου. v. 36. ἀπεκτόνησεν. v. 40. ἄγνοιαν. v. 45. πεσὼν pro πῶκα. Cap. 5. v. 3. καμάτων. v. 6. τὴν συγγενεῖς. v. 14. τέσσαρσι. v. 20. ἐκοινώνησεν. v. 21. τὴν πρώτην, pro γῆν πλωτὴν habet MS. v. 23. Μενέλαε ὃς χειρίσας. v. 27. εἰσιμένου pro σιτούμενος. Cap. 6. v. 2. νεοὶ. v. 5. ἀποδειπνιζόμενον, v. 7. ἠναγκάζοντο. v. 8. ἀσυγεῖς. v. 14. καπηλεύσαντος. v. 23. ἐπικτήτης. v. 24. πολιτῶν τῶν νέων, item μεταβιβῆναι pro μεταβιβηκέναι, vel μεταβῆναι. v. 25. ἀκαίρεον (forte ἀκαιρεῖον) pro ἀκαιρείαν. v. 29. πρὸς αὐτὸν τὴν μικρῷ πρότερον εὐμένειαν ἢ δυσμένειαν. Cap. 7. v. 4. τὰ γενόμενον, item γλωσσατιμεῖν. v. 7. Φάγεσθαι. v. 9. ἡμᾶς post ἀναβίωσιν ζωῆς male repetit Librarius. v. 21. πεπληρωμένων, item θῆλυ. v. 22. διεφύλαξε. v. 37. τυχὴν pro ψυχὴν. v. 38. τῷ σώματι. v. 42. απλαγχνισμὸς. Cap. 8. v. 4. ἀμαχητὶ τὸν. v. 5. τεσσαρισι. v. 8. ἐγχωρίους. v. 9. συνέσησε, & εὐπολεμικοῖς. v. 11. σῶμα πυλάντη. v. 14. κῦρον. v. 15. ἐπ' αὐτῷ. v. 24. ἡνίγκασεν. v. 26. συγκλεισμένου. v. 33. ἱερεῖς. ibid. ὑφ' ἡς ἐν. v. 35. τεσσάρτε τὸν. Cap. 9. v. 11. λέγειν. v. 17. ἐτελευσακθαι καὶ ἀγγέλλειν. v. 28. εἰκεῖσι pro οἰκτίσῃ. Cap. 10. v. 1. αὐτῷ τῷ. v. 14. τρόπων. v. 16. λατυναίκη. v. 21. προσαγγέλλειν. v. 27. συνεγγείσαντος. v. 28. τῆς ἐπὶ τὸν Κυρίου καταφυγὴ. Cap. 11. v. 5. χωρίων, ἐβλίβοι. v. 6. verba ὡς δὲ μετελαβὸν bis scripta. ibidem ἱκέτετον. v. 7. πρῶτος ὁ Μακκαβαῖος πρῶτος. v. 11. χιλίοις. v. 12. δεεσιθησαν. v. 14. ἐπεσα. v. 24. Ἰουδαίοις. v. 26. ἰδάτης. v. 30. κατατρεχόμενος, & mox ἰδίας loco ἀδείας. v. 34. ἐπίαψαμεν, & τῶν ἡμῶν. Cap. 12. v. 6. ἰυμαίαν pro λιμένα. v. 7. ἀνεχέτη, & τὸν σώματι. v. 8. καὶ τὰς, & βουλόμενος. v. 12. χρήσιμοις. v. 19. τὰς ὑπὸ Τιμοθέου ἀπωλεσαν κατακλεφθέντας. v. 33. εὐτονότερον δὲ. v. 24. ὑσσὸν pro σῶσε. v. 35. τινὸς Θεοκλῆ. v. 38. διῆγε. v. 42. in fine ἁμαρτημάτων. Cap. 13. v. 3. καὶ ἀναβηήτησι. Cap. 14. v. 3. ἀντιναῦ. v. 5. καθέζηκεν. v. 9. τεῖχος. v. 15. ἀνειλαμβανόμενος. v. 28. ἀθέτητα. v. 32. γυναικῶν. v. 45. διελθάντων. Cap. 15. v. 1. ἡμέρας. v. 3. ἐτήρουν. v. 5. κάτω pro καγὼ. v. 6. συψαυχενῶν. v. 11. ἔκαστος. v. 14. ἔτιν pro ἐστὶν. v. 23. τρόπον. v. 24. κατεπλαγήσαν. v. 31. ὁμοεθνὲς (quanquam prius scriptum fuisse videatur ὁμοεθνεῖς.) v. 39. εἰ πὲν καλῶς εὐθείκτως.

LIB. III. MACCAB.

Cap. 1. v. 6. ἐοδιακλώτας. v. 9. τῷ τύπον.

Digitized by Google

LIB. II. ESDRÆ.

Cap. 1. v. 4. τῶν τῶν τόπων. Cap. 2. v. 68. ἠεκουσιάσαντο. Cap. 3. v. 9. ἐςης. v. ult. loco Φωνῆς male εὐφροσύνης. Cap. 4. v. 11. Ἀρθά pro Ἀρθασαθὰ, ut alibi recte habet MS. v. 12. τὰ τείχη αὐτῆς κατηρτισμένοι. v. 15. καικοποιοῦσα. Cap. 5. v. 6. ἐπιςολή. v. 12. ἔδωκεν αὐτοῖς. Cap. 6. v. 5. ἐκόσμισεν. Cap. 7. v. 1. χελκείο. v. 14. συμβόλων, & ἐπισκεψάσασθαι. Cap. 8. v. 27. inter δραχμῶν & χίλιος male interpositum ειν. Cap. 9. v. 1. ἱρεῖς pro ἱερεῖς. v. 3. post ἐρεμάζων perperam insertum comma, οὕτως δεῖ καὶ νῦν. v. 11. μετακέμνησιν. v. 14. ὅτι ἐαπεςρέψαμεν (considera an ε pro ει sit positum.) Cap. 10. v. 17. ἡμέρας μιᾷ.

NEEMIÆ.

Cap. 1. v. 7. παίδῳ. Cap. 2. v. 15. ab initio τέχει pro τείχει, uti mox eodem versu, & alibi, scriptum. Cap. 3. v. 6. ἐπεῖρα pro κλεῖθρα. v. 10. οἰκία, v. 17. ἐκράτησαν. v. 21. μέτρος. v. 29. τῆς ἀνατολάς. Cap. 4. v. 12. πάντων τῶν πάντων ἐφ' ἡμᾶς. v. 16. τοτάξα pro τόξα, vel τὰ τόξα. Cap. 5. v. 5. τοῖς υἱοῖς. v. 15. αὐτοὺς pro ἄρτοις. v. 18. ἄρτος. Cap. 6. v. 10. υἱοὶ ante Μεηταβοήλ. v. 13. ἐπὲ pro ἐπ' ἐμέ. Cap. 9. v. 19. σὺν pro σὺ ἐν. v. 35. ἐν ἀθωσύνῃ. Cap. 10. v. 33. τῶν νομηνιῶν. v. 37. γαμῶν loco ἡμῶν occasione præcedentis vocis γαζοφυλάκιον omissæ. Cap. 13. v. 3. ΙΑΗ pro ΙΗΛ. v. 21. hæc bis scripta sunt: ἐὰν δευτερώσητε ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου, quanquam priori loco pro χεῖρά μου extet μαχοὺς, quæ nulla est vox.

LIB. I. MACCAB.

Cap. 1. v. 12. υἱὸς παράνομος, & διαθώμενα. v. 23. in verbo ἐλέπισεν recentior Scriba ex medio ε fecit θ. Cap. 2. v. 10. βασιλεῖα. v. 66. αὐτὸς male repetitur post ἰσχυρὸς ἐν δυνάμει. Cap. 3. v. 5. ἀνέμους. Cap. 4. v. 5. Κυργίας pro Γοργίας, ut in antecedd. & seqq. recte scriptum. ibid. v. 7. δι' ἄκτοι. v. 9. ἐδίοξαν. v. 26. συμβεβηβότα. v. 56. verba ἡμέρας ὀκτὼ usque ad θυσίαν σωτηρίου bis sunt exarata. v. 57. παςόρια. Cap. 5. v. 5. ὑπ' αὐτοὺς, item ἑαυτοὺς pro αὐτοὺς. v. 31. Τυρανοῦ. v. 60. σου Ἰσραήλ. Cap. 6. v. 40. ταππινὰ pro ταπεινά. v. 50. ἐτάταξιν pro ἀπέταξεν. v. 53. ἀναγωζόμενοι. Cap. 7. v. 5. ἡγεῖται. v. 12. Κακχίδην. v. 18. κρίσι. v. 32. πεντακισχιλίους. v. 36. ἔκλαυσεν. v. 38. ναω pro ανω, id est ἀνθρώπω. v. 41. χιλιάδες. v. 42. συνέτριψεν. v. 45. ταῖς σαλπίγγει. Cap. 8. v. 1. προτεθῶσιν. v. 4. συνέτριψαν αὐτοῦ. v. 6. ἕκαςον εἴκοσι. v. 12. Φιλίων. Cap. 9. v. 14. βαχίδης. v. 22. περισσεά. v. 45. πεντηκοςῷ καὶ ἐνάτῳ, item ἐπάταξεν Ἄλκιμος. v. 56. ἐκείνου. v. 60. ἠδύνατο. Cap. 10. v. 10. ἤκουσεν pro ᾤκησεν. v. 43. ὅσα ἔτιν. v. 47. εὐδοκήσαμεν Ἀλεξάνδρῳ. v. 49. παρεκβολὴ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν Δημήτριος. v. 58. Ἀλέξανδρος. & ἐξέδετο. v. 60. δυνατὰ pro δόματα. v. 80. τὰς χίζας. v. 86. εἰς Κάλωνα. Cap. 11. v. 24. ἐτάραξεν τὰ pro ἕτερα ξενία. v. 33. τὰς πρὸς ἡμᾶς δίκαια, item ἀκροδύων. v. 66. Φχυράν. Cap. 12. v. 2. πρὸς Παρτιάτας. & v. 5. τοῖς Παρτιάταις. v. 6. Σπαρτίαις. v. 12. βασιλεὺς Παρτιατῶν. v. 21. ἐγγέννους. v. 43. ὡσάντως pro ὡς ἑαυτῷ. Cap. 14. v. 27. ὄπισθεν

pro

Digitized by Google

v. 29. προσκύνησαν. Cap. 34. v. 7. λ̅μ̅ pro σ λ̅μ̅. Cap. 36. v. 14. οἱ οἱ ἱερεῖς.

ESTHER.

Cap. 3. v. 1. Ἀνὰμ pro Ἀμὰν, uti paulo post, & in seqq. recte habet. v. 7. ἔλαβεν pro ἔβαλεν. Eodem Cap. 3. in Epistola κακαῖευθυνομένην, & mox ἀνθρώου pro ἀνθρώπω. Cap. 4. v. 16. μέη pro δέῃ, vel μὲ δέῃ. Cap. 5. ab initio διὰ χρυσῶ. Cap. 7. v. 9. ὤρθρωτε. Cap. 8. v. 11. ἐπάταξεν. v. 13 τὰ τὰ ὑπογεγραμμένα. In Epist. quoque post medium ὑπὸ Μὰν pro Ἀμὰν. Eodem Cap. 8. v. 17. κώθων καὶ εὐφρωσύνηυ.

TOBIÆ.

Cap. 1. v. 7. Ἀρών. Cap. 2. v. 20. ἀπέδοκαν αὐτήν. Cap. 4. v. 6. ποιεῖν. Cap. 7. v. 8. καὶ post Ἔδνα male repetitur. Cap. 11. v. 7. ὅτι bis scriptum.

JUDITH.

Cap. 1. v. 6. συνήντησεν. v. 7. Τρίγιν. v. ult. θαλασεῶν recentiori manu; & ibidem ῥαμυθῶν. quanquam virgulis super μ & θ positis, indicaverit Librarius ῥαθυμῶν legendum esse. Cap. 6. v. 4. ἀδικία. v. 8. ἀπῆλθεν. Cap. 7. v. 25. εἰς τὴν ἑαυτῦ πόλιν παρεκβολήν. Cap. 8. v. 6. Scriba occasione ομοιοτελευτυ omiserat post προσαββάτων voces καὶ σαββάτων, unde recentior Librarius textum suppleturus, eraso προ fecit καὶ & προσαββάτων in margine adscripsit, sed loco alieno, nempe post προνυμηνιῶν, adeo ut jam perperam legatur χωρὶς καὶ σαββάτων, καὶ προνυμηνιῶν, προσαββάτων καὶ ἑορτῶν &c. Cap. 12. v. 8. ἔδετο. Cap. 13. v. 24. ὁ ἔκτισεν. Cap. 14. v. 8. παραγενένοντο. Cap. 15. v. 6. θι. ἐν pro οἱ ἐν. sed Sphalma potius inter permutationes literarum in genere, exempli loco, ponendum: hoc est Θ pro O, ob figuræ similitudinem. v. 11. ibid. nec non Cap. 16. v. 9. Ι̅Λ̅Η̅ pro Ι̅Η̅Λ̅ h. e. Ἰσραὴλ, uti juxta exemplaria edita excudi fecimus; vel pro Ι̅Λ̅Η̅Μ̅ i. e. Ἱερουσαλήμ.

LIB. I. ESDRÆ.

Cap. 1. v. 1. pro τεσσαρεσδεκάτη nil aliud scriptum apparet præter τε. v. 7. χιλιάδες. v. 23. πλήρεις. v. 37. Ἰωκείμ prius scriptum fuit, post ω ante ω positum, cum post illud sequi deberet. Cap. 2. v. 15. Ῥάθυος & Βάελτεθμος. Cap. 3. v. 16. δηλύσουσιν. v. 21. βασιλεία. v. 22. φιαλίζειν. v. 23. δεμνηνίαι, & ἔπραξεν. Cap. 4. v. 3. πάντα ὅ. v. 24. τῇ ἐρημωμένῃ v. 49. καὶ pro μὴ scriptum, sed virgulis notatum καί. Cap. 5. v. 40. αὐστῇ. v. 51. τὰς σκηνοπηγίας. v. 63. ἱερῶν. v. 65. τι ὡς τὰ pro ὥστε. Cap. 6. v. 7. χαίρει. v. 21. Κυρίῳ loco Κύρῳ. Cap. 7. v. 6. voces υἱοὶ Ἰσραὴλ usque ad λοιπαὶ inclusive, perperam bis sunt scripta. v. 10. τῦ πάσχα. Cap. 8. v. 11. ἡμέρᾳ pro ἡμετέρᾳ. v. 15. διαιτῶν loco αὐτῶν recentiori manu scriptum. v. 33. ζαὶ pro καὶ vel pro Ζαχαρίας καί. v. 80. ἰημῶν pro ἡμῶν. v. 94. ἠγνέσθω pro γινέσθω. Cap. 9. v. 1. Ἔδρας pro Ἔζρας. v. 13. τὰς κριτάς. v. 17. τῦ νυμηνίας. v. 26. vox υἱῶν bis scripta.

Digitized by Google

v. 24. ἤλπισα. Cap. 19. v. 2. υἱός. v. 3. καὶ εἶπεν. v. 13. Αὐτὰ pro Ἀνά. v. 24. ἐξηρώμωσα. Cap. 20. v. 12. παναὰ pro μαναά. Cap. 21. v. 7. ἄσσει pro ἄλσει. v. 11. Ἀμαῤῥαῖος. v. 16. πολύν. Cap. 23. v. 6. τὸ χειμάῤῥουν. v. 8. ἄνδρας quanquam posterius à raso spatio sit superscriptum. v. 10. καὶ μιανεῖ τις pro καὶ ἐμίανεν. v. 35. ἔδωκεν τὸ Ἰωακείμ. Cap. 24. v. 3. ἁμαρτίαι. v. 6. Ἰωκείμ. v. 7. ἔλα pro ἔλαβεν scriptum, & sequens vox βασιλεὺς omissa. Cap. 25. v. 8. πέμπω. v. 9. πάντας τὰς τοὺς. v. 13. καὶ εἰς τοὺς ςύλους. v. 26. Χαναναίων loco Χαλδαίων.

LIB. I. PARALIP.

Cap. 1. v. 32. πολλακῆς sed recentior manus α super ο exaravit. v. 51. ab initio ἡγεμῶνες pro ἡγεμῶν. Cap. 2. v. 4. ἦν νύμφη pro ἡ νύμφη. v. 23. πρός (sine signo abbreviationis) loco πατρός. v. 24. Τεκὼς pro Τεκωὲ ob similitudinem Literarum uncialium C & Є. Cap. 4. v. 2. καὶ Ἰὲ ἐγέννησιν. v. 9. Ἰγαβηέ. v. 22. καὶ ante ἀπέςρεψεν bis scriptum. v. 23. κειραμεῖς. Cap. 5. v. 22. πολλαί. Cap. 6. v. 1. Γεδεὼν pro Γεδσών. v. 32. κρᾶσιν pro κρίσιν. v. 57. ἀναυτῆς. v. 58. post Ἰέθερ habet καὶ τὰ σπόρια. v. 61. τοῖς υἱοί. v. 65. ἐκάλεσιν. v. 67. αὐτοῖς pro αὐτῷ. Cap. 6. v. 1. καὶ ante Σαμεράμ bis scriptum. Cap. 7. v. 18. Ἐζλία prima litera I occasione præcedentis καὶ omissa. Cap. 9. v. 17. πυρωλοί. v. 34. αἴχοντες pro ἄρχοντες. Cap. 11. v. 6. εἰς τρατηγόν. v. 30. Μοόρμ super raso spatio scriptum pro Μοοραι, propter similitudinem M & AI. Cap. 12. v. 8. δορκάδος. v. 12. ὄγδος. v. 36. χιλιάδας. v. 40. ὁμυροῦντες. Cap. 14. v. 14. ὅτι pro ἔτι. Cap. 15. v. 8. Βηρσών. v. 12. in fine αὐτήν. Cap. 18. v. 12. χιλιάδες. Cap. 19. v. 12. σὼ pro σώσω. Cap. 21. v. 18. manus paulo recentior textum ita vitiavit τῷ εἰπεῖν πρὸς Δαυὶδ - Κύριε ἵνα λάβῃ τοῦ ςῆσαι. v. 22. αὐτό. v. 30. ἀγγέλου. Cap. 22. v. 4. ἐφόρασαν. Cap. 25. v. 5. δεκατέσσαρες καὶ θυγατέρες. Cap. 26. v. 26. ὃ pro ὃς. v. 32. ἡμίστις. Cap. 27. v. 4. Δωαία pro Δωδία. Cap. 28. v. 1. ςριᾶς loco ςρατιᾶς sine signo abbreviationis, aut saltem exeso.

LIB. II. PARALIP.

Cap. 2. v. 10. δώδεκα pro δέδωκα. ibid. κριθῶν κόρου. Cap. 3. v. 15. ταῖς κεφαλάς. Cap. 5. v. 13. τὴν φωνή. Cap. 6. v. 16. τὸν παῖδα. Cap. 8. v. 10. προταγμάτων loco προτατῶν. Cap. 9. v. 15. post καθαροὶ male inserta verba, τῷ ἐνὶ θυρεῷ ἐξακόσιοι χρυσοῖ. Cap. 13. v. 9. ἐξεβάλετο. v. 20. ἐπὶ pro ἐτι. Cap. 14. v. 8. πέντες pro πάντες. v. 9. καὶ ἦλθεν bis scriptum. v. 11. οὐ δυνατεῖ. Cap. 15. v. 15. καὶ ἐν. Cap. 16. v. 1. μὴ δυ. καὶ, pro μὴ δοῦναι. Cap. 18. v. 5. εἶπεν. Cap. 19. v. 11. Τοῦδα pro Ἰοῦδα quanquam T recentiori manu & atramento sit exarata. Cap. 20. v. 11. ἐπεισχεροῦσιν. v. 25. ἐγένετο. v. 29. πεπολέμησιν. v. 35. ἠνομῆσαι. Cap. 22. v. 6. ἐπάταξεν. Cap. 24. v. 5. ἐπίςευσαν pro ἔσπευσαν. v. 16. ἐποίησαν. Cap. 25. v. 3. τοὺς φονεύσαντα. v. 18. πρὸς ante Ἀμασίαν est omissum. v. 23. κατέςησεν pro κατέσπασεν. v. 27. ἐπέθετο. Cap. 28. v. 1. Ἀχὰβ pro Ἀχάζ. v. 4. ἀλσώδου. v. 9. ἐνενόργη. v. 19. ἀπεςάσει. v. 23. πάντα. Cap. 29. v. 17. εἰσῆλθεν. v. 18. ἤγνισαν μὲν.

v. 29.

Digitized by Google

quam post ἐπὶ Ἰσραὴλ, adeoque bis perperam scriptum. v. 22. ὁ Ἰωρὰμ ἀδελφὸς pro Ἰωρὰμ ὁ ἀδελφός. v. 27. αἱ δυναστίαι ἦν. v. 31. βασιλεὺς loco βασιλέως. Cap. XVII. v. 19. σοι loco σου, & v. 22. αὐτὸς loco αὐτῶ. Cap. XVIII. v. 2. τῷ ὀφθῆναι. v. 18. καταλειμμάνειν. v. 21. ὑμεῖς male repetitum post χωλανεῖτε. v. 28. ἔκασον pro priori ἐπάκουσον. v. ult. in fine Ἰεζαβὲλ pro Ἰεζραέλ. Cap. 19. v. 16. Ἠιὰ pro Ἰηὰ. Cap. XX. (Alex.) v. 19. καὶ ante μὴ ἐξελθάτωσαν bis exaravit Librarius, & τὰ παιδάρια male ante ἐκ τῆς πόλεως scripsit. v. 25. ἄκουσεν. v. 31. σχονία. v. 33. εἶπεν pro εἶπον. ibid. πρὸς αὐτὸν male repetitur post ἄρκα. v. 41. ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Cap. 21. (Alex.) v. 5. καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν male repetitur post γυνὴ αὐτοῦ, sicuti v. 6. σοι post πατέρων μου. v. 19. ἐκληρονόμησα. Cap. XXII. v. 7. ἐν εἰρήνην. v. 13. καινοῦ pro γίνου. v. 17. ἐν εἰρήνην. v. 19. στρὰ pro στρατιά. v. 31. ἀλλ' ἦν. v. 39. ἐν βιβλίῳ. v. 42. Ἰωσάφ. v. 51. ἑπτακαιδεκάτου.

LIB. IV. REGUM.

Cap. 1. v. 1. δικτυουτῶ, & mox τῶ pro τῷ. Cap. 2. v. 16. εὗρεν pro ἦρεν. v. 17. ἄνδρες. v. 23. εἶπεν. v. 24. παῖδες. Cap. 4. v. 1. δύο υἱός. v. 2. πρὸς αὐτόν. v. 26. εἰρήνη τῷ ἀνδρί. v. 39. πλήρεις ἱμάτιον ἐλθὼν καί. v. ult. καὶ ἔφανον tam ante quam post καὶ ἔδωκεν εἰς πρόσωπον scriptum est. Cap. 5. v. 5. verbum πορεύου, quod aliquis in margine adscripserat, ut loco δεῦρο textui insereretur, Scriba Alexandrinus perperam ante πρὸς Ναιμὰν posuit. v. 14. κατε pro κατέβη. v. 21. ὀπίσο τρέχοντα αὐτῶ. v. 22. τάλαντο, & mox δὺ pro δύο. Inter versum 22. & 23. male inserta sequens periodus ex repetitione antecedentium & sequentium verborum conflata Καὶ εἶπεν Ναϊμὰν οἰκῶν (pro οὐκῶν) λάβε διτάλαντον ἀργυρίου, καὶ δύο ἀλλασσομένας στολάς. Cap. 6. v. 3. δόρευ (forte pro sequenti δεῦρο) male insertum ante ἐπιεικῶς. v. 6. ἔκνιζεν. v. 15. λειτουργεῖν. v. 16. Ἐλισσαί. Ante versum 24. hæc verba male inserta sunt: καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἤθροισεν υἱὸς Ἀδὲρ βασιλεὺς Συρίας τῶ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰσραήλ. v. 26. τούχεις loco τὸ τείχους. v. 29. εἶπεν pro εἶπον. Cap. 7. v. 1. σιμιδάλεως. v. 6. παρεκβολή. v. 10. εἰ μὴ bis scriptum. v. 19. ὁ τρισάτης. Cap. 8. v. 6. τὰ γενήματα male addidit Scriba post τὰ αὐτῆς. v. 9. ἐνώπιον αὐτῶν. v. 12. καλεῖ pro κλαίει, & καὶ pro κακά. ibid. ἐξαποστείλεις & ἀτωκτείνεις. v. 13. Ἰσραὴλ pro Συρίαν. v. 27. οἶκος bis scriptum. Cap. 9. v. 2. αὐτὸ post εἰσάξεις. v. 4. εἰσῆλθον. v. 12. εἶπεν. v. 36. Ἰεζαβὲλ pro Ἰεζραέλ. v. 37. ὅστι. Cap. 10. v. 9. δίκαιος ὑμῖν. v. 10. ποιῆσαι pro πεσεῖται. v. 24. verba διασωθῇ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ ἀνάγω bis sunt scripta, nisi quod secunda vice simplex σωθῇ legatur. v. 26. στολὴν pro στήλην. v. 29. Ἰοὺ scriptum pro Ἰηὰ. Cap. 11. v. 2. τῶ θανατουμένων. Cap. 12. v. 6. οὐ οὐκ pro οὐκ. v. 10. & 18. ἄργιον pro ἀργύριον. Confer. Cap. 15. v. 20. v. 11. ἐδόξασαν pro ἐξέδοσαν. Cap. 13. v. 7. χιλιάδας, & mox βασιλέως. Cap. 14. v. 2. πάντε ἐτῶν. v. 11. Βηθσαμνέ. v. 16. vox πατέρων deest. Cap. 15. v. 4. λαός σου. v. 20. τὸ ἄργιον pro ἀργύριον. Cap. 16. v. 15. σποδὴν. Cap. 17. v. 4. ἐπολιόρκησεν αὐτήν. v. 31. θεοὶ pro θεοῖς occasione σ sequentis. Cap. 18. v. 9. Σαμανασσάρ. v. 20. ἠθέτης pro ἠθέτησας, ni forte ἠθέτεις legendum.

Digitized by Google

v. 12. καίπε pro καίγε. v. 25. ἔςω pro ἔςω. Cap. XII. v. 31. πᾶσιν pro πάσαις. Cap. XIII. v. 13. Ιλημ (i. e. Ιερουσαλὴμ) pro Ιηλ sive Ισραήλ. v. 32. Σαμὰ pro Σαμαά. ibid. εἴπω pro εἰπάτω. Cap. XIV. v. 30. παῖ pro παῖδας. ante 26. κάθρεσθαι pro κείρεσθαι. Cap. XV v. 4. ἐγένε pro ἐγένετο. v. 16. δὲ pro δέκα. v. 22. Διάνεβαι pro Διάβαινε. v. 27. Ἰαβὸκ pro Σαδώκ. v. 32. δ in voce διεῤῥήλως omissum occasione præcedentis vocis Δαυίδ. v. 36. Ἄχιμαος pro Ἀχιμαάς. Cap. XVI. v. 13. χοσὶ πάσων pro χοὶ πάσσων. Cap. XVII. v. 12. ἐν πᾶσιν καὶ perverso ordine pro καὶ ἐν πᾶσιν. v. 17. ἐνεδύσαντο pro ἐδύναντο, vel ἠδύναντο. v. 20 ἀνέςρεψεν pro ἀνέςρεψαν. Cap. XVIII. v. 12. ἐφὲ ὁ post μοῦ male additum. v. 15. ἐπάταξεν pro ἐθανάτωσεν. Cap. XIX. v. 6. ἔγνωκαν. v. 11. παντί. v. 13. πάσαις post ὁ βασιλεὺς perperam inserta verba ἐποίησεν τὸ καλὸν ἐνώπιον, quæ aliam versionem mox sequentis commatis exhibent. Cap. XX. v 7. ἔξαν pro ἐξῆλθον. v. 8. αὐτῷ pro αὐτοὶ, & τῶν pro τῷ. v. 22. ἔλαβεν pro ἔβαλεν. v. 23. Ὀφελεθθεὶ pro Φελεθθεί. Cap. XXI. v. 7. υἱὸν Σαὺλ v. 8. Ἰωνάθαν scriptum pro ὁ βασιλεὺς v. 12. ἔθαψαν pro ἔκλεψαν. v. 19. ἐπέταξεν. Cap. XXII. v. 37. πλασυσμόν. v. 40. κάμψει. Cap. XXIII. v. 5. κεφυλαγμένον. v. 8. Ἀσωναος. v. 11. μερί. v. 16. ἔσπεισεν pro ἔσπισεν. Cap. XXIV. v. 9. χιλὶ pro χιλιάδες. v. 13. τις pro τρεῖς. v. 14. ςενὸ pro ςενοῦ, vel ςενά.

LIB. III. REGUM.

Cap. I. v. 4. νενεάνις. v. 9. ἐθύασεν. v. 19. τοῦ υἱοῦ. v. 24. vox σὺ post Ἀδωνίας male inserta est. v. 25. βασιλεὺς Ἀδωνίου. v. 27. verba τοῦ Κυρίου μου τοῦ βασιλέως γέγονεν τὸ ῥῆμα bis sunt scripta. v. 45. κούσατε pro ἣν ἠκούσατε. v. 47. εὐλόγησεν pro εὐλογῆσαι. v. 51. verba Καὶ ἀνηγγέλη usque ad vocem θυσιαςηρίου inclusive bis scripta sunt in *Alex.* Cap. II. v. 3. τορεύεσθαι loco πορεύεσθαι. v. 15. βασιλεία pro βασιλέα. v. 30. ἐλάληκεν. Cap. III. v. 1. Ιημλ pro Ιλημ. v. 22. ἐλάλησας pro ἐλάλησαν. Cap. IV. v. 13. ὑκοῦ loco υἱοῦ. v. 22. σιμεδάλεως. v. 24. πάντων τῶν ἡμερῶν. v. 26. Καδέο pro Κάδες. v. 30. vox ἀνθρώπων bis scripta. Cap. V. v. 6. δουλεύσω scriptum pro σου δώσω. Cap. VII. v. 3. ἐταφνωσεν pro ἐφάτνωσεν. v. 14. υἱοῦ. v. 32. τροχροῦ. v. 36. λέοντας. v. 49. Δαβὲρ pro Δαβείρ. Cap. VIII. v. 1. Κυρίος loco Κυρίου. v. 8. κελαὶ pro κεφαλαί. v. 31. θυσιαςηρίου pro θυσιαςηρίου. v. 32. ἀνοηθήναι. v. 54. ὁ κακλώς. v. 56. λόγοις. Cap. IX. v. 5. ἠκούμενος. v. 7. comma καὶ ἐξερῶ usque ἔδωκα αὐτοῖς bis scriptum. Ibidem σοῦ loco μοῦ positum. v. 19. ἃς prius scriptum fuit pro αἱ, sed error correctus videtur. v. 27. θάλανσαν. v. 28. ἔλαβεν loco ἔλαβον. Cap. X. v. 13. δεδώκει αὐτῷ. v. 14. τοῦ Σαλωμὼν pro τῷ Σαλωμών. v. 18. δοκίμου. v. 21. Λαβάνου. Cap. XI. v. 13. ὅλην male repetit *Alex.* post βασιλείαν. v. 21. & 40. ἐν Αἰγύπτου. v. 24. ἐν αὐτόν. v. 30. αὐτὰ pro αὐτό. v. 40. ἕως σου pro ἕως οὗ. Cap. XII. v. 2. τούτου loco τοῦ. v. 8. προσώπου σου αὐτοῦ. Cap. XIII. v. 2. υἱερεῖς pro ἱερεῖς. v. 7. ἀρίςη. v. 12. πρὸς αὐτόν. v. 25. ἐχονόμα. v. 28. ἔῤῥεν. Cap. XIV. v. 1. ἠῤῥωςήςησεν. Cap. XV. v. 20. οὔκου loco οἴκου. Cap. XVI. v. 16. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ tam ante quam

Digitized by Google

v. 21. δῦλοι pro δοῦλοι. ibid. ἀλαλλοφύλων. v. 23. Τηθαῦν pro Βηθαῦν. v. 27. ὀρκώζειν. v. 33. Φαγὼς pro Φαγών. Cap. XV. v. 3. ἀναθεματιεῖ. v. 5. πολέμων pro πόλεων. v. 24. οὐκ ante ἤκουα male insertum. Cap. XVI. v. 2. δάμαλι. Cap. XVII. v. 1. εἰ Σογχώ. v. 5. χώρακος pro θώρακος. v. 12. Εὐφραθαί· ὁ loco Ἐφραταίου. v. 39. ἐπόμασεν pro ἐκοπίασεν. ibid ἅπας pro ἅπαξ. v. 51. ἐζέπασεν. Cap. XVIII. v. 4. τὸ μανδύαν. v. 21. εἰς κάνδαλον. Cap. XIX. v. 17. Μολχόλ. Cap. XX. v. 7. εἴπῃς pro εἴπῃ v. 10. μὴ ὀκριθῇ pro ἀποκριθῇ. v. 20. εἰ πέμπων pro ἐκπέμπων. v. 25. καὶ ἐκάθισεν bis scriptum. v. 26. σύπτωμα. v. 28. πάρητε pro παρῄτηται. v. 29. εἰμὶ pro ἡμῖν. v. 34. θυμῷ pro θυμοῦ. Cap. XXI. v. 4. ὅτι ἢ ἀλλ' εἰ pro ὅτι ἀλλ' ἤ. v. 13. παρέφετο pro παρεφέρετο. v. 15. εἰσηγιάχατε pro εἰσαγηόχατε. Cap. XXII. v. 7. ἀμπελῶνας. v. 8. μετ' αὐτοῦ pro μετὰ τοῦ. v. 10. τὴν ῥομφαία. v. 13. αὐτὸν pro αὐτῷ ἄρτον. v. 15. καιταθάλου pro κατὰ δούλου. v. 18. καὶ ἐθανάτωσεν perperam repetitum post vocem Κυρίου. ibid. Αἶνον pro Λίνον. v. 19. voces ἐν στόματι ῥομφαίας itidem male repetitæ sunt in fine post προβάτου. v. 20. ἔφυ pro ἔφυγεν. v. 23. ζηζητῶ. & Φεφύλαξαι, sc. φ pro π. Cap. XXIII. v. 6. verbis male transpositis scriptum Ἐφούδ κατέβη ἔχων pro κατέβη ἔχων Ἐφούδ. v. 10. διαφθείρεν pro διαφθείρειν vel διαφθεῖραι. v. 11. εἰς pro εἰ. Cap. XXIV. v. 11. Χρηστὸς Κύριος pro Χριστὸς Κυρίου. Cap. XXV. v. 3. Ἀβιραία. v. 25. verba καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτοῦ non solum suo loco, sed & antea post κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ perperam inserta sunt. v. 29. στι pro σε. v. 34. πρῶν pro πρωΐ. v. 41. ναίψαι pro νίψαι. v. ult. Γαδδεὶ pro Γαλλεὶ, quod loco Γαλείμ est, μ elapso. Cap. XXVI. v. 1. πρὸς bis scriptum. v. 3. εἶπεν pro εἶδεν. v. 24. ἐσκεπάσει pro ἐκπάσει. Cap. XXVII. v. 3. nomen Σαοὺλ perperam scriptum pro Δαυίδ. v. 4. φεύγεν pro πέφευγεν. Cap. XXVIII. v. 3. πρώστας pro γνώστας. v. 7. Νηνδὼρ pro Ἀενδὼρ, vel Ἐνδώρ. v. 12. φωνῇ μεγάλην. v. 17. αὐτῷ pro αὐτήν. v. 24. ἔπεμψεν pro ἔπεψεν. Cap. XXIX. v. 7. ἀνάστραφε. Cap. XXX. v. 17. τετρακόσιοι παιδάρια. Cap. XXXI. v. 1. ἔφυγεν. v. 3. voces ἐπὶ Σαοὺλ bis scriptæ. v. 12. αὐτοῦ pro αὐτούς.

LIB. II. REGUM.

Cap. I. v. 4. αὐτῷ bis scriptum. v. 6. Γεβουέ. v. 10. ἤμδειν ὄνη pro ἤδειν ὅτι. ibid. πρός με pro ὧδε. v. 21. θύραι θανάτων pro θυρεὸς δυνατῶν. Cap. II. v. 9. Γααδίτην. v. 12. Γαβαώ. Cap. III. v. 31. Ἀβεννὴρ ἔμπροσθεν pro ἔμπροσθεν Ἀβεννὴρ, quanquam forte punctis appositis notetur, quod transponendæ sint voces istæ. v. 34. παῖδες pro πόδες. ibid. σου pro ὁ. Cap. IV. v. 2. συστρεμμάτων geminato σ. Cap. V. v. 8. Φαραξίδι pro παραξιφίδι. Cap. VI. v. 6. ἀλόμωνος loco ἄλωνος. Ibidem voces τοῦ καταχεῖν αὐτὴν post μόσχος male repetuntur ex præcedentibus. v. 16. αὐτοῦ loco αὐτής. Cap. VII. v. 27. post ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ perperam ex antecedentibus, inseruntur ista verba Καὶ νῦν καθὼς ἐλάλησας, μεγαλυνθείη τὸ ὄνομα σου ἕως αἰῶνας, λέγει (pro λέγειν) .... Κύριος παντοκράτωρ θεὸς Ἰσραήλ. v. 29. ἄξαι pro ἄρξαι. Cap. VIII. v. 7. ἐποίησαν pro οἳ ἦσαν. Cap. IX. v. 6. αὐτῶν pro αὐτῷ. v. 10. ἔργαν pro ἐργᾷ. Cap. X. v. 2. ἀνῶν (i. e. ἀνθρώπων) pro Ἀνών. ibid. πατοῦ, pro πατὴρ αὐτοῦ. Cap. XI.

v. 12.

Digitized by Google

In Libris Historicis, qui in hoc Tomo *continentur*, Sphalmata *Codicis* Alexandrini, *quæ, secundum illum, in Margine Editionis huius aut non debuerunt, aut non facile potuerunt exprimi.*

LIB. I. REGUM.

Cap. I. v. 5. μίν. v. 9. Ἠδεὶ pro Ἠλεὶ, & ἐμάθετο pro ἐκάθετο. v. 12. ἐπληθύνθ (θ & ν clare expressis) pro ἐπληθύνθη, vel ἐπληθύνεν, ut ex omnibus Editionibus in nostra reposuimus. Cap. II. v. 12. Scriptura θῦ ὄντος, (i. e. θεοῦ ὄντος) pro θύοντος. mox v. 14. voces ἢ εἰς τὸν ante λέβητα male sunt repetitæ. v. 16. τί pro ὅτι perperam exaratum. v. 22. ἐκόμιζον. v. 27. ἀποκαλυφθὴν. v. 28. ἱεραψεύειν. v. 34. ἀμφότεραι. v. 36. ἐν pro ἐνί. nec non ἱερετιῶν loco ἱερατειῶν. Cap. III. v. 5. κέκληκά με. v. 8. κέκλημας. v. 17. ἐν πάντων. Cap. IV. v. 2. τεσσάρω. v. 8. τούτω. v. 10. πίνει. v. 15. αὐτῶν loco αὐτοῦ. Cap. V. v. 4. γὴν in κῆν transmutavit Librarius, & contra. v. 5. οἶκον in οἶγον. eodem versu 5. post βαθμὸν male inserta verba πλὴν ἡ ῥαχὶς Γαζεὲ. v. 7. καθήσεται. v. 8. μὲ οἱ ante μετελθέτω absurde ac sine sensu insertum; atque mendose scriptum κεῖτος pro κιβωτὸς. scilicet post μετῆλθεν, non post μετελθέτω, uti perperam in Bibliis Polyglottis Waltoni est annotatum. Cap. VI. v. 1. articulus τῶν ante ἀλλοφύλων bis scriptus. v. 7. ἐν ὁ pro ἄνευ. v. 9. ad conjunctionem εἰ videtur σ adscriptum esse, ita ut inde fiat præpositio εἰς, quæ continuo sequitur. Eodem v. & in sequentibus, Βεθσαμὺς mendose exaratum pro Βεθσαμοὺς, ut initio v. 12. & v. 20. MS. recte habet. v. 11. articulus τοὺς vocem χρυσοῦς bis præcedit. Cap. VII. v. 6. ὑδρεύοντας. v. 7. ἄκουσιν pro ἤκουσαν. ibid. ὅτι υἱοὶ pro οἱ υἱοὶ, quamvis hoc Sphalma manu primæva sit correctum. v. 12. αὐτὸ ἀναβέσεν pro αὐτὸν ἀναμέσεν. v. 13. ἐπέρθεν pro ἐπελθεῖν. v. 14. αὐτὰ pro αὐτάς. v. 16. ἐκύκλουν, lineola super ου ducta, quæ ν denotat. Cap. VIII. v. 9. Novam Sectionem Librarius incipit his verbis: Καὶ σὺ νῦν ἄκουε, cum scribere debuisset, καὶ σοι. (quibus vocibus præcedens versus clauditur) Καὶ νῦν ἄκουε. v. 10. αἰτοῦν pro αἰτοῦντας. v. 17. τὸ ποίμνια. v. 21. ἐλαλήσεν αὐτοῖς. v. 22. ἄνθρας pro ἄνδρας. Cap. IX. v. 6. pro ἄνθρωπος legitur ΚΣ ΘΣ. i. e. Κύριος θεὸς, absurde prorsus, cum continuo sequatur τοῦ θεοῦ. Ibidem male ἀπηγγείλη. v. 7. αἰτιῶν mendose loco ἀγγείων. v. 20. σου πατρός σου. Cap. X. v. 8. κα in verbo καταβαίνω bis est exaratum. v. 13. συνετελέσεν. v. 20. perverso ordine scriptum, προσήγαγεν Ἰσραὴλ πάντα τὰ συήπερα Σαμουήλ. v. 22. ἔτι tam ante quam post nomen Σαμουὴλ positum; quanquam Librarius notula aliqua posterius expungendum indicaverit. Ibidem ἐντεῦθα haud recte scriptum. Cap. XI. v. 7. voces ὃς οὐκ ἐστὶν male repetuntur: ut & v. 11. articulus οἱ ante ὑπολελεμμένοι, nisi οἷοι scribere voluerit Librarius. Cap. XII. v. 17. vox Κυρίου omissa est, licet ejus loco, signum aliquod conspiciatur; quo forte indicatur in margine adscriptam esse: ad quod tamen propter ligaturam libri jam haud perspicere licet. In Cap. XIII. nullum omnino Sphalma. Cap. XIV. v. 12. πρῶτον pro πρὸς τόν. v. 16. Λαοὺλ pro Σαοὺλ.

v. 21.

Digitized by Google

συναγων. item αὐτῶν. v. 32. (h. 35.) χρόνον, non χρὸν, habet MS. v. 35. (h. 38.) τεσσεράκοντα. v. 47. (h. 41.) δὲ αὐτοῖς. Cap. VII. v. 1. ὁ Φιλοπάτωρ. v. 7. (h. 9.) ἐκδίκησιν, v. 12. (h. 14.) μεμιαμμένων. v. 13. (h. 15.) ἄνδρες ἦν. v. 19. (h. 22.) Φάρσυ.

§. 4. Hæc ſunt loca, in quibus Biblia Polyglotta Waltoni minus recte exhibuiſſe, aut plane omiſiſſe Lectionem *Alexandrinam* nos monuit Grabius in Schedis ſuis: quæ loca ita ex MS. ipſe correxit. Eſtque hoc pro Ratione ac Methodo hujus Librorum Hiſtoricorum Editionis ab eo inſtitutæ Argumentum primum. Quam edendi rationem ante illum nemo ſecutus eſt unquam. Alterum hoc eſt Argumentum. Altera hæc fidei ac diligentiæ ſummæ convictio eſt & demonſtratio, Codicem MS. ex quo Editio Alexandrina noſtra fit, illum nimium non efferre; nihilque à Lectore, ſive benevolo ſive malevolo, quod in iſtius vituperium ac depretiationem trahi poſſit, celare: ſed ſicuti res ſe habet, abſque omni favore aut præjudicio, iſtius conditionem omnibus candide impertiri; malaque æque ac bona de iſto, abſque diſcrimine ullo, propalare, veritatem magis quam famam quærens, voluit. Neque invidiæ igitur imputandum eſt omnino, quod ille aliorum errores lapſusque oſtenderit; eum nec Codici ipſi à ſe tantopere æſtimato pepercerit. Ne fidei enim ſuæ deeſſe videretur, menda etiam ipſius manifeſtiſſima ac fœdiſſima, nec non leviſſima etiam, parvique aut nullius momenti, nec ante ab ullo alio obſervata, Lectori palam proponere decrevit: ut is uno intuitu perſpicere queat, quid de hujus Exemplaris *Vitiis* cenſendum ſit. Hoc nimiæ forſan fidelitatis ſpecimen eſt: at prætercundum tamen hoc non eſſe, utpote ſi non omnibus, quibusdam ſaltem placiturum, rationes nonnullæ ſunt, quæ ſuadent. Utut res ſit, aliorum ſaltem in Codice hoc deſcribendo lapſus obſervando, eruditiſſimorumque Virorum, Junii, Huiſſi, & Galæi παραφαίματα adnotando, ne in eadem ipſe aut ſimilia incideret, ſibi quam maxime cavit. Dumque Codicis hujus Sphalmata omnia curioſe indagavit, ut ſibimet ſatisfaceret, ſingula argumentorum pondera pro MS. Vaticano contra Alexandrinum, haud minus quam pro MS. Alexandrino contra Vaticanum accurate trutinavit; hunc ſibi quoque finem proponens, ut Lector ingenio pollens, iſtiuſmodi *Vitia*, horumque *Occaſionem* penſitando, *eadem vel ſimilia aliis in libris commiſſa inde deprehendere*, ut ait, *ac facilius corrigere queat*: utque judicium inde tam de Codice ipſo MS. quam de Editione hac exinde expreſſa, omnibus penſitatis, rite legitimeque formare poſſit. Hanc ille Rationem, hanc Methodum, quamvis ſibi moleſtiſſimam, hanc deſcribendi corrigendique normam ſane difficillimam ſecutus eſt ſemper in libris hoc Tomo contentis: adque opus hoc perficiendum, nec parva, nec minima quidem prorſus negligere in animo habuit. Sequuntur igitur hic, ab illo ipſo ſcilicet congeſta,

nôn Γααδήλ. Cap. X. v. 24. Ἀδώ. Cap. XI. v. 33. ἐπ' αὐτούς. Cap. XII. v. 35. Μαθθανίᾳ ὁ υἱός.

LIB. I. MACCAB.

Cap. I. v. 5. τυραννιῶν. v. 66. ἐπεδέξαντο. Cap. II. v. 45. βωμοὺς αὐτῶν. v. 62. κόπρια. Cap. III. v. 15. καὶ ante ποιῆσαι deest in MS. v. 40. Ἀμμαὺ quod Ἀμμαοὺν (non Ἀμμαοὺμ) legi debet. v. 41. δυνάμεις, sicut & paulo post v. 42. in *Rom.* Editione legitur, quamvis in *Alex.* scriptum sit δύναμις. v. 58. γένεσθε εἰς. v. 59. ἐν πολέμῳ. Cap. IV. v. 20. ἐνπυρίζουσιν. v. 34. in fine ἔπεσαν. v. 56. ἐγκαινιασμόν. Cap. V. v. 26. Ἀλάμοις. v. 27. παρεββαλεῖν. v. 30. Ἀραβες μεμίσθωνται. v. 65. γῇ τῇ πρός. Cap. VI. v. 18. στήρισμα. v. 34. ἐλέφαντιν. v. 36. ἐπ' αὐτοῦ. v. 61. ἐξῆλθεν. Cap. VII. v. 10. ἦλθεν. Cap. VIII. v. 21. ἧς post γραφῆς extat in MS. Cap. IX. v. 40. ἔπεσαν. Cap. X. v. 31. ἀφιεμένη. v. 45. ab initio οἰκοδομηθῆναι. v. 63. ἐξέλθατε. Cap. XI. v. 13. bis habet Ἀσίας. v. 37. ἐπιμελεῖσθαι. v. 73. Φυγόντες. Cap. XII. v. 23. κατὰ τὰ αὐτά. v. 28. ἔπτηξαν. v. 50. συνεστρεμμένοι. v. 52. πᾶς deest. Cap. XIV. v. 22. ἀναγραψάμενοι. v. 37. κατῴκησεν. Cap. XV. v. 39. παρεμβάλλειν. v. 40. τὴν Κεδρώ. Cap. XVI. v. 17. ἀθείαν (non ἀθεσίαν) habet MS.

LIB. II. MACCAB.

Cap. I. v. 15. τεμένου. v. 24. Κύριε. v. 27. ἔφειδε. Ibidem deest εἰ. v. 31. καταχεῖν recte. Cap. III. v. 6. verbum εἶναι in Bibliis Polyglottis excluditur. v. 15. παρακαταθήκης recte habet MS. v. 26. παρεστάντες. v. 38. καθιστῶτα. Cap. IV. v. 12. ἐφ' ἡμῶν. v. 14. ναιῷ, id est νεῷ, Attice pro ναῷ. v. 21. Μενεθέσεως διά. Item Φιλομήτορος. v. 22. εἰσεδέχθη. v. 24. ὑπεβάλλων. Cap. V. v. 1. ἄφοδον recte habet MS. v. 13. ἐγίνετο... ἀναίρεσις. Cap. VI. v. 13. ἐπιτίμοις. v. 8. ἀναχαίνων à me exprimitur, licet in *Alex.* sit ἀναχενών. quippe αι & ε sæpissime permutantur, atque ἀναχενὼν nullum est verbum. v. 21. ἐνεγκόντα. v. 23. ἀναστροφής. Cap. VII. v. 30. οὐκ. Cap. VIII. v. 16. παραγενομένων. v. 28. τοῖς στεφάνοις. Cap. IX. τὴν non habet *Alex.* v. 12. in fine, vox ὑπερφάνως non extat in MS. id quod *Huissus* puncto finali ad verbum φρονεῖν apposito indigitare voluisse videtur. v. 24. ἀποβαίη. Cap. XII. v. 11. οἱ Νομάδες. v. 14. οἱ δὲ ἔνδον Cap. XIII. v. 2. ἱππέων. v. 4. αὐτὸν post ἀγάγοντας non habet MS. v. 19. προσνέκρουσεν, forte pro προσέκρουσεν s. προσενέκρουσεν. Cap. XIV. v. 45. δυσχερῶν. Cap. XV. v. 38. καταπαύσων. v. 40. οὕτως.

LIB. III. MACCAB.

Cap. I. v. 1. ἐπ' αὐτοῦ. v. 5. (h. 4.) ταῖς γυναιξίν. v. 10. (h. 9.) εὐσέβεια. Cap. II. v. 8. (h. 9.) εἰς σὸν ὄνομα. v. 15. (h. 14.) τῷ σώματι. Cap. III. v. 3. καταστροφάς. v. 6. (h. 9.) ἡγνοηκός. Cap. IV. v. 2. non ἀδέκτων habet MS. sed ἄλεκτον pro ἄληκτον. v. 6. (h. 7.) δημοσίᾳ. Cap. V. v. 12. αὐτῶν. v. 15. ἐκέκραγεν. v. 17. ἐπικαλεῖ. item ὑποδιγνὸς, id est, ὑποδεικνύς. v. 21. συστροφέας. v. 23. θεὸν ΚΝ (id est Κύριον) v. 32. ἐπὶ πύλην. Cap. VI. v. 6. ἀναδείξας. v. 7. ἐβδελυγμένων. v. 19. αὐτούς. v. 21. μετ' ὀργῆς. v. 26. (h. 29.) ἠυλόγουν & ἐκπεφυγότες. v. 30. (h. 33.) συνάγων.

Digitized by Google

ὁ ante ὄρθρος non legitur in *Alex.* v. 12. (13.) ἐξολεύθρωσιν. v. 16. (18.) Ἠθέτησαν. v. 17. (19.) διέῤῥηξαν. Cap. XV. v. 2. (3.) Καὶ ante ἐτράπησαν non extat in MS. ideoque in Bibliis Polyglottis excludi debebat. v. 5. (4.) ἀπεκχυθῶσιν. v. 9. (8.) τὴν ante Ἰουδὶθ non habet MS.

LIB. I. ESDRÆ.

Cap. I. v. 43. υἱὸς sine articulo ὁ. Cap. IV. v. 3. ὁ ἄν. v. 23. ἑαυτοῦ. Cap. V. v. 5. οἱ ante υἱοὶ male exclusum in Bibliis Polyglottis. v. 8. MS. *Alex.* perinde ut Romana Editio habet planissime Ῥεελίου; non Ῥεσαίου, uti Huissus annotavit. v. 13. Ἀσαά. v. 18. Νεταφαέ. v. 21. Βητελίω. v. 24. Ἀνασείβ. v. 28. υἱοὶ Φαλαίου. v. 31. Μαανὶ, non Μανί. v. 33. Ἰεηλὶ, non Ἰαηλί. v. 34. Σαρωθιὲ, non Σαρουθιέ. ibid. Ἀδλών. v. 38. Ζορζελλαίου, non Ζορζελδίου. v. 55. τῶν Περσῶν. Cap. VI. v. 4. τ' ἄλλα. Ibidem οἱ ante ταῦτα male excluditur in Bibliis Polygl. v. 18. MS. recto ordine habet Κυρίου τοῦτον οἰκοδομηθῆναι. v. 22. ὑπεμνημάτιστο. Cap. VII. v. 15. (qui est in hac Editione 14.) τὸ χρυσίον, sine interposita τε. v. 25. (hic v. 22.) γίνηται. v. 26. (h. 23.) Ἔζρα. v. 27. (h. 24.) ἐαν. v. 31. (h. 28.) Ἀρταρξέρξου. v. 38. (h. 35.) Βανὶ· Ἀσαλιμώθ. v. 46. (h. 44.) Δολδαῖον. v. 47. (h. 45.) Δολδαίῳ. ibid. ἱεροτεύσαντας. v. 48. (h. 46.) ἤγαγεν. v. 84. (h. 80.) μεμολυμμένη. Cap. IX. v. 16. ἑαυτῷ. v. 22. Καὶ Ναθανιῆλος non legitur in MS. v. 27. Ὠαβδίος. v. 28 Ζαρδαίας. v. 30. Ἀζαῆλος. v. 31. Μοασίας; quanquam Μοσσ· σίας cum interposito puncto sit scriptum. Ibidem καὶ Ματθανίας. v. 35. Ναομά.

LIB. II. ESDRÆ.

Cap. II. v. 42. Ἀτλήρ. v. 43. Ναθιναῖοι, & Ταββαώθ. v. 44. Κηραὸς & Ἀσαά· quanquam scriptura ibi adeo sit vetustate exesa, ut difficillime legi queat. v. 49. Ἀζά. v. 53. Σισαράα. v. 56. Δερκών. v. 57. υἱοὶ ante Ἀσεβωείμ non est in MS. neque in Hebræo. v. 58. οἱ υἱοί. Cap. III. v. 6. voces υἱοὶ Βουὰ neque MS. Codex neque Hebræus Textus habet. v. 61. Ὀβαία recte juxta Hebræum. Cap. IV. v. 15. Φυγαδαῖα. Cap. VI. v. 5. τόπου τεθῇ. Cap. VIII. v. 6. Ὠβήν. v. 8. Μαχαήλ. v. 23. περὶ τούτου scriptum fuisse mihi videtur; licet scriptura istius loci vetustate pæne sit exesa & obliterata. v. 33. Μαρημώθ, licet & ibi literæ difficillimæ sint lectu. Cap. IX. v. 14. ἀπεστρέψαμεν. Cap. X. v. 20. Ἀνανία. v. 27. Ἐλιωηναὶ rectius legi potest, quia talis est figura *N*, quasi duplex Litera ex H & N composita.

NEEMIÆ.

Cap. I. v. 7. in MS. vox Μωυσῇ semel tantum legitur; unde in Bibliis Polyglottis litera (α) ante τῷ μωυσῇ poni debebat. Cap. II. v. 4. προσεύξαμεν. Cap. III. v. 19. Μασφέ. Cap. IV. v. 3. θυσιάσουσι pro θυσιάζουσιν· v. 16. dum Librarius τὸ τάξα scripsit, intendisse videtur τὰ τόξα cum articulo juxta Hebræum, sicuti mox sequitur οἱ θώρακες. Cap. VI. v. 4. ἀπέστειλα αὐτοῖς κατὰ ταῦτα. Cap. VII. v. 7. Βασσὰν, uti *Ald.* & Βαγουίαι Νάουμ puncto distinctionis inter duo hæc nomina recte facto. Ναουμ (non Ἰνάουμ) recte juxta Hebræum, & *Compl.* v. 58. Γαδαὴλ,

Digitized by Google

v. 24. τοὺς τέσσαρες. v. 37. Μακεδὼν bis. Cap. XI. v. 29. Σοββοχαί. v. 43. Χωτὰ id est, Χωτάν. Cap. XII. v. 5. Βααδιά. v. 6. Ἰεσία cum simplici σ. Cap. XV. v. 14. ἀνενεγκεῖν prisca manu scriptum fuisse conjicio (perinde ut v. 3.) licet recentior manus novo atramento fecerit ἀνένεγκεν. Cap. XVI. v. 3. ἀρτοκοπιακόν. Cap. XIX. v. 16. πέρα. Cap. XXIII. v. 21. Ελεάζαρ. Cap. XXIV. v. 13. Ἰσβαάλ. v. 21. Ῥααβία recte. Cap. XXV. v. 4. Μεαλωθί. Cap. XXVII. v. 20. Φαλδή. v. 37. voces ἐπὶ τῶν ante θησαυρῶν incuria Typographi sunt omissæ.

LIB. II. PARALIP.

Cap. II. v. 14. καὶ ante λίθοις non apparet in MS. sed forte exclusum est à recentiori librario, qui hoc loco aliquot lineis novum superinduxit atramentum. Cap. VI. v. 24. ἐπιστρέψουσιν. v. 36. ἔστιν. Cap. VIII. v. 1. εἴκοσι. Cap. XII. v. 7. ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. Cap. XIII. v. 11. ἐγκαταλείπατε. v. 21. δεκατέσσαρες. Cap. XVIII. v. 15. Ὀρκίσω. v. 23. ἐποίησεν Σεδεκίας. v. 28. Ῥαμμώθ, ut in præcedentibus. Cap. XXII. v. 7. Νάμεσσι. recte. Cap. XXIV. v. 27. λοιπὰ Ἰούδα. Cap. XXV. v. 3. χειρὶ αὐτοῦ. Cap. XXVIII. v. 6. πατέρων ἑαυτῶν, ε superscripto. Cap. XXIX. v. 1. Ἀββαθύθ, sed perperam. Cap. XXXII. v. 12. θυμιάσετε juxta Hebræum. Cap. XXXIV. v. 11. τετραπόδους recte.

ESTHER.

Cap. I. ab initio Μεσούσοις pro ἐν Σούσοις. v. 8. ἐγείνετο, id est, ἐγίνετο. v. 19. εἰσελθάτω. Cap. III. v. 12. Ἀταρξέρξου. Ibid. in Epistola, ἐπιεικέστερον ἐπαιρόμενος absque δέ. Cap. IV. in fine Orationis Mardochæi, αἰνούντων σοι. Cap. VIII. in Epistola ἐπιτήδευσον & ποιήσατε. Cap. X. in Appendice verba καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ non prorsus sunt omissa in MS. sed in Margine sunt adscripta. Mox ὁ ante υἱὸς non est in *Alex.* & τῶν, non τὸν est scriptum.

TOBIÆ.

Cap. II. v. 1. δὲ in MS. *Alex.* deest. v. 3. ἐσραγγαλημένος, non ἐσραγαλλημένος. Cap. IV. v. 7. ὑπαρχόντων σοῦ, idque recte. Cap. V. post v. 19. ἐξῆλθον. Cap. VI. v. 15. διότι. Cap. VII. v. 3. εἶπεν. v. 10. γεύσομαι loco γίνου. Cap. XII. v. 8. τὸ ποιῆσαι. Cap. XIII. v. 2. ἐλεᾷ. Cap. XIV. v. 3. ἐξ υἱοὺς cum Complutensibus lego; non ἐξυιοὺς, quæ vox nulla est, nec uspiam, quod sciam, legitur.

JUDITH.

Cap. I. v. 7. (h. 6.) Χελεούδ. Cap. V. v. 22. (h. 18.) ἐξωλεθρεύθησαν recte. Cap. VI. v. 11. (h. 15.) Χειμά. Cap. VI. v. 1. τῇδε ἐπαύριον. v. 3. (h. 4.) Βαιτυλούᾳ. v. 11. (h. 13.) ἔκενον. Cap. VIII. v. 4. τέσσαρες. v. 6. vox αὐτῆς post χηρεύσεως extat in MS. v. 13. (vel 14.) κατανοήσετε. prima manu scriptum fuit, licet recentior Librarius inde fecerit κατανοήσατε. v. 28. (vel 30.) δεδίψηκεν. Cap. IX. v. 4. ὁ θεός, θεός. Cap. X. v. 4. ἀπάτασιν habet MS. non autem ἀπάντησιν; siquidem Scriba ν expungendum virgula S superposita notavit. v. 6. ἐφεστῶτα αὐτῇ. Cap. XIII. v. 9. (h. 7.) Κύριε ὁ θεός. Cap. XIV. v. 7. (11.) ὁ ante

Digitized by Google

LIB. IV. REGUM.

Cap. I. v. 2. δι' αὐτῶν. v. 17. οὐδ' ὡς. v. 18. Ἰωράμ υἱῷ Ἰωσαφάτ. & mox ἀχ. Cap. II. v. 2. ἦλθον. v. 23. ἢ ante ἔπεσεν deest in MS. Cap. IV. v. 35. συνεκάλυψεν. v. 36. λαβὲ in MS. legitur. Cap. V. v. 12. Φαρφαρὰ, & mox πορεύσομαι. v. 21. ultimum Comma: καὶ εἶπεν· εἰρήνη, male omissum est, occasione sequentis ad hanc quæstionem responsi: Καὶ εἶπεν· εἰρήνη. v. 23. ἔδησεν juxta Hebræum (non ἔλαβεν) habet MS. Cap. VI. v. 15. ὁ ante λειτουργὸς non est in MS. uti nec in Hebræo. v. 26. Κύριε βασιλεύς. v. 33. ὁ ἄγγελος juxta Hebræum. Cap. VII. v. 6. εἶπον juxta Hebr. in MS. ibid. ἐπὶ ἡμᾶς. v. 12. ἀναγγείλω. & mox ἐξῆλθον. v. 16. ἐξήρπασεν. Cap. VIII. v. 2. ἐπορεύθη αὐτὴ (non γυνὴ) est in MS. ut in Hebræo & Romana Edit. v. 10. ζῶν ζήσῃ. Cap. IX. v. 28. ἐνεβίβασαν. v. 37. Ἰεζραὴλ deest. Cap. X. v. 10. ὅτι, vel ὅ τι. v. 22. ἅπασιν. Cap. XIII. v. 1. Ἰωὰς υἱοῦ recte. v. 6. καί τε. Cap. XIV. v. 2. Ἰηλ pro Ἰλημ. v. 3. ὁ πατὴρ post Ἰωὰς deest. v. 4. ὅτι ὁ λαός. v. 18. Ἀμεσίου cum simplici σ. Cap. XV. v. 2. Ἰεχεμὰ. v. 20. Μαναὴν, ut alibi. v. 29. verba Ἰσραὴλ ἦλθεν Θαλγαθφιλλασὰρ βασιλεὺς occasione præcedentis βασιλεὺς sunt omissa. Cap. XVI. v. 9. verba Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἀσσυρίων occasione ὁμοτελεύτου sunt omissa. Eodem versu Κυρήνηνδε recte habet MS. nec notam Sphalmatis Huissus, vel Waltonus, particulæ δὲ (* δὲ) apponere debebat. v. 17. καὶ συνέκοψεν ὁ βασιλεὺς Ἄχας. Cap. XVII. v. 31. Ἀβαάζερ propius Hebræo legendum videtur. Cap. XVIII. v. 21. τρυγήσει legitur pro τρυπήσει. Cap. XIX. v. 26. χλωροβοτάνη. Cap. XX. v. 19. μὴ οὐκ ἐὰν legendum juxta Hebræum. Cap. XXI. v. 1. Ὀφσιβὰ juxta Hebræum. v. 19. Μασσαλαμεὶθ etiam juxta Hebr. Cap. XXII. v. 3. Μεσσαλὴν. Cap. XXV. v. 13. τοὺς Μεχανώθ. v. 14. τὰ ἱμάτια. v. 16. ἡ θάλασσα μία. v. 23. Ἰωανὰν juxta Hebr. Atque ibidem etiam Νεθωφατείτης scriptum videtur, non Νεσοφαθείτης.

LIB. I. PARALIP.

Cap. I. v. 6. Ῥιφάε. v. 17. οὐδ. v. 21. Κεδουρὰν. v. 38. Σηθίρ. ibid. Σεβετών. v. 41. Ἐσεβὰν recte juxta Hebræum. Cap. II. v. 6. Χαλχὰλ recte. v. 8. Ἀζαρία. v. 23. Ἰαρείρ. v. 47. Γηρσὼμ (non Γηρεὼμ) juxta Hebræum. Cap. III. v. 24. Φαλαιὰ juxta Hebræum. Cap. IV. v. 17. Ἐσθεμὼν recte juxta Hebr. v. 18. Ἰεκτηὴλ. v. 20. Ἐσ· Σωχάθ. Ita enim in MS. per Punctum distinguitur, juxta Hebr. v. 31. ἥμισυ Ἐωσὶμ (non Ἡμισουσεωσὶν) legendum. ibid. Βαρὰμ Σεωρείμ. Cap. V. v. 10. σκηναῖς ἕως πάντες. v. 20. Ἀγοραῖοι. v. 26. Θαγλαθ. Φαλγασάρ. Cap. VI. v. 10. Ἰωανάς. v. 23. Ἀβιασάφ. v. 72. Καδεέ. v. 77. Ῥεμμὼν recte juxta Hebræum. Cap. VII. v. 12. Ὠρὰ· Ἀσόβ. Ita enim distinguendum puncto interposito notavit Librarius. v. 15. Ἀφφεὶν. v. 16. ἡ γυνή. v. 32. Χωτὰμ recte juxta Hebræum. v. 34. Οὐραγὰ, non Ῥοογὰ, juxta Hebræum. v. 37. Ὧδ juxta Hebr. Cap. VIII. v. 5. Ἀχρὰν, nam virgula desuper, sc. ᾱ, semper significat ν. v. 6. Γαβές. v. 13. Ἀδὰμ pro Ἀλάμ. v. 16. Ἐσφὰχ rectius. v. 21. Ἀλαία. v. 25. Ἰεφωδία recte. Cap. IX. v. 17. Αἰμὰν juxta Hebræum; non Διμάν.

Digitized by Google

ἀνδρός. v. 35. ὅτι, vel potius ὁ, τὶ ἔτι habet *Alex.* ibid. καὶ ἀκούσομαι. v. 42. Βρῶσιν habet *Alex.* & ἐφάγομεν. Cap. XX. v. 7. ἐξῆλθεν. v. 10. εἰς τὴν γῆν habet *Alex.* perinde ut Romana Editio. v. 12. ὁ ἀνὴρ juxta Hebræum extat in MS. ibid. ἀπέστρεψαν perperam scriptum. Cap. XXI. v. 2. αἵματος (non Λίματος) Ἀμορραίου. v. 14. τῇ γῇ. v. 18. Ἀουσαστωθεί. Cap. XXII. v. 3. σωτηρία recte scriptum fuit, licet postea σ superscriptum sit, ut σωτηρίας fieret. v. 27. διαστρέψεις scriptum juxta Hebr. v. 33. δύναμιν habet MS. v. 43. χνοῦν. v. 47. ὁ θεὸς in Bibliis Pol. male excluditur. Cap. XXIII. v. 9. ἀνεβόησεν. v. 13. παρενέβαλον. v. 16. αὐτόν. v. 18. Σαρούιας (non Σαιρούιας) nam ι quod priori α subnexum videtur est linea transparens ex adversa folii parte. v. 24. Λουδεί. v. 38. Ἀράδ est in *Alex.* quod propius ad veram lectionem accedit, quam Ἀραά. v. 36. Γαδδί. v. 37. Σβλεγὶ legendum puto, ita ut σ Hebræo Σ respondeat. Cap. XXIV. v. 23. vox σοῦ post θεὸς deest in *Alex.* v. 24. τὴν ἄλω habet MS.

LIB. III. REGUM.

Cap. II. v. 12. τοῦ θρόνου. v. 13. προσεκύνησεν αὐτὴν litera ν per virgulam expressa. v. 22. τὴν Σουμανίτην juxta Hebr. v. 30. ἐκπορεύσομαι. ibid. Βανίου (non Βαίνου) scriptum est. v. 32. ἀπέστρεψεν. Postea in Interpolatione Βαλαλάθ legitur. Cap. III. v. 15. ἑαυτοῦ in fine. Cap. IV. v. 10. Σοχλώ. v. 11. πᾶσαν. v. 19. Νασίφ (non Ἐνασίφ) nam Ε linea transversa expunctum est. v. 21. προσεγγίζοντες recte scriptum in *Alex.* v. 33. Ἐζραηλίτην (non Ἐζραναίτην) & Χαλχὰλ habet MS. Cap. VI. v. 1. τεσσερακοστῷ. Cap. VII. v. 45. ἃ post βασιλέως non est in MS. *Alex.* Cap. VIII. v. 9. ἃ διέθυτο. v. 13. αἰῶνος non αἰῶνας uti B. P. habent. Duo Versus sc. 12. & 13. desunt in Cod. Rom. ubi etiam à Textu excluduntur in Bibl. *Bos.* v. 44. ὁδός. Cap. IX. v. 1. οἰκοδομῶν. v. 16. ἀποστολὰς recte scriptum in *Alex.* v. 24. non ἤδη ἡ θυγάτηρ; sed πλὴν θυγατηρ, absque articulo, plane scriptum est. Cap. X. v. 1. ἐν deest in *Alex.* v. 4. τὴν ante φρόνησιν non habet MS. v. 15. τῶν πέρα. v. 21. in fine B. Pol. Textum Alexandrinum perperam expresserunt atque distinxerunt hunc in modum Σαλωμὼν εἰσότιοῦν ὅτι &c. cum legendum sit: Σαλωμὼν εἰς ὅ, τι οὖν, Ὅτι &c. Cap. XI. v. 2. καρδίας αὐτῶν v. 11. Διαρήσω pro Διαῤῥήξω. v. 33. τοῖς Χαμώς. Cap. XII. v. 8. & 10. αὐτοῦ, non ἑαυτοῦ. v. 28. ἱκανοῦσθαι. v. 33. ἑαυτοῦ, ε super α scripto. Cap. XIII. v. 3. τὸ ante τέρας omissum in MS. occasione præcedentis τοῦτο. v. 4. ἑαυτόν. v. 5. ὁ deest in MS. v. 12. ἀπῆλθεν. v. 18. ἐπέστρεψαν. ibid. omissæ voculæ εἰς τόν. Cap. XIX. v. 15. ἐκτελεῖ factum ex ἐκτιλεῖ Cap. XV. v. 3. Δαυὶδ τοῦ πατρὸς juxta Hebraicam, & ipsius rei veritatem. Editiones *Ald.* & *Compl.* conveniunt etiam cum Cod. *Alex.* contra *Rom.* Cap. XVIII. v. 28. ἐν σειρωμάσαις juxta Hebræum. Cap. XIX. v. ult. ἥψησεν recte habent MS. Cap. XXII. v. 12 καὶ ante τὴν βασιλέα non est in MS. v. 30. συγκάλυψόν με. v. 33. ἀπέστρεψαν. v. 34. ἐνέτεινεν. v. 42. Βαλαλά. v. 45. βασιλέων. Vide etiam Prolegom. ad T. I. Cap. II. §. 2.

LIB. IV.

Digitized by Google

non ἑωθινῇ. Cap. XII. v. 6. & 8. Μωσῆν. v. 9. τοῦ Κυρίου θεοῦ. v. 11. in *Alex.* ὑμᾶς & ὑμῶν juxta *Hebr.* recte scriptum est, cum B. P. perperam retineant ἡμᾶς & ἡμῶν, juxta exemplar *Vatic.* Cap. XIV. v. 14. εἴκοσι ἄνδρας habet *Alex.* v. 16. & 19. ἴδον simplici Iota exaravit Scriba. v. 38. προσάγαγε. v. 41. ἀπεκρίθη. Cap. XV. v. 3. non ἱστερεῖμ, sed ἱερεῖμ rectius habet MS. v. 27. ἀπέστρεψεν. Cap. XVI. v. 6. ἴδεν cum simplici ι scriptum. v. 12. καὶ ante χρίσον non est in *Alex.* uti nec in Hebræo. v. 18. ἰδεῖν habet *Alex.* pro εἴδει. Cap. XVII. v. 7. ἐξακόσιοι legitur in MS. v. 53. ἀπέστρεψαν. Cap. XVIII. v. 26. εὐθύνθη exaravit librarius uti supra v. 20. Cap. XIX. v. 14. ἀποστέλλει (quanquam cum simplici λ) habet *Alex.* v. 18. postremum αὐτῷ non extat in MS. v. 22. ἔρχονται, & v. 23. ἐν pro εἰς legitur. Cap. XX. v. 1. Ἰσραὴλ pro Δαυὶδ scriptum. v. 30. εἰς ante αἰσχύνην priori loco est omissum. Cap. XXI. v. ult. post οἰκίαν MS. juxta Hebræum addit μοῦ. Cap. XXII. v. 15. τοῦ ante δούλου non est in *Alex.* v. 18. ἀπεστράφη. Cap. XXIII. v. 15. ἴδον. v. 23. πᾶσιν. v. 26. posterius ἐκ ante τούτου deest in *Alex.* Cap. XXIV. v. 12. πάτερ. v. 22. καὶ οὐκ ἀφανιεῖς juxta Hebræum. Cap. XXV. v. 8. ὃ ἂν juxta Hebr. (non ἐὰν) habet MS item τοῖς παισίν. & v. 25. ἴδον. Cap. XXVII. v. 8. Ἀμαλακίτην habet MS. v. 9. ἐπέστρεψαν. Cap. XXVIII. v. 1. τὸν πόλεμον. v. 5. ἴδον. v. 7. εἶπον v. 12. ἴδεν. v. 14. ὄρθριον. v. 21. iterum ἴδεν. Ibidem verbum ἤκουεν omissum in MS. v. 24. αὐτὸ pro αὐτῆς. Cap. XXIX. v. 10. μὴ θῇ . . . absque verbis ἐν καρδίᾳ σου. Nam Textus ita est exesus, ut verbum θῇς vix dignosci possit. Cap. XXX. v. 17. ἔφυγαν. Cap. XXXI. v. 5. ἴδεν, & 7. ἴδον. v. 10. Βηθσὰ id est Βηθσὰν juxta Hebræum; nam virgula ista, quæ super apparet, ν denotat; & paulo post Βηθσὰν cum expressa ν legitur.

LIB. II. REGUM.

Cap. 1. v. 7. ἴδεν. v. 22. καὶ ante ἀπὸ στέατος non est in *Alex.* uti nec in Hebræo. v. 35. τοῦ ante πολέμου non scriptum apparet, (est enim Codex ibi vetustate exesus) sed nec spatium huic articulo relictum. Cap. 2. v. 5. pro ἐπὶ B. P. male substituunt εἰς cum expresse ἐπὶ in *Alex.* sit exaratum. v. 21. ἐκκλίνειν. v. 30. ἀπέστρεψεν. Cap. V. v. 23. ἀπ' non extat in *Alex.* Ibid. κ in voce συγκλεισμοῦ non est omissa in MS. v. ult. γάζης loco γῆς scriptum. Cap. VI. v. 5. κινύρα scriptum. v. 8. ἠθύμωσεν. v. 17. τοῦ ante Κυρίου non extat in MS. Cap. X. τὸν ante Ἰωὰβ *Alex.* non habet. Cap. XI. v. 1. ἅπαντα habet MS. Cap. XII. v. 13. οὐ occasione præcedentis σοῦ omissum in MS. v. 14. τοῦ Κυρίου scriptum in *Alex.* v. 21. ὅτι juxta Hebr. non ἔτι. v. 28. ὄνομα αὐτοῦ. Cap. XIII. v. 6. ἐλθάτω. v. 17. οἴκου ᾀδοῦ scriptum in *Alex.* v. 28. Ἀβεσσαλὼμ habet MS. Cap. XV. v. 13. ἀγγέλλων est in MS. v. 20. ἐγὼ ante παρευθῶ male excluditur in Bibliis Polyglottis. v. 30. οἱ μετ' αὐτοῦ habet MS v. 32. ἀπαντήσιν αὐτοῦ juxta Hebræum habet MS. v. ult. ἐπορεύετο. Cap. XVI. v. 6. δεξιῶν αὐτοῦ juxta Hebræum. v. 18. μετ' αὐτοῦ. Cap. XVII. v. 23. ἑαυτοῦ post οἴκου. Cap. XVIII. v. 2. initio τὸν τρίτον. v. 10. ἐπὶ τῇ δρυί. Cap. XIX. v. 14. ἕως ἀνδρός.

Digitized by Google

monuit, frequenter & sæpe frustra turbatus impediretur Lector, manifestos Librarii errores, peculiaresque quosdam ac obsoletos scribendi modos, ad marginem, ex amicorum consilio, non adscribendos esse duxit.

§. 3. Quam diligenter autem ille accurateque Exemplar suum, opus ut hoc perficeret, cum MS. contulerit Vir de re literaria optime meritus, ex Observationibus & Collationibus ejus ad Biblia Waltoni Polyglotta perspicere possumus. Ut enim in Octateucho Libriscque Metricis, ita etiam in hisce Historicis omnes Codicis Alexandrini lectiones ad inferiorem S. Textus oram à Waltono & Huisso subnexas laboriose & subtiliter valde contulit. Uti in sequentibus locis, ac præcipue in tertio *Regum* libro, ubi propter crebram capitum versiumque in Codice Romano transpositionem, non nisi magna cum difficultate, ut ait, ac remora Alexandrini Codicis textum ordine assequi potuit, satis superque patet. Quibus aut non recte, aut non omnino, exhibetur Lectio Alexandrina: quam tamen aut vitiosam in Biblia sua retulit, aut omissam indicare non potuit Vir aliter diligentissimus Bosius. Hæ igitur sunt à Grabio collectæ, collatæque

Lectiones Codicis Alexandrini in Bibliis Polyglottis V. Valtoni non recte expressæ, aut omissæ.

LIB. I. REGUM.

Cap. 1. v. 1. In *Alex.* legitur Ἰεροὰμ juxta Hebræum, non Ἰερσαμμ. v. 5. non ὅτι scriptum, sed ἐπὶ: quod si legatur ἐπεὶ, Hebræo כִּי est congruum. v. 24. *Alex.* habet τὸν οἶκον. Cap. II. v. 29. in Bibl. Pol. unum verbum ἐνευλογεῖθαι factum, cum ἐν εὐλογεῖθαι, vocabulo diviso, legi Hebræus textus suadet. Vide an alibi in LXX. reperiatur ἐν sequente Infinitivo, absque interposito τῷ. v. 32. ἀγαθυνεῖ ponendum, non ἀγαθύνει. Cap. V. v. 11. in *Alex.* vox πάντας ante τὰς σατραπείας præfixa est, juxta Hebræum; sicuti præcedente versu 8. Cap. VII. v. 13. ad verbum προσελθεῖν, quod Rom. Editio habet, nulla variationis nota in B. Pol. appositа est, cum tamen Cod. *Alex.* confirmat Lectionem *Ald.* & *Complut.* ἐπελθεῖν, licet mendose sit scriptum ἐπιέθειν. Cap. VIII. v. 7. in fine MS. habet ἐπ' αὐτάς. Cap. IX. v. 1. Ἀφὶχ in *Alex.* scriptum juxta Hebræum. v. 6. articulus ὁ priori ἀνθρώπου præfixus est, perinde ut posteriori. Cap. X. v. 21. posteriori loco Ματιαφεὶτ scriptum est. v. 22. ἐπηρώτησεν. v. 24. ἅπαντα. Cap. XI. v. 2. in MS. legitur ἐν ταύτῃ τῇ Διαθήκῃ διαθήσομαι υἱοῖν ἐν τῷ. v. 11. πρωΐνῃ habet *Alex.* non

CAP. II.

Ratio ac Methodus hujus Librorum Hiſtoricorum Editionis è Codice ALEXANDRINO.

Hiſtoricorum, qui hoc Tomo continentur, Librorum Editio è Codice ALEXANDRINO, ut omnibus, quæ unquam fuerunt, longe perfectior evaderet, nihil ſibi prætermittendum, nihil difficultatis formidandum, nec laboribus nec ſumptibus parcendum duxit Grabius. Hæc diu deſiderata, utpote præmatura ipſius morte impedita, vigiliis indefeſſis, diligentia ſumma, ingenio mirabili parata, Lectori Chriſtiano ac Erudito ſe nunc ſiſtit. Edendi rationem, quam Grabius ab initio ſecutus eſt, mutare nobis religio fuit. Exemplar igitur ipſius, ſicut erat è Codice MS. deſcriptum, aliorumque Exemplarium vetuſtiſſimorum ope emendatum ſuppletumque damus. Quid ille in hoc Tomo limando præſtiterit, quot Codices editos ineditosque conſulerit, quot Exemplaria aut contulerit ipſe, aut ab aliis conferri apud exteras gentes curaverit, quot & quanta priſcorum Scriptorum Volumina evolverit, quantam denique in omnibus induſtriam, fidem, criticamque ſubtilitatem adhibuerit, illo ſublato, nunc dicere impoſſibile eſt. Pauciſſima ſcilicet ſunt, quæ ſcire jam poſſumus, ex iis, quæ ille hac de re perfecte noverat. Hoc tantum ſcimus, nec induſtriam, nec fidem, nec ſubtilitatem, illi defuiſſe: nihilque, ut Operi ſuo pretium ac honorem præberet, neglexiſſe.

§. 2. Methodum in Editis hoc Tomo Libris, (*quarto* duntaxat *Maccabæorum* libro inde excepto) eandem prorſus, quam in reliquis, *primo* & *ultimo* Tomo contentis, obſervavit Grabius: ac proinde ad Tomorum iſtorum duorum Prolegomena Lectorem hic relegamus, ne bonas horas actum agendo perdamus. Exemplar enim Alexandrinum in hiſce, æque ac in illis, verbatim atque exacte ad literam, quantum id fieri potuit, expreſſum dedit, ac ſicubi id vitio aut defectu laborare ipſi videretur, emendationes atque ſupplementa minori charactere excudi, vitiatam vero Scripturam ad Marginem apponi, ſecum recte determinavit: quod fideliter etiam præſtitum eſt ad ipſius mentem. Ne autem in ipſa S. Textus lectione, ut ipſe bene

liam nempe Synedrii quam Verſionis hujus LXX. viralis originem eſſe ſuſpicamur. Si enim, antequam Verſio hæc fieret, Synedrium Alexandriæ jam conſtitutum fuiſſet, viros haud alibi quæſiviſſet Rex librorum Judaicorum interpretes, quam ubi in regno ſuo conſeſſum hos habere cognoverat. Si vero poſt tempora Ptolemæi hujus conſtitutum hoc fuiſſet concilium, innumeræ pæne ſunt difficultates. Neque ulla cauſa veri habens ſimilitudinem dari poteſt, cur ſub Ptolemæorum alio tantum Judæis privilegium unquam conceſſum fuerit. Synedrium etiam hoc quod Alexandriæ tenebatur, cum non primarium, ſed tantummodo ſecundarium fuerit, à ſeipſo ſtabilitum fuiſſe exiſtimare plane abſurdum eſt. Cujus abſurditatis ratio, cum evidens ſit, non eſt neganda. A Synedrio igitur Hieroſolymitano ut poteſtates ſuas derivarent, & auctoritatem acciperent Seniores Alexandrini, neceſſe fuit. Ac proinde Synedrium Alexandrinum primum, quoad ſingula ipſius membra, non niſi ab Hieroſolymitano definitum, adnominatumque fuiſſe credi fas eſt. Quæ autem primorum Aſſeſſorum nomina in hoc concilio fuerint, licet hoc impoſſibile videatur, non tamen omnino deſperandum igitur eſt, quin ad illorum notitiam, niſi impoſſibilitatis metu deterreamur, aliquo ſaltem modo perveniamus. Duo enim & ſeptuaginta nomina in libro, qui Ariſteæ adſcribitur, inveniuntur, quæ veluti Interpretum nomina ibi ſunt propoſita, cum Judicum interpretationem hanc adprobantium nomina hæc eſſe, probabilitatis plus habeat. Sive autem hi primi omnium fuerint ex tribubus ſingulis electi, qui Synedrium hoc ſub Philadelpho regnante conſtituerunt, ut nobis videtur; ſive potius fuerint Synedrii hujus Patres, ſive Presbyteri, qui tunc in vivis erant, quando hiſtoriam ſuam edebat Scriptor iſte, quicunque fuerit, aut quandocunque vixerit; levis eſt conjectura, reſque ad idem prorſus redit. Proinde quoad V. T. libros, ſive Canonicos, ſive Apocryphos, ut vocant, ac illos præſertim qui in hoc volumine continentur, Synedrii Alexandrini haudquaquam rejicienda eſt auctoritas. Ad rationem vero ac Methodum hujus Librorum Hiſtoricorum, ita probatorum, editionis è Codice MS. Alexandrino, à Cl. Grabio paratæ, jam progrediendum eſt.

CAP. II.

Digitized by Google

Libri Classis posterioris, quos Judæi Hierosolymitani in Canonem suum non receperunt, sunt reliqui omnes, Græce tantum extantes, quosque non nisi à Judæis Alexandrinis & Hellenisticis traditos accepimus: sive hi sint illi, quos Græce conscriptos fuisse ab initio nemo dubitet, veluti libri Maccabæorum omnes; sive sint illi, de quibus dubitetur, an olim in Hebræo vel Chaldæo extiterint, necne, veluti liber Tobiæ. In hoc vero Tomo qui continentur, prioris classis sunt libri Regum quatuor, Paralipomenon Regum Judæ duo, Esther unus, Esdræ liber secundus, & Verba Neemiæ; qui cum Hebraice hodie extent, illos omnes ex Hebræo in Græcum conversos fuisse indubitatum est. Posterioris classis sunt libri Tobit, Judith, Esdraïcus primus, & Maccabaici quatuor. De tribus istis prioribus, an olim in lingua Hebraica vel Chaldaica lecti fuerint unquam, incerta res est: de posterioribus hisce nullum omnino dubium est. An à Senatu vero, sive Synedrio Alexandrino hi omnes probati fuerint ac recepti, dubium moveri potest.

§. 76. Attamen constat, 1°. Hos Ecclesiam à Judæis accepisse. 2°. Non à Judæis Hierosolymitanis & Hebraice loquentibus, sed ab aliis extra Palæstinam habitantibus & Græce scientibus, traditos fuisse. 3°. Judæos Ægyptum habitantes Scholas & Synedrium Alexandriæ habuisse. 4°. Synedrium, quod Alexandriæ habuerunt Judæi, ad exemplum illius, quod Hierosolymis habebatur, fuisse constitutum. 5°. Libros Sacros & Ecclesiasticos, cujuscunque classis illi fuerint, secundum usum Judaicum, ad Synedrium Magnum proprie spectare, sive Hierosolymitanum fuerit sive Alexandrinum. 6°. Hos igitur libros ad Synedrium Alexandrinum delatos fuisse plus quam probabile est. Si fuerint autem delati, tunc in examen vocati; si in examen vocati, tunc adprobati, vel reprobati; si reprobati, aut rejecti, tunc proculdubio non accepissent hos Christiani. Sed hos acceperunt Christiani; imo acceperunt etiam ex Judaismo ad Christum conversi, seu potius hos prius receptos Christiani facti non rejecerunt. Ergo sane libri isti Historici, in hoc nimirum Tomo contenti, qui Hebraice non fuerunt scripti, sed Græce tantum, non à Judæis Græcissantibus, non à Synedrio illorum Alexandrino, rejecti sunt: sed è contra. Rejectos saltem à Synedrio isto (cujus res hæc erat) non fuisse, ac damnatos, citra omnem est controversiam: receptos fuisse ac comprobatos verisimile est valde. Nec de libro Maccabæorum *quarto* valet exceptio: cum & diu post Josephi tempora Synedrium istud permanserit, & liber hic summa eloquentia à principe Viro conscriptus ad Judaicæ religionis gentisque honorem spectaverit.

§ 77. Cum autem Synedrii Alexandrini auctoritas Codici huic Alexandrino, ut vetustissimo, favere videatur, de illius origine conjecturam nostram, Viris doctis ventilandam, proponemus. Non a-

§. 74. Quod autem Romani Exemplaris cum Veterum Scriptis, Codicibusque Origeni saltem coævis, eisque accuratioribus, ac in libris præsertim Historicis, minor sit concordia, quam nostri Alexandrini, longa exemplorum deductione probare haud difficile foret. Unum alterumque hujusce veritatis argumentum exempli tantum causa hic dabitur. Lib. 3. Reg. Cap. VI. v. 2. ἑξήκοντα legit Codex Alexandrinus, sicut Veteres proculdubio legebant. In medio enim tertii seculi hanc esse lectionem maxime authenticam constat. Scholiastes Græcus adnotat in Hexaplo, nec non in Codicibus accuratioribus, ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις, legi: Versiones insuper antiquæ omnes, Syriaca scilicet, Arabica, Chaldaica, Latina Vulgata, ita legunt. Male legit Cod. Romanus. Qui, non tantum contra textum Hebræum, sed omnium Versionum, sive ex Hebræo sive ex Græco factarum, fidem, τεσσεράκοντα legit, ac si Templi longitudo XL. tantum cubitos haberet. In eodem quoque Capite desunt quatuor Versus secundum Exemplar Romanum, quos Alexandrinum habet. Hi sunt v. 11, 12, 13, 14. Revelationem Salomoni à Deo factam continentes. Scholion Græcum notat eos quoque in Hexaplo legi: consentiunt & veteres Versiones ad unum omnes. Habebantur etiam olim, observante ipso Nobilio, in plerisque Codicibus Græcis; *& respondent*, inquit, *Vulgatæ*. Quare vitiosus est hoc in loco Codex Romanus; non Alexandrinus. Quod Morinus quidem, ut potest, excusat. Dixisset enim Scholiastes in quibusdam (at non in accuratioribus) Codicibus hæc non haberi: quæ quidem exemplaria secutum Theodoretum ipse putavit hæc non posuisse. Unde textui Græco hos versiculos statim ab Origene insertos fuisse concludit Morinus. Quæ conclusio cum nullo alio nitatur fundamento, prorsus rejicienda est. Valet igitur Assertio nostra de Codicis Alexandrini concordia cum veterum allegatis. Quod probandum erat. Ad libros, qui in hoc Tomo continentur, nunc descendendum est.

Propositio XXIV. *Libri, qui in hoc Volumine continentur, vel ex Hebræo in Græcum translati sunt; vel Græce scripti sunt, perque Senatum Alexandrinum probati.*

§. 75. In genere, Libri Sacri V. T. qui in Codice Alexandrino continentur, vel sunt ex Hebræo & Chaldæo conversi, qui in Canone Judaico habentur; vel Græce sunt à Judæis Alexandrinis, aut Græcissantibus scripti, & à Synedrio Alexandrino recepti. Libros classis prioris XXII. Judæi Veteres numerarunt, uti patet ex Josephi libro primo contra Appionem. Et Judæi recentiores hunc numerum observant, veluti R. Asarias in Meor Enaim pag. 29. 141. 169. 175. R. Gedaliah Ben-Jechajah in Shalshelesh Haccabbalah pag. 68. 69. 99. 104. R. Abraham Zachus in libro Juchasin pag. 136. 138. R. David Gantz in Tsemach David Part. 2ª. pag. 10. R. Menasse Ben-Israel de Creatione Problem. X. pag. 45.

Libri

credidisse verisimile est. Illum enim, quâ ingenii modestiâ erat, aut CAVEUM, aut MILLIUM, aut LUYDUM Vigornienſem (quem *Patrem* ſuum appellabat) Viros ſane ſumma eruditione ac diligentia præpollentes, nec non critica etiam ἀκριβείᾳ præſtantes, in Veterum monumentis verſatiſſimos, illique amiciſſimos tali in re conſuluiſſe, ut doctam æquamque illorum cenſuram ſibi haberet notam, haud profecto negandum eſt. Cumque ipſi etiam nonnulla à ſe ſcripta, ut Cl. Caveus *Hiſtoriam Literariam* ſuam, ad novam Editionem ornandam limandamque, aliique alia in illius manus concrederent, fas eſt ut illum quoque ſua, ſaltem hanc tanti momenti Diſſertationem, ipſorum (ſi non omnium, alicujus tamen) examini ſubjeciſſe ſuſpicemur. Ac ſi in Virorum horum Clariſſimorum nunc fato defunctorum Bibliothecis, vel in aliorum quorumcunque Doctorum ſcriniis, reperta fuerit ejuſmodi Diſſertatio, à Cl. Grabio conſcripta, haud omnino deſperandum eſt, quin vel Præli Oxonienſis Curatoribus digniſſimis, vel Bibliopolæ cujus impenſis hæc Editio fit, in commune Orbis eruditi bonum reddatur. Quicunque autem ad hanc Editionem Tractatûs hujuſce acceſſione perficiendam operam ſuam contulerit, is ſane, & Propoſitioni huic firmitatem, & ſibi honorem, & reipublicæ literariæ utilitatem, & Eccleſiæ denique novum afferet præſidium. Quippe Vir doctiſſimus priſcos omnes, ad ſeculi Eccleſiæ Quarti finem usque, (hunc ipſum ſibi maxime ſcopum, ut Codicis ſui auctoritatem præſtantiamque probaret, præfiniens,) Scriptores Eccleſiaſticos labore indefeſſo legit contulitque.

§. 73. Teſtium vero inſtar omnium, ad hanc Propoſitionem confirmandam, unus ſit nobis B. Clemens Romanus, utpote omnium vetuſtiſſimus, qui vel in una ſola ad Corinthios Epiſtola, loca plusquam centum, quorum etiam ſunt circiter triginta ſat longa, ex LXX. virali Verſione citata atque allegata habet. Ex quibus omnibus cum LXX. Textu collatis hæc concordia manifeſta eſt ac indubitata. Itaque Codex Alexandrinus, qui hanc Epiſtolam, una cum fragmento alterius epiſtolæ, conſervavit, validiſſimum hujuſce concordiæ argumentum nobis inde exhibet; quod probandum erat: ſuique ipſius antiquitatem inſuper ex hac concordia ſatis monſtrat, tantumque non demonſtrat. De Vaticano quidem Codice hoc ipſum Morinus haud absque ratione, fateor, contendit: pro cujus tam antiquitate quam integritate, inter quatuor ab illo allata argumenta, non minimum pondus habere id videtur. Cumque vix unus aut alter locus apud Beatum hunc Patrem, ad Corinthios more Spirituque Apoſtolico ſcribentem, qui cum LXX. Intt. Verſionis Codicibus MSS. hodie vetuſtiſſimis, quoad ſenſum, parum convenit, inveniatur; notatu ſane dignum eſt, vel ibi etiam Alexandrini quam Romani majorem inveniri conſonantiam.

nis ad Operis hujus Tomum Primum & Ultimum, in duabus Diſſertationibus Grabianis de LXX. Verſione editis, inque Præfatione Pearſoni Paranetica, ex Priſcorum Patrum monumentis, ante dicta ſunt, à nobis non ſunt repetenda, ſed à Lectore conſulenda. Grabius quoque noſter Diſſertationis cujusdam à ſe ſcriptæ, annoque hujus ſeculi Sexto, quoad quinque Libros Moſis & Hiſtoriam Joſuæ, perfectæ, *De Alexandrini Codicis præ Vaticano præſtantia*, meminit; cujus & Specimen in duobus Deuteronomii Capitibus, in Prolegomenis ſuis ad Octateuchum ipſe edidit; pariterque quoad Hiſtoriam Judicum, de Codicis ejusdem præ Vaticano præſtantia, ejusque cum Veteribus concordia majore, adductis quam plurimis ſingulorum capitum commatibus ex Philonis Judæi Veterumque Patrum teſtimonio, in Epiſtola ad Millium de nova LXX. Interp. Verſione paranda, operoſe & accurate egit. Hanc inde Codicis noſtri excellentiam, ut & ejus cum Veteribus Scriptoribus conformitatem, in Opere illo, quoad libros ſaltem prædictos, ſe prolixe oſtendiſſe dicit; quæ vel ex ejuſce Specimine ſat longo edito citra omne dubium eſt. Per ſingula enim capita procedens Diſſertatio, primum *Romanam*, inde *Alexandrinam* exhibebat lectionem; ac huic 1. conſonam Hebræi Textus auctoritatem. 2. Hexaplorum Origenis conſenſum. 3. denique Philonis ac antiquiſſimorum Eccleſiæ Patrum ſuffragia ſubnectebat. Quam *Diſſertationem* prælo quidem paratam tunc fuiſſe, ſed non imprimendam tamen eſſe monuit, *donec id opportune ac citra damnum* ſuum *fieri poſſit*. Optandum ſane foret quam maxime, ut Diſſertationem hanc, dum in vivis erat, ipſe ediduſſet; ne tot tantorumque laborum ſuorum atque vigiliarum opus, quod dolendum eſt, deperderetur. An extet etiamnum hodie; ſive extiterit, ubi deliteſcat, neſcio. Inter libros enim MSS. & Schediaſmata quæ poſt ipſius obitum à Teſtamenti Curatoribus inveniebantur, talem Diſſertationem, ſumma licet cura adhibita, nullibi reperiri verum eſt conſtansque. Nec in *Catalogo Manuſcriptorum V. Cl. J. E. Grabe S. Th. P. quæ fato defunctus poſt ſe reliquit*, illius ulla fit mentio. Titulus quidem libri ſub ejus manu propria inventus eſt hic, *Diſſertatio de ALDINA LXX. Interpretum Editione ROMANÆ longe præferenda; deque CODICE ALEXANDRINO illis ambabus præſtantiori.* Quin inveniuntur etiam collectanea quædam, ſed imperfecta valde & confuſa, ad Tractatum conſcribendum ſub titulo tali, *De Præſtantia Codicis Alexandrini Diſſertatio, ex Sacrorum Textuum allegationibus in* Novo Teſtamento, *& Monumentis* editis *atque* manuſcriptis, *Philonis Judæi, Clementis Romani, Hippolyti, Origenis: nec non ex hujus accuratiori LXX. Interpretum Editione* Hexaplari, *ac* Patribus, *qui ea uſi ſunt, præſertim Euſebio Cæſarienſi &c. ejus* [præ Vaticano excellentiam, &c.] *demonſtrans.* Quam autem eandem eſſe exiſtimo, cujus Partem Primam abſolutam in Prolegomenis ſuis enunciat allegatque. Inde Diſſertationem hanc Docto cuidam Amico illum concredidiſſe

Digitized by Google

Alexandrino noſtro non invenitur. Quæ ibi tranſcripſit Librarius Romanus, partim capitis tertii initio, partim noni medio, tam in Hebræis Codicibus, quam in noſtro extant: atque ita etiam non tantum in aliis Græcis Codicibus antiquis, ſed & in Hexapto ipſo Origeniano, diſpoſita fuiſſe, monente id vel ipſo Scholiaſte, quem Romani editores imprimendum curaverunt, liquet: In Cap. IX. Verſus tredecim à v. 14. ad 26. deſunt in Codice Romano; non deſunt in Alexandrino. In Cap. XIV. Verſus viginti deſunt etiam in Cod. Romano; non deſunt vero in Alexandrino. Quin Capita etiam XX & XXI. in Romano tranſponuntur; non autem in Alexandrino. His ita, ſpeciminis loco, præmiſſis, concludendum eſſe videtur: Ubicunque Codex Alexandrinus cum Romano partium diſpoſitione & ſitu concordat, licet à textu Hebræo diſſentiat, ibi cum vetuſtiſſimis LXX. Verſionis Codicibus concordare: ubicunque Codex Alexandrinus partium diſpoſitione & ſitu cum Hebræo concordat, licet à Romano ibi diſſentiat, ibi cum vetuſtiſſimis aliis LXX. Intt. Verſionis Codicibus; nec non, ut plurimum, cum Apographo Origeniano concordare: ubicunque vero nec cum Hebræo nec cum Romano concordat, ibi tamen à vetuſtiſſimis nonnullis Græcis Codicibus, in ſententiarum & hiſtoriarum collocatione, non diſcordare. Reſtat nunc ut videamus, utrum horum cum Veterum Scriptorum Eccleſiaſticorum allegationibus melius concordet.

Propoſitio XXIII. *Codex Alexandrinus cum Scriptorum Veterum allegatis & citatis concordat.*

§. 71. Ex XX. Scriptorum Veterum teſtimoniis, apud Grabium allegatis, hujus Aſſertionis Veritas patet. Quod Codex enim Romanus cum Scriptorum Veterum allegatis & citatis, ſicut nonnulli aſſerunt, melius concordat quam Alexandrinus, hoc omni prorſus caret fundamento. Quod in libri unius Specimine edito præſtitit Vir Doctiſſimus, in aliis etiam libris præſtari nihil vetat. Nam ubi Romanus & Alexandrinus inter ſe concordant Codices; cum Veteribus etiam, ſive Judæi ſint ſive Chriſtiani, ſive Græci ſint ſive Latini, Scriptoribus concordantes; res eſt certa ac evidens. Ubi autem hi duo non bene conveniunt, inquirendum reſtat, utrum major ſit Romani an Alexandrini cum Scriptoribus Eccleſiaſticis antiquis, & cum veritate ipſa, concordantia.

§. 72. Nec pauca ſunt quidem, nec levia, quæ multi Viri Docti de LXX. Interpretum Verſionis cum Scriptoribus hiſce convenientia congeſſerunt: ſed quæ ad Romanam præcipue Editionem confirmandam adhibuerunt; licet hæc ad Alexandrinam ſtabiliendam etiam æque inſerviant. Quicquid Morinus, Voſſius, aliique hac de re ſcripſerunt, aut ex Veteribus compilaverunt, id omne, aut fere omne, non Romanam tantum, ſed & Alexandrinam etiam firmat Editionem, hujuſque Exemplaris fidem auget. Quæ in Prolegome-

nis

Odasque, quarum meminit Sacer Hiſtoricus, ad Symphoniam aptatas complexum fuiſſe, contra rei analogiam aut probabilitatem non eſt. Atque hinc forſan Scriba Alexandrinus Pſalmos quosdam ſub nomine ipſius Apocryphos, ſive Odas Salomoni adſcriptas, in Bibliotheca Alexandrina inveniens, SS. Bibliorum quaſi appendices (ſicuti in Bibliis lingua vernacula editis hic & ubique hodie fit) ad finem ſubnexas eſſe voluit; uti patet ex Indice eidem Codici præfixo, propriaque Scribæ ipſius manu deſcripto. An hæc vero Canticorum Collectio fuerit *Liber* ipſe *Cantici*, necne; an fuerit idem libellus, vel codicillus, quem edidit De la Cerda ante laudatus, an alius ab eo diverſus; quot denique & qualia fuerint hæc Cantica Salomonica, Bibliis Alexandrinis annexa, ſcire haud eſt poſſibile. Hoc tantum ſcire poſſumus, tempore, quo hæc exſcribebat Librarius, Hymnos quosdam Eccleſiaſticos adhuc ſupereſſe adſcriptos, necdum ab Eccleſia damnatos; poſtquam vero uſus illorum in Eccleſia damnatus fuerat, ex Codice hoc eraſos vel exciſos fuiſſe; Codicem inde ipſum vetuſtiſſimum non immerito habendum eſſe, ipſiusque Epocham circa finem Seculi Quarti ſtatuendam eſſe, ſicuti habet Prop. XVII. Atque hæc de libro Hymnorum Templi Salomonici, ſive de libro Cantici Salomonis, nec non Apocrypha vel Secreta allegandi modo apud Sacros Auctores, ad argumentum hoc ſtabiliendum breviter proponuntur, dum ad ea quæ reliqua ſunt properamus, & tertium pro hujus antiquitate, & integritate etiam, aggredimur nunc argumentum. Quod eſt

Propoſitio XXII. *Codex Alexandrinus Partium diſpoſitione cum vetuſtiſſima LXX. Editione concordat.*

§. 70. Argumentum hoc à Partium diſpoſitione deſumptum Codici Alexandrino huic auctoritatis haud parum conciliat. In genuina enim LXX. Intt. Editione, multorum verſuum, capitum, inſignium capitis alicujus partium, atque hiſtoriarum ſitus diverſus omnino fuit, ſi Patribus antiquis ſit fides, ab eo quem Codices Hebræi hodie habent. A mille quadringentis, annis, obſervante Morino, differentiam hanc, aliasque diſcrepantias jam memoratas, Doctores Eccleſiaſtici inter textum Græcum & Hebraicum annotaverunt. Codex Romanus dicitur ex hâc partium diſpoſitione maxime vetuſtus, quia cum vetuſtiſſima, nobis ſcilicet cognita, hujus Verſionis Editione, qualis nimirum ante Origenem erat, convenit. Si Romanus autem, Alexandrinus etiam, ſi non majori, pari ſaltem jure dicendus eſt. In Lib. 3. Reg. Cap. II. leguntur poſt v. 35. multa eodem ordine, & in eadem ſerie, ſicut à temporibus antiquis legebantur. In Libri ejusdem Cap. III. v. 1. Codex Alexandrinus concordat cum Hebræo; non autem Romanus. In Cap. IV. ad finem apud Cod. Rom. quoddam fit aſſumentum, ex variis hujus hiſtoriæ locis depromptum congeſtumque; quod in Alexan-

ſed à Textu tamen Hebræo abeſſe narrant; iſtarum præſentia in Codice aliquo Græco, ejusdem cum Textu, quem Patres illi antiqui verſarunt, conformitatem, abſentia vero diſſimilitudinem, arguit. Ac proinde cum Origeniano Seculo omnia LXX. Intr. exemplaria, locis quamplurimis à Textu Hebraico, ſicut is hodie in Codd. Maſorethicis legitur, diſcreparent; cumque multa etiam in LXX. virali Verſione ante Adamantii ipſius tempus fuerint inventa, quæ non agnovit Textus Judaicus, nec literis Hebræis conſervata accepimus; ex Verſionis hujus cum Textu iſto, aut qualis tunc erat, aut qualis nunc eſt, conformitate, majorem Codicis vel integritatem vel antiquitatem aſſerere præpoſterum abſurdumque foret. Hujus enim contrarium verum eſt ac manifeſtum. Unum aut alterum exemplum multorum ſit inſtar

§. 69. In libro ſecundo Reg Cap. ult. v. ult. hæc ſententia, eaque valde quidem notabilis, in Codice noſtro habetur, quæ à Textu Hebræo elapſa videtur: Καὶ προσέθηκεν Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπ' ἐχάτῳ, ὅτι μικρὸν ἦν ἐν πρώτοις. Theodoretus & Procopius Gazæus hanc Lectionem roborant; Editiones quoque Aldina & Sixtina confirmant; in Complutenſi tamen hæc deſunt, ſicut in Hebræo. In Hebræo autem olim non abfuiſſe perquam probabile eſt. In libro etiam tertio Cap. VIII. v. 53. Codex Alexandrinus hæc nobiliſſima & vere aurea verba habet, ſicut & Romanus quoque, Τότε ἐλάλησεν Σαλωμὼν ὑπὲρ τῦ Οἴκυ, ὡς συνετέλεσεν τῦ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν, Ἥλιον ἐγνώρισεν ἐν οὐρανῷ. Κύριος εἶπεν τῦ κατοικεῖν ἐν γνόφῳ· Οἰκοδόμησον Οἶκόν μου, Οἶκον εὐπρεπῆ σεαυτῷ, τῦ κατοικεῖν ἐπὶ καινότητος, οὐχὶ αὐτὴ γέγραπται ἐν βίβλῳ τῆς Ὠδῆς; *Tunc locutus eſt Salomon de domo, poſtquam conſummaverat ædificare eam.*, „ Solem notum fecit in „ Cœlo: Dominus dixit habitare „ in caligine: Ædifica Domum „ meam, Domum decoram, tibi „ inhabitandam ſuper novitatem. *Nonne hoc ſcriptum eſt in libro* Cantici? Quæ verba etiam in MS. Alex. novum Caput incipiunt, quod juxta veterem Diviſionem XXIV. numeratur, literis ΚΔ' hic in margine adſcriptis. Hanc Pericopen, quæ in Codicibus Hebræis hodie deeſt, nec in Complutenſi Græca legitur, antiquiſſimam & genuinam LXX. Interpretum Verſionem exhibere non eſt dubium. Scholion Græcum in locum hoc ſatis adſtruit: veteresque qui eodem modo hunc locum legerunt, ſuisque commentariis etiam illuſtrarunt, hoc corroborant. Ταῦτα ἐν τῇ Ἐξαπλῇ, inquit Scholiaſtes, παρὰ μόνοις φέρεται τοῖς ἑβδομήκοντα. Idem Theodoretus, idem Procopius verum eſſe adſtipulatur. Quatuor autem Stichi ex libro quodam Salomonis deperdito citati ſunt, incipientes Ἥλιον &c. ad quod illud Davidicum videtur conforme, Τῷ Ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτῦ. Hunc vero, qui *Liber Cantici* vocabatur, proprie ad Liturgiam, ſive ad Templi Officia ac Miniſteria Euchariſtica ſpectaviſſe veriſimile eſt: quem Cantica etiam ſacra, ſive Pſalmos Salomonicos, Davidicorum ad inſtar,

quæ in iſtis fuerunt olim obſervata: tertium eſt, in partium diſpoſitione ut plurimum cum illis convenire: quartumque eſt, ex Scriptorum antiquiſſimorum allegatis deſumptum. De quibus ſingulis in Propoſitionibus ſequentibus nunc agemus.

Propoſitio XX. *Codex Alexandrinus ea non habet, quæ à Veteri LXX. Verſione abfuerunt.*

§. 67. Hoc Argumento uſus eſt Morinus, ut Vaticani Codicis præſtantiam, illiusque cum antiquiſſimo Hexaplorum Apographo conformitatem probet. At pro Alexandrino fortius militat ipſius argumentum. In libris Hiſtoricis multa, in Propheticis longe plura, inveniuntur, quæ à Veteri LXX. Verſionis Editione, ante Origenis tempora, abfuiſſe liquet. Quamplurima ſane ejuſmodi loca in Codice Alexandrino, æque ac Romano; imo verſiculos integros in Alexandrino plus quam centum atque triginta, deeſſe obſervavit Grabius. In libro primo Regum Cap. XIII. verſiculus primus in Alexandrino non invenitur, ſicut neque in Romano. Hic autem in antiquiſſimis ante Origenem Codicibus non extabat. In libro tertio Reg. Cap. XIV. viginti priores Verſus aſteriſco notantur; quos Textus Origenis non habuit, ſed additi ſunt ex Theodotione. Hos Alexandrinus quidem habet; non habet Romanus. Cujus hæc ratio eſſe apparet. In veteri ſcilicet LXX. Verſione non abfuerunt hi Verſus, ſed ante Origenis tempus Librariorum incuria tranſpoſiti ſunt; unde caput hoc mutilatum incepit ſecundum Origenem à Verſu 21. Exemplar enim hoc imperfectum, de quo Origenes ipſe conqueſtus erat, Codex Romanus, ut videtur, exhibet; perfectius autem & vetuſtius in ſuo Codice exſcribendo ſecutus eſt Scriba Alexandrinus. Genuinam certe LXX. Verſionem plurimis in locis non exhibet Codex Romanus; ſed ab Heſychio mutilatam contractamque, ut ante oſtenſum eſt, utque Grabius fuſius probavit.

Propoſitio XXI. *Codex Alexandrinus ea habet, quæ olim in LXX. Editione fuerunt; ſed à Textu Hebræo abfuerunt.*

§. 68. Hoc etiam Argumento uſus eſt idem Morinus pro Codicis Romani auctoritate; eodem uſi ſunt poſt eum & alii. Veteres omnes Scriptores Eccleſiaſtici, tam Græci quam Latini, permultas ſane, easque magni etiam aliquando momenti differentias ſuo tempore inter Codices Græcos & Hebraicos interceſſiſſe, in concionibus, tractatibus, commentariisque ſuis obſervarunt. Nec tantum multa à communi LXX. Intt. Verſione tunc abfuerunt, quæ apud exemplaria Hebraica inveniebantur, quæque addita igitur ſunt ex Hebræo per Origenem ſub Aſteriſco: ſed non pauca etiam quæ à textu Hebræo abſunt hodie, & tunc quoque abfuerunt, quæ tamen apud Septuaginta legebantur, nec non hodie lecta ſunt. Quoad ſententias igitur iſtas quas Eccleſiæ Patres in Veteri LXX. Interpretum Editione haberi, ſed

millenium excedat uno ore pronunciant omnes, Codicibus MSS. versandis occupati, quotquot vel illum inspexerunt ipsi, vel aliorum Virorum doctorum proborumque oculis fidentes, nonnisi illius Specimen (sed maxime authenticum) viderunt, examinarunt, trutinarunt. Quod ad Traditionem istam de Codicis nostri origine ac antiquitate spectat, illum nimirum, ante MCCC. circiter annos, paulo-que post Concilium Nicænum à Nobili Fœmina Ægyptiaca scriptum fuisse, non ad illam ut hic provocemus opus est: res potius ipsa pro se loquatur; & Codex ipse inspectus omnium instar sit testium. Nihil autem temerarium magis, quam illo non inspecto, necdum cognito, circa illius ætatem aliquid audacter pronunciare. Id tamen à Nupero quodam Scriptore, non sine summa ostentatione, factum est. Is quidem, ut Codicem Alexandrinum deprimeret, Romanum vero efferret, præque illo longe extolleret, illum ante seculum Ecclesiæ Decimum non fuisse conscriptum acriter contendit; qui tamen neque Codicem vidit unquam, neque Bibliothecam ipsam, in qua servatur, novit. Quippe tales decet esse omnes, qui, Vetera cum novis confundentes, Codices antiquissimos novitatis accusant. Quibus nos unum instar mille, utpote in Arte sua Magistrum, Joannem Clericum, à quo hæc desumpta est Propositio, opponimus. Stet igitur hujus sententia.

§. 65. Codicem hunc non ante Seculi IV. medium scriptum fuisse damus: sed mille annos numerare ad minimum, sed & trecentos etiam alios habere posse, summorum Virorum vestigia secuti, monstravimus. Demonstrationes interim cujuspiam imaginarias parum curamus; dummodo testes sint (non Auriti tantum, sed) oculati, iique prudentes etiam ac sobrii, qui sententiæ huic patrocinantur. Quid de Codice MS. hoc illi censeant, qui parvam istius notitiam habent, unde & in vestibulo ipso misere cespitant, nihil omnino refert. Contra istiusmodi homines, novaturiendi studio abreptos, ad Judices æquiores, ad Testes oculatiores, ad Viros doctrina & moribus præstantiores provocandum est. Inter Codices totius orbis antiquissimos Alexandrinum recte numerari consentiunt omnes. Ad Patricium Junium, Brianum Waltonum, Alexandrum Huissum, Joannem Pearsonum, Thomam Galeum, Thomam Smithum, Joannem Millium, Humfredum Wanleium, aliosque Viros doctissimos, fideque dignissimos, qui Codicem hunc non inspexerunt tantum, sed & contulerunt cum aliis, jure meritoque appellamus.

§. 66. Pro veneranda ejus insuper antiquitate, præter illa, quæ in Propositionibus XV. & XVII. ante allata sunt, quatuor argumenta adhuc habemus interna; quæ & pro Codice etiam Vaticano pariter valere observarunt Viri Docti. Primum est, hunc ea non habere quæ in Codicibus vetustissimis abfuerunt: secundum est, ea habere,

hibitam esse, ab ipso statuitur. Attamen in Romano quidem aliquando illam etiam exhiberi, ex Veterum testimoniis pæne innumeris, liquet: hoc est, ubi cum Alexandrino Romanum convenit, atque à testibus probatissimis confirmatur, ibi exemplar utrumque veram ac genuinam LXX. lectionem habere firmiter statuendum est. Ubi vero non bene inter se concordant hæc duo, ibi Variationes distinguere oportet in has classes; in eas scilicet, quæ & verbis & sensu cum Veterum tam Judæorum quam Christianorum allegationibus convenire, in eas quæ nec verbis nec sensu cum illis concordare, inque eas denique, quæ verbis ipsis discrepare, verborum tamen sensu bene congruere, inveniuntur. Quarum classium distincta consideratione accurate habita, Vir doctissimus de præstantia Codicis Alexandrini præ Romano, quoad libros V. T. Historicos tandem persuasus; quum prius illi animus novam Pentateuchi atque Prophetarum Editionem Græcam tantummodo parare, consiliumque fuerit, animum statim consiliumque mutavit, & totius LXX. viralis Versionis Editionem in se suscepit. Nam Editionem Romanam ab Origeniana prorsus diversam, ac in libro, quem exempli gratia ad examinandum selegit, per omnia pæne commata, non modo quoad quædam verba, sed sæpius etiam quoad sensum ex instituto mutatam se reperisse ait, exemplisque demonstrat: adeo ut, ex illius sententia, hæc emendationem vix admittat. Sive vero admittat, sive non, genuinam saltem LXX. Versionem exhibere, opinor, haud dici potest.

§. 63. At Exemplar nostrum Alexandrinum, quoad libros V. T. Historicos, non aliam Versionem continere, quam illam ipsam, quam olim Judæi Hellenistæ per Ægyptum Asiamque, & posthæc Christiani Catholici ubique fere terrarum usurparunt, ac etiamnum Orientales in sacris suis conventibus publice legunt; neque aliam ejusdem Editionem, quam illam ipsam, quam Hexaplis, ut omnium sinceriſſimam, inseruit Origenes, quam ut omnium præstantissimam Pamphilus & Eusebius adnotaverunt vel correxerunt, quam *incorruptam & immaculatam LXX. Interpretum translationem* Hieronymus prædicavit, quam denique *in eruditorum libris* summo cum honore reservatam ipse Latine vertit, multa passim sunt, quæ suadent, imo persuadent: sive addita, sive omissa, sive textuum transpositiones, vel apparentes, vel reales, sive denique antiquissimorum ac fidelissimorum Scriptorum testimonia spectemus. Verum de his satis: si non, plura alias.

Propositio XIX. *Codex Alexandrinus aut Antiquissimus est, aut inter Antiquissimos numerandus.*

§. 64. Hujus Propositionis Veritas adeo evidens est, ac probatio tam facilis, ut nemini Codicem ipsum inspicienti de summa ejus antiquitate dubium hærere possit. Quodque ad minimum ætas ejus mille-

nia Socratis, Euſebii, Athanaſii, Baſilii, Gregorii utriusque, Nyſſeni nimirum & Nazianzeni, Dionyſii Alexandrini, Origeniſque Adamantii, apud Grabium ipſum inventa, vel allegata, titulum hunc Synodo Epheſina multo vetuſtiorem, & poſt Seculi Tertii medium Scriptoribus Eccleſiaſticis familiarem, ſatis ſuperque demonſtrant. Prolegom. ad Tom. ult. c. 1. §. 1. Nec pluribus opus eſt. Itaque in Codice Alexandrino, vel quod ad ſeculi Quarti finem, vel ad Quinti ſaltem initium referri non poſſit, nihil contineri probatur.

Propoſitio XVIII. *Librorum* Hiſtoricorum *genuinam LXX. Interpretum Verſionem exhibet Codex* Alexandrinus; *non autem* Romanus.

§. 61. De libro *Judicum* nihil manifeſtius eſt quam hoc, ut dedita opera fuſiſſime monſtravit Cl. Grabius; qui diſcrepantes in hoc libro Romani & Alexandrini exemplaris lectiones ex adverſo poſitas nobis columnatim exhibet, & Antiquorum Scriptorum Judæorum, Græcorum, Latinorumque lectiones ad inferiorem paginæ oram ſubnotavit, ut de illis omnibus hinc judicium, collatione facta, breviter & ſolide inſtituatur. Quas conferendo, ex teſtimonio Philonis, Veterum Doctorum Chriſtianorum, Hexaplaris Origenis Editionis reliquiarum, Græcorum Lectionariorum, omniumque quotquot de ea re ſuperſunt monumentorum, cuilibet patebit genuinam LXX. viralem Verſionem, ſicut ab Antiquis legebatur, Codicem hunc Alexandrinum exhibere. De Vaticano autem Codice idem non conſtat: ſed potius è contra hunc valde mutilatum ac interpolatum, vel aliam etiam prorſus diverſam continere admodum probabile eſt. Alexandrini enim à Vaticano Codice Variationes ducentas circiter & quinquaginta, præter alias quæ minoris momenti eſſe videntur, in verſiculis vel hemiſtichiis multum paucioribus, ad veritatem hanc illuſtrandam congeſſit. Ex quibus omnibus collatis genuinam LXX. Verſionem, quam Origenes ut maxime ſinceram edidit, in Alexandrino exemplari deſcriptam eſſe concludit. Atqui Romanum Codicem non Origenis editionem, nec Aquilæ, nec Symmachi, nec etiam Theodotionis Verſiones, ſed aliam ab his plane diverſam ſecutum eſſe contendit: atque Editionem Veterem, quam Codex iſte conſervavit, ex Athanaſii & Cyrilli Patriarcharum Alexandrinorum allegationibus, eandem cum *Heſychiana* eſſe ſuſpicatur. Cumque ſtylus librorum *Judicum*, *Ruthæ* & *Regum* idem prorſus ſit, idem quoque judicium quoad libros hos de utroque Codice ferendum eſt.

§. 62. Quod autem de his libris dictum eſt, id de reliquis, ſi non de omnibus, de plerisque ſaltem, hoc volumine contentis, pariter dicendum eſt. Quæ librorum *Hiſtoricorum* cum Editionis Origenianæ reliquiis collatione diligentiſſime per Grabium facta, genuinam LXX. Verſionem non in Romano, ſed in Alexandrino Exemplari exhibitam

pro re nata habendum, vulgo præponebatur; quomodo intercidere, quomodo Codices, qui hanc habebant, universi interire, quomodo semel ac simul nemine etiam observante deperdi, quomodo & Epistola & Codices ipsi à fidelibus tam indigne tractari, tam negligenter curari; ac quomodo alia ab Impostore quovis (non *iguarissimo*, sed) peritissimo in deperditæ locum surrogari possit, probandum erit. Quod probatum nondum est: nec probari posse videtur. Nullo igitur nititur fundamento hæc Opinio, quæ duas Epistolas ad Marcellinum scriptas, legitimam unam, supposititiam alteram fingit. Ac proinde non valet secundum Argumentum.

§. 59. Argumentum tertium desumitur ab Origine Monachorum Acumetensium, sive Acæmetorum. Ad usum enim cujusdam Monasterii Acæmetorum MS. hunc Codicem exaratum fuisse à Monacho quodam Acæmeto Cl. Ricardi Simonii conjectura fuit; quam plures postea amplexi sunt. Hypothesin hanc Simonianam illis libere concedimus. Ex concesso tamen quod hæc conjectura vera ac firma sit, quam Canones Psalmorum diurni ac nocturni roborare videntur, ad quem æræ Christianæ annum aut talem Psalmorum distributionem, aut Ordinis hujus in Oriente Monachorum originem, referre debeamus, haud adeo certum fixumque habetur, ut quicquam inde constans ac indubitatum de ætate hujus MS. stabilire possimus. 1°. Enim quis fuerit verus illorum Acæmetorum Pater pro certo non habetur. Quippe hujusmodi Instituti auctorem nonnulli Marcellum Apamiensem, alii autem Alexandrum Abbatem faciunt. Florebat autem Alexander hic anno Christi CCCCXX. teste V. Cl. Carolo du Fresne, nec non hoste etiam concedente. Cur autem is, qui seculi quinti initio florere conceditur, in quarto non vixisse, aut sub ejus finem hanc Psalmorum divisionem facere, vel ante etiam quam ipsius floreret Monasterium, non potuisse crederetur, durum sane nimis est, quam ut capere ego possim. 2°. Concedamus autem ante annum istum, seculi scilicet Quinti vicesimum, nulla fuisse Acæmetorum Monasteria, quibus Canones hi in usu erant; nec quicquam tamen hoc obstat, quin diu etiam ante illud tempus, sive antequam in usum suum Canones hos recepissent dicta Monasteria, Canones ipsi extiterint, ac Psalmis etiam aliquando, vel cum vel sine Athanasii Epistola Paræneticæ, præpositi fuerint. Hoc an factum revera sit, necne, haud constat. Sed neque constat contrarium. Ergo non valet Argumentum.

§. 60. Argumentum quartum, ultimumque depromptum est ex inscriptione Cantici B. V. MARIÆ, quæ Epitheto Θεοτόκου in hoc Codice ornatur; quem titulum tamen non nisi post obitum Nestorii, Conciliumque Ephesinum, hoc est, non ante æræ vulgaris annum CCCCXXX. huic adscriptum fuisse nonnulli existimant. At testimonia

nis veritatem quæ afferuntur, in ſe ponderis quid habeant videamus. Argumentum primum eſt, Epiſtolam à Grabio ſub nomine S. Athanaſii ad Marcellinum editam eſſe falſam, atque ſancto Doctori, ut ajunt, ſuppoſitam. Hujus Argumenti probatio, quæ ad Propoſitionem decimam tertiam jam dicta ſunt ne repetamus, ex ſimplici tantum conjectura pendet. Quippe inter Athanaſii opera ab Hieronymo libet *de Titulis Pſalmorum* laudatur: cumque in Epiſtola hac de his nihil aut parum inveniatur, Monachi inde Benedictini, Operum ejus Editores, ſuſpicati ſunt epiſtolam hanc forſan aliud fuiſſe opus quam laudatum illum librum; librumque iſtum *de Titulis*, ſi idem non ſit quod Argumenta in Expoſitionibus Pſalmorum ad frontem cujusque Pſalmi poſita, jam extinctum eſſe. Sive Cenſura hæc vera ſit, ſive non ſit; ſive Athanaſius librum ſcripſerit de Inſcriptionibus ſeu de Expoſitionibus Pſalmorum, ſive non ſcripſerit; ſive denique Hieronymus omnia Athanaſii opera recte omnino commemoraverit, ſive non; de Epiſtolæ hujus falſitate nulla eſt evidens convictio, vel ab Hieronymo, vel à Benedictinis, vel à quovis alio. Non valet ergo hoc Argumentum.

§. 58. Argumentum ſecundum hoc eſt. Genuina Epiſtola Patris hujus ad Marcellinum ſub finem ſeculi octavi extabat, & præponi tunc Interpretationi illius in Pſalmos ſolebat. Hinc concluſum eſt, Codicem Alexandrinum non niſi poſt Concilium Nicænum ſecundum, atque poſt ſeculum octavum, eſſe conſcriptum: Epiſtolamque illam ſub Athanaſii nomine Pſalmis in Codice illo præpoſitam, non eſſe genuinam illam veteribus cognitam, ſed falſam, à Græculo quodam, ſeculo nono vel decimo ſubſtitutam. Hujus vero ſuſpicionis cauſa nulla datur alia, quam quod Concilii Nicæni II. Patres Athanaſii Epiſtolam ad Marcellinum ſinceram habuiſſe videantur, qui Patres ſententiam tamen aliquam inde deſumptam, qualis hodie in Exemplari ejus Alexandrino non invenitur, nobis exhibent. At ſi genuinam ac ſinceram illam habuerint Patres iſti, vereque illam citaverint allegaverintque; ſique Scribis etiam ac Librariis ſeculo Eccleſiæ octavo (ut aſſerunt Viri Docti) illam Pſalterio præfigere mos fuerit; haud poſſibile videtur, qua ratione, quove modo, ſeculo immediate ſubſequenti, hoc eſt, Nono, Græculus aliquis ſub Athanaſii nomine, Epiſtolam aliam ad Marcellinum, loco illius præfatæ, quæ non extabat tantum ſub finem ſeculi præcedentis, ſed omnium etiam manibus terebatur, vafre ſubſtituere poſſet. Si omnium enim manibus tereretur hæc; utpote quæ libro Officiorum Eccleſiaſticorum antiquiſſimo, nec non per totum orbem Chriſtianum receptiſſimo, Pſalterio ſcilicet Davidico, ſecundum *Uſum Alexandrinum*, à Magno hoc Alexandriæ Patriarcha circa ſeculi Quarti medium, ſingulis & univerſis ut inſerviret Chriſtianis, tam privatim quam publice, edito ac adornato, ad Hymnorum ſacrorum delectum pro

nique Clericus, quem vel credulitatis vel adulationis hac in re nefas foret ſuſpicari, de antiquiſſimorum Codicum mendis in *Arte* ejus *Critica* erudite atque accurate agens, hæc verba habet: *MS. Codex Alexandrinus Bibliorum, qui in Bibliotheca Regia Londinenſi ſervatur, & antiquiſſimus forte eſt omnium MSS. Codd. qui extant, aut certe inter antiquiſſimos, ejuſmodi mendis paſſim laborat*, ex imperitia ſcilicet dictantis ortis. Quamvis igitur ætatem hujus Codicis MS. aut ex literarum forma, aut ex accentuum defectu, aut ex notis ullis aliis ſive internis ſive externis, præciſe figere prorſus ſit impoſſibile, ſummæ nihilominus antiquitatis hunc eſſe, & mille annorum ætatem non æquare tantum, ſed & ſuperare, Virorum hac in re verſatiſſimorum judicio, conſtat.

Propoſitio XVI. *Nonnulla in ſe continet Codex Alexandrinus, quæ ante Seculi poſt Chriſtum Quarti medium Scripta non fuerunt; adeo ut ante Seculi ejusdem finem vix ſcribi potuerit.*

§. 56. Aſſertionis hujus veritatem Athanaſiana, quæ in hoc Codice continentur, ut & Euſebiana etiam; atque nonnulla alia, ſive vera hæc ſint ac genuina, ſive adulterina (ut nonnulli volunt) ac ſuppoſititia, evidentiſſime monſtrant. Ante annum enim Seculi Quarti Sexageſimum ad Marcellinum ſuum de Pſalmis Athanaſius haud ſcripſit. Falluntur igitur, qui hunc uno aut altero anno poſt Concilium Nicænum primum, hoc eſt, anno CCCXXVI. aut CCCXXVII. exaratum fuiſſe ſtatuunt. Nec Traditio tamen Eccleſiæ Alexandrinæ inde falſa habenda eſt, quæ hujus Epocham *paulo* poſt illud Concilium recte collocatum autumat; cum reſpective tantum id intelligendum ſit: ſiquidem in tot ſeculorum poſt illud tempus decurſu, *Unum* reſpectu ad XII. vel XIII. habito, ſive pars duodecima, aut minor adhuc, pro *multo* profecto vix habetur; quicquid in contrarium ſentiat Novus quidam Diſſertator qui ad biennium reſtringere illud cupit. Statuendum igitur eſt firmiſſime, non ſeculo Eccleſiæ primo à S. Thecla Martyre hunc conſcriptum fuiſſe Codicem, non poſt Synodum Nicænam anno *primo* vel *ſecundo*; ſed poſt Seculi Quarti medium, & vix etiam ante ejus finem. Cum autem ex Propoſitione præcedenti hunc mille annorum antiquitatem ad minimum, ex Charactere evidenter præ ſe ferre conſtet, ex hac vero ante Seculi Nicæni medium hoc fieri non poſſe, imo vix ante ipſius finem poſſe, monſtretur; tentandum nunc eſt, num intra hoc ſpatium, trecentorum ſcilicet annorum, terminum aliquem invenire poſſimus, qui veritatem ſi non attingat, ad eam proxime ſaltem accedat.

Propoſitio XVII. *Nihil in ſe continet Codex hic Alexandrinus, quod ad Seculi Quarti finem, vel ad Quinti initium, non poterit adaptari, cumque ætate illa probe convenire.*

§. 57. Contra hujus Propoſitionis

exiſtimamus. Atque mille ergo tantum circiter annorum antiquitatem, ex ejuſmodi criteriis, Codicem hunc præ ſe ferre aſſerimus. Antiquitatem majorem aliis non invidemus: ſi mille annos habeat hic, nobis ſufficit; habebit enim & plures, quod, hoc ſuppoſito, mox evincemus.

§. 55. Quod autem hanc, ad minimum, antiquitatem inſpicienti indubie præ ſe ferat hic Codex, Codices alios MSS. quorum ætatem præciſe cognoſcere poſſumus, inſpicere oportet, ne hac in re dubitemus. Duo v. g. Pſalteria Græca in Bibliotheca Bodleiana ſervantur, quorum ætatem per circulos Paſchales ibi deſcriptos quam proxime accedere poſſumus. Horum unum ſexcentos circiter annos, alterum plus minus ſeptuaginta ſupra ſeptingentos oſtendit, & ad decimi ſeculi medium pertinet; ſicut unusquisque ex Cyclis illis certo ac facile colligere poſſit. Hæc autem cum Alexandrini Codicis Antiquitate, ejusque Scriptionis modo, notiſve literarum characteriſticis ſi comparentur, ſeculorum aliquot diſtantiam manifeſte produnt. De ſumma quoque Codicis Colbertini vetuſtate apud Criticos, quos vocant Antiquarios, nullum omnino eſt dubium. Plusquam mille annos, ad minimum, nemo non illi aſcribit; centenario etiam uno, aut altero ſuperaddito: ſed Codicis noſtri Alexandrini characterem non diſſimilem eſſe formis Colbertini, utrumque inſpicientibus primo quaſi intuitu conſtat. De reliquis celebrioribus Codicibus, quos Viri Docti inter ſe contuleruntidem eſto judicium; aut fere idem. Ante Annos octoginta Morinus, acerrimus licet Vaticani Codicis Hyperaſpiſtes ad Junium ſcribens, „ Literarum figura, in„ quit, qua Codex ille Regius „ [Alexandrinus] exaratus eſt, ut „ ex earum ſpecimine à te exſcripto „ conjicio, arguit ſane veneran„ dam antiquitatem, & annos *mille* „ *ducentos* ſuperantem. Qui tamen Vaticani Codicis characterem, haud adeo ipſi diſſimilem, antiquitatem arguere nonnihil reconditiorem, quam quæ Alexandrino poſſit convenire, judicat. Idem Morinus pergit. " Eſt Pariſiis in Bibliothe„ ca Fratrum Puteanorum antiquiſ„ ſimus Epiſtolarum S. Pauli Co„ dex majoribus literis Græce & „ Latine deſcriptus, & Verſio & „ Character Sancti HIERONYMI „ ætatem non poteſt non æquare, „ at *character characteri adeo ſimilis* „ *eſt, ut eadem manu uterque merito* „ *judicari poſſit exaratus.* Ac proinde Alexandrinus huic ſimillimus Codex, ipſo Judice, Hieronymo non potuit eſſe recentior. Simonius, Hiſtorico-Criticus percelebris, Morino licet ſemper infenſior, Codicique noſtro iniquior, de iſtius antiquitate tamen aut parum aut nihil ab ipſo diſſentit. Ac licet alia tam reconditæ antiquitatis argumenta dentur, *quæ characteri juncta tam admirandæ antiquitatis venerationem augeant & tueantur*, ex ſola literarum forma Bernardus de Monte Falconis in eruditiſſimo Opere quod *Palæographiam Græcam* inſcripſit, hunc ad ſextum, vel ad quintum ſeculum retulit. Ipſe denique

eius, aut Seculum, quo descriptus fuerit, præcise hinc determinare haud sit possibile, mille tamen annorum, ad minimum, antiquitatem indubie præ se fert.

§. 54. Hujus Propositionis Veritas non nisi Inspectione est terminanda. Quare ab hominibus illis, qui Codicem hunc nunquam inspexerunt, qui Inspectoribus quibuscunque aliis fidem recusárunt, qui de re prorsus ignota differentes, dum alios culpant, non nisi propriam produnt ignorantiam, quique etiam in re Critica non tantum Critice, sed & Mathematice se acturos gloriantur, provocamus ad Viros Doctos, qui eum non inspexerunt tantum, sed cum pervetustis Codicibus accurate contulerunt, vel si non inspexerunt ipsi, per aliorum tamen fide dignorum relationem, specimenque ejus in ære excisum, de eo judicare, cum ipsi circa libros manuscriptos haud indiligenter versati sint, potuerunt; qui de re sibi notissima non nisi propriam illorum experientiam, eamque repetitam, ostendunt; qui denique in ejusmodi controversia non demonstrationes mathematicas confidenter jactant, sed conjecturas solummodo criticas modeste proponunt: Ab illis, inquam, ad hos provocandum esse censemus. Non victoriam enim nos, sed veritatem quærimus. De Codicis hujus Antiquitate vel Novitate nulla igitur est apud nos sollicitudo, de Traditione à Cyrillo Lucario memorata nulla est anxietas; sed Veritatis solius cura, & antiquæ Fidei amor est. Ætatem sane illius ex notis ullis diacriticis aut characteristicis præcise & demonstrative determinare impossibile judicamus; Viros doctissimos aliquando codices istos, ex quibus veterum Scriptorum tam prophanorum quam sacrorum editiones parant, nimis deprædicare non negamus: Codicem hunc non absolute antiquissimum totius orbis ac præstantissimum pronunciamus; plures alios summæ vetustatis Codices, v. g. 1. Vaticanum exemplar celebratissimum. 2. Librum *Geneseos* Cottonianum. 3. Fragmenta Sarraviana, sive Cod. Vossianum. 4. Membranas Thuanæas, sive Cod. Colbertinum. 5. Cod. *Paralipomenon* Cantabrigiensem. 6. Eltheræ Arundelianum. 7. *Esaiæ* Rupifucaldinum. 8. *Prophetarum Minorum* Barbarinianum; omnes supra mille abhinc annos ad minimum fuisse scriptos, plerosque etiam annorum mille & ducentorum vel trecentorum, plus minus, ætatem ostendere agnoscimus; Codicem Cottonianum nostro quoque antiquiorem, orbisque (si placeat) totius antiquissimum esse; Vaticanum Hieronymi seculum aut æquare, aut superare; Rupifucaldinum, Barbarinianum, Colbertinum, Vossianum Vaticano non cedere, si quis velit asserere, libenter concedimus. Debitos unicuique honores præstamus: nulli, quod suum est, denegamus. Codicum tamen horum ætatem, aut ex literis uncialibus, aut ex scribendi forma, omnium licet vetustissima, præcise definire, vel ipsis Antiquariis peritissimis, nisi aliæ quoque ætatis notæ extiterint, haud possibile esse existi-

nio, hoc idem confirmatur. Traditio autem hæc eſt: Codicem hunc ſcriptum fuiſſe manu nobilis cujusdam fœminæ, cui nomen erat THECLA, ac quæ paulo poſt Concilium Nicænum primum vivebat ſcribebatque: prævalentibus autem in Ægypto Saracenis, Corani ſui zelo percitis, quamplurimos ab illis Chriſtianorum libros combuſtos extinctosque fuiſſe, ac perpaucos tantum ab excidio illo generali, eosque plurimum deturpatos laceratosque, evaſiſſe; atque exinde Theclæ nomen, quod ſubſcriptum erat, laceratum & extinctum eſſe vulgo credebatur. Hæc eſt Alexandrinorum Traditio, quam Patriarcha Alexandrinus, dein Conſtantinopolitanus, Britanniarum Regi retulit. Ex hac autem traditione, ſive vera ea ſit necne, hoc profecto non poſſe non eſſe verum concludendum eſt: Codicem hunc ſaltem ab Alexandrina Eccleſia æſtimatiſſimum fuiſſe, perque multa ſecula ad illam pertinuiſſe. De ejus enim antiquitate hic quæſtio non eſt, ſed de origine ejus Alexandrina: neque de Scriba, ejuſve nomine, ſexu, aut conditione; ſed de MS. ipſius apud Græcos auctoritate, ejusque ad Eccleſiam Ægyptiacam, ſive Alexandrinam, relatione ac reſpectu. Atque ex genuina Athanaſii ad Marcellinum Epiſtola de Pſalmorum præſtantia & uſu, ex Hypotheſibus Periochisque Euſebianis vel Athanaſianis, ex Pſalmorum Canonibus, ex Odis ſacris ad calcem Pſalmorum annexis, inque uſum eccleſiaſticum στιχηρῶς diſpoſitis, ex Maccabæorum libris Tertio Quartoque, ex Salomonis Pſalterio pure Alexandrino, atque etiam ex ipſa Eccleſiæ Alexandrinæ conſuetudine ac traditione, Codicem hunc nonnulla in ſe continere, quæ ad Eccleſiam iſtam reſpiciunt, ſic à nobis monſtratur. Quæ autem de Hymno Euchariſtico magno, & de Pſalterio Salomonæo dicta fuerunt, hæc uſum Alexandrinum præ reliquis maxime attingunt. Verum quidem eſt exſectos fuiſſe; verumque etiam eſt Hymnum illum non in Codice hoc tantum, ſed in duobus aliis Codicibus Bodleïanis Pſalterio Davidico ſubjunctum eſſe: At nihil hoc refert, cum illos olim in Bibliis his Alexandrinis extitiſſe, ex ipſorum indiculo patet: atque Codices iſtos Bodleïanos ante Sexcentos vel etiam Septingentos plus minus annos licet deſcriptos, prout ex circulis Paſchalibus præfixis conſtat, Alexandrino tamen noſtro multum recentiores, prout ex notis omnibus ſcribendi characteriſticis, codicesque MSS. dijudicandi criteriis, abunde liquet; ex illo, aut aliquo illius Apographo, hunc Librarios deſcripſiſſe poſſe non eſt prorſus negandum. His ita de Codice Alexandrino, prout ad Eccleſiam antiquam Alexandrinam ſpectat, dictis, de ejus Ætate, cum multa de ea dubia apud Doctos quosdam moveantur, nunc inquirendum eſt.

Propoſitio XV. *Codex Alexandrinus ex literarum ductu, accentuum defectu, notiſque aliis characteriſticis, ſummæ vetuſtatis eſſe demonſtratur: & licet ætatem*

§. 51. Quinto, ex *Tertio* (ut vocatur) Maccabæorum libro, qui Alexandriam maxime ſpectat, quique ab Eccleſia Occidentali nunquam lectus vel acceptus fuit, ſed ab Orientali tamen in ſumma habitus veneratione, idem probatur. Nec tantum loca in hoc libro nonnulla ſunt quæ hoc probant, ſed totus ipſe liber hoc comprobat. In Vaticano quidem Codice hic exſtat; ſed ex Heſychiano ut videtur exemplari, quod Alexandriæ erat, exſcriptus; ſicut liber etiam *Judicum*: unde & ille, ex parte ſaltem, dicendus etiam eſt Alexandrinus, Hieronymo fides ſi in hac re adhibeatur. De Tertio iſto Maccabæorum libro dicta ad noſtram aſſertionem probandam, ni fallor, ſufficiunt: ſed ex abundanti *Quartus* ſuperadditur liber, qui in nullo alio SS. Bibliorum exemplari à nobis cognito invenitur, qui Judæi quoque Græciſſantis & Biblia Alexandrina legentis opus eſt, quique ad celebrationem feſti illius, quod tam apud Chriſtianos quam Judæos Alexandriæ habebatur, in æternam ac glorioſam ſeptem Fratrum Martyrum memoriam, non potuit non eſſe proficuus, atque conſentaneus.

§. 52. Sexto, ex *Pſalmis Salomonis*, qui ad finem Codicis hujus deſcripti fuerunt, Codicem hunc ad Alexandriam olim pertinuiſſe, ejusque ad Eccleſiam tam Judaicam quam Chriſtianam reſpexiſſe, colligitur. Pſalmi enim Alexandrinam dialectum omnino ſapiunt, & à Judæo Alexandrino ſcripti creduntur. Cumque Alexandrini, tam Judæi quam Chriſtiani, libros Apocryphos multos habuerint, Pſalmosque etiam & Hymnos ad minimum usque ad Concilium Laodicenum ante laudatum uſurpaverint non Canonicos, idque tam publice quam privatim; probabile ſane eſt hos, æque ac illos, qui Pſalterio ſunt ſubnexi, (§. 50.) non domi tantum, ſed & in Eccleſia quoque ipſa aliquamdiu uſurpatos fuiſſe, donec tandem Concilii iſtius decreto ſe ſubjicientes, hos Alexandrini primum neglexerint, ac deinde ex Codice ſuo, utpote ex cœtibus ſuis ſacris prius proſcriptos, deturbaverint, ſive elacerave rint. Præter hæc autem notatu dignum eſt, Pſalmos hos Alexandrinos, ſub Salomonis nomine editos, non à Chriſtiano quodam conſictos, ſed à Synagoga Judaica, ſcilicet Alexandrina, derivatos eſſe, ac Novo Teſtamento poſthæc adjunctos, ut in Eccleſiis prælegerentur ac cantarentur. Quo tamen in Bibliothecæ Cæſareæ Codice inter librum *Sapientiæ Salomonis* & *Eccleſiaſtici Siracidis* medii leguntur, teſte Lambecio: nec non ab Alexandrino Synopſeos Auctore, ſub Athanaſii nomine, cum Salomonis libris numerantur; & propter ſummam cum LXX. virali Verſione ſtyli conformitatem ſimilitudinemque, à primo ipſorum Editore ac Interprete, Ludovico de la Cerda, ab ipſis LXX. Senioribus ex Hebræo in Græcum ſermonem converſos fuiſſe tantum non creditur. At de his ſatis.

§. 53. Ultimo, ex Eccleſiæ Alexandrinæ Traditione, ſive teſtimonio,

Digitized by Google

§. 50. Quarto, ex *Canticis* Pſalterio annexis, quæ ad uſum horum Collegiorum ſacrorum, in Eccleſia, quæ in Ægypto erat, congregatorum, diſpoſita ac adaptata fuiſſe videntur, idem quoque comprobatur. Nam quamvis apud Chriſtianos Orientales ubivis per univerſam Aſiam, Syriam & Ægyptum, Hymnos, quos ψαλμοὺς ἰδιωτικοὺς vocabant, publice in Eccleſia canendi mos, à primis Chriſtianiſmi initiis usque ad Concilium Laodicenum obtinuerit; apud Alexandrinos tamen, ſive Ægyptios, morem iſtum maxime prævaluiſſe, nec in deſuetudinem tam cito abiiſſe, ac alibi, ex hoc ipſo Codice perſuaſus ſum. De Odis Canticisque è S. Scriptura deſumptis ne minimum quidem poteſt eſſe dubium, quin illa, æque ac Pſalmi Canonici, in publicis conventibus ſolenni ritu apud hos recitarentur, aut canerentur. De Hymno Matutino, qui Odas has in eodem venerandæ antiquitatis Codice ſubſequitur, & communiſſime apud Græcos vocatur ἡ μεγάλη Δοξολογία, neſcio an ſit dubitationi locus: antiquiſſimum certe eum fuiſſe non eſt. Aſt ſive is ſit *Carmen* illud *antelucanum* quod CHRISTO ut DEO dicere ſecum invicem Chriſtiani in ſacris illorum cœtibus, teſte Plinio, ſolebant, ſive non; ſaltem eum circa Synodi Nicænæ primæ tempus, & *paulo poſt*, non privatim tantum in ædibus ſuis, ſed publice etiam in Eccleſiis, μελωδικῶς decantatum fuiſſe, ſicuti apud Græcos Orthodoxos hodie etiamnum pſallitur, plusquam veriſimile videtur. Quin hujus quoque in Eccleſia Alexandrina vulgatiſſimum uſum, aut ipſe Athanaſius, aut Auctor ſaltem ipſi coævus, pro ſuo tempore, probat, approbatque; qui *Virgines*, Alexandrinas præcipue, ad quas præ aliis (uti maxime ſuas) ſcribit, in libro de *Virginitate* hortatur, ut, quam primum eluceſceret aurora, hunc ſecum repeterent. Unde in Codicem hunc Alexandrinum Hymnum iſtum, quamvis decantatiſſimum, haud ſine *Archiepiſcopi Alexandrini* auctoritate, nec niſi *Athanaſii ipſius* aut præcepto aut monito, in Bibliorum ſacrorum medio, cum Odis aliis tam canonicis quam apocryphis & idioticis, inſertum fuiſſe, non videtur à veritate alienum: Codicemque hunc ipſum proinde ad virgines iſtas, ad quas ſcripſerat Pater Alexandrinus, ſive Athanaſius is erat, ſive alius, interque quas forſan etiam eminebat nobilis quædam dicta Thecla, olim pertinuiſſe poſſe, non ratio magis quam traditio nos inficiari jubet. Quicunque vero de Hymni hujus in Bibliis hiſce Alexandrinis inſertione, ſummaque apud Græcos veneratione, plura velit, is adeat eruditiſſimi THOMÆ SMITH de Hymno Matutino Græcorum Commentationem in *Miſcellaneis* ſuis, ac præcipue p. 138. Verum utcunque res ſit, ex Canticis Pſalterio ſubnexis, ac præſertim ex hoc ipſo Matutino & Euchariſtico, nihil ſane prohibet, quin ad Eccleſiam Alexandrinam ejusque morem vere reſpiceret, adque eam ab initio, idque ab ultima etiam antiquitate, pertineret hic noſter Codex.

atque intelligentiam pertinens, ad calcem epiſtolæ hujus in Pſalmos præfatoriæ Marcellino inſcriptæ, illis in Codice noſtro præmittitur. In *Hypotheſibus* autem Euſebii de iſta diviſione, de diverſis diverſorum Pſalmorum auctoribus inſcriptionibusque, ac de ſerie iſtorum, quæ ad Davidis hiſtoriam attinet, agitur: Atque in *Periochis* ejusdem, (ſi illius tamen ſint, ac non Athanaſii potius) de argumentis Pſalmorum myſtagogicis, quibus Alexandrini præcipue delectabantur, tractatur. At cum hæc illis, quæ in libello iſto ad Marcellinum celeberrimo traduntur, non tantum ſint maxime conformia, ſed ſecundum ejus principia etiam, modumque Athanaſio Patribusque Alexandrinis familiarem, digeſta ac concinnata: Athanaſio hinc ipſi, à viris illis, qui librum ejus laudatum, εἰς τὰς ψαλμὰς ſimpliciter inſcriptum, legerunt, hasque iſtius appendices ſimul inſpexerunt, facillime attribui potuerunt. Has Periochas forſan vidit Hieronymus aut ſub nomine Athanaſii, aut Euſebii ſaltem nomine non adpoſito (ſicut in MS. *Alex.* extant etiam Anonymæ περιοχαὶ εἰς τὰς ψαλμὰς) libroque Athanaſii annexas; unde inter opera Patris illius recenſuit tractatum *de Titulis Pſalmorum*. Quem quidem deperditum eſſe Docti nonnulli opinantur: aſt ego ſane valde dubito, an alius revera ſit à Periochis iſtis, per totam Eccleſiam Orientalem celebratis. In uno quidem Codice, *Taurinenſi* ſcilicet, inque una *Catena*, quæ decimi ſeculi eſſe dicitur, ſub Euſebii nomine comparet; unde & in Editione Cl. D. Montfaucon celeberrima ſub eodem nomine proſtat. Aſt ſive Athanaſii ſive Euſebii ſint hæ Periochæ, ſecundum uſum Eccleſiæ in Alexandriâ & Ægypto concinnatas eſſe verum conſtansque eſt; unde & Syriacæ & Arabicæ Verſionum auctores in *Titulis Pſalmorum* easdem exhibent.

§. 49. Tertio, ex *Canone Pſalmorum*, ſive Euſebiano ſive Athanaſiano; quo docetur, quibus diei vel noctis horis Pſalmi cantandi ſint. Nam in Alexandria & Ægypto multi cum fuerint, qui vitam aut cœnobiticam aut eremiticam ducentes nocte dieque Deo ſerviebant; ſemperque & ubique Pſalmos Hymnosque Chriſto canentes, præceptum illud Apoſtolicum ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ſecundum literam, ut plurimum, implebant, canon tam *diurnus* quam *nocturnus* illorum uſui hinc deſtinatus eſſe videtur. Ergo Canones iſti Eccleſiæ Alexandrinæ ſive Ægyptiacæ uſum reſpicere in hoc Codice Alexandrino apparet: atque cujuſcunque ſint, illud ſane in ſe continent, vel indicant, quod Chriſtianis Ægyptiis maxime erat conſentaneum. Hoc enim notiſſimum eſt, in Ægypto olim, tam paulo ante quam paulo poſt primum Concilium Nicenum, talia Chriſtianorum collegia extitiſſe. Certe Athanaſii tempore illa non fuiſſe ignota, ex *Antonii Vita*, quam ipſe ſcripſit, probare haud difficile eſt. Idemque probatur etiam ex Epiſtola illius *ad Monachos Ægypti*.

§. 50.

Digitized by Google

aut huic operi par fuit, aut qui quemlibet authorem Alexandrinum tantæ antiquitatis, tantæque etiam auctoritatis, tam bene repræsentare, tam perfecte induere, novit. Dantur quidem multa quæ Athanasio tribuuntur, cum Athanasii non sint: sed quæ illius seculo non congruunt, illiusque nomine parum digna sunt; quæque etiam ante seculum illud obscurum diu supposita fuisse Patres Benedictini illius operum Editores doctissimi recte dijudicant. Hujusmodi est Historia Imaginis Berytensis quæ sub illius nomine, in hujus secundæ Synodi Nicenæ actis ad verbum legitur, *quam nemo non fatetur sancto Athanasio abjudicandam.* Ergo, Dissertatore ipso judice, secunda hæc Synodus Nicena de Athanasii operibus haud recte judicavit, haud vere ea allegavit, haud sane ea distinxit: ac proinde Patrum istorum in re critica testimonium tanti non valet, ut vel Historiam Imaginis istius Patri huic, *qui ab Immortalitate nomen habet*, adjudicemus, vel epistolam ad Marcellinum hanc ipso abjudicemus. In Synodis enim quandoque, ut ajunt Monachi Benedictini à Dissertatore laudati, S. Athanasii nomine opera laudantur, quæ tamen Athanasii non esse constat: (ut videre est in secunda Synodo Nicena:) quæ secundum hos *sexto vel septimo* seculo exarata sunt, quæque à posterioribus inde Synodis Auctoribusque laudari potuerunt. Neque Codicem igitur Alexandrinum, qui Epistolam hanc controversam, juxta solennem illum, cujus in illo Concilio mentio fit, morem, Psalmorum libro præmissam habet, post illud concilium, ac multo minus post seculum Ecclesiæ decimum, descriptum fuisse unquam probari potest. Imo etiam infelici Dissertatoris experimento id ipsum fieri non posse maxime constat, nisi probationis argumenta habenda sint hæc, audacter asserere, perperam confundere, fortiter calumniari. Ac proinde libellum hunc epistolarem non esse impostoris alicujus opus seculo nono aut decimo confictum, sed *Athanasio Alexandriæ Archiepiscopo* legitime adscribi, atque in *Codice Alexandrino* MS. rite cum Psalmis adversatum ad *Ecclesiam Alexandrinam* imprimis pertinere, sive respicere, nec non ex ipsis Ecclesiæ hujus Archivis verisimiliter depromptum esse, potiori jure dicere possumus.

§. 48. Secundo, ex *Eusebianis* quoque, quæ hunc Athanasii libellum *De Psalmis* ad Marcellinum immediate sequuntur, Codicem hunc ad Ecclesiæ Alexandrinæ morem ritumque respicere verisimile est: consuetudinem nimirum ab Athanasio ipso (ut videtur) institutam, in Ecclesia Alexandrinorum non sine laude receptam, ad alias ecclesias inde propagatam, & à Concilio prædicto laudatam posteritatique commendatam. Quam certe experientia approbat cum ratione juncta: quamque etiam confirmat quicquid aut de divisione Psalterii, secundum Hebræos, aut de Psalmorum Titulis ac Inscriptionibus, aut de argumentis ad mystagogicum cujusque Psalmi sensum concinnatis, aut ad illorum οἰκονομίαν atque

genuinam, contra Dissertatorem ita arguere, propriisque quasi ipsius verbis sic ipsum confodere haud difficile erit. 1. Epistolam hanc ætate sancti Hieronymi Presbyteri, qui mentionem illius facit, extare concedit. 2. Hanc ætate etiam Sophronii, qui librum, ubi mentio illius fit, aliquanto post ex Hieronymi Latina in linguam Græcam transtulit, adhuc extare non dubitat. 3. Hanc usque ad seculum IX. etiam extare, & à Concilii Niceni II. Patribus citatam esse prædicat. 4. Hanc quoque Codicis MS. Alexandrini scriba, si ante seculum istud eam exscripsisset, præmittere ante Psalmos, utpote quam Interpretationi Athanasii ejusdem in Psalmos præmittere tunc consueverunt, ut Concilium illud testatur, omnino debuit. 5. Adulterinam & spuriam sub ipsius nomine ad Marcellinum epistolam præmittere ante Psalmos, nisi post seculum VIII. aut IX. non potuit; quia tunc temporis non existabat. 6. Quomodo autem vera illa Athanasii Epistola seculo nono intercidere potuerit, cum à tempore Athanasii usque ad seculi octavi finem, illam ante Psalmos, Psalmorumque interpretationem Athanasianam præmittendi mos in Ecclesia invaluerit; quomodo etiam vel hoc, vel proximo, seculo alia epistola sub illius nomine suppositia tantam sibi famam tam cito comparaverit, ut ipsius toties exscriptæ & ante Psalmorum Interpretationem vulgo præmissæ loco substitui à quovis Librario potuerit, haud equidem intelligo. 7. Si igitur nec omnia Psalmorum exemplaria, quibus præmittebatur epistola laudata, intra unum sæculum periisse sit credibile; nec *obscuro illo & ignarissimo* seculo quisquam inveniatur, qui Athanasii personam tam dextre sustinere, ipsiusve genium stylumque tam pulchre imitari potuerit; nec Codex Alexandrinus post, sed ante, Concilium Nicenum secundum, pluribus ætatis suæ signis notisque characteristicis id contestantibus, descriptus fuerit; tunc sane concludendum est hanc Epistolam Psalterio præfixam non esse adulterinam aut suppositiam, sed veram ac genuinam. Ast omnia Psalmorum exemplaria, quæ cum Athanasii interpretatione epistolam hanc præfixam una habuerunt ab ipsius tempore usque ad Concilium hoc præfatum, hoc est, ab anno æræ vulgaris CCCLXIII. ad annum DCCLXXXVIII. intra spatium unius tantum seculi deperdita sive abolita fuisse, fidem omnem superat: multumque etiam magis, quum illam ad usum Ecclesiæ quotidianum describendi, ac ante Psalmos per versuum cola Psalmodiæ causa divisos præmittendi mos & consuetudo annos plus quam quadringentos extiterit, hoc incredibile est. Sed præterea nihil in hac epistola, quam Vir doctus adulterinam esse fingit, quod vel Decimi seculi stylum sapiat, vel quod cum Quarto seculo convenire nequeat, imo nihil in ea invenitur, quod cum ipso Athanasii stylo ac ingenio optime congruere non videatur, aut quod ipsius nomine sit indignum. Quin nullus etiam *obscuri & ignarissimi* illius seculi scriptor à Dissertatore inveniri potest, qui aut

Deinde Vaticani exemplaris, ex quo expreſſa eſt Romana, character antiquitatem mihi arguere videtur nonnihil reconditiorem. Atqui ratio & experientia contrarium omnino ſuadent. Vaticanum enim Exemplar reviſionem non Origenianam, ſed Heſychianam in libris quibusdam expreſſiſſe, hæ nos docent: Alexandrinum vero non ad Heſychianam, ſed Origenianam exſcr ptum fuiſſe monſtrant. Quod de libris *Hiſtoricis* præcipue dictum nunc intelligendum eſt. De quibus plura poſthac. Codex igitur Alexandrinus hic, utpote qui Origenem fere ubique, & in Libb. *Hiſtoricis* maxime, ſequitur, magis incorruptus habendus eſt, quam Vaticanus, qui Heſychium in nonnullis, Lucianum in aliis, ac præſertim in libro *Job*, deſcripſiſſe videtur.

Propoſitio XIV. *Nonnulla in ſe continet Codex Alexandrinus, quæ ad* Eccleſiam Alexandrinam *reſpiciunt.*

§. 47. Veritas hujus Aſſertionis probatur 1. ex Epiſtola Athanaſii. 2. ex Hypotheſibus Euſebii. 3. ex Canonibus Pſalmorum. 4. ex Canticis annexis. 5. ex tertio Maccabæorum libro. 6. ex Pſalmis Salomonis. 7. ex Traditione Eccleſiæ Alexandrinæ. Primo, ex Epiſtola Athanaſii ad Marcellinum Pſalmis præfixa Codicem hunc ad Eccleſiam Alexandriæ Patriarchalem pertinere veriſimile eſt. Hanc quidem ſpuriam eſſe, & à Græculo quodam ſub Athanaſii nomine confictam acriter contendit ſuperus quidam Scriptor. At vis illius argumenti, quo Epiſtolam hanc præclariſſimam obelo ſuo transfigere nititur, ex ſola Concilii *Niceni ſecundi* auctoritate dependet. Quam auctoritatem ipſi libentiſſime concedo: Patresque iſtius Concilii Criticos etiam fuiſſe, omniaque Veterum monumenta ab ipſis allegata recte & accurate, id eſt, critice, ſemper attuliſſe; ac vera cum adulterinis nunquam, ne in minimis quidem, miſcuiſſe illi non denegabo; nec *Argumentum invictum* quod appellat, ipſi ego invidebo. Hoc autem egregium ipſius habetur fundamentum: ſcilicet, *non tantum ſeculo Eccleſiæ quinto Epiſtola S. Athanaſii vera & genuina exſtitit, ſed etiam usque ad ſeculi octavi declinantis finem, tempore Concilii* Niceni ſecundi. Unde igitur hunc in modum argumentatur Vir multæ lectionis, Epiſtola iſta genuina *ad ſeculum eccleſiæ nonum exſtitit*; quo excidiſſe ab illo creditur. Atque hinc *demonſtrative* (ut ſibi videtur) *concludit*, Epiſtolam illam ſub Patris hujus celeberrimi nomine quam ex Codice noſtro Alexandrino Grabius edidit, *adulterinam* eſſe *ac ſuppoſititiam: quippe quæ ſæculo illo Eccleſiæ obſcuro X. atque ignariſſimo à Græculis recentioribus, omnia absque judicio audentibus, conficta fuerit, & ſubſtituta in locum genuinæ Epiſtolæ ac veræ, quæ ſeculo nono, cum Interpretatione ipſa Pſalmorum ab S. Athanaſio conſcripta, poſteritati exciderit.* Ita ille. Atqui ex præmiſſis ac aſſumptis, vel ſaltem ab ipſo conceſſis, hanſe non eſſe? imo nec poſſe eſſe, Pſeudo-Athanaſii cujusdam (ſive Græculi ignoti recentioris) epiſtolam, ſed veri Athanaſii veram ac genui-

illam è manibus ſtudioſorum excutere noluiſſe; ſed illam potius, ſublatis è medio tam librariorum quam typothetarum erroribus, ac defectibus, ubicumque forent, ſuppletis, correctiorem atque integriorem reddere, orbique erudito exhibere, voluiſſe, ex ipſius ad Clariſſ. Millium epiſtola conſtat. Verum Hiſtoricos Veteris Teſtamenti libros quamprimum ille juxta *Romanum* & *Alexandrinum* Exemplar diligenter inter ſe comparare cæpiſſet, ut de ſeipſo fatetur; animum protinus mutavit: atque illo repudiato, ut dicit, hoc eligendum ſtatuit. In libris enim *Hiſtoricis* præſertim hanc Codicis Alexandrini cum Origeniano conformitatem ac conſonantiam deprehendit. De libris autem *Propheticis* quod verum eſt ac congruum, in Prolegomenis ad *Tomum Tertium* mox ſecuturum, id, Deo volente ac benedicente, dicturi ſumus.

§. 46. Dari loca, ubi Editio Romana ex Theodotione, Heſychio, aliisque interpretamenta ac additamenta habet: dari quoque loca ubi nec Theodotionis additamenta, nec Heſychii interpretamenta habet, manifeſtum eſt ſine dubio. Loca autem ubi Romana habet additamenta talia, aut interpretamenta, à Veteri LXX. interpretatione aliena, hæc ipſa in Alexandrino exemplari, ſi Librarii (aut forſan Librariæ) ſphalmata vel errata excipias, puriora & ſinceriora ſunt; ſicut Grabius, poſt multa experimenta facta, obſervavit. Ubi Romana non habet, etiam Alexandrina non habet; niſi rariſſime, idque ex Origenis Hexaplis, & rationis evidentia. A veritate igitur maxime alienum eſt Codicem Vaticanum, ex quo manavit Romana Editio, authenticæ Origenis Editioni magis conſonum eſſe, quam hunc Alexandrinum ex quo noſtra Editio fit: vel illum eſſe Origenianum, vel hunc eſſe Lucianeum, aut Heſychianum; quemadmodum aſſerunt nonnulli. At nec Lucianeum nec Heſychianum eſſe hunc Codicem, ſed Origenianum potius, contra Voſſium aliosque, ſolo ejus conſpectu firmiſſime probatur: Editionem LXX. Lucianeam in quibusdam Orientis Eccleſiis etiamnum exſtare, hujuſque apud reginam Chriſtinam exemplar ſe vidiſſe dicit J. Voſſius. Quod ſive verum, ſive falſum ſit, illud cum Alexandrino conſonum eſſe à nemine adhuc demonſtratum eſt. Editionem Heſychianam hunc ſequi multo minus conſtat. *Alexandria*, inquit Hieronymus, *in Septuaginta ſuis Heſychium laudat Authorem. Heſychianam Editionem*, inquit Voſſius, *exhibet Exemplar Alexandrinum, quod in Anglia aſſervatur.* Hoc aſſerit, non probat: nec ratio enim ulla, nec rationis etiam umbra, nec experientia unica, nec collatio minima, ad illius conjecturam ſtabiliendam affertur. Morinus quidem in Epiſtola ad Patricium Junium, quæ eſt LIV. inter Antiquitates Eccleſiæ Orientalis Romanam Editionem cum exemplari Alexandrino comparans, *Romanam*, inquit, *præferre ratio ſana & experientia ſuadere videntur. Ratio: Romana eſt ex Origeniana exſcripta, quæ ſemper habita eſt ſinceriſſima.*

Deinde

tenues hi convertunt in aspiratas; & contra: ut ἐνθαῦτα pro ἐνταῦθα, nec non ἐπορῶ & καταρῷ pro ἐφορῶ & καθαρῷ. Sic Codex etiam *Alex.* legit οὐκ pro οὐχ, ἐκθρῶν pro ἐχθρῶν, & alia hujusmodi. Reduplicationes secundum Joannem Grammaticum peculiares sunt Ionum, ut λελάχωσι pro λάχωσι: sed hæ in Codice *Alex.* non raro inveniuntur, ut Δαιδάν pro Δάν, ἐξάγαγεν pro ἔξαγεν, ac pro simplicibus frequenter duplices consonantes. Transpositione elementorum Ionica loquendi scribendique forma aliquando utitur; pariterque etiam Codex *Alex.* ut κορκόδιλος pro κροκοδεῖλος, aliaque ejusmodi, quæ inter Codicis sphalmata vulgo numerantur. Dativorum quoque singularium in ει desinentium divisiones Ionum sunt propriæ; quas tamen in Codice hoc passim invenias, ut βέλεϊ pro βέλει. Ionica etiam dialectus, ut omnes norunt Græce docti, permutat α in ε, veluti τέσσερες pro τέσσαρες: ita quoque Codex *Alex.* in omnibus inde derivatis. Et vice versa ε in α, ut μέγαθος pro μέγεθος, τάμνω pro τέμνω: ita & Codex *Alex.* κατάβης pro κατέβης, ἀπέστρεψαν pro ἀπέστρεψεν, item ἀνάστατε pro ἀνάστητε, ubi η mutatur in α, & similia. Nam ε etiam in η ab Ionibus permutatur, ut θηῶμαι pro θεῶμαι. Sic Codex *Alex.* habet ην pro εν, & ἔννηα pro ἐννέα. Atque vice versa η in ε, ut ξερὸν pro ξηρὸν: sic Codex *Alex.* ζετεῖν pro ζητεῖν. Item ει in ε mutant Iones, sicut MS. *Alex.* habet χὲρ pro χείρ. Itemque ε vel ι in η, ut ἰστίη vel ἰστία pro ἑστία; ac etiam κτέσει pro κτήσει, & χρήσεις pro χρίσεις, sicut idem Codex legit. Rursus Iones mutant ο in ω, ut δεύρω pro δεῦρο. Sic Codex *Alex.* ἵππων pro ἵππον, & ὡ φελεθθεὶ pro ὁ φελεθθεί. Αι denique mutant hi in ε, quod Ionibus cum Atticis commune, ut δαὶ pro δὲ: sic Codex *Alex.* αἰὰν pro ἐὰν; & contra πέδες pro παῖδες, ac plura hujusmodi, quæ recensere nimiæ prolixitatis esset. Redundantia verbi substantivi εἰμὶ post pronomen ἐγὼ positi, quæ in libris *Regum*, aliisque se sæpe observandam præbet, pura Alexandrina esse videtur.

Propositio XIII. *Hexaplari Origenis Editioni Alexandrinus Codex magis est consonus quam Vaticanus: & quoad loca ubi Romana Editio habet additamenta ex Theodotione, Hesychio, aliisque, Codex noster Alexandrinus ibi rarissime videtur corruptus.*

§. 45. Quod Alexandrinus Codex Origenis Editioni magis consonus sit quam Vaticanus, quodque in Editionibus, quæ inde fluxerunt, omnibus multa inveniantur, quæ cujusvis alius potius quam Origenis manum demonstrant, brevi tantum probatione eget. Quum enim Codices ipsos committendo facillime res peragatur, probationibus ibi opus non est, ubi experientia premit. Nisi autem adsit experientia, nemo hic recte, nemo certo, judicare potest. De hujus Assertionis veritate Grabius quidem ipse ab initio dubius hæsit; sicut ante dictum fuit. Cumque igitur Editio LXX. Interpretum Romana, omnium habita sincerissima, ubique fere recepta fuerit, illam

Digitized by Google

dotus atque Hippocrates, tres Principes Viri, Poesin, Historiam, & Medicinam nobilitarunt ac æternitati consecrarunt.

§. 44. Quarto, nonnulla in hoc Codice inveniunt Viri docti, quæ Alexandrinum scribendi modum evidenter redolent. De omnibus hujus Versionis Exemplaribus, sed de Alexandrino maxime, hoc verum est ac certum. Imo Cl. Lambertus Bos in Prolegomenis suis se hunc scribendi modum in Codice nostro Alexandrino animadvertisse, & quædam Ionicam dialectum redolentia, qualia apud Herodotum Historiæ parentem inveniuntur, observasse dicit. Quod maximum sane vetustatis indicium, ac quale in nullo alio LXX. viralis Versionis Codice adhuc observatum fuisse liquet, haud leve argumentum æstimandum est contra sententiam, quam Romanæ Editionis causa tuendam susceperat Vir doctus. Gratias igitur ipsi propter eruditam hanc firmamque observationem agimus. Quoniam Ionica quæ in hoc Codice reperiuntur sequioris seculi esse, nemo, qui animum ad id probe attenderit, unquam asserturus est. Quippe dialectus hæc, ab Ionibus vetustis Atticæ populis (*Javanis*, sive *Jonis*, posteris) dicta, quum, Græcorum imperio cadente, in desuetudinem abierit, Codici huic & dignitatem & antiquitatem feliciter adstruit. Quod vetus Attica & Ionica eadem fuerit dialectus, idemque scriptionis modus à Criticis adnotatum est: quodque Alexandrinorum quoque modus, sive scribendi loquendique forma peculiaris, ad hanc accedat minime dubitari potest. Quamvis vero Voces nonnullas vel Ionibus peculiares, vel Alexandrinis proprias, in utroque Codice, sc. Romano & Alexandrino, invenire non sit difficile, illis tamen non immorabimur: sed solummodo ad ipsarum vocum communium scriptionem, sicut apud Veteres obtinuit, paulisper attendemus. Ut cum Μ interponitur in derivatis à λαμβάνω, & Ν duplex pro simplici ponitur in verbis à βαίνω compositis, & ejusmodi alia, quæ apud Herodotum invenies, hæc non Librarii incuria sed consilio facta esse judicandum est. Interpositio enim literæ aut syllabæ, quam Epenthesim Grammatici vocant, Ionibus frequens est: ut εἶας pro ἴας, πῶλις pro πόλις, πῶλεμος pro πόλεμος. Sic Codex Alexandrinus habet ἐπεὶ pro ἐπί, Ὦσει pro Ὡσί, λήμψομαι pro λήψομαι, ἐξάγαγεν pro ἐξαγεν, ac similia. Nec minus ipsis familiaris est additio literæ per prosthesin in vocis initio, nec non in ejus fine per paragogen: ut ἐών pro ὤν, λόγοισι pro λόγοις. Sic quoque Codex *Alex.* habet Εἰαμεὶν pro Ἰαμεὶν, ut etiam ἔδωκεν pro ἔδωκε; quod ν ἐφελκτικὸν vel sequente Consona semper fere exprimitur, sicut vere adnotavit Grabius. Amant quoque Iones Vocalium concursus: ita quoque Codex *Alex.* sæpe inserit Vocalem ε in medio, aut diphthongos resolvit, aut pro simplici vocali diphthongum nonnunquam substituit, aut pro contractis vocibus usurpat non contractas; cujusmodi exempla passim occurrunt. Literas consonantes

tenues

monio, huic licet tam valde infenſo, atque ab ipſo etiam contra Voſſium furibunde pugnante, adnotatum ſit, *linguam Græcam etiam obtinuiſſe Hieroſolymis apud viros primarios & magiſtratus, quorum erat curare ut teſtamenta, contractus, obligationes, aliaque acta civilia & forenſia inſtruerentur.* Videatur Judicium ejus de Reſponſione Voſſii, quod ſub nomine *Hieronymi à ſancta Fide* edendum curavit. pag. 39. Græcæ etiam linguæ neceſſitatem idem Simonius non tantum in ejuſmodi rebus, ſed in publicis quoque concionibus, omnibus victis impoſitam fuiſſe Voſſio concedit invitus, dum linguæ illius neceſſitatem ad plebeios homines tranſiiſſe recte negat. Sub Græcorum enim imperio *non aliam quam Græcam*, ſub Romanorum dominatione *non aliam Hieroſolymis auditam fuiſſe linguam quam Græcam & Latinam* contendebat Voſſius, negabat Simonius. Græcam autem linguam, qua uſi ſunt primarii inter Judæos viri Græce docti, non aliam fuiſſe quam *quæ Alexandriæ in uſu erat*, non eſt cur dubitemus. Atque hæc de Verſione Alexandrina quam Codex Alexandrinus exhibet, quoad ejus dialectum à Doctis obſervatam, dicta ſufficiunt. De Codice autem ipſo, quoad hanc etiam, paucula ſunt obſervanda.

§. 43. Primo, Codicem hunc non eſſe alium quam Alexandrinum conſtat. Sive enim vir, ſive fœmina illum exſcripſerit; ſive hoc, vel altero, æræ Chriſtianæ ſæculo ſcriptus ſit; ſive *paulo poſt Concilium Nicenum*, ſive *non ante ſæculum Eccleſiæ Decimum*, editus; ſive à Mahummedanis nunquam ſævitum fuerit in Chriſtianorum libros, ſive Bibliothecam Alexandrinam omnium inſtructiſſimam celeberrimamque, ex Chriſtianorum odio, quia illorum libris refertiſſimam, combuſſerint; ſive Scribæ ipſius nomen ſubſcriptum denique lituratum vel laceratum fuerit, ſive hoc quomodocunque, vel lapſu temporis, vel antiquitate Codicis, vel odio Saracenorum in Chriſtianiſmum, fuerit deletum, eraſum, aut extinctum; Alexandrinum tamen illum revera eſſe, & ab Alexandria Conſtantinopolim tranſportatum eſſe Codicem, citra omnem ſuſpicionem eſt. Ad Eccleſiam etiam ipſam Patriarchalem hic procul omni dubio pertinebat, atque venerandæ antiquitatis liber à clero Alexandrino habebatur; etſi vetus forſan traditio illum plus æquo deprædicaverit, magnique fecerit. 2°. Peculiarem in hoc Codice ſcribendi modum obſervarunt Viri docti: ex qua obſervatione varias ſibi fingunt conjecturas. Quas noſtri non eſt ad trutinam revocare. Valeant igitur, pro nobis, quantum valere poſſint. 3°. Quoad peculiarem hunc Scriptionis modum, quem à Veteribus uſitatum eſſe liquet, multa in Codice Alexandrino contineri, quæ, cum ubique per totum Codicem reperiantur, nec fortuito igitur Scribæ errori imputari poſſint, ſummam hujus vetuſtatem teſtantur, absque hæſitatione pronunciamus. Ipſe enim ſcriptionis modus in multis Ionicam redolet dialectum, omnium ſcilicèt vetuſtiſſimam, qua Homerus, Herodotus

eandem cum illis locuti ſunt. Ac proinde univerſi more Judæorum Deo ſervientes, qui animos ad Græce ſcribendum vel interpretandum appulerunt, permoti ſunt ut ſtylum quendam Alexandrinum ſibi eligerent. De Septuaginta Interpretum Verſione res ſatis conſtat: nec opus eſt ut quod actum eſt ab aliis agamus. De Exemplari autem ejus Alexandrino, quod nunc editur, magis conſtat. Unde ſi quis Vir doctus de ſtylo Alexandrino Diſſertationem ſcribere velit, is Codicis hujus cum Scriptoribus Alexandrinis collatione facta amplam ſane hac de re materiam comparabit. De cujus origine tantum paucula hic ſubnectenda duxi.

§. 41. Linguæ Græcæ uſus apud Judæos, imperantibus in Syria Seleucidis, in Ægypto Ptolemæis, maxime invaluit: poſtque Academiam Alexandriæ fundatam eruditi apud eos, quotquot fuerint, literarum Græcarum cognitionem ibi hauſerunt. Nam cum non tantum Syriæ reges dominandi ſtudio ſumma cum imis miſcerent, ac Hebræorum gens, lex, & lingua Græcorum commercio permiſcerentur ac confunderentur; ſed Ægypti quoque reges ingentem illorum numerum in urbibus, ac præſertim in Alexandria, ubi Græce vulgo loquebantur cives, ſed non Attice, ſub ipſorum ditione tenerent; lingua tunc Hebræa in deſuetudinem abeunte, hinc apud Judæos nobiles ac primarios, qui non minus Græce ſive Helleniſtice quam Hebraice aut Chaldaice loquendi ſtudio caperentur, lingua Græca, idque ſive Alexandriæ vixerint, ſive etiam alibi, juxta Alexandrinorum morem ſtylumque uſurpabatur. Neque ſolum linguam, quam Græci illorum domini loquebantur, in Alexandria, ut vicina ſibi Academia, addiſcebant: ſed Græca etiam nomina, aut infantibus ſuis imponebant, aut ſibimet ipſis aſſumebant frequentiſſime Judæi Græciſſantes, ipſique etiam Sacerdotes. Qua ratione factum eſt, ut multa vocabula Alexandrina & Græca Hebrææ linguæ ſint admixta, multa etiam ex Alexandrinorum conſuetudine & philoſophia aſſumta, ſicut à pluribus traditur. Hujusque Aſſertionis Veritas ex Ariſtobulo & Philone Judæis Alexandrinis haud parum illuſtratur. De Græcis SS. Bibliorum Interpretibus negari hoc non poteſt: quicunque enim fuerint illi, Alexandrinc illos ſcripſiſſe manifeſtum eſt. Quin narratio etiam hujus Verſionis ſub Ariſteæ nomine, ſive vera ea ſit, ſive adulterina, dialectum ſane Alexandrinam ſapere, & à quodam Alexandrino conſcripta eſſe videtur.

§. 42. Fuiſſe tamen Alexandrinos Interpretes illos, quicquid ſentiant viri nonnulli doctiſſimi, ex dialecto opinor vix colligi poteſt. Ac ſi longe plura in hac Verſione vocabula Alexandrinis propria à Criticis detecta fuiſſent, quam illa quæ congeſſerunt adhuc Viri ad hoc opus maxime inſtructi; nihil omnino obſtaret, quin ab aliis quam Judæis Alexandrinis, imo ab ipſis Hieroſolymitanis, fieri hæc Verſio poſſet, cum vel ab ipſo Simonio,

Digitized by Google

quod non intelligitur, id ſæpe judicatur. Dantur ſane loca in librorum ſacrorum textu Græco, quæ intelligi non poſſunt ab illis qui in Scriptoribus Græcis ſunt verſatiſſimi; niſi præter Græcam, linguas alias, Hebræam nimirum, aut Syro-Chaldaicam, aut mixtam illam quam Helleniſticam vulgo appellamus, ſi non perfecte, mediocriter ſaltem calleant. Probatione hoc non eget, tam omnibus evidens eſt. Ubi autem non tantum hujus aut alterius, ſed utriusque, ſive in multis hoc fiat, ſive in paucis, notitia deficere invenitur; ibi proculdubio inter Codices Hebraicos Græcosque diſcordia, vel major vel minor, hoc eſt, juxta veram notitiæ illius rationem, conſpicienti apparebit. Quoniam autem in Codice Alexandrino, quam in quovis alio, Alexandrinorum dialectus, ſive ſtylus Hebræo-Ægyptiaco-Græcus, quo Interpretes hi utebantur, paulo ſincerior habetur, de illo aliquid certi ſtatuere, ſi hoc fieri poſſit, perutile eſſe judicamus.

Propoſitio XII. *Nonnulla in ſe continet Codex Alexandrinus, quæ Alexandrinorum dialectum maxime ſapiunt.*

§. 40. Verſionem hanc omnium antiquiſſimam ſub Philadelpho factam merito ALEXANDRINAM appellari poſſe, in Propoſitionis primæ elucidatione breviter monſtravimus. Quippe hæc ipſa non tantum inter Bibliothecæ Alexandrinæ κειμήλια pretioſiſſima cuſtodiebatur, ſed in Alexandrinorum Synagogis publice prælegebatur, tanquam opus ab illorum Synedrio recognitum approbatumque. Certiſſimum enim hoc eſt: & à nemine, quod ſcio, impugnatum. Quinetiam plurima in hac Verſione vocabula Alexandrinis quaſi propria Viri nonnulli docti obſervant: unde & à Judæis dialecto Alexandrina utentibus confectam eſſe opinati ſunt. Horum numerum ſat magnum congeſſit Cl. Hodius. Quod minime mirandum eſt profecto, quum Judæi fere omnes, qui Ptolemæorum tempore Græce ſcripſerunt, vel fuerint ipſi Alexandrini, vel cum Alexandrinis commercium habuerint, ſive Ægyptum, ſive Palæſtinam habitaverint. Hieroſolymis enim ipſis Alexandrini Synagogam ſuam habuerunt, ubi Biblia Alexandrina pro ſolenni more lecta fuerunt, ſicuti in aliis Alexandrinorum cætibus. Per Judæos autem hic, non Judæos proprie ſic dictos, hoc eſt Judæ poſteros, ſed omnes etiam illos de omni tribu, qui Judæ religioſe adhærentes cultui Hieroſolymitano & Judaico ſe, ſecundum legem, adjungebant, intelligimus. Quoniam ex omni tribu, usque ad ultimum Hieroſolymorum excidium, erant adjuncti non pauci, qui in templo Hieroſolymitano adorantes una cum Juda numerabantur; tametſi libri illorum familiares, ſive genealogia, veram ac antiquam illorum originem demonſtrantes, adhuc non remanerent. Alexandria omnibus his emporium fuit: cumque Alexandrinis multi Judæi Hieroſolymitani commercium habentes linguam etiam eandem

Digitized by Google

bus nec materia rei, nec orationis ſeries, quo ſenſu ſint accipiendæ, lectorem determinant. 3°. Quia Conſtructio nonnunquam valde eſt involuta, ut inter legendum paſſim hæreamus, neque nos expedire poſſimus, voces licet ipſæ ſint nobis omnino cognitæ. Cumque pauca habeant Hebræi, ut omnes norunt, inflexione diſtincta, eaque inter ſe etiam haud infrequenter miſceantur, nobis multas ambiguitates neceſſario parit vocum ſtructura. Quippe ab hodierno uſu aliena eſt quam maxime, & à linguarum omnium occidentalium indole quam longiſſime diſtat. 4°. Quia in hoc ipſo volumine, quo totius linguæ hujus indolem ac dictiones contineri nemo opinor unquam affirmabit, haud poſſibile eſt quin labes etiam ac menda nonnulla, longo ſeculorum decurſu, in textum ſaltem difficultate exſcribendi illaberentur: quæ ſcribarum & librariorum menda ejus ſenſum, quantumvis bene etiam voces vocumve ſtructuram apud Hebræos calleamus, haud raro turbare ac obſcurare queunt. Atque hæ ſunt rationes præcipuæ, quæ nunc ſaltem occurrunt, propter quas linguæ Hebrææ notitia apud nos deficit, idque non in paucis, ſed in plurimis etiam; qua deficiente tot loca in Textu, ſive Hebraico, ſive Græco, ab Interpretibus ac Commentatoribus adeo turbantur, tantaque inter Codices Hebræos Græcosque diſcordia apparet; quæ tamen ſæpiſſime non *realis* eſt, ſed tantum *apparens*. Hæ autem ipſæ rationes, aut rationum umbræ ſunt, proper quas Hebræi Græcique Codices ſæpe inter ſe diſſentire videntur, ubi minime diſſentiunt, ſed optime inter ſe conveniunt. Nec aliunde orta eſt hæc diſſenſionis vel repugnantiæ *apparentia*, quam ex imperfecta linguæ Hebraicæ notitia: quam *primam* atque principalem ejus Cauſam ſtatuimus.

§. 39. Ad cauſam autem *ſecundam* quod attinet, ſive ad linguæ Alexandrinæ defectum & ſtyli Helleniſtici imperitiam quod ſpectat, dantur in Textu Græco loca perplurima, quæ Atticis ſaltem auribus ſunt valde peregrina & inaudita, vocesque & dictiones quædam admodum peculiares, quales apud Scriptores Græcos fruſtra quæres. Quid de his ſentiendum ſit, Viri docti multum inter ſe diſcrepant. Non diſcrepare enim propter hujus imperitiam, aut imperfectiorem notitiam prorſus impoſſibile eſt. At ſi perfectiorem hujuſce ſtyli cognitionem haberent, penitiusque eum introſpicerent, aut rara aut nulla foret inter illos de eo diſcordia. Quamprimum igitur hunc recte cognoverimus, multa, quæ nunc in SS. Literis involuta & impedita ſunt, tunc facile evolvemus atque expediemus. Verum ſi nec linguam Hebræam, nec ſtylum Alexandrinum, aut idiotiſmos quosdam Græcis Ægyptiacis familiares, calleamus, neceſſe eſt ex utriusque defectu ut nobis oriatur, quoad locorum multorum notitiam conciliationemque, ſumma difficultas. Quod omnibus adprime obſervandum eſt: illis vero maxime qui Codices Hebræos cum Græcis, affectu animoque malo, committunt. At quod

§. 37. Quin præterea vel in ipso Textu Hebraico, ut à Masorethis hodie edito, plurima ejusmodi loca, qualia duo Magni illi Viri, Pearsonus & Pocockius, sæculo præterito cum vetustissima hac Versione feliciter conciliarunt, nos quoque, viam eandem laudatam tentando, facile observare possumus. Atque in Versione LXX. virali, ut ab Alexandrinis olim edita, utque ab Alexandrino Exemplari hodie descripta, hoc est, in Editione hac Oxonienſi ad illud accurate recognita, hæc igitur maxime tentanda est via. Quum illi enim tantum peregerint, qui pauciora ac minora quam nos subsidia habuerunt, qui semitam ingressi sunt à nemine ante calcatam, quique editione tantum Romana usi sunt; à nobis sane, qui plura ac majora habemus ad opus istud auxilia, qui viam digito monstratam aspicimus, qui aliorum vestigia prope sequimur, ducesque comitesque haud ignobiles in itinere tali invenire certi sumus; quique non tantum Romanam, vel tantum Alexandrinam, sed utramque editionem, & inter se, & cum exemplari Hebræo, sive Masorethico, præ manibus hæc habentes, haud levi cum fructu comparare valemus; profecto plura ac majora, quam ab illis præstita sunt, nunc jure expectari possunt. Virorum illorum quidem operam, qui tot loca difficilia inter se quasi pugnantia, tam felici industria, Deo benedicente, expedire, extricare, conciliare aggressi sunt; nos merito laudandam existimamus: atqui plurima istiusmodi loca, tam in Historicis quam in Propheticis Libris, adhuc restant, ubi a Textu Hebraico sicut à Masorethis nobis traditus est Versio hæc valde dissentire videtur, uti nemo non observat.

§. 38. Hic autem Codicis Hebraici à Versione LXX. in locis permultis dissensus *apparens*, quia de reali sermo non est hic, triplici causa oritur, nimirum vel ex linguæ Hebraicæ notitia imperfecta, vel ex dialecti Alexandrini atque Helleniſtici imperitia, vel denique ex utraque simul. Ad primam quod attinet, multa sunt quæ in libris Veteris Testamenti hodie vix, ac ne vix, intelligere possumus, quæ tamen quando Versio hæc in linguam Græcam facta est, intellectu facillima non potuerunt non esse. Nobis autem linguæ istius, in qua hi scripti erant, notitia in plurimis nunc deficit: unde Interpretes aliter tunc transtulerunt, quam qui non nisi lexicorum modernorum ope, lingua intercidente, hoc idem de novo præstare moliti sunt. Atque hæc longe plura esse, quæ bene Veteres, quæ perperam Recentiores transtulerunt, quam vulgo censentur, Viri doctissimi has ob rationes asserunt. 1°. Quia supereſt, inquiunt, unicum hodie tantum, idque haud magnæ molis, volumen hac lingua conscriptum, unde ejus notitia hauriri possit; reliquis omnibus quæ aut publice legebantur, aut in ἀποκρύφοις servabantur, jam diu deperditis. 2°. Quia in superstite hoc volumine extant Voces ac Dictiones, quas aut semel aut pauculis vicibus occurrere observant: easque quidem iis in locis ajunt esse, in quibus

volunt, variationes ubique nimis avide venantur, ut lectionem nimirum Masorethicam labefactent eleventque, utque versionem Græcam, sive jure sive injuria, corroborent vindicentque. Inter quos, ut alios taceam, Doctus Hispanus Leo Castrius, diu etiam ante Capellum, Vossiumque, libros bene longos scripsit sex; quibus, ut lectionis hodiernæ à Masorethis traditæ auctoritatem tollat, Judæorum voluntarias & malignas depravationes demonstrare summo cum conatu nititur: quem literis tamen Hebraicis ad tantum opus, quod moliebatur, parum fuisse instructum faretur Morinus ipsius hypothesi addictus. Quod de aliis etiam dictum esto. In multis enim, sicut dixi, linguæ notitia deficit; quæ non aliunde, quam ab ipsius Dialectis, Arabica & Syro-Chaldaica, reparanda est.

§. 36. Dico etiam, loca multa inveniri secundum scripturam Hebraicam, quemadmodum apud nos hodie Textus sacer extat, quæ cum Græcis Interpretibus minime consentire videntur, licet discordia hæc non sit vera, sed apparens tantum. Hinc Textus uterque, à Viris in utraque lingua doctissimis, in locis ejusmodi apparenter dissidentibus, haud raro levi admodum negotio conciliari solet. Exempla nobis, in Porta Mosis, nec non in Commentariis suis in Hoseam aliosque Prophetas Minores idiomate Anglicano editis, suppeditavit Vir Magnus Pocockius. Decem ejusmodi etiam loca in libro Geneseos solo, Pearsonus, in Præfatione ejus Parænetica ad hanc Versionem huic Editioni præfixa, contra vulgatam opinionem, erudite & feliciter, ut solet, explicavit: & concordiam Textus Hebraici, prout eum nunc habemus, cum Versione hac omnium antiquissima, contra Hieronymum eam labefactare omni conatu studentem, malæque fidei interpretes accusantem, solide demonstravit. Quam viam utinam alii tentassent; sicut etiam Brianus Waltonus in votis habuit. Qui cum Pocockium ob id laudasset pro merito suo, viam statim eandem aliis quoque tentandam, præsertim autem antequam virgulam censoriam ad hanc Versionem nobilissimam apponere, vel ad Codicum varietatem confugere eligerent, impense commendavit. Quis vero sit Vir ille Doctissimus Waltono notus, non in Hebraica tantum, sed in reliquis etiam linguis Orientalibus versatus, qui, dum Biblia ipsius Polyglotta celeberrima sub prælo sudabant, hoc opus erat aggressus, nobis plane ignotum est. *Novi*, inquit, *Virum Doctissimum, linguarum peritissimum, qui quarundam Hebræa vicinarum subsidiis, aliisque fundamentis nixus Versionem Græcam cum textu Hebræo reconciliare feliciter incepit, & libros quosdam perfecit.* Prolegom. IX. §. 46. Sive Castellus hic fuerit, sive alius, dolendum sane est maxime opus hoc periisse. Atque utinam reliqua etiam fundamenta, præter linguarum Orientalium ad hanc conciliationem subsidia, non subticuisset amicus ejus Πολυγλωττότατος. Magnum hoc opus sane, Viroque vere Magno non indignum!

§. 37.

Digitized by Google

diderunt, monſtrant. Cum igitur *magis vera* antiquis illis temporibus certiſſime fuerint Exemplaria Hebræa, quibus uſum eſſe Joſephum ratio nos ſuadet, quam quæ Judæorum autoritas Chriſtianis nobis hodie præſcribit; ubi Joſephus cum LXX. Verſione conſentit, ſive ea uſus ſit ipſe, ſive propria potius ipſius interpretatione uſus conſenſum hunc ſuum, ſive veterem Græci & Hebræi Textus concordantiam, expreſſerit: ibi profecto Veritatem Hebraicam nonnunquam in Interpretatione facile agnoſcimus, quam in ipſo Textu Hebraico, ut nunc ſe habet, accentibus punctisque variis ſæpe obſcurato, quærimus fruſtra: licet & ipſe Textus quibusdam in locis aliter legi poſſit, & debeat absque ulla literarum mutatione, ſicut Veteres legerunt omnes, tam LXX. Interpretes, tam Joſephus, tam alii, ſive Judæi, ſive Chriſtiani demum fuerint.

Propoſitio XI. *Ab Hebraica Veritate non eſt cenſenda aliena hæc Verſio, nec à Codice Maſorethico Codex Alexandrinus diſſentiens, in locis plurimis, ubi à ſe invicem diſſentire videntur.*

§. 34. Veritas hujus aſſertionis probatur 1°. quia linguæ Hebraicæ notitia in multis hodie deficit. 2°. Quia Textus Hebraicus, prout nunc ſe habet, cum LXX. virali Verſione ibi ſæpe conciliari poteſt, & debet, ubi diſſenſio tamen primo quaſi intuitu aſpicitur. 3°. Quia hæc Verſio juxta Alexandrinorum Dialectum, in Codice Alexandrino ſincerior habetur, quam in ullo alio qui nobis notus eſt: & ad Textum Hebraicum hodiernum, ſive Maſorethicum, probe percipiendum & intelligendum perutilis eſt, tantumque non neceſſaria. Quippe pervulgata licet ſit Opinio ab Hebraica Veritate maxime alienam eſſe hanc Verſionem, Codicesque Maſorethicos à Codicibus Græcis, Romano & Alexandrino, in immenſum diſcrepare, nihilominus fundamento nititur haudquaquam ſtabili. Perfectiorem enim linguæ Hebraicæ notitiam proculdubio habuerunt illi, qui ſtante adhuc republica Judaica vivebant, quam nos hodie habere poſſumus: unde & propter hujus notitiæ defectum nil miri eſt, ſi ibi diſcrepantiam nobiſmet fingamus ſæpius, ubi revera nulla eſt.

§. 35. Dico igitur primo, linguæ ignorantiam, vel notitiam partialem, diſcrepantiarum molem haud exiguam hic fabricaviſſe, quas recenſere infiniti pæne laboris eſſet. Unde multa Doctorum volumina ab utraque parte ſcripta prodierunt, in quibus fere omnibus ſæpe longiſſime aberratum fuiſſe, ratio ſuadet cum experientia juncta. Nonnulli *jurantes in verba* & puncta Magiſtrorum Tiberienſium, nec non in gloſſemata ac interpretamenta Rabbinorum nuperorum grammaticalia, ab Exemplari Hebraico quam maxime diſcrepantem hanc Verſionem, prolixa exemplorum inductione, oſtendere contentioſe ſatagunt. E contra haud pauci textui Maſorethico maxime infenſi, verſioni huic dum nimium tribuere

Digitized by Google

plurimis locis discrepare, superesse etiam alios Codices aliquarum S. Scripturæ partium satis antiquos, quos aliqui ante Grabium inter se contulerunt, sed labore nimis perfunctorio. Optimè ergo fecerit, qui majore cum diligentia Codices MSS. contulerit; qui eos omnes cum SS. Patribus, iis præsertim qui antequam Origenis Tetrapla, Hexapla & Octapla obtinebant scripsere, examinaverit, & denique qui eadem comparaverit cum iis quæ à Philone & Josepho scripta sunt, & cum expositionibus iis, quæ apud Stephanum Lexicographum Scripturarium, Hesychium & Suidam inveniuntur. Quod opus summa cura perfecisset Grabius, si paulo diutius vixisset.

§. 32. Ex horum opere non alterutro, sed utroque, quæ esset vera discrepantia inter Hebræos & Græcos Codices tandem perspiceretur: atque ita Controversia, quæ hoc seculo tam acriter agitatur, facile & tuto componi posset. Ita Hebræo Textui suus honos constaret, LXX. Versioni sua authoritas redderetur, Scripta Apostolica ab omni objectione liberarentur, Ecclesia Primitiva vindicaretur, & sola Authentica Tridentina Translatio, Veteris Vulgatæ Italicæ restitutione, αὐθεντίαν suam amitteret.

Propositio X. *Veritas Hebraica à Versione hac, & præsertim ab Exemplari ejus Alexandrino, nunc edito, melius sæpe, quam vel ab ipsa Masorethica lectione, dignosci & distingui potest.*

§. 33. Quamvis ad præjudicium Textus Hebraici, quemadmodum nunc à Masoretharum industria nobis traditus est, hanc LXX. Versionem, quemadmodum nunc se habet, sive in Romano, sive in Alexandrino, sive in alio quovis Codice, prædicare non sit æquum; haud paucis tamen in locis veram Hebraicam Lectionem dignoscere, ac distinguere, melius à præsentibus LXX. Interpretationis Codicibus, ac præsertim ab Alexandrino, quam à Codicibus Masorethicis, nos posse constat. Quippe agnoscit Hieronymus, & Evangelistas, & Dominum quoque nostrum, nec non & Apostolum Paulum, multa quasi de Veteri Testamento proferre quæ in nostris, sc. Hebræis, Codicibus non habentur. *Ex quo perspicuum est*, inquit, *illa MAGIS VERA esse Exemplaria, quæ cum Novi Testamenti autoritate concordant.* Hæc Stridonensis ille Pater. Proinde in omnibus illis locis, ubi Versio hæc *cum Novi Testamenti autoritate concordat*, cum tamen in Bibliis Masorethicis hodie non inveniantur omnino, aut aliter prorsus inveniantur, ad veram & antiquam Textus Hebraici lectionem, per Versionem hanc antiquissimam, sic concordantem, sic approbatam, melius quam per recentem Masoretharum Criticam, perveniendum esse statuimus. Accedit ad hoc quoque, quod multa inveniantur apud Josephum, quem Hebræos Codices non consuluisse absurdum esset cogitare, quæ illum alia Exemplaria tunc vidisse, quam ea quæ nobis Critici isti tradiderunt,

Digitized by Google

tuendum videtur illos ſcripſiſſe non τὰ τέκνα, ſed τὸ τέκνον αὐτῦ. Atque ita illa quinque loca, quæ tam ſæpe, tamque animoſe Hieronymus adverſus Lectionem LXX. profert, plane nihili ſunt. Si ergo Textus Hebræus, ut Hieronymi ætate ſe habuit, non recte allegatus eſt in præjudicium LXX. viralis Verſionis; multo minus idem, ut nunc ſe habet, in eum finem allegandus eſt. Quod erat probandum.

Propoſitio IX. *Priusquam quicquam poſitivi ſtatuatur in hac collatione Textuum, de Hebræi Græcique Textus ſinceritate, & de genuina LXX. Verſione, conſulendi ſunt Codices Hebræi MSS. & adornanda eſt Editio τῶν ὁ· quam fieri poteſt maxime pura.*

§. 30. Rationem prioris partis hanc aſſigno; Plurimi ſane ſunt in Bibliothecis Codices MSS. ſatis Veteres, inter quos præcipue recenſendi ſunt Codices Hebræo-Samaritani, ſive Hebræi charactere Aſſyrio ſive Samaritico ſcripti; qui ſi conſulerentur, appareret in quibus locis omnes conſentiunt, in quibus alii ab aliis diſcrepant: ex omnium conſenſu ſtabiliretur præſens Lectio; ex diſcrepantia occaſio daretur eam lectionem, quæ antiquior fuit, præferendi. Idque tum ante, tum poſt diligentiam Maſorethicam. Ante enim curam Maſoretharum varias apud Judæos lectiones fuiſſe ex ipſorum Scriptis ſcimus. Quæ cum ab aliis diligenter obſervatæ ſint, nos eas brevitatis gratia præterimus. Poſt Maſorethas variationes aliquas etiam ortas, aut ſaltem conſervatas, mihi dubium non eſt: Et nulla ratio vel fingi poteſt, ubi variæ Lectiones etiam poſt Maſorethas adhuc comparent, quare uni libro adhæreamus, alterum reſpuamus, ſine ullo judicio, ideo tantum quia hodierni Judæi ita ſcribunt. Exemplum hujus rei hoc præbeo, 2. Paralip. X. v. 14. in Textu Maſoretico אבי הכבוד, i. e. pater meus aggravavit, hodie vulgo legimus: at in aliquibus Codicibus MSS. iisque vetuſtioribus una voce אכביד ſcribitur; & quod majus eſt, veteri Editione Complutenſi ita etiam exaratur. Immo etiam Kimchius ita legebat: & locutionem eſſe defectivam notat, & veterem modum ſupplendi defectum locutionis indicat. Verum jam tamen alii omnes impreſſi Codices legunt duobus vocabulis, etiam Antverpienſis. Quum ergo & ante Maſorethas multæ ſint in Textu Hebræo variæ Lectiones annotatæ; quumque etiam poſt eos dubitandum non ſit, quin aliæ adhuc annotari poſſint; quis quæſo negare poteſt optimum factum eſſe, ut omnes Veteres Codices Hebræi, & Hebræo-Samaritani, inter ſe conferantur, eorumque tam differentiæ quam conſonantiæ notentur? Quod opus utinam aliquando doctiſſimus Vir THOMAS MANGEY, qui optime poteſt, ſuſciperet, perficeret, ederetque.

§. 31. Quod ad LXX. Interpretum Verſionem attinet, certum eſt Exemplaria Complutenſe, Aldinum, Romanum, Alexandrinum noſtrum, ſive Regium, in quam

dem habet. Quam plurima iſtiuſmodi exempla tam in libris Hiſtoricis quam Propheticis extant. Ac proinde Verſio hæc non eſt tantopere prædicanda, ut à quibusdam fit, ad præjudicium Textus Hebraici, quemadmodum nunc à Maſoretharum induſtria nobis traditus eſt.

Propoſitio VIII. *Non eſt Maſorethica Lectio ut nunc ſe habet, ad præjudicium LXX. viralis Interpretationis, & Eccleſiæ Primitivæ, mordicus ubique defendenda.*

§. 28. Ratio hujus Aſſertionis eſt, quia facillimum fuit, ut tractu temporis aut verba, aut literæ, aut apices in Textu mutarentur; ubi autem mutatio, quod primum rectum eſt, quod poſterius minus rectum. At Interpretatio LXX. facta eſt intra centum annos, ex quo conſignatus Canon Veteris Teſtamenti, & ab Eſdra traditus; Maſorethica vero diligentia, qua nunc Textum Hebraicum habemus ſtabilitum, mille circiter annis poſt Eſdram tandem acceſſit. Per nongentorum pæne annorum Spatia ſi quid humanitus ei Textui adhæſit, antiquiſſimæ Lectioni præjudicare non poteſt.

§. 29. In Codicibus Hebræis multa quidem legi Hieronymus profeſſus eſt, quæ in Græcis non habentur; cujus rei quinque teſtimonia profert, in præjudicium LXX. Verſionis, ſed opinor ſine cauſa. Primum eſt Matth. II. v. ult. ὅτι Ναζαραῖος κληθήσεται· Hæc verba, inquit, in Hebræo habentur, in Græcis non habentur. At hoc verum non eſt. In Græcis quidem non habentur; ſed nec in Hebræis: non in Codice quo nunc utimur, non in eo quo uſus eſt Hieronymus; ipſe enim tranſtulit, *& flos de radice*: quid autem hæc ad Ναζαραῖος κληθήσεται? Secundum eſt Jo. VII. *flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ.* Neque hoc verum. In Græcis quidem non habentur; opinor nec in Hebræis. Certe Hieronymus ſibi cavit; neque etiam locum nominavit. Tertium eſt 1. Corinth. II. v. 9. *Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præparavit Deus iis qui diligunt illum.* In Hebræo hæc habentur, in Græco non habentur. Immo in neutro habentur quemadmodum ab Apoſtolo proferuntur; ſaltem hodiernus Textus ad verba S. Pauli nihilo propius accedit. Quartum eſt Jo. XIX. v. 37. *Viderunt in quem transfixerunt.* In Hebræo eſt, in Græcis non eſt, Reſpondeo, in Codicibus aliquibus reperitur εἰς ὃν ἐξεκέντησαν, in aliquibus εἰς ὃν ἐξωρχήσαντο, in aliquibus utrumque. In aliquibus etiam εἰς ὃν ἐξεκέντησαν, in Codice vero Romano ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο· Ante Hieronymum nemo legit apud LXX. ἐξωρχήσαντο vel κατωρχήσαντο, omnes legerunt ἐξεκέντησαν· Ita Codex noſter Alexandrinus; ita legit & Juſtinus in Apologia ſua ad Imperatorem Antoninum. Ultimum eſt Matt. II. v. 15. *Ex Ægypto vocavi filium meum.* In Hebræo ita ſcribitur Oſeæ c. XI. v. 1. apud LXX. nusquam. Ita ille. Immo vero cum LXX. Codices corruptos fuiſſe ipſe fateatur, omnino ſtatuendum

Digitized by Google

ſione Veterum Patrum, aliquam illi labem affixiſſe; fatemur ſtupendam Origenis diligentiam in Hexaplis & Octaplis reddidiſſe adhuc contaminatiorem; denique largimur, exemplaria Vetera, quæ habemus, non bene inter ſe conſentire: quibus in confeſſo poſitis æquum eſſe cenſere non poſſumus, ut Hebræus Textus ad eos Codices ſemper reformetur, aut ex qualibet cum eis diſcrepantia varias in Hebræo lectiones comminiſcamur, cum multa interim obſervari diligenti examine poſſint, quibus permoti & lectionem Hebræam & verſionem Græcam retinere non tantum poſſimus, ſed & debeamus.

§. 27. Non ſunt enim diverſæ lectiones ubique in Hebræo Textu ſtatim excogitandæ, quod LXX. Interpretes aliter legiſſe videantur: ſed potius conſiderandum eſt, an illa Verſio cum hodierna Lectione conciliari ullo modo poſſit. Cujus prudentiæ ſpecimen nobis dedit doctiſſimus Pocockius; poſtque illum Pearſonus Ceſtrienſis, aliique Viri Prudentes ac ſobrie Docti. Exempli gratia, Legimus 1. Reg. IV. verſ. 19. ותברץ ותלד quod LXX. videntur tranſtuliſſe ὤκλασεν καὶ ἔτεκεν, ut Grabius recte reſtituit, licet librarius per errorem ſcripſerit ἐκλαυσεν. Legimus Cap. XIII. v. 6. בחוחים quod LXX. tranſtulerunt ἐν ταῖς μάνδραις recte, licet Verſionem iſtam reprehenderit, quaſi Interpretes non bene intellexerint Hebrææ Vocis ſignificationem. At fallitur hic Vir Doctiſſimus; cum Vox Hebræa Spinas Montium, ſeu rupes peracutas, in quas tanquam in loca abdita & tutiora perſecutionis tempore homines ſe recipiebant, ſignificet; cum vox μάνδρα, ei reſpondens, ut Cl. Boſius vere obſervat, non tantum *gregem pecorum*, ut contendit Capellus, ſed *ſpeluncam* etiam quamvis, & *ſpinetum* montanum, denotet; ſicuti etiam Codex noſter Alexandrinus Jud. VI. v. 2. habet μάνδρας, ſpeluncas; ubi & contra Romanam cum Editionibus Alexandrina & Complutenſi conſentit, quod eſt obſervandum. Legimus Jer. XXXI. v. 32. ואנכי בעלתי בם LXX. tranſtulerunt, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, ut & S. Paulus Heb. VIII. v. 9. Hieronymus autem, neglecta Interpretatione LXX. & Apoſtoli, *Et ego dominatus ſum eorum.* LXX. legerunt, inquit Capellus, נעלתי *faſtidivi*; quæ lectio videtur eſſe melior. Ita ille. Interpretatio ſane certiſſime melior; ſed lectio non eſt neceſſaria. Vox בעל enim cum ב conſtructa, obſervantibus Judæis in malam partem ſæpe ſumitur: & eadem vox etiam adhuc apud Arabas, & *faſtidire* & *nauſeare* ſignificat: & בעלתי itaque legerunt LXX. & recte tranſtulerunt ἠμέλησα· & Maſorethorum ſana Lectio eſt. Legimus quoque Iſa. XXVIII. v. 16. לא יחיש LXX. οὐ καταισχυνθήσεται, ut & St. Paulus Rom. IX. v. 33. Veriſſima ergo eſt Interpretatio LXX. viralis. Sed non ideo illi לא יבוש legerunt; ſed potius dicendum יחיש eam tunc ſignificationem apud Hebræos habuiſſe. Quod ideo veroſimillimum, quia etiamnum apud Arabas, obſervante Pocockio, eandem

Judæos invaluit, non aliunde ortam esse quam ex odio Christiani nominis. Quod erat probandum. Ad aliam depretiationis causam, eamque solidiorem, nunc properamus.

Propositio VI. *Depretiatio Versionis LXX. viralis secunda ex ipsius puritate deperditâ fuit.*

§. 25. *Secundam Depretiationem* eam appello, qua minoris authoritatis facta est non tantum apud hostes Christiani nominis Judæos, aut hostes Ecclesiæ, scilicet Hæreticos; sed etiam apud ipsos Christianos, eosque Catholicos, & Ecclesiæ Doctores. Eam autem Depretiationem ortam esse contendo non ex mala fide aut imperitia LXX. Interpretum; sed ex corruptione Versionis, quæ paulatim facta est. Per Quadringentos annos duraverat sola; sed cum inter Judæos Ἑλληνίζοντας frequenter transcriberetur, cumque apud Judæos malevolos aliquando corrumperetur, per ducentos circiter annos cum Versionibus Aquilæ, Symmachi, Theodotionis reliquis collata & commixta fuit: & tandem ab Hieronymo Authoritas ejus multum diminuta est; idque tantum propter corruptiones per tot annos factas. Si Septuaginta Interpretum pura, inquit, & *ut ab eis in Græcum versa est* editio permaneret, superflue me, Chromati - - impelleres, ut Hebræa tibi volumina Latino Sermone transferrem. Quod enim semel aures hominum occupaverat, & nascentis Ecclesiæ roboraverat fidem, justum erat etiam nostro silentio comprobari. Nunc vero cum pro varietate regionum diversa ferantur Exemplaria, & *germana illa antiquaque Translatio* corrupta sit atque violata, nostri arbitrii putas, aut à pluribus judicare quid verum sit, aut novum opus in veteri opere cudere, illudentibusque Judæis, cornicum, ut dicitur, oculos configere. *Præfat. in Paralip. ad Chromatium.* Multa Grabius de Vitiis huic Versioni, non tantum ante Origenis, sed ipsius etiam Servatoris nostri tempora, illatis, deque istorum occasionibus atque causis habet, quæ digna sunt ut ad examen revocentur. Hæc illi hujus Editionis origo, hæc tanti Operis ab ipso suscepti causa, hæc tantæ in ipsum invidiæ occasio extitit. Atque hæc quidem historicè dicta sunt de Versione LXX. prout olim se habuit; ut facta, ut pura, ut magni æstimata, ut minoris habita, ut denique corrupta. Quæ jam dicenda restant, ad præsentem ipsius statum pertinent, & cum Hebræo Codice à Masorethis derivato collationem; quæ non nisi ex Christiana prudentia tractanda sunt.

Propositio VII. *Non est LXX. Interpretum Versio, ut nunc se habet, ad præjudicium Textûs Hebraici prædicanda.*

§. 26. Agnoscimus enim eam hoc tempore puram non existere: agnoscimus varietates aliquas (ut fieri solet) in eam irrepsisse, etiam priusquam à Christianis arrepta, tot sibi hostes ex Hebræis excitavit: contendimus Judæos, ex confessione

Digitized by Google

moniis, quæ ſunt ex Scripturis, nunquam dubitaſſent ipſi comburere Scripturas. Lib. 3. cap. 24. Cujus ratio hæc redditur, quia Scripturæ hæ reliquos omnes manifeſtant participare vitæ, & eos qui gloriantur Domum ſe eſſe Jacob & populum Iſrael, exhæreditari oſtendunt à gratia Dei. Quanti autem hæc apud eos valeat ratio, nemo negare poteſt. Atque hujus malignitatis Judaicæ exemplum idem Pater ab illuſtri apud Iſaiam Vaticinio de *Partu Virginis*, perinde ac alterum hoc de *Vocatione Gentium*, adducit. Legimus enim C. VII. v. 14. הנה העלמה הרה quod veriſſime tranſtulerunt LXX. Ἰδοὺ ἡ ΠΑΡΘΕΝΟΣ ἐν γαστρὶ λήψεται· at Aquila ex odio Chriſtiani nominis, mala fide, ſubſtituit ἡ νεανίσκη, nullo ſane admirationis ſigno præfixo egens. Unde hæc habet ſanctus Pater: *Deus igitur Homo factus eſt; & ipſe Dominus* (ſc. יהוה) *ſalvabit nos, ipſe dans VIRGINI* Signum. *Non ergo vera eſt quorundam Interpretatio, qui ita audent interpretari Scripturam*, ecce Adoleſcentula [νεανίσκη] in ventre habebit, & pariet filium: *quemadmodum & Theodotion Epheſius eſt interpretatus, & Aquila Ponticus, utrique Judæi Proſelytæ, quos ſectati Ebionæi ex Joſeph generatum eum dicunt, tantum diſpoſitionem* [οἰκονομίαν] *Dei diſſolventes, quantum ad ipſos eſt, fruſtrantes Prophetarum teſtimonium, quod operatus eſt Deus.* Tryphonem etiam Judæum in colloquio ſuo acriter redarguit Juſtinus, quod Judæi multa teſtimonia manifeſta de Chriſto ex libris ſacris aut ſuſtulerint, aut corruperint. Præterque hos, Tertullianum, Origenem, Athanaſium, Euſebium, Chryſoſtomum, Euthymium, Theophylactum, aliosque Veteres, magnæque in Eccleſia auctoritatis Viros, conſentientes habemus. At quæ aut qualia pro hac criminatione, vel ſuſpicione, argumenta habuerint doctores illi Chriſtiani, aut nunc etiam habeant quidam Critici haud contemnendi, ea Viris Doctis omnia æqua lance trutinanda linquimus. Non opus enim eſt ut illorum aſſertionis probationi, quod & ab aliis prolixe factum eſſe novimus, inſiſtamus. Hoc nobis unum ſufficit, quod quicunque vel Hieronymi ſolius ſuper Geneſin Quæſtiones diligenter examinaverit, obſervante etiam Mariano Victorio ipſius Editore, is quot quantique errores, vel variationes, in Hebræa lingua ex punctis literarumque ſimilitudinibus oriri poſſint, facile cognoſcet: invenietque *ſæpe nunc in Hebræo non eſſe lectionem, quam ille* [Hieronymus] *tunc habuiſſe profitetur.* Quam facili autem negotio Judæi Codices ſuos, modo vellent, levicula admodum mutatione ſubintroducta, ad mentem ipſorum magis conformare, per aliquot poſt Chriſtum ſecula, potuerint, ipſis Judæis teſtibus, à Viris citra controverſiam doctiſſimis demonſtratum eſt. Atque ex moribus igitur Judæorum, de quibus nullum eſt dubium, ex Feſti quoque Judaici propter hanc Verſionem inſtituti in Jejunium mutatione, & ex aliarum Verſionum Græcarum origine, haud inique concludere poſſumus *primam* hujus Interpretationis depretiationem, quæ poſt Evangelii prædicationem apud

„ dotion inter novos & veteres „ medius incedat. Sit illa *vera In-* „ *terpretatio* quam Apoſtoli proba- „ verunt. Unde autem hujus Verſionis ab Apoſtolis probatæ depretiatio, ut ita dicam, ſive deſpectio, tandem orta ſit, nunc reſtat inquirendum.

Propoſitio V. *Primæ hujus Verſionis Depretiatio orta eſt non aliunde, quam ex odio Chriſtiani nominis.*

§. 22. Hujus Aſſertionis Veritas petitur, primo, à ſecundæ Verſionis Authore; deinde à Feſti Judaici in Jejunium mutatione, 3°. ex moribus Judæorum. Hoc oſtenditur 1°. ex Aquila. Erat autem ille Judæus, ſive Proſelyta contentioſus, inquit Hieronymus; qui primo Chriſtianam religionem amplexus, teſte Epiphanio, & mox ab Eccleſia ejectus, ad Judaicam Synagogam tranſiit, & circumciſus eſt. Ubi linguam Hebraicam edoctus, interpretatus eſt Vetus Teſtamentum, ut Verſioni LXX. virali contradiceret, & loca ad Meſſiam ſpectantia ex Chriſtiani nominis odio obſcuraret, ſeu potius aliter ederet. Hic Aquilæ, hic Symmachi, & Theodotionis Scopus: qui etiam S. Hieronymo fatente, *multa myſteria Salvatoris ſubdola interpretatione celarunt.* Nihil ergo certius quam ſecundam Verſionem, ex odio Chriſtiani nominis, à Judæo: reliquas autem, ex odio Eccleſiæ Catholicæ, à Judaizantibus Hæreticis, ut loquitur Hieronymus, fuiſſe confectas. Quapropter *vere impudorati* (h. e. absque omni pudore, ſive *impudentiſſimi* homines) & audaces, ait ſanctus Martyr Irenæus, oſtenduntur, qui nunc volunt ALITER interpretationes facere, quando ab ipſis Scripturis arguantur à nobis, & in fidem adventus Filii Dei concludantur.

§. 23. 2°. Idem oſtenditur ex mutatione Feſti, quod priores Judæi ob Verſionem Græcam LXX. viralem celebrabant. Illud enim in Jejunium, ſeu Angariam, à poſterioribus Judæis eſt mutatum. Octavo enim die Tebeth notatum eſt in Calendario Judæorum hodierno Jejunium ob ſcriptam legem Græce diebus Ptolomæi Regis. Et Judæi ipſi, hujus Jejunii rationem dum reddere conantur, tam varia produnt, & tam à ſe diſſentiunt, ut cauſam aliquam ſubeſſe, quæ nominari non debeat, aperte oſtendant. At expreſſe tradit Philo Judæus ſuo tempore, vel poſt Aſcenſum Chriſti, eum diem, pro Feſto ſemper adhuc celebratum fuiſſe. Διὸ καὶ μέχρι νῦν (inquit enim) ἀνὰ πᾶν ἔτος ἑορτὴ καὶ πανήγυρις ἄγεται κατὰ τὴν Φάρον νῆσον. Lib. 2. de Vita Moſis. Ob eam quidem cauſam usque ad ætatem Philonis, ſolennis & feſtiva celebritas obſervata eſt: quæ poſtea degeneravit εἰς τὴν ἀγγαρείαν, in angariam, ſive officium coactum & lugubre.

§. 24. 3°. Oſtenditur ex Moribus Judæorum. Recogitemus quid Irenæus de ſui temporis Judæorum moribus ſenſerit. Qui quidem (*Judæi*) ſi cognoviſſent nos (*Chriſtianos*) futuros, & uſuros his teſtimoniis,

Digitized by Google

noverant, cum Græce scriberent hac interpretatione usi sunt: Successores Apostolorum & Suppares, qui Græce tantum loquebantur, sola hac versione utebantur: qui Latine, hujus Latina interpretatione. Hujus authoritate freti Hellenistas & Σεβομένους ad Christianam fidem convertebant. S. Barnabas, opinor, ut & S. Paulus, & Hebræo & Græco Codice utebatur; S. autem Clemens hujus Discipulus Græco tantum, cujus Versionis plurimas pericopas una nobis epistola conservavit. Reliqui Græci Patres Latinique Græca sola utebantur, aut ejus Versione Latina.

Propositio IV. *Hujus Versionis, quæ ἡ κοινὴ vocabatur, summa fuit in Ecclesia Primitiva Authoritas.*

§. 20. Qui enim ad fidem Christianam sunt conversi, vel Hebraice tantum loquebantur, qui fuere oppido pauci; vel Hebraice & Græce, qui plures; vel Græce tantum, qui fuere sane permulti: hi autem Versionem Græcam quæ tunc una fuit, tanquam Verbum Dei, sine ulla hæsitatione, sine ulla ad fontes Hebræos appellatione, amplectebantur: Vel denique nec Hebraice nec Græce omnino, vel parum, noverant, sed Latine tantum, & Latina Interpretatione utebantur, non ex Hebræo Fonte translata, non cum ea comparata, sed ex LXX. virali Versione tantum derivata, quam ab interventu Spiritus sancti fuisse factam omnes arbitrabantur. Nota est Justini Martyris sententia, qui Historiam Traductionis tanta cum veneratione tradit, & Judæos acriter objurgat, οἵ τινες τολμῶσι λέγειν τὴν ἑξήγησιν, ἣν ἐξηγήσαντο οἱ Ἑβδομήκοντα πρεσβύτερα παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεῖ γενόμενοι, μὴ εἶναι ἐν τισιν ἀληθῆ. Audaciam Judæorum sui temporis notat, qui putarunt eam versionem in aliquibus veritatem non attigisse. Cui consentit Irenæus, tertio adversus Hæreses Libro Cap. 25. hæc habens, „ Firma est autem, & non „ ficta, & sola vera quæ secun„ dum nos est, Fides, manifestam „ ostensionem habens ex his Scrip„ turis quæ interpretatæ sunt illo „ modo quo prædiximus; & Ec„ clesiæ annunciatio, sine interpo„ latione. Etenim Apostoli cum „ sint his omnibus vetustiores, con„ sonant prædictæ interpretationi, „ & Interpretatio consonat Apostolorum traditioni. Etenim PE„ TRUS, & JOANNES, & „ MATTHÆUS, & PAU„ LUS, & reliqui deinceps, & „ horum sectatores, prophetica „ omnia ita annunciaverunt quem„ admodum Seniorum interpreta„ tio continet.

§. 21. Quod non tantum hi duo Testes confirmant, sed alii quamplurimi fide dignissimi, sicut omnibus fere notum est: Quod non hic aut alter asserit: sed universus Patrum venerabilis consessus, uno Hieronymo excepto, conclamat. Imo vel ipse Hieronymus hoc quoque confitetur: & Interpretationem hanc ab Apostolis probatam coactus pronunciat. „ Non quæ„ ro, inquit, quid Aquila, quid „ Symmachus sapiant: quare Theo-

ullo modo computum hunc Epiphanianum labefactare, qui non ſolum Hiſtorici unius auctoritate nititur, ſed ſumma etiam rerum narratarum concordia comprobatur & conſtabilitur. Neque plura opinor requiruntur ad oſtendendam temerariam illorum vanitatem, qui novitatis ſtudio correpti nihil certi in hiſtoria nobis hac de re relinquere tam ſtrenue laborant: atque ad monſtrandam ſecundæ hujus aſſertionis veritatem, de vera Verſionis Veteris Teſtamenti Græcæ origine, & de tempore quo facta fuit, ſc. circa annum Philadelphi VII. Olympiad. CXXV. & ante Chriſtum natum anno CCLXXXVII.

Propoſitio III. *Hæc Verſio diu fuit ſola.*

§. 18. Quam diu hæc Verſio Ptolemaica, ſive Alexandrina, in uſu ſola fuit, omnino conſideratione dignum. Utrum vero ejus origo vel ab initio regni Philadelphi, vel ab anno ejus ſeptimo, vel ab alio quovis, usque ad annum vitæ & regni ſui ultimum, ſive triceſimum tertium, inter viros doctos acriter diſceptatum eſt. Verum ad rem noſtram non tam pertinet quo anno Verſio inceperit, dum ſub Philadelpho factam fuiſſe conſtat; quam quo tempore ſola eſſe deſiit, ſive alia præter eam facta eſt: Primus autem qui Vetus Teſtamentum Græce poſt Verſionem LXX. vertit, fuit Aquila; qui & Onkelos à nonnullis vocatur, unum enim idemque utriusque nomen eſt. Vixit autem ille ſub Adriano Cæſare, & imperii ejus anno duodecimo verſionem fecit. Duravit itaque ſola LXX. viralis Verſio, per annos circiter quadringentos. Neque vero tam annorum numerus, quam temporum inſignis dignitas conſideranda. Quo tempore & Judæi innumerabiles, per imperii Græci fines ubique diſperſi, hac Verſione utebantur: doctiſſimi viri, ex populo tum Dei, eam, tanquam maximæ authoritatis eſſet, uſurpabant; nempe Ezechiel Poeta, Ariſtobulus, Eupolemus, Philo, Joſephus, & reliqui. Quod omnibus autem Græce loquentibus Judæis gratum & acceptum hoc opus fuerit, ex Philone conſtat, qui feſtum annuum ob id inſtitutum tradit. Quodque reliquis etiam Judæis, ipſis etiam Hieroſolymitanis, gratum idem opus fuit, colligi poteſt ex Joſepho, qui id impenſe laudat, & Ariſteæ authoritatem tribuit. Inſignis illa Dei providentia, qua opus hoc effectum eſt, à ſanctis Patribus ſemper maximi habita eſt. Prophetatum eſt quidem (dicit Irenæus, cum quo conſentiunt & reliqui) priusquam in Babylonem fieret populi transmigratio, id eſt, antequam Medi & Perſæ acciperent principatum: interpretatum vero in Græco ab ipſis Judæis multum ante tempora adventus Domini noſtri, *ut nulla relinquatur ſuſpicio, ne forte morem nobis gerentes Judæi hæc ita ſint interpretati.*

§. 19. Sed quod majus eſt, hoc tempore quo tanta authoritas LXX. Interpretibus erat attributa, vixit CHRISTUS ipſe, Apoſtoli, Apoſtolorum Succeſſores. Apoſtoli qui & Hebraice & Græce loqui nove-

Digitized by Google

lemæum ſalutat: Αὐτός τε ἔῤῥωσο, καὶ ἡ βασίλισσα Ἀρσινόη ἡ ἀδελφή. Et in eadem epiſtola: Εὐθέως ὧν προσηγάγομεν ὑπὲρ σε θυσίας, καὶ τῆς ἀδελφῆς. Fuit itaque Arſinoe ſoror-uxor Ptolemæi cum LXX. viri Biblia transtulerunt. Erat autem illa uxor Lyſimachi, cum moreretur Ptolemæus Lagi: illo ergo Ptolemæo vivo fieri non potuit LXX. viralis Verſio. Poſt tres annos, mortuus eſt Lyſimachus, & ſtatim Arſinoe Ptolemæo Cerauno nupta eſt. Periit Ptolemæus Ceraunus intra anni ſpatium, & eadem Arſinoe poſt mortem Cerauni nupta eſt fratri ſuo Philadelpho. Septimo ergo anno Philadelphi uxor ipſius fuit Arſinoe, ut indicat Eleazarus in Epiſtola. Omnia itaque, ſi hunc annum ſtatuamus, optime cum Ariſteæ hiſtoria, & cum antiqua traditione, conveniunt.

§. 17. Neque ullius ponderis ſunt quæ in notis ad Euſebium objecit Valeſius, ut oſtenderet Ariſteæ librum fuiſſe à Judæis confictum. Quod, ſcilicet, prima Epiſtola Demetrii affert teſtimonium Hecatæi Abderitæ tanquam veteris Scriptoris, qui ipſo Demetrio non fuit antiquior. Illud enim de vetuſto Scriptore figmentum eſt Valeſii; eum enim Demetrius tantum ſimpliciter nominat. 2°. de Hepſtadio autem quod ait poſt Philadelphi tempora ædificatum, idque ſe notaſſe in Commentariis ad Ammianum Marcellinum, omnino nihili eſt. Quod enim Ammianus aſſerit factum ſub Cleopatra, falſum eſt, fatente Valeſio; de poſterioribus regibus quod dicit, nulla authoritate nititur: & quod omnino obſervandum, Ammianus ſimul Hepſtadium factum fuiſſe & Pharum à Soſtrato conditam: at ſine ullo dubio initio regni Philadelphi Pharum condidit Soſtratus. Nulla igitur nos hinc urget neceſſitas, ut vel narrationem ſub Ariſteæ nomine editam à Judæo quopiam confictam eſſe credamus: vel ut Verſionem hanc, contra narrationis iſtius fidem, rerumque geſtarum ſeriem, ante eum annum quando uxor Philadelphi Arſinoe erat, aut quando Hepſtadium ædificatum & Pharus condita erant, aut denique quando Demetrius Phalereus Bibliothecæ Alexandrinæ præſidebat, factam eſſe ſtatuamus. At ſeptimo ipſius regni anno Arſinoem ejus uxorem, Phalereum Bibliothecarium, Hecatæum Abderitam Scriptorem (contemporaneum, ſi non antiquiorem) Hepſtadium extructum, Pharumque conditam fuiſſe, haud pauca ſunt quæ nobis ſuadent. Quæ ſi vera ſint, ut vera eſſe videntur, narratio Ariſteæ rei veritati, in aliquibus ſaltem, magis erit conformis, atque Interpretatio etiam hæc honoribus illis ſummis quos tam Synagoga Judaica, quam Eccleſia Chriſtiana (ut mox oſtendemus) per multa ſecula ei præſtiterunt, magis digna haberi merebitur, quam eruditorum pars magna hodie opinatur. Utut ſit, argumenta hactenus à Viris Doctis adducta haud tanti ponderis eſſe videntur, ut ſufficiant, vel hanc ad ultimum Philadelphi annum cum Scaligero referre, vel ad primum aut ſecundum cum Petavio reducere, vel

ad tempus Ptolemæi Lagi referendi, satis ostendit seipsum in supernominatione esse lapsum, dum eum ait Φιλοτιμούμενον τὴν ὑπ' αὐτοῦ κατεσκευασμένην βιβλιοθήκην κοσμῆσαι τοῖς πάντων συγγράμμασι. At extructionem Bibliothecæ, & Φιλοτιμίαν illam omnes Ptolemæo filio tribuunt, patri nemo: utcunque, tam brevi tempore, in ipso initio regni Philadelphi, verum non videtur esse potuisse, quod narrat Aristeas, Demetrium Bibliothecæ præfectum plures quam XX. myriadas librorum in ea jam collocasse, priusquam literæ ad Eleazarum scriptæ sunt. Deinde fieri non potest, ut vera sit illa Eleazari Epistola, si tunc temporis scripta fuisse dicatur, quæ Arsinoes ut uxoris & sororis meminit. Neque verisimile est, tunc Hepstadium fuisse perfectum, cum Sostratus turrem initio regni Philadelphi extruxerit. Hæc & alia hujus conjecturæ levitatem demonstrant satis. Denique opus non erat ad tempora Ptolemæi Lagi confugere, ut objectioni Scaligeranæ de Demetrio ex solo Hermippi testimonio ante occurreretur, cum Isaacus Vossius priora Hermippi verba, ex Historiæ ipsius fide, falsissima esse ostenderit; unde nulla fides etiam sequentibus videtur adhibenda; de consilio Ptolemæo Lagi dato ut filio Eurydices potius quam Berenices regnum traderet: præsertim cum aliunde cognoscatur Demetrium non hoc, sed aliud potius consilium Patri dedisse, scilicet, ut nec hujus nec illius filio regnum traderet, sed sibi, dum viveret, conservaret. Ita enim Heraclides in epitome Sotionis Successionum Demetrium dixisse teste Laertio tradit. Ἂν ἄλλῳ δῷς· σὺ οὐχ ἕξεις. Non potuit itaque Ptolemæo tunc temporis consilium dare ut Eurydices filio regnum traderet. Quod quidem consilium (cum nihil odii in Ptolemæum Philadelphum contineret) & quicquid offensæ inde oriretur, aut facile biennio quo Ptolemæus Lagi supererat deleri potuit, aut ex amore literarum, & ambitione nobili condendi Bibliothecam condonari; cum nemo mortalium eo tempore plus Demetrio conferre potuit, qui & Oratorum, & Philosophorum, & Grammaticorum tum Princeps extitit, & summam apud Athenas, literarum domicilium, authoritatem obtinuit. Hæc autem de Demetrio Versionis hujus motore ac impulsore satis. Quæ à doctis Versionis & Narrationis hujus impugnatoribus æque examinanda proponimus. Nulla itaque ratio nos cogit Aristeam hic relinquere, sive verum sive fictum narratoris nomen hoc sit: & ad biennium quo duo Ptolemæi simul regnârunt confugere. Quare secunda sententia non placet.

§. 16. Itaque amplectimur sententiam Epiphanii, qui solus, opinor, ex Veteribus anni meminit. Ἀπὸ δὲ ἑβδόμου ἔτους Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, ἐφ' οὗ τῷ αὐτῷ ἔτει οἱ Ἑβδομήκοντα Δύο ἑρμήνευσαν, μέχρι Κλεοπάτρας διακόσια τεσσαράκοντα ἐννέα. §. 12. de Mens. & Pond. Huic autem anno, quem sine dubio Epiphanius ex antiquiori aliquo Historico hausit, omnia mihi videntur optime convenire. Eleazarus Pontifex ita Ptolemæum

Digitized by Google

Pergameni Bibliothecam instituisse ait, qui ipsius Ptolemæi anno XXIII°. regnum inivit. Melius multo Tertullianus, *cum studio bibliothecarum Pisistratum, ut opinor, æmularetur.* Apolog. c. 18. Quamvis enim Ptolemæus & Eumenes eodem tempore infinitum librorum numerum comparārent, quod & Vitruvius & Galenus testari videntur; non tamen Eumenem præivisse Ptolemæo significat Vitruvius, quod vult Scaliger, sed potius contrarium, ut ex ipsius verbis patet, *tunc item Ptolomæus contenderat Alexandriæ comparare;* non *contenderet*, ut Scaliger legit sensu nullo. Neque Vitruvius Eumenem prius nominat, quasi præivisse Ptolemæo in eo opere indicaret: sed Ptolemæi potius mentionem facit, quod quæ postea dicturus erat ad ea pertineret. Imo vero neque Galenus, neque Vitruvius Eumenem nominat, sed ille Reges Pergami, hic Reges Attaliæ, inter quos ante Eumenem fuit Philetærus ὁ Θηβαῖος. Nihil ergo Opinioni Scaligeranæ præsidii ab Eumene, multo minus ab Aristophane, à quo ex Vitruvio notat instructam fuisse Ptolemæi Bibliothecam, non à Demetrio Phalereo. Quam sententiam & alii avide amplectuntur, ipsius Vestigiis insistentes; quo narrationis sub Aristeæ nomine editæ fidem tollant, Veterumque de ea testimonia convellant subleventque. Tradit quidem Vitruvius Ptolemæum Regem ex occasione judicii de plagio lati, Bibliothecæ Aristophanem præfecisse: at nullo modo eum primum ejus præfectum fuisse indicat; immo ibidem alios asserit fuisse, qui Bibliothecæ præfuerant. Nihil itaque hæc contra Demetrium faciunt: nihil etiam contra narrationis istius fidem, aut SS. Patrum, (Hieronymo Antiquiorum) authoritatem.

§. 15 Cum ergo nimis durum sit ætate Philadelphi prorsus negare Versionem Græcam fuisse factam, cumque sint tres Opiniones de anno regni ejus quo facta sit, quænam ex illis tribus verior nobis esse videatur, paucis declarabimus. Primo, sententia Jos. Scaligeri, cum Veterum omnium Scriptorum (Africano uno excepto) prorsus sit opposita, idque sine ulla evidenti ratione: cumque nullo alio fundamento ex historia nitatur, ut ostendimus, à nobis tanquam ficta & commentitia rejicitur. Secundo, sententia Ger. Vossii de primo vel secundo anno Ptolemæi, vivente adhuc Patre Ptolemæo Lagi, licet objectioni Scaligeri satisfacere videatur, quod ad Demetrium spectat, tamen cum multis quæ ab Aristea traduntur, quæque olim pro veris habita sunt à Judæis ipsis æque ac Christianis, convenire non potest, à nobis non admittitur. Et Anatolii verba, quibus maxime fidit ea sententia, putamus ipsa levi mutatione aliter esse legenda, scilicet, τοῖς τὰς ἱερὰς καὶ θείας Ἑβραίων ἑρμηνεύσασι γραφὰς Πτολεμαίῳ Φιλαδέλφῳ, ἢ (non καὶ, ut nunc legimus) τῷ τότε πατρί. Confirmant hanc lectionem verba Clementis de eadem re: ἐπὶ βασιλέως Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, ἤ, ὡς τινες, ἐπὶ τῷ Φιλαδέλφῳ ἐπικληθέντος. Et Irenæus, qui reliquis occasionem dedit hanc Versionem ad

Platonis gratia Biblia ſacra in linguam Græcam translata, ante Alexandri tempora, affirmant, niſi etiam eadem verſa Pythagoræ gratia velint, ante Perſarum regnum, quod Ariſtobulus voluit.

§. 13. De ſecunda autem Græca Verſione ſub Ptolemæo Lagi filio, tot annis ante illam quæ facta eſt ſub Philadelpho, nimirum Septuaginta aut circiter, quod dicunt, nullo omnino fundamento nititur. Dicit quidem Irenæus factam ſub Ptolemæo Lagi, Clemens vel ſub eo vel ſub ejus filio, Anatolius ſub utroque; ut apud Euſebium legimus. Sed omnes unam eandemque (Septuaginta ſcilicet Interpretum) Verſionem intelligunt. Non ergo una ſub Ptolemæo Lagi, alia ſub Philadelpho LXIX. aut LXX. annis poſtea (ut nonnulli volunt) Verſio facta eſt. Neque plura requiruntur ad oſtendendam primæ Aſſertionis veritatem, nimirum, quod Verſio veteris Teſtamenti à LXX. Interpretibus facta fuit omnium Prima; non autem Ptolemæo Philadelpho antiquior.

Propoſitio II. *Hæc Verſio ante ſeptimum Philadelphi annum facta non fuit.*

§. 14. De Anno Originis ejus non eſt adhuc exploratum, utrum initio regni Ptolemæi Philadelphi, vivente Patre, facta fuerit, ut Voſſius Pater primo in Hiſtoricis Græcis ſuſpicatus eſt; quam tamen poſtea conjecturam ſuam vocat Peravius in Animadverſionibus Epiphanianis, quem deinde ſecutus eſt Valeſius in Euſebium, nec non Voſſius ipſe Filius: (Quæ Epocha & Irenæo, Clementi, Anatolio, Euſebioque magis congruere, & vulgari apud Doctos de Demetrio Phalereo objectioni videtur reſpondere.) An vero *ſeptimo* Philadelphi anno facta fuerit, quem diſerte nominat Epiphanius; quique narrationi Ariſteæ (ſi fides illi ulla debeatur) magis eſt conformis; utpote quæ, ſive Ariſteæ, ſive alius ea ſit, Philadelpho ſoli omnia tribuit, & Arſinoen ſororem tum Philadelphi uxorem eſſe tradit; an Anno fuerit denique ejusdem Philadelphi *trigeſimo tertio*, ut Scaliger arguit ex Africano; ſed neque opinor perſuadet. Immo computus ille quem ex Africano affert Vir Doctiſſimus, omnino vitioſus eſt. In priore inquit parte Africanus conjicit hæc in Olympiadem CXXXII. hoc eſt, annum Philadelphi XXXIII. At illa Africani ſunt ex Georgio Syncello per Scaligerum tranſcripta, neque integre, neque ordine. Nam quæ Scaliger poſteriori loco collocat, ea priori poſuerat Syncellus; quæ ſcilicet ad Verſionem LXX. viralem pertinent: quæ autem Scaliger priori loco ſtatim poſt Pharum conditam ponit, ea ad finem poſuerat Georgius hic; nihilque aliud dicit, quam quod Ptolemæus, comportatis undique libris (inter quos erat S. Scriptura, de qua diximus) & extructa Bibliotheca, Olympiade CXXXII. moritur. Atque ita fraus Scaligerana, ſive Ars Hypercritica, manifeſte detegitur. Neque multo melius ei res ſucceſſit, cum Ptolemæum hunc ex æmulatione Eumenis regis Perga-

Digitized by Google

milibus, nec certa cum probabilibus confundendo. Sit igitur hæc noſtra Propoſitio Prima.

Propoſitio I. *Septuaginta Interpretum Verſio, quæ Verſionum omnium eſt antiquiſſima, fuit Alexandrina; eaque ſub Ptolemæo Philadelpho facta.*

§. 12. A Judæis, linguæ Hebraicæ & Græcæ peritis, ſacros Codices ex lingua Hebraica in Græcam, Ptolemæo Philadelpho in Ægypto regnante, converſos fuiſſe, multa ſunt quæ ſuadent. Sive autem à Judæis Alexandrinis, ſive aliis quibuſcunque, hæc Verſio facta fuerit; illam vel Alexandriæ, vel prope Alexandriam, hoc eſt, ad Pharum, perfectam, in Bibliotheca Regia Alexandrina repoſitam, & in Synagogis Alexandrinis receptam eſſe, eruditi in unum omnes conſentiunt: ac proinde *Verſio Alexandrina* recte appellari poteſt. Hæc prima fuit, omniumque antiquiſſima: ſive ea à LXX. Interpretibus revera fuerit facta, ſive (ut nonnullis placet) à LXX. virali Synedrio, vel Alexandrino, vel Hieroſolymitano approbata. Tradit quidem Ariſtobulus etiam ante Alexandrum & Perſarum imperium, Hebræorum exodum, ſive eductionem ex Ægypto, occupationem Canaanis, & expoſitionem Legis fuiſſe divulgatas: unde multa Plato, ut & Pythagoras hauſit. Sed primo, in his verbis, ſi vera ſint, non alia Verſio prior ſtatuitur; ſed tantum excerpta quædam ex Lege, & Græce ſcripta. 2°, id ipſum ab Ariſtobulo non hiſtorica fide dicitur; ſed conjectura, qua utitur, ut oſtendat, ea, quæ habent Philoſophi Græci Moſaicæ doctrinæ congrua, ex hujuſmodi verſione hauriri potuiſſe. Perperam ergo omnino faciunt illi, qui inde nobis aliam Verſionem, nec unam quidem ſed duas excogitarunt. Unam ſub captivitatis Babylonicæ finem, vel Esdræ ſaltem tempore; alteram vero, poſt LXX. circiter annos, tempore Ptolemæi Lagi adornatam ſtatuerunt. Sed Priorem illa Verſio, quam Platonem aliosque Philoſophos antiquos vidiſſe aſſerunt, ſine ulla rationis veriſimilitudine ab illis adducitur: curant quidem ut vivente Platone hæc fieret; ſed quod hiſtoriæ Judaicæ prorſus repugnet haud vident. Poſt quinque enim annos quam hæc Verſio dicitur finita, Neemias venit Hieroſolyma, qui duodecim annos muris extruendis impendit; & per totum hoc tempus ne verbum quidem de Lege Moſis, ſive de SS. Codicibus occurrit; donec tandem ſeptemdecim plus minus annis poſtquam verſos eos volunt, in medium protulit Eſdras, & hianti admirantique populo per multorum annorum ſpatia jam quaſi incognitos inauditosque patefecit. Adeo abſurdum eſt habuiſſe Platonem Biblia Græce Verſa, cum vix Hebraice exarata haberet populus Dei. Præterea Ariſtobulus tradit illa Moſaica excerpta fuiſſe in Græcam linguam converſa, non tantum Platonis gratia, ſed & Pythagoræ: quod bene quidem monuit; quicquid enim Plato Moſaicæ doctrinæ conſonum ſcripſit, id omne à Pythagoreis hauſit. Fruſtra ergo

amicitiæ ſuæ pignus & teſtimonium dedit. Quam etiam diligenter accurate ac fideliter omnia is præſtiterit, quæ ad editionem hanc perficiendam ullo modo ſpectant, plurima adhuc Doctorum ſuffragia, ſi hæc duo non ſufficerent, licet à Judicibus tam peritis ſubſcripta, haud difficile eſſet adducere. Sed his prætermiſſis, nunc properandum eſt ad ea quæ majorem tum Verſionis tum Exemplaris hujus notitiam maxime reſpiciunt, perinde ac ad ea etiam quæ contra unius aut alterius auctoritatem, atque hinc etiam contra hanc Editionem, à Criticis quibusdam rigidioribus opponi & poſſunt & ſolent. Poſt editos enim Operis hujus Tomum unum & alterum, inſurrexerunt Viri quidam, famam captantes, tam Operi quam Editori valde infenſi, quorum nomina, cum de illis quicquam dicere nec bene poſſim, nec male velim, à me ſubticenda ſunt. Concedat Deus illis pœnitentiam, ac miſericordiam! Quicquid autem argumenti, aut rationis, præ ſe aliquid fert; quicquid vel umbram etiam argumenti, aut ſpeciem rationis ſaltem habere videtur; id non intactum relinquetur, ſed nude, & absque omni perſonarum præjudicio, vel bono vel malo, conſiderabitur. Quicquid igitur contra vel ipſius Verſionis utilitatem, vel Codicis antiquitatem, vel Editionis fidelitatem, vel Editoris denique probitatem, à nonnullis non ſine oſtentatione affertur; id omne candide & ſincere, neminem lædendo, neminem impugnando, ſed ſola rationum momenta trutinando, ſumma fidelitate, ſed quaſi aliud interim agentes, examinabimus. Verum neceſſe nobis erit res paulo altius hic repetere, & in ipſas earum origines retroſpicere.

§. 11. Eſt autem ea de Verſione LXX. virali, deque præſtantioribus ejusdem Codicibus, Romano ſcilicet & Alexandrino, reliquiſque, controverſia, hoc & præterito ſeculo, hic & ubique, à Viris Doctis, & magna ſane animi contentione, acriter agitata. Illam tamen controverſiæ partem, quæ de interpretationis ejusdem puritate inſtituitur, an ſit hodierno textui Hebraico præferenda, conſulto præterimus: tum quod ejus diſcuſſio nimis eſſet prolixa, tum quod veritas haud ſatis adhuc ſit explorata, tum denique quod non ſine exulceratione animorum, hoc ſaltem tempore, agitari poſſit. Omiſſis ergo iis quæ plus ſcrupuli & acerbitatis continent, ea tantum trademus, quæ, cum nulla ratione hactenus negantur, auctoritatem huic Verſioni, fidem & honorem huic Editioni conciliare, & ſacrarum literarum ſtudioſos ad aſſiduam ejus lectionem acuere, & ad eandem denique reſtituendam, conciliandam, ac perpoliendam, Grabii ad exemplum, viros doctos excitare poſſint. Itaque quæ vera nobis videntur, & ad narrationis & controverſiæ hujus notitiam, aut exemplaris noſtri fidem, ſpectant, Virorum Doctorum cenſuræ ſubjicimus: ea non audacter nimis aſſerendo, ſed modeſte & ſubmiſſe proponendo, nec vera cum veriſimi-

Digitized by Google

bius, & Sixtinam Editionem è MS. Codice parum fideliter esse expressam, pluribus exemplis demonstrasset: hæc subjungit, "Atqui ne „ idem in nostra Alexandrini Co„ dicis Editione contingat, sed „ hæc, quoad ejus fieri potest, ex„ acta sit atque accurata, non mo„ do diligenter cavebo, ne ullum „ ei vitium inferam, verum etiam „ operam dabo, ut omne prope„ modum, injuria temporum, vel „ hominum, sive Scribarum, sive „ Antiquariorum, uti vocari solent, „ ei jampridem illatum, è medio „ tollam. Prius ut devitetur, ne „ literam quidem mutabo, nisi „ moderna scribendi ratio id pror„ sus exegerit. Quinimo & ille, perinde ac Millius quoque, Codicem sæpius relegendo, non tantum literam unamquamque, & lineolas superscriptas, sed literas etiam semiexesas, sive dimidiatas, observabat, nec non veterem Scripturam à recentiori distinguebat, accurate & subtiliter. Ad conjecturas vero ejus quod attinet, aut ad loca per ipsas emendata, nihil amplius dicendum esse existimamus, quam quod *conjecturæ* sint: neque aliter recipiendæ, aut sustinendæ, quam prout ratio pro iis militat. Ubi conjecturæ locus est, licitum est unicuique scilicet sensu suo abundare. At ubi Lectionem exemplarium auctoritas determinat, ibi conjecturis, aut hariolationibus, non est indulgendum. Propter hoc ergo maxime laudandus est Grabius, quicquid dicant Hariolatores moderni, vel Critici malevoli, quod tam improbum laborem huic operi indefessus impenderit, idque quod Romani Editores promiserunt tantum ipse præstiterit; rectissime Codicem ipsum vel *ad literam* exprimendo, & ne *latum quidem unguem* ab ejus auctoritate discedendo, *ne in iis quidem, quæ minus mendo, certe suspicione mendi videbantur non carere;* nisi ubi ratio manifesta id omnino postulet; de qua etiam Lectorem suum diserte prænonitum esse voluit.

§. 10. Ac proinde certus esse potest Lector se verum ac genuinum, quoad fieri potest, antiquissimæ hujus Versionis textum, secundum exemplar ejus Alexandrinum, hoc est vetustissimum, fideliter expressum (supplendis tantummodo suppletis, mendisque emendatis) præ manibus habere. Qui diligenter enim Codicem ipsum MS. cum ejus Apographo Grabiano (unde liber hic absque variatione ulla impressus est) contulerunt, facta collatione veritatem hanc publice professi sunt. Hujus rei testes omni exceptione majores habemus, Virum Doctissimum HUMFREDUM WANLEY, Bibliothecæ Harleanæ Custodem, Antiquarium peritissimum, & in hoc studiorum genere versatissimum; perinde ac summum Græcæ Literaturæ decus ac ornamentum, celeberrimum POTTERUM, Episcopum Oxoniensem, quem Grabius affectu cultuque summo jam morti vicinus suo nomine salutari jussit, cuique S. Patris Clementis Alexandrini Opera ipsius manu passim notata, ut & collectanea quædam ad Patrem eundem spectantia, quasi ultimum

mum, non tantum Theologiæ ſtudioſis, ſed Literatis omnibus cœleſtem ſapientiam & ſolidam eruditionem amantibus utiliſſimum. Cui nihil unquam à Magni ADAMANTII ætate comparandum vidit mundus. Neque adeo inde mirum eſt quod æmulos & obtrectatores uterque invenerit.

§. 9. Quatuor in Tomos opus hoc ab ipſo partitum eſt. Primus Octateuchum, ſecundus Hiſtorias, tertius Prophetas, quartus Pſalmos & ejusdem claſſis libros; omnes ex Alexandrino Codice, in Bibliotheca Regia ſervato, accuratiſſime & fideliſſime deſcriptos, & ex reliquiis Hexaplaris Editionis Origenianæ, & aliorum veterum exemplarium ope, emendatos ſuppletosque, continet. Quorum primum & ultimum ipſe edidit: ſecundum autem & tertium, Eccleſiæ Chriſtianæ & rei literariæ inſigni damno, à nobis, anno ætatis ejus quadrageſimo ſexto, ſeculi autem hujus labentis undecimo, multis flebilis, abreptus (ſeu potius *eductus de medio iniquitatis* Sap. 4. v. 14.) edendos teſtamenti ſui Curatoribus & Executoribus commendavit. Poſt decennium fere jam elapſum à quo ultimus editus erat Tomus, & innumera pæne hujus editionis impedimenta ac remoras, reſuſcitatum hoc Opus, multum diuque deſideratum, in lucem optatam, Deo (ut ſperamus) benedicente, nunc tandem prodit. Quin præterea etiam omnes Novi Fœderis libros, inter quos Clementis quoque Epiſtolæ binæ numerantur, ſecundum exemplar idem Alexandrinum diligentiſſime recognitos reliquit Vir Eruditiſſimus & Fideliſſimus. Adeo ut totum exemplar Alexandrinum accuratiſſime deſcriptum, & ope aliorum exemplarium vetuſtiſſimorum ſuppletum emendatumque, habuerit. Novum autem Teſtamentum cum eodem exemplari diligenter admodum collatum, aliorumque Codicum MSS. Scriptorumque Eccleſiaſticorum auxiliis fretus, induſtria & ſedulitate pæne incredibili, opus quaſi totius vitæ ſuæ, ſed ſplendidiſſimum, ſed utiliſſimum, immo immortale Opus, amicus ejus D. D. JOANNES MILLIUS, cum eruditiſſimis Prolegomenis, Chriſtiano orbi dicavit ac legavit. Duas vero S. Clementis Epiſtolas, ad fidem MS. Codicis Alexandrini, cum Editione J UNII tam à MILLIO quam à GRABIO collati, expreſſas ſumma itidem cura HENRICUS WOTTON Coll. S. Joh. Evang. A. M. poſtquam ſcilicet illas cum ipſo Apographo accurate de novo contulerat, nuperrime edidit, Notisque ſuis & Aliorum doctiſſimis illuſtravit. Tantam autem ſubtilitatem, criticamque ἀκρίβειαν, in Codice hoc deſcribendo ubique adhibuit, ut, manifeſtis Librarii mendis exceptis, aut peculiaribus quibusdam ſcribendi modis ab ipſo notatis, ne latum quidem unguem ab exemplaris ſui auctoritate diſcederet; ſed ipſum ſemper *ad literam*, quoad fieri potuit per orthographiam aut per librarii lapſus, perquam fideliter exprimeret. Unde cum de Romanis Editoribus apud Millium conqueſtus eſſet Grabius,

Digitized by Google

poſitiones, corruptiones, ſive per Librariorum negligentiam, ſive imperitiam, ſive diligentiam temerariam, ſive audaciam denique nefariam, in omnibus LXX. Interpretum Codicibus hodie inveniantur; cumque multi inſuper Viri Græci, Itali, Galli, Germani, Batavi, Britanni denique noſtri, multum diuque labori huic inſudantes ut SS. Biblia in manus noſtras traderent quam maxime authentica, eorumque Verſionem LXX. viralem olim in Eccleſia tanti æſtimatam, integritati ſuæ pro viribus ſuis reſtituerent, multa tamen hactenus infecta propter difficultatem reliquerint; optime profecto is fecerit, qui, virorum magnorum veſtigiis inſiſtens, malo huic remedium afferre, quæ illi aggreſſi ſunt perficere, tamque Librariorum, quam Typographorum, vel Cenſorum etiam, errata omnia corrigere, vitia omnia detegere & tollere, ſe ſerio ſeduloque, non in ſuum, ſed Dei honorem, accinxerit. Ad quæ tollenda cum Viri in Græcis literis eruditiſſimi diligentiſſimique, DEMETRIUS CRETENSIS, in Hiſpania, ANDREAS ASULENUS, Venetiis, ANTONIUS CARAFA, Romæ, JOANNES MORINUS, Pariſiis, BRIANUS WALTONUS, & JOANNES PEARSONUS, in Anglia, LAMBERTUS BOS, in Friſia, & plures alii, hanc LXX. Verſionem ad fidem probatiſſimorum Codicum emendandi curam in ſe ſuſceperint; aliorum ſphalmata detegendo ſua non viderunt, atque poſt ſummam illorum induſtriam, nec pauca nec levia poſterioribus emendanda reliquerunt. Quod tamen à me dictum minime velim, ut alicujus erudito nomini aut debitæ laudi quicquam detraham. In tam difficili enim opere non excuſandos tantum, ſed & laudandos etiam exiſtimo viros illos egregios, quotquot in reipublicæ, ut & eccleſiæ commodum, Codices omni pretio cariores inter ſe conferendo, aliquid præſtiterint, aut præſtare ſeduſo laboraverint, licet non ex omni parte id quod erat in votis perfecerint.

§. 8. Nihil ſane optandum videtur magis, quam ut ſacræ Scripturæ Textum incorruptum, aut ſaltem quam minime corruptum ac depravatum habeamus; utque ejus Interpretationem maxime fidam, omnium nimirum antiquiſſimam, ante controverſias inter Judæos ac Chriſtianos ortas factam, ſumma cum cura repurgatam ac reſtitutam, teneamus. Hunc unice ſcopum in hac Alexandrini Codicis Editione nobis præfigimus. Quid in hac re vero præſtitum ſit, ſcopuſne attingatur necne, noſtri non eſt dicere. At ſcopum ſi non attigerit, illi tamen quam proximus fuit Grabius; qui, hunc ut attingeret totum ſe impendens, præſtitit plura, quam ante illum quiſquam alius; longe plura, & meliora, ſi vixiſſet, nobis Deo favente daturus. Qui *conſummatus* tamen *in brevi explevit tempora multa*; quod ipſius opera teſtantur, tam ea quæ ipſe edidit, quam ea quæ edenda reliquit; at omnium maxime opus hoc deſideratiſſimum, & longe præſtantiſſimum,

que inde excusis, verba mulieris ad Davidem ita exprimuntur, εἰ ἤδη ὁ λόγος, sensu prorsus suspenso, hoc est, nullo. At in Hebræo legitur יהיה־נא *sit quæso*: unde & in Editione hac, vocibus aliter distinctis, legitur εἴη δὴ ὁ λόγος, *sit quæso sermo*, sicut in Complutensi & Aldina γενηθήτω δὴ ὁ λόγος, eodem plane sensu, eoque perfecto. Pravam tamen distinctionem, in contrarium licet monente Grabio, post quatuor circiter annos, Editio Franequerana, absque omni alia auctoritate quam Sixtina, tam Codicibus MSS. quam Editionibus Græcis vetustissimis, perinde ac Hæbræo exemplari, refragantibus, expressit. Secundum est Hos. IV. v. 6. ubi in Editione Franequerana, post Romanam, addita est particula negativa μὴ ad ἱερατεύειν, quæ in MS. Codice non extat, neque in Hebræo est expressa. Tertium est ejusdem Prophetæ Cap. XII. v. 12. ubi præpositio in Editione tam Romana quam Franequerana male omissa est, quæ posteriori γυναικὶ in Vaticano MS. perinde ut in Alexandrino etiam recte est præfixa. Contra verò, Cap. XIII. v. 2. vox νῦν ante προσέθεντο in Edit. Franequer. est inserta, perinde ac in Romana, cum tamen in MS. Vaticano, ut & Alexandrino, non sit exarata, ut Grabius Millio Editionis suæ rationem reddens observat. Ac denique Cap. XIV. v. 2. pro ἠθέτησας, ut omnes MSS. Codices, quos vidit Grabius, Laudino excepto, cum ipso Vaticano habent, in Editionibus Franequerana atque Romana, tam præcedentibus quam subsequentibus verbis haud respondentibus, mendose excusum ἠθέτησαν invenitur. Hæc & plura à Grabio doctissimo observata cum sint, ante quadriennium quam V. Cl. Lambertus Bos, sæpe laudatus, opus suum Quinquennale in lucem ediderit, anno nimirum hujus seculi *quinto*; cumque in his omnibus plurimisque aliis, in Editione Romana, *à Veteris MS. Codicis Vaticani auctoritate discessum sit*; nulla mihi sane occurrit ratio, cur pauculas quasdam parvique momenti mendas, quæ in Editionem Sixtinam irrepserant, emendaverit, plures tamen, easque majoris momenti, non emendaverit. Suas fortasse rationes habet ipse: nec mendæ sunt semper, quæ mihi vel tibi ita esse videntur. Veruntamen nihil hoc certius est, quam quod in Bibliorum Græcorum codicibus omnibus, manuscriptis editisque, plurima erratorum exempla extant. In Codice Vaticano extant, utut & in Alexandrino; in Editione Aldina, ut etiam in Complutensi. Immo etiam quantumvis inter se discrepent, in omnibus tamen vitia reperiuntur, æque multa ac varia.

§. 7. Ac proinde cum inter Quatuor illa exemplaria vetustissima & celebratissima, unde omnes SS. Bibliorum juxta LXX. Editiones hodie dimanarunt, interque hæc & alios Codices MSS. vetustate pretiosos, Scriptoresque antiquos, tam Judæos quam Christianos, tanta sit discrepantia; cum tot S. Textus interpolationes, defectus, transpositio-

jus à quovis dari non poſſit unquam, ab omnibus propterea fidelis ad minimum haberetur Editor.

§. 5. Editorem ſane fideliorem Biblia Sacra Græca nec habuerunt, nec habere potuerunt. In *Complutenſi* Editione, quæ omnium tamen maxime ſincera, ut & prima, à quibusdam habetur, magna aliquando libertate Editores uſos eſſe non eſt negandum. In *Aldina* etiam celebratiſſima eandem libertatem adhibitam eſſe, unde & varia in eam gloſſemata irrepſiſſe, à Viris Doctis obſervatum eſt. In *Romana* dein nitidiſſima, quam ab omnibus recipi ac retineri juſſit Pontifex Maximus, prohibendo etiam ne quis de illa *audeat in poſterum vel addendo vel demendo quicquam immutare*, per licentiam hanc hinc inde peccatum eſſe conſtat. In *Franequerana* denique commodiſſima, quum ad dictam Romanam ſit expreſſa, quicquid in Romana deficit aut peccatum eſt, conſequitur, ut in ipſa quoque deficiat & ſpeccetur, ubicunque eſt fideliter ſecundum exemplar ſuum expreſſa. Quæ igitur bene habet Romana, bene habet & hæc: quæ male habet Romana, male (ſed non ſemper tamen) habet & hæc. Quia nonnulla in Editione Sixtina male leguntur, quæ in hac bene emendantur. Tria vel quatuor exempla ſubjungo. In Editione Romana legitur, Hos. III. vers. 3. *καὶ μὴ γένῃ ἀνδρὶ ἑτέρῳ*, ſed vox *ἑτέρῳ* non legitur in Edit. Franequerana. Bene. Quia à Vaticano Codice, perinde ut Hebræo, abeſt; monente Flamin. Nobilio. Joel. II. v. 16. in Editione Romana male legitur *μαζοῦ*, ſed in Franequerana recte *παζῦ*. v. 30. in Romana *δώσωσι* mendoſe, at in Franequerana *δώσω*, bene. Cap. III. v. 17. in Romana pronomen *μοῦ* poſt *Σιὼν ὄρει ἁγίῳ* deeſt, quod tamen in Franequerana recte inſeritur. In quibus omnibus tamen, obſervante Grabio noſtro, MS. Codex Vaticanus bene habet; Editio autem ex illo Romana perperam. Unde patet, 1°. dictam editionem ex illo haud recte & fideliter per omnia eſſe expreſſam. 2°. Editionem Franequeranam cum Codice illo in locis quibusdam melius concordare quam ipſam Romanam. 3°. Romanam in Franequerana non ubique & per omnia eſſe expreſſam: ſive dictam Franequeranam à Romanæ auctoritate aliquando diſcedere; idque hinc inde ſine ulla ejus notatione vel obſervatione. 4°. Grabium præeuntem atque monentem in hiſce emendationibus contra Editionis Romanæ auctoritatem Boſium recte ſecutum eſſe. At cum hæc bene emendaſſet Vir Doctiſſimus, & à dicta auctoritate errante monitus recte diſceſſiſſet; neſcio unde fit, quod non alia etiam loca exemplaris ſui vitioſa pariter correxerit, reſtitueritque, ac præſertim cum digito illa tam evidenter ante monſtraviſſet idem Grabius ad Millium ſcribens. Quatuor vel quinque exempla, à me obſervata, ſubjungere libet.

§. 6. Primum eſt 2. Reg. XIV. v. 17. ubi in Editione Romana, alijsque

Digitized by Google

lum præferendum esse asserunt; inter quos ad ipsum Richardum Simonium, in Arte nimirum Critica nemine inferiorem, provocare licet. Qui unus, cum minime suspectus sit, utpote qui in Codicis Alexandrini præjudicium Romano favere nunquam non propensior est, multorum instar est habendus. Ac proinde pro antiqua illa & sincera Veritate, sicut erat ab initio lecta, non nisi nuperorum quorundam Censorum, vel imperitorum Librariorum conjecturas, sive interpolationes, sæpe videmus. Quapropter Viri nonnulli cordatiores, nec non in Codicibus MSS. legendis ac dijudicandis peritissimi, antequam Cl. Grabius hanc LXX. viralis Versionis editionem aggressus fuit, immo ante ipsius in Angliam adventum, quamprimum scilicet de illa facienda atque ornanda, quasi ad Romanæ Editionis normam consilium à quibusdam in seculo præterito initum fuisse noverint; hoc imprimis monuerunt, ne Editionis Romanæ methodum hac in re sequerentur Editores Angli: Sed diligentissime ut caverent in Codice Alex. describendo, ne ipsas novorum hominum correctiones, sicuti fecerunt Romani, cum authentica ipsius Lectione confunderent. Perplacuit monitum hoc, ratumque fuit.

§. 4. Editio igitur laudata Franequerana, quæ secundum exemplar Romæ editum, auctoritate Sixti V. Pontificis, est accuratissime quidem ab Editore diligentissimo recognita, quo accuratior est, eo magis necesse est ut omnia Romanæ Editionis vitia in se habeat. Quare optandum sane esset, ut nova exemplaris istius Editio adhuc fieret, qua certiores esse possimus, sive vetus sit lectio sive nova, quam codices impressi nobis exhibent. Atque hinc summopere laudanda est Grabii cura, quæ tam probe distinxit ea quæ recentiori manu in MS. sunt addita, ab iis quæ manus antiqua (sive recte, sive etiam mendose) tradiderat. Quippe hunc præcipue ob finem, tantam exercuit diligentiam, tamque improbum ingratumque adhibuit laborem, dum ipsissima etiam Codicis sphalmata, quæ celare facile poterat, quæque aliis mos est nunquam vel raro admodum propalare, quantumvis ea sint manifesta ac crassa, quantumvis frequentia ac repetita, quicquid inde judicaverint Literatores quidam morosi, malam in partem semper procliviores, quicquid inde detrimenti capiat Codex ipse quem tanti tamen æstimavit, quicquid denique damni per hanc suam diligentiam tantum non nimiam pateretur ipse: ipsissima, inquam, sphalmata, sive ea sint à Veteri sive à nupero Librario in Codicem illapsa, non prætereunda esse duxit; sed summa potius cura ac inaudita ante fidelitate simul colligenda, undique corradenda, omnibusque passim exponenda esse, animo decrevit, opere effecit, unoque quasi intuitu conspiciendam congessit eorundem molem tam grandem, ut cum fidelitatis suæ indicium majus

Digitized by Google

lomonis libros, Apocryphum ejusdem Sapientiam, Siracidæque Ethicam ſane nobiliſſimam ac divinam, continens, anno eodem hujus ſeculi nono labente prodiit, cum jam Septuaginta Interpretum Editio Francquerana apud Belgas publicari cæperat. Adeo ut nec Apographi illius Romani Editor Tomum hunc alterum, tam accurata ſubtilitate ac diligentia pæne incredibili emendatiſſime ac nitidiſſime abſolutum, vidiſſet; nec ipſe Grabius Animadverſiones Boſianas in Tomum ipſius primum, quas Doctiſſimus Profeſſor in Prolegomena ſua ad Editionem iſtam retulit, legiſſet. Quas ſi legiſſet, occaſione hac data, cauſam ſuam apud orbem eruditum agere haud negleXiſſet; ſed, antequam Tomus iſte in publicum permiſſus eſſet prodire, rationem ſuam edendi atque methodum, ad exceptiones quasdam tollendas, ulterius explicare ac tractare voluiſſet. Cum tamen prorſus impoſſibile ſit, ut ulla methodus vel ratio edendi eruditis omnibus placere poſſit; adeo ut ille ipſe conſilium ſuum ſæpius hinc mutaverit, dum amicorum doctorum ſententias, non modo diverſas, ſed haud raro contrarias, nimium pronus facilisque in animum recipiebat, omnibus nimirum placere ſtudens; cum hoc, inquam, in rerum natura ſit impoſſibile, minime eſt mirandum quod viri nonnulli docti, in rebus criticis valde vel nimium aliquando curioſi, aliorum labores Hypercritice tractantes nominis ſui famam inde ſectentur.

§. 3. Quæ in Prolegomenis Tomorum duorum ante editorum de Codice Alexandrino ejusque præſtantia, item de Codice Romano, ſunt à Grabio præmiſſa, repetere non opus eſt: Quæ ibi de ratione hujus τῶν Ο'. editionis, ſecundum exemplar iſtud antiquiſſimum recognitæ, dicta ſunt, ea in alterius cujusvis præjudicium aut injuriam dicta eſſe nemo ſuſpicetur. Editioni Romanæ, hoc eſt, Sixtinæ, laudem debitam denegare nolim: At Editio hæc ad exemplaris Vaticani fidem, quod maxime dolendum eſt, non tam accurate recognita fuit, quam eſſe debuit. Nam certum eſt Editores, quamvis ſedulam ei manum adhibuerint, ut omnium perfectiſſima evaderet, non ſatis diſtinxiſſe inter lectiones manu recentiori additas & priſcas illas ac genuinas, quas Librarius Originarius ipſe deſcripſerat. Adeo ut in locis nonnullis nos nihil minus habere, aut legere, quam illud quod noſmet habere ac legere exiſtimamus, indubitato conſtet. Non etenim in editione hac legenda, quæ tamen omnium fuit puriſſima, quia prima, ex ipſo ſcilicet Codice MS. exſcripta, unde reliquæ ſint derivatæ, extitit, ullo modo certi ſumus, an veram ac antiquam Codicis Vaticani lectionem, an potius temerariam Cenſoris alicujus emendationem, præ manibus noſtris habeamus. Quod Viri Docti graviter conqueſti ſunt; illique præſertim qui illius excellentiam maxime etiam deprædicant, ac Codici Regio noſtro tantopere il-

fore perſuaſus, & rei præſtantia & Virorum Doctorum plurimorum hortatu tractus pulſusque, operis hujus primitias, *Tomum* ſcilicet *Primum*, erudito orbi modeſte obtulit Vir Doctiſſimus: unde laudem haud exiguam meruit, tulitque; paucis, ſed ijs nullius nominis hominibus, ut moris eſt, oblatrantibus. Interim laudatus Lambertus Boſius, Natione Gallus, Patria Nemauſenſis, Græcæ linguæ in Academia Franequerana Profeſſor, Vir profecto neque diligentia neque ſagacitate carens, cum ſtatim quod in Anglia tunc agebatur reſciverit, & rationem ac methodum hujus LXX. Interpretum Editionis, è Codice Alexandrino paratæ, quam ſequebatur Grabius, perfecte noverit, in id ſe totum impendit, animumque appulit, ut Verſionis hujus Editionem aliam, ac quæ vilioris etiam pretii eſſet, ad Vaticani exemplaris fidem ſumma cum cura adornaret, cumque Scholiis Romanæ Editionis, variisque veterum exemplarium aliorum lectionibus, nec non antiquarum Aquilæ Symmachi ac Theodotionis verſionum fragmentis, maxima cum ſedulitate emitteret. Quod quidem effecit Boſius; utque operi huic ſuo & dignitatem & pretium magis conciliaret, hoc illi incubuit, aut incumbere illi viſum eſt maxime, ut Alexandrini Codicis fidem deprimeret; necnon ut in Editorem quoque ipſum nonnihil hanc ob cauſam animadverteret. Laudandus tamen eſt Vir Clariſs. quod animadverſiones has erudite ac modeſte Lectori ſuo ventilandas, absque calumniis ac vituperiis, propoſuerit; quod quædam eſſe in Codice Alexandrino quæ præferenda ſunt Romano ingenue agnoverit; quodque ejus editorem diſerte etiam laudaverit, titulisque honorificis ſæpius illum honeſte inſigniverit. Anno igitur hujuſce ſeculi *nono* Franequeræ prodiit Vetus Teſtamentum integrum ex Verſione LXX. Interpretum à Cl. Boſio recognitum, quum Editionis hujus Alexandrino-Grabianæ unica tantum pars, totius quaſi quarta, aut etiam quinta, adhuc extabat. Dum enim circa id valde occupatus erat Vir Doctiſſimus, ut Tomum illius Primum, tali tantoque applauſu editum, Secundus hic ipſe, qui *Hiſtoricos* Veteris Teſtamenti libros continet, immediate ſequeretur, nonnulla intervenerunt, ſive fato reluctante acciderunt, quæ illum, ne juxta ordinem ſuum ederetur, impediverunt. Cæpto tamen labori Grabius ſe ſubtrahi noluit; ſed illius cauſa cum Viris Doctis ubique commercium habuit, ut opus à ſe ſuſceptum accuratiſſime perficeretur: cujus rei teſtis eſt Italia, teſtis Gallia, teſtis & Germania ſua, illi licet haud ſatis grata. Cum igitur nonnulla, quorum ipſe rationem reddit, tam ad Hiſtoriarum monumenta quam ad Prophetarum oracula rite edenda, adhuc deſiderarentur, ultimum hujus Verſionis Tomum interea emiſit in lucem, ne tempus hinc ullum, quod expectando ſæpiſſime perditur, perderetur.

§. 2. Tomus iſte, qui ipſi revera fuit *ultimus*, Jobi, Davidis, ac Salomo-

PROLEGOMENA.

CAP. I.

Quo Notitia Verſionis LXX. Codicisque ALEXANDRINI, *Præcipue quoad hunc Tomum, traditur.*

IN eunte hoc ſeculo JOANNES ERNESTUS GRABE, Natione Boruſſus, Patria Regio-montanus, Vir per totam Europam Operibus ſuis editis celeberrimus, nihil aut reipublicæ literariæ aut Eccleſiæ Dei magis gratum fore exiſtimans, quam ut Fœderis Antiqui Novique libros, ſecundum Eccleſiæ primævæ uſum, in lingua quæ omnium fuit olim maxime catholica vel deſcriptos, vel traductos, ſed vel per ſupinam quorundam negligentiam, vel temerariam aliorum diligentiam, temporis decurſu nimis fœdatos, diligenter à Librariorum Typographorumque mendis repurgatos Chriſtianus videret orbis; Bibliorum Græcorum Editionem, quæ Complutenſem, Aldinam, Romanam, reliquasque omnes longe antecelleret, meditatus eſt. Ab initio, ut ipſe de ſe teſtatur, de præſtantia Alexandrini Codicis præ Vaticano dubius, non niſi Romanam Editionem ex aliis Codicibus ſuppletam, ac ubi defectu laborabat, integritati, ubi vitio, ſanitati, reſtitutam emittere ſibi propoſuit. (Vid. Prolegom. ad Octateuch. cap. 2. §. 1.) Quippe Codicis illius accurate deſcribendi, atque emendate edendi, difficultate deterritus, nec non ſumptibus & auxiliis, ad id neceſſariis deſtitutus, hoc ſibi tunc ſufficere exiſtimavit, quod & eodem tempore V. Cl. LAMBERTUS BOS aggreſſus tam feliciter paulo poſt abſolvit, non ultra quinquennium laboris ſui & metam & fructum expectans. Anno igitur hujus ſeculi *ſeptimo*, excuſſo prius omni laboris tædio, omnibusque difficultatibus poſthabitis, de Alexandrini exemplaris excellentia poſt ſedulam inquiſitionem certior tandem factus, illiusque editionem Eccleſiæ Dei, Romana, aut quavis alia adhuc ab hominibus viſa, utiliorem inde

Digitized by Google

Digitized by Google

VETUS TESTAMENTUM

EX VERSIONE

SEPTUAGINTA INTERPRETUM

Olim ad fidem

CODICIS MS. ALEXANDRINI

Summo Studio & incredibili Diligentia expreſſum, emendatum ac ſuppletum

à JOANNE ERNESTO GRABE S. T. P.

Nunc vero

Diverſis VATICANI EXEMPLARIS Lectionibus

Aliisque acceſſionibus inſigniter locupletatum.

SVMMA CVRA EDIDIT

JOANNES JACOBUS BREITINGERUS.

TOMUS II.

TIGURI HELVETIORUM

Ex Officina JOANNIS HEIDEGGERI & SOC. MDCCXXXI.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

2 R. 3. 281

Digitized by Google

Digitized by Google